

॥ श्रीमद् राजचंद्र वचनामृतञ्च शब्दरत्नकोश ॥

परमकृपागुहेव श्रीमद् राजचंद्र

वचनामृतञ्च शब्दरत्नकोश

श्री सुधाबहेन

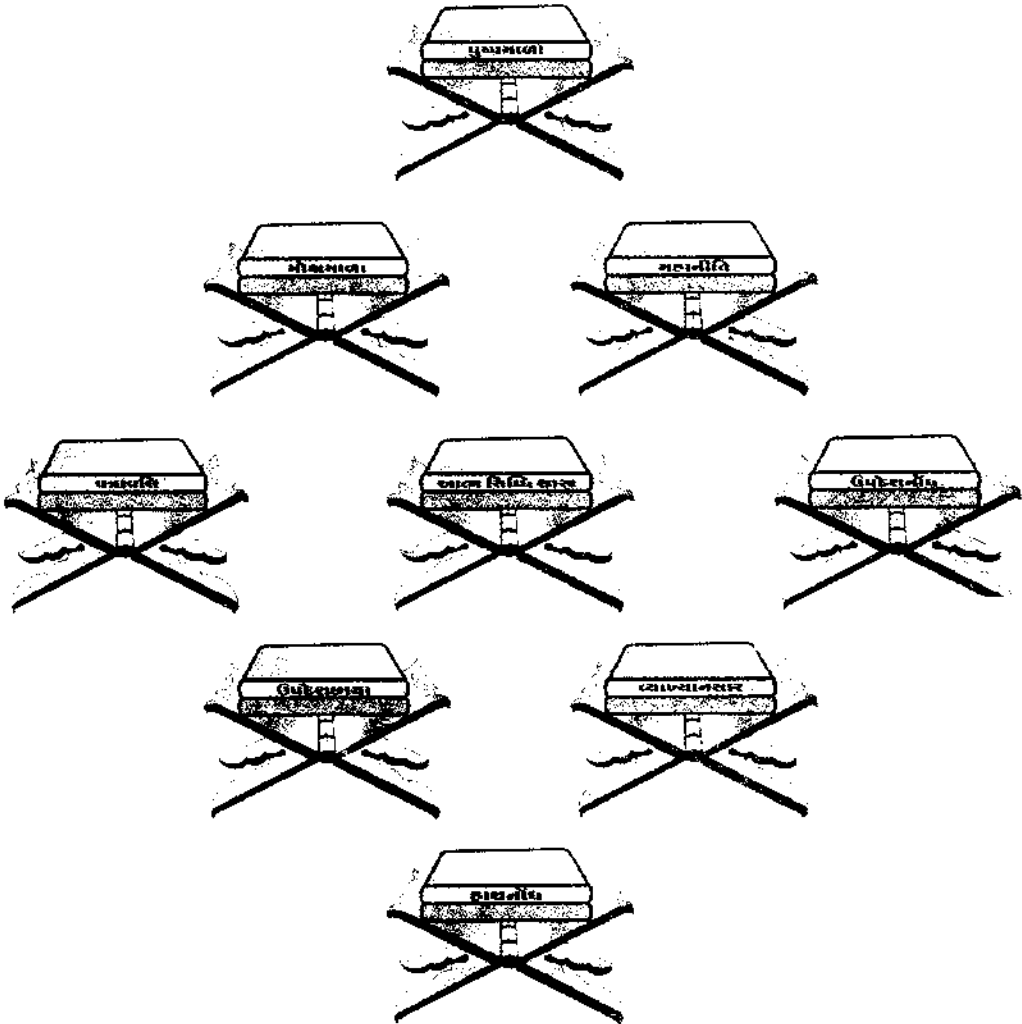
પરમકૃપાળુદેવે મુમુક્ષુ જીવોના
 કલ્યાણાર્થે જે બે ચિત્રપટજી
 પડાવવાની કૃપા કરી તે પવિત્ર ભૂમિ શ્રી
 વઢવાણ કેમ્પ (હાલ સુરેન્દ્રનગર)માં શ્રી
 સુધાબહેનનો જન્મ. તેમના બાપુજી
 મોરબી સ્ટેટના ફર્સ્ટ ક્લાસ મેજિસ્ટ્રેટ
 અને આઝાદી બાદ ઈન્કમેટેક્સ
 ઓફિસર. બદલી થતાં શ્રી ગિરનાર
 તીર્થની નજીક નિવાસ. શિક્ષણની
 શરૂઆત શ્રી સૂરતની 'જીવનભારતી'
 શાળામાં. પછીનાં ૫ વર્ષ નિર્વાણભૂમિ
 શ્રી રાજકોટ તીર્થમાં. નિર્વાણભુવન
 (નર્મદા મેન્શન) માં બાપુજીના મામાશ્રી
 રહેતા એટલે ત્યાં જતાં ત્યારે 'બહુ પુણ્ય
 કેરા' ગાતાં, 'અપૂર્વ અવસર' સાંભળતાં.
 પણ શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજી વિષે કંઈ ખબર
 નહોતી ! સમાધિમંદિરની નજીક
 જયરાજ પ્લોટની જૈનશાળામાં
 સામાયિક, પ્રતિક્રમાણ મુખપાઠ અને
 પર્યુષણમાં પણ ભણાવતાં. ૭ શ્રેણીની
 પરીક્ષામાં સૌરાષ્ટ્રભરમાં ૨ જ નંબરે
 સફળ.

મોરબી તીર્થમાં સ્નાતક સુધીનું
 શિક્ષણ. ૧ વર્ષમાં ૨ ધોરણ ભણતાં
 ૧૪ મે વર્ષે મેટ્રિક પણ Underage ને
 લીધે કોલેજમાં પ્રવેશ ન મળતાં, રહ્યાં ઘેર
 ને ભણ્યાં ઢેર ! રોટરી ક્લબ તરફથી ૫
 હજાર વિદ્યાર્થીમાં 'The Best
 Student' માટે નીતિશ લાહેરી શિલ્પ
 એનાયત. ભક્તામર આદિ અનેક સ્તોત્રો,
 તત્ત્વાર્થ સૂત્ર, કર્મગ્રંથો, થોકડા,
 દશવેકાલિક-ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રનું વાચન
 અને કંઠસ્થ. કૃપાળુદેવે ૧૨ અવધાન
 કરેલા તે સ્થાનકવાસી જૈન ઉપાશ્રયનાં
 પવિત્ર સ્થળે અને પ્લોટની
 પૌષધશાળામાં અધ્યયનનો આગમોલ
 લ્હાવ લીધો તે ગોંડલ-લીંબડી સંપ્રદાયનાં
 સાધ્વીજી પાસે.

શ્રીમદ્ રાજયંદ્ર જ્ઞાનમંદિર

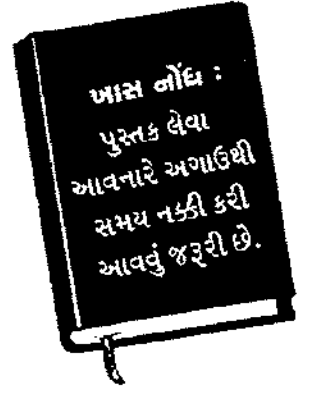
પર્યાનામૂલક

શુદ્ધરસોડી

પ્રકાશક

શ્રીમદ્ રાજયંદ્ર જ્ઞાનમંદિર
બાંધણી

◆ શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર વચનામૃતજી શબ્દરત્નકોશ
Shreemad Rajchandra Vachnamrutiji ShabdaRatnaKosh

◆ સંપાદિકા : શ્રી સુધાબહેન શેઠ
Shree SUDHABEN SHETH

◆ પૃષ્ઠ સંખ્યા : અંદાજિત ૭૦૦

◆ પ્રથમ આવૃત્તિ : પ્રત ૧૦,૦૦૦

◆ પ્રકાશન તારીખ : કૃપાળુદેવ નિર્વાણદિન
તા. ૮-૪-૨૦૦૭

◆ પ્રકાશક અને પ્રાપ્તિસ્થાન :
શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર આશ્રમ
કુમારશાળા પાસે
બાંધણી
૩૮૮ ૪૧૦ ગુજરાત
ફોન : ૦૨૬૯૭-૨૪૭૭૧૩

◆ શ્રી નિરંજનભાઈ શેઠ : શ્રી સુધાબહેન શેઠ
૧૦ મે માળે, સિલ્વર શાઈન
પંચાયત ચોક સામે
યુનિવર્સિટી રોડ
રાજકોટ ૩૬૦ ૦૦૫
ફોન : ૦૨૮૧-૩૨૯૦૮૩૨/૩૧
ફેક્સ : ૦૨૮૧-૨૫૭૩૨૬૨
(માત્ર)

◆ ટાઈપસેટીંગ : અક્ષર ફોટોટાઈપોગ્રાફી

◆ મુદ્રક : સુપર પ્રિન્ટર્સ, રાજકોટ

◆ મૂલ્ય :
+
સ્વાનગી
ખર્ચ
અલગ

॥ શ્રી 'સહજ' ને નમોનમઃ ॥

વર્ષો જૂની રાહનો આજે અંત આવે છે અને આપ સહુના કરકમળમાં 'શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર શબ્દરત્નકોશ' અર્પતાં આનંદ અનુભવું છું. સાથે સાથે ધારણા કરતાં ચારેક માસ વિલંબ થયો છે તે બદલ ક્ષમાયાચના પણ કરું છું. જો કે, આવા ભગીરથ જ્ઞાનયજ્ઞમાં સ્વાભાવિક છે એ ય ખરું.

આમ તો, ઈ.સ. ૧૯૮૩ માં અમેરિકા છોડીને શ્રી અગાસ આશ્રમના સતત ૧૪૧ વર્ષના નિવાસ દરમ્યાન, ઈ.સ. ૧૯૮૮ માં આ શબ્દાર્થ લખવાનો પ્રારંભ કરેલો. લગભગ એ જ વર્ષે ૨૫૦૦ શબ્દના અર્થ લખાઈ ગયેલા. આમ શબ્દકોશનો શુભારંભ તો શુભસ્થળે જ થયો. પછી જાણે કંઈ જાણતાં જ નથી ! કોઈ કોઈ પાસે એ નોટબૂક ખરી, ફરી પણ આગળ લખવાની વાત ન સરી, વીસરી જ ગઈ કે શું ?

આખરે ઈ.સ. ૨૦૦૬ (ગત સાલ)ના કૃપાળુદેવના નિર્વાણદિને પ્રસ્તુત શબ્દકોશ, શબ્દાર્થકોશ, શબ્દસંદર્ભકોશ કે શબ્દરત્નકોશ પૂર્ણ કરવા કૃતનિશ્ચયી બનીને કામ હાથ ધર્યું. ૧૦ માસ સુધી સતત-અવિરત-અનવરત રોજના ૧૬ કલાક કે વધુ અભીક્ષણ જ્ઞાનોપયોગ શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર વચનામૃત જેવાં સત્શ્રુત-પરમશ્રુત ખાતે જ પ્રવર્ત્યો છે અને આ ૧૫ હજાર શબ્દના અર્થનું, સંસ્કૃત વ્યુત્પત્તિનું, સંદર્ભનું, તિથિમાંથી તારીખના રૂપાંતરનું, પ્રેસ કોપી, પ્રુફ રીડીંગ અને પ્રસ્તાવના ઈત્યાદિ સઘળી જવાબદારી અદા થઈ શકી તે શ્રી સદ્ગુરુદેવની જ બલિહારી છે. એની નિષ્કારણ કરુણાથી બધું નિર્વિઘ્ને પાર પડી રહ્યું છે. આ જીવની કોઈ હોંશિયારી-બહાદુરી-ગુંજાઈશ નથી એટલું અવશ્ય માનવા વિનંતિ.

કોશ પરિચય આપતાં પહેલાં આભારની લાગણી વ્યક્ત કરું, રખે ભુલાઈ જાય ! આ જ્ઞાનયજ્ઞ જેવા સુકૃતના સહભાગી સર્વ દાતાઓ-દાત્રીઓને દિલી મુબારકબાદી છે અને અંતરનાં અભિનંદન છે. શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજી સંલગ્ન સંસ્થાઓની પણ એટલી જ ઋણી છું જેમણે મારામાં નિષ્ઠા રાખીને શીઘ્રમેવ પત્ર, ફોન, ફેક્સથી શુભેચ્છા અને અર્થસૌજન્યથી અનુમોદના કરેલ છે.

આ ગ્રંથ લખાય અને છપાય એ દરમ્યાન જે જે આત્માઓ દિવંગત થઈ ગયા તેમની નોંધ દિલગીરી સાથે લેવાઈ જાય છે. પ્રેમથી યોગદાન આપીને જતા રહ્યા, ન વાંચવા રોકાયા, ન આભાર ઝીલવા ઊભા રહ્યા ! શ્રદ્ધા, ભાવ ને નિષ્ઠા અચૂક સાથે લઈ ગયા. જ્યાં છે ત્યાં શાંતિ મળે એ પ્રાર્થના.

ઘરની વાત પણ કહી દઉં ? માવિત્રની વાત કરું તો, મારી પાસેથી ક્યારે ય કોઈ અપેક્ષા રાખી જ નથી. બલકે આવાં ભગીરથ કાર્ય માટે સદાયે શુભાશિષ વરસાવી છે, શુભેચ્છા પાઠવી છે અને પ્રોત્સાહન આપેલ છે. સમગ્ર સ્વજનસમાજનો યે ઋણ સ્વીકાર છે, કોઈ શુભાશુભ પ્રસંગમાં અમારી ક્યારેય હાજરી ન હોવા છતાં તેમનો એટલો જ સદ્ભાવ ને સ્વીકાર છે એ તેમની ઉદારતાને વંદના છે. બાકી મારા જેવા અલગારી સાથે રહેવું પૂ.શ્રી નિરંજનભાઈ, ચિ.શ્રેણિક અને હવે ચિ.પાયલને વસમું તો પડતું જ હશે ને ? કે બધું સમું જ હોય ? ઘરનાંનો સૌથી વધુ આભાર માનવો મુનાસિબ.

☆ 'શબ્દરત્નકોશ' વિષે —

- ☆ વચનામૃતમાં એક-એક લીટી વાંચતા જતાં અઘરા લાગતા શબ્દો તારવ્યા છે.
- ☆ ૧ લી કોલમ શબ્દની છે, ૨ જી અર્થની છે. અર્થની પહેલાં જે સંસ્કૃત શબ્દ આવે છે તે શબ્દની વ્યુત્પત્તિ છે. શબ્દના મૂળમાં ક્યો શબ્દ, ક્રિયાપદ કે પ્રત્યય છે તે સૂચવે છે. 'તોડફોડ' કહો છો તે.
- ☆ અર્થમાં પર્યાય શબ્દ એટલે સમાન અર્થી શબ્દ પણ મૂક્યા છે. જુદા જ અર્થ થતા હોય તે પણ લખ્યા છે. સામાન્ય રીતે, વધુ બંધબેસતો અર્થ ૧લો રાખ્યો છે.
- ☆ વચનામૃતમાં તિથિ-મિતિ મળે છે, તારીખ નહીં. અમુક જગાએ તિથિ-વાર પણ નથી. વચનામૃતમાં જ્યાં તિથિ, વાર, સંવત લખ્યા છે ત્યાં પૂરી ચોકસાઈ-ગણતરીથી તેની તારીખ, માસ, સાલ આપવાનો પણ પ્રયત્ન કર્યો છે. અનેકાનેક મુમુક્ષુઓની વર્ષોની ખ્વાહિશ પૂરી કર્યાનો સંતોષ છે.
- ☆ દે૦ એટલે દેશ્ય શબ્દ, દેશી ભાષાનો શબ્દ. દેશ્ય ભાષા પ્રાકૃત ભાષાના એક વિશેષ ભાગ રૂપે છે અને અનાદિ કાળથી પ્રાકૃત રૂપે પ્રવૃત્ત થયેલી હોવાથી તેનું નામ દેશ્ય પ્રાકૃત કે દેશી પ્રાકૃત.
- ☆ જે તે સંદર્ભગ્રંથ, પુસ્તક, આગમ, કાવ્ય, કૃતિ, કર્તા વિષે ટૂંકમાં પણ વિગત આપી છે.
- ☆ જે પંક્તિ, ઉક્તિ, અવતરણ જ્યાંથી લેવાયું હોય તે સંદર્ભગ્રંથો વિષે પણ નાનો ઉલ્લેખ છે.
- ☆ વચનામૃતજીના પરિશિષ્ટમાં નથી છપાયા પણ મારા વાંચવામાં આવ્યા હોય તેવા સંદર્ભ પણ મૂક્યા છે.
- ☆ જે સંદર્ભ મૂક્યા છે તે બધાં શાસ્ત્ર-પુસ્તક પર જરૂર નજર ફેરવી છે. ઝટપટ વાંચીને જ પાને ચઢાવ્યું છે.
- ☆ અનુક્રમણિકા આ કોશનાં છેલ્લા પાને રાખી છે. શરૂઆતમાં શોધશો નહીં.
- ☆ ગુજરાતી ક્કકામાં ક્ષ, જ્ઞ, છેલ્લે આવે તેમ જ ગોઠવ્યું છે. ઘણા કોશમાં ક પછી ક્ષ, ખ, ગ અને જ પછી જ્ઞ, ઝ, ટ હોય છે.
- ☆ કક્કા-બારાક્ષરી ભૂલી જનારાં માટે આ ગ્રંથનો 'બૂકમાર્ક' ઉપયોગી થશે. કક્કો કોઈ ભૂલી જાય? ભૂલી જાય. આગળ ભણતાં જાય તેમ પાછલું ભુલાતું જાય. પણ પાયો છે એટલે રાખવો-નાખવો પડે.
- ☆ મોક્ષમાળાની રચનાતારીખ-તિથિ અનુમાનથી લખેલાં છે, વિચારશોજી.
- ☆ જેન પારિભાષિક શબ્દો ઉપરાંત વેદાંતની પરિભાષાના શબ્દો પણ આવરી લેવાયા છે.
- ☆ ટૂંકમાં, અઘરા શબ્દો તો લીધા જ છે, સાથે સાથે આબાલવૃદ્ધને ઉપયોગી થાય એટલે સીધા સાદા શબ્દો પણ લીધા છે. શિષ્ટ ગુજરાતી લખાતું-બોલાતું ન હોવાથી જ્યાં જે ન સમજાય તેવું લાગે તે બધું જ સમાવવાનો આયાસ કર્યો છે. ઈંગ્લીશ મીડીયમવાળાને ઓછી તકલીફ પડે એટલે થોડું સરળ બનાવવા યત્નશીલ રહી છું છતાં ધારણા મુજબ સુગમ ન લાગે તે બનવા જોગ છે.
- ☆ આ કોશ VCD-DVD રૂપે પણ ઉપલબ્ધ થઈ શકશે.
- ☆ ખાસ અગત્યની વાત કે જે કંઈ રકમ વધી હશે તે આવા શબ્દકોશનાં કે એનાં જેવાં અન્ય પ્રકાશનમાં અર્થાત્ જ્ઞાનખાતામાં સદુપયોગી થશે. આપ સહુએ ભાવભેર લક્ષ્મીનાં યોગદાન દ્વારા જ્ઞાનાવરણીય કર્મ પાતળાં પાડીને જ્ઞાનધન ઉપાજર્થું છે એ માટે આપની શ્રુતભક્તિને શત શત વંદન.

આવો આ કોશ લખાઈ ગયો હોય, આપ સહુના સલૂણા સહકારભર્યું આર્થિક ઉત્તરદાયિત્વ હોય, પરંતુ નીચેના ભાઈઓ કાંઈ કરે નહીં તો ? અક્ષર ફોટોટાઈપોગ્રાફીવાળા ભાઈશ્રી ભાવિનભાઈની ધીરજ અને દોડાદોડી, ટાઈપસેટર શ્રી પ્રફુલ્લભાઈની ચીવટ અને મહેનત, ચિત્રપટલ માટે શ્રી હિતેષભાઈ અને છેલ્લે સુપર પ્રિન્ટર્સવાળા ભાઈશ્રી વિક્રમભાઈના સુંદર સહકાર બદલ અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માનું છું. આ બધા ભાઈઓ પ્રકાશિત ન કરત તો આ કોશ આપને હસ્તગત કેવી રીતે થાત ?

બાકી તો, આ હૂંડાવસર્પિણી કાળમાં બીજા મહાવીર : પરમકૃપાળુદેવ શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજીનું માહાત્મ્ય વેદાયું છે તે કેવી રીતે શબ્દસ્થ કરું ? તેમનો એક એક શબ્દ અણમોલ રત્ન છે. શતાવધાન-સિદ્ધિ જે તેમને સહજસ્વભાવસિદ્ધ હતી પણ ૧૯ વર્ષની ભરયુવાનીમાં કેવી ફગાવી દીધી ? કેવો ત્યાગ ? આ સત્યની નિરંતર અસર તળે જીવું છું. સમજીને શમાવાનો માર્ગ છે, એ સમજવાનો પુરુષાર્થ સફળ થાઓ.

પરમકૃપાળુદેવના અંતરના મર્મ સમજાવતા પરમોપકારી પરમ પૂજ્ય પ્રભુશ્રીજી અને પરમ પૂજ્ય બ્રહ્મચારીજીને પણ અગણિત નમસ્કાર છે. જેમના સત્સંગ વિના સુધા આ સુધા ન હોત તે બાળ બ્રહ્મચારી પ.પૂ.ડૉ. શ્રી શાન્તિભાઈ પટેલને પણ પ્રણામ. સત્પુરુષોના અંતરઆશયનાં રહસ્યોદ્ઘાટન તો આ બધાં કરી શકે, 'હું પામર શું કરી શકું ?'

આ કોશ પ્રકાશન કરવાનું શ્રેય અને સાહસ જેમણે કર્યું છે તે શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર આશ્રમ, બાંધણીના મુખ્ય પદાધિકારી ભાઈશ્રી ધર્મેશભાઈ પટેલને હાર્દિક ધન્યવાદ સાથે બધા પદાધિકારીનો પણ આભાર માનું છું. બા.બ્ર.પરમ પૂજ્ય શ્રી મગનભાઈ (બાપા) પટેલની શીળી આશિષ મમ મસ્તકે જ છે. તેમને પણ વંદન.

છોક છેલ્લે, ક્યાંયે દાતા નામાવલિમાં ભૂલ રહી ગઈ હોય તે તો ક્ષમ્ય ન હોવા છતાં ક્ષમ્ય લેખશોજી. અર્થલેખનમાં ઉપયોગ ચૂકાયો હોય તો તે બદલ સર્વજાહેવની, કૃપાળુદેવની, તારકત્રિપુટીની અને આપ સહુ સુજનોની ખરા અંતઃકરણથી ક્ષમાપના લઉં છું. ગૃહસ્થી નિભાવતાં ઘરમાં જે સ્વચ્છતા, વ્યવસ્થા ને ચોકસાઈનો આગ્રહ છે તેના કરતાં અનેકગણી કાળજી રાખી હોવા છતાં ક્યાંયે ક્ષતિ લાગે કે શિષ્ટ સાહિત્યની શિસ્તભંગ લાગે તો એકલે હાથે ઝઝૂમ્યાં છે એટલું લક્ષમાં રાખી ક્ષંતવ્ય ગણવા નમ્ર વિનંતિ.

ભાષા અને વાણીનો પણ એક અધ્યાસ છે અને એ ખ્યાલમાં છે. સાચો તો સત્પુરુષ પ્રત્યેનો અર્થાત્ પરમકૃપાળુદેવ પ્રત્યેનો ભાવ. આ કોશમાં ક્યાંક પણ અર્થ વાંચીને-સમજીને તેમના પ્રત્યે ઓર ભાવ, અહોભાવ કે શ્રદ્ધાની શુદ્ધિ ને પ્રેમની વૃદ્ધિ થશે, ફલતઃ ભાવભાસન થશે, સમાધિ થશે તો કૃતાર્થતા માનીશ. આ કોશ કોષ બની રહ્યો. આપણે સહુ એ મજાનો ખજાનો માણીને મોક્ષ પામીએ એ જ મંગળ મનોકામના.

॥ સહજાત્મસ્વરૂપ પરમ ગુરુ ॥

રાજકોટ તીર્થ
તા. ૧-૩-૨૦૦૭

સુધા
સવિનય જયપ્રભુ
સાથે...

બે બોલ

ૐ

તત્ સત્

‘શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર’ વચનામૃત એ પરમકૃપાળુદેવની કૃપાપ્રસાદી છે. તેના ઉપર ઘણા ગ્રંથો લખાયેલા છે. દેશપરદેશમાં વસતા જિજ્ઞાસુ મુમુક્ષુઓને તે સમજવામાં એક મુશ્કેલી હતી. સરળ સાદી ભાષામાં તેના શબ્દોના અર્થ સુલભ નહોતા. શબ્દકોશનું કામ પણ કોણ ઉપાડે ? ઝીણવટ, ચોકસાઈ, સાદગી, સરળતા અને સચ્ચાઈપૂર્વક પૂ.શ્રી સુધાબહેને તે ભગીરથ કાર્યે વર્ષાધિક સમય આપી આ ગ્રંથ આપ્યો તે ઘેર બેઠાં ગંગા જેવો ઉપકારક છે. આયુષ્યના તપોવનની આ પવિત્ર પ્રસાદી છે. પરમકૃપાળુદેવ પ્રત્યેના અનહદ પ્રેમનો આ પરિશ્રમ-પરિપાક છે. વિશાળ વાચકવૃંદને આનંદદાયક નીવડો.

સત્પુરુષોનું યોગબળ જગતનું કલ્યાણ કરો.

હરિ: ૐ

શાન્તિ

(બ્રા.બ્ર.પ.પૂ.ડો. શ્રી શાન્તિભાઈ પટેલ)

શિકાગો

U.S.A.

બે બોલ

ૐ

તત્ સત્

‘શુકલ અંતઃકરણ વિના મારાં કથનને કોણ દાદ આપશે ?’

શ્રી તારકત્રિપુટીના બોધથી જેનાં અંતઃકરણ શુકલ બન્યાં છે તે પરમકૃપાળુદેવના આ પ્રશ્ને દ્રવે, સત્પુરુષોનાં વચન-અમીથી ભક્તિભાવથી પ્રતિસાદ પણ દે. તો બીજી બાજુ, ‘સત્પુરુષના એકેક શબ્દમાં અનંત આગમ રહ્યાં છે, એ વાત કેમ હશે ?’ એ કથને શ્રી સત્પુરુષનાં શબ્દે શબ્દે સ્ફૂરતી બ્રાહ્મી લીલા શબ્દબ્રહ્મે કંડારવાની કે ઝીલવાની વૃત્તિ રહે – અનન્ય શરણા પરાભક્તિથી ઉત્તરોત્તર સોપાને. ૧૫ થી ૧૭ કલાકના ઝંખન નયનોને જ્ઞાન-દર્શનોપયોગે શુકલતા સમર્પે.

આવી અલૌકિકતા અત્ર લૌકિક સ્વાંગે સાકાર-સાક્ષરા થઈ છે, અને તે છે ‘શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર વચનસુધા કોષ’ સ્વરૂપે. કોષબુદ્ધિનાં સરવરે ચંચુપાત કરતાં સૂર્યનાં રમ્યકિરણથી કાચનો કટકો ધન્યતા અનુભવે તેમ આ બાલિશ આત્મા આનંદે ઉજમે છે.

હરિઃ ૐ

શિકાગો શાન્તિ
U.S.A.

॥ શ્રીમદ્ રાજપ્રભુને નમસ્કાર ॥
॥ શ્રી લઘુરાજજીને નમસ્કાર ॥ ॥ શ્રી બ્રહ્મદેવને નમસ્કાર ॥

જય પ્રભુ.

મારા અને મુમુક્ષુઓના પરમ પુણ્યોદય તે આપણને આજે મળે છે, 'શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર વચનામૃત શબ્દરત્નકોશ'. આ સંસ્થા તરફથી પ્રકાશન કરતાં અત્યંત આનંદ અનુભવું છું.

એટલી ખબર છે કે, ઈ.સ. ૧૯૮૩ માં આત્મકલ્યાણ માટે કેલિફોર્નિયા, USA છોડીને એક યુગલ ૪ વર્ષના શ્રેણિકને લઈને શ્રી અગાસ આશ્રમમાં આરાધના કરવા આવ્યું. પ.પૂ.બ્રહ્મચારીજીનાં સાન્નિધ્યમાં ૧૨ વર્ષ રહેલા, કૃપાળુદેવ પર પહેલું Ph.D કરનાર, USAની યુનિવર્સિટીઝમાં પણ પાશ્ચાત્ય તત્ત્વજ્ઞાનીઓ કરતાં કૃપાળુદેવ શું વિશેષ કહે છે, સમજાવે છે તે તેમનાં જ વચનથી અને ઈંગ્લીશમાં પણ સચોટપણે સમજાવનાર બાળ બ્રહ્મચારી પરમ પૂજ્ય ડૉ. શ્રી શાન્તિભાઈનો એવો તે કેવો સત્સંગ હશે કે આ 'કપલ' નામે શ્રી સુધાબહેન અને શ્રી નિરંજનભાઈ શેઠ ત્યાંની સુખસાહ્યબી છોડીને અમેરિકાથી સીધા અગાસ આશ્રમમાં સ્થાયી થઈ શક્યાં અને વળી લગાતાર ૧૪૥ વર્ષ સુધી ?

૧૮ વર્ષ જૂની વાત છે ને હું ઘે લગભગ એવડો જ હોઈશ. ફેબ્રુઆરી ૧૯૮૯ ની વાત કરું છું. આ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા પૂજ્ય સુધાબહેનના વરંદ હસ્તે થઈ છે. આજીવન બ્રહ્મચર્યદીક્ષા હોવાને કારણે કે વિરક્ત હોય એટલે પણ કદી ઘરના-બહારના પ્રસંગમાં નહીં જનારાં આ બંનેએ પૂરા ૫ દિવસની પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે તો પ્રાણ પાથરી દીધા હતા. માત્ર ૩૧ દિવસમાં ૨૦૦ પાનાંનો 'બાંધણી પ્રતિષ્ઠા સ્મારક ગ્રંથ' પ્રકાશિત કરી શક્યાં હતાં. વાંચન-લેખન-પ્રકાશન બધું જ આવી ગયું. ફોન નહીં, વાહન નહીં, એમ સાધન ટાંચા છતાં. ૧૯૯૬ માં શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર જ્ઞાનમંદિર, શિકાગોમાં પણ તેમણે પ્રતિષ્ઠા કરેલી. અમેરિકાનાં વિવિધ રાજ્યોમાં અને શ્રી રાજકોટ તીર્થમાં થયેલા તેમના પર્યુષણ સ્વાધ્યાયોથી તો આપ સુપરિચિત છો.

આ સિવાય પણ 'શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર નિર્વાણશતાબ્દી સ્મરણિકા' તથા 'સહજ વીરત્વ' ભાગ ૧ અને ભાગ ૨ જેવા શ્રેષ્ઠ પુસ્તકોનું લેખન, સંપાદન અને પ્રકાશન કરેલ છે. આ કોશ વિષે તો શ્રી સુધાબહેન લખે એ જ બરોબર છે.

મંદિરજીમાં ત્રણે સત્પુરુષોનાં પ્રતિમાજી છે, ચિત્રપટજી છે, સ્વાધ્યાયખંડ છે, ધ્યાનકક્ષ છે. પાદુકાજીયુક્ત ૨ દહેરી છે, દહેરાસરજી નિર્માણાધીન છે, ભોજનશાળા છે, ૪૦ જેટલી એટેચ્ડ ટોઈલેટ-બાથરૂમની રૂમ પણ છે. આપની યથાશક્તિ સેવા કરવાનો લાભ આપવા જરૂર પધારશોજી.

પરમ પૂજ્ય બ્રહ્મચારીજી રચિત 'પ્રજ્ઞાવબોધ'નાં ૧૦૮ પુષ્પોની વિવિધ સ્વરકારો પાસે આછાં સંગીત સાથે ગવરાવીને સુંદર CDs પણ શ્રી સુધાબહેને મુમુક્ષુજનોના સહકારથી બનાવરાવી છે. ટૂંક સમયમાં અહીંથી પણ ઉપલબ્ધ થઈ શકશે.

અંતમાં, પૂજ્ય શ્રી સુધાબહેનનો આ Dictionary માટે ખૂબ ખૂબ આભાર માનીને વંદન કરું છું. કોશ સહુને કલ્યાણરૂપ હો એ શુભેચ્છા.

બાંધણી
માર્ચ ૨૦૦૭

ધર્મશ પટેલ
મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી

પૃ.૧	ક્રમાંક ૧	પ્રથમ શતક	નવેમ્બર ૧૮૮૩ પહેલાં
૧	પ્રથમ	પ્રથિલ્લ । પહેલું	
૨	શતક	શત+ક । સો (૧૦૦)નો સમુદાય, એક જ સરખી સો વસ્તુનો સંગ્રહ; સો કે સોની આસપાસની શ્લોક સંખ્યા ધરાવતી કૃતિ	
૩	શાર્દૂલવિકીડિત	૧૮ અક્ષરનો ગણમેળ છંદ; વાઘ-ચિત્તાની રમત જેવો	
૪	વૃત્ત	વૃત્ । છંદ	
૫	ગ્રંથારંભ	ગ્રન્થ+આ+રમ્ । પુસ્તક-ગ્રંથની શરૂઆત, ધર્મશાસ્ત્રની શરૂઆત	
૬	પ્રસંગ	પ્ર+સજ્ઞ । અવસર; પ્રસ્તાવ, સંબંધ, ઘટના; પ્રકરણ; સંગ-સહવાસ	
૭	રંગ ભરવા	રજ્ઞ । આનંદમય કરવા, જમાવટ કરવા	
૮	કોડે	હોંશથી, અંતરની ઉમેદથી, ઉલ્લાસિત ભાવે	
૯	કામના	કમ્ । ઈચ્છા, શુભેચ્છા, ભાવના	
૧૦	ધર્મદ	ધ્+દા । સંસારમાં પડતા આત્માને ધરી રાખે તે ધર્મ આપનાર	
૧૧	મર્મ	મૃ+મનિન્ । રહસ્ય, તાત્પર્ય, ભેદ, ગુપ્ત વાત; તત્ત્વ	
૧૨	ભર્મ	ધ્રમ્ । ભ્રાન્તિ, ભ્રમ	
૧૩	હરવા	હ । દૂર કરવા	
૧૪	અન્યથા	અન્ય+થાલ્ । એ સિવાય; નહીં તો, નહીંતર; બીજી રીતે	
૧૫	કામ ના	કામ નથી, ઈચ્છા નથી, પ્રયોજન નથી	
૧૬	ભાષ્યું	ભાષ્ । બોલું, નિરૂપણ-વર્ણન કરું; ભવિષ્ય કહું	
૧૭	મોક્ષસુબોધ	આ નામનું પદ્યશતક રચવાની શરૂઆત કરી, ૨૦ કડી રચી, સામાન્ય જનને અઘરું લાગશે એમ ગણી કૃપાળુદેવે અપૂર્ણ રાખ્યું લાગે છે.	
૧૮	કથું	કથ્ । કહું	
૧૯	કામના	કમ્ । ધર્મ, અર્થ, કામ, મોક્ષમાં ત્રીજો પુરુષાર્થ (પત્રાંક ૯૭, પૃ. ૨૦૭)	
૨૦	તત્ત્વ વિચાર	તત્+ત્ત્વ । વિ+ચર્ । અસલ, મૂળ કે વાસ્તવિક રૂપનો વિચાર, આત્મવિચાર	
૨૧	સત્ત્વ	અસ્, સત્ । અસ્તિત્વ; સાર; બળ; સદ્ગુણ; પ્રાણીમાત્ર	

૨૨	સુખદા	સુખ આપનાર, સુખ દેનાર; સ્વર્ગની અપ્સરા
૨૩	પ્રેરો	પ્ર+ઈર્ । પ્રેરણા કરો, પ્રોત્સાહન-ગતિ-આજ્ઞા-આદેશ આપો
૨૪	કામના	કામરહિતતા, નિષ્કામતા, વીતરાગતા
૨૫	છપ્પય	ષટ્પદ । છપ્પો, ચાર ચરણ રોળાનાં, બે ચરણ ઉલાલાનાં હોય તેવો છંદ
૨૬	નાભિ	નહ । ૧૪મા કુલકર નાભિ રાજા તે ઋષભદેવ પ્રભુના પિતા; ઘર; દૂંટી; કેન્દ્ર
૨૭	નંદન	નન્દ । પુત્ર, આનંદ આપે તે; નાભિનંદન એટલે ભગવાન ઋષભદેવ
૨૮	નાથ	નાથ । સ્વામી, માલિક
૨૯	વિશ્વવંદન	વિશ્+વન્દ । સમગ્ર સૃષ્ટિ, ૧૪ રાજલોક, ૩ ભુવનનાં વંદન
૩૦	વિજ્ઞાની	વિ+જ્ઞા । પરમાત્મતત્ત્વના વિશેષ જ્ઞાની, વાસ્તવ જ્ઞાની; કેવળજ્ઞાની
૩૧	ઈંદ	જ્ઞાળ, ઢોંગ, સકંજો, કારસ્તાન, ફેલ-ફિતૂર, કાવતરું
૩૨	કરણ	કૃ । કારણ, સાધન, કર્મ
૩૩	ખંડન	ખણ્ડ । તોડવું, તોડી પાડવું, રદિયો આપવો
૩૪	સુખદાની	સુખ+દા । સુખને જ રહેવાનું પાત્ર; અનંત સુખ દેનારા; સુખની સખી
૩૫	આઘંત	આદિ+અંત । આદિથી અંત સુધી, પહેલેથી છેલ્લે સુધી,
૩૬	ખંત	ક્ષાન્તિ । ઉત્સાહ; ચીવટ, કાળજી
૩૭	અરિહંત	ઋ+હન્ । અંતરંગ શત્રુને હણનાર
૩૮	તંતહારક	તન્+હ । વાદવિવાદ દૂર કરનાર; ભવસંતતિ-પરંપરાનો અંત કરનાર
૩૯	મરણહરણ	મૃ+હ । મરણને ઉપાડી જનાર-દૂર કરનાર-હરનાર
૪૦	તારણતરણ	ત્ । તારનાર અને તરનાર; ઉદ્ધાર કરનાર અને પાર થનાર
૪૧	વિશ્વોદ્ધારણ	વિશ્+ઉદ્+ઘૃ । વિશ્વનો ઉદ્ધાર
૪૨	અઘ	અમ્+ઘ । પાપ, કુકર્મ
૪૩	હરે	હ । દૂર કરે
૪૪	ઋષભદેવ	ઋષ્-વૃષ્+ભા+દિવ્ । આ અવસર્પિણી કાળના પ્રથમ તીર્થંકર
૪૫	પરમેશપદ	પરમ+ઈશ । પરમાત્મપદ, પરમેશ્વર પદ; પરમેશ્વરના ચરણકમળ
૪૬	રાયચંદ	પરમકૃપાળુદેવનું નામ, રાજચંદ્ર
પૃ.૨		પ્રભુપ્રાર્થના નવેંબર ૧૯૮૩ પહેલાં
૪૭	દોહરા	દુહો, એક છંદ, ૧૩+૧૧-માત્રાના બે અર્ધવાળો અર્ધસમ માત્રામેળ છંદ
૪૮	જળહળ	પ્રકાશમાન, ચળકતું
૪૯	જ્યોતિ	જ્યુત્ । જ્યોત, પ્રકાશ, ચંદ્ર-સૂર્ય-તારા વગેરે; આત્મા, ચૈતન્ય
૫૦	કેવળ	કે, કેવ્+વલ્ । શુદ્ધ; સંપૂર્ણ, પરિપૂર્ણ; અનંત; અનન્ય
૫૧	કૃપાનિધાન	કૃપ્+નિ+ધા । દયાના ભંડાર, અનુકંપાના આધાર
૫૨	પુનિત	પૂ । પવિત્ર
૫૩	તુજ	તારો, તારી, તારું
૫૪	ભયભંજન	ભી+ભજ્ઞ । ભય ભાંગનાર, ટાળનાર, રોકનાર
૫૫	નિત્ય	નિ+ત્યપ્ । હંમેશા, સદા, અવિનાશી, ધ્રુવ
૫૬	નિરંજન	નિર્+અજ્ઞન । (કર્મરૂપી) અંજન વિનાના, કર્મરહિત, નિર્દોષ, નિષ્કલંક
૫૭	ગંજન	ગજ્ઞ । ચૂરેચૂરો, નાશ, પરાજય

૫૮	ગંજ	ગજ્ઞ । ઢગલો, ખાણ; દાણાપીઠ; ગાંજા નામની વનસ્પતિ; ગૌશાળા
૫૯	ગુમાન	અભિમાન
૬૦	અભિવંદન	અભિ+વન્દ્ । સ્તુતિ
૬૧	અભિવંદના	સન્માનપૂર્વક નમસ્કાર
૬૨	ધર્મધરણ	ધૃ । ધર્મને ધરનાર-આચરનાર
૬૩	સન્માન	સત્+મન્ । આદર
૬૪	વિઘ્નહરણ	તિ+હન્+હ । બાધા-અંતરાયને દૂર કરનાર
૬૫	પાવનકરણ	પૂ+કૃ । પવિત્ર કરનાર
૬૬	ભદ્રભરણ	ભન્દ્+ધૃ । કલ્યાણ-કુશળતાથી ભરપૂર કરનાર; સજ્જનોને પોષનાર
૬૭	ભીતિહરણ	ભી+હ । ભય હરનાર
૬૮	સુધાઝરણ	સુ+ધે(ધા)+ઝૃ । અમૃત વહેવડાવનાર, અમૃત ઝર્યા કરે તેવા
૬૯	શુભવાન	શુભ+વાન્ । કલ્યાણવંત
૭૦	કલેશહરણ	ક્લિશ્+હ । રાગ-દ્વેષ દૂર કરનાર
૭૧	ચિંતાચૂરણ	ચિન્ત્+ચુર્ । ચિંતાનો ચૂરો-ભૂકો કરી નાખનાર
૭૨	અમાન	અ+મા । માનરહિત-નિર્માન; શરણ, શાંતિ; ભગવાનનાં ૧૦૦૮ વિશેષણ પૈકી એક
૭૩	અજર	અ+જૃ । જરા-વૃદ્ધાવસ્થા ઘડપણ રહિત
૭૪	અમર	અ+મૃ । મરતો નથી તે (આત્મા); દેવ
૭૫	અણજન્મ	અ+જન્ । અજન્મ-પુનર્જન્મ જેને નથી તે સિદ્ધ પરમાત્મા
૭૬	અપવર્ગી	મુક્ત, મોક્ષિત, મોક્ષે ગયેલા
૭૭	અકળ ગતિ	અ+કલ્+ગમ્ । કળી-ઓળખી ન શકાય તેવી દશા
૭૮	અનુમાન	અનુ+મા, મિ । અટકળ, ધારણા; ભાવના, વિચાર; પરિણામ
૭૯	અકળ ગતિ	અનુમાન પંચમ ગતિને પ્રાપ્ત સિદ્ધાત્માની પ્રતિકૃતિ-છાયા
૮૦	નિરાકાર	નિર્+આકાર । આકાર વિનાના
૮૧	નિર્લેપ	નિર્+લિપ્ । લેપાયા વિનાના
૮૨	નિર્મળ	નિર્+મલ્ । મળ (રાગ-દ્વેષ-અજ્ઞાન) વિનાના, પવિત્ર
૮૩	નીતિનિધાન	ની+ઈ+નિ+ધા । નીતિના નિધિ-ભંડાર; નીતિના આધાર
૮૪	નિર્મોહક	નિર્+મુહ્ । મોહ વિનાના
૮૫	નારાયણા	નારા+અયન । વિષ્ણુ; વાસુદેવ; શ્રીકૃષ્ણ; પરમાત્મા; સંન્યાસી; નરના સાથી જેની જંઘાથી ઉર્વશીની ઉત્પત્તિ
૮૬	સચરાચર	ચર-અચર સહિત, ચર એટલે ગતિશીલ-ચેતન, અચર એટલે સ્થિર-જડ, સમસ્ત સૃષ્ટિ, અખિલ બ્રહ્માંડ
૮૭	સ્વયંભૂ	સુ+અય્+અમુ+ધૂ । પોતાની મેળે જ ઉત્પન્ન થયેલા, ઈશ્વર, ભગવાન
૮૮	પ્રભુ	પ્ર+ધૂ । પરમાત્મા, પરમેશ્વર, ઈશ્વર, ભગવાન
૮૯	સાન	સમ્+જ્ઞા । ભાન, બુદ્ધિ, સમજણ, અક્કલ; ઈશારો, સંજ્ઞા
૯૦	સૃષ્ટિનાથ	સૃજ્+નાથ્ । વિશ્વ-દુનિયા-જગતના-સંસારના સ્વામી-માલિક, સર્જનહાર
૯૧	સર્વેશ્વરા	જડ-ચેતનાત્મક સમગ્ર સૃષ્ટિના સ્વામી, પરમેશ્વર

૯૨	સંકટ	સમ્+કટ્ । દુઃખ
૯૩	સકળ	સ+કલ્ । બધું, સઘળું
૯૪	નૌતમ	નુ, નવ+તમ । નવું, નવીન, નૂતન
૯૫	નિદાન	નિ+દા । મૂળ કારણ; નક્કી, ચોક્કસ; નિયાણું
૯૬	વિકળ	વિ+કલ્ । ચંચળ, ત્રુટિત; કળાહીન
૯૭	અચળ	અ+ચલ્ । સ્થિર, ચળે નહીં તેવી, નિશ્ચલ; પર્વત
૯૮	આધિ	આ+ધા । માનસિક રોગ-પીડા
૯૯	વ્યાધિ	વિ+આ+ધા । શારીરિક રોગ-પીડા
૧૦૦	ઉપાધિ	ઉપ+આ+ધા । અચાનક આવતી આધિ-વ્યાધિ સિવાયની તકલીફ, મુશ્કેલી
૧૦૧	કિંકર	કિમ્+કૃ । દાસ, ચાકર, પામર, શું કરું-શું કરવાનું છે પૂછનાર
૧૦૨	કંકર	કઙ્+કૃ । કાંકરો-રી, પથ્થર; તણખલું, ભૂસું
૧૦૩	મતિ	મન્ । બુદ્ધિ
૧૦૪	શંકર	શમ્+કૃ । કલ્યાણ-મંગળ કરનારા; મહાદેવ-શિવજી; શંકરાચાર્યજી
૧૦૫	શિશુ	શિ+કુ । બાળ, બાળક; ૮ વર્ષથી નીચેનું
૧૦૬	મુક્તિ	મુક્ । મોક્ષ, સ્વતંત્રતા, આઝાદી, છૂટકારો, છૂટકો
૧૦૭	જુક્તિ	યુજ્, યુક્તિ । યુક્તિ, ગોઠવણ, યોજના
૧૦૮	પ્રીતિ	પ્રી । પ્રેમ, હેત; રુચિ, ભાવ; અનુકંપા, અનુગ્રહ
૧૦૯	નમ્રતા	નમ્+ર । વિનય, નરમાશ
૧૧૦	ભલી	ભદ્ર । સારી, રૂડી, ભલું કરે તેવી
૧૧૧	આર્ય પ્રજા	ઋ । પ્ર+જન્ । ઉત્તમ, પ્રતિષ્ઠિત પ્રજા
૧૧૨	ઔદાર્યતા	ઉદાર । ઉદારતા, કુલીનતા
૧૧૩	સંપ	સંપાત્ । મેળ, એકતા, એક્ય
૧૧૪	જંપ	દે. જંપ । શાંતિ, નિરાંત
૧૧૫	વણ	વિના, વગર, રહિત
૧૧૬	કંપ	કમ્પ્ । આંદોલન, ધ્રુજારો, કંપારો, કંપન
૧૧૭	દે	દા । આપ, આપો
૧૧૮	એદીપણું	આળસ, પ્રમાદ
૧૧૯	ભ્રમણા	ભ્રમ્ । ભ્રમ, ભ્રાંતિ, વહેમ, અજ્ઞાન
૧૨૦	ભારત	ભરત ક્ષેત્ર, ભારત દેશ
૧૨૧	અવની	પૃથ્વી, જગત
૧૨૨	રાયની	રાજન્ । રાજની, રાયચંદભાઈની, કૃપાળુદેવની
૧૨૩	મહારાજ	મહા+રાજન્ । ભગવાન; મોટો રાજા, સમ્રાટ
પૃ.૩		દર્મ વિષે નવેમ્બર ૧૮૮૩ પહેલાં
૧૨૪	કવિત	આઠ આઠ અક્ષરે વિરામવાળો ૩૧ અક્ષરનો મનહર છંદ
૧૨૫	દિનકર	દિવસનો કરનાર, સૂર્ય, સૂરજ
૧૨૬	દિન	દો+ઙ્ । દિવસ; તિથિ; તારીખ; મિતિ; સૂર્યોદયથી સૂર્યાસ્ત સુધીનો સમય; સૂર્યોદયથી સૂર્યોદય, ૨૪ કલાક

૧૨૭	દીન	દી । ગરીબ, નિર્ધન; નિસ્તેજ, ઉદાસ
૧૨૮	શશી	શશ+ઈનિ । ચંદ્ર, ચંદ્રમા
૧૨૯	શર્વરી	શૃ । રાત્રિ, રાત
૧૩૦	સુહાય છે	શુષ્ । શોભે છે, સોહાય છે, સોહે છે
૧૩૧	પ્રતિપાળ	પ્રતિ+પાલ્ । પ્રતિપાલક, રક્ષક, ભરણપોષણ કરનાર
૧૩૨	પુર	પૂ, પુર્ । નગર, શહેર
૧૩૩	પેખો	પ્રેક્ષ્ । જુઓ
૧૩૪	સુરસ	અલૌકિક આનંદ, ઉત્તમ રસ, શ્રેષ્ઠ શાંતરસ
૧૩૫	કવિતા	કાવ્ય, પદબંધ
૧૩૬	સલિલ	સલ્ । પાણી, જળ
૧૩૭	વિહીન	વિ+હા । વિનાની, વગરની
૧૩૮	સરિતા	સૃ । નદી
૧૩૯	ભર્તાર	મૃ, ભર્તા । સ્વામી, ભરથાર, પોષણ કરનાર, પતિ; પ્રભુ; નાયક
૧૪૦	ભામિની	ભામ્ । સ્ત્રી, યુવાન રૂપાળી સ્ત્રી
૧૪૧	ભળાય છે	ભલ્ । દેખાય છે; સંભાળ રખાય છે
૧૪૨	વદે	વદ્ । બોલે, કહે
૧૪૩	રાયચંદ વીર	રાયચંદભાઈ, વીર રાયચંદ, રાયચંદ મહાવીર
૧૪૪	કુકર્મી	ખરોબ કામ કરનાર
૧૪૫	કળાય છે	કલ્ । દેખાય-સમજાય-પરખાય-પ્રતીત થાય છે
પૃ. ૩	ક્રમાંક ૨	પુષ્પમાળા નવેમ્બર ૧૯૮૩ પહેલાં
૧૪૬	વ્યતિક્રમી ગઈ	વિ+અતિ+ક્રમ્ । વીતી ગઈ, ઉલ્લંઘાઈ-ઓળંગાઈ ગઈ
૧૪૭	પ્રભાત	પ્ર+ભા । સવાર, પરોઢ
૧૪૮	ભાવનિદ્રા	મિથ્યાત્વ, રાગદ્વેષાદિ પરિણામ
૧૪૯	નિદ્રા	નિન્દ્ । ઊંઘ, એવી સ્થિતિ જેમાં આંખ-સંજાવાહક નાડી બંધ-શરીર શિથિલ
૧૫૦	પશ્ચાત્તાપ	પશ્ચાત્+તાપ । પછીથી થતું દુઃખ, પસ્તાવો
૧૫૧	વિસ્મૃત કરો	વિ+સ્મૃ । ભૂલી જાઓ
૧૫૨	સફળજન્ય	સ+ફલ+જન્ । સફળતા આપે-જન્મે તેવો
૧૫૩	શરમા	શરમ-લજ્જા રાખ, પ્રતિષ્ઠા જાળવ, ઈજ્જત આખરૂ સાચવ
૧૫૪	અઘટિત	ઘટ્ । ઘટિત-યોગ્ય નહીં તેવું
૧૫૫	કૃત્યો	કૃ । કાર્યો, કામ, આચરણ
૧૫૬	સંસાર સમાગમે	સમ્+આ+ગમ્ । અહંતા-મમતાત્મક વ્યવહારના સંગમાં
૧૫૭	પ્રહર	પ્ર+હ । પહોર, ૩ કલાક, દિવસનો ૮મો ભાગ, સાડા સાત ઘડી
૧૫૮	ત્વચા	ત્વચ્ । ચામડી
૧૫૯	વનિતા	વન્ । સ્ત્રી, નારી, મહિલા, પ્રેમિકા
૧૬૦	શા	કૌટુંબશ્મ્ । કયા, કેવા, કેવાં; પ્રશ્નાર્થ સર્વનામ
૧૬૧	પ્રમાણથી	પ્ર+મા । પુરાવા-સાબિતી-ધોરણથી; પ્રમાણભૂતતાથી-સત્યથી
૧૬૨	ચિત્રવિચિત્રતા	ચિ । ચિત્ર્ । વિચિત્રતા, વિલક્ષણતા, આશ્ચર્યજનકતા, રંગબેરંગીપણું

૧૬૩	પ્રયોજન	પ્ર+યુજ્ । હેતુ, કારણ; જરૂર; મતલબ
૧૬૪	પૃ.૪	
૧૬૪	કિંવા	કિમ્+વા । વા, અથવા, અથવા તો, કે, યા, યા તો
૧૬૫	જીવિતવ્ય રહિત	જીવ્ । જીવન-પ્રાણ-આયુષ્ય રહિત; આજીવિકા વિનાના
૧૬૬	ગજા ઉપરાંત	ગજ । શક્તિ, ગજું-ગુંજાશ-ગુંજાયશ બહાર; ૨૪ ઈયનો ૧ ગજ
૧૬૭	સત્પુરુષો	સત્+પુરુ+શી । સત્ને પ્રાપ્ત પુરુષો; તીર્થકરો, ઉત્તમ જ્ઞાનચેતનાના સ્વામીઓ
૧૬૮	મૂળ તત્ત્વમાં	મૂલ+તત્+ત્વ । મૂળ કારણમાં, પાયામાં, મંડાણમાં
૧૬૯	પ્રવર્તન	પ્ર+વૃત્ । પ્રવૃત્તિ, આચરણ, પ્રેરણા, કાર્યની શરૂઆત-સંચાલન
૧૭૦	પક્ષપાત	પક્ષ+પા । એકબાજુ તરફેણ, અનુરાગ; બાજુ; વંશ; પખવાડિયું
૧૭૧	તાત્પર્ય	તત્પર । આશય, અભિપ્રાય, નિષ્કર્ષ, મતલબ, ભાવાર્થ, સાર
૧૭૨	રાહથી	રસ્તા-પંથ-માર્ગ-રીત-ચાલથી
૧૭૩	સંસારમળ	સમ્+સૃ+મલ । સંસારનો મળ, સંસાર રૂપી મેલ
૧૭૪	સદાચાર	(અસ્) સત્+આ+ચર્ । સારું આચરણ, સદાચરણ, શિષ્ટ પુરુષોનો આચાર
૧૭૫	સેવજે	સેવ્ । સેવન કરજે, ભજજે, ખૂબ સંગ કરજે, ઉપયોગમાં લેજે
૧૭૬	પરતંત્ર	પૃ+તન્ । પરાધીન, પરાશ્રિત, પરવશ, બીજાને આશ્રયે રહેનાર
૧૭૭	વિસ્મરણ	વિ+સ્મૃ । વિસ્મૃતિ, યાદ ન રહેવું, ભૂલી જવું
૧૭૮	રમણીય	રમ્+અનીયર્ । સુંદર, મનોહર
૧૭૯	દુષ્કૃત	દુસ્+કૃ । અશુભ, પાપકાર્ય
૧૮૦	સ્મર	સ્મૃ । સ્મરણ કર, યાદ કર
૧૮૧	તત્પર	તન્-તદ્+પર । તૈયાર, તલ્લીન
૧૮૨	સંભારી જા	સમ્+સ્મૃ । યાદ કરી જા
૧૮૩	રંક	રમ્+ક । ગરીબ, રાંક
૧૮૪	કાયા	ચિ । શરીર, દેહ, તન; પુદ્ગલનો સમુદાય
૧૮૫	પુદ્ગલ	પુત્+ગલ્ । પરમાણુ, પૂરણ-ગલન (મળવું-વિખરાવું) જેનો સ્વભાવ છે
૧૮૬	સાડા ત્રણ હાથ	સવા પાંચ ફૂટ, કોણીથી વચલી આંગળીના ટેરવા સુધી ૧૮ ઈય=એક હાથ
૧૮૭	ભૂમિ	ભૂ+મિ । જમીન, પૃથ્વી; દેશ, પ્રદેશ; સ્થાન, સ્થળ, જગ્યા
૧૮૮	ફિકર	ચિંતા, કાળજી
૧૮૯	પ્રમાદ	પ્ર+મદ્ । આળસ, અસાવધાની, ગફલત, બેપરવાઈ
૧૯૦	વ્યભિચાર	વિ+અધિ+ચર્ । કદાચાર, બદચાલ, પરસ્ત્રી-પરપુરુષનો આડો વ્યવહાર
૧૯૧	નિર્વશ	નિર્+વમ્, વન્+શ । નિઃસંતાન, જેના વંશમાં કોઈ ન રહ્યું હોય તેવું
૧૯૨	ચંડાલ	ચઘ્+આલઝ્ । અત્યંત નીચ-નિર્દય જ્ઞાતિ-મનુષ્ય જેની ઉત્પત્તિ શૂદ્ર માતા અને બ્રાહ્મણ પિતાથી; ઘાતકી, પાપી, જલ્લાદ
૧૯૩	કસાઈ	પશુને મારીને-કતલ કરીને તેનું માંસ વેંચવાનો ધંધો કરનાર, ખાટકી
૧૯૪	ઉદ્યમ	ઉદ્+યમ્ । યત્ન, મહેનત, ઉદ્યોગ
૧૯૫	બ્રહ્મચર્ય	બ્રહ્મન્+ચર્ । ઈન્દ્રિયનો નિગ્રહ, વીર્યરક્ષા, ૮ પ્રકારે મૈથુનનો ત્યાગ
૧૯૬	વેશ્યા	વેશેન આચરતિ । ગણિકા, વારાંગના, ગાવા-બજાવવા-નાચવાનો ધંધો કરીને પુરુષોને આકર્ષતી સ્ત્રી

૧૯૭	કણ	કણ્ । અનાજનો દાણો
૧૯૮	કાળને ઘેર	કુ+લા । કુ+અલ્ । કલયતિ આયુઃ । સમયને ઘેર; કાળદેવતા, મૃત્યુ
૧૯૯	પરૂણો	પ્રાણુળ, પ્રાણૂર્ણક । પરોણો, મહેમાન, અતિથિ, પાહુણા
૨૦૦	રળવાનું	સ્લ્ । કમાવાનું
૨૦૧	ધાન્યાદિકમાં	ધાન+યત્ । અન્ન, અનાજ વગેરેમાં
૨૦૨	મોત	મૃત્યુ, મરણ
૨૦૩	કૃપણ	કૃપ્ । કંજૂસ, લોભી
૨૦૪	અમલમસ્ત	સત્તા-અધિકાર-વહીવટ-હકૂમતમાં લીન-મગ્ન-ડૂબેલો
૨૦૫	નેપોલિયન બોનાપાર્ટ	ફ્રાન્સનો મહાન સમ્રાટ, યુરોપને ધ્રુજાવનાર (ઈ.સ. ૧૭૬૯-૧૮૨૧) પણ છેલ્લે સેન્ટ હેલિનાના તોફાની પહાડી દ્વીપ પર ૬ વર્ષ કેદ ભોગવી એકલો મરણને શરણ થયો (તે બન્ને સ્થિતિ)
૨૦૬	વિવેકથી	વિ+વિચ્ । સાચું-ખોટું, હિત-અહિત જાણી છૂટા પાડવાની બુદ્ધિ
૨૦૭	અધોર	અ+ઘોર । અતિ ભયંકર-ભયાનક
પૃ.પ		
૨૦૮	ભિક્ષાચરી	ભિક્ષ્+આ+ચર્ । ગૌચરી; સેવા-ચાકરી, કર્તવ્યધર્મ; ભિક્ષાવૃત્તિ
૨૦૯	દુર્ભાગ્યશાલી	દુર્+ભજ્ । કમભાગી, બદકિસ્મત, કમનસીબ, દુર્ભાગી
૨૧૦	અન્યનું	અન્+યઃ । બીજાનું, કોઈનું
૨૧૧	બૂરું	ખરાબ, બૂરી દશા
૨૧૨	અનાચાર	અન્+આ+ચર્ । દુરાચરણ, અપ્રશસ્ત આચાર, શાસ્ત્રોક્ત વિરુદ્ધ આચરણ
૨૧૩	કટાક્ષદૃષ્ટિ	કટ્+અક્ષ । વક્ર દૃષ્ટિ, આક્ષેપભરી નજર, ક્રોધ સહિત નજર
૨૧૪	અનુચર	નોકર, સેવક, પાછળ ચાલનારો, અનુયાયી, દાસ
૨૧૫	અધિરાજ	રાજાનો રાજા, મહારાજા, સમ્રાટ; સ્વામી, શેઠ, માલિક આત્મા
૨૧૬	નિમકહલાલી	કૃતજ્ઞતા, ઉપકારની કદર
૨૧૭	દુરાચારી	દુર્+આચાર । ખરાબ આચરણવાળો, દુર્જન, દુષ્ટ આચરણ કરનાર
૨૧૮	આજીવિકા	આ+જીવ્ । ગુજરાન, ભરણપોષણ, જીવનનિર્વાહ
૨૧૯	ધર્મકરણી	ધર્મ+કૃ । ધર્મઆચરણ, ધર્મકાર્ય
૨૨૦	આહાર	આ+હ । ખોરાક, ખાનપાન, ખાવું-પીવું તે, ભોજન
૨૨૧	વિહાર	વિ+હ । કીડા; આનંદ-પ્રમોદ; જૈન મુનિ પગે ચાલીને પ્રવાસ કરે તે
૨૨૨	નિહાર	નિ+હ । મળ-મૂત્ર ત્યાગની ક્રિયા; હિમ, ઝાકળ
૨૨૩	પ્રક્રિયા	પ્ર+કૃ । પદ્ધતિ, રીત, ક્રિયા, કાર્યપ્રણાલી
૨૨૪	દ્રવ્ય ઉપાર્જન	દ્રુ+ઉપ+અર્જ્ । પૈસો-ધન કમાઈ-પ્રાપ્તિ
૨૨૫	અન્યાય સંપત્ત	અ+ન્યાય+સમ્+પદ્ । ન્યાય વિરુદ્ધ-દોષ-દુષ્કર્મ-પાપ વડે પ્રાપ્ત-મેળવેલું
૨૨૬	શૌચક્રિયા યુક્ત	શુચિ । મળત્યાગ વગેરે પ્રાતઃક્રિયા કરીને
૨૨૭	સમુદાય	સમ્+ઉદ્+અય્ । સમૂહ, ઝુંડ, ટોળું
૨૨૮	જુલમી	જુલમગાર, અત્યાચાર-બળાત્કાર કરનાર, કેર વર્તાવનાર
૨૨૯	કામી	કમ્+ણિનિ । વિષયી, વિષયવાસનાવાળા; કામુક, રસિક
૨૩૦	અનાડી	અજ્ઞાની । મૂર્ખ, ગમાર, જક્કી

૨૩૧	વિદ્યાસંપત્તિમાં	વિદ્ । જ્ઞાન-વિજ્ઞાન મેળવવામાં
૨૩૨	ગ્રાહ્ય	ગ્રહ । ગ્રહણ કરવા યોગ્ય
૨૩૩	જંજાળ	જમની જાળ, કુટુંબ-કબીલાની ઉપાધિમય જમાવટ-લફરાં
૨૩૪	ગૌણતાએ	ગુણ । અ-મુખ્યતાએ, પેટા પ્રકારે, ગૌણ રીતે; ગુણની દૃષ્ટિએ
૨૩૫	દોરંગી	મનસ્વી, ચંચળ, સમયે સમયે જુદો જુદો પ્રકાર ધારણ કરતું
૨૩૬	શૌચ	શુચ્ । સ્વચ્છ, નિર્મળ, પવિત્ર; સ્પષ્ટ, સાફ, ચોખ્ખું
૨૩૭	મિતાહારી	મા । માપસર-પ્રમાણસર આહાર કરનારો
૨૩૮	અકબર	દિલ્હીનો નામાંકિત મોગલ બાદશાહ, હિંદુ-મુસ્લિમને સરખા ગણનાર, હિંદુઓ પરનો યાત્રાવેરો માફ કરનાર, (વિ.સં. ૧૬૧૨-૧૬૬૦)
પૃ. ૬		
૨૩૯	દુર્ઘટ	દુસ્+ઘટ્ । મુશ્કેલ, મુશ્કેલીથી બને-ઘટે તેવું, અશક્ય, દુઃસંભવ
૨૪૦	નિર્મૂળ	નિર્+મૂલ । મૂળ-આધાર વિનાનું
૨૪૧	મહારંભી	મહા+આ+સ્મ્ । અત્યંત-મોટી હિંસા કરનાર
૨૪૨	બહોળી	વૃહ્ । ઘણી બધી, પુષ્કળ, વિપુલ પ્રમાણમાં
૨૪૩	વખત	સમય
૨૪૪	વિપળ	પળનો ૬૦ મો ભાગ, અઢી વિપળની એક સેકન્ડ
૨૪૫	વિરાગ	વૈરાગ્ય, વિરક્તિ
૨૪૬	જંજાળમોહિની	સંસારની ઉપાધિ
૨૪૭	આભ્યંતરમોહિની	રાગ-દ્વેષ; વાસના
૨૪૮	નવરાશ	કુરસદ, નવરાઈ
૨૪૯	ગમ્મત	ગમ્, ગમ્યતે । વિનોદ, મઝા
૨૫૦	સુયોજક કૃત્ય	સુ+યુજ્ । સત્કાર્ય, સન્માર્ગમાં-આત્મ ઉપયોગમાં જોડાવાનું કાર્ય
૨૫૧	દોરાવું	દોર્ । હાથ પકડી સાથે ચાલવું, માર્ગદર્શન પ્રમાણે ચાલવું
૨૫૨	વિલંબ	વિ+લમ્બ્ । ઢીલ, સુસ્તી
૨૫૩	મંગળદાયક	મંગ્ લાતિ । સુખને લાવે-આપે તે મંગળ; મામ્ ગાલયતિ । 'મ' કારને (માન-મદ-મોહ-મત્સર-મળ) ગાળે તે મંગળ; મંગ્યતે અનેન । જેના વડે કલ્યાણ થાય તે મંગળ; શુભ-સુખ-કલ્યાણને આપનારી-દેનારી
૨૫૪	લૂણ ખાય છે	લવણ । મીઠું-નિમક-અન્ન જમે છે, આજીવિકા મળે છે
૨૫૫	શાંતિ	શમ્ । નિવૃત્તિ, નવરાશ, કુરસદ
૨૫૬	સાયંકાળ	સંધ્યાકાળ, સાંજ
૨૫૭	બાધ ન આણાય	વિરોધ, અડચણ, દોષ ન આવે
૨૫૮	વિચક્ષણતા	વિ+ચક્ષ્ । દીર્ઘદૃષ્ટિ, શાણપણ, ચોક્કસપણું, પારદર્શિતા, ચતુરાઈ
૨૫૯	આરોગ્યતા	અ+રુજ્ । અ-રોગ, રોગનો અભાવ, સ્વાસ્થ્ય, તંદુરસ્તી (આત્માની)
૨૬૦	મહત્તા	મહત્ । વિશાલતા, ગુરુતા, શ્રેષ્ઠતા; મહત્વ, મહાનતા (આત્માની)
૨૬૧	પવિત્રતા	પૂ । શુદ્ધિ, નિર્મળતા, શુચિતા, પાપરહિતતા (આત્માની)
૨૬૨	ફરજ	કર્તવ્ય, જવાબદારી (આત્મા પ્રત્યેની)
૨૬૩	કરજ	દેવું, ઋણ

૨૬૪	ગણિતભાવ	ગણ । ગણતરી-ત્રી, સરવાળા-બાદબાકી-ગુણાકાર-ભાગાકારની દૃષ્ટિ
૨૬૫	શિક્ષા	શિક્ષ । શિક્ષણ, બોધ, શીખ; સજા
૨૬૬	નિરભિમાની	નિર્+અભિમાની । અભિમાન વિનાનો, ગર્વરહિત
૨૬૭	૦—	કંઈ પણ, કિંચિત્ પણ
૨૬૮	કથા	કથ્ । ધર્મસંબંધી વાત, વૃત્તાંત
૨૬૯	સદ્વૃત્તિ	સદ્+વૃત્ । સદ્વર્તન, સારી વૃત્તિ
૨૭૦	વિદુર	વિદ્ । મહાભારતમાં ધૃતરાષ્ટ્ર અને પાંડુના નાના ભાઈ, પાંડવોના કાકા, ઉત્તમ નીતિ વચનો આપનાર ઉત્તમ પુરુષ; વિદ્વાન, ધીર, કુશળ
૨૭૧	સુવાય	સ્વપ્ । સૂઈ શકાય, ઊંઘી શકાય
૨૭૨	સોનેરી	સુવર્ણધર્ । સોનાનો, સોના જેવો, ઉત્તમ, ધ્યાનમાં લેવા જેવો
૨૭૩	કૃતકૃત્ય	ધન્ય, કૃતાર્થ, કરવાનું કામ કરી લીધું તે
પૃ.૭		
૨૭૪	તમાકુ	તમ્+કાલન્ । કેફી છોડનાં સૂકવેલાં પાંદડાં જેની પતરી વ્યસન તરીકે ખાવામાં ને બીડી, સિગારેટ, હોકા પીવામાં વપરાય છે
૨૭૫	વ્યસન	વિ+અસ્ । ખરાબ લત, કુટેવ, નિર્બળતા, અધઃપાત, પાપાચારની આદત; લીનતા; અસ્ત થવાની ક્રિયા; મુખ્ય અને અવશ્ય ત્યાગવા યોગ્ય આ ૭ વ્યસનો : જુગાર, માંસ, મદિરા, મોટી ચોરી, વેશ્યાગમન, શિકાર, પરસ્ત્રી-પરપુરુષ ગમન : આ ૭ વ્યસનત્યાગની કૃપાળુદેવની આજ્ઞા છે
૨૭૬	પૂર્ણ કર	પૂર્ણ કરી નાખ, સમાપ્ત કર
૨૭૭	સઘળાનો	બધાંનો
૨૭૮	—(૦)	ગુરુરેખા, વિરામ રેખા, હવે મીંડું જ વાળવું, વ્યસનનો એકડો ન કરવો
૨૭૯	વાસ્તવિક	વસ્, વસ્તુ । ખરેખર, હકીકતમાં, અસલી, યથાર્થ, પારમાર્થિક
૨૮૦	વિરલા	વિ+સ । બહુ જ ઓછા, દુર્લભ
૨૮૧	નાહિમ્મત	હિંમત વિનાનો, કાયર
૨૮૨	સચ્ચિદાનંદ	સત્+ચિત્+આનન્દ । અસ્તિત્વ, ચેતન અને આનંદ રૂપ આત્મા, પરબ્રહ્મ
૨૮૩	સુગંધી	સુવાસ, સુગંધ, ફોરમ, મહેક
૨૮૪	માનનીય	માન્ । પૂજ્ય, સન્માનનીય, માન આપવા યોગ્ય, માન્ય કરવા જેવો
૨૮૫	પ્રતિભાવ	પ્રથ્, પ્રતિ+ભાવ । વિરુદ્ધ, બીજા, સામા ભાવ
૨૮૬	મથી રહ્યું છે	મચ્ । જામી પડ્યું છે, જોસ-શમાં આવી ગયું છે; દૂષિત થઈ રહ્યું છે
૨૮૭	કટાક્ષદૃષ્ટિની રેખા	કટ્+અક્ષ । નજર ન કરવા જેવું, આડી-વાંકી નજરે જોવાનો આંકો-લીટી
૨૮૮	નિરુપાધિમય	નિર્+ઉપ+આ+ધા । ભ્રમ, ઉત્પાત, ઉપદ્રવ, બાધક તત્વ વિનાનું
૨૮૯	નિરુપયોગી	નિર્+ઉપ+યુજ્ । ઉપયોગમાં-કામમાં ન આવે તેવી
૨૯૦	લક્ષિત	લક્ષ્ । લક્ષ કરેલો, ધ્યાનમાં
૨૯૧	ઉજવાળી હોય	ઉજ્જવલ । અજવાળી-પ્રકાશિત કરી હોય, મેલ વિનાની-સાફ કરી હોય
૨૯૨	મર્યાદાલોપનથી	મર્યા+દા+લુપ્ । વિવેક-શિષ્ટતા-સભ્યતા-લાજ-શરમ-અદબના ભંગથી
૨૯૩	પાપભીરુ	પા+પ+ભી+કુ । પાપનો ભય-ડર રાખનાર, પાપથી ભયભીત, પાપથી બીવે
૨૯૪	પ્રજ્ઞા	પ્ર+જ્ઞા । બુદ્ધિ, જ્ઞાન, પ્રતિભા, વિવેક

૨૯૫	દરકાર	પરવા, તમા, કાળજી; આદર
૨૯૬	મર્યાદા	લાજ, શરમ
૨૯૭	પ્રશંસી	પ્ર+શંસ્ વખાણી.છે, તારીફ કરી છે
૨૯૮	પ્રશસ્ત મોહ	પ્ર+શંસ્ વખાણાયેલો, શાસ્ત્રોક્ત, શ્રેષ્ઠ, શુભ
૨૯૯	બાઈ	બાઈ સ્ત્રીના નામ પાછળ લગાડાતો માનસૂચક શબ્દ; સાસુજી; નોકરડી
૩૦૦	કીર્તન	કૃત્ કીર્તિનું વર્ણન, યશોગાન; ગાયન-સંગીત સાથે પ્રભુગુણ વર્ણન
૩૦૧	અર્ચા	અર્ચ્ પૂજા, અર્ચના, સંમાન, સમ્માન, સન્માન, સ્વાગત
૩૦૨	સત્શીલવાન	ચારિત્ર્યવંત, સદાચારી
પૃ.૮		
૩૦૩	ટાળવા	દૂર કરવા, નિવારવા
૩૦૪	ક્રમાનુક્રમ	ક્રમને અનુસરીને, ક્રમબદ્ધ, ક્રમવાર, ક્રમેક્રમે; હારબંધ
	ક્રમાંક ૩	કાળ કોઈને નહીં મૂકે નવેંબર ૧૮૮૩ પહેલાં
૩૦૫	હરિગીત	હરિ+ગીતિ ૨૮ માત્રાનો એક માત્રામેળ છંદ
૩૦૬	મૂલ્યવંતી	મૂલ કિંમતી, કીમતી, બહુ ભારે-મોંઘી
૩૦૭	મલકતી	મલ્લક શોભતી; મંદ મંદ હસતી; મોગરાનાં પુષ્પ જેવી
૩૦૮	કંઠકાંતિ	ગળાની શોભા
૩૦૯	આભૂષણ	ઘરેણું, અલંકાર
૩૧૦	ઓપતા	ઓપ્ ચળકતા, શોભતા
૩૧૧	જન	જન્ જીવધારી, પ્રાણધારી, મનુષ્યો, લોકો
૩૧૨	નવ	ન, નહીં, નથી
૩૧૩	મણિમય	મણ્ જવાહર-ઝવેરાત, બહુમૂલ્ય રત્ન, કિંમતી પથ્થરવાળો
૩૧૪	મુગટ	મુકુટ માથે મૂકવાનો રાજાનો તાજ
૩૧૫	કર્ણ	કાન
૩૧૬	કુંડળ	કુણ્ડ કાનનું જૂના જમાનાનું ઘરેણું
૩૧૭	કાંચન	કાચ્ સોનું, સુવર્ણ, હેમ
૩૧૮	કડાં	કટક હાથના ઘરેણાં, કાંડાના ઘરેણાં
૩૧૯	કરમાં	કર્ હાથમાં
૩૨૦	પળમાં	પલ ઘડીના ૬૦ મો ભાગ-૨૪ સેકન્ડમાં; ક્ષણમાં
૩૨૧	પૃથ્વીપતિ	રાજા
૩૨૨	ભૂતળ	ભૂ+તલ ભોંયતળિયે, ભોંયે, ભોં ભેગા, પૃથ્વીની સપાટી પર; જગત
૩૨૩	માંગલિક મુદ્રા	મંગળ-શુભ વીંટી
૩૨૪	જડિત	જડ્ જડેલું, સજ્જડ બેસાડેલું
૩૨૫	માણિક્ય	માણેક-કિંમતી લાલ રત્ન
૩૨૬	પે'રતા	પરિ+ધા પહેરતા
૩૨૭	પોંચી	પ્રહુંચ પહોંચા-હાથના કાંડાનું ઘરેણું
૩૨૮	વેઢ	વેષ્ઠક બેથી વધારે આંટાવાળી વાળાની વીંટી, આંગળીના વેઢા પર પહેરવાનો જાડો કરડો

૩૨૯	ફાંકડા	ખત્તકા । દેખાવડા, છેલછબીલા, વરણાગી, બેફિકરા, ખુશમિજાજી
૩૩૦	પરે	પર । પર, ઉપર
૩૩૧	કાતરા	મૂછના બન્ને છેડાના લાંબા આંટીવાળા વાળ, થોભિયા
૩૩૨	સાંકડીમાં	સંકટક । સંકટમાં, દુઃખમાં, સંકડાશમાં, મુશ્કેલીમાં; લગોલગ
૩૩૩	સોઈને	શોધિ । સગવડ, સુવિધા, અનુકૂળતા, ગોઠવણને
૩૩૪	છો	છ, છો ને, ભલે ને, ભલે; કે; 'હોવું'નું વર્તમાનકાળ રજો પુરુષ બ.વ. Are
૩૩૫	ચંડે	ચણ્ડ । ક્રોધે, અત્યંત બળ વડે, ઉગ્ર થઈને, કર્મઠ થઈને, પરાક્રમથી
૩૩૬	નીપજયા	નિષ્પદ્ય । નીવડ્યા, પેદા થયા
૩૩૭	બ્રહ્માંડ	ઈડા આકારનું સમગ્ર વિશ્વ-સૃષ્ટિ
૩૩૮	ભૂપ	મૂ+પા । જમીનની રક્ષા કરે તે રાજા
૩૩૯	ચક્રી	ચક્રવર્તી, સમ્રાટ, ચક્રરત્ન જે રાજાને ત્યાં ઉત્પન્ન થાય છે તે
૩૪૦	અવળા	ગિંધા, વિપરીત, ઊલટા; પ્રતિકૂળ
૩૪૧	સવળા	સીધા, સમા, સુલટા, સરખા; અનુકૂળ
૩૪૨	પાસા	પાશક । થોપાટ રમવામાં વપરાતા અંક પાડેલા ચોરસ-લંબચોરસ ટુકડા
૩૪૩	ભાગિયા	ભાગી ગયા, ભાગ્યા
૩૪૪	ખટપટો	પંચાતો, કડાકૂટો
૩૪૫	તરવાર	તરં વાર્યતિ । સામા પક્ષનાં બળને વારનારું હથિયાર, તલવાર, ખડ્ગ
૩૪૬	ટેકધારી	પ્રતિજ્ઞા-પણ રાખનારા
૩૪૭	પૂર્ણતા	સંપૂર્ણ
૩૪૮	પેખિયા	પ્રેક્ષ । જણાતા હતા, દેખાયા
૩૪૯	કેશરી	સિંહ, કેસરી
૩૫૦	ભડવીર	શૂરવીર, બહાદુર
૩૫૧	રોઈને	રુદ્ । રડીને, રુદન કરીને, દુઃખ ગાઈને
પૃ.૯	ક્રમાંક ૪	ધર્મ વિષે નવેંબર ૧૮૮૩ પહેલાં
૩૫૨	સાહેબી	સાહેબી, જાહોજલાલી, વૈભવ, શેઠાઈ
૩૫૩	મદ	અભિમાન, ગર્વ, કેફ, નશો
૩૫૪	ખમા ખમા	પડ્યો બોલ ઝીલાતો હોય, થોભો, 'કુશળ રહો-ઘણી ખમ્મા હો' નો ઉદ્ગાર
૩૫૫	ખુદ	પોતે, જાતે; શુદ્ધ, અસલ
૩૫૬	એશ	મોજમઝા, સુખચેન
૩૫૭	અંકોર	અઙ્કુર । અંકુર, ફણગો, મૂળ, બીજ
૩૫૮	દોલત	પૈસા, પૂંજી, મિલકત
૩૫૯	દોર	દો+રા । સત્તા, અધિકાર
૩૬૦	પ્રૌઢતા	પ્ર+વહ્ । પીઢતા, ગંભીરતા, પુખ્તતા, નિપુણતા, પરિપક્વતા, અનુભવ
૩૬૧	દક્ષ	દક્ષ । હોંશિયાર, કુશળ
૩૬૨	દાસ	દાસ્ । નોકર, ચાકર, સેવક
૩૬૩	ધામ	નિવાસસ્થાન, રહેઠાણ, ઘર
૩૬૪	સદ્ધર્મ	સત્+ધર્મ । સાચો ધર્મ

૩૬૫	બેએ જ	અત્યંત નજીવી કિંમતનું, ઈ.સ. ૧૮૬૨ સુધીનાં ચલણ પ્રમાણે રૂપિયાનો
	બદામનું	૧૬૦૦ મો ભાગ અને દોકડાનો ૧૬ મો ભાગ
૩૬૬	મોડવાને	મુટ્ । મૂકવાને, મરડવાને, દૂર કરવા, તોડી નાખવા
૩૬૭	ફેલંપણું	પાખંડ, જૂઠાણું, અપરાધ, દંભ
૩૬૮	જાળફંદ	જન્મ-મરણની જાળનું બંધન, માયા
૩૬૯	હેતે	હૃદય । હેતથી, હેતપૂર્વક; પ્રીતિ-સ્નેહ-વહાલ-કપા-ભાવથી
૩૭૦	કુમતિ	કુ+મન્ । મિથ્યા મતિ-બુદ્ધિ
૩૭૧	સુમતિ	સુ+મન્ । સન્મતિ, સદ્બુદ્ધિ
૩૭૨	માણવાને	માનયતિ । ભોગવવા, અનુભવવા
૩૭૩	જગદીશ	જગત્+ઈશ । જગતનો નાથ, પરમેશ્વર, પરમાત્મા
૩૭૪	અજન્મતા	અ+જન્+ત્વ । ફરી જન્મ લેવો ન પરે તેવી સિદ્ધ દશા
૩૭૫	ભલી ભાતથી	મદ્ર+ધા । રૂડી રીતે, ભલું થાય તે રીતે; સુપ્રભાતથી
૩૭૬	અલૌકિક	અ+લૌકિક કે દુન્યવી નહીં તે, દિવ્ય, અદ્ભુત, અસાધારણ
૩૭૭	અનુપમ	અન્+ઉપ+મા । ઉપમા ન આપી શકાય તેવું, સર્વોત્કૃષ્ટ, બેજોડ
૩૭૮	ધારણા	ધૃ । ધારણ કરવાની ક્રિયા-ભાવ; દેહ નિશ્ચય; યોગનાં ૮ અંગમાં ૬ઠું, બુદ્ધિના ૮ ગુણમાં ૫ મો; મતિજ્ઞાનનો ૪થો ભેદ
૩૭૯	ચતુરો	ચત્+ઉચ્ચ । હોંશિયાર, ડાહ્યા, શાણા, નિપુણ, પટુ
૩૮૦	ખાંત	ક્ષમ્ । ક્ષાંતિ । ખંત-ઉત્સાહ-ઉમંગ-હોંશ; ધીરજ-ક્ષમા-સહનશક્તિ
૩૮૧	ચોંપે	ઉત્સાહ, ચાનક; ઉતાવળ, ઝડપ, ચપળતા; સંભાળ, ખંત
૩૮૨	ચાહી	ચાહ્ । ઈચ્છી
૩૮૩	ચિંતામણિ	ચિન્ત્ । ચિંતવેલું-ચિંતિત જેનાથી પ્રાપ્ત થાય તેવું રત્ન
૩૮૪	પારસમણિ	જેના સ્પર્શથી લોઢું સોનું બને તે મણિ
૩૮૫	કલ્પતરુ	કલ્પિત-ઈચ્છિત વસ્તુ આપે તેવું ઝાડ, કલ્પવૃક્ષ
૩૮૬	સુધાનો સાગર	અમૃતનો દરિયો-સમુદ્ર; અમૃતસાગર કૃપાળુદેવ પોતે (પત્રાંક ૬૮૦)
૩૮૭	ક્ષેમ	ક્ષિ । શાંતિ-રક્ષા-પ્રસન્નતા-કલ્યાણ
૩૮૮	ઉમંગ	ઉદ્+મસ્જ્ । ઉન્મગ્ન । ઉત્સાહ-હોંશ-આનંદ
૩૮૯	નેમ	નિયમ; નિશાન; આશય
૩૯૦	વિલખો	વિ+લક્ષક । ગભરાઓ; વલખાં મારો, વલવલાટ કરો, તલસો; નિસ્તેજ હો
૩૯૧	વે'મ	શક, શંકા, સંશય, સંદેહ; ભ્રમ, ભ્રાન્તિ, ભ્રમણા
પૃ. ૧૦	ક્રમાંક ૫	બોધવચન જવેંબર ૧૮૮૩ પહેલાં
૩૯૨	લુબ્ધ	લુભ્ । આસક્ત, રાગી
૩૯૩	આત્મશ્લાઘા	આત્મન્+શ્લાઘ્ । પોતાનાં વખાણ-સ્તુતિ પોતે જ કરે, આપવડાઈ
૩૯૪	ચિંતવવી	ચિન્ત્ । વિચાર કરવો, મનન કરવું
૩૯૫	ત્વરા	ત્વર્ । ઝડપ, જલ્દી, શીઘ્ર
૩૯૬	રાગયુક્ત	રજ્જ્+યુજ્ । મોહિત, આસક્ત
૩૯૭	અનિત્યભાવ	અ+નિ+ત્યપ્ । અનિત્યતા, ક્ષણિકતા, ક્ષણભંગુરતા
૩૯૮	નિંદા	નિન્દ્ । વગોવણી, બદગોઈ

૩૯૯	દ્વેષબુદ્ધિ	દ્વિષ્+બુધ્ । વેર, ઈર્ષ્યા, તિરસ્કારની લાગણી-મતિ
૪૦૦	મતમતાંતર	મન્+અન્તર । મતોની ભિન્નતા
૪૦૧	પંથ	પથ્ । પથ, માર્ગ, ધર્મનો સંપ્રદાય
૪૦૨	વિસર્જન	વિ+સૃજ્ । છોડી દેવો, ત્યાગ, પરિત્યાગ, બરખાસ્ત
૪૦૩	ત્રિપદ	ત્રિ+પદ્ । ત્રણ પગલાં, ચિહ્ન, વિષય: જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર; ઉત્પાદ-વ્યય-ધ્રોવ્ય
૪૦૪	વેદનીય કર્મ	વિદ્ । કર્મના મુખ્ય ૮ પ્રકાર પૈકી એક
૪૦૫	વીસરી જવું	વિસ્મર્ । ભૂલી જવું
૪૦૬	અનાદિનું	અન્+આદિ । જેની આદિ-શરૂઆત નથી એવું
૪૦૭	ઉદય	ઉદ્+ઇ । પહેલાં બાંધેલાં કર્મોનાં સમય પાક્યે ફળ ભોગવવાં તે
૪૦૮	પૂર્વકર્મસ્વરૂપ	પહેલાં કરેલાં કર્મની પ્રકૃતિ-આકૃતિ-પ્રકાર
૪૦૯	મૂંઝાવું નહીં	મુહ્ । મૂંઝાવું-ગભરાવું-અકળાવું નહીં
૪૧૦	'અવેદ' પદ	અવેદક । દશમા ગુણસ્થાનકથી સિદ્ધ સુધીનું પદ
૪૧૧	'અવેદ' પદ નિશ્ચયનું	આત્મા વેદતો નથી-ભોગવતો નથી, વેદના દેહને છે
૪૧૨	પુરુષવેદ	સ્ત્રીને ભોગવવાની ઈચ્છા, નોકધાય ચારિત્ર મોહનીય કર્મ
૪૧૩	ભિન્ન ભિન્ન કરી	એક એક અંગ દુર્ગંધમય છે, અશુચિની ખાણ છે, રોગનો ઢગલો છે
	જ્ઞાનદશાથી નિહાળવું	નિ+મલ્ । તેમ ધારીને જોવું, ઓળખવું
૪૧૪	આગ્રહ	આ+ગ્રહ્ । હઠ, જીદ, અભિનિવેશ
૪૧૫	તજવી	ત્યજ્ । છોડવી, ત્યાગવી
૪૧૬	આગ્રહ 'સ' દશા	પકડ સહિત આત્મદશા; સમ્યક્ દશા; 'તે' પરમાત્મદશા; સ: તે, અહમ્ હું, 'સોહમ્' તે હું છું દશા, તે પરમ તત્ત્વ હું છું એ સ્થિતિ
૪૧૭	ગ્રહવી	ગ્રહ્ । ગ્રહણ કરવી
૪૧૮	બાહ્ય ઉપયોગ	બહિસ્+ઉપ+યુજ્ । પરમાં ઉપયોગ
૪૧૯	મમત્વ	મમ+ત્વ્ । મારાપણું, મમતા
૪૨૦	બંધ	બન્ધ્ । બંધન, પકડ, કેદ; કર્મ સાથે બંધાવું; નવતત્ત્વમાં એક
૪૨૧	ઉપરાંઠા	ઉપ+સ્મ્+સ્થા । વિમુખ, અળગા, પરાક્રમુખ, ઉપરામ, વિરક્ત, નિવૃત્ત
૪૨૨	સંકલ્પ	સમ+કૃપ્ । કંઈપણ પ્રવૃત્તિ કરવાનો નિર્ધારિત અધ્યવસાય, ઈરાદો, ઠરાવ, ધારણા
૪૨૩	વિકલ્પ	કૃપ્ । કંઈ પણ પ્રવૃત્તિ કરવાનો અપૂર્ણ, અનિર્ધારિત સંદેહાત્મક અધ્યવસાય; કલ્પના; બે કે વધુ વસ્તુમાંથી એક લેવાની છૂટ
૪૨૪	રસાંટિક આહાર	મદ્યપાન; મિષ્ટાન્ન, પકવાન વગેરે ભારે-ગરિષ્ઠ-ભોજન; પ્રણીત-સ્વાદિષ્ટ ચલિત રસ-વાસી-બગડી ગયેલાં ખાનપાન
૪૨૫	અબંધપણે	કર્મ ન બંધાય તેમ
૪૨૬	છે તેની તેને સોંપો (અવળી પરિણતિ)	અવળી=ખોટી-ઊંઘી, પરિણતિ=વ્યાપાર-વૃદ્ધિ (અહીં સંસાર) માટે ભેગો કરી રાખેલો જથ્થો (કર્મો) છે તેને આપી દો. અનાદિ કાળથી જીવ અને કર્મ લડી મરે છે અર્થાત્ અવળી પરિણતિ થાય છે તેને દૂર કરવા જે જેનું છે તે તેને સુપ્રત કરવું. હું તો જ્ઞાન જ છું, જ્ઞાન જ મારો સ્વભાવ છે, મારા જ્ઞાનને અને રાગને એકપણું નથી પણ ભિન્નપણું છે, અવળી પરિણતિ તે મારી નથી, બહાર થયા કરે છે, હું તેનાથી જુદો જ્ઞાયકસ્વરૂપ છું, મારા અવલંબને જ મારી મુક્તિ છે

૪૨૭	સમદૃષ્ટિ	સમ+દૃશ્ । સમભાવ, સામ્યભાવ
૪૨૮	ગજસુકુમાર	ગજ+સુકુમાર । હાથીના તાળવા જેવું સુકોમળ શરીર તેથી ગજસુકુમાર નામ, શ્રીકૃષ્ણના સૌથી નાના ભાઈ, વાંચો મોક્ષમાળા પાઠ ૪૩
૪૨૯	ચરિત્ર	ચર્ । જીવનકથા, જીવનગાથા, જીવનવૃત્તાંત; આચરણ, સ્વભાવ
૪૩૦	સમ્યગ્જ્ઞાન	સમ્યક્+જ્ઞાન । મિથ્યાત્વ ગયા પછીનું જ્ઞાન, આત્મજ્ઞાન
૪૩૧	સ્વાભાવિક	સ્વભાવ+ઇક । અનાયાસે, સહેજે, કુદરતી રીતે
૪૩૨	ભૂમિકા	ભૂમિ । સ્થાન, જગ્યા, જમીન; અભિનય; દશા, કક્ષા, પાયરી
૪૩૩	હાનિવૃદ્ધિ	હા+વૃદ્ધ । ઘટવધ, ગેરલાભ-લાભ, ઓછું-વધારે
૪૩૪	ખેદખિન્ન	ખિદ્ । ઉદાસ, નારાજ, નાખુશ
૪૩૫	કાયોત્સર્ગ	કાય+ઉત્સર્ગ । કાઉત્સર્ગ, કાયાની પ્રવૃત્તિનો ત્યાગ, દેહભાવનો ત્યાગ, છ આવશ્યકમાં એક, શરીરની મમતા છોડી આત્મસંમુખ થવું
૪૩૬	અહોરાત્રિ	અહન્+રાત્ર । દિવસ-રાત, અહોનિશ, અહર્નિશ, બે સૂર્યોદય વચ્ચેનો સમય
૪૩૭	નીકર	નહીં+તર, નહીં તો, નકર; છેવટ
પૃ. ૧૧		
૪૩૮	ચૂકવું નહીં	દે. ચુક્ । ભૂલવું નહીં, કસૂર ન કરવી
૪૩૯	અમરદશા	અ+મૃ+દંશ્ । કદી મરે નહીં તેવી સ્થિતિ
૪૪૦	ચળવિચળ	ચલ્+વિ+ચલ્ । ચળાચળ, ચલિત, અસ્થિર, વિક્ષિપ્ત, ડગમગ
૪૪૧	એકાકી વિચાર	એક+આકિનચ્ । એકલાપણાંનો, એકત્વ ભાવનાનો, નિરાધારતાનો વિચાર
૪૪૨	અંતરંગ	અન્તર્+અઙ્ । અંદર, અંતરમાં, મનમાં
૪૪૩	શંકા	શક્ક । શક; ભય, ડર; સંદેહ, અનિશ્ચય; સમ્યક્દર્શનનો ૧લો અતિચાર
૪૪૪	કંખા	કાઙ્ક્ । કામના, ઈચ્છા, અભિલાષા
૪૪૫	વિતિગિચ્છા	વિ+ચિકિત્સા । શંકા, સંદેહ; જુગુપ્સા, નિંદા; સૂગ; સમ્યક્ત્વનો ૧ અતિચાર
૪૪૬	સોબત	સંગ, સાથ
૪૪૭	દ્રવ્યગુણ	પૈસાના ફાયદા, આર્થિક લાભ
૪૪૮	ખટદ્રવ્ય	ષટ્+દ્રુ । છ દ્રવ્ય : ધર્માસ્તિકાય, અધર્માસ્તિકાય, આકાશાસ્તિકાય, પુદ્ગલાસ્તિકાય, જીવાસ્તિકાય અને કાળ
૪૪૯	ગુણપર્યાય	દ્રવ્યના સર્વ ભાગમાં અને તેની અવસ્થાઓમાં રહે તે ગુણ; ગુણનું વિશેષ કાર્ય કે પરિણામન, વસ્તુની પલટાતી અવસ્થા તે પર્યાય
૪૫૦	અભ્યંતર મિત્રને	અધિ+અન્તર્ । અંદરના, ભીતરના, ખાનગી મિત્રને; માંહાલાને, અંતરાત્માને
૪૫૧	તાકીદથી	ઉતાવળથી, ચેતવણીથી, ફરમાનથી
૪૫૨	આત્માની સ્ત્રી તદ્દરૂપ તે જ	આત્મન્+સ્ત્વૈ । આત્મઅનુભૂતિ, આત્મપરિણતિ; મુક્તિસુંદરી
૪૫૩	અભ્યંતર મહારાજા	અધિ+અન્તર્ । મોહરાજા, અંદર રહેલો રાજા
૪૫૪	અહંકાર	અહમ્+કૃ । હું કાર, હું પણું, અભિમાન
૪૫૫	કર્માદિક	કર્મ વગેરે
૪૫૬	પરિગ્રહ	પરિ+ગ્રહ્ । ચારે તરફથી ગ્રસે-ગ્રહે છે તે
૪૫૭	સિદ્ધ	સિધ્ । સર્વ કર્મથી મુક્ત થયેલ શુદ્ધાત્મા, સિદ્ધ પરમાત્મા
૪૫૮	ધ્યાવો	ધ્યૈ । ધ્યાવન કરો, ધ્યાન ધરો

૪૫૯	પ્રત્યક્ષ	પ્રતિ+અક્ષ । આંખ-આત્મા સામે, સ્પષ્ટ, સીધેસીધો
૪૬૦	બાહ્ય કુટુંબ	બહિસ્+કુટુમ્બ । એક પિતાનો પરિવાર, સ્ત્રી-સંતાન વગેરે
૪૬૧	અભ્યંતર કુટુંબ	અભિ+અન્તર+કુટુમ્બ । મિથ્યાત્વ, ચાર કષાય, નવ નોકષાય વગેરે
૪૬૨	અનુરક્ત	અનુ+રક્ત । અનુરાગી, પ્રેમાસક્ત
૪૬૩	વસ્તુધર્મ	વસ્+ધૃ । આત્મધર્મ, પદાર્થધર્મ
૪૬૪	એકને	ઇ+કન્ । પહેલો અંક, ૧ એક; જેના જેવો બીજો નથી તે બેજોડને; પ્રધાન; સત્ય; આત્માને
૪૬૫	વિલાપ	વિ+લપ્ । વિલાપીને-મોટેથી રડવાની ક્રિયા
૪૬૬	તુલ્ય	તુલ્ । જેવી, સરખી, બરાબર, સમાન, સદૃશ
૪૬૭	આભરણ	આ+મૃ । ઘરેણું; ભરણપોષણની ક્રિયા
૪૬૮	દ્રવ્યભાર	દ્રુ+મૃ । પૈસાનો ભાર-વજન
૪૬૯	ભારકર્મ (ભાવ)	મૃ+કૃ+મૂ । એવા ભાવને કારણે થતો કર્મનો ભાર-ભારણ
૪૭૦	વિષમપણું	વિ+સમ । સમ-સમભાવ-સમદૃષ્ટિ ન હોવી તે; અસમાનતા; વક્રતા; અવ્યવસ્થિતતા; વિકટતા; વિપરીતતા; પ્રતિકૂળતા
૪૭૧	અભ્યંતર દયા	અભિ+અન્તર । સ્વરૂપ દયા, નિશ્ચય દયા, આત્માની દયા, અંદરની દયા
પૃ. ૧૨		
૪૭૨	ચેતનરહિત	જીવ વિનાનું, ચૈતન્ય-ચેતન વિનાનું, જડ
૪૭૩	કાષ	કાશ્ । લાકડું
૪૭૪	યત્ના	યત્ । જયણા, જતન, કાળજી, ઉપયોગ, જીવની હિંસા ન થાય તેમ પ્રવર્તવું
૪૭૫	વિકાર	વિ+કૃ । બગાડ, ખરાબી; મનનો પરિવર્તનાત્મક ગુણ; વિષયવાસના; વિભાવ; ફેરફાર
૪૭૬	સમાગમ	સમ્+આ+ગમ્ । મિલન, મેળાપ, ઓળખાણ
૪૭૭	ચાહના	પ્રીતિ, આસક્તિ, આકાંક્ષા, અપેક્ષા
૪૭૮	નકામો	કામ વિનાનો
૪૭૯	આર્ત	આ+ઋ+ક્ત । આર્તધ્યાન, અશુભ ધ્યાન; પર પદાર્થને વિષે ઈચ્છાની પ્રવૃત્તિ અને પર પદાર્થના વિયોગની ચિંતા (પત્રાંક ૫૫૧)
૪૮૦	રૌદ્ર	અશુભ-દુષ્ટ આશયવાળું ધ્યાન, નરક ગતિનું કારણ હિંસા-અસત્ય-ચોરી-પરિગ્રહમાં બહુ આનંદ માનવો
૪૮૧	ધર્મધ્યાન	ચાર ધ્યાનમાં શુભ ધ્યાન (વાંચો મોક્ષમાળા શિક્ષાપાઠ ૭૪-૭૫-૭૬)
૪૮૨	પર્યત	પરિ+અન્ત । સુધી; વ્યાસ; બાજુમાં; કિનારો, સીમા; સમાપ્તિ, અવસાન
૪૮૩	ગુપ્ત	ગુપ્ । છાની, ગોપવવા-છુપાવવા જેવી, ખાનગી
૪૮૪	ક્ષમાપના	ક્ષમ્ । માફી, દોષની કબૂલાત, ક્ષમાયાચના, ક્ષમાપન, ખમતખામણા
૪૮૫	કૃતદ્વનતા	કૃત+હન્ । ઉપકાર પર અપકાર કરવો તે, નિમકહરામ, લૂણહરામ
૪૮૬	નિજધર્મ	નિ+જન્+ધૃ । પોતાનો, સ્વકીય, આત્માનો, યથાર્થ, નિશ્ચયપૂર્વક ધર્મ
૪૮૭	લક્ષ	લક્ષ્ । નિશાન, ઉદ્દેશ, ધ્યાન
૪૮૮	મથન	મન્થ્ । સતત વિચારવું, વિચારને વલોવવું, મથવું; મહેનત, ગડમથલ
૪૮૯	વીર	વિ+ઈર્ । મહાવીર ભગવાન, બીજા મહાવીર પરમકૃપાળુદેવ પોતે

૪૯૦	સંશય	સમ્+શી । શંકા, સંદેહ; ભય, દહેશત; દ્વિધા, અનિશ્ચયાત્મક જ્ઞાન
૪૯૧	કેવલીગમ્ય	કેવલિન્+ગમ્ । કેવળજ્ઞાની પ્રભુ જ જાણે, કેવળી જાણે તે જ ખરું
૪૯૨	કરણી	કૃ । આચરણ; ક્રિયા, ધાર્મિક અનુષ્ઠાન
૪૯૩	દો	દા । આપો, ઘો; બે; આજ્ઞા
૪૯૪	ઉપશમ ભાવ	ઉપ+શમ્ । ઈન્દ્રિયો પર સંયમ; કર્મના શાંત થવાથી થતો ભાવ
૪૯૫	સહજથી	સાથે; સ્વાભાવિકતાથી, સ્વાભાવિક-કુદરતી રીતે
૪૯૬	સમસ્ત	સમ્+અસ્ । બધા, સઘળા, તમામ; સમગ્ર સમુદાય
૪૯૭	અવગુણ	દુર્ગુણ, ખરાબ ગુણ; દોષ; અપકાર; ગેરલાભ
૪૯૮	ગુણસ્થ	ગુણિયલ-સદ્ગુણી, ઉપકારી; ધર્મ-મૂળ લક્ષણ-ઉપયોગમાં
૪૯૯	બંધાયેલાને	આત્માને
૫૦૦	સ્વસ્થાનકે	પોતાને ઘેર, આત્મામાં
૫૦૧	બાર ભાવના	અનિત્ય, અશરણ, સંસાર, એકત્વ, અન્યત્વ, અશુચિ, આસ્રવ, સંવર, નિર્જરા, લોક, બોધિદુર્લભ અને ધર્મદુર્લભ એ વૈરાગ્યની બાર ભાવના
૫૦૨	ભાવો	મૂ । ભાવન-વિચાર-ચિંતવન કરો
પૃ. ૧૩		
૫૦૩	વાટેથી	વટ્ । રસ્તેથી; બાગ-વાટિકા-ઉદ્યાનથી; કમરથી
૫૦૪	નિર્મોહપણે	નિર્+મુહ્ । મોહરહિતતાથી, મૂર્ચ્છા-આસક્તિ વિના
૫૦૫	પરભાવથી	વિભાવથી, રાગાદિક ભાવથી
૫૦૬	વિરક્ત	વિ+રક્ત્ । વૈરાગી, ઉદાસીન, રાગ-આસક્તિ વિનાનું
૫૦૭	થા	સ્થા । થવા માંડ, થજે, બન
૫૦૮	સમ	સમ્ । સમતા, સમભાવ
૫૦૯	દમ	દમ્ । ઈન્દ્રિયોનું દમન
૫૧૦	ખમ	ક્ષમ્ । ક્ષમા, ખમવું, ખમી ખૂંદવું; સહનશીલતા
૫૧૧	સ્વરાજ પદવી	આત્માને આઝાદ-મુક્ત કરતાં જે પદવી અપાય તે, સિદ્ધ પદ
૫૧૨	સ્વતપ આત્મા	સ્વરૂપમાં તપવા રૂપ આત્મા, કષાયો તપાવવા-ઘટાડવા રૂપ આત્મા
૫૧૩	રહેણી	રહેવા-જીવવાની રીત, વર્તન, રીતભાત
૫૧૪	સ્વદ્રવ્ય	આત્મદ્રવ્ય; જીવ, આત્મા; પોતાનો આત્મા
૫૧૫	અન્ય દ્રવ્ય	પર દ્રવ્ય; આત્મા સિવાયનાં બધાં દ્રવ્ય; પુદ્ગલાસ્તિકાય (મુખ્યત્વે)
૫૧૬	ભિન્ન ભિન્ન	ભિદ્ । જુદું જુદું, અલગ અલગ, ભેદ પાડીને
૫૧૭	રક્ષક	રક્ષ્ । રખેવાળ, ચોકીદાર, રક્ષણ કરનાર
૫૧૮	વ્યાપક	વિ+આપ્ । સર્વ તરફ વ્યાપીને-ફેલાઈને રહેનાર
૫૧૯	ધારક	ધૃ । ધારણ કરનાર, સ્થિર થનાર; શ્રદ્ધા-સ્મરણ કરનાર; પકડનાર
૫૨૦	રમક	રમ્ । રમનાર, પ્રેમી, પતિ, રમણ કરનાર
૫૨૧	ગ્રાહક	ગ્રહ્ । પકડનાર, પ્રાપ્ત કરનાર, જાણનાર; પહેરનાર; સ્વીકારનાર; ઘરાક, ખપી, ગરજુ, અર્થી
૫૨૨	ટાઢ	ઠંડીની અસર, શીતળતા
૫૨૩	છેદન	છિદ્ । છેદાઈ જવું, અંગ-અવયવ કપાઈ જવા, કાણું પડવું, વીંધાઈ જવું

૫૨૪	ભેદન	ખિદ્ । ભેદાઈ જવું
૫૨૫	ઈત્યાદિક	ઈતિ+આદિક । એ પ્રમાણે, પછીનાં, વગેરે
૫૨૬	ઈ૦	ઈત્યાદિ, એ પ્રમાણે, વગેરે
૫૨૭	તિર્યચ	પશુ-પંખી-પ્રાણી-જંતુ-વનસ્પતિ-નિગોદ; દેવ-મનુષ્ય-નારક સિવાયના જીવો
૫૨૮	પરિષદ	પરિ+સહ । મુશ્કેલી, બાધા, અંતરાય, ઉપસર્ગ, પીડા, વેદના
૫૨૯	ઋદ્ધિ	ઋઘ્ । વૃદ્ધિ, સમૃદ્ધિ, પૂર્ણતા
૫૩૦	કૂટ	કૂટ્ । માયાકપટ, માથાકૂટ, કડાકૂટ, કૂડકપટ, અટપટું, ઠગાઈ, જૂઠ, લમણાઝીક; પીડા પહોંચાડવી
૫૩૧	ધીરનાર	ધીર્ય્ । વ્યાજે પૈસા આપનાર, શરાફ, ભરોંસે સોપનાર
૫૩૨	વ્યાજ	અમુક મુદત માટે અમુક નાણાં અનામત મૂકવા બદલ રાખનાર તરફથી મળતો આર્થિક લાભ
૫૩૩	દ્રવ્યદેવું	આર્થિક-નાણાંકીય કરજ, ઋણ
૫૩૪	ભાવદેવું	વિભાવ-પરભાવને લીધે થતું કર્મનું કરજ, ઋણ
	ક્રમાંક ૬	ઉપયોગ ત્યાં દર્મ છે. નવેંબર ૧૯૮૩ પહેલાં
૫૩૫	મહાવીરદેવ	આ અવસર્પિણી કાળના છેલ્લા ૨૪મા તીર્થકરદેવ મહાવીર સ્વામી
૫૩૬	છેવટનો	છેદ+પટ્ટ, પૃષ્ઠ । સર્વોપરી, અંતનો, છેડાનો, પરિણામનો
૫૩૭	તત્ત્વજ્ઞાન	તત્+ત્વ+જ્ઞા । તત્ત્વ સંબંધી જ્ઞાન, તત્ત્વવિદ્યા, ફિલસૂફી, દર્શનશાસ્ત્ર, વસ્તુના યથાર્થપણાનો બોધ કરનારું શાસ્ત્ર કે વિજ્ઞાન; આત્મજ્ઞાન
૫૩૮	અર્થની	અર્થ્ । પ્રયોજનની, ઉપયોગની; પદાર્થની, વસ્તુની, આત્માની; ધનની, આર્થિક
	પૃ. ૧૪	
૫૩૯	આર્યજીવન	ઋ+જીવ્ । ઉત્તમ સંસ્કારી જીવન
	ક્રમાંક ૭	નિત્યસ્મૃતિ નવેંબર ૧૯૮૩ પહેલાં
૫૪૦	મહાકામ	મોદું, મહત્ત્વનું કાર્ય; સત્ ધર્મનો ઉદ્ધાર; આત્મકલ્યાણ
૫૪૧	અનુપ્રેક્ષણ	અનુ+પ્ર+ઈક્ષ્ । વારંવાર ભાવવું; આત્મામાં પરિણામ પામે તે જોવું
૫૪૨	સમાધિસ્થ થા	સમ્+આ+ધા+સ્થા । સમાધિમાં રહી જા, ઊંડા ધ્યાનમાં પડ્યો રહે
૫૪૩	દૃઢ યોગી	દૃહ્ । સ્થિર, નિશ્ચિત, અટળ, અચળ, ઠોસ
૫૪૪	લેપાઈશ નહીં	લિપ્ । રાગાદિ ભાવોમાં ચીકાશ-સ્નેહ-સ્નિગ્ધતાથી-ખરડાઈશ નહીં
૫૪૫	યથાર્થ	યથા+અર્થ્ । વાસ્તવિક, ખરું, જેમ છે તેમ, આત્માને ઓળંગ્યા વિના
૫૪૬	કાર્યસિદ્ધિ	કાર્યની સફળતા, આત્મસિદ્ધિ
	ક્રમાંક ૮	સહજ પ્રકૃતિ નવેંબર ૧૯૮૩ પહેલાં
૫૪૭	સહજ પ્રકૃતિ	સહજ સ્વભાવ, સ્વાભાવિક ધર્મ-ગુણ, સ્વાભાવિક સ્વભાવ
૫૪૮	કલ્પના	ક્લ્પ્ । મનના તરંગ, ધારણા, ખ્યાલ, નવું ઉપજાવી કાઢવાની શક્તિ
૫૪૯	ક્ષમા	ક્ષમ્ । ખમવું, ખમાવવું, ક્ષમાવવું, દરગુજર કરવું, માફી
૫૫૦	મોક્ષ	મોક્ષ્ । મુક્તિ, જન્મ-મૈરણનાં બંધનમાંથી મુક્તિ-છુટકારો, સ્વતંત્રતા
૫૫૧	ભવ્ય	મ્ । વિદ્યમાન; રૂડો, શુભ; ઉત્કૃષ્ટ; શાંત; સત્ય; વિશાળ, પ્રભાવશાળી; ભવિષ્યમાં થવા જેવો
૫૫૨	વસવું	વસ્ । રહેવું, નિવાસ કરવો

૫૫૩	ભૂષણ	ભૂષ્ । શોભા, સજાવટ, શણગાર; આભૂષણ, ઘરેણું
૫૫૪	સજ્જનતા	સત્+જન્ । સુજનતા, ખાનદાની
૫૫૫	ખરા સ્નેહી	ખલુ+સ્નિહ્ । સાચા-શુદ્ધ-અસલ પ્રેમી-પ્રિયજન-મિત્ર (આત્મા)
૫૫૬	દુર્જન	દુર્+જન । દુષ્ટ માણસ, ખરાબ માણસ
૫૫૭	ધર્મકર્મ	ધ્+કૃ । ધર્મકાર્ય, ધર્મપ્રવૃત્તિ
૫૫૮	વૃત્તિ	વૃત્ । વિચાર, વ્યાપાર, વલણ, વર્તન
૫૫૯	નીતિ	ની । ચાલચલગત, શીલ, સંબંધ, આચારપદ્ધતિ, સદાચરણ
૫૬૦	બાંધા	બન્ધક । બંધારણ, માળખું, કાફું
૫૬૧	જિતેન્દ્રિય	જિ+ઇન્દ્ર । ઈન્દ્રિયોને જીતનાર, ઈન્દ્રિયો પર કાબૂ-સંયમ રાખનાર
૫૬૨	વિદ્યાવિલાસ	વિદ્+વિ+લસ્ । વિદ્યા-જ્ઞાનની મોજ, ક્રીડા, ઝળકાટ
૫૬૩	શાસ્ત્રાધ્યયન	શાસ+ષ્ટ્+અધિ+ઇહ્ । ધર્મશાસ્ત્ર ભણવાં, શીખવાં, અભ્યાસ કરવો
૫૬૪	વિદેહી દશા	વિ+દિહ્ । દેહથી પર, દેહથી અતીત સ્થિતિ-અવસ્થા
૫૬૫	સબળ પાપ	શબલ । શપ્+કલ । કાબરચીતરા-રંગબેરંગી-બળવાન, ચારિત્રને દૂષિત બનાવનાર ૨૧ સબલ દોષ શ્રી સમવાયાંગ સૂત્રમાં કહ્યા છે તે — હસ્તકર્મ, મૈથુન, રાત્રિભોજન, દોષ સહિત લીધેલો આહાર વાપરે, રાજપિંડ ભોગવે, સાધુ નિમિત્તે ખરીદેલો-ઉધાર લીધેલો-આંચકી લીધેલો-ધણીની રજા વિના લીધેલો, સન્મુખ આવીને લીધેલો એમ ૫ દોષયુક્ત આહાર ભોગવે, વારંવાર પચ્ચક્રખાણ લઈને ભાંગે, વગર પ્રયોજને દ માસમાં સંપ્રદાય બદલે, મહિનામાં ત્રણ નદી ઉતરે, મહિનામાં ત્રણ માયાનાં સ્થાન ભોગવે, મકાનમાં ઉતરવાની આજ્ઞા આપનારના ઘરનો આહાર ભોગવે, જાણી જોઈને હિંસા કરે, અસત્ય બોલે, ચોરી કરે, સચેત પૃથ્વી પર બેસે, સચેત રજથી ભરેલા પાટ-પાટલા ભોગવે, સચેત જીવજંતુવાળી જમીન-પાટલા પર બેસે, મૂળ-કંદ-સ્કંધ-શાખા-પ્રતિશાખા- ત્વચા-પાન-ફલ-ફૂલ-બીજ એ ૧૦ પ્રકારની કાચી વનસ્પતિ ભોગવે, વર્ષમાં ૧૦ વખત નદી ઉતરે, વર્ષમાં ૧૦ વખત માયાનાં સ્થાન ભોગવે, સચેત વસ્તુથી હાથ-વાસણ ખરડાયેલા હોય તેની પાસેથી આહાર લે.
૫૬૬	ફાવવું	સ્પર્વ્ । સફળ થવું, લાગ ખાવો; અનુકૂળ આવવું
૫૬૭	પૃ. ૧૫	ક્રમાંક ૯
૫૬૭	આદરવા યોગ્ય	આ+વૃ । આદર, સન્માન, પ્રતિષ્ઠા, માન, ધ્યાન, અનુરાગ કરવા યોગ્ય
૫૬૮	શીઘ્ર	શિઙ્ઘ્ । જલ્દી, તરત, તુરંત, અવિલંબ
૫૬૯	નિગ્રહ	નિ+ગ્રહ્ । નિરોધ, અવરોધ, રોકવાં; નાશ; ચિકિત્સા
૫૭૦	મોક્ષતરુ	મોક્ષ+તૃ+૩ । મોક્ષ રૂપી વૃક્ષ
૫૭૧	બીજ	વિ+જન્ । વિ+ઈજ્ । બી, બિયા, વીર્ય, ઉપાદાન કારણ
૫૭૨	અકાર્ય	અ+કૃ । ન કરવા યોગ્ય કામ
૫૭૩	અંતઃકરણ	અન્તરૂ+કરણ । હૃદય, મન; જીવ, આત્મા; આંતરિક ઈન્દ્રિય
૫૭૪	કટાક્ષ	કટ્+અક્ષ । તીરછી નજર; આક્ષેપ; હાવભાવ, ચેષ્ટા; પ્રેમ-સંકેતભરી દૃષ્ટિ
૫૭૫	ગહન	ગહ્ । સઘન, અગમ્ય, ઊંડું, ગહરાઈ, સમજવામાં કઠિન

નવેમ્બર ૧૮૮૩ પહેલાં

૫૭૬	પુરુષચરિત્ર	પુરુ+કુષળ । પુરુ+શી । મરદ, નર; પતિ; મેરુ પર્વત; પારો; પરમાત્માની-આત્માની ચર્યા; અપરિણામી-અકર્તા-અસંગ આત્માનું આચરણ
૫૭૭	શ્વેત	શ્વિત્ । સફેદ, ઉજ્જવળ, ઊજળું, ધવલ, શંખ, શુક્લ
૫૭૮	શિયળવ્રત	શીલ્+વ્રત । શીલ, સતીત્વ, સ્ત્રીની પવિત્રતાનું વ્રત; બ્રહ્મચર્ય વ્રત
૫૭૯	અનર્થ	અન્+અર્થ । નુકસાન, ઉપદ્રવ; અપ્રયોજન
૫૮૦	અવસર	અવ+સૃ । મોકો, સમય, તક, અવકાશ, દુરસદ
૫૮૧	શલ્ય	શલ્ । શૂળ, કાંટો; તીર, બાણ, બરછી, ભાલો, ખીલી
૫૮૨	પેઠે	પીઠિક્યા । જેમ, માફક, રીતે, પેઠ, પેઠમ
૫૮૩	પૂજનિક	પૂજ્ । પૂજવા યોગ્ય, પૂજા કરવા યોગ્ય
૫૮૪	વીતરાગ દેવ	રાગ-દ્વેષ વગેરે ૧૮ દોષરહિત દેવ, સર્વજ્ઞ, કેવલી, અરિહંત, પરમાત્મા
૫૮૫	સુસાધુ	સુ+સાધ્ । ઉત્તમ સાધુ, મુનિ
	ક્રમાંક ૧૦	લાદશાનુપ્રેક્ષા નવેમ્બર ૧૯૮૩ પહેલાં
૫૮૬	દ્વાદશ	દ્વ । દ્વિ+દશ । બે વત્તા દશ એટલે બાર
૫૮૭	અનુપ્રેક્ષા	અનુ+પ્ર+ઈક્ષ્ । અનુસરણ થાય છે કે કેમ તે જોવું, ભાવના
૫૮૮	ભાવભાવિત	ધૂ । ભાવભીની, દશાથી પોષાયેલી, ભાવથી વિચારેલી, ઘટનાથી સિદ્ધ
૫૮૯	વ્યાપ્ત	વિ+આપ્ । ઘેરાયેલ, ચારે બાજુ ફેલાયેલ, પ્રાપ્ત
	પૃ. ૧૬	
૫૯૦	પદ્મવન	કમળવન, કમળના પુષ્પનું વન
૫૯૧	સમ્યક્ત્વ	સમ્યક્ । સમ્યક્-શુદ્ધ દર્શન, સમકિત
૫૯૨	બાર અંગ	આગમ (શાસ્ત્ર) ૩૫ પુરુષનાં ૧૨ અંગ — શ્રી આચારાંગ, સૂયગડાંગ, ઠાણાંગ, સમવાયાંગ, ભગવતી, જ્ઞાતાધર્મકથા, ઉપાસકદશાંગ, અન્તકૃત-દશાંગ, અનુત્તરૌપપાતિક, પ્રશ્નવ્યાકરણ, વિપાક સૂત્ર અને દૃષ્ટિવાદ સૂત્ર
૫૯૩	જોતજોતામાં	ક્ષણમાં, પલકમાં, પળભરમાં, જ્યોત જોતા જોતામાં
૫૯૪	બિંદુ	બિન્દ્ । ટીપું; શૂન્ય; બિંદી; બુંદ
૫૯૫	ઝાકળના પુંજ	ઓસ, ઠાર, વલ, તુષારના ઢગલા
૫૯૬	વિણસી જાય	વિ+નશ્ । વણસી જાય, બગડી જાય, નાશ પામે, વીખરાઈ જાય
૫૯૭	વિલયમાન	વિ+લી । ઓગળતા, પીગળતા, મૃત્યુ પામતા જતા, નાશ પામતાં
૫૯૮	રિદ્ધિ	ઋ । સમૃદ્ધિ, ઋદ્ધિ, આબાદી
૫૯૯	સંપદા	સમ્+પદ્ । સંપત્તિ, સંપત
૬૦૦	ક્ષણભંગુર	ક્ષણ+ખજ્ । ક્ષણમાં નાશ પામે તેવું, ક્ષણિક, નાશવંત
૬૦૧	ઈન્દ્રિયજનિત	ઇન્દ્ર+ઇય+જન્ । કોઈપણ ઈન્દ્રિયથી જન્મતું, પેદા થતું
૬૦૨	ઈન્દ્રધનુષ્ય	ઇન્દ્+ધનુસ્ । મેઘધનુષ્ય, વરસાદ પછી આકાશમાં સૂર્યની સામેની દિશામાં કોઈવાર અર્ધવર્તુલ કે ધનુષ્ય આકારે દેખાય છે તે ૭ રંગ : જા ની વા લી પી ના રા : જાંબલી, નીલો, વાદળી, લીલો, પીળો, નારંગી અને રાતો, VIBGYOR : Violet, Indigo, Blue, Green, Yellow, Orange, Red
૬૦૩	સંધ્યાકાળની લાલી	દિવસ-રાતને જોડનારા વચગાળાના ટૂંકા સમયની-સાંધકાળની-સાંજની આકાશની લાલિમા, રક્તવર્ણ, લાલાશ પડતો રંગ

૬૦૪	જહાજ	મોટું વહાણ
૬૦૫	નાના	ન+નાજ્ । વિવિધ, તરેહતરેહના, અનેક પ્રકારના
૬૦૬	પ્રતિ	પ્રથ્+ઈતિ । તરફ, પ્રત્યે, વિરુદ્ધ, સામે
૬૦૭	રાગી	રજ્ । આસંકત, પ્રેમી, હર્ષિત
૬૦૮	ભસ્મ	ભસ્+મનિન્ । રાખ, ખાક
૬૦૯	વિષ્ટા	મળ, ચરક, લીંડી
૬૧૦	કૃમિકલેવરરૂપ	કલ્+અવર । કૃમિ તરીકે કળી-ઓળખી શકાય તેવા શરીર રૂપે
૬૧૧	પરમાણુ	પરમ+અણુ । નાનામાં નાનો અણુ, પદાર્થનું સૂક્ષ્મમાં સૂક્ષ્મ સ્વરૂપ જેનું આગળ વિભાજન ન થઈ શકે
૬૧૨	શરદકાળ	શરદ ઋતુ, વર્ષની છ ઋતુ પૈકી એક, સપ્ટે. ૨૨ થી નવે. ૨૨ તારીખ સુધી, આસો અને કારતક માસ
૬૧૩	વીખરાઈ જશે	વિ+સ્કન્દ્ । છૂટાં પડી જશે, વેરાઈ જશે
૬૧૪	હાટ	હટ્ । દુકાન
૬૧૫	હવેલી	મોટું ને સુંદર બાંધણીવાળું મકાન
૬૧૬	કપટ	ક+પટ । છળ, પ્રપંચ, ધોખા, બનાવટી વ્યવહાર
૬૧૭	છળ	છલ । છેતરપિંડી, બહાનું, ખોટો વેશ
૬૧૮	ઠગો છો	સ્થગ્ । ધૂતો છો, ભોળવીને છેતરો છો
૬૧૯	જોરાવર	જોરવાળું, બળવાન
૬૨૦	વિખૂટો	વિ+ક્ષુટ્ । જુદો, સાથમાંથી છૂટો પડી ગયેલો
૬૨૧	અલ્પ	અલ્+પ । થોડું; વિનાશી; દુર્લભ
૬૨૨	અનંત	અન્+અન્ત । અંત-છેડો જ ન આવે એવાં-એટલાં
૬૨૩	સ્વામીપણાનું	સ્વ+મિતિ । માલિકીનું
૬૨૪	પરિહાર	પરિ+હ । ત્યાગ
૬૨૫	શ્રીષ્મ ઋતુ	ઉનાળો, વર્ષની ૬ ઋતુ પૈકી ૧, મે ૨૨ થી જુલાઈ ૨૨ તારીખ સુધી, જેઠ અને અષાઢ માસ, ગરમીની મોસમ
૬૨૬	વટેમાર્ગુ	વટ્+માર્ગ્ । મુસાફર, પથિક
૬૨૭	વિશ્રામ	વિ+શ્રમ્ । વિસામો, આરામ, વિરામ, રોકાવાનું સ્થળ
૬૨૮	મતલબના	સ્વાર્થના; હેતુ-આશયવાળા
૬૨૯	સંકેત	સમ્+કિત્ । ઈશારો, નિશાની, સંજ્ઞા, અંગચેષ્ટા
૬૩૦	ઐશ્વર્ય	ઈશ્ । ઈશ્વરપણું, સ્વામીપણું, સાહ્યબી, મોટાઈ, પ્રભુત્વ, વિભવ
૬૩૧	મધ્યાહ્નની છાયા	મહ્+યક્+અહ્ । ખરા બપોરનો પડછાયો; છાંયડો
પૃ. ૧૭		
૬૩૨	હેમંત	વર્ષની છ ઋતુ પૈકી એક, માગશર-પોષ માસ
૬૩૩	વસંત	વર્ષની છ ઋતુમાં એક, ચૈત્ર-વૈશાખ, ઋતુરાજ; જો કે વસંતપંચમી મહામાં છે
૬૩૪	જર્જરિત	જર્જ્ । જીર્ણ; જરા-વૃદ્ધાવસ્થા; ઘસાઈ ગયેલું, જૂનો કરતું
૬૩૫	દગ્ધ કરવાને	દહ્ । બાળવાને
૬૩૬	દાવાગ્નિ	દવ, દાવાનળ, વનમાં એની મેળે સળગતો અગ્નિ

૬૩૭	પુખ્તો (મોર)	મુકુર । આંબા-આંબલીનાં ફૂલ-મંજરી
૬૩૮	ધૂમસની વૃષ્ટિ	દે૦ ઘૂમરી । ધૂમ+કરી+વૃષ્ । ધુમ્મસનો વરસાદ, ઝાકળની વર્ષા
૬૩૯	હરણી	હરણની માદા, મૃગલી, હરિણી
૬૪૦	વ્યાધ	વાધ
૬૪૧	જ્ઞાનનેત્ર	જ્ઞા+નો+ષ્ટ્રન્ । જ્ઞાનરૂપી આંખ-નયન-ચક્ષુ
૬૪૨	હિમ	બરફ, સખત ઠાર
૬૪૩	ધાઈ	ધા । સ્તન, થાન
૬૪૪	જંઘાબળ	જાંઘ-સાથળનું બળ, પગનું જોર-શક્તિ; શારીરિક શક્તિ
૬૪૫	દૂતી	સંદેશો પહોંચાડનારી કે બે પાત્રોનો મેળાપ કરાવી આપનારી સ્ત્રી, દૂતિકા
૬૪૬	માહું	ખરાબ, અપ, અશુભ, ભૂંડું
૬૪૭	રાગી	રજ્જુ । રાજી થઈ, રાગી થઈ, ફસાઈ
૬૪૮	ત્રણ લોક	ઉર્ધ્વ, મધ્ય(તિરછો), અધોલોક; સ્વર્ગ-મૃત્યુ-પાતાળલોક
૬૪૯	જિનેન્દ્ર	જિન+ઇન્દ્ર । તીર્થંકર, જિનેશ, જિનપતિ, જિનમાં ઇન્દ્ર
૬૫૦	નિરંતર	નિર્+અન્તર । સતત, અટક્યા વિના, હંમેશ
૬૫૧	લાવણ્ય	લવણ । લાલિત્ય, સૌંદર્ય, મનોહરતા, મીઠડાપણું
૬૫૨	પ્યારા	પ્રિય, વ્હાલાં
૬૫૩	ઈંદ્રજાળ	જાદુ, નજરબંધી, હાથચાલાકી, ન હોય છતાં દેખાય એવો ભ્રમ કરાવે
૬૫૪	ભૂષિત	ભૂષ્ । શૃંગારિત, શણગારેલું, સજ્જ, શોભતા
૬૫૫	શય્યા	શી । પથારી, સૂવાનું આસન, બિછાનું, બિસ્તર, પલંગ, સેજ
૬૫૬	કામભોગ	વિષયભોગ, ૫ ઇન્દ્રિયના વિષયોમાં આનંદ લેવો
૬૫૭	શીતલ	શ્યૈ । શીત । શીતળતા, ઠંડક, ટાઢક, ઠંડું; શિયાળો
૬૫૮	ઉષ્ણ	ઊષ્ । ગરમી, ગરમાવો, ઉષ્મા, ઊનું
૬૫૯	ઉપચાર	ઉપ+ચર્ । ઉપાય, સારવાર, સેવાચાકરી, ઔષધ-દવા
૬૬૦	પુષ્ટ	પુષ્ । પોષાયેલું, જાડું
૬૬૧	ભક્ષ	ખક્ષ્ । ખાવા યોગ્ય, ભક્ષ્ય
૬૬૨	અભક્ષ	અ+ખક્ષ્ । ન ખાવા યોગ્ય
૬૬૩	નિગોદ	નિ+ગો+દા । નિયતાં ગાં (ભૂમિમ) આશ્રયં દદાતિ । એક શરીરમાં અનંતા જીવ હોય તે અનંતકાય, સાધારણ વનસ્પતિકાય, કંદમૂળના જીવ; મનુષ્ય-તિર્યંચ શરીરમાં રહેતા જીવ, ૧૪ રાજલોકમાં ઠાંસી ઠાંસીને રહેલા જીવો
૬૬૪	સર્પ	સૃપ્ । સાપ, નાગ, પંચેન્દ્રિય પ્રાણી
૬૬૫	કુમરણ	કુ+મ્ । અસમાધિમરણ; અપમૃત્યુ
૬૬૬	નિશ્ચયપૂર્વક	નિર્+ચ્વિ । ખાતરીપૂર્વક, વિશ્વાસપૂર્વક, ચોક્કસ; દૃઢ નિર્ણયથી
પૃ.૧૮		
૬૬૭	કૃશ	કૃશ્ । પાતળું, દૂબળું; નિર્ધન
૬૬૮	વાંછના	વાઙ્છા । ઇચ્છા, ચાહના, અભિલાષા
૬૬૯	પરાધીન	પર+અધીન । બીજાને અધીન-વશ, પરતંત્ર, પરવશ
૬૭૦	નિંદ	નિન્દ્ । નિંદા કરવા યોગ્ય

૬૭૧	કુલીન	કુલ+ચ+ઈન્ । ખાનદાન, ઊંચા કુળનું, કુળવાન
૬૭૨	ધીર	ધી+રા । ધૈર્યયુક્ત, શાંત, ગંભીર, ઠરેલ, ધૈર્યવાન; નિશ્ચયી
૬૭૩	શૂર	શૂ । શૂરવીર; બહાદુર, પરાક્રમી
૬૭૪	પંડિત	પણ્ડા+ઇતચ્ । વિદ્વાન, સાક્ષર; શાસ્ત્રમાં નિષ્ણાત; સત્-અસત્ના વિવેકવાન
૬૭૫	કુરૂપ	કુ+રૂપ્ । કદરૂપા, અમુંદર, બદસૂરત
૬૭૬	કાચર	કાતર । ડરપોક, બાચલો, નાહિંમત
૬૭૭	દાની	દા । દાતા, દાનવીર, દાન આપનાર, ઉદાર
૬૭૮	દુર્ગતિ	દુર્+ગમ્ । અધોગતિ, અશુભ ગતિ
૬૭૯	દરિદ્રી	દરિદ્રા । ગરીબ, નિર્ધન
૬૮૦	જલતરંગવત્	જલ્+તૃ+વત્ । પાણીની લહેર-મોજાં જેવી
૬૮૧	છાંડી	છર્દ । છોડી, ત્યજી
૬૮૨	સંચય	સમ્+ચિ । ભેગી કરે છે, જમા કરે છે, ઢગલો કરે છે
૬૮૩	મૂર્છા	મુર્ચ્ । મુહ્ । મોહ-મૂઠતા; બેશુદ્ધિ
૬૮૪	ઉપાર્જન	ઉપ+અર્જ્ । પ્રાપ્તિ, કમાઈ-ણી
૬૮૫	છેટે	દૂર, આધે, વેગળે
૬૮૬	મેલી	દેઠ મેલ્લ । મૂકી રાખી, રહેવા દઈ, મૂકી
૬૮૭	રખવાલપણું	રક્ષ+પાલ્ । રક્ષણ, ચોકી, રખેવાળી, રક્ષા બદલ મહેનતાણું
૬૮૮	પહાણા	પાષાણ । પથ્થરા, પાણા
૬૮૯	પ્રત્યક્ષ	પ્રતિ+અક્ષ । આંખ-નજર સામે
૬૯૦	ઘોર આરંભ	હન્, ઘુર્+આ+રમ્ । ભયંકર-પ્રચંડ-ઉગ્ર-ભયાનક હિંસા
૬૯૧	સંગ્રામ	સહ્+ગ્રામ્ । યુદ્ધ, લડાઈ, જંગ
૬૯૨	સમુદ્ર	સમ્+ઉદ્+રા । દરિયો, સાગર
૬૯૩	રાન	અરણ્ય । જંગલ, ઉજ્જડ પ્રદેશ
૬૯૪	ભીલ	ખિલ્લ । જંગલી પ્રજાનો મનુષ્ય, પહાડોમાં રહેતી આદિમ જાતિનો પુરુષ
૬૯૫	બુભુક્ષિત	બુજ્ । બુભુક્ષા । ભૂખ્યો; ભોગની ઈચ્છાવાળો
૬૯૬	અચેત	અ+ચિ+ત્ । ચેતનવિહોણા, ઉપયોગ વિનાના, જડ (જેવા)
૬૯૭	ધન્ય	ધન્+યત્ । ધન્યવાદ, શાબાશી, પ્રશંસા, વાહ વાહ
પૃ. ૧૯		
૬૯૮	ટીપાં	ભિંદુઓ
૬૯૯	આત્મહિતરૂપ	આત્મન્+ધા । આત્માનાં કલ્યાણનાં
૭૦૦	વિનાશિક	વિ+નશ્ । વિનાશી, બરબાદ, ક્ષણભંગુર; સ્થાનાંતર કરનારા
૭૦૧	પૌત્ર	પુત્રઃ ત્રાયતે । પુનાતિ પિત્રાદીન્ । પુત્રનો પુત્ર, દીકરાનો દીકરો; પુત્ર વિષે
		અશરણ અનુપ્રેક્ષા નવેંબર ૧૮૮૩ પહેલાં
૭૦૨	દાનવ	દનોઃ અપત્યમ્ । દનુના ગર્ભથી ઉત્પન્ન થયેલા કશ્યપના પુત્ર, રાક્ષસ, અસુર હલકી કોટિના દેવ
૭૦૩	ઈન્દ્ર	ઇન્દ્ર । ઐશ્વર્યવાન, વિભૂતિવાળા; શ્રેષ્ઠ; દેવોના રાજા
૭૦૪	યમરાજા	યમ્ । મૃત્યુનો દેવ, દક્ષિણ દિશાના લોકપાલનું નામ

૭૦૫	ફાંસી	પાશ । ફાંસો દઈ મારી નાખવાની શિક્ષા-યુક્તિ; મોત, મૃત્યુ, મરણ
૭૦૬	આશરો	આ+શ્રિ । છત્રછાયા, આશ્રય, આધાર, સહારો, શરણ
૭૦૭	ક્ષુધા	ક્ષુધ્ । ભૂખ
૭૦૮	તૃષ્ણા	તૃષ્ । તરસ, પ્યાસ; ઉત્કટ અભિલાષા, ઉત્સુકતા
૭૦૯	ઉપદ્રવ	ઉપ+દ્રુ । આપત્તિ, ઉત્પાત, ઉપસર્ગ, કનડગત, ગરબડ, પજવણી, બખેડા
૭૧૦	ઉજ્જડ	ઉજ્જટ । ઊજડ, વેરાન
૭૧૧	પ્રલય	પ્ર+લી । વિનાશ, કલ્પને અંતે જગતનો વિનાશ; પ્રણવ, ઐકાર
૭૧૨	ઔષધ	ઓષધિ+અણ્ । ઓસડ, દવા, જડીબુટ્ટી
૭૧૩	મંત્ર	મન્ । મંત્રણા, સલાહ; ગુપ્ત વાત; એવો શબ્દ કે શબ્દસમૂહ જેના દ્વારા દેવ-દેવીની કે આત્માની સિદ્ધિ મળે; જાપ કરવાના અક્ષર-શબ્દ
૭૧૪	યંત્ર	યન્ । કવચ, તાંત્રિક આકૃતિ-અક્ષરવાળું પતરું-કાગળ; સંયો; તાવીજ; જાદુ
૭૧૫	તંત્ર	તન્ । એવાં શાસ્ત્ર જેમાં મંત્રો-પ્રયોગો-ક્રિયાઓ પર વધુ ભાર હોય; પ્રબંધ, વ્યવસ્થા, ગોઠવણ, આયોજન
૭૧૬	અક્ષય	અ+ક્ષિ । ક્ષીણ ન થાય; અખૂટ; અવિનાશી; કલ્પના અંત સુધી રહે તેવો
૭૧૭	મૂઢ લોક	મુહ્ । મૂર્ખ, અજ્ઞાની, મોહવશ, વિવેકરહિત લોકો-દુનિયા
૭૧૮	શોચ	શુચ્ । ફિકર, પસ્તાવો, શોક
૭૧૯	જમની દાઢની વચ્ચે	કાળનો કોળિયો, ગમે તે સમયે મરણ
૭૨૦	બાપરું	બાપ્ । બિચારું, ગરીબ, રાંકડી
૭૨૧	ઉદીરણા	ઉદ્+ઈર્ । પ્રેરણા, આંદોલન; કાળ પાક્યા પહેલાં કર્મનાં ફળ તપાટિ કારણે ઉદયમાં આવે તે
૭૨૨	પ્રબળ	પ્ર+બલ્ । અત્યંત બળવાન
૭૨૩	તણખલું	તૃળ । તરણું, ઘાસની સળી, ખડ
૭૨૪	શસ્ત્ર	શસ્+ષ્ટ્ર્ । મારવાનું હથિયાર, ઓજાર
૭૨૫	લાભાંતરાય	લભ્+અંતરાય । અંતરાય કર્મનો પ્રકાર (દાન-લાભ-ભોગ-ઉપભોગ-વીર્ય)
૭૨૬	ક્ષયોપશમ	ક્ષિ+ઉપ+શમ્ । અમુક કર્મપ્રકૃતિનો નાશ અને અમુક ઉદયમાં ન આવવી તે
૭૨૭	યત્ને	યત્ । પ્રયત્ને, પ્રયાસે, પ્રયત્નથી, ઉપાયથી, કોશિશથી
૭૨૮	નિધિરત્ન	ચકવર્તીના નવ નિધાનમાં છેલ્લું રત્ન; નવેનવ નિધિ
૭૨૯	કલંક	કલ્ । ડાઘ, કાળો ડાઘ, અપયશ, અપકીર્તિ, લાંછન, બદનામી
૭૩૦	અપવાદ	અપ+વદ્ । નિંદા, અપકીર્તિ, કલંક, આળ
૭૩૧	પરમાર્થ	સર્વોત્કૃષ્ટ સત્ય, વાસ્તવિકતા, નિશ્ચય, પરમ તત્ત્વ
૭૩૨	સાક્ષી	સાક્ષિન્ । સ+અક્ષિ । નજરે જોનાર, જાણનાર, ગવાહી, શાખ
પૃ.૨૦		
૭૩૩	ઈલાજ	ઉપાય, ઉપચાર
૭૩૪	પાતાલ	પૃથ્વીનું બહું ઊંડું તળ; પૃથ્વીની નીચે આવેલા ૭ લોકમાં છેલ્લો નાગલોક
૭૩૫	જલચરદિક	જળચર વગેરે, પાણીમાં રહેનારા જીવો-મગર, માછલાં વગેરે
૭૩૬	જળ	જલ્ । પાણી
૭૩૭	પહાડ	ડુંગર, પર્વત

૭૩૮	ગઢ	કિલ્લો, પર્વત પરનો કોટ
૭૩૯	સામંત	રાજાનો જાગીર ધરાવતો ગરાસિયો, અમલદાર
૭૪૦	ઉદ્યોત	દ્યુત । પ્રકાશ; ખદ્યોત, આગિયો
૭૪૧	વૈકિયિક રિદ્ધિ	વિ+કૃ । નાનાં મોટાં શરીર વિકુરવાની-ધારણ કરવાની શક્તિ, લબ્ધિ
૭૪૨	સર્વત્ર	સર્વ સ્થળે અને સર્વ સમયે; બધી જગ્યાએ અને કોઈપણ સમયે
૭૪૩	પાયદળ	પાદ+દલ । પગે ચાલીને લડતું લશ્કર-સૈન્ય
૭૪૪	કોટ	કિલ્લાની દિવાલ, શત્રુ ન ભેદી શકે એવી વ્યૂહરચના
૭૪૫	સામ, દામ, દંડ, ભેદ	સમજાવટ, પૈસો, શિક્ષા (સજા), કૂટનીતિ : રાજનીતિના ૪ ઉપાય
૭૪૬	નિર્જરા	નિર્+જૃ । નિર્જરી જવું, ખરી જવું, ખરી પડવું
૭૪૭	દારિદ્ર્ય	દરિદ્ર । ગરીબાઈ, ગરીબી
૭૪૮	પરમ ધૈર્ય	પરમ ધીરજ, હિંમત, સ્વસ્થતા
૭૪૯	ઘાતક	હન । હણનાર, નાશ કરનાર, હત્યારા, હાનિકર
૭૫૦	કષાયની મંદતા	કષ્+આય । ક્રોધ-માન-માયા-લોભની મંદતા, ધીમાશ, ઓછા થવાપણું
૭૫૧	ઊપજવું	ઉદ્+પદ્ । જન્મવું, પેદા થવું; નીપજવું, નીવડવું
૭૫૨	બાહ્ય નિમિત્તો	બાહ્ય કારણો, યોગો, ઉદેશો, હેતુઓ
૭૫૩	છેડો	છેદ । સીમા, અંત
૭૫૪	સમર્થ	સમ્+અર્થ । શક્તિશાળી, બળવાન, સક્ષમ, નિષ્ણાત
૭૫૫	પંચમકાળમાં	પાંચમા આરામાં, આ અવસર્પિણી કાળના પમો વિભાગ; કળિકાળમાં
૭૫૬	સમ્યક્જ્ઞાન	સમ્યક્દર્શન સાથેનું શાસ્ત્રજ્ઞાન; શુદ્ધાત્માનું જ્ઞાન
૭૫૭	સમ્યક્દર્શન	સમકિત, સમ્યક્ત્વ, આત્મસ્વરૂપની નિશ્ચય પ્રતીતિ
૭૫૮	સમ્યક્ચારિત્ર	વ્રત-સમિતિ વગેરેનું પાલન; નિજ સ્વરૂપમાં સ્થિતિ
૭૫૯	સમ્યક્તપ-સંયમ	સમ્યક્દર્શન સહિત તપ, સ્વરૂપનું વ્રતપન, સર્વ ભાવથી વિરામ
૭૬૦	આરાધના	આ+રાધ્ । પૂજા, સેવા; મોક્ષમાર્ગનું સેવન, વીતરાગ વચનનું પાલન
૭૬૧	ઉત્તમ ક્ષમાદિક દશ ધર્મ	ઉત્તમ ક્ષમા-માર્દવ-આર્જવ-સત્ય-શૌચ-સંયમ-તપ-ત્યાગ-આર્કિયન્ય-બ્રહ્મચર્ય એમ ૧૦ પ્રકારે ધર્મ, ધર્મનાં ૧૦ લક્ષણો
૭૬૨	સ્વાધીન સુખ	આત્માનું સુખ
૭૬૩	પરલોક	મૃત્યુ પછી દેવલોક, નરક, પાતાળ જ્યાં જન્મવાનું થાય ત્યાં
૭૬૪	સ્વર્ગલોક	દેવો-દેવીઓ જ્યાં વસે છે તે દેવલોક, ઊર્ધ્વલોક
૭૬૫	ઉજ્જવળતા	ઉદ્+જ્વલ્ । પ્રકાશ; ચમક; સુંદરતા, મનોહરતા
૭૬૬	દર્શાવનારી	દૃશ્ । બતાવનારી, દેખાડનારી
પૃ. ૨૧		સંસાર અનુપ્રેક્ષા નવેમ્બર ૧૯૮૩ પહેલાં
૭૬૭	મિથ્યાત્વ	મિથ્ । મિથ્યાદર્શન; જૂઠું-અસત્ય-નિરર્થક-વિપરીત દર્શન
૭૬૮	પ્રરૂપણ કરેલા	કહેલા, બોધેલા, પ્રરૂપેલા, વર્ણવેલા
૭૬૯	સત્યાર્થ ધર્મને	સાચા આત્મધર્મને
૭૭૦	ચારે ગતિ	મનુષ્ય, તિર્યચ, દેવ અને નરક એ ૪ ગતિ
૭૭૧	ત્રસ	ત્રસ નામકર્મના ઉદયથી એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ જઈ શકે તેવા જીવો
૭૭૨	સ્થાવર	સ્થિર નામકર્મના ઉદયથી એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ ન જઈ શકે તેવા જીવો

૭૭૩	અનંતાનંત	અનંત અનંત, અનંતના ૯ પ્રકારમાં સૌથી વધુ
૭૭૪	વ્યતીત	વિ+અતિ+ઈ । વીતી ગયો, વીતેલો
૭૭૫	પરિવર્તન	પરાવર્તન, પુદ્ગલ પરાવર્તન એક કાળ વિશેષ જેમાં લોકનાં સર્વ પુદ્ગલો સમાઈ જાય તે; વારંવાર શરીરનું ઉદ્ધર્તન કરવું; ગુણાકાર રૂપે સામગ્રીની વૃદ્ધિ; ફેરફાર
૭૭૬	જાતિનાં	પ્રકારનાં; કુળનાં; એકેન્દ્રિયથી પંચેન્દ્રિય સુધીનાં; દેહનાં
૭૭૭	ત્રણસેં તેંતાલીસ ઘનરજજુ પ્રમાણ	આ લોક ૧૪ રજજુ (રાજ-રાજુ) પ્રમાણ ઊંચો છે. નીચેના તળિયાના ભાગમાં ૭ રજજુ પહોળો છે. અનુક્રમે ઓછો થતાં થતાં ૭ રજજુ ઉપર જતાં ૧ રજજુ પહોળો છે. ત્યારપછી પુનઃ પહોળો થતાં ૩૦ રજજુ ઉપર જતાં ૫ રજજુ પહોળો થાય છે. પુનઃ ઘટતાં ૩ રજજુ અને અંતમાં ૧ રજજુ રહે છે. ઘનાકારના માપથી લોક ૩૪૩ ઘનરજજુ પ્રમાણ છે. સંપૂર્ણ લોકના વિષમ સ્થાનને સમ કરવાથી ૭ રજજુ લાંબો X ૭ રજજુ પહોળો X ૭ રજજુ ઊંચો = ૩૪૩ ઘનરજજુ; રજજુ=અસંખ્યાત યોજન
૭૭૮	પ્રદેશ	સ્થાન, જમીનનો ટુકડો
૭૭૯	ઉત્સર્પિણી કાલ	ઉત્+સર્પ્ । ૧૦ કોડાકોડી સાગરોપમનો ચઢતો કાળ, ૬ આરા
૭૮૦	અવસર્પિણી કાલ	અવ+સર્પ્ । ૧૦ કોડાકોડી સાગરોપમનો ઉતરતો કાળ, ૬ આરા
૭૮૧	સમય	કાલનો નાનામાં નાનો ભાગ; આંખના એક પલકારો = અસંખ્યાત સમય
૭૮૨	મૂઓ	મૃ । મર્યો, મરેલો
૭૮૩	પર્યાય	પરિ+ઈ । અવસ્થા, દશા
૭૮૪	જઘન્ય	ઓછામાં ઓછું
૭૮૫	ઉત્કૃષ્ટ	વધુમાં વધુ
૭૮૬	અનુદિશ	દિગંબર આમ્નાયે ઊર્ધ્વલોકમાં ૯ શ્રૈવેયકની ઉપર ૯ વિમાન છે, જ્યાં સમ્યક્દૃષ્ટિ જ જન્મ લે છે અને ઉત્કૃષ્ટ ૨ ભવમાં મોક્ષે જાય છે.
૭૮૭	અનુત્તર વિમાન	સર્વોત્કૃષ્ટ દેવોનાં વિમાન; વિજય, વૈજયંત, જયંત, અપરાજિત, સર્વાર્થસિદ્ધ
૭૮૮	ઉત્પાદ	ઉદ્+પદ । જન્મ, ઉત્પત્તિ
૭૮૯	સ્થિતિબંધ	કર્મની સમયમર્યાદા
૭૯૦	સ્થાન	સ્થા । જગા, ઠેકાણું
૭૯૧	કષાયાધ્યવસાય સ્થાન	કષાયના અંશો કે જે કર્મોની સ્થિતિમાં કારણ છે
૭૯૨	બંધાધ્યવસાય સ્થાન	જીવની રાગબુદ્ધિ કે જે બંધનું કારણ છે
૭૯૩	જગતશ્રેણી	અનંત આકાશની લાંબી લીટી
૭૯૪	યોગભાવ	યુજ્+ભૂ । યોગનો ભાવ, યોગ થાય તેવો ભાવ
૭૯૫	અવલંબનરહિત	અવ+લમ્બ્ । આલંબન, આધાર, ટેકારહિત
૭૯૬	કદાચિત્	કદાય, શાયદ; ક્યારેક
૭૯૭	પૃથ્વીકાય	પૃથ્વી જ જેની કાયા છે તેવા જીવ
૭૯૮	જળકાય	પાણી જ જેની કાયા છે તેવા જીવ
૭૯૯	અગ્નિકાય	અગ્નિ જ જેની કાયા છે તેવા જીવ
૮૦૦	પવનકાય	વાયુ જ જેની કાયા છે તેવા જીવ

૮૦૧	પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય	વનસ્પતિ-લીલોતરીમાં એક એક જીવ રહેલો છે તે
૮૦૨	સાધારણ વનસ્પતિકાય	સોયના અગ્ર ભાગ જેટલી જગામાં અનંત જીવો રહેલા છે તે વનસ્પતિ, કંદમૂળ
૮૦૩	જિહ્વા	હે । લિહ+વન્ । જીભ, રસના, સ્વાદની ઈન્દ્રિય, બોલવાની ઈન્દ્રિય
૮૦૪	નાસિકા	નાસ્ । નાક, નાસા, શ્વાસ લેવાની-સૂંઘવાની ઈન્દ્રિય, ઘ્રાણેન્દ્રિય
૮૦૫	દીર્ઘકાળ	દુ+ઙ્ય । લાંબો સમય
૮૦૬	ત્રીન્દ્રિય	ત્રિ+ન્દ્ર । ત્રણ ઈન્દ્રિય (કાયા-જીભ-નાક)વાળા, તેઈન્દ્રિય જીવ
૮૦૭	ચતુરિન્દ્રિય	ચતુઃ+ન્દ્રિય । ચાર ઈન્દ્રિય, ચઉરિન્દ્રિય જીવ (કાયા-જીભ-નાક-આંખ)
૮૦૮	વિકલત્રય	ઓછી-અપૂર્ણ ઈન્દ્રિયવાળા, બે-ત્રણ-ચાર ઈન્દ્રિયવાળા ઉ પ્રકારના જીવ
૮૦૯	ઊછળી ઊછળી	ઉદ્+શલ્ । ઊંચે જઈ જઈ, કૂદી કૂદીને, છલાંગ મારીને, ફેંકાઈને
૮૧૦	અસંખ્યાત કાલ	અસંખ્ય । ગણતરી ન થઈ શકે તેટલો સમય, સંખ્યાતીત કાળ
૮૧૧	રેંટના ઘડાની પેઠે	અરઘટ્ । વાવ-કૂવામાંથી ઘડાની ફરતી હાર (ઘટમાળ) દ્વારા પાણી કાઢવાની સમગ્ર યોજના અને સાધન, રહેંટ
૮૧૨	સંતાપ	સમ્+તપ્ । કલેશ, દુઃખ, ઉદ્વેગ; પરિતાપ, પજવણી
૮૧૩	પરિભ્રમણ	પરિ+ભ્રમ્ । ગોળ ભ્રમણ, ફરવું-ટહેલવું
૮૧૪	આંધણ	આંધણ; રાંધવા માટે પહેલેથી તપવા મૂકેલું પાણી
૮૧૫	ચોડવાઈ જાય	ચઢ । ચડી જાય, રંધાઈ જાય
૮૧૬	તપ્તાયમાન	તપ્ । તપેલા, સળગતા, બળતા
૮૧૭	મરચ	મર્+સ્યન્ । મત્સ્ય, માછલી
૮૧૮	મ્લેચ્છ	મ્લેચ્છ । જંગલી, પહાડી, અનાર્થ જાતિ; પાપી-દુષ્ટ મનુષ્ય; અપશબ્દ
પૃ. ૨૨		
૮૧૯	શિકારી	ખોરાક, કસરત કે શોખ માટે પશુ-પંખીને મારનાર, પારધી
૮૨૦	અજગર	અજ+ગર । બકરું ગળી જાય તેવું મોટા સાપ જેવું એ વર્ગનું પ્રાણી
૮૨૧	બિલ	ખાણ; પાણીનો ખાડો; ખાબોચિયું; ગુફા; રાફડો
૮૨૨	કોપ	કુપ્ । ક્રોધ, રોષ, રીસ, ગુસ્સો
૮૨૩	આતાપ	આ+તપ્ । આતપ, તાપ-તડકો; આ+તાપ । ચારે બાજુથી તાપ, આતાપના
૮૨૪	ભાવપ્રાણ	ભાવો વડે જીવાય તે, જ્ઞાન-દર્શન-સુખ-સત્તા
૮૨૫	સંયુક્ત	સમ્+યુજ્ । સાથે જોડાયેલું, ભેગું
૮૨૬	પરમાગમ	જિનાગમ, ઉત્તમ આગમ
૮૨૭	સપ્ત	સપ્તન્ । સાત, ૭
૮૨૮	વજ્રમય	દઘીચિ ઋષિના હાડકામાંથી બનેલાં ઈન્દ્રાયુધ વજ્ર જેવી કઠણ ખીલીવાળી
૮૨૯	છજેલ	છજું કાઢેલ; છાપરાનાં રૂપમાં ઢાંકેલ
૮૩૦	ઊંટ	ઉષ્ટ્ । રણમાં ખૂબ ખપનું ઊંચું પશુ
૮૩૧	વજ્રાગ્નિ	વીજળી રૂપી આગ; ઈન્દ્રનાં વજ્ર જેટલો પ્રચંડ વિનાશક અગ્નિ
૮૩૨	દડી	નાનો દડો
૮૩૩	લોટતાં	લુટ્ । લુટ્ । આળોટતાં, ગબડતાં, લેટતાં, ગુલાંટ ખાતાં
૮૩૪	વીંછી	વૃશ્ચિક્ । પૂંછડીમાં ઝેરી આરવાળું કરચલાના દેખાવનું આઠપગું ઝેરી જંતુ

૮૩૫	પંચમ	પચ્ચ । પાંચમી, પમી
૮૩૬	સદૃશતા	સ+દૃશ્ । સમાન, સરખું
	ક્રમાંક ૧૧	મુનિ સમાગમ નવેંબર ૧૮૮૩ પહેલાં
૮૩૭	કૃતાર્થ	સફળ, કૃતકૃત્ય, કાર્ય સફળ થઈ ચૂક્યું હોય તેવો
૮૩૮	અબઘડીએ	હમણાં જ, આ ક્ષણે જ, આ ઘડીએ, અત્યારે
૮૩૯	અગાઉ	અગ્રગામુક । પહેલાં, પૂર્વે
૮૪૦	સત્ત્વગુણી	સત્+ત્વ+ગુણ । સદ્ગુણવાળો; તત્ત્વવાળો; સાત્ત્વિક; અસ્તિત્વગુણનો
૮૪૧	પરણે તેને જ ગાઉં	વખત પ્રમાણે વર્તન કરું; ચડતીવાળાનાં વખાણ કરું
૮૪૨	આસ્થા	આ+સ્થા । શ્રદ્ધા, આદર-માન, યકીન, વિશ્વાસ
૮૪૩	ધૂર્તપણું	ધૂર+ધુર્વ । માયા, છળ, કપટ, વંચકતા, દગો, ધોખો, ધૂતારાપણું, ઠગાઈ
૮૪૪	છીટ	સૂગ, અણગમો, છીત, ચીડ, તિરસ્કાર, છટ
	પૃ. ૨૩	
૮૪૫	ચોટ્યો	ચોટ્યો, વળગ્યો
૮૪૬	લેમેલ	લેવું અને મૂકવું, માંડવું અને છાંડવું, માંડ-વાળ; ગભરામણ
૮૪૭	રુચ્યું	રુચ્ । ગમ્યું, પસંદ પડ્યું
૮૪૮	પાખંડી જાળ	ઢોંગ, દંભની જાળ
૮૪૯	નાસ્તિક	ન+અસ્ । ધર્મ, કર્મ, કર્મફળ, પરલોક, પુનર્જન્મ નથી એવી માન્યતાવાળો
૮૫૦	સંસારી શુંગાર	સંસારી શણગાર, સંસારી વિલાસ
૮૫૧	ઠરાવ્યું	ગણાવ્યું, લેખાવ્યું, નક્કી કર્યું, તોડ-નિશ્ચય પર આવ્યો
૮૫૨	જરેલું	જ્ । જરી ગયેલું, જૂનું-જીર્ણ થયેલું, ઘસાઈ ગયેલું, પાંખું-છૂટું થઈ ગયેલું
૮૫૩	પાલવ્યું	પારવ્ । પોસાયું, પરવડ્યું, ગોઠ્યું
૮૫૪	રાંકડી રૈયત	ગરીબ પ્રજા
૮૫૫	કેર	જુલમ, ગજબ
૮૫૬	રિભાવવામાં	રિપ્ । કનડવામાં, કનડગત કરવામાં, ખૂબ દુઃખ આપવામાં
૮૫૭	ન્યૂનતા	કચાશ, ઓછપ, ખામી
૮૫૮	મેરુથી પણ સવાયો	મિ+રુ । સૌથી ઊંચો-શ્રેષ્ઠ સોનાનો પર્વત જેની આસપાસ બધા ગ્રહ ફરે છે, સપાદ । એક અને પા, ૧૧, સવાઈ, સવા ગણો, મેરુ કરતાં પણ ચડિયાતો
૮૫૯	ચંડાળ મતિ	દુષ્ટ બુદ્ધિ, શૂદ્ર બુદ્ધિ, પાપબુદ્ધિ, નીચબુદ્ધિ
૮૬૦	કૌતુક	કુતૂહલ, ટીખળ
૮૬૧	સમક્ષ	સમ+અક્ષ । પ્રત્યક્ષ, રૂબરૂ, નજર સામે
૮૬૨	નિવેદન	નિ+વિદ્ । નમ્રતાથી રજૂ કરવું, અહેવાલ
૮૬૩	ઉજ્જયિની નગરી	આજના મધ્ય પ્રદેશ (MP)માં આવેલું ઉજ્જૈન, વિક્રમ રાજાની નગરી
૮૬૪	અધિપતિ	અધિ+પા । રાજા, સ્વામી, શાસક, માલિક
૮૬૫	દળ	દલ્ । લશ્કર, સૈન્ય
૮૬૬	હરણ	હરિણ । મૃગ, હરણિયું, ચિકારું
૮૬૭	ધાતાં	ધાવ્ । દોડતાં
૮૬૮	અશ્વ	ધોડો

૮૬૯	જાન	જીવ
૮૭૦	ખાએશ	ખ્વાહિશ, ઈચ્છા
૮૭૧	નજદીક	નજીક
૮૭૨	તદબીર	યુક્તિ, તજવીજ, વ્યવસ્થા
૮૭૩	પેસતું	પ્ર+વિશ્ । પ્રવેશતું, દાખલ થતું
૮૭૪	કમાન	કામદું, ધનુષ
૮૭૫	કમાન ઉપર બાણ ચડાવી છોડી મૂકવું	બાણ મારવું, તીર છોડવું
૮૭૬	લેશ માત્ર	લિશ્ । સ્વેજ પણ, જરા ય
૮૭૭	છાંટો	ટીપું, અંશ
૮૭૮	ઢીમર	ધીવર । માછીમાર, ખારવો
૮૭૯	કાળજું	હૃદય, મન, કલેજું
૮૮૦	ફૂરાવેશ	ઘાતકી જુસ્સો, ભયંકર ગુસ્સો
૮૮૧	તાકીને મારેલું તીર નિશાન લઈને છોડેલું-ફેંકેલું બાણ	
૮૮૨	વ્યર્થ	વિ+અર્થ । નકામું, નિષ્ફળ
૮૮૩	પાની	પાર્ષિણ । પગના તળિયાનો એડી તરફનો ભાગ
૮૮૪	બેવડો	બમણો, બે ગણો
૮૮૫	ઝાડી	જટા, જાહ । ઝાડ, વેલા, ઘાસ વગેરનો ભરાવો, જંગલ
૮૮૬	ઘાડા	ગાઢક । ઘાટા
૮૮૭	મધ્ય ભાગમાં	વચ્ચે, વચ્ચોવચ, વચલા ભાગમાં
૮૮૮	ઠોકર ખાઈને	ચાલવા-દોડવામાં પગનું કોઈ વસ્તુ સાથે ટિચાઈને-ભટકાઈને
૮૮૯	લથડ્યો	ગોથું ખાધું
૮૯૦	ભેળો	સાથે, ભેગો
૮૯૧	ભડકી ગયો	ચોંકી ગયો, ઓચિંતો ડરી ગયો
૮૯૨	પાગડા ઉપર	ઘોડા પર સવારી કરતાં બેઉ બાજુ જેમાં પગનો ફણો રાખવામાં આવે છે તે લોખંડનું પગું, તેની ઉપર
૮૯૩	ભોંયથી	જમીનથી, ભૂમિથી
૮૯૪	વેંત	વિતસ્તિ । હાથના અંગૂઠાના ટેરવાથી ટચલી આંગળીના ટેરવા સુધીનું લાંબામાં લાંબું અંતર
૮૯૫	મ્યાન	મિયાન, ધારવાળા હથિયારનું ઘર, ઘરું
૮૯૬	તકતકતી	ચળકતી
૮૯૭	નીસરી પડી	નિસ્+સૃ । બહાર નીકળી પડી
૮૯૮	ગળાઢૂંકડી	ગળાની લગોલગ, નજીક
૮૯૯	કાજે	કાર્ય । માટે, વાસ્તે, સારુ, કાજ
૯૦૦	અંગેઅંગ	પ્રત્યેક અંગ
૯૦૧	થરથર ધૂજવાં	સ્તર+ધૂ । કંપવું, ચામડીના સ્તરે સ્તરે (પડે પડે) ધૂજવું, સખત ધૂજવું
૯૦૨	ધબકવું	ધબકારા કરવા, ધડકવું
૯૦૩	ધ્રાસકો	હૈયામાં પડતી ફાળ, ઓચિંતો અનુભવાતો ત્રાસ, ભય

૯૦૪	ગૂંથાયો	ગ્રથ્ । મશગૂલ બન્યો, મગ્ન બન્યો
પૃ.૨૪		
૯૦૫	નિરર્થક	નિર્+અર્થક ।
૯૦૬	ફોકટ	ફોક્કા નકામું, વ્યર્થ, ફોગટ
૯૦૭	વેઠ	વિષ્ટિ । વગર દામનું વૈતરું, ફરજિયાત વૈતરું, ભાર-પીડા-ઉપાધિ
૯૦૮	આઘો	દૂર
૯૦૯	વિકરાળ	વિ+કરાલ । ફૂર, ઘાતકી, ખૂબ ભયંકર
૯૧૦	દીઠો	દુશ્ । જોયો
૯૧૧	શિયાળાની	શીત કાલ । કારતકથી મહા માસ સુધી ૪ મહિનાની ઠંડીની ઋતુ
૯૧૨	ખસકીને	લપસીને, ખીસકીને
૯૧૩	નાગી	નગ્ન । ખુલ્લી, ઉઘાડી
૯૧૪	પોણા ભાગની	પાલોન । આખામાં પા ભાગની ઓછી, ૭૫ ટકા, ૩/૪ ત્રણ ચતુર્થાંશ
૯૧૫	જબરજસ્ત	જબરદસ્ત, જોરાવર, જબરું
૯૧૬	પહેરો	પ્રહરિન્ । તપાસ, ચોકી, જાપતો
૯૧૭	વિપરીત ગતિ	ઊંધી દશા, અવળી સ્થિતિ, ઊલટી ગતિ
૯૧૮	છાજે	છદ્ । શોભે; નભે, ટકે; લાયક
૯૧૯	કર્તવ્ય	કૃ । કરેલાં કામ, કર્મ
૯૨૦	ભોગવ	ભુજ્ । વેદ, સહન કર
૯૨૧	દમ્યાં છે	દમ્ । દમન કર્યાં છે, દબાવ્યાં છે, દુઃખ દીધાં છે, પીડ્યાં છે
૯૨૨	કચાશ	કમી, ઓછપ, ઊણપ
૯૨૩	ફાવે તેમ	સ્પર્વ્ । ગોઠે તેમ, લાગ ખવાય તેમ, અનુકૂળ આવે એમ, મનમાની
૯૨૪	કષ્ટો	કષ્ટિ । દુઃખો, સંતાપ; શ્રમ, મહેનત
૯૨૫	હાય !	અફસોસ, દુઃખ, ત્રાસનો ઉદ્ગાર
૯૨૬	વિટમ્બના	વિ+ડમ્બ્ । વિડમ્બના । મુશ્કેલી, દુઃખ, સંતાપ
૯૨૭	માંગલિક	શુભ, કલ્યાણ, હિત, મંગલમય
૯૨૮	માળવા દેશ	હિંદુસ્તાનના મુખ્ય ૧૮ દેશ પૈકી ૧ જેનું પાટનગર ઉજ્જયિની, ઉજ્જૈન. રાજસ્થાન-ગુજરાતની પૂર્વ સીમાના મધ્ય પ્રદેશનો પ્રાચીન ફળદ્રુપ ભાગ
૯૨૯	આખું	અક્ષત । અખંડ, અભંગ
૯૩૦	અઢળક	વિપુલ, પુષ્કળ, બેસુમાર
૯૩૧	પદકમળ	ચરણકમળ
૯૩૨	કિંકરનો કિંકર	કિમ્+કૃ । 'શું કરું, હવે શું કરું' પૂછનાર દાસનો દાસ, સેવકનો સેવક
૯૩૩	તરંગમાં	ત્ । વિકલ્પમાં, કલ્પનામાં
૯૩૪	ઝોકાં ખાતો	ડોલાં ખાતો
૯૩૫	કથન	કથ્ । સિદ્ધાંત, વિવેચન, વિધાન
૯૩૬	મનન	મન્ । ચિંતન
૯૩૭	અભયદાન	સલામતી બક્ષવી તે, ઉત્તમ દાન
૯૩૮	સર્વોત્કૃષ્ટ	સર્વ+ઉદ્+કૃષ્ । સર્વોત્તમ, સર્વોત્તમ, સર્વશ્રેષ્ઠ

૯૩૯	એકે	એક પણ, એકે ય
૯૪૦	હાડોહાડ	હાડેહાડે, શરીરના એક એક હાડકા સુધી
૯૪૧	પ્રાણીભૂતને	પ્રાણીમાત્રને, જીવમાત્રને
૯૪૨	ચસકે	પકડમાંથી ખસે, છટકે
૯૪૩	મોતના પંજામાં	મરણની સમીપે, મૃત્યુદેવના હાથમાં
૯૪૪	ચાહી ચાહીને	જાણીબૂજીને, ઈરાદાપૂર્વક, પોતાની મેળે
પૃ.૨૫		
૯૪૫	સૂક્ષ્મ બુદ્ધિએ	સૂચ્ । તીક્ષ્ણ બુદ્ધિથી; બારીકાઈથી; આત્મબુદ્ધિ વડે
૯૪૬	હરકોઈ પ્રકારે	દરેક પ્રકારે, ગમે તે પ્રકારે
૯૪૭	ન્યૂનાધિક	ઓછું-અધિક, ઓછુંવતું
૯૪૮	તપેશ્વરી તે રાજેશ્વરી અને	આગલા ભવનાં તપ (પુણ્ય)થી રાજા બને અને
	રાજેશ્વરી તે નરકેશ્વરી	રાજા બનીને પાપ આચરે તેથી નરકે જાય
૯૪૯	રહી રહીને	પાછળથી, મોડે મોડે, છેવટે, થોડી થોડી વારે
૯૫૦	પેટાં પાડ્યાં છે	મોટી વસ્તુની અંદર સમાતા ભાગ-અંશ છે; ગૌણતાએ છે, પેટા પ્રકારે છે; તપના ૧૨ ભેદ ઉપરાંત ૩ ગુપ્તિ પણ સમાય છે (વધારાનો સળ પાડીને ચોપડે વિગત લખાય તેમ)
૯૫૧	વિકારો	વિ+કૃ । ફેરફારો, પરિવર્તનો, વાસનાઓ, બગાડ, તબદિલી, પરિણામ
૯૫૨	લય	લી । નાશ, ગરક, ગરકાવ
૯૫૩	સુખપ્રદ	સુખ+પ્ર+દ । સુખ આપનારો, સુખનું દાન-ભેટ આપનાર
૯૫૪	ભાવ	ભૂ । અસ્તિત્વ; સ્વભાવ
૯૫૫	ક્યાં ઓછો છે ?	કમ નથી, ઓછો નથી; વિશેષ છે, ખાસ છે
૯૫૬	બ્રહ્મચર્ય	બ્રહ્મ+ચર્ । મૈથુનત્યાગ; આત્મરમણતા; ઈન્દ્રિયનો નિગ્રહ
૯૫૭	અગ્રેસર	અગ્ર+સર । નેતા, આગળ પડતો
૯૫૮	દહન	દહ । બાળી નાખવાથી, દહવાથી
૯૫૯	દુઃસાધ્ય વિષય	દુર્+સાધ્ । મુશ્કેલીથી સાધી શકાય તેવો વિષય
૯૬૦	અતિશયોક્તિ	અત્યુક્તિ, વધારીને બોલવું
૯૬૧	જોડું	યુગ્મ, જોડ, જોડી
૯૬૨	ટૂંક નજરમાં	અલ્પ મતિમાં, નાની-ટૂંકી નજરે
૯૬૩	છાનું	છન્ન । ગુપ્ત, છૂપું
૯૬૪	શુંગાર	શ્રુંગ+ઋ । શણગાર, સંયોગ શણગાર અને વિયોગ શણગાર
૯૬૫	લુબ્ધાઈ જવું	લુભ્ । લોભાઈ જવું, આકર્ષાઈ જવું, ખેંચાઈ જવું
૯૬૬	ઉદરભરણ	પેટ ભરવા, પોષવા
૯૬૭	તરખડ	ત્રિષટ્ । ભાંજધડ, પ્રપંચ, ખટપટ
૯૬૮	કપટ વેતરવાં	કપટ એટલે વસ્ત્ર, વેતરવું એટલે કાપવું. ચોક્કસ ઘાટ-માપ-આકાર મુજબ દરજી વસ્ત્ર વેતરે તેમ ખાસ યોજના સહ અનેકવિધ યુક્તિઓ કરવી
૯૬૯	સોળ પંચ્યાં બ્યાસી	સોળ પંચા એંસી, ૧૬ X ૫=૮૦ ના બદલે બ્યાસી, ૮૨ કહેતાં ૨
	ને બે મૂક્યા છૂટના	આંકડાની છેતરામણી અને વળી ૨ વધારાના મૂક્યા એટલે ૮૪ થાય
૯૭૦	પ્રપંચો	છળકપટ, કાવાદાવા, માયા

પૃ. ૨૬

૯૭૧	સુદેવભક્તિ	સત્ દેવ, સાચા દેવ, શ્રેષ્ઠ દેવ, સર્વજદેવની ભક્તિ
૯૭૨	બિરાજમાન	વિ+રાજ્ । વિરાજમાન, શોભાયમાન, બેઠેલા, બિરાજતા
૯૭૩	શિરથી	શિરસ્ । માથેથી, ઉપરથી
૯૭૪	સંશયાત્મક	સંશયવાળું, શંકાત્મક
૯૭૫	સ્વતઃ	આપોઆપ, બીજાની મદદ વિના
૯૭૬	ન્યાયમતે	તટસ્થ રીતે
૯૭૭	ડૂબકાં માર્યા કરે	ડૂબકિયાં મારતા હોય, ગોથાં ખાતા હોય
૯૭૮	ચપટી	ચિપટ । હાથની પાંચ આંગળી ભેળી કરી તેમાં સમાય એટલું માપ
૯૭૯	પસલી	પ્રસૂતિ । એક આચમનનું જળ રહે એવો હાથના પહોંચાનો આકાર
૯૮૦	જાર	ચવાકાર । જુવાર, એક અનાજ
૯૮૧	આશ્રય	આ+શ્રિ । આશરો, શરણ
૯૮૨	શ્રેયસ્કર	શ્રેયસ્+ક્ર । કલ્યાણકારી, હિતકર
૯૮૩	કર્મ	ક્ર । જેથી આત્માને આવરણ થાય, કે તેવી ક્રિયા
૯૮૪	તીર્થંકર	તૃ+થક્+ક્ર । સાધુ-સાધ્વી-શ્રાવક-શ્રાવિકા ચતુર્વિધ તીર્થને સ્થાપનાર જિન, ભરત-ઐરાવત ક્ષેત્રમાં ૨૪ જ થાય, મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં ૨૦ જ હોય.
૯૮૫	પાલવે તેમ	પલ્લવ । આશરે, શરણે; પાલવ પકડીને, છોડે પકડીને
૯૮૬	સ્વાર્થ ગબડાવ્યો	સ્વાર્થ રેડવ્યો, નિભાવ્યો
૯૮૭	નડે છે	નટ્ । પીડે છે, હરકત કરે છે
૯૮૮	વિમલ	વિ+મલ્ । મળરહિત, નિર્મળ, પવિત્ર
૯૮૯	વર્ધમાને	વૃધ્ । ગર્ભમાં પધાર્યા ત્યારથી સુખ-સંપત્તિ વધતી જતી હોવાથી જન્મનું નામ 'વર્ધમાન'; મહાવીર સ્વામીએ
૯૯૦	વંશ	વમ્, વન્+શ । કુળ, ખાનદાન, સંતતિ, ઓલાદ; વાંસ
૯૯૧	આદિ તીર્થંકર	ઋષભદેવ; આદિનાથ ભગવાન, આ અવસર્પિણી કાળના ૧લા તીર્થંકર
૯૯૨	ત્રિદંડી	ત્રિદણ્ડ । મન-વચન-કાયાના એમ ૩ દંડ (લાકડી) ધારણ કરનાર સંન્યાસી
૯૯૩	વર્તમાન ચોવીસી	આ અવસર્પિણી કાળના ભરત ક્ષેત્રના શ્રી ઋષભદેવથી માંડીને શ્રી મહાવીર સ્વામી સુધીના ૨૪ તીર્થંકર
૯૯૪	ભરતેશ્વરજી	ઋષભદેવ ભગવાનના સુપુત્ર ભરતજી, ભરત ચક્રવર્તી
૯૯૫	સૂચવ્યું	સૂચ્ । સૂચના કરી, જણાવ્યું, ધ્યાન પર લાવ્યા
૯૯૬	પરાક્રમ	પરા+ક્રમ્ । બહાદુરી, શૂરાતન; સામર્થ્ય, પ્રયત્ન
૯૯૭	પ્રકૃલ્લિત	પ્ર+ફુલ્લ્ । ખીલેલું, આનંદિત, હર્ષિત
૯૯૮	અહંપદ	અહમ્+પદ્ । હું પદ, અભિમાન, અહંકાર
૯૯૯	દાદા	પિતાના પિતા, વડવો; ગુંડો, જબરદસ્તી કરનારો (દાદો)
૧૦૦૦	આદ્ય	આ+દા । પ્રારંભના; મૂળ, અસલ; પહેલા, પ્રથમ
૧૦૦૧	છ ખંડ	ચક્રવર્તીનું શાસન જેના પર હોય તે ૬ ખંડ
૧૦૦૨	ઈક્વાકુ કુળ	સૂર્યવંશ; જિનાગમ પ્રમાણે દેવોએ ઋષભ પ્રભુને ઈક્ષુદંડ (શેરડીનો સાંઠો) આપ્યો ત્યારથી નામ પડ્યું તે ઈક્વાકુ વંશ; ઉત્તમ વંશ

૧૦૦૩	શ્રેષ્ઠ	શ્રી+ઈષ્ટન્ । સર્વોત્તમ, સર્વોત્કૃષ્ટ, અત્યંત પ્રસન્ન
૧૦૦૪	નેષ્ટ	ન+ઈષ્ । ન ઈચ્છવા યોગ્ય, અશુભ, નઠારા, હલકા, નીચ
૧૦૦૫	ભવ	ભૂ । સંસાર; જન્મ
પૃ-૨૭		
૧૦૦૬	ભોંયમાં ભંડારે	ભૂમિ+ભાણ્ડાર । દાટી દે, છાની રાખે, પ્રગટ ન કરે
૧૦૦૭	તારણહાર	ત્ । ભવસાગર તરાવનાર, ઉદ્ધારનાર, પાર ઉતારનાર
૧૦૦૮	ભપકો ભભકાવત	ભભકો, રોક, આડંબર કરત-જમાવત
૧૦૦૯	સત્યાળુ	સત્+આલુચ્ । સત્યવાન, સત્પુરુષ
૧૦૧૦	નિર્વિકારી	નિર્+વિ+કૃ । વિકાર વિનાના, નિર્વિકાર
૧૦૧૧	સમ્યગ્દૃષ્ટિ	ભલીદૃષ્ટિ, વિવેકદૃષ્ટિ; સમ્યગ્દર્શન
૧૦૧૨	અપક્ષપાતે	પક્ષપાત વિના, કોઈ એક પક્ષની તરફેણ કર્યા વિના
૧૦૧૩	સારાસારે	સાચું-સારું અને ખોટું-ખરાબ; પ્રયોજનભૂત અને અપ્રયોજનભૂત
૧૦૧૪	તાદૃશ	આબેહૂબ, તેના જેવું જ
૧૦૧૫	સૂઝે	શુધ્ । દેખાય, સમજાય, ગમ પડે, અક્કલ પહોંચે
૧૦૧૬	મુનીશ્વરો	મુનિ+ઈશ્ । શ્રેષ્ઠ મુનિઓ, મુનીંદ્રો
૧૦૧૭	તલભાર	તિલ । તલ સમાય તેટલો કે તલના દાણાના વજન જેટલું, સ્હેજ પણ
૧૦૧૮	જવભાર	ચવ । ઘઉં-જવ જેટલા વજનનો, અકબરના વખતમાં સોનું જોખવાનું એકમ, આઠ સરસવના દાણા જેટલું, જરાક જ
૧૦૧૯	મીનમેખ	ફેરફાર, શંકા, વાંધો, ઓછુંવતું, વધારો-ઘટાડો કરવાપણું
૧૦૨૦	અસરબંધ	અસરકારક, સચોટ
૧૦૨૧	ઉભયપક્ષે	બન્ને પક્ષે
૧૦૨૨	પ્રત્યક્ષમાં	દેખીતી રીતે, આંખ સામે, દેખીતું
૧૦૨૩	સુમનઃકામના	મનની ઈચ્છા, મનોકામના, શુભ મનોરથ
૧૦૨૪	ચાંદી	ગુહ્ય ભાગમાં નાનાં ચાંદાં પડી જાય તેવો ચેપી રોગ, ટાંકી
૧૦૨૫	પ્રમેહ	પ્ર+મિહ્ । પુરુષની જનનેન્દ્રિયનો ચેપી રોગ જેમાં લોહી-પરુ નીકળ્યા કરે
૧૦૨૬	ક્ષય	ક્ષી । ફેફસાં કે શરીરનાં બીજાં અંગ સૂકાઈને સડી જવાનો રોગ
૧૦૨૭	દુરાચરણો	દુ+રુક્+આ+ચર્ । ખરાબ આચરણ, દુષ્ટ આચરણ; વ્યભિચાર
૧૦૨૮	વળગે	વિ+લગ્ । લાગે, લપેટે, બાળે, ચોંટે
૧૦૨૯	દુઃખપ્રદ	દુઃખ+પ્ર+દા । દુઃખદાયક, દુઃખદ, દુઃખ આપનાર
૧૦૩૦	પુનિત	પૂ । પવિત્ર, નિર્મળ, શુદ્ધ, સાફ
૧૦૩૧	ઊનું	ઊષ્ । ગરમ
૧૦૩૨	દુરાત્મા	દુર્+આત્મા । દુષ્ટાત્મા, પાણી, બદમાશ, હલકી કોટિના જીવ
૧૦૩૩	અણગળ	અન્+ગલ્ । ગાળ્યા વિનાનું
૧૦૩૪	વાળા	રોગ કે જેમાં ચામડી પર ફોલ્લો થઈ એમાંથી નીકળતું તાર-વાળ જેવું જંતુ
૧૦૩૫	કોગળિયાં	ઝાડા અને ઊલટીનો રોગ, કોલેરા
૧૦૩૬	મુક્તિમતમાં	મોક્ષમાર્ગમાં
૧૦૩૭	સેર	સ । જે દોરામાં મોતી, મણકા વગેરે પરોવ્યાં હોય તે; તેવી માળા; સર

૧૦૩૮	નવસરી માળા	ગળામાં પહેરાતી નવ સેરની-સાંકળીની માળા
૧૦૩૯	અંતઃકરણ રૂપી	કોટ અન્તર+કરણ+કુટ્ । મન રૂપી ડગલો; આત્મા રૂપી કિલ્લાની દિવાલ
૧૦૪૦	ભોક્તા	ખુજ્ । ભોક્તૃ । ભોગી, ભોગવનાર, ઉપભોક્તા
૧૦૪૧	પાસું	પાશ્વૃ । બાજુ, પડખું, તરફ
૧૦૪૨	નવકાર સ્તોત્ર	નવસ્મરણની પહેલાં ઐ નમો અરિહંતાણંથી શરૂ થતું વજ્રપંજર સ્તોત્ર
૧૦૪૩	નમો અરિહંતાણં	નમસ્+અરિ+હન્ । અરિહંત-અંતરંગ શત્રુને જીતનાર ભગવંતને નમસ્કાર હો
૧૦૪૪	રાફડા	રખ્ । સાપનું દર-ધર; કીડી, ઊધઈ વગેરેનું પોચી માટીના ઢગલાવાળું દર
પૃ.૨૮		
૧૦૪૫	કાળધર્મ પામવો	મરણ પામવું
૧૦૪૬	પીગળતું ગયું	ઓગળતું ગયું, દયાથી ઢીલું-પોચું-નરમ થતું ગયું
૧૦૪૭	હદ !	અંત, છેડો; મર્યાદા, સીમા
૧૦૪૮	સુમનોવૃત્તિ	સુમનસ્+વૃત્તિ । શુભ મનોવલણ, શ્રેષ્ઠ મનોવર્તન; કોમળતા, કુણાશ
૧૦૪૯	જૈનાસ્તિક	જિન+આસ્થા । જૈન ધર્મ પર શ્રદ્ધાવાળો, જિનોક્ત માર્ગ પર આસ્થાવાળો
૧૦૫૦	ખસેડ્યું	ખસેડ્યું
૧૦૫૧	હેઠો	અધસ્તાત્ । અધિષ્ઠાત્ । નીચે, હેઠે
૧૦૫૨	શુંગાર તિલક	શ્રેષ્ઠ શણગાર, શિરોમણિ
૧૦૫૩	સામા	સંમુખ । સામેના
૧૦૫૪	બાગ	બગીચો, ઉદ્યાન, વાટિકા
૧૦૫૫	મણિધર	મણિ+ધૃ । સાપ, નાગ (માથે મણિ હોવાનું મનાય છે)
૧૦૫૬	દિંગ	છક, દંગ, આશ્ચર્યચકિત, આશ્ચર્યમૂઢ
૧૦૫૭	શો	કોદૃશક । શું, આશ્ચર્યકારક સર્વનામ
૧૦૫૮	છટકી ચૂક્યો	એકદમ છૂટી ગયો, ખસી ગયો, સટકી ગયો
૧૦૫૯	હર્ષ	હર્ષ । હરખ, આનંદ, ખુશી, પ્રસન્નતા
૧૦૬૦	મોદ	મુદ્ । આનંદ
૧૦૬૧	વૃત્તાંત	વૃત્+અન્ત । સમાચાર, ખબર; વટનાનું વિવરણ. ઇતિહાસ; કથા; હકીકત
૧૦૬૨	નિજ	પોતાનું
૧૦૬૩	વરણવ્યું	વર્ણ । વર્ણવ્યું, વર્ણન કર્યું
૧૦૬૪	જારી થશે	ચાલુ થશે
૧૦૬૫	ખંડ	ખણ્ । ભાગ
૧૦૬૬	ખચીત	ચોક્કસ
૧૦૬૭	સુખદા	સુખ્+દા । સુખ આપનારી-દેનારી (મોક્ષમાળા); સ્વર્ગની અપ્સરા
ક્રમાંક ૧૨		
૧૦૬૮	પરમાત્મને	ૐ નમઃ સચ્ચિદાનંદાય નવેંબર ૧૮૮૩ પહેલાં પરમાત્મન્ । પરમાત્માને; સંસ્કૃતમાં ૪થી વિભક્તિનું રૂપ નમસ્કાર પહેલાં વપરાય. જેમ કે, મહાવીરય નમઃ । કૃપાલુદેવાય નમઃ । સદ્ગુરુએ નમઃ ।
૧૦૬૯	સજજનતા	સત્+જન્+ત્વ । સૌજન્ય; સત્પુરુષતા; માનવતા, માણસાઈ
૧૦૭૦	ત્રણ ભુવન	ત્રણ લોક; સ્વર્ગ-પૃથ્વી ને પાતાળ; ઊર્ધ્વ-મધ્ય ને અધોલોક; ત્રિભુવન
૧૦૭૧	તિલક	શોભા; ટીલું; કપાળમાં કરાતું ચંદન, કેસર, કંકુ વગેરેનું સુશોભક ટપકું

૧૦૭૨	જનેતા	જન્ । જન્મ આપનારી, માતા
૧૦૭૩	પરમ	પરમ્ । શ્રેષ્ઠ, ઉત્કૃષ્ટ, અંતિમ
૧૦૭૪	કેવળ	કેવ્ । કે+વલ્ । એકમાત્ર, અનન્ય, શુદ્ધ
પૃ.૨૯		
૧૦૭૫	નિત્યતારૂપ	નિ+ત્ય । શાશ્વત રૂપ, અવિનાશી રૂપ
૧૦૭૬	સમજુ	સમ્+જુઘ્ । સમજણા, શાણા, ખરા ખોટાની તુલના કરનાર
૧૦૭૭	ભોમિયા	જાણકાર, વાટ બતાવનાર, પથદર્શક, માર્ગદર્શક
૧૦૭૮	લક્ષ્મી	લક્ષ્+ઈ+મુટ્ । ધનની દેવી, ધનદોલત, વિષ્ણુપત્ની, સમૃદ્ધિ, સંપત્તિ
૧૦૭૯	સ્તુતિપાત્ર	સ્તુ । પ્રશંસા કરવા યોગ્ય, સ્તવવા લાયક
૧૦૮૦	સબળ	બળવાન
૧૦૮૧	મૂળ	મૂલ । પાયો, મૂળ કારણ
૧૦૮૨	પરભવ	બીજો અવતાર
૧૦૮૩	સડક	રસ્તો
૧૦૮૪	પ્યારા	પ્રિય, બહાલા, પ્રેમાળ, સ્નેહાળ
૧૦૮૫	પ્રદર્શિત	પ્ર+દૃશ્ । બતાવેલું
૧૦૮૬	વૃંદશતસૈ	તુલસીદાસજી રચિત સોએક શ્લોકનો ગ્રંથ; વૃંદ વૈદ્યરાજ રચિત ગ્રંથ; મોગલ બાદશાહ ઔરંગઝેબના દરબારી કવિ વૃંદ રચિત 'સતસઈ' અથવા 'વૃંદવિનોદ', વિ.સં.૧૭૬૧ ને કારતક શુદ્ધ ૭, સોમે ઢાકામાં રચી.
૧૦૮૭	ભાવાર્થ	તાત્પર્ય, મતલબ
૧૦૮૮	વીંધીને	વિધ્ । અણીદાર વસ્તુથી કાણું પાડીને, આરપાર છેદીને, સોંસરું
૧૦૮૯	ઘણે ભાગે	મોટા ભાગનું
૧૦૯૦	ખરેખરી	ખલુ । વાસ્તવિક, તદ્દન સાચી
૧૦૯૧	કસોટી	કસ્ । પરીક્ષા, માપદંડ; સોના-ચાંદીની કસોટી કરવાનો પથ્થર
૧૦૯૨	શંકરાચાર્યજી	કેવલ અદ્વૈત સિદ્ધાંતના પુરસ્કારક મધ્યકાલીન મહાન આચાર્ય
૧૦૯૩	શ્લોક	શ્લોક્ । સ્તુતિ, પ્રશંસા; પદ્ય, લોકોકિત, કહેવત; અનુષ્ટુપ્ છંદમાં પદ્ય
૧૦૯૪	જન્મારાના	આખી જિંદગીના-ભવના, જન્મથી મરણ સુધીના
૧૦૯૫	સહવાસ	સોબત, સાથે વસવું તે
૧૦૯૬	સંસારવિષવૃક્ષસ્ય	સંસાર રૂપી વિષનાં ઝાડનાં
૧૦૯૭	દ્વે	બે
૧૦૯૮	ફલે	ફળ (દ્વિવચન)
૧૦૯૯	અમૃતોપમે	અમૃત જેવાં
૧૧૦૦	કાવ્યામૃતરસાસ્વાદ	કાવ્યરૂપી અમૃતના રસનો સ્વાદ
૧૧૦૧	આલાપ:	વાતચીત
૧૧૦૨	સજ્જનૈ: સહ	સજ્જનો સાથે
૧૧૦૩	નીતિ	ની । સદાચાર, ચાલચલગત, પદ્ધતિ
૧૧૦૪	બંધારણ	પાયો, માળખું

	ક્રમાંક ૧૩	શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન	ઈ.સ.૧૮૮૩ નવેંબર પહેલાં
૧૧૦૫	શાંતિનાથ ભગવાન	આ અવસર્પિણી કાળના ૧૬મા તીર્થંકર	
૧૧૦૬	સ્તુતિ	સ્તુ । સ્તુતિ, સ્તવન, ગુણગ્રામ, પ્રશંસા	
૧૧૦૭	પરિપૂર્ણ	સંપૂર્ણ, ચારે બાજુથી પૂર્ણ, પૂરેપૂરું; કેવળજ્ઞાન	
૧૧૦૮	બોધિત્વ	બુધ્ । બોધ, સમ્યક્દર્શન, બોધબીજ	
૧૧૦૯	નીરાગી	નિસ્+રાગ । રાગરહિત, વીતરાગી	
૧૧૧૦	ઉપમા	ઉપ+મા । સરખામણી, તુલના; એક અર્થાલંકાર જેમાં બે વસ્તુમાં ભેદ હોવા છતાં સમાનતા બતાવાય છે	
૧૧૧૧	નામી	નમ્ । પ્રખ્યાત; નમાવી : શિર નામી=મથાળે-ટોચમાં જે નામ છે તેને	
૧૧૧૨	શાંતતા	શમ્+ત્વ । શાંતપણું	
૧૧૧૩	બિરાજ્યા	વિ+રાજ્ । બેઠા, પધાર્યા, શોભ્યા, શોભી રહ્યા	
પૃ.૩૦	ક્રમાંક ૧૪	છત્રપ્રબંધસ્થ પ્રેમપ્રાર્થના	તા.૩-૧૧-૧૮૮૪
૧૧૧૪	છત્ર	છદ્ । છત્રી	
૧૧૧૫	પ્રબંધ	પ્ર+બન્ધ્ । પદ્યમયી રચના કે લઘુકાવ્ય જેમાં આછીપાતળી કથા હોય; વ્યવસ્થા; બંધન; ગાંઠ; અવિચ્છિન્ન ક્રમ, સીલસીલાબંધ	
૧૧૧૬	છત્રપ્રબંધસ્થ	છત્રપ્રબન્ધ+સ્થા । છત્રીમાં પદ્યરચના રૂપે રહેલી	
૧૧૧૭	જેતપુર	મોરબીથી ૨૫-૩૦ કિ.મી. દૂરનું ગામ, રંગપર-બેલા-ઘાટીલા લાઈનમાં	
૧૧૧૮	કાર્તિક સુદ ૧૫, ૧૯૪૧	પરમકૃપાળુદેવની ૧૭ મી શુભ-પવિત્ર જન્મકલ્યાણક મિતિ, વિ.સં.૧૯૪૧માં પોતાના જન્મદિને (લખેલો આ પત્ર, ચિત્રકાવ્ય)	
૧૧૧૯	પ્રેમ-પ્રાર્થના	પ્રેમભરી પ્રાર્થના	
૧૧૨૦	અંતર્ગત	અન્તર્+ગમ્ । અંદર સમાયેલો; પોતાનો	
૧૧૨૧	ભુજંગી છંદ	ભુજંગપ્રયાત, ૪ ય ગણથી બનતો ૧૨ અક્ષરનો એક છંદ	
૧૧૨૨	અરિહંત	અરિ+હન્ । અંતરંગ શત્રુ – મિથ્યાત્વ, ક્રોધ-માન-માયા-લોભ; કામ-ક્રોધ-લોભ-મોહ-મદ-મત્સર જીતનારા; સંસારરથનાં ૨ પૈડાં-રાગ, દ્વેષને જીતનારા	
૧૧૨૩	આનંદકારી	આ+નન્દ+કૃ । આનંદ કરાવનાર, આનંદ ઉપજાવનાર	
૧૧૨૪	અપારી	અ+પાર્ । અપરંપાર, અસીમ, અનહદ, પારાવારી, પાર વિનાના, પુષ્કળ, બેશુમાર; વિષય પ્રત્યેના વૈરાગ્યને પરિણામે ઉદ્ભવતો સંતોષ તે પાર જેને અતિશય છે તે; અત્યંત તટસ્થ; સામે પાર લઈ જનાર	
૧૧૨૫	રી	રી । ચૂવું, ટપકવું, વહેવું	
૧૧૨૬	વિનંતિ	વિ+નમ્ । પ્રાર્થના, નમ્રતા, વિનય, વિનતિ, ઝુકાવ	
૧૧૨૭	વણિકે	વાણિયાએ, ૮૪ જ્ઞાતિમાં વાણિજ્ય-વ્યાપાર કરતી વૈશ્ય જ્ઞાતિની વ્યક્તિએ	
૧૧૨૮	વડી	વડ્ । મોટી, ગુરુ, ઉત્કૃષ્ટ	
૧૧૨૯	વંદના	વન્દ્ । અર્ચના, પૂજના; તારીફ, પ્રશંસા; નમસ્કાર, પ્રણામ	
૧૧૩૦	દુઃખહારી	દુઃખ+હૃ । દુઃખનું હરણ કરનારી, દુઃખ દૂર કરનારી	
૧૧૩૧	કર્તા	કર્ત્વું । કરનાર, રચનાર, બનાવનાર	
૧૧૩૨	ઉપજાતિ છંદ	ઉપેન્દ્રવજ્ર તથા વંશસ્થ-ઈદ્રવંશા ચરણોનાં સંમિશ્રણથી થતો છંદ	
૧૧૩૩	વવાણિયાવાસી	મોરબીથી ૩૫ કિ.મી. દૂર આવેલા નાનકડાં ગામ વવાણિયાના નિવાસી	

૧૧૩૪	જ્ઞાતિ	જ્ઞા । નાત, ન્યાત; પિતૃવંશ, ગોત્ર
૧૧૩૫	હિત	ધા । કલ્યાણ, આત્માને આત્મામાં ધારણ કરે-કરાવે-સ્થિર રાખે તે
૧૧૩૬	કાંતિ	કમ્ । સૌન્દર્ય, મનોહરતા, અલંકારશાસ્ત્રમાં પ્રેમથી અધિક સુંદરતા
૧૧૩૭	સુબોધ	સારો બોધ, સદ્બોધ; સહજમાં સમજાય તેવો બોધ
૧૧૩૮	દાખ્યો	દક્ષ । દેખાડ્યો, બતાવ્યો, ધ્યાન પર લાવ્યો
૧૧૩૯	રવજી તનુજે	રવજીભાઈના પુત્રે એટલે કે પરમકૃપાળુદેવે પોતે
૧૧૪૦	રમૂજે	વિનોદ, ગમ્મત, મન ખુશ થાય તેવી બાબતથી
૧૧૪૧	પ્રયોજન પ્રમાણિકા	પ્ર+યુજ્ । પ્ર+મા । ઉદ્દેશ-હેતુની પ્રત્યક્ષ સાબિતી
૧૧૪૨	રિઝાવવા	ઋઘ્ । ખુશ કરવા
૧૧૪૩	કસૂર	દોષ, ખામી, અપૂર્ણતા
૧૧૪૪	ના	નથી
૧૧૪૫	ચિત્તથી	ચિદ્ । મનન, વચન, નિર્ધાર કરીને, મનથી; ઓળખીને
૧૧૪૬	ચતુરભુજ	ચારે બાજુ; ચત્રભુજભાઈ (જે બનેવીને લખ્યું છે તેમનું નામ)
૧૧૪૭	દૃષ્ટિદોષ	જોવામાં દોષ, ભૂલ
૧૧૪૮	હસ્તદોષ	હાથનો (છત્રી દોરવામાં) દોષ, ભૂલ
૧૧૪૯	મનદોષ	મનનો દોષ, મન દૂષિત થાય તેવું
૧૧૫૦	દૃષ્ટિગોચર	દૃશ્+ગોચર । દેખાય, નજરે ચઢે, દૃષ્ટિમાં આવે
૧૧૫૧	હું છું	હ+ઝ+મ્ । હું, હસ્તી, હયાતી, હોવાપણું, અસ્તિત્વ ધરાવું છું, ઠું :
પૃ. ૩૧	ક્રમાંક ૧૫	દોહરા નવેમ્બર ૧૮૮૩ પહેલાં
૧૧૫૨	ક્રોધ	કઃ+અપિ । ક્રોઈ, ગમે તે
૧૧૫૩	વેદે	વિદ્ । જાણે; ભોગવે (શાતા-અશાતા)
૧૧૫૪	રોય	રુદ્ । રડીને, રોઈને
૧૧૫૫	પલાય	પરા+અય્ । જાય, પલાયન થાય, ભાગી જાય, નાસી જાય
૧૧૫૬	વીતરાગ વાણી	જિનવાણી, સર્વજની વાણી
૧૧૫૭	અવર	અવ+રા । બીજો, ઈતર, અન્ય; હીન, કનિષ્ઠ, ઊતરતો; અંતિમ
૧૧૫૮	વચનામૃત	વચ્+અ+મૃ । વચન રૂપી અમૃત; 'શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર' ગ્રંથ
૧૧૫૯	શાંતરસ	શમ્ । સાહિત્યના ૯ રસમાં મુખ્ય અને શ્રેષ્ઠ રસ; આનંદ (શૃંગાર, હાસ્ય, કરુણ, વીર, રૌદ્ર, ભયાનક, અદ્ભુત, બીભત્સ અને શાંત)
૧૧૬૦	ભવરોગ	ભવ-સંસાર રૂપી રોગ
૧૧૬૧	પ્રતિકૂળ	પ્રતિ+કૂલ । અનુકૂળ નહીં તેવું, વિરુદ્ધ, ઊલટું, વિપરીત; અપ્રિય, અશુભ
૧૧૬૨	જરા	જૃ । વૃદ્ધાવસ્થા, ઘડપણ
૧૧૬૩	મૃત્યુ	મૃ । મરણ, મોત, અવસાન, દેહત્યાગ, દેહવિલય
૧૧૬૪	હેતુ	હિ+તુન્ । કારણ, ઉદ્દેશ્ય, સાધન
૧૧૬૫	દ્વેષ	દ્વિષ્ । ઈર્ષ્યા, રોષ, વેર
૧૧૬૬	અણહેતુ	અણ્+હેતુ । તુચ્છ, તિરસ્કાર કરવા યોગ્ય કારણ
૧૧૬૭	દેહ	દિહ્ । શરીર, કાયા
૧૧૬૮	પરિગ્રહ	પરિ+ગ્રહ્ । ચારે બાજુથી ગ્રહી લે-પકડી લે તે. અંતરંગ પરિગ્રહ મિથ્યાત્વ કષાય વગેરે; બાહ્ય પરિગ્રહ : ધન, ધાન્ય, ધાતુ, ક્ષેત્ર, દાસ, વાસણ વગેરે

પૃ.૩૨	ક્રમાંક ૧૬	ભાવનાબોધ તા.૯-૧૧-૧૮૮૩ થી તા.૯-૧૧-૧૮૮૪ દરમ્યાન
૧૧૬૯	ભાવનાબોધ	વૈરાગ્યની ૧૨ ભાવનાનો, આત્મભાવનાનો બોધ
૧૧૭૦	ઉપોદ્ધાત	ઉપ+ઉદ્+હ્ન । પ્રસ્તાવના; આરંભ
૧૧૭૧	ખરું	ખલ્+અન્ । ખલુ । સાચું, યથાર્થ, શુદ્ધ, પાકું
૧૧૭૨	તુચ્છ	તુદ્ । ક્ષુદ્ર, હલકા, ક્ષુલ્લક, અસાર; નજીવું, માલ વગરનું; અતિ અલ્પ
૧૧૭૩	સ્વતઃવેગ	આપોઆપ, બીજાની સહાય વિના; ઝડપ-ગતિ
૧૧૭૪	ઝંપલાવ્યું	ઝંપ્ । સાહસ કરવું, યાહોમ કરીને કૂદી પડવું
૧૧૭૫	માયિક	મા+યા । દુન્યવી, લૌકિક, માયામય, જે નથી તે માયા, માયાવી
૧૧૭૬	સિદ્ધતા	સિદ્ધ । સફળતા, સાબિતી
૧૧૭૭	પ્રમાણ	પ્ર+મા । સાબિતી, જ્ઞાન, પુરાવો, સત્ય, ધોરણ
૧૧૭૮	કેવળ	સાવ
૧૧૭૯	સુલભ	સુ+લભ્ । સહેલાઈથી મળે તેમ-તેવું
૧૧૮૦	નિઃસંશય	નિસ્+સંશય । સંશય વિનાનું, શંકારહિત
૧૧૮૧	જંતુ	જન્ । જીવડું
૧૧૮૨	મદોન્મત્ત	મદ+અદ્+મદ્ । અભિમાન-મદ વડે ઉન્મત્ત-ગાંડા, પાગલ, મદમસ્ત
૧૧૮૩	ઉદ્યોગ	અદ્+યુજ્ । પરિશ્રમ, કામ, મહેનત, અધ્યવસાય; ધંધો, રોજગાર
૧૧૮૪	વિભ્રમ	વિ+ભ્રમ્ । ભ્રાંતિ, વહેમ, અજ્ઞાન, ભ્રમણા, મોહદશા
૧૧૮૫	આરોપ	આ+રોપ્ । આરોપણ; આક્ષેપ, તહોમત; સ્થાપિત કરેલું, માનેલું
૧૧૮૬	અતિ અવલોકન	અવ+લોક્ । અતિશય નિરીક્ષણ
૧૧૮૭	વૃથા	ફોગટ, નકામો, મિથ્યા, નિષ્ફળ
૧૧૮૮	અનારોપ	અન્+આ+રોપ્ । આરોપ ન કરવો, માનેલું મિથ્યા ગણવું, સ્થાપિત ન કરવો
૧૧૮૯	અદ્ભુત	અલૌકિક
૧૧૯૦	નામનું	નામમાત્ર, કહેવા પૂરતું, નામ પૂરતું
૧૧૯૧	વા	અથવા, કે
૧૧૯૨	અનુરક્તતા	અન્+રક્ત્ । અનુરાગ, આસક્તિ, પ્રેમાસક્તિ; વફાદારી
૧૧૯૩	વિરાજિત	વિ+રાજ્ । શોભિત
૧૧૯૪	રાજેશ્વર	રાજન્, રાજા+ઈશ્વર । રાજાનો રાજા
૧૧૯૫	પ્રસાદી	પ્ર+સદ્ । ગુરુએ પ્રસન્ન થઈ આપેલી ચીજ, કૃપા; નિર્મળતા, પ્રસન્નતા
૧૧૯૬	યોગમાં	યુજ્ । ચિત્તવૃત્તિનિરોધમાં
૧૧૯૭	પરમાનંદ	શ્રેષ્ઠ-ઉત્કૃષ્ટ આનંદ
૧૧૯૮	મનોવીરતા	મનની વીરતા
૧૧૯૯	પામર	કંગાલ, રાંક, તુચ્છ, સાંકડા મનના
૧૨૦૦	ભર્તૃહરિ	એક મહાન યોગી; ઉજ્જયિની નગરીના ઈ.સ.પૂર્વે ૫૬-૫૭ ના રાજા ભરથરી-રાણી પિંગળા; વિક્રમ રાજાના મોટાભાઈ; નીતિશતક, વૈરાગ્યશતક, શૃંગાર-શતક અને વિજ્ઞાનશતકના કર્તા

પૃ.૩૩

૧૨૦૧ કુલ કુળ, વંશ

૧૨૦૨	ચ્યુતિ	પતન, ખામી
૧૨૦૩	વિત્ત	ધન
૧૨૦૪	નૃપાલ	રાજા
૧૨૦૫	દૈન્ય	દીનતા
૧૨૦૬	રિપુ	શત્રુ
૧૨૦૭	તરુણ્યા	સ્ત્રીને
૧૨૦૮	કૃતાંત	કાળ
૧૨૦૯	ભુવિ	પૃથ્વી ઉપર
૧૨૧૦	નૃણાં	મનુષ્યોમાં (શ્રી ભર્તૃહરિજી રચિત વૈરાગ્યશતક, શ્લોક ૩૪)
૧૨૧૧	ખળનો	ખલ । દુષ્ટનો, દુર્જનનો
૧૨૧૨	દોહન	દુહ । સાર, ઘોલન, ટૂંક કથન
૧૨૧૩	તત્ત્વવેત્તા	તત્+ત્વ+વિદ્ । તત્ત્વને જાણનારા
૧૨૧૪	પ્રદૃશ્ય કરી	પ્ર+દૃશ્ । વિશેષ દેખાડી, દર્શાવી, બતાવી
૧૨૧૫	સાહિત્ય	સાધન, સામગ્રી; વાઙ્મય; પ્રજાના વિચાર, જ્ઞાન, ભાવના વગેરેની ભાષામાં સંગ્રહાયેલ મૂડી
૧૨૧૬	ઠાઠ	દેઠ થટ્ટ । ભપકો, શોભા
૧૨૧૭	કંગાલિયત	અત્યંત ગરીબી, દીનપણું
૧૨૧૮	મોહિનીરૂપ	મોહ પમાડનારી સ્ત્રી રૂપે
૧૨૧૯	લેખાય છે	લેખ્ । ગણાય છે
૧૨૨૦	ભયાન્વિત	ભી+અનુ+ઈ । ભયવાળી, ભય પ્રત્યે લઈ જનાર, ભય ભરેલો
૧૨૨૧	તિરસ્કાર	તિરસ્+કૃ । ધિક્કાર, અનાદર, તુચ્છકાર
૧૨૨૨	યથોચિત	યથા+ઉચિત । યથાયોગ્ય
૧૨૨૩	યોગીંદ્ર	યોગિન્+ઇન્દ્ર । યોગીઓમાં ઉત્તમ, યોગીરાજ
૧૨૨૪	સૃષ્ટિના નિર્માણસમયથી	સૃષ્ટિની રચના થઈ ત્યારથી, અનાદિ કાળથી
૧૨૨૫	કનિષ્ઠ	અલ્પ+ઇષ્ટન્ । ઓછા સારા, ઊતરતા; ઉંમરમાં સૌથી નાના
૧૨૨૬	આર્ય દેશ	ઋ । ઉત્તમ દેશ જ્યાં આત્માદિ તત્ત્વોની વિચારણા, ઉન્નતિ થઈ શકે
૧૨૨૭	હરેક	હર એક, દરેક
૧૨૨૮	અગાધ	અ+ગાધ્ । અતિ ઊંડા, ગંભીર, અસીમ, અથાક, અપાર, દુર્બોધ
૧૨૨૯	વ્યાસ	વિ+અસ્ । મહાભારત-પુરાણોના કર્તા, પરાશરપુત્ર અને કૃષ્ણદ્વૈપાયન; વિસ્તાર
૧૨૩૦	વાલ્મીકિ	વલ્મીક્+ઇક્ । રામાયણના રચયિતા ઋષિ
૧૨૩૧	શંકર	શમ્+કૃ । શંકરાચાર્યજી, દક્ષિણ ભારતના મલબાર પ્રાંતમાં કાલટી ગામમાં શક સંવત ૬૧૦ વૈશાખ સુદ ૫ એ જન્મ, અદ્વૈત મતના પ્રવર્તક, પ્રખર પ્રતિભાવંત, અત્યંત વૈરાગી, ૩૨ વર્ષનું આયુષ્ય, કેદારમાં દેહત્યાગ
૧૨૩૨	ગૌતમ	ન્યાયદર્શનના પ્રણેતા ગૌતમ ઋષિ
૧૨૩૩	પતંજલિ	યોગદર્શનના પ્રણેતા પતંજલિ ઋષિ
૧૨૩૪	કપિલ	સાંખ્યદર્શનના પ્રણેતા કપિલ ઋષિ
૧૨૩૫	યુવરાજ શુદ્ધોદન	બૌદ્ધ દર્શનના પ્રણેતા ગૌતમ બુદ્ધ, રાજા શુદ્ધોદનના પુત્ર

૧૨૩૬	એકાંત	ઇ, એક+અન્ત । એકાકી, એક જ વસ્તુનો લક્ષ કરનાર, અલગ
૧૨૩૭	મધુરી મોહિની	મીઠી મમતા
૧૨૩૮	આણતાં	આ+ની । કરતાં, લાવતાં
૧૨૩૯	નિવૃત્ત	નિ+વૃત્ । થાકો, પાછા ફરો, નિવર્તો
૧૨૪૦	સ્વાચરણ	સ્વ+આ+ચર્ । પોતાનાં આચરણ
૧૨૪૧	કંચનવર્ણી	કાચ્ચ+વર્ણ । સોનેરી
૧૨૪૨	અઢળક	પુષ્કળ, વિપુલ, અતિશય
૧૨૪૩	સામ્રાજ્યલક્ષ્મી	એક સમ્રાટની સત્તા નીચે અનેક રાષ્ટ્રોની સંપત્તિ, અનેક રાજ્યલક્ષ્મી

પૃ. ૩૪

૧૨૪૪	જ્ઞાનદર્શનયોગપરાયણ	જ્ઞાન-દર્શન ઉપયોગમાં લીન-એકાગ્ર
૧૨૪૫	ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર	જિનાગમનાં ૪ મૂળ સૂત્રમાં ૨ જું, મહાવીર સ્વામીની અંતિમ દેશના, ૩૬ અધ્યયન, કુલ ૧૭૨૦ ગાથા
૧૨૪૬	કપિલ કેવળી	કૌશાંભીના કપિલ નામના બ્રાહ્મણને વિદ્યાભ્યાસ, લગ્ન, જંજાળ અને તૃષ્ણાનાં મનોમંથનના અંતે કેવળજ્ઞાન; વાંચો શિક્ષાપાઠ ૪૬-૪૭-૪૮
૧૨૪૭	મુખકમળથી	મુખેથી, શ્રીમુખેથી
૧૨૪૮	અધ્રુવે	અધ્રુવ, અયોક્કસ, અનિત્ય
૧૨૪૯	અસાસયંમિ	અશાશ્વત
૧૨૫૦	સંસારંમિ	સંસારમાં
૧૨૫૧	દુઃખવપસાર	પ્રચુર-અનેક પ્રકારનાં દુઃખ
૧૨૫૨	કિં	શું
૧૨૫૩	હુજ્જ	કરું
૧૨૫૪	કમ્પં	કરણી
૧૨૫૫	જેણાહં	જેથી હું, જેના વડે હું
૧૨૫૬	દુર્ગઈ	દુર્ગતિ
૧૨૫૭	ન ગચ્છિજ્જા	ન જઉં, ન જાઉં
૧૨૫૮	મહદ્	મહત્ । મહ+અતિ । મહાન, મોટું; બળવાન, પ્રખ્યાત
૧૨૫૯	તત્ત્વજ્ઞાનપ્રસાદીભૂત	આત્મજ્ઞાન વડે પ્રસાદિત થયેલાં-કૃપાયુક્ત
૧૨૬૦	સ્તુતિપાત્ર	સ્તુ । વખાણવા લાયક, પ્રશસ્ય, સરાહનીય, બિરદાવવા યોગ્ય
૧૨૬૧	મેધાવી	મેધ । બુદ્ધિમાન, પ્રજાવંત, તીવ્ર યાદશક્તિવાળા
૧૨૬૨	સ્ફુરણા	સ્ફુર્ । પ્રેરણા, પ્રકટીકરણ, સ્ફૂર્તિ, સૂઝ, જાગ્રતિ
૧૨૬૩	મહાયોગ	મહત્+યુજ્ । યોગનો એક પ્રકાર; કુલ સરવાળો
૧૨૬૪	તિમિરપટ	તિમ્ । અંધકાર; આંધળાપણું; કાળું; અંધકારનું આવરણ
૧૨૬૫	શોકાબ્ધિ	શોક+અબ્ધિ । શોક-દુઃખ રૂપી સાગર-દરિયો
૧૨૬૬	તત્ત્વજ્ઞાનચંદ્રની સોળે કળા	ચંદ્રની સોળ કળાની જેમ તત્ત્વજ્ઞાન રૂપી ધર્મની ૧૬ કળા —

(૧) અક્ષરનો અનંતમો ભાગ ખુલ્લો તે (૨) યથાપ્રવૃત્તિકરણ (૩) અપૂર્વકરણ (અંધિભેદ) કરે તે (૪) અનિવૃત્તિકરણ (મિથ્યાત્વ પરિહાર) (૫) સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિ (૬) દેશવિરતિપણું (૭) સર્વવિરતિપણું (૮) ધર્મધ્યાનની એકાગ્રતા (૯) ક્ષપક

શ્રેણી ચઢે (૧૦) અવેદી-શુકલધ્યાનની ધારા (૧૧) સર્વથા લોભક્ષય (૧૨) ઘનઘાતી કર્મક્ષય (૧૩) કેવળજ્ઞાન પ્રગટે (૧૪) યોગનિરોધ (૧૫) સર્વથા કર્મક્ષય-અયોગી (૧૬) સિદ્ધપદ પ્રાપ્તિ

૧૨૬૭	મહદ્ભૂત	પ્રયોજનભૂત
૧૨૬૮	જગતહિતૈષિણી	જગતલ્યાણકર, જગતહિતસ્વીની, જગતહિતેશ્વરની
૧૨૬૯	પદવી	પદ્+અવિ । પદ, ઉપાધિ, દરજ્જો, ઈલકાબ, ખિતાબ, સ્થાન; માર્ગ
૧૨૭૦	શમ	શમ્ । કષાયનું ઉપશમન, શાંત થવું
૧૨૭૧	ધૃતિ	ધૃ । સ્થિરતા; ધીરજ, ધૈર્ય; ગ્રહણ; ધારણા
૧૨૭૨	અપ્રભુત્વ	અ+પ્ર+ભૂ+ત્વ । લઘુત્વ, લઘુતા, નમ્રતા
૧૨૭૩	અનુરાગ	અનુ+રુજ્ઞ । પ્રીતિ, આસક્તિ
૧૨૭૪	અણરાગ	અન+રાગ । દ્વેષ; રાગનો અભાવ; ખટરાગ, કજ્જયો
૧૨૭૫	ચરણ	કવિતાની કડી, તૂક; પગ
૧૨૭૬	સજ્જો	સસ્જ્ । થી તૈયાર થાઓ, રાખો, થી શોભો
૧૨૭૭	પરઠો	પરાર્થ । પરદુ । સ્થાપિત કરો, ઠરાવ કરો, કરાર કરો, કરો
૧૨૭૮	ઉદ્દેશે	ઉદ્+દિશ્ । હેતુએ, કારણે, પ્રયોજને, ધ્યેયે; વર્ણન; ઉદાહરણ; ખોજ; સ્થાન;
૧૨૭૯	સમતુલ્ય	સમાન, સરખા
૧૨૮૦	સિધ્ધાર્થ રાજાનો પુત્ર	મહાવીર સ્વામી
૧૨૮૧	પ્રથમ પદવીનો ધણી	૧લી પદવી તીર્થકરની, ૯ ઉત્તમ પદવી : તીર્થકર, ચકવર્તી, વાસુદેવ,
૧૨૮૨		બળદેવ, માંડલિક, કેવળી, સાધુ, શ્રાવક અને સમકિતીની
	સર્વાંશે	બધી રીતે, સર્વ અંશે, બધા ભાગે
૧૨૮૩	ધન્યવાદો	શાબાશી, મુબારકબાદી, અભિનંદન; આભાર, ઉપકાર
૧૨૮૪	નિવેડો	નિ+વૃત્ । ફેંસલો, સિદ્ધિ, છેવટ
૧૨૮૫	પ્રયોજન	પ્ર+યુજ્ । હેતુ, કારણ, ઉદ્દેશ
૧૨૮૬	પરિણામ	પરિ+નમ્ । ફળ
૧૨૮૭	સૂત્રકૃતાંગ	દ્વાદશાંગીમાં ૨જું અંગ-આગમ શ્રી સૂયગડાંગ સૂત્ર
૧૨૮૮	દ્વિતીયાંગ	દ્વિ+તીય+અંગ । બીજું અંગ તે સૂત્રકૃતાંગ આગમ
૧૨૮૯	શ્રુતસ્કંધ	વિભાગ જેમાં થોડાં અધ્યયન હોય
૧૨૯૦	નિઘ્વાણસેદ્ધા ।	નિર્વાણ-મુક્તિ શ્રેષ્ઠ, પ્રધાન છે (શ્રી સૂયગડાંગ સૂત્ર શ્રુ.૧, અ.૬, ગા.૨૪)
૧૨૯૧	જહ	યથા । જેમ, જે રીતે; હા । જવું
૧૨૯૨	સવ્વધમ્મા	સર્વ ધર્મમાં
૧૨૯૩	વિજ્ઞાની	વિ+જ્ઞા । વિશેષ જ્ઞાન-વીતરાગ વિજ્ઞાન-કેવળજ્ઞાન જેને હોય તે, કેવળજ્ઞાની
૧૨૯૪	વિવેચન	વિ+વિચ્ । સ્પષ્ટીકરણ, મીમાંસા, નિર્ણય, અનુસંધાન
પૃ.૩૫		
૧૨૯૫	વિનાવિવાદે	વિ+વદ્ । મતભેદ વિના, ચર્ચા વિના
૧૨૯૬	રુધિર	રુધ્ । લોહી, રક્ત; કેસર; ગેરુ; મંગળ ગ્રહ
૧૨૯૭	નિદાન	નિ+દા । મૂળ કારણ; પરિણામ, અંત, આખરે, અવશ્ય, નિયાણું
૧૨૯૮	સર્વજ	સૃ+વ+જ્ઞા । બધું, સંપૂર્ણ, સમગ્ર જાણનાર, કેવળજ્ઞાની

૧૨૯૯	નિદિધ્યાસન	નિ+ધ્યૈ+સન્ । વારંવાર યાદ કરવું, વારંવાર ધ્યાનમાં લેવું, એકતાન
૧૩૦૦	માનવી	મન્ । મનુનાં સંતાન માનવ, મનન કરવાની શક્તિ જેને છે તે મનુષ્ય
૧૩૦૧	આત્મહિતૈષી	આત્મન્+ધા+ઈષ્ । આત્માના હિતેચ્છુ, આત્મહિતસ્વી
૧૩૦૨	પર્યટન	પરિ+અટ્ । પરિભ્રમણ; પ્રવાસ, યાત્રા
૧૩૦૩	ક્રીધા	કૃ । કર્યા
૧૩૦૪	જંજીર	બેડી, બંધન
૧૩૦૫	મોક્ષમયી	મોક્ષ । મોક્ષસ્વરૂપ
૧૩૦૬	મળમૂત્ર	વિષ્ટા-પેશાબ
૧૩૦૭	ન્યારો	જુદો, અલગ, ભિન્ન, નિરાળો, અળગો
૧૩૦૮	અશુચિ	અ+શુચ્ । અપવિત્ર, અસ્વચ્છ
૧૩૦૯	આસ્રવ	આ+સ્રુ । કર્મોનું આવવું
૧૩૧૦	સંવર	સમ્+વૃ । કર્મ આવવાનાં દ્વારને બંધ કરવાં, કર્મ આવતાં રોકવાં
૧૩૧૧	નિર્જરા	નિર્+જૃ । કર્મોનું જરી જવું, ખરી જવું, આત્માથી અંશે અંશે છૂટા પડવું
૧૩૧૨	ચૌદ રાજલોક	૧૪ રજજુ પ્રમાણ લંબાઈવાળા લોકનો નીચેનો ભાગ ૭ રજજુ, પહોળો, મધ્ય ભાગ ૧ રજજુ, ઉપર ૫ રજજુ અને અંતમાં ૧ રજજુ પ્રમાણ વિસ્તારવાળો જેમાં અધો-મધ્ય-ઉર્ધ્વલોક છે; સમસ્ત સૃષ્ટિ, અખિલ બ્રહ્માંડ, ત્રિભુવન, ત્રિલોક
૧૩૧૩	દર્શનાંતર્ગત	(પ્રથમ) દર્શનમાં, પ્રકરણમાં, ચિત્રમાં સમાયેલો
પૃ. ૩૬		
૧૩૧૪	વિદ્યુત	વીજળી
૧૩૧૫	પ્રભુતા	અધિકાર, સત્તા, મોટાઈ
૧૩૧૬	પતંગ	પતંગ જેવો કાચો રંગ
૧૩૧૭	પુરંદરી ચાપ	ઈન્દ્રધનુષ, મેઘધનુષ્ય
૧૩૧૮	અનંગ રંગ	કામભોગના રંગ
૧૩૧૯	ઓલવાઈ જવું	ઉદ્ । બુઝાઈ જવું
૧૩૨૦	અધિકાર	સત્તા, જે અધિકરાય-આશ્રય કરાય તે; પ્રસ્તાવવિશેષ
૧૩૨૧	ચાર દિવસની ચટકી	ચત્વારઃ । ચટ્ । ચાર દિવસની ચાંદની; વરસવું; મોહિની; તેજરેખા; સુખાંશ, સુખના બહુ જ થોડા દિવસ
૧૩૨૨	હિલોળો	હિલ્લોલ । ઉછાળો
૧૩૨૩	ચપળ	ચપલ । ચંચળ
૧૩૨૪	દૃષ્ટાંત	ઉદાહરણ, દાખલો
૧૩૨૫	લથડિયાં ખાતો	ગોથાં, અડબડિયાં ખાતો
૧૩૨૬	આજીજી	કાલાવાલા
૧૩૨૭	કાલાવાલા	આજીજી, કરગરવું
૧૩૨૮	કરુણાર્દ્ર	કૃ+અનન્+અર્દ્ર । કરુણાથી ભીંજાયેલી-ભીની, કોમળ હૃદય
૧૩૨૯	ગૃહપતિ	ગૃહસ્થ; વિદ્યાર્થીઓ-છાત્રો પર દેખરેખ રાખનારો અધિકારી
૧૩૩૦	મિષ્ટાન્ન	મીઠાઈ, ગળી-મીઠી-પૌષ્ટિક વાનગી; પકવાન, પકવાન
૧૩૩૧	તળે	તલ । તળિયે, નીચે

૧૩૩૨	વૃદ્ધતાને પામેલો	જૂનો થયેલો, જીર્ણ
૧૩૩૩	મલિન	મલ્ । મેલી, મેલવાળી
૧૩૩૪	સ્વધામ	પોતાનાં શરીર રૂપી દેવસ્થાનમાં; પેટમાં
૧૩૩૫	આંખો મિચાઈ ગઈ	આંખ બંધ થઈ ગઈ, ઊંઘ આવી ગઈ
૧૩૩૬	છડીદારો	ખમ્મા, ખમ્મા કરનારા રાજસેવકો
૧૩૩૭	પાદચંપન	પગચંપી, પગ દબાવવા
૧૩૩૮	મહાલય	મહેલ
૧૩૩૯	પવન ઢોળે	પવન નાખે
૧૩૪૦	રોમાંચ ઉલ્લસવાં	રુંવાડાં ઊભાં થઈ જવાં, રોમાંચિત-હર્ષિત થઈ જવું
૧૩૪૧	મુશળધાર	સાંભેલાની ધાર જેવો, ધોધમાર, જાડી ધારમાં જોરદાર
૧૩૪૨	સઘન	નક્કર, ગાઢ, ભરચક, જોરદાર
૧૩૪૩	ગાજવીજ	ગર્જ+વિજ્ । વાદળાંની ગર્જના અને વીજળી
૧૩૪૪	સત્વર	સ+ત્વર્ । ત્વરા સહિત, ઝડપથી
૧૩૪૫	વૃંદ	વૃ+દન્ । ટોળું, સમૂહ, સમુદાય; સો કરોડ
પૃ. ૩૭		
૧૩૪૬	જાળી ગોખવાળાં વસ્ત્ર	ફાટેલાં કપડાં
૧૩૪૭	સુખાડંબર	સુખનો ડોળ, ઠાઠ, દબદબો
૧૩૪૮	કશું યે	કંઈ જ, કાંઈ જ, કંઈ પણ
૧૩૪૯	ગલાનિ	ગ્લૈ+નિ । શોક, ખેદ, દુઃખ, થાક, ઘૃણા, નિર્બળતા
૧૩૫૦	પ્રમાણશિક્ષા	બોધપાઠ
૧૩૫૧	સત્યત્વ	સત્+યા । સાચ
૧૩૫૨	સુશર્ણ	સુ+શરણ । ઉત્તમ શરણ
૧૩૫૩	આરાધ્ય	આ+રાધ્ । આરાધ
૧૩૫૪	બાંહ્ય સ્હાશે	બાહુ+સાધ્ । હાથ મળશે, મદદ મળશે; હાથ ઝાલશે, હાથ પકડશે
૧૩૫૫	ભવાટવી ભ્રમણ	ભવ પરિભ્રમણ, સંસારવનમાં ફરવું-ભટકવું
૧૩૫૬	અવદર્શન	અવ+દૃશ્ । દુર્દર્શન, દુર્દશા
૧૩૫૭	મગધ દેશ	આજનું બિહાર તે જૂનો મગધ કે ક્રીકટ દેશ, જેની રાજધાની રાજગિર, રાજગૃહ કે ગિરિવ્રજ, જ્યાં ૫ પહાડ છે; બીજી રાજધાની પાટલિપુત્ર – પટણા
૧૩૫૮	શ્રેણિક રાજા	મગધ દેશના રાજા, મહાવીર સ્વામીના અનુયાયી, ૧લા ભાવિ તીર્થકર
૧૩૫૯	અશ્વકીડા	ઘોડા ખેલવવા
૧૩૬૦	મંડિકુક્ષ	એ નામનું વન, ઉદ્યાન
૧૩૬૧	મનોહારિણી	મન્+હર્ । મન હરી લેનારી, મન લોભાવનારી, સુંદર
૧૩૬૨	તરુકુંજ	લતામંડપ
૧૩૬૩	વલ્લિકાઓ	વેલીઓ
૧૩૬૪	ઘટાટોપ	ઘાટી, ગાઢ
૧૩૬૫	છવાઈ રહેવું	દેઠ છલ્લિઅ । ઢંકાઈ, ઘેરાઈ, ફેલાઈ
૧૩૬૬	ઝરણાં	ઝ્ । ઝરણ, વહેળો, ઝરો, નિર્ઝર; જમીન-પહાડમાંથી પાણીનું નીકળવું

પૃ-૩૮

૧૩૬૭	નંદનવન	નન્દ । ઈન્દ્રનું ઉપવન-બગીચો, સ્વર્ગીય બાગ
૧૩૬૮	તરુ તળે	તૃ+તલ્ । વૃક્ષ નીચે
૧૩૬૯	સુકુમાર	સુકોમળ
૧૩૭૦	અતુલ્ય	અ+તુલ્ । તોલ વગરનું, માપ વિનાનું, ઘણું જ
૧૩૭૧	વર્ણ	વર્ણ । રૂપ-રંગ, સૌંદર્ય
૧૩૭૨	સૌમ્યતા	સોમ । ચંદ્ર જેવી શાંતતા, શીતળતા, પ્રસન્નતા
૧૩૭૩	વિસ્મયકારક	વિ+સ્મિ । નવાઈ-આશ્ચર્યકારક
૧૩૭૪	સંયતિ	સમ્+યમ્ । સંયમી, મુનિ, સાધુ
૧૩૭૫	અસંગતિપણું	અસંગતા, અસંબંધતા, અનનુરક્તતા
૧૩૭૬	મુદિત	મુદ્ । આનંદિત
૧૩૭૭	પ્રદક્ષિણા દર્શને	પ્ર+દક્ષિણમ્ । પરિક્રમા કરીને, વસ્તુ-વ્યક્તિને જમણી બાજુ રાખીને તેની આસપાસ ફરીને
૧૩૭૮	બે હાથની અંજલિ	બે હાથ જોડીને
૧૩૭૯	તરુણ	તૃ । નવયુવક
૧૩૮૦	વય	વયસ્ । ઉંમર; અવસ્થા; યુવાની; પક્ષી; વચન, વ્રત, નિયમ
૧૩૮૧	મુનિત્વ	મુન । મુનિપણું, સાધુપણું
૧૩૮૨	અનુગ્રહ	અનુ+ગ્રહ્ । કૃપા, મહેરબાની
૧૩૮૩	યોગક્ષેમ	જે વસ્તુ ન હોય તે મેળવવી અને જે વસ્તુ મળી હોય તેનું રક્ષણ કરવું
૧૩૮૪	સુહૃન્	સુહૃદ્ । મિત્ર, સિદ્ધ પુરુષ, ગુરુ-શિષ્ય કે સમકક્ષ વિચારક
૧૩૮૫	ભયત્રાણ	ભી+ત્રા । ભયથી રક્ષણ-બચાવ
૧૩૮૬	નાથ	નથ્ । સ્વામી, માલિક, ધણી, પતિ, પ્રભુ
૧૩૮૭	અબુધ	અ+બુધ્ । અણસમજુ; અજ્ઞાની, મૂર્ખ, બોધ વિનાના
૧૩૮૮	અનાથ	નિરાધાર, ન ધણિયાતું; દળદર
૧૩૮૯	ધનાઢ્ય	ધન+આ+ઢ્યૈ । ધનસંપન્ન, ધનવાન, ધનિક, ધનવિપુલ, અમીર
૧૩૯૦	અજ્ઞ	અ+જ્ઞા । અજ્ઞાની, મૂર્ખ
૧૩૯૧	વંધ્યા	વાંઝણી સ્ત્રી, જે સ્ત્રીને પુરુષનો યોગ થવા છતાં સંતાનપ્રાપ્તિ ન થાય
૧૩૯૨	આકુળ	આ+કુલ્ । ગભરાયેલું, બેચેન, બહાવરું, અસ્વસ્થ, ક્ષુબ્ધ, વ્યગ્ર, વિહ્વળ
૧૩૯૩	યતિમુખપ્રતિથી	યમ્ । મુનિનાં મુખે, મુનિનાં મુખેથી, જતિના મોંએથી
૧૩૯૪	નગર	ન+કર । જ્યાં કર ભરવાનો નથી તે શહેર, નગરી નગ+ર । જ્યાં પર્વત જેવડા પ્રાસાદ-મહેલ-ઘર તથા અનેક જાતિ-ધંધાવાળા વસતા હોય તેવું સમૃદ્ધ શહેર
૧૩૯૫	ગ્રામ	ગામ, ગામડું
૧૩૯૬	અંત:પુર	રાણીઓનો આવાસ, રાણીવાસ
૧૩૯૭	ચતુષ્પાદ	ચતુ: +પાદ । ચારપગાં પશુ-પ્રાણી
૧૩૯૮	રૂડી રીતે	સારી રીતે, ભલી રીતે
૧૩૯૯	પાંચે પ્રકારની સંપત્તિ	ધન, ધાન્ય, પશુ, (પત્ની) પુત્ર, દીર્ઘાયુષ્ય-આ શ્રી ૫, શ્રી ૧૧, સવા

૧૪૦૦	જાજવલ્યમાન	જલ્ । પ્રકાશતું, ઝગમગતું, દેદીપ્યમાન
૧૪૦૧	રખે	કદાચ
૧૪૦૨	હે ભગવન્	ભગવત્ । ઊમી વિભક્તિનું રૂપ, ભગવાનને સંબોધન
૧૪૦૩	મૃષા	મૃષ્ । અસત્ય, જૂઠું, જૂઠ
૧૪૦૪	ઉપપત્તિ	ઉપ+પદ્ । યુક્તિ, પ્રાપ્તિ, સિદ્ધિ, પ્રતિપાદન, અંત; પુરાવો; ઉપાય
૧૪૦૫	અવ્યગ્ર	અ+વિ+અગ્ર । અવ્યાકુળ, સ્વસ્થ, વ્યથિત નહીં તેવા
૧૪૦૬	સાવધાન	સ+અવધાન । જાગ્રત, સાવચેત
૧૪૦૭	અંગીકૃત	અન્ગ+કૃ । અંગરૂપ, અંગનું થયેલું, અંગીકાર
૧૪૦૮	કૌશામ્બી	વત્સ દેશની રાજધાની, પ્રયાગ નગરથી દક્ષિણ-પશ્ચિમ દિશામાં ૩૦ માર્ઠલ દૂર કોસમ નામના સ્થાન પર હતી, ઉત્તર પ્રદેશમાં અલાહાબાદ પાસે
૧૪૦૯	ભેદ	ભિદ્ । તફાવત; વિભાગ; રહસ્ય; ફૂટ પાડવી; ઝઘડા કરાવવાની રાજનીતિ
૧૪૧૦	દાહજવર	દહ્ । બળતરાવાળો, સળગી જવાય એવો તાવ
૧૪૧૧	દારુણ	ભયાનક, તીવ્ર, સખત, કઠોર, નિર્દય, તુમુલ
૧૪૧૨	શોકાર્ત	દુઃખથી પીડિત
પૃ.૩૯		
૧૪૧૩	નિપુણ	નિ+પુણ્ । ચતુર, અનુભવી, યોગ્ય, સંપૂર્ણ, કુશળ
૧૪૧૪	અનન્ય	અન્+અન્ય । એકાત્મક, અજોડ, એકમાત્ર, એકનિષ્ઠ
૧૪૧૫	મંત્રમૂળી	જડીબુટ્ટી
૧૪૧૬	સુજ્ઞ	સુ+જ્ઞા । સારું જ્ઞાન ધરાવનાર, શાણા, સમજુ, બુદ્ધિશાળી
૧૪૧૭	દરદ	રોગ, પીડા; તકલીફ, માનસિક સંતાપ
૧૪૧૮	ઉદર	પેટ; ગર્ભાશય
૧૪૧૯	જ્યેષ્ઠા	જ્યાયસ્ । સૌથી મોટી બહેન
૧૪૨૦	કનિષ્ઠા	કન્ । સૌથી નાની બહેન
૧૪૨૧	ભગિની	ભગ+ઙ્નિ । બહેન
૧૪૨૨	સિંચતાં	સિચ્ । છાંટતાં, રેડતાં, સીંચતાં; ઝાડને પાણી પાતાં; લાદતાં
૧૪૨૩	અંધોલણ	ન્હાવા માટે વપરાતું સુગંધી દ્રવ્ય
૧૪૨૪	ચૂવા	સુગંધી પદાર્થ; વિવિધ ગંધદ્રવ્યોના મિશ્રણવાળું સુગંધી દ્રવ્ય
૧૪૨૫	ચંદન	ચન્દ્ । સુગંધપ્રધાન લાકડું, સંદલ, સુખડનો લેપ-લાકડી-વૃક્ષ; તિલક
૧૪૨૬	વિલેપન	વિ+લિપ્ । ચોપડવું, લગાવવું, લેપ કરવો
૧૪૨૭	અળગી	અ+લ્ગ્ । દૂર, વેગળી, જુદી
૧૪૨૮	ટાળવો	ટલ્ । દૂર કરવો, નિવારવો
૧૪૨૯	પરિશ્રમ	પરિ+શ્રમ્ । મહેનત, થાક
૧૪૩૦	ઉપશમ્યો	ઉપ+શમ્ । શાંત થયો
૧૪૩૧	વેળા	વેલ્ । વખતે, સમયે; અવસરે; રોગ
૧૪૩૨	પુનઃ પુનઃ	ફરી ફરી
૧૪૩૩	અસહ્ય	અ+સહ્ । સહન ન થાય તેવી
૧૪૩૪	ખેદ	સ્વિદ્ । શોક, સંતાપ, દિલગીરી; થાક

૧૪૩૫	ખંતી	ક્ષમ્ । ક્ષમાવંતી
૧૪૩૬	દંતી	દમ્ । દમનયુક્તા, દમનવંતી, ઈન્દ્રિયોનું દમન કરતી
૧૪૩૭	નિરારંભી	નિર્+આ+રમ્ । આરંભ-હિંસા વગરની
૧૪૩૮	પ્રવ્રજ્યા	પ્ર+વ્રજ્ । દીક્ષા, સંન્યાસ
૧૪૩૯	શયન કરવું	શી । સૂવું, સૂઈ જવું, ઊંઘવું
૧૪૪૦	અતિક્રમી	અતિ+ક્રમ્ । પસાર થઈ ગઈ
૧૪૪૧	માત	માન્ । માતૃ । મા, માતા, બા
૧૪૪૨	તાત	તન્ । બાપ, પિતા, બાપુજી; પોતાનાથી નાના-મોટા મુરબ્બી (માનાર્થે)
૧૪૪૩	બંધવ	બન્ધ્ । ભાઈ, બાંધવ
૧૪૪૪	નિગ્રહ	નિ+ગ્રહ્ । નિયંત્રણ, નિયમન, નિરોધ, અંકુશ
૧૪૪૫	આરંભોપાધિથી	રહિત હિંસા અને પરિગ્રહ વિનાનું
૧૪૪૬	અણગારત્વ	ન+અગાર । ઘર વિનાનું, મુનિ-સાધુ-અણગારપણું
૧૪૪૭	પરાત્મા	પર+આત્મન્ । બીજાના આત્માનો, પરમ-શ્રેષ્ઠ આત્માનો
૧૪૪૮	વૈતરણી	નરકની અતિ દુઃખદાયી નદી; મુંબઈમાં પણ છે !
૧૪૪૯	શાલ્મલિ વૃક્ષ	નરકનું અતિ દુઃખદાયક ઝાડ, શીમળાનું વૃક્ષ
૧૪૫૦	કામધેનુ	મનોકામના પૂરી કરનારી કલ્પિત ગાય; વસિષ્ઠની નંદિની ગાય
૧૪૫૧	યુગ	યુગલ, યુગ્મ, જોડકું; જમાનો; સત્-ત્રેતા-દ્વાપર-કળિયુગ; ૫ વર્ષ
૧૪૫૨	ભલી રીતે	રૂડી રીતે, ભલું થાય તેમ, અચ્છી-શુદ્ધ, નિર્મળ, પવિત્ર રીતે
૧૪૫૩	વાંછું છું	વાહક્ષ્ । ઈચ્છું છું
૧૪૫૪	અપરાધ	અપ+રાધ્ । દોષ, પાપ
૧૪૫૫	ક્ષમાવું છું	ક્ષમ્ । ખમાવું છું
૧૪૫૬	સ્તવીને	સ્તુ । પ્રશંસા કરીને
૧૪૫૭	રાજપુરુષ કેસરી	સિંહ સમાન રાજા; ઉત્તમ રાજા
૧૪૫૮	રોમરાયના વિકસિત મૂળ સહિત	રોમાંચિતરોમરાય સાથે, રોમરોમ ઉલ્લાસ સાથે
૧૪૫૯	સ્વસ્થાનકે	પોતાનાં સ્થાને, ઘરે, મહેલમાં
૧૪૬૦	ભવ્યો	ભવિષ્યમાં મોક્ષે જાય તેવા જીવો, મોક્ષની યોગ્યતાવાળા જીવો
૧૪૬૧	મહા નિર્ગ્રંથ	મહામુનિ
૧૪૬૨	મહાશ્વૃત	બહુશ્વૃત, શાસ્ત્રોના મહાન અભ્યાસી
૧૪૬૩	વીતક ચરિત્ર	વૃત્ । વિ+ઈ । વીતેલું-અનુભવેલું-વર્ણન; વૃત્તાંત, સંકટકથા
૫૪૦		
૧૪૬૪	ખરે !	સાચે, ખરેખાત; (નક્કી) ખચીત
૧૪૬૫	તત્સંબંધી	તત્+સમ્+બન્ધ્ । તે સંબંધી, તે વિષે
૧૪૬૬	કિંચિત્	કંઈક, થોડોક
૧૪૬૭	સુશીલ	શ્રેષ્ઠ આચરણ, સદાચરણ
૧૪૬૮	અન્યે	બીજા દ્વારા, બીજા વડે, બીજાથી
૧૪૬૯	એકત્વ	એકપણાને, આત્મત્વને
૧૪૭૦	નય	વસ્તુના એક અંશને ગ્રહણ કરનાર જ્ઞાન, દૃષ્ટિબિંદુ

૧૪૭૧	ગોતે	દે૦ ગુત્ત । શોધે, ખોળે
૧૪૭૨	જાયા	સ્ત્રી, પત્ની
૧૪૭૩	નમિ રાજર્ષિ	મિથિલા નગરીના નમિ રાજા, ક્ષત્રિય ઋષિ, ૪ પ્રત્યેક બુદ્ધમાં ૧
૧૪૭૪	શકેન્દ્ર	ઈન્દ્ર, સૌધર્મ નામે ૧લા દેવલોકના ઈન્દ્ર
૧૪૭૫	મિથિલા	મથ્ । વિદેહ દેશની રાજધાની, બિહારના દરભંગા જિલ્લાનું જનકપુર
૧૪૭૬	રાજેશ્વર	રાજ્+ઈશ । રાજાધિરાજ
૧૪૭૭	પિછાનવામાં	પિશ્ચાન । ઓળખવામાં
૧૪૭૮	વિપ્ર	વપ્ । બ્રાહ્મણ; શુભકર્તા; મેધાવી
૧૪૭૯	વ્યાખ્યાન	વિ+આ+ખ્યા । ભાષણ, પ્રવચન, વિસ્તારથી પ્રતિપાદન
૧૪૮૦	કોલાહલ	કોલ+આ+હલ્ । શોરબકોર, ઘોંઘાટ, કોલો-સુવ્વરોને ત્રાસ થાય તેવો અવાજ
૧૪૮૧	ઉદ્દેગ	ઉદ્+વિજ્ । વ્યાકુળતા, ચિંતા, દુઃખ
૧૪૮૨	દીક્ષા	દીક્ષ્ । સંસારત્યાગ, સર્વસંગપરિત્યાગ, સંયમ, ચારિત્ર, પ્રવ્રજ્યા
૧૪૮૩	ભોળો	ભોલ । ભદ્રિક, સાલસ, કપટ ન આવડે તેવો
૧૪૮૪	પત્ર	પાંદડાં; કાગળ
૧૪૮૫	આકંઠ	આ+ક્રન્દ્ । રુદન, રડવું
પૃ. ૪૧		
૧૪૮૬	કિલ્લો	કોટ, દુર્ગ
૧૪૮૭	પોળ	પ્રતોલી । દરવાજો, શેરી
૧૪૮૮	કોઠા	કિલ્લાનો બુરજ
૧૪૮૯	કમાડ	કપાટ । બારણું
૧૪૯૦	ભોગળ	ભુજાર્ગલા । ભૂંગળ, આગળો, આગળીયો, બારણું ખુલી ન જાય તે માટે વપરાતો લાંબો આડો દંડો, ગજ
૧૪૯૧	શતદ્રી	શત+હન્ । એકસાથે સો માણસને મારી નાખી શકે તેવું જૂના જમાનાનું શસ્ત્ર
૧૪૯૨	ખાઈ	ખાતિકા । ખાણ, ઊંડો ખાડો; કોટને ફરતી ખાડી
૧૪૯૩	પ્રે૦	પ્ર+ઈર્ । પ્રેરાયેલા
૧૪૯૪	ગઢ	દે૦ કિલ્લો; પર્વત પરનો કોટ
૧૪૯૫	ધનુષ્ય	ધનુસ્ । કામઠું
૧૪૯૬	પણછ	પ્રત્યંચા । ધનુષની દોરી
૧૪૯૭	સાહવાની	સાધ્ । ઝાલવાની, પકડવાની, ગ્રહણ કરવાની, વશમાં રાખવાની
૧૪૯૮	ચાપ	ચપ્ । ધનુષ્ય, ઈંદ્રધનુષ્ય, કમાન, વર્તુલખંડ
૧૪૯૯	બાણ	બણ્ । તીર; કાદમ્બરી ગ્રંથના રચયિતા પ્રસિદ્ધ કવિ બાણભટ્ટ
૧૫૦૦	ભેદીશ	ભિદ્ । તોડીશ, છેદ પાડીશ, આરપાર વીંધીશ
૧૫૦૧	લૌકિક સંગ્રામ	આ લોકની લડાઈ, જંગ, યુદ્ધ, બાહ્ય-દુન્યવી જંગ
૧૫૦૨	ભાવસંગ્રામ	ધૂ+સદ્ગ્રામ્ । ભાવો સાથેની લડાઈ, ભાવયુદ્ધ
૧૫૦૩	શિખરબંધ	શી, શિખા+ર । શિખરવાળાં ઊંચા
૧૫૦૪	આવાસ	આ+વસ્ । નિવાસસ્થાન, ઘર, ઓરડા
૧૫૦૫	ગવાક્ષ	ગો+અક્ષિ । ઝડખો, રવેશ, છજું

૧૫૦૬	અશાશ્વત	અનિત્ય
૧૫૦૭	મહાલય	મહત્+આ+તી । મહેલ; પવિત્ર ધામ; મંદિર
૧૫૦૮	માર્ગનાં ઘર	મગ્ગ । સંસારભ્રમણપથ-મળદ્વારનાં ઘર; રસ્તા-રૂઢિ-મત-સંપ્રદાયનાં ઘર
૧૫૦૯	ક્ષત્રિય શિરોમણિ	ક્ષત્રિયોમાં શ્રેષ્ઠ, ચૂડામણિ, મુખ્ય, નાયક
૧૫૧૦	તરકર	તદ્+ક્ર । ચોર, છેતરનાર માણસ; એક શાક
૧૫૧૧	મિથ્યા	મિથ્ । ફોગટ, અસત્ય, અવાસ્તવિક
૧૫૧૨	અવશ્ય	અવશ્યમ્ । જરૂર
૧૫૧૩	નરાધિપ	રાજા
૧૫૧૪	લાખ	લક્ષ, સો હજાર
૧૫૧૫	સુભટ	બહાદુર લડવૈયો
૧૫૧૬	સંઘાત	સાથે, સંગાથે; સમૂહ, જથ્થો; ભેગા થવું; એક જ પદાર્થના અણુઓનું પરસ્પર આકર્ષણ
૧૫૧૭	બહિર્બુદ્ધ	બહારનું બુદ્ધ-લડાઈ
૧૫૧૮	દોહલાં	દુઃખ+હલ્લ । અઘરાં, મુશ્કેલ; દુઃખ, સંકટ
૧૫૧૯	મનોયોગ	મનનો યોગ, મનનું જોડાણ, મન
૧૫૨૦	યજ્ઞ	યજ્ । અગ્નિકુંડમાં વૈદિક વિધિથી હવિનો હોમ; જપ-ભજન-કીર્તનનો કરાતો જ્ઞાનસમારંભ
૧૫૨૧	સુવર્ણ	સારો વાન; સોનું
૧૫૨૨	મનોજ	મન+જ્ઞ । મનને ગમે તેવા, મનપસંદ, સુંદર
૧૫૨૩	પૌષધ વ્રત	પુષ્+ધા । શ્રાવકનાં ૧૨ વ્રતમાં ૧૧ મું, આત્મસ્થિરતા માટે પોષણનું વ્રત
૧૫૨૪	ઠીક	સ્થિત । સારું, યોગ્ય, બરોબર; વારુ, ભલે; સાધારણ
૧૫૨૫	સમ્યક્શ્રુતધર્મ	સમ્યક્દર્શન-જ્ઞાનરૂપી ધર્મ
૧૫૨૬	ચારિત્રધર્મ	સમ્યક્ચારિત્ર રૂપી ધર્મ
પૃ. ૪૨		
૧૫૨૭	મુક્તાફળ	મોતી
૧૫૨૮	મેરુ પર્વત	૧ લાખ યોજન ઊંચો શ્રેષ્ઠ પર્વત જેની આસપાસ ગ્રહો વગેરે ફરે છે
૧૫૨૯	છતા	છે તે, અસ્તિત્વ ધરાવતા
૧૫૩૦	અછતા	અનૂ-અસ્તિત્વવાળા, ન હોય તેવા, અસત્, હયાત નહીં તેવા, ગુપ્ત, અણછતા
૧૫૩૧	સંકલ્પવિકલ્પ	સમ્+કૃપ્ । વિ+કૃપ્ । તર્કવિતર્ક, ગડમથલ
૧૫૩૨	હણાઈશ	હન્ । મરીશ, નાશ પામીશ
૧૫૩૩	શલ્ય	શલ્ । શૂળ, કાંટો
૧૫૩૪	કોઈ કાળે	કોઈપણ સમયે
૧૫૩૫	ચળનાર	ચલ્ । ચલિત થનાર, ડગનાર, ખસનાર, પતિત થનાર
૧૫૩૬	અભિરુચિ	અભિ+રુચ્ । પ્રીતિ, ઘણી રુચિ, શોખ, કોડ
૧૫૩૭	દીપક	દીપ્ । દીવો
૧૫૩૮	વૈકિંચ	વિ+કૃ । વિકુર્વણા કરવી, શરીર બદલવું, રૂપ લેવું
૧૫૩૯	રાજર્ષીશ્વર	મોટા રાજર્ષિ, રાજર્ષિઓમાં મોટા

૧૫૪૦	નિર્મમત્વ	મારાપણા રહિત, મમતા વિના
૧૫૪૧	પરવરીશ	જઈશ, પહોંચીશ
૧૫૪૨	ઋષિ	ઋષ્ । મુનિ, તપસ્વી; મંત્રદૃષ્ટા; ઋદ્ધિધારી; ૭ની સંખ્યા
૧૫૪૩	પાદાંબુજ	પાદ+અમ્બુ+જ । ચરણ રૂપી કમળ
૧૫૪૪	મુકુટ	મઙ્કલ+ઉટન્ । મુગટ, રાજાનો તાજ
૧૫૪૫	વાટે	વટ । માર્ગો, રસ્તે
૧૫૪૬	તાવવામાં	તાપ્ । ચકાસવામાં, કસવામાં, ખૂબ તપાવવામાં
૧૫૪૭	ન્યૂનતા કરી છે	બાકી રાખ્યું છે, કચાશ રાખી છે, ઊણપ રાખી છે
૧૫૪૮	લલુતા	લલ્ । લોલુપતા, લાલચ
૧૫૪૯	પુરંદર	પુસ્+દ્ । ઈન્દ્ર; શિવ; અગ્નિ; ચોર
૧૫૪૦	ચાતુર્ય	ચતુરાઈ, હોશિયારી, શાણપણ
૧૫૫૧	નિરીક્ષણ	નિર+ઈક્ષ્ । અવલોકન
૧૫૫૨	વાહન	વહ્ । વહેવું; ઉપાડ; વાહન
૧૫૫૩	ઉત્તર	ઉદ્+ત્ । જવાબ
૧૫૫૪	સમુદાય	સમ્+ઉદ્+અય્ । ટોળા, સંઘ, સમૂહ
૧૫૫૫	પ્રજ્વલિત	પ્ર+જ્વલ્ । સળગેલું, સળગતું, પ્રદીપ્ત; ચમકતું
પૃ. ૪૩		
૧૫૫૬	સહસ્ર	હજાર
૧૫૫૭	ઠંશવેદના	આંકડાની, ઝેરી કાંટાની-અણીની પીડા
૧૫૫૮	પ્રવીણ	હોશિયાર
૧૫૫૯	ચોબાજુ	ચારે બાજુ
૧૫૬૦	મહાકુશળ	મહા હોશિયાર, ખૂબ ચતુર
૧૫૬૧	મલયગિરિ ચંદન	દક્ષિણ ભારતના મલય નામના પર્વત પરનું ચંદન, પીળું ચંદન-વૃક્ષ
૧૫૬૨	મનોરમા	મનસ્+રમ્ । સુંદર સ્ત્રીઓ
૧૫૬૩	કંકણ	કમ્+કણ । બંગડી, વલય
૧૫૬૪	કને	કર્ણકે । પાસે, નજીક
૧૫૬૫	ખળભળાટ	કોલાહલ, શોરબકોર, ખખડવાનો અવાજ
૧૫૬૬	મિથિલેશ	મિથિલા+ઈશ । મિથિલાપતિ, મિથિલા નગરીના રાજા, નમિ રાજર્ષિ
૧૫૬૭	ખમી શક્યા	ક્ષમ્ । સહન કરી શક્યા
૧૫૬૮	એકેકું	એકેક । એકેક
૧૫૬૯	મંગળ દાખલ	શુકન પૂરતું, સૌભાગ્ય ગણીને
૧૫૭૦	પરિત્યાગી	પરિ+ત્યજ્ । કાઢી નાખી, છોડી દઈને
૧૫૭૧	માથું ફેરવી નાખે એવો	ગુસ્સો આવે એવો
૧૫૭૨	પૂર્વજાતિની સ્મૃતિ	જાતિસ્મરણ જ્ઞાન, પૂર્વભવનું સ્મરણ
૧૫૭૩	વાજિંત્ર	વાદ્યક । વાજું, વાદ્ય; વા-ઘા કે ઘસરકાથી ધ્વનિ નીકળે તેવું સાધન
૧૫૭૪	ધ્વનિ	ધ્વન્ । સ્વર
૧૫૭૫	પ્રકર્ષો	પ્ર+કૃષ્ । પ્રગટ્યો, વિસ્તર્યો, ખેંચાયો, પ્રસર્યો

૧૫૭૬	શ્રીમાન	શ્રી, શ્રીમત્ । શ્રીયુત, આદરસૂચક શબ્દ, પ્રખ્યાત, ધનવાન; શોભાવાન
૧૫૭૭	ચર્યવામાં	ચર્ચ । ઘસવામાં, લગાવવામાં
૧૫૭૮	બૂઝ્યો	બુઘ્ । બોધ પામ્યો
૧૫૭૯	શ્રોતી	શ્રુ । સ્વીકારી, સાંભળી
પૃ. ૪૪		
૧૫૮૦	ભ્રાત	ભ્રાજ્ । ભ્રાતૃ । સગો-સહોદર ભાઈ
૧૫૮૧	ભૃત	મૃ । નોકર, સેવક; જેનું ભરણપોષણ કરવામાં આવે તે
૧૫૮૨	ગોત્ર	ગમ્ । પિતૃવંશ; કુળ, નામ, સંજ્ઞા
૧૫૮૩	જ્ઞાત	જ્ઞા । જ્ઞાતિ, ન્યાત
૧૫૮૪	ધરા	ધૃ । પૃથ્વી
૧૫૮૫	અજ્ઞાત્વ	અ+જ્ઞા । અજ્ઞાનપણું, વગર જાણ્યે, અજ્ઞાણતાં
૧૫૮૬	રાજરાજેશ્વર	રાજાધિરાજ, સમ્રાટોનો યે સમ્રાટ, (ભરતેશ્વર) ચક્રવર્તી
૧૫૮૭	ભરત	શ્રી ઋષભદેવ સ્વામીના ૧૦૦ પુત્રમાં સૌથી મોટા પુત્ર ભરતજી
૧૫૮૮	ટાંકીએ	ટંક્ । અવતરણ આપવું; ક્રોતરવું; ખણવું; ટાંકા ભરવા, સાંધવું
૧૫૮૯	અશ્વશાળા	ધોડાનો તબેલો
૧૫૯૦	રમણીય	રમ્ । મનોહર, રમ્ય, સુંદર
૧૫૯૧	તેજી	તિજ્ । તેજલા, સ્ફુર્તિવાળા, તેજ સ્વભાવના
૧૫૯૨	ગજશાળા	હાથીશાળા, હાથીઓને રહેવાની જગ્યા
૧૫૯૩	હસ્તિઓ	હસ્તિન્ । હાથીઓ
૧૫૯૪	સુકુમારિકા	ક્રોમળ કુમારિકા, સુંદર કુંવારી કન્યા
૧૫૯૫	મુગ્ધા	મુહ । મોહ પામેલી; અણસમજી; સાલસ; નિષ્પાપ; સુંદર, મોહક
૧૫૯૬	સહસ્રગમે	સ+હસ્+ર+ગમ્ । હજારો
૧૫૯૭	ધનનિધિ	ધન્+નિ+ધા । ભંડાર, ધનભંડાર
૧૫૯૮	ચંચળા	ચલ્ । ચપલા, ચંચળ, વીજળી
૧૫૯૯	પ્રાશન	પ્ર+અશ્ । ખાવું
૧૬૦૦	ષટ્સ ભોજન	ગળ્યો, કડવો, તીખો, તૂરો, ખાટો ને ખારો — આ ૬ રસનો આહાર
૧૬૦૧	નિર્મિત	નિર્+મા । નિર્માણ થતાં, બનાવાતાં
૧૬૦૨	વારાંગના	વૃ+અઙ્ગના । ગણિકા, વેશ્યા
૧૬૦૩	નાટકચેટક	હાસ્યવિનોદ; મોટેભાગે ગદ્યમાં-વચ્ચે ક્યાંક પદ્યમાં-સંગીતમાં હૂબહૂ નિરૂપાયેલો જીવનનો અભિનય થઈ શકે તેવો સંવાદાત્મક લેખન પ્રકાર, દૃશ્યકાવ્ય; ચેટક કહેતાં ગમ્મત પડે તેમ ચાળા પાડવા, રમૂજ કરાવવી, નજરબંધી-જાદુના ખેલ કરવા
૧૬૦૪	શત્રુવટ	શદ્+ક્ત્+વટ્ । શત્રુભાવ, દુશ્મની
૧૬૦૫	નિમંત્રણા	નિ+મન્ત્ર્ । નોતરું આપવું, ઈજન
૧૬૦૬	વનોપવન	વન+ઉપવન । અરણ્ય, જંગલ; વાડી, બગીચો
૧૬૦૭	કુળદીપક	કુલ+દીપ્ । કુળદીવડા, કુળ અજવાળે એવા
૧૬૦૮	લાખોગમે	લક્ષ+ગમ્ । લાખો-લાખ સૂઝવાળા; લાખ (સો હજારની સંખ્યા) બાજુ

૧૬૦૯	સજ્જ થઈ	સજ્ । તેયાર થઈ, તત્પર રહી
૧૬૧૦	ખમા ખમા	ક્ષમ્ । એવા ઉદ્ગાર
૧૬૧૧	કંચનફૂલ	કાન્ચ । સોનાનાં ફૂલ
૧૬૧૨	મૌકિતકના થાળ	મુક્તા+સ્થાલ્ । મોતી રાખ્યાં હોય તેવી મોટી થાળી
૧૬૧૩	કુંકુમવર્ણા	કુંકુમ । કંકુવાળા, કંકુ જેવા રંગના, લાલીવાળા
૧૬૧૪	પાદપંકજ	પાદ+પંક+જ । ચરણકમળ
૧૬૧૫	તલસી રહેવું	તલસ્ । તલસવું, તલસાટ હોવો, ઝંખવું
૧૬૧૬	આયુધશાળા	આ+યુધ્+શાલા । શસ્ત્રાગાર, હથિયાર રાખવાનો ખંડ. ૩ પ્રકારનાં હથિયાર— પ્રહરણ-તલવાર, હસ્તમુક્ત-ચક્ર, ભાલા, યંત્રમુક્ત-બંદૂક, તીર, તોપ
૧૬૧૭	મહા યશોમાન	મહાન યશસ્વી
૧૬૧૮	દળ	દલ । સૈન્ય; પાંદડું; ફૂલની પાંખડી; જાડાઈ-ઘનતા
૧૬૧૯	પુરપાટણ	પુર+પત્તન । ગામ, શહેર
૧૬૨૦	આદર્શભુવન	આ+દૃશ્+મૂ । અરીસાભુવન
૧૬૨૧	દ્વાર	દ્વ । ખારણું
૧૬૨૨	સિંહાસન	સિંહની આકૃતિવાળું રાજાનું, આચાર્યનું કે દેવનું ઊંચું આસન
૧૬૨૩	ધૂપ	ધૂપ્ । સળગાવેલો સુગંધિત પદાર્થ જેમાંથી ધૂમાડો નીકળે, દશાંગ વગેરે
૧૬૨૪	ધૂમ્ર	ધૂમ્ । ધુમાડો, ધુમાડાના રંગનું
૧૬૨૫	ધમધમી	ધમ્ । કંપતા, ધ્રૂજતા; ગરમાવો આપતા, બહુ ગરમ થતા
પૂ. ૪૫		
૧૬૨૬	સ્વર	સ્વર્ । સૂર, અવાજ, ધ્વનિ
૧૬૨૭	ત્રિવિધ	ત્રિ । ત્રણ પ્રકારે, ત્રણ રીતે
૧૬૨૮	લહરી	લ+હ્ર । લહેર, સુરખી, તરંગ, મોજું, લીલાલહેર
૧૬૨૯	અપૂર્વતા	પહેલા કદી નથી થયું તેવું
૧૬૩૦	ભણી	તરફ, ખાજુ
૧૬૩૧	સેરવી	સ્ । સરકાવી, ધીમે રહીને ખસેડી
૧૬૩૨	અડવી	અઢ્ । શોભા વગરની, શણગાર વિનાની; સૂની, ખાલી, ઉજજડ
૧૬૩૩	મૂળોત્તર	મૂલ+ઉત્તર । મુખ્ય-ગૌણ, પહેલાં-પછીના, પાયાના-બાકીના
૧૬૩૪	અશોભ્ય	અ+શોમ્ । શોભે નહીં તેવી, ન શોભતી, અશોભનીય
૧૬૩૫	ગદ્ગદિત	ગદ્ । ગદ્ગદ્ થયેલું, હર્ષ-શોક-પ્રેમના અતિરેકથી ગળું ભરાઈ આવેલું
૧૬૩૬	ટીપીને	ટિપ્ । ઘડીને આકાર બનાવીને, કઠણ વસ્તુથી ઠોકીને-થાબડી મારીને
૧૬૩૭	મુદ્રિકા	મુદ્ । વીંટી; સિક્કો, નામ-છાપ-મુદ્રા સહિત
૧૬૩૮	વિપરીત	વિરુદ્ધ, વિરોધી, ઊંધો, ઊલટો
૧૬૩૯	મનાતી	મન્ । ગણાતી, લેખાતી, સ્વીકારાતી, માન્ય કરવામાં આવતી
૧૬૪૦	દીપ્ત	દીપ્ । પ્રકાશિત
૧૬૪૧	ગુપ્તતા	ગુપ્ । ગૂઢતા, છાનું, સંતાડવું
૧૬૪૨	માંસ	મન્+સ । શરીરની ૭ ધાતુમાં એક, હાડકાં-ચામડીની વચ્ચેનો સુંવાળો- લચીલો પદાર્થ; મારા સમાન

૧૬૪૩	હાડ	હઙ્ઙ । હાડકાં
૧૬૪૪	માળો	માલક । નાનું-મોટું મકાન, પંખીનું ઘર
૧૬૪૫	કે ?	વાક્યને અંતે પ્રશ્નાર્થસૂચક, ને ?
૧૬૪૬	પરપુદ્ગલ	બીજાં પરમાણુ
૧૬૪૭	રમણીકતા	સ્મ, રમણ । સુંદરતા, રમ્યતા
૧૬૪૮	વિયોગ	વિ+યુજ્ । વિરહ, છૂટા પડવું, જુદા થવું
૧૬૪૯	પરવરશે	પરિ+વ્રજ્ । ચાલી નીકળશે, જશે, સિધાવશે
૧૬૫૦	ચીજ	વસ્તુ
૧૬૫૧	પદાર્થ	પદ+અર્થ । ચીજ-વસ્તુ, તત્ત્વ
૧૬૫૨	ઉપભોગ	ઉપ+ખુજ્ । ભોગવટો, અનુભવ, માણવું, મજા લેવી
૧૬૫૩	ભોગ્ય	ભોગવવા લાયક; ધન, મિલકત
પૃ. ૪૬		
૧૬૫૪	કલત્ર	ગઢ+અત્રન્ । પત્ની, ઘરવાણી; શાહી; કમર; ગઢ
૧૬૫૫	પુણ્ય	પુ+યત્ । સત્કર્મ; સારાં કાર્યનું ફળ
૧૬૫૬	સહિયારી	સહકાર । ભાગીદારી, ભેગું, ભાગિયા ભાગવાળી
૧૬૫૭	અન્હિતૈષી	અન્+ધા+ઇષ્ । અહિતેચ્છુ, અહિતસ્વી; હિતશત્રુ
૧૬૫૮	રૌદ્ર	રુદ્ર । ભયંકર, ઉગ્ર; રુદ્રની જેમ, રુદ્ર વિષે, ક્રોધ
૧૬૫૯	ત્રેસઠ	ત્રિ+ષ્ટિ+શ્લાઘ્ । સ્તુતિ, શ્લાઘા-વખાણ કરવા યોગ્ય આત્માઓ;
	શલાકા પુરુષો	૨૪ તીર્થંકર, ૧૨ ચક્રવર્તી, ૯ બળદેવ, ૯ વાસુદેવ, ૯ પ્રતિવાસુદેવ મળી ૬૩
૧૬૬૦	ખોઈ બેસું	ગુમાવી દઉં, ખોવાઈ નાખું, હારી જઉં
૧૬૬૧	અયુક્ત	અ+યુજ્ । અયોગ્ય
૧૬૬૨	પ્રમદા	પ્ર+મદ્ । સ્ત્રી
૧૬૬૩	શુક્લ ધ્યાન	શુચ્+ધ્યૈ । પવિત્ર, શુભ, શ્રેષ્ઠ ધ્યાન
૧૬૬૪	અશેષ	અ+શેષ । બાકી નહીં; તમામ, પૂરેપૂરાં
૧૬૬૫	ભસ્મીભૂત	ભસ્ । ખાખ, રાખ, ભસ્મ ભેગા-ભસ્મરૂપ
૧૬૬૬	પંચમુષ્ટિ	પચ્ચ+મુષ્ । પાંચ મુઠ્ઠી (પાંચ ઈન્દ્રિયના દમનરૂપ)
૧૬૬૭	કેશલોચન	લુચ્ । વાળનો લોચ, હાથેથી વાળ ચૂંટવા-તોડવા
૧૬૬૮	શાસનદેવી	શાસ્+દિવ્ । ચક્રેશ્વરી દેવી, દરેક તીર્થંકરના શાસનદેવ-દેવી જુદા જુદા હોય
૧૬૬૯	સંતસાજ	સત્+સન્જ્ । સંતને શોભે તેવું વસ્ત્ર, શણગાર, સામગ્રી
૧૬૭૦	વિરાગી	વિ+રજ્ । સંસાર પ્રત્યે રાગ નથી તેવા
૧૬૭૧	સર્વદર્શી	સર્વ+દૃશ્ । સઘળું જોનાર
૧૬૭૨	ચોવીશ દંડક	દણ્ડ । મુખ્ય-મહત્ત્વના-વારંવાર ઉપયોગમાં આવતા આગમના સૂત્રપાઠ. અનંત શક્તિવંત આત્મા જેમાં કર્મ વગેરેથી દંડાઈને અનેક પ્રકારની વિષમ સ્થિતિ ભોગવે તે : ૧ નરક, ૧૦ અસુરકુમાર દેવો, ૧ પૃથ્વીકાય, ૧ જલકાય, ૧ અગ્નિકાય, ૧ વાયુકાય, ૧ વનસ્પતિકાય, ૧ તિર્યચ, ૧ બેઈન્દ્રિય, ૧ તેઈન્દ્રિય, ૧ ચઉરિન્દ્રિય, ૧ મનુષ્ય, ૧ વ્યંતર દેવ, ૧ જ્યોતિષ્દેવ, ૧ વૈમાનિક દેવ : કુલ ૨૪ દંડક
૧૬૭૩	પ્રિયાપ્રિય	પ્રિય અને અપ્રિય, બહાલું અને વેરી, પસંદ-નાપસંદ, રતિ-અરતિ

૧૬૭૪	મહાયુ	મહત્, મહા+આયુસ્ । (આ+ઇન્+ઉસ્) દીર્ઘ આયુષ્યવાળો
૧૬૭૫	અનેક રત્નની યુક્તતા ધરાવનાર	અન્+એક+સ્મ્+ન । ૧૪ રત્નો ધરાવનાર ચક્રવર્તી, ૭ એકેન્દ્રિય રત્ન અને ૭ પંચેન્દ્રિય રત્ન જેની પાસે છે તે
૧૬૭૬	ઔદાસીન્યતા	ઉદ્+આસ્ । ઉદાસીનતા, સમભાવ; વૈરાગ્ય; શાંતતા; મધ્યસ્થતા
૧૬૭૭	નવનિધિ	ચક્રવર્તીના નવ ભંડાર-કોશ-ખજાના : કાલ, મહાકાલ, પાંડુ, માણવક, શંખ, નૈસર્ગ્ય, પદ્મ, પિંગલ, રત્ન; કેવળજ્ઞાન થયે નવ નિધાન પ્રગટે તે જુદા
૧૬૭૮	સપંકંચુકવત્	સાપની કાંચળીની જેમ, સાપ દર વર્ષે પોતાની જૂની ચામડી-કાંચળીને સહેલાઈથી ઉતારી નાખે તેમ
૧૬૭૯	અચળતા	સ્થિરતા, અડગતા
૧૬૮૦	આત્મસિદ્ધિ	આત્માની સિદ્ધિ, આત્માનુભવ; કૃપાળુદેવ રચિત ૧૪૨ ગાથાનું શાસ્ત્ર
૧૬૮૧	સોમા	સો પુત્રમાં ૯૯ પછીના ૧૦૦મા; જન્મે સૌથી મોટા
૧૬૮૨	રાજસમાજને	સમસ્ત સમૂહને
૧૬૮૩	તેહ	તે, જૂની ગુજરાતીમાં વપરાતું
૧૬૮૪	રંજન કરો	રજ્જુ+કૃ । આનંદ કરાવો, ખુશી પમાડો, આનંદિત કરો
૧૬૮૫	યથા	યદ્+થાલ્ । જેમ, જેવી જોઈએ તેવી
પૃ. ૪૭		
૧૬૮૬	ગીતિ વૃત્ત	આર્યા છંદના પ્રથમ અર્ધ જેવાં બન્ને અર્ધવાળો માત્રામેળ છંદ, ગીતિકાથી જુદો જ
૧૬૮૭	કાયા	ચિ, કાચ । શરીર, દેહ, તન, વપુ; સમુદાય, સંઘ; સ્વભાવ; ચિહ્ન
૧૬૮૮	સાર્થક	સ+અર્થક । સફળ, કૃતાર્થ
૧૬૮૯	ચૈતન્ય	ચિત્ । આત્મા; પરમાત્મા; ચેતન, ચેતનતા, ચેતના; સમજ, જ્ઞાન બળ, પરાક્રમ; ચૈતન્ય મહાપ્રભુ
૧૬૯૦	સનતકુમાર	આ અવસર્પિણી કાળના ૧૨ ચક્રવર્તીમાં ૪થા ચક્રવર્તી
૧૬૯૧	સુધર્મસભા	સૌધર્મ નામના પ્રથમ દેવલોકના અધિપતિ શકેન્દ્રની સભા
૧૬૯૨	ખેળ	ખલ્ । માટી, પીઠી, લેપ; ધૂળના ઢગલા
૧૬૯૩	મર્દન	મૃદ્ । યોળવું; મર્દન કરવું; લપેડવું; મસળવું
૧૬૯૪	પંચિયું	ટૂંકું ધોતિયું, ન્હાવા જતાં કે પૂજામાં પહેરાતું કેસરી-પીળા રંગનું ધોતિયું
૧૬૯૫	સ્નાનમંજન	સ્ના+મૃજ્ । યોળીને-ઘસીને સ્નાન કરવું
૧૬૯૬	જરા	જરાક, સ્હેજે
૧૬૯૭	માથું ધુણાવું	ધૃ । આનંદમાં માથું હલાવવું; તિરસ્કાર, નકારમાં માથું હલાવવું
૧૬૯૮	અભિલાષી	અભિ+લષ્ । આતુર, આકાંક્ષિત
૧૬૯૯	પ્રમાણભૂત	સાબિત
૧૭૦૦	ભલે	ઠીક, સારું, અસ્તુ, વારુ
૧૭૦૧	ચકિત	ચક્ । છક, આશ્ચર્ય પામેલા; ભયભીત, શંકિત
૧૭૦૨	સભાસદો	સભા+સદ્ । સભ્યો
૧૭૦૩	વધાવાઈ રહ્યો છે	વૃધ્ । હર્ષભેર આવકાર મળી રહ્યો છે, કંકુ-ચોખા-ફૂલથી વધામણાં
૧૭૦૪	અવધિજ્ઞાનાનુસારે	અવધિજ્ઞાન મુજબ, પ્રમાણે; અવધિજ્ઞાનને અનુસરીને
૧૭૦૫	ભૂમિઆકાશનો ફેર	જમીન-આસમાન, ધરતી-આકાશ જેટલું અંતર, ફરક, તફાવત

૧૭૦૬	તાંબૂલ	નાગરવેલનું પાન, પાનબીડું
૧૭૦૭	થૂંકો	થૂત્ । થૂ કરીને મોંમાંથી લાળ બહાર કાઢો
પૃ. ૪૮		
૧૭૦૮	તત્કાળ	તે સમયે, તરત જ, તે જ વખતે
૧૭૦૯	મક્ષિકા	માખી
૧૭૧૦	પરધામ	પરલોક
૧૭૧૧	ઠરી	સ્થા, સ્થિર । ગણાઈ, લેખાઈ, નિશ્ચિત થઈ, નિર્ણીત થઈ
૧૭૧૨	મદ	મદ્ । અભિમાન
૧૭૧૩	મેળવણ	મિલ્ । મિશ્રણ
૧૭૧૪	પ્રપંચ	માયા, કપટ, દગો, ધોખો; ભ્રમ
૧૭૧૫	મોહમાન	મોહ અને માન, કાયા મારી છે તે મોહ અને સારી છે તે માન
૧૭૧૬	મહોન્મત્ત	મહા ઉન્મત્ત, ભારે ગાંડો-છાકટો-ગર્વિષ્
૧૭૧૭	સમર્થતા	સમ્+અર્થ્ । શક્તિ, સામર્થ્ય, બળ, તાકાત
૧૭૧૮	છો રહ્યો	ભલે રહ્યો
૧૭૧૯	લબ્ધિ	લભ્ । તપબળે કે અમુક કર્મક્ષયે આત્મામાં પ્રગટતી વિશિષ્ટ શક્તિ
૧૭૨૦	થૂંક	થૂત્ । થૂ કરી મોંમાંથી ફેંકાતી કે મોંમાં ઝરતી લાળ
૧૭૨૧	અંગુલિ	આંગળી
૧૭૨૨	ખરડી	ક્ષર્ । લેપ કર્યો, લગાડી, લગાવી, ચોપડી દીધી
૧૭૨૩	પ્રકાશ્યું	પ્ર+કાશ્ । પ્રગટ કર્યું
૧૭૨૪	ધન્યવાદ ગાઈ	અભિનંદન, શાબાશી; ઉપકાર, આભાર કહીને
૧૭૨૫	રક્તપિત્ત	લોહીવાળી રસી ઝર્યા કરે તેવો એક કોઢનો રોગ; નાક-મોંમાંથી લોહી કે લોહીમિશ્રિત કાંઈ પડે તેવો રોગ
૧૭૨૬	ગદ્ગદ્તા	ગદ્ । કોહવાઈ જતા, પાણીપોચા થઈ જતા
૧૭૨૭	વણસી જવાનો	વિ+નશ્ । બગડી જવાનો, વિનાશ થવાનો
૧૭૨૮	રોમે	રુંવાડે, રુંવાટીમાં
૧૭૨૯	કરોડ	સો લાખ, એકડા પર ૭ મીંડાં
૧૭૩૦	કરોડો રોગનો	૫ કરોડ, ૬૮ લાખ, ૯૮ હજાર ને ૫૮૪ રોગનો, ૩.૫ કરોડ રોમરાજી અને એકેક રોમરાયમાં ૧.૭૫ રોગ એટલે ઉપરની સંખ્યામાં રોગો
૧૭૩૧	ભંડાર	મળ, માળ્ડ+ઋ । કોઠાર, ખજાનો; પેટી; માલગોદામ
૧૭૩૨	પરુ	પરિપૂય । પાય
૧૭૩૩	શ્લેષ્મ	કફ
૧૭૩૪	સંખ્યાનું નહીં	શક્ટ્ । શરમાયું નહીં, સહન ન થયું
૧૭૩૫	પામર	પામન્+ર્ । મૂર્ખ; અધમ-નીચ-હીન-દુષ્ટ; ગરીબ-રાંક; તુચ્છ-ક્ષુદ્ર
૧૭૩૬	સર્વદેહોત્તમ	બધા દેહ-શરીરમાં શ્રેષ્ઠ
૧૭૩૭	નામમાત્ર	નામ પૂરતું, કહેવા પૂરતું
૧૭૩૮	ઓષ્ઠ	ઝષ્+થન્ । હોઠ, અધર
૧૭૩૯	અધીશ્વર	અધિ+ઈશ્ । અધિકારી, માલિક

૧૭૪૦	વાનર	વાંદરો, કપિ
૧૭૪૧	દ્વિપાદરૂપે	બે પગવાળા
૧૭૪૨	સ્મૃતિમાન થવું	સ્મૃ । યાદગાર રહેવું, યાદ રાખતા જવું, યાદ રાખતા રહેવું
૧૭૪૩	અશુચિમય	અપવિત્ર પદાર્થોવાળો
પૃ. ૪૯	નિવૃત્તિબોધ	
૧૭૪૪	ષષ્ઠચિત્ર	છઠ્ઠું ચિત્ર
૧૭૪૫	નારાય છંદ	અઠાર અક્ષરનો એક ગણમેળ છંદ
૧૭૪૬	નિવૃત્તિબોધ	નિવૃત્તિનો બોધ, સંસારની ઉપાધિમાંથી દૂર થવાનો ઉપદેશ
૧૭૪૭	સૌખ્ય	સુખ+ષ્યમ્ । સુખ, સુખત્વ, સુખપણું; આરોગ્ય; આનંદ
૧૭૪૮	વિચિત્રતા	વિલક્ષણતા, નવાઈ
૧૭૪૯	ન્યાય-નેત્ર	ન્યાયરૂપી આંખ
૧૭૫૦	નિહાળ	નિ+ખાલ્ । ધારી ધારીને જો
૧૭૫૧	અભાવ	અરુચિ, અણગમો; ખામી, ગેરહાજરી
૧૭૫૨	નિવૃત્તિ શીઘ્રમેવ	શિઙ્ઘ્ । મહાવૈરાગ્ય જલ્દીથી, સત્વર, તુરંત, અવિલંબ
૧૭૫૩	મૃગાપુત્ર	બળભદ્ર રાજા અને મૃગારાણીના પુત્ર
૧૭૫૪	ઉદ્યાન	ઉદ્+યા । બગીચા, ઉપવન, આનંદવાટિકા, બાગ; બહિર્ગમન; પ્રયોજન
૧૭૫૫	પ્રિયંવદા	પ્રિયં+વદ્ । મીઠું-પ્રેમભર્યું બોલનારી સ્ત્રી
૧૭૫૬	પટરાણી	પટ્ટ । મુખ્ય રાણી
૧૭૫૭	બળશ્રી	મૃગાપુત્રનું નામ
૧૭૫૮	જનક જનેતા	જન્ । પિતા માતા
૧૭૫૯	વલ્લભ	વલ્લ+અમ્ચ્ । વ્હાલો, પ્રિય; પ્રેમી; પતિ; પ્રધાન, પ્રમુખ, સર્વોપરી
૧૭૬૦	દમીશ્વર	દમ્+ઈશ્ । યતિમાં મુખ્ય, સાધુ-મુનિમાં મુખ્ય
૧૭૬૧	યતિ	યમ્ । જૈન સાધુ, સંન્યાસી, જિતેન્દ્રિય; ધ્યાનમાં સ્થિર થઈ શ્રેણિ માંડનાર
૧૭૬૨	પ્રાસાદ	પ્ર+સદ્ । મહેલ; વિશાળ ભવન; મંદિર
૧૭૬૩	પ્રાણપ્રિયા	પ્રાણથી યે પ્યારી, પ્રાણ કરતાં યે વહાલી
૧૭૬૪	દોગુંદક દેવતા	ધણી કીડા કરનાર દેવો, દેવોનો એક પ્રકાર
૧૭૬૫	ની પેરે	ની પેઠે, ની જેમ
૧૭૬૬	પ્રમોદ	પ્ર+મુદ્ । આનંદ
૧૭૬૭	ચંદ્રકાંત મણિ	ચન્દ્ર+કમ્+મણ્ । ચંદ્રપ્રકાશમાં ઓગળવા લાગે તેવો મણિ, રત્ન
૧૭૬૮	પટશાળ	પટ્ટ+શાલા । પટાંગણ, દીવાનખાનું, દીવાનખંડ
૧૭૬૯	જડિત	જડ્ । જડેલો, મઢેલો
૧૭૭૦	ગોખ	ગવાક્ષ । ઝરુખો, છજું
૧૭૭૧	શોભનિક	શુભ્ । શુભ, કલ્યાણકારી, માંગલિક; ઉજ્જવળ
૧૭૭૨	મોહપટ	મુહ્+પટ્ટ । મોહનું આવરણ
૧૭૭૩	અણરાયતા	અન્+રજ્ઞ્ । અમગ્ન, નાખુશ, અપ્રસન્ન, અણગમતા
૧૭૭૪	નિવર્તવાને	નિ+વર્ત્ । પાછા ફરવાને માટે

૧૭૭૫	પંચ મહાવ્રત	પાંચ મહાવ્રત : અહિંસા, સત્ય, અચોર્ય, બ્રહ્મચર્ય અને અપરિચ્છદ વ્રત; સાધુ-સાધ્વીએ જીવનભર પાળવાનાં એટલે મોટાં વ્રત
૧૭૭૬	અનુજ્ઞા	અનુ+જ્ઞા । આજ્ઞા, સંમતિ, પરવાનગી
પૃ. ૫૦		
૧૭૭૭	કિંપાકવૃક્ષનાં ફળ	કુ+પાક । દેખાવે અતિ સુંદર પણ ખાતાં ઝેરરૂપ બની જાય તેવાં ફળ
૧૭૭૮	વિપાક	વિ+પચ્ । પરિપાક, ફળ, પરિણામ; કઠણાઈ; સ્વાદ
૧૭૭૯	ભાજન	ભાજ્ । પાત્ર-વાસણ; આધાર; પ્રતિનિધિત્વ
૧૭૮૦	રતિ	સ્મ । પસંદ, પ્રેમ, પ્રીતિ, આસક્તિ
૧૭૮૧	બુદ્બુદ	પરપોટો
૧૭૮૨	કોઠ	કુષ્ઠ । સફેદ ડાઘવાળો ચામડીનો રોગ; રક્તપિત્તવાળો રોગ
૧૭૮૩	જ્વર	જ્વર્ । તાવ; માનસિક વ્યથા
૧૭૮૪	અવશ્યમેવ	અવશ્ય+એવ । નક્કી જ, ખચીત જ
૧૭૮૫	મહાપ્રવાસ	મહત્ । પ્ર+વસ્ । લાંબી યાત્રા
૧૭૮૬	અનાચરણ	અન્+આ+ચર્ । આચરણ નહીં પણ અનાચાર-દુરાચાર-અધર્મ
૧૭૮૭	પ્રાણાતિપાતવિરતિ	વ્રત પ્રાણ+અતિપાત+વિ+રત્તિ+વૃ । જીવહિંસા ન કરવાનું (અહિંસા) વ્રત
૧૭૮૮	ભાખવું	ભાષ્ । બોલવું, કહેવું
૧૭૮૯	દુષ્કર	દુસ્+કૃ । મુશ્કેલ, કઠિન, પીડાદાયી
૧૭૯૦	અવધારણ	અવ+ધૃ । નિશ્ચય
૧૭૯૧	દાંત શોધના	દંત+શુધ્ । દાંત સાફ-સ્વચ્છ કરવા
૧૭૯૨	અદત્ત	અ+દા । નહીં દીધેલું, નહીં આપેલું
૧૭૯૩	વર્જવું	વૃજ્ । છોડવું, ત્યાગવું
૧૭૯૪	નિરવધ	નિર્+અવઘ્ । પાપદોષરહિત, નિષ્પાપ
૧૭૯૫	દોષરહિત ભિક્ષા	દુષ્+રહ્ । ૪૨-૪૬-૯૬-૧૦૬ દોષ વિનાની ગૌચરી નીચે પ્રમાણે છે :

શ્રી આચારાંગ, સૂચગાંડાંગ, નિશીથ સૂત્ર, મૂલાચારના આધારે -

૧૬ ઉદ્ગમ દોષ : દાન દેવાના ઉત્સાહ-ભાવમાં થતા દોષ :

૧. આહાકમ્મ અધઃકર્મ । મુનિ માટે ખાસ બનાવતાં છકાય જીવની હિંસાથી થતો દોષ
૨. ઉદેસિયં ઉદેશિક । મુનિ માટે એમ નિમિત્તપૂર્વક બનેલો આહાર લેવો
૩. પુત્તિકમ્મં પૂર્તિકર્મ । થતી રસોઈમાં સાધુ માટે થોડું વધારે બનાવેલો આહાર લેવો
૪. મિશ્રદોષ સૂઝતો-અસૂઝતો કે પ્રાસુક-અપ્રાસુક આહાર ભેગો કરી નાખે તે
૫. ઠવળાકમ્મ સ્થાપિત । આ તો મુનિને જ આપીશ એમ નક્કી કરી રાખે તે
૬. પાહુડિય કમ્મ પ્રાવર્તિત । કાલે ગોચરી માટે પધારશે તો મહેમાનોને પણ કાલે જમાડીશ તે, કાળ-સમયમાં વધઘટ કહીને વહોરાવી દેવું તે પ્રાવર્તિત
૭. પાઝર પાદુક્કારેથ । અંધારામાં દીવા, ટોચથી પ્રકાશ કરીને આપે તે
૮. કીદેય ક્રિય । સાધુ માટે ખરીદીને (વેંચાતું લઈને) આપે તે
૯. પામિચ્ચે-ચ્છે પ્રામૃષ્ય । ઉધાર, કરજ, ઋણ કરીને આપે તે
૧૦. પરિયટ્ટે પરિવર્તક । સાધુ માટે વસ્તુ અદલબદલ કરીને આપે તે
૧૧. અભિહટે અભિઘટ । અન્ય સ્થાનથી, પરદેશથી કે, રસ્તામાં સામું લાવીને આપે તે

૧૨. ઉઠ્ઠિખણ્ણો મિત્તે । માટી, લાખ, કેમિકલથી સીલ-બંધ બરણી-કેનને ખોલીને આપે તે
૧૩. માલોહડ માલારોહે । મેડા, માળ, નિસરણી ઉપરથી મુરકેલીથી ઉતારીને આપે તે
૧૪. અચ્છિજ્જે નિર્બળને ડરાવીને, છીનવીને કે દબાણ કરીને સબળ આપે તે
૧૫. અણિસદ્દે અનીશાર્થ । માલિક કે ભાગીદારની ઈચ્છા વિના આપે તે
૧૬. અજ્જોયરે સાધુને આવતા જોઈ-જાણી લોટમાં લોટ, દાળમાં દાળ વધુ ભેળવી દે તે
- ૧૬ ઉત્પાદ દોષ :**
૧૭. ધાઈ-ધાદી-ધાત્રી બાળકોને ધાવમાતાની જેમ રમાડીને આહાર લે, બ્રહ્મચર્ય દૂષિત થાય તે
૧૮. દુઈ-દુતી ગ્રામાંતરે-બીજા ગામમાં કે ગૃહાંતરે-બીજા ઘરમાં સંદેશો પહોંચાડીને લે તે
૧૯. નિમિત્તે ભૂત-ભવિધ્યનાં ફળ, સામુદ્રિક શાસ્ત્ર, જ્યોતિષવિદ્યાનાં નિમિત્તે લે તે
૨૦. આજીવ જાતિ-કુળની સગાઈ-ઓળખાણ કાઢીને લે તે
૨૧. વણિવગો વનીપક । ભિક્ષુકની જેમ દીનતા કરીને લે તે
૨૨. તિગિચ્છે-તેર્ગિચ્છે ચિકિત્સા કરીને, દવા-ઉપચાર વગેરે બતાવીને લે તે
૨૩. કોહે ક્રોધેન । ક્રોધ કરીને લે તે
૨૪. માળે માનેન । માન વડે લે તે
૨૫. માઈ માયયા । માયા વડે-કપટ કરીને લે તે
૨૬. લોહે લોભેન । લોભ વડે-લાલચે લે તે
૨૭. પુવ્વપુચ્છ સંથવે-સંથુદિ સંસ્તુતિ । દાન લેતાં પહેલાં-પછી દાતાનાં વખાણ-સ્તુતિ કરે તે
૨૮. વિજ્જા વિદ્યા । વિદ્યાના પ્રભાવથી રૂપ બદલીને લે તે
૨૯. મંત્તે મન્ત્રેણ । સાધ-વીંછીનું ઝેર ઉતારવાના, વ્યંતર દૂર કરવાના, મંત્ર કરીને લે
૩૦. ચુત્તે ચૂર્ણ । ચૂર્ણ-મિશ્રણ કરવાનું શીખવીને, શરીરશોભા માટે બનાવવાનું કહીને લે
૩૧. જોગે લેપ-વશીકરણ, ઈન્દ્રજાળ વગેરે તમાશા બતાવીને લે તે
૩૨. મૂલકમ્મે મૂળ કર્મ- ગર્ભધારણ
- ૧૦ અશન દોષ :** સાધુ અને ગૃહસ્થ બન્ને મળીને કરે
૩૩. સંકિણ્ણ શંકિત । આધાકર્મી આદિ દોષની શંકા પડવા છતાં આહાર લે તે
૩૪. મણિવે મ્મક્ષિત । સચેત પાણીથી હાથ કે વાળ સ્હેજ પણ ભીંજાયેલા હોય તે
૩૫. નિક્ખિણ્ણ નિક્ષિત । સચેત પૃથ્વી, પાણી કે કીડીનાં દર પર મૂકેલો અચેત આહાર લે તે
૩૬. પેહિણ્ણ પિહિત । સચેત વસ્તુની નીચે અચેત વસ્તુ રાખી હોય તે લે
૩૭. મિસીણ્ણ મિશ્રિત । સચેત અચેત વસ્તુ ભેગી કરી હોય તે
૩૮. અપરિણિણ્ણ અપરિણત । આહાર અચેત થયા પહેલાં લે, બે ઘડી પહેલાં લે, પૂરા જીવ ચવ્યા પહેલાં લે
૩૯. સંવવહરણિણ્ણ સંવ્યવહરણ । વસ્તુને આપવા વસ્ત્ર-પાત્રને જોરથી ખેંચીને લે
૪૦. દાયગો દાયક । અતિ વૃદ્ધ, અપંગ, નાનું બાળક, નપુંસક, બિમાર, ખસનો દર્દી, સ્તનપાન કરાવતી માતા, સાત મહિના પછીની ગર્ભિણી સ્ત્રીના હાથથી લે
૪૧. લિત્ત લિસ । તરતનું લીપેલ હોય કે ગેરુથી રંગેલા પાત્રમાંથી વહોરાવે તે લે
૪૨. છંડિણ્ણ ઢોળાયેલું કે વેરેલું વ્હોરાવે અને વ્હોરે
૪૩. સંજોયણા સંયોજન । ગોચરીમાં દૂધ છે માટે સાકર લાવો એમ સ્વાદ માટે સંયોગ કરે તે; ગરમ ભાતમાં ઠંડું પાણી મિશ્ર કરીને વાપરે તે

૪૪. પમાણ પ્રમાણ । પ્રમાણથી અધિક લાવવું કે ખાવું તે
૪૫. ઙંગાલ અંગાર । સ્વાદિષ્ટ આહારની પ્રશંસા કરતાં કોલસા જેવો કાળો દોષ લાગે
૪૬. ધુમ્મ ધુમ્મ । બેસ્વાદ આહારની નિંદા કરે તો સંખ્યામાં ધુમાડાનો દોષ લાગે
- શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રમાં દર્શાવેલા દોષ :**
૪૭. કારણે સાધુ દ્વારા આહાર લે : ક્ષુધાવેદનીય (ભૂખનું) ઉપશમન કરવા, ગુરુ આદિની વૈયાવચ્ચ-વિનય-સેવા કરવા, ઈર્ષ્યા સમિતિનું પાલન કરવા, સંયમનો નિર્વાહ કરવા, પ્રાણીની રક્ષા કરવા, અને ધર્મધ્યાન કરવા. સાધુ દ્વારા આહાર છોડે-ન લે તે : રોગ થયે, ઉપસર્ગ આવ્યે, બ્રહ્મચર્યમાં દૃઢ રહેવા, જીવરક્ષા કરવા, તપ કરવા અને અનશન કરવા.
- શ્રી આવશ્યક સૂત્રમાં દર્શાવેલા દોષ : માંડલાના ૫ દોષ**
૪૮. ઝઘાડ કવાડ ગૃહસ્થોના દરવાજા, દ્વાર, કમાડ ઉઘડાવીને લે
૪૯. મંડી પાહુડિયાદ દેવદેવીને ચડાવવાનો નેવેદ્ય વગેરે લે, ગાય-કૂતરા માટે ઉતારેલ રોટલી લે
૫૦. બલિપાહુડિયાદ બલિ-બાકુળા ઉછાળવા કરેલ આહાર લે
૫૧. અદિદુ અદૃષ્ટ । ભીત-કપડાને અંતરે રહેલી ન દેખાતી વસ્તુ લે
૫૨. ઠવણા પાહુડિયાદ સાધુ માટે સ્થાપના કરી રાખેલી વસ્તુ લે
- શ્રી દર્શાયેકાલિક સૂત્રમાં દર્શાવેલા દોષ :**
૫૩. પરિયા પહેલાં નીરસ આહાર પૂરતો આવી ગયો હોય, પછી સરસ આહાર માટે નિમંત્રણ થતાં રસલોલુપતાથી અને નીરસ આહાર પરઠવી દે
૫૪. દાણઢુ દાનાર્થ । બ્રાહ્મણ વગેરેને દાન આપવાનો આહાર લે
૫૫. પુણ્ણઢુ પુણ્યાર્થ । પુણ્ય પ્રાપ્તિ માટે બનાવેલો આહાર લે તે
૫૬. સમણઢુ શ્રમણાર્થ । શ્રમણ, જોગી, બાવાને માટે બનાવેલો આહાર લે
૫૭. વળીમગઢુ દાનશાળા, સદાપ્રતનો આહાર લે
૫૮. નિયાગં નિત્યં । હંમેશા એક ઘેરથી જ લે
૫૯. સેજ્જાંતર શય્યાતર । જેની આજ્ઞા લઈ મકાનમાં ઉતરે તેનાં ઘરનો આહાર લે
૬૦. રાયપિંડ રાજપિંડ । રાજાનાં ઘરેથી બલિષ્ઠ, કામોત્તેજક આહાર-ઔષધિ લે
૬૧. કિમિચ્છ કારણ વિના મનોજ યીજ લાવે કે ખાય
૬૨. સંઘટ્ટ સાધુને આવતા જાણી સચિત્ત યીજો (માટી, પાણી, અગ્નિ, વનસ્પતિ) આધીપાછી કરી હોય ત્યાંથી લે
૬૩. અપ્પખોયણે ખાવું થોડું ને નાખી દેવું ઝાઝું એવું લે, તરબૂચ-સીતાફળ વગેરે
૬૪. પરહડી વેશ્યા, ભીલ, ચંડાલ આદિ નીચ કુળનો આહાર લે તો
૬૫. મામગ ગૃહસ્થે મનાઈ કરી હોય તેવાં ઘરનો આહાર લે તો
૬૬. પુલ્લકમ્મ પચ્છાકમ્મ વહોરાવ્યા પહેલાં-પછી સચેત પાણીથી હાથ ધોનારને ત્યાંથી આહાર લે
૬૭. અચિયત અપ્રતીતકર । વ્યભિચારિણી કે જ્ઞાતિબહાર મૂકેલા દુરાચારીને ત્યાંથી આહાર લે તો
- શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રમાં દર્શાવેલા દોષ :**
૬૮. સયાણપિંડ સામુદાયિક ૧૨ કુળની ગોચરી ન કરે પણ સ્વજાતિની જ ભિક્ષા લે તો
૬૯. પરીવાડી જ્ઞાતિ વગેરેની પંગત જમવા બેઠી હોય તેને ઓળંગીને લે તો

- શ્રી સ્થાનાંગ સૂત્રમાં દશવિલા દોષ :**
 ૭૦. પાહુણભક્તે મહેમાનો માટે બનાવેલો આહાર તેઓ જમ્ને તે પહેલાં લે તો
 ૭૧. માંસ જળચર, સ્થળચર, ખેચર વગેરે જીવોનું માંસ લે તો મહાદોષ
 ૭૨. સંખડી સર્વ જાતિને-ગામને જમાડવા ભોજન કર્યું હોય તે લે તો
 ૭૩. ઝક્કંઘ દ્વાર પર ઊભેલા ભિખારીને ઓળંગીને લે તો
 ૭૪. સાગારવયંગા ગૃહસ્થનું કંઈ કામ કરી આપવાનું વચન આપીને લે તો
- શ્રી આચારાંગ સૂત્રમાં દશવિલા દોષ :**
 ૭૫. કાલાઙ્કંત કાલાતિક્રમ । સૂર્યોદય પહેલાં કે સૂર્યાસ્ત પછી લે
 ૭૬. આણાઙ્કંત આજ્ઞાઅતિક્રમ । આજ્ઞાનું ઉલ્લંઘન કરીને લે અથવા ભોગવે-વાપરે,
 ૧લા પહોરનું ૪થા પહોરમાં વાપરે
 ૭૭. મગ્ગાઙ્કંત માર્ગાતિક્રમ । માર્ગની મર્યાદા (૨ ગાઉ-૪ માઈલ) થી દૂર લઈ જઈ વાપરે
 ૭૮. આડપ જે આમંત્રણ આપે તેના ઘરનું લે
 ૭૯. કંતારાભાત્ત અટવી-જંગલને ઓળંગીને આવનાર માટે બનાવેલ આહાર લે તો
 ૮૦. દુભિક્ષભક્ત દુષ્કાળ પીડિતો માટે બનાવેલું લે તો
 ૮૧. ગિલાણભક્ત ગ્લાનભક્ત । રોગી કે વૃદ્ધને માટે બનાવેલું લે તો
 ૮૨. બાદલિયાભક્ત અતિવૃષ્ટિ પ્રસંગે ગરીબો માટે બનાવેલું હોય તે લે તે
 ૮૩. સ્યદોષ રજદોષ । ખુલ્લું રાખવાથી સચેત રજ ચડી ગઈ હોય તે લે તો
 ૮૪. સ્યતદોષ જેના વર્ણ-ગંધ-રસ-સ્પર્શ બદલી-બગડી ગયા હોય તેવી વસ્તુ લે તો
- શ્રી પ્રશ્નવ્યાકરણ સૂત્રમાં દશવિલા દોષ :**
 ૮૫. સયગ્રહી સ્વયંગ્રહી । ગૃહસ્થના ઘરમાંથી આજ્ઞા વિના પોતાના હાથે ઉઠાવીને લે તો
 ૮૬. બાર્હિચ ઘર બહાર ઊભા રાખી અંદરથી લાવીને આપે તે લે તો
 ૮૭. મોરંચ દાતાના ગુણાનુવાદ કરીને લે
 ૮૮. બાલઙ્કા બાળક માટે બનાવેલું તેના ખાધા પહેલાં લે તો
- શ્રી નિશીથ સૂત્રમાં દશવિલા દોષ :**
 ૮૯. ગુલ્બિણીઙ્કા ગર્ભવતી માટે બનાવેલું તેના ખાધા પહેલાં લે તો
 ૯૦. કિત્તી કોઈ દાતા છે ? એમ પોકારીને લે
 ૯૧. અટવીભક્ત । જંગલ-પર્વતના નાકા પરની દાનશાળામાંથી લાવે તો
 ૯૨. અતિથિભક્ત । ગૃહસ્થ ભિક્ષા કરીને લાવ્યો હોય તેની પાસેથી લે તો
 ૯૩. પાસત્થાભક્ત આચારબ્રહ્મ પણ સાધુનો વેશ લઈ આજીવિકા કરતો હોય તેની પાસેથી લે
 ૯૪. દુગંછભક્ત અયોગ્ય, એહું, દુગંછા, જુગુપ્સા આવે એવું લે તો
 ૯૫. સાગારીય વિસ્સયા ગૃહસ્થની સહાયથી આહાર પાણી આદિ પ્રાપ્ત કરે તો
- શ્રી નિશીથ સૂત્ર, બૃહત્કલ્પ સૂત્રમાં દશવિલા દોષ :**
 ૯૬. પરિયાંસય ભિક્ષુકને આપવા માટે ઘણા વખતથી સંઘરેલું સાધુને આપે અને લે
 ૧૭૮૬ ધૃતાદિક પદાર્થ ધી વગેરે વસ્તુ
 ૧૭૮૭ વાસી વાસ, વાસિત । રાત્રે રાખી મૂકેલું, ઘણા દિવસનું જૂનું, આગલા દિવસનું
 ૧૭૮૮ ચારિત્ર ચર્ । સંયમ, દીક્ષા, સર્વસંગપરિત્યાગ, સંસારત્યાગ

૧૭૯૯	ડાંસ મચ્છર	દંશ । એક જાતના મચ્છર, કરડતું જંતુ
૧૮૦૦	આકોશ	આ+કૃશ્ । બૂમ, ઘાંટા પાડીને બોલવું-રડવું, પુકાર, ધિક્કાર; શપથ, સોગંદ
૧૮૦૧	ઉપાશ્રય	ઉપ+આ+શ્રિ । સાધુ-સાધ્વીને રહેવાનું સ્થળ; શ્રાવક-શ્રાવિકાને પૌઠધત્રત વખતે રહેવાનું સ્થળ; સામાયિક-પ્રતિક્રમણ-વ્યાખ્યાનનું સ્થળ
૧૮૦૨	તૃણ	ત્ । તરણું, તણખલું
૧૮૦૩	વધ	હન્ । હત્યા, ખૂન, કતલ, ઘાત, ફાંસી
૧૮૦૪	બંધ	બન્ધ્ । બંધન (દોરડાનું, સીંદરીનું), કેદ
૧૮૦૫	ભિક્ષાયરી	ભિક્ષ+ચર્ । યાચના, ગૌચરી
૧૮૦૬	યાચના	યાચ્ । માગવું
૧૮૦૭	વિકટ	વિ+કટ્ । મુશ્કેલ, વસમું, અઘરું, કઠિન, દુર્ગમ; ભયંકર, કુરૂપ, બદશકલ
પૃ. ૫૧		
૧૮૦૮	અધીર	ધીર અને વીર ન હોય તેવા, કાયર; ઉતાવળા-ચંચળ-બેસબ્ર
૧૮૦૯	વિસામો	વિ+શ્રમ્ । વિશ્રામ, આરામ
૧૮૧૦	આકાશગંગા	આકાશમાં અસંખ્ય તારાઓના પ્રકાશનો લાંબો સફેદ ચળકતો પટ-લિસોટો
૧૮૧૧	સામે પૂરે	વિરુદ્ધ દિશામાં
૧૮૧૨	પ્રતિસ્રોત	પ્રતિ+સ્રુ । પ્રવાહની સામે-સામા પ્રવાહે
૧૮૧૩	ભુજા	ભુજ્ । હાથ, બાહુ
૧૮૧૪	વેળુનો કવળ	વાલુકા+ક+વલ્ । રેતીનો કોળિયો
૧૮૧૫	ખડ્ગધારા	ખડ્ગ+ગન્+ધૃ । તલવારની ધાર
૧૮૧૬	એકાંત દૃષ્ટિ	ઇ+કન્+દૃશ્ । એક જ વસ્તુનો લક્ષ રાખીને, નિશ્ચિત
૧૮૧૭	ઈર્યાસમિતિ	ઈર્+સમ્+ઇ । જીવરક્ષા માટે ચાર હાથ આગળ જમીન જોઈને જ્ઞાનીની આજ્ઞા અનુસાર ચાલવું, ૫ સમિતિમાં ૧ લી સમિતિ
૧૮૧૮	એકાંતિક ચાલવું	ઇ+કન્+અન્ત । અનન્ય, શ્રેષ્ઠ રીતે; એક જ લક્ષ રાખીને; નિરપવાદ ચાલવું
૧૮૧૯	અગ્નિની શિખા	અહગ્+નિ+શી+ખ । અગ્નિની ઝાળ
૧૮૨૦	સંઘયણ	સમ્+હન્ । સંહનન । શરીરના હાડકાંનું બંધારણ, શરીરની શક્તિ
૧૮૨૧	ત્રાજવું	તુલ્ । જોખવા-તોલવા માટે બે છાબડા-પલ્લાંવાળું સાધન, તરાજૂ, તુલા
૧૮૨૨	તોળવો	તુલ્ । જોખવો, તોલવો, વજન કરવો
૧૮૨૩	નિશ્ચળપણાથી	નિર્+ચલ્ । અટળતાથી, સ્થિરતાથી
૧૮૨૪	સ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર	સ્વયં+ભૂ+સ્મ્ । તિરછાલોકના અસંખ્યાત દ્વીપ અને સમુદ્રોમાં સૌથી મોટો છેલ્લો સમુદ્ર, એક એકને ફરતા અસંખ્યાત દ્વીપ અને અસંખ્યાત સમુદ્ર છે, બધાનો વિસ્તાર એક એકથી બમણો છે, છેલ્લા અરધા રાજ જેટલો પહોળો, તિરછાલોકનો અરધો ભાગ રોકતો જેનાથી માત્ર ૧૨ યોજન દૂર અલોક છે
૧૮૨૫	ઉપશમવંત	કષાયનું શમન કર્યું હોય તેવા, શાંત
૧૮૨૬	ઉપશમરૂપી	ઉપશમભાવ રૂપ, શાંત ભાવરૂપ
૧૮૨૭	ભુક્તભોગી	ભોગ ભોગવીને, ભોગનો ભોક્તા થઈને
૧૮૨૮	વૈક્રિય કરેલા	વિ+ક્રા વિકુર્વલા, રૂપ બનાવીને કરેલા
૧૮૨૯	ધૂવાફૂંવા	ધૂમ્ । આવેશ કે ગુસ્સાથી બેબાકળું, ધૂંઆપૂંઆ, ધૂંવાપૂંવાં

૧૮૩૦	અત્યુગ્ર	અત્તિ+ઉગ્ર । ઘણા ભયાનક, જલદ, બિહામણા
૧૮૩૧	મરુ દેશ	રાજસ્થાન, મારવાડ
૧૮૩૨	પરમાધામી	પરમ+અર્ધમિન્ । પરમ અધમ દેવો, હલકા-નીચ કોટિના દેવો, ૧૫ પ્રકારે : આમ્ર, આમ્રરસ, શામ, સબળ, રુદ્ર, વૈરુદ્ર, કાલ, મહાકાલ, અસિપત્ર, ધનુષ્ય, કુંભ, વાલુક, વૈતરણી, ખરસ્વર, મહાઘોષ
૧૮૩૩	શાખા	શાખ્ । ડાળી
૧૮૩૪	કરવત	કરપત્ર । લાકડાં વહેરવાનું એક ઓજાર
૧૮૩૫	કંટક	કાંટા
૧૮૩૬	પાશ	દોરડા; બંધન; ફાંસો
૧૮૩૭	કોલુ	કોષ્ઠુક । શેરડી પીલવાનો સંચો
૧૮૩૮	શેલડી	શેરડી, જેમાંથી ગોળ-ખાંડ બને છે તે સાંઠા આકારની વનસ્પતિ
૧૮૩૯	શ્વાન	શ્વિ, સ્વન્ । કૂતરા, પાળી શકાય તેવું શિયાળને મળતું પ્રાણી
૧૮૪૦	સામ નામા	સામ નામના ૩૭૫ પરમાધામી દેવ
પૂ. પર		
૧૮૪૧	પરે	જેમ
૧૮૪૨	ભાલા	મલ્લક । એક હથિયાર, છેડે અણીદાર લોખંડના ફણાવાળી લાંબી ડાંગ કે લાકડીઓ
૧૮૪૩	પ્રચંડીઓ	કદાવર-રૌદ્ર-ભયંકર દાનવો; બળવાન; તીવ્ર ગુસ્સાવાળા; બહુ પ્રતાપી
૧૮૪૪	વિખંડ	ટુકડેટુકડા
૧૮૪૫	કીધો	કૃત્ । કર્યો
૧૮૪૬	ખંડનું	પૃથ્વી પરના ૫ ખંડ (એશિયા, અમેરિકા, આફ્રિકા, યુરોપ, ઓસ્ટ્રેલિયા) સિવાયના વિભાગનું
૧૮૪૭	વિષમ	વિ+સમ । દારુણ, ખાડાટેકરાવાળું, પ્રતિકૂળ, ભયંકર
૧૮૪૮	મણા રહી નથી	ખામી, ઊણપ બાકી નથી
૧૮૪૯	રોઝ	જંગલમાં-ખેતરમાં ફરતું ઘોડા જેવું પ્રાણી
૧૮૫૦	પરાણો	પ્રાણૈઃ । કમને, અનિચ્છાએ
૧૮૫૧	જોતર્યો	જુહ્ । જોડ્યો, પ્રેર્યો
૧૮૫૨	મહિષ	મહ+ટિષ્ઠ્ । પાડો, નર ભેંસ
૧૮૫૩	ભડથું	બળીને ખાખ
૧૮૫૪	ઢંક	ઘ્વાઢક્ષ્ । કાગડો, મહાકાગ; ઢંક નામનું પક્ષી જે ભયાનક અવાજ કરે
૧૮૫૫	ચૂંથાઈ	આમતેમ અસ્તવ્યસ્ત કરીને ચોળાઈ જતાં
૧૮૫૬	વલવલાટ	વેદના, વ્યથા
૧૮૫૭	છરપલાની ધાર	છરીની ધાર, છરી જેવાં મોજાંવાળું, જીભ કાપી નાખે તેવું
૧૮૫૮	અસિપત્રવન	નરકનું એક વન જ્યાં પાંદડાં પડે તો અંગ છેદાઈ જાય
૧૮૫૯	મુદ્ગર	લાકડાની ગદા, ડાંગ, ધોકો, હથોડો, મગદળ
૧૮૬૦	ત્રિશૂલ	ત્રણ ફણાવાળો એક જાતનો ભાલો, શિવજીનું શસ્ત્ર
૧૮૬૧	મુશળ	નાનું સાંબેલું, દસ્તો
૧૮૬૨	ગદા	નીચે ગોળ ગઢાવાળું અને ડાથાવાળું લોખંડનું એક હથિયાર

૧૮૬૩	ગાત્ર	અવયવ
૧૮૬૪	પાળીએ કરી	કોરેથી, ધારથી
૧૮૬૫	કાતરણીએ કરી	કાતરથી કાપે તેમ, કાતરથી કાપી
૧૮૬૬	ખંડોખંડ	એક-એક ભાગમાં, ભાગ-વિભાગમાં, કટકે કટકા, ટુકડે ટુકડા
૧૮૬૭	તીરછો	તિરસ્ક્રવ્ક । આડો, વાંકો, ત્રાંસો
૧૮૬૮	ચરરર	કપડું ફાટે-ફાડે ને અવાજ આવે તેમ
૧૮૬૯	પાશ	જાળ, બંધન
૧૮૭૦	સીંચાણા રૂપે	બાજ, શકરા પક્ષી રૂપે
૧૮૭૧	ફરશી	કુહાડી જેવું તીક્ષ્ણ હથિયાર
૧૮૭૨	કૂટીને	કુટ્ । ખાંડીને, મારીને, ઠોકીને; કુટિલ થઈને
૧૮૭૩	લોહકાર	લુહાર
૧૮૭૪	કળકળતો	ઉકળતો
૧૮૭૫	મઘની વલ્લભતા	મદિરા પ્રત્યેની વહાલપ, દારૂની પ્રિયતા
૧૮૭૬	મેધાનુમેષ	મિષ્ । આંખ પલકારો મારે-ખોલ-બંધ થાય તેટલો સમય
૧૮૭૭	વેદક	વેદું, રોગના નિદાન-ચિકિત્સા વગેરે
૧૮૭૮	અટવી	અટ્ । જંગલ
૧૮૭૯	સાતદશ ભેદે	સત્તર (સાત+દશ) પ્રકારે
૧૮૮૦	દ્વાદશ પ્રકૃતિ	બાર (દ્વિ+દશ)
૧૮૮૧	મૃગચર્યા	મૃગ+ચર્ । હરણ રહે તેમ
૧૮૮૨	ગહનવને	ગહ્ । ભયંકર વનમાં, કોઈ પ્રવેશી ન શકે તેવા અગમ્ય-સઘન વનમાં

પૃ-૫૩

૧૮૮૩	અપ્રતિબદ્ધ	અ+પ્રતિ+બન્ધ્ । મુક્ત, રુકાવટ વિનાનું, બાધા-બંધન વગરનું
૧૮૮૪	સાવધ	સાવર્જ્ય । પાપદોષ, વર્જવા-તજવા-છોડવા યોગ્ય
૧૮૮૫	ગોચરી	ગો+ચર્ । ગૃહસ્થને ઘેર આહાર લેવા જવાની સાધુ-સાધ્વીની વિધિ, ભિક્ષાચરી, ગાય જેમ હલકા-ભારે-સારા-નરસા ધાસનો ભેદ કર્યા વિના અને ખવરાવનારની સામે જોયા વિના ચરે તેમ વહોરવું
૧૮૮૬	દુરાહાર	દુર્+આ+હ । ખરાબ આહાર
૧૮૮૭	હીલે નહીં	હલાવે નહીં; હરખાવે નહીં; ડોળે નહીં; નિંદે નહીં
૧૮૮૮	एवं	એમ, એ પ્રમાણે
૧૮૮૯	પુત્તા	પુત્ર । હે પુત્ર !
૧૮૯૦	જહાસુહં	યથાસુખં । જેમ સુખ ઉપજે તેમ
૧૮૯૧	કંચુક	કાંચળી; કમખો; બખ્તર
૧૮૯૨	વસ્ત્રને ધૂણી	વસ્+ધૂ । કપડાંને ખંખેરી, ઝાપટી
૧૮૯૩	રજ	રજસ્ । ધૂળ; પુષ્પરજ, મકરંદ
૧૮૯૪	પ્રપંચ	પ્ર+પજ્ઞ । સંસાર; વિસ્તાર
૧૮૯૫	પંચ સમિતિ	પાંચ સમિતિ - ઈર્ષ્યા, ભાષા, એષણા, આદાન નિક્ષેપણ, પારિષ્ઠાપનિકા; ઉપયોગપૂર્વક, સમ્યક્પણે યત્નાપૂર્વક દરેક ક્રિયામાં પ્રવર્તવું તે સમિતિ

૧૮૯૬	ત્રિગુપ્ત્યાનુગત	ત્રિ+ગુપ્+અનુ+ગમ્ । મન-વચન-કાયાથી આત્માનું ગોપન-રક્ષણ કરવાને યોગ્ય
૧૮૯૭	બાહ્યાભ્યંતરે	બાહ્ય અને આંતરિક રીતે
૧૮૯૮	સર્વાત્મભૂત	સર્વ જીવો
૧૮૯૯	ત્રિગારવ	ત્રિ+ગૌરવ । બાળક ગારમાં પેસી જાય કે હાથી ગારા-કાઠવમાં ખૂંચી જાય તેમ ત્રણ ગારવ-ગૃહિ-લોભ : ઋદ્ધિનો, રસનો અને શાતાનો (સુખનો)
૧૯૦૦	તનદંડ	તન્ । કાયા-શરીરનો દંડ
૧૯૦૧	વિમુક્ત	વિ+મુચ્ । મુક્ત, છૂટા
૧૯૦૨	માયાશલ્ય	મા+ય+શલ્ । માયા-કપટ રૂપી શૂળ-કાંટો
૧૯૦૩	નિદાનશલ્ય	નિ+દા+શલ્ । ધર્મ કરીને આવતા ભવ માટે ભૌતિક સુખની યાચના
૧૯૦૪	મિથ્યાત્વશલ્ય	મિથ્+શલ્ । મિથ્યાદૃષ્ટિ રૂપી શૂળ-કાંટો
૧૯૦૫	સપ્ત મહાભય	૭ મોટા ભય - દ્રવ્યથી આ લોકનો, પરલોકનો, આદાનનો, અકસ્માતનો, આજીવિકાનો, અપયશનો અને મરણનો. ભાવથી કામ, ક્રોધ, મદ, હર્ષ, રાગ, દ્વેષ અને મિથ્યાત્વનો
૧૯૦૬	કરવાલ	કરવાલ । તલવાર, ખડ્ગ, નાની તલવાર-તરવાર; આંગળીના નખ; પૈડું
૧૯૦૭	રુંધ્યાં	રુન્ધ્ । રોક્યાં; ગૂંગળાવ્યાં
૧૯૦૮	શાસનતત્ત્વ પરાયણ	આજ્ઞા-શિક્ષણ અને તત્ત્વમાં લીન, એકાગ્ર
૧૯૦૯	પચીસ ભાવના	સાધુ-સાધ્વીનાં ૫ મહાવ્રતની ૫-૫ ભાવના એટલે કુલ ૨૫ ભાવના : ૧લા મહાવ્રતની — ઈર્ષ્યા સમિતિ એટલે ઉપયોગપૂર્વક ચાલવું, મનોગુપ્તિ એટલે મનને દુષ્ટ ન બનવા દેવું, વચનગુપ્તિ એટલે વાણી પણ દૂષિત ન થવા દેવી, એષણા સમિતિ એટલે ઉપયોગપૂર્વક આહારગ્રહણ, આદાન નિક્ષેપ સમિતિ એટલે પાત્રા વગેરે લેવા-મૂકવામાં યત્ના રાખવી. ૨જા મહાવ્રતની — ભાષા વિચારીને બોલે, હાંસી ન કરે, ક્રોધ ન કરે, લોભ ન કરે, ભય ન કરે. ૩જા મહાવ્રતની — જે તે સ્થાનના માલિકની કે તેની તરફના માણસની આજ્ઞા લઈને રહેવું, તેમાંની વસ્તુ રજા લીધા વિના વાપરવી નહીં, સ્થાનક સમારવું નહીં, સાધર્મિક સાધુની આજ્ઞા લઈને વસ્તુગ્રહણ કરવી, મોટેરાનો વિનય કરવો, ઠથા મહાવ્રતની — સ્ત્રી-પુરુષ-પશુ-નપુંસક વિનાનું સ્થાનક સેવવું, સ્ત્રીએ પુરુષની અને પુરુષે સ્ત્રીની કથા કરવી નહીં, પૂર્વના કામભોગ સંભારવા નહીં, સરસ આહાર કરવો નહીં, સ્ત્રીએ પુરુષનાં અને પુરુષે સ્ત્રીનાં આસને બેસવું નહીં. ૫મા મહાવ્રતની — કાયા, જીભ, નાક, આંખ, કાન પાંચે ઈન્દ્રિયોને વશ રાખવી
૧૯૧૦	વિભૂષિત	વિ+ભૂષ્ । શોભિત, શણગારેલ
૧૯૧૧	પરિસેવીને	પરિ+સેવ્ । સંપૂર્ણ સેવીને, આચરીને
૧૯૧૨	અનશન	અન્+અશ્ । ન ખાવું તે, આહાર-પાણીનો ત્યાગ; થોડા સમય માટે કે આજીવન
૧૯૧૩	સપ્રમાણ	સહ+પ્ર+મા । આધાર સહિત, પુરાવા સહ, પ્રમાણ ટાંકીને; માપસર
૧૯૧૪	યુવજ્ઞાની	યુવાન અને જ્ઞાની
પૃ. ૫૪		
૧૯૧૫	સાવધ ઉપકરણનિવૃત્તિ	પાપના સાધનથી પાછા ફરવું, નિવૃત્ત થવું, ત્યાગી દેવાં

૧૮૧૬	દ્વાદશ અવિરતિ	૧૨ અવ્રત : અનિયમ, અત્યાગ, અસંયમ, અપચ્ચક્ષાણ, પાપઅનિવૃત્તિ. પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક પાપનો ત્યાગ તે વિરતિ. વિરતિનો અભાવ તે અવિરતિ, ૧૨ પ્રકારે — ૬ કાય જીવની હિંસા, ૫ ઈન્દ્રિય અને મનનું અનિયંત્રણ
૧૮૧૭	ષોડશ કષાય	૧૬ કષાય : અનંતાનુબંધી ક્રોધ-માન-માયા-લોભ, અપ્રત્યાખ્યાનાવરણીય ક્રોધ-માન-માયા-લોભ, પ્રત્યાખ્યાનાવરણીય ક્રોધ-માન-માયા-લોભ; સંજવલન ક્રોધ-માન-માયા-લોભ
૧૮૧૮	નવ નોકષાય	અલ્પ-ઈષત્ કષાય, કષાયથી ભિન્ન, કષાયને ઉદીરનાર-પ્રેરનાર ૯ પ્રકૃતિ : હાસ્ય-રતિ-અરતિ-ભય-શોક-જુગુપ્સા-સ્ત્રીવેદ-પુરુષવેદ અને નપુસંક વેદ
૧૮૧૯	પંચ મિથ્યાત્વ	આત્મા અને તત્ત્વ સંબંધી વિપરીત શ્રદ્ધા, દેહ તે હું માનવા રૂપ અજ્ઞાન. મિથ્યાત્વના ૨૫ પ્રકારમાં મુખ્ય ૫ મિથ્યાત્વ :— ૧. આભિગ્રહિક મિથ્યાત્વ : સાચા-ખોટાનો નિર્ણય કર્યા વિના ખોટાને હઠથી પકડી રાખવું તે ૨. અનાભિગ્રહિક મિથ્યાત્વ : બધા દેવ અને બધા ગુરુને સાચા માનવા તે ૩. આભિનિવેશિક મિથ્યાત્વ : ખોટાનો મત ખોટો જાણવા છતાં મૂકે નહીં અને કુયુક્તિથી પોષે તે; શરીર મારું છે તેવો અસત્નો આગ્રહ ૪. સાંશયિક મિથ્યાત્વ : સત્ય ધર્મમાં શંકાશીલ રહેવું તે ૫. અજ્ઞાભોગ મિથ્યાત્વ : જેને બિલકુલ જાણપણું નથી, અત્યંત અજ્ઞાનદશા
૧૮૨૦	પંચદશ યોગ	આત્મપ્રદેશોમાં થતું સ્ફૂરણ, આંદોલન, કંપન તે યોગ, ૧૫ પ્રકારે— ૪ મનોયોગ : સત્ય, અસત્ય, સત્ય-અસત્ય, ન સત્ય-ન અસત્ય ૪ વચનયોગ : સત્ય, અસત્ય, સત્ય-અસત્ય, ન સત્ય-ન અસત્ય ૭ કાયયોગ : ઔદારિક, ઔદારિક મિશ્ર; વૈક્રિય, વૈક્રિય મિશ્ર; આહારક, આહારક મિશ્ર અને કાર્મણ
૧૮૨૧	પ્રનાળ	પ્ર+નલ્ । નાળું, પરનાળું, નહેર; બંબો; પરંપરા, પ્રજ્ઞાલિ, પ્રથા
૧૮૨૨	રોગગ્રસ્ત	રજ્+ગ્રસ્ । રોગથી ગ્રસાયેલું
૧૮૨૩	ઓઘો	રજોહરણ, રજોયણો, જૈન મુનિનું પ્રસિદ્ધ ઉપકરણ, જંતુની રક્ષા માટે ઊનના દોરા-દશીનું હાથમાં રાખવાનું લાકડી જેવું સાધન
૧૮૨૪	મહાવિદેહ	૧૫ કર્મભૂમિમાં ૫ મહાવિદેહ ક્ષેત્ર છે જેમાં ૨૦ તીર્થંકર સદા સર્વદા હોય છે જ, જીવો સદા મોક્ષે જઈ શકે છે, વિરહ-આંતરું નથી. જંબુદ્વીપમાં અતિશય મધ્યભાગમાં પૂર્વ-પશ્ચિમ ૧ લાખ યોજન લાંબું ૧ ક્ષેત્ર, એ જ પ્રમાણે ધાતકીખંડ અને અર્ધપુષ્કરવર દ્વીપમાં અનિયત માપવાળાં ૨-૨ ક્ષેત્ર મળી ૫ મહાવિદેહ ક્ષેત્ર
૧૮૨૫	મુખપટ્ટી	મુખવસ્ત્રિકા, મુહપત્તિ; જંતુઓની રક્ષાર્થે મુખ આડે રખાતો સફેદ સુતરાઉ લંબચોરસ ટુકડો
૧૮૨૬	વળગાડી મૂક્યાં	વલ્ । વીંટાળી દીધાં
૧૮૨૭	પરિચિંતવન	પરિ+ચિન્ત્ । સતત ચિંતા, વિચાર
૧૮૨૮	કરવા માંડ્યો	કૃ+મણ્ । કરવા લાગ્યો, કરવા લાગી ગયો, શરૂ કરી દીધા
૧૮૨૯	પતિત થયો	પત્ । પડી ગયો, ભ્રષ્ટ થયો
૧૮૩૦	વમન	વમ્ । ઊલટી

૧૯૩૧	અભાવ	અરુચિ, અણગમો
૧૯૩૨	પ્રચંડભાવ	પ્ર+ચઙ્ । ભયંકર, ઉગ્ર; તીવ્ર; અત્યંત બળવાન; તેજસ્વી; સાહસનો ભાવ
૧૯૩૩	અપયંઠાણ પાથડે	૭મી નરકના અપ્રતિષ્ઠાન નામના મધ્યના આવાસમાં
૧૯૩૪	સાગરોપમ	૧૦ કોડાકોડ પલ્યોપમ, કાળનું એક માપ
૧૩૯૫	અણવાણે ચરણે	અનુ+ઉપાનહ । ઉઘાડા, અડવાણા, વાણી-મોજડી-જૂતા વગરના પગે
૧૯૩૬	પરવરતાં	પરિ+વ્રજ્ । ચાલતાં
૧૯૩૭	ચ્યવીને	ચ્યુ । દેહ ત્યાગીને, મરીને
૧૯૩૮	સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાને	છેલ્લા પમા અનુત્તર વિમાનમાં, એકાવતારી જીવોનાં વિમાનમાં
પૃ. ૫૫		
૧૯૩૯	વજ્રસ્વામી	આ નામના જિતેન્દ્રિય મુનિ જેમણે બાળવયમાં ઘોડિયામાં સાધ્વીજીનાં મુખે ભણાતાં શાસ્ત્રો સાંભળી ૧૧ અંગનું જ્ઞાન મેળવેલું
૧૯૪૦	પરિત્યાગી	પરિ+ત્યજ્ । સંપૂર્ણ ત્યાગી
૧૯૪૧	સંલગ્ન થવાની	સમ્+લગ્ । લગ્ન કરવાની, જોડાવાની
૧૯૪૨	પ્રતિજ્ઞા	પ્રતિ+જ્ઞા । ટેક
૧૯૪૩	ઘેલી	ગ્રહિણી । ગાંડી, અક્કલ વગરની
૧૯૪૪	સુરૂપા	સુ+રૂપ્ । સૌન્દર્યવંતી, રૂપસુંદરી, રૂપવંતી, રૂપાળી, દેખાવડી
૧૯૪૫	પાણિગ્રહણ	પાણિ+ગ્રહ્ । હાથ ઝાલવો-પકડવો જીવનભર, હસ્તમેળાપ, લગ્ન
૧૯૪૬	રૂપના અંબાર	રૂપના ભંડાર, કોઠાર, ઢગલા, આકાશ, પ્રકાશ
૧૯૪૭	પિગાળવા	ઓગાળવા, નરમ કરવા, ઘનમાંથી પ્રવાહી કરવા, હૃદયભીના કરવા
૧૯૪૮	ચળાવવાના	ચલ્ । ચલિત કરવાના, મન ડગાવવાના
૧૯૪૯	આત્માર્થ સાધ્યો	આત્મનુ+અર્થ+સાધ્ । આત્મકલ્યાણ કર્યું
૧૯૫૦	કર્મઓઘ	કૃ+ઉચ્+ઘજ્ । કર્મનો સમૂહ, ઢગલો; સાતત્ય, પ્રવાહ
૧૯૫૧	અનશન	અનુ+અશ્ । ન જમવું, આહાર ન લેવો, ઉપવાસ
૧૯૫૨	ઊણોદરી	ઊણ+ઉદર । પેટ ઓછું ભરવું, ભૂખ કરતાં થોડું ઓછું જમવું
૧૯૫૩	વૃત્તિસંકેપ	વૃત્+સમ્+ક્ષિપ્ । વૃત્તિ ટૂંકાવી લેવી; દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાળ-ભાવથી અભિગ્રહ રાખી ઈચ્છા સંકોચવી
૧૯૫૪	રસપરિત્યાગ	પરિ+ત્યજ્ । રસનો ત્યાગ, આયંબિલ, નિવિ-નિર્વિકૃતિક, વિગયનો ત્યાગ
૧૯૫૫	કાયકલેશ	કાય+ક્લિશ્ । શરીરને કષ્ટ આપવું, દેહનું દમન કરવું
૧૯૫૬	સંલીનતા	સમ્+લી । ઈન્દ્રિય-મનનો નિરોધ, કષાય ઓછા કરવા, મન-વચન-કાયાના યોગ સંવરવા, નિર્દોષ એકાંત સ્થળમાં પ્રમાદરહિતપણે ઈન્દ્રિયોને સંકોચવી તે
૧૯૫૭	પ્રાયશ્ચિત્ત	પ્રાયસ્+ચિત્ । કરેલા દોષ ગુરુને કહી ગુરુ આપે તે શિક્ષા લેવી
૧૯૫૮	વિનય	વિ+ની । નમ્રતા, લઘુતા; સભ્યતા; જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર્યનું બહુમાનપણું
૧૯૫૯	વૈયાવચ્ય	વૈયાવૃત્ત્ય । આચાર્ય, સાધુ, સંઘની સેવા, દવા; આભ્યંતરનો તપનો ભેદ
૧૯૬૦	શાસ્ત્રપઠન	શાસ્+પઠ્ । શાસ્ત્રોનું, ધર્મગ્રંથોનું વાચન, અભ્યાસ
૧૯૬૧	ધ્યાન	ધ્યૈ । એકાગ્રતા, કોઈ એક વિષયમાં એકાગ્રતા-લક્ષપૂર્વક ચિંતન
૧૯૬૨	કાયોત્સર્ગ	કાય+ઉત્સર્ગ । કાઉસગ્ગ, દેહભાવનો ત્યાગ કરીને ઊભાં કે બેઠાં ચિંતન કે પ્રભુસ્તુતિ કરવી, શરીરનું મમત્વ-પ્રવૃત્તિ છોડીને આત્મા સંબંધી ચિંતનની ક્રિયા

૧૯૬૩	અકામ નિર્જરા	ઈચ્છા-પ્રયત્ન વિના થતી કર્મોની નિર્જરા, કર્મો ખરી પડે, જીર્ણ થયે જતાં રહે
૧૯૬૪	સકામ નિર્જરા	ઈચ્છા, પ્રયત્નપૂર્વક સમજીને કરાતી કર્મનિર્જરા (વ્યનામૃત પૃ.૭૩૭)
૧૯૬૫	સપ્ત વ્યસનભક્ત	૭ વ્યસન સેવનારો; જુગાર-માંસ-મદિરા-વેશ્યાગમન-શિકાર-ચોરી અને પરસ્ત્રીસેવન : ૭ વ્યસનનો ભોગી
૧૯૬૬	ઉપનામ	બીજું નામ, તખલ્લુસ
૧૯૬૭	દૃઢપ્રહારી	પ્રહાર કરવામાં-મારવામાં મજબૂત હોવાથી ચોરનું પડેલું નામ
૧૯૬૮	બલવત્તર	બલવત્+તર । વધુ બળવાન
૧૯૬૯	ક્ષીરભોજન	ક્ષીર+ભુજ્ । ખીરનું જમણ, દૂધમાંથી બનાવાતી વાનગી તે ખીર, દૂધપાક
૧૯૭૦	મનોરથી	મનસ્+રથિક । મનની મુરાદ-ઈચ્છાવાળા, આતુર
૧૯૭૧	બાળકડાં	બાલ । નાનાં બાળ, બાળુડાં, બાળ-બચ્ચાં
પૃ. ૫૬		
૧૯૭૨	અભડાવ કાં ?	તું કેમ અભડાવે છે ? અસ્પર્શ્ય શા માટે બનાવે છે ?
૧૯૭૩	ધાયો	ધાવ્ । દોડ્યો
૧૯૭૪	કાળધર્મ પમાડી	મારી નાખી, મોતને ઘાટ ઉતારી, મરણ પમાડી
૧૯૭૫	ઢેફાં	નાનું ચોસલું, દડબું-માટીનું
૧૯૭૬	ઈટાળા	ઈષ્ટી । ચણતરમાં વપરાતી માટીની લંબચોરસ ઘાટની કાચી-પાકી ઈટના ટુકડા
૧૯૭૭	મુષ્ટિકા	મુષ્ । મુઠ્ઠી, મૂઠી
૧૯૭૮	પરાભવ્યા	પરા+મૂ । તિરસ્કાર્યા, માનભંગ કર્યા
૧૯૭૯	છંછેડી	હેરાન કરી, ચીડવી, ખીજવી, સળી કરી
૧૯૮૦	વિશોધી વિશોધીને	વિ+શુધ્ । શુક્લધ્યાનનાં બળે શુદ્ધ થઈ થઈને
૧૯૮૧	લોકનાલ	લોકનાલિ । લોકનાડી, લોકનાળ, સંપૂર્ણ ૧૪ રાજલોક પરિમિત લોક
૧૯૮૨	કિંવા	કિમ્+વા । અથવા
૧૯૮૩	માદલ	મૃદંગ, ઢોલ
૧૯૮૪	ભુવનપતિ	મૂ । ભુવનમાં વસતા દેવો ૧૦ પ્રકારે : અસુરકુમાર, નાગકુમાર, સુવર્ણકુમાર વિદ્યુતકુમાર, અગ્નિકુમાર, દ્વીપકુમાર, ઉદધિકુમાર, દિશાકુમાર, વાયુકુમાર અને સ્તનિતકુમાર તે ૧૫ પરમાધામી દેવો.
૧૯૮૫	વ્યંતર	વિ+અંતર । હલકી કોટિના ૧૬ પ્રકારના દેવો, વનમાં ફરવામાં વધુ આનંદ માનતા હોવાથી વ્યંતર : ભૂત, પિશાચ, યક્ષ, રાક્ષસ, કિન્નર, કિંપુરુષ, મહોરગ, ગંધર્વ એ ૮. વાણવ્યંતર : આનપત્રી, પાનપત્રી, ઈસીવાઈ, ભુઈવાઈ, કંદીય, મહાકંદીય, કોહંડ અને પયંગદેવ એ ૮
૧૯૮૬	સાત નરક	નૃ+વુન્ । નારકીઓનું નિવાસસ્થાન, વામનપુરાણ મુજબ ૨૧ નરક. નિર્ગતમ્ અયમ્ । શાતાવેદનીય આદિ શુભ કર્મોથી જે સ્થાન નિર્ગત-રહિત હોય તે નિરય, નરક. નરાન્ કાયન્તિ । અશાતા વેદનીયના ઉદયથી થતી પીડા જીવોને જ્યાં બૂમ પડાવે છે, જ્યાં જીવો કાય જાય છે તે નરક. નૃણન્તિ-નયન્તિ ક્લેશં પ્રાપયન્તિ । અતિશય દુઃખ પ્રત્યે જીવોને જ્યાં લઈ જાય છે તે નરક. ૭ નામ-ઘમા, વંશા, શિલા, અંજના, રિષ્ટા, મધા અને માઘવતી, ૭ ગોત્ર-રત્નપ્રભા, શર્કરાપ્રભા, વાલુકાપ્રભા, પંકપ્રભા, ધૂમપ્રભા, તમઃપ્રભા અને મહાતમઃપ્રભા અથવા તમઃતમઃપ્રભા

परमकृपाणुदेव श्रीमद् राजयंद्र

वि. सं. १९४०

ई. सं. १९९४

૧૯૮૭	ઢી દ્વીપ	જંબૂદ્વીપ, ધાતકીદ્વીપ અને અરધો પુષ્કરદ્વીપ
૧૯૮૮	બાર દેવલોક	ઉર્ધ્વલોકમાં આવેલા ૧૨ દેવલોક, દિગંબર આમ્નાયે ૧૬ દેવલોક : સૌધર્મ, ઈશાન, સાનત્કુમાર, માહેન્દ્ર, બ્રહ્મલોક, લાંતક, મહાશુક, સહસ્રાર, આનત, પ્રાણત, આરણ, અચ્યુત : બ્રહ્મોત્તર, કાપિષ્ઠ, શુક, સતાર
૧૯૮૯	નવ ત્રૈવેયક	૧૨ દેવલોકની ઉપર ત્રીવા (ડોક)ના સ્થાને રહેલા દેવો. સુદર્શન, અમોઘ, સુપ્રબુદ્ધ, યશોધર, સુભદ્ર, સુવિશાલ, સુમન, સૌમન અને પ્રીતિકર
૧૯૯૦	પાંચ અનુત્તર વિમાન	જેનો જવાબ-જોડ નથી એવા સર્વોત્કૃષ્ટ ૫ વૈમાનિક દેવોનાં વિમાન : વિજય, વૈજયંત, જયંત, અપરાજિત અને સર્વાર્થસિદ્ધ
૧૯૯૧	સિદ્ધશિલા	લોકના અગ્રભાગે રહેલી ૮મી પૃથ્વી; લોકમાં સૌથી ઉપર સિદ્ધાત્માઓને-મુક્તાત્માઓને બિરાજવાનું સ્થાન, ૪૫ લાખ જોજન લાંબી-પહોળી આ સિદ્ધશિલાનાં ૧૨ નામ છે : ઈસીતિવા, ઈસીપ્રભારાતિવા-ઈષ્ટપ્રાગ્ભારા-તણુતિવા, તણુપરિચતિવા, સિદ્ધિતિવા, સિદ્ધાલયતિવા, મુક્તિતિવા, મુક્તાલયતિવા, લોચંગ્ગતિવા, લોચંગ્ગથુભિયાતિવા, લોચંગ્ગબુજ્જયમાનતિવા, સવ્વપાણભૂયજીવસત્ત સુહાવહાતિવા
૧૯૯૨	મહાફલી	અત્યંત મોટાં-મહાન ફળ-પરિણામને આપનારી, મોટા પુરસ્કારને દેનારી

ચૈત્ર સુદ ૧૩-૧૪-૧૫, વિ.સં. ૧૯૪૦ તા. ૮-૪-૧૯૮૪ થી તા. ૧૦-૪-૧૯૮૪

પૃ.૫૭	ક્રમાંક ૧૭	
૧૯૯૩	બાલાવબોધ	બાલ+અવ+બુધ્ । બાળકને પણ જ્ઞાન થાય, જાગી જાય તેવું
૧૯૯૪	ઉપોદ્ઘાત	ઉપ+ઉદ્+હન્ । આરંભ, ભૂમિકા; અવસર; માધ્યમ, દ્વારા; પૃથક્કરણ
૧૯૯૫	નિર્ગ્રથ પ્રવચન	નિર્+ગ્રન્થ્ । પ્ર+વચ્ । જિન વચન, જિન વાણી
૧૯૯૬	સ્વલ્પતા	સુ+અલ્પતા । ટૂંકમાં, સંક્ષેપમાં
૧૯૯૭	ગૂંથું છું	ગ્રન્થ્ । રચું છું, લખું છું
૧૯૯૮	શિક્ષાવિષયરૂપી	મણિકા શિક્ષણના વિષય રૂપ નાના મણિ-મણકા-રત્ન-ઝવેરાત
૧૯૯૯	પૂર્ણાહુતિ	પુર્+આ+હુ । સમાપ્ત, યજ્ઞ કર્મની અંતિમ આહુતિ
૨૦૦૦	આડંબરી નામ	આ+હમ્બ્ । મોટું-ભારેખમ, મદ ભરેલું, દેખાડો કરતું નામ (મોક્ષમાળા-મણિકા)
૨૦૦૧	ગુરુત્વ	ગૃ । મોટાઈ, અભિમાન; ગુરુપણું, ભારેપણું; મહાનતા; કિલષ્ટતા
૨૦૦૨	ઉચિત	ઉચ્ । યોગ્ય, ઠીક, મુનાસિબ; પ્રચલિત, પ્રથાનુરૂપ; પ્રશંસનીય
૨૦૦૩	પરમ સુશીલ	સૌથી વધુ ગુણવાન-બુદ્ધિવાન-પવિત્ર, અઢાર હજાર શીલાંગના સ્વામી
૨૦૦૪	ધુરંધર પ્રવચન	ધુર્વ, ધુરા+ધૃ । શ્રેષ્ઠ, ઉત્તમ, ભવ્ય, પ્રધાન, મુખ્ય પ્રવચન
૨૦૦૫	પ્રધાન પુરુષ	પ્ર+ધા । રાજા; મંત્રી; પ્રમુખ; મુખ્ય તીર્થકર
૨૦૦૬	સમીપ	પાસે, નજીક, નિકટ
૨૦૦૭	કોમલ	કુ । કુમળું, નરમ, મુલાયમ; શુદ્ધ; સુંદર; પ્રિય
૨૦૦૮	પ્રથમ દર્શન	પ્રથિલ્લ+દૃશ્ । જૈન દર્શન; આત્મદર્શન
૨૦૦૯	સાધ્ય સાધનો	સાધ્ । સાધી શકાય તેવાં સાધનો
૨૦૧૦	જ્ઞાતપુત્ર	જ્ઞા+પુત્+ત્રૈ । મહાવીર સ્વામી, જ્ઞાત નામના ક્ષત્રિય વંશ-કુળમાં જન્મેલ
૨૦૧૧	પ્રકાશ્યાં	પ્ર+કાશ્ । પ્રસિદ્ધ કર્યાં, પ્રગટ કર્યાં

૨૦૧૨	કિંચિત્	થોડો ઘણો, કંઈક
૨૦૧૩	તત્વસંયય	તત્+ત્વ+સમ્+ચિ । તત્વનો સંગ્રહ, એકત્ર, જમાવ
૨૦૧૪	વિદગ્ધમુખમંડનં	વિ+દહ । વિદ્વાનો-પંડિતો-રસિકો-ચતુરોનાં મુખની શોભા-આભૂષણ
૨૦૧૫	ભવતુ	ધૂ । બની રહો, હજો, થાઓ
૨૦૧૬	સંવત ૧૯૪૩	સમ્+વય્ । વિક્રમ સંવત્ ૧૯૪૩, ઈ.સ.કરતાં ૫૬ વર્ષ આગળ-વધુ. 'મોક્ષમાળા' પ્રકાશનની પ્રસ્તાવનાનો સમય; રચના વિ.સં. ૧૯૪૦માં
૨૦૧૭	કર્તાપુરુષ	રચયિતા, પ્રણેતા, ધર્મગુરુ, પરમેશ્વર
૫૫૮		શિક્ષણપદ્ધતિ અને મુખમુદ્રા
૨૦૧૮	શિક્ષણપદ્ધતિ	શિક્ષ+પદ્+હતિ । કેમ શીખવું-શીખવવું તેની રીત, માર્ગ, પ્રથા ક્રમ કે તે નિરૂપતો ગ્રંથ
૨૦૧૯	મુખમુદ્રા	ખન્+મુદ્ । મોં, ચહેરો; પ્રસ્તાવનાનું નામ; મોં પરથી મનના ભાવો કળાય તેમ પ્રસ્તાવના પરથી પુસ્તકમાં શું કહેવું છે તે સમજાય
૨૦૨૦	સ્યાદ્વાદતત્ત્વાવબોધ	અનંત ગુણધર્મોથી યુક્ત વસ્તુના સ્વરૂપને સમજાવનારી અપેક્ષા સહિત કથનપદ્ધતિ તે સ્યાદ્વાદ, તત્ત્વાવબોધ એટલે તત્ત્વજ્ઞાન
૨૦૨૧	ગ્રંથ	પુસ્તક, ધર્મશાસ્ત્ર
૨૦૨૨	દૈવત	દેવ+તલ્ । દિવ્યતા, અલૌકિકતા, દિવ્ય શક્તિ; સામર્થ્ય; મનોહરતા
૨૦૨૩	સમભાવ	તટસ્થતા, માધ્યસ્થ્ય
૨૦૨૪	પાઠે કરવા	પઢ । મુખપાઠ કરવા, ગોખવા, વાંચ્યા કરવા
૨૦૨૫	જ્ઞાતા	જ્ઞા । જ્ઞાની, જાણનાર, સમજનાર; એક આગમ-સૂત્રનું નામ
૨૦૨૬	મુનિઓ	મન્, મુન્ । આત્મજ્ઞાનીઓ; સાધુઓ
૨૦૨૭	યોગવાર્ધ	યુજ્ । જોગવાઈ, જોગ
૨૦૨૮	અર્ધ ઘડી	ઋધ્ । અરધી ઘડી, ૧૨ મિનિટ; આખી ઘડી બરાબર ૨ ભાગ
૨૦૨૯	અર્થરૂપ કેળવણી	ધીમે ધીમે નવા નવા શબ્દો વિશેષ વિશેષ અર્થ આપતા જાય તેવી યોજના
૨૦૩૦	વિવેચન	વિ+વિચ્ । ગુણદોષ કહી બતાવવા, સવિસ્તર સ્પષ્ટીકરણ, ટીકા
૨૦૩૧	પ્રજ્ઞાવબોધ	બુદ્ધિમાનો, પ્રજ્ઞાવંતો અને વિદ્વાનો સમજે તેવો ગ્રંથ
૨૦૩૨	કકડો	કટકો, ટુકડો, વિભાગ, ભાગ
૨૦૩૩	તત્ત્વરૂપ	દોહન, સારરૂપ
૨૦૩૪	સ્વભાષા	પોતાની ભાષા, ગુજરાતી માટે ગુજરાતી ભાષા
૨૦૩૫	નવતત્ત્વ	નવ સત્પદાર્થ-વસ્તુ-રહસ્ય; નામ — જીવ, અજીવ, પુણ્ય, પાપ, આશ્રવ, સંવર, બંધ, નિર્જરા અને મોક્ષ
૨૦૩૬	પ્રકરણગ્રંથો	પ્ર+કૃ+ગ્રન્થ્ । અમુક અમુક વિષયો પર લખાયેલાં પુસ્તકો-શાસ્ત્રો; બધાં પ્રકરણો ન હોય તેવા ગ્રંથ; ગ્રંથના નાના-નાના ભાગમાંથી અમુક ભાગ; શરૂઆતમાં વાંચવાના ગ્રંથો
૨૦૩૭	સવિધિ	વિધિપૂર્વક
૨૦૩૮	સુજ્ઞ વર્ગ	સમજુ લોકો
૨૦૩૯	તત્ત્વજ્ઞાન	આત્મજ્ઞાન
૨૦૪૦	શીલ	શીલ્ । શી+લક્ । સદાચાર, ચારિત્ર્ય, ચાલ-ચલગત; સ્વભાવ

૨૦૪૧	અવિવેકી વિદ્યા	દેહથી આત્મા ભિન્ન છે એવા વિવેક વગરની કેળવણી-શિક્ષણ કે જ્ઞાન
૨૦૪૨	મનમાનતું	જોઈએ તેવું, મન માને તેવું
૨૦૪૩	પાઠકો	પઠ્ । શિક્ષકો, ભણાવનારા, અધ્યાપકો; ધર્મોપદેશકો; વાચકો
૨૦૪૪	ઉમંગી	ઉન્મગ્ન । ઉત્સાહી, હોંશીલાં, જ્ઞાનપ્રાપ્તિની ઈચ્છાના ઉદયવાળા
૨૦૪૫	પારમાર્થિક	પરમાર્થનો, ઉત્તમ પુરુષાર્થ-મોક્ષનો, પરમ તત્ત્વ સંબંધી, વાસ્તવિક
૫૫.૫૮	શિક્ષાપાઠ ૧ :	વાંચનારને ભલામણ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૦૪૬	હસ્તકમળ	હસ્+તન્+કમ્+અલ્ । હાથ, શુભ હાથ, હાથ રૂપી કમળ
૨૦૪૭	અપકીર્તિ	અપ+કૃત્+ઇન્ । અપયશ, બદનામી
૨૦૪૮	નીચ ગતિ	તિર્યચ, નરક જેવી અશુભ ગતિ
૨૦૪૯	આશાતના	આ+શો, શાટન । અવિનય, અપમાન, તિરસ્કાર; સમસ્તપણે શાતન કરે, પાતન કરે, મુક્તિમાર્ગથી ભ્રષ્ટ કરે તે આશાતના
૨૦૫૦	વિચક્ષણ	વિ+ચક્ષ્ । આરોગ્યતા, મહત્તા, પવિત્રતા, ફરજમાં ખામી ન આવવા દે તે
૫૫.૫૯		
૨૦૫૧	ગમ	ગમ્ । સમજ, ખબર, માર્ગ, ઉપલબ્ધિ, જાણકારી
૨૦૫૨	અર્હત્	અર્હ્ । પૂજનીય, અરિહંત, કેવલી, ઉપાસ્ય; યુક્ત
	શિક્ષાપાઠ ૨ :	સર્વમાન્ય ધર્મ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૦૫૩	સર્વમાન્ય ધર્મ	કોઈ એક સાંપ્રદાયિક ધર્મ નહિ પણ સહુએ માન્ય કરવા યોગ્ય આત્મધર્મ
૨૦૫૪	ચોપાઈ	૧૫ માત્રાનાં ૪ ચરણનો છંદ
૨૦૫૫	ધર્મતત્ત્વ	ધ્+તત્+ત્વ । ધર્મનું સ્વરૂપ
૨૦૫૬	સિદ્ધાંત	સિધ્+અન્ત । આગમ, શાસ્ત્ર; નિર્ણીત અર્થ-વિષય, સ્થાપિત મત
૨૦૫૭	ભાષ્યું ભાષણમાં	ભાષ્+ભાષ્ । સમવસરણમાં થતા જિનપ્રવચનમાં, દિવ્યધ્વનિમાં કહ્યું
૨૦૫૮	દળવા દોષ	દલ્+દૂષ્ । દોષને નાશ કરવા-દોષની નિવૃત્તિ કરવા
૨૦૫૯	પ્રમાણ	પ્ર+મા । શોભતું, વાસ્તવિક; યથાર્થ જ્ઞાનનાં સાધન; માપ, ધોરણ
૨૦૬૦	પુષ્પપાંખડી	પુષ્પ્+પક્ષ+દ્ । ફૂલની પાંખડી
૨૦૬૧	દુઃખાય	દુઃખ્ । દુઃખાય, દુઃખી થાય, મનદુઃખ થાય, પીડાય
૨૦૬૨	આજ્ઞા	આ+જ્ઞા । અનુમતિ, સંમતિ, આદેશ
૨૦૬૩	સર્વ દર્શને	સૃ+વ+દૃશ્ । બધા દર્શનમાં
૨૦૬૪	એકાંતે ઉપદેશ	એક+અન્ત+ઉપ+દિશ્ । સ્યાદ્વાદપૂર્વક નહિ પણ એકપક્ષીય ઉપદેશ
૨૦૬૫	વિશેષ	વિ+શિષ્ । ભેદ, પ્રકાર; ભેદપૂર્વક
૨૦૬૬	ભવતારક	મૂ+ત્ । સંસાર તરવાનો, પાર કરવાનો; ભવમાંથી બચાવનાર, ઉદ્ધારક
૨૦૬૭	શાશ્વત સુખે	શશ્વત્ । મોક્ષમાં, સદા સ્થિર-અવિનાશી-નિત્ય સુખમાં
૨૦૬૮	શાંતિનાથ ભગવાન પ્રસિદ્ધ	વર્તમાન ચોવીસીના ૧૬મા તીર્થંકર સિદ્ધ થયા-મોક્ષે ગયા
૨૦૬૯	અવિરોધ	વિરોધ-દોષ ન આવે તેમ; શ્રાવકની અંશે દયા, મુનિની પૂર્ણ દયા
૨૦૭૦	કરુણાએ સિદ્ધ	દયા અનુકંપાથી પ્રખ્યાત, મેઘરથ રાજાના ભવમાં કબૂતરને અભયદાન
	શિક્ષાપાઠ ૩ :	કર્મના ચમત્કાર એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૦૭૧	ચમત્કાર	પ્રભાવ
૨૦૭૨	પલંગ	પરિ+અઢ્ । પલ્યઢ્ । માથે છતવાળો લાકડાનો મોટો ઢોલિયો

૨૦૭૩	કાળી જારના પણ સાંસા	કાળી જુવાર જેવું હલકું ધાન્ય પણ ન મળે, અછત
૨૦૭૪	મન હરે છે	ખુશ કરે છે, આનંદ પમાડે છે
૨૦૭૫	અવાચક	બોલી ન શકે તે, વાચા ન હોય તેવા એકેન્દ્રિય જીવો
૨૦૭૬	જડભરત	જડ જેવા, બુદ્ધ
૨૦૭૭	મનોહર	મન+હ। સુંદર
૨૦૭૮	લૂલો	લુપ્ત। લંગડો, અપંગ; પગે લંગડાતો
૨૦૭૯	પાંગળો	ખજ્જ। પગે ખોડંગાતો, પંગુ, પગની તકલીફથી ચાલી ન શકે તેવો
૨૦૮૦	ટુંબા	દે૦ ટુમ્બય। મહેણાં, ટોણાં, અપમાન
૨૦૮૧	વમન	વમ્। ઊલટી
૨૦૮૨	કિનારો	છેડો, અંત

પૃ. ૬૦

૨૦૮૩	ગર્ભાધાન	ગૃ+ભન+આ+ધા। ગર્ભમાં જ
૨૦૮૪	હરાયો	હ। મરાયો; દૂર થયો, ખોટમાં ગયો; ન ધણિયાતો થયો, છૂટો પડ્યો
૨૦૮૫	મૂઓ	મૃ। મર્યો, મરી ગયો
૨૦૮૬	શુભાશુભ કર્મ	શુભ્।, અ+શુભ્+કૃ। સારાં અને ખરાબ ભાવનું ફળ

શિક્ષાપાઠ ૪ : માનવદેહ

એપ્રિલ ૧૯૮૪

૨૦૮૭	પ્રયોજન	પ્ર+યુજ્। પ્રયત્ન, પુરુષાર્થ; હેતુ, કારણ
૨૦૮૮	આત્મસાર્થક	આત્મકલ્યાણ
૨૦૮૯	અયમંતકુમાર	અઈમુતા મુનિ, ૮ વર્ષની વયે દીક્ષા, 'ઈરિયાવહિયા' કરતાં કેવળજ્ઞાન
૨૦૯૦	કૌસ્તુભ	કુ+સ્તુભ્। શ્રીકૃષ્ણ અને વિષ્ણુના હારમાં રહેલો એ નામનો મણિ, સમુદ્રમંથન સમયે નીકળેલાં ૧૪ રત્ન પૈકી ૧ જેમાંથી સોનું ઝરે તેવી માન્યતા
૨૦૯૧	મોતની પણ	મરણનો સમય

શિક્ષાપાઠ ૫-૬-૭ : અભાથી મુનિ ભાગ ૧-૨-૩,

એપ્રિલ ૧૯૮૪

પૃ. ૬૦-૬૧-૬૨-૬૩ અર્થ માટે વાંચો આ પુસ્તકના પૃ. ૪૨-૪૩-૪૪-૪૫ (પુનરાવર્તન ટાળવા)

શિક્ષાપાઠ ૮ : સત્દેવતત્ત્વ

એપ્રિલ ૧૯૮૪

૨૦૯૨	કેવલ્યજ્ઞાન	કેવલ+જ્ઞા। કેવળજ્ઞાન, અનંત જ્ઞાન
૨૦૯૩	કેવલ્યદર્શન	કેવલ+દૃશ્। કેવળદર્શન, અનંત દર્શન
૨૦૯૪	મહોગ્રતપોપધ્યાન	મહત્+ઉગ્ર+તપ+ઉપધ્યાન। ઘણું બળવાન તપ, શુકલ ધ્યાન પહેલાનું ધ્યાન
૨૦૯૫	ત્રિવિધ તાપ	ત્+ઙ્ઙિ+વિધ। આધિ, વ્યાધિ, ઉપાધિજનિત તાપ, ત્રણ પ્રકારે દુઃખ-સંતાપ
૨૦૯૬	પાતળાં પડેલાં કર્મ	ચાર ઘાતીકર્મ ક્ષય થવાથી બાકીનાં ચાર અઘાતી કર્મ બળહીન થાય તે
૨૦૯૭	કર્મગ્રીષ્મ	કર્મ રૂપી ધોમધખતો તાપ
૨૦૯૮	બોધબીજ	સમ્યક્દર્શન, સમક્રિત
૨૦૯૯	મેઘધારાવાણી	પાંત્રીસ ગુણોથી યુક્ત રસાળી વાણી (તીર્થંકર પ્રભુની), દિવ્યધ્વનિ
૨૧૦૦	સ્વપ્નાંશ	લેશ માત્ર, સ્ટેજ પણ
૨૧૦૧	કર્મદળ	કર્મરૂપી સૈન્ય
૨૧૦૨	શ્રીમુખવાણી	ભગવાનનાં પવિત્ર મુખની વાણી (બહુમાનપણું બતાવવા)
૨૧૦૩	છદ્મસ્થતા	છદ્મ્। ૧૨ મા ગુણસ્થાનક સુધી, કેવળજ્ઞાન પ્રગટે ત્યાં સુધી, અ-સર્વજ્ઞતા

૨૧૦૪	પાંચ પ્રકારના અંતરાય	અંતરાય કર્મની ૫ પ્રકૃતિઓ : દાન-લાભ-ભોગ-ઉપભોગ-વીર્ય
૨૧૦૫	રતિ, અરતિ	ગમા-અણગમા કષાયને ઉત્તેજન આપનાર નોકષાય
૨૧૦૬	અપ્રત્યાખ્યાન	અ+પ્રતિ+આ+ચ્ચા । પશ્યક્રખાણ કે પાપના ત્યાગની પ્રતિજ્ઞા ન હોવી
૨૧૦૭	ઉદ્યોતકર	ઉત્+દ્યુત્+કૃ । પ્રકાશ કરનારા
૨૧૦૮	સત્દેવ નિર્ગ્રથ	તીર્થકર દેવ (૧૨ ગુણ સહિત)

શિક્ષાપાઠ ૯ : સત્ધર્મતત્ત્વ

એપ્રિલ ૧૮૮૪

૨૧૦૯	રઝળવું	રોઝની જેમ રખડવું-ભટકવું
૨૧૧૦	સમય	સમ્+ઇ । કાળનો સૂક્ષ્મમાં સૂક્ષ્મ વિભાગ, આંખના એક પલકારામાં અસંખ્યાત સમય વહી જાય છે; અવસર; આગમ, શાસ્ત્ર
૨૧૧૧	ખરું સુખ	ચલુ+સુખ । સમાધિ સુખ; વાસ્તવિક, યથાર્થ સુખ, એવો આનંદ-અનુભવ જ્યાં આત્માને સાચો સંતોષ-સમાધાન મળે છે અને ફરી ફરી તેમાં જ રહેવાના ભાવ રહે તે

પૃ. ૬૪

૨૧૧૨	વાસ્તે	માટે, અર્થે, કાજે
૨૧૧૩	અનુબંધ	અનુ+બન્ધ્ । પરિણામ, ફળ; સંબંધ, ઈરાદો
૨૧૧૪	ઉપયોગપૂર્વક	ઉપ+યુજ્+પૂર્વ । લક્ષપૂર્વક, લક્ષ સાથે
૨૧૧૫	સાધ્ય ઉપયોગમાં	સદ્ગુરુએ કહેલું-પ્રગટ કરેલું શુદ્ધ સ્વરૂપ જ સાધવા યોગ્ય છે અને
૨૧૧૬	એકતાભાવ	સદ્ગુરુના સ્વરૂપમાં અને મારાં સ્વરૂપમાં કંઈ ભેદ નથી એમ વિચારવું તે
૨૧૧૭	અભેદ ઉપયોગ	અ+ખિદ્ । સમ્યક્જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર્યમય આત્મામાં લીનતા કરવી તે
૨૧૧૮	સિદ્ધસદૃશ	સિદ્ધ ભગવાન જેવો
૨૧૧૯	શુદ્ધ	શુધ્ । વિભાવ રહિત, પવિત્ર, નિર્દોષ, વિશુદ્ધ
૨૧૨૦	આત્મસ્વભાવવર્તના	આત્માના શુદ્ધ સ્વભાવમાં પરિણમવું-વર્તવું

શિક્ષાપાઠ ૧૦ : સદ્ગુરુતત્ત્વ ભાગ ૧

એપ્રિલ ૧૮૮૪

૨૧૨૧	બ્રાહ્મણ	બ્રહ્મન્ । ચાર વર્ણમાં એક, ભણે-ભણાવે તે કાર્યથી-કર્મથી બ્રાહ્મણ, પુરોહિત
૨૧૨૨	ચાલચલગત	વર્તણૂક, ચારિત્ર્ય, શીલ, ચાલચલન
૨૧૨૩	મધુરાં	મધુર, મીઠાં, પ્રિય; શાંત, સૌમ્ય
૨૧૨૪	મુખમાંથી ફૂલ ઝરે	કોમળ સ્વરે, મીઠાં વચન બોલે

પૃ. ૬૫

૨૧૨૫	બિલોરીનો કકડો	પાસાવાળો રંગબેરંગી કાચ, એક રૂપિયાના જૂના દ૪ પૈસા અને એક પૈસાના બે કાચ મળતા એટલી ઓછી કિંમતની વસ્તુ
૨૧૨૬	શિરછત્ર	ત્રિ, શિરસ્+છદ્ । પિતા (માનાર્થે), માથાના છત્રરૂપ, શિરચ્છત્ર
૨૧૨૭	કૃપા કરીને	મહેરબાની કરીને, કરુણા કરીને, વિનંતિ

શિક્ષાપાઠ ૧૧ : સદ્ગુરુતત્ત્વ ભાગ ૨

એપ્રિલ ૧૮૮૪

૨૧૨૮	મધ્યમ	વચલા
૨૧૨૯	કર્માવરણ	કર્મરૂપી આવરણ
૨૧૩૦	નાવિક	નૌ+ઠન્ । નાવ (વહાણ-હોડી) હંકારનાર, માઝી, કર્ણધાર
૨૧૩૧	સદ્ધર્મનાવ	સત્ ધર્મરૂપી નાવ

૨૧૩૨	તત્ત્વજ્ઞાન	છ દ્રવ્ય, નવતત્ત્વ વગેરે
૨૧૩૩	સ્વસ્વરૂપભેદ	આત્માના દ્રવ્ય ગુણ-પર્યાય, સમ્યક્ દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્ર્ય, શુભ-અશુભ-શુદ્ધ ભાવ વગેરે
૨૧૩૪	લોકાલોકવિચાર	છ દ્રવ્યોનું હોવાપણું જેમાં છે તે લોક અને એ સિવાયના અલોકનો વિચાર
૨૧૩૫	સંસારસ્વરૂપ	સમ+સૂ+ચાર ગતિમાં પરિભ્રમણ રૂપ સંસારમાં ક્યાંય સુખ નથી, સંસાર અસાર છે એમ વિચારવું
૨૧૩૬	યથાતથ્ય	યદ્+થાલ્+તથા+યત્ । જેમ છે તેમ, સંપૂર્ણ સત્ય, બિલકુલ ઠીક
૨૧૩૭	ક્ષાંત	ક્ષમ્ । ક્ષમાયુક્ત
૨૧૩૮	દાંત	દમ્ । ઈન્દ્રિયદમન કરનારા
૨૧૩૯	નિરારંભી	નિર્+આ+રમ્ । આરંભ રહિત, હિંસા-આરંભ વિનાના
૨૧૪૦	જિતેન્દ્રિય	જિ+ક્ત+ઇન્દ્રિય । પાંચે ઈન્દ્રિયોને જીતનાર, ઈન્દ્રિયો પર સંયમ રાખનાર
૨૧૪૧	નિમગ્ન	નિ+મસ્જ્ । ડૂબેલા, તલ્લીન, લીન
૨૧૪૨	નિર્વાહ	નિર્+વહ્ । રક્ષણ, પોષણ
૨૧૪૩	સર્વ આહાર	અસણં, પાણં, ખાઈમં, સાઈમં; ખાદ્ય, પેય, લેહ્ય; સ્વાદ્ય, ખાવા જેવા, પીવા જેવા, ચાટવા જેવા, સ્વાદવા જેવા-મુખવાસ, સૂકામેવા, ફળ વગેરે
૨૧૪૪	નીરાગતા	નિર્+આગસ્ । રાગદ્વેષરહિતતા, વીતરાગતા
	શિક્ષાપાઠ ૧૨ : ઉત્તમ ગૃહસ્થ	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૧૪૫	સામાયિક	સમય+ઇક । સમ+અય+ઇક । બે ઘડી સુધી સમતા ભાવમાં રહેવું, વાંચો શિક્ષાપાઠ ૩૭, ૩૮, ૩૯
૨૧૪૬	ક્ષમાપના	ક્ષમ્ । ભૂલની માફી માગવી; આલોચના, પ્રતિક્રમણ વગેરે
૨૧૪૭	ચોવ્યાહાર- પ્રત્યાખ્યાન	ચતુર્+વિ+આહાર । અસણં એટલે અન્ન; પાણં એટલે પાણી; ખાઈમં એટલે ફળ, પીણાં, સૂકો મેવો વગેરે; સાઈમં એટલે એલચી-સોપારી વગેરે મુખવાસ. આ ચારે આહાર વાપરવાનો સૂર્યાસ્તથી સૂર્યોદય સુધી ત્યાગ
૨૧૪૮	યમનિયમ	યમ્ । નિ+યમ્ । અણુવ્રત વગેરે આખી જિંદગી સુધી પાળે તે યમ અને અમુક મર્યાદિત સમય સુધી પાળે તે નિયમ
૨૧૪૯	યથાશક્તિ	શક્તિ પ્રમાણે
૨૧૫૦	સત્પાત્રે	જેને સત્ પ્રાપ્ત છે તેને, સમ્યક્દૃષ્ટિ ગૃહસ્થને-શ્રાવક-શ્રાવિકાને, મુનિને
	પૃ. ૬૬	
૨૧૫૧	ઉપજીવિકા	ઉપ+જીવ્ । જેના વડે આજીવિકા મળે તે નોકરી-ધંધા વગેરે
૨૧૫૨	સીંધવું	રાંધવું, રાંધવું-સીંધવું સાથે વપરાય છે
૨૧૫૩	યથાયોગ્ય	યોગ્યતા પ્રમાણે
૨૧૫૪	યાચક	યાચ્ । માગનાર
૨૧૫૫	ક્ષુધાતુર	ક્ષુધ્+આતુર । ભૂખ્યો, ભૂખથી પીડિત-દુઃખી
૨૧૫૬	સમર્યાદ	સ+મર્યા+દા । આટલું મેળવવું એમ હદ, સીમા સાથે, મર્યાદા સહિત
૨૧૫૭	શાસ્ત્રસંચય	શાસ્+ષ્ટ્રન્+સમ્+ચિ । ધાર્મિક પુસ્તકો-શાસ્ત્રો ભેગા કરવાં-વાંચવાં
૨૧૫૮	અલ્પ આરંભ	હિંસાનાં કાર્ય ન છૂટકે કરે અને તે પણ બહુ થોડાં
૨૧૫૯	ઉત્તમ ગતિ	ઉદ્+તમ+ગમ્ । સર્વોત્તમ ગતિ, મોક્ષ, પરંપરાએ મોક્ષ

શિક્ષાપાઠ ૧૩ : જિનેશ્વરની ભક્તિ ભાગ ૧ એપ્રિલ ૧૮૮૪

૨૧૬૦	જિજ્ઞાસુ	જ્ઞા+સન્+उ । જાણવાની-આત્મતત્ત્વને ઓળખવાની અભિલાષા રાખનાર પોતાની પકડ મૂકે તે જિજ્ઞાસુ (ઉપદેશામૃતજી પૃ. ૧૫૧-૧૧)
૨૧૬૧	બ્રહ્મા	પૌરાણિક માન્યતા પ્રમાણે સમગ્ર સૃષ્ટિના કર્તા, વિશ્વકર્મા, પ્રજાપતિ
૨૧૬૨	વિષ્ણુ	વિષ્+નુક્ । પૌરાણિક માન્યતા પ્રમાણે સમગ્ર સૃષ્ટિના પાલનકર્તા, પરમેશ્વરનું સત્ત્વ ગુણનું સ્વરૂપ
૨૧૬૩	સૂર્ય	આપણાં ગ્રહમંડળનો નિયામક તેજસ્વી ગોળો, મધ્યયુગમાં સૂર્યને દેવ ગણી પૂજતા, જિનાગમ પ્રમાણે જ્યોતિષ્કાયના એક દેવ
૨૧૬૪	અગ્નિ	અગ્નિ ખૂણાનો અધિષ્ઠાતા દેવ; પંચ મહાભૂતોમાં તેજસ્ તત્ત્વનો અધિષ્ઠાતા દેવ; પારસીઓ અગ્નિનાં ધર્મસ્થળ(અગિયારી)માં સતત પ્રજ્વલિત રાખે છે તે અગ્નિ - આતશ-આતિશ
૨૧૬૫	ભવાની	भव । ભવ-રુદ્રનાં પત્ની, પાર્વતી, ગૌરી, શક્તિ, માતાજી
૨૧૬૬	પેગંબર	માનવજાત માટે ઈશ્વરનો પયગામ-સંદેશ લઈ આવનાર પવિત્ર મહાપુરુષ
૨૧૬૭	ઈસુ ખ્રિસ્ત	ખ્રિસ્તી ધર્મના સંસ્થાપક મહાપુરુષ, જીસસ ક્રીસ્ટ, ઈસા મસીહ
૨૧૬૮	ભાવિક	भू । ભાવુક, આસ્થાવાળા, શ્રદ્ધાળુ
૨૧૬૯	ઉપાસક	उप+आस् । આરાધના-ઉપાસના કરનાર, સેવા-પૂજન-પરિચર્યા કરનાર
૨૧૭૦	અપૂજ્ય	अ+पूज् । નહિ પૂજવા યોગ્ય
૨૧૭૧	પડખામાં	पार्श्व । સ્પર્શ+શ્વળ્ । પાસે, બાજુમાં, નજીકમાં
૨૧૭૨	જપમાળા	જાપ કરવાની માળા, મોટેભાગે ૧૦૮ મણકાની, ૨૭-૫૪ની પણ હોય
૨૧૭૩	વ્યગ્ર	वि+अग्+रक् । વ્યાકુળ, પરેશાન, ભયભીત, વિકળ, અસ્થિર
૨૧૭૪	અવતાર	अव+तृ । જન્મ, જન્મધારણ, દેવી તત્ત્વ-પુરુષનો જન્મ, પ્રાદુર્ભાવ
૨૧૭૫	દૂષણ	दूष् । દોષ

પૃ. ૬૭

૨૧૭૬	સર્વદૂષણરહિત	अदारे दोष रहित
૨૧૭૭	કર્મમલહીન	ચારે ઘાતી કર્મ વિનાના
૨૧૭૮	મુક્ત	मुच् । તે ભવને અંતે મોક્ષે જવાના તેથી જીવન્મુક્ત
૨૧૭૯	સકળ ભયરહિત	મોહનીય કર્મનો ક્ષય થતાં ભય નોકષાય કે સાતે ભય વગરના
૨૧૮૦	સર્વજ્ઞ	સર્વને સંપૂર્ણ જાણનાર
૨૧૮૧	સર્વદર્શી	સર્વને સંપૂર્ણ દેખનાર
૨૧૮૨	નિર્વિકાર	निर्+वि+कृ । વિકાર-ફેરફાર વિનાના, અપરિવર્તિત; નિઃસ્વાર્થી
૨૧૮૩	ભાંગ	भंग । કેફી છોડ-ગાંજાના પાંદડાં, કળી, રસ, પીણું
૨૧૮૪	નશો	કેફ
૨૧૮૫	દર્પણ	दृप् । અરીસો, આરસી, આદર્શ, આયનો, શીશા

શિક્ષાપાઠ ૧૪ : જિનેશ્વરની ભક્તિ ભાગ ૨ એપ્રિલ ૧૮૮૪

૨૧૮૬	આર્ય સત્ય	ઉત્તમ, શ્રેષ્ઠ, મહાન સત્ય કહેનાર મુમુક્ષુ, સમ્યગ્દૃષ્ટિ, સુગુરુ
૨૧૮૭	ધ્યાતાં	ध् । ધ્યાન, ધ્યાવન કરતાં કરતાં
૨૧૮૮	લોગસ્સ	लोक । લોકસ્ય । લોકના

૨૧૮૯.	જિનેશ્વરો	જિન+ईश्वराः । तीर्थકરો	
પૃ. ૬૮			
૨૧૯૦	નામનિક્ષેપે	નામન્+નિ+ક્ષિપ્ । નામથી આરોપણ-પરિચય-જ્ઞાન દ્વારા; નામ-સ્થાપના-દ્રવ્ય-ભાવ આ ૪ નિક્ષેપમાં ૧લા ભેદ વડે	
૨૧૯૧	પ્રકાશ	પ્ર+કાશ્ । જ્ઞાન, બોધ	
૨૧૯૨	મોરલીના નાદથી	મુસ્+લા । મદારીનાં મોરલી નામનાં વાજિંત્રનું સંગીત સાંભળવાથી	
૨૧૯૩	યથામતિ	બુદ્ધિ-માન્યતા મુજબ	
	શિક્ષાપાઠ ૧૫ : ભકિતનો ઉપદેશ		એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૧૯૪	તોટક છંદ	ત્રોટક । ૧૨ અક્ષરનો એક અક્ષરમેળ છંદ	
૨૧૯૫	મનવાંછિત	મન્+વાञ्छ । મનગમતાં	
૨૧૯૬	ફળપંક્તિ	ફલ+પञ्ચ । ફળ-પરિણામની હાર, શ્રેણી; પનો સમૂહ; ૧૦ની સંખ્યા; પંગત	
૨૧૯૭	તરુકલ્પ	ત્+ઉ+ક્લ્પ્ । કલ્પવૃક્ષ, કલ્પો-માગો તે મળે તેવું વૃક્ષ, સમુદ્રમંથન બાદ ૧૪ રત્નો મળ્યાં તેમાનું ૧	
૨૧૯૮	ભવંત	ભૂ । ભવાંત, ભવનો અંત-મોક્ષ; આપ; વર્તમાન સમય; થવું તે-હોવું તે	
૨૧૯૯	લહો	લભ્ । પ્રાપ્ત કરો, મેળવો; ભાળો; પિછાનો; સમજો, ધ્યાનથી સાંભળો	
૨૨૦૦	મુદા	મુદ્ । આનંદ	
૨૨૦૧	મનતાંપ	મન્+તપ્ । માનસિક તાપ	
૨૨૦૨	ઉતાપ	ઉ, ઊત, ઉદ્+તપ્ । વિશેષ ચિંતા, દુઃખ, અનિશ્ચિતતા, બળાપો, ઉતાપ; પ્રશ્ન	
૨૨૦૩	તમામ	બધા, સર્વ; સંપૂર્ણ	
૨૨૦૪	મટે	મટ્ । દૂર જાય, નાશ થાય, નિર્બળ થાય	
૨૨૦૫	નિર્જરતા	નિર્+જૃ । કર્મોની નિર્જરા, કર્મોનું આત્માથી છૂટા પડવું-જરી જવું-ખરી જવું	
૨૨૦૬	વણદામ	વિના+દ્રમ । પૈસા-કિંમત ખર્ચ્યા વગર, મફત, અ-મૂલ્ય	
૨૨૦૭	ગ્રહી	ગ્રહ્ । લો, કરો, ગ્રહણ કરો	
૨૨૦૮	સમભાવી	સમ્+ભૂ । રાગદ્વેષરહિત ભાવ, સમાન ભાવ	
૨૨૦૯	જડ	જલ+અચ્ । ૫ સ્થાવરકાયા, એકેન્દ્રિય જીવ, ગતિહીન-તેજહીન જીવ	
૨૨૧૦	મંદ	મન્દ્ । બે-ત્રણ-ચાર ઈન્દ્રિયવાળા (વિકલેન્દ્રિય) જીવ; નાના, મંદબુદ્ધિવાળા	
૨૨૧૧	અધોગતિ	અધસ્+ગમ્, ગતિ । નરક ગતિ, દુર્ગતિ	
૨૨૧૨	સમરો	સ્મૃ । સ્મરો, યાદ કરો	
૨૨૧૩	સુમંત્ર	સુ+મન્ । મોક્ષે લઈ જાય તેવો શ્રેષ્ઠ મંત્ર; મનને તારે-રક્ષણ કરે તેવો મંત્ર, આત્મા સાધ્ય કરવા માટેના ગૂઢ શબ્દો	
૨૨૧૪	ક્ષય	ક્ષી । નાશ, ક્ષીણ; એ નામનો રોગ	
૨૨૧૫	રાગકથા	રજ્ઞ્+કથ્ । રાગભાવની-વિભાવની-આસક્તિની-મૈથુનની વાતો	
૨૨૧૬	નૃપચંદ્ર	નૃ+પા+ચન્દ્ । રાજચંદ્ર, પરમકૃપાળુદેવ પોતે	
૨૨૧૭	પ્રપંચ	પ્ર+પञ्ચ । પાંચ ઈન્દ્રિયના વિષયો વડે થતા કષાયો, સંસાર, વિસ્તાર	
૨૨૧૮	દહો	દહ્ । બાળો, ક્ષય કરો	
પૃ. ૬૮	શિક્ષાપાઠ ૧૬ : ખરી મહત્તા		એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૨૧૯	મહત્તા	મહત્ । મોટાઈ, મહાનતા, મહત્ત્વ	

૨૨૨૦	મિથ્યા	મિથ્ । નકામું, અર્થહીન
૨૨૨૧	લઘુતા	લઘુ+તલ્ । હલકાપણું, તુચ્છતા; સંક્ષિપ્તતા; સરલતા
૨૨૨૨	બેભાનતા	છકી જવું; ભાન-શુદ્ધિ વિનાની દશા
૨૨૨૩	મૂઢતા	મુહ્ । હિત-અહિત ન સમજવું, મૂર્ખતા, મૂર્ખાઈ
૨૨૨૪	શાશ્વત	શશ્વત્ । હંમેશા, સદાકાળ; નિત્ય, સદૈવ
પૃ. ૬૯		
૨૨૨૫	પરોપકાર	પર+ઉપ+કૃ । બીજાનું ભલું કરવું, બીજા ઉપર ઉપકાર કરવો
૨૨૨૬	પરદુઃખભંજન	પર+દુઃખ+ખજ્ । બીજાનું દુઃખ દૂર કરનાર, ભાંગનાર, નાશ કરનાર
૨૨૨૭	ધરી રહે છે	અધૂરી રહે છે
૨૨૨૮	વખતે	કદાચ, પ્રસંગ-સમય આવ્યે
૨૨૨૯	ભિક્ષુક	ભિક્ષ્ । ભિક્ષુ, સાધુ, નિર્ગ્રંથ
૨૨૩૦	બ્રહ્મદત્ત ચક્રવર્તી	આ અવસર્પિણી કાળના ૨૨ મા-૨૩ મા તીર્થંકરની વચ્ચેના ગાળામાં થયેલા છેલ્લા ૧૨ મા ચક્રવર્તી જે સાતમી નરકે ગયા
શિક્ષાપાઠ ૧૭ : બાહુબળ		એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૨૩૧	બાહુબળ	ઋષભદેવ ભગવાનના પુત્ર, ભરત ચક્રવર્તીના ભાઈ, ૧ લા કામદેવ
૨૨૩૨	અદ્ભુત	અત્+ભા । આશ્ચર્યજનક, અલૌકિક, અપૂર્વ, અનોખું, વિલક્ષણ
૨૨૩૩	ચરિત્ર	ચર્+ઇત્ર । એક નાયકની કથા, જીવનવૃત્તાંત; ચાલ-ચલગત
૨૨૩૪	ચક્રની ઉત્પત્તિ	કૃ+ક । ચક્રવર્તીના ચૌદ રત્નમાં પહેલું રત્ન જેના વડે છ ખંડ જીતવાનો માર્ગ મળે છે તેનું ઉત્પન્ન થવું
૨૨૩૫	આમ્નાય	આ+મ્ના । અધિકાર, સત્તા; પરંપરા, કુળની રીતિ; મંત્રણા, પરામર્શ; મત
૨૨૩૬	છ ખંડ	ગંગા અને સિંધુ નદી તથા વૈતાલ્ય પર્વતને કારણે ભરતક્ષેત્રના થતા છ ભાગ
૨૨૩૭	અંગીકાર	અન્ગ+ચ્વિ+કૃ । સ્વીકાર
૨૨૩૮	મંડાયું	મણ્ડ્ । શરૂ થયું
૨૨૩૯	એક વીર્યથી	વીર્+યત્ । એક પિતાથી
૨૨૪૦	પ્રભાવ	પ્ર+ભૂ । અસર
૨૨૪૧	ભરતેશ્વર	ઋષભદેવ ભગવાનના પુત્ર, બાહુબલિજીના ભાઈ, પ્રથમ ચક્રવર્તી
૨૨૪૨	મુષ્ટિ	મુષ્ । મુઠ્ઠી, મૂઠી
૨૨૪૩	ઉગામી	ઉદ્+ગમ્ । મુઠ્ઠી વાળીને હાથ ઊંચો કર્યો
૨૨૪૪	આદીશ્વર	આદિ+ઈશ્વર । આ અવસર્પિણી કાળના પ્રથમ તીર્થંકર
૨૨૪૫	આર્ય-આર્યાથી	ઋ । સાધુ-સાધ્વીઓ-શ્રાવકો સાથે
૨૨૪૬	હાડકાંનો માળો	હાડકાં ગણી-જોઈ શકાય તેવું, હાડપિંજર જેવું શરીર
૨૨૪૭	અંકુર	અન્કુ+ર્ । બી, બીજ, ફણગો; ડાભ, પ્રશાખા, પલ્લવ
૨૨૪૮	સિદ્ધિ	સિધ્ । આત્મસિદ્ધિ, આત્મશુદ્ધિ, આત્મસફળતા, આત્મસાર્થકતા
૨૨૪૯	બ્રાહ્મી	ઋષભદેવ ભગવાન અને સુનંદાજીનાં પુત્રી
૨૨૫૦	આર્યવીર	ઉત્તમ ભાઈ
૨૨૫૧	શોભ્યું	શુષ્ । શોષાયા, સુકાયા, દૂબળા થયા, કૃશ થયા

પૃ. ૭૦

૨૨૫૨.	કૈવલ્યકમળા	કે+વલ્ । કમ્+અલ્ । કેવળજ્ઞાન રૂપી લક્ષ્મી, સુંદરી
૨૨૫૩	દુરિત	દુ+રુક્+ઇત્ । અશુભ કર્મ, પાપ; દુષ્ટ, મુસીબત, વિપત્તિ; કઠિન, કઠણાઈ
	શિક્ષાપાઠ ૧૮ : ચાર ગતિ	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૨૫૪	શાતાવેદનીય	વેદનીય કર્મનો પ્રકાર જે ભોગવતાં જીવને શાતા લાગે છે તે
૨૨૫૫	અશાતા વેદનીય	વેદનીય કર્મનો પ્રકાર જે ભોગવતાં જીવને અશાતા લાગે છે તે
૨૨૫૬	સંસારવન	સમ્+સૃ+વન્ । સંસાર રૂપી જંગલ; આવાસસ્થાન
૨૨૫૭	મદિરાપાન	મદ્+પા । દારૂનું સેવન, મદ્યપાન, સુરાપાન
૨૨૫૮	વિશ્રામ	વિ+શ્રમ્ । આરામ, વિસામો, શાંતિ, અંત
૨૨૫૯	વ્યાપ્ત	વિ+આપ્ । છવાયેલો, પથરાયેલો, ચારે તરફથી ઘેરાયેલ
૨૨૬૦	અંગછેદન	અઙ્ગ+છિદ્ । શરીરના અવયવોને કાપી નાખે તે
૨૨૬૧	વધબંધન	હન્+બન્ધ્ । બાંધીને મારી નાખે તે
૨૨૬૨	તાડન	તઙ્ । મારવું, પીટવું
૨૨૬૩	ભારવહન	ભૃ+વહ્ । શક્તિ કરતાં ઘણું વધારે વજન ઉપાડવું
૨૨૬૪	પ્રમુખ	પ્ર+મુખ્ । મુખ્યત્વે
૨૨૬૫	મત્સર	મદ્+સરન્ । ઈર્ષ્યા, અદેખાઈ, અસૂયા, જલન, દાહ
૨૨૬૬	શ્રેષ્ઠ	પ્રશસ્ત્ય+શ્રેષ્ઠન્ । સૌથી સારી (ચાર ગતિમાં), સર્વોત્તમ, સર્વોત્કૃષ્ટ
૨૨૬૭	દુર્લભ	દુર્+લભ્ । મહામુશ્કેલીએ મળે તે, મળવું મુશ્કેલ
૨૨૬૮	પમાય છે	પ્રાપ્ત થાય છે
૨૨૬૯	અંતરાય	અન્તર+અય્ । મુશ્કેલી, વિઘ્ન
૨૨૭૦	તરુણ	યુવાન
૨૨૭૧	સુકુમાર	નાજુક, કોમળ
૨૨૭૨	લાલચોળ	ચોલ્ । ખૂબ લાલ, રાતો મજાઠ
૨૨૭૩	સૂચા ઘોંચવાથી	કોથળા સીવવાની કે ભરતગૂંથણની લાંબી મોટી સોય જોરથી ખોંસવાથી
૨૨૭૪	નિંદદૃષ્ટિ	નિન્દ્+દૃષ્ । જ્ઞાની પુરુષો નિંદે એવી વર્તના, વ્યસન
૨૨૭૫	ઘટમાળ	રેંટના ડોલચા-ઘડાની માફક ચાલતી પરંપરા
૨૨૭૬	કેશ	વાળ
૨૨૭૭	ધવળ	સફેદ, શ્વેત
૨૨૭૮	આય	શક્તિ, ત્રેવડ, પહોંચ, હિંમત; લાભ, આવક, પેદાશ; આયુષ્ય

પૃ. ૭૧

૨૨૭૯	લડથડિયાં ખાતાં	પડતાં પડતાં રહી જાય તેમ
૨૨૮૦	જીવનપર્યંત	જીવે ત્યાં સુધી, આજીવન
૨૨૮૧	ખાટલે પડ્યા રહેવું	પથારીવશ થવું
૨૨૮૨	શ્વાસ	શ્વસ્ । દમ, હાંફણ, શ્વાસોચ્છ્વાસને મુશ્કેલ બનાવે તે રોગ
૨૨૮૩	ખાંસી	કાશ્ । ભારે ઉધરસ
૨૨૮૪	વળગે છે	વિ+લ્ગ્ । થાય છે, ચોંટે છે, વિશેષ પ્રકારે લાગે છે
૨૨૮૫	કાળ	કલ્ । મોત, મરણ, જે તે ભવનું આયુષ્યકર્મ ભોગવાઈ જાય તે સમય

૨૨૮૬	કોળિયો કરી જાય	મરી જવું પડે, દેહ છોડવો પડે
૨૨૮૭	હતી ન હતી થઈ જાય	ખલાસ થઈ જાય, નાશ પામી જાય
	શિક્ષાપાઠ ૧૯ : સંસારને ચાર ઉપમા ભાગ ૧	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૨૮૮	છાજતી	શોભતી, યોગ્ય
૨૨૮૯	ભમરીઓ	ધુમરી
૨૨૯૦	ખરાબા	સમુદ્રમાં ઢંકાયેલા ખડક
૨૨૯૧	વડવાનલ	બલ્+વા+અનલ । વડવા=ઘોડી, અનલ=અગ્નિ. સમુદ્ર પેટાળમાં રહેતો અગ્નિ
૨૨૯૨	ઈધન	બળતણ
૨૨૯૩	સીંદરી	નાળિયેરના રેષામાંથી બનતી દોરી
૨૨૯૪	ધુવડ	આંખ હોવા છતાં રાત્રે જ જોઈ શકે તેવું પક્ષી; ગમાર, મૂર્ખ
પૃ. ૭૨	શિક્ષાપાઠ ૨૦ : સંસારને ચાર ઉપમા ભાગ ૨	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૨૯૫	ધરી	ગાડાંના પૈડાના આરા જેની આસપાસ ફરે છે તે
૨૨૯૬	આરા	ગાડાંના પૈડાના એક સરખા અંતરે રહેલા બાર ભાગ
૨૨૯૭	અધોઉપમા	હલકી-તુચ્છ સરખામણી
૨૨૯૮	ભક્ષ	મક્ષ । નાશ; ભક્ષણ-ખાઈ જવું
૨૨૯૯	બુઝાઈ જાય	હોલવાઈ જાય, ઠરી જાય, શાંત થાય
૨૩૦૦	નિર્બૂઝ	ન હોલવાય તેવો, પ્રકાશમાન
૨૩૦૧	અનુપાન	ઔષધની સાથે કે ઉપર ખાવા-પીવામાં આવતી વસ્તુ – મધ, ગોળ કે દૂધ મધ અભાક્ષ્ય હોવાથી વાપરવા માટે કૃપાભુદેવની આજ્ઞા જથી
	શિક્ષાપાઠ ૨૧ : બાર ભાવના	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૩૦૨	અનિત્ય	ન ટકે તેવું, નાશ પામે તેવું
૨૩૦૩	રોગજરા	દર્દ અને ઘડપણ
પૃ. ૭૩		
૨૩૦૪	પ્રવર્તમાન	પ્ર+વૃત્ । વર્તતો, રહેતો
૨૩૦૫	સમ્યક્જ્ઞાન	સાયું જ્ઞાન, આત્મા જેમ છે તેમ જાણવો તે, સમ્યક્દર્શન સહિતનું જ્ઞાન
	શિક્ષાપાઠ ૨૨ : કામદેવ શ્રાવક	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૩૦૬	કામદેવ શ્રાવક	મહાવીર સ્વામીના સમયના ૧૦ શ્રાવકોમાં ૨ જા શ્રાવક
૨૩૦૭	એક વેળા	એક વખત
૨૩૦૮	ધર્મ અચળતા	ધર્મમાં ચળે નહિ તેવી દૃઢતા, સ્થિરતા
૨૩૦૯	ચળાવી આપીને	ચલ્ । અસ્થિર કરીને, વિચલિત કરીને, બદલીને
૨૩૧૦	લીન	લી । મગ્ન, ડૂબેલો, એકીભૂત
૨૩૧૧	ગૂંધો	ગૃ । ખૂંધો, કચર્યો, પગ નીચે દાબી દીધો; માર્યો, ઠોક્યો
૨૩૧૨	અચળ	અ+ચલ્ । અડગ, સ્થિર
૨૩૧૩	ફૂંકાર	ફૂંક સાથે અગ્નિ-વિષ કાઢવું
૨૩૧૪	અકુહાસ્ય	જોરશોરથી ભયાનક રીતે હસવું
૨૩૧૫	હીનતા	ગૌણતા, ન્યૂનતા; નીચતા, હીનતા, હલકાઈ
૨૩૧૬	પાઈ	રૂપિયાનો ૧૯૨મો ભાગ, તાંબાનો સિક્કો, ૧ આનાની ૧૨ પાઈ

૨૩૧૭	ધર્મશાખ	ધૃ+શાખા । સાક્ષ્ય । ધર્મની આબરૂ, સાક્ષી; અટક
પૃ. ૭૪	શિક્ષાપાઠ ૨૩ : સત્ય	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૩૧૮	પ્રવર્તન	પ્ર+વૃત્ । ચાલવું, ટકવું, ફેલાવું, પ્રવૃત્તિ
૨૩૧૯	અતિશયોક્તિ	અતિ+શી+વચ્ । હોય તે કરતાં વધારે કહેવું, વધારીને બોલવું, અત્યુક્તિ
૨૩૨૦	‘અજાહોતવ્યં’	‘અજની આહુતિ આપવી જોઈએ’, ઉત્તરપુરાણ પ. ૬૭, ૩૨૯
૨૩૨૧	ત્રીહિ	વૃહ્ । ચોખા, ડાંગર; કોઈપણ ધાન્ય
૨૩૨૨	અવળું	ઊંધું, ખોટું, વિરુદ્ધ
૨૩૨૩	બોકડો	બોક્ક । બકરો, અજ
૨૩૨૪	અધ્ધર	સિંહાસનને સ્પર્શે નહિ તેમ, હવામાં લટકે એમ
૨૩૨૫	અંતરીક્ષ	અન્તર+ઈક્ષ્ । પૃથ્વી અને સ્વર્ગની વચ્ચે આકાશ; ધરતી અને આકાશ વચ્ચેની ખાલી જગા — અવકાશ-હવા; અંતર રાખીને
૨૩૨૬	અજ	અ+જ । ફરી ન જન્મે કે ન ઊગે તેવું અનાજ; બકરું, ઘેટું; બ્રહ્મા; ચંદ્ર
૨૩૨૭	કાળ પરિણામ પામ્યો	મરી ગયો, દેહ છૂટી ગયો
પૃ. ૭૫		
૨૩૨૮	શ્રુત કરવા	શ્રુ+વત્ । સાંભળવા, શીખવા, જાણવા, ધ્યાન આપવું
	શિક્ષાપાઠ ૨૪ : સત્સંગ	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૩૨૯	મૂળ	મૂલ્ । કારણ; આરંભ, આધાર, પાયો
૨૩૩૦	પવિત્ર થવા	પૂ+ઇત્ર । કર્મથી છૂટવા
૨૩૩૧	એક ઘડી	૨૪ મિનિટ, થોડી વાર
૨૩૩૨	કોટ્યાવધિ	કોટિ+અવધિ । કરોડ સુધી પહોંચતાં, અપાર, કરોડોથી ગણાતાં હોય તેટલાં
૨૩૩૩	ગાન	ગૈ । ગાવું, ગીત, ભજન
૨૩૩૪	તાન	તન્ । ગાયનના આલાપ; લગની; મસ્તી, તોફાન
૨૩૩૫	સર્વસંગપરિત્યાગ	બધા સંગનો ત્યાગ; અખંડપણે આત્મધ્યાન કે બોધ મુખ્યપણે ન રખાવી શકે એવા સંગનો ત્યાગ (પત્રાંક ૩૩૪)
૨૩૩૬	સમસ્વભાવી	એક સરખા સ્વભાવવાળા, સંસારથી છૂટવાના ભાવવાળા
૨૩૩૭	વર્તનતાનો	વૃત્તિ, વ્યવહારનો
૨૩૩૮	એક-સ્વભાવી	એક આત્માને જ મુખ્ય કરીને સમાગમ કરે તે, આત્મપ્રાપ્તિના ભાવવાળા
૨૩૩૯	નિર્દોષ	સ્વાર્થ-માયા વિનાના, દોષ-પાપ વિનાના
૨૩૪૦	તરંગ	તૃ+અઙ્ગચ્ । મોજું; ખ્યાલ; પ્રકરણ-અધ્યાય; વચ્ચ
૨૩૪૧	લહરીઓ	લહ । મોજું; તરંગ; લહેર, મઝા
૨૩૪૨	મોક્ષજન્મ	મોક્ષ+જન્ । મોક્ષ આપે-જન્માવે તેવું, છૂટાય એવું
૨૩૪૩	માયાવી	મા+યા+વિત્તિ । સ્વાર્થ પોષનાર, કપટી, ધોખાબાજ, ભ્રામક
૨૩૪૪	રાજહંસ	લાલ ચાંચ અને પગવાળી હંસ પક્ષીની શ્રેષ્ઠ જાતિ
૨૩૪૫	કાગ	કૈ+કન્, કાક । કાગડો; નીચ-ઉદ્ધત-તુચ્છ મનુષ્ય, લંગડો માણસ
૨૩૪૬	રાગે	રઙ્ગ । સ્વર, અવાજ દ્વારા
૨૩૪૭	કળાશે	કલ્ । ઓળખાશે, જણાશે
૨૩૪૮	પેટ ભર્યાની વાત	ભોજનકથા; આજીવિકા-ગુજરાન ચલાવવાની વાત

પૃ. ૭૬

૨૩૪૯	ચમત્કૃતિ	ચમત્કાર
૨૩૫૦	દુર્ભાગી	દુસ્+ખજ્ । કમભાગી, કમનસીબ, બદકિસ્મત, અસદ્ભાગી
૨૩૫૧	હિતૈષી	ધા, હિત+ઈષ્ । હિત ઈચ્છનાર, હિતેચ્છુ, હિત થાય-પોષણ મળે તેવું
	શિક્ષાપાઠ ૨૫	પરિગ્રહને સંકોચવો
		એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૩૫૨	પ્રાણી	પ્ર+અન્ । પ્રાણધારી માનવ, પશુ, પક્ષી, જંતુ, જીવડાં વગેરે પ્રત્યેક ચેતન
૨૩૫૩	મર્યાદા	મર્યા+દા । હદ, અવધિ, સીમા
૨૩૫૪	બહુધા	બહુ+ધા । મોટે ભાગે, ઘણું કરીને, પ્રાયઃ; ઘણી રીતે
૨૩૫૫	પ્રથા	પ્રથ્ । ટેવ, રીત, પદ્ધતિ, અભ્યાસ, કીર્તિ, ખ્યાતિ
૨૩૫૬	બહોળા	બૃહ્ । બહુલ । બહુ, વ્યાપક, વિશાળ, મોટા, વિસ્તાર

પૃ. ૭૬

૨૩૫૭	સુભૂમ	૧૮ મા શ્રી અરનાથ તીર્થકરના સમયમાં થયેલા આ ૮ મા ચક્રવર્તી; ૧૨ ચક્રવર્તી અનુક્રમે ભરત, સગર, મઘવા, સનતકુમાર, શાંતિનાથ, કુંથુનાથ, અરનાથ, સુભૂમ, મહાપદ્મ, હરિષેણ, જય અને બ્રહ્મદત
૨૩૫૮	ધાતકીખંડ	લવણસમુદ્રને ફરતો ધાતકી (આંબળાં)ના ઝાડથી ઓળખાતો બીજો દ્વીપ
૨૩૫૯	ચર્મરત્ન	ચક્રવર્તીના ૧૪ રત્ન પૈકી ૭મું રત્ન જે ૨ હાથ લાંબું હોય છે અને ૧૨ યોજન લાંબી-૯ યોજન પહોળી હોડીરૂપે થઈ જાય છે જેથી ચક્રવર્તીની સેના મહાનદીઓ પાર કરી શકે

૨૩૬૦	દેવાંગના	દિવ્, દેવ+અજ્ઞના । દેવી, અપ્સરા
૨૩૬૧	તમતમપ્રભા	નરક સાતમી નરક જ્યાં મહા ઘોર અંધકાર જ છે, મહાતમ:પ્રભા નરક
૨૩૬૨	એકાદશ વ્રત	एक+दश । અગિયાર વ્રત (૫મા પરિગ્રહપરિમાણ વ્રત સિવાયનાં ૧૧)

પૃ. ૭૭

	શિક્ષાપાઠ ૨૬	તત્ત્વ સમજવું	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૩૬૩	મુખપાઠ	વાંચીને એવું યાદ રાખવું જેથી ફરી પુસ્તકની જરૂર ન પડે, કંઠસ્થ, ગોખેલું	
૨૩૬૪	પ્રૌઢ	પ્ર+વહ્ । શાણા, અનુભવી, વિશાળ, પરિપક્વ	
૨૩૬૫	હૃદયગત	હૃદયમાં ગયેલું, આચરણમાં આવેલું, પરિણમન પામેલું	
૨૩૬૬	તત્ત્વને પહોંચી	જવું વિશેષ મર્મ પામવો	
૨૩૬૭	નિર્ગ્રંથ પ્રવચન	જિન પ્રવચન, વીતરાગ વાણી, સદ્ગુરુદેવનાં વચન	
૨૩૬૮	સત્કર્મ	શુભ કર્મ, પુણ્ય	
૨૩૬૯	અર્થપૂર્વક	આત્માર્થે, આત્મભાવે	
૨૩૭૦	ધાર્યા નથી	અવધાર્યા નથી, ઉપયોગપૂર્વક અર્થ શીખ્યા નથી	
૨૩૭૧	પોપટ	લીલા જેવા રંગનું પક્ષી, શુક, તોતા	
૨૩૭૨	બલા જાણે	જાણતો નથી, જાણવાની પરવા નથી, કોણ જાણે, ભગવાન જાણે	
૨૩૭૩	વૈશ્ય	વાણિયા, ૪ વર્ણ અને ૮૪ જ્ઞાતિમાં મુખ્ય	
૨૩૭૪	ઓશવાળ	મારવાડના 'ઓસિયા' ગામમાંથી નીકળેલા, ગુજરાતમાં આવેલ જૈન વણિકો	
૨૩૭૫	ઠાયંભિ	કરું છું, સ્થિત રહું છું, ઠાયંભિ (પ્રાકૃત ભાષા)	
૨૩૭૬	દેવસી	દૈવસિક । દિવસ સંબંધી	
૨૩૭૭	રાયસી	રાત્રિક । રાત્રિ સંબંધી	

૨૩૭૮	ભદ્રિકતા	મન્દ । સરળતા, ભોળપણ
૨૩૭૯	વિનોદ	વિ+નુદ । હાસ્ય, રમૂજ; આહ્લાદ, પ્રસન્નતા; ઉત્સુકતા, ઉત્કંઠા
૨૩૮૦	ખૂબી	લાક્ષણિકતા, વિલક્ષણતા, નવાઈ, યુક્તિ, લહેજત
૨૩૮૧	બલિહારી	કૃપા, ખૂબી, શાબાશી, વારી જવું, બલિહાર થવું
૨૩૮૨	પાધરી તકરાર	સીધો કજીયો, વિવાદનો વિષય
૨૩૮૩	પાધરી તકરાર લઈ બેઠા	વાંધો પડ્યો-કાઢ્યો
	શિક્ષાપાઠ ૨૭ : યત્ના	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૩૮૪	યત્ના	યત્ । બીજા જીવોને હરકત ન થાય તેમ સાચવીને-કાળજી રાખીને પ્રવર્તવું
૨૩૮૫	વિવેક	વિ+વિચ્ । શુભ-અશુભ કે હિત-અહિતની સમજણ
૨૩૮૬	ઉપતત્ત્વ	મૂળ પછીનું-નજીકનું તત્ત્વ, વૃક્ષનાં ધોરીમૂળ સિવાય બીજાં મૂળિયાની જેમ
પૃ. ૭૮		
૨૩૮૭	ન્યૂનતા	નિ+ઠ્ઠ્ । ઓછપ, અપૂર્ણતા, અધૂરપ
૨૩૮૮	વેગભરી	વિજ્ । ઝડપ, આવેશ, આવેગ, ઉત્તેજના, અનુરાગવાળી
૨૩૮૯	સંખાળો	પાણી ગાળતાં ગળણામાં રહી જતાં જંતુ, પાણી, કચરો તે પાણી જ્યાંથી આવ્યું હોય તે જ જળાશય, કૂવા, વાવમાં નાખવું, જિવાની પણ કહે છે
૨૩૯૦	અંખેર્યે	ઝાટક્યે, ખેરવ્યે
૨૩૯૧	પૂંજ્યા પ્રમાજર્યા વગર	પૂજ્ । પ્ર+માર્જ્ । ચીજવસ્તુ લેતાં-મૂકતાં સૂક્ષ્મ જીવો દબાઈ ન જાય માટે ઊંનના રેખાવાળી પોંજણીનો ઉપયોગ કર્યા વિના
૨૩૯૨	ઠામ	સ્થામ્ । વાસણ; ઠેકાણું; આસન
૨૩૯૩	આંગણામાં	અઙ્ગન । ફળિયામાં, ચોકમાં
૨૩૯૪	એઠ	ઉદ્+શિષ્ટ । કંઈ પણ ખાતાં-પીતાં છાંડેલી-છોડી દીધેલી-રાખી દીધેલી વસ્તુ
૨૩૯૫	ધખધખતી	ધક્ । ગરમાગરમ, સમસમતી
૨૩૯૬	દ્રવ્યે	દૃ । સ્થૂળ દૃષ્ટિએ, બાહ્ય રીતે, દેખીતો
૨૩૯૭	નિરપરાધી	નિર્+અપ+રાધ્ । (જંતુઓ, જીવડાં) અપરાધ વિનાના, નિર્દોષ
૨૩૯૮	શ્રાવક	શ્રુ । જૈન ગૃહસ્થ, સાંભળનાર; શિષ્ય
	શિક્ષાપાઠ ૨૮	રાત્રિભોજન
		એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૩૯૯	તમસ્કાય	આહાર જેવા જ રંગના અંધારામાં ઉત્પન્ન થતા, ન દેખી શકાય તેવા જીવ પાણીનું, જીવનું, પુદ્ગલનું પરિણામ; અરુણવર સમુદ્રથી નીકળી પાંચમા દેવલોક સુધી પહોંચેલા જીવ (ધુમ્મસ); અંધકારપ્રયય
૨૪૦૦	આણેલાં	આ+ની । લાવેલાં
૨૪૦૧	કરોળિયો	મુખની લાળના તંતુઓથી જાળું બાંધનારું તથા ભીંત વગેરે પર ઝીણા સફેદ પડને રહેવાનું સ્થાન બનાવનારું આઠ પગવાળું જંતુ, ચંદ્રિન્દ્રિય
૨૪૦૨	મચ્છર	નાનું ઊડતું, કરડતું, ચેપી જીવડું, ચંદ્રિન્દ્રિય જીવ
૨૪૦૩	પુરાણ	પુરા+ની । પ્રાચીન, જૂનું, પુરાણું પુસ્તક જેમાં અનેક મહાપુરુષોનાં ચરિત્ર હોય; વેદવ્યાસ રચિત ૧૮ પુરાણ; કંટાળાભરેલી લાંબી વાત
૨૪૦૪	આયુર્વેદ	આ+ઇર્ણ+વેદ્ । આયુસ્+વેદ । આર્યોનું વૈદકશાસ્ત્ર, ચિકિત્સાશાસ્ત્ર
૨૪૦૫	વાળુ	વિકાલક । સાંજનું ભોજન

૨૪૦૬	સૂક્ષ્મ શિક્ષાપાઠ ૨૯	સૂચ્+મન્ । ઝીણો, બહુ બારીક; સવિસ્તર, વિસ્તૃત; તુચ્છ, પાતળા; ઉત્તમ સર્વ જીવની રક્ષા ભાગ ૧	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૪૦૭	જગતિતળ	ગમ્+અતિ+તલ । પૃથ્વીનું તળ-પટ, દુનિયા; માનવજાત, લોકો	
૨૪૦૮	ઝનૂની	અવિચારી ગુસ્સા, આંધળા ક્રોધ કે ગાંડા જુસ્સાથી ભરેલા	
૨૪૦૯	હૃદયપટ	હૃદયરૂપી વસ્ત્ર, હૈયાના કોમળભાવો-લાગણી, પ્રેમ, દયા, સમભાવ	
પૃ. ૭૯			
૨૪૧૦	બેધડક	ધડક કે ડર રાખ્યા સિવાય, જરૂર	
૨૪૧૧	યજ્ઞયાગ	યજ્ । હોમહવન	
૨૪૧૨	વિરક્ત	વિ+રક્ । બાકાત, ઉદાસીન; ઉત્તેજિત; અપ્રસન્ન; અત્યંત લાલ	
૨૪૧૩	સિદ્ધાર્થ	શ્રી મહાવીર સ્વામીના પિતાનું નામ	
૨૪૧૪	ભૂપાળ	ભૂ+પાલ્ । રાજા, પૃથ્વી પાલક	
૨૪૧૫	યોગબળ	યુજ્+બલ્ । બેઉ પ્રકારના યોગથી કે એમાંના એકથી મળેલી શક્તિ	
૨૪૧૬	વિમળ	વિ+મલ્ । પવિત્ર, રાગ-દ્વેષ-અજ્ઞાનરૂપી મળરહિત	
૨૪૧૭	અભયકુમાર	શ્રેણિક રાજા અને નંદા રાણીના પુત્ર, અત્યંત બુદ્ધિશાળી મંત્રી	
૨૪૧૮	યૌક્તિક	યુજ્ । યુક્તિપૂર્વક, બુદ્ધિપૂર્વક	
શિક્ષાપાઠ ૩૦		સર્વ જીવની રક્ષા ભાગ ૨	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૪૧૯	માંસલુબ્ધ	મન્+સ્+લુભ્ । માંસની આસક્તિવાળા, માંસમાં ગુદ્ધિવાળા	
૨૪૨૦	સસ્તાઈ	સસ્તું, અધિકતા હોવાથી ઓછી કિંમતે ઘણું મળે તે	
૨૪૨૧	અકસ્માત્	અચાનક, એકાએક	
૨૪૨૨	કાળજાનું	કાલેય । કલેજાનું, હૃદયનું, યકૃત, પેટના જમણા ભાગના માંસલ અવયવનું	
૨૪૨૩	સવા ટાંક ભાર	ટંક । છ-સાત ગ્રામ, ૫૦૦ ગ્રામનો ૭૨મો ભાગ તે ૧ ટાંક, સવા પૈસાભાર	
૨૪૨૪	મૂઆ વિના	મૃ । મર્યા વિના	
૨૪૨૫	ભેળી થઈ	ભરાઈ, ભેગા થયા, એકઠી થઈ	
૨૪૨૬	કુશળ	કુશ્+કલન્ । ખબરઅંતર, સમાચાર; કલ્યાણ, મંગળ	
૨૪૨૭	વિસ્મિત	વિ+સ્મિ । આશ્ચર્યચકિત	
પૃ. ૮૦			
૨૪૨૮	સવા પૈસા ભાર	રૂપિયાના જૂના ૬૪ પૈસા, ૧ પૈસો વત્તા (+) ૪થા ભાગનો પૈસો એટલે સવા પૈસો, સવા પૈસાના વજન કે કિંમત જેટલું એટલે જરાક જ	
૨૪૨૯	પ્રતિજ્ઞા	બાધા, પરચ્છેદ, નિયમ, ટેક	
શિક્ષાપાઠ ૩૧		પ્રત્યાખ્યાન	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૪૩૦	પ્રત્યાખ્યાન	પ્રતિ+આ+ખ્યા । પરચ્છેદ; અહિતકારી વસ્તુને ત્યાગવી; ૧૪ પૂર્વમાં ૯મું	
૨૪૩૧	રૂંધન	રુન્ધ્ । નાશ	
૨૪૩૨	વાંસાનો	પૃષ્ઠ । પીઠનો	
૨૪૩૩	વિસ્મૃતિ	વિ+સ્મૃ । ભૂલી જવું, યાદ ન રહે	
૨૪૩૪	શ્રહવું	ગ્રહ્ । લેવું, પકડવું, ખરીદવું	
પૃ. ૮૧		વિનય વડે તત્પની સિદ્ધિ છે	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૪૩૫	વિનય	વિ+ની । કર્મોને વિશેષપણે દૂર કરે તે	

૨૪૩૬	તત્વની સિદ્ધિ	શુદ્ધાત્માની સિદ્ધિ-મોક્ષ
૨૪૩૭	રાજગૃહી નગરી	મગધની રાજધાની, રાજગિર; દક્ષિણ બિહારમાં વિપુલગિરિ, રત્નાગિરિ, ઉદયગિરિ, સોનગિરિ, વૈભારગિરિ એ ૫ ટેકરીઓ વચ્ચે વસેલી નગરી
૨૪૩૮	અકાળે	મોસમ વિના, કટાણે, કસમયે
૨૪૩૯	આંબો	આમ્ર । કેરીનું ઝાડ
૨૪૪૦	લચી	લટકી, ઝૂલી
૨૪૪૧	ગુપ્ત રીતે	ગુપ્ । છાની રીતે, ખબર ન પડે તેમ, છૂપી રીતે, અદૃશ્ય રહીને
૨૪૪૨	માળી	બાગ-બગીચાનું પોષણ-રક્ષણ કરનાર
૨૪૪૩	પોતા આગળ	પોતાની પાસે
૨૪૪૪	અભિલાષ	ઈચ્છા, ઝંખના, આકાંક્ષા
૨૪૪૫	થરથરતે પગે	ધ્રૂજતા પગે, ધ્રૂજતાં ધ્રૂજતાં
૨૪૪૬	લેવા ખાતર	લેવા માટે
૨૪૪૭	સાધ્ય થઈ	પ્રાપ્ત થઈ, આવડી ગઈ, સાધી લીધી
૨૪૪૮	વશીકરણ	વશ કરવાનું સાધન, મંત્ર, વિદ્યા
૨૪૪૯	ઉત્તરાધ્યયન	એક મૂળ સૂત્ર, જેમાં ૩૬ અધ્યયનો છે, મહાવીર સ્વામીની અંતિમ દેશના
૨૪૫૦	વડાનો	વડ્ । વડીલો, મોટા, મુરબ્બીઓનો

શિક્ષાપાઠ ૩૩

સુદર્શન શેઠ

એપ્રિલ ૧૮૮૪

૨૪૫૧	પ્રાચીન કાળમાં	જૂના સમયમાં-જમાનામાં, પહેલાંના સમયમાં, મહાવીર સ્વામી પહેલાં
૨૪૫૨	ક્રાંતિમાન	કમ્+ક્તિન્ । આત્મા-શોભા-દીપ્તિવાળા
૨૪૫૩	ઉજાણી	ઉદ્યાનિકા । વન, મંદિર વગેરે સ્થળે ઊજવાતું જમણ, વનભોજન

પૃ.૮૨

૨૪૫૪	આવાસના ગોખમાં	મહેલના ઝરૂખામાં-બારીમાં
૨૪૫૫	અનુચરી	દાસી
૨૪૫૬	રમ્ય	સ્મ્ । સુંદર, દેખાવડા, મન રમી જાય તેવા
૨૪૫૭	કટાર ભોંકાઈ	બહુ દુઃખ થયું
૨૪૫૮	કારી ઘા	વસમી વેદના
૨૪૫૯	અંધેર	અંધકર । અવ્યવસ્થા, અરાજકતા
૨૪૬૦	કાનના કાચા	વગર વિચાર્યે-તપાસ્યે ગમે તેની વાત માની બેસે તેવા લોકો
૨૪૬૧	તાતા તેલમાં	ઊકળતાં-કડકડતાં તેલમાં
૨૪૬૨	ટાઢા	ઠંડા
૨૪૬૩	શૂળીએ ચઢાવવો	ફાંસી આપવી
૨૪૬૪	સૃષ્ટિના દિવ્ય ભંડારમાં	અજવાળું છે સાચી વાત અંતે પ્રકાશ પામે છે
૨૪૬૫	શૂળી ફીટીને	શૂલ્ । શૂળી ફાટીને, મટીને; પ્રાણદંડ-ફાંસી માટેનું ત્રિશૂળ મટીને
૨૪૬૬	ઝળઝળતું	ઝિલ્લી । પ્રકાશતું, સૂર્યપ્રકાશ જેવું
૨૪૬૭	દેવદુંદુભિ	દુન્દુ+ભા । વિશિષ્ટ પ્રસંગે દેવો દ્વારા વગાડવામાં આવતું વાજિંત્ર, નગારું
૨૪૬૮	સત્યશીળ	સત્ અને શીલ, બ્રહ્મચર્ય
૨૪૬૯	ઝળકી ઊઠ્યું	ઝલકી ગયું, ચળકવા માંડ્યું, તેજ મારવા માંડ્યું, પોત પ્રકાશી ગયું

૨૪૭૦	શ્રેણિએ	શ્રિ+ણિ । ચઢતી-વર્ધમાન દશાએ, સમૂહ-સમુદાય, રેખા-પંક્તિ
	શિક્ષાપાઠ ૩૪	બ્રહ્મચર્ય વિષે સુભાષિત
૨૪૭૧	બ્રહ્મચર્ય	બ્રહ્, બ્રહ્મન્+ચર્ । આત્મામાં ચર્યા; ૮ પ્રકારે મૈથુનનો-અબ્રહ્મચર્યનો ત્યાગ
૨૪૭૨	સુભાષિત	સુ+ભાષ્ । સારાં વચન, સારી ભાષામાં કહેલું કાવ્ય
૨૪૭૩	નીરખીને	નિર્+ઈક્ષ્ । નિરીક્ષણ કરીએ તો પણ, નીરખતાં, જોતાં
૨૪૭૪	નવયૌવના	નુ+અપ્+યુવન્ । તાજી યુવાન સ્ત્રી
૨૪૭૫	વિષયનિદાન	વિષયભોગની ઈચ્છા, વિષયભોગનું કારણ
૨૪૭૬	રમણી	સ્મ્ । સ્ત્રી
૨૪૭૭	નાયક	ની । નેતા, આગેવાન, દોરનાર, મુખ્ય પાત્ર; ૪ પ્રકાર — ધીરોદાત્, ધીરોદ્રત, ધીરલલિત, ધીરપ્રશાંત. એના પણ ૪ ભેદ — અનુકૂળ, દક્ષિણ, શઠ, ધૃષ્ટ
૨૪૭૮	નૃપતિ	નૃ+પા । રાજા, શાસક, માલિક, અધિપતિ
૨૪૭૯	પુર	પ્, પુર્ । શહેર, નગરી; ગઢ; ઘર; અંત:પુર-રાણીવાસ
૨૪૮૦	અધિકાર	અધિ+કૃ । સત્તા, શાસન, કબજો, આધિપત્ય
૨૪૮૧	ટળે	ટલ્ । ન આવે, જતું રહે, દૂર જાય
૨૪૮૨	જ્ઞાન	જ્ઞા । સમ્યક્જ્ઞાન
૨૪૮૩	ધ્યાન	ધ્યૈ । આત્મધ્યાન
૨૪૮૪	છાકે	વધે, છલકાય, ઊભરે, નશો-તોર-મદ ચઢે, બહેકી જાય, ફુલાઈ જાય
૨૪૮૫	જયમ	જેમ
	પૃ. ૮૩	
૨૪૮૬	નવ વાડ	બ્રહ્મચર્યરૂપી વૃક્ષનું રક્ષણ કરનાર નવ વિધિ : વસ્તી, કથા, આસન, ઈન્દ્રિયનિરીક્ષણ, કુડ્યાંતર, પૂર્વકીડા, પ્રણીત રસ (દૂધ-ધી), અતિમાત્રા આહાર અને ભૂષા એ ૯ નો ત્યાગ (વાંચો શિક્ષાપાઠ ૬૯)
૨૪૮૭	લવ	લૂ । ટુકડો; કોઈક જ; લવિંગ; જાયફળ; વાળ; ૩૬ નિમેષ; રામપુત્ર, કુશબંધુ
૨૪૮૮	તત્ત્વવચન	તત્+ત્ત્વ+વચ્ । શાસ્ત્ર વચન, જ્ઞાનીનું વચન, યથાર્થ વચન, નિષ્કર્ષ વાક્ય
૨૪૮૯	સુરતરુ	કલ્પવૃક્ષ, ઈચ્છિત ફળ આપતું વૃક્ષ, દેવતાઈ ઝાડ
૨૪૯૦	વાણી	વણ્+ઈણ્ । વચન, શબ્દ, ભાષા; સરસ્વતી દેવી; વાચાશક્તિ; નાદ-ધ્વનિ
૨૪૯૧	દેહ	દિહ્ । કાયા, શરીર
૨૪૯૨	નરનારી	નૃ+અચ્ । નૃ+અજ્ । પુરુષ-સ્ત્રી
૨૪૯૩	અનુપમ ફળ	ઉપમા ન આપી શકાય તેવું ઉત્કૃષ્ટ ફળ-પરિણામ
૨૪૯૪	પાત્ર	પા+ષ્ટ્રન્ । આધાર; યોગ્યતાવાળો જીવ, યોગ્ય; કોઈપણ વાસણ
૨૪૯૫	મતિમાન	બુદ્ધિશાળી, સુહ, વિચારવાન
	શિક્ષાપાઠ ૩૫	નવકાર મંત્ર
૨૪૯૬	નવકાર મંત્ર	નમસ્કાર મંત્ર, પંચપરમેષ્ઠી મંત્ર, જૈનોનો સુપ્રસિદ્ધ મંત્ર
૨૪૯૭	અરિહંતના	અશોક વૃક્ષ, સુરપુષ્પવૃષ્ટિ, દિવ્યધ્વનિ, ચામર, સિંહાસન, ભામંડલ, દુંદુભિ,
	૧૨ ગુણ	છત્ર એ ૮ પ્રાતિહાર્ય અને અપાયઅપગમ, જ્ઞાન, પૂજા, વચન એ ચાર અતિશય મળી ૧૨ ગુણ

૨૪૯૮	સિદ્ધના ૮ ગુણ	અનંત જ્ઞાન, અનંત દર્શન, અવ્યાબાધ સુખ, અનંત ચારિત્ર, અક્ષય સ્થિતિ અરૂપીપણું, અગુરુલઘુત્વ, અનંત વીર્ય
૨૪૯૯	આચાર્યના ૩૬ ગુણ	૫ ઈન્દ્રિયોનો નિગ્રહ, ૯ ગુપ્તિ-વાડ સહિત બ્રહ્મચર્ય, ૪ કષાયથી મુક્ત, ૫ મહાવ્રત ધારણ, જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર-તપ અને વીર્ય એ ૫ આચારનું પાલન, મન-વચન-કાયની ૩ ગુપ્તિ, ૫ સમિતિ પાલન
૨૫૦૦	ઉપાધ્યાયના ૨૫ (પંચવીશ) ગુણ	૧૧ અંગ (આગમ), ૧૨ ઉપાંગ, ચરણસિત્તેરી અને કરણસિત્તેરી ચરણસિત્તેરી : ૫ મહાવ્રત, ૧૦ યતિધર્મ, ૧૭ સંયમ, ૧૦ વૈયાવચ્ચ, ૯ બ્રહ્મચર્યવાડ, જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર એમ ૩, તપ ૧૨, ૪ કષાયનિગ્રહ કરણસિત્તેરી : ૪ પિંડવિશુદ્ધિ, ૫ સમિતિ, ૧૨ ભાવના, ૧૨ પડિમા, ૫ ઈન્દ્રિયનિગ્રહ, ૨૫ પ્રતિલેખના, ૩ ગુપ્તિ, ૪ અભિગ્રહ.
૨૫૦૧	સાધુના ૨૭ ગુણ	૫ મહાવ્રત, રાત્રિભોજન ત્યાગ, ૫ ઈન્દ્રિય નિગ્રહ, ૬ કાય જીવની રક્ષા, લોભત્યાગ, ક્ષમાધારણ, ચિત્તની નિર્મળતા, વિશુદ્ધ વસ્ત્રપડિલેહણ, સંયમ યોગમાં પ્રવૃત્તિ, અકુશલ મન-વચન-કાયનો ત્યાગ, પરિષદ સહન કરવા, મરણાંત ઉપસર્ગ સહન કરવા શ્વે.આમ્નાય મુજબ, પંચ પરમેષ્ઠિના કુલ ગુણ ૧૦૮ છે, દ્વિગંબર આમ્નાય મુજબ પંચ પરમેષ્ઠિના કુલ ગણ ૧૪૩ છે, અરિહંતના ૩૪ અતિશય અને સાધુના ૨૮ મૂળ ગુણ ગણે એટલે.
૨૫૦૨	અંગૂઠો	હાથ-પગનું પહેલું આંગળું
૨૫૦૩	ટેરવું	આંગળીનો ટોચનો ભાગ
૨૫૦૪	પંચ પરમેષ્ઠિ	પાંચ પરમ ઈચ્છનીય, પરમ કલ્યાણકારી, પરમ ઈષ્ટ
૨૫૦૫	પરમોત્કૃષ્ટ	સર્વશ્રેષ્ઠ
૨૫૦૬	આદ્યરૂપ	શરૂઆતના, પ્રારંભરૂપ
૨૫૦૭	સત્યગુણ	સહજ એવું આત્મસ્વરૂપ
૨૫૦૮	વ્યાખ્યાન	વિ+આ+ખ્યા । ભાષણ, પ્રવચન, ખુલાસાવાર કહેવું, સ્પષ્ટ સમજૂતિ
પૃ.૮૪		
૨૫૦૯	અસિઆઉસા	અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સાધુના એકેકો ૧લો અક્ષર
૨૫૧૦	મહદ્ભૂત	અદ્ભુત, મહાન આત્મા પ્રાપ્ત થાય તેવું
૨૫૧૧	ૐ	પ્રણવ, બ્રહ્મ; મંગલ; હા, બહુ સારું; ગંભીર સમર્થન, અવતિ રક્ષતિ સંસાર- સાગરાત્ સઃ ઓમ્ । જે સંસારભાવથી રક્ષા કરે તે ઓમ્કાર; અરિહંતનો અ, સિદ્ધનો-અશરીરીનો અ, આચાર્યનો આ, ઉપાધ્યાયનો ડ, સાધુ-મુનિનો મ્ એમ અ+અ+આ+અ+મ્ =ૐ =પંચ પરમેષ્ઠિ અ=બ્રહ્મા, ડ=વિષ્ણુ, મ=મહેશ, = શક્તિ, =પરબ્રહ્મ એમ પંચદેવ અ=અધ્યાત્મ, ડ=ઉન્નતિ, મ્=મુક્તિ; અ=અવિરત, ડ=ઉપાસના, મ્=મનને લગાડવું. આવા ૧૦૦ કે વધુ અર્થ કરી શકાય.
૨૫૧૨	યોગબિંદુ	યોગ-મોક્ષની મૂળભૂત શક્તિ, ૐ માં અ, ડ, મ્ આ ત્રણ માત્રાઓ છે, નાદ અને બિંદુ છે જે વર્ણાત્મક માત્રાથી પર છે

શિક્ષાપાઠ ૩૬ અનાનુપૂર્વા

એપ્રિલ ૧૯૮૪

૨૫૧૩	અનાનુપૂર્વા	અન્+અનુ+પૂર્ । પછી કે પછી-પહેલાં નહિ પણ ગમે તે ક્રમ, અક્રમરૂપ રચના
૨૫૧૪	કોષ્ટક	કોઠી
૨૫૧૫	ચંચળ	ચઙ્ । અસ્થિર, ચલિત થઈ જાય તે, ગતિશીલ, કંપતું, ધ્રૂજતું, પવન
૨૫૧૬	બાર પ્રતિજ્ઞાદિક	૧૨ વ્રત વગેરે
૨૫૧૭	મહાયોગની શ્રેણિએ ચઢવા	આત્મામાં સ્થિર થવા
૨૫૧૮	કોષ્ટકાવલી	આડી-ઊભી સમાંતર લીટીઓ દોરતાં ચારખૂણાની આકૃતિ પરે તેવા કોઠાની હાર
૨૫૧૯	લોમવિલોમ સ્વરૂપ	આડી અવળી રીતે, ક્રમ-અક્રમ
૨૫૨૦	લક્ષબંધ	હારબંધ, લાઈનબદ્ધ; લક્ષ બંધાય માટે
૨૫૨૧	ખટપટ	દાવપેચથી કામ કરવાની રીત, પંચાત, કડાકૂટ
૨૫૨૨	સંસારતંત્ર	સમ્+સુ+તન્ત્ર । સંસાર વ્યવસ્થા-શાસન
૨૫૨૩	ધર્મ કરતાં ધાડ	ધર્મક્રિયા કરતાં બીજા વિકલ્પો કરે તો લૂંટાઈ જાય, પાપ બાંધે

શિક્ષાપાઠ ૩૭

સામાયિક વિચાર ભાગ ૧

એપ્રિલ ૧૯૮૪

૨૫૨૪	શિક્ષાવ્રત	શુદ્ધ સમાધિભાવ પ્રાપ્ત કરવાના અભ્યાસ માટેનું ૧૨ વ્રતમાં પહેલાં ૫ મહાવ્રત-અણુવ્રત, પછીનાં ૭ ગુણવ્રત, છેલ્લાં ૪ શિક્ષાવ્રત
૨૫૨૫	વ્યુત્પત્તિ	વિ+ઉદ્+પદ્ । શબ્દના અર્થનો બોધ કરનાર શક્તિ, શબ્દનો ક્રમિક વિકાસ

પૃ. ૮૫

૨૫૨૬	દોરંગી	બે રંગવાળું, ચંચળ, તરંગી, ફરતા, અસ્થિર
૨૫૨૭	વિશુદ્ધ પરિણામ	શુદ્ધના લક્ષે જે શુભ ભાવ, ધર્મધ્યાન છે તે
૨૫૨૮	ભૂલ	એકને બદલે બીજું બોલી નાખે, વિપરીત બોલાઈ જાય
૨૫૨૯	વિસ્મૃતિ	વિ+સ્મ્ । આગળ શું બોલવું તે યાદ ન આવે, અટકી જાય, ભૂલી જવું, વિસ્મરણ
૨૫૩૦	ઉન્માદ	ઉદ્+મદ્ । વૃત્તિ કાબૂમાં ન રહે તે
૨૫૩૧	આકાશપાતાલના ઘાટ	દુનિયા આખીના વિચાર, જમીનથી આસમાન સુધીના વિકલ્પ

પૃ. ૮૬

શિક્ષાપાઠ ૩૮

સામાયિક વિચાર ભાગ ૨

એપ્રિલ ૧૯૮૪

૨૫૩૨	વિજ્ઞાનવેત્તા	શાસ્ત્રાદિ વિશેષ જ્ઞાનને જાણનારા
૨૫૩૩	વિકથા	ધર્મકથાથી વિરુદ્ધની કથા, 'ગોમ્મટસાર' માં ૨૫ પ્રકારે, મુખ્ય ૪ પ્રકારે — સ્ત્રી-પુરુષની, ભોજનની, દેશ-વિદેશની, રાજા-સરકારની વાતો
૨૫૩૪	સૂત્રપાઠ	શાસ્ત્રના પાઠ કે સામાયિક વ્રત આદરવા-પાળવાની વિધિમાં બોલાતા પાઠ
૨૫૩૫	ન્યૂનાધિક	ઓછું કે વધારે
૨૫૩૬	ગુર્વાદિક	ગુરુ વગેરે
૨૫૩૭	ટચાકા	હાથ-પગની આંગળી વાળીને અવાજ કરે તે
૨૫૩૮	અંગ મરડે	આજસ ખાય-બતાવે
૨૫૩૯	ધરડાધરડ	ખંજવાળે, વલૂરે
૨૫૪૦	વિમાસણ	વિ+મૃશ્ । વિમાસવું, પસ્તાવો; ઊંડી ચિંતા; સામાયિક દરમ્યાન ગાલ પર કે ગળે હાથ રાખીને શોકગ્રસ્ત થઈને બેસવું, પોંજ્યા વિના શરીર ખંજવાળવું, રાત્રે આમતેમ જવું-આવવું વગેરે કાયાનો દોષ
૨૫૪૧	ટાઢ પ્રમુખની	મુખ્યત્વે ઠંડીની

૨૫૪૨	પાંચ અતિયાર	૫ દોષ — મણ દુષ્પણિહાણે : મનથી હિંસા કરી હોય, વયદુષ્પણિહાણે : વચનથી હિંસા કરી હોય, કાયદુષ્પણિહાણે : કાયાથી હિંસા કરી હોય, સામાઈયસ્સ સઈ અકરણયાએ : સામાયિક કર્યું છે કે નહિ તેની ખબર ન રહી હોય, સામાઈયસ્સ અણવઠિયસ્સ કરણયાએ : સામાયિકવ્રતનો સમય થયા પહેલાં પાળી લીધું હોય.
૨૫૪૩	ટાળવા	ન કરવા, ન થવા દેવા
	શિક્ષાપાઠ ૩૯	સામાયિક વિચાર ભાગ ૩
		એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૫૪૪	વિજ્ઞાનવેત્તા	વિ+જ્ઞા+વિદ્ । કેવળજ્ઞાની, સર્વજ્ઞ
૨૫૪૫	બે ઘડી	૪૮ મિનિટમાં ૧ સમય ઓછો
૨૫૪૬	કાળ	કલ્ । સમય, સમયનો વિભાગ; યોગ્ય સમય; મોસમ, ૬ દ્રવ્યમાં ૧
૨૫૪૭	ભારે કર્મીઓ	ધર્મ વખતે કર્મ બાંધે તેવા જીવો
૨૫૪૮	અવસરમાં	પ્રસંગે, તકે, સમયે, ટાણે; કુરસદમાં, વર્ષમાં
૨૫૪૯	બાહુલ્યતા	બહુ, बहु, बहुल । અધિકતા, પ્રચુરતા; કાળાશ, અશુભતા
૨૫૫૦	સાઠ ઘડીના અહોરાત્ર	૨૪ કલાક, ૨ ઘડી=૪૮ મિનિટ, ૬૦ ઘડી=૧૪૪૦ મિનિટ
	પૃ. ૮૭	
૨૫૫૧	લોગસ્સનો કાયોત્સર્ગ	લોકનો પ્રકાશ કરનારા ૨૪ તીર્થકરદેવોની સ્તુતિ કરતો 'લોગસ્સ' નામનો પાઠ બોલતાં કાઉસગ્ગ કરવો
૨૫૫૨	શાસ્ત્રાધાર	શાસ્ત્રના આધાર
૨૫૫૩	સામાયિકી કાળ	સામાયિકનો સમય
૨૫૫૪	સદ્ભાવ	સ્વભાવ-અસ્તિત્વ-‘હું આત્મા છું’ એ ભાવ; સારો ભાવ; હોંશ-ઉત્સાહ
	શિક્ષાપાઠ ૪૦	પ્રતિક્રમણ વિચાર
		એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૫૫૫	પ્રતિક્રમણ	પ્રતિ+ક્રમ્ । સામું જવું, દોષની સાથે જવું-સ્મરણ કરી જવું
૨૫૫૬	સંધ્યાકાળે	સમ્+ધ્યૈ । દિવસ-રાત વચ્ચેની સંધિનો સમય, સાંજે
૨૫૫૭	આવશ્યક	અવ+શ્યૈ । અવશ્ય કરવા યોગ્ય કાર્ય-નિયમ, સંયમી યોગ્ય ક્રિયા; કષાય-રાગ-દ્વેષને વશ નહીં તે, તેનું આચરણ તે આવશ્યક (ઉપદેશામૃત પૃ. ૩૧૨)
૨૫૫૮	પખવાડિયે	પક્ષ । પંદર દિવસે, પાક્ષિક
૨૫૫૯	સંવત્સરે	સમ્+વસ્+સન્ । પર્યુષણના છેલ્લા દિવસે; વર્ષે, સાલે
	પૃ. ૮૮	
	શિક્ષાપાઠ ૪૧	ભિખારીનો ખેદ ભાગ ૧
		એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૫૬૦	ભટકતો	રખડતો
૨૫૬૧	આજીજી	વિનંતિ, અરજી
૨૫૬૨	કરુણા પામીને	દયા લાવીને
૨૫૬૩	જરા	સહેજ, થોડું
૨૫૬૪	મીંચાઈ ગઈ	બંધ થઈ ગઈ
૨૫૬૫	નિદ્રાવશ થયો	ઊંઘી ગયો
૨૫૬૬	રમણીય	સ્મ । સુંદર
૨૫૬૭	શયન	શી । સૂઈ જવું
૨૫૬૮	ચાંપે	દાબે

૨૫૬૯	મંદ મંદ	ધીમો ધીમો, આછો આછો
૨૫૭૦	સ્વપ્ન	સ્વપ્ । ઊંઘમાં સારા-ખરાબ વિચાર કે દૃશ્ય આવે તે
૨૫૭૧	ભોગ લેતાં	મુજ્ । આનંદતાં, ભોગવતાં
૨૫૭૨	રોમ ઉલ્લસી ગયાં	ઉદ્+લસ્ । આખા શરીરમાં આનંદ વ્યાપી ગયો
૨૫૭૩	મેઘ મહારાજા	વાદળ, વરસાદ
૨૫૭૪	ઝબકારા	પ્રકાશ, રોશની
૨૫૭૫	ગાજવીજ	આકાશમાં વાદળાં અથડાતાં થતી ગર્જના અને વીજળીના ઝબકારા
૨૫૭૬	ભિખારી	ભિક્ષા+આહારી । આહાર-જમવા માટે ભિક્ષા-યાચના કરનાર
	શિક્ષાપાઠ ૪૨	ભિખારીનો ખેદ ભાગ ૨ એપ્રિલ ૧૯૮૪
૨૫૭૭	ખેદ	ચિદ્ । શોક
૨૫૭૮	ખોખરો	ખોદો, અરધો ફૂટેલો-તૂટેલો
૨૫૭૯	ગોખજાળીવાળાં	બહુ ફાટેલાં, નાનાં-મોટાં કાણાંવાળાં
૨૫૮૦	મિથ્યા આડંબર	ખોટો વૈભવ, ઠાઠમાઠ
૨૫૮૧	ભવ્યો	ધૂ । સાચું સાંભળીને પોતાનાં પરિણામ ફેરવી શકે, મોક્ષને યોગ્ય જીવો
૫૫.૯૯	શિક્ષાપાઠ ૪૩	અનુપમ ક્ષમા એપ્રિલ ૧૯૮૪
૨૫૮૨	ક્ષમા	ક્ષમ્ । દશ યતિધર્મમાં ૧લો ક્ષમાધર્મ
૨૫૮૩	અંતર્શત્રુ	અન્તર્+શત્રુ+ક્રુન્ । આંતરિક દુશ્મન;
		કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, મદ અને મત્સર; ક્રોધ-માન-માયા-લોભ
૨૫૮૪	ખડ્ગ	તલવાર, તરવાર, અસિ
૨૫૮૫	પવિત્ર આચાર	જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર-તપ અને વીર્ય એ પાંચ આચાર
૨૫૮૬	બખ્તર	સૈનિક વગેરેને પહેરવાનું લોઢાના તારનું રક્ષણાત્મક સાધન, કવચ
૨૫૮૭	કૃષ્ણ વાસુદેવ	૬૩ શલાકા પુરુષોમાં ૯ વાસુદેવ : ત્રિપૃષ્ઠ, દ્વિપૃષ્ઠ, સ્વયંભૂ, પુરુષોત્તમ, પુરુષસિંહ, પુરુષપુંડરિક, દત્ત, નારાયણ (લક્ષ્મણ) અને કૃષ્ણ
૨૫૮૮	મહાસુરૂપવાન	અત્યંત સારું રૂપ, આકાર (બંધારણ), વાન (રંગ) વાળા; ખૂબ દેખાવંડા
૨૫૮૯	સ્મશાન	શ્મન્+શી । હિન્દુઓના મરણ પછી શબના અગ્નિસંસ્કાર કરવામાં આવે છે તે જગ્યા, સ્થળ, એકાંતભૂમિ, મસાણ, શ્મશાન
૨૫૯૦	ભગવાન નેમિનાથ	આ અવસર્પિણી કાળના ૨૨મા તીર્થંકર, બીજું નામ અરિષ્ટનેમિ
૨૫૯૧	વેરે	દ્વાર । સાથે, જોડે (સગાઈ-લગ્ન); પેઠે
૨૫૯૨	સગપણ	લગ્ન પહેલાં વર-કન્યા વચ્ચે નક્કી થતો પાકો સંબંધ, સગાઈ, વેવિશાળ
૨૫૯૩	વિશુદ્ધ ભાવ	દેહથી ભિન્ન આત્મા છે એવા ધર્મધ્યાનવાળો ભાવ
૨૫૯૪	સ્થિતિસ્થાપક	પોતાની અસલ (મૂળ) સ્થિતિમાં આવી જનારું, અન્ય વિકલ્પમાં ન જવા દે તેવું
૨૫૯૫	પાઘડી	માથે પહેરવા લાંબા અને ટૂંકા પનાના ઝીણા-આછા કપડાને વીંટાળીને બનાવેલો અમુક ઘાટ-આકાર, ફેંટો, શિરોભૂષણ
૨૫૯૬	પાઘડી બંધાવી	તક આપી, ભેટ આપી
૨૫૯૭	સ્વસદ્ભાવ	સ્વભાવ, અસ્તિત્વ, આત્મસ્વભાવ
૨૫૯૮	હથેળી	હાથની પંજા ઉપરની કોમળ સપાટી

૨૫૯૯	મોક્ષ હથેળીમાં	મુક્ત ભાવ કે નિજ શુદ્ધતા પોતાના હાથમાં જ છે, (પત્રાંક ૫૫; આત્મસિદ્ધિ ગાથા ૧૨૩) બે હથેળી બાજુબાજુમાં રાખતાં દેખાતી અર્ધચંદ્રાકાર સિદ્ધશિલા
૨૬૦૦	નામાંકિત	નામન્+અઢ્ક । પ્રસિદ્ધ, વિખ્યાત, જાણીતી
૫.૯૦	શિક્ષાપાઠ ૪૪	રાગ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૬૦૧	ગણધર ગૌતમ	ઈન્દ્રભૂતિ નામે વેદપારંગત બ્રાહ્મણ, મહાવીર સ્વામીના ૧ લા ગણધર
૨૬૦૨	અનુપમેય સિદ્ધિ	ઉપમા ન આપી શકાય તેવી સિદ્ધિ, સિદ્ધપદ, મોક્ષ
૨૬૦૩	નિર્વાણ	નિર્+વા । વાન-વર્ણ-દેહ વિનાની શુદ્ધ અવસ્થા, વાયુ વિનાની સ્થિતિ, ઓલવાઈ જવું, બુઝાઈ જવું, મૃત્યુ, મોક્ષ
૨૬૦૪	સંભાર્યો યે નહીં	સમ્+સ્મૃ । યાદ પણ ન કર્યો, સ્મર્યો નહીં
૨૬૦૫	નીરાગ શ્રેણિ	રાગ, શોક છોડીને વીતરાગતાના માર્ગે, ચારિત્ર મોહનીયનો ક્ષય થાય તેવી આત્માની ચઢતી દશા
૨૬૦૬	પ્રાંતે	પ્ર+અન્ત । અંતે, છેવટે, આખરે
૨૬૦૭	અટકન	અટકવું, અટકી જવું, ન ટકવું, ગતિ-પ્રવૃત્તિ બંધ પડવી
	શિક્ષાપાઠ ૪૫	સામાન્ય મનોરથ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૬૦૮	સામાન્ય	સમાન । ઘણા બધા જીવોએ-શ્રાવકોએ કરવા યોગ્ય
૨૬૦૯	સવૈયા	ત્રીસ, એકત્રીસ કે બત્રીસ માત્રાનો છંદ
૨૬૧૦	મનોરથ	મનની ઈચ્છા, ક્રોડ, હોંશ, ઉમંગ, ભાવના
૨૬૧૧	મોહિની ભાવ	મુહ્+મૂ । રાગ-મોહ ભાવ, અપ્સરા કે વિષ્ણુએ લીધેલ સ્ત્રીરૂપ પ્રત્યે સ્નેહભાવ
૨૬૧૨	અધીન	વશ, શરણે, તાબે
૨૬૧૩	નયને	આંખથી
૨૬૧૪	લોભ સમારી	લુભ્+સમ્+આ+રચ્ । પરિગ્રહનો નહિ પણ તત્ત્વનો લોભ રાખી, લોભ સમો-સમ્યક્ કરી, લોભ સાચવીને, લોભ સુધારી, લોભ દુરસ્ત કરી
૨૬૧૫	નેમ	નિયમ
૨૬૧૬	ક્ષેમક	ક્ષિ+મન્ । સુરક્ષિત, સુખી, પ્રસન્ન, નીરોગી રાખનાર
૨૬૧૭	ભવહારી	મૂ+હ । ભવ હરનાર, દૂર કરનાર
૨૬૧૮	ત્રિશલાતનયે	ત્રિશલા માતાના પુત્ર મહાવીર સ્વામીએ
૨૬૧૯	વિશોધ	આત્માની ખોજ કરવા તત્ત્વનો વિશેષ વિચાર કરવો, ઊંડી દૃષ્ટિથી તપાસવું
૨૬૨૦	સંશયબીજ	શંકાનું બી, બીજ
૨૬૨૧	રાજ્ય	પરમકૃપાળુદેવનું નામ (રાજચંદ્ર); આત્માનું જ રાજ હજો
૨૬૨૨	અપવર્ગ ઉતારુ	મોક્ષનો મુસાફર-પથિક-યાત્રી
	શિક્ષાપાઠ ૪૬	કપિલ મુનિ ભાગ ૧ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૬૨૩	ઉદર	પેટ, એક માતાનાં લોહીથી
૨૬૨૪	પરધામ ગયા	ગુજરી ગયા, દેહ છૂટી ગયો, મૃત્યુ પામ્યા
૨૬૨૫	લાડપાલ	લાલનપાલન, લાડપૂર્વક પોષણ
૫.૯૧		
૨૬૨૬	પૂંજ	માલ-મિલકત, કમાણી, મૂડી
૨૬૨૭	શાસ્ત્રીય	શાસ્ત્રીની

૨૬૨૮	દડદડ આંસુ ખરવા	સતત આંસુ ટપકવા-ઢળવા, ખળખળ અશ્રુ વહેવાં-સરવાં
૨૬૨૯	આર્યાવર્ત	ઋ+આવર્ત । આર્યખંડ, આર્યોની નિવાસભૂમિ, મધ્ય-ઉત્તર ભારત કે જે પૂર્વ-પશ્ચિમે સમુદ્રો દ્વારા અને ઉત્તર-દક્ષિણે હિમાલય-વિંધ્યગિરિ દ્વારા સીમાબદ્ધ
૨૬૩૦	અસ્તુ	અસ્+તુન્ । એમ થજો, હજો; પીડા, અદેખાઈ, અપયશ
૨૬૩૧	પંથે પળ્યો	પથ્+પલ્ । પગે ચાલીને રસ્તો પડ્યો-રસ્તો પકડ્યો
૨૬૩૨	અવધ	સમયમર્યાદા, અવધિ
૨૬૩૩	ઈતિહાસ	ઈતિ+હ+આસ્ । આ પ્રમાણે હતું-બન્યું, ભૂતકાળનો વૃત્તાંત, તવારીખ
	શિક્ષાપાઠ ૪૭	કપિલ મુનિ ભાગ ૨ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૬૩૪	લુબ્ધાચો	લુભ્ । લોભાચો, લપેટાચો
૨૬૩૫	હળુકર્મી	અલ્પકર્મી, જેનાં પાપ-કર્મ ઓછાં-પાતળાં થઈ ગયા હોય તે, સુભાગી
૨૬૩૬	લોતાળ	જંજાળ
૨૬૩૭	બે માસા	મસ્ । સોના-રૂપા-મોતીને માપવાનું એકમ, ૧૬ રતિ, ૧ માસા=૮ રતિ
૨૬૩૮	ચીવટ	કાળજી, ખંત
૨૬૩૯	રક્ષપાળ	રક્ષ+પાલ્ । રખેવાળ, રક્ષક
૨૬૪૦	અધરાત ભાગતાં	મધ્યરાત વીત્યા પછી
પૃ.૯૨	શિક્ષાપાઠ ૪૮	કપિલ મુનિ ભાગ ૩ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૬૪૧	પાંચ મહોર	પાંચ સોનાની મહોર, સિક્કા, ગીની, છાપ
૨૬૪૨	પંચવીશ	પચ્ચીસ, ૨૫
૨૬૪૩	લક્ષાધિપતિ	લખપતિ, લાખોપતિ
૨૬૪૪	અમલ	સત્તા, શાસન
૨૬૪૫	ભ્રષ્ટતા	ખ્રશ્ । નાલાયકી
૨૬૪૬	ધર્યો રહેશે	પડ્યો રહેશે, અટકી જશે
૨૬૪૭	ગળકાં ખાધાં	પાણીમાં ડૂબેલા માણસને પાણી મોઢામાં પેસે ત્યારે ડચકડચક થાય તે
૨૬૪૮	સવળીએ આવ્યો	સમજણ આવી, સમ્યક્-સાચી સમજણ આવી
પૃ.૯૩		
૨૬૪૯	ઉચિત	ઉચ્ । યોગ્ય, ઠીક, મુનાસિબ; પ્રશંસનીય; પ્રચલિત
૨૬૫૦	સત્ય સંતોષ	સત્+સમ્+તુષ્ । સમકિત સહિત લોભનો અભાવ
૨૬૫૧	નિરુપાધિ	નિર્+ઉપ+આ+ધા । ઉપાધિ વિનાનું, ભ્રમ-ધોખા વગરનું
૨૬૫૨	વિવેકશીલ	શીલ્ । હિત-અહિતને તરત સમજે તેવું, વિવેકયુક્ત આચરણ-સ્વભાવ
૨૬૫૩	અપૂર્વ શ્રેણિ	ક્ષપક શ્રેણિ, પૂર્વે કદી નથી થયા એવા ભાવની શ્રેણી; બેજોડ-અદ્ભુત; પરમાત્વભાવની શ્રેણિ,
૨૬૫૪	કપિલ મુનિ	કપિલ નામના કેવળી, ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રનું ૮મું અધ્યયન
	શિક્ષાપાઠ ૪૯	તૃષ્ણાની વિચિત્રતા એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૬૫૫	તૃષ્ણા	તૃષ્+ન । તૃષ-ના, સંતોષ ન હોવો તે, વાસનાવાળી ઈચ્છા, અભિલાષા
૨૬૫૬	મનહર છંદ	આઠ આઠ અક્ષરે વિરામ લેતો ૩૧ અક્ષરનો છંદ, કવિત્ત
૨૬૫૭	પટેલાઈ	દે૦ પટ્ટણ્ । મુખીપણું, પટેલપણું, જમીન દસ્તાવેજની નકલ સાચવણ
૨૬૫૮	શેઠાઈ	શ્રેષ્ઠ । નગરશેઠ થવાની ઈચ્છા

૨૬૫૯	તાકી	તર્ક । ઈચ્છી, અંખી, નિશાન બાંધી, બહુ તીવ્ર ઈચ્છા કરી, ઈરાદો રાખી
૨૬૬૦	મંત્રિતાઈ	મન્ત્ર । મંત્રીપણું, મંત્રીપદ, રાજ્યની ગુપ્ત વાત-રહસ્ય જાણવાપણું
૨૬૬૧	નૃપતાઈ	નૃ+પા, પાલ્ । રાજવીપણું, રાજાનું પદ
૨૬૬૨	દેવતાઈ	દિવ્ । દેવત્વ, દેવપણું
૨૬૬૩	શંકરાઈ	શમ્+કૃ । મહાદેવ, ઈન્દ્રપણું
૨૬૬૪	કરોચલી	કરચલી, વૃદ્ધ થતાં ચામડીમાં સળ પડે તે
૨૬૬૫	ડાચાં	મોં, મોઢું, ચહેરા માટે તિરસ્કારમાં; જડબું
૨૬૬૬	દાટ વળ્યો	ઠેકાણું ન રહ્યું, બેહાલ થયું, ખુવાર થયો
૨૬૬૭	કેશપટી	ક્લિશ્+પટ્ । વાળ
૨૬૬૮	શ્વેતતા	શિવત્ । સફેદાઈ, ધોળાશ, સફેદ રંગ
૨૬૬૯	દાંત આવલી	દાંતની પંક્તિ, સમૂહ, દંતાવલિ
૨૬૭૦	હાડ	હટ્ । હાડકાં
૨૬૭૧	અંગરંગ	અઙ્ગ+રઙ્ગ । શરીરનું નૂર-તેજ, ગાત્રની શોભા-હલનચલન-રંગઢંગ
૨૬૭૨	હરાઈ	હ । હણાઈ, ચાલી ગઈ, જતી રહી
૨૬૭૩	રાંડ	રણ્ડા । વિધવા; વેશ્યા
૨૬૭૪	મમતા	મમ+તલ્ । મારાપણું, મમત્વ, મમત, સ્નેહ. અભિમાન, અપનાપન
૨૬૭૫	ડંકા વાગે	ઉઘરાણી કરવા બારણાં ખખડાવે, આબરૂના ધજાગરા
૨૬૭૬	પુરપતિ	પુર+પા । નગરપતિ, રાજા
પૃ.૯૪		
૨૬૭૭	પિતૃ	પા+તૃચ્ । પિતાશ્રી, બાપુજી, બાપ, જનક
૨૬૭૮	પરણી	પ્રી । પત્ની, વહુ, સ્ત્રી
૨૬૭૯	ધંધ	ધાંધલ, હઠ, તોફાન
૨૬૮૦	ઝાવા દાવા	વલખાં, તરફડિયાં; ઝાઝા દાવા (પિતા છું, પતિ છું, મોટો છું)
૨૬૮૧	છંડાય	છોડાય, ત્યજાય
૨૬૮૨	તૃષનાઈ	તૃષ્ણા
૨૬૮૩	જીવનદીપક	જીવન રૂપી દીવો, આયુષ્ય રૂપી દીવો
૨૬૮૪	અંખાઈને	અંખો પડીને, બધી શક્તિ મંદ પડી ગઈ હોય
૨૬૮૫	ઈસે	ખાટલા-પલંગનો લાંબો ભાગ-દાંડો તે ઈસ, છેલ્લી ઈસે=છેલ્લી ઘડીએ
૨૬૮૬	ભાળી	માલ્ । દેખી, જોઈ
૨૬૮૭	ભાખ્યું	માષ્ । બોલ્યા, વદ્યા
૨૬૮૮	ટાઢી માટી થાય	મરી જાય, દેહમાંથી જીવ જાય ત્યારે શરીર ઠંડું થાય તે
૨૬૮૯	ખીજી	ખીજાઈને
૨૬૯૦	બુઢે	વૃદ્ધે, બુઝુર્ગો, બુઢાએ, ઘરડાએ
૨૬૯૧	આશાપાશ	આશા રૂપી બંધન-દોરડું-ફાંસલો
૨૬૯૨	ડોશે	ડોસાને, ડોસામાં
	શિક્ષાપાઠ ૫૦	પ્રમાદ
૨૬૯૩	પ્રમાદ	આત્મસ્વરૂપનું વિસ્મરણ; મદ, વિષય, કષાય, વિકથા, સ્નેહ અને નિદ્રા

એપ્રિલ ૧૯૮૪

		એ મુખ્ય ૫ ભેદ; ૮-૧૫ પ્રકારે અને 'ગોમ્મટસાર' માં ૩૭,૫૦૦ ભેદ-પ્રકારે ૨૫ વિકથા x ૨૫ કષાય x ૫ ઈન્દ્રિય-દૃઙ્ઙ મન x ૫ નિદ્રા x ૨ પ્રણય
૨૬૯૪	'સમયં ગોચમ મા યમાણ'	શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રનાં ૩૬ માંથી ૧૦મા 'દુમપત્રક' અધ્યયનની બધી-૩૭ ગાથાની ધ્રુવપંક્તિ, 'હે ગૌતમ ! (ઈન્દ્રિયને સંયમમાં રાખનાર) સમય માત્રનો પ્રમાદ કરીશ નહીં' સમય એટલે કાળ; ક્ષણ, અવસર
૨૬૯૫	લીધો કે લેશે	તરત મરવાનું હોય તો લીધો, થોડી વાર પછી મરવાનું હોય તો લેશે; વહેલો કે મોડો ઝડપી લેશે
૨૬૯૬	અતિ વિચક્ષણ પુરુષો	પ્રમત્ત-અપ્રમત્ત મુનિવરો; અતિ બુદ્ધિમાનો-ચતુરો
૨૬૯૭	વિચક્ષણ પુરુષો	આત્મકર્તવ્યમાં ભૂલ ન આવવા દે તેવા શ્રાવકો-મુમુક્ષુઓ, તીવ્ર મુમુક્ષુઓ
૨૬૯૮	મૂઠ પુરુષો	મોહ વિશેષ હોવાથી ધર્મ પ્રત્યે મૂર્ખ-જડ-બેભાન જેવા જીવો
૨૬૯૯	ટેલટપ્પા	ગપ્પાં, નિરર્થક વાતો, મશ્કરી ઠહ્કાની વાત, ચારે વિકથા
	શિક્ષાપાઠ ૫૧	વિવેક એટલે શું ? એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૭૦૦	લઘુ શિષ્યો	વિવેકની ખબર નથી એવા નાના શિષ્યો
૨૭૦૧	સ્થળે સ્થળે	ઠેકઠેકાણે, વારંવાર
૨૭૦૨	વિવેક	વિ+વિચ્ । સત્યને સત્યરૂપે અને અસત્યને અસત્યરૂપે સમજવું
	પૃ. ૬૫	
૨૭૦૩	આયુષ્યમનો	આયુસ્+મતુપ્ । આયુષ્યવાળા, જીવંત; દીર્ઘાયુષી
૨૭૦૪	મહારાજ	માનાર્થે વપરાય
૨૭૦૫	શ્રેયસ્કર	શ્રેયસ્+કૃ । કલ્યાણકારી, હિત કરનાર
૨૭૦૬	દ્રવ્ય પદાર્થ	દ્રુ+પદ+અર્થ । જડ પદાર્થ
૨૭૦૭	ભાવ પદાર્થ	ભૂ+પદ+અર્થ । ચેતન, આત્મા
૨૭૦૮	ભાવઅમૃતમાં આવવું	જ્ઞાન-દર્શનમાં આવવું
	શિક્ષાપાઠ ૫૨	જ્ઞાનીઓએ યૈરાગ્ય શા માટે બોધ્યો ? એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૭૦૯	બોધ્યો	બુધ્ । બોધ-ઉપદેશ આપ્યો
૨૭૧૦	ખેદમય	સંસારમાં સુખ માટે કંઈ કરે અને પરિણામે દુઃખ આવે ત્યારે ખેદ થાય
૨૭૧૧	દુઃખમય	સંસારમાં સુખ માટે પ્રયત્ન કરાય છે પરંતુ દુઃખ મળે છે તેથી
૨૭૧૨	અવ્યવસ્થિત	સંસારમાં ખાવાપીવાનું કે પૈસાટકાનું વ્યવસ્થિત નથી, અસમાનતા છે તે
૨૭૧૩	ચળવિચળ	સંસારમાં રાગ-દ્વેષ, રતિ-અરતિ થયા જ કરે છે તે
૨૭૧૪	અનિત્ય	બાળક-યુવાન-વૃદ્ધ એમ એક જન્મમાં પણ બધી અવસ્થા ફરે છે તે
૨૭૧૫	અનંત જીવનનો	વ્યાઘાત અનંત જીવન તે સિદ્ધ પર્યાયરૂપ છે. તે આત્માનું વાસ્તવિક જીવન છે. તે જન્મમરણથી હણાઈ રહ્યું છે તે વ્યાઘાત
૨૭૧૬	અનંત મરણ	અનંત દેહ એક પછી એક છૂટે તે દ્રવ્યથી અનંત મરણ અને સમયે સમયે જીવ પોતાનું સ્વરૂપ ભૂલી બીજા ભાવ કરે તે ભાવથી અનંત મરણ
૨૭૧૭	દેખાતી	સાચી નથી તેવી
૨૭૧૮	ઈદ્રવારણા	દેખાવ સુંદર, સ્વાદ મધુર પણ ખાતાં આંતરડાં કાપી મરણ કરે એવું ફળ
૨૭૧૯	તટસ્થ લીન	તટ્+સ્થા+લી । સંસારને કિનારે ઊભા રહીને સ્તબ્ધ-બેભાન, જડ જેવો કશું કરી શકે નહીં તેવો

૨૭૨૦	ભૂંડ	ધુણ્ડ । તીવ્ર કામેચ્છાવાળું, મોટાં કુટુંબવાળું, વિષ્ટા-કચરો ખાનારું, વસ્તીમાં રહેતું ચોપગું પશુ, ડુક્કર, સૂવરની જાતિ
૫.૯૬		
૨૭૨૧	ગ્રાહિત	જકડાયેલાં, ગ્રસી લીધેલાં
૨૭૨૨	પૂંઠ દીધી	પીઠ આપવી, વિરુદ્ધ દિશામાં જવું
૨૭૨૩	અનંત સુખ	જેનો અંત નથી તેવું મોક્ષનું સુખ, આત્માનું સુખ
	શિક્ષાપાઠ ૫૩	મહાવીર શાસન એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૭૨૪	મહાવીર શાસન	મહાવીરનો ઉપદેશ, આ પંચમકાળમાં ૨૧,૦૦૦ વર્ષ સુધી ધર્મતીર્થપ્રવર્તન, આજ્ઞા, ઉપદેશ; અમલ, રાજ્ય
૨૭૨૫	પ્રણીત	પ્ર+ની । કરેલું, બનાવેલું, રચેલું, સ્થાપેલું, સિદ્ધ કરેલ
૨૭૨૬	૨૪૧૪ વર્ષ	‘મોક્ષમાળા’ની પ્રથમ આવૃત્તિ (વિ.સં. ૧૯૪૪) સમયે (વીર સં. ૨૪૧૪)
૨૭૨૭	ત્રિશલાદેવી	મહાવીર સ્વામીનાં માતા જેમનાં બીજાં નામ વિદેહદિત્રા, પ્રીતિકારિણી
૨૭૨૮	સિદ્ધાર્થ રાજા	મહાવીર સ્વામીના પિતાશ્રી; જેમનાં બીજાં નામ શ્રેયાંસ, યશસ્વી
૨૭૨૯	નંદિવર્ધમાન	મહાવીર સ્વામીના મોટાભાઈ
૨૭૩૦	એક પક્ષ	એક પખવાડિયું
૨૭૩૧	અશેષ	તમામ, બધાં
૨૭૩૨	ભગવતી સૂત્ર	દ્વાદશાંગીમાં ૫ મું સૂત્ર; વિવાહપ્રજ્ઞપ્તિ, વ્યાખ્યાપ્રજ્ઞપ્તિ સૂત્ર પણ કહે છે જેમાં ગૌતમ પ્રભુએ શ્રી મહાવીર પ્રભુને પૂછેલા ૩૬,૦૦૦ સવાલ અને જવાબ છે
૨૭૩૩	દશ અપવાદ	સામાન્ય પરિસ્થિતિમાં ન બને પણ વિશેષ પરિસ્થિતિમાં બની જતાં અદ્ભુત જણાય તે આશ્ચર્ય, અપવાદ, અચ્છેરું. ૧૦ અચ્છેરા : તીર્થંકર પર ઉપસર્ગ, તીર્થંકરનું ગર્ભહરણ, સ્ત્રી તીર્થંકર, અભાવિત પરિષદ (દેશના નિષ્ફળ), કૃષ્ણનું અપરકંકા નગરીમાં જવું, ચંદ્ર તથા સૂર્યનું ભગવાન મહાવીરના સમવસરણમાં વિમાન સહિત આવવું, હરિવર્ધના મનુષ્યોથી હરિવંશની ઉત્પત્તિ, યમરોત્પાત, એક સમયમાં ૧૦૮ સિદ્ધ, અને અસંયતિ પૂજા (ઠાણાંગ સૂત્ર; પંચવસ્તુ)
	૧૦ અપવાદ	આ+ચર્ । વિસ્મયપૂર્વક જણાય તે આશ્ચર્ય-અપવાદ કે અચ્છેરું
	૧. તીર્થંકર પર ઉપસર્ગ :	જેમના પ્રભાવે સો યોજન આસપાસ ઉપદ્રવો હોય તો નાશ પામે છે અથવા થતા નથી. એવા તીર્થંકર મહાવીર સ્વામીને છત્રસ્થ અને કેવલી દશામાં પણ મનુષ્યો, તિર્યચો અને દેવો દ્વારા ઉપસર્ગો થયા તે આશ્ચર્ય
	૨. તીર્થંકરનું ગર્ભાપહરણ :	સ્ત્રીની કૂખમાં ઉત્પન્ન થયેલા જીવને બીજી સ્ત્રીની કૂખમાં લઈ જવો તે ગર્ભસંહરણ. સોમિલ બ્રાહ્મણનાં પત્ની દેવાનંદાની કુક્ષિમાંથી હરિણગમેષી દેવે સિદ્ધાર્થ રાજાના રાણી ત્રિશલાદેવીની કુક્ષિમાં મહાવીર સ્વામીના ગર્ભને મૂક્યો. તીર્થંકર દેવો ક્ષત્રિય કુળમાં જ જન્મે. મરીચિના ભવમાં મહાવીર પ્રભુને બંધાયેલા નીચ ગોત્રકર્મનું પરિણામ !
	૩. સ્ત્રી તીર્થંકર :	સ્ત્રી તીર્થંકર વડે ઉત્પન્ન થયેલ દ્વાદશાંગી કે સંઘરૂપ તીર્થ તે સ્ત્રીતીર્થ. ૧૯મા તીર્થંકર મલ્લિનાથ પ્રભુ મલ્લિ કુંવરી તરીકે જન્મેલાં.
	૪. અભાવિત પરષદા :	અભવ્ય એટલે ચારિત્રધર્મને અયોગ્ય પરષદા એટલે તીર્થંકરના સમવસરણના શ્રોતાઓ. મહાવીર સ્વામીને કેવળજ્ઞાન થતાં જ દેવોએ સમવસરણ રચ્યું, દેશના થઈ પણ કોઈએ વિરતિનો સ્વીકાર ન કર્યો, દીક્ષા ન લીધી.

- પ. અપરકંકાગમન : ૯મા વાસુદેવ કૃષ્ણને અપરકંકા નગરીમાં જવાનું થયું તે. ધાતકી ખંડનાં ભરત ક્ષેત્રમાં પદ્મનાભ રાજાને અપરકંકા નગરીમાં કોઈ દેવે દ્રૌપદીનું અપહરણ કરીને આપેલ. ૫ પાંડવો સહિત શ્રીકૃષ્ણ બીજા દેવની સહાયથી ૨ લાખ યોજનનો દરિયો જમીનની માફક ઓળંગીને શંખનાદથી દ્રૌપદીને લઈ આવ્યા. એક જ જગ્યાએ ૨ તીર્થકર, ૨ ચકવર્તી કે ૨ વાસુદેવ હોતા નથી. કદાચ આવી જાય તો એકબીજાને મળી શકતા નથી.
- દ. સૂર્ય-ચંદ્રાવતરણ : કૌશામ્બી નગરીમાં સમવસરેલા મહાવીર સ્વામીને વંદવા પાછલા પહોરે આકાશમાંથી સૂર્ય-ચંદ્ર બન્નેનું એકસાથે મૂળ શાશ્વત વિમાન સાથે આવવું થયું તે આશ્ચર્ય. સામાન્ય રીતે ઉત્તરવૈકિંચ વિમાન સાથે આવે.
૭. હરિવંશોત્પત્તિ : હરિવર્ષક્ષેત્રના પુરુષવિશેષની પરંપરારૂપ વંશ તે હરિવંશ. જંબુદ્વીપના ભરત ક્ષેત્રના કૌશંબી નગરીના સુમુખ રાજાને વીરક વણકરની લાવણ્યમયી વનમાળા મેળવવાની તીવ્ર ઈચ્છા થઈ અને રાણી બનાવી. મહેલમાંથી બન્ને રસ્તા પર એકલા વિરહવ્યાકુળ વીરકને જોઈને આત્મનિંદા કરતા હતા ત્યાં જ વીજળી પડી, મૃત્યુ પામીને હરિવર્ષના ૩જા ક્ષેત્રમાં હરિ-હરિણીરૂપે યુગલિક મનુષ્ય થયા. વીરક વણકર મરીને અજ્ઞાન તપથી કિલ્વિષક દેવ થયો. અવધિજ્ઞાનથી પૂર્વભવ જણાતાં વેરથી પેલાં યુગલને કલ્પવૃક્ષો સાથે ભરત ક્ષેત્રની ચંપાપુરીમાં લાવ્યો. તે વખતે ત્યાં ઈક્વાકુ વંશનો રાજા પુત્રરહિત મૃત્યુ પામેલો એટલે ત્યાં રાજા બનાવી દીધો, રાજા હરિએ સમુદ્ર સુધીની પૃથ્વી જીતીને લાંબો સમય રાજ કર્યું અને તેના નામે વંશ શરૂ થયો. આ રીતે હરિવંશકુળની ઉત્પત્તિ તે આશ્ચર્ય.
૮. ચમરેન્દ્રનો ઉત્પાત : અસુરકુમાર નિકાયના ઈન્દ્ર ચમરેન્દ્રનું ઉપરના દેવલોકમાં આકસ્મિક જવાનું થયું તે ઉત્પાત. બાળતપથી બનેલો ચમરેન્દ્ર સૌધર્મેન્દ્ર શકની સભામાં જઈને આકોશ કરવા લાગ્યો. શકે સામું વજ્ર છોડ્યું, ચમરેન્દ્ર મહાવીર સ્વામીના શરણે જઈને બે પગ વચ્ચે પેસી ગયો. શકે તીર્થકરની આશાતનાના ભયે વજ્ર પાછું ખેંચી લીધું, ચમરેન્દ્રને આશ્વાસન આપ્યું, ભગવાનને નમન કરીને સ્વસ્થાનકે ગયો. ચમરેન્દ્ર પણ પછી બહાર નીકળી પ્રભુની સ્તુતિ કરી ચમરચંચા રાજધાનીમાં પહોંચી ગયો.
૯. એક સમયે ૧૦૮નું મોક્ષગમન : એક સમયે મધ્યમ અવગાહનાવાળા ૧૦૮ જીવ મોક્ષે જાય છે પણ એક સમયમાં એક ઉત્કૃષ્ટ અવગાહનાવાળા ૧૦૮ સિદ્ધ થાય એ આશ્ચર્ય છે. ઋષભદેવ પ્રભુ ૯૯ પુત્રો અને ૮ પૌત્રો સાથે મહા વદ ૧૩ ના દિને એક જ સમયે નિર્વાણ પામ્યા તે બધા જ ઉત્કૃષ્ટ અવગાહનાવાળા હતા
૧૦. અસંયતિ પૂજા : આરંભ પરિગ્રહવાળા અબ્રહ્મચારીઓની પૂજા-સત્કાર તે અસંયમીની પૂજા. ૯મા શ્રી સુવિધિનાથ તીર્થકરના નિર્વાણ બાદ હુંડાવસર્પિણી કાળને કારણે સાધુઓનો વિચ્છેદ થયો. વૃદ્ધ શ્રાવકોને બધા ધર્મમાર્ગ પૂછવા લાગ્યા અને બદલામાં ધન વસ્ત્ર વડે પૂજવા પણ લાગ્યા. સમસ્ત તીર્થનો ઉચ્છેદ થવાથી ૧૦મા શ્રી શીતલનાથ પ્રભુના તીર્થ સુધી અસંયમી બ્રાહ્મણોની વિસ્તૃત પૂજા થઈ. ૯માથી ૧૬મા સુધીના ૮ તીર્થકરના ૭ આંતરામાં તીર્થોચ્છેદને લીધે અસંયતિ પૂજા થઈ અને ૧લા ઋષભપ્રભુના સમયમાં મરીચિ, કપિલ વગેરેની પૂજા તે તીર્થની વિદ્યમાનતામાં થવા પામી હતી.

૨૭૩૪	'બંક જડાય પચ્છિમા' શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રના ૨૩મા અધ્યયનમાં શ્રી કેશી-ગૌતમ સ્વામીના સંવાદની છેલ્લી ૨૬ મી ગાથા, 'પાછલા તીર્થકરના શિષ્યો વાંકા અને જડ (થશે)'; વાંકા એટલે ભગવાનનું કહેલું માન્ય થાય એવી સરળતા વિનાના, વ્રતમાં બારી ઉઘાડી રાખનાર, દૂધમાંથી પોરા કાઢનાર, અવળા અર્થ કરનાર; જડ એટલે બુદ્ધિ-વિચાર વિનાના
૨૭૩૫	ધર્મતીર્થ જે ધર્મથી તરાય તે ધર્મતીર્થ
પૃ. ૯૭	
૨૭૩૬	દાઝ ગરજ, ગ્રાહકતા, જિજ્ઞાસા
૨૭૩૭	શોધ શુધ્ધ । શંકાનું સમાધાન, આત્મજ્ઞાનમાં શંકિત ન રહે તે યથાર્થ શોધ
૨૭૩૮	અર્ધદગ્ધો અરધું-કાચું સમજનાર, થોડું કે નહીં જેવું જાણનારા
૨૭૩૯	અહંપદ વધારે જાણ્યાનું અભિમાન
૨૭૪૦	દૃષ્ટિવાદ ૧૨ અંગમાં છેલ્લું જે પહેલું રચાયેલું પણ ન સમજાતાં આચારાંગ સૂત્ર વગેરે ૧૧ અંગ રચાયાં, જેમાં ૧૪ પૂર્વ હતાં, પણ આખું અંગ મળતું નથી
૨૭૪૧	પરમાવધિજ્ઞાન આખો લોક જાણે અને સાથે અલોકનું યે થોડું જાણે એવું અવધિજ્ઞાન જે મન:પર્યવ જ્ઞાન પછી અને કેવળજ્ઞાનની પહેલાં થાય
૨૭૪૨	અનેકાંત શૈલી સ્યાદ્વાદ શૈલી
૨૭૪૩	કથનરૂપ મણિ કથન રૂપી મોતી, રત્ન, સ્ફટિક
૨૭૪૪	ઉત્તમ અને શાંત મુનિ સમ્યક્દર્શન સહિત અને કષાયરહિત મુનિ
૨૭૪૫	વિમળ આચાર અતિચાર ન લાગે એવી રીતે વ્રત પાલન
૨૭૪૬	વિવેક વિ+વિચ્ । જ્ઞાનદર્શનાદિ સ્વભાવને પોતાનું સ્વરૂપ જાણે અને અજ્ઞાન-અદર્શનને છોડે તે, ભેદજ્ઞાન
૨૭૪૭	તીર્થ ત્+થક્ । તરવાનું સ્થાન; શાસન-સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક, શ્રાવિકારૂપ સંઘ
	શિક્ષાપાઠ પઠ અશુચિ કોને કહેવી ? એપ્રિલ ૧૯૮૪
૨૭૪૮	જિજ્ઞાસુ જ્ઞા+સન્ । કષાયની ઉપશાંતતા, માત્ર મોક્ષની અભિલાષા, ભવનો ખેદ, અંતરમાં દયા હોય તે (શ્રી આત્મસિદ્ધિશાસ્ત્ર ગાથા ૧૦૮); પોતાની પકડ મૂકે તે
૨૭૪૯	સંત સત્ । જેણે આત્મા પ્રાપ્ત કર્યો છે તે
૨૭૫૦	અશુચિ અપવિત્રતા, અસ્વચ્છતા
૨૭૫૧	રેડવવું ચલાવી લેવું, રોળવી લેવું
૨૭૫૨	પગરખાં પાદાગ્રરક્ષક । બૂટ, ચંપલ, જોડા, પગરક્ષક
૨૭૫૩	આતાપના ખુલ્લા પગે સૂર્ય પ્રકાશમાં ગરમ રેતી પર ઊભા રહેવું કે કાયોત્સર્ગ કરવો
૨૭૫૪	સંસારી કર્તવ્ય સંસારી ભોગ
૨૭૫૫	યાવજજીવ જીવે ત્યાં સુધી, જિંદગીભર, આજીવન
૨૭૫૬	ફૂટી બદામ ફૂટેલી-ફાટ પડી ગયેલી બદામ; હલકું ચલણ
પૃ. ૯૮	
૨૭૫૭	સ્થૂળ બુદ્ધિ ઉપલક દૃષ્ટિએ વિચારતાં
૨૭૫૮	કામાગ્નિની પ્રદીપ્તતા કામભોગની તીવ્ર ઈચ્છા
૨૭૫૯	શૌચાશૌચ પવિત્ર-અપવિત્ર, મલિન-અમલિન; આત્માની પવિત્રતા-દેહની મલિનતા

	શિક્ષાપાઠ ૫૫	સામાન્ય નિત્યનિયમ	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૭૬૦	સામાન્ય	સમાન । બધાંને, સહુએ કરવા યોગ્ય, સાર્વજનિક, વિશેષતા વિનાના	
૨૭૬૧	પ્રભાત પહેલાં	પ્ર+ભા । અજવાળું થાય તે પહેલાં, બ્રાહ્મ મુહૂર્તમાં, લગભગ ૫ વાગ્યે	
૨૭૬૨	યથાવસર	યથા+અવસર । અનુકૂળતાએ, તક-પ્રસંગ પ્રમાણે	
૨૭૬૩	ઉપાસના	ઉપ+આસ્ । પાસે બેસવું, પૂજા કરવી; સદ્ગુરુ હોય તો સેવા કરવી	
૨૭૬૪	સંધ્યાવશ્યકં	સમ્+ઘ્યૈ । આવશ્યક । સાંજે જરૂર કરવા યોગ્ય; દેવવંદન, પ્રતિક્રમણ	
૨૭૬૫	અઢાર	અષ્ટદશ+પા+પ+સ્થા । પાપને રહેવાનાં ૧૮ સ્થાન : ૫૬-નગર :	
	પાપસ્થાનક	પ્રાણાતિપાત, મૃષાવાદ, અદત્તાદાન, મૈથુન, પરિશ્રદ્ધ, ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, રાગ, દ્વેષ, અભ્યાખ્યાન (બોટું આળ ચઢાવવું), પૈશૂન્ય (ચાકી યુગલી કરવી), પરપરિવાદ (પારકી નિંદા કરવી), રઈઅરઈ (ગમા-અણગમા કરવા), માયામૃષા (કપટ સહિત જૂઠું બોલવું) અને મિથ્યાદર્શનશલ્ય (મિથ્યાત્વ)	
	શિક્ષાપાઠ ૫૬	ક્ષમાપના	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૭૬૬	ક્ષમાપના	ક્ષમ્ । ભૂલની કબૂલાત, આલોચના, ભૂલની માફી	
૨૭૬૭	હે ભગવાન !	મજ્+ઘ । મગ+વત્ । સૌભાગ્ય-ઐશ્વર્ય-ગૌરવ-કીર્તિ-સૌન્દર્ય-પ્રેમ-પ્રમોદ-સદ્ગુણ-સર્વોત્તમતા-શક્તિ-ધર્મ-પ્રયત્ન-નિરપેક્ષતા જેનામાં છે તે ભગવાન, પ્રભુ કે પરમાત્માને સંબોધન	
પૃ. ૯૯			
૨૭૬૮	ઉત્તમ શીલ	ઉદ્+તમ્+શીલ્ । મુખ્ય સદાચાર, શ્રેષ્ઠ બ્રહ્મચર્ય, આત્મામાં સ્થિરતા	
૨૭૬૯	પવિત્રતા	પૂ+ઇત્ર । આત્માની શુદ્ધતા, નિર્મળતા, પાપરહિતતા	
૨૭૭૦	નીરાગી	નિર્+આગસ્ । વીતરાગી, રાગરહિત, દોષરહિત, પાપશૂન્ય	
૨૭૭૧	અપરાધ	અપ+રાધ્ । મોક્ષમાર્ગની આરાધના નથી કરી તે	
૨૭૭૨	સૂક્ષ્મ વિચાર	સૂચ્+મન્ । વસ્તુસ્વરૂપ સમજવા માટે કરવામાં આવતો ઊંડો-ઉત્તમ વિચાર	
૨૭૭૩	તમારા તત્વના	પરમાત્મ તત્વના, તમારા શુદ્ધ સ્વરૂપના	
૨૭૭૪	ચમત્કાર	પ્રકાશનો ઝબકારો, વિસ્મયકારક પ્રસંગ, પ્રભાવ; સ્વરૂપ સમજણ	
૨૭૭૫	નિર્વિકારી	નિર્+વિ+કૃ । નિર્લેપ, વિકાર વિનાના, વિભાવ વિનાના	
૨૭૭૬	સત્ચિદાનંદસ્વરૂપ	સત્+ચિદ્+આનન્દ । સત્ એટલે સત્ય, ચિત્ એટલે ચેતન, આનંદ એટલે આનંદ; ત્રણે મળીને પરિપૂર્ણ બ્રહ્મ, પરમાત્મા; અનંત સુખવાળા	
૨૭૭૭	સહજાનંદી	સ્વાભાવિક રીતે સાથે આનંદ જ છે તેવા	
૨૭૭૮	અનંતજ્ઞાની	જ્ઞાનમાં કોઈ આવરણ ન હોવાથી અનંતું જાણનાર, કેવળજ્ઞાની	
૨૭૭૯	અનંતદર્શી	દર્શનમાં કોઈ આવરણ ન હોવાથી અનંતું દેખનાર, કેવળદર્શી	
૨૭૮૦	ત્રૈલોક્ય પ્રકાશક	ત્રિધ્વલોક, મધ્યલોક અને અધોલોકના સ્વરૂપને જણાવનાર	
૨૭૮૧	તમારી સાક્ષીએ	કેવળજ્ઞાનની સાક્ષીએ	
૨૭૮૨	ૐ શાંતિ: શાંતિ: શાંતિ:	શાંતિ: રાગ-દ્વેષની નિવૃત્તિ એટલે શાંતિ. આત્માની નિર્મળતા માટે બહુ ઉપયોગી શાંતિપાઠ, માત્ર આ શિક્ષાપાઠમાં છે; કઠોપનિષદ્નો શાંતિપાઠ છે : ૐ સહનાવવતુ । સહ નૌ ભુનક્તુ । સહવીર્યં કરવાવહૈ । તેજસ્વીનાવધિતમસ્તુ । મા વિદ્વિષાવહૈ । ૐ શાન્તિ: શાન્તિ: શાન્તિ: ।	

	શિક્ષાપાઠ ૫૭	વૈરાગ્ય એ ધર્મનું સ્વરૂપ છે	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૭૮૩	વસ્ત્ર	વસ્ત્ર । કપડું, કપડાં	
૨૭૮૪	લોહીથી કરીને	લોહીથી, લોહી વડે	
૨૭૮૫	અપક્ષપાતે	કોઈનો પક્ષ લીધા વિના, તરફદારી કર્યા વિના, તટસ્થ રીતે	
૨૭૮૬	લક્ષ્મીલીલા	પૈસાની બોલબાલા, મહત્તા; શુંગારકીડા	
૨૭૮૭	ગુલતાન	વૈભવવિલાસમાં મશગૂલ, તલ્લીન	
૨૭૮૮	અર્હન્ત	અર્હ+જ્ઞ । અરિહંત, જગતમાં સૌથી વધુ પૂજવા યોગ્ય, વીતરાગ	
૨૭૮૯	નિર્ગ્રંથ ગુરુ	મોહની ગાંઠ છૂટી હોય તેવા ગુરુ; સાધુ-મુનિ, પરિગ્રહરહિત ગુરુ	
૨૭૯૦	યદિ	યદ્+ણિચ્+ઇન । જો, અગર; કદાચિત્	
પૃ.૧૦૦	શિક્ષાપાઠ ૫૮	ધર્મના મતભેદ ભાગ ૧	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૭૯૧	કુતર્કવાદી	ખોટા તર્ક કરનારા	
૨૭૯૨	વેદાંતનો બોધ	એક બ્રહ્મ છે, જડ પદાર્થ નથી	
૨૭૯૩	સાંખ્યનો બોધ	પ્રકૃતિ અને પુરુષ એમ બે વસ્તુ છે	
૨૭૯૪	બુદ્ધનો બોધ	બધી વસ્તુ ક્ષણિક છે	
૨૭૯૫	ન્યાયમતનો બોધ	દ્રવ્ય, ગુણ આદિ ૧૬ તત્ત્વ છે	
૨૭૯૬	વૈશેષિકનો બોધ	પરમાણુ છે, ન્યાયમતથી બહુ જુદો મત નથી	
૨૭૯૭	શક્તિપંથીનો બોધ	માતાને માને, માતાજીની માન્યતા	
૨૭૯૮	વૈષ્ણવનો બોધ	વિષ્ણુના અવતારી તત્ત્વની ભક્તિ-સેવાનો ઉપદેશ	
૨૭૯૯	ઈસ્લામીનો બોધ	મુસલમાન પોતાના ધર્મસ્થાપકને ઈશ્વરના અવતાર માને	
૨૮૦૦	ક્રાઈસ્ટનો બોધ	ખ્રિસ્તી પોતાના ધર્મસ્થાપકને ઈશ્વરના અવતાર માને	
૨૮૦૧	વાદી	વાદ-વિવાદનો પૂર્વપક્ષ રજૂ કરનાર, ફરિયાદી	
૨૮૦૨	પ્રતિવાદી	વાદીના મુદ્દાનું ખંડન કરનાર, ફરિયાદીનો પ્રતિપક્ષી	
૨૮૦૩	રેતીની ભીંત	નદી-સમુદ્રના કિનારાની ઝીણી કાંકરી-ધૂળની બનાવેલી ભીંત જે ટકતી નથી, ભીંત પડતાં રેતીના રજકણ બધા વિખેરાઈ જાય	
૨૮૦૪	અન્યોન્યના	એકબીજાના, પરસ્પરના	
૨૮૦૫	ખુલાસો	સ્પષ્ટતા, ચોખવટ; ભાવાર્થ, સાર; રસ્તો, નિકાલ	
૨૮૦૬	એકાંતિક	એક જ હેતુ-માણસને વળગી રહેનાર; છેવટનો	
૨૮૦૭	મતાંતિક	મત-આગ્રહવાળો, મતાગ્રહી, હઠીલો	
૨૮૦૮	ભેદવાળો	રહસ્યવાળો, મર્મવાળો; મહત્ત્વનો	
	શિક્ષાપાઠ ૫૯	ધર્મના મતભેદ ભાગ ૨	
૨૮૦૯	શુદ્ધ આત્મજ્ઞાનદાતા નિશ્ચયનય	આત્મજ્ઞાન આપનારો નય, વસ્તુના સ્વાભાવિક ભાવનું શ્રદ્ધ કરે તે નય	
૨૮૧૦	પ્રવર્તક	સ્થાપક, ફેલાવો કરનાર	
૨૮૧૧	ભાવભેદ	પદાર્થ અને પ્રકાર, કેવળજ્ઞાની જાણે તેવા	
૨૮૧૨	અત્યુગ્ર	અતિ, ભારે, ઘણો	
પૃ.૧૦૧			
૨૮૧૩	લહેરી	ઈન્દ્રિયવિષયોમાં મજા પડે તેવાં, મોજશોખનાં, અમનચમનનાં	

૨૮૧૪	ગાડર	ગઢુર । ઘેટું, મેઢું	
૨૮૧૫	સુખશીલિયાં	શાતાકારી, સગવડિયાં	
૨૮૧૬	રુચ્યું	રુચ્ । ગમ્યું	
૨૮૧૭	ચાર પાંચ પેઢી	પ્રપૌત્ર-પૌત્ર-પુત્ર-પિતા-પિતામહ-પ્રપિતામહ એમ વંશપરંપરા, વંશાવળી	
૨૮૧૮	કુળધર્મ	પેઢીઓથી-વર્ષોથી કુટુંબ જે ધર્મ માનતું હોય તે	
	શિક્ષાપાઠ ૬૦	ધર્મના મતભેદ ભાગ ૩	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૮૧૯	તત્વપ્રમાણ	માપ, અધિકાર, આગમ, મુખ્ય તત્વ, સાક્ષી	
૨૮૨૦	એકાંતિકતા	એકપક્ષીયતા, નિશ્ચયાત્મકતા	
૨૮૨૧	જગત્કર્તા	જગતનો રચનાર	
૨૮૨૨	પ્રમાણ	પ્ર+મા । સાબિતી, સાક્ષી, અધિકાર, આગમ	
૨૮૨૩	શ્રેણિબંધ	કડીબદ્ધ, હારબંધ, ક્રમસર	
૨૮૨૪	અષ્ટાદશ દૂષણો	૧૮ દોષ : ૫ પ્રકારના અંતરાય (દાન-લાભ-ભોગ-ઉપભોગ-વીર્ય), ૬ નોકષાય (હાસ્ય-રતિ-અરતિ-ભય-શોક-જુગુપ્સા), મિથ્યાત્વ, અજ્ઞાન, અપ્રત્યાખ્યાન, રાગ, દ્વેષ, નિદ્રા અને કામ (શિક્ષાપાઠ ૮)	
૨૮૨૫	સરાગી	રાગ સહિત	
૨૮૨૬	સર્વવ્યાપક મોક્ષ	ઘટ ઘટમાં અને પટ પટમાં પથરાઈને રહેલ, બધે પ્રસરેલો	
૨૮૨૭	કંઈ નહીં એ રૂપ મોક્ષ	શૂન્ય રૂપ મોક્ષ	
૨૮૨૮	સાકાર મોક્ષ	દેહ છતાં મોક્ષ, સદેહ મોક્ષ	
૨૮૨૯	અમુક કાળ સુધી રહી પતિત થવું એ રૂપે મોક્ષ	અમુક કાળ ત્યાં રહી પાછું અવાય એ રીતે મોક્ષ, છૂટકારો	
૨૮૩૦	સપ્રમાણ	પ્રમાણપૂર્વક સંપૂર્ણ	
૨૮૩૧	ગંભીર ડોળ	ગંભીર દેખાવ	
૨૮૩૨	કોટિઓ	પ્રકારો	
૨૮૩૩	શુદ્ધ આત્મજ્ઞાનની	કોટિઓ ગુણસ્થાનો, ગુણસ્થાનકો	
૨૮૩૪	થ્યવન	ચ્યુ । થ્યુતિ, મરણ, એક દેહ છોડી બીજા દેહમાં જવું; નાશ; ઋષિનું નામ	
૨૮૩૫	વિગતિ	વિ+ગમ્ । અવગતિ, અધોગતિ; વિગ્રહ ગતિ	
૨૮૩૬	યોનિદ્વાર	યુ+નિ । ઉત્પત્તિ સ્થાન, જન્મવાનું સ્થાન	
૨૮૩૭	પરંપરામ્નાયથી	અવિચ્છિન્ન ક્રમ	
પૃ.૧૦૨	શિક્ષાપાઠ ૬૧	સુખ વિષે વિચાર ભાગ ૧	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૮૩૮	દરિદ્રાવસ્થાથી કરીને	ગરીબાઈથી	
૨૮૩૯	દેવનું ઉપાસન	ઈષ્ટદેવને પ્રસન્ન કરીને	
૨૮૪૦	તુષ્ટમાન	તુષ્ । પ્રસન્ન, રાજી	
૨૮૪૧	રિદ્ધિમાન	ઋધ્ । સમૃદ્ધ, વૈભવશાળી	
૨૮૪૨	જડતા	જડ્ । મૂર્ખાઈ, મંદબુદ્ધિ	
૨૮૪૩	વૈધવ્ય	વિ+ધવા । પતિ ગુજરી ગયો હોય તે વિધવાવસ્થા	
૨૮૪૪	દ્વારિકા	સૌરાષ્ટ્રનું પ્રાચીન તીર્થ; આગલું સોરઠ, પછી કાઠિયાવાડ અને હાલ સૌરાષ્ટ્ર (ગુજરાત) દ્વીપકલ્પના છેક પશ્ચિમના નાકા પર આવેલી અસલી યાદવ-વંશીઓની અને શ્રીકૃષ્ણની રાજધાની, દ્વારકા, દ્વારામતી	

૨૮૪૫	મુખગૃહ	મુખ્ય પ્રવેશદ્વાર, મુખ્ય ખંડ, દીવાનખાનું	
પૃ.૧૦૩	શિક્ષાપાઠ ૬૨	સુખ વિષે વિચાર ભાગ ૨	
૨૮૪૬	મનોજ્ઞા	મનસ્ । સુંદર, મનોહરા, મનને ગમે તેવી	
૨૮૪૭	મહેર	કૃપા	
૨૮૪૮	આ ભણી	આ તરફ, આ બાજુ	
૨૮૪૯	કમાઈ	કમાણી, આવક	
	શિક્ષાપાઠ ૬૩	સુખ વિષે વિચાર ભાગ ૩	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૮૫૦	કોટ્યાવધિ	કોટિ+અવધિ । કરોડોથી ગણાતું હોય એવો, અપાર સમૃદ્ધિવાળો	
૨૮૫૧	ઉપરાયાપરી	ઉપરાઉપરી, એક પછી એક	
૨૮૫૨	આભ ફાટ્યાનું થીગડું	આખું આકાશ ફાટે ત્યાં ક્યાં સાંધો-થીગડું મારવું ? કેવડું મારવું ? એટલાથી શું થાય ? ભયંકર મુશ્કેલીમાં નજીવી મદદ મળવી	
૨૮૫૩	અન્ન અને દાંતને વેર થવાની સ્થિતિ	ભૂખે મરવાની પરિસ્થિતિ, ખૂબ ગરીબ સ્થિતિ	
પૃ.૧૦૪			
૨૮૫૪	માંડી વાળવો	મળ્ડ । જતો કરવો, પડતો મૂકવો	
૨૮૫૫	જાવા બંદર	સુમાત્રા અને બોર્નિયો વચ્ચેનો એક ટાપુ-બંદર, અગાઉ હિન્દુઓને તાબે હતું; જૂનું યવદ્વીપ, આજનું ઈન્ડોનેશિયા	
૨૮૫૬	પ્રારબ્ધ પાછા વળવાં	નસીબ બદલાવું, નસીબ આડે પાંદડું ખસી જવું	
૨૮૫૭	પ્રારબ્ધ ખીલવ્યાં	નસીબને યારી આપી	
૨૮૫૮	યોગણું	ચાર ગણું	
૨૮૫૯	એક દમડી	દ્રમ, દ્રમ્મ । જૂના ચલણમાં ૧ રૂપિયા=૧૯૨ પાઈ, ૧ પાઈ=૪ દમડી (પૈસા)	
૨૮૬૦	જાવેથી	જાવા બંદરથી, જાવા ટાપુથી, ઈન્ડોનેશિયાથી	
૨૮૬૧	પળ્યો	પલ્ । પાલન થયું, ફળ આપ્યું, ફળ્યો	
૨૮૬૨	દુરાચાર	દુર+આ+ચર્ । દોષમાં આવીએ તેવો આચાર	
	શિક્ષાપાઠ ૬૪	સુખ વિષે વિચાર ભાગ ૪	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૮૬૩	સારા ઠેકાણાની	ખાનદાન કુટુંબની	
૨૮૬૪	સુલક્ષણી	ઉત્તમ સંસ્કારવાળી, મોજશોખમાં ન પડે તેવી સદ્ગુણી	
૨૮૬૫	મર્યાદાશીલ	મર્યાદાપૂર્વક વર્તનારી	
૨૮૬૬	નાણું	પૈસો, લક્ષ્મી, ધન	
૨૮૬૭	મહાકોટ્યાવધિ	મોટા કરોડપતિ, અબજપતિ	
૨૮૬૮	ઉત્તમ ધામ	શ્રેષ્ઠ નિવાસસ્થાન	
૨૮૬૯	સત્સુખ	સાચું સુખ, આત્મિક સુખ	
પૃ.૧૦૫			
૨૮૭૦	મુહૂર્ત	હુર્છ+ક્ત । ૨ ઘડી, ૪૮ મિનિટ; શુભ પ્રસંગ માટેનો શુભાશુભ સમય	
૨૮૭૧	ખુલાસા દાખલ	પ્રશ્નના ઉત્તર રૂપે, સ્પષ્ટતા ખાતર	
	શિક્ષાપાઠ ૬૫	સુખ વિષે વિચાર ભાગ ૫	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૮૭૨	શાસ્ત્રાવધાન	શાસ્ત્રનો ઊંડો અભ્યાસ	
૨૮૭૩	અવર્ણનીય	વર્ણન ન થઈ શકે તેવો	

૨૮૭૪	બાહ્ય પરિગ્રહ	બહારના પદાર્થો પર મમતા : ક્ષેત્ર, ઘર, ચાંદી-સોનું, ગાય-ભેંસ, ધન, ધાન્ય, દાસી-દાસ, રાયરચીલું (ફર્નિચર), વાસણ એમ ૧૦ પ્રકારે	
૨૮૭૫	આત્મ્યંતર પરિગ્રહ	અંતરનો પરિગ્રહ : મિથ્યાત્વ, ક્રોધ, માન, માયા, લોભ એ ૪ કષાય તથા ૯ નોકષાય મળી ૧૪ પ્રકારે	
૨૮૭૬	સ્થિતિ પતિત થઈ	પડતી થઈ, પડતી દશા આવી	
૨૮૭૭	વિયોગ	વિ+યુજ્ । વિરહ, મળેલું જતું રહે	
૨૮૭૮	એકત્વ કે અવ્યાબાધપણું	એકપણું કે બાધા-અંતરાયપણું ન હોય તેવું	
૨૮૭૯	એળે ગુમાવી દે	નકામો જવા દે, વેડફી નાખે, નિરર્થક જાય	
૨૮૮૦	પ્રસક્ત	પ્ર+સજ્ । વિશેષ રાગી, વળગેલા, અતિ આસક્ત; નિત્ય, હંમેશ; પાસે	
૨૮૮૧	રુચિપૂર્વક	પસંદગી પ્રમાણે	
પૃ. ૧૦૬			
૨૮૮૨	લોલુપતા	લુપ્ । લાલચ, લોભ, તૃષ્ણા; અત્યંત ઉત્સુકતા, ઉત્કંઠા	
૨૮૮૩	આખ્યાયિકા	આ+ખ્યા । કથન, વૃત્તાંત, ગદ્યમય રચના-કથા	
	શિક્ષાપાઠ ૬૬	સુખ વિષે વિચાર ભાગ ૬	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૮૮૪	નિરભિમાન	અભિમાન રહિત, નિર્માનિતા	
૨૮૮૫	અધૂરો	અપૂર્ણ, અપૂરતો	
૨૮૮૬	કાળ ઉપાડી જાય	મૃત્યુ થાય	
૨૮૮૭	નિર્મૂલ્ય	નિર્+મૂલ્ । મૂલ્ય વિનાનો, ન મળ્યા બરાબર, નકામો	
૨૮૮૮	પરાત્માની રક્ષા	બીજા આત્માઓનું રક્ષણ	
૨૮૮૯	અલ્પદ્રવ્ય માયા	પૈસા પ્રત્યે ઓછી માયા	
૨૮૯૦	નિર્ગમન	નિર્+ગમ્ । પસાર, વ્યતીત	
૨૮૯૧	અપ્રતિબંધપણે	પ્રતિબંધ વિના; અનાસક્ત ભાવે	
૨૮૯૨	જિતકષાય	જિ+કૃષ્ । કષાયોને જીતનાર-વશમાં રાખનાર	
૨૮૯૩	પ્રસંગોપાત્ત	પ્રસંગ પડે ત્યારે	
પૃ. ૧૦૭			
૨૮૯૪	આત્મશ્રેણિની ઉત્કૃષ્ટતા	આત્માના ઉત્તતિકર્મે	
૨૮૯૫	જનસમુદાય	લોકસમુદાય, લોકસમૂહ	
૨૮૯૬	મુક્તાત્મા	મુચ્+આત્મન્ । મુક્ત થયેલો આત્મા, સિદ્ધ થયેલો આત્મા	
	શિક્ષાપાઠ ૬૭	અમૂલ્ય તત્ત્વ વિચાર	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૨૮૯૭	હરિગીત છંદ	હરિ+ગીતિ । શુદ્ધાત્માનાં ગીતનો છંદ, ૨૮ માત્રાનો એક માત્રામેળ છંદ	
૨૮૯૮	તત્ત્વવિચાર	આત્માનું હિત થાય તેવો વિચાર	
૨૮૯૯	શુભ દેહ માનવનો	જેના દ્વારા આત્મિક કલ્યાણ થઈ શકે તેવો મનુષ્યદેહ	
૨૯૦૦	ભવચક્ર	બૂ+અપ્+કૃ । જન્મ-મરણ, સંસાર પરિભ્રમણ, સંસારચક્ર	
૨૯૦૧	ભાવમરણ	ક્ષણે ક્ષણે કર્મ બંધાય-જન્મમરણ ઊભાં થાય તે	
૨૯૦૨	નય ગ્રહો	અભિપ્રાય રાખો	
૨૯૦૩	હવો	થયો, જૂની ગુજરાતીમાં તથા શાસ્ત્રકારો-જ્ઞાનીઓ વાપરતા	

૨૯૦૪	નિર્દોષ સુખ	નિર+દૂષ+સુ+ખ । આત્મા ભણી વળાય, આત્માને કર્મ ન બંધાય, આત્મા નિર્મળ થાય, આત્મા જેથી છૂટે એવું સુખ (સત્સંગ-ભક્તિનું)	
૨૯૦૫	દિવ્ય શક્તિમાન	દેવી શક્તિવાળો આત્મા	
૨૯૦૬	પશ્ચાત્	અપર+આતિ । પછી, પાછળ, પાછળથી; અંતમાં; પશ્ચિમ દિશાથી	
૨૯૦૭	વળગણા	વળગેલું	
૨૯૦૮	પરહરું	છોડી દઉં, ત્યાગું; નિવારું	
૨૯૦૯	દ્યો	દા । આપો, રાખો	
૨૯૧૦	હૃદયે લખો	હૃદયમાંથી ભૂલાય નહીં તેવું કરો	
	શિક્ષાપાઠ ૬૮	જિતેન્દ્રિયતા	એપ્રિલ ૧૯૮૪
૨૯૧૧	વનોપવન	બાગ-બગીચા, વન-ઉપવન	
૨૯૧૨	સુગંધી લેપન	સુગંધિત દ્રવ્યો લગાવવાં	
૨૯૧૩	નિ:પરિગ્રહી	નિસ્+પરિ+ગ્રહ । પરિગ્રહને નિર્મૂળ કરનાર, પરિગ્રહ ન રાખનાર, નિર્ગ્રંથ	
૨૯૧૪	યોજન	યુજ્ । ૪ ગાઉ-કોશ, ૮ માર્ઈલ, ૧૨.૮ કિલોમીટર	
૨૯૧૫	ઝાલી શકાય	પકડી શકાય, હાથમાં લઈ શકાય	
૨૯૧૬	લગામ	અંકુશ	
૨૯૧૭	સ્તંભિત	સ્તમ્ભ્ । થોભાવી, અટકાવી	
પૃ.૧૦૮			
૨૯૧૮	દુરિચ્છા	દુર+ચ્છ્ । ખરાબ ઈચ્છા, દોષ લાગે તેવી ઈચ્છા	
૨૯૧૯	સંભારવું	સમ્+સ્મર્ । યાદ કરવું, સ્મરવું	
૨૯૨૦	દોરવું	દોર્ । હાથ ઝાલી ચલાવવું, રસ્તો બતાવવો; આંકવું, ચીતરવું	
૨૯૨૧	ત્યાગે	ત્યજ્ । ત્યાગ પણ, ત્યાગે ય	
૨૯૨૨	લોકલજ્જા	લોક+લજ્જ્ । લોકની-સમાજની શરમ-લાજ-માન-મર્યાદા	
૨૯૨૩	સ્વાધીનતા	પોતે પોતાને વશ, સ્વતંત્રતા, સ્વ સ્વને અધીન	
	શિક્ષાપાઠ ૬૯	બ્રહ્મચર્યની નવ વાડ	એપ્રિલ ૧૯૮૪
૨૯૨૪	વાડ	વાટ । જમીન-ઝાડની આજુબાજુ કાંટાની કરાતી વાડ; મર્યાદા	
૨૯૨૫	પડંગ	પણ્ । નપુંસક, હિજડા	
પૃ.૧૦૯			
૨૯૨૬	કનાત	તંબુની ચારે બાજુનો પડદો, જાડા બેવડા કપડાંનો વાંસની સાથે સીવીને બનાવેલો પડદો	
૨૯૨૭	ત્રાટા	પાંદડાં, સાંઠી વગેરેનો ગૂંથેલો પડદો; કામઠાંનો પડદો, તકી	
૨૯૨૮	મૈથુન	મિથ્ । અબ્રહ્મચર્ય, કામસેવન	
૨૯૨૯	વૃદ્ધિ	વૃધ્ । વધારો	
૨૯૩૦	અતિ માત્રા	હદ ઉપરાંત, વધુ પ્રમાણમાં, વધારે પડતું, જોઈએ તે કરતાં વધુ	
૨૯૩૧	વિભૂષણ	વિ+ભૂષ્ । બહારની ટાપટીપ, શરીરનો શણગાર	
	શિક્ષાપાઠ ૭૦	સનત્કુમાર ભાગ ૧	એપ્રિલ ૧૯૮૪
૨૯૩૨	ધુણાવ્યું	ધૂ । હલાવ્યું	
૨૯૩૩	આ વેળા	આ સમયે, આ વખતે	

પૃ.૧૧૦ ૨૯૩૪	શિક્ષાપાઠ ૭૧ રાજવૈદ	સનત્કુમાર ભાગ ૨ શ્રેષ્ઠ વૈદ, મોટો પ્રખ્યાત વૈદ	એપ્રિલ ૧૯૮૪
પૃ.૧૧૦ ૨૯૩૫	શિક્ષાપાઠ ૭૨ બત્રીસ યોગ	બત્રીસ યોગ મોક્ષની સાથે જોડે તે, મોક્ષે લઈ જાય તેવાં સાધન અથવા મોક્ષ સાધવાના પ્રકાર યોગ; શ્રી સમવાયાંગ સૂત્રમાં ૩૨મો સમવાય	એપ્રિલ ૧૯૮૪
૨૯૩૬	સંગ્રહ	સમ્+ગ્રહ । સમૂહ, એકત્ર; સમ્યક્ પ્રકારે ગ્રહણ	
પૃ.૧૧૧ ૨૯૩૭	સરળતા	બોધ પરિણામ પામે તેવી દશા	
૨૯૩૮	મૂલ ગુણ	મુનિના મુખ્ય ૨૮ ગુણ — ૫ મહાવ્રત, ૫ સમિતિ, ૫ ઈન્દ્રિયનિગ્રહ, ૬ આવશ્યક, કેશલોચ, અચેલત્વ-વચ્ચરહિતતા, અસ્નાન, ભૂમિશયન, અદંતધોવન, એકાશન, ઊભાં ઊભાં આહારગ્રહણ	
૨૯૩૯	ઉત્તર ગુણ	પંચ મહાવ્રતના ૮૪ લાખ ઉત્તર ભેદ — હિંસા, અતિક્રમ, કાય, વિરાધના, આલોચના અને શુદ્ધિના અનુક્રમે ૨૧, ૪, ૧૦૦, ૧૦, ૧૦, ૧૦ ભેદ છે, જેનો પરસ્પર ગુણાકાર કરતાં $21 \times 4 \times 100 \times 10 \times 10 \times 10 = 84,000,00$ ઉત્તર ભેદ (મૂલાચાર ગાથા ૧૦૨૫, ૧૧મો શીલગુણાધિકાર)	
		<ul style="list-style-type: none"> ◆ હિંસાના ૨૧ ભેદ : ૫ અવ્રત, ૪ કષાય, રતિ, અરતિ, ભય, જુગુપ્સા, મનોમંગુલ, વચનમંગુલ, કાયમંગુલ, મિથ્યાદર્શન, પ્રમાદ, પૈશૂન્ય, અજ્ઞાન, ઈન્દ્રિય અનિગ્રહ ◆ અતિક્રમના ૪ ભેદ : અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ, અતિચાર, અનાચાર ◆ કાયના ૧૦૦ ભેદ : પૃથ્વીકાય, અપૂકાય, તેઉકાય, વાઉકાય, પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય, સધારણ વનસ્પતિકાય, બેઈન્દ્રિય, તેઈન્દ્રિય, ચઉરિન્દ્રિય, પંચેન્દ્રિય : આ ૧૦ નો પરસ્પર ગુણાકાર કરતાં ૧૦૦ ભેદ ◆ વિરાધનાના ૧૦ ભેદ : સ્ત્રી-પુરુષ સાથે સ્નેહ, પુષ્ટ આહારગ્રહણ, શરીર શોભા, કોમલ શય્યા-આસન, આભૂષણ પરિધાન, વાજાં, સુવર્ણનો પરિગ્રહ, કુશીલની સોબત, રાજસેવા, વિના કારણ રાત્રે ચાલવું ◆ આલોચનાના ૧૦ ભેદ : આકંપિત, અનુમાનિત, દૃષ્ટ, બાદર, સૂક્ષ્મ, પ્રચ્છન્ન, શબ્દાકુલિત, બહુજન, અવ્યક્ત, તત્સેવી ◆ શુદ્ધિના ૧૦ ભેદ : આલોચના, પ્રતિક્રમણ, ઉભય, વિવેક, વ્યુત્સર્ગ, તપ, છેદ, મૂલ, પરિહાર, શ્રદ્ધાન 	
૨૯૪૦	આત્મચરિત્ર	આત્માની ચર્યા, આત્માની સ્થિરતા, આત્માની રમણતા	
૨૯૪૧	એકેકો	એક એક, પ્રત્યેક	
૨૯૪૨	શિક્ષાપાઠ ૭૩	મોક્ષસુખ	એપ્રિલ ૧૯૮૪
૨૯૪૩	સૃષ્ટિમંડળ	૧૪ રાજલોક, જગત, ત્રિભુવન, ૭ ઊર્ધ્વલોક ને ૭ અધોલોક	
૨૯૪૪	મનેચ્છા	મનની ઈચ્છા	
૨૯૪૫	વદી	વદ્ । કહી, ઉચ્ચારી, બોલીને	
૨૯૪૬	ભદ્રિક	મન્દ્ । સરળ, ભોળો; શુભ, મંગળ; સુંદર, પ્રિય	
પૃ.૧૧૨ ૨૯૪૬	સાન	સંજ્ઞા । સંજ્ઞા, ઈશારો	

૨૯૪૭	જળદાન	પાણીનું મળેલું દાન, પીવા પાણી મળેલું તે
૨૯૪૮	પ્રત્યુપકાર	આભાર, ઉપકારનો બદલો
૨૯૪૯	શંખલાં	દરિયાકાંઠે મળતાં શંખાકારે નાનાં કોચલાં, બેઈન્દ્રિય જીવ
૨૯૫૦	છીપ	કોચલાવાળાં દરિયાઈ પ્રાણીઓમાંની કાલુ નામની માછલીનું એક જાતનું અંદરની સપાટીએ ચંદ્ર જેવા ચળકાટવાળું કોટલું, બેઈન્દ્રિય જીવ
૨૯૫૧	કોડાં	એક ખાસ જાતના દરિયાઈ જીવડાંનું કોટલું, બેઈન્દ્રિય જીવ
૨૯૫૨	ઉપમેય	ઉપમા અલંકારમાં જે મુખ્ય વર્ણ છે જેની અન્ય ઉપમાન સાથે સરખામણી કરાય છે
૨૯૫૩	અનુપમેય	ઉપમાન નથી મળતું તેવું
૨૯૫૪	વિચાર આડે	વિચારમગ્નતાને કારણે
	શિક્ષાપાઠ ૭૪	દર્મદ્યાન ભાગ ૧
૨૯૫૫	આર્ત	અશુભ ધ્યાન, પીડિત; ઈષ્ટ વિયોગ, અનિષ્ટ સંયોગ, વેદના અને નિદાન
૨૯૫૬	રૌદ્ર	રુદ્ધ અશુભ ધ્યાન, ભયંકર; હિંસાનંદ, મૃધાનંદ, ચૌર્યાનંદ, પરિશ્રદાનંદ
૨૯૫૭	શુકલ	શુચ્છ પવિત્ર, સર્વોત્કૃષ્ટ, સ્વચ્છ-નિર્મળ, ધ્યાનનો ૧ પ્રકાર
૨૯૫૮	શ્રુતજ્ઞાનના ભેદ	શ્રવણથી-સાંભળીને કે શબ્દથી થતું જ્ઞાન, ૧૪ અને ૨૦ ભેદ :
	૧. અક્ષર શ્રુત	: સંજ્ઞાક્ષર ૧૮ લિપિ, વ્યંજનાક્ષર અ થી હ, લઘ્વિઅક્ષર : અર્થની પ્રતીતિ કરાવે
	૨. અનક્ષર શ્રુત	: અક્ષર વિના હાથની ચેષ્ટા કે છીંક-બગાસાંથી થતો બોધ
	૩. સંજ્ઞી શ્રુત	: મનવાળા જીવોનું શ્રુત
	૪. અસંજ્ઞી શ્રુત	: મન વિનાના જીવોનું શ્રુત
	૫. સમ્યક્ શ્રુત	: સમ્યગ્દૃષ્ટિ જીવોનું શ્રુત
	૬. મિથ્યા શ્રુત	: મિથ્યાદૃષ્ટિ જીવોનું શ્રુત
	૭. સાદિ શ્રુત	: શરૂઆતવાળું શ્રુત
	૮. અનાદિ શ્રુત	: શરૂઆત વિનાનું શ્રુત
	૯. સપર્યવસિત શ્રુત	: જેનો અંત હોય તે શ્રુત
	૧૦. અપર્યવસિત શ્રુત	: જેનો અંત ન હોય તે
	૧૧. ગમિક શ્રુત	: જેમાં સરખા પાઠ આવે તે
	૧૨. અગમિક શ્રુત	: જેમાં સરખા પાઠ (આલાવા) ન આવે તે
	૧૩. અંગપ્રવિષ્ટ શ્રુત	: દ્વાદશાંગી-૧૨ આગમ
	૧૪. અનંગપ્રવિષ્ટ શ્રુત	: દ્વાદશાંગી સિવાયનાં આગમ, અંગબાહ્ય સૂત્ર
	૧. પર્યાય શ્રુત	: જ્ઞાનનો સૂક્ષ્મ અવિભાજ્ય અંશ તે પર્યાય, તેનું જ્ઞાન
	૨. પર્યાયસમાસ શ્રુત	: અનેક પર્યાયનું જ્ઞાન. લઘ્વિ અપર્યાપ્ત સૂક્ષ્મ નિર્ગોદના જીવને અક્ષરના અનંતમા ભાગ જેટલું જ્ઞાન છે તે અનંત પર્યાય જ્ઞાન છે પણ તેથી ૧ અંશ અન્ય જીવમાં વધે તે વધારાને પર્યાય શ્રુત કહેવાય
	૩. અક્ષર શ્રુત	: એક અક્ષરનું જ્ઞાન
	૪. અનક્ષર શ્રુત	: અનેક અક્ષરનું જ્ઞાન
	૫. પદ શ્રુત	: એક પદનું જ્ઞાન

૬. પદસમાસ શ્રુત	: અનેક પદનું જ્ઞાન
૭. સંઘાત શ્રુત	: ૧૪ માર્ગજ્ઞામાંથી કોઈ ૧ માર્ગજ્ઞાની પેટા માર્ગજ્ઞાનું જ્ઞાન
૮. સંઘાતસમાસ શ્રુત	: ૧ માર્ગજ્ઞા અંતર્ગત અનેક માર્ગજ્ઞાનું જ્ઞાન
૯. પ્રતિપત્તિ શ્રુત	: ૧૪ માંથી ગમે તે ૧ માર્ગજ્ઞાનું જ્ઞાન
૧૦. પ્રતિપત્તિસમાસ શ્રુત	: ૧૪ માર્ગજ્ઞામાંથી અનેક પેટા માર્ગજ્ઞાનું જ્ઞાન
૧૧. અનુયોગ શ્રુત	: સત્પદાદિ ૯ અનુયોગ દ્વારમાંથી કોઈ ૧ અનુયોગનું દ્વાર
૧૨. અનુયોગ સમાસ શ્રુત	: ૯ માંથી અનેક અનુયોગદ્વારનું જ્ઞાન
૧૩. પ્રાભૃતપ્રાભૃત શ્રુત	: એક પ્રાભૃત પ્રાભૃતનું જ્ઞાન
૧૪. પ્રાભૃતપ્રાભૃતસમાસ શ્રુત	: અનેક પ્રાભૃતનું જ્ઞાન
૧૫. પ્રાભૃત	: એક પ્રાભૃતનું જ્ઞાન
૧૬. પ્રાભૃતસમાસ શ્રુત	: અનેક પ્રાભૃતનું જ્ઞાન
૧૭. વસ્તુશ્રુત	: એક વસ્તુનું જ્ઞાન
૧૮. વસ્તુ સમાસ શ્રુત	: અનેક વસ્તુનું જ્ઞાન
૧૯. પૂર્વશ્રુત	: એક પૂર્વનું જ્ઞાન
૨૦. પૂર્વસમાસ શ્રુત	: અનેક પૂર્વનું જ્ઞાન

પૃ.૧૧૩

૨૮૫૯	વિચય	વિ+ચિ । વિચાર કરવો, નિર્ણય કરવો, તલાશ-ખોજ; અનુસંધાન
૨૮૬૦	અપાય	અપ+ઇણ્ । દુઃખ, ચોટ, હાનિ, વિયોગ, સર્વનાશ, અલગાવ
૨૮૬૧	ભવાટવી	ભવરૂપી જંગલ, ભવ પરિભ્રમણ
૨૮૬૨	સુપ્રતિષ્ઠક	બે પગ પહોળા કરી કેડે હાથ દઈને ઊભેલા પુરુષના આકારે
૨૮૬૩	કોટાનુકોટી	કોડાકોડ, એક કરોડને એક કરોડ વડે ગુણતાં ૧ ઉપર ૧૪ મીંડા
૨૮૬૪	વિચિત્રતા	અજ્ઞાયબી, આશ્ચર્ય, વિવિધતા
૨૮૬૫	વંદામિ	વન્દ્ । વંદન કરું છું, સ્તુતિ કરું છું, પ્રણામ કરું છું, પૂજન કરું છું
૨૮૬૬	નમંસામિ	નમસ્કાર કરું છું
૨૮૬૭	સકકારેમિ	સત્કાર કરું છું
૨૮૬૮	સમ્માણેમિ	સન્માન કરું છું
૨૮૬૯	કલ્યાણં	કલ્યાણ રૂપને
૨૮૭૦	મંગલં	મંગલ રૂપને
૨૮૭૧	દેવયં	દિવ્ય રૂપને
૨૮૭૨	ચેઈયં	ચૈત્ય-પ્રતિમા રૂપને; જ્ઞાનસ્વરૂપને-ની
૨૮૭૩	પજજુવાસામિ	પરિ+ઉપ+આસ્ । પર્યુપાસના કરું છું, સમગ્ર રીતે આત્માને ઉપાસું છું, વંદું છું
૨૮૭૪	ગુણગ્રામ	સ્તુતિ, સ્તવના, ગુણગાન
૨૮૭૫	ઈષત્ પ્રાગભારા	ઈષ્+અતિ+પ્ર+અઙ્+ઘ્ । હલકું, પાતળું, આછું પર્વતશિખર સિદ્ધશિલા, ૮ મી પૃથ્વી, સિદ્ધ ભગવંતો જેનાથી ૧ યોજન ઉપર બિરાજે છે તે સ્ફટિક રત્નમય પૃથ્વી, ૧૨ નામ છે : ઈષત્, ઈષત્ પ્રાગભારા, તન્વી, તનુતન્વી, મુક્તિ, મુક્તાલય, સિદ્ધિ, સિદ્ધાલય, લોકાગ્ર, લોકાગ્રસ્તૂપિકા, લોકાગ્રપ્રતિબોધના, સર્વ પ્રાણભૂત જીવસત્ત્વસુખાવહા

૨૯૭૬	વંદામિ યાવત્ પજ્જુવાસામિ શિક્ષાપાઠ ૭૫	વંદામિથી માંડીને પજ્જુવાસામિ સુધી (ઉપરના નવે શબ્દો) તે સ્થાનકવાસી સંપ્રદાય મુજબ ગુરુવંદન સૂત્ર, 'તિક્ખુત્તોનો પાઠ (આવશ્યક સૂત્ર) ધર્મધ્યાન ભાગ ૨ એપ્રિલ ૧૯૮૪
૨૯૭૭	લક્ષણ	લક્ષ । ચિહ્ન, ઓળખ
૨૯૭૮	નિસર્ગ	નિ+સૃજ । સ્વભાવ, પ્રકૃતિ; સ્વરૂપ; રચના; સૃષ્ટિ; દાન; મળમૂત્ર ત્યાગ
૨૯૭૯	ઉપાજ્ય્યાં	ઉપ્+અર્જ । ઉપાજ્યાં, આંધેલાં
૨૯૮૦	ખપાવીએ	ક્ષપ્ । ક્ષય કરીએ
પૃ.૧૧૪		
૨૯૮૧	આલંબન	આ+લમ્બ । આધાર, ટેકો, આશ્રય, અવલંબન, કારણ
૨૯૮૨	સદહનાર	શ્રત્+ધા । શ્રદ્ધા-શ્રદ્ધાન કરનાર
	શિક્ષાપાઠ ૭૬	ધર્મધ્યાન ભાગ ૩ એપ્રિલ ૧૯૮૪
૨૯૮૩	પૃથક્ પૃથક્	જુદા જુદા
પૃ.૧૧૫	શિક્ષાપાઠ ૭૭	જ્ઞાનસંબંધી બે બોલ ભાગ ૧ એપ્રિલ ૧૯૮૪
૨૯૮૪	ચતુર્દશ રજ્જવાત્મક	૧૪ રાજવાળા, ૧૪ રજ્જુ પ્રમાણવાળા
૨૯૮૫	કેળના પત્રમાં પત્રની જેમ	કેળનાં પડની અંદર પડ હોય છે તેમ, કેળનું પાન ઉખેડતાં તેની નીચેથી બીજું નીકળે, પછી ત્રીજું નીકળે તેમ
	શિક્ષાપાઠ ૭૮	જ્ઞાનસંબંધી બે બોલ ભાગ ૨ એપ્રિલ ૧૯૮૪
૨૯૮૬	અપૂર્ણ પર્યાપ્તિ	ઓછી-અપૂરતી-પર્યાપ્તિ, છ યે છ પર્યાપ્તિ ન હોય તે
૨૯૮૭	છ પર્યાપ્તિ	પુદ્ગલને ગ્રહણ કરવાની અને ઈન્દ્રિય વગેરેમાં પરિણમન કરવાની આત્માની શક્તિવિશેષની પૂર્ણતા તે પર્યાપ્તિ, ૬ છે : આહાર, શરીર, ઈન્દ્રિય, શ્વાસોચ્છ્વાસ, ભાષા અને મન
૨૯૮૮	કાં	તાવત્ । કેમ, શા માટે, કેવી રીતે ?
૨૯૮૯	શ્રુતિ	શ્રુ । શ્રવણ
૨૯૯૦	દ્રવ્યે કરીને	સ્થૂળ દૃષ્ટિએ
૨૯૯૧	પૂર્વજો	પૂર્વે જન્મેલા, વડીલો, મુરબ્બીઓ, બાપદાદાઓ
૨૯૯૨	સત્પુણ્ય	અસ્, સત્+પૂ । પુણ્યાનુબંધી પુણ્ય
પૃ.૧૧૬	શિક્ષાપાઠ ૭૯	જ્ઞાનસંબંધી બે બોલ ભાગ ૩ એપ્રિલ ૧૯૮૪
૨૯૯૩	આવર્તન	આ+વૃત્ । વારંવાર વિચારવું, ફેરવવું, ઉઘાડવું-બંધ કરવું
૨૯૯૪	અવશ્ય	અ+વશ્ । જરૂર, જરૂરિયાત, પાંચ ઈન્દ્રિય અને મનને વશ થયા વિના
૨૯૯૫	શ્રેયિક સુખ	શ્રેયસ્ । મોક્ષ સંબંધી સુખ કે જે સ્વસ્વરૂપિક સુખ છે
૨૯૯૬	અતીન્દ્રિય સ્વરૂપે	અતિ+ઇન્દ્ । ઈન્દ્રિયોથી પર, ઈન્દ્રિયોની મદદ વિના આત્માની શક્તિ વડે
૨૯૯૭	ભંગજાળ	ભાંગા-ભેદ-પ્રકારની ફસામણી, વિકલ્પોની જાળ-સમૂહ
૨૯૯૮	પંક્તિથી	પચ્ચ+ક્તિ । શ્રેણી, સીડી, કમ, હાર, કતાર, જમનારાની પંગત, પાંચ
૨૯૯૯	હસ્તામલકવત્	હસ્ત+આમલક । હથેળીમાં રહેલું આંબળું સ્પષ્ટ દેખાય તેમ
૩૦૦૦	મતિ(જ્ઞાન)	મન્+જ્ઞા । યોગ્ય પ્રદેશ-ક્ષેત્રમાં રહેલ વસ્તુ વિષે ઈન્દ્રિયો-મનથી થતું જ્ઞાન
૩૦૦૧	શ્રુત(જ્ઞાન)	શ્રુ+જ્ઞા । શ્રવણથી, શબ્દથી, અનકારથી થતું જ્ઞાન
૩૦૦૨	અવધિ(જ્ઞાન)	અવ+ધા । અમુક મર્યાદામાં રહેલા રૂપી પદાર્થોનો ઈન્દ્રિયોની સહાય વિના આત્મા દ્વારા થતો બોધ

- ૩૦૦૩ મન:પર્યવ(જ્ઞાન) મનસ્+પરિ+ઇ । અઢી દ્વીપમાં રહેલા સંજી પંચેન્દ્રિયોના મનોદ્રવ્યના મન પર્યાય જેનાથી જણાય તે જ્ઞાન
- ૩૦૦૪ કેવળજ્ઞાન કે+વલ્+જ્ઞા । કેવ્+ક્લય્+જ્ઞા । લોક અને અલોકના સર્વ દ્રવ્યોના ત્રિકાલિક સર્વ પર્યાય એક સમયે એક સાથે જેનાથી જણાય તે જ્ઞાન; શુદ્ધ, સકલ, અસાધારણ, અનંત, નિર્વ્યાધાત જ્ઞાન
- ૩૦૦૫ પ્રતિભેદ પ્રતિ+ભિદ્ । ઉત્તર ભેદ, વિભાગ, પડઘો પાડે તે
- શિક્ષાપાઠ ૮૦ જ્ઞાનસંબંધી બે બોલ ભાગ ૪ એપ્રિલ ૧૯૮૪
- ૩૦૦૬ ઉપભેદ ઉપ+ભિદ્ । ગૌણ પ્રકાર-ભેદ
- પૃ.૧૧૭
- ૩૦૦૭ સંસર્ગરિદ્ધિ સમ્+સૃજ+ઋઘ્ । સર્જનની શક્તિ-સમૃદ્ધિ, સંસર્ગ એટલે દેહ, ઈન્દ્રિય વગેરે સામગ્રી; રિદ્ધિ એટલે મન-વચન-કાયાના બળ, શક્તિ-સમૃદ્ધિ
- ૩૦૦૮ શાહ્ય રૂપ ગ્રહ । ગ્રહણ કરવા યોગ્ય, આદરવા યોગ્ય, ઉપાદેય
- ૩૦૦૯ શમ શમ્ । કષાયો મંદ કરવા
- ૩૦૧૦ દમ દમ્ । ઈન્દ્રિયોનું દમન-નિયંત્રણ-અંકુશ
- ૩૦૧૧ વાટ વાટ્ । રસ્તો, માર્ગ, પંથ
- ૩૦૧૨ કાળભેદે કાળ ઉતરતો હોવાથી
- ૩૦૧૩ પર્યટના પરિ+અટ્ । વારંવાર વિચારણા
- શિક્ષાપાઠ ૮૧ પંચમકાળ એપ્રિલ ૧૯૮૪
- ૩૦૧૪ આધુનિક વર્તન કરી રહેલો અધુના+વૃત્ । અત્યારે ચાલી રહ્યો છે તે, હાલ ચાલી રહેલો
- ૩૦૧૫ પાખંડી પા+ખણ્ડ્ । ઉપરથી સાધુનો ડોળ કરનારા, ઉદ્દ મત; ઢોંગી, ખોટા, જૂઠા
- ૩૦૧૬ પ્રપંચી ક્રિયાકાંડ કરનારા, વિષય-કષાય-શુંગારને પોષક ક્રિયા બતાવનારા
- ૩૦૧૭ હળવે હળવે ધીમે ધીમે, ધીરે ધીરે
- ૩૦૧૮ પરાભવ પરા+મ્ । હાર, પરાજય; વિલીન, નાશ; તિરસ્કાર, અપમાન; અંતર્ધાન
- ૩૦૧૯ ધૂર્ત ધુર્વ્, ધૂર્ । લુચ્ચા, ઠગારા, ઢોંગી, કપટી, માયાવી, ધોખાખાજ, ઉપદ્રવી
- ૩૦૨૦ વ્યાકુળ વિ+આ+કુલ્ । ચિત્તમાં મોહ થાય તેવાં, પરેશાન, વિકળ, ગભરાયેલા
- ૩૦૨૧ નિર્માલ્ય દમ વગરના
- ૩૦૨૨ રાજબીજને નામે શૂન્યતા ખરેખરો રાજાનો પુત્ર રાજગાદી પર બેસનાર ન મળે તેવું
- ૩૦૨૩ ચૂસીને ચૂષ્ । શોષીને, શોષણ કરીને
- ૩૦૨૪ મૃગયા મૃગ્ । શિકાર
- પૃ.૧૧૮
- ૩૦૨૫ સૂચવન સૂચ્ । નિર્દેશ, સૂચન, સુઝાવ, ઈશારો, સંકેત, શિક્ષણ, ભેદ ખોલી નાખવો
- ૩૦૨૬ જંબુસ્વામી કામદેવ, લગ્નની રાત્રે આઠે આઠ કન્યાને બોધ આપનાર-ત્યાગ કરનાર, મહાવીર સ્વામીના પ મા ગણધર સુધર્મા સ્વામીના પટ્ટશિષ્ય, કેવળજ્ઞાની મોક્ષ પમાડે તેવા ૧૦ બોલ : મન:પર્યવજ્ઞાન, પરમાવધિજ્ઞાન, પુલાકલબ્ધિ, આહારક શરીર, ક્ષપકશ્રેણી, ઉપશમશ્રેણી, જિનકલ્પ, ત્રણ સંયમ-પરિહારવિશુદ્ધ, સૂક્ષ્મસંપરાય, યથાખ્યાત ચારિત્ર, કેવલજ્ઞાન અને મોક્ષગમન. (પ્રવચનસારોદ્ધાર ગાથા ૬૯૩, વિશેષાવશ્યકભાષ્ય ગાથા ૨૫૭૩, ભગવતીજી સૂત્ર શતક ૨૫)

૩૦૨૮	ભરત ક્ષેત્ર	૧૫ કર્મભૂમિ પૈકી ૫ ભરત ક્ષેત્ર
૩૦૨૯	વ્યવચ્છેદ	વિ+અવ+છિદ્ । વિચ્છેદ, નાશ; ભાગ કે ખંડ પાડવા
૩૦૩૦	કર્મની વિરાધના	કૃ । વિ+રાધ્ । કર્મનો ક્ષય, વિરોધ, ખંડન, ભંગ, અપરાધ
	શિક્ષાપાઠ ૮૨	તત્વાવબોધ ભાગ ૧
		એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૦૩૧	તત્વાવબોધ	તત્+ત્વ+અવ+બુધ્ । તત્ત્વ સંબંધી જ્ઞાન, બોધ, ઉપદેશ, જાગ્રતિ, વિવેક
૩૦૩૨	દશવૈકાણિક સૂત્ર	શ્વે.આમ્નાય મુજબ ૪૫ આગમો પૈકી ૪ મૂળ સૂત્રમાં ૧ લું સૂત્ર જેના રચયિતા શ્રુતકેવલી શ્રી શય્યાંભવસરિ: વીર નિર્વાણ સંવત ૩૬-૯૮
૩૦૩૩	અબુધ	અજ્ઞાની
૩૦૩૪	અનાત્મા	જડ, આત્મા સિવાયના
૩૦૩૫	ભેદભાવ	પ્રકાર, અપેક્ષા, રહસ્ય
૩૦૩૬	પ્રભાવિક આત્મજ્ઞાન	પ્ર+મા । પ્રભાવ પાડનારું આત્મજ્ઞાન, કેવળજ્ઞાન
૩૦૩૭	મહદ્ભાગી	મહાભાગ્યશાળી, બડભાગી
૩૦૩૮	પ્રજ્ઞાવંત	બુદ્ધિમાન, મેધાવી, ઊંડી સૂઝ-સમજવાળા
૩૦૩૯	ગુરુગમ્યરૂપ	સદ્ગુરુ દ્વારા બોધ પામી શકાય તેવા
	શિક્ષાપાઠ ૮૩	તત્વાવબોધ ભાગ ૨
		એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૦૪૦	શ્રેણિએ ચઢવા	ઉત્તરિ કરવા, આગળ વધવા
પૃ.૧૧૯		
૩૦૪૧	એક દેશમાં	એક ભાગમાં, થોડા ભાગમાં, એક અંશમાં-હિસ્સામાં
૩૦૪૨	પારાવાર	પાર+અપાર । પારંગત, અપરંપાર, અઢળક, અપાર, અગાધ
૩૦૪૩	હેય	હા । છોડવા લાયક, ત્યાગવા લાયક, ત્યજવા યોગ્ય
૩૦૪૪	જ્ઞેય	જ્ઞા । જાણવા યોગ્ય
૩૦૪૫	ઉપાદેય	ઉપ+આ+દા । આદરવા યોગ્ય, ગ્રહવા લાયક, આચરવા યોગ્ય
૩૦૪૬	સહજમાં	સહ+જ । સ્વાભાવિક રીતે, જરા વારમાં, એક સમયમાં, એક સાથે
૩૦૪૭	અત્યાજ્ય	ન છોડવા-ત્યાગવા લાયક
૩૦૪૮	વાસ કર્યો નહીં	વસ્, વાસ્ । રહ્યા નહીં, રોકાઈ ગયા નહીં; સુગંધિત કર્યો નહીં
	શિક્ષાપાઠ ૮૪	તત્વાવબોધ ભાગ ૩
		એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૦૪૯	વિનયભાવભૂષિત	વિનયસહિત, વિનયપૂર્વક, સવિનય; ભગવાને કહ્યું છે તેમ વિનયથી
૩૦૫૦	ભણીથી	ઉપરથી
૩૦૫૧	ઉપાસક વર્ગનું	મુનિઓનું, શ્રાવકોનું
૩૦૫૨	લક્ષ ગયું	લક્ષ । જતું રહ્યું, લક્ષ, નિશાન, સોચ-વિચાર
૩૦૫૩	વીસ લાખ જેનો	ઈ.સ. ૨૦૦૫ ની ગણતરી પ્રમાણે જેનોની સંખ્યા ૪૭ લાખ
૩૦૫૪	રાયતા રહ્યા	મગ્ન થતા રહ્યા, ડૂબી ગયા
૩૦૫૫	દૃષ્ટિગોચર	આંખને દેખાય તે
૩૦૫૬	ગચ્છ	ગમ્+શ । સમુદાય, જેન પ્રજાના ૮૪ વૃક્ષ; અંકગણિતનો પારેભાષેક શબ્દ
૩૦૫૭	શ્રમણોપાસક	શ્રાવક, ગૃહસ્થ
૩૦૫૮	આંગળીને ટેરવે	ગણી શકીએ તેટલા અતિશય ઓછા, ગણ્યાગાંઠવા, બે-પાંચ-દસ
૩૦૫૯	પતિત સ્થિતિ	પડતી દશા, મહાપાપી દશા, પરાજિત અવસ્થા

૩૦૬૦	સો શાણે એક મત	સહુ જ્ઞાનીનો મત એક, સો જ્ઞાની પણ મત એક, મતભેદ ન હોય
૩૦૬૧	ભિન્નતા	ભિદ્ । ફેરફાર, અંતર, તફાવત
૩૦૬૨	નિદિધ્યાસન	નિ+ધ્યૈ । શ્રવણ અને મનનથી નિશ્ચિત થયેલ અર્થનું મન દ્વારા સતત ચિંતવન
૩૦૬૩	વૃદ્ધિમાન	વૃધ્ । વધતું જતું
૩૦૬૪	ભવાંત	મૂ+અન્ત । ભવનો, સંસારનો અંત; મોક્ષ
પૃ.૧૨૦	શિક્ષાપાઠ ૮૫	તત્ત્વાવબોધ ભાગ ૪ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૦૬૫	સદ્ભાવે	સાચા ભાવે, નિઃસ્વાર્થભાવે, માનાદિ કષાય મૂકીને, વિનયભાવે, સત્ જાણવા
૩૦૬૬	ગૂંથનયુક્ત	ગૂંથેલું, ગૂંકેલું, ગોઠવેલું
૩૦૬૭	જગત્ મંડળ	વિશ્વ વ્યવસ્થા, વિશ્વની ક્ષિતિજ
૩૦૬૮	વિવેક	વિ+વિચ્ । હિત-અહિતનો વિચાર
૩૦૬૯	ગુરુગમ્યતા	આજ્ઞાએ વર્તવું, સ્વચ્છંદે ન વર્તવું
૩૦૭૦	અપ્રમાદ	વિષય, કષાય, વિકથા, સ્નેહ, નિદ્રા વગેરે પ્રમાદ વિના
૩૦૭૧	વિદ્યમાન	હયાતી, અસ્તિત્વમાં, હાજર, ઉપસ્થિત, જીવતા, જીવંત
૩૦૭૨	રસાનુભવીઓ	નવતત્ત્વના રસનો અનુભવ કરનારા
૩૦૭૩	વિચારોની ગુફા	ઊંડા વિચારો
૩૦૭૪	ચળકાટ	અશુદ્ધિ-મલ જતાં આવતી ચમક, ચમત્કૃતિ
૩૦૭૫	દિંગ કરી દઈ	અદ્ભુત થઈ, આશ્ચર્યચકિત કરીને
૩૦૭૬	પરત્વે	વિષે, અંગે, બાબત
૩૦૭૭	આશય	આ+શી । હેતુ, પ્રયોજન, ઉદ્દેશ, અભિપ્રાય, તાત્પર્ય
૩૦૭૮	ચાર્વાકમતિ	ધર્મ-કર્મ, પુણ્ય-પાપ, આત્મા-મોક્ષમાં શ્રદ્ધા વિનાના, પંચભૂતને માનનારા
૩૦૭૯	મહાશીલ	ઉત્તમ આચાર-ચારિત્ર્ય, ઉત્તમ બ્રહ્મચર્ય, આત્મરમણતા
	શિક્ષાપાઠ ૮૬	તત્ત્વાવબોધ ભાગ ૫ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૦૮૦	સમર્થ વિદ્વાન	જર્મન ફિલસૂફ ડો.હરમન જેકોબીએ બધા ધર્મ તપાસીને જૈન ધર્મ સત્ય લાગતાં ભારતમાં રહી જૈન ગ્રંથોનો અભ્યાસ કર્યો, યુરોપમાં જૈન ધર્મનો પ્રચાર કર્યો. મહાવીરના ઉપદેશમાં આખી સૃષ્ટિનું જ્ઞાન કેવી રીતે છે તે શાસ્ત્રો-મુનિઓ-વિદ્વાનોના સમાગમ પછી પણ ન સમજાયું, જે કૃપાળુદેવને પૂછતાં નવતત્ત્વમાં જ આખી સૃષ્ટિનું જ્ઞાન છે તે અત્રે ૭ પાઠમાં જેને બતાવી આપ્યું તે વિદ્વાન. (તત્ત્વાવબોધ ભાગ ૫ થી ૧૧)
૩૦૮૧	અંગ	શરીર-ભાગ, આગમ પુરુષના ૧૨ અવયવ : શ્રી આચારાંગ સૂત્ર ઈત્યાદિ
૩૦૮૨	ઉપાંગ	૧૨ ગૌણ અંગ : ઉવવાઈ સૂત્ર, રાયપસેણીય સૂત્ર, જીવાભિગમ સૂત્ર, પત્રવણા સૂત્ર, જંબુદ્વીપ પત્રતિ સૂત્ર, ચંદ્રપત્રતિ સૂત્ર, સૂર્યપત્રતિ સૂત્ર, નિરિયાવલિકા સૂત્ર, કપ્પવડિંસીયા સૂત્ર, પુષ્કિયા સૂત્ર, પુષ્કયૂલિયા સૂત્ર, વહ્નિદશા સૂત્ર
પૃ.૧૨૧	શિક્ષાપાઠ ૮૭	તત્ત્વાવબોધ ભાગ ૬ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૦૮૩	મધ્યસ્થતા	તટસ્થતા, પક્ષપાત-પૂર્વગ્રહરહિતતા
૩૦૮૪	મિશ્રવચન	દોષયુક્ત-ભેળસેળવાળું વચન
૩૦૮૫	અલ્પજ્ઞતા	ઓછી જાણકારી
૩૦૮૬	પક્ષપાતી	કોઈ એકનો પક્ષ લઈને કહે તેવા-વું, કોઈ એક પક્ષની તરફેણ કરવી-કરનાર

૩૦૮૭	નિ:શંકતા	શંકા રહિતતા, શંકાની નિર્મૂળતા
૩૦૮૮	બેધડક	ધડકન ગુમાવ્યા સિવાય, ધડક્યા વિના, છાતી ઠોકીને, હિંમતભેર, બેઝિઝક
૩૦૮૯	ગુપ્તભેદ	આત્મિક રહસ્ય, આત્મત્વ
૩૦૯૦	સહજસાજ	સ્હેજે સ્હેજે, સ્વાભાવિક, જરાક, નામનું, માંડમાંડ
૩૦૯૧	‘ઉપન્નેવા’	ઉત્પાદ, ઉત્પન્ન થવું, ઊપજવું
૩૦૯૨	‘વિઘનેવા’	વ્યય, નાશ થવું, વિઘનતા
૩૦૯૩	‘ધુવેવા’	શ્રીવ્ય, ધ્રુવતા, અચળતા; વસ્તુમાં પરિણમન થવા છતાં વસ્તુપણું કાયમ રહે
૩૦૯૪	લઘ્વિવાક્ય	અક્ષર થોડા અને અર્થ ઘણો એવું ચમત્કારી વાક્ય, ભવ્ય જીવોને લઘ્વિ-લાભ થાય તેવું વાક્ય-વચન; અત્યંત વિશિષ્ટ સિદ્ધિવાણું વાક્ય
૩૦૯૫	અચળતા	સ્થિરતા, ન ચળે તેવું
૩૦૯૬	આશયભરિત	આ+શી। માર્મિક અર્થથી ભરેલું, રહસ્યપૂર્ણ, પ્રયોજનભૂત, ઉપયોગ સહિત, આશ્રય-તાત્પર્ય, અભિપ્રાયપૂર્વક; વિશ્રામસ્થળવાણું, ઘરને પોષિત
	શિક્ષાપાઠ ૮૮	તત્વાવબોધ ભાગ ૭ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૦૯૭	ત્રણ મહાજ્ઞાન	અવધિજ્ઞાન, મન:પર્યવજ્ઞાન અને કેવલજ્ઞાન
૩૦૯૮	વિરોધાભાસ	વિ+રુધ્+આ+ભાસ્। માત્ર દેખીતો વિરોધ, વિપરીત-ઊલટી ભૂમિકા, અસંગતતા
પૃ.૧૨૨	શિક્ષાપાઠ ૮૯	તત્વાવબોધ ભાગ ૮ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૦૯૯	અગમ્ય ભેદ	પાર ન પામી શકાય તેવા પ્રકાર-ભેદ
૩૧૦૦	સપ્તભંગી નય	૭ પ્રકારે-અપેક્ષાએ : સ્યાત્ અસ્તિ=વસ્તુ છે, સ્યાત્ નાસ્તિ=વસ્તુ નથી, સ્યાત્ અસ્તિ-નાસ્તિ=વસ્તુ છે અને નથી, સ્યાત્ અવક્તવ્ય=વસ્તુ કહી શકાતી નથી, સ્યાત્ અસ્તિ અવક્તવ્ય= વસ્તુ છે છતાં કહી શકાતી નથી, સ્યાત્ નાસ્તિ અવક્તવ્ય= વસ્તુ નથી અને કહી શકાતી નથી, સ્યાત્ અસ્તિ-નાસ્તિ અવક્તવ્ય=વસ્તુ છે-નથી અને કહી શકાતી નથી
૩૧૦૧	સનિક્ષેપ	નિ+ક્ષિપ્। નામ-સ્થાપના-દ્રવ્ય-ભાવ એ ચારે નિક્ષેપ-આરોપણ-ભેદ-પ્રકાર સહિત
૩૧૦૨	લેશ ભાગ	લિશ્। થોડો ભાગ, અત્યંત ઓછી માત્રા
૩૧૦૩	તર્ક	તર્ક્। દલીલ, અનુમાન, કલ્પના, યુક્તિ
પૃ.૧૨૩	શિક્ષાપાઠ ૯૦	તત્વાવબોધ ભાગ ૯ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૧૦૪	અબાધ	એક સ્વરૂપે રહેલું; જેનો બાધ કરવામાં ન આવ્યો હોય, અબાધિત, પીડા-રહિત, અસિદ્ધ - સાબિત-પુરવાર ન થયેલું, ન સધાયેલું, અસફળ, અપૂર્ણ
	શિક્ષાપાઠ ૯૧	તત્વાવબોધ ભાગ ૧૦ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૧૦૫	મનમાન્યો	મન્+માન્। મનગમતો, મન માને તેવો
૩૧૦૬	વાત સંજીવન કરી	સમ્+જીવ્। વાત ફરી યાદ કરાવી, પુનર્જીવિત કરી
૩૧૦૭	દેહે દેહની	દિહ્। એક એક શરીરની, દરેક દેહની
૩૧૦૮	પૃથક્	જુદી, અલગ
૩૧૦૯	વિશ્રામ	વિ+શ્રમ્। મરણ, અંત; શાંતિ, આરામ, રોકાવાનું સ્થળ
૩૧૧૦	દ્રવ્યાર્થિક નય	વસ્તુની મૂળસ્થિતિને કહે; શુદ્ધ સ્વરૂપને કહે; દ્રવ્ય જેનું પ્રયોજન છે તે
૩૧૧૧	ભાવાર્થિક નય	પર્યાયાર્થિક નય, વસ્તુના ગુણ અને પર્યાયને વિશેષપણે કહે
૩૧૧૨	ઋજુ	ઋજ્+કુ। ભલા, સીધા, સરળ, નરમ, આજ્ઞાંકિત, અનુકૂળ

૩૧૧૩	વાસ	વાસ્ । વસ્ । ઘર, મકાન, નિવાસ, સ્થાન, મુકામ, વસવાટ, લત્તો, પાડો
૩૧૧૪	ખંડ	ખન્+ઢ । પૃથ્વીના ૫ મોટા ભાગમાંનો પ્રત્યેક — એશિયા, અમેરિકા, આફ્રિકા, યુરોપ, ઓસ્ટ્રેલિયા
	શિક્ષાપાઠ ૯૨	તત્વાવબોધ ભાગ ૧૧ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૧૧૫	મધ્યવયના	પ્રૌઢ, આઘેડ; ૪૨ વર્ષના (મહાવીર સ્વામીનું ૭૨ વર્ષનું આયુષ્ય : ૩૦ મે વર્ષે દીક્ષાગ્રહણ, ૫૯ી ૧૨ી વર્ષે કેવળજ્ઞાન)
૩૧૧૬	ક્ષત્રિયપુત્રે	મહાવીર સ્વામીએ, ક્ષત્રિયકુળમાં જન્મેલા પુત્રે
૩૧૧૭	સર્વજ્ઞતાના ગુપ્ત ભેદ	કેવળજ્ઞાનનાં છૂપા રહસ્ય, કેવળજ્ઞાનમાં રક્ષિત-રહેલું રહસ્ય
	પૃ.૧૨૪	
૩૧૧૮	વિશોધવા યોગ્ય	વિ+શુઘ્ । ખોજ-સંશોધન કરવા યોગ્ય
૩૧૧૯	અવર્ણવાદીઓ	નિંદા કરનારા, નિંદકો, અપશબ્દ કે હલકું-અવળું બોલનારા
૩૧૨૦	અનંત ચતુષ્ટય	ચાર ગુણ — અનંત જ્ઞાન, અનંત દર્શન, અનંત સુખ અને અનંત વીર્ય
૩૧૨૧	નિકટતા	નિ+કટ્ । નજીક, લગોલગ, તદ્દન બાજુમાં, સમીપતા
	શિક્ષાપાઠ ૯૩	તત્વાવબોધ ભાગ ૧૨ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૧૨૨	આદ્યંત	આદિ+અન્ત । આદિથી અંત સુધી, પહેલેથી છેલ્લે સુધી
૩૧૨૩	આત્મસિદ્ધિ	આત્મન્+સિઘ્ । આત્માની ઓળખાણ-સિદ્ધિ, મોક્ષ
	પૃ.૧૨૫	
	શિક્ષાપાઠ ૯૪	તત્વાવબોધ ભાગ ૧૩ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૧૨૪	પુરુષ	પુરુ+શી । આત્મા; શ્રેષ્ઠ એવી જ્ઞાનચેતનાનો સ્વામી તે આત્મા
૩૧૨૫	પરમાર્થ બુદ્ધિ	કલ્યાણના હેતુ, સત્ય કહેવાની બુદ્ધિ
૩૧૨૬	આશંકા	આ+શક્ । અલ્પ શંકા, સંદેહ, સંશય
૩૧૨૭	જૈન મત પ્રવર્તકો	જૈન મત ચલાવનારા-પ્રવર્તાવનારા
૩૧૨૮	ભૂરશી દક્ષિણા	ભૂરિ+દક્ષ । ઘણી મોટી રકમ, લાંચ, દાન ભેટ
૩૧૨૯	કલ્પવૃક્ષ	કલ્પ-ઈચ્છા મુજબ વસ્તુ આપે તે ઝાડ. ૧૦ પ્રકાર : જ્યોતિષાંગ, ગૃહાંગ, પ્રદીપાંગ, ત્રુટિતાંગ, ભોજનાંગ, વસ્ત્રાંગ, કુસુમાંગ, ભાજનાંગ, ભૂષણાંગ, રસાંગ : યુગલિકોના કાળ-ક્ષેત્રમાં હોય છે (બૃહદ્ દ્રવ્યસંગ્રહ)
૩૧૩૦	સર્વજ્ઞદર્શન રૂપ કલ્પવૃક્ષ	જૈન દર્શન રૂપ કલ્પવૃક્ષ, વીતરાગના કહેલા ધર્મરૂપી કલ્પવૃક્ષ
	શિક્ષાપાઠ ૯૫	તત્વાવબોધ ભાગ ૧૪ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૧૩૧	વિચારસંકળના	વિચારની ગોઠવણ-વ્યવસ્થા-ગૂંથણી-સાંકળ-સંબંધ
૩૧૩૨	વચનામૃતસિંધુ	વચન રૂપી અમૃતનો દરિયો-સાગર
૩૧૩૩	તળાવ	ખોદીને તૈયાર કરેલું કે કુદરતી પહોળા ખાડાના રૂપનું નાનું સરોવર
૩૧૩૪	જગતહિતસ્વિતા	જગતનાં (સર્વ જીવોનાં) કલ્યાણની ઈચ્છા
	પૃ.૧૨૬	
	શિક્ષાપાઠ ૯૬	તત્વાવબોધ ભાગ ૧૫ એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૧૩૫	રુચિકર	રુચ્+કૃ । ગમતી, પસંદ
૩૧૩૬	અસંભવિત	અ+સમ્+ભૂ । સંભવ ન હોય તે, અશક્ય
૩૧૩૭	ન્યાયને કાંટે તોલન કરવું	સાચા-ખોટાનો નિર્ણય કરવો
૩૧૩૮	નગારા પર ડાંડી ઠોકીને	ખાસ ભારપૂર્વક
૩૧૩૯	ગાડરિયો પ્રવાહ	ગાડર-ઘેટાંની જેમ વગર વિચાર્યે એકબીજાની પાછળ ચાલ્યા કરવું

૩૧૪૦	જાળ	ભૂલવણી, ફસામણી	
૩૧૪૧	વિશુદ્ધાત્મા	ભેદજ્ઞાની, સમ્યક્દૃષ્ટિ, આત્માને ઓળખનાર	
૩૧૪૨	ખેદ	ચિદ્ । આશ્ચર્ય, અજંપો, અફસોસ, દુઃખ	
૩૧૪૩	ગાંઠશે નહીં	ગ્રન્થ । ગણશે નહીં, માનશે નહીં, તાબે થઈને આજ્ઞા માનશે નહીં	
૩૧૪૪	ભ્રમભૂરકી	ભ્રાન્તિ, વહેમ, આશંકા, ભરમાવવાની ભૂકી	
૩૧૪૫	ગભરુ ગાડર	ઘેટાનું ભોળું નાનું બચ્ચું	
	શિક્ષાપાઠ ૯૭	તત્વાવબોધ ભાગ ૧૬	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૧૪૬	દોઢ ડહાપણ	વધારે પડતું-ખોટું ડહાપણ, દોઢું, દોઢ (૧.૫) ગણું ડાહ્યાપણું	
૩૧૪૭	પગ પર હાથે કરીને	પોતાનો વિરોધ કરવો, પોતાનું અસ્તિત્વ પોતે જ - જાતે જ મિટાવી દેવું,	
	કુહાડો મારવો	પોતે જે ડાળ પર બેઠા હોય તે જ તોડી નાખવી	
	પૃ.૧૨૭		
૩૧૪૮	૨જકણ	ધૂળનો બારીક કણ, અણુ; પુદ્ગલનો નાનામાં નાનો અવિભાજ્ય અંશ-પરમાણુ	
	શિક્ષાપાઠ ૯૮	તત્વાવબોધ ભાગ ૧૭	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૧૪૯	ગાળો ભાંડે	ગાલ્+ખણ્ । અપશબ્દ બોલે, નિંદા કરે	
૩૧૫૦	દયાનંદ સંન્યાસી	સૌરાષ્ટ્રમાં મોરબી પાસે ટંકારા ગામે ઈ.સ.૧૮૨૫માં જન્મેલા નામે મૂળશંકર ભટ્ટ, ધર્મસુધારક, મૂર્તિપૂજના વિરોધી, આર્યસમાજના સ્થાપક	
૩૧૫૧	મર્મસ્થાન	મૃ । રહસ્ય, મુદાની વાત; જ્યાં ઈજા થવાથી મૃત્યુ થાય તેવો કોમળ ભાગ	
૩૧૫૨	મૌનતા	મુન્ । મૂંગા રહેવું તે; જાણપણું; મુનિપણું	
૩૧૫૩	અવર્ણભાષા	નિંદા	
૩૧૫૪	મોહાંધ	મોહ વડે આંધળું-ન જોઈ શકનારું	
	શિક્ષાપાઠ ૯૯	સમાજની અગત્ય	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૧૫૫	આંગલભૌમિઓ	અંગ્રેજો, આંગલભૂમિમાં વસેલા	
૩૧૫૬	કલાકૌશલ્ય	કુશ્+કલન્ । હુસ્તર-ઉદ્યોગ કળામાં હોંશિયારી, કુશળતા, નિપુણતા	
૩૧૫૭	પ્રમાદસ્થિતિ સ્વરૂપ	પ્ર+મદ્+સ્થા । વિસ્મરણ દશા, અજ્ઞાન દશા, પોતાને-આત્માને ભૂલી જવું	
૩૧૫૮	શ્રીમંત	શ્રી । પૈસાદાર, ધનવાન, અમીર, તવંગર, ધનિક; શોભાયુક્ત; પ્રસિદ્ધ	
૩૧૫૯	ધીમંત	ધી । બુદ્ધિમાન, વિદ્વાન	
૩૧૬૦	ઉપસમાજ	ઉપ+સમ્+અજ્ । પ્રકાશન વગેરે કાર્યો માટે સમિતિ-સભા-સંસ્થાઓ	
	પૃ.૧૨૮	શિક્ષાપાઠ ૧૦૦ મનોનિગ્રહનાં વિઘ્ન	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૧૬૧	મનોનિગ્રહ	મનને-મન રૂપી ઘોડાને કાબૂમાં રાખવું, વશ કરવું, મનનો સંયમ	
૩૧૬૨	લક્ષની બહોળતા	મોટો, ઊંચો, વ્યાપક, મોક્ષનો લક્ષ; ઉપયોગનું વિભાવમાંથી મૂકાવું, વિશાળપણું થવું તે; એનું એ લસોટવું-ઘસી નાખવું (ઉપદેશામૃત પૃ.૨૮૫)	
૩૧૬૩	વિઘ્ન	વિ+હન્ । બાધા, અંતરાય, મુશ્કેલી, રુકાવટ, ખલેલ	
૩૧૬૪	ઉન્માદ પ્રકૃતિ	ક્રોધાદિ કષાય-કામવશાત્ ફાવે તેમ વર્તે, મનસ્વીપણું, નિરંકુશ મન	
૩૧૬૫	અકરણીય વિલાસ	નહીં કરવા જેવા ભોગ-મોજશોખ, જરૂરત ઉપરાંતની વસ્તુઓ	
૩૧૬૬	આપવડાઈ	આપ+વટ્ । પોતાની પ્રશંસા પોતે કરે તે, બડાઈ, સ્વસ્તુતિ, આત્મશ્લાઘા	
૩૧૬૭	રસગારવલુબ્ધતા	વિવિધ ભોજનના રસનો ગર્વ, લોભ, લપેટ-લાલચ	
૩૧૬૮	અતિભોગ	જરૂર કરતાં ઘણું વધારે ભોગવવું	

૩૧૬૯	ઉત્તમ નિયમ	મોક્ષ આપે તેવો નિયમ, સત્પુરુષ પાસે લીધેલો નિયમ, જ્ઞાનીની આજ્ઞા
૩૧૭૦	મહદ્ભાગી	મહાત્મા
	શિક્ષાપાઠ ૧૦૧ સ્મૃતિમાં રાખવા યોગ્ય મહાવાક્યો	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૧૭૧	મહાવાક્ય	મહત્+વચ્ । જેનું ફળ મહાન હોય તેવું વાક્ય
૩૧૭૨	એક ભેદ	એક રીતે, એક અપેક્ષાએ, એક પ્રકારે
૩૧૭૩	સત્પુરુષોનાં ચરિત્રરહસ્ય	સત્પુરુષોની ચર્યા-આચરણ, રાગ-દ્વેષરહિત થવું
૩૧૭૪	વિષમ દુઃખ	સમતા ન રહેવા દે તેવું દુઃખ, દારુણ, ભયાનક; પ્રચંડ; વિકટ; અવ્યવસ્થિત
૩૧૭૫	મૂળિયું	મૂલ । મૂળ, નાનું મૂળ
૩૧૭૬	સમસ્વભાવી	મોક્ષની ઈચ્છાવાળા
૫.૧૨૯	શિક્ષાપાઠ ૧૦૨ વિવિધ પ્રશ્નો ભાગ ૧	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૧૭૭	રૂપી	રૂપ । નરી આંખે દેખી શકાય તે, વર્ણ-ગંધ-રસ-સ્પર્શવાળું
૩૧૭૮	અરૂપી	અરૂપ । ન દેખી શકાય તે, વર્ણ-ગંધ-રસ-સ્પર્શ વિનાનું
૩૧૭૯	આચ્છાદન	આ+છદ્ । આવરણ, ઢાંકી રાખે, છુપાવી રાખે
૩૧૮૦	જ્ઞાનાવરણીય કર્મ	વસ્તુના વિશેષ સ્વરૂપનો બોધ તે જ્ઞાન, મતિ-શ્રુત-અવધિ-મન:પર્યવ-કેવલજ્ઞાન : ૫ જ્ઞાનને આવરણ કરે તે
૩૧૮૧	દર્શનાવરણીય કર્મ	ચક્ષુ-અચક્ષુ-અવધિ-કેવલ એમ ૪ પ્રકારે દર્શનગુણને ઢાંકનાર, નિદ્રા-નિદ્રાનિદ્રા પ્રચલા-પ્રચલાપ્રચલા-થીણદ્ધિ: દર્શનલબ્ધિને હણનાર આ ૫ નિદ્રા
૩૧૮૨	વેદનીય કર્મ	જે કર્મ ઉદયથી જીવને શાતા-અશાતા વેદાય, સુખદુઃખની સામગ્રી પ્રાપ્ત થાય
૩૧૮૩	મોહનીય કર્મ	જીવને સંસારમાં મુંઝાવે, સાચા-ખોટાના વિવેકથી રહિત કરે તે દર્શનમોહનીય ૩ : મિથ્યાત્વ મોહનીય-મિશ્ર મોહનીય અને સમકિત મોહનીય ચારિત્રમોહનીય ૨૫ : ૧૬ કષાય અને ૯ નોકષાય
૩૧૮૪	આયુષ્ય કર્મ	દેવ-મનુષ્ય-નારક-તિર્થંચના જે તે ભવમાં રહેવામાં કારણભૂત કર્મ
૩૧૮૫	નામ કર્મ	જીવને નવા નવા આકાર-નામ-રૂપ ધારણ કરાવે, વિચિત્રતા કરાવે તે ગતિ-જાતિ-શરીર-અંગોપાંગ-બંધન-સંઘાતન-સંઘયણ-સંસ્થાન-વર્ણ-ગંધ-રસ-સ્પર્શ-આનુપર્વી-વિહાયોગતિ : ૪૨-૬૭-૯૩-૧૦૩ પ્રકારે
૩૧૮૬	ગોત્ર કર્મ	જે કર્મના ઉદયથી લોકમાં આદર-સત્કાર કે નિંદાવાળાં કુળમાં જન્મે
૩૧૮૭	અંતરાય કર્મ	આત્માની અનંત શક્તિને કુંઠિત કરનાર કર્મ, ૫ પ્રકારે : દાનાંતરાય : દાનની સામગ્રી-ગુણવાન પાત્ર-દાનનું ફળ જાણે છતાં કરી ન શકે લાભાંતરાય : દાતા ઉદાર-દેય વસ્તુ-કુશળ યાચના છતાં મેળવી ન શકે ભોગાંતરાય : આહારાદિ ભોગ્ય વસ્તુ હોય, પોતાને વ્રત ન હોય છતાં ભોગવી ન શકે ઉપભોગાંતરાય : વસ્ત્ર, અલંકાર આદિ સામગ્રી હોવા છતાં ઉપભોગ ન કરી શકે વીર્યાંતરાય : યુવાન વય, નીરોગી શરીર, શક્તિ હોવા છતાં બળ ન કરી શકે
	શિક્ષાપાઠ ૧૦૩ વિવિધ પ્રશ્નો ભાગ ૨	એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૧૮૮	પુનર્જન્મ	ફરીથી જન્મવું, આગલો-પાછલો જન્મ હોવો
૩૧૮૯	કેવલી	કે+વલ્ । કેવ્ । કેવળજ્ઞાની
૩૧૯૦	ત્રયોદશ	ત્રિયસ, ત્રિ+દશ । ત્રય એટલે ત્રણ, ત્રણ વત્તા દસ એટલે તેરમે

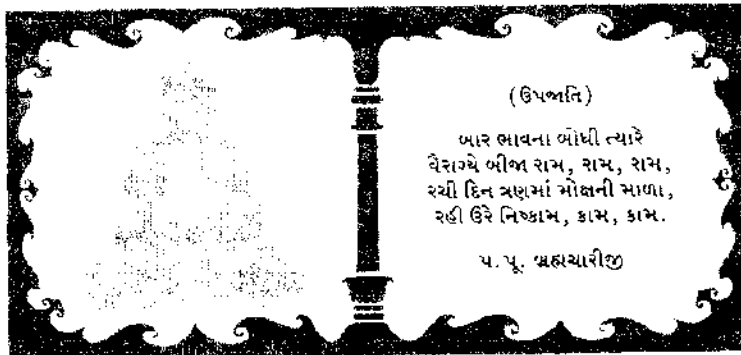
પૃ. ૧૩૦

- ૩૧૯૧ ગુણસ્થાનક મોહ અને યોગના નિમિત્તથી થવાવાળી સમ્યક્જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર આદિ આત્માના ગુણોની શુદ્ધિ-અશુદ્ધિની ન્યૂનાધિક ૧૪ અવસ્થા
- ૩૧૯૨ મિથ્યાત્વ મિથ્યાત્વ મોહનીય કર્મના ઉદયથી કુદેવમાં દેવ, કુગુરુમાં ગુરુ, કુધર્મમાં સદ્ધર્મ શ્રદ્ધાનરૂપ આત્માના વિપરીત પરિણામની અવસ્થા
- ૩૧૯૩ સાસ્વાદન ઔપશમિક સમ્યક્ત્વમાં વર્તમાન જીવ અનંતાનુબંધી ચોકડીમાંથી કોઈ એકનો ગુણસ્થાનક ઉદય થવાથી સમ્યક્ત્વરૂપી પર્વતથી પડીને મિથ્યાત્વરૂપી ભૂતલ પર જ્યાં સુધી પહોંચે નહીં ત્યાં સુધીના જીવના છ આવલિકા રૂપ સ્થિતિ-વાળા પરિણામની અવસ્થા
- ૩૧૯૪ મિશ્ર ગુણસ્થાનક મિશ્રમોહનીય કર્મના ઉદયથી સમ્યક્મિથ્યાત્વ રૂપ મિશ્ર આત્મ પરિણામની અવસ્થા
- ૩૧૯૫ અવિરતિસમ્યગ્દૃષ્ટિ સર્વજ્ઞ પ્રણીત તત્ત્વ પર શ્રદ્ધા કરે છે પણ વ્રત ધારણ કરી શકાતાં નથી તેવી ગુણસ્થાનક અવસ્થા
- ૩૧૯૬ દેશવિરતિ અપ્રત્યાખ્યાનાવરણ કષાયનો ઉદય ન હોવાથી દેશવિરતિનો સ્વીકાર કરે છે ગુણસ્થાનક પણ પ્રત્યાખ્યાનાવરણ કષાયના ઉદયથી સર્વવિરતિને ગ્રહણ કરી શકતા નથી એટલે કે અંશે વ્રતગ્રહણ થાય તેવી અવસ્થા
- ૩૧૯૭ પ્રમત્તસંયત પ્રત્યાખ્યાનાવરણીય કષાયનો ઉદય ન હોવાથી સર્વવિરતિપણાનો સ્વીકાર છે ગુણસ્થાનક તેથી સંયત (સંયમી) પણ પ્રમાદ સેવન કરવાથી પ્રમત્ત છે તેવી અવસ્થા
- ૩૧૯૮ અપ્રમત્તસંયત સંજવલન કષાય અને નોકષાયના મંદ ઉદયથી પાંચે પ્રમાદોનું સેવન થતું નથી ગુણસ્થાનક એવી અવસ્થા
- ૩૧૯૯ અપૂર્વકરણ નિવૃત્તિ બાદર ગુણસ્થાન : ઉત્તરોત્તર અપૂર્વ પરિણામ થતાં જાય અર્થાત્ ભિન્ન ગુણસ્થાનક સમયવર્તી જીવોનાં પરિણામ સદા વિસદૃશ (અસમાન) જ હોય અને એક સમયવર્તી જીવોનાં પરિણામ સદૃશ પણ હોય અને વિસદૃશ પણ હોય તેવી અવસ્થા
- ૩૨૦૦ અનિવૃત્તિ બાદર ભિન્ન સમયવર્તી જીવોનાં પરિણામ વિસદૃશ જ હોય અને એક સમયવર્તી ગુણસ્થાનક જીવોનાં પરિણામ સદૃશ જ હોય તેવી અવસ્થા
- ૩૨૦૧ સૂક્ષ્મસાંપરાય ગુણો અત્યંત સૂક્ષ્મ લોભ કષાયના ઉદયને વશ થઈ જવાય તેવી અવસ્થા
- ૩૨૦૨ ઉપશાંતમોહ ગુણો સૂક્ષ્મ સંજવલન લોભનો પણ ઉપશમ થઈ જાય તેવી અવસ્થા
- ૩૨૦૩ ક્ષીણમોહ મોહનીય કર્મનો સર્વથા ક્ષય થવાથી યથાખ્યાત ચારિત્રવાળાની સ્ફટિક-મણિના ગુણસ્થાનક નિર્મળ પાત્રમાં ભરેલાં જળ જેવી નિર્મળ આત્મપરિણતિની અવસ્થા
- ૩૨૦૪ સયોગી કેવળી ઘાતી કર્મનો ક્ષય થવાથી લોકાલોક પ્રકાશક કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત છે તેવા આત્મ- ગુણસ્થાનક પ્રદેશોના કંપન રૂપ યોગ છે તેવી અવસ્થા
- ૩૨૦૫ અયોગી કેવળી મન-વચન-કાયાના યોગનો નિરોધ કરીને પર્વતની જેમ નિશ્ચલ થઈને અ, ઈ, ઉ, ગુણસ્થાનક ઋ, લૃ જેવા પાંચ હ્રસ્વ અક્ષરોના ઉચ્ચારણ કાલ જેટલી સ્થિતિને પ્રાપ્ત અને ચાર અઘાતી કર્મનો પણ નાશ થાય તેવી અવસ્થા
- ૩૨૦૬ શિક્ષાપાઠ ૧૦૪ વિવિધ પ્રશ્નો ભાગ ૩ એપ્રિલ ૧૮૮૪ કેવલી અરિહંત, કેવલજ્ઞાની, માત્ર આત્માનું જ કેવન-સેવન કરે છે તે. ૪ ઘનઘાતી

કર્મનો ક્ષય થઈ જવાથી કેવલજ્ઞાન ઉપજ્યું હોય પણ ૪ અઘાતી કર્મ ભોગવી રહ્યા હોય તેવા સદેહે પરમાત્મા-વીતરાગ પ્રભુ-સર્વજ્ઞ

- ૩૨૦૭ તારો ત્ । તારવી લો, અલગ કરો, સંસારથી પાર કરો-પાર ઉતારો
- પૃ.૧૩૧ શિક્ષાપાઠ ૧૦૫ વિવિધ પ્રશ્નો ભાગ ૪ એપ્રિલ ૧૮૮૪**
- ૩૨૦૮ કર્મની બાહુલ્યતા ભારે કર્મોપણું, ભારે કર્મો
- ૩૨૦૯ મિથ્યાત્વનાં જામેલાં દળિયાં મોહભાવને લીધે બાઝેલા કર્મના થરના થર, ઢગલા
- ૩૨૧૦ સપ્તદશવિધિ સપ્ત એટલે ૭, ૭ વત્તા ૧૦ એટલે ૧૭ પ્રકારે
- ૩૨૧૧ દસવિધિ વૈયાવૃત્ત્ય ૧૦ પ્રકારે સેવા ચાકરી, આભ્યંતર તપ પૈકી ૩જું: આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સાધુ, સ્થવિર, શિષ્ય, રોગી, તપસ્વી, ગુરુભાઈ, સાધર્મિક અને સંઘ એમ ૧૦ની જરૂરિયાત પ્રમાણે વસ્ત્ર-પાત્ર-દવા પૂરાં પાડવાં
- ૩૨૧૨ પંચ યામ પ્રાણાતિપાત વિરમણ, અદત્તાદાન વિરમણ, કામભોગ વિરમણ, મૃષાવાદ વિરમણ અને પ્રમાદ-મદ્ય વિરમણ (બૌદ્ધ ગ્રંથ અંગુત્તરનિકાય, અ. ૮, ૨૫)
- ૩૨૧૩ પાંચ મહાશીલ પંચ મહાવ્રત. પ્રાણાતિપાત વિરમણ, મૃષાવાદ વિરમણ, અદત્તાદાન વિરમણ, મૈથુન વિરમણ અને પરિગ્રહ વિરમણ
- ૩૨૧૪ ક્રોધાદિ ચાર કષાયનો ત્યાગ ક્રોધ-માન-માયા-લોભનો ત્યાગ;
કષ્ । કર્મની કૃષિની આય-આવક-વૃદ્ધિ જેનાથી થાય તેનો ત્યાગ
- ૩૨૧૫ અભક્ષ્ય ન ખાવા યોગ્ય—માંસ, મધ, મદ્ય, માખણ, અંજીર, ઉદુમ્બર વૃક્ષનાં ફળ-ઉમરડાં, જે વૃક્ષમાંથી દૂધ નીકળે તે ઉદુમ્બર, જંતુફળ કે હેમદુગ્ધ વૃક્ષ કહેવાય.
- શિક્ષાપાઠ ૧૦૬ વિવિધ પ્રશ્નો ભાગ ૫ એપ્રિલ ૧૮૮૪**
- ૩૨૧૬ પ્રતિપક્ષતા વિરોધ, સામો પક્ષ
- ૩૨૧૭ અસમંજસભાવે ન શોભે તેમ, અયોગ્ય ભાવે, અસ્પષ્ટ રીતે
- ૩૨૧૮ અસંખ્યાત ગણ્યા ગણાય નહિ તેટલા
- ૩૨૧૯ દ્વીપ બેટ, ટાપુ
- ૩૨૨૦ સમુદ્ર સમ્+ઝન્દ્ । દરિયો, સાગર
- ૩૨૨૧ 'સમ્મતિતર્ક' વિ.સં. ૬૨૪ (ઈ.સ. ૫૬૮)માં થયેલા શ્રી સિદ્ધસેન દિવાકરસૂરિજી રચિત અનેકાંતદૃષ્ટિનું તર્કશૈલીથી વ્યવસ્થિત નિરૂપણ-પૃથક્કરણ કરી તાર્કિકોમાં તેની પ્રતિષ્ઠા કરી, બીજા વાદોની મીમાંસા કરતો ૩ કાંડમાં અનુક્રમે ૫૪, ૪૩, ૬૯ મળી ૧૬૬ જેટલા આર્યા છંદનાં પદોનો ગ્રંથ
- પૃ.૧૩૨**
- ૩૨૨૨ ત્રુટી શકે નહિ ત્રુટ્ । ખામી હોય નહિ; કાપી-તોડી-ફોડી શકાય નહીં, ત્રુટી ન શકે.
- ૩૨૨૩ નામબોળક નામ બોળનાર-બગાડનાર-નાશ કરનાર
- ૩૨૨૪ હાનિ હા । નુકશાન, નાશ, હાસ, અસફળતા, ત્યાગ
- શિક્ષાપાઠ ૧૦૭ જિનેશ્વરની વાણી એપ્રિલ ૧૮૮૪**
- ૩૨૨૫ મનહર છંદ મનોહર । ૮-૮ અક્ષરે વિરામ લેતો ૩૧ અક્ષરનો છેલ્લે ગુરુ અક્ષર આવે એવો ૪ ચરણનો અક્ષરમેળ છંદ, કવિત્ત
- ૩૨૨૬ ભલી ભલ્ । રૂડી, ભલું થાય તેવી, દેતી, દેખતી, વર્ણવાયેલી, નિરૂપાયેલી
- ૩૨૨૭ નિક્ષેપે નિ+ક્ષિપ્ । પ્રકારે, ભેદે, વિભાગે; આરોપણ; આરોપીને. કોઈપણ એક નામવાળી

૩૨૨૮	વ્યાખ્યાની	વસ્તુમાં ગુણનું કે અવગુણનું અવલોકન કરીને તેનું શુદ્ધ કે અશુદ્ધ સ્વરૂપ પ્રગટ કરવું તે, મુખ્ય ૪ છે : નામ, સ્થાપના, દ્રવ્ય અને ભાવ
૩૨૨૯	હિતકારિણી	વિ+આ+ચ્ચા । વિશેષ પ્રકારે (બધી બાજુથી) આખ્યાન-વર્ણન કરેલી ધા+કૃ । હિત કરનારી
૩૨૩૦	હારિણી	હ । હરી જનારી, હણી લેનારી, નાશ કરનારી, ખેંચી જનારી
૩૨૩૧	તારિણી	ત્ । તારનારી, તારી જનારી, તારી દેનારી
૩૨૩૨	ભવાબ્ધિ	ભૂ+અપ્+ધા । ભવ રૂપી સમુદ્ર
૩૨૩૩	મોક્ષચારિણી	મોક્ષ+ચર્ । મોક્ષમાર્ગમાં પ્રેરનારી, મોક્ષમાર્ગે લઈ જનારી, મોક્ષ કરાવે તેવી
૩૨૩૪	પ્રમાણી	પ્ર+મા । પ્રમાણભૂત, સાબિત કરી
૩૨૩૫	તમા	પરવા, દરકાર, કાળજી
૩૨૩૬	જિનેશ્વર તણી	જિન+ઈશ્વર+ત્વન । જિનેશ્વરની, જિનેશ્વરને લગતી
૩૨૩૭	જાણી તેણે જાણી	જાણનાર જ જાણી શકે, જાણે તે જ જાણે
શિક્ષાપાઠ ૧૦૮ પૂર્ણમાલિકા મંગલ		એપ્રિલ ૧૮૮૪
૩૨૩૮	પૂર્ણમાલિકા મંગલ	(૧૦૮ પાઠ રૂપ મણકાની) માળા પૂરી કરનાર મંગલ કાવ્ય
૩૨૩૯	ઉપજાતિ	ઉપેન્દ્રવજ અને વંશસ્થ જેવો છંદ
૩૨૪૦	તપોપધ્યાને	તપ અને ઉપધ્યાન વડે. તપ સાથે જ્ઞાન-ધ્યાન-સ્વાધ્યાયથી (ઉપધાન)
૩૨૪૧	રવિરૂપ	રુ+હ । સૂર્ય રૂપ, સાતમી યોગદૃષ્ટિનો અર્કપ્રભા-સૂર્યપ્રકાશ જેવો બોધ
૩૨૪૨	સોમ	સુ+મન્ । ચંદ્ર; અમૃત; કિરણ; કપૂર; પાણી; પવન; મન; કુબેરનું નામ
૩૨૪૩	સુહાય	શુભ્ । શોભે, સોહે
૩૨૪૪	મંગળ પંક્તિ	મઙ્ગ+પઙ્ક । કલ્યાણની પરંપરા
૩૨૪૫	બુધ	બુધ્ । બોધ પામેલા, જ્ઞાની
૩૨૪૬	ગુરુ	ગૃ+કૃ । અજ્ઞાનરૂપી અંધકારને દૂર કરે તે, આત્મસિદ્ધિ આપનારા; ઉત્તમ, મહાન, અધ્યાપક, બૃહસ્પતિ-દેવોના ગુરુ
૩૨૪૭	શુક	શુચ્+સ્ । તેજસ્વી તારો; શ્રહનું નામ; દાનવોના ગુરુ; જેઠ માસ; વીર્ય
૩૨૪૮	પ્રપૂર્ણ	પ્ર+પૂર્ । પરિપૂર્ણ, સંપૂર્ણ, સમાપ્ત, તમામ
૩૨૪૯	ત્રિયોગ	ત્, ત્રિ+યુજ્ । મન-વચન-કાયાના ત્રણ યોગ
૩૨૫૦	મંદ	મન્દ્ । શો+અનિ । ધીમે, શનિવાર-શ્રહની જેમ ધીમેધીમે ચુપચાપ, કોમળ
૩૨૫૧	વિરામે	વિ+રમ્ । સ્થિર થાય, પૂર્ણ આરામ કરે, પૂર્ણ રમણતા લે; પૂર્ણતઃ રમે

પૃ. ૧૩૩

પત્રાંક ૧૮

શ્રી રવજીભાઈ દેવરાજભાઈને

તા. ૮-૬-૧૯૮૬

૩૨૫૨

મિ.ર. ૬-૧-૮-૧૯૪૨ મિતિ-તિથિ ૨(બે); વિક્રમ સંવત ૧૯૪૨, ૮ મો ગુજરાતી મહિનો એટલે જોઈ, ૧ એટલે સુદ અને ૬=છઠ્ઠ, ૨=૨ છઠ્ઠ અથવા છઠ્ઠ-સાતમ સાથે ૨ તિથિ; મિ.=મિતિ; યથાર્થ જ્ઞાન. ૨.=બે નામ, બીજજ્ઞાન અને કેવળજ્ઞાન તા.૮-૬-૧૯૮૬, ૬= છઠ્ઠ અને અંગ્રેજી ૬ઠ્ઠો માસ જૂન

૩૨૫૩

મુગટમણિ

શિરોમણિ, વડીલ તરીકે શોભતા-શોભાયમાન

૩૨૫૪

રવજીભાઈ
દેવરાજભાઈ

કચ્છના (કચ્છ-કોડાયના), 'સિદ્ધાંત કૌમુદી' આધારિત સંસ્કૃત શિક્ષણ માટે ૫ પુસ્તિકાના લેખક, 'શતપદી ભાષાંતર', 'સદ્ગુણ પ્રશંસા' અને 'શ્રી આચારાંગ સૂત્ર'નું ભાષાંતર સૌ પ્રથમ કરીને ઈ.સ. ૧૯૦૧ માં પ્રકાશિત કરનાર પ્રોફેસર

૩૨૫૫

જનાબે

મહેરબાન, માનવંત, શ્રીમાન (પત્ર સંબોધનમાં વપરાતું)

૩૨૫૬

વિ.રાયચંદ

વિનીત, વિનયી, વિનયયુક્ત, વિનયાન્વિત; વિદેહી; જિતેન્દ્રિય, રાયચંદ

૩૨૫૭

વિ.રવજીભાઈ

વિદ્યમાન રવજીભાઈ

૩૨૫૮

ધર્મ-પ્રભાવ વૃત્તિ ધર્મની પ્રભાવના કરવાના ભાવ, ધર્મકૃપા

૩૨૫૯

અત્યાનંદાર્ણવતરંગ અતિ+આનંદ+અર્ણવ+તરંગ । અત્યંત આનંદ રૂપી દરિયાનું મોજું

૩૨૬૦

દિવ્ય પ્રેમ અવલોકન કરીને અ-લૌકિક પ્રેમ જોઈને

૩૨૬૧

વિજ્ઞાપના

વિ+જ્ઞા । વિનંતિ, વિજ્ઞપ્તિ, નિવેદન, જાહેરાત

૩૨૬૨

આપને હસ્તગત

આપના હાથમાં, આપના ઉપર

૩૨૬૩

પ્રવેશક

પ્ર+વિશ્ । પ્રાસ્તાવિક, બે બોલ

૩૨૬૪

આત્મસ્તુતિ

આત્મન્+સ્તુ । પોતાનાં વખાણ, પ્રશંસા; આત્મશ્લોધા

૩૨૬૫

આપવડાઈ

આપ+વદ્ । પોતાની બડાઈ; વડાઈ દેખાડવી, પોતાના વખાણ પોતે કરવાં

૩૨૬૬

પ્રખ્યાતિ

પ્ર+ખ્યા । પ્રસિદ્ધિ, નામાંકિતતા, ઓળખાણ

૩૨૬૭

આંચકો ખાધો

અચ્ । સંકોચ-ક્ષોભ રાખ્યો, આનાકાની કરી, અચકાયો, ખચકાયો

૩૨૬૮

ન્યાયપૂર્વક

નિ+ઈ । નય, નીતિ, સદાચાર કે ન્યાયશાસ્ત્ર પ્રમાણે; ધારો-રિવાજ-ઈન્સાફની રીતે, ન્યાયપુરઃસર, પદ્ધતિસર, યોગ્યતાપૂર્વક, ઈમાનદારીથી

પૃ. ૧૩૪

૩૨૬૯

અષ્ટાવધાન

અષ્ટ+અવ+ધા । એકી સાથે આઠ બાબતો પર મનની એકાગ્રતા

૩૨૭૦

હિંદ પ્રસિદ્ધ

ભારત-હિન્દુસ્તાનના-માં-ભરમાં જાણીતા-પ્રખ્યાત

૩૨૭૧

ચોપાટ

સાથિયાને આકારે ચાર પટાવાળી સોગઠાંથી રમતી રમત

૩૨૭૨

ગંજીફો

પાનાંની રમત માટેના પર-બાવન પાનાંનો સમૂહ

૩૨૭૩

શેતરંજ

૬૪ ખાનાંવાળી સામસામા બે પક્ષોની ૧૬-૧૬ મહોરાંવાળી બુદ્ધિભરી રમતમાં, બાદશાહ, વજીર, ધોડા, હાથી, ઊંટ, પ્યાદું ૬ પ્રકારનાં મહોરાં હોય

૩૨૭૪

ઝાલર

હર્જ+અસ્ । કાંસાનું ચપટ તાવડી આકારનું મોગરીથી વગાડવાનું વાદ્ય; વાલ

૩૨૭૫

ટકોરા

ઠોકના રણકા

૩૨૭૬

સમસ્યા

સમ્+અસ્ । ઉખાણો, કોયડો, શ્લોક કે કડીના ૩ ચરણ હોય, ૪થું બનાવવું

૩૨૭૭

વિવાદકો

વિ+વદ્ । ચર્ચામાં ભાગ લેનારા

૩૨૭૮

ગ્રીક

ગ્રીસ દેશની ભારત યુરોપીય કુળની ભાષા

૩૨૭૯	અંગ્રેજી	અંગ્રેજોની ભાષા
૩૨૮૦	સંસ્કૃત	સમ્+કૃ । ગીર્વાણ ભાષા, દેવભાષા; સંસ્કાર પામેલી-શુદ્ધ કરેલી ભાષા
૩૨૮૧	આરબી	આરબોની-અરબસ્તાનની ભાષા
૩૨૮૨	લેટિન	ઈટાલીના પ્રદેશની પ્રાચીન સમૃદ્ધ ભાષા
૩૨૮૩	ઉર્દૂ	મોગલાઈ યુગમાં અરબી-ફારસી-તુર્કી વગેરેના સંમિશ્રણથી છાવણીમાં ઊભી થયેલી હિન્દી ભાષાની એક શૈલી
૩૨૮૪	ગુજર્	ગુજરાતી ભાષા
૩૨૮૫	મરેઠી	મહારાષ્ટ્ર પ્રદેશની ભાષા, મરાઠી
૩૨૮૬	બંગાળી	બંગાળ પ્રદેશની ભાષા, બાંગ્લા
૩૨૮૭	મરુ	મારવાડના પ્રદેશની બોલી
૩૨૮૮	જાડેજી	જાડેજાઓની કચ્છી બોલી
૩૨૮૯	ચારસેં	ચારસો, ૪૦૦
૩૨૯૦	અનુક્રમવિહીન	અનુ+ક્રમ+વિ+હા । ક્રમ વગરના
૩૨૯૧	કર્તા કર્મ સહિત	વાક્યમાં ક્રિયાનો કરનાર અને ક્રિયાના ફળ રૂપે રહેલ શબ્દ-પદવાળું
૩૨૯૨	અલંકાર	અલમ્+કૃ । શબ્દ અને અર્થની ચમત્કૃતિવાળી પદ્ય રચના; આભૂષણ
૩૨૯૩	વિકૃત	વિ+કૃ । આડાઅવળા, બદલાવેલા, અધૂરા, અપૂર્ણ, ખંડિત
૩૨૯૪	સુકૃત	સુ+કૃ । સવળા, સુરૂપ, સારી રીતે કરેલા-ગોઠવેલા
૩૨૯૫	માર્મિક	મ્+મનિન્+ઠક્ । ભેદ-રહસ્યવાળું, ગૂઢાર્થ, તત્ત્વ, તાત્પર્ય, મર્મભેદી; મર્મજા
૩૨૯૬	કૌશલ્ય	કુશલ । યતુરાઈ, હોંશિયારી, નિપુણતા, દક્ષતા; મંગળ, કલ્યાણ
૩૨૯૭	દાટી મૂક્યા જેવી	દફનાવ્યા જેવી, સંતાડ્યા જેવી, છૂપો, લાભ છૂપાયેલો હોવા બરાબર
૩૨૯૮	સ્મરણભૂત	સ્મ્+ભૂ । સ્મૃતિ, યાદ, સ્મરણમાં
૩૨૯૯	ખુલાસો	સ્પષ્ટતા
૩૩૦૦	સંદેહ	સમ્+દિહ । શંકા
પૃ. ૧૩૫		
૩૩૦૧	આપ	આત્મા; તમે
૩૩૦૨	સરસ્વતી સાધ્ય કરવા	વિદ્યા ભણવા, વિદ્યાભ્યાસ કરવા
૩૩૦૩	ગૌતમ મુનિનું ન્યાયશાસ્ત્ર	ગૌતમ અક્ષપાદ ઋષિ રચિત 'ન્યાયસૂત્ર' ગ્રંથ, તેના પર શ્રીકંઠ રચિત વૃત્તિ તે 'ન્યાયાલંકાર' કે 'તાત્પર્યશુદ્ધિ'
૩૩૦૪	મનુસ્મૃતિ	વિવસ્વાનના પુત્ર મનુએ રચેલું મનાતું પ્રાચીન ધર્મશાસ્ત્ર કે નીતિશાસ્ત્ર
૩૩૦૫	મિતાક્ષરા	'યાજ્ઞવલ્ક્ય સ્મૃતિ' પર વિજ્ઞાનેશ્વરે કરેલી એ નામની મહાપ્રસિદ્ધ ટીકા. 'યાજ્ઞવલ્ક્ય સ્મૃતિ'ના ૩ અધ્યાયમાં ૧,૦૦૦ શ્લોકમાં ઉપદેશ છે, જેના પર વિશ્વરૂપની બાલટીકા, વિજ્ઞાનેશ્વરની મિતાક્ષરા, અપરાદિત્યની અપારાક, શૂલપાણિની દીપકલિકા નામે ટીકા છે, આ સિવાય બાલબોધિની, સુબોધિની, બાલંભટ્ટી નામની ટીકાઓ છે, 'મિતાક્ષરા' પર પંડિત નંદે 'પ્રમિતાક્ષર' ભાષ્ય લખ્યું છે.
૩૩૦૬	મયૂખ	મરીચિ, સાંખ્ય દર્શનના આચાર્ય કપિલમુનિના ગુરુ; કિરણ
૩૩૦૭	વેતર્યુ	વિ+કર્ત્ । છિન્નભિન્ન કર્યુ, બગાડ્યું, ગોઠવ્યું, ઊંધું માર્યું
૩૩૦૮	આધું પગલું ભરવાનો હેતુ	અ+ગ્રાહ્ય । ન લેવાય તેવું, આધું; દૂર જવાનું કારણ

૩૩૦૯	અનુચર	સેવક
૩૩૧૦	તસ્દી	તકલીફ
૩૩૧૧	જ્ઞાનવર્ધક સભા	મુંબઈમાં ખેતવાડીમાં હતી તે સંસ્થા-સભા
૩૩૧૨	બ્રિટીશ લૉ પ્રકરણ	ઈંગ્લેન્ડની કાયદાપોથી, કાયદાના પુસ્તકનું નામ
પૃ.૧૩૬	પત્રાંક ૧૯	મહાનીતિ તા.૯-૧૧-૧૮૮૬ થી તા.૯-૧૧-૧૮૮૭ દરમ્યાન
૩૩૧૩	મહાનીતિ	મહત્+નો । નીતિ—લઈ જવાની-દોરી જવાની ક્રિયા, પથપ્રદર્શન, ચાલચલગત, શીલ, યુક્તિ, ઉપાય, પ્રાપ્તિ, દાન, આધાર, સંબંધ, લોકસમાજના કલ્યાણ માટે નિર્દેશ કરેલો આચાર-વ્યવહાર
૩૩૧૪	સપ્તશતી	સપ્ત+શત । ૭૦૦ શ્લોક કે પદાર્થનો સંગ્રહ દા.ત.માર્કડેય પુરાણમાં દુર્ગાચરિત્રને લગતા ૭૦૦ શ્લોક તે દુર્ગાસપ્તશતી કે ચંડીપાઠ; પંડિત બુધજન રચિત સતસર્થ—૭૦૦ શ્લોક, વૃંદશતસર્થ
૩૩૧૫	ડુંગર	દુર્+ગમ્ । ડુર્ગતર । જેના પર ચડતાં કષ્ટ થાય તે દુર્ગ, વધુ કષ્ટ થાય તે પર્વત
૩૩૧૬	તળેટી	તલઘટ્ટિકા । પર્વત-ડુંગરની નીચેનો ભાગ કે આજુબાજુનો નીચાણનો પ્રદેશ
૩૩૧૭	ગૃહસ્થાશ્રમ	૪ આશ્રમ પૈકી ૨જો જેમાં ઘર માંડીને રહેવાનો જીવનપ્રકાર
૩૩૧૮	પ્રણીત કરવો	પ્ર+નો । રચવો, કહેવો
પૃ.૧૩૭		
૩૩૧૯	શુક્લ ભાવ	શુચ્ । સ્વચ્છ, નિર્મળ, પવિત્ર ભાવ
૩૩૨૦	શિર જતાં પણ	મૃત્યુ આવે તો પણ, માથું જાય તો યે
૩૩૨૧	અવિચારે	અયોગ્ય વિચારમાં
૩૩૨૨	હાવભાવ	સ્ત્રીઓના અભિનયની વિશિષ્ટ ચેષ્ટા તે હાવ, વ્યક્ત કરવાની ક્રિયા તે ભાવ
૩૩૨૩	શૃંગાર	શૃંગ્ગ+ઋ । શરીર વગેરેની સજાવટ કે રસિકતા સંબંધી સાહિત્ય
૩૩૨૪	વિશેષ પ્રસાદ	વધુ મહેરબાની; ભગવાનને નૈવેદ્ય ધરાયા પછીની વસ્તુ વધુ લેવી તે
૩૩૨૫	સ્નાનમંજન	સ્ના+મજ્જ । નાહવામાં વિલેપન કરવું, શોભા માટે સાધન-સામગ્રી વાપરવી
૩૩૨૬	લલિત ભાવે	લલ્ । મનોહર રીતે; કામુક રીતે, અંગોપાંગ હલાવતાં
૩૩૨૭	જળપાન	જલ્+પા । પાણી પીવું
૩૩૨૮	કટાક્ષ દૃષ્ટિથી	મોહ દૃષ્ટિથી, મોહક ભાવે, વ્યંગભરી નજરે
૩૩૨૯	દંપતીસહવાસ	પતિપત્નીની સાથે રહેવું-વસવું
૩૩૩૦	મોહનીય સ્થાનક	મોહ થાય તેવી જગ્યા
૩૩૩૧	ત્રાસું	ત્રસ્ । ત્રાસ થવો, ત્રાસ પામું, ડરું, ભય પામું
૩૩૩૨	સદોષી	દોષ સાથે, દોષવાળી
૩૩૩૩	અહંપદ	હું અને મારું એવું ખોટું અભિમાન
૩૩૩૪	સમ્યક્ પ્રકારે	સારી રીતે, સાચી રીતે
૩૩૩૫	મોહની	મોહ, મોહિની, સંમોહન, આકર્ષણ
પૃ.૧૩૮		
૩૩૩૬	ધર્માનુરક્ત	ધર્મ પ્રત્યે અનુરાગવાળા, ધર્મરંગે રંગાયેલા
૩૩૩૭	દર્શન	દૃષ્ । દેખાવ, ચેષ્ટા, ક્રિયા
૩૩૩૮	ધર્માનુરક્ત દર્શન	ઉદાસીનતા, વૈરાગ્યમય દેખાવ

૩૩૩૯	પ્રતિજ્ઞા	પ્રતિ+જ્ઞા । વચન; પ્રત; ઓછાવત્તા સમય માટે અમુક કરવા-ન કરવાનો કે ખાવા-ન ખાવાનો નિયમ; વાયદો-વાદા, સ્વીકૃતિ
૩૩૪૦	સૃષ્ટિસૌંદર્ય	સૃજ્+સુ+ઉન્દ્+અર્ન । કુદરતી, પ્રાકૃતિક સુંદરતા; રચના-સર્જનની શોભા
૩૩૪૧	નશો	કેફી પદાર્થ વાપરતાં કેફ ચડે તે; સત્તા-વિદ્યા-ધનનો કેફ, મદ
૩૩૪૨	અતિથિ	નાસ્તિ તિથિઃ યસ્ય સઃ । જેના આવવાનો સમય-તિથિ-તારીખ નક્કી ન હોય તે મહેમાન, અપ્રતિબદ્ધ મુનિ, તિથિ વિના ય નિરંતર ધર્મ આચરે તે
૩૩૪૩	સ્વયંબુદ્ધ	જાતે જ બોધ-જ્ઞાન પામેલા
૩૩૪૪	માયાવી	મા+ચ+વિનિ । છળકપટ કરનાર, ધોખેબાજ, ઈન્દ્રજાળ ફેલાવનાર, કપટી
૩૩૪૫	દર્શન	તત્ત્વજ્ઞાનની વિચારણાનું શાસ્ત્ર. દા.ત. જૈન, બૌદ્ધ, સાંખ્ય, યોગ, ન્યાય, વૈશેષિક, પૂર્વમીમાંસા, ઉત્તરમીમાંસા અને ચાર્વાક
૩૩૪૬	અધર્મ	અકર્તવ્ય, ધર્મના અભાવ-અન્ અસ્તિત્વ-અરુચિ
૩૩૪૭	અજ્ઞાન પક્ષ	જ્ઞાન વિનાના પક્ષ
૩૩૪૮	પ્રમાદ	પ્ર+મદ્ । આળસ, ભૂલ, ચૂક, અનાદર, બેકાળજી
૩૩૪૯	મનોજ્ઞતા	મનસ્+જ્ઞ+ત્વ । સુંદરતા, રમ્યતા, મનોહરતા
૩૩૫૦	પરાયણ	તત્પર, એકાગ્ર, લીન
૩૩૫૧	યોગ	મન-વચન-કાયા, બહિર્વાચ્યા અને અંતર્વાચ્યાનો ત્યાગ, ધ્યાન
૩૩૫૨	વાતપૂર્તિ	વાર્તા । વાતને સમર્થન, વાતની પુરવણી, વાતમાં વધારાનું ઉમેરણ-મેળવણ
પૃ.૧૩૯		
૩૩૫૩	મરોડ	લટકામટકા, ચાળો, અંગોના સુંદર વળાંક
૩૩૫૪	ઉચ્છૃંખલ વસ્ત્ર	ઉદ્+શૃહ્લ્લ । નિરંકુશ-મર્યાદા વિનાનું-ઉદ્ડંડ-ઉદ્ભટ પહેરવેશ
૩૩૫૫	ચપોચપ	અતિ ચુસ્ત, તડોતડ; ચીપી ચીપીને; ઝટઝટ
૩૩૫૬	ઊન	ઠુર્ણ । ઘેટાં-બકરાં-ઊંટ વગેરે પ્રાણીના વાળ
૩૩૫૭	અનુપયોગ	નકામો ઉપયોગ, આત્માર્થ સિવાય ઉપયોગ રાખવો, લક્ષ ન હોવો
પૃ.૧૪૦		
૩૩૫૮	કૃત	કૃ । કાર્ય, કૃત્ય
૩૩૫૯	ચારે વર્ગ	ચત્+ઠર્ન+વૃજ્ । ક્ષત્રિય, બ્રાહ્મણ, વૈશ્ય અને શૂદ્ર; સમાજના ચારે સમૂહ-સમુદાય; ધર્મ-અર્થ-કામ એ ૩ વર્ગ અને ૪થો અપવર્ગ તે મોક્ષ
૩૩૬૦	મંડન કરું	મણ્ડ્ । શોભાવું, દીપાવું
૩૩૬૧	ખેદ	ચિદ્ । સંતાપ, અનુતાપ, અફસોસ, થાક; ચિત્તના ૮ દોષમાં ૧લો દોષ
પૃ.૧૪૧		
૩૩૬૨	વિદેહી	વિ+દિહ, વિગત+દેહિન્ । માયા-પાશ-દેહભાવથી મુક્ત, દેહાતીત દશા
૩૩૬૩	વક્તૃત્વ	વચ્ । બોલવાની શક્તિ-કળા-છટા
૩૩૬૪	તત્ત્વજ્ઞ તપ	સ્વાધ્યાય
૩૩૬૫	અકાળિક	કમોસમી, કટાણાનું, કસમયનું; ૩૨ પ્રકારે અસજ્જાય; યોગ્યતા સિવાય
૩૩૬૬	મનોવીરત્વ	મનોબળ
૩૩૬૭	વેશવાળ	વેવિશાળ, સગાઈ
૩૩૬૮	તુટે	તુદ્ । તુદ્ । ભંગ થાય, તૂટે

પૃ. ૧૪૨

૩૩૬૯	વિધવા	વિ+ધુ, ધવ । જેના પતિ ગુજરી ગયા હોય તે સ્ત્રી
૩૩૭૦	ત્રિદંડ	ત્, ત્રિ+દણ્ડ । મન-વચન-કાયાના સંયમ, શુભ વિચાર-હિતકારી વાણી-યત્નાપૂર્વક કાયા પ્રવર્તન
૩૩૭૧	સેવ્યની	સેવ્ । આરાધ્યની, વીતરાગની, શુદ્ધાત્માની
૩૩૭૨	રસગારવ	રસ+ગૃહ્ણિ । રસલુબ્ધ, રસલોલુપ, ગાર-ગારામાં બાળક-હાથી લબદાય તેમ

પૃ. ૧૪૩

૩૩૭૩	પરાત્મ	પર+આત્મન્ । બીજાનો આત્મા
૩૩૭૪	અબંધ	છૂટથી-નિરંકુશપણે કરેલાં-નિર્બંધ; જેનો ઉદ્દય હોય પણ બંધ ન હોય તેવી કર્મપ્રકૃતિ - મિશ્ર મોહનીય અને સમ્યક્ત્વ મોહનીય
૩૩૭૫	ક્ષમાવું	ક્ષમ્ । સહન કરું, ખપાવું
૩૩૭૬	આદર્શ	આ+દૃશ્ । અરીસો, દર્પણ; નમૂનો; મૂળ ગ્રંથ જેમાંથી નકલ કરવામાં આવે
૩૩૭૭	સ્વાધીન રૂપ	અંકુશમાં, નિયમનમાં, સંયમમાં
૩૩૭૮	કમાન રૂપ	ધનુષ્ય જેવી, કસાયેલી
૩૩૭૯	પરમહંસ	ઉત્કૃષ્ટ આત્મા

પૃ. ૧૪૪

૩૩૮૦	સંપાદન	સમ્+પદ્ । પ્રાપ્ત
૩૩૮૧	અભ્યાખ્યાન	અધિ+આ+ખ્યા । આળ ચડાવવું તે ૧૩મું પાપસ્થાનક
૩૩૮૨	પિશુન	પિશ્+અનન્ । ચાડીચુગલી-નિંદા કરનાર, અહીંનું ત્યાં કરનાર, દુષ્ટ
૩૩૮૩	ખડખડ	એવો અવાજ થાય એમ, ઝઘડો થાય તેવું, ખડખડાટ
૩૩૮૪	અનુદમ્બી	આળસુ, નસીબવાદી, મહેનત નહીં કરનાર
૩૩૮૫	ન્યાય વિરુદ્ધ	નીતિ-સદાચાર વિરુદ્ધ
૩૩૮૬	કર્માધર્મી	કર્મના ધર્મને ભાગ્યને-નસીબને અધીન-આધારિત-અનુસરણ

પૃ. ૧૪૫

૩૩૮૭	નીતિ	ની । આચારપદ્ધતિ, ચાલચલગત; ઉપાય; યુક્તિ
૩૩૮૮	અપશબ્દ	ખરાબ શબ્દ, ગાળ
૩૩૮૯	કર્ણોપકર્ણી રીતે	કર્ણ+ઉપકર્ણિકા । અફવા, કિંવદંતી, એક કાનેથી બીજા કાને, ત્રીજા કાને
૩૩૯૦	પૂંઠચૌર્ય	પાછળથી ચોરી કરવી, પીઠ પાછળ ખોટું કરવું
૩૩૯૧	વયમાં	ઋતુમાં, યુવાનીમાં; વૃદ્ધાવસ્થામાં; વ્રતમાં
૩૩૯૨	કુમારપત્ની	પુત્રવધૂ
૩૩૯૩	પરણીય	પોતાની પરણેલી સ્ત્રી, પત્ની
૩૩૯૪	રજસ્વલા	રજસ્+વલ્ચ્ । ઋતુવંતી સ્ત્રી, માસિક ધર્મવાળી સ્ત્રી
૩૩૯૫	અવભાષા	હલકી-તુચ્છકારભરી ભાષા, અપમાનયુક્ત વચન-વાણી

પૃ. ૧૪૬

૩૩૯૬	ઝાઝે	વધારે
૩૩૯૭	ક્રિયાશાળી	કૃ+શ+શાલિન્ । ક્રિયાવંત ધાર્મિક ક્રિયા-અનુષ્ઠાન કરનાર
૩૩૯૮	પ્રતિમા	મૂર્તિ, પ્રતિબિંબ; છબી, તસવીર, ચિત્ર; આકૃતિ, છાયા

૩૩૯૯	આઈં લૂગડાં	પાતળાં-ઝીણાં-પારદર્શક કપડાં-વસ્ત્ર
૩૪૦૦	દાબ	અંકુશ, દબાણ
૩૪૦૧	સાયંકાળે	સાયમ્+કલ્ । સાંજે, સંધ્યા સમયે, દિવસના અન્તે, સૂર્યાસ્તે
૩૪૦૨	અરુણોદયે	ઋ+ઉતન્, ઉદ્+ઇ । સવારે, પ્રભાતે, સૂર્યોદયે
૩૪૦૩	લઘુશંકા	પેશાબની હાજત
૩૪૦૪	દીર્ઘશંકા	મળત્યાગ-ઝાડે જવાની હાજત
પૃ. ૧૪૭		
૩૪૦૫	પૂર્વિત	પૂર્વ । પહેલા કરેલા-ભોગવેલા
૩૪૦૬	વણખપની	જરૂર વિનાની, અનાવશ્યક
૩૪૦૭	કુટિલતા	વાંકા વળીને, કપટ, વંકાઈ, હઠીલાપણું, ખટપટ
૩૪૦૮	વિરહગ્રંથ	વિ+રહ્ । પ્રિયજનના પરસ્પર વિયોગ સંબંધી પુસ્તક
૩૪૦૯	વાદયશ	વાદ કરીને કીર્તિ-યશ, વાદ-વિવાદ વડે જશ
૩૪૧૦	અપવાદ	અપયશ, અપકીર્તિ, આળ
૩૪૧૧	આજીવિક વિદ્યા	ગોશાલક સંપ્રદાય મુજબ ગૃહસ્થ જીવનના નિભાવ માટે વિદ્યાનો પ્રયોગ
૩૪૧૨	ભેળો	ભેગો, સાથે, સંગે
૩૪૧૩	કવળ	ક+વલ્ । કોળિયો, ગ્રાસ
૩૪૧૪	નિર્માલ્ય	નિર્+મલ્ । પુરુષાર્થ મંદ કરે તેવાં, દમ વગરનાં, તુચ્છ
૩૪૧૫	ખીલવું	વિકાસ કરું, વિકસાવું; ફૂલેફાલે તેમ કરવું; શોભાવું-દીપાવું; ચગાવું
પૃ. ૧૪૮		
૩૪૧૬	મર્મલેખ	ખાનગી વાત-રહસ્ય વિષે લેખ, અયોગ્ય લેખ
૩૪૧૭	આશુપ્રજ્ઞ	અશ્ । આશુ+પ્રજ્ઞા । હાજરજવાબી; દિવ્યજ્ઞાની-કેવળજ્ઞાની; કોઈપણ પ્રશ્નનો ત્યારે ને ત્યારે બધી રીતે સાચો જવાબ આપનાર
૩૪૧૮	લોચનદાયક	લોચ્+દા । દૃષ્ટિ-જ્ઞાન આપનાર
પૃ. ૧૪૯		
૩૪૧૯	માનતા	મન્ । માન્યતા
૩૪૨૦	આલાપ	આ+લપ્ । વાતચીત, સંભાષણ, ગાતી વખતે સ્વરનો વિસ્તાર કરવો, તાન
૩૪૨૧	ઉન્માદ	ઉદ્+મદ્ । તોર-મદ, વ્યભિચારી ભાવ, પાગલપણું, માનસિક રોગ, ખીલવું
૩૪૨૨	રૌદ્રાદિ રસ	રુદ્ । ભયંકર-ઉગ્ર, ભયાનક, બિભત્સ વગેરે ૭ રસ
૩૪૨૩	ખોડીલાં	ખોહ્ । ખોડખાંપણવાળા જીવ, વિકલાંગ, લૂલા-લંગડા
૩૪૨૪	અનાચારી ધર્મ	અન્+આ+ચર્+ધૃ । શુષ્ક જ્ઞાની-શુષ્ક અધ્યાત્મી કહે તે ધર્મ
૩૪૨૫	મિથ્યાવાદી	મિથ્ । મિથ્યા વાદ કરનાર, વિનયવાદી
૩૪૨૬	શૃંગારી ધર્મ	વૈષ્ણવ, પુષ્ટિમાર્ગી, આજના રજનીશે કીધેલો ધર્મ
૩૪૨૭	નિયતવાદ	નિ+યમ્ । નિયતિવાદી, આજીવક મત, સંયતવાદ
૩૪૨૮	સાદિ અંત	મિતવાદીના મતે, જીવો મર્યાદિત છે માટે કોઈ સમયે સહુ મોક્ષે જશે તેથી સંસારનો અંત થશે
૩૪૨૯	ભઙ્ગસો	વિશ્વાસ
૩૪૩૦	રોષ	રુષ્ । ગુસ્સો

૩૪૩૧	ચરિત્ર	ચર્ । આચરણ, વ્યવહાર
૩૪૩૨	સર્વપક્ષી	બધી બાજુથી
પૃ.૧૫૦		
૩૪૩૩	ખંડવો નહિ	ખણ્ડ । છોડવો નહિ, તોડવો નહિ
૩૪૩૪	નિષ્કામ શીલ	નિસ્+કામ+શીલ્ । ઈચ્છા-નિયાણારહિત ચારિત્ર; અપેક્ષારહિત સ્વભાવ
૩૪૩૫	ત્વરિત ભાષા	ઉતાવળે-એકાએક-અચાનક બોલવું
૩૪૩૬	પાપગ્રંથ	નીતિ-વૈરાગ્ય-ધર્મગ્રંથ સિવાયના ગ્રંથ
૩૪૩૭	ક્ષૌર સમય	ક્ષુર્ । હજામત, મુંડન કરતી-કરાવતી વખતે
૩૪૩૮	પશુપદ્વિતિ	પશુની જેમ
૩૪૩૯	સ્મશાન	સ્મશાન । મડદાંને મરણ પછી બાળવાની-દાટવાની જગ્યા, મસાણ
૩૪૪૦	દેશાટન	દિશ્+અટ્ । સમગ્ર દેશમાં-દેશવિદેશમાં ફરવું; સ્વ-દેશ=આત્મામાં ફરવું
૩૪૪૧	કંઠ	કંઠોઈ, કંબૂક (ક્ષુદ્ર માણસ), કંકણ (બંગડી-કાંસકી), કંદ (કંદમૂળ), કંચુકી (વ્યભિચારી), કંચિની (ગણિકા), કંદુકરણ (ભારે વ્યાજખાઉ)
૩૪૪૨	કલાલ	દારનો દુકાનદાર, પીઠાનો માલિક, કુંભાર, સોની
૩૪૪૩	ગોળ કૂપ	ગાયોનું સ્થાન, ગોંદરો, પાદર, ભાગોળ
૩૪૪૪	વ્યવહાર	વિ+અવ+હ । લેવડદેવડનો સંબંધ, પહેરામણી, રિવાજ, નાતો, રૂઢિ, ખરીદ-વેંચાણ, વ્યાપાર-રોજગાર; ન્યાય-નિર્ણય; આચરણ
૩૪૪૫	વિદ્યાશાળી	વિદ્+શાલ્+ઈનિ । વિદ્યાવાળી, વિદ્યાયુક્ત, જ્ઞાન-કળાવંતી, વિદ્યાસંપન્ન
પૃ.૧૫૧		
૩૪૪૬	પ્રનાશન	પ્ર+નશ્ । પહેલાં નાશ કરવો, પૂર્ણ નાશ કરવો
૩૪૪૭	પ્રાયોજનિક અભાવ	પ્ર+યુજ્+મ્ । ફળ, મતલબ, ઉદ્દેશસિદ્ધિની ખોટ-ખામી અથવા સંતાન ન હોવાં-નાશ-મૃત્યુ કે ખોટ-ખામીવાળાં હોવાં
પૃ.૧૫૨		
૩૪૪૮	સેવક	સેવ્ । અનુયાયી, શિષ્ય, સેવા કરનાર; ભક્ત; નોકર
૩૪૪૯	અસૂયા	અસૂ+યક્ । ઈર્ષ્યા, અકૃતજ્ઞતા, અસહિષ્ણુતા, નિંદા, અપવાદ
૩૪૫૦	વ્યાયામ	વિ+આ+યમ્ । કસરત; થાક; ઉદમ; વિસ્તાર-ફેલાવ
૩૪૫૧	અકરણીય	ન+કૃ+અનિ । ન કરવા યોગ્ય, ન કરવા જેવી; અમંગળ કરતી મેલી વિદ્યા
૩૪૫૨	દૂતરમણ	દિવ્+ક્ત । જુગાર રમ્યા કરવો
૩૪૫૩	ક્ષૌરકર્મ	ક્ષુર્ । હજામત, મુંડન
૩૪૫૪	ઠાંસોઠાંસ	ખીચોખીચ, ઠસોઠસ, ખૂબ દાબીને-ભરીને-ખેંચીને-ઘાલીને
૩૪૫૫	કૃષ્ણલેશ્યા	કૃષ્+લિશ્ । જીવના ૬ પ્રકારના અધ્યવસાય-ભાવ-પરિણામ પૈકી એક, અશુભ લેશ્યા; દા.ત. ફળથી લયેલાં વૃક્ષને જોઈને જેને આખું વૃક્ષ મૂળથી ઉખેડી નાખવાના, ભૂમિ પર પાડવાના અને બધાં ફળ લેવાનું મન થાય તે કૃષ્ણલેશ્યા
પૃ.૧૫૩		
૩૪૫૬	ગૃહ ભાવે	ગૃધ્ । ગીધ જેવી લાલચુ નજરે-આસક્ત ભાવે, લોભના ભાવથી
૩૪૫૭	વળદાર પાઘડી	આંટો-મરડાટ-મિજાજી-હું પદવાળી પાઘડી
૩૪૫૮	ચલોઠો	જૈન સાધુનું નીચે પહેરવાનું વસ્ત્ર (મોટા પનાનો ચાર હાથનો ખેસ)

૩૪૫૯	રાજદ્વારે	અદાલતે, કોર્ટમાં
૩૪૬૦	વિં	વિનય, વિરાગતા, વિનયન શિક્ષણ
૩૪૬૧	પાપ પર્વ	પાપ થાય તેવાં લૌકિક પર્વ (હોળી, શિવરાત્રિ, જન્માષ્ટમી, લૌકિક દિવાળી, શીતળા સાતમ વગેરે)
પૃ. ૧૫૪		
૩૪૬૨	શુક્લ એકાંત	ઉત્તમ સમાગમ, પવિત્ર-નિર્મળ એકાંત
૩૪૬૩	ધાકમેળાપ	અનાજ-ભોજન-જળાશય-ભય-દબદબા-જલસા-નાટક-ફિલ્મના પ્રસંગ, મેળા
૩૪૬૪	એક્ય નિયમ	एक+व्यञ् । એકતાનો-સંપનો આચાર; એકલાં શું કરવું-શું ન કરવું તેની પ્રતિજ્ઞા; એકત્વનું શાસન; સમાનતાની પદ્ધતિ; પૂર્ણતાનો ધારો. અભેદ, સમરૂપતા, એકાર્થી ભાવ, વિશ્વની પરમાત્મા સાથેની એકતા
૩૪૬૫	અયોગ્ય દાન	અનાદર-વિલંબ-પરાડમુખતા-કડવું વચન-પશ્ચાત્તાપ : ૫ દૂષણો સાથે દાન
૩૪૬૬	બુદ્ધિની વૃદ્ધિ	बुध्+वृध् । બુદ્ધિની વિશાળતા, ઔત્પાતિકી-વૈનયિકી-કાર્મિકી-પારિણામિકી એ ૪ પ્રકારની બુદ્ધિ વધે તેવા
૩૪૬૭	ધર્મધૂર્તતા	શઠતા, ધર્મને નામે ધતિંગ, કાર્પટિક
૩૪૬૮	છલ	छो+कल्य् । કપટ, ઠગાઈ, શઠતા; વાફ, સામાન્ય અને ઉપચાર એ ૩ રીતે : વાફ છલ : અન્યના વચનમાં અર્થાંતર કરી દોષ દેવો તે વચનછલ. સામાન્ય છલ : કોઈ વસ્તુની સંભાવનાને સામાન્ય નિયમ બનાવી અન્યને હલકો પાડવો. ઉપચાર છલ : કથન પર કટાક્ષ કરવો.
૩૪૬૯	સ્વધર્મી	વીતરાગી ધર્મી, આત્મધર્મી
૩૪૭૦	ચતુર્વર્ણી	चतुर्+वर्ण् । બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્ય અને શૂદ્ર એ ચાર જાતિ-જ્ઞાતિ
૩૪૭૧	કોપ	कुप् । ગુસ્સો, ખોફ
પૃ. ૧૫૫		
૩૪૭૨	ધર્મવર્ગ	ध्+वृज् । મોક્ષ તે અપવર્ગ, તે સિવાયના ધર્મ-અર્થ-કામનો સમૂહ, શ્રેણી
૩૪૭૩	ત્રિકરણ	त्रि+कृ । કરવું-કરાવવું-અનુમોદવું, મન-વચન-કાયા
	પત્રાંક ૨૦	કોને ?
૩૪૭૪	એકાંતવાદ	વસ્તુનું સ્વરૂપ અમુક ચોક્કસ પ્રકારનું જ છે એવો મત; કાળ-નિયતિ-કર્મ-સ્વભાવ-પુરુષાર્થ આ ૫ સમવાય ન માનતાં એકાંતે એકેકને જ માને તે
૩૪૭૫	વાદીઓ	ક્રિયાવાદીના ૧૮૦, અક્રિયાવાદીના ૮૪, અજ્ઞાનવાદીના ૬૭, વિનયવાદીના ૩૨ ભેદ એમ પાખંડીના-વાદીના ૩૬૩ ભેદ
૩૪૭૬	સત્કવિ	आर्षदृष्टा
	પત્રાંક ૨૧	કોને ? વચનામૃત તા.૯-૧૧-૧૯૮૬ થી તા.૯-૧૧-૧૯૮૭ દરમ્યાન
૩૪૭૭	અણરાગ	રાગનો અભાવ, રાગ વિના, રાગરહિત
૩૪૭૮	અનુરાગ	પ્રેમ, આસક્તિ
૩૪૭૯	વ્યવસ્થિત કારણ	વ્યવસ્થા-ગોઠવણ-જોગવાઈવાળું કારણ, અશુદ્ધ ચેતના-વિભાવ
૩૪૮૦	એકાંત ભાવિ	માત્ર પ્રારબ્ધ-નસીબ-નિયતિ કે ભવિતવ્યતા
૩૪૮૧	એકાંત ન્યાયદોષ	માત્ર ફેંસલો, યોગ્યતા, ધારો-રિવાજ, દૃષ્ટાંત-કાકતાલીય ન્યાય, ન્યાય (નૈયાયિક) દર્શનના દોષ

૩૪૮૨	યોગાનુયોગ	એક યોગ પછીનો બીજો યોગ, તાકડો, જોગાનુજોગ
૩૪૮૩	પટંતર	ભેદ, જુદાઈ, ખાનગીપણું, પરોક્ષ સ્થિતિ
૩૪૮૪	લોકાપવાદ	લોક દ્વારા થતી નિંદા
૩૪૮૫	અપવાદ	અપયશ, નિંદા
૩૪૮૬	એકત્ર	એક+ત્રલ્ । એક સ્થળે, એક સાથે, સાથે સાથે
૩૪૮૭	અદ્ભુત નિધિ	આત્મ અનુભવ
૩૪૮૮	અલુબ્ધ	અનાસક્ત, આકર્ષણ વિનાના, ન લોભાયેલા
પૃ. ૧૫૬		
૩૪૮૯	બાળક	(બાળક જેવી) સરળતા, નિર્દોષતા
૩૪૯૦	યુવાન	(યુવાન જેવી) દૃઢતા
૩૪૯૧	વૃદ્ધ	(વૃદ્ધ જેવો) અનુભવ
૩૪૯૨	કુશીલ	અસદ્ આચરણ, ખરાબ રીતભાત, ખરાબ ચાલચલગત, ગેરવર્તણૂંક
૩૪૯૩	સોમલ	એક પ્રકારનું ખનિજ ઝેર જેને શુદ્ધ કરી ખાંસી જેવા રોગમાં અપાય, આર્સેનિક
૩૪૯૪	ગુપ્ત ચમત્કાર	આત્મા, આત્માના ચમત્કાર-પ્રભાવ
૩૪૯૫	પ્રેમદા	પ્રેમ આપનારી સ્ત્રી, પત્ની
૩૪૯૬	અપેક્ષાએ	અપ+ઈક્ષ્ । દૃષ્ટિએ, રીતે
૩૪૯૭	એકાંતિક	અંતિમ, નિર્ણાયક, પક્ષપાત સહિત, ખાનગી, ગુપ્ત, અવશ્યંભાવી માનનાર
પૃ. ૧૫૭		
૩૪૯૮	દાદ આપશે	માન આપશે, માન્ય કરશે, ન્યાય આપશે
૩૪૯૯	કૃતઘ્ની	કૃ+હન્ । ઉપકાર પર અપકાર કરે તેવા
૩૫૦૦	સ્તબ્ધ	સ્તમ્ભ । રોકાયેલો, સખત, ગતિહીન, અચળ, હઠીલો, જિંદી, આશ્ચર્યચકિત
૩૫૦૧	ધાકડેધાકડ	ન ટકી શકે તેવું સાંધેલું, ખોટા સાંધા કરેલું, સાવ ખોટું, તદ્દન જૂઠથી ભરેલું
૩૫૦૨	તાત્પર્યતા	રહસ્ય, પ્રયોજન
૩૫૦૩	વ્યામોહ સંયુક્ત	વિ+આ+મુહ્ । સબળ મોહ-ભ્રાન્તિ-અજ્ઞાન-વ્યાકુળતા-મૂઝવણ સહિત
૩૫૦૪	જડભરત	જડ જેવા, મૂર્ખ, ઉન્મત્ત, બહેરા-આંધળા જેવા; અતિ ઉદાસીન, પરમવિરક્ત પૂર્વભવના સ્મરણને લીધે અસંગ રહી મોક્ષે જનાર ભરત રાજા-મુનિ. ભરત રાજા ઋષિ થઈને આશ્રમમાં રહેતા ત્યાં પાણી પીતી ગર્ભિણી મૃગલી સિંહની ત્રાડથી નાસી ને ગર્ભ પડી ગયો. તેને પાણી પોષીને મોટો કરતાં આસક્ત ભાવ થતાં બીજો જન્મ મૃગપણે પણ પૂર્વભવના સ્મરણે અસંગ રહી દેહત્યાગ થયો પછી ભરત નામે બ્રાહ્મણ, ઋષિ બન્યા; અસંગતાથી રહેતા એટલે જડભરત નામ, વનમાં રહૂંગણ રાજાની પાલખી ઉપાડવા સેવકો લઈ ગયા, જ્ઞાન હોવાથી યત્નાપૂર્વક ચાલતા. રાજા ગુરુસે થયા છતાં પોતે ઉન્મત્ત, જડ, આંધળા-બહેરા જેવા અસંગ રહ્યા, મોક્ષે ગયા અને રાજાને બોધ લાગ્યો. કૃપાળુદેવે પ્રભુશ્રીજીને કહેલું, “મુનિ, જડભરત જેવા થઈને વિચરજો” (ઉપદેશામૃતજી પૃ. ૬૨, ૨૭૫)
૩૫૦૫	જનકવિદેહી	વિદેહ વંશના પ્રત્યેક રાજાનું સામાન્ય નામ, પ્રત્યેક જનક; દેહ છતાં દેહથી પર, દેહાતીત (ગુરુના અષ્ટાવક). નિમિ, મિથિ, દેવરાત, બૃહદ્રથ, જનકજી સીતાપિતા
૩૫૦૬	ઉલ્લાસિત પરિણામે	ઉદ્+લસ+પરિ+નમ્ । ચાહીને, જાણીબુઝીને, હોંશથી, ઈરાદાપૂર્વક

પૃ. ૧૫૮

૩૫૦૭

૩૫૦૮

શ્રી ગૌતમ
વેદ

મહાવીર સ્વામીના મુખ્ય ગણધર, નામ ઈન્દ્રભૂતિ પણ ગોત્ર ગૌતમ
વિદ્. જ્ઞાન જેમાં સમાયેલું છે તેવા ગ્રંથો; ૮મા તીર્થંકર ચંદ્રપ્રભ સ્વામી સુધી
ભરત ચક્રવર્તી કૃત આ ૪ વેદ હતા : સંસારાદર્શન, સંસ્થાનપરામર્શન,
તત્વાવબોધ અને વિદ્યાપ્રબોધ; પછી ભેળસેળવાળા હાલ છે તે : ઋગ્વેદ,
યજુર્વેદ, સામવેદ, અથર્વવેદ

૩૫૦૯

૩૫૧૦

૩૫૧૧

સમ્યક્ નેત્ર
ભગવતી
પુદ્ગલ
પરિવ્રાજક

સાચી દૃષ્ટિ, સમ્યક્ દર્શન, સાચી આંખ-નયન
ગણધર ગૂંથિત દ્વાદશાંગીમાં ૫ મું ભગવતી સૂત્ર; વ્યાખ્યા-વિવાહપ્રજ્ઞપ્તિ સૂત્ર
શ્રી ભગવતીજી સૂત્ર, શતક ૧૧, ઉદ્દેશક ૧૨ મુજબ : વેદ-વેદાંતના પારગામી,
ભદ્ર પ્રકૃતિવંત, ઘણું તપ કરનાર ‘પુદ્ગલ’ નામના સંન્યાસીએ બ્રહ્મલોકના
દેવોનાં આયુષ્ય બાબત પોતાને થયેલું વિભંગજ્ઞાન (અવધિ-અજ્ઞાન) જ સાચું
અને છેવટનું છે એમ આલંબિકા નગરીમાં જાણ કરી. ત્યાં મહાવીર સ્વામી
સમવસરણમાં પધારતાં ગૌતમ પ્રભુએ આ અંગે પૂછતાં, સહુનું સમાધાન થયું,
સત્ય સમજાયું, પર્ષદા વિખરાઈ, પુદ્ગલ પરિવ્રાજકનું વિભંગજ્ઞાન નાશ પામ્યું
અને પ્રભુ મહાવીરના ચરણોમાં દીક્ષા લઈ કર્મમુક્ત થયા તે

૩૫૧૨

૩૫૧૩

૩૫૧૪

૩૫૧૫

વસ્તુગતે
ઉત્સૂત્ર પ્રરૂપણા
અવિવેક ધર્મ
અભિનિવેશ

વસ્તુમાં જઈને-રહીને, વિષયાત્મક, સ્વાભાવિક, વસ્તુરૂપે અંદર પ્રવેશીને
સૂત્ર, સિદ્ધાંત કે આગમથી વિરુદ્ધ કહેવું-લખવું-બોલવું-ગાવું
હિત-અહિત, સાચા-ખોટાના વિવેક વિનાનો ધર્મ
અભિ+નિ+વિશ્. દુરાગ્રહ, શરીર મારું છે એવો અસત્નો આગ્રહ; બીજાને
હરાવવા અનીતિનાં કાર્યનો આરંભ; મૃત્યુનાં વારણનો આગ્રહ

૩૫૧૬

૩૫૧૭

શૈલી
પાખંડ

શીલ । રીતિ, પદ્ધતિ
પા+ખણ્ડ । દંભ, ઢોંગ, આડંબર, ધર્મની વિરુદ્ધનો વંચનામાર્ગ :
મુખ્ય ૪ પ્રકાર : ક્રિયાવાદ-અક્રિયાવાદ-અજ્ઞાનવાદ અને વિનયવાદ
કાળ-નિયતિ-સ્વભાવ-કર્મ-પુરુષાર્થ એમ ૫ સમવાય ન માને પણ એકાંતે
એકેકને જ માને તે પાખંડીના ૩૬૩ ભેદ—

ક્રિયાવાદ	૧૮૦ ભેદ	પાપ-પુણ્યરૂપ ક્રિયાથી જ બધું થાય છે
અક્રિયાવાદ	૮૪ ભેદ	પાપ-પુણ્ય-આત્મા કાંઈ નથી, નાસ્તિક મત.
અજ્ઞાનવાદ	૬૭ ભેદ	જ્ઞાનથી તો વિવાદ થાય છે !
વિનયવાદ	૩૨ ભેદ	વિનય શ્રેષ્ઠ ગુણ છે માટે કોઈને નિંદવા નહીં.

૩૫૧૮

૩૫૧૯

૩૫૨૦

૩૫૨૧

૩૫૨૨

હુકમ
નિર્વિકારી દશા
છકી જાઓ
આવિર્ભાવ
નિ:૦—

ફરમાન, શાસન, સત્તા, આજ્ઞા, અધિકાર
નિર્+વિ+કૃ । દંશ્ । સમ્યક્ દશા
ઉન્મત્ત થાઓ, મોહમાં છાકટા થાઓ, અંજાઈ જાઓ
આવિસ્+ભૂ । પ્રગટ, પ્રકટીકરણ; પ્રકાશ; ઉત્પત્તિ; અવતાર
નિ:શંક, નિ:સંગ, નિ:શ્રેયસ, નિ:શેષ, નિ:શ્રેણિ, નિતાન્ત, નિશ્ચિત, નિર્વિવાદ,
નિ:સંશય, નિતરામ્=સર્વથા, પૂર્ણ રીતે

પૃ. ૧૫૯

૩૫૨૩	એ નાગની છત્રછાયા	ધૂણીમાં બળી રહેલા સાપમાંથી ઊગરીને દેવ થયેલા ધરણેન્દ્રે છત્રરૂપે ફેણ ધરેલી તે
૩૫૨૪	વેળાનો પાર્શ્વનાથ ઓર હતો	એક બાજુ કમઠ અનરાધાર વરસાદ વરસાવે છે, બીજી બાજુ ધરણેન્દ્ર-પદ્માવતી છત્ર ધરી રાખે છે પણ એ સમયે આ નિંદક-વંદક પ્રત્યે સંપૂર્ણ સમપરિણતિ રાખીને કેવળજ્ઞાન પ્રગટાવી રહેલા પાર્શ્વનાથ ઓર-અદ્ભુત-અનન્ય-અસંગ-ન્યારા હતા !
૩૫૨૫	રાજેમતી	૧૬ સતીમાં ૧, મથુરા નગરીના ઉગ્રસેન રાજાની પુત્રી, નેમિનાથ પ્રભુનાં પ્રથમ સાધ્વી, દિયર-મુનિ રહનેમિને સંયમમાં સ્થિર કરી મોક્ષે પધાર્યાં
૩૫૨૬	રહનેમિ	નેમિનાથ ભગવાનના નાના ભાઈ, પછી સાધુ થયા
૩૫૨૭	ન્યાય	નિ+હ । પદ્ધતિ, શૈલી, દૃષ્ટાંત, ઈ-સાફ, પ્રમાણ દ્વારા વસ્તુની તાર્કિક પરીક્ષા
૩૫૨૮	કૃપાદૃષ્ટિ	કરુણાદૃષ્ટિ, અમી નજર
૩૫૨૯	ધર્મથી વિરુદ્ધ	ફરજ, કર્તવ્ય, આત્મસ્વભાવથી વિરુદ્ધ
૩૫૩૦	શિથિલ બંધ	શ્લથ્ । વિચાર વગેરેથી દૂર કરી શકાય તેવો ઢીલો-નબળો-કોમળ કર્મબંધ
૩૫૩૧	આકાંક્ષા	આ+કાઙ્ક્ષ । અભિલાષા, ઈચ્છા; અભિપ્રાય, તાત્પર્ય; અનુસંધાન
૩૫૩૨	સંસ્થાનવિચય ધ્યાન	ધર્મધ્યાનનો ઠથો પ્રકાર, ત્રણ લોકનું સ્વરૂપ ચિંતવવું (શિક્ષાપાઠ ૭૪)
૩૫૩૩	પૂર્વધારી	૧૪ કે ઓછા પૂર્વના જ્ઞાતા, ૧ કે વધુ પૂર્વના જ્ઞાતા, પૂર્વધર
૩૫૩૪	અવિરતિ સમ્યગ્દૃષ્ટિ	સમ્યક્દર્શન છે પણ વ્રત-પરચ્યાણ નથી
૩૫૩૫	વિરતિ	વિ+સ્મ્ । વ્રત; નિવૃત્તિ; અવસાન, સમાપ્તિ; ઉદાસીનતા
૩૫૩૬	પત્રાંક રર	કોને ? તા. ૨૮-૧૦-૧૮૮૬ થી તા. ૨૫-૧૧-૧૮૮૬ દરમ્યાન
૩૫૩૬	સ્વરોદય જ્ઞાન	વિ.સં. ૧૯૦૫-૧૯૦૭ માં શ્રી ચિદાનંદજી મુનિ ઉર્ફે શ્રી કર્પૂરવિજયજી મહારાજે ૪૫૩ ગાથામાં ગૂંથેલો ગ્રંથ; સ્વરોદય=પવનનું પ્રગટપણું, શરીરમાં રહેલા પાંચ પ્રકારના પવન સંબંધી શાસ્ત્ર; કાળજ્ઞાન વિષેનું શાસ્ત્ર
૩૫૩૭	સંપ્રદાયપૂર્વક	સમ્+પ્ર+દા+પૂર્વ+કન્ । પદ્ધતિસર, ગુરુશિષ્યની પરંપરા સહિત
૩૫૩૮	યોગદશા	ધ્યાનદશા
૩૫૩૯	મર્યાદાપૂર્વક	મર્યા+દા । મર્યાદિત રીતે, આમન્યાપૂર્વક; સીમા-હદ સહિત
૩૫૪૦	ટાપટીપ	વ્યવસ્થિત ગોઠવણ, ઠઠારો, સજાવટ; દંભ, ડોળ
૩૫૪૧	યુક્તિપ્રયુક્તિ	વિવિધ પ્રકારની કરામત-દલીલ બતાવવી-અજમાવવી
૩૫૪૨	વિસ્મયતા	વિ+સ્મિ । નવાઈ, આશ્ચર્ય, અચરજ, અચંબો, અદ્ભુતતા; અભિમાન
૩૫૪૩	કદાપિ	કદા+અપિ । કદાચ
૩૫૪૪	જડવાદ	અનાત્મવાદ, સૃષ્ટિનું મૂળ કારણ જડ પ્રકૃતિ જ છે એવો મત-સિદ્ધાંત
૩૫૪૫	આત્મવાદ	આત્મનુ+વદ્ । 'આત્મા છે' એવો મત
૩૫૪૬	સંશોધન	સમ્+શુધ્ । વિષયના ઊંડાણમાં જઈને સત્યને બહાર લાવવું, અનુસંધાન
૩૫૪૭	વિકલ્પ	વિપરીત-વિરુદ્ધ કલ્પના-વિચાર, અનિશ્ચય, સંદેહ, તર્કવિતર્ક

પૃ. ૧૬૦

૩૫૪૮	દુખવવો	પીડિત-દુઃખી કરવો
૩૫૪૯	પોતે	જાતે, સ્વયં, ખુદ, આત્મા
૩૫૫૦	સમ્મતિ	સમ્+મન્ । સહમતિ, અભિપ્રાય, સ્વીકૃતિ

૩૫૫૧	તકરાર	ઝઘડો, વિવાદનો વિષય
૩૫૫૨	વર્તમાન સૈકામાં	(તે વખતે) ચાલુ સદીમાં, ૧૯મી સદીમાં, આ ૧૦૦ વરસમાં
૩૫૫૩	ચિદાનંદજી આત્મજ્ઞ	ચિદાનંદજી મુનિ, આત્મજ્ઞાની, ભાવનગરના, બીજું નામ કપૂરવિજયજી
૩૫૫૪	વિદ્યમાનપણું	જીવતા, હયાતી ધરાવતા, પ્રત્યક્ષ રહેલા
૩૫૫૫	સમીપનો વખત	નજીકનો સમય, પાસેનો સમય
૩૫૫૬	યમનિયમ	અહિંસા, સત્ય, અસ્તેય (અદત્તાદાન), બ્રહ્મચર્ય, અપરિગ્રહ — આ ૫ યમ શૌચ, સંતોષ, તપ, સ્વાધ્યાય, ધ્યાન — આ ૫ નિયમ
૩૫૫૭	સમ	સરખું, સમાન
૩૫૫૮	અનિયતપણે	નિયમથી મુક્ત રીતે, નિયમને અધીન રહીને નહીં
૩૫૫૯	ગુપ્તપણે	ગૂઠ પણે, ન કળી શકે તેમ
૩૫૬૦	અધીષ્ટ	અધિ+ઇષ્ । પ્રભાવક, સામર્થ્યયુક્ત, સત્કાર-સન્માનભરી, યોગ્ય
૩૫૬૧	હાર્ટિક	હૃદ્ । હૃદયનો, ખરા અંતઃકરણપૂર્વકનો
૩૫૬૨	ળામો જહઢ્ઢિય વત્થુવાઈળાં ।	શ્રી ચિરંતનાચાર્યજી વિરચિત 'પંચસૂત્ર'નું મંગળાચરણ વસ્તુને જેમ છે તેમ, યથાસ્થિત, અસલ, પૂર્વવત્ કહેનારને નમસ્કાર
૩૫૬૩	રૂપાતીત	રૂપ-નામને વટાવી ચૂકેલું, રૂપ-નામથી રહિત, નિરાકાર પરમાત્મ દશા
૩૫૬૪	વ્યતીતમલ	વિ+અતિ+ઇ+મલ્ । ભાવમલ કે કર્મનો નાશ થઈ ગયો છે તે
૩૫૬૫	પૂર્ણાનંદી	પૂર્ણ આનંદયુક્ત
૩૫૬૬	ઈસ	ઈસ્ । ઈશ્વર, પ્રભુ; ઐશ્વર્યયુક્ત, સમર્થ; શંકરનું નામ; ૧૧ની સંખ્યા
૩૫૬૭	સીસ (શિસ)	શિરસ્, શીર્ષ । સિર, મસ્તક, માથું, શિખર; મુખ્ય; અગ્રભાગ
પૃ.૧૬૧		
૩૫૬૮	કાલજ્ઞાન	આયુષ્ય કે દ માસ પહેલાં મૃત્યુ જાણી શકવાનો શિવજી રચિત ૯૦ શ્લોકનો ગ્રંથ
૩૫૬૯	કરુના	કૃપા, કરુણા
૩૫૭૦	ચિરતા	સ્થિરતા
૩૫૭૧	નાડી	નડ્ । શરીરની નસ, રગ, રક્તવાહિની, ધમની; ૨૪ મિનિટ
૩૫૭૨	તામે	તેમાં
૩૫૭૩	તાહુમે	તેમાં પણ
૩૫૭૪	ઈગલા	ઇલ્ । ઈડા નાડી, નાભિચક આગળથી ઉત્પન્ન થતો શ્વાસ નાકની ડાબી બાજુથી વધુ જોરમાં નીકળે તો ઈડા નાડી
૩૫૭૫	પિંગલા	હઠયોગમાંની ત્રણ નાડી પૈકી એક, શ્વાસ જમણી તરફથી વધુ જોરમાં નીકળે તો પિંગલા નાડી; લાલાશ પડતા પીળા રંગની; ભર્તૃહરિ રાજાની રાણી
૩૫૭૬	સુષુમ્ણા	ઈડા-પિંગલાની વચ્ચે રહેલી નાડી, બન્ને નાસિકામાંથી શ્વાસ સાથે નીકળે ત્યારે સુષુમ્ણા નાડી કહેવાય છે. આ સ્થળે સ્વર આવે ત્યારે સમાધિ થાય છે.
પૃ.૧૬૨		
૩૫૭૭	લગાર	થોડીક, જરાક
૩૫૭૮	દુવિધા	દ્વિધા, શું કરવું-શું ન કરવું એવી વિમાસણ
૩૫૭૯	ધ્યાન જોગ	ધ્યાનને યોગ્ય-લાયક-પાત્ર
૩૫૮૦	સદીવ	સદા+ઐવ । સદૈવ, હંમેશાં, સર્વદા, નિત્ય, નિરંતર

૩૫૮૧	અહનિશ	અહન+નિશમ્ । દિનરાત, રાતદિવસ
૩૫૮૨	જોગાનલ	યુજ્+અનલ્ । યોગ રૂપી અગ્નિ, ધ્યાન રૂપી અગ્નિ
૩૫૮૩	નિહાર	નિ+હ । જોઈને, નિહાળીને; ઝાકળ, ઓસ; મૃગજળ
૩૫૮૪	નિત	હંમેશાં, રોજ, નિરંતર, નિત્ય
૩૫૮૫	બિચાર બિન	વિચાર વિના
૩૫૮૬	ભાવકર્મ	શુભ અને અશુભ ભાવો વડે થતાં કર્મ
૩૫૮૭	રવિ	રુ+ઙ । સૂર્ય

પૃ. ૧૬૩

૩૫૮૮	જસ	જેના
૩૫૮૯	હિરદે	હૃદયમાં
૩૫૯૦	તાસ	તેની
૩૫૯૧	નિકટ	નજીક, સમીપે
૩૫૯૨	ક્યોં	કેમ
૩૫૯૩	મિથ્યાતમ દુઃખ	મિથ્યા ભ્રમ રૂપી અંધકારનું દુઃખ
૩૫૯૪	કંચુક ત્યાગ	કાંચળીનો ત્યાગ
૩૫૯૫	ભુજંગ	નાગ, સાપ
૩૫૯૬	બિનસત	વિ+નશ્ । વિણસત, વિનાશ-નાશ પામવું
૩૫૯૭	અભંગ	નાશ પામતો નથી, અખંડ
✉	પત્રાંક ૨૪	કોને ?
૩૫૯૮	અધ્યાસમય	દે૦ અધ્યા । કાળનો નાનામાં નાનો અંશ; વસ્તુનું પરિવર્તન થવામાં નિમિત્ત રૂપ રહેલું એક દ્રવ્ય; કાળ

પૃ. ૧૬૪

૩૫૯૯	અપર્યવસ્થિત	અ+પરિ+અવ+સ્થા । અનંત, અવસાન-છેડો-વિનાશ રહિત; અવિનાશી, અખંડિત, અભાધિત, અવિરોધી, ફેલાઈને નહિ રહેલું
૩૬૦૦	સપર્યવસ્થિત	સાન્ત, અંતવાળું, અવસાન-છેડા સહિત, વિનાશી, ફેલાઈને રહેલું
૩૬૦૧	અધ્યયન	અધિ+ઙ । અભ્યાસ, પરિશીલન; સૂત્રનો પેટાવિભાગ, શાસ્ત્રનું પ્રકરણ
૩૬૦૨	સમયક્ષેત્રપ્રમાણ	અઢી દ્વીપ, મનુષ્ય લોક
✉	પત્રાંક ૨૫	કોને ?
૩૬૦૩	દ્રવ્યાનુયોગ	તા. ૨૫-૧૦-૧૮૮૬ થી તા. ૨૫-૧૧-૧૮૮૬ દરમિયાન લોકને વિષે રહેલાં દ્રવ્યો, તેનાં સ્વરૂપ-ગુણ-ધર્મ-હેતુ-અહેતુ-પર્યાયાદિ અનંત પ્રકારે છે તેનું જેમાં વર્ણન છે તે (વ્યાખ્યાનસાર ૧, પૃ. ૭૫૫)

પૃ. ૧૬૫

૩૬૦૪	ચરણકરણાનુયોગ	દ્રવ્યાનુયોગનું સ્વરૂપ સમજાયા પછી આચાર કેવા હોય તેનું કથન કરતાં શાસ્ત્રો
૩૬૦૫	ધર્મકથાનુયોગ	તીર્થકર આદિ સત્પુરુષોના ચરિત્રની કથા જેનો બોધ જીવનમાં પરિણામ પામે તેવાં શાસ્ત્રો
૩૬૦૬	ગણિતાનુયોગ	દ્રવ્યાનુયોગ તથા ચરણાનુયોગથી તથા લોકને વિષે રહેલા પદાર્થ, ભાવો, ક્ષેત્ર, કાળાદિની ગણતરીનાં પ્રમાણની વાત કહેતાં શાસ્ત્રો

✉	પત્રાંક ૨૬	શ્રી ચત્રભુજભાઈ બેચરભાઈને ઈ.સ.૧૮૮૬
૩૬૦૭	સુજા શ્રી	વિદ્વાન, ચતુર, સારી રીતે જાણનાર, પત્ર વગેરેમાં માનાર્થે થતું સંબોધન
૩૬૦૮	ચત્રભુજ બેચર	પરમકૃપાળુદેવના બનેવી શ્રી ચત્રભુજભાઈ બેચરભાઈ મહેતા, મોરબી પાસે જેતપર રહેતા, મોરબીથી રંગપર-બેલા લાઈનમાં ૨૫-૩૦ કિ.મી.
૩૬૦૯	સાવચેતી	સાવધાની, ખબરદારી
૩૬૧૦	શૂરા	શૂરવીર, પરાક્રમી, વીર, બહાદુર
૩૬૧૧	જિનાય નમઃ	જિન-વીતરાગ-અરિહંત-કેવલીને નમસ્કાર (નમસ્કાર માટે ૪ થી વિભક્તિ)
✉	પત્રાંક ૨૭	શ્રી ચત્રભુજભાઈ બેચરભાઈને ઈ.સ.૧૮૮૬
૩૬૧૨	મહાશય	મહત્+આશય । ઉચ્ચ આશય-હેતુવાળા, માનવાચક શબ્દ, મહાનુભાવ
૩૬૧૩	વિદિત	વિદ્ । જાણેલી, જાણ
૩૬૧૪	હૃદયત્યાગી	હૃદય ખોલીને વાત કહેનાર
૩૬૧૫	અદ્ભુત	અસાધારણ, અજબ, અલૌકિક, અપૂર્વ
૩૬૧૬	ગ્રહ	જન્માક્ષર; જ્ઞાન; સૂર્યની આસપાસ ફરતા ગોળા - મુખ્ય ૯, કુલ ૮૮
૩૬૧૭	ઠરાવ્યા	સ્થિર । નિર્ણય લાવ્યા, ગણાવ્યા, લેખાવ્યા, નિશ્ચિત કર્યા
૩૬૧૮	આશુપ્રજા	આશુ+પ્ર+જા । આશુ=શીઘ્ર, જલ્દી, હાજરજવાબી; તીવ્ર બુદ્ધિમાન, ઔત્પાતિકી બુદ્ધિવંત દિવ્યજ્ઞાની, કેવળજ્ઞાની (ઠાણાંગજી સૂત્ર)
૩૬૧૯	ઝંપલાવ્યું	ઝમ્+પત્ । સાહસથી કૂદી પડ્યું, સાહસપૂર્ણ કામ આદર્યું
૫.૧૬૬		
૩૬૨૦	મારો ધર્મ	મારો પોતાનો આત્મસ્વભાવરૂપ ધર્મ
૩૬૨૧	શ્રેષ્ઠ ધર્મ	આત્મધર્મ, વીતરાગ ધર્મ; સર્વોત્તમ-સર્વોત્કૃષ્ટ-સૌથી પ્રાચીન ધર્મ
૩૬૨૨	ઉત્કંઠિત	ઉદ્+કળ્+ઇત । ઊંચી ડોકે રાહ જોનાર, એકપગે ઘઈ રહેલા, આતુર
૩૬૨૩	વળતીએ	તરત જ, પછીની આવતી (ટપાલે)
૩૬૨૪	બીડી દેશો	રવાના કરશો, બીડું વાળે તેમ કાગળ બીડવું=વાળવો - ઘડી કરવી અને (પરબીડિયું) કવર બંધ કરવું
૩૬૨૫	અગ્રેસરતા	અગ્ર+સ્ક=અગ્ર+સર । આગેવાની, આગળ ચાલનાર, નાયક-મુખીપણું
૩૬૨૬	ચોતરફથી	ચારે બાજુથી
૩૬૨૭	ત્યાગાવીશ	ત્યજ્ । ત્યાગ કરાવીશ, છોડાવીશ
૩૬૨૮	પરાક્રમ ખાતર	પરા+ક્રમ્ । શૌર્ય-સામર્થ્ય-સાહસ બતાવવા
૩૬૨૯	રૂબરૂ	મોંઢામોઢ, પ્રત્યક્ષપણે
૩૬૩૦	હર્ષિત	હર્ષ । હરખાઈને, આનંદિત, ખુશ, પ્રસન્ન, રોમાંચિત
૩૬૩૧	સાગર રૂપ	સગર । સમુદ્ર જેટલી ગંભીરતા રાખીને
૩૬૩૨	રક્ષા આપશો	રક્ષ્ । રક્ષણ કરજો, ક્યાંય બહાર ન જાય તેમ રાખજો
✉	પત્રાંક ૨૮	શ્રી ચત્રભુજભાઈ બેચરભાઈને ઈ.સ.૧૮૮૬
૩૬૩૩	રજીસ્ટર પત્ર	ફી આપીને ટપાલ ઓફિસમાં નોંધાવેલો પત્ર-કાગળ
૩૬૩૪	મુદત	સમય, વખત
૩૬૩૫	સ્મૃતિ	સ્મ્ । સ્મરણ, યાદ
૩૬૩૬	પરિશ્રમ	મહેનત, તકલીફ, પ્રબળ ઉદ્યમ

૩૬૩૭	અડચણ	મુશ્કેલી, સંકટ, વાંધો, વિરોધ
૩૬૩૮	ચમત્કાર	આશ્ચર્યકારક પ્રસંગ-કથન, અદ્ભુત કામ
૩૬૩૯	પવનથી પણ ગુપ્ત	હવા પણ ન જાણે તેમ, વા-વાયરો-વાયુ પણ વાત ન લઈ જાય તેમ
૩૬૪૦	દર્શનસાધના	દર્શન (સમ્યક્દર્શન)ની પ્રાપ્તિ માટેની સાધના
૩૬૪૧	સમાગમ	સમ્+આ+ગમ્ । રૂબરૂમાં, પ્રત્યક્ષ મળીએ ત્યારે
૩૬૪૨	મારા ભણીનું	મારા તરફથી
૩૬૪૩	રૂઠી આદત	સારી ટેવ
૩૬૪૪	ક્ષેમકુશલ	સુખ-શાંતિ અને સલામતી
૩૬૪૫	શુકલ પ્રેમ	શુચ્ચ+સ્+પ્રી । નિર્મળ પ્રેમ
૩૬૪૬	ચાહી	ઈચ્છીને, અપેક્ષા રાખીને
પૃ.૧૬૭	પત્રાંક ૨૯	શ્રી ચત્રભુજભાઈ બેચરભાઈને તા.૨૧-૧૦-૧૯૮૭, શુક્ર
૩૬૪૭	રા.રા.	રાજમાન રાજેશ્રી, રાજેશ્વર; શ્રીમાન, શોભિત, માનવંતા રાજાએ જેને માન આપ્યું હોય તેવું, પત્રમાં સંબોધનમાં-સરનામામાં માનાર્થે વપરાતું
૩૬૪૮	પ્રવીણસાગર	રાજકોટના ઠાકોર મહેરામણજી (સાગર)એ મધ્યયુગીન હિન્દી-વ્રજ ભાષામાં ઈ.સ.૧૮૭૨-વિ.સં.૧૯૨૮માં રચેલ મહાકાવ્યગ્રંથ જેમાં ૮૪ પ્રકરણ-લહર-તરંગ છે, છેલ્લી ૧૨ લહર શિહોરના કવિ ગોવિંદભાઈ ગિલાભાઈ કે કવિ દલપતરામે પૂરી કરેલી, જેન યતિ શ્રી જીવણવિજયજી મહારાજની રાહબરી તળે રચાયેલો આ ગ્રંથ છે.
	પત્રાંક ૩૦	શ્રી ચત્રભુજભાઈ બેચરભાઈને તા.૪-૧-૧૯૮૮, બુધ
૩૬૪૯	મિતિ	મા+ક્તિન્ । તિથિ; સમયમર્યાદા; પ્રમાણ, યથાર્થ જ્ઞાન
૩૬૫૦	પરાર્થિક	બીજાને માટે, પરોપકાર માટે; બીજા હેતુ-ઉદ્દેશથી
૩૬૫૧	વખતે	કદાચ, કોઈવાર
૩૬૫૨	લોહચુંબકનો ગુણ	લોખંડને આકર્ષવાની શક્તિ, ચુંબકત્વ (magnetic power) યુક્ત લોહાનું સાધન જે પણ લોહાને ખેંચે છે
પૃ.૧૬૮		
૩૬૫૩	પલ્લવી	પલ્+લ્ । ચલન-વલણથી કરેલા ઈશારા; પલ્લુ, પાલવ કે ભાતીગર છોડો જે પાછળથી સીવવામાં આવે છે
૩૬૫૪	રૂઠિ	રિવાજ, પ્રણાલિકા, પ્રથા, જૂના સમયથી ચાલી આવતી રસમ
૩૬૫૫	નિદાન	નિ+દા । પ્રાથમિક-આવશ્યક-સામાન્ય કારણ; પવિત્રતા; અંત-સમાપ્તિ
૩૬૫૬	આકાશી ગણે	અચિંતિત, અલૌકિક, દિવ્ય માને-ગણે; હવાઈ માને
૩૬૫૭	ઝાંખપ	લાંછન, કલંક, બટ્ટો, ઝાંખ, ઝાંખાપણું
૩૬૫૮	હવાઈ વિચારો	કલ્પનાજન્ય, મનસ્વી, તરંગી ખ્યાલો
	પત્રાંક ૩૧	શ્રી રેવાશંકરભાઈ જગજીવનભાઈને તા.૨૫-૩-૧૯૮૮
૩૬૫૯	સત્પુરુષ	સત્+પુરુ+શી । સત્ને પ્રાપ્ત આત્મા, સદ્ગુરુ; તીર્થંકર
	પત્રાંક ૩૨	કોને ? તા.૨૫-૭-૧૯૮૮
૩૬૬૦	ઓલવાય	ઠરી જાય, બુઝાઈ જાય

✉	પત્રાંક ૩૩	શ્રી દેવાશંકરભાઈ જગજીવનભાઈને તા.૨૭-૭-૧૯૮૮
૩૬૬૧	અર્થીય	આર્થિક, લક્ષ્મી-ધન વિષયક; પૂર્વનિર્દિષ્ટ, અભિપ્રેત, સંબંધ રાખનાર
૩૬૬૨	વ્યય	વિ+ઇ । ખર્ચ, વપરાશ
૩૬૬૩	ભવિતવ્યતાના ભાવ	બનવા જોગ, ભવિષ્યના ભાવ, નસીબની વાત, ભવિષ્યનાં પરિણામ
૩૬૬૪	ભોગી	ધુજ્ । ભોગવનાર, ગૃહસ્થી-સંસારી
૩૬૬૫	સહયોગી	અનુકૂળ સગવડયુક્ત બેઠકનો ભોગી
✉	પત્રાંક ૩૪	કોને ? તા.૩-૯-૧૯૮૮
૩૬૬૬	વામનેત્ર	ડાબી આંખ
✉	પત્રાંક ૩૫	કોને ? તા.૬-૯-૧૯૮૮
૩૬૬૭	ધર્મકરણી	ધ્+કૃ । ધર્મ કરવાનો, ધર્મ કર્તવ્યનો
પૃ.૧૬૯		
૩૬૬૮	મનોરાજ	મનનું રાજ, મરજી મુજબ
૩૬૬૯	વિવેકઘેલણ	વિનય-જ્ઞાન-સારાસારની બુદ્ધિ માટે ઘેલાપણું, ધૂન, ગાંડપણ, દીવાનગી
✉	પત્રાંક ૩૬	શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને તા.૨૨-૯-૧૯૮૮
૩૬૭૦	વંદામિ પાદે પ્રભુ	વર્ધમાન વર્ધમાન પ્રભુના ચરણ (કમળ)માં વંદન કરું છું
૩૬૭૧	સમાગમી ભાગ	સત્સંગીઓ, સત્સંગ કરનારો વર્ગ
✉	પત્રાંક ૩૭	શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને તા.૧-૧૧-૧૯૮૮
૩૬૭૨	સાટું	દે○ સટૂઅ । બદલો, વળતર, વિનિમય
૩૬૭૩	લઘુત્વભાવે	નમ્રપણે
૩૬૭૪	જીવિતવ્ય	જીવન
૩૬૭૫	જીવનપૂર્ણતા	મરણ
૩૬૭૬	યોગીશ્વર	યોગીરાજ, યોગીઓમાં પણ શ્રેષ્ઠ-ઉત્તમ
૩૬૭૭	ચરણકમળ	ચરણરૂપી કમળ
૩૬૭૮	વિરાધના	વિ+રધ્ । વિરોધ કરવો, ચોટ-આઘાત પહોંચાડવો; જિનાજા વિરુદ્ધ કાર્ય, પાપ, 'ઈરિયાવહીયા' પાઠમાં ૧૦ પ્રકારે; 'સમયસાર'માં પુણ્યબંધ; 'મૂલાચાર'માં ૬ પ્રકારે; જ્ઞાન, દર્શન ને ચારિત્ર્યની આશાતના
૩૬૭૯	તલ્લીન	તત્+લી । તેમાં મગ્ન
પૃ.૧૭૦		
૩૬૮૦	યોગસ્ફુરિત	સમતા-બુદ્ધિની પ્રેરણા-સ્ફુરણા થાય તેવાં; જોગ-જોડાણ-અનુસંધાન કરે તેવાં; ધ્યાનદશામાં પ્રગટેલ, આત્મઉપયોગની સ્ફૂર્તિવાળા
૩૬૮૧	'મુરબ્બી'	ગુરુજન; મોટેરા, વડીલ; આશ્રયદાતા; કદરદાન
૩૬૮૨	સઉપયોગી	ઉપયોગપૂર્વકની, ઉપયોગ સહિતની
૩૬૮૩	જિજ્ઞાસા	જ્ઞા । તત્ત્વ જાણવાની, જન્મ-મરણનાં બંધનથી મુક્ત થવાની ઈચ્છા
૩૬૮૪	મૂક	મુચ્ । છોડ, મેલ, ત્યજ
૩૬૮૫	તેની મેળે	તેની જાતે-મેતે-મેળાએ; તેના મેળથી, સરખાઈથી
૩૬૮૬	ઋણમુક્ત	ઋ+મુચ્ । દેવામાંથી છૂટું થવું, કરજની પતાવટ, ઉધારમાંથી છુટકારો
૩૬૮૭	ઉપયોગ	ઉપ+યુજ્ । ચૈતન્યની પરિણતિ, જેથી પદાર્થનો બોધ થાય

✉	પત્રાંક ૩૮	કોને ?	તા.૧૭-૧૦-૧૮૮૭ થી તા.૩-૧૧-૧૮૮૮ દરમ્યાન
૩૬૮૮	ઘટતું નહોતું	યોગ્ય નહોતું, જોઈતું નહોતું, ઠીક નહોતું, જરૂરી નહોતું	
૩૬૮૯	નિરૂપણ	નિ+રૂપ્ । વર્ણન, વિવેચન, સમીક્ષા	
૩૬૯૦	અગમ	અ+ગમ્ । અગમ્ય, ગૂઢ, ભવિષ્ય	
૩૬૯૧	અગોચર	અ+ગો+ચર્ । કોઈપણ ઈન્દ્રિયથી પામી ન શકાય તેવો, મુશ્કેલ; જાણી-પહોંચી-પામી ન શકાય તેવો; વિકટ-ઈન્દ્રિયાતીત	
૩૬૯૨	સુગમ	સરળ, સહેલો, સમજાય તેવો; સુલભ	
૩૬૯૩	સુગોચર	ઈન્દ્રિયોથી પામી શકાય તેવો	
✉	પત્રાંક ૩૯	કોને ?	તા.૧૭-૧૦-૧૮૮૭ થી તા.૩-૧૧-૧૮૮૮ દરમ્યાન
૩૬૯૪	નેત્રોંકી	આંખોની	
૩૬૯૫	શ્યામતા	કાળાશ	
૩૬૯૬	પુતલિયાં રૂપ	કીકી રૂપે	
૩૬૯૭	અરુ	અને, તથા	
૩૬૯૮	તિલ	તલ	
૩૬૯૯	વ્યાપક	વ્યાપીને રહેલું	
૩૭૦૦	તિસકા	તેનો	
૩૭૦૧	કોઉ	કોઈ	
૩૭૦૨	જિસ	જે, જેના	
૩૭૦૩	તિસ	તે, તેના	
પૃ.૧૭૧			
૩૭૦૪	વેદવેદાંત	વિદ્+અન્ત । હિન્દુ ધર્મના પ્રાચીન ગ્રંથ — ઋગ્વેદ, યજુર્વેદ, સામવેદ અને અથર્વવેદ; ઉપનિષદ્ સાહિત્ય અને તેમાં ચર્ચાયેલું તત્ત્વજ્ઞાન તે વેદાંત	
૩૭૦૫	સપ્ત સિદ્ધાંત	સપ્તભંગી, વસ્તુનું સ્વરૂપ સાતે પ્રકારે બતાવતો સિદ્ધાંત, અનેકાંતવાદ, સ્યાદ્વાદ	
૩૭૦૬	પુરાણ	પુરાતન । દંતકથાઓ દ્વારા પ્રચલિત થયેલી આખ્યાયિકાઓનાં ગ્રંથ, ૧૮ છે : બ્રહ્મ, પદ્મ, વૈષ્ણવ, શિવ, ભાગવત, નારદ, માર્કંડેય, આગ્નેય, ભવિષ્ય, બ્રહ્મવૈવર્ત, લિંગ, વરાહ, સ્કંદ, વામન, કૂર્મ, મત્સ્ય, ગારુડ, બ્રહ્માંડ. જુદા જુદા સમયે લખાયેલાં ૧૮ હિંદુ પુરાણ	
૩૭૦૭	ગીતા	ગૈ । પ્રાયઃ ગુરુ-શિષ્યનો સંવાદ જેમાં ધાર્મિક સિદ્ધાંતોનું પ્રતિપાદન હોય. અનેક ગીતા છે પણ ભગવદ્ગીતા પ્રખ્યાત છે	
✉	પત્રાંક ૪૦	કોને ?	તા.૧૭-૧૦-૧૮૮૭ થી તા.૩-૧૧-૧૮૮૮ દરમ્યાન
૩૭૦૮	વિશાળ બુદ્ધિ	ખૂબ જ વિસ્તૃત બુદ્ધિ-દૃષ્ટિ	
૩૭૦૯	મધ્યસ્થતા	તટસ્થતા, પક્ષપાત વગરનું વલણ, ઉદાસીનતા, રાગદ્વેષરહિતતા	
૩૭૧૦	સરળતા	કપટરહિતતા, નિખાલસતા, સીધાપણું	
૩૭૧૧	જિતેન્દ્રિયપણું	કાયા, જીભ, નાક, આંખ, કાન એ પાંચ ઈન્દ્રિયો પર સંયમ મેળવવો	
૩૭૧૨	તત્ત્વ	આત્મા, આત્મતત્ત્વ, પદાર્થ	
૩૭૧૩	અધિકારી	પાત્ર જીવ, યોગ્ય જીવ, લાયકાત ધરાવનાર, લાયક	
૩૭૧૪	યથાર્થ પદાર્થ	વાસ્તવિક પદાર્થ, સાચા પદાર્થ	

૩૭૧૫	યથાર્થ સ્વરૂપે	સ્વાભાવિક રૂપે, જેમ છે તેમ, સાચી રીતે
૩૭૧૬	સ્વચ્છંદવર્તના	પોતાની મરજી-કલ્પના-છંદ મુજબ ચાલવું
૩૭૧૭	આપ્ત પુરુષ	તીર્થંકર, વીતરાગ, યથાર્થ વક્તા
૩૭૧૮	અવલંબન	આધાર, માધ્યમ
૩૭૧૯	આર્ય દેશ	આર્યપ્રજાનું રહેઠાણ, આર્યાવર્ત, ભારત, હિંદુસ્તાન, ઉત્તમ દેશ જ્યાં આત્માદિ તત્ત્વોની વિચારણા થઈ શકે, આત્મોત્તતિ થઈ શકે તેવી અનુકૂળતા હોય, જ્યાં જિનેશ્વર, ચક્રવર્તી, બળદેવ, વાસુદેવ થાય તે. જિનાગમ મુજબ ૨૫૦ આર્યદેશોનાં નામ અનુક્રમે દેશ અને નગરી આ પ્રમાણે— મગધ-રાજગૃહી, અંગ-ચંપા, બંગ-તામ્રલિપ્તિ, કલિંગ-કંચનપુર, કાશી-વારાણસી, કોશલ-સાકેત, કુરુ-ગજપુર, કુશાર્ત-શૌરિકપુર, પાંચાલ-કાંપિલ્યપુર, જંગલ-અહિછત્રા, સૌરાષ્ટ્ર-દ્વારિકા, વિદેહ-મિથિલા, વત્સ-કૌશાંબી, શાંડિલ્ય-નંદીપુર, મલય-ભદિલપુર, વૈરાટ-વત્સા, અચ્છ-વરુણા, દર્શાણ-મૃતિકાવતી, ચેદી-શુક્તિમતી, સિંધુસૌવીર-વીતભય, શૂરસેન-મથુરા, ભંગી-પાપા, વર્ત-માસપુરી, કુણાલ-શ્રાવસ્તી, લાઠા-કોટીવર્ષ અને ૨૫૦ મો કેકય અર્ધજનપદ દેશ અને શ્વેતાંબિકાનગરી. અનાર્ય દેશો — શક, યવન, શબર, બર્બર, મુરુંડ, ઉડુ, હૂણ, રોમક, પારસ, લકુશ, બોક્કસ, ભિલ્લ, અન્ધ્ર, ચીન, દ્રવિડ, કેકય, કિરાત, હયમુખ વગેરે વગેરે
૩૭૨૦	અપેક્ષિત સાધન	ઈચ્છિત; અગત્યનાં; કાર્ય કારણનાં સંબંધવાળા
૩૭૨૧	અંતરંગ સાધન	અન્તર+અંગ । અંદરનું, અંતઃકરણનું, હૃદયનું
૩૭૨૨	સુલભબોધિપણાની	સહેલાઈ-સુગમતાથી બોધ પ્રાપ્ત કરવાની, સમ્યક્દર્શન પ્રાપ્ત થાય તેની
૩૭૨૩	નિઃસંદેહપણે	શંકારહિતપણે
૩૭૨૪	પુરુષ	આત્મા
૩૭૨૫	દર્શન	તત્ત્વજ્ઞાનની વિચારણાના મુખ્ય ૬ પ્રકાર : સાંખ્ય-યોગ, ન્યાય-વૈશેષિક, પૂર્વ મીમાંસા-ઉત્તર મીમાંસા, બૌદ્ધ, ચાર્વાક અને જૈન
૩૭૨૬	નિર્ગ્રંથ દર્શન	વીતરાગ દર્શન, જૈન દર્શન, સર્વજ્ઞ દર્શન
૩૭૨૭	પદ્ધતિ	રીત, પ્રકાર, ઢબ, શૈલી
૩૭૨૮	પ્રમાણાબાધિત	પૂર્ણ પ્રામાણિક
૩૭૨૯	આજ્ઞાના સદ્ભાવે	આજ્ઞા પ્રત્યેના સાચા-સારા ભાવ વડે
૩૭૩૦	પ્રવર્તક	સ્થાપક, પ્રસારક
૩૭૩૧	દુઃસમ કાળ	મનુષ્યો મહાદુઃખ વડે આયુષ્ય પૂર્ણ કરતા હોય, ધર્મરાધનારૂપ પદાર્થો પ્રાપ્ત કરવામાં દુઃસમતા-મહાવિઘ્નો આવતાં હોય તે કાળ, પંચમ કાળ
૩૭૩૨	પ્રાધાન્યતા	પ્ર+ધા । મુખ્યતા, પ્રધાનપણું
૩૭૩૩	પરસ્પર	પર+પર । અરસપરસ, એકબીજાને, અન્યોન્ય, ઈતરેતર, આપસમાં
૩૭૩૪	મોહનીયનો ઉદય	દેહમાં આત્મબુદ્ધિ રહે તેવા અવિદ્યા-અજ્ઞાનનું પોષણ કરતા કર્મનો ઉદય
પૃ. ૧૭૨		
૩૭૩૫	ગ્રહાયા પછી	ગ્રહણ કર્યા પછી
૩૭૩૬	દુર્લભબોધિતા	સમ્યક્દર્શન આદિની પ્રાપ્તિની દુર્લભતા

૩૭૩૭	મતિની ન્યૂનતા	બુદ્ધિની-વિચારણાની ખામી
૩૭૩૮	છંદમાં	મરજી -કલ્પના-ઈચ્છા મુજબ
૩૭૩૯	લોકદૃષ્ટિ	જગતની-દુનિયાની આંખે, નજરે
૩૭૪૦	ઓઘદૃષ્ટિ	ઉચ્+ઘજ્+દૃશ્ । સમજ વિના મનના તરંગ પ્રમાણે ચાલવું; ઓઘ સંજ્ઞાનો અર્થ છે લોકની, સૂત્રની કે ગુરુનાં વચનની અપેક્ષા રાખ્યા વિના આત્માના અધ્યવસાય રહિત કાંઈક ક્રિયાદિ કર્યા કરે પરંપરાગત સામાજિક સામૂહિક દૃષ્ટિ; સમજ વિનાની સંજ્ઞા—જેમ વેલડીઓ ભીંતને વળગે
૩૭૪૧	દુર્ઘટ કર્મ	દુર+ઘટ્ । અશુભ કર્મની કઠણાઈ
૩૭૪૨	પ્રતિપાદન	પ્રતિ+પદ્ । સ્થાપન, રજૂઆત પૂર્વકનું સમર્થન
૩૭૪૩	ગતાગમ	ગત્યાગમ્ય । સમજ, સૂઝ, જ્ઞાન
૩૭૪૪	કાળચર્યા	સમયની ગતિ, વર્તના, હિલચાલ
૩૭૪૫	કેળવણી	ભણતર, શિક્ષણ
૩૭૪૬	બાપદાદા	વડીલો, પૂર્વજો, વડવા
૩૭૪૭	મચ્યા રહે	પડ્યા રહે, રાચ્યા રહે, મંડી પડે, ગૂંથાઈ રહે
૩૭૪૮	અપેક્ષાથી જોતાં	સરખામણી કરતાં, તુલના કરતાં
૩૭૪૯	દીક્ષિત	દિશ્ । દીક્ષા લીધી હોય તે સાધુ-સાધ્વી, સંસાર ત્યાગી
૩૭૫૦	ભદ્રિકતા	મન્દ્ । ભોળપણ, સરળતા, સાલસતા, ઉમદાપણું, ભલાઈ, સભ્યતા
૩૭૫૧	સ્મશાનવૈરાગ્ય	સ્મશાનમાં શબ બળતું હોય તેટલો સમય સંસાર અસાર લાગે
૩૭૫૨	શિક્ષાની સાપેક્ષ સ્ફૂરણાથી પ્રાપ્ત	શિક્ષણ, સમજણ સાથે સંબંધિત ઉમળકા-પ્રેરણા કે સંવેદનાવાળા; સમજીને
૩૭૫૩	વિરલ	ભાગ્યે જ, અજોડ, અલૌકિક
૩૭૫૪	પોતાના પંજામાં	પોતાની પકડ-કબજો-સકંજામાં, પંજો-હથેળી-પ આંગળી સાથેનો અવયવ
૩૭૫૫	કલ્પાતીત પુરુષ	કલ્પના બહારના પુરુષ, શાસ્ત્રની આજ્ઞા-સિદ્ધાંત-આચરણથી પર; સ્વામી-સેવકના આચાર વિનાના વૈમાનિક દેવો, અહમિન્દ્રો
૩૭૫૬	સાહિત્યો	સ+હિત્ । સાધનો, સાર્વજનિક હિત માટેના ગદ્ય કે પદ્યમાં સ્થાયી વિચારો
પૃ. ૧૭૩		
૩૭૫૭	પોતપોતાની ગાય	પોતાનું-પોતીકું ચલાવે; પોતાની મરજી-મતિ-કલ્પના મુજબ કહે
૩૭૫૮	નિમિત્ત	નિ+મિદ્ । કારણ, જોગ, હેતુ, બહાનું, આળ
૩૭૫૯	ઓછામાં પૂરું	એટલું જાણે ઓછું-અધૂરું હોય તેમ, કદાચ, વધારામાં
૩૭૬૦	અપ્રયોજનભૂત	પ્રયોજન વિનાનું, નકામું
૩૭૬૧	અનુભવધર્મ	આત્મસ્વભાવની પરિણતિ
૩૭૬૨	સમર્પ્યો	સમ્+અર્પ્ । ભક્તિભાવપૂર્વક ચરણમાં ધરી દીધો, પ્રતિષ્ઠિત કર્યો
૩૭૬૩	આંગળીએ ગણી લઈએ તેટલા	ગણ્યાગાંઠ્યા, બહુ જ થોડા
૩૭૬૪	દર્શનની દશા	વીતરાગ-જૈન દર્શનની હાલત, સ્થિતિ, પડતી દશા
૩૭૬૫	સહજ	સ્હેજ; સાથે જન્મતો-જતો; સ્વાભાવિક
૩૭૬૬	વિવાદ	વિ+વદ્ । મતભેદ, વિરોધ, ચર્ચા, ઝઘડો, ખંડન, વાગ્યુદ્ધ; આજ્ઞા
૩૭૬૭	ઉત્થાપે	ઉદ્+સ્થાપ્ । ઉઠાડે, ઉથલાવે, અવગણે, ટીકા કરે, નિષેધ કરે

૩૭૬૮	જિનપ્રતિમા	જિનેશ્વર ભગવાનની મૂર્તિ, તીર્થંકર દેવની મૂર્તિ
૩૭૬૯	શાસ્ત્રોક્ત	શાસ્+વચ્ । શાસ્ત્રમાં લખેલું-કહેલું
૩૭૭૦	પ્રમાણોક્ત	પ્રમાણ+વચ્ । સાબિતી મુજબ
૩૭૭૧	અનુભવોક્ત	અનુ+મૂ+વચ્ । અનુભવ પ્રમાણે
૩૭૭૨	પ્રતિમાસિદ્ધિ	મૂર્તિપૂજાની સાબિતી-સફળતા
૩૭૭૩	આગમ	આ+ગમ્ । શાસ્ત્ર, સિદ્ધાંત, સૂત્ર; મૂળ આપ્ત પુરુષ પ્રતિપાદિત વચનો જેમાં છે તે, જૈન સાહિત્યના જૂના ગ્રંથ, ગણધરગૂંથિત વીતરાગ-બોધિત અર્થની યોજનાવાળાં મુખ્ય વચનોવાળાં શાસ્ત્ર
૩૭૭૪	કુતર્ક	કુત્સિત । ખોટો તર્ક, દલીલ, અસત્, ખરાબ, મિથ્યા
૩૭૭૫	સુલભ	સુ+લભ્ । સહેલાઈથી પ્રાપ્ત થાય તે
૩૭૭૬	આગમપ્રમાણ	કેવળજ્ઞાનીનાં વચનથી થયેલ પદાર્થનું જ્ઞાન, આપ્તવાક્ય, શાસ્ત્રની સાક્ષી
૩૭૭૭	ઈતિહાસપ્રમાણ	ઈતિહાસનો પુરાવો
૩૭૭૮	પરંપરાપ્રમાણ	૫ । એક પછી એક, ક્રમમાં, અવિચ્છિન્ન; સમૂહ સાબિતી
૩૭૭૯	અનુભવપ્રમાણ	અનુભવ સહિત જ્ઞાન, અનુભવ એ જ સાબિતી
૩૭૮૦	પ્રમાણપ્રમાણ	જ્ઞાન, યથાર્થ જ્ઞાન, જ્ઞાન એ જ પ્રમાણ, વસ્તુને સર્વાંશે ગ્રહણ કરનારું
૩૭૮૧	પ્રતિપાદક	પ્રતિ+પદ્ । પ્રતિપાદન-સમર્થન કરનાર
૩૭૮૨	આપ્ત	આપ્ । સર્વજ્ઞ, તીર્થંકર, અરિહંત, પૂર્ણકામ, વિશ્વસ્ત પુરુષ, યથાર્થ જ્ઞાની
૩૭૮૩	ગણધર	તીર્થંકર દેવના-જિનેશ્વરના મુખ્ય શિષ્યો : ઋષભ પ્રભુના ૮૪, પાર્શ્વપ્રભુના ૧૦, મહાવીર પ્રભુના ૧૧, ૨૪ તીર્થંકરના મળી ૧૪૫૨
૩૭૮૪	દ્વાદશાંગી	દ્વિ+દશ, દ્વાદશ । શ્રી આચારાંગ સૂત્રથી દૃષ્ટિવાદ સૂત્ર સુધી ગૌતમ ગણધરે મહાવીરવાણીને ૧૨ અંગમાં-શાસ્ત્રમાં ગૂંથી તે

પૃ. ૧૭૪

૩૭૮૫	પક્ષપાતી કારણ	એકતરફી, વગનું કારણ; તરફદારીનો હેતુ
૩૭૮૬	પરમાકાંક્ષા	પરમ્+મા । ઉત્તમ ઈચ્છા; ગઈકાલ પહેલાંની કે આવતી કાલ પછીની ઈચ્છા
૩૭૮૭	આત્મહિતૈષી	આત્મન્+ધા+ઈષ્ । આત્મકલ્યાણ ઈચ્છનારા, આત્મહિતૈચ્છુ
૩૭૮૮	ન્યાયમાં	નિ+ઇ । યોગ્ય, વ્યાજબી; ન્યાયશાસ્ત્ર-દર્શનમાં; પદ્ધતિમાં; સાર્વજનિક નિયમમાં
૩૭૮૯	અત્રુટક કારણ	અ+ત્રુટ્ । મજબૂત, સળંગ, આખું; છેદાઈ-તૂટી-તૂટી ન જાય તેવું કારણ
૩૭૯૦	માગધી	પ્રાકૃત ભાષાના ૪ પ્રકાર પૈકી ૧, મગધ (આજનું બિહાર) દેશની ભાષા

પૃ. ૧૭૫

૩૭૯૧	પિસ્તાલીસ સૂત્ર	૧૧ અંગ : શ્રી આચારાંગ, સૂચગાંગ, ઠાણાંગ, સમવાયાંગ, ભગવતી સૂત્ર (વિવાહ-વ્યાખ્યાપ્રજ્ઞપ્તિ), જ્ઞાતાધર્મકથાંગ, ઉપાસકદશાંગ, અંતગડદશાંગ, અનુત્તરૌપપાતિકાંગ, પ્રશ્નવ્યાકરણ, વિપાકસૂત્ર અને ૧૨ મું દૃષ્ટિવાદ : ૧૨ ઉપાંગ : ઔપપાતિક, રાજપ્રશ્નીય (રાયપસેણીય) જીવાજીવાભિગમ, પ્રજાપના (પત્રવણા), સૂર્યપ્રજ્ઞપ્તિ, જંબુદ્વીપપ્રજ્ઞપ્તિ, ચંદ્રપ્રજ્ઞપ્તિ, નિરયાવલિયા, કૃષ્ણવંસિયા, પુષ્કિયા, પુષ્કયૂલા, વલ્લિદશા. ૬ છેદ સૂત્ર : નિશીથ, મહાનિશીથ, વ્યવહાર, દશાશ્રુતસ્કંધ, કલ્પસૂત્ર, પંચકલ્પ. ૬ મૂળ સૂત્ર : ઉત્તરાધ્યયન, આવશ્યક, દશવૈકાલિક, પિંડનિર્યુક્તિ, નંદીસૂત્ર, અનુયોગદ્વાર. ૧૦ પ્રકીર્ણક
------	-----------------	--

સૂત્ર : ચઉશરણ, આઉરપરચખ્યાણ, મહાપરચખ્યાણ, ભક્તપરિજ્ઞા, તંદુલવેયાલિય, સંસ્તારક, ગચ્છાચાર, ગણિવિદ્યા, દેવિંદ્રથુય અને મરણસમાધિ. આમ શ્વેતાંબર મત મુજબ કુલ ૪૫ આગમ છે.

૩૭૯૨	બત્રીસ સૂત્ર	૧૧ અંગ, ૧૨ ઉપાંગ, ૪ મૂળ સૂત્ર, ૪ છેદ સૂત્ર અને ૧ આવશ્યક સૂત્ર મળી ૩૨ સૂત્ર; સ્થાનકવાસી, તેરાપંથીને માન્ય આ ૩૨ આગમ છે.
૩૭૯૩	નિયુક્તિ	નિર્+યુજ્ । શબ્દની સાથે અર્થને જોડનાર ટીકા; સૂત્ર ગ્રંથોના યોગ્ય અર્થ તારવી આપનાર વિવરણ-પ્રકાર; સૂત્રમાં નિબદ્ધ અર્થનું સચુક્તિક પ્રતિપાદન
૩૭૯૪	ભાષ્ય	ભાષ્ । સંસ્કૃત-પ્રાકૃતમાં સૂત્ર-સિદ્ધાંતની વ્યાખ્યા કરનાર ગ્રંથ; વિસ્તારવાળી ટીકા
૩૭૯૫	ચૂર્ણ	ચૂર્ણ । છૂટક પદની વ્યાખ્યા; સર્વ વિદ્વાનોના મદને ચૂરે તેવી ટીકા
૩૭૯૬	ટીકા	ટીક્+ક । કોઈપણ વાક્ય કે પદનો અર્થ સ્પષ્ટ કરનારું વાક્ય; વ્યાખ્યા
૩૭૯૭	કલમ ચલાવી નથી	લખ્યું નથી, લખવાની મહેનત કરી નથી; લખ્યે રાખ્યું નથી
૩૭૯૮	શાસ્ત્રવિચક્ષણ	શાસ્+વિ+ચક્ષ્ । શાસ્ત્ર વાંચનારા વિદ્વાન-ચતુર-નિપુણ-પારદર્શી-દીર્ઘદર્શી
૩૭૯૯	ન્યાયસંપન્ન	નિ+ઙ્+સમ્+પદ્ । બુદ્ધિથી-વિચારથી ન્યાય કરી શકે તેવા
૩૮૦૦	પ્રતિકૂળતા	ઊલટું, વિરુદ્ધ, અનુકૂળ ન હોય તેવું
૩૮૦૧	દુઃખાત	દુઃખ । દુઃખાત, દુઃખ લાગત
૩૮૦૨	સંક્લેશ	સમ્+ક્લિશ્ । ક્લેશ-કષાયભાવ થાય તેવા સુખ-દુઃખ-ઉપભોગના વિકલ્પો
૩૮૦૩	ઝીલી લીધો	પડવા ન દીધો, સ્વીકારી લીધો, ઝડપી લીધો
૩૮૦૪	સંક્ષેપમાં	સમ્+ક્ષિપ્ । ટૂંકમાં, ટૂંકાણમાં
૫૫-૧૭૬	પત્રાંક ૪૧	શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને
૩૮૦૫	વિગત	વિ+ગમ્ । હકીકત, વૃત્તાંત
૩૮૦૬	વિદિત	વિદ્ । જાણ, જાણકારી
૩૮૦૭	પરમ ભલામણ	શ્રેષ્ઠ-ઉત્કૃષ્ટ-અંતિમ-ભલું થાય તેવી શિખામણ
૩૮૦૮	શોકરહિત	શુચ્+રહ્ । દુઃખ વિના, અફસોસ-અજંપા વિના
૩૮૦૯	મુરબ્બીઓ	વડીલો, મોટેરાંઓ; ગુરુજનો; કદરદાન; આશ્રય આપનારા
✉	પત્રાંક ૪૨	શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને
૩૮૧૦	નિયમ	નિ+યમ્ । જે વ્રત-પરચખ્યાણ-પ્રતિજ્ઞા લીધા હોય તે; રત્નત્રય
૩૮૧૧	નીરાગીત્વ	વીતરાગતા, વીતરાગ-સર્વજદેવ
૩૮૧૨	વિનયતા	વિ+ની । વિનય (ધર્મનું મૂળ)
૩૮૧૩	નિરુપાયતા	નિર્+ઉપ+અય્ । ઉપાય વિનાની દશા-સ્થિતિ
૩૮૧૪	પુરુષાર્થ	પુરુ+શી+અર્થ । મોક્ષનો ઉદ્દમ-પ્રયત્ન
૩૮૧૫	વિં રાયચંદ	વિનીત (વિશેષ) રાયચંદ, વિનીતનાં ૧૫ લક્ષણો
૫૫-૧૭૭	પત્રાંક ૪૩	શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને
૩૮૧૬	માર્ગશીર્ષ	માગશર મહિનો; માર્ગશીર્ષ-મૃગશીર્ષ નામનું નક્ષત્ર
૩૮૧૭	ભોમ	મંગળવાર
૩૮૧૮	ફેરો	આંટો, ધક્કી
૩૮૧૯	પતું	પોસ્ટકાર્ડ, પાનું
૩૮૨૦	કલ્પું છું	ક્લૃપ્ । કલ્પના કરું છું, ધારું છું, અટકળ કરું છું

તા. ૬-૧૨-૧૯૮૮

તા. ૧૫-૧૨-૧૯૮૮

તા. ૨૫-૧૨-૧૯૮૮

૩૮૨૧	વખતસર	કદાચ, સમયસર
૩૮૨૨	હશે—	જે હોય તે, કંઈ વાંધો નહીં, વારુ
૩૮૨૩	દેશમાં	વતનમાં, વવાણિયામાં
૩૮૨૪	પામર મનુષ્ય	હજુ સિદ્ધશિલા પર સ્થિત નથી પણ આ સંસારમાં છું, સદેહે છું તેવો
૩૮૨૫	વિદિતમાં	વિદ્ । જાણમાં, જાહેરમાં
૩૮૨૬	સ્મરો	સ્મ । યાદ કરો, સ્મૃતિમાં લાવો
૩૮૨૭	પ્રાર્થના	પ્ર+અર્થ । માગણી, નમ્ર વિનંતિ, અરજ
૩૮૨૮	લિ:	લિખિતવાનું । લિખિતંગ, પત્રલેખનના અંતે પત્ર લખનારનું નામ-સહી
✉	પત્રાંક ૪૪	શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને તા.૨૯-૧૨-૧૯૮૮
૩૮૨૯	સમયાનુસાર	અવસર પ્રમાણે, આત્માની રીતે, પરમાર્થને અનુસરતો
૩૮૩૦	વદ ૦))	અમાસ, અમાવાસ્યા માટે ૩૦ નો આંક નથી લખાતો પણ ૦)) લખાય છે, કૃષ્ણ પક્ષ-અંધારિયામાં ચંદ્રની કળા શૂન્ય ૦ અને પછી ૨ ઓળાયા))
✉	પત્રાંક ૪૫	શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને તા.૧-૧-૧૯૮૯
૩૮૩૧	નિરુપાય	નિર+ઉપ+અર્થ । ઉપાય, સાધન, સામ-દામ-દંડ-ભેદની યુક્તિ વિનાનો
✉	પત્રાંક ૪૬	શ્રી જૂઠાભાઈને તા.૪-૧૨-૧૯૮૮ થી ૧-૧-૧૯૮૯ દરમ્યાન
૩૮૩૨	પ્રશસ્તભાવભૂષિત	પ્ર+શંસ+ભૂ+ભૂષ્ । ઉત્તમ ભાવવાળો
૩૮૩૩	આણો	લાવો, રાખો
૩૮૩૪	ચિત્રપટ	ફોટો, છબી
પૂ.૧૭૮	પત્રાંક ૪૭	શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને તા.૧૩-૨-૧૯૮૯
૩૮૩૫	આત્મહિતસ્વી	આત્મન+ધા+વિનિ । આત્મકલ્યાણકર
૩૮૩૬	અનંતાનુબંધી ક્રોધ	અનંત ભવનો બંધ થાય અને સમકિત થતું અટકાવે તેવો ગુસ્સો
૩૮૩૭	અનંતાનુબંધી માન	ન છૂટે તેવાં બંધનવાળું માન, ઘણા કાળ સુધી રખડાવનાર ગર્વ
૩૮૩૮	અનંતાનુબંધી માયા	અનંત ભવ રખડાવનાર કપટ, સમકિત ગુણને અટકાવનાર
૩૮૩૯	અનંતાનુબંધી લોભ	ઘણા કાળ સુધી સંસાર સાથે સંબંધ કરાવનાર તીવ્ર લોભ
૩૮૪૦	મિથ્યાત્વ મોહિની	પદાર્થનાં સ્વરૂપનો વિપરીત પ્રતિભાસ-પ્રતીતિ કરાવનાર કર્મ
૩૮૪૧	મિશ્ર મોહિની	સર્વજ્ઞે કહ્યા મુજબ પદાર્થનાં સ્વરૂપ પ્રમાણે માનવાની રુચિ નહીં તેમ અરુચિ પણ નહીં એવો મધ્યમ પરિણામ ઉપજાવનાર કર્મ. મિથ્યાત્વ મોહનીયનાં અર્ધવિશુદ્ધ થયેલ પરમાણુઓ છે માટે મિથ્યાત્વ મોહનીયનું રૂપાંતર છે
૩૮૪૨	સમ્યક્ત્વ મોહિની	સર્વજ્ઞ કથિત તત્ત્વ ઉપર શ્રદ્ધા હોય માટે સમ્યક્ત્વ અને સૂક્ષ્મ શંકા ઉપજે માટે મોહનીય એવું આ કર્મ. મિથ્યાત્વનાં શુદ્ધ થયેલ પુદ્ગલો હોવાથી મિથ્યાત્વનું રૂપાંતર છે
૩૮૪૩	સાત પ્રકૃતિ	દર્શનમોહનીય કર્મની ૩ પ્રકૃતિ — મિથ્યાત્વ મોહિની, મિશ્ર મોહિની અને સમ્યક્ત્વ મોહિની, ચારિત્ર્ય મોહનીય કર્મની ૪ પ્રકૃતિ — અનંતાનુબંધી ક્રોધ, અનંતાનુબંધી માન, અનંતાનુબંધી માયા અને અનંતાનુબંધી લોભ
૩૮૪૪	ક્ષયોપશમ	ઉદયમાં આવેલા કર્મોની તીવ્ર શક્તિને હણીને મંદ કરીને ભોગવવી અને અનુદિત કર્મો જે ઉદીરણા આદિથી ઉદયમાં આવે તેમ છે તેને ત્યાં જ દબાવી દેવાં તે
૩૮૪૫	ઉપશમ	કષાયને શાંત કરવા, દબાવવા

૩૮૪૬	ક્ષય	ક્ષી । પૂર્વબદ્ધ કર્મોનો નાશ કરવો
૩૮૪૭	સમ્યક્દૃષ્ટિ	સમકિતી, સમ્યક્દર્શનવંત, મિથ્યાત્વમુક્ત, આત્માને પામેલો, પરિણત
૩૮૪૮	મંદતા	મન્દ । થોડી, ઓછી, નિર્બળ, સ્વલ્પ, આછી-ધીમી
૩૮૪૯	ગ્રંથિ છેદવી	મિથ્યાત્વની ગાંઠ છેદવી-નાશ કરવી
૩૮૫૦	પરમ દુર્લભ	માંડ માંડ શક્ય થાય તેવી, અતિ અઘરું, ખૂબ મુશ્કેલીથી મળે તેવું
૩૮૫૧	હસ્તગત થવો	સિદ્ધ થવો, હાથમાં આવવો, પામવો
૩૮૫૨	અનંત કાળથી	કલ્પી-ગણી ન શકાય તેટલા સમયથી, ૦૦ સમયથી
૩૮૫૩	નિર્ગ્રંથ શાસન	વીતરાગ-મહાવીર-સર્વજનું શાસન-આજ્ઞા-ઉપદેશ
૩૮૫૪	જ્ઞાનીદૃષ્ટ	જ્ઞાની ભગવંતે જે જોયું તે
૩૮૫૫	જાગ્યા ત્યાંથી પ્રભાત	દોષ સમજાય કે તરત છોડવો
૩૮૫૬	સર્વોત્તમ(ભાગ્ય)	ઉત્કૃષ્ટ નસીબ-પુણ્ય, બડભાગીપણું
૩૮૫૭	આશીર્વાચન	આશીર્વાદ, આશિષ આપતું વચન
૩૮૫૮	ફળીભૂત	સફળ, ફળ રૂપે પરિણામ પામેલું
૩૮૫૯	ભિક્ષા	ભિક્ષ । ભીખ, માગવું
૩૮૬૦	પ્રયત્નતા	પ્ર+યત્+નજ્ । યત્ન કરવાપણું, કાર્યસિદ્ધિ માટે કરાતો પ્રયાસ, કોશિશ
૩૮૬૧	મુલતવો	માંડી વાળો, મોકૂફ રાખો
૩૮૬૨	ભિક્ષાટન	ભીખ માટે ફરવું; ભિક્ષા-ગોચરી માટે ફરવું
૩૮૬૩	મહાભાગ્ય	ભાગ્યશાળી, સદાચારી
૩૮૬૪	અનુગ્રહ	અનુ+ગ્રહ । અનુ=સંમુખ, ગ્રહ=પકડવું; ઉપદેશ; કૃપા-પ્રસન્નતા; સ્વીકાર
૩૮૬૫	શ્રેણીમાં	ત્રિ+ણિ । કક્ષામાં, દરજ્જામાં; પંક્તિ-હારમાં; રેખામાં; સમુદાયમાં
૩૮૬૬	લાગણી	મનની વૃત્તિ કે ભાવ; દયા-સમભાવ-પ્રેમવૃત્તિ; સારી અસર
૩૮૬૭	સકારણ	સહેતુક, કારણ સહિત, કારણસર
પૃ. ૧૭૯		
૩૮૬૮	સ્થાત્પદ	કથંચિત્, કોઈ એક પ્રકારે, વસ્તુના અનેક ધર્મોનો સદ્ભાવ પ્રગટ કરતો શબ્દ
૩૮૬૯	અધીન	અધિ+ઇનમ્ । અધીન, આશ્રિત, વશ, તાબે
૩૮૭૦	યોગબળ	યોગ-સંયોગથી પ્રાપ્ત થતી શક્તિ;
૩૮૭૧	પત્રિકા	પત્ર, ચિઠ્ઠી
૩૮૭૨	માત્ર	કેવળ
૩૮૭૩	રવજી	રવજીભાઈ — કૃપાળુદેવના પિતાશ્રી
૩૮૭૪	આત્મજ	પુત્ર, પોતાનાં વીર્યથી ઉત્પન્ન થયેલો પુત્ર
૩૮૭૫	નીરાગ શ્રેણી	નિર્+રાગ્ । નીરાગ શ્રેણી=વીતરાગની-અનાસક્તની હાર-પંક્તિ-સીડી-દરજ્જો.
	સમુચ્ચયે	સમુચ્ચય=પરસ્પર નિરપેક્ષ એવી અનેક વસ્તુનો એક ક્રિયામાં અન્વય સંબંધ. જેનો અવયવ પ્રગટ ન હોય તેવા સમૂહ — સમાહાર; એક અલંકાર વિશેષ, સંગ્રહ, સમૂહ, સંઘટો, ભેગો કરેલો જથ્થો
	પત્રાંક ૪૮	કોને ?
૩૮૭૬	માહ	તા.૧-૨-૧૮૮૯ થી તા.૧-૩-૧૮૮૯ દરમિયાન
૩૮૭૭	વ્યવહાર શુદ્ધિ	મહા મહિનો શુદ્ધિપૂર્વકનો આચાર, ચોખ્ખો વ્યવહાર, શુદ્ધ વર્તન “આ લોકમાં અને પરલોકમાં સુખનું કારણ જે સંસારપ્રવૃત્તિથી થાય તેનું નામ વ્યવહારશુદ્ધિ”

૩૮૭૮	પ્રારંભતા	પ્ર+આ+રમ્ । શરૂઆત
૩૮૭૯	ઝાવાં નાખવા	ઝંખવું, બહુ મન થવું, ઈચ્છવું, વલખાં મારવાં
૩૮૮૦	પ્રતિકૂળ ભાગ	વિરુદ્ધ, ઊલટો, અણગમતો, વિઘ્નકારક
૩૮૮૧	પારિણામિક લાભ	આત્મિક લાભ; છેવટનો લાભ
૩૮૮૨	મર્યાદા	મર્યા+દા । હદ, સીમા, અવધિ; અદબ, વિવેક, મરજાદ
૩૮૮૩	ધ્યાવાની	ધ્યૈ । ધ્યાન કરવાની, ધ્યાન ધરવાની
૩૮૮૪	અનાચાર	ન કરવા યોગ્ય રીતે
૩૮૮૫	મહાશોચ	અત્યંત અફસોસ, ખેદ, દુઃખ
૩૮૮૬	વિશ્વાસઘાત	વિ+શ્વસ+હન્ । દગો દેવો, ધોખો દેવો
પૃ.૧૮૦		
૩૮૮૭	થાપણ ઓળવવી	કોઈને ત્યાં મૂકેલી વસ્તુ, અનામત લઈ લેવી, પોતાની કરી લેવી, પચાવી પાડવી
૩૮૮૮	આળ	આ+અલ્ । ખોટો આક્ષેપ, આરોપ, છળ
૩૮૮૯	લેખ	લિખ્ । દસ્તાવેજ, કાનૂની લખાણ; હિસાબકિતાબ; લિપિ
૩૮૯૦	હિસાબ	ગણના, ગણતરી; લેખું, લેણદેણ, રીત, ઢંગ; વિસાત
૩૮૯૧	ચૂકવવું	ચૂક્ । ચૂકાવી દેવી, ભૂલ કરાવવી
૩૮૯૨	જુલમી	ભયંકર, અતિશય, જબરદસ્તી, અત્યાચારી, ખૂબ ઊંચા
૩૮૯૩	તોળી આપવું	માપવું, જોખવું
૩૮૯૪	કર્માદાની ધંધો	કર્મ+આ+દા । જે વેપારમાં ઘણાં ગાઢ કર્મ બંધાય તેવા મુખ્ય ૧૫ : કોલસા પડાવી લુહાર પ્રમુખ ૨૧ જાતની ભઠ્ઠીનો વ્યાપાર, વન-વૃક્ષ છેદવાનો, ગાડાં-પૈડાંનો તથા જલેબીનો આથો વગેરેના સડાનો, ઊંટ-ઘોડા રાખી ભાડાંનો, પૃથ્વીનાં પેટ ફોડવાનો-સલાટનો-ખેડ કરવાનો-હાથીદાંતનો, ગાય-ઘેટાંના વાળ-ઊનનો, ઘી-તેલ જેવા ગરિષ્ઠ અને દારૂ જેવી નીચ રસનો, લાખનો, અફીણ-સોમલ-વિષનો, તલ-શેરડી-મગફળી, કપાસ-બીયાંનો, યંત્ર વડે પીલવાનો, બળદ વગેરેના અવયવ છેદવાનો, જંગલ-ખેતરને આગ લગાડવાના, સરોવર-તળાવ ઉલેચવાના, હિંસક પશુ, ગુલામ, દુરાચારી મનુષ્યોનો આજીવિકાર્યે ઉછેર. શ્રાવક, ગૃહસ્થે ન કરવા-કરાવવા યોગ્ય આ ૧૫ ધંધા-વ્યવસાય-વ્યાપાર
૩૮૯૫	લાંચ	અમલદાર કે સત્તાધીશને છૂપી રીતે અપાતી-લેવાતી અઘટિત રકમ, રુશવત
૩૮૯૬	અદત્તાદાન	અ+દત્ત+આદાન । નહીં આપેલી વસ્તુ લેવી, ચોરી
✉	પત્રાંક ૪૯	શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને
૩૮૯૭	સંગત	સોબત, દોસ્તી, મૈત્રી, પ્રેમ, સત્સમાગમ, સૌહાર્દ
૩૮૯૮	વિ० રાયચંદના પ્રણામ	વિનીત રાયચંદ (પરમકૃપાળુદેવ)ના પ્રણામ. વિનીતનાં ૧૫ લક્ષણો : ગતિમાં તથા નિવાસસ્થાને-વાણીમાં-ભાષામાં સ્થિર-શાંત, સરળ ચિત્ત, કુતુહૂલ રહિત, અપમાન-તિરસ્કાર ન કરનાર, વિશેષ વખત ક્રોધ ન રાખનાર, મિત્રો સાથે હળનાર-મળનાર, જ્ઞાનના ગર્વરહિત, સ્વદોષ પ્રગટ કરનાર પણ અન્યને આળ ન લગાડનાર, સ્વધર્મી પર ક્રોધ ન રાખનાર, દુશ્મનના ગુણને પણ વખાણનાર, કોઈની છાની વાત પ્રગટ ન કરનાર, વિશેષ આડંબર ન કરનાર, તત્ત્વને જાણનાર, જાતિવંત, લજ્જાવંત-જિતેન્દ્રિય જેવા સરળ ગુણોને લીધે સરળતાથી જ્ઞાનગ્રહણ કરી સ્વપરહિત સાધનાર (શ્રી નંદીસૂત્ર)

તા. ૨૨-૨-૧૯૮૯

✉	પત્રાંક ૫૦	કોને ?	તા. ૨૨-૨-૧૯૮૯
૩૮૯૯	ઉદય	દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ તથા ભાવને લીધે કર્મ જે પોતાની શક્તિ દેખાડે છે તે, કર્મફળનું પ્રગટવું	
૩૯૦૦	પ્રાચીન	જૂનાં	
૩૯૦૧	નૂતન	નવાં, નવીન	
૩૯૦૨	પ્રપૂર્ણ	પ્ર+પૂર્. સંપૂર્ણ, ભરપૂર, અત્યંત બળવાન-દૃઢ	
૩૯૦૩	શ્રેણીને	રીતિને, પદ્ધતિને, કક્ષાને, સમુદાયને	
૩૯૦૪	નીરાગ શ્રેણી	વીતરાગ દશા, વીતરાગ કક્ષા-દરજજા	
૩૯૦૫	ભણી	ખણ્ય. તરફ, બાજુએ; પ્રતિ, ને ઉદ્દેશીને; માટે, સારુ, કાજે, ને લીધે	
૩૯૦૬	ભૂમિતળે	દુનિયામાં, પૃથ્વીના પટ પર	
૩૯૦૭	ફરતી	ઉદાસીન; વારાફરતી; મુસાફરી-પ્રવાસની	
૩૯૦૮	વર્તના	વૃત્. વ્યવહાર, આચરણા, વર્તનચરિત્ર; આજીવિકા, ધંધા	
૩૯૦૯	ગણકારે નહીં	ગણ+કૃ. ઉપેક્ષા કરે, સમજે નહીં	
૩૯૧૦	સમાવી	સમ+આ+વિશ્. સમાવેશ કરી, ભેળવી, ગોઠવી	
૩૯૧૧	બનતી	બને તેટલી, થાય તેટલી, શક્ય તેટલી	

પૃ. ૧૮૧

૩૯૧૨	ઊર્ધ્વગતિનો	ઉચ્ચ ગતિનો, ઊંચી દશાનો, ઊંચે જવાનો	
૩૯૧૩	મહામોહનીય	મોહનીય નામનું મોટું ઘાતી કર્મ; મહામોહનીયનાં ૩૦ સ્થાનક-કારણ	

✉	પત્રાંક ૫૧	કોને ?	તા. ૨૨-૨-૧૯૮૯
---	-------------------	---------------	---------------

૩૯૧૪	સચેત	સ+ચિત્. જાગૃત, સાવધાન, સભાન	
૩૯૧૫	સંશોધન	સમ્+શુધ્. સમ્યક્ પ્રકારે શોધવું, શુદ્ધ કરવું	
૩૯૧૬	સમેત	સમ્+આ+ઇ. યુક્ત, સાથે	

✉	પત્રાંક ૫૨	શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને	તા. ૨૫-૨-૧૯૮૯
---	-------------------	---------------------------------	---------------

૩૯૧૭	આત્મવિચારભરિત	આત્મવિચાર+મૃ. આત્મવિચાર સહિત, આત્માના વિચારને પોષક	
૩૯૧૮	પ્રણીતેલા	પ્ર+ની. પ્રણીત કરેલા	
૩૯૧૯	નિરુપમ ધર્મ	ઉપમા ન આપી શકાય તેવો, આત્મધર્મ	
૩૯૨૦	મોહ	મુહ. સ્વ-પરનું ભાન ભૂલાવે, પરપદાર્થમાં એકત્વ બુદ્ધિ કરાવે	
૩૯૨૧	અસમાધિ	અસ્વસ્થતા	
૩૯૨૨	પ્રયાચના	પ્ર+યાચ્. ઉત્કૃષ્ટ માગણી; પહેલી કે પહેલાં જ માગણી	
૩૯૨૩	શી	'શું' ઉપરથી સ્ત્રીલિંગ	
૩૯૨૪	શૈલી	શીલ. લખાણની રીત, ઈબારત, ઢબ-રીત, શીલ પરથી	
૩૯૨૫	ત્રિકાળ	ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાન એ ત્રણે કાળ	
૩૯૨૬	રોમમાં	રુ+મનિન્. રુંવાડામાં, રૂવાંમાં, શરીર પરના વાળમાં	
૩૯૨૭	કવિરાજ	મોટા કવિ; પોતે જ આત્મા પર રાજ કરતા હોવાથી, નામથી પણ મહાન	

પૃ. ૧૮૨

૩૯૨૮	જય મંગળ	જિ+મઙ્. જીત, વિજય, સફળતા; શુભકર, કલ્યાણકર; ભયો ભયો, મોક્ષનો જયજયકાર, આશીર્વાદ, ભયો ભયો	
------	---------	--	--

૩૯૨૯
૩૯૩૦

પત્રાંક ૫૩
ઈચ્છના
ચિ.

શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને

તા. ૭-૩-૧૯૮૯

ઇષ્ । એષણા, ઈચ્છા, વાંછા, મરજી, ચાહના, ઉમેદ
ચિરમ્+જીવ્ । ચિરંજીવી, દીર્ઘજીવી, લાંબો સમય જીવો એવી શુભેચ્છા દર્શાવવા
સંતાન કે પોતાનાથી વયમાં નાનાને લખાય

૩૯૩૧
૩૯૩૨
૩૯૩૩
૩૯૩૪
૩૯૩૫
૩૯૩૬
૩૯૩૭
૩૯૩૮

પત્રાંક ૫૪
ઉન્મત્તતા
ભેદાભેદ
માન્યામાન્ય
સત્યાસત્ય
શ્રી કૃષ્ણ
સત્પદ
ગૌણતા
સંશોધકને

કોને ?

તા. ૧૦-૩-૧૯૮૯

ઉદ્+મદ્ । મદમસ્તી, ઉદ્ધતતા, ગાંડપણ, ઉન્માદ, તોફાન, હર્ષનો અતિરેક
ભિદ્ । અલગ અને એકરૂપ, ભેદ અને અભેદ
મન્ । સ્વીકાર્ય અને અસ્વીકાર્ય; કાયદેસર અને ગેરકાયદેસર
સત્ । સાચો અને ખોટો
આ અવસર્પિણી કાળના લમા વાસુદેવ અમમ નામે ૧૨મા ભાવિં તીર્થકર
આત્માનું અસ્તિત્વ, સત્ય, પરબ્રહ્મ, પરમાત્મપદ
ગુણ્ । અ-મુખ્યતા, અ-પ્રધાનતા
સમ્+શુધ્ । પોતાને=પરમકૃપાળુદેવને, પવિત્ર આત્માને, સંશોધન કરનારને,
પૂર્ણ-શુદ્ધ-પવિત્ર-નિર્મળ આત્માને તે (આત્મા) વિષયના ઊંડાણમાં જઈ એનાં
સત્યને બહાર લાવનારને, સંસ્કાર કરનારને

પૃ. ૧૯૩

૩૯૩૯
૩૯૪૦
૩૯૪૧
૩૯૪૨

અંતવૃત્તિ
અવ્યવસ્થિત ભાવે
અક્ષરલેખ
ક્ષમ થાઓ

આંતરિક વલણ, માનસિક ભાવના; આત્મામાં વૃત્તિ, અંદરનું વર્તન
અસ્વસ્થતાપૂર્વક, અસ્તવ્યસ્ત રીતે, અમર્યાદપણે, ઢંગધડા વિના
અ+ક્ષર+લિખ્ । અક્ષર લખવામાં, લખાણ-લેખનના અક્ષર, અક્ષરની લિપિ
સમર્થ-યથાર્થ-ધીરજવાળું-સહન કરી શકે તેવું-યોગ્ય-ઉચિત-અનુકૂળ થાઓ

૩૯૪૩

પત્રાંક ૫૫
કર્મ

કોને ?

તા. ૧૦-૩-૧૯૮૯

કૃ । જે હેતુઓ વડે ક્રિયા કરાય છે તે કર્મ — કૌરવ જિણ હેઠળ જેણે તે ભ્રાજ
કર્મ । (કર્મગ્રંથ ૧-૧), આત્મપરિણામની ચપળ પરિણતિ (પત્રાંક ૫૬૮)

૩૯૪૪
૩૯૪૫
૩૯૪૬
૩૯૪૭
૩૯૪૮
૩૯૪૯
૩૯૫૦
૩૯૫૧
૩૯૫૨

જડ
પૂર્વસંયોગો
સત્તામાં
અબોધતા
અબંધ પરિણામે
ઉદયી
લઘુત્વભાવે
રિદ્ધિ
હથેળી

અ-ચેતન, અજીવ, જીવ વિનાનું, લાગણી-બુદ્ધિ-સ્ફૂર્તિ વિનાનું
પહેલાના બાંધેલાં
અસ્, સત્ । અસ્તિત્વમાં; જોરમાં
જડતા, અજ્ઞાન, મૂર્ખતા, સમજાવવા છતાં સમજમાં ન આવે તે
કર્મનો બંધ ન થાય તેમ
ઉદ્+ઇ । ઉદયમાં આવેલા
નાનો થઈ, નમ્ર ભાવે, નમ્રપણે
ઋઘ્ । ઋદ્ધિ, સમૃદ્ધિ; લબ્ધિ; અલૌકિક શક્તિ; સફળતા
હસ્ત+તલિકા । હાથના પંજાની ઉપરની કોમળ સપાટી, બન્ને હથેળી બાજુબાજુમાં
રાખતાં દેખાતી અર્ધચંદ્રાકાર સિદ્ધશિલા

૩૯૫૩
૩૯૫૪

ઈષત્ પ્રાગભારા
સંમત

ટમી પૃથ્વી, સિદ્ધશિલા, ૧૨ નામમાં ૧ નામ
સમ્+મન્ । માન્ય, કબૂલ, પસંદ, સમ્મત, સહમત, રાજી; વિચારેલું, યોગ્ય

પત્રાંક ૫૬

શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને

તા. ૧૦-૪-૧૯૮૯

૩૯૫૫	મૈત્રી	શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને	તા. ૨૪-૪-૧૯૮૯
૩૯૫૬	પ્રમોદ	મિદ્+ત્ર, મિ+ત્ર । સર્વ જગતથી નિર્વેરબુદ્ધિ, જીવ માત્ર પ્રત્યે વેરભાવ નહીં	
૩૯૫૭	કરુણા	પ્ર+મુદ્ । કોઈપણ આત્માના ગુણ જોઈ આનંદ પામવો	
૩૯૫૮	ઉપેક્ષા	કૃ+અનન્ । સંસારતાપથી દુઃખી આત્માનાં દુઃખ પ્રત્યે દયા, અનુકંપા	
૫૧૮૪	પત્રાંક ૫૮	શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને (દયાળજી)	તા. ૨૫-૪-૧૯૮૯
૩૯૫૯	સ્વાદાદદર્શન	અનેકાંત દૃષ્ટિ	
૩૯૬૦	પત્રાંક ૫૯	શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને	તા. ૧-૫-૧૯૮૯
૩૯૬૧	યત્કિંચિત્	યદ્+કિંચિત્ । જેથી કંઈક પણ	
૩૯૬૨	હાનિ	હા । નુકશાન, ગેરલાભ, હાસ, નાશ, ત્યાગ	
૩૯૬૩	ધર્મપાત્ર	ધર્મ પામી શકે તેવું પાત્ર	
૩૯૬૪	દેહદર્શન	શરીર સંબંધી; બાહ્ય મુખાકૃતિ વગેરેનું દર્શન	
૩૯૬૫	જ્ઞાનીદૃશ્ય	જ્ઞાની જાણશે-દેખશે	
૩૯૬૬	આરંભ	આ+રમ્ । શરૂઆતમાં	
૩૯૬૭	સંભારો	સમ્+સ્મ્ । યાદ કરો, સ્મરો	
૩૯૬૮	દશવૈકાલિક	આગમ-શાસ્ત્રનું નામ, ૪ મૂળ સૂત્રમાં ૧૬, ૧૦ અધ્યયન	
૩૯૬૯	પદ્માસન	૮૪ યોગાસનમાં મુખ્ય, પગ ઉપર પગ ચડાવી કાયોત્સર્ગમાં બેસે તેમ કમળના આકારે આસન થાય, જિનમુદ્રા	
૩૯૭૦	ચળવિચળ	ચપળ, અસ્થિર	
૩૯૭૧	વીંચી જઈ	મીંચી, બંધ કરી	
૩૯૭૨	નાભિ	નહ । ઢૂંટી, મધ્ય ભાગ, કેન્દ્ર	
૩૯૭૩	ઠેઠ	છોક સુધી, છોડા સુધી	
૩૯૭૪	શૂન્યાભાસ રૂપ	અભાવાત્મક, છે જ નહીં તેમ	
૩૯૭૫	આણી	આ+ની । લાવી, દૂરથી લાવી	
૩૯૭૬	તેજ	પ્રકાશ	
૩૯૭૭	ભાસ લઈ	ભાસ્ । ખ્યાલ કરી	
૩૯૭૮	પાર્શ્વનાથાદિક	પાર્શ્વનાથ પ્રભુ (૨૩ મા તીર્થંકર) વગેરે	
૩૯૭૯	અર્હત	અરિહંત; તીર્થંકર; ૨૪ની સંખ્યા બતાવનાર સંજ્ઞા, પૂજવા યોગ્ય	
૩૯૮૦	ખભેરખણું	ખભે રાખવાનું, ખેસ, પછેડી, દુપટ્ટો	
૩૯૮૧	રેશમી કોરે	રેશમની કિનાર-પટ્ટી-બોર્ડરવાળું, રેશમ-હીર જેવી સુંવાળી કિનારીવાળું; રેશમ જેવા સુંવાળા સાંધા ઉપર; રેશમી બાજુએ	
૩૯૮૨	સોડ તાણી	આખા શરીર ઉપર ઓઢવાનું રાખી સૂઈ જવું	
૩૯૮૩	સમાધિ	સમ્+આ+ધા । ઊંડું ધ્યાન, અખંડ આત્માકાર વૃત્તિ, આત્મપરિણામની સ્વસ્થતા	
૩૯૮૪	બોધિ	બુધ્ । સમ્યક્દર્શન	
૩૯૮૫	બાર પળ	૧ પળ એટલે ૨૪ સેકન્ડ, એ રીતે ૫ મિનિટમાં ૧૨ સેકન્ડ ઓછી	
૩૯૮૬	ઉત્કૃષ્ટ	વધુમાં વધુ	

૩૯૮૬	અંતર્મુહૂર્ત	અંતર=અંદર, મુહૂર્ત=બે ઘડી. બે ઘડીની અંદર અર્થાત્ ૪૮ મિનિટમાં ૧ સમય ઓછો તે ઉત્કૃષ્ટ અંતર્મુહૂર્ત, જઘન્ય અંતર્મુહૂર્ત=૯ સમય
પૃ.૧૮૫	પત્રાંક ૬૦	કોને ? તા.૧-૫-૧૯૮૯ થી તા.૨૯-૫-૧૯૮૯ દરમ્યાન
૩૯૮૭	સંયતિ ધર્મ	મુનિ-સંયમી-સાધુ-સાધ્વીનો ધર્મ; દશવૈકાલિક સૂત્રનું ૪થું અધ્યયન- 'છ જીવનિકાય' અને ૬ઠું અધ્યયન 'મહાચાર કથા' છે, તે 'સંયતિ ધર્મ'
૩૯૮૮	અયત્ના	ઉપયોગ વિના
૩૯૮૯	પ્રાણભૂત	પ્રાણ એટલે બે-ત્રણ-ચાર ઈન્દ્રિયવાળા જીવો, ભૂત એટલે વનસ્પતિ
૩૯૯૦	આસ્રવ નિરોધ	આવી રહેલા કર્મના પ્રવાહને રોકે
૩૯૯૧	ગતિ-આગતિ	ગમન-આગમન, પૂર્વજન્મ-પુનર્જન્મ, ગયેલ-આવેલ, ગતાગત
૩૯૯૨	દ્રવ્યભાવ મુંડ થઈને	અંતર્ત્યાગ અને બહિર્ત્યાગ બન્ને કરીને, ભાવથી સમ્યક્દર્શન સાથે અને દ્રવ્યથી મુંડન-દીક્ષા લઈને
પૃ.૧૮૬		
૩૯૯૩	કર્મરૂપ રજ	કર્મરૂપી ધૂળ
૩૯૯૪	અબોધિ	મિથ્યા જ્ઞાન, અજ્ઞાન
૩૯૯૫	કલુષ	ક+લુષ્ । કલ્+ઊષ્ । પાપ, પાતક, અસ્વચ્છ, મેલ, દુષ્ટ, ક્રોધી
૩૯૯૬	ખંખેરે	ખેરવી નાખવું
૩૯૯૭	સર્વજ્ઞાની	સર્વજ્ઞ
૩૯૯૮	સર્વદર્શનવાળો	સર્વદર્શી
૩૯૯૯	નિરુંધીને	નિ+રુધ્ । રુંધીને, નિરોધ કરીને
૪૦૦૦	શૈલેશી અવસ્થા	શીલ, શૈલ+ઈશ્ । મોટા મેરુ પર્વતનાં શિખર જેવી અચળ-અડગ સ્થિતિ
૪૦૦૧	સિદ્ધિ	મોક્ષ, મુક્તિ; સિદ્ધ નગરી
૪૦૦૨	નિપુણ અહિંસા	પૂર્ણ, સૂક્ષ્મ, ભલી, કુશળ, યથાર્થ, અનુભવશીલ અહિંસા
૪૦૦૩	હણવાં	હન્ । મારવાં, મારી નાખવાં
૪૦૦૪	હણાવવાં	હન્ । મરાવવાં, મારી નખાવવાં
૪૦૦૫	મૃષાવાદ	મૃષ્+કા+વદ્ । જૂઠું બોલવું તે
૪૦૦૬	નિષેધ્યો	નિ+સિધ્ । ના કહી છે, નકાર્યો છે
૪૦૦૭	સચિત્	સ+ચિત્ । ચૈતન્ય-જીવ સહિત
૪૦૦૮	અચિત્	અ+ચિત્ । ચૈતન્ય નથી તે, જીવ વિનાનું
૪૦૦૯	દંતશોધન	દન્ત+શુધ્ । દાંત સાફ કરવા, દાંતશુદ્ધિ
૪૦૧૦	યાચ્યા વિના	યાચ્ । માગ્યા વિના
૪૦૧૧	રૂઠું કર્યું	સારું કર્યું, યોગ્ય કર્યું કે બરોબર કર્યું
૪૦૧૨	મૈથુન	મિથ્ । અબ્રહ્મચર્ય, સંભોગ
૪૦૧૩	આલાપપ્રલાપ	આ+લપ્ । પ્ર+લપ્ । આલાપ=શરૂઆતનું ભાષણ, પ્રલાપ=નિરર્થક વચન
૪૦૧૪	સિંધાલૂણ	મીઠાના ૮ પ્રકાર પૈકી એક, સિંધવ-બલવણ કે ખનિજ મીઠું કે પકવેલું મીઠું
૪૦૧૫	પાત્ર	પાતરાં, વાસણ
૪૦૧૬	કામળા	ગરમ ઓઢવાનું, બ્લેન્કેટ

૪૦૧૭	રજોહરણ	ઓઘો; રજ કે જીવજંતુ દબાઈ-હણાઈ ન જાય માટે ઊનની દશીવાળું લાકડીની જેમ હાથમાં રાખી શકાય તેવું શ્વે.સાધુ-સાધ્વી માટે દોઢ ફૂટનું સાધન, રજોયણો
પૃ.૧૮૭		
૪૦૧૮	રક્ષપાળ	રક્ષ+પાલ્ । રક્ષક, રક્ષણ કરનાર
૪૦૧૯	મૂર્છા	મુહ્ । આસક્તિ, પરિગ્રહ
૪૦૨૦	પૂર્વમહર્ષિઓ	પહેલાં થઈ ગયેલા મહાન ઋષિઓ, આચાર્યો
૪૦૨૧	ઉપજીવન	આજીવિકા, ભરણપોષણ, જીવનનિર્વાહ
૪૦૨૨	બીજ આશ્રિત પ્રાણીઓ	બી, બીજને આશરે રહેલા જીવો, વૃક્ષ પરથી પડેલાં ફળ
૪૦૨૩	ચક્ષુગમ્ય	ચક્ષુસ્+ગમ્ । આંખથી દેખાય તેવા
૪૦૨૪	અચક્ષુગમ્ય	આંખથી ન દેખાય તેવા
૪૦૨૫	ખૂણાની	કોણક । વિદિશાની, ચાર દિશા વચ્ચેના ચાર ખૂણા, ઈશાન-વાયવ્ય-નૈઋત્ય-અગ્નિની; જ્યાં બે લીટી મળતી હોય તે જગા, ખાંચો
૪૦૨૬	સમારંભ	સમ્+આ+રમ્ । પ્રારંભ, હિંસા, પર-પરિતાપ
	પત્રાંક ૬૧	શ્રી મનસુખરામભાઈ સૂર્યરામભાઈ ત્રિપાઠીને તા. ૬-૫-૧૯૮૯
૪૦૨૭	દર્શન	દૃશ્ । મુલાકાત
૪૦૨૮	આજ્ઞા	આ+જ્ઞા । રજા, અનુમતિ
૪૦૨૯	માધ્યસ્થ	મધ્ય+સ્થા । તટસ્થ, પક્ષપાત-પૂર્વગ્રહરહિત
૪૦૩૦	અદંભી	દંભ, ડોળ, ઢોંગ, દેખાવ વિનાના
પૃ.૧૮૮		
૪૦૩૧	આધ્યાત્મિક શૈલી	અધિ+આત્મન્+શીલ । અધ્યાત્મ સ્વભાવ, અધ્યાત્મની પદ્ધતિ-રીતિ
૪૦૩૨	આણવા	લાવવા
૪૦૩૩	વિશેષ ભાગે	મોટે ભાગે
૪૦૩૪	બાલવય	બાળપણ, બાલ્યાવસ્થા
૪૦૩૫	પંચાંગી	બે હાથ, બે પગ અને મસ્તક એ ૫ અંગ વડે; પ્રતિજ્ઞા, હેતુ, ઉદાહરણ, ઉપનય અને નિગમન એ ૫ અનુમાનના અંગ-અવયવ વડે
૪૦૩૬	પ્રશસ્ત ભાવે	પ્ર+શંસ્+મૂ । શુભ-શુદ્ધ-આત્મભાવે, પ્રશંસિત ભાવે, શ્રેષ્ઠ ભાવે, કૃતકૃત્ય
	પત્રાંક ૬૨	શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને (દયાળજી) તા. ૧૨-૫-૧૯૮૯
૪૦૩૭	ધ્યાવવાથી	ધ્યૈ । ધ્યાન કરવાથી
૪૦૩૮	વિનયોપાસના	વિ+ની+ઉપ+આસ્ । વિનય વડે-પૂર્વક થતી ઉપાસના-ભક્તિ
૪૦૩૯	નિર્ગ્રંથ ભગવાન	નિર્+ગ્રંથ્ । વીતરાગ ભગવાન
૪૦૪૦	વચનામૃત	વચન રૂપી અમૃત, વચન એ જ અમૃત
૪૦૪૧	સૂચવન	સૂચ્ । સૂચના, ઈશારો, ચેતવણી, નિર્દેશ
૪૦૪૨	ધોરી વાટે	ધોસ્તિ । મુખ્ય રસ્તે, મોટા રસ્તે, સરિયામ માર્ગે
૪૦૪૩	રૂપાતીત	ધર્મધ્યાનનો પ્રકાર જેમાં અશરીરી શુદ્ધાત્મા-સિદ્ધાત્માનું ધ્યાન કરાય
૪૦૪૪	એકાંત ભૂમિકા	પશુ-નપુંસક-યુવક-યુવતી-કુશીલ આદિથી રહિત સ્થાન; નિર્જન ક્ષેત્ર; અસંગ-એકાકી-અવરજવર વિનાની જગા
૪૦૪૫	અપેક્ષા	અપ+ઈક્ષ્ । રીતે, દૃષ્ટિએ

૪૦૪૬	રોમાંચિત	રોમન્+અચ્ચિત । પુલકિત, હર્ષ કે ભયથી રુંવાટી-વાળ ઊભા થઈ જવા
૪૦૪૭	નિશ્ચયમાં	નિસ્+ચિ । વાસ્તવમાં, હકીકતમાં, ખરેખર, જ્ઞાનમાં, નિર્ણયમાં
૫.૧૮૯		
૪૦૪૮	નિશ્ચયઅર્થ	નિસ્+ચિ+અર્થ । આત્માર્થ, પરમાર્થ, મોક્ષનો મતલબ-પ્રયોજન
૪૦૪૯	કરતાં છતાં	કરવા છતાં, કરતાં પણ
૪૦૫૦	પરાઙ્મુખતા	પરા+અચ્ચ+મુખતા । વિમુખતા, પ્રતિકૂળતા, ઉદાસીનતા, વિરુદ્ધતા
૪૦૫૧	પર્યુપાસના	પરિ+ઉપ+આસ્ । ઉપાસના, સેવા, ભક્તિ
૪૦૫૨	વાસના	વસ્ । મિથ્યા બોધ, મિથ્યાત્વ
૪૦૫૩	પુણ્યાનુબંધી પુણ્યતા	બીજા જન્મમાં પુણ્યયોગ કરી આપનાર પુણ્ય; જે પુણ્યોદય આગળ આગળ પુણ્યનું કારણ થતું જાય તે
૪૦૫૪	દક્ષતાવાળો	દક્ષ । ચતુરાર્થવાળો, પ્રવીણતાવાળો, કાબેલ, કુશળ, શાણો
૪૦૫૫	અપ્રશસ્ત છંદી	નહિ વખાણવા યોગ્ય, અધમ-દુષ્ટ લતે લઈ જનારો, છંદે ચઢાવનારો
	પત્રાંક ૬૩	કોને ? તા. ૨૭-૫-૧૮૮૯
૪૦૫૬	જ્ઞાત	જ્ઞા । જ્ઞાન, જાણકારી, જાણેલી, વિદિત
	પત્રાંક ૬૪	શ્રી મનશુખરામભાઈ સૂર્યરામભાઈ ત્રિપાઠીને તા. ૨-૬-૧૮૮૯
૪૦૫૭	મે	મને
૪૦૫૮	વીર	મહાવીર સ્વામીનો, મહાવીર સ્વામી ઉપર
૪૦૫૯	કપિલાદિષુ	કપિલ મુનિ — સાંખ્ય મતના પ્રવર્તક વગેરે ઉપર
૪૦૬૦	યુક્તિમત્	યુક્તિ સહિત, મોક્ષ સાથે જોડે તેવું
૪૦૬૧	વચનં	વાણી, ઉપદેશ, વાત
૪૦૬૨	યસ્ય	જેનું
૪૦૬૩	તસ્ય	તેનું
૪૦૬૪	કાર્યઃ	કૃ । પ્રયોજન, હેતુ, પરિણામ, કામ
૪૦૬૫	પરિગ્રહ	પરિ+ગ્રહ । પ્રાપ્તિ, પકડ, સ્વીકાર, ગ્રહણ
૪૦૬૬	પક્ષપાતો ન મે વીરે, ન દ્વેષઃ કપિલાદિષુ ।	
	યુક્તિમદ્વચનં યસ્ય, તસ્ય કાર્યઃ પરિગ્રહઃ ॥ શ્રી હરિભદ્રસૂરિ કૃત લોકતત્ત્વનિર્ણય, શ્લોક ૩૮	
	મને મહાવીર (જૈનદર્શન) પ્રત્યે પક્ષપાત નથી કે કપિલ વગેરે (સાંખ્યદર્શન)	
	પ્રત્યે દ્વેષ નથી જેનું વચન યુક્તિયુક્ત હોય (જે અર્થ પ્રમાણ અને યુક્તિ વડે	
	અભિગમ્ય થાય) તે ગ્રહણ-સ્વીકાર કરવો જોઈએ.	
૪૦૬૭	હરિભદ્રાચાર્ય	શ્વેતાંબર સંપ્રદાયના વિદ્યાધર ગચ્છમાં વિ.સં. ૭૫૭-૮૨૭ દરમ્યાન થઈ ગયેલા ધુરંધર આચાર્ય, મહાન દાર્શનિક, રાજસ્થાનના ચિત્રકૂટ-ચિત્તોડના પુરોહિત, યાકિની મહત્તરા નામનાં સાધ્વીથી પ્રતિબોધ, ૧૪૪૪ પ્રકરણગ્રંથના પ્રણેતા. પદ્ધતિસર શાસ્ત્રીય રૂપમાં ગોઠવાયેલું હોય તે પ્રકરણ. આ સમભાવી સૂરિની મુખ્ય રચનાઓ : ષટ્દર્શનસમુચ્ચય, શાસ્ત્રવાર્તાસમુચ્ચય, ધર્મસંગ્રહણી, ધર્મબિંદુ, અનેકાંતજયપતાકા, લોકતત્ત્વનિર્ણય, યોગદૃષ્ટિસમુચ્ચય, યોગબિંદુ, યોગવિંશિકા, યોગશતક, ધોડશક વગેરે. 'ધર્મલાભ'ની બદલે 'ભવવિરહ' કહેનારા-લખનારા આચાર્ય

૪૦૬૮	ધર્મપત્ર	ધર્મ વિષયક પત્ર
૪૦૬૯	સંપાદન કરવું	સમ્+પદ્ । મેળવવું, પ્રાપ્ત કરવું
૪૦૭૦	દર્શન	દૃશ્ । ધર્મ, ફિલસૂફી
૪૦૭૧	આચારાંગ	દ્વાદશાંગીમાં ૧લું આગમ, જેના ૨ શ્રુતસ્કંધ છે
૪૦૭૨	પૂર્વાપર	પૂર્વ+પર । પહેલાં-પછી, આગળપાછળ, આગલું-પાછલું, પૂર્વ-પશ્ચિમનું ક્રમાનુસાર, પહેલું ને છેલ્લું
૪૦૭૩	સિદ્ધાંતિક શાસ્ત્ર	સિધ્+અન્ત+ઈક । આગમ, સૂત્ર, સિદ્ધાંત; જ્ઞાનીઓએ નિર્ણીત કરેલો મત
૪૦૭૪	एगं जाणई से सव्वं जाणई, जे सव्वं जाणई से एगं जाणई ।	એકને જાણ્યો તેણે સર્વ જાણ્યું, જેણે સર્વને જાણ્યું તેણે એકને જાણ્યો. શ્રી આચારાંગ સૂત્ર શ્રુતસ્કંધ ૧, અધ્યયન ૩, અધિકાર ૪, ગદ્ય ૧૨૨
૪૦૭૫	अथथार्थ	ખોટો, અવાસ્તવિક, અસત્ય
પૃ. ૧૯૦		
૪૦૭૬	જ્ઞાનીદૃષ્ટાનુસાર	જ્ઞાનીનાં જ્ઞાનમાં, જણાય તે મુજબ જ્ઞાનીની દૃષ્ટિ પ્રમાણે
૪૦૭૭	જાતિવૃદ્ધતા	ઈન્દ્રિયોનો વિકાસ, એકેન્દ્રિયથી પંચેન્દ્રિયપણું; જ્ઞાતિએ ચઢિયાતાપણું
૪૦૭૮	પર્યાયવૃદ્ધતા	ઉંમરમાં મોટા, દીક્ષામાં મોટા
૪૦૭૯	નામવૃદ્ધતા	નામ પૂરતું, કહેવા પૂરતું
૪૦૮૦	શૂન્યવૃદ્ધતા	મીંડાંનો વધારો
૪૦૮૧	ઉત્કૃષ્ટ સંવેગ	અતિશય વૈરાગ્ય
૪૦૮૨	ભૂતભવ	મૂ । થઈ ગયેલા, આગલા ભવ, પૂર્વભવ
૪૦૮૩	શાસ્ત્રશૈલી	શાસ્ત્રપદ્ધતિ, શાસ્ત્રની રીત
૪૦૮૪	સદૃશ	સમાન, એકસરખું
૪૦૮૫	ઉપયોગ	ઉપ+યુજ્ । ચેતનાની પરિણતિ જે વડે પદાર્થનો બોધ થાય, કોઈપણ વસ્તુ સંબંધી લાગણી-બોધ-જ્ઞાન, જીવનો મુખ્ય ગુણ-લક્ષણ, મુખ્ય ૨ ભેદ — દર્શનોપયોગ અને જ્ઞાનોપયોગ, અનુક્રમે ૪ દર્શન-૫ જ્ઞાન-૩ અજ્ઞાન મળી ૧૨ ભેદ
પૃ. ૧૯૧		
૪૦૮૬	અનુપૂર્વી	અનુ+પૂર્ । ક્રમ મુજબ, ક્રમબદ્ધ, યથાક્રમ, સિલસિલાબંધ, અનુક્રમ
૪૦૮૭	વિપર્યય	વિ+પરિ+ઇ । વિપરીત, વિરુદ્ધ, ઊલટું
૪૦૮૮	યાવત્ જીવનકાળ	જીવું ત્યાં સુધી, આજીવન
૪૦૮૯	પુરુષવેદની પંદર પ્રકૃતિ	સ્ત્રીને ભોગવવાની ઈચ્છા તે પુરુષવેદ અંગ ૮ : ૨ હાથ, ૨ જંઘા, પીઠ, માથું, ઉર (હૃદય), ઉદર (પેટ) ઉપાંગ : અંગને લાગેલાં હોય તે. આંગળીઓ, ઢીંચણ, જનનેન્દ્રિય અંગોપાંગ : આંગળીના સાંધા-રેખા, વાળ, રોમટુંવાટા : આમ ૧૫ પ્રકૃતિ ? ૫ જ્ઞાનેન્દ્રિયો : કાયા, જીભ, નાક, આંખ ને કાન ૫ કર્મેન્દ્રિયો : વાણી, હાથ, ચરણ, ગુદા ને ઉપસ્થ (જનનેન્દ્રિય) ૫ વિષયો : રૂપ, રસ, ગંધ, વર્ણ ને શબ્દ. આ રીતે ૧૫ પ્રકારે ?
૪૦૯૦	દર્શનસમય	રૂબરૂમાં, મળીએ ત્યારે-મુલાકાત-મેળાપ
૪૦૯૧	ઉપયોગમાં રમી રહ્યું છે	જ્ઞાનમાં, જાણમાં, ધ્યાનમાં-લક્ષમાં-સમજમાં આવી ગયું છે

૪૦૯૨	બે એક	બે ચાર, બે પાંચ
૪૦૯૩	આત્મજ્ઞાન	સમ્યક્દર્શન
૪૦૯૪	ગતિ, આગતિ	ગમ્ । આ+ગમ્ । જ્ઞાન, પ્રાપ્તિ; માર્ગ, ઉપલબ્ધિ; ગમન, આગમન
૪૦૯૫	યોગથી	યોગસાધનાથી, ચિત્તવૃત્તિના નિરોધથી; મેળાપથી; ધ્યાનથી
૪૦૯૬	સાત્ત્વિકતા	સત્+ત્વ+ઠઞ્ । સદાચરણ, સદ્ગુણ, સત્ત્વ ગુણ; પ્રામાણિકતા; યથાર્થતા
૪૦૯૭	શ્રી ગોકુળચરિત્ર	શ્રી મનસુખરામ સૂ. ત્રિપાઠી લિખિત દીવાન શ્રી ગોકુળજી ઝાલાનું ચરિત્ર
૪૦૯૮	નિર્જનાવસ્થા	અસંગતા; લોકવસ્તી ન હોય તેવી જગ્યા
૪૦૯૯	આત્મોજજવલતા	આત્મશુદ્ધતા
૪૧૦૦	બુદ્ધ ભગવાન	ઈ.સ.પૂર્વે ૬ઠ્ઠી શતાબ્દી, બૌદ્ધ ધર્મના પ્રવર્તક, મહાવીર સ્વામીના સમકાલીન ગૌતમ બુદ્ધ, બૌદ્ધ ગ્રંથો ત્રિપિટક – સુત્તપિટક, વિનયપિટક, અભિધાનપિટક

પૃ. ૧૯૨

૪૧૦૧	અસુગમતા	અ+સુ+ગમ્ । અસહજતા, અસરળતા
૪૧૦૨	પ્રકૃત્લિતતા	પ્ર+ફુલ્લ્ । પ્રસન્નતા, પ્રોત્સાહન
	પત્રાંક ૬૫	શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને તા. ૧૦-૬-૧૮૮૬
૪૧૦૩	ધર્મનિષ્ઠ	ધર્મની શ્રદ્ધામાં સ્થિર, ધર્મમાં શ્રદ્ધા-નિષ્ઠાવાન
	પત્રાંક ૬૬	શ્રી મનસુખરામભાઈ સૂર્યરામભાઈ ત્રિપાઠીને તા. ૨૫-૬-૧૮૮૬
૪૧૦૪	જયેષ્ઠ	જેઠ મહિનો, ગુજરાતી આઠમો માસ
૪૧૦૫	પ્રશમ	પ્ર+શમ્ । સાંત્વન, શમન, શાંતિ
૪૧૦૬	ધર્મોપજીવન	સંયત જીવન
	પત્રાંક ૬૭	શ્રી ખીમજીભાઈ દેવચંદભાઈને (દેવજીભાઈ ?) તા. ૬-૭-૧૮૮૬
૪૧૦૭	સંશોધવા	સમ+શુધ્ । સમ્યક્ પ્રકારે શોધવા, શુદ્ધ કરવાનાં સાધનની શોધખોળ કરવા
	પત્રાંક ૬૮	શ્રી મનસુખરામભાઈ સૂર્યરામભાઈ ત્રિપાઠીને તા. ૧૨-૭-૧૮૮૬
૪૧૦૮	બજાણા	ગુજરાતમાં ઝાલાવાડમાં સુરેન્દ્રનગર જિલ્લામાં વીરમગામથી ૨૫ કિ.મી.
૪૧૦૯	વઢવાણ કેમ્પ	વઢવાણ જંકશન નજીક છાવણી (આજનું સુરેન્દ્રનગર)
૪૧૧૦	પારિણામિક ભાવે	પરિ+નમ્ । સ્વભાવે, ફળસ્વરૂપે
૪૧૧૧	તાત્પર્યજ્ઞાન	રહસ્ય
૪૧૧૨	નિર્વિકાર જ્ઞાનયોગ	શ્રવણ-મનન-નિદિધ્યાસનનાં સાધનનો યોગ, સમ્યક્જ્ઞાનનો જોગ

પૃ. ૧૯૩

૪૧૧૩	ધર્મોપજીવન	ધર્મ+ઉપજીવન+ઙ્ । ધર્મ એ જ જીવિકા, જીવન, જીવનનિર્વાહ, જીવનદોરી-
	ઈચ્છક	આશ્રયની ઈચ્છાવાળા; સંયત જીવનના ઈચ્છક-ચાહક
	પત્રાંક ૬૯	શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને તા. ૨૪-૭-૧૮૮૬
૪૧૧૪	કાળભેદ	સમય પરિવર્તન, સમય પલટો; પડતો કાળ
	પત્રાંક ૭૦	કોને ? તા. ૨૮-૭-૧૮૮૬
૪૧૧૫	ભરૂચ	ધૃગુકચ્છ । ગામનું નામ, જૂનું બંદર, ગુજરાતમાં વડોદરાથી ૭૨ કિ.મી.
૪૧૧૬	પ્રો	પ્રણામ

૪૧૧૭

પત્રાંક ૭૧

બજાણા નામના
ગ્રામથી

શ્રી મનસુખરામભાઈ સૂર્યરામભાઈ ત્રિપાઠીને

તા. ૩૧-૭-૧૮૮૯

બજાણિયા-નટનો સમૂહ જ્યાં વધુ વસે છે તે બજાણા નામનાં ગામથી, ધ્રાંગધ્રાના રાજવી જહાંજી ઝાલાએ નટીને બજાણા ગામ ગરાસમાં આપેલું; વીરમગામથી ૨૫ કિ.મી. દૂર. વઢવાણ-વીરમગામ રેલ્વે લાઈન પરથી જવાતું.

૪૧૧૮

વિનયપત્ર

ધર્મપત્ર, કૃપાપત્ર

૪૧૧૯

નિવાસભૂમિકા

વવાણિયા

૪૧૨૦

સત્યોગ

સુંદર જોગ

૪૧૨૧

પ્રવર્ધનાર્થે

પ્ર+વૃધ્+અર્થ । ઉત્તરોત્તર વૃદ્ધિ - વધારા માટે

૪૧૨૨

પ્રાયે કરીને

પ્રાય+શસ્ । ઘણું કરીને, બહુધા, બધા પ્રકારે

૪૧૨૩

નિયમા વાસિત

નિયમથી વસેલી-રહેલી, નિયમથી નિશ્ચિત, નિયમથી

૪૧૨૪

ભજના

હોય કે ન હોય, અંશે (વ્યાખ્યાનસાર ૨-૨૯, પૃ. ૭૮૩)

૪૧૨૫

સત્પદ

મોક્ષપદ, નિજપદ, પરમાત્મપદ, આત્માનાં અસ્તિત્વની

૪૧૨૬

અનુત્તર

અન્+ઉત્તર । શ્રેષ્ઠ

૪૧૨૭

સાફલ્ય

સ+ફલ્ । સફળતા

પૃ. ૧૯૪

૪૧૨૮

નાના પ્રકારના

વિવિધ-અનેક પ્રકારના

૪૧૨૯

અનુક્રમવિહીન

અન્+ક્રમ્+વિ+હા । ક્રમ વિના, ક્રમ વગર

૪૧૩૦

આત્મગત કરતાં

અત્+મનિણ્+ગમ્ । આત્મા પર ઘટાવતાં

૪૧૩૧

લક્ષગત

લક્ષ્+ગમ્ । ખ્યાલમાં, ધ્યાનમાં

૪૧૩૨

પ્રજ્ઞાપનીયતા

પ્ર+જ્ઞા । વિશેષપણે જાણવા-ઓળખવાની શક્તિ, પ્રરૂપણા, નિરૂપણ

૪૧૩૩

ઉપચારે

ઉપ+ચર્ । જે તે દેહથી, વ્યવહારથી, બહારથી

૪૧૩૪

અનુપચારે

અસંખ્યાત આત્મપ્રદેશથી

૪૧૩૫

વૃત્તિભાવ

આજીવિકા માટેનું વલણ

૪૧૩૬

૦ ૦ ૦

સુગુરુ

૪૧૩૭

યોગભૂમિકા

યોગક્ષેત્ર, યોગની પ્રક્રિયા સિદ્ધ થતી હોય તેવું સ્થળ-દશા; વાણી-મન-બુદ્ધિ-અહંકારલય અથવા ક્ષેપ, વિક્ષેપ, મૂઢ, એકાગ્ર, નિરોધ અવસ્થા; યોગની પ્રક્રિયા દ્વારા સિદ્ધ થતી આવતી તે તે કક્ષા

૪૧૩૮

આ૦

આજ્ઞાંકિત; આત્મસ્વરૂપ

૪૧૩૯

પત્રાંક ૭૨

શીતલીભૂત

શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને

તા. ૬-૮-૧૮૮૯

૪૧૪૦

બોધના

ઠંડાગાર, નિર્લેપ
બુધ્ । જ્ઞાપન, ઉદીપન, જાગૃતિ, જગાડવું, સૂચના

૪૧૪૧

પત્રાંક ૭૩

અશોક રૂપે

શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને

તા. ૧૭-૮-૧૮૮૯

૪૧૪૨

પત્રાંક ૭૪

ચીવટ

શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને

તા. ૨૮-૮-૧૮૮૯

૪૧૪૩

રાજ્ય૦

ચીવ્ । કાળજી; ચમક; ઢાંકણ
રાજ્યચંદ્ર (પોતે)

૪૧૪૪

ય૦

યથાયોગ્ય

૪૧૪૫	આ૦	આત્મસ્વરૂપ	
	પત્રાંક ૭૫	શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને	તા.૩૦-૮-૧૮૮૯
૪૧૪૬	વિશેષતા	અતિરેક, વધારે પડતો, અસાધારણતા, ઉત્કૃષ્ટતા	
૪૧૪૭	સંસારી	સિદ્ધની કે સર્વસંગપરિત્યાગીની સરખામણીએ સિદ્ધ નથી થયો તેવો	
	પત્રાંક ૭૬	કોને ?	તા.૧૯-૧૦-૧૮૮૯
૪૧૪૮	મોહમયી	મુંબઈ શહેર-નગરી	
પૃ.૧૯૫			
૪૧૪૯	નિશદિન	નિશ્+દો+ઇનચ્ । રાત-દિવસ, અહોરાત્ર, નિરંતર	
૪૧૫૦	સ્પૃહા	સ્પૃહ । ઈચ્છા, અપેક્ષા	
૪૧૫૧	આચરણ	આ+ચર્ । આચરણ, ચર્ચા, ચરિત્ર	
૪૧૫૨	પ્રમાણિક	પ્રમાણ । સત્ય, પ્રમાણભૂત, જ્ઞાન, પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ દ્વારા સિદ્ધ	
	પત્રાંક ૭૭	કોને ?	તા.૪-૧૧-૧૮૮૮ થી ૨૪-૧૦-૧૮૮૯ દરમિયાન
૪૧૫૩	ઉદાસીનતા	ઉદ્+આસ્ । વીતરાગતા, તટસ્થતા, મધ્યસ્થતા, સમપણું	
૪૧૫૪	અધ્યાત્મ	અધિ+આત્મન્ । આત્મા-આત્મજ્ઞાન-બ્રહ્મજ્ઞાન સંબંધી-પરમાત્મા	
૪૧૫૫	ભવશંકા	પૂર્વભવ-પુનર્ભવ વિષે શંકા; હવે ભવ ધારણ કરવાની શંકા	
૪૧૫૬	મોહ ઉદ્યોત	મોહ પ્રાગટ્ય-પ્રગટતા વધારે	
૪૧૫૭	ભવશંકના	ભવનો ભય, ડર; જન્મ-મરણ સંબંધી શંકા-ભય	
૪૧૫૮	નાસ્તિ	ન+અસ્તિ । નથી, અસ્તિત્વ-હોવાપણું નથી	
૪૧૫૯	અસ્તિ	અસ્ । છે, અસ્તિત્વ, હોવાપણું	
૪૧૬૦	નિર્ધાર	નિર્+ધૃ । નિર્ણય, નિશ્ચય	
૪૧૬૧	વણ	વિના, વગર	
૪૧૬૨	અંગત	ખોતાના ઉપયોગ માટે, ખાનગી	
	પત્રાંક ૭૮	કોને ?	તા.૪-૧૧-૧૮૮૮ થી તા.૨૪-૧૦-૧૮૮૯ દરમિયાન
૪૧૬૩	આશ્રયે	આ+શ્રિ । આધારે, શરણે	
૪૧૬૪	નિરાબાધ	નિર્+આ+બાધ્ । અવ્યાબાધ, અબાધિત, બાધા-મુશ્કેલી રહિત	
૪૧૬૫	અપરિચ્છેદ	અ+પરિ+છિદ્ । અખંડ, અભેદ; સતત; યથાર્થ, સંપૂર્ણ; અસીમ; કટકા-કાપકૂપ-ભાગ પાડ્યા વિના	
પૃ.૧૯૬			
૪૧૬૬	પૂર્વોપાર્જિત	પૂર્વ+ઉપ+અર્જ્ । પહેલાંના ભવોમાં કરેલાં (કર્મ)	
૪૧૬૭	ભસ્મીભૂત	ભસ્+મનિન્+મૂ । બળીને ખાખ, રાખ થઈ ગયેલાં, નાશ	
૪૧૬૮	દ્વાર	દ્વા । ભાઈઓનાં ૯, બહેનોનાં ૧૨ છિદ્ર (અશુચિ વહેવાનાં)	
	પત્રાંક ૭૯	કોને ?	તા.૪-૧૧-૧૮૮૮ થી તા.૨૪-૧૦-૧૮૮૯ દરમિયાન
૪૧૬૯	સ્વભાવ	આત્મસ્વભાવ, સ્વસ્વભાવ	
૪૧૭૦	આત્મસિદ્ધિ	આત્માનું ઓળખાણ	
૪૧૭૧	જ્ઞાનવિચાર	જ્ઞાનપ્રાપ્તિનો વિચાર	
૪૧૭૨	અનુભવી ગુરુ	આત્માના અનુભવી ગુરુ	
૪૧૭૩	વિભાવિક	વિભાવજનિત	

૪૧૭૪	પરમપુરુષ	પરમાત્મા
પૂ.૧૯૭	પત્રાંક ૮૦	કોને ? તા.૪-૧૧-૧૯૮૮ થી તા.૨૪-૧૦-૧૯૮૯ દરમ્યાન
૪૧૭૫	પંચ વિષય	કાયા, જીભ, નાક, આંખ અને કાન — આ ૫ ઈન્દ્રિયોના સાધન વડે થતા જીવના શુભાશુભ ભાવ જે વિષ-ઝેરરૂપ છે, સંસારમાં રખડાવે છે
૪૧૭૬	અનેકાંતદૃષ્ટિ	સ્વાદ્વાદ્સહિત દર્શન
૪૧૭૭	એકાંત દૃષ્ટિ	આત્મદૃષ્ટિ
૪૧૭૮	શુદ્ધ વૃત્તિ	શુદ્ધ સ્વભાવ, શુદ્ધ વર્તના
૪૧૭૯	પ્રતાપી	પ્ર+તપ્ । જેનો ઉત્કૃષ્ટ પ્રકાશ-પ્રભાવ છે તે, સ્વરૂપમાં પ્રતપન જેનું છે તે
✉	પત્રાંક ૮૧	કોને ? તા.૪-૧૧-૧૯૮૮ થી તા.૨૪-૧૦-૧૯૮૯ દરમ્યાન
૪૧૮૦	અહોહો	અહહ । શોક, ખેદ, થાક, વિસ્મય, દયા
૪૧૮૧	અગાંભીર્ય દશા	સરાગ દશા, ગંભીર નહીં તેવી દશા
૪૧૮૨	મનોજયી	મનને જીતનાર
૪૧૮૩	કલ્પ	બ્રહ્માનો ૧ દિવસ=૪૩ કરોડ, ૨૦ લાખ વર્ષ, એવા ૧ હજાર યુગ જેટલો સમય; ૨૦ કોડાકોડી સાગરોપમનું એક કાળયુગ
✉	પત્રાંક ૮૨	કોને ? તા.૪-૧૧-૧૯૮૮ થી તા.૨૪-૧૦-૧૯૮૯ દરમ્યાન
૪૧૮૪	ખચીત	નક્કી, અવશ્ય, ચોક્કસ
૪૧૮૫	શિરોભાગ	ઉપરનો ભાગ
૪૧૮૬	ટપકાવી દઉં	નોંધી દઉં, લખી દઉં
૪૧૮૭	લેખશો	લિખ્ । ગણશો, માનશો
૪૧૮૮	વિના દિવાનાપણે	દિવાનો-ગાંડો-ઘેલો થયા સિવાય (વિના), વગર વ્યાકુળતાએ
૪૧૮૯	દશાશ્રીમાળી વૈશ્ય	વાણિયાની ૮૪ જ્ઞાતિમાંથી એક, ૮૪ નામ — શ્રીમાળી, ઓસવાલ, વાઘેરવાલ, ડીંડૂ, પુષ્કરવાલ, ડીસાવાલ, મેડતવાલ, ભાભૂ, સુરાણા, છત્રવાલ, દોહિત, સોની, ષડ્વર્ગ, ખંડેલવાલ, પોરવાડ, ગુજર, મોઢ, નાગર, જાલહરા, ખડાયતા, કપોલ, જાંબુ, વાપડા, વાવ, દસઉરા, કરહિયા, નાગદ્રહા, મેવાડા, ભટેઉરા, કથરા, નરસિંહઉરા, હારલ, પંચમવંશ, સિરખંડલા, કમોહ, રોતકી, અગરવાલ, જિણાણી, બાંભ, ઘાંધ, પાલ્હાઉત, ઉચિત, બગડૂ, અહિછત્રવાલ, શ્રીગઉડ, વાલ્મીકિ, ટાકી, તેલટા, તિસઉરા, અઠવગ્રી, લાડીસાખા, બધનઉરા, સુહુડવાલ, વીધૂ, પદ્માવતી, નીમા, જેહરાણા, માથુર, ધક્કડ, પલ્લીવાલ, હરસઉરા, ચિત્રઉડા, ગોલા, ગહિબરિયા, લોહાણા, ભાટિયા, નાગઉરા, આણંદઉરા, સતલા, કડકોલાપુરા, રાયકવાલ, પેસિયા, પેરૂયા, ગોમિત્રી, નારાયણા, ટીંટૂ, ગજઉડા, ગોખરૂઆ, અજયમેરા, કંડોલિયા, કાયસ્થ, સગઉડા, સીહઉરા, જેસવાલના દેવા
૪૧૯૦	અમુખ્ય	ગૌણ, મુખ્ય નહિ તે
૪૧૯૧	મહાલય	મહેલ, મોટું ઘર; મંદિર, પવિત્ર સ્થળ
૪૧૯૨	લાડીવાડી	લાડી=પત્ની, વાડી=બાગ-બગીચા-માલ-મિલકત
૪૧૯૩	ઓર	અદ્ભુત, બીજું જ
૪૧૯૪	તુંહિ તુંહિ	તું જ, તું જ

પૃ.૧૯૮

૪૧૯૫	ઘેરે છે	ચારેબાજુથી વીંટળાઈ વળે છે, આવરે છે, આંતરે છે
૪૧૯૬	ઉપરનાં કારણો	મહારંભ આદિ બાહ્ય કારણો; પૂર્વકર્મના ઘેરાવા
૪૧૯૭	દુઃખમતા	દુઃખકારી, દુષ્ક્રમતા, ભયંકરતા
✉	પત્રાંક ૮૩	શ્રી મનસુખરામભાઈ સૂર્યરામભાઈ ત્રિપાઠીને તા.૪-૧૧-૧૯૮૮ થી
૪૧૯૮	તત્ત્વજ્ઞાન	આત્મવિચારણા, તત્ત્વવિદ્યા તા.૨૪-૧૦-૧૯૮૯ દરમ્યાન
૪૧૯૯	નેપથ્ય	ની+વિચ્ । નાટકના પડદાની પાછળ
૪૨૦૦	ધ્વનિ	ધ્વન્ । અવાજ, સૂર, સ્વર, શબ્દ, શોર, લય, તાન, નાદ, કોલાહલ
૪૨૦૧	પ્રતીતિ	પ્રતિ+ઇ+ક્તિન્ । ખાત્રી, શ્રદ્ધા, ધારણા, વિશ્વાસ, યકીન
૪૨૦૨	વિનાશી	વિ+નશ્ । નાશવંત
૪૨૦૩	અવિનાશી	અમર
૪૨૦૪	ત્રિરાશિ	મુક્ત, ત્રસ તથા સ્થાવર જીવ, જીવ-અજીવ તથા બેના સંયોગરૂપ અવસ્થા; ૩ જાણેલી રાશિ પરથી ૪થી અજાણી રાશિ કાઢવાની રીત
૪૨૦૫	યદિ	જો
૪૨૦૬	મૂંઝન	મુહ્ । મૂંઝવણ, અકળામણ, ગભરામણ
૪૨૦૭	અધીરાઈ	અધીરજ
૪૨૦૮	અશૌચતા	અપવિત્રતા, અશુદ્ધિ
૪૨૦૯	ક્રમ	ક્રમ્ । માર્ગ, શ્રેણી, પ્રણાલિ, પદ્ધતિ, પ્રગમન, કાર્ય, નિયમિત માર્ગ
૪૨૧૦	મૂઆ	મ્ । મરેલા
૪૨૧૧	અધિકાધિક	વિશેષ વિશેષ, ઘણું વિશેષ, વધારે ને વધારે
૪૨૧૨	ત્રિકાળ	ત્રિ+કલ્ । ભૂત, ભવિષ્ય ને વર્તમાન સમય
૪૨૧૩	વિસ્મરણા કરી	વિ+સ્મ્ । બાજુ પર મૂકી, ગૌણ કરી, ભૂલી જઈ
૪૨૧૪	પૂર્ણાહ્લાદકર	પૂર્ણ આનંદકારી

પૃ.૧૯૯

૪૨૧૫	શુભાકાંક્ષા	શુભ+આ+કાઢક્ષ્ । શુભેચ્છા, મંગળ કામના
૪૨૧૬	ભીતિ	ભી+ક્તિન્ । ભય, ડર, સંદેહ
૪૨૧૭	બીજારોપણ	બીજ ઉગાડવું-વાવવું-આરોપવું
૪૨૧૮	લેખસમય	(પત્ર) લખતી વખતનો સમય, લખવાનો સમય
પૃ.૨૦૦	પત્રાંક ૮૪	કોને ? તા.૨૫-૧૦-૧૯૮૯ થી તા.૧૨-૧૧-૧૯૯૦ દરમ્યાન
૪૨૧૯	:—	ગુરુવિરામ, ગુરુરેખા (પછીનાં વાક્યો આપીને જાણે લક્ષ્મણરેખા દોરી દીધી !)
૪૨૨૦	ભાઈ	'વત્સ'ની જેમ વાત્સલ્યપૂર્વક સંબોધન
૪૨૨૧	મારા ૦	મારા શૂન્ય, અનંત; ખાલી, ઉદાસીન; પૂર્ણ; નિર્દોષ; તટસ્થ; હૃદયચિંતવન
૪૨૨૨	પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક	સોગંદપૂર્વક, ખાત્રીબંધ, ખુમારીપૂર્વક
૪૨૨૩	અત્યાગી	ત્યાગ સિવાય, અલ્પ ત્યાગી
૪૨૨૪	દેશત્યાગી	અંશે ત્યાગી
૪૨૨૫	નિર્વેદ	નિર્+વિદ્ । વૈરાગ્ય, સંસારથી થાકવું-થોભવું

પૃ. ૨૦૧

૪૨૨૬	પ્રત્યેક ધર્મ	‘એક’ પ્રત્યેનો ધર્મ, આત્મધર્મ; દરેક ફરજ
૪૨૨૭	પ્રતિશ્રોતી	પ્રતિ+શ્રુત । પ્રતિજ્ઞાવંત, સ્વીકારનાર, પ્રતિશ્રુતી; સંસારવિમુખ
૪૨૨૮	અનુત્તરવાસી	આત્મવાસી, જેનો કોઈ જવાબ નથી (જેનાથી કોઈ શ્રેષ્ઠ નથી) તેવા ઉત્કૃષ્ટ આત્મામાં રહેનાર; જ્યાં આત્મા પ્રગટ છે ત્યાં ચિત્તનો વાસ રાખવો
૪૨૨૯	છેવટનું	દે૦ ક્ષિવ્+ઇત્ર । ક્ષેવિત્ર । આખરનું, અંતિમ, આત્માનું; છેલ્લું
૪૨૩૦	ભલામણ	ભલું થાય તેવી શિખામણ
	પત્રાંક ૮૫	કોને ? તા. ૨૫-૧૦-૧૯૮૯ થી તા. ૧૨-૧૧-૧૯૯૦ દરમિયાન
૪૨૩૧	અલ્પભાષી	અલ્પ+ભાષ્ । ઓછું બોલનાર
૪૨૩૨	પશ્ચાત્તાપ	પશ્ચાત્+તાપ । પાછળથી થતું દુઃખ-અફસોસ
૪૨૩૩	અવસર	અવ+સૃ । પ્રસંગ; સમય; અવકાશ, કુરસદ; મોકો
૪૨૩૪	તમતમપ્રભા નરક	અતિ અતિ અંધકારમય ૭મી નરક, મહાતમપ્રભા નામની નરક
૪૨૩૫	મોહિની	મુહ્ । માયા, મોહ-મદિરા, આસક્તિ; અપ્સરાનું નામ
૪૨૩૬	પુદ્ગલિક મોટાઈ	પુદ્+ગલ્ । વર્ણ, ગંધ, રસ, સ્પર્શવાળી જડ વસ્તુ, શરીર તે પુદ્ગલ તેની મહત્તા, તેવી ભૌતિક-સાંસારિક વસ્તુ કે પરદ્રવ્યનું ગ્રહણ અને ગૌરવ નીચ; નીચા-પરદ્રવ્યગ્રહણ થતાં પોતાના પલ્લામાં ભાર વધતાં નીચું રહે
૪૨૩૭	હલકા	કોને ? તા. ૨૫-૧૦-૧૯૮૯ થી તા. ૧૨-૧૧-૧૯૯૦ દરમિયાન
	પત્રાંક ૮૬	તા. ૨૫-૧૦-૧૯૮૯ થી તા. ૧૨-૧૧-૧૯૯૦ દરમિયાન
૪૨૩૮	અભેદભાવે	ભિન્ન ભાવ-જુદાઈ રાખ્યા વિના, ભેદરહિત-અભિન્ન-એકરૂપતાથી
૪૨૩૯	નિવૃત્તિ	નિ+વૃત્ । છૂટકારો, મોક્ષ, મુક્તિ; શાંતિ; સમાપ્તિ
૪૨૪૦	ઝૂંચા વિના	ઝૂંચાણ વિના, આરઝૂ વિના, તલસાટ વિના, હિજરાયા વિના
૪૨૪૧	અસુલભ	કઠિન, વિકટ, અસુગમ
૪૨૪૨	હિતચિંતવના	કલ્યાણની બુદ્ધિ-વિચારણા
૪૨૪૩	ગુણજ	ગુણ+જ્ઞા । સદ્ગુણી, ગુણવાન, પ્રભાવક, ઉત્તમ, ભલા, શુભ પરિણામી
૪૨૪૪	નિર્ગુણી	નિર્+ગુણ । વક પરિણામી, ગુણ-સદ્ગુણ વિનાના
	પત્રાંક ૮૭	શ્રી મનસુખરામભાઈ સૂર્યરામભાઈ ત્રિપાઠીને તા. ૩૧-૧૦-૧૯૮૯
૪૨૪૫	અષ્ટક	શ્રી હરિભદ્રાચાર્ય રચિત વિવિધ વિષયો નિરૂપતો ૩૨ પ્રકરણનો ગ્રંથ
૪૨૪૬	યોગબિંદુ	શ્રી હરિભદ્રાચાર્ય વિરચિત યોગ સંબંધી ગ્રંથ

પૃ. ૨૦૨

૪૨૪૭	યોગદૃષ્ટિસમુચ્ચય	શ્રી હરિભદ્રાચાર્ય રચિત આત્મદશામાપક ગ્રંથ; સંસ્કૃત ભાષામાં ૨૨૮ ગાથાબદ્ધ, ગુર્જર પદ્યાનુવાદ ઉપાધ્યાય યશોવિજયજી મહારાજે ૩૭ ભાગે ૭૬ કડીમાં ‘આઠ યોગદૃષ્ટિની સજ્જાય’ રૂપે આપ્યો
૪૨૪૮	પરમ તત્વ	આત્મતત્વ, મોક્ષતત્વ
૪૨૪૯	ચમત્કૃતિ	ચમત્કાર ભરી શૈલી, ખૂબી
૪૨૫૦	સ્તુત્ય	સ્તુ । પ્રશંસવા યોગ્ય, વખાણવા યોગ્ય, શ્લાઘ્ય, સરાહનીય
૪૨૫૧	ખંડન-મંડન	ખણ્+મણ્ । તોડવું-સમર્થન કરવું, તોડવું ને મોડવું
૪૨૫૨	સાપેક્ષ	સ+અપ+ઈક્ષ્ । અપેક્ષા સહિત, અપેક્ષાએ

૪૨૫૩	અથથી ઇતિ	શરૂઆતથી અંત, પહેલેથી છેલ્લે
૪૨૫૪	એક કૃપા	આત્મકૃપા; એક પ્રકારની દયા-મહેરબાની
૪૨૫૫	નાસ્તિક	ન+અસ્તિ । ધર્મ-કર્મ-પુણ્ય-પાપ-ઈશ્વર-પુનર્જન્મ નથી તેમ માનનાર
૪૨૫૬	ઉપનામ	બીજું નામ, હુલામણું નામ, લાડ-મરકરીનું, તખલ્લુસ
૪૨૫૭	અનુચારિણી	અનુ+ચર્ । પાછળ-સાથે જનારી-ફરનારી
૪૨૫૮	દેહસ્થિતિ પર્યંત	દેહ ટકે ત્યાં સુધી, જીવે ત્યાં સુધી, આજીવન
૪૨૫૯	આધીન	નિર્ભર, સ્વતંત્ર, નમ્ર, આશ્રિત, વ્યાકરણની દૃષ્ટિએ અધીન
✉	પત્રાંક ૮૮ (૧) કોને ?	
૪૨૬૦	સર્વવ્યાપક ચેતન	(જ્ઞાન અપેક્ષાએ) બધે વ્યાપીને રહેલો આત્મા
૪૨૬૧	માયા	મા+યા । જે નથી તે, અવિદ્યા, અનિર્વચનીય, ન સત્-ન અસત્, આવરણ
૪૨૬૨	ચીતરીને	ચિત્ર । ચિત્ર દોરીને
પૃ.૨૦૩	પત્રાંક ૮૮ (૨) કોને ?	તા.૨૫-૧૦-૧૮૮૯ થી તા.૨૩-૧૧-૧૮૮૯ દરમિયાન
૪૨૬૩	પ્રકાશસ્વરૂપ ધામ	આત્મા
૪૨૬૪	અપ્રકાશ ભાસ્યમાન અંતઃકરણ	હૃદય, મન, વિકલ્પ, વિચારશક્તિ, વિવેકશક્તિ
૪૨૬૫	અંતઃકરણ	વૃત્તિના ૪ પ્રકાર : મન : સંકલ્પ-વિકલ્પ કરે, બુદ્ધિ : નિશ્ચય કરે, ચિત્ત : ચિંતન કરે, અહંકાર : અભિમાન કરે
૪૨૬૬	અંતઃકરણનો સંબંધ	વિકલ્પ-મનનો સંબંધ
૪૨૬૭	અવસ્થાન	અવ+સ્થા । નિવાસ, મુકામ, સ્થિતિ, પ્રતિષ્ઠા
૪૨૬૮	એકદેશ	એક અંશ, એક વિભાગ-સ્થાન; એક તરફ
૪૨૬૯	સર્વદેશ	સંપૂર્ણપણે
૪૨૭૦	નિરાવરણ	નિર્+આ+વૃ । આવરણ રહિત
✉	પત્રાંક ૮૯	સમુચ્ચયવયયચર્યા તા.૭-૧૧-૧૮૮૯
૪૨૭૧	સમુચ્ચયવયયચર્યા	સમ્+ઉદ્+ચિ । સમુચ્ચય=સમૂહ, સંઘરો, સંગ્રહ, સામટું. વય=ઉંમર, ચર્યા=વર્તના, આચરણ. અમુક ઉંમર સુધીની એકસામટી-સંગ્રહિત વર્તના, હિલચાલ. પરસ્પર નિરપેક્ષ એવી અનેક વસ્તુઓનો એક ક્રિયા વગેરેમાં અન્વય, સંબંધ જેનો અવયવ પ્રગટ ન હોય તેવા સમૂહ (સમાહાર)
૪૨૭૨	જાતિના	જન્ । પ્રકારના; વંશ, કુળ, વર્ણ, શ્રેણી, કક્ષા; ઉત્પત્તિ
૪૨૭૩	નિઃસ્પૃહા	નિસ્+સ્પૃહ । ઈચ્છા-અભિલાષા વગરની
૪૨૭૪	મહત્	મહ્+અતિ । મહાન; વિપુલ; વિસ્તૃત; ઊંચા; દીર્ઘ; ગાઢ
૪૨૭૫	પત્ર-લેખિની	પત્ર+લિખ્ । કલમ, કાગળ લખવાનું સાધન
૪૨૭૬	ધવળ-પત્ર	કાગળ, સફેદ પાનું
૪૨૭૭	રાજેશ્વર	રાજન્+ઈશ્વર । મોટા રાજા, રાજાધિરાજ
૪૨૭૮	વિદેહી દશા	દેહ છતાં દેહથી પર એવી દશા-સ્થિતિ, વિદેહીના રાજવી જનક જેવી દશા
૪૨૭૯	હાડ ગરીબ	કોમળ હેયું, રડી પડે તેવું અંતઃકરણ
૪૨૮૦	વિવેકી જ્ઞાન	ભેદજ્ઞાન, આત્મજ્ઞાન
પૃ.૨૦૪		
૪૨૮૧	નિરપરાધી દશા	નિર્+અપ+રઘ્+દંશ્ । નિર્દોષ અવસ્થા, હાલત, પરિસ્થિતિ

૪૨૮૨	ખ્યાતિ	ચ્છ્યા । પ્રસિદ્ધિ, કીર્તિ
૪૨૮૩	અપરાધી	અપ+રાધ્ । દોષિત, ગુનેગાર
૪૨૮૪	સમાપ	સ+મા । પ્રમાણસર, જ્ઞાનસભર, બંધારણ મુજબ
૪૨૮૫	પિતામહ	પિતૃ+હામહૃ । દાદા, પિતાના પિતા
૪૨૮૬	અવતાર	અવ+તૃ । જન્મ, વેદાંતદર્શન પ્રમાણે, જગતના ઉદ્ધાર માટે વિષ્ણુ કે કોઈ દેવનું પૃથ્વી પર અવતરવું-જન્મવું તે
૪૨૮૭	વાતડાહ્યો	વાર્તા । વાચાળ, હડાપણપૂર્વક વાત-કથન-હકીકત-યોજના કહેનાર
૪૨૮૮	મહંત	મહ્ । સાધુ, સંન્યાસીમાં મુખ્ય પુરુષ, સાધુમંડળ-મઠના મુખ્ય અધિક્ષાતા
૪૨૮૯	વિકલ્પના	વિ+કલ્પ્ । વિકલ્પ, કલ્પના, સંશય
૪૨૯૦	જુગુપ્સા	ગુપ્+સન્ । ટીકા, નિંદા, અણગમો, ફિટકાર, ઘૃણા, ભત્સના
૪૨૯૧	પ્રતિમાના અશ્રદ્ધાળુ	સ્થાનકવાસી જૈન, અમૂર્તિપૂજક જૈન
૪૨૯૨	મલિન	મલ્ । મળવાળી, અશુદ્ધ
૪૨૯૩	જન્મભૂમિકા	જન્+ભૂમિ । વવાણિયા; જન્મ થયો હોય તે ગામ-શહેર
૪૨૯૪	પાનારો	સંગ
૪૨૯૫	ચપળશક્તિ	ચુપ્+કલ્ । ચતુરાઈ, ચપળતા, ચાલાકી, હોંશિયારી; ધૂજાવનારી શક્તિ
૪૨૯૬	વાદ	વદ્ । દલીલ
૪૨૯૭	પ્રતિક્રમણ સૂત્ર	એક આગમ 'આવશ્યક સૂત્ર'નો અમુક ભાગ, ગણધર ગૂંથિત સૂત્ર
પૃ. ૨૦૫		
૪૨૯૮	વેષ્ણવ	વિષ્ણુ+અળ્ । વિષ્ણુનો ભક્ત, પુષ્ટિમાર્ગી; ૧૮ પુરાણમાં આ નામનું પુરાણ
૪૨૯૯	કંઠી	કણ્ઠિકા । કંઠમાં પહેરવાની ગુરુએ બંધાવેલી માળા
૪૩૦૦	અક્ષરની છટા	અક્ષરના વળાંક, મરોડ
૪૩૦૧	કચ્છ દરબારને ઉતારે	કચ્છના રાજાના ઉતરવાના મુકામે, આવાસે
૪૩૦૨	તોળી દીધું	તુલ્ । જોખી-માપી દીધું, તોલી આપ્યું
	પત્રાંક ૯૦	કોને ? તા. ૨૫-૧૦-૧૯૮૯ થી તા. ૨૩-૧૧-૧૯૮૯ દરમિયાન
૪૩૦૩	સર્વસંગપરિત્યાગી	અણગાર, મુનિ
૪૩૦૪	દેશપરિત્યાગી	સાગારી, ગૃહસ્થ-શ્રાવક, અંશે ત્યાગી
૪૩૦૫	પારિણામિક ભાવ	પરિણામે શુભ કે જેવું હતું તેવું રહેવું છે તે
૪૩૦૬	ત્યાગભૂમિકા	દીક્ષાસ્થળ; ત્યાગની શ્રેણી-કક્ષા-દરજા
૪૩૦૭	નવદીક્ષિત	નવી દીક્ષા લેનાર
૪૩૦૮	કલ્પ	સાધુચર્યાના આચાર, આજ્ઞા, નિયમ; નવકલ્પ, જિનકલ્પ, સ્થવિરકલ્પ
૪૩૦૯	વર્ષકલ્પ	વર્ષાવાસ-ચાતુર્માસની સ્થિરતાનો ૧ કલ્પ, શેષ ૮ માસના ૮ વિહાર=૮ કલ્પ
૪૩૧૦	છેલ્લી અવસ્થા	સંલેખના, સંધારો, અનશન
૪૩૧૧	અવશ્ય ક્રિયા	જરૂરથી કરણીય, ૬ આવશ્યક સામાયિક, ચઉવિસંથવો, વંદન, પ્રતિક્રમણ, કાયોત્સર્ગ, ધ્યાન ૫ ઈન્દ્રિય ને ૬ઠ્ઠાં મનને વશ થયા વિના કરવાની ક્રિયા
૪૩૧૨	નિત્યકલ્પ	નિત્ય નિયમ-કર્મ-આચાર
૪૩૧૩	અણુવ્રત	અલ્પ પ્રમાણમાં શ્રાવકે પાળવાનાં ૫ મહાવ્રત અહિંસા, સત્ય, અસ્તેય, (અચોર્ય) બ્રહ્મચર્ય, અપરિગ્રહ; અલ્પવ્રત

પૃ.૨૦૬

- ૪૩૧૪ પ્રક્રિયા પ્ર+કૃ । ક્રિયા, અનુષ્ઠાન; પદ્ધતિ, રીત, કાર્યપ્રણાલી
- ૪૩૧૫ આખ્યાન આ+ચ્ચ્યા । કથા, વૃત્તાંત
- ૪૩૧૬ ક્રમ ક્રમ્ । સાતત્ય, વિકાસ, સક્ષમ (યોગ્ય), પૂર્ણ (નિષ્પન્ન), માર્ગ
- ૪૩૧૭ નિર્ગ્રંથ ધર્મ રત્નત્રય ધર્મ, વીતરાગ ધર્મ, નિજ શુદ્ધતા (શ્રી આત્મસિદ્ધિ શાસ્ત્ર ગાથા ૧૨૩)
- ૪૩૧૮ ઉદય ઉદ્+ઇ । આવિભાવ, પ્રગતિ, સમૃદ્ધિ, લાભ, ફળ
- ૪૩૧૯ ગચ્છ ગુત્+શો+ક । સમૂહ-સમુદાય, સંઘાડો, એક સરખી-સમાન ધર્મ ક્રિયા કરનાર વર્ગ, ગણ, સંઘ, એક આચાર્યનો પરિવાર. શ્વેતાંબર સંપ્રદાયના ૮૪ ગચ્છમાંથી આજે તપાગચ્છ, ખરતરગચ્છ, પાયચંદ-પાર્શ્વચંદ્ર ગચ્છ, અંચલ ગચ્છ, લુંકાગચ્છ (સ્થાનકવાસી) વધુ જોવા-સાંભળવામાં આવે છે
- ૪૩૨૦ દ્રવ્યલિંગી નિર્ગ્રંથ વેશધારી મુનિ પણ સમ્યક્દર્શન રહિત; સમ્યક્દર્શન વિનાનો બાહ્ય સાધુવેશ, ભાવથી મુનિ નહીં તે
- ૪૩૨૧ ઉદ્યોત ઉદ્+દ્યુત । ચમક, પ્રકાશ, ઉજ્જવળતા : ચંદ્ર, સૂર્ય, અગ્નિ, મણિ, કાચનો પ્રકાશ તે દ્રવ્યઉદ્યોત અને જ્ઞાન સ્વપરપ્રકાશક હોવાથી ભાવઉદ્યોત.
- ✉ પત્રાંક ૯૧ કોને ? તા.૨૫-૧૦-૧૯૮૯ થી તા.૨૩-૧૧-૧૯૮૯ દરમિયાન
- ૪૩૨૨ પવિત્ર દર્શન સમ્યક્દર્શન
- ૪૩૨૩ સત્સ્વરૂપદર્શિતા સત્ સ્વરૂપને દેખાડનારી-દર્શાવનારી સમ્યક્ દૃષ્ટિ
- ૪૩૨૪ શંકા શંકા । વીતરાગ માર્ગને વિષે સંદેહ, સમ્યક્દર્શનનો અતિચાર
- ૪૩૨૫ કંખા કાંક્ષા । અહિતકારી મતની ઈચ્છા, સમ્યક્દર્શનનો અતિચાર
- ૪૩૨૬ વિતિગિચ્છા વિચિકિત્સા । જુગુપ્સા, ધર્મકરણીના ફળમાં સંદેહ, સૂગ, સ.દ.નો અતિચાર
- ૪૩૨૭ મૂઢ દૃષ્ટિ દેવ-ગુરુ-ધર્મની મૂઢતા, પરમતનો પરિચય-પ્રશંસા, સમ્યક્દર્શનનો અતિચાર
- ✉ પત્રાંક ૯૨ કોને ? તા.૨૫-૧૦-૧૯૮૯ થી તા.૨૩-૧૧-૧૯૮૯ દરમિયાન
- ૪૩૨૮ તત્વ તત્+ત્વ । રહસ્ય
- ૪૩૨૯ આત્મદર્શિતા આત્મદર્શન, આત્મજ્ઞાન
- પૃ.૨૦૭ પત્રાંક ૯૩ કોને ? તા.૨૫-૧૦-૧૯૮૯ થી તા.૨૩-૧૧-૧૯૮૯ દરમિયાન
- ૪૩૩૦ નવપદ અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સાધુ, દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્ર અને તપ
- ૪૩૩૧ ધ્યાની ધ્યૈ । ધ્યાનિક । ધ્યાન કરનાર; સૂક્ષ્મ અને પવિત્ર ચિંતન દ્વારા પ્રાપ્ત
- ✉ પત્રાંક ૯૪ શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને તા.૧-૧૨-૧૯૮૯
- ૪૩૩૨ પ્રસ્તુતિ પ્ર+સ્તુ । વિશેષ સ્તુતિ, વધુ વખાણ-પ્રશંસા
- ૪૩૩૩ પ્રકાશિત પ્ર+કાશ્ । વિશેષ પ્રગટ, સુસ્પષ્ટ, પ્રત્યક્ષ, પ્રસિદ્ધ
- ૪૩૩૪ રુચિ રુચ્ । શ્રદ્ધા, પ્રતીતિ; આત્મા, દીપ્તિ; સૌંદર્ય; ભૂખ-ઈચ્છા-અભિલાષા
- ૪૩૩૫ એક જ પદના મોક્ષ પદના, જિન-નિજ પદના; એકસરખા પદ-પદવીના
- ✉ પત્રાંક ૯૫ કોને ? તા.૨૩-૧૨-૧૯૮૯ થી તા.૨૦-૧-૧૯૯૦ દરમિયાન
- ૪૩૩૬ આવા પ્રકારે આવી રીતે
- ૪૩૩૭ સર્વ ગુણાંશ આત્માના બધા-અનંત ગુણોના અંશ

✉	પત્રાંક ૯૬	કોને ?	તા. ૨૫-૧૨-૧૯૮૯
૪૩૩૮	એકત્રતા	एक+त्रत् । એક સાથે, એક જગ્યાએ; એકંદરે, સાથે સાથે, એક સ્થળે	
૪૩૩૯	પ્રાયે	प्रायस् । પ્રાયશ્ । મોટે ભાગે, ઘણું ખરું, બધી રીતે, બહુધા	
૪૩૪૦	ધોરણ	धोर । પદ્ધતિ; સવારી, ધોડાની ગતિ-ચાલ; સમુદાય	
૪૩૪૧	સાધારણ શ્રેણિ	એક સાથે, એક પદ્ધતિએ	
૪૩૪૨	નિરાશ ભાવે	ન થઈ શકે; દિશાહીન રીતે	
✉	પત્રાંક ૯૭	કોને ?	તા. ૨૫-૧૨-૧૯૮૯
૪૩૪૩	પુરુષાર્થ	આત્માએ સાધવાના ૪ પ્રયોજન, ઉદ્યમ-પ્રયત્ન; ઈષ્ટ વસ્તુ; ઉપાય;	
		ધર્મ-અર્થ-કામ અને મોક્ષ	
૪૩૪૪	ઠરી શકે	घटी शके	
૪૩૪૫	ભિક્ષા	भिक्ष । ભિક્ષા ૩ પ્રકારે : સર્વસંપત્કરી, પૌરુષદની અન વૃત્તિ.	
		ગૌચરી (આહાર-પાણી માટે ગૃહસ્થને ઘેર વહોરવા જવું તે)	
પૃ. ૨૦૮	પત્રાંક ૯૮	શ્રી ચીમનભાઈ મહાસ્તુભાઈ શાહ(જૂઠાભાઈ)ને	તા. ૧૪-૧-૧૯૯૦
૪૩૪૬	સદ્ભાવ	सत्+भू । સ્વભાવ, અસ્તિત્વ	
૪૩૪૭	વૃત્તિ	वृत् । વલણ, વર્તન, ભાવ, પરિણામ, ચિત્તનો વ્યાપાર	
✉	પત્રાંક ૯૯	કોને ?	તા. ૨૩-૧૨-૧૯૮૯ થી. તા. ૨૦-૧-૧૯૯૦ દરમ્યાન
૪૩૪૮	ચાર આશ્રમ	જીવનના ૪ આશ્રમરૂપ તબક્કા : બ્રહ્મચર્યાશ્રમ, ગૃહસ્થાશ્રમ, વાનપ્રસ્થાશ્રમ, સંન્યસ્તાશ્રમ. દરેક આશ્રમના નિયમો હોય છે	
૪૩૪૯	વિભૂષા	वि+भूष् । શોભા	
૪૩૫૦	બ્રહ્મચર્યાશ્રમ	જીવનનો પહેલા ૨૫ વર્ષનો બ્રહ્મચર્ય સહિત અભ્યાસ કરવાનો સમય	
૪૩૫૧	ગૃહસ્થાશ્રમ	બ્રહ્મચર્યાશ્રમ પછી ૨જો આશ્રમ, જયેષ્ઠાશ્રમ, શ્રેષ્ઠાશ્રમ. નીતિથી આજીવિકા ચલાવવી, પોતાના સરખા પણ જુદા ગોત્રવાળા સાથે લગ્ન, ઈષ્ટદેવ-માવિત્ર-અતિથિ-નોકર માટે દ્રવ્યત્યાગ, બાકી રહે તેનો ઉપભોગ	
૪૩૫૨	વાનપ્રસ્થાશ્રમ	वन्+प्र+स्था । આ+શ્રમ્ । ૩જો આશ્રમ. પતિ-પત્નીએ વનમાં જઈ સંન્યાસની તૈયારી કરવાની સ્થિતિ. બ્રહ્મચર્ય પાળવું, ભૂમિશયન, દાઢી-જટા રાખવી, અગ્નિહોમ કરવા, અતિથિ-પૂજા કરવી, વન્ય આહાર કરવો	
૪૩૫૩	સંન્યાસાશ્રમ	सम्+नि+अस् । ૪થો છેલ્લો આશ્રમ. દેહ-વ્યાપાર-સંસારનાં કાર્યો છોડવાં. સંસારથી નિવૃત્ત થઈ, જંગલમાં જઈ રહેવું. સંન્યાસીના ૪ પ્રકાર, ૧. કૃત્રીયક : કર્મને જ મુખ્ય માનનાર ૨. બૃહદક : જ્ઞાનને જ મુખ્ય માનનાર ૩. હંસ : કેવળ જ્ઞાનાભાસે લીન ૪. પરમહંસ : સાક્ષાત્કાર હોવાથી ક્રિયાનો ચે ત્યાગી	
૪૩૫૪	અકાળિક મોત	अकाल+मृ+त्युक् । અકાળે અવસાન, વહેલું આકસ્મિક મરણ, કમોત	
૪૩૫૫	બાંધા	बंधारण, व्यवस्था	
✉	પત્રાંક ૧૦૦	કોને ?	તા. ૨૩-૧૨-૧૯૮૯ થી તા. ૨૦-૧-૧૯૯૦ દરમ્યાન
૪૩૫૬	પરમર્ષિ	परम ऋषि, કેવળજ્ઞાની	
૪૩૫૭	નાભિપુત્ર	नाभि राजा (कुलकर)ના પુત્ર ઋષભદેવ ભગવાન	
૪૩૫૮	ભદ્રપણું	भद् । સરળતા, ભોળપણ, ભદ્રિકતા, ભલાઈ	
૪૩૫૯	સમૂળગી	मूળ सहित, तदन, बिलकुल	

૪૩૬૦	ક્રમમાલિકા	ગોઠવણ, ક્રમસર, ક્રમમાળા, હારમાળા
૪૩૬૧	વ્યવહાર શુદ્ધિ	વ્યવહાર માટેની શુદ્ધિ, વાંચો પત્રાંક ૪૭, ૪૮૬
૪૩૬૨	ચાર વેદ	ભરતેશ્વર કૃત સંસારાદર્શન, સંસ્થાનપરામર્શન, તત્વાવબોધ, વિદ્યાપ્રબોધ, આ ૪ વેદ; વેદાંત દર્શન મુજબ - ઋગ્વેદ, યજુર્વેદ, સામવેદ, અથર્વવેદ
૪૩૬૩	તત્સમયી	તત્+સમ્+ઈ । તે સમયના, તે વખતના
૪૩૬૪	ચાર વર્ણ	તે તે વર્ગનો વિશાળ સમૂહ, જ્ઞાતિ, જાત; ક્ષત્રિય, વૈશ્ય, બ્રાહ્મણ અને શૂદ્ર
પૃ.૨૦૯	પત્રાંક ૧૦૧	કોને ? તા.૨૩-૧૨-૧૮૮૯ થી તા.૨૦-૧-૧૮૯૦ દરમ્યાન
૪૩૬૫	સ્ફુરણા	સ્ફુર । સૂઝ, જાગૃતિ; ચમક; સ્મરણ; ફરકાવવું
૪૩૬૬	પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ	સીધી સાબિતી કે પુરાવા, દેખીતી રીતે, નજર સામેનું જ્ઞાન-સાધન
૪૩૬૭	પરોક્ષ પ્રમાણ	આડકતરી સાબિતી કે પુરાવા
✉	પત્રાંક ૧૦૨	કોને ?
૪૩૬૮	ધ્યાન	ધ્યૈ । લક્ષ, એકાગ્રતા, ચિંતન; યોગનાં ૮ અંગમાં ૭મું અંગ
૪૩૬૯	દુરન્ત	દુસ્+અન્ત । અંત લાવવો મુશ્કેલ, અંતે ખરાબ પરિણમતો; અનંત
૪૩૭૦	સારવર્જિત	અસાર, લાભ અને સત્ય વિનાના
૪૩૭૧	ગુણ સહિત મનુષ્યપણું	સદ્ગુણ, ધર્મ સાથે મનુષ્યત્વ; વિવેક કરી શકે તેવું માનવપણું
૪૩૭૨	દુષ્પ્રાપ્ય	દુસ+પ્ર+આપ્ । મુશ્કેલીથી પ્રાપ્ત થાય તેવું, દુર્લભ
૪૩૭૩	કાકતાલીય ન્યાય	સાહિત્યમાં અને શાસ્ત્રોમાં ઘણી પ્રચલિત ઉક્તિ પૈકી એક, કાગનું બેસવું અને ડાળનું પડવું થાય તે દૃષ્ટાંત કાક કાગડો, તાલ તાડ વૃક્ષનું ફળ
૪૩૭૪	પ્રકૃતિ	પ્ર+કૃ । કર્મનો સ્વભાવ. દા.ત. જ્ઞાનાવરણીય, મોહનીય, વેદનીય વગેરે
૪૩૭૫	પ્રદેશ	પ્ર+દિશ્ । મન-વચન-કાયાના યોગ પ્રમાણે કર્મદલિકોનું-દળિયાનું બંધાવું
૪૩૭૬	સ્થિતિ	સ્થા । બંધાયેલું કર્મ આત્મા સાથે ક્યાં સુધી - કેટલો સમય રહેશે તે નક્કી થવું તે
૪૩૭૭	અનુભાગ	બંધાતાં કર્મોનો તીવ્ર-મંદ રસ-ચીકાશ
૪૩૭૮	વ્યતિરેક પ્રધાનતા	વિ+અતિ+રિચ્+ધઙ્ । ભિન્નતાની-અભાવની મુખ્યતા
૪૩૭૯	પ્રતિપક્ષી	પ્રથ્+હતિ+પક્ષિન્ । વિરોધી, વેરી
૪૩૮૦	અન્વય પ્રધાનતા	અભિન્ન સંબંધની મુખ્યતા, એકના સદ્ભાવમાં બીજું અવશ્ય હોય તેવું
૪૩૮૧	અતીન્દ્રિય	ઇન્દ્રિય સિવાયનું
૪૩૮૨	અતિકાન્ત	અતિ+કમ્ । પેલે પાર, મર્યાદા ઉલ્લંઘી ગયેલું, વીતી ગયેલું
૪૩૮૩	અતીત	અતિ+ઇન્+ક્ત । પર, નિર્લેપ; પૃથક્; ભૂતકાળ; વીતી ગયેલું
૪૩૮૪	ઉપમારહિત	તુલના ન થઈ શકે તેવું, નિરુપમ
૪૩૮૫	વિચ્છેદરહિત	વિ+છિદ્+રહ્ । અક્ષય, અવિનાશી, અનવકાશ-નિરંતર
૪૩૮૬	સમીચીન	સમ્+અચ્ચ+ક્વિન+ચ્+ઈન । યથાર્થ, સત્ય; ઉચિત, ન્યાયસંગત
૪૩૮૭	ધીરવીર પુરુષ	તીર્થંકર-પરમાત્મા કોટિના પુરુષ; જિનદેવ-ગણધરદેવ; શાણા-ચતુર-દૃઢ-પંડિત-મનોહર-ગંભીર. પરાક્રમ કરનાર-વીરતા દાખવનાર, શૂરવીર આત્મા; મહાવીર સ્વામી
૪૩૮૮	અત એવ	અતસ્+એવ । એટલે, એથી, આ જ કારણથી
પૃ.૨૧૦		
૪૩૮૯	સુધારસ	સુ+ધે, ધા+સ્ । અમૃત, જ્ઞાનગંગાનું પવિત્ર જળ

૪૩૮૦	ધ્યાનરૂપ વહાણ	સંસાર રૂપી દરિયો તરવા માટે ધ્યાન રૂપી વહાણનો આધાર
૪૩૮૧	ગર્ભિત	ગૃ+મન્+ઇત્ત્ । ગર્ભયુક્ત, ભરેલું, છૂપાયેલું, ઊંડાણમાં રહેલું
	પત્રાંક ૧૦૩	કોને ? તા.૨૧-૧-૧૮૯૦ થી તા.૧૯-૨-૧૮૯૦ દરમ્યાન
૪૩૮૨	કાજળની કોટડી	કાજળ જેવું કાળું અને કષાય રૂપી અંધકારનું ક્ષેત્ર-જગા-ઓરડી
૪૩૮૩	જાજવલ્યમાન	ઝગઝગતું
૪૩૮૪	શ્રાદ્ધોત્પત્તિ	શ્રાદ્ધ એટલે શ્રાવક ધર્મ, ઉત્પત્તિ એટલે પ્રગટતા; શ્રાવકપણું
૪૩૮૫	અલ્પહાસી	ઓછું હસનાર, હસાહસ ઓછી કરનાર
	પત્રાંક ૧૦૪	શ્રી ચીમનલાલ મહાસ્તુખભાઈ (જૂઠાભાઈ)ને તા.૭-૨-૧૮૯૦
૪૩૮૬	કેવલીગમ્ય	કેવળી ભગવંત જાણે તે ખરું, ભગવાન જાણે
૪૩૮૭	વ્યવહારક્રમ	વેપાર-ધંધાનો ક્રમ; લોકરિવાજનો ક્રમ-આક્રમણ
૪૩૮૮	પદાર્થો	પદ+અર્થ । પદ-શબ્દનો ઉપયોગ-પ્રયોજન; તત્ત્વો; જૈન-વેદાંતમાં ૨, સાંખ્યમાં ૨૫, યોગમાં ૨૬, વૈશેષિકમાં ૬-૭, ન્યાયદર્શનમાં ૧૬ તત્ત્વ-પદાર્થ ગણાય છે
૪૩૮૯	યથાર્થ	સાચા, ખરા, વાસ્તવિક, જેમ છે તેમ
	પત્રાંક ૧૦૫	કોને ? તા.૨૫-૨-૧૮૯૦
૪૪૦૦	સદૈવ	સદા+ૈવ । હરહંમેશ, નિરંતર, સદાય
૪૪૦૧	સૂક્ષ્મ બોધ	આત્મા જેવી સૂક્ષ્મ વસ્તુનો એથી પણ બારીક-નાજુક બોધ, સમ્યક્દર્શન
૪૪૦૨	બ્રહ્મવ્રત	બ્રહ્મન્+વૃ । બ્રહ્મચર્ય વ્રત, ઠથું વ્રત, મોટું વ્રત-પ્રતિજ્ઞા-આરાધના
૪૪૦૩	છેદવાનો	છિદ્ । ક્ષય કરવાનો, ટાળવાનો
૪૪૦૪	ઉપયોગ	ઉપ+યુજ્ । ધ્યાન, સાવચેતી, યત્ના, લક્ષ; આત્મ-ઉપયોગ
૪૪૦૫	ઉપયોગ ભરનાર	મૃ । પૂરનાર; સંઘરનાર; માપ કરનાર; ભરતકામ કરનાર; ચૂકવનાર; પરિણામ લાવનાર; પોષણ કરનાર, પૂર્ણ કરનાર
૪૪૦૬	ઉછરંગી	ઉત્સાહી, ઉલ્લાસી, આનંદના ઉછાળાવાળો, હર્ષધેલો
૪૪૦૭	ગુરુતા	ગૃ+કૃ । વિશેષતા, મહાનતા, મહત્તા
૪૪૦૮	નિહારનો નિયમી	શરીરના મળત્યાગની ક્રિયા જેવી જોઈએ તેવી અને આત્માને બાધા ન આવે એમ કરનાર
૪૪૦૯	પુરુષ આત્મા	પુરુ=શ્રેષ્ઠ, ઉત્તમ. શેતે=સૂએ છે, ઉત્તમ એવી જ્ઞાનચેતનાનો સ્વામી તે આત્મા
પૃ.૨૧૧	પત્રાંક ૧૦૬	શ્રી ચીમનલાલ મહાસ્તુખભાઈ (જૂઠાભાઈ)ને તા.૨૭-૨-૧૮૯૦
૪૪૧૦	રચના	રચ્ । વ્યવસ્થા, નિર્માણ, ગોઠવણ, વ્યૂહ, બનાવવાની રીત
૪૪૧૧	માંડલિકો	સમુદાય-મંડળના સભ્યો; ખંડિયો રાજા; જાગીરદાર, ગરાસદાર; સૂબેદાર
૪૪૧૨	જનમંડળ	લોકસમૂહ, લોકસમૂદાય
૪૪૧૩	હતભાગ્યકાળ	નસીબ હણાઈ ગયું હોય તેવો સમય, કમનસીબ કાળ
	પત્રાંક ૧૦૭	કોને ? તા.૭-૩-૧૮૯૦
૪૪૧૪	લોક	લુક્=જોવું, દેખવું. ધર્મ-અધર્મ-આકાશ-પુદ્ગલ અને જીવ, આ ૫ અસ્તિકાય જેમાં રહેલા છે તે
૪૪૧૫	ભેદ	ભિદ્ । રહસ્ય, તાત્પર્ય
૪૪૧૬	ઉદ્દેશ	ઉદ્+દિશ્ । નિર્દેશ, વ્યાખ્યાન, ખોજ, પ્રયોજન

૪૪૧૭	ક્ષેમ	ક્ષિપ્ । પ્રાપ્તનું (જ્ઞાન-દર્શન ગુણ-ઉપયોગ) રક્ષણ, રાજ્યપુશી, પ્રસન્નતા, આનંદ, શાશ્વત આનંદ
૪૪૧૮	જવાપ	જવાબ
૪૪૧૯	સ્યાદ્વાદ	અનેકાન્તવાદ, અપેક્ષાવાદ
૪૪૨૦	યોગી કને	સયોગી કેવળી પાસે; યોગ્ય આત્મા પાસે
૪૪૨૧	અલોકે દેખ	જીવ-પુદ્ગલ આદિ રહિત આકાશ (અલોક)ને જો, દેખ
૪૪૨૨	ઓરતો	આશા, ઈચ્છા
૪૪૨૩	ભાણ	ખા, ખાનુ । પૂર્ણ પ્રકાશે તે સૂર્ય
૪૪૨૪	બંધમુક્તિયુત	યુ+ક્ત । બંધમોક્ષ યુક્ત-જોડાયેલો, બંધમોક્ષ સહિત; ૪ હાથનું માપ તે યુત
૪૪૨૫	સદીવ	સદા+એવ । સદૈવ, નિરંતર, સર્વદા
૪૪૨૬	છેહ	છેક, છેડો, છે; ત્યાગ; વિશ્વાસઘાત
પૃ.૨૧૨	પત્રાંક ૧૦૮	કોને ? તા.૨૦-૨-૧૮૯૦ થી તા.૨૦-૩-૧૮૯૦ દરમ્યાન
૪૪૨૭	ભ્રમા મા	ભ્રમ્ । ભ્રમમાં ન રહે, ભ્રમમાઈશ નહીં
૪૪૨૮	સમશ્રેણી	સમભાવની ચાલુ રહેતી પરિણતિ
૪૪૨૯	યથાયોગ્યપણે	યદ+થાલ+યુજ્ । જેવો જોઈએ તેવો, યથોચિત, ઉપયુક્ત
૪૪૩૦	વ્યાખ્યા	વિ+આ+ખ્યા । ટીકા, વિસ્તૃત અર્થ, વર્ણન
૪૪૩૧	ત્રાહિત	તટસ્થ, અપક્ષ, તિરોહિત; ઓળખાણ કે સંબંધ ન હોય તેવું
૪૪૩૨	પ્રબળ વિચારણા	પ્રખર-બલિષ્ઠ-અતિશય બળવંતી વિચારણા, ચિંતન, તત્ત્વનિર્ણય, મીમાંસા
પૃ.૨૧૩		
૪૪૩૩	ભોગી	ખુજ્ । ભોગ-ઉપભોગ કરનાર, સંસારી, ગૃહસ્થી
૪૪૩૪	યોગી	યુજ્ । ત્યાગી
૪૪૩૫	વાંછો	વાઙ્ઙ્ । ઈચ્છો
૪૪૩૬	અપુનર્વૃત્તિરૂપે	ફરી ન શીખવું પડે તેવી રીતે
૪૪૩૭	બાધતા	બાધ્ । બાધા, પીડા, મુશ્કેલી, અંતરાય, કષ્ટ, આપત્તિ; હાનિ; ભય; ખંડન
૪૪૩૮	નિર્ભય	નિર્+ખી । ભયમુક્ત, ભયરહિત; આ લોકનો, પરલોકનો, આજીવિકાનો, આરક્ષાનો, અકસ્માતનો, વેદનાનો અને મરણનો એમ ૭ ભય વિના
૪૪૩૯	રંજન કરવામાં	રજ્ । રાજી રાખવામાં, ખુશ કરવામાં, ખુશ કરવામાં, અનુરાગ કરવામાં
૪૪૪૦	રંજન થવામાં	રજ્ । રાજી થવામાં, ખુશ થવામાં, પ્રસન્ન થવામાં, અનુરાગી થવામાં
પૃ.૨૧૪	પત્રાંક ૧૦૯	કોને ?
૪૪૪૧	વંધ્યાપુત્રવત્	અશક્ય જેવું
૪૪૪૨	પ્રત્યક્ષ વસ્તુનો	પ્રગટ અનુભવી વિદ્યમાન ગુરુનો
૪૪૪૩	આત્મવેત્તા	વિદ્ । આત્માને ઓળખનાર-જાણનાર, આત્મજ્ઞ, સમયજ્ઞ
✉	પત્રાંક ૧૧૦	કોને ?
૪૪૪૪	ચક્ષુગોચર	ચક્ષુસ્+ગોચર । રૂપી, આંખથી જોઈ શકાય તે
૪૪૪૫	દેહાંતર	દિહ્+અન્તર । બીજો દેહ-શરીર
✉	પત્રાંક ૧૧૧	કોને ? તા.૨૦-૨-૧૮૯૦ થી તા.૨૦-૩-૧૮૯૦ દરમ્યાન
૪૪૪૬	નિભાવ્યો આવજે	નિર્+વહ્ । નિર્વાહજે, ટકાવજે, નિભાવજે, નિભાવતો રહેજે

૪૪૪૭	ડીગો	ઉદ્+ઇ । થાઓ, હોજો, ઉદય હજો
૪૪૪૮	તારાથી	આત્માથી
૪૪૪૯	જીવન-અજીવન	જીવન-મરણ
૪૪૫૦	સમવૃત્તિ	સમભાવ, સમાન વલણ

પૃ. ૨૧૫

૪૪૫૧	ઉપજીવન-વ્યવહાર સંબંધી	આશ્રિત જીવો, ભાગીદાર, આજીવિકા માટેના વેપાર વિષે
✉	પત્રાંક ૧૧૨	કોને ? તા. ૨૧-૩-૧૯૯૦ થી તા. ૧૯-૪-૧૯૯૦ દરમ્યાન
૪૪૫૨	મોહાચ્છાદિત	મુહ+આ+છદ્ । મોહ વડે આવરણ પામેલી-અવરાયેલી-ઢંકાયેલી
૪૪૫૩	નહીં તો	જો કે, યદ્યપિ
૪૪૫૪	એકનિષ્ઠિત	એક+નિસ્+સ્થા । એક આત્મામાં શ્રદ્ધા-નિષ્ઠા, એક ઉપર શ્રદ્ધાવાળા
૪૪૫૫	સ્થિતિસ્થાપક દશા	અસલ-મૂળ સ્થિતિ
✉	પત્રાંક ૧૧૩	કોને ? તા. ૧૫-૫-૧૯૯૦
૪૪૫૬	સમય	સમ્+ઇ । આત્મા; કાળ; નિયમ, સિદ્ધાંત; અવસર; સમાપ્તિ; સાફલ્ય
૪૪૫૭	સમયકુશળતા	આત્માની સુખાકારી-સ્વસ્થતા
૪૪૫૮	પાઠવવું	પઠ્ । લખવું, મોકલવું
૪૪૫૯	શમાર્થે	શમ્ । શમન, સંતોષ, સમાધાન માટે
૪૪૬૦	વ્યાખ્યાન	વિ+આ+ચ્ચા । વર્ણન, બયાન, વિશેષ કથન
૪૪૬૧	સાંસ્કારિક	સમ્+કૃ । વાસનાનો, કર્મોનો; પૂર્વભવનો; પવિત્રતાનો

પૃ. ૨૧૬

૪૪૬૨	મહાખેદ	મહત્+ખિદ્ । ઘણો અફસોસ, ખૂબ અપ્રસન્નતા
૪૪૬૩	ખરે !	ખરેખર, સાચે, નક્કી, બરોબર
૪૪૬૪	અકથ્ય	અ+કથ્ । કહી ન શકાય તેવો
૪૪૬૫	મૌનતા	મુન્ । જાણપણું; બોલતો-કહેતો નથી, મૌન રાખું છું
૪૪૬૬	સંગીઓ	સસ્જ્ । સોબતી, સાથીદારો
૪૪૬૭	પ્રસંગીઓ	પ્ર+સસ્જ્ । સહવાસી, મુલાકાતી, પરિચયીઓ
૪૪૬૮	જાતિનું	જન્ । જન્મનું; જાતીય; નારી જાતિનું; સમુદાયનું, પ્રકારનું
✉	પત્રાંક ૧૧૪	શ્રી જૂઠાભાઈ ઉજમસીભાઈને તા. ૧૯-૬-૧૯૯૦
૪૪૬૯	વ્યવહારનયે	વિ+અવ+હ+ની । વ્યાવહારિક દૃષ્ટિથી
૪૪૭૦	ઉત્તમ નિયમાનુસાર	ઉદ્+તમસ્ । નિ+યમ્ । અનુ+સ્ । આત્મધર્મ પ્રમાણે-અનુરૂપ; આત્મભાવે
૪૪૭૧	આનંદકથા	આ+નન્દ+કથ્ । આનંદની વાત
✉	પત્રાંક ૧૧૫	શ્રી અંબાલાલભાઈ, ત્રિભોવનભાઈ આદિને તા. ૨૨-૬-૧૯૯૦
૪૪૭૨	પ્રબળ	પ્ર+બલ્ । અત્યંત બળવાન, વિપુલ, પ્રચંડ; હાનિકર; પાલવ, વિસ્તાર
૪૪૭૩	નિર્મિત	નિર્+મા । નિર્માયેલો, લખાયેલો, સર્જાયેલો, નિર્માણ થયેલો
૪૪૭૪	સુહ જોગં	શુભ યોગની, જે પરિણામ શુભ અથવા જેવું હતું તેવું રહેવું છે તે મન-વચન-કાયાના યોગની
૪૪૭૫	પદુચ્ચં	પ્રતીત્ય । અપેક્ષાએ, આશ્રીને, અવલંબીને
૪૪૭૬	અણારંભી	આરંભનો અભાવ હોય તે (શ્રી ભગવતીજી સૂત્ર શતક ૧, ઉદ્દેશક ૧)

૪૪૭૭	આચારંભી	જીવની આશ્રવ દ્વારમાં પ્રવૃત્તિ, જીવ પોતે જ આરંભ કરે તે
૪૪૭૮	પરાંરંભી	જીવ બીજાને કે બીજા દ્વારા આરંભ કરે તે
૪૪૭૯	તદુભચારંભી	પોતે અને અન્ય માટે આરંભ કરે-કરાવે
૪૪૮૦	મેળાપ	મિલ્ । સત્સમાગમ, મુલાકાત, મળવું, એકઠા થવું; સદ્ભાવ, બનાવ
પૃ.૨૧૭		
૪૪૮૧	ધર્મશિક્ષા	ધૃ+શિક્ષ । ધર્મનો બોધ, ધર્મ અંગે શિખામણ
✉	પત્રાંક ૧૧૬	કોને ? તા. ૨૨-૪-૧૯૯૦
૪૪૮૨	લિંગદેહજન્યજ્ઞાન	૧૦ ઈન્દ્રિય, ૫ વિષય અને મન એ રૂપ જીવનાં સૂક્ષ્મ શરીરથી થયેલું જ્ઞાન
૪૪૮૩	સમાધિશીત	સમ્+આ+ધા+શી । સમાધિપૂર્વક શયન, સમાધિમરણ, સમભાવથી શીતળ
✉	પત્રાંક ૧૧૭	કોને ? તા. ૨૨-૪-૧૯૯૦
૪૪૮૪	યત્કિંચિત્	જરા તરા, સ્હેજસાજ, જે કંઈ
૪૪૮૫	પવિત્રાત્મા	સમ્યક્દૃષ્ટિ; શુદ્ધાત્મા
૪૪૮૬	વિસ્મૃતિને અવકાશ	ભૂલી જવાપણું, વિસ્મરણને સ્થાન, વિસ્મરણની જગા
૪૪૮૭	પરમ જુગુપ્સિત	ગુપ્+સન્ । પરમ ઉદાસીન, અત્યંત ઉદાસીન; ખૂબ અરુચિવાળા
૪૪૮૮	દીપી નીકળી	દીપ્ । પ્રકાશિત, ઝગમગી રહી, શોભી રહેલી
૪૪૮૯	આ ભાગનો	આ ભરત ક્ષેત્રના, આ ભારત દેશના; આ ગુજરાત પ્રદેશનો-પ્રાંતનો
૪૪૯૦	સહચારીઓ	સહ+ચર્ । મિત્રો, સંબંધીઓ, સગાં, સ્વજનો
૪૪૯૧	પૂર્ણાહ્વાદ	પૂર્+આ+હ્વાદ । પૂર્ણ આનંદ
૪૪૯૨	અચિંતું	અ+ચિન્ત્ । અણચિંતવ્યું, નહીં ધારેલું, અચાનક
૪૪૯૩	અરેરે !	આશ્ચર્ય, દુઃખ, હૃદયનો ચચરાટ જણાવતો ઉદ્ગાર
✉	પત્રાંક ૧૧૮	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૨-૭-૧૯૯૦
૪૪૯૪	સત્યપરાયણ	સત્ માટે તત્પર, સત્માં મગ્ન, આત્મલીન, આત્મામાં એકાગ્રતા
૪૪૯૫	એવાં રત્નો	સ્મ્+ન । રત્ન જેવા કિંમતી ગુણવાન પુરુષો; આંખની કીકી જેવા ગુણીજન
૪૪૯૬	પોષાતું નથી	પૂષ્ । પોષણ-રક્ષણ આપવું નથી, ફાવતું-ગમતું નથી, પરવડતું નથી
૪૪૯૭	રાહસ્થિક વિશ્રામ	રહસ્ । રહ+વિ+શ્રમ્ । ઠરવા ઠેકાણું, આંતરિક આનંદનું સ્થાન
૪૪૯૮	ન છિજ્જઈ	છેદાતો નથી (આત્મા), શ્રી આચારાંગ સૂત્ર અધ્ય.૩ ઉદ્દેશક ૩
પૃ.૨૧૮		
૪૪૯૯	સંક્ષેપાર્થ	સમ્+ક્ષિપ્+અર્થ । ટૂંક સાર
૪૫૦૦	નિર્બાધક	નિર્+બાધ્ । બાધા નહિ કરનારી
૪૫૦૧	પ્રસક્ત	પ્ર+સક્ત્ । આસક્ત, અનુરક્ત, વળગેલા, ચોટેલા; નિત્ય, અવિનાશી
૪૫૦૨	સેવન	સેવ્ । પાલન, સેવા કરવી, સેવવું, આચરણ, પરિચર્યન
૪૫૦૩	પાર પામીશું	સંસાર-સમુદ્રનો છેડો-અંત મળશે, તરી જશું, મોક્ષે જઈશું
૪૫૦૪	નિરુપાધિપણું	કોઈપણ જાતની ઉપાધિ કે બાધક તત્ત્વ ન હોય તેવું
૪૫૦૫	ઉપાધિગ્રાહ્ય	ઉપ્+આ+ધા । ઉપાધિ વડે ગ્રહાયા-પકડાયા છે તેવા; ઉપાધિ-પદવી-પ્રતિષ્ઠા ગ્રહણ કરવા યોગ્ય; ધર્મચિંતા ગ્રહી છે તેવા

✉	પત્રાંક ૧૧૯	શ્રી ત્રિભોવનદાસભાઈ માણેકચંદભાઈને	તા. ૮-૭-૧૯૯૦
૪૫૦૬	આ	આ પરિશ્રમ, વ્યવસાય, અપરાધ	
૪૫૦૭	અપાર	પાર ન આવે એવું, અતિશય, અપરંપાર	
✉	પત્રાંક ૧૨૦	શ્રી મનશુભરામભાઈ સૂર્યરામભાઈ ત્રિપાઠીને	તા. ૧૬-૭-૧૯૯૦
૪૫૦૮	યોગવાસિષ્ઠ	વેદાંતનો મુખ્ય ગ્રંથ, વૈરાગ્ય પોષક, ૩૨,૦૦૦ શ્લોકનું મહારામાયણ	
૪૫૦૯	ચંદન	સુખડનો લેપ, સુગંધી શીતળતા-શાતા આપતું લાકડું	
૪૫૧૦	બ્રહ્મવિદ્યા	બ્રહ્મન+વિદ્ । આત્મવિદ્યા, આત્મજ્ઞાન, વીતરાગ	
૪૫૧૧	ન્યૂનતા	નિ+ઝન્ । ઊણપ, ન્યૂન હોવાપણું, ખામી, કમી, ઓછાઈ, હીનતા, નિકૃષ્ટતા	
૪૫૧૨	પ્રારબ્ધાનુસાર	પ્ર+આ+રમ્ । પૂર્વકૃત કર્મો ફળ આપે તે મુજબ	
૪૫૧૩	દૈન્યતા	દીન્ । દીનપણું, ગરીબાઈ, લાચારી	
૪૫૧૪	ગાળી લેવો	પસાર કરવો; કચરો કાઢી શુદ્ધ કરવો	
૪૫૧૫	અશંકિત	શંકા વિનાના, ભય વિનાના	
૪૫૧૬	ધારણા	ધાર્ । મતિજ્ઞાનનો ઠથો ભેદ-અવગ્રહ, ઈહા, અવાય ને ધારણા. યોગનાં ૮ અંગમાં એક; ચિત્તને એકાગ્ર કરવા માટે સ્થળનો દૃઢ નિશ્ચય તે ધારણા	
૪૫૧૭	સ્થંભો	સ્તમ્ । અટકો, રોકાઈ જાઓ, થોભો	
પૃ. ૨૧૯	પત્રાંક ૧૨૧	શ્રી અંબાલાલભાઈને	તા. ૧૮-૬-૧૯૯૦ થી તા. ૧૬-૭-૧૯૯૦ દરમ્યાન
૪૫૧૮	ઉદાસીનપણું	ઉદ+આસ્ । સંસાર પ્રત્યે ઉપેક્ષા; સમતા, સમપણું	
૪૫૧૯	ધર્મકથા	ધર્મની પ્રાપ્તિ માટે ધર્મ સંબંધી કથા (ઉપદેશછાયા ૨, પૃ. ૬૮૪)	
૪૫૨૦	વિમુખપણું	પ્રતિકૂળ, વિરુદ્ધ, મોં ફેરવી લેવું	
✉	પત્રાંક ૧૨૨	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૮-૬-૧૯૯૦
૪૫૨૧	વિચિત્ર	વિ+ચિત્ર્ । જાતભાતનો, નવાઈ પમાડતો, વિલક્ષણ, અદ્ભુત	
૪૫૨૨	વીરની ભગવતીનું	વિ+ઈર્ । મહાવીર સ્વામી બોધિત 'ભગવતી સૂત્ર'નું	
૪૫૨૩	અરસપરસ	પરસ્પર, અન્યોન્ય	
૪૫૨૪	યોગપદ	મોક્ષપદ, યુક્તિ, ઉપાય; સંયમ; વ્યાપાર	
૪૫૨૫	બહુલ કર્મ	બહ્ । પુષ્કળ, પ્રચુર; કાળાં-અશુભ, કૃષ્ણપક્ષી-ગાઠ-ભારે કર્મ	
૪૫૨૬	મર્મબોધ	રહસ્યમય બોધ, ભેદજ્ઞાન-રહસ્ય-તાત્પર્ય આપી દે તેવો ઉપદેશ	
૪૫૨૭	જોગવાઈ	અનુકૂળતા, સંયોગ, યોગ	
✉	પત્રાંક ૧૨૩	કોને ?	તા. ૧૮-૬-૧૯૯૦ થી તા. ૧૬-૭-૧૯૯૦ દરમ્યાન
૪૫૨૮	લક્ષ્યાર્થ	લક્ષપૂર્વક, નિશાન લઈને, જાણવા યોગ્ય પર ધ્યાન આપીને	
૪૫૨૯	અલિપ્ત ભાવ	નિર્લેપ ભાવ, લિપ્સા-સંબંધ વિનાનો ભાવ, અનાસક્ત ભાવ	
✉	પત્રાંક ૧૨૪	શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને	તા. ૫-૮-૧૯૯૦
૪૫૩૦	જળં જળં દિસં ઇચ્છઃ તળં તળં દિસં અપ્પહિબ્ધ્ઢે	જે જે દિશા તરફ જવું ઇચ્છે છે તેને તે દિશા	
૪૫૩૧	અપ્પહિબ્ધ્ઢે	બંધનકર્તા નથી, રોકી શકતી નથી, ખુલ્લી છે. શ્રી આચારાંગ કે વ્યવહાર સૂત્ર ?	
૪૫૩૨	સ્તંભિત	અપ્રતિબદ્ધ, પ્રતિબંધ રહિત, બેરોકટોક; વિષયભોગ કે સ્થાનના પ્રતિબંધથી રહિત	
પૃ. ૨૨૦	પત્રાંક ૧૨૫	શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને	તા. ૧૩-૮-૧૯૯૦
૪૫૩૩	પર્યુષણ	પરિ+ઉષ્ । જૈનોનું ખાસ મોટું પર્વ. આત્માની નજીક રહેવાનું પર્વ. શ્વે.આમ્નાય	

૪૫૩૪	ગુફાને યોગ્ય	મુજબ શ્રાવણ માસના છેલ્લા ૪ અને ભાદરવા માસના પહેલા ૪ એમ ૮ દિવસનું અને દિ.આમ્નાય અનુસાર ભાદરવા સુદ ૫ થી ૧૦ દિવસનું પર્વ એકાંત ઈચ્છતું, અસંગતા ચાહતું
	પત્રાંક ૧૨૬	શ્રી મનસુખરામભાઈ સૂર્યરામભાઈ ત્રિપાઠીને
૪૫૩૫	પખવાડિયું	તા.૧૮-૮-૧૯૯૦
૪૫૩૬	વિષમતા	પક્ષ । ૧૫ (પંદર) દિવસ
૪૫૩૭	બળવત્તરપણું	વિ+સમ્ । અવળી, દારુણતા, કૂરતા, અસમાનતા, અવ્યવસ્થિતતા, વક્તા વધુ જોર, વધુ બળવાન
૪૫૩૮	પ્રત્યક્ષ છે	પ્રતિ+અક્ષ । દેખાય છે, આંખ સામે જ છે
૪૫૩૯	રાજસી વૃત્તિ	રજસા નિર્મિત્તઃ । રજોગુણી વૃત્તિ, રજોગુણથી ઉત્પન્ન થયેલ કર્મોન્દ્રિયો (વાણી-હાથ-પગ-ગુદા-ઉપસ્થ) વડે થતી પ્રવૃત્તિ. ખાવું, પીવું ને મજા કરવી, પુદ્ગલાનંદી ભાવ
૪૫૪૦	વિવેકીઓ	વિ+વિચ્ । યથાર્થ રીતે વસ્તુનાં સ્વરૂપનો નિશ્ચય કરનારા, વિચારવાનો, સ્વ-પરનો ભેદ પાડનારા, દાર્શનિક ગુણ-દોષ વિવેચકો
૪૫૪૧	યથાયોગ્ય ઉપશમપાત્રની છાયા	જોઈએ તેવા વૈરાગી-શાંત પાત્રની છાંય, ઓથ, આશ્રય
૪૫૪૨	અવિશ્રાંતિ	અ+વિ+શ્રમ્ । વિરામરહિતતા, આરામવિહીનતા, અશાંતિ
૪૫૪૩	સમવૃત્તિ	સમાન વૃત્તિવાળો, એકસરખાં વલણવાળો
૪૫૪૪	પડખે	પ્રતિક્ષ । બાજુમાં, પક્ષે, મદદે
૪૫૪૫	ઉપાદાન	ઉપ+આ+દા । કારણ, સ્વીકાર-અંગીકાર; વસ્તુની નિજ શક્તિ, જે પદાર્થ સ્વયં કાર્યરૂપે પરિણમે છે તે, લય જેમાં થાય તે ઉપાદાન; જેમાંથી વસ્તુ બનાવાઈ હોય તે દ્રવ્ય
૪૫૪૬	શિશુવય	બાલ્યાવસ્થા
૪૫૪૭	પરભાષાભ્યાસ	બીજી ભાષાનો અભ્યાસ, શ્રેષ્ઠ (સંસ્કૃત) ભાષાનો અભ્યાસ
૪૫૪૮	ઈહાપોહાભ્યાસ	ઈહા+અપોહ । અધિ+આસ્ । તર્કવિતર્કનો-શંકા-સમાધાનનો-જોરશોરથી થતી ચર્ચાનો ચિંતન-મનનનો, સૂક્ષ્મ વિચારણાનો અભ્યાસ
૪૫૪૯	વિકલ્પી	તર્કવિતર્ક કરનાર, વિકલ્પ કરનાર
૪૫૫૦	શ્રી રામ	ત્રેતાયુગમાં-૨૦મા મુનિસુવ્રત તીર્થકરના સમયમાં થયેલા શ્રી રામચંદ્રજી, દશરથનંદન, સીતાપતિ, લક્ષ્મણ-ભરત-શત્રુઘ્નના ભાઈ, લવ-કુશના પિતા, આ કાળના ૮મા બળદેવ, ચરમશરીરી અને મોક્ષે પધાર્યા
૪૫૫૧	મહાનુભાવ	મહાશય, મહામના, ઉદાર
૪૫૫૨	વશિષ્ઠ ભગવાન	વિશિષ્ટના બોધક, વશિષ્ઠ ઋષિ, સૂર્યવંશી રાજાઓના કુલગુરુ, સપ્તર્ષિ તારામાં એક, અરુંધતી પતિ, શક્તિ વગેરે ૧૦૦ પુત્રોના પિતા, શક્તિના પુત્ર પરાશર ઋષિ, તેના પુત્ર કૃષ્ણ દ્વૈપાયન (વ્યાસજી) ને તેના પુત્ર શુકદેવજી
પૃ.૨૨૧		
૪૫૫૩	આનંદાવરણ	આનંદ આડે આવતું આવરણ
૪૫૫૪	ભાગ્યોદયે	નસીબયોગે
૪૫૫૫	રુચિકર	રુચિ કરાવે તેવું, પસંદ, ગમે એવું

૪૫૫૬
૪૫૫૭

પત્રાંક ૧૨૭
આત્મશ્રેણી
સમુદાય

શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને
આત્મઉત્પત્તિ, આત્માની ચઢતી ચઢતી દશા
સમ્+ઉદ્+અય્ । સમૂહ, સંઘ, સુંડ

તા.૧૯-૮-૧૯૯૦, મંગળ

૪૫૫૮
૪૫૫૯

પત્રાંક ૧૨૮
યોગાધ્યવસાય
અંતર્જ્ઞાન

શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને
યોગના પ્રયત્ન
આત્માનું જ્ઞાન, પરમાર્થ દૃષ્ટિ-શુદ્ધ દૃષ્ટિ-નિશ્ચયદૃષ્ટિયુક્ત જ્ઞાન, તત્ત્વજ્ઞાન, આત્માના શુદ્ધ સ્વરૂપનું જ્ઞાન, પ્રયોજનભૂત જ્ઞાન, અંતઃસ્કુરણા, સ્વાભાવિક-જ્ઞાન, પ્રાતિભ જ્ઞાન, પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન, દિવ્યચક્ષુ, અંતર્દૃષ્ટિ, પૂર્વદર્શનબોધ

તા.૨૧-૮-૧૯૯૦, ગુરુ

૪૫૬૦
૪૫૬૧
૪૫૬૨
૪૫૬૩

જણાતો નથી
સાંભરતો નથી
પરિભ્રમણ
સ્વચ્છંદ

લાગતો નથી, જાણવામાં આવતો નથી
યાદ આવતો નથી
પરિ+ભ્રમ્ । જન્મ-મરણના ફેરા, સંસારની ચારે ગતિમાં રખડપટ્ટી
સ્વન્+છન્દ્સ । પોતાની મરજી મુજબ નિજમતિ-કલ્પનાએ, અહંકારે ચાલવું, મનમાન્યું કરવું, ગુરુની આજ્ઞા વિના “પરમાર્થનો રસ્તો બાદ કરીને વાણી કહે આ જ પોતાનું ડહાપણ અને તેને જ સ્વચ્છંદ કહેલ છે” ઉપદેશ છાયા પૃ.૬૯૬

૪૫૬૪
૪૫૬૫
૪૫૬૬
૪૫૬૭
૪૫૬૮
૪૫૬૯
૪૫૭૦

અન્યથા
દૃઢત્વ
પૂર્ણ પડવી
રટણ
આડું આવે છે
કોરે કરવું પડે
કદાપિ

એ સિવાય, બીજી રીતે, ઊલટું
દૃઢતા, પ્રબળ નિશ્ચય
પહોંચી વળવું, પાર ઊતરવું
રટ્ । રઢ,રટયા કરવું, વારંવાર યાદ કરવું, ગર્જના, પ્રસન્ન ઘોષણા
વચ્ચે આવે છે, વિક્ષેપ-દખલ-અંતરાય આવે છે
મુલતવી રાખવું, બાજુએ હડસેલવું, કરાતું બંધ કરવું પડે છે
કદા+અપિ । કદાચ, કોઈપણ રીતે

પૃ.૨૨૨

૪૫૭૧
૪૫૭૨
૪૫૭૩
૪૫૭૪
૪૫૭૫
૪૫૭૬
૪૫૭૭
૪૫૭૮
૪૫૭૯
૪૫૮૦
૪૫૮૧
૪૫૮૨
૪૫૮૩
૪૫૮૪
૪૫૮૫

સંત
વેદો
ઉપસર્ગ
જીવનકાળ
એક સમય માત્ર
દુનિર્મિત
નેપથ્ય
પલટાતી
શૂન્ય
ગમ
અનર્થકારક
તરંગ
ધ્યાન
અંતની વાતમાં
અંત પમાતો નથી

સત્ । શાંતિ પમાડે તે, સત્ને પ્રાપ્ત છે તે, પામેલા, સાધુપુરુષ
વેદ્ । વેદો, સહન કરો, ભોગવો, ખમો, નિભાવો; ઘેરાઓ, લપેટાઓ
ઉપ+સર્જ્ । ઉપદ્રવ, બાધા, કષ્ટ; દેવકૃત ઉત્પાત; રોગવિકાર
આયુષ્ય
માત્ર એક સમયનું આયુષ્ય (બાકી હોય)
દુર્+નિ+મિદ્ । ખરાબ-અશુભ-દુષ્ટ-પરિણામ દૂષિત થાય તેવું કારણ-ચિહ્ન
ની+પથ્ય । પડદા પાછળથી, રંગભૂમિના પડદા પાછળથી
બદલાતી જતી, પરિવર્તન પામતી
શૂના । ખાલી, નિર્જનતા, એકાંત; અભાવ, અનસ્તિત્વ, આકાશ, અનાસક્તિ
ગમ્ । સૂઝ, સમજ
અર્થ વિનાના, નકામા, હાનિકારક, અયોગ્ય
ત્ । પાણીની લહેર, મોજું; કલ્પના; વસ્ત્ર; ગ્રંથનો અધ્યાય
ધ્યૈ । કોઈ એક વિષયમાં ચિત્તની એકાગ્રતા
અંતિમ-છેવટના નિર્ણય, નિશ્ચય, સંસારસમાપ્તિ-મોક્ષ બાબત, પરિણામમાં
મંડ્યા રહેવાતું નથી, પરિપૂર્ણ થવાતું નથી

૪૫૮૬	લોકસંજ્ઞા	લોક વ્યવહારને અનુસરનારી બુદ્ધિ, લોકમાં-જગતમાં સારું દેખાય તેમ કરવું; શુદ્ધનું અન્વેષણ કરતાં તીર્થનો ઉચ્છેદ થાય તેમ છે, એમ કહીને લોકપ્રવૃત્તિમાં આદર-શ્રદ્ધા રાખી તે પ્રમાણે કર્યા કરવું તે લોકસંજ્ઞા
૪૫૮૭	લોકાગ્રે	લોકના અગ્રભાગ, સિદ્ધશિલા, મુક્તિસ્થાન, સિદ્ધાલયમાં
૪૫૮૮	લોકત્યાગ	સંસારનો ત્યાગ; લોકસંજ્ઞા-લૌકિક દૃષ્ટિને છોડવી
૪૫૮૯	યોગવાઈએ	જોગવાઈ થયે, વ્યવસ્થા થયે, સંભાળીને-સાયવીને
✉	પત્રાંક ૧૨૯	શ્રી ચત્રભુજભાઈ બેચરભાઈને
૪૫૯૦	ખળતાની અપ્રિયતા	ખલ્ । ખળી રહેવાની-અટકવાની-રોકવાની અનિચ્છા; ધૂળ-માટીનો અણગમો, દુર્જનતા-દુષ્ટતાનો અણગમો
✉	પત્રાંક ૧૩૦	શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને
૪૫૯૧	અવશ્ય	અવ+શ્યૈ । જરૂર, નિઃસંદેહ, નિશ્ચય કરીને, સર્વથા
૪૫૯૨	મહાન પરિશ્રમ	મહત્+પરિ+શ્રમ્ । ખૂબ મહેનત
૪૫૯૩	પ્રમત્તતા	પ્ર+મદ્ । પ્રમાદ, ઉન્મત્તતા, અસાવધાની
૪૫૯૪	પાર નહીં કરાય	વળોટી નહીં જવાય; સફળ-સિદ્ધ નહીં થાય
૪૫૯૫	અવસર	અવ+સૃ । પ્રસંગ, સમય, અવકાશ, તક, મોકો, દુરસદ, લાભપ્રદ અવસ્થા
૪૫૯૬	ઈચ્છાની છાયા	ઈચ્છાનો પડછાયો, અણસાર, રૂપરેખા, આશ્રય, અસર
૫૫૨૩		
૪૫૯૭	વિટંબનદશા	વિ+ટંબ્ । દુઃખ, મુશ્કેલી-પીડા, સંતાપ; ઉપહાસ, મજાક, નિંદા
૪૫૯૮	તથાપિ	તથા+અપિ । તો પણ, તો યે, તો ય
૪૫૯૯	ઊર્મિ	જન્મ-મરણ, સુખ-દુઃખ, હર્ષ-શોક (અંતઃકરણની ૬ ઊર્મિ-લાગણી)
૪૬૦૦	અવધારવાની	અવ+ધાર્ । નિશ્ચય કરવાની, પુષ્ટિ કરવાની
૪૬૦૧	અધિક	અધિ+ક । વધુ; વધારાનું, બાકીનું; સિવાયનું
૪૬૦૨	સાધી શકે છે	સાધ્ । મોક્ષે જઈ શકે છે, મોક્ષના ઉપાય કરી શકે છે
૪૬૦૩	મહાપ્રવચનો	મહત્+પ્ર+વચ્ । અર્થ-રહસ્ય સમજાય તેવાં મહાન પ્રવચનો, વ્યાખ્યાનો
૪૬૦૪	સંશોધન	સમ્+શુધ્ । શુદ્ધ, શુદ્ધિ
૪૬૦૫	અનુગ્રહ નહીં કરતાં	અનુ+ગ્રહ્ । સ્વીકાર નહીં કરતાં; કૃપા, મહેરબાની ન કરતાં
૪૬૦૬	પોતાની અનુગ્રહતા	પોતાની અનુકૂળતા
૪૬૦૭	મિંજા	હાડકામાં રહેલ ચરબી
૪૬૦૮	મજ્જા	હાડકામાં રહેલ માવો, ગર
૪૬૦૯	આમિષ	આ+મિષ્ । માંસ; લાલચ; ભોજન; અભિલાષા
૪૬૧૦	ચલન	ચલ્ । ચાલવાની ક્રિયા, હાલતું-કંપતું
૪૬૧૧	સર્વસ્વ	સૃ+વ+સ્વ । બધું જ; સકલ ધન; સાર
૪૬૧૨	અસત્સંગ	સત્સંગનો અભાવ
૪૬૧૩	આડે	વચમાં; વિરુદ્ધમાં, સામે; રાહતરૂપે
૪૬૧૪	વૃદ્ધિ	વૃધ્ । વધારો, સમૃદ્ધિ, આબાદી, અભ્યુદય
૪૬૧૫	યથોચિત	યથા+ઉચિત્ । યથાયોગ્ય

	પત્રાંક ૧૩૧	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૩-૯-૧૯૯૦
૪૬૧૬	ભગવતી સૂત્રનો પાઠ	શ્રી ભગવતી સૂત્ર શતક ૭, ઉદ્દેશક ૨ મુજબ — ગોયમા ! સવ્વપાણેહિં જાવ સવ્વસત્તેહિં પચ્ચક્ખાયમિતિ વયમાણસ્સ સિય સુપચ્ચક્ખાયં ભવઙ્ગ સિય દુપચ્ચક્ખાયં ભવઙ્ગ । અર્થાત્ હે ગૌતમ ! મેં સર્વ પ્રાણ-ભૂત-જીવ અને સત્ત્વની હિંસાના પર્યખ્યાણ કર્યાં છે એમ કહેનારને કદાચિત્ સુપ્રત્યાખ્યાન છે, કદાચિત્ દુષ્ટપ્રત્યાખ્યાન છે	
૪૬૧૭	ટબા	જૂના હસ્તલિખિત ગ્રંથોના પાનાંના હાંસિયામાં લખેલા અર્થ-ટીકા; અનુવાદ, ભાષાંતર, ગુજરાતી શબ્દાર્થ	
૪૬૧૮	દુઃપ્રત્યાખ્યાન	આત્માને જે સંસારના હેતુ છે તે દુઃપર્યખ્યાણ (ઉપદેશછાયા પૃ. ૬૯૦)	
૪૬૧૯	અંગભૂત	શરીરરૂપ, ભાગરૂપ, જાતરૂપ	
૪૬૨૦	સાધનભૂત	સિધ્ધ+મૂ । કારણભૂત, સાધનરૂપ, સહાયરૂપ	
૫૫૨૨૪	પત્રાંક ૧૩૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૨-૯-૧૯૯૦
૪૬૨૧	ક્ષણમપિ	એક ક્ષણ પણ, ક્ષણવારનો પણ	
૪૬૨૨	સજ્જનસંગતિરેકા	સત્પુરુષનો સમાગમ	
૪૬૨૩	ભવતિ	થાય છે	
૪૬૨૪	ભવાર્ણવતરણે	ભવ-સંસાર રૂપી સમુદ્ર-સાગર તરવામાં	
૪૬૨૫	નૌકા	નુદ્ । હોડી, વહાણ	
૪૬૨૬	કા તે કાંતાધનગતર્ચિતા વાતુલ કિં તવ નાસ્તિ નિયંતા ।		
	ક્ષણમપિ સજ્જનસદ્ગતિરેકા ભવતિ ભવાર્ણવતરણે નૌકા ॥		
		શ્રી શંકરાચાર્ય રચિત મોહમુદ્ગર સ્તોત્ર, શ્લોક ૧૩	
		ઓ ઘેલા મનુષ્ય ! પત્ની અને પૈસાની ચિંતા શા માટે ? શું તારો નિયંતા નથી ?	
		ક્ષણમાત્રનો સત્સંગ સંસારસાગર તરી જવા માટે હોડી જેવો છે. (એ વિચાર કર)	
૪૬૨૭	અનાનંદ	ન+આ+નન્દ । આનંદ ન હોવો-થયો તે	
૪૬૨૮	પરમાર્થરૂપ	પરમ્+મા+અર્થ । યથાર્થરૂપ, મોક્ષરૂપ, આત્મારૂપ	
૪૬૨૯	પરમાર્થ સાધ્ય કરવામાં	ખરું સત્ય-આત્મા-પરમાત્મા સંબંધી જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરાવવામાં, આત્માની સિદ્ધિ કરવામાં, પરોપકાર કરવામાં	
૪૬૩૦	યોગ	યુજ્ । જોગ, મેળ	
૪૬૩૧	વિયોગ	વિ+યુજ્ । જુદા પડવું, વિરહ, અભાવ, અનુપસ્થિતિ	
૪૬૩૨	ભવિષ્યજ્ઞાન	મૂ+શત્+સ્યા । ભવિષ્ય-ભાવિનું-વર્તમાન પછીના સમયનું જ્ઞાન-જાણકારી	
	પત્રાંક ૧૩૩	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૬-૯-૧૯૯૦
૪૬૩૩	આત્મવિવેકસંપન્ન	આત્માનો વિવેક સંપ્રાપ્ત છે તેવા	
૪૬૩૪	આગળની સંગતિ	આગલી સોબત-સહવાસ-સંગથી, પૂર્વકર્મ	
૪૬૩૫	નવાઈ	નુ । નવું, નવીનતા, આશ્ચર્ય, અપૂર્વ, અચરજ	
૪૬૩૬	આત્મેચ્છા	આત્માની ઈચ્છા, આત્માથી ઈચ્છા; અંતરેચ્છા	
૪૬૩૭	પરમાર્થ વિષય	ઉત્કૃષ્ટ વસ્તુ વિષે, યથાર્થ-આત્મા-અધ્યાત્મ અંગે, મોક્ષનો વિષય	
૪૬૩૮	રંગન	રજ્જુ । રમણ, રંગાઈ ગયેલું, રોગાન, સુશોભન	
૪૬૩૯	ચાખવું	ચક્ષુ । સ્વાદવું, જીભથી જરાક જ ખાઈ જોવું	
૪૬૪૦	અલક્ષી	ધનદોલતનો અભાવ કે અલ્પતા; સ્ત્રી-પત્નીની ગેરહાજરી	

૪૬૪૧	વિષમાત્મા	સમાન વૃત્તિ-ભાવ ન હોય તેવો પ્રતિકૂળ-રહસ્યમય-વિપરીત-કષાયી આત્મા
૪૬૪૨	પાલવતો નથી	પાલ્ । પોસાતો-પરવડતો-ગોઠતો નથી, ખપતો નથી, ફાવતો નથી
૪૬૪૩	અલોપ	અ+લુપ્ । અદ્દૃશ્ય, લોપ પામેલા
૪૬૪૪	રટાય	રટ્ । રટણ થાય, વારંવાર યાદ કરીને બોલાય
૪૬૪૫	પરમાનંદ ત્યાગી	અબ્રહ્મ સેવનના આનંદનો, સૌથી ખરાબ-અતિ ગૂઢ આનંદનો ત્યાગી (પોતે)
પૃ.૨૨૫		
૪૬૪૬	જ્યોતિષ	જ્યોતિસ્ । આકાશી ગ્રહ, ચંદ્ર, તારા, સૂર્યના ફળાદેશને લગતું શાસ્ત્ર
૪૬૪૭	સિદ્ધિઓ	સિધ્ । લબ્ધિ કે રિદ્ધિ-સિદ્ધિ, યોગસાધનાથી મળતી સિદ્ધિઓ
૪૬૪૮	પ્રાણીઓ	પ્રાણ । પામર મનુષ્યો; દસ પ્રાણધારીઓ (મનુષ્યો); જીવો
	પત્રાંક ૧૩૪	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ, અંબાલાલભાઈને તા. ૨૧-૯-૧૯૯૦
૪૬૪૯	આત્મવિસ્મરણ	આત્મન્+વિ+સ્મૃ । આત્માને ભૂલી જવો
૪૬૫૦	રૂંધી	રુન્ધ્ । રૂંધી, રોકી
૪૬૫૧	રુદન વાક્ય	રુદ્ । રડમસ વાક્ય, ઢીલા-પોચા શબ્દો, વિલાપનું વચન, રોતલ વાક્ય
૪૬૫૨	જીવન્મુક્ત દશા	જીવ્+મુચ્ । જીવતા છતાં મુક્ત દશા, દેહ છતાં વિદેહી દશા
૪૬૫૩	નિર્ગ્રંથ દશા	નિર્+ગ્રન્થ્ । અંતરંગ અને બાહ્ય પરિગ્રહથી રહિતની દશા
૪૬૫૪	ભાળવું	ભાલ્ । જોવું, અવલોકવું
૪૬૫૫	સુલભ	સુ+લભ્ । સહેલાઈથી પ્રાપ્ત થાય તે
૪૬૫૬	આત્મેચ્છા	આત્મન્+ઇષ્ । અંતરાત્માની ઈચ્છા, અંતરની ઈચ્છા
૪૬૫૭	યથાયોગ્ય દશા	મોહનીય કર્મનો સર્વથા ક્ષય કરવાની દશાનો
	પત્રાંક ૧૩૫	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ, અંબાલાલભાઈને તા. ૨૮-૯-૧૯૯૦
૪૬૫૮	ગ્રહાયેલું	ગ્રહ્ । ગ્રહણ કરાયેલું
૪૬૫૯	સમાપ્તતા	સમ્+આપ્ । અંત, સમાપ્તિ, પૂરું કરેલું; ચાલાક-ચતુર
૪૬૬૦	જિજ્ઞાસા	જ્ઞા+સન્+અ । ઈચ્છા, જાણપણાંની ઈચ્છા
૪૬૬૧	કલ્યાણ	કલ્ । સત્પુરુષની આજ્ઞા પાળવી તે, હિત; કષાય ઘટે તે કલ્યાણ; રાગ, દ્વેષ, અજ્ઞાન જાય તે કલ્યાણ (ઉપદેશછાયા પૃ. ૭૧૧, ૭૩૩)
૪૬૬૨	વૃત્તિ	વૃત્ । દશા, પરિસ્થિતિ, મનોવલણ; આચરણ; અસ્તિત્વ; આજીવિકા
૪૬૬૩	ઉત્તેજન	ઉદ્+તિજ્ । પ્રેરણા, પ્રોત્સાહન; પ્રલોભન; ગભરાટ
૪૬૬૪	સમ્યક્દશા	સમકિત
૪૬૬૫	લક્ષણો	લક્ષ્ । ચિહ્નો, પરિભાષા
૪૬૬૬	શમ	શમ્ । ઈન્દ્રિયો અને વાસનાઓની શાંતિ; આત્મા સિવાયના વિષય પ્રત્યે વૃત્તિનું ન જવાપણું
૪૬૬૭	સંવેગ	સમ્+વિન્ । મોક્ષમાર્ગ પ્રત્યે સમ્યક્ પ્રકારે જલ્દીથી જવું, સમ્યક્ ઉત્તેજના
૪૬૬૮	નિર્વેદ	નિર્+વિદ્ । સંસારથી અટકવું
૪૬૬૯	આસ્થા	આ+સ્થા । સત્પુરુષનાં વચનમાં તલ્લીનતા, શ્રદ્ધા
૪૬૭૦	અનુકંપા	અનુ+કમ્પ્ । સર્વ જીવો પ્રત્યે દયા, પોતાના આત્મા સમાન ગણવા
૪૬૭૧	માહાત્મ્ય	મહત્ । મહાનતા, મહત્ત્વ, મહિમા

પૂ.૨૨૬	પત્રાંક ૧૩૬	શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને	તા.૨૮-૯-૧૯૯૦
૪૬૭૨	રિદ્ધિ	ઋ । સમૃદ્ધિ, ઋદ્ધિ, લબ્ધિ	
૪૬૭૩	જાળ	જલ્ । માછલાં, પંખી પકડવાની જાળી; ઘણી વસ્તુઓ ગૂંચવાઈને થયેલું જાળું	
૪૬૭૪	સુણ્યું	શ્રુ । સાંભળ્યું	
૪૬૭૫	સમાયું	સમાવેશ પામ્યું	
✉	પત્રાંક ૧૩૭	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને	તા.૨-૧૦-૧૯૯૦
૪૬૭૬	'શાંતિપ્રકાશ'	જલયાત્રા, અભિષેકમંત્રો, શાંતિપ્રયોગ વિષે શ્રી ચતુર્થીલાલ શર્માનું પુસ્તક; રાજસ્થાની મુનિનું હિંદીમાં પુસ્તક	
✉	પત્રાંક ૧૩૮		
૪૬૭૭	યોગ્યતા	યુજ્ । લાયકાત, પાત્રતા, શક્તિ-સામર્થ્ય	
✉	પત્રાંક ૧૩૯	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા.૫-૧૦-૧૯૯૦
૪૬૭૮	યથામતિ	બુદ્ધિ-માન્યતા-મત મુજબ	
૪૬૭૯	આઠ રુચકપ્રદેશ	નાભિ આસપાસ રહેલા આઠ મધ્ય પ્રદેશ કે જેને કર્મબંધ કદી નથી થતો	
૪૬૮૦	ઉત્તરાધ્યયન સિદ્ધાંત	૪ મૂળ સૂત્ર પૈકી ૧ તે, ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર, ૩૬ અધ્યયન	
૪૬૮૧	સર્વ પ્રદેશે	બધા જ - સઘળા પ્રદેશે, પ્રદેશે પ્રદેશે, એક એક પ્રદેશે	
૪૬૮૨	કર્મ વળગણા	કર્મ વળગેલા હોવા તે. ૨૨ વર્ગણા પૈકી એક કર્મવર્ગણા	
૪૬૮૩	અસંખ્યાત પ્રદેશ	વસ્તુ સાથે પ્રતિબદ્ધ નિર્વિભાજ્ય સૂક્ષ્મ અંશ તે પ્રદેશ કહેવાય. જીવ, ધર્માસ્તિકાય, અધર્માસ્તિકાય અને લોકાકાશના અસંખ્યાત પ્રદેશ, અલોકાકાશના અનંત પ્રદેશ, પુદ્ગલ દ્રવ્યના સંખ્યાત, અસંખ્યાત અને અનંત પ્રદેશ છે અને અણુ-પરમાણુને પ્રદેશ નથી	
પૂ.૨૨૭			
૪૬૮૪	પ્રજ્ઞાપના સિદ્ધાંત	પ્ર+જ્ઞા+પન્ના । જેના વડે પદાર્થોનું પ્રકર્ષથી-વિશિષ્ટ રીતે જ્ઞાન થાય તે પ્રજ્ઞાપના સૂત્ર, શ્રી શ્યામાચાર્ય રચિત પ્રશ્નોત્તરરૂપે, ૪થા સમવાયાંગ સૂત્રનું ઉપાંગ, ૧૧ અંગમાં જે સ્થાન શ્રી ભગવતી સૂત્રનું તે ૧૨ ઉપાંગમાં પ્રજ્ઞાપના સૂત્રનું, તેમાં ૧ અધ્યયન, ૩૬ પદ, મૂળ પાઠ ૭૭૮૭ ગાથા પ્રમાણ, ૨૩૨ ગાથા, શેષ પદમાં, આમાંથી નીકળેલા ઘણા થોકડાનો 'થોકસંગ્રહ' પ્રસિદ્ધ છે.	
૪૬૮૫	ઠાણાંગ સિદ્ધાંત	૧૨ અંગમાં ૩૪૦ તે શ્રી સ્થાનાંગ-ઠાણાંગ સૂત્ર	
૪૬૮૬	નિર્બંધન	નિર્+બન્ધ્ । બંધ વિનાના, કર્મબંધન વગરના	
૪૬૮૭	અનિષેધ	અ+નિ+સિધ્ । ના નથી, હા છે; અસ્વીકાર-અપવાદ-મનાઈ નથી	
૪૬૮૮	ચાર અસ્તિકાયના પ્રદેશ	અસ્તિકાય એટલે પ્રદેશોનો સમૂહ. ધર્માસ્તિકાય, અધર્માસ્તિકાય, આકાશાસ્તિકાય, પુદ્ગલાસ્તિકાય	
૪૬૮૯	સમુદ્ઘાત	સમ્+ઉદ્+હન્ । મૂળ શરીરને નહીં છોડતાં આત્માના કેટલાક પ્રદેશોનું બહાર નીકળવું તે. સમ્ - એકીભાવથી, ઉદ્ - પ્રબલપણાથી, ઘાત-કર્મ પરમાણુઓનો વિનાશ. સમુદ્ઘાતને પ્રાપ્ત થયેલો જીવ દીર્ઘકાળે ભોગવવા યોગ્ય કર્મપરમાણુઓને ઉદીરણાકરણ વડે ઉદયાવલિકામાં નાખી નાખીને શીઘ્ર ભોગવી નિર્જરે છે. ૭ પ્રકાર : કષાય, વેદના, તેજસ, મારણાંતિક, વૈકિય, આહારક, કેવલી સમુદ્ઘાત. સત્તામાં રહેલાં કર્મોનો મહાપુરુષાર્થ વડે તાત્કાલિક નાશ કરવો.	

૪૬૯૦	જીવનો મૂળ કર્મભાવ	જીવનો મૂળભૂત-અસલ-પહેલાંનો કર્મભાવ
૪૬૯૧	પ્રસંગવશાત્	પ્રસંગોપાત્, પ્રસંગને લીધે
૪૬૯૨	ઊણા	ઓછા, અપૂર્ણ, ખૂટતા
૪૬૯૩	લાભે	લભ્ । જાય, મેળવે
૪૬૯૪	જઘન્ય જ્ઞાન	હન, જઘન+યત્ । સામાન્યપણે પણ મૂળ વસ્તુનું જ્ઞાન, નિકૃષ્ટ-ઓછામાં ઓછું જ્ઞાન
૪૬૯૫	એક દેશે ઊણું	મૂળ વસ્તુનાં જ્ઞાન સિવાયનું
૪૬૯૬	દેહ દેવળમાં રહેલો શાશ્વત પદાર્થ	દેહ રૂપી મંદિરમાં રહેલો શાશ્વત આત્મા, આત્મતત્ત્વ
૪૬૯૭	લક્ષ વગરનું ફેંકેલું તીર	નિશાન લીધા-તાક્યા વગર છોડેલું બાણ
૪૬૯૮	લક્ષ્યાર્થનું કારણ	ધ્યેયનું-લક્ષનું કારણ; મુખ્યાર્થનો બાધ થયે તેનો સંબંધ એવો જ બીજો અર્થ લેવો પડે છે તે લક્ષ્યાર્થ, તેનું કારણ; આત્માર્થનું કારણ
૪૬૯૯	જે વસ્તુ	આત્મા
૪૭૦૦	ચૌદ પૂર્વને છેડે ભણી ભણી આવી પહોંચતા	ચૌદ પૂર્વના અભ્યાસના અંતે
૪૭૦૧	પરાભવ	પરા+મ્ । પરાજય, હાર; તિરસ્કાર; નાશ; અંતર્ધાન, અદૃશ્ય
૪૭૦૨	દુર્લભ	દુર્+લભ્ । મુશ્કેલ
૪૭૦૩	ઊણાઈ	ખામી, ઉણપ
૪૭૦૪	બોજો	ભાર, વજન, બોજ
૪૭૦૫	નિરુપયોગીપણું	ઉપયોગ-બપ-જરૂર વિનાનું, નકામું, ન કામનું
૪૭૦૬	લવણસમુદ્ર	જંબુદ્વીપને ફરતો વીંટળાયેલો લવણ નામનો સમુદ્ર
૪૭૦૭	તૃષાતુર	તૃષાર્ત । તરસ્યા, અભિલાષી; ઉત્કંઠિત
૪૭૦૮	તૃષા	તૃષ્ । તરસ; અભિલાષા; ઉત્કંઠતા
૪૭૦૯	સમર્થ	સમ્+અર્થ । શક્તિમાન, યોગ્ય, સક્ષમ, નિષ્ણાત
૪૭૧૦	મીઠાં પાણીની વીરડી	નદી કે તળાવના સૂકા ભાગમાં પાણી માટે ખોદેલ ખાડો તે વીરડો
૪૭૧૧	મટાડવા	મટ્ । છીપાવવા, પૂરી કરવા, નાશ કરવા, નિર્બળ કરવા
૪૭૧૨	મૂળ વસ્તુ	મૂલ+વસ્ । આત્મતત્ત્વ, શુદ્ધ ઉપયોગ, પદાર્થ
૪૭૧૩	નિષેધ	નિ+સિધ્ । ના, મનાઈ, નકાર, બાધ, શાસ્ત્રવિહિત મનાઈ
૪૭૧૪	એકાંતવાદી	કોઈપણ એક નયના આગ્રહી, કઠાગ્રહી, હઠાગ્રહી, એકને જ લક્ષ્ય કહેનારા
પૃ.૨૨૮		
૪૭૧૫	વાચાએ	વચ્ । વચન-વાણી વડે
૪૭૧૬	નિવૃત્ત	નિ+વૃત્ । સંસારની ઉપાધિમાંથી દૂર થઈ એકાંતવાસ સેવવો તે, વિરક્ત
૪૭૧૭	વારુ !	ઠીક; સારું, સુંદર
૪૭૧૮	હસ્તગત	હાથમાં આવેલું, પ્રાપ્ત
૪૭૧૯	કસોટી	કષ્ । પરીક્ષા, સોના-ચાંદીની કસોટી કરવાનો પથ્થર
૪૭૨૦	રાજી	રાજ્ । ખુશ, સંમત
૪૭૨૧	વાજબી	ઘટિત, યોગ્ય, ન્યાયી, વ્યાજબી
૪૭૨૨	ગ્રામિક	ગ્રામ । સામૂહિક; વિષયાભિલાષી; અસભ્ય (ગ્રામીય=ગ્રામીણ, ગામઠી)
૪૭૨૩	ઉદ્દેશ	ઉદ્+દિશ્ । હેતુ, કારણ, ઈરાદો; વર્ણન, વિવરણ; ખોજ, અનુસંધાન
૪૭૨૪	રાયચંદ(અનામ)	નામ-પ્રસિદ્ધિમાં નથી તેવા રાયચંદ (પોતે); અવર્ણનીય, સર્વોત્કૃષ્ટ

૪૭૨૫

પત્રાંક ૧૪૦

પાત્રતા

શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને

તા. ૬-૧૦-૧૯૯૦

પા+ષ્ટન । પ્રાપ્તિનો પ્રયાસ, યોગ્યતા; આજ્ઞા

૪૭૨૬

પત્રાંક ૧૪૧

સૌભાગ્યમૂર્તિ

શ્રી સૌભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

તા. ૧૦-૧૦-૧૯૯૦

૪૭૨૭

વ્યાસ ભગવાન

સદ્ભાગ્યશાળી-સદ્ભાગ્યની મૂર્તિ એવા શ્રી સૌભાગ્યભાઈ

૪૭૨૮

વદે

મહાભારત અને પુરાણોના કર્તા, પરાશરપુત્ર, શુકદેવજીના પિતા

૪૭૨૯

સમાવ્યો

વદ્ । બોલે

સમાવેશ કર્યો, ભરી દીધો

૪૭૩૦

ખોટ જતી હશે

નુકશાન થતું હશે, ગેરલાભ થતો હશે, ઓછું થઈ જતું હશે

૪૭૩૧

આજ્ઞાંકિત

આ+જ્ઞા+અહક્ । આજ્ઞા વડે અંકિત-ચિહ્નિત, આજ્ઞા પ્રમાણે વર્તનાર;

લિખિતંગમાં ઉંમરમાં નાના હોય તે મોટાને લખે

૪૭૩૨

પત્રાંક ૧૪૨

આત્મલાભ

શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને

તા. ૧૧-૧૦-૧૯૯૦

આત્મન્+લભ્ । આત્મિક લાભ, આત્માનું કલ્યાણ-લાભ

૪૭૩૩

આવરણ

આ+વૃ । અંતરાય

૪૭૩૪

ન્યૂનતા

નિ+ઝન્ । ઓછપ, ઓછાપણું, ખામી, ઊણપ

૪૭૩૫

પરિપક્વતા

પરિ+પ્વ । પુષ્કતા, પ્રૌઢતા, પૂરેપૂરું પાકટપણું

૪૭૩૬

ઈચ્છિત

ઇષ્ । ઈચ્છેલી, ચાહેલી; ગયેલી, જાણેલી

પૃ. ૨૨૯

૪૭૩૭

નિવેદન

નિ+વિદ્ । વિનંતિ, જાહેરાત, જણાવવું, વિજ્ઞાપન

૪૭૩૮

ખુલાસો

સ્પષ્ટતા, સ્પષ્ટીકરણ, ચોખવટ, સાર, ભાવાર્થ, નિકાલ, મોકળાશ

૪૭૩૯

પત્રાંક ૧૪૩

બી.ભાદરવા

શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને

તા. ૧૧-૧૦-૧૯૯૦

ખીજો ભાદરવો (દર ૫ વર્ષે ૨ અધિક માસ આવે, તે વર્ષે ૨ ભાદરવા)

૪૭૪૦

અભ્યાસ

અધિ+આસ્ । ભણવું, આદત, અધ્યયન, પુનરાવર્તન

૪૭૪૧

રાખ્યા જ રહી

રહ્યા જ કરો, પાળ્યા જ કરો, કર્યા જ કરો, રક્ષણ કરતા જ રહી

૪૭૪૨

ઉદય આવેલા

કર્મોનું ફળ દેવા તત્પર-તૈયાર થયેલા, પ્રગટેલા, ઉદ્ભવેલા

૪૭૪૩

ઉદય આવવાના

કર્મોનું ફળ દેવા ભવિષ્યમાં આવવાના

૪૭૪૪

શમાવો

શમ્ । શાંત કરો, ટાઢા પાડો, ઘટાડો, ઓછા કરો, નાશ કરો

૪૭૪૫

નિર્વાણ માર્ગ

નિર્+વા । મૃગ્ । મોક્ષનો માર્ગ

૪૭૪૬

સૂઝતો નથી

દેખાતો નથી, લાગતો નથી, સમજણમાં આવતો નથી

૪૭૪૭

ઉતાવળ તેટલી કચાશ, કચાશ તેટલી ખટાશ

ઉતાવળમાં મીઠાશ નથી, ઉતાવળે આંબા ન પાકે

૪૭૪૮

અપેક્ષિત કથન

અપ+ઈક્ષ+કથ્ । અપેક્ષાવાળું, ઈચ્છિત, સંબંધિત કથન

૪૭૪૯

પ્રારબ્ધથી

પ્ર+આ+રમ્ । પૂર્વસંચિત કર્મના ઉદય અનુસાર, 'વિચરે ઉદયપ્રયોગ'

૪૭૫૦

પત્રાંક ૧૪૪

પરમાનંદ

શ્રી સૌભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

તા. ૧૩-૧૦-૧૯૯૦

ઉત્કૃષ્ટ આનંદ

૪૭૫૧

ચૈતન્યનો

ચિદ્ । આત્માનો; જ્ઞાન-દર્શન ઉપયોગ જેમાં રહેલ છે તે (જીવ)નો

૪૭૫૨

અવિચ્છિન્ન

અ+વિ+છિદ્ । અખંડિત, અસ્ખલિત, અબાધિત

૪૭૫૩

'તુંહિ તુંહિ'

તું જ, તું જ

૪૭૫૪

પ્રવાહના

પ્ર+વહ્ । વહેણ-ધારાનું સતત વહેતું રહેવું, પ્રસારણ

૪૭૫૫	કથ્યું કથાય તેમ નથી	કથ્ । કહેવું-બોલવું-ટીકા-વાત કરવી હોય છતાં કહી શકાતી નથી
૪૭૫૬	ગમ્ય	ગમ્ । જાણી-અનુભવી-સમજી શકાય તેવું
૪૭૫૭	શ્રેણીએ શ્રેણીએ	દરજજા-તબક્કાવાર, સમકક્ષને, કક્ષાવાર, દશા થતાં થતાં, હારબંધ
૪૭૫૮	અવ્યક્તતા	અ+વિ+અજ્ઞ । વ્યક્ત ન થઈ શકે તેવું, અપ્રગટતા; અસ્પષ્ટતા, અજ્ઞાતતા
૪૭૫૯	કલ્પિત	ક્લૃપ્ । જ્યોતિષ, અસત, માની લીધેલું, સજાવેલું
૪૭૬૦	આગમન	આ+ગમ્ । આવવું; સંપ્રાપ્તિ; સામર્થ્ય; બહારથી આવી દેશમાં વસવું
✉	પત્રાંક ૧૪૫	શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને તા. ૧૬-૧૦-૧૯૯૦
૪૭૬૧	નિર્વિકલ્પી	નિર્+વિ+ક્લૃપ્ । વિકલ્પ વિનાનું
૪૭૬૨	પ્રકૃતિના દોષે	સ્વભાવના પૂર્વકૃત કર્મના ઉદયે; માયાને લીધે
૪૭૬૩	દૂભવવાનું	દુઃખ લાગે તેવું, લાગણીને ઠેસ પહોંચે તેવું
૪૭૬૪	આત્મનિવૃત્તિ	આત્માને નિરાંત, આત્માને નિવૃત્તિ, આત્મશાંતિ, આત્મનિવેદન
પૃ.૨૩૦	પત્રાંક ૧૪૬	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૧૮-૧૦-૧૯૯૦
૪૭૬૫	“ઊંચ નીચનો અંતર નથી, સમજ્યા તે પામ્યા સદ્ગતિ” ઈ.સ. ૧૭૩૦ માં ગુજરાતમાં	બાવળા ગામે બારોટ જ્ઞાતિમાં પ્રીતમ સ્વામીનો જન્મ, બાળપણમાં ચક્ષુહીન બન્યા, રામાનંદી સાધુ પાસેથી ગુરુમંત્ર, પછી અનેક ભક્તિપદો-કવિતાઓ-ધોળ-છપ્પા-કક્કાની રચના, આ કક્કો વિ.સં. ૧૮૩૨માં ચૈત્ર સુદ ૭ ને સોમવારે અગાસ તીર્થથી ૨ કિ.મી. દૂર સંદેસર ગામે રચ્યો જેમાં ‘વ’ થી શરૂ થાય છે, વવ્વા વેદવચન નિર્ધાર, જે પ્રીછે તે પામે પાર, ઊંચ નીચનો અંતર નથી, સમજ્યા તે પામ્યા સદ્ગતિ, સંશય સૌ તજવો અહંકાર, વવ્વા વેદવચન નિરધાર.
૪૭૬૬	લખનાર અવ્યક્તદશા	લખનાર (પોતે)ની દશા જણાવી શકાય નહીં તેવી અપ્રગટ દશા
✉	પત્રાંક ૧૪૭	શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને તા. ૧૯-૧૦-૧૯૯૦
૪૭૬૭	અનુગ્રહ	અનુ+ગ્રહ્ । ઉપકાર, કૃપાદૃષ્ટિ, સ્વીકાર
૪૭૬૮	સંતોષપ્રદ	સમ્+તૃષ્+પ્ર+દા । સંતોષ આપનાર, સંતોષદાયી
૪૭૬૯	એકતાન	એકાગ્ર, એકચિત્ત, એકાગ્રતા, ધ્યાન
૪૭૭૦	અસુલભ	સહેલાઈથી મળે નહીં તેવી
૪૭૭૧	પરમાર્થના માર્ગ	કલ્યાણના-મોક્ષના માર્ગ
✉	પત્રાંક ૧૪૮	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૨૩-૧૦-૧૯૯૦
૪૭૭૨	લક્ષ્યાદિકની	લક્ષ+ઈ, મુદ્ । લક્ષ્મી, ધન, સમૃદ્ધિ વગેરેની
૪૭૭૩	પરિત્યાગી	પરિ+ત્યજ્ । બધી રીતે છોડી દેવા યોગ્ય, સંપૂર્ણતઃ ત્યજવા યોગ્ય
૪૭૭૪	પાલટી પાલટીને	ઊલટાવીને, તપાસી તપાસીને, ફેરબદલી કરીને, પલટાવી પલટાવીને
૪૭૭૫	એકત્વ બુદ્ધિ	એક પર આવી જઈ
૪૭૭૬	યથોચિત	યથા+વચ્ । યથાયોગ્ય, ઠીક લાગે તેમ
✉	પત્રાંક ૧૪૯	કોને ? તા. ૨૩-૧૦-૧૯૯૦
૪૭૭૭	વિદ્યાભ્યાસ	આત્મવિદ્યા-જ્ઞાનનો અભ્યાસ; શિક્ષણ-કેળવણી
✉	પત્રાંક ૧૫૦	કોને ? તા. ૧૪-૧૦-૧૯૯૦ થી તા. ૧૨-૧૧-૧૯૯૦ દરમ્યાન
૪૭૭૮	મોતનું ઔષધ	મરણની દવા, ઓસડ, ઔષધિ; જન્મમરણ છૂટી જાય એવું જ્ઞાનીનું વચન

૪૭૭૯	નેકી	ભલાઈ; ઈમાનદારી, પ્રામાણિકતા, સજ્જનતા, સદાચાર
૪૭૮૦	પગ મૂકાવીશ નહીં	કચરી નખાવીશ નહીં, દબાવી દઈશ નહીં, ચગદાવીશ નહીં
	પત્રાંક ૧૫૧	કોને ? તા.૧૪-૧૦-૧૯૯૦ થી તા.૧૨-૧૧-૧૯૯૦ દરમ્યાન
૪૭૮૧	વીર્ય	વીર+ચત્ । યોગ, વ્યાપાર, પરિસ્પંદ, સ્થાન, પરાક્રમ, સામર્થ્ય
૪૭૮૨	પ્રણીત	પ્ર+ની । રચિત, રચેલાં
૪૭૮૩	સાત્ત્વિક મહાવીર્ય	સત્ । યથાર્થ, અસલી, સત્ય, સત્ત્વગુણસંપન્ન શક્તિ, વીરતા-યોગ
૪૭૮૪	રાજસી મહાવીર્ય	રજસ્ । પ્રકૃતિના ૩ ગુણમાં રજો, કર્મરજ પ્રવૃત્તિ, રાગ, ક્રોધ, તૃષ્ણા કરાવે
૪૭૮૫	તામસી મહાવીર્ય	તમસ્ । પ્રકૃતિનો ૩જો ગુણ, મિથ્યાત્વ, નિદ્રાની શક્તિ-પ્રવૃત્તિ
૪૭૮૬	પત્રંતે	પ્ર+જ્ઞા । પ્રજ્ઞા, કહેલું, ફરમાવેલું
પૃ. ૨૩૧		
૪૭૮૭	અપત્રંતે	અપ્રજ્ઞા, નહીં કહેલું-ફરમાવેલું
૪૭૮૮	અર્થ સમર્થ	પ્રભાવક, સામર્થ્યવાન, શક્તિશાળી હેતુ-નિમિત્ત, કૈવલ્યલક્ષ્મીવાળા
	પત્રાંક ૧૫૨	શ્રી સૌભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૪-૧૦-૧૯૯૯
૪૭૮૯	સર્વાર્થસિદ્ધ	સર્વ પ્રયોજન-હેતુ જેના સિદ્ધ થઈ ગયા છે તે; ૫ અનુત્તર વિમાનમાં છેલ્લું, જ્યાં એકાવતારી દેવો જ હોય છે.
૪૭૯૦	સર્વાર્થસિદ્ધ મહાવિમાન	વિજય, વિજયંત, જયંત, અપરાજિત પછી સર્વાર્થસિદ્ધ નામનું છેલ્લું
૪૭૯૧	મુક્તિશિલા	સિદ્ધશિલા, લોકના અગ્ર ભાગમાં ૪૫ લાખ યોજનની લાંબી-પહોળી-૮ યોજન જાડી, અત્યંત શ્વેત-શુક્લ, ઊતરતા છેડે માખીની પાંખ કરતાં યે અધિક પાતળી છે, જેનાં ૧૨ નામ છે : ઈષત્ પ્રાગભારા વગેરે
૪૭૯૨	કબીર	પ્રસિદ્ધ ભક્તકવિ ઈ.સ. ૧૩૯૮-૧૫૧૮ (વિ.સં. ૧૪૫૫-૧૫૭૫)
૪૭૯૩	મૂળ પદ	આત્મપદ; સયોગી જિનપદ, સર્વજ્ઞ પદ
૪૭૯૪	અતિશય	અતિ+શો । અતિ અતિ, જ્યાં અતિ પણ સૂઈ જાય છે ! વિશેષતા
૪૭૯૫	એકાકાર વૃત્તિ	एक+आ+कृ । આત્માકાર વૃત્તિ, આત્મરૂપ
૪૭૯૬	બાર બજયા સુધી	બાર વાગ્યા સુધી
૪૭૯૭	કાળક્ષેપ	कल+क्षिप् । વિલંબ, વખત ગુમાવવો
	પત્રાંક ૧૫૩	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માલોકચંદભાઈને તા.૫-૧૦-૧૯૯૦
૪૭૯૮	ઉદાસીનતા	उद्+आस् । વૈરાગ્ય, ઉપેક્ષાવૃત્તિ, માધ્યસ્થ ભાવના
	પત્રાંક ૧૫૪	કોને ? તા.૨૫-૧૦-૧૯૯૮ થી તા.૧૨-૧૧-૧૯૯૯ દરમ્યાન
૪૭૯૯	આપ	आप् । આત્મા વિષયક; તમે; પાણી; પકડ, પ્રાપ્તિ
૪૮૦૦	કલ્પના આપ	પોતે કરેલી કલ્પના, નિજછંદ, સ્વચ્છંદ; આત્મા વિષે કલ્પના, ખ્યાલ
૪૮૦૧	ગતશોગ	गम्+शुच् । શોક-દુઃખ ગયું
પૃ. ૨૩૨		
૪૮૦૨	નિશ્ચય	निश्+चि । નિર્ણય, ખાતરી, દૃઢ વિશ્વાસ, ફેંસલો; સંદેહરહિત જ્ઞાન
૪૮૦૩	એક લક્ષથી	इ+कन्+लक्ष । એક ધ્યાનથી, એક નિશાન તાકીને, એક વિચારથી
	પત્રાંક ૧૫૫	કોને ? તા.૨૫-૧૦-૧૯૯૮ થી ત.૧૨-૧૧-૧૯૯૯ દરમ્યાન
૪૮૦૪	ગ્રાહ્ય	ग्रह । ગ્રહણ કરવા યોગ્ય

૪૮૦૫	મ ઘ શા પ	‘ભ ગ વા ન’. ગુજરાતી કક્કામાં, આ ચારે અક્ષરનો આગલો આગલો અક્ષર, દા.ત. મ પહેલાં ભ, ઘ પહેલાં ગ, શા પહેલાં વા, પ પહેલાં ન
૪૮૦૬	બ ખ લા ધ	‘ભ ગ વા ન’. ગુજરાતી કક્કામાં આ ચારે અક્ષરનો પાછલો પાછલો અક્ષર; દા.ત. બ પછી ભ, ખ પછી ગ, લા પછી વા, ધ પછી ન
	પત્રાંક ૧૫૬	કોને ? તા.૨૫-૧૦-૧૯૮૮ થી તા.૧૨-૧૧-૧૯૮૯ દરમ્યાન
૪૮૦૭	મૂઠીમાં લીધો	જાણ્યો
૪૮૦૮	આમ જોયું	નીચે મુજબ, આ પ્રમાણે
૪૮૦૯	દીઠા	દૃષ્ટિ જોયા
૪૮૧૦	ચૈતન્યાત્માઓ	જીવો
૪૮૧૧	બદ્ધ	બન્ધ્ । બંધાયેલા, ભવબંધનમાં ફસાયેલા
૪૮૧૨	મોક્ષપાત્ર	મોક્ષને યોગ્ય, ભવ્ય
૪૮૧૩	મોક્ષઅપાત્ર	મોક્ષ માટે અયોગ્ય, અભવ્ય
૪૮૧૪	પુરુષાકારે	પુરુષના આકારે
૪૮૧૫	જડચૈતન્યાત્મક	જડ અને ચૈતન્યયુક્ત, સચરાચર
	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૧) તા.૮-૧૧-૧૯૮૯
૪૮૧૬	રોજનીશી	નોંધપોથી (ડાયરી)
૪૮૧૭	ઠામ ઠામ	ઠેર ઠેર, ઠેકઠેકાણે
૪૮૧૮	આથડવું	રખડવું, ફરવું, ભટકવું; લડવું, આખડવું
૪૮૧૯	રિદ્ધિ	ઋષ્ । લક્ષ્મી, સંપત્તિ, સમૃદ્ધિ, ધનદોલત
પૂ.૨૩૩	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૨) તા.૧૦-૧૧-૧૯૮૯
૪૮૨૦	આંખ તીરછી થઈ જવી	તિસ્ત્રીન । વકદ્દષ્ટિ થવી, ત્રાંસી-કતરાતી નજરે જોવું, નાખુશ નજરે
૪૮૨૧	લોકનો ભેદ	સમાજની વર્ગ-વિભાગ-જુદાઈ દેખાડતી દૃષ્ટિ-વર્તન
૪૮૨૨	હાયવોયના ભયવાળો	હાયહાય, શોક, કૂટવાની બીકવાળો
૪૮૨૩	તેની....ના ભયવાળો	તેની સલામતીના ભયવાળો
૪૮૨૪	કડાકૂટના ભયવાળો	માથાકૂટ, લમણાંઝીકના ડરવાળો
૪૮૨૫	વિક્રમે	વિ+ક્રમ્ । ક્રમ ઓળંગીને
૪૮૨૬	અનુત્તર	અન્+ઉદ્+ત્ । શ્રેષ્ઠ, ઉત્તમ (આત્માની); નિરુત્તર-મૂંગી
	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૩) તા.૨૪-૧૨-૧૯૮૯
૪૮૨૭	છદ્મસ્થ અવસ્થાએ	છદ્મન્+સ્થા । સર્વજ્ઞતા પ્રગટતા પહેલાં, કેવળજ્ઞાન થતાં પહેલાં
૪૮૨૮	એકાદશ વર્ષની પર્યાયે	ચારિત્ર્ય (દીક્ષા) બાદ અગિયાર વર્ષ
૪૮૨૯	છક્ર છક્રે	બે ઉપવાસ અને એક પારણું એમ સતત છક્ર કરીને, બેલાની તપસ્યા
૪૮૩૦	સાવધાનપણે	સહ+અવ+ધા । ઉપયોગપૂર્વક
૪૮૩૧	પૂર્વાનુપૂર્વીએ ચાલતાં	અનુક્રમે ચાલતાં, પરિપાટીએ ચાલતાં
૪૮૩૨	સુષુમારપુર નગર	બિહારના મિરઝાપુર જિલ્લાના યુનાર ગામ પાસેનું પહાડી સુંસુમારનગર
૪૮૩૩	અશોકવર પાદપ	શ્રેષ્ઠ આસોપાલવનું વૃક્ષ; વૃક્ષોમાં શ્રેષ્ઠ અશોકવૃક્ષ
૪૮૩૪	અષ્ટમભક્ત	અષ્ટમ; ત્રણ ઉપવાસ, ૧લે દિવસે એકાસણું, ૩ દિવસ ઉપવાસ, ૫ મે દિવસે એકાસણું : આમ ૮ ટંક આહારનો ત્યાગ

૪૮૩૫	કર	ક્ર । હાથ	
૪૮૩૬	અનિમેષ નયન	નિમેષ-આંખનો પલકારો માર્યા વિના	
૪૮૩૭	યોગની સમાધિ	મન-વચન-કાયાના યોગ સ્થિર રાખીને	
૪૮૩૮	ચમર	ચમરેન્દ્ર, દક્ષિણ દિશાના અસુરકુમાર દેવના ઇન્દ્ર, શ્રી ભગ૦ સૂત્ર, શ.૩, ઉ.૨	
✉	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૪)	તા. ૨૫-૧૨-૧૮૮૯
૪૮૩૯	અપૂર્ણતામાં	પૂરી થતાં પહેલાં, પૂરી થયા પહેલાં	
૪૮૪૦	અવશ્ય વિના	જરૂરત વિના, જરૂર સિવાયની	
૪૮૪૧	સદુત્તર	સત્+ઉત્તર । સાચો, સારી રીતે, સત્ પ્રત્યે લઈ જાય તેવો જવાબ	
૪૮૪૨	આત્મહાનિ	આત્માને નુકશાન થાય તેવી	
✉	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૫)	તા. ૮-૫-૧૮૮૯
૪૮૪૩	ઉદ્ધરંગ	અનુપમ ઉમંગ, આનંદનો ઉછાળો, બેનમૂન-બેજોડ આનંદ-ઉત્સાહ	
૪૮૪૪	જન્મકૃતાર્થ જોગ	આ જન્મની કૃતાર્થતા-સફળતાનો યોગ	
૪૮૪૫	વાસ્તવ્ય	વસ્+તવ્યત્ । વસનાર, નિવાસી; રહેવા લાયક સ્થળ, વસ્તી	
૪૮૪૬	વસ્તુ	વસ્ । ચીજ, સત્ય પદાર્થ, આત્મા	
૪૮૪૭	વિવેક	વિ+વિચ્ । યથાર્થ રીતે વસ્તુનાં સ્વરૂપનો નિશ્ચય કરવો, વિચાર, પ્રકૃતિ-પુરુષનું ભેદજ્ઞાન, જડ-ચેતનનું ભેદજ્ઞાન, ભેદની સૂક્ષ્મતા, કૌશલ્ય	
૪૮૪૮	વિવેચક	વિ+વિચ્ । વિચારક, વિશેષ પૃથક્કરણ કરનાર, ટીકા-સમીક્ષા કરનાર	
૪૮૪૯	સુમાર્ગ	સુ+મૃગ્ । શ્રેષ્ઠ માર્ગ	
પૂ.૨૩૪	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૬)	તા. ૯-૫-૧૮૯૦
૪૮૫૦	અતૃપ્ત	અસંતુષ્ટ, સંતોષ નથી જેને તે	
૪૮૫૧	અધોવૃત્તિવત્	હલકી-નીચી વૃત્તિવંત	
૪૮૫૨	ઈચ્છાજય	ઈચ્છાનો જય, ઈચ્છા પર મેળવેલો જય	
૪૮૫૩	ઉર્ધ્વગામીવત્	ઉપર-ઉપલી (દશાએ)-ઉંચે ચઢતો જતો, ઉન્નતિ કરે તેવું	
✉	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૭)	તા. ૨૨-૫-૧૮૯૦
૪૮૫૪	પરિચયી !	પરિ+ચિ । હે સમાગમી, ધર્મપત્ની શ્રી ઝબકબહેનને કરેલું સંબોધન	
૪૮૫૫	સંગતિ	સમ્+ગમ્ । સહવાસ	
✉	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૮)	તા. ૩૦-૫-૧૮૯૦
૪૮૫૬	અખાજી	ઈ.સ. ૧૭મા સૈકામાં થઈ ગયેલા વેદાંતી અને પ્રતિભાશાળી ભક્તકવિ અક્ષયજી, અમદાવાદના શ્રીમાળી સોની	
૪૮૫૭	સમાધિયુક્ત	આત્મપરિણામની સ્વસ્થતા સાથે, એકાગ્રતાવાળો	
✉	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૯)	તા. ૩૧-૫-૧૮૯૦
૪૮૫૮	રેવાશંકરજી	કૃપાળુદેવના કાકાજી સસરા, રેવાશંકરભાઈ જગજીવનભાઈ ઝવેરી	
૪૮૫૯	સચવાવો	સાચવી શકું, જાળવી શકું તેવું કરો, સંભાળજો-જતન કરજો	
૪૮૬૦	સકારણ	સ+કૃ+ણિચ્ । હેતુ સહિત, પ્રયોજનવાળું; દસ્તાવેજ-સાબિતી સાથે	
૪૮૬૧	ધર્માનુષ્ઠાન	ધૃ+અનુ+સ્થા । ધાર્મિક ક્રિયા (સામાયિક-પ્રતિક્રમણ વગેરે)	
✉	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૧૦)	તા. ૧૩-૬-૧૮૯૦
૪૮૬૨	હોવાપણું	અસ્તિત્વ, હું છું એમ, હોવું તે	

૪૮૬૩	ખરી	ખલુ । સાચી, વાસ્તવિક, નિશ્ચયાત્મક	
પૂ.૨૩૫	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૧૧)	તા. ૧૪-૬-૧૮૯૦
૪૮૬૪	સમીપે	પાસે, નજીક, નિકટ	
૪૮૬૫	સપ્રમાણ	સહ+પ્ર+મા । તાદેશ, જ્ઞાનસહિત, સાકાર	
✉	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૧૨)	તા. ૨૧-૬-૧૮૯૦
૪૮૬૬	કળિકાળ	કલ્ । ૫ મો આરો, ૪ યુગમાં ૪થો, ૪ લાખ, ૩૨ હજાર વર્ષનો	
✉	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૧૩)	તા. ૨૨-૬-૧૮૯૦
૪૮૬૭	ગૃહવાસપરત્વે	ગૃહસ્થપણામાં, ગૃહસ્થાપણા વિષે, ગૃહસ્થતા સંબંધી	
૪૮૬૮	વસમું	વિ+સમ્ । વિષમ, મુશ્કેલ, અઘરું	
૪૮૬૯	સમું	સમક્ । સમ-સરખું-ઠીક-વ્યવસ્થિત-દુરસ્ત	
૪૮૭૦	ઘેરામાં	ટોળામાં, સમૂહમાં	
૪૮૭૧	ઘેરાઈશ નહીં	સપડાઈશ નહીં, ઘેરામાં આવીશ નહીં, વ્યાપીશ નહીં	
૪૮૭૨	ઘટમાં	મનમાં, હૃદયમાં	
૪૮૭૩	ઉતાર	લખ; ઉપરથી નીચે મૂક; ધાર કાઢ; નકલ કર; પાર લઈ જા	
૪૮૭૪	નિમિત્ત	નિ+મિદ્ । કારણ તરીકે	
૪૮૭૫	અશુભ યોગ	ખરાબ, માઠા યોગ, અશુદ્ધ કામ	
પૂ.૨૩૬	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૧૪)	તા. ૬-૭-૧૮૯૦
૪૮૭૬	અન્યથા	બીજી રીતે; ઊલટું, આડું	
૪૮૭૭	પસ્તાવો	પ્રાયશ્ચિત્ત । પશ્ચાતાપ, ભૂલ-દોષ માટે પાછળથી થતો ખેદ	
પૂ.૨૩૬	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૧૫)	તા. ૧૨-૭-૧૮૯૦
૪૮૭૮	અણુછતું	નાનું હોવા છતાં, પરમાણુઓ રૂપે; અણુછતું=અસ્તિત્વ ન હોય તેવું, મિથ્યા	
૪૮૭૯	વાચા વગરનું	અનિર્વચનીય, (વાણી વિનાનું, અવાક્-અણચય્યું-અખા સાહિત્ય)	
✉	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૧૬)	તા. ૧૩-૭-૧૮૯૦
૪૮૮૦	દૃષ્ટિ સ્વચ્છ કરો	વૈરાગ્ય-ઉપશમથી નજર ચોખ્ખી કરો, રાખો	
✉	પત્રાંક ૧૫૭	રોજનીશી (૧૭)	તા. ૨૩-૧૦-૧૮૯૦
૪૮૮૧	જ્ઞાની	જ્ઞા । સમ્યક્ દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્ર એ રત્નત્રય યુક્ત કેવળજ્ઞાની	
૪૮૮૨	રત્નાકર	સ્મ+ન । આ+કૃ । રત્નોના ખાણ; સમુદ્ર; ૫-૯-૧૪ સંખ્યાસૂચક, વાલ્મીકિ ઋષિ	
૪૮૮૩	જ્ઞાની રત્નાકર		
	૧	૩	૧૩મે ગુણસ્થાનકે કેવળજ્ઞાન. ૧=આત્મા, ૩=રત્નત્રય
		+	૧ x ૪ અંક = ૪ તે સમ્યક્દર્શન, સમ્યક્જ્ઞાન, સમ્યક્ચારિત્ર, સમ્યક્તપ
	૨	૪	૨૪ એ તીર્થંકરને કેવળજ્ઞાન. ૧ x ૨ x ૩ x ૪ = ૨૪ તીર્થંકરદેવ
			૨ = જડ-ચેતનનો કે દેહ-આત્માનો વિવેક
			૪ = અનંત ચતુષ્ટય : અનંત જ્ઞાન-દર્શન-સુખ-વીર્ય
			૪ = એકી સાથે વધુમાં વધુ ૪ જ્ઞાન હોય, મતિ-શ્રુત-અવધિ-મન:પર્યવ
			ટૂંકમાં, ચારે ય અંકનો સરવાળો ૧+૨+૩+૪=૧૦ થાય છે અને
			પાયથાગોરસનું ગણિત આ ૧ થી ૪ ના અંકમાં આવી જાય છે

- ૪૮૮૪ નિયતિઓ નિ+યમ્+ક્તિન્ । નિયમો, બંધારણ, નિયંત્રણો-પ્રતિબંધો, ભવિતવ્યતા; દેવ, કિસ્મત; ધાર્મિક કર્તવ્યો, આત્મસંયમ, નિયત વાતો, પૂર્વકૃત કર્મના પરિણામ જે અનિવાર્ય છે; ઈશ્વરી કાયદાઓ, જડ પ્રકૃતિઓ.
જે કાર્ય અથવા પર્યાય-અવસ્થા જે નિમિત્ત દ્વારા જે દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ, ભાવથી થાય છે તે કાર્ય તે નિમિત્ત દ્વારા તે દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ, ભાવમાં તે પ્રકારથી થાય તેવી કાર્યવ્યવસ્થા તે નિયતિ. નિયત કર્મોદયના નિમિત્તની અપેક્ષાએ તેને દેવ, પ્રારબ્ધ કહે છે, નિયત કાળની અપેક્ષાએ તે કાળલબ્ધિ છે, નિયત ભાવની અપેક્ષાએ તે ભવિતવ્યતા છે. કર્તાભોક્તાભાવવાળા રાગીની બુદ્ધિમાં બધું અનિયત લાગે છે પણ સર્વજનાં જ્ઞાનમાં સમસ્ત વિશ્વવ્યવસ્થા નિયત છે.
- ૪૮૮૫ ભગવાન મહાવીરદેવ આ શબ્દમાં ૧૦ અક્ષર, ઉપર પણ ૧+૨+૩+૪=૧૦ થાય છે. ૧૦,૯,૮,૭,૬,૫,૪,૩,૨,૧ ૫ નો અંક - પંચમ ગતિ-પંચમ જ્ઞાનનો, અધ્યાહાર-બાકી
- ૫૨૩૭ પત્રાંક ૧૫૭ (અ) રોજનીશી
- ૪૮૮૬ શ્રીમાન પુરુષોત્તમ આત્મિક શ્રી-શોભા-લક્ષ્મી જેમને છે તે કેવળજ્ઞાની; વિષ્ણુ અને તીર્થંકરોને છાતીમાં શ્રી વત્સ ચિહ્ન છે તે; પુરુષોમાં ઉત્તમ, શુદ્ધ-બુદ્ધ-મુક્ત પુરુષ; સર્વનું મૂળભૂત તત્ત્વ, પરમાત્મા, શ્રીકૃષ્ણ, નારાયણ
- ૪૮૮૭ મૂર્તિમાન ! યથાર્થ, આબેહૂબ, પ્રત્યક્ષ શરીર-મૂર્તિવાળું
- ૪૮૮૮ ગુરુગમ નિશ્ચય
- ૪૮૮૯ અક્ષરધામ બ્રહ્મલોક, મોક્ષ
- ૪૮૯૦ બિરાજે છે બિરાજમાન છે, વિરાજે છે, શોભે છે
- ✉ પત્રાંક ૧૫૮ કોને ?
- ૪૮૯૧ ઊં શ્રીમાન્ પુરુષોત્તમ, શ્રી સદ્ગુરુ અને સંત - ત્રણે એકરૂપ જ છે, સત્ એવ સૌમ્ય ઇદમ્ અગ્ર આસીત્ એકં એવ અદ્વિતીયમ્ । છાંદોગ્ય ઉપનિષદ્ ૬-૨-૧
- ૪૮૯૨ સત્ ત્રણે કાળમાં જેનો બાધ-નિષેધ ન થાય તે. જેની જ્ઞાનથી અથવા બીજા કશાથી નિવૃત્તિ ન થાય તે
- ૪૮૯૩ ચિત્ ત્રણે કાળમાં જે સર્વને જાણે છે તે, અલુપ્ત પ્રકાશ, આત્મા
- ૪૮૯૪ આનંદ ત્રણે કાળમાં જે પરમ પ્રીતિનો વિષય હોય તે, પરમ પ્રેમાસ્પદ
- ૪૮૯૫ ભગવદ્રૂપ આત્મરૂપ
- ૪૮૯૬ જગદાકાર જગતસ્વરૂપે, વિશ્વાકારે
- ૪૮૯૭ નિર્બાધ બાધ વિનાનું, બાધા-પીડા-હાનિ-કષ્ટ-ખંડન રહિત
- ૪૮૯૮ કુંડલાકાર કાનના એક ઘરેણાના આકારે-ઘાટે
- ૪૮૯૯ વિકાર વિ+કૃ । ફેરફાર, પરિવર્તન, શારીરિક-માનસિક બગાડ.
દ ભેદે - અસ્તિત્વ, જન્મ, વૃદ્ધિ, વિપરિણામ, અપક્ષય, વિનાશ
- ૪૯૦૦ ચ્યુત ચ્યુ । ભ્રષ્ટ, પતિત
- ૪૯૦૧ શ્રી હરિ શ્રી ભગવાન, શુદ્ધાત્મા, કેવળજ્ઞાની
- ૪૯૦૨ તિરોભાવે ત્+અસન્, તિરસ્+મૂ । અદૃશ્ય રૂપે, ગુપ્ત રીતે, નાશ રૂપે
- ૪૯૦૩ સ્વરૂપલીલા સ્વભાવ-દેખાવ-આકારના નાટક, ખેલ, અવતારે કરેલાં કામ, સ્વઆશ્રિત દશા એ જાત્યંતર છે, રાગ અને અજીવ-જડની જાતથી જ્ઞાયક પ્રભુની જુદી જાતની લીલા

૧૮૦૪	આવિર્ભાવ	આવિસ્+મ્ । અવતાર, ઉત્પત્તિ; ગુણ, ચિહ્ન, સ્વભાવ, સ્વરૂપ, પ્રકાશ, પ્રાગટ્ય
૧૮૦૫	તિરોભાવ	તિસ્+મ્ । અદૃશ્ય, અપ્રગટ, અભાવ-રહિત-વિના
૧૮૦૬	પ્રચરે છે	પ્ર+ચર્ । પ્રચાર પામે છે, વપરાય છે
૧૮૦૭	તત્ત્વમસિ	તત્+ત્ત્વમ્+અસિ । તું તે જ છો. સામવેદનું ૧ લું વાક્ય, મહાવાક્ય
૧૮૦૮	નિશ્ચય અનુભવ	નિર્+ચિ+અનુ+મ્ । ચોક્કસ-ખાતરીપૂર્વકનો, સંદેહરહિત જ્ઞાનનો અનુભવ
૧૮૦૯	'અહં બ્રહ્માસ્મિ'	'હું બ્રહ્મ છું' એમ અપરોક્ષ જ્ઞાન-સાક્ષાત્કાર, યજુર્વેદનું ૪થું મહાવાક્ય
✉	પત્રાંક ૧૫૯	કોને ?
૧૮૧૦	અચિંત્યમૂર્તિ હરિ	ન ચિંતવી-વિચારી શકાય તેવી આકૃતિ-પ્રતિમારૂપ શુદ્ધાત્મા
૧૮૧૧	અસંખ્ય પ્રકારે	સંખ્યામાં-ગણતરીમાં ન આવી શકે એટલી બધી રીતે
પૃ. ૨૩૮		
૧૮૧૨	તલસીએ છીએ	તૃષ્ । અતિ આતુર છીએ, આતુરતાથી તરફડીએ છીએ, તલસાટ છે
૧૮૧૩	અનંત પ્રદેશભૂત	અનંત દેશ-મુલક-ભૂમિમાં થયેલું-બનેલું-રહેલું, અનંતપ્રદેશવાળું
૧૮૧૪	મહા વિસ્તાર સ્થિતિ	ખૂબ વિશાળ-ફેલાવાની સ્થિતિ; અતિ બહોળા-વિશાળ પરિવાર
૧૮૧૫	વૃક્ષ સમ	વૃક્ષ સમાન
૧૮૧૬	ઈચ્છા રૂપ નિયતિ	ઈચ્છા રૂપ નિયમ, કુદરતી કાયદા, દૈવ-નસીબ-ભાવિ
૧૮૧૭	સંપેટે છે	સમેટે છે, આટોપે છે, સંકેલે છે, પતાવે છે; એકહું કરે છે
૧૮૧૮	એક એવો હું	एकोऽहं बहुस्याम् । એક એવો હું સર્વને જાણનાર રૂપે થઉં.
	બહુરૂપે હોઉં	અનેકાકાર થવાની આત્માની સ્વયંભૂ શક્તિ છે તો તેમ થવાની ઈચ્છા
✉	પત્રાંક ૧૬૦	
૧૮૧૯	ચૈતન્યાધિષ્ઠિત	વેદાંત મુજબ, ચૈતન્ય એટલે ચિત્, ચેતન, જ્ઞાન, બ્રહ્મ; ઉપાધિથી એના ૪ ભેદ - કૂટસ્થ, જીવ, ઈશ્વર, બ્રહ્મ અનુક્રમે પ્રમાતા ચેતન, પ્રમાણ ચેતન, પ્રમેય ચેતન, પ્રમા ચેતન. ચૈતન્યે સ્થાપેલું-નીમેલું-ઉપરી થઈને વસાવેલું
૧૮૨૦	વિશિષ્ટાદ્વૈત	અદ્વૈતના ૩ પ્રકારમાં - શ્રી રામાનુજાચાર્યજીના મતે બ્રહ્મ, જીવ, જડનો ભેદ છે. કારણ-કાર્ય પરમાત્મા તેથી અદ્વૈત
૧૮૨૧	શુદ્ધાદ્વૈત	શ્રી વલ્લભાચાર્યજીનો પુષ્ટિમાર્ગ - માયા રહિત શુદ્ધ બ્રહ્મના આવિર્ભાવ - તિરોભાવથી સૃષ્ટિ છે, માયાના અધ્યાસથી સૃષ્ટિ નથી.
૧૮૨૨	વિષમતા	અસમાનતા, પ્રતિકૂળતા, ગૂંચવણ, કુટિલતા, દારુણતા, વક્તા, કાર્ય-કારણ વચ્ચે મેળ ન હોય તે
પૃ. ૨૩૯		
૧૮૨૩	કલેશ	ક્લિશ્ । દુઃખ, દુઃખનું કારણ; અવિદ્યા-અસ્મિતા-રાગ-દ્વેષ-અભિનિવેશ
૧૮૨૪	અનન્ય	એકનિષ્ઠ, એકરૂપ, એકમાત્ર, અવિભક્ત, અદ્વિતીય
૧૮૨૫	વિષમ	વિ+સમ્ । અસમાન, અવ્યવસ્થિત; વિલક્ષણ; અઘરું; રહસ્યમય; વિષ્ણુ
૧૮૨૬	અકળત્વ	અ+કલ્ । કળી ન શકવાપણું, અગમ્યતા, જાણી-ઓળખી ન શકાય તેવું
૧૮૨૭	નિયતિએ યુક્ત	નિયમથી જોડાયેલી, કુદરતી કાયદા સાથે જોડાયેલી
૧૮૨૮	પ્રેરક	પ્ર+ઈર્ । પ્રેરણા કરનાર
૧૮૨૯	અબંધન	બંધન ન હોય તેવો, બંધન વિનાનો
૧૮૩૦	અભેદ	અભિન્ન નિવાસ, અભેદ નિવાસ

૪૯૩૧	સમુત્થિત	સમ્+ઉદ્+સ્થા । ઉત્પન્ન, ઉત્પન્ન, ઉઠાવવા માટે
પૃ. ૨૪૦		
૪૯૩૨	હરિરૂપ	આત્મા રૂપ
૪૯૩૩	બ્રાહ્મી સ્થિતિ	બ્રહ્મમય દશા, બ્રહ્મ રૂપ, આત્મારૂપ, તુરીય અવસ્થા, તુર્યગા
૪૯૩૪	સ્થાપિતો બ્રહ્મવાદો હિ,	સર્વ વેદાંતગોચરઃ વેદાંતમાં બધે બ્રહ્મવાદની સ્થાપના છે
૪૯૩૫	બ્રહ્મરૂપ	સચ્ચિદાનંદસ્વરૂપ, સારપદાર્થ, આત્મા, પરમાત્મા
૪૯૩૬	જડ	જે પોતાને જાણતું નથી અને બીજાને પણ જાણતું નથી એવું જે અજ્ઞાન અને તેમાંથી ઉપજેલું ભૂત, ભૌતિક પદાર્થ જડ; અજીવ-અચેતન; ખીલી
૪૯૩૭	સત્ત્વ	અસ્ । વિષ્ણુ; અસ્તિત્વ; અંતઃકરણ; સાર-તત્ત્વ; સદ્ગુણ; પ્રાણી; બળ
૪૯૩૮	રજો	રજ્જ્ । બ્રહ્મા; પ્રવૃત્તિનો કારણભૂત ગુણ
૪૯૩૯	તમો	તમસ્ । રુદ્ર, મહેશ; પ્રકૃતિનો ૧ ગુણ; આકરો સ્વભાવ, ક્રોધ
૪૯૪૦	પંચભૂત	પञ्च+મૂ । પૃથ્વી, જળ, અગ્નિ, વાયુ અને આકાશ પ મૂળ તત્ત્વ, મહાભૂત
૪૯૪૧	તિર્યંચ	તિર્યક્ । દેવ, નરક, મનુષ્ય સિવાયની ગતિ-યોનિના જીવો; વનસ્પતિ, ફળ-ફૂલ, પશુ-પંખી, જીવડાં, ૧ ઈન્દ્રિયથી ૫ ઈન્દ્રિય સુધીના જીવો, નિર્ગોદ
૪૯૪૨	નરક	દોજખ, અધોગતિ-દુર્ગતિના જીવોને રહેવાનું સ્થળ, ૭ નરક
૪૯૪૩	રૂપ-શબ્દ-સ્પર્શ-રસ-ગંધ	૫ તન્માત્રા કે ૫ સૂક્ષ્મભૂત, પંચમહાભૂતનું શુદ્ધ-સૂક્ષ્મ રૂપ
૪૯૪૪	તીરછે	તિસ્ । વાંકું, આડું, કતરાતું
૪૯૪૫	ભાસે છે	ખા । લાગે છે, દેખાય છે, જણાય છે
પૃ. ૨૪૧		
૪૯૪૬	કક્કા	ક એટલે બ્રહ્મા, સર્વ જ્ઞાન; કક્કાનો દરેક અક્ષર લઈને થતી એક કાવ્યરચના
૪૯૪૭	કેવળ પદ	કેવ્+પદ્ । આત્મપદ, સર્વજ પદ, બ્રહ્મ પદ, આત્મજ્ઞાન
૪૯૪૮	દેવ રમેશ	રમા+ઈશ । રમા=લક્ષ્મી. લક્ષ્મીપતિ, રમાપતિ, વિષ્ણુ પરમાત્મા
૪૯૪૯	પરિણત	પરિ+નમ્ । પરિણમેલી, પરિણામ પામેલી
૪૯૫૦	અવસ્તુ	અ+વસ્ । વસ્તુ નહિ તે, દ્રવ્ય નહિ તે
૪૯૫૧	પરભાવ	બીજાના ભાવ-પરિણામ
૪૯૫૨	સમવતરે	સમ્+અવ+ત્ । પ્રવેશે, ઉતરે, અવતરે
	પત્રાંક ૧૬૧	કોને ?
૪૯૫૩	હે સહજાત્મસ્વરૂપી	સહજ આત્મસ્વરૂપ અને સર્વ વિભાવથી રહિત છે તે હે શુદ્ધાત્મા !
૪૯૫૪	વિભ્રમ	વિ+ભ્રમ્ । બ્રાન્તિ
૪૯૫૫	દિગ્મૂઢ દશા	દિક્+મુહ્ । ચકિત કે છક દશા, નવાઈ પામ્યા જેવી હાલત
૪૯૫૬	શી	કિમ્+દૃશ, કીદૃશ । 'શું' ની જેમ સ્ત્રીલિંગમાં પ્રશ્નાર્થસૂચક સર્વનામ, કેવી
૪૯૫૭	ઉત્તર	ઉદ્+ત્+અપ્ । જવાબ; બચાવ; પછીનું; અતીત-ભૂતકાળ; ઉચ્ચતર
૪૯૫૮	મતિ	મન્ । બુદ્ધિ
૪૯૫૯	ગતિ	ગમ્ । ચાલ, સમજ, શક્તિ, રસ્તો
૪૯૬૦	પ્રવહ્યા કરે છે	પ્ર+વહ્ । વહ્યે જાય છે, વહેણ ચાલુ છે, રેલો ચાલ્યો જાય છે, પ્રવાહ ચાલુ છે
પૃ. ૨૪૨		
૪૯૬૧	વિશેષ ગુણ	વિ+શિષ્ । વિશિષ્ટ-વધારે-ખાસ-અસાધારણ લક્ષણ, પદાર્થના ગુણ

૪૯૬૨	દર્શનમાં	દૃશ્ । ધટ્ટદર્શનમાં, તત્ત્વજ્ઞાનની વિચારણાનાં શાસ્ત્રમાં
૪૯૬૩	આસ્થા	આ+સ્થા । શ્રદ્ધા, દૈઢતા, વિશ્વાસ
૪૯૬૪	અસ્તિત્વ	અસ્ । હોવાપણું, આત્મા છે
૪૯૬૫	નિત્યત્વ	નિ+ત્યપ્ । નિત્યતા, શાશ્વતતા, અવિનાશીપણું
૪૯૬૬	ચૈતન્યવંત	ચિત્ । જ્ઞાન-દર્શન ઉપયોગવાળો
૪૯૬૭	કર્તાભોક્તાપણું	કૃ+ધુજ્ । કરવાપણું-ભોગવવાપણું, કર્તૃત્વ, ભોક્તૃત્વ
૪૯૬૮	પરયોગનું	પર+યુજ્ । પર પ્રત્યેનું, પર સંયોગનું
૪૯૬૯	વિકલ્પ	વિ+ક્લપ્ । તર્કવિતર્ક; આ કે પેલું
૪૯૭૦	વ્યાપકપણા	વિ+આપ્ । પ્રસરીને-ફેલાઈને રહેલું, સર્વ ઠેકાણે રહેલું, વિશાળતા
૪૯૭૧	મુક્તિસ્થાન	મુક્+સ્થા । મોક્ષનું સ્થાન, સિદ્ધાલય, સિદ્ધાત્મા-મુક્તાત્માને રહેવાનું સ્થળ
૪૯૭૨	જિનોક્ત	જિન+વચ્ । જિન ભગવંતે કહેલું, સર્વજ્ઞ કથિત, કેવળી પ્રરૂપિત
૪૯૭૩	શંકા	શઙ્ક । સંદેહ, શક, વહેમ, અવિશ્વાસ, અનિશ્ચય
૪૯૭૪	ગાઉ	ગવ્યૂત્ । ૧.૫ માઈલ, ૨.૫ કિ.મી.; ૧ કોશ-૨ માઈલ, ૩.૨ કિ.મી.
૪૯૭૫	ત્રણ ગાઉનાં માણસો	૩ ગાઉ ઊંચા મનુષ્યો
૪૯૭૬	પૃથ્વીઆદિનાં સ્વરૂપ	પૃથ્વી આદિ-વગેરેનાં સ્વરૂપ
૪૯૭૭	આવડું	આવત્ । આટલું, આટલા માપનું, આટલી ઊંચાઈનું
૪૯૭૮	કામી	કમ્, કામિન્ । વિષયની ઈચ્છાવાળા, ઈચ્છુક, રસિક, અભિલાષી
૪૯૭૯	બાઝતો નથી	બાધ્ । થતો નથી, ભેટો થતો નથી, જામતો નથી
પૃ. ૨૪૩		
૪૯૮૦	દર્શન પરિષદ	પરમાર્થ પ્રાપ્ત થવા વિષે કોઈપણ પ્રકારનું આકુળવ્યાકુળપણું (પત્રાંક ૩૩૦)
૪૯૮૧	વેદાય	વિદ્ । અનુભવાય
૪૯૮૨	દુષ્ટાત્મા	દૂષ્+આત્મન્ । દૂષિત પરિણામવાળો આત્મા
૪૯૮૩	તત્કાળ	તત્+કલ્ । તરત જ, તે સમયે જ
	પત્રાંક ૧૬૨	કોને ?
૪૯૮૪	વમળ	વહેતા પાણીમાં થતું કુંડાણું, ભમરો, આવર્ત
૪૯૮૫	નિઃસંદેહ	નિસ્+સમ્+દિહ્ । સંદેહ-શંકા વિનાના, નિઃશંકિત
૪૯૮૬	અંતરાત્મા	અન્તર્+આત્મન્ । જીવાત્મા, અંતઃકરણ; સમ્યક્દૃષ્ટિ
૪૯૮૭	કેવળ ક્ષય	કેવ્+ક્ષી । સંપૂર્ણ ક્ષય, માત્ર ક્ષય
૪૯૮૮	સ્વવિચાર	સ્વ+વિ+ચર્ । આત્મવિચાર
૪૯૮૯	સત્સમાગમ	સત્સંગ, સંતના મેળાપ
૪૯૯૦	વૃત્તિ	વૃત્ । અંતઃકરણનું પરિણામ, દશા, પરિસ્થિતિ
૪૯૯૧	પ્રતિબંધ	પ્રતિ+બન્ધ્ । રુકાવટ, રોકાણ, વિઘ્ન
૪૯૯૨	સંદેહની નિવૃત્તિનો હેતુ	સમ્+દિહ્+નિ+વૃત્ । શંકા નિવારણનું કારણ
૪૯૯૩	સુલભ	સુ+લધ્ । સહેલાઈથી મળે
૪૯૯૪	વિશેષ અનાગતકાળમાં	નજીકના ભવિષ્યમાં-ભાવિમાં
૪૯૯૫	શિથિલતા	શ્લથ્ । મંદતા, ઠીલાશ; નિર્બળતા, કમજોરી; અસાવધાની
૪૯૯૬	વશવર્તીપણે	વશ્+વૃત્ । વશ થઈને, અધીન થઈને, આજ્ઞાનુવર્તી થઈને

૪૯૯૭	પત્રાંક ૧૬૩	કોને ?
૪૯૯૮	હરિ	હ+ઈન્ । આત્મા, ભગવાન
૪૯૯૯	આરત	આર્ત । આરજૂ, ગરજ
	વૃદ્ધ મર્યાદા	વૃધ્ । મૃ+યત્ । મર્યા+દા । વડીલ, ઘરડાં, ચતુર, અનુભવ-જ્ઞાન-ધર્મવૃદ્ધની આમન્યા; ૬ પ્રકારે — અવસ્થા, જાતિ, આશ્રમ, વિદ્યા, ધર્મ અને જ્ઞાન
૫૦૦૦	તિરસ્કાર	તિસ્+કૃ । ઘૃણા, અણગમો, અનાદર, તુચ્છકાર, ધિક્કાર
૫૦૦૧	મહાવિકટ	મહત્+વિ+કટ્ । મહામુશ્કેલ, મહાભયંકર, ભારે મુશ્કેલ
૫૦૦૨	અજોગ્યતા	અ+યુજ્ । યોગ્યતાનો અભાવ કે અલ્પતા
૫૦૦૩	નિષ્કપટપણું	નિસ્+કપટ । છળ-કપટ રહિતતા, સરળતા
૫૦૦૪	સર્વભૂતને વિષે	મૂ । સર્વ આત્મામાં—જીવોમાં. પોતાના મૌલિક સ્વભાવને કોઈ કાળે છોડતો ન હોવાથી ત્રણે કાળમાં જેની વિદ્યમાનતા (હોવું-થવું) છે તે, જીવ
૫૦૦૫	દાસત્વભાવ	દાસપણું, અનુચરપણું, સેવક તરીકે સેવા કરવાનો ભાવ
૫૦૦૬	સ્ખલિત	સ્ખલ્ । પતિત, ભ્રષ્ટ, ભૂલાઈ ગયેલો, ઠોકરે ચડેલો, અસફળ, અદૃશ્ય
૫૦૦૭	અંતરંગ જ્ઞાન	અંતરમાં રહેલું જ્ઞાન, આંતરિક જ્ઞાન
૫૦૦૮	દાસત્વ	આજ્ઞાંકિતતા, વિનય, સેવા, દાસપણું
૫૦૦૯	પ્રસંગી સંગ	પ્ર+સજ્ । સહવાસીની સોબત, ઘટના-બનાવનો સંગ, પરસંગ-પરિશ્રદ્ધ
૫૦૧૦	શરણાગત	શરણે આવેલા
૫૦૧૧	અનંગીકારપણું	અંગીકાર ન કરવું, અસ્વીકાર
૫૦૧૨	સમાધાન	સમ્+આ+ધા । શાંતિ, નિવારણ, સમાધિ, આત્મામાં ચિત્તની એકાગ્રતા
૫૦૧૩	અદ્ભુત	આશ્ચર્ય, અલૌકિક, નવાઈ
૫૦૧૪	અચિંત્ય	ચિંતવતાં-વિચારતાં ચિંતવી ન શકાય તેવું
૫૦૧૫	પામર પ્રાણી	કંગાલ, રાંક, તુચ્છ, સાંકડા મનનો પ્રાણધારી આત્મા
૫૦૧૬	સર્વસત્તાત્મકજ્ઞાન	કેવળજ્ઞાન જેના આઠ રુચક પ્રદેશોમાં રહેલું છે તે આત્મા પોતે. મહાસત્તા=
	જેના મધ્યમાં	દર્શન ઉપયોગ, અવાંતર સત્તા=જ્ઞાન ઉપયોગ; નાભિપ્રદેશોથી ઊઠે છે તે
	છે	ઉપયોગ જેની વચ્ચેવચ્ચે છે તે શુદ્ધાત્મા પારમાર્થિક, વ્યાવહારિક અને
	એવા હે હરિ	પ્રાતિભાસિક સત્તાનું જ્ઞાન જેની વચ્ચે રહેલું છે તેવા હે પરમાત્મા ! હે શુદ્ધાત્મા !
૫૦૧૭	પત્રાંક ૧૬૪	કોને ?
૫૦૧૮	શ્રી સૌભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૭-૧૧-૧૯૯૦
૫૦૧૯	કેવલબીજ સંપત્ર	કેવલબીજ યુક્ત, સમ્યક્દર્શન સહિત
૫૦૨૦	આપના પ્રતાપે	તમારી કૃપાએ (વિનય છે), આત્માના તેજથી-શક્તિથી-પ્રભાવથી
૫૦૨૧	પ્રભુ પ્રતાપે	આત્માના પૂર્વ કર્મના કારણે, પરમેશ્વરના પ્રતાપે
૫૦૨૨	સર્વગુણસંપત્ર	શક્તિએ પરિપૂર્ણ
૫૦૨૩	અપલક્ષણ	દોષ, દુર્ગુણ, અટકચાળો, માર્દું શુકન-નિશાની; લક્ષણથી ઓછું (અપમાન-અપયશની જેમ) એટલે કે, અતિવ્યાપ્તિ અને અવ્યાપ્ત દોષવાળું તે; ભગવાન આત્મા પોતાની ચીજને — ત્રિકાળી પરિપૂર્ણ પ્રભુતાને ન માને અને પર્યાયને

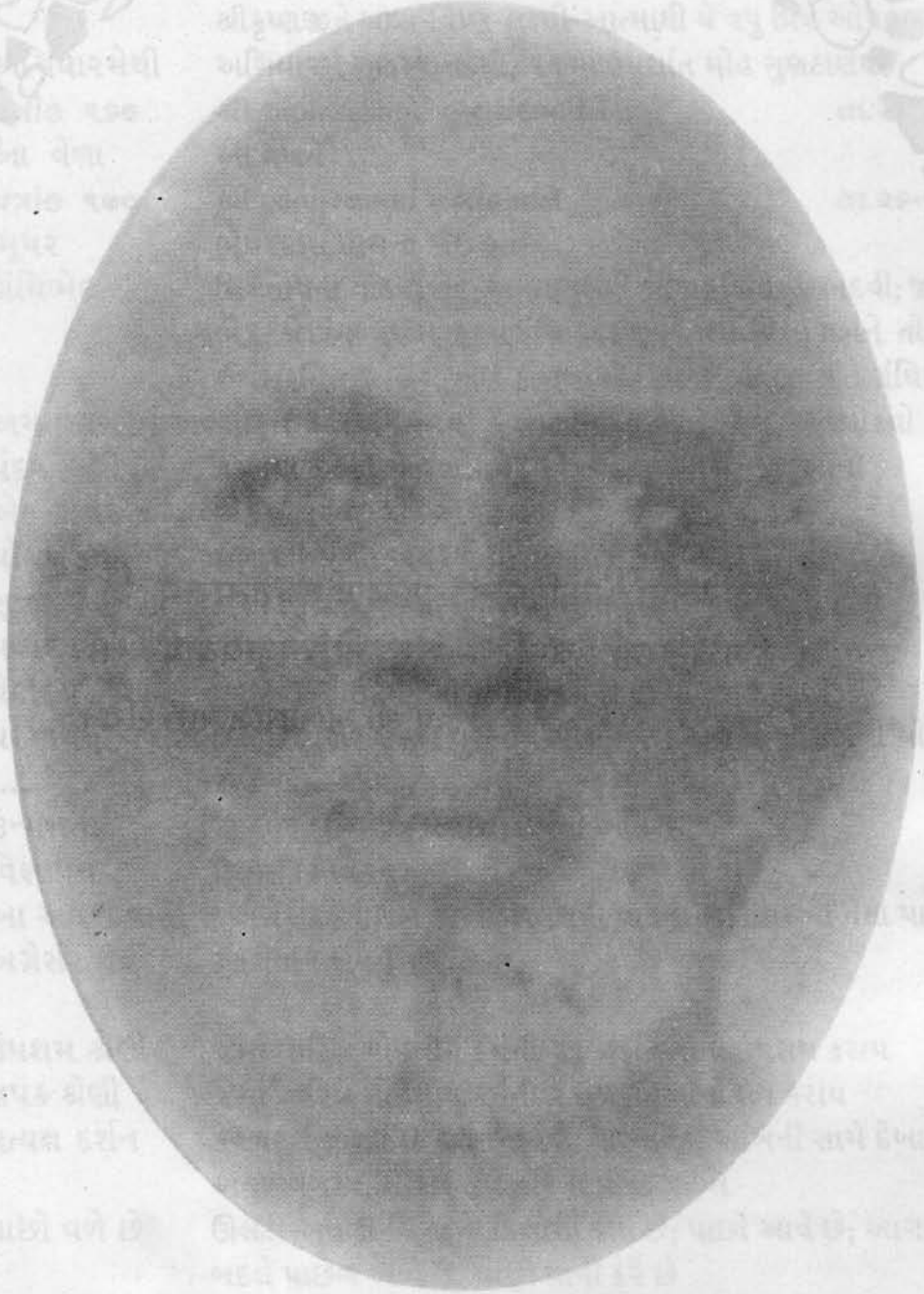
		રાગાદિ જેટલો જ પોતાનો માને તે અપલક્ષણ. આત્મા શક્તિએ પરિપૂર્ણ છે પણ તેની પર્યાયમાં વિકાર છે તે તેનું અપલક્ષણ.
૫૦૨૨	વિચિત્ર	વિ+ચિત્ર । નવાઈ પમાડતું, અદ્ભુત, વિલક્ષણ, રંગબેરંગી તમાશો
૫૦૨૩	લીલા	નાટક, ખેલ, કીડા, અવતારે કરેલાં વિચિત્ર કામ; અજાયબી; ગમ્મત, ચેષ્ટા. જેનાથી દૂર જવાનું મન થાય જ નહીં, જેમાં તન્મય બની જવાય, જેનું આલંબન પ્રાપ્ત કરાય તે લીલા. સમ્યગ્દર્શનની રસમય વિશિષ્ટ કીડા
૫૦૨૪	અલેખે	એળે, નકામી, વ્યર્થ, ફોગટ; લક્ષ વિનાની
૫૦૨૫	નિઃશંકપણાની	નિસ્+શંકા । શંકા વિનાની
૫૦૨૬	નિર્ભયપણાની	નિર્+ભય । ભય વિનાની
૫૦૨૭	નિર્મૂઝનપણાની	નિસ્+મુર્ચ્છના । મૂઝવણ વિનાની
૫૦૨૮	નિઃસ્પૃહપણાની	નિસ્+સ્પૃહા । ઈચ્છા વિનાની
૫૦૨૯	કરુણાસાગર	ગુપ્ત રહેલાની સ્વરૂપદયા-નિશ્ચયદયાના દરિયારૂપ આત્માની
૫૦૩૦	અનહદ ધ્વનિ	અનાહત નાદ, અંતર્ધ્વનિ; વગર વગાડ્યે આપોઆપ વાગે તે; આઘાત વિના એની મેળે થતો અવાજ; શ્વાસોચ્છ્વાસ લેતાં મૂકતાં થતો 'સોહં સોહં' અવાજ; અનાહત નાદ કે અનહદ વાજાં ૧૦-૧૨ પ્રકારે :
		૧. ચિણ્ણિ : તમરાં જેવો. ચિણ્ણિ એટલે રાત્રે તીણો અવાજ કરતું વનવાસી જીવડું
		૨. ચિચિણ્ણી : ચકલી જેવો. શરીરના અંગ ત્રુટવા જેવું થાય
		૩. ઘંટ : રણકાર સાંભળતાં ચિત્તમાં દૃશ્ય વિષે ખિન્નતા થાય
		૪. શંખ : આ નાદથી શિર કંપે
		૫. વીણા : આ નાદથી તાળવું ઝવે, સુધારસ ઝરે
		૬. તાલ : અમૃતનું પાન, ઉપભોગ થાય
		૭. વાંસળી ગુહ્ય પદાર્થનું જ્ઞાન થાય
		૮. તબલા : પરાવાણીનો-૪થી વાણીનો અનુભવ થાય
		૯. ભેરી : દિવ્યદૃષ્ટિ તથા અંતર્ધાન-અદૃશ્ય થવાની શક્તિ પ્રાપ્ત થાય
		૧૦. મેઘ : સાધક બ્રહ્મરૂપ થાય, પરમાત્મા થાય
૫૦૩૧	મણા	મન્+આક્, મનાક્ । ખામી, ઊણપ, ખોટ, ઓછપ, કમ, મંદતા
૫૦૩૨	ગાડીઘોડાની ઉપાધિ	આજીવિકાની કે વધુ પૈસા બનાવવાની ચિંતા; રેલ-મોટર-ઘોડાગાડીના અવાજનું પ્રદૂષણ
૫૦૩૩	જગતની લીલાને	દુનિયાના ખેલને. જેમ જાદુનો ખેલ જોનારો જાદુને માણતો હોવા છતાં તે અવાસ્તવિક છે તેમ સમજીને તેમાં લિપ્ત થતો નથી તેમ જીવન્મુક્ત બધા વ્યવહારમાં સામેલ થતો હોવા છતાં લેપાતો નથી
૫૦૩૪	બેઠાં બેઠાં	બેસી રહીને, શાંતિથી, ઠંડે કલેજે, કામ કર્યા વગર
૫૦૩૫	મફતમાં જોઈએ	છીએ કિંમત આપ્યા-ચૂકવ્યા વિના, સાક્ષી ભાવે, દ્રષ્ટાભાવે, સ્થિતપ્રજ્ઞ થઈને
પૂ. ૨૪૬	પત્રાંક ૧૬૬	તા. ૧૮-૧૧-૧૯૯૦
૫૦૩૬	આગમ	આ+ગમ્ । શાસ્ત્ર, સૂત્ર, સિદ્ધાંત; આપ્ત પુરુષ પાસેથી આવેલું
૫૦૩૭	માયિક સુખ	માયા+ઠન્ । લૌકિક-દુન્યવી-ભૌતિક-નાશવંત-મોહયુક્ત-સંસારનું સુખ
૫૦૩૮	અર્પણબુદ્ધિ	સમર્પણ, શરણાગતિ, આપી દેવાની-ભેટ ધરવાની વૃત્તિ

૫૦૩૯	સત્	અસ્ । સદ્ગુરુ, સંત; અસ્તિત્વનું ભાન; ઉત્પાદ-વ્યય-ધ્રોવ્યયુક્ત છે તે
૫૦૪૦	વાર્તાનો	વૃત્તિ । વાતનો, હકીકતનો, વૃત્તાંતનો, બીનાનો, વિષયનો, પ્રસંગનો
૫૦૪૧	બે અક્ષરમાં	જ્ઞાન, જ્ઞાનીમાં
✉	પત્રાંક ૧૬૭	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ તથા અંબાલાલભાઈને તા. ૨૩-૧૧-૧૯૯૦
૫૦૪૨	નિર્વિકલ્પ જ્ઞાન	અલૌકિક અનુભવવાળું, સ્થિર, ભેદ-વિકલ્પ વિનાનું; સંવેદન જ્ઞાન, નિરપેક્ષ-ઉપલબ્ધિ, બૌદ્ધ દર્શન મુજબ પ્રમાણ
૫૦૪૩	ધર્મજ	ગુજરાતના ચરોતર પ્રદેશનું ગામ, તારાપુર ૨૦ કિ.મી., અગાસ ૨૪ કિ.મી.
૫૦૪૪	કબીર સંપ્રદાયી	કબીરજીને માનનારા, કબીરપંથી
૫૦૪૫	ઠરશો	ગણાશો, લેખાશો
૫૦૪૬	ભિન્નભાવ	જુદાઈ
૫૦૪૭	મલાતજ	ગુજરાતના ચારુતર પ્રદેશમાં ગામ, બાંધણી ૧૦ કિ.મી., અગાસ ૨૬ કિ.મી.
૫૦૪૮	સમેત	સમ્+આ+ઇ । સહિત, સંયુક્ત, સાથે, એકત્રિત, અન્વિત
૫૦૪૯	નિઃસંદેહ દૃષ્ટિ	નિસ્+સન્દેહ । શંકા-સંદેહ વિનાની દૃષ્ટિ, બેલાશક દૃષ્ટિ
પૃ. ૨૪૭		
૫૦૫૦	જ્ઞાનાવતાર પુરુષ	જ્ઞાની, જ્ઞાનનિષ્ઠ, જ્ઞાનપતિ, જ્ઞાનવાન પુરુષ, જ્ઞાનમૂર્તિ, જ્ઞાનપ્રધાન, પ્રગટ જ્ઞાની, જ્ઞાનનો જ અવતાર
૫૦૫૧	નિર્વિસંવાદપણે	નિસ્+વિ+સમ્+વદ્ । અવિરોધપણે, સુસંગત રીતે
૫૦૫૨	મત	મન્ । સંપ્રદાય, અભિપ્રાય
૫૦૫૩	વિદ્યમાન	જીવતા, હયાત, હાજર, વર્તમાન, અસ્તિત્વમાં
૫૦૫૪	યુવાવસ્થાના પહેલા ભાગમાં	બ્રહ્મચર્યાશ્રમમાં; ૨૫ વર્ષની અંદરના; ઓછી ઉંમરના
૫૦૫૫	વ્યવહારમાં બેઠા છતાં	વ્યાપારમાં-સંસારમાં-ગૃહસ્થાશ્રમમાં હોવા છતાં
૫૦૫૬	નિરાગ્રહપણું	આગ્રહ ન હોવો તે, આગ્રહરહિતતા
૫૦૫૭	ઊગતો નથી	ઉદ્+ઇ । થતો નથી, જન્મતો નથી, ઉદય પામતો નથી, ઉત્પન્ન થતો નથી
૫૦૫૮	ઈશ્વરેચ્છા	ઈશ્વર+ઇચ્છા । પરમાત્માની ઈચ્છા; પોતાની ઈચ્છા
૫૦૫૯	પ્રગટપણે	ખુલ્લુંખુલ્લા, જાહેરમાં
૫૦૬૦	મૌન વિસ્મૃત કર્યું	મૌન ન રાખ્યું, બોલ્યા
૫૦૬૧	રાજી	રજ્જી । પ્રસન્ન, ખુશ; સંમત
૫૦૬૨	મુક્તાત્મા	મુચ્+આત્મન્ । સિદ્ધાત્મા, જન્મ-મરણથી છૂટી ગયેલા આત્મા
૫૦૬૩	ભાવાર્થ	તાત્પર્ય, મતલબ
પૃ. ૨૪૮		
૫૦૬૪	મન મળ્યાનો જોગ	મળતાવડાપણું, મનની એકરૂપતા લાગે
૫૦૬૫	સિદ્ધાંત ભાગ	સિધ્+અન્ત । પૂરી તપાસ-વિચારણા પછી સાચો સાબિત થયેલો નિશ્ચય મત
✉	પત્રાંક ૧૬૮	શ્રી સૌભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૪-૧૧-૧૯૯૦
૫૦૬૬	ભામે	ધ્રમ્ । ભ્રમણામાં; વહેમમાં; ભામિની-સ્ત્રી-સુંદર યુવાન સ્ત્રીમાં
૫૦૬૭	કૃષ્ણનો	કૃષ્ । સદ્ગુરુનો, પરબ્રહ્મનો
૫૦૬૮	હસતાં રમતાં	કોઈપણ ક્રિયા કરતાં; અનાયાસે-વિના પ્રયત્ને-સહજ
૫૦૬૯	હરિ	હ । આત્મા

૫૦૭૦	લેખું	उद्+इ । गणुं, मानुं
૫૦૭૧	મુક્તાનંદ	સ્વામીનારાયણ સંપ્રદાયના(ઉદ્ધવ સંપ્રદાયના) સહજનંદ સ્વામીના શિષ્ય, ઈ.સ.૧૭૬૦-૧૮૫૧, ગઢડામાં મૃત્યુ, 'ઉદ્ધવ ગીતા'ના રચયિતા
૫૦૭૨	ઓધા	ઉદ્ધવજી; શ્રીકૃષ્ણજીના કાકા, ભક્ત અને મિત્ર; યાદવોના અગ્રેસર; શ્રીકૃષ્ણજીને બ્રહ્મા-વિષ્ણુ-લક્ષ્મી-આત્માથી યે વધુ પ્રિય ઓધવજી
૫૦૭૩	અગિયારમેથી	અગિયારમે ગુણસ્થાનકેથી, ૧૧મા ઉપશાંત મોહ ગુણઠાણેથી
	પત્રાંક ૧૬૯	શ્રી અંભાલાલાભાઈ લાલચંદભાઈને
૫૦૭૪	આ વેળા	આ વખતે
પૂ.૨૪૯	પત્રાંક ૧૭૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને
૫૦૭૫	ભૂધર	ભૂધરદાસ નામના કોઈ ભાઈ
૫૦૭૬	ગ્રંથિભેદ	મિથ્યાત્વની ગાંઠનો છેદ; અનંતાનુબંધી કષાયોની ચોકડી ભેદવી; જડ ને ચેતનનો ભેદ; વેદાંત મુજબ હૃદયગ્રંથિ એટલે ચિત્તમાંની ઈચ્છાને તોડીને આત્મા ઈચ્છારહિત, અસંગ, ત્રણે કાળમાં એકરૂપ છે એવું જ્ઞાન તે ગ્રંથિભેદ
૫૦૭૭	અમૃતસાગરનું	અવલોકન (અમૃતમય) કેવળજ્ઞાન આત્માને જોવો, અવલોકવો
૫૦૭૮	પંદર અંશે	૧૫ ભાગે-ખંડે-અવયવે-ભેદે-વિકલ્પે-ગુણે-ધર્મે, ૧૫ આની
૫૦૭૯	એક અક્ષરે	એક અક્ષરે ય, એક અક્ષરે પણ
૫૦૮૦	યોગપુરુષ	મેળાપી, સંગી; અનુકૂળ-યોગ્ય-કુશળ આત્મા
૫૦૮૧	સૂત્ર	સૂત્ર । સિદ્ધાંત, શાસ્ત્ર, ટૂંકાણમાં બનાવેલા સિદ્ધાંત; સૂત, દોરો
૫૦૮૨	પથ્થર પર પાણીના ચિત્ર જેવું	મૂર્ખને શિખામણ જેવું
૫૦૮૩	વેદોદય	પુરુષવેદનો ઉદય, ભોગાવલી કર્મનો ઉદય
૫૦૮૪	પરમાર્થની વર્ષાઋતુ	પરોપકાર-ઉત્તમ પુરુષાર્થ-મોક્ષ-પરમ તત્ત્વના વરસાદની મોસમ
૫૦૮૫	રાજચંદ્ર; સ્વરૂપ
૫૦૮૬	ઉન્મત્તતા	उद्+मद् । ઉન્માદ, ઘેલછા, હર્ષનો અતિરેક
૫૦૮૭	વિજ્ઞાપન	वि+ज्ञा । નિવેદન
૫૦૮૮	આ અલખ વાર્તાના અગ્રેસર આગળ	આ અલક્ષની વાતના-ઈતિહાસના નેતા પાસે
૫૦૮૯	અગ્રેસર થવું	આગેવાન બનવું
પૂ.૨૫૦		
૫૦૯૦	ઉપશમ શ્રેણી	જેમાં ચારિત્ર મોહનીય કર્મની ૨૧ પ્રકૃતિઓનો ઉપશમ કરાય
૫૦૯૧	ક્ષપક શ્રેણી	જેમાં ચારિત્ર મોહનીય કર્મની ૨૧ પ્રકૃતિઓનો ક્ષય કરાય
૫૦૯૨	પ્રત્યક્ષ દર્શન	કેવળદર્શન; ક્ષાયિક દર્શન; સ્પષ્ટ, વાસ્તવિક, આંખની સામે દેખાતું, અનુભવગમ્ય; સાકાર રૂપે હરિની પ્રગટ પ્રાપ્તિ
૫૦૯૩	પાછો વળે છે	ઊલટી-અવળી-વિરુદ્ધની દિશામાં જાય છે; પાછો આવે છે; આગળ જવાની બદલે પાછળ આવે છે, પાછી પાની કરે છે
૫૦૯૪	દશ પૂર્વધારી	૧૦ પૂર્વનો અભ્યાસી; ૧૨મા દૃષ્ટિવાદ અંગનો એક ભાગ તે ૧૪ પૂર્વ. પૂર્વ એટલે જેને લખવા માટે એક હાથી પ્રમાણ શાહીની જરૂર પડે એટલું શાસ્ત્રજ્ઞાન, પૂર્વ એટલે જિનાગમમાં પહેલાં લખાયાં તે શાસ્ત્ર. ૧૪ પૂર્વમાં ઉત્તરોત્તર પૂર્વને લખવા માટે પૂર્વપૂર્વથી બેવડી શાહીની જરૂર પડે એમ ઉત્તરોત્તર મોટાં થતાં જાય, આવા ૧૦-૧૦ પૂર્વ ભણેલા દશપૂર્વધારી

महादेव्याः कुक्षिरत्नं शब्दजीतवरात्मजम् ।
राजचन्द्रमहं वन्दे तत्त्वलोचनदायकम् ॥
पू.श्री अंबालालभाई रचित

કૃપાળુદેવનો પ્રભુશ્રીજીને પ્રથમ પત્ર
પત્રાંક ૧૭૨

શ્રી લઘુરાજ સ્વામી - શ્રી લલ્લુજી મુનિ
વિ. સં. ૧૯૧૦ - વિ. સં. ૧૯૯૨
ઈ.સ. ૧૮૫૪ - ઈ.સ. ૧૯૩૬
વટામાણ : અગાસ

૫૦૯૫	યોગબળ	આત્મશક્તિ, યોગ-સંયોગથી પ્રાપ્ત થતી શક્તિ
૫૦૯૬	પડખાં	પ્રતિકક્ષ । પાસાં, બાજુઓ, દૃષ્ટિકોણો; પક્ષ; મદદ
૫૦૯૭	વિ.આ.	વિનિત-આજ્ઞાંકિત રાયચંદ; વિશેષ આજ્ઞાંકિત; વિશેષ આદરણીય
✉	પત્રાંક ૧૭૧	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા.૨૬-૧૧-૧૯૯૦
૫૦૯૮	શ્રેણી	દશા
૫૦૯૯	માર્ગનો ક્રમ	માર્ગનો રિવાજ, ધારો; વસ્તુસંકલના, શ્રેણી, હારમાળા
૫૧૦૦	વીસર્યા	ભૂલ્યા
✉	પત્રાંક ૧૭૨	મુનિ શ્રી લલ્લુજીને (શ્રી લઘુરાજ સ્વામી-પ્રભુશ્રીજીને) તા.૨૬-૧૧-૧૯૯૦
૫૧૦૧	સત્ જિજ્ઞાસુ	સત્ (આત્મતત્ત્વ)ને પામવાની-જાણવાની ઈચ્છાવાળા
૫૧૦૨	માર્ગાનુસારી મતિ	માર્ગને અનુસરવાની જેની બુદ્ધિ-માન્યતા થઈ છે તે. “તેવા (આત્મજ્ઞાની) પુરુષની નિષ્કામ ભક્તિ અબાધાએ પ્રાપ્ત થાય એવા ગુણો જે જીવમાં હોય તે જીવ ‘માર્ગાનુસારી’ હોય એમ જિન કહે છે” (પત્રાંક ૪૩૧)
૫૧૦૩	મોહમયી	મોહમય, મૂર્ચ્છા પમાડે, બેભાન કરી દે તેવું મુંબઈ શહેર
૫૧૦૪	આહ્વાદ	આ+હ્વાદ । પ્રસન્નતા, આનંદ, હર્ષ
૫૧૦૫	પોતાને પોતા વિષેની	પ્રાકૃતમાં પોત્ત ।, પોતાપણું, આત્માને આત્મા વિષે
૫૧૦૬	અવાચ્ય	અ+વાચ્ । ન કહી શકાય તેવું, અકથ્ય
૫૧૦૭	અદ્ભુત વિચારણા	અત્+મા । અપૂર્વ-વિસ્મયજનક, પ્રબળ-બળવાન વિચારણા
૫૧૦૮	મુખાકૃતિ	ખન્+આ+કૃ । મુખમુદ્રા
૫૧૦૯	હૃદય	હૃદ+ઇ । અંતઃકરણ, આત્મા, દિલ, મન
પૃ.૨૫૧		
૫૧૧૦	મન, વચન, કાયાની પ્રત્યેક ચેષ્ટા	બધી અવસ્થા, હાવભાવ, રીતભાત, ઉત્સાહ, સામર્થ્ય
૫૧૧૧	નિદિધ્યાસન	નિ+ધ્યૈ+સન્ । નિરંતર-અખંડ ચિંતવન, બ્રહ્મમાં ચિત્તની એકાકાર વૃત્તિ
૫૧૧૨	સર્વ પ્રદેશે	બધી જગ્યાએ, આત્માના પ્રદેશે પ્રદેશે, રોમેરોમ; બધા પ્રાંતે-સ્થાને; નિર્ણયે
૫૧૧૩	મિતિ	મા+ક્તિન્ । તારીખ-તિથિ; યથાર્થ જ્ઞાન, પ્રમાણ, લક્ષમણરેખા, મર્યાદા
૫૧૧૪	સમ્મત	સમ્+મન્ । સહમત, રાજી, ધ્યાનું
૫૧૧૫	વિજ્ઞાપન	વિ+જ્ઞા+પુક્ । સૂચના, અનુરોધ, શિક્ષણ, નિવેદન, પ્રાર્થના
✉	પત્રાંક ૧૭૩	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ યાદિને તા.૨૯-૧૧-૧૯૯૦
૫૧૧૬	આ—ને	પોતાને, આ પત્ર લખનારને, કૃપાળુદેવને
૫૧૧૭	ખુલ્લી કલમથી	યોખ્ખેયોખ્ખું, સ્પષ્ટ, સાફસાફ, યોખ્ખુંચણક
પૃ.૨૫૨	પત્રાંક ૧૭૪	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા.૧-૧૨-૧૯૯૦
૫૧૧૮	કથતા રહેશો	કથ્ । કહેતા-બોલતા-ટીકા-વિવેચન કરતા રહેશો, વાત કહેતા રહેશો
✉	પત્રાંક ૧૭૫	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈ તા.૪-૧૨-૧૯૯૦
૫૧૧૯	અત્ર	ઇદમ્, एतद्+त्रल् । અહીં; આમાં
૫૧૨૦	જિજ્ઞાસુ ભાવ	જ્ઞા+સન્+उ+भू । તત્ત્વ જાણવાની ઈચ્છા, ખોટી પકડ મૂકી દેવાની ભાવના
✉	પત્રાંક ૧૭૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૫-૧૨-૧૯૯૦
૫૧૨૧	દીપચંદજી મુનિ	લીંબડી સંપ્રદાયના સાધુ, ગુંદાલા-કચ્છના, વિ.સં.૧૯૦૧માં અંજારમાં દીક્ષા, તેમના પ્રમુખપદે લીંબડીમાં અનેકવાર સાધુસંમેલન, નાગજી સ્વામીને જવાબદારી સોંપતા તે

૫૧૨૨	જીવ-મુક્ત	જીવ, જીવત્+મુચ્ । છતે દેહે માયાનાં-કર્મનાં બંધનમાંથી છૂટેલા; જીવન વ્યવહારોને જાદુના ખેલની જેમ અવાસ્તવિક સમજીને ભોગવનાર
૫૧૨૩	ભવસ્થિતિની પરિપક્વતા	ભવસ્થિતિ પાકવી, ભવલબ્ધિ પ્રાપ્ત થવી. કાળલબ્ધિ એટલે સમ્યક્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રની પ્રાપ્તિ. ૩ પ્રકારે : કાળલબ્ધિ, કર્મલબ્ધિ અને ભવલબ્ધિ. અર્ધપુદ્ગલપરાવર્તનકાળ જેટલો સંસાર બાકી રહે તે કાળલબ્ધિ. અંતઃક્રોડાક્રોડી સાગરના કર્મોનો સ્થિતિબંધ અને એથી સંખ્યાત હજાર સાગર ઓછાં કર્મ સત્તામાં રહે તે કર્મલબ્ધિ. જે જીવ પંચેન્દ્રિય હોય, સંજી હોય, પર્યાપ્તઅવસ્થાવાળો હોય અને બધાંથી વિશુદ્ધપરિણામી હોય ત્યારે તેને ભવલબ્ધિની પરિપક્વતા કહેવાય
૫૧૨૪	દીનબંધુની કૃપા	ઈશ્વરની કૃપા, ભગવત્કૃપા
૫૧૨૫	ગળકાં	ગલ્ । ડૂબકાં, ડૂબતી વખતનાં ડસકાં
૫૧૨૬	દંભ	દમ્ભ્ । ડોળ, ઢોંગ, પાખંડ, કપટ, આડંબર
૫૧૨૭	પરમ શોચનીય	અતિ વિચારવા જેવું; ખૂબ શોક કરવા યોગ્ય
૫૧૨૮	કરુણાર્દ્ર	કૃ+ઉનન્+અર્દ+સ્ક । અનુકંપાસભર, દયાથી ભીનાં, ક્રોમળ-મુલાયમ
પૃ. ૨૫૩		
૫૧૨૯	પ્રતિપાદન કરવી	પ્રતિ+પદ્ । નું જ્ઞાન કરાવવું, સ્થાપવી, શરૂ કરવી, સમર્થન કરવી
૫૧૩૦	કરપાત્ર	હાથ એ જ પાત્ર, બે હથેળી ભેગી કરતાં બનતો ખોબો
૫૧૩૧	નિવૃત્તિ	નિ+વૃત્ । સમાપ્તિ
૫૧૩૨	વાર્તા	વૃત્ । વાત, બીના, ઈતિહાસ
૫૧૩૩	સત્સાક્ષી	સત્+સહ્+અક્ષિ+ઈનિ । સાચો-વિદ્યમાન-હાજર-નજરોનજર જોનાર
૫૧૩૪	પરમાર્થ માર્ગ	મોક્ષનો માર્ગ
૫૧૩૫	અલખ 'લે'માં	અ+લક્ષ્ । ચર્મચક્ષુથી, ઈન્દ્રિયોથી, વિકલ્પથી કે પરાશ્રયથી જણાય તેવો નથી તે અલખ, અદૃષ્ટમાં, આત્માની લય, લગની, લેહમાં; નિર્વિકલ્પ સમાધિમાં
૫૧૩૬	યોગે કરીને	મન-વચન-કાયાથી
૫૧૩૭	અલખ સમાધિ	અલક્ષ્ય એવા આત્માનાં પરિણામની સ્વસ્થતા
૫૧૩૮	અબધુ	આત્મા; અસંગ
૫૧૩૯	કળિયુગ	કલ્+ઈન્+યુજ્ । ૪ લાખ ૩૨ હજાર વર્ષનો, ઈ.સ.પૂ.૩૧૦૨ વર્ષની ફેબ્રુ. ૧૩થી આરંભ, ૪ યુગમાં ૪થો (સત્ યુગ-ત્રેતાયુગ-દ્વાપર યુગ-કળિયુગ)
૫૧૪૦	વિદેશ ગયાં છે	ગુમ થયા છે, પલાયન થઈ ગયા છે, ફરાર થયા છે, ગેરહાજર છે, વિદાય લીધી છે, શૂન્યાવકાશ છે, ખાલીપો છે, બાદબાકી છે, હડતાલ પર છે
૫૧૪૧	ઈચ્છના	ઈચ્છા, એષણા
૫૧૪૨	નિશ્ચળ	નિસ્+ચલ્ । સ્થિર, અચળ, અટળ, અપરિવર્તનીય
૫૧૪૩	દંડવત્	આડી લાકડીની જેમ, સાષ્ટાંગ સપાટ થઈને-આઠે અંગ સહિત (નમસ્કાર)
✉	પત્રાંક ૧૭૭	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને
૫૧૪૪	ગ્રહાયેલા	ગ્રહ્ । ગ્રહણ કરાયેલા
૫૧૪૫	જય પમાશે	જી । પ્ર+આપ્ । વિજય મળશે, જીત થશે

તા. ૧૧-૧૨-૧૯૯૦

૫૧૪૬	પત્રાંક ૧૭૮	શ્રી અંભાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૨-૧૨-૧૯૯૦
૫૧૪૭	સ્પષ્ટ ધર્મ આપવો	ખુલ્લુંખુલ્લા-ચોખ્ખો ધર્મબોધ આપવો	
૫૧૪૮	પૃ.૨૫૪		
૫૧૪૯	યથાયોગ્ય જિજ્ઞાસાપણું	જોઈએ તેવી જિજ્ઞાસા	
૫૧૫૦	આ સંતની	આ પોતે સત્પુરુષની; આગળ લખી તે વાત	
૫૧૫૧	પત્રાંક ૧૭૯	કોને ?	તા. ૧૩-૧૧-૧૯૯૦ થી તા. ૧૨-૧૨-૧૯૯૦ દરમિયાન
૫૧૫૨	ઉપશમ ભાવ	કર્મોના ઉપશમથી આત્મામાં પ્રગટ થતો ભાવ, આત્માને કર્મો સત્તામાં હોવા છતાં થોડા સમય માટે તેના ઉદયનો સર્વથા અભાવ, શાંત ભાવ	
૫૧૫૩	સોળ ભાવનાઓ	તીર્થંકર નામકર્મ બંધાય તેવી ૧૬ કારણભાવના, શ્રે.આમ્નાયમાં ૨૦ સ્થાનક. દર્શનવિશુદ્ધિ, વિનયસંપન્નતા, શીલવ્રતમાં અનતિચાર, અભીક્ષણ જ્ઞાનોપયોગ, સંવેગ, શક્તિત: ત્યાગ, શક્તિત: તપ, સાધુસમાધિ, વૈયાવૃત્તિ, અરિહંતભક્તિ, આચાર્યભક્તિ, બહુશ્રુતભક્તિ, પ્રવચનભક્તિ, આવશ્યક અપરિહાણિ, સન્માર્ગ પ્રભાવના, પ્રવચન વાત્સલ્ય	
૫૧૫૪	ભૂષિત	ભૂષ્ । શોભિત, શોભાયમાન, સજ્જ	
૫૧૫૫	મત્સર ભાવ	મદ્+સસ્ । જલન, દુષ્ટતા; ઈર્ષા, દ્વેષ, અદેખાઈ, ક્રોધ, પર સંપત્તિની અસહિષ્ણુતા. મહાવીર સ્વામીના મરીચિના ભવમાં “ધર્મ ત્યાં પણ છે, અહીં પણ છે” તેવો ભાવ	
૫૧૫૬	ક્ષાયિક ભાવ	કર્મોના ક્ષયથી થતો ભાવ	
૫૧૫૭	નિયમા	નિ+યમ્ । નિશ્ચયે અવશ્ય હોય તે, નિયમ, નક્કી, ચોક્કસ, પ્રાકૃત-અર્ધમાગધી ભાષામાં નિયમ માટે વપરાતો શબ્દ	
૫૧૫૮	પત્રાંક ૧૮૦	શ્રી સોભાગભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૫-૧૨-૧૯૯૦
૫૧૫૯	કચવાયાનું	કચ્ । મનમાં મૂંઝાયા, દિલગીર થયા	
૫૧૬૦	નિયમન	નિ+યમ્ । નિયંત્રણ, મર્યાદા, કાબૂ, વ્યવસ્થા	
૫૧૬૧	ખુમારી	મસ્તી, નશો, ઘેન, ખુમાર	
૫૧૬૨	અમરવરમય	અભેદ ભાવ, પ્રભુ પ્રભુ લય, આત્મામય, પરમાત્મામય અમર=ઈન્દ્ર; સોનું; ૩૩ કે ૩૩ કરોડ; ચિરંજીવી, અવિનાશી; પારો	
૫૧૬૩	રામ હૃદે વસ્યા	સમ્યક્દર્શન થયું, આત્મા આત્મા થઈને બેઠી	
૫૧૬૪	અનાદિના ખસ્યાં	અનાદિકાળનાં આવરણ દૂર થયાં	
૫૧૬૫	સુરતિ ઈં હસ્યાં	ધ્યાનવૃત્તિ, ઊંડું એકતાન, મુખમુદ્રા, ચિત્તપ્રસન્નતા, બ્રહ્મ એકાકારતા, યાદ, જાગૃતિમય આત્મરમણતાની પ્રસન્નતા, ખૂબ આનંદ ને સુખ, લગની, સૂધ	
૫૧૬૬	સ્યાદ્વાદ	સ્યાત્+વદ્ । અનેકાંતવાદ; દરેક વસ્તુને એકથી વધારે બાજુ — ધર્મો હોય છે તે બધાને લક્ષમાં રાખીને કોઈ એક અપેક્ષાપૂર્વક બોલવું	
૫૧૬૭	આ ક્ષેત્રે જન્મેલો	આ ભરતક્ષેત્રે જન્મેલો; ૫ ભરત-૫ ઐરાવત-૫ મહાવિદેહ એ ૧૫ ક્ષેત્રો કર્મભૂમિનાં છે જ્યાંથી મોક્ષે જવાય, બાકીની ૩૦ અકર્મભૂમિમાંથી ન જવાય	
૫૧૬૮	આ કાળનો જન્મેલો	આ અવસર્પિણી કાળના પમા આરામાં જન્મેલો	
૫૧૬૯	સર્વથા	સર્વ+થાલ્ । સર્વ પ્રકારે, બધી રીતે, બિલકુલ, સંપૂર્ણત:	
૫૧૭૦	મહાવિદેહ	આપણે રહીએ છીએ તે જંબુદ્વીપનું ભરતક્ષેત્ર છે. જંબુદ્વીપમાં ઐરાવત અને મહાવિદેહ ક્ષેત્ર પણ છે. સૌથી મોટાં અને વચ્ચે રહેલાં મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં ૩૨	

વિજય (ભાગ-પ્રદેશ) છે, જ્યાં ૨૦ તીર્થંકર સદા-સર્વદા હોય જ છે અને જ્યાંથી યોગ્ય જીવો કાયમ મોક્ષે જઈ શકે છે.

પૃ. ૨૫૫

૫૧૬૭

જંબુસ્વામી

મહાવીર સ્વામીના પ મા ગણધર સુધર્માસ્વામીના શિષ્ય; ૨૧ મા કામદેવ

૫૧૬૮

સુધર્મા સ્વામી

મહાવીર સ્વામીના પ મા ગણધર, તેમનાં રચેલાં આગમ હાલ છે.

૫૧૬૯

મિથ્યાત્વ

મિથ્ । મિથ્યાપણું, મિથ્યાદર્શન, સમ્યક્ત્વ-સમકિત ન હોવું તે. કુદેવ, કુગુરુ, કુધર્મને માને તે; જોડનો ભાવ, દેહ અને આત્મા જુદો છે તેવું ભાન ન હોવું તે, મુખ્ય પ પ્રકાર : અભિગ્રહિક, અનાભિગ્રહિક, આભિનિવેશિક, સંશય, વિનય નાગિયેર, ઉત્તમ ફળ

૫૧૭૦

શ્રીફળ

સંચોડી, સપૂચી, સમૂળગી, તદન, બિલકુલ, બધી, સ-ચોટી=શિખા સહિત;

૫૧૭૧

સચોડી

ચોટ વાગે તેવી; પ્રેરણા સહિત, પહોળાઈ સહિત

૫૧૭૨

નાગિયેરી

નારિકેલ । નાલિકેર । નાગિયેરનું ઝાડ-વૃક્ષ

૫૧૭૩

પસંદ

પ્ર+સદ્ । ગમે, ચૂંટે, સ્વીકારે

૫૧૭૪

નાપસંદ

અણગમતું, અસ્વીકાર

૫૧૭૫

આનો

આ=સમન્તાત્=ચારેબાજુથી, આત્માનો; આપ્તપુરુષનો, પરમકૃપાળુદેવનો

૫૧૭૬

સંગ

સસ્જ્ । સંયોગ, સત્સંગ, સંબંધ, સોબત-સહવાસ

૫૧૭૭

નિર્ભય

નિર્+ધી । ભય વિના, નીડર, ૭ પ્રકારના ભયરહિત : આ લોકનો, પરલોકનો, અકસ્માતનો, ચોરીનો, આજીવિકાનો, રોગનો-વેદનાનો અને મરણનો

પત્રાંક ૧૮૧

શ્રી છોટાલાલભાઈ માણેકચંદભાઈને

તા. ૨૦-૧૨-૧૮૯૦

૫૧૭૮

સમતા

સમત્વ, સામ્યભાવ, સામાયિક

૫૧૭૯

અંતરની ઊર્મિઓ

લાગણીઓ-સંવેદનો; અંતઃકરણ-મનના ધર્મ તે શોક અને મોહ

૫૧૮૦

અસમતા

વિષમતા, અસમત્વ, સમતાનો અભાવ, પક્ષપાત

૫૧૮૧

પૂર્વ પ્રકૃતિ

આગલાં કર્મો, આગળની કર્મપ્રકૃતિ, પહેલાંના વિશિષ્ટ પ્રકારનાં કર્મ

પત્રાંક ૧૮૨

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

તા. ૨૪-૧૨-૧૮૯૦

૫૧૮૨

ઉદ્ગાર

શબ્દ, બોલ, ઉચ્ચાર, ધ્વનિ; ઘૂંક, કફ, ઓકેલી ચીજ

૫૧૮૩

યોગ્યતા

પાત્રતા, લાયકાત, એક પદાર્થનો અન્ય પદાર્થ સાથેનો યોગ્ય સંબંધ

૫૧૮૪

સત્યુગ

સત્ જુગ, ૪ યુગમાં ૧લો સત્યયુગ

૫૧૮૫

માયિક સંપત્તિ

લૌકિક-દુન્યવી-સાંસારિક-માયાવી-પ્રપંચથી ભરેલી સંપત્તિ-લક્ષ્મી

૫૧૮૬

નિર્વાણમાર્ગ

નિર્+વા । મોક્ષમાર્ગ, અંતનો માર્ગ, ચોક્કસ માર્ગ, નિશ્ચલ માર્ગ, મુક્તિમાર્ગ

૫૧૮૭

દૃઢ ઈચ્છા

સ્થિર-મજબૂત-અટળ-પાકી-મક્કમ ઈચ્છા

૫૧૮૮

ચરણસેવન

ચર્+સેવ્ । પાદસેવન-નવધા ભક્તિમાં ૪થો પ્રકાર; આજ્ઞાપાલન

પૃ. ૨૫૬

૫૧૮૯

મહાંધકારવાળા

ખૂબ અંધકાર-અજ્ઞાનવાળા

૫૧૯૦

કારણયુક્ત

કાર્યની ઉત્પત્તિ માટે, જરૂરવશાત્; વ્યથા સાથે

પત્રાંક ૧૮૩

કોને ?

તા. ૨૫-૧૨-૧૮૯૦

૫૧૯૧

આનંદમૂર્તિ

આ+નન્દ+મુર્ચ્ । આનંદની મૂર્તિ-પ્રતિમા-સ્વરૂપ

૫૧૯૨

સત્સ્વરૂપ

સત્+સ્વ+રૂપ । સત્ય પ્રશસ્ત-પરમાત્મ-વિદ્યમાન સ્વરૂપ, સત્ની વિશેષતા

૫૧૯૩	અભેદભાવે	ભેદરહિતપણે, એકરૂપ થઈને, અદ્વૈતતાથી
૫૧૯૪	નમસ્કાર	નમ્+અસુન્+કાર । નમન, વંદન, અભિવાદન, હાથ જોડવા, માથું નમાવવું
૫૧૯૫	પરમ જિજ્ઞાસા	શ્રેષ્ઠ, ઉત્કૃષ્ટ, પરમ તત્ત્વ-મોક્ષને જાણવાની તીવ્ર ઈચ્છા
૫૧૯૬	અપૂર્વ	પૂર્વ કદી ન બનેલું હોય તેવું; અવનવું
૫૧૯૭	પૂર્વાનુપૂર્વ	અનુક્રમ, પરિપાટી
૫૧૯૮	વાસના	વાસ્ । પૂર્વના સંસ્કારોથી થયેલી મક્કમ કામના, મિથ્યાજ્ઞાનજન્ય સંસ્કાર, અજ્ઞાન, લોકની, દેહની, શાસ્ત્રની એમ ૩ પ્રકારે વાસના, ધર્મનાં ખોટા સ્વરૂપને ખરું જાણવું તે. (ઉપદેશ છાયા ૧૦, પૃ.૭૧૮)
૫૧૯૯	મહાપુરુષના યોગે	આ મહાપુરુષ પોતે — પરમકૃપાળુદેવના સત્સંગે, યોગે, જોગવાઈએ
૫૨૦૦	પર્યંત	સુધી-લગી; અંત-છેવટ-સમાપ્તિ-અવસાન; સીમા-કિનારો, વ્યાસ-પરિધિ
૫૨૦૧	મિથ્યાનામધારી	ખોટું-અસત્ય-અવાસ્તવિક નામ ધારણ કરનાર, નામ 'જૂઠા' જીવ 'સાયો'
✉	પત્રાંક ૧૮૪	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા.૨૬-૧૨-૧૯૯૦
૫૨૦૨	અભેદ ભક્તિએ	એકરૂપ થઈને, પરાભક્તિએ, અભિન્ન ભાવે, જુદાઈ વિના
૫૨૦૩	યોગ્ય વખતે	અવસર આવ્યે, યોગ્ય સમયે
૫૨૦૪	આધાર	આ+ધૃ । આશ્રય, ટેકો
૫૨૦૫	નિમિત્ત માત્ર	નિ+મિદ્ । નિમિત્ત કારણ, યોગ માત્ર, ફક્ત
૫૨૦૬	નિષ્ઠા	નિ+સ્થા । વિશ્વાસ, શ્રદ્ધા, ભક્તિ, વફાદારી
✉	પત્રાંક ૧૮૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૨-૧-૧૯૯૧
૫૨૦૭	હૃદય ભરાઈ આવ્યું છે	હેયું-દિલ-અંતઃકરણ શોકગ્રસ્ત થયું છે, ભારે થયું છે, લાગી આવ્યું છે, શોકની લાગણીથી ડૂબો ભરાઈ ગયો છે
✉	પત્રાંક ૧૮૬	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા.૫-૧-૧૯૯૧
૫૨૦૮	આનંદવૃત્તિ	આત્માના આનંદ વિચાર-વલણ-નિજાનંદમાં
૫૨૦૯	માર્ગાનુસારી	આત્મજ્ઞાની પુરુષની નિષ્કામ ભક્તિ અબાધાએ પ્રાપ્ત થાય એવા ગુણોવાળા જીવ
૫૨૧૦	સૂઝતું નથી	દેખાતું નથી, નજરે પડતું નથી, સમજાતું નથી
પૃ.૨૫૭	પત્રાંક ૧૮૭	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૧૦-૧-૧૯૯૧
૫૨૧૧	વદ ૦))	અમાસ, વદ-કૃષ્ણપક્ષમાં ચંદ્રની કળા ઘટતી ઘટતી છેલ્લે દિવસે શૂન્ય
૫૨૧૨	દેશ	દિશ્ । વિભાગ, અંશ; ક્ષેત્ર, પ્રદેશ; વિષય-વાત-બાબત, અંગ, સ્થાન, મૂળ વતન-ઉપયોગ જ્યાંથી સ્ફુરે છે તે આઠ રુચક પ્રદેશો; જેનાથી આગળ-પાછળ, ઉપર-નીચે, ઉત્તર-દક્ષિણ વગેરેનું જાણપણું થાય તે દેશ
૫૨૧૩	કણબી	કુટુમ્બિક । ખેડૂત-પટેલ-પાટીદાર; સૌરાષ્ટ્રના વીરપર પાસેના ગામના અને ચાબખાથી જાણીતા ભોજા ભગતજી, ઈ.સ.૧૭૮૪-૧૮૪૯, નિરક્ષર, ૧૨ વર્ષ સુધી દૂધ ઉપર, પછી ગિરનારના સાધુનો સત્સંગ, ૧૨ વર્ષ 'સોડહમ્' ના જાપ પછી થયેલું જ્ઞાન
૫૨૧૪	કોળી	કૌલિક । પ્રાચીન કૌલ જાતિમાંથી ઊતરી આવેલી જાતિ, નિરાંત નામના કોળી ભગત — 'નૂગરાને નવ જડે આરો', જેવા પ્રખ્યાત પદની રચના
૫૨૧૫	જનમંડળ	લોકસમુદાય
૫૨૧૬	અપિશ્ચાન	અ-પિછાણ, ઓળખાણ ન હોવી, અપરિચય, ઓળખાણ ન થવું-ન પડવું

૫૨૧૭	સાર્થક	સિદ્ધિ, કૃતાર્થતા, સફળતા; સફળ, કૃતાર્થ
૫૨૧૮	યોગી	યુજ્ । પરમ યોગ્યતાવાળા
૫૨૧૯	નિરંજન પદ	કર્મ આંજી ન શકે તેવું પદ તે મોક્ષપદ, જિનપદ, નિજપદ, પરમાત્મપદ
૫૨૨૦	બૂઝનારા	બુધ્ । બોધનારા, સમજનારા, પિછાણનારા
૫૨૨૧	નિરંજન	નિર્+અજ્ઞન । શુદ્ધાત્મા
૫૨૨૨	અકળ ગતિ	અ+કલ્ । કળી ન શકાય તેવી ગતિ, ઓળખી ન શકાય તેવી દશા
૫૨૨૩	આ ભૂમિકા	આ જમીન, સ્થળ; પાયરી; પ્રસ્તાવના; મંજિલ; અભિનય
૫૨૨૪	ઉપાધિની શોભાનું	જંજાળની પીડા-આપદા-પંચાતની શોભાનું-સૌંદર્યનું-પ્રતિમાનું-આબરૂનું
૫૨૨૫	સંગ્રહસ્થાન	જ્યાં દેશ-વિદેશની, જાતભાતની જોવા-જાણવા યોગ્ય વસ્તુઓ એકઠી કરી હોય તે સ્થળ, મ્યુઝિયમ

૫૨૨૬	પત્રાંક ૧૮૮ કહેવા રૂપ હું	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૧૨-૧-૧૯૯૧ હું=બ્રહ્મ=આત્મા. હ ડ મ્ । હું જ્ઞાનસ્વરૂપ છું. પરિપૂર્ણ પરમાત્મા આ શરીરમાં રહેલો છે અને બુદ્ધિમાં પ્રતિબિંબિત બનીને ‘હું’ રૂપે સ્ફુરે છે, આમ ‘હું બ્રહ્મ છું’ એમ કહેવાય. વેદાંત મુજબ, આ છેવટનું સત્ય. (વાંચો પત્રાંક ૧૮૭) માટે ‘હું’ને નમસ્કાર. આ એક જ વાત વિવિધ રૂપે કહેનારાં આ ૪ મહાવાક્ય : અહં બ્રહ્માઽસ્મિ । યજુર્વેદ : હું બ્રહ્મ છું : તત્ત્વનિષ્ઠ મહર્ષિ યાજ્ઞવલ્ક્ય પ્રજ્ઞાનં બ્રહ્મ । ઋગ્વેદ : બ્રહ્મ શુદ્ધ જ્ઞાનમય છે : શ્રુતર્ષિ મહીદાસ ઐતરેય તત્ત્વમસિ । સામવેદ : તું જીવ તે જ બ્રહ્મ છે : શ્રુતર્ષિ ઉદાલક આરુણિ અયમાત્મા બ્રહ્મ । અથર્વવેદ : આ આત્મા જ બ્રહ્મ છે : ઋષિ માંડૂક્ય
------	-------------------------------------	--

૫૨૨૭	પત્રાંક ૧૮૯ અલખનામ	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૫-૧-૧૯૯૧ અલક્ષ્ય (આત્મા-પરમાત્મા)નાં નામની, આત્મા-બ્રહ્મની
૫૨૨૮	ધુનિ	ધૂ । ધૂન, ધૂણી
૫૨૨૯	મગન	મગ્ન, લીન, ડૂબેલા, મશગુલ; રાજી
૫૨૩૦	ભયા	થયું
૫૨૩૧	દિયા	દીવો; આપ્યું
૫૨૩૨	સુરત	સુ+સ્મ્ । ધ્યાન, બ્રહ્મ સાથે એકતારતા, લગની, સુરતા; સારી રીતે રત
૫૨૩૩	અગમ ઘર	ઈશ્વરનું ઘર, પોતાનો આત્મા જ, “ઈશ્વર શુદ્ધ સ્વભાવ”, આત્મસિદ્ધિ ગાથા-૭૭
૫૨૩૪	ડેરા	તંબૂ, છાવણી, ઘર, મુકામ, વાસ; તદ્રૂપ થઈ જવું તે
૫૨૩૫	દરશ્યા	દૃશ્ । જોયા, દર્શન કર્યા
૫૨૩૬	અલખ દેદારા	અલક્ષ્ય-પરમાત્માના દિદાર, દર્શન, દેખાવ, ચહેરો-મુખ, કાંતિ, સાક્ષાત્

૫૨૩૭	પત્રાંક ૧૯૦ પૂર્વાપર	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૧૮-૧-૧૯૯૧ પૂર્વ+અપર । આગળ પાછળ
૫૨૩૮	અસમાધિરૂપ	અસ્વસ્થતા, અસ્વસ્થતાનું સ્વરૂપ
૫૨૩૯	શિક્ષા	શિક્ષ્ । શીખ, શિખામણ, સજા
૫૨૪૦	ઉત્તરકાળે	પછીના-પાછલા સમયમાં

૫૨૪૧	પત્રાંક ૧૯૧ પ્રશ્નવ્યાકરણ	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૯-૧-૧૯૯૧ દ્વાદશાંગીમાં ૧૧ મું પ્રશ્નવ્યાકરણ સૂત્ર-આગમ
------	-------------------------------------	--

૫૨૪૨	હાલમાં	હમણાં, તાજેતરમાં, અત્યારે
૫૨૪૩	હરિજન	હરિને ભજનારા, સત્સંગી, હરિભક્ત
૫૨૪૪	દુર્લભ	દુર્+લભ્ । મહામુશ્કેલીએ મળે તેવો
૫૨૪૫	બ્રાંતિ	ધ્રમ્ । ભ્રમ, ભ્રમણા, મિથ્યા જ્ઞાન; મોહ, ખોટો ખ્યાલ; અસદ્આરોપ વેદાંતમાં ૫ પ્રકારે : ભેદ-કર્તૃત્વ-સંગ-વિકાર અને સત્યત્વ બ્રાન્તિ
૫૨૪૬	તે પરમકૃપાળુ	પરમકૃપાળુદેવ પોતે જ
✉	પત્રાંક ૧૯૨	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૨૩-૧-૧૯૯૧
૫૨૪૭	આયુષ્યમાન	આયુસ્+મત્ । આયુષ્ય ધરાવતું, જીવંત; જીવનરક્ષક
૫૨૪૮	પત્તામાં	પોસ્ટકાર્ડમાં, પાનાંમાં
૫૨૪૯	તજવીજ	તપાસ, કોશિશ, વ્યવસ્થા, ગોઠવણ
૫૨૫૦	ભક્તિદશાનુયોગે	આદર-પ્રેમ-વફાદારી-આશ્રયની લગનીની હાલતના એક પછી એક આવતા પ્રસંગને લીધે; ભક્તિ-પ્રેમવશાત્
૫૨૫૧	માથેની ટૂંક	કવિતાની પહેલી ટૂંક, ટૂંક, ટૂંક
૫૨૫૨	ફકીરી	ફકીરપણું, ત્યાગ-વૈરાગ; દરિદ્રાવસ્થા
૫૨૫૩	દિલગીરી	નાખુશી, અપ્રસન્નતા, શોકાતુરતા
૫૨૫૪	અધિકાધિક	અધિ+ક । વધુ ને વધુ, બહુ બહુ, ખૂબ ખૂબ
૫૨૫૫	વર્ધમાન કરવા	વૃધ્ । વધારવા, વધારો કરવા
પૃ. ૨૫૯		
૫૨૫૬	લખી વાળવું	લખી નાખવું, લખી દેવું, લખવું
૫૨૫૭	નિષ્કારણ	નિસ્+કૃ । કારણ-હેતુ-વિના
૫૨૫૮	સમવાય કારણ	સમ્+અવ+ઙ્ । અભેદ-ઉપાદાન, કાર્ય અભિન્ન કારણ, સમવાય સંબંધથી રહેલું કારણ. દા.ત. દ્રવ્ય અને ગુણનો કે વસ્ત્ર અને તાંતણાનો સંબંધ
૫૨૫૯	કીર્તિત	કૃત્ । પ્રખ્યાત, પ્રસિદ્ધ
૫૨૬૦	સાધ્ય કરવા	સાધ્ । પ્રાપ્ત કરવા
૫૨૬૧	મનન	મન્ । વિચાર, અનુમાન, ચિંતન
૫૨૬૨	સત્શાસ્ત્ર	અસ્ । સત્+શાસ્+ષ્ટ્રન્ । સત્ જેમાં રહેલું છે તે શાસ્ત્રો
૫૨૬૩	સત્કથા	અસ્ । સત્+કથ્ । સત્ જેમાં રહેલ છે તે કથા-વાર્તા
૫૨૬૪	સદ્વ્રત	અસ્+સત્+વૃ । સત્ પ્રાપ્ત થાય તેવાં વ્રત, શ્રાવકનાં બાર વ્રત
૫૨૬૫	નિમિત્તમાત્ર	નિ+મિદ્ । કારણ-હેતુ-ઉદ્દેશ-યોગ-શુકન ફક્ત. ઉપાદાન કારણ પ્રત્યે નિમિત્ત (નિશ્ચયે) ખરેખર કાંઈ ન કરનારું (અકિંચિત્કર) હોવાથી નિમિત્તમાત્ર
✉	પત્રાંક ૧૯૩	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૨૬-૧-૧૯૯૧
૫૨૬૬	આશ્રમ મૂકી દેવાનું	ગૃહાશ્રમ મૂકી-છોડી દેવાનું
✉	પત્રાંક ૧૯૪	મુનિ શ્રી લલ્લુજીને તા. ૧૧-૧-૧૯૯૧ થી તા. ૯-૨-૧૯૯૧ દરમિયાન
૫૨૬૭	ભાવ અપ્રતિબદ્ધતા	અનાસક્તિ; લોક-સ્વજન-દેહાભિમાન-સંકલ્પવિકલ્પના પ્રતિબંધ વિના
૫૨૬૮	ચરણારવિંદ	ચર્+અર+વિદ્ । ચરણકમળ, પાદપંકજ
૫૨૬૯	સ્વચ્છંદ	સ્વન્+ચ્છન્દ । મનમાન્યું કરનાર, ગુરુની આજ્ઞા વિના સ્વેચ્છાએ કરનાર

પૃ.૨૬૦

૫૨૭૦	આગાએ ધમ્મો આગાએ તવો । આજ્ઞાનું આરાધન એ જ ધર્મ, એ જ તપ (શ્રી આચારંગ સૂત્ર)
૫૨૭૧	મોટા પુરુષો તીર્થંકર દેવો, આચાર્ય ભગવંતો, ગણધરદેવો, કેવળી ભગવંતો, જ્ઞાની પુરુષો
૫૨૭૨	પ્રધાન પ્ર+ધા । મુખ્ય
૫૨૭૩	પ્રતિબદ્ધતા પ્રતિ+બધ્ । બંધન લોક-સમાજનું, કુટુંબનું, હું આવો-તેવોનું, સારા-માઠા વિચારનું
૫૨૭૪	ઉપશમ ઉપ+શમ્ । શાંત ભાવ, નિવૃત્તિ, વિરામ
૫૨૭૫	ખોજ શોધ, તપાસ, ખોળ
૫૨૭૬	વિકલ્પ વિ+ક્લ્પ્ । તફાવત, સંશય, કલ્પના, વિરુદ્ધ આચાર, ભ્રાંતિજ્ઞાન
✉	પત્રાંક ૧૯૫ કોને ? તા. ૧૧-૧-૧૯૯૧ થી તા. ૯-૨-૧૯૯૧ દરમિયાન
૫૨૭૭	વિકલ્પ કંઈપણ પ્રવૃત્તિ કરવાનો અપૂર્ણ, અનિર્ધારિત, સંદેહાત્મક અધ્યવસાય
૫૨૭૮	ચિંતના ચિન્ત્ । ચિંતા, વિચાર, ધ્યાન, સંભારવું
પૃ.૨૬૧	પત્રાંક ૧૯૬ મુનિ શ્રી લલ્લુગુને તા. ૧૫-૨-૧૯૯૧
૫૨૭૯	મુ-પણે મુન્ । મુનિપણે
૫૨૮૦	સર્વસંગ બધા પ્રકારના સંગ
૫૨૮૧	છેદાયો છિદ્ । નાશ પામ્યો
૫૨૮૨	કર્તવ્ય કરવા કૃ । યોગ્ય કાર્ય, ફરજ
૫૨૮૩	પ્રતિબંધ પ્રતિ+બન્ધ્ । બંધનકર્તા, રોકનાર, વિઘ્ન
૫૨૮૪	ઉદાસીન ભાવે ઉદ્+આસ્ । અનાસક્ત ભાવે
૫૨૮૫	સામાને સંમુખ । સામેના પક્ષને-વ્યક્તિને-સંધને, સામે આવેલાને, વિરુદ્ધના
૫૨૮૬	રુચિકર રુચ્+કૃ । ખુશીથી સમજી શકે તેવા, ઈચ્છા, પસંદ પડે તેવા
✉	પત્રાંક ૧૯૭ શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૭-૨-૧૯૯૧
૫૨૮૭	જ્ઞાનના 'પરોક્ષ- ઈન્દ્રિયની સહાયથી થતું જ્ઞાન તે પરોક્ષ જ્ઞાન, મતિ-શ્રુત જ્ઞાન;
	અપરોક્ષ' વિષે ઈન્દ્રિયની સહાય વિના કેવળ આત્મા દ્વારા જ્ઞાન થાય તે પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન
૫૨૮૮	સુધાની ધારા પછીનાં સુધારસ વરસે પછીનાં આત્મદર્શન, વધતી જતી-બળવત્તર બનતી જતી
	કેટલાંક દર્શન જ્ઞાનધારાનો અનુભવ
૫૨૮૯	અસંગતા સંગ-સંબંધ રહિતતા, અનાસક્તપણું-અનાસક્તિ
૫૨૯૦	ઉપાધિયોગ જંજાળના સંજોગમાં
૫૨૯૧	ભગવત્ ભગ+વત્ । ભગવાન
૫૨૯૨	પડદો આંતરો, ઓઝલ
૫૨૯૩	વાટે ન કરી શકાય રવાના ન કરાય, રસ્તે ન પડાય, રસ્તે ચાલતો ન કરાય
૫૨૯૪	સમાગમ સમ્+આ+ગમ્ । સત્સંગ, મેળાપ
૫૨૯૫	રોધ રુધ્ । અવરોધ, અટકાવ, અડચણ, રુકાવટ; કિનારો
✉	પત્રાંક ૧૯૮ મુનિ શ્રી લલ્લુગુને તા. ૧૯-૨-૧૯૯૧
૫૨૯૬	સર્વ પ્રકારના કામભોગ કામવાસના સહિત પાંચે ઈન્દ્રિયના વિષયોની ઈચ્છા
૫૨૯૭	સમવયી પુરુષો સમાન વયના આત્માઓ
૫૨૯૮	સમગુણી પુરુષો સમાન ગુણવાળા આત્માઓ
૫૨૯૯	સાક્ષાત્કાર સાક્ષાત્+કૃ । પ્રત્યક્ષ-પ્રગટ-ખુલ્લું-નજરોનજર કરવું

૫૩૦૦	પરિચર્યન	પરિ+ચર્ । સેવન, પરિચર્યા
૫૩૦૧	કાળે કરીને	સમય જતાં, ધીમે ધીમે
૫૩૦૨	સજીવન મૂર્તિ	દેહધારી મહાત્મા
૫૩૦૩	સુલભબોધિપણું	સહેલાઈથી સમ્યક્દર્શન મળે તેવું, સહજમાં સમ્યક્દર્શન થઈ શકે તેવું
૫૩૦૪	વિઘ્નભૂત	વિ+હન્+ભૂ । અંતરાયભૂત, નડતરરૂપ-હરકતરૂપ-બાધારૂપ, ખલેલમય
૫૩૦૫	શ્રેયસ્કર	પ્રશસ્ય+ઈયસુન્ । કલ્યાણકારક, હિતકર, શુભકારક, મંગલકરણ
૫૩૦૬	સત્નો માર્ગ	સત્યનો-મુનિનો-પરમાત્માનો માર્ગ
પૃ. ૨૬૨		
૫૩૦૭	મિથ્યા ધર્મવાસના	ધર્મ મેળવવાની લગનીની ખોટી રીત; આ લોક, પરલોકમાં સુખી થવાની ઈચ્છા; દેહ તે હું માની પુષ્ટ-સુંદર કરવો; લોકવાસના, દેહવાસના અને શાસ્ત્રવાસના= શોખથી શાસ્ત્રઅધ્યયન
૫૩૦૮	વિષયાદિકની પ્રિયતા	ઇન્દ્રિયના વિષયો પ્રત્યેનો પ્રેમ
૫૩૦૯	પ્રિય કરવા જેવું	પ્રેમ-પ્રીતિ-આસક્તિ-વ્યાલ કરવા જેવું
૫૩૧૦	સુજ	સુ+જ્ઞા । ડાહ્યા, ચતુર, વિદ્વાન
	પત્રાંક ૧૯૯	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૧૯-૨-૧૯૯૧
૫૩૧૧	ધર્મને રૂપે મિથ્યા વાસનાઓ	ધર્મને-ના નામે લોક-દેહ-શાસ્ત્રની મિથ્યા વાસનાઓ
૫૩૧૨	નિત્ય પ્રતિ અવકાશ લઈ	દરરોજ થોડો સમય મેળવી-ફાળવી, નવરાશ મેળવી
૫૩૧૩	નિવૃત્તિ	નિરાંત, ફુરસદ, સંસારની ઉપાધિમાંથી દૂર થઈ એકાંતવાસ સેવવો
૫૩૧૪	પરિચય	પરિ+ચિ । ઓળખાણ, અભ્યાસ; ચારે તરફથી એકઠું કરવું-વીણવું
	પત્રાંક ૨૦૦	શ્રી મણિલાલ સો.ને તા. ૧૦-૨-૧૯૯૧ થી ૧૦-૩-૧૯૯૧ દરમ્યાન
૫૩૧૫	વચનાવલી	વચનોનો સમૂહ, હાર; સંખ્યાનો સમૂહ; પ્રતિજ્ઞાઓની પંક્તિ-હાર-માળા પ્રતિજ્ઞાની સીડી, પરંપરા; કોલનો સમૂહ
૫૩૧૬	સત્સુખ	સાચું-સારું-યથાર્થ સુખ, આત્માના અસ્તિત્વનાં ભાસનું સુખ
૫૩૧૭	અનંતાનુબંધી કષાય	અનંત સંસાર (જન્મ-મરણ) કરાવે, સમ્યક્ત્વ ન થવા દે તેવો કષાય
૫૩૧૮	જ્ઞાનીની ઈચ્છા	જ્ઞાનીની આજ્ઞા
૫૩૧૯	જિનાગમાદિ	જિનેશ્વર કથિત શાસ્ત્ર વગેરે
૫૩૨૦	આસક્તિ	આ+સજ્ઞ । પ્રીતિ, મોહ, અતિશય લગની, ચાહ, અનુરક્તિ
પૃ. ૨૬૩		
૫૩૨૧	પરીક્ષિત રાજા	અર્જુનજીના પુત્ર અભિમન્યુના પુત્ર પરીક્ષિત, હસ્તિનાપુરના રાજા જેના સમયમાં કળિયુગનો આરંભ થયો
૫૩૨૨	શુકદેવજી	શિવે પાર્વતીને જ્ઞાનવાર્તા આપી ત્યારે આગલા જન્મમાં જેણે પોપટ રૂપે સાંભળી લીધી, શિવ મારવા દોડ્યા તો જે વ્યાસપત્નીના ઉદરમાં પેસી ગયા, શિવ પણ ત્યાં ૧૨ વર્ષ સુધી રાહ જોઈ રહ્યા, આખરે વિષ્ણુએ સમાધાન કરાવતાં શુકદેવ નામે અવતર્યા, આજન્મ બ્રહ્મચારી, રંભાના મોહિત કરવાના પ્રયત્ન છતાં નિશ્ચલ, પરીક્ષિત રાજાને ૭ દિ' ભાગવતશ્રવણ દ્વારા આત્મજ્ઞાન કરાવનાર વ્યાસપુત્ર
૫૩૨૩	નિજ છંદે	પોતાના-અંગત ઈચ્છા-મરજી અભિપ્રાય મુજબ
૫૩૨૪	પરિશ્રમ	પરિ+શ્રમ્ । તકલીફ, મહેનત, થાક, કલેશકારક પ્રયાસ

૫૩૨૫	અંતર્મુહૂર્ત	અન્તર્+હુર્ચ્ । ૨ સમયથી માંડીને ૪૮ મિનિટમાં ૧ સમય ઓછો
૫૩૨૬	પરોક્ષ	પર+અક્ષ । અજ્ઞાત, અપરિચિત, અપ્રત્યક્ષ
પૃ. ૨૬૩		
૫૩૨૭	અધિકારી	હકદાર, સ્વામી, યોગ્ય, જેનો આશ્રય કરાય તે
૫૩૨૮	જ્ઞાનમાર્ગની શ્રેણી	જ્ઞાનમાર્ગની સીડી, નિસરણી
૫૩૨૯	ગુપ્ત તત્ત્વને	ગૂઢ તત્ત્વને, છૂપાયેલાં-સંતાડેલા તત્ત્વને, આત્મતત્ત્વને
૫૩૩૦	અભય	પરમાત્મા; આત્મનિષ્ઠ; ભયરહિત, નિર્ભય
૫૩૩૧	ઈતિ શિવમ્	ઈ+ક્તિન્ । શો+વન્ । આ પ્રકારે શુભ-મંગળ-કલ્યાણ-મોક્ષ થાય છે
	પત્રાંક ૨૦૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૬-૨-૧૯૯૧
૫૩૩૨	કેવળ નિર્વિકાર	ખરેખર-આખું નિર્વિકાર-ફેરફાર વિનાનું
૫૩૩૩	પરબ્રહ્મ	નિર્ગુણ નિરુપાધિક બ્રહ્મ, પરમાત્મા, પ્રભુ, સર્વોત્કૃષ્ટ, ચિદાત્મા, ઈશ્વર, પરમ તત્ત્વ; અથર્વવેદનું એક ઉપનિષદ્
૫૩૩૪	પ્રેમમય	પરાભક્તિ
૫૩૩૫	પરમાનંદ	પરમ-ઉત્કૃષ્ટ આનંદ
૫૩૩૬	નિરંજનદેવ	શુદ્ધાત્મદેવ, શુદ્ધ ચૈતન્ય મહારાજ, શુદ્ધાત્મા
૫૩૩૭	પ્રભાત	પ્ર+ભા । પરોઢ, સવાર
૫૩૩૮	અનુગ્રહતા	અનુ+ગ્રહ । મહેરબાની, અનુકૂળતા, કૃપા, ઉપકાર; સ્વીકાર
૫૩૩૯	મહીની મટુકી	દહીની માટલી
૫૩૪૦	શ્રીમદ્ ભાગવત	ઈસુની ૭મી સદી આસપાસ શ્રીકૃષ્ણજીવન વિષેનું સંસ્કૃતમાં પુરાણ
૫૩૪૧	સહસ્રદળ કમળ	હજાર પાંખડીવાળું કમળ
૫૩૪૨	માધવ	મધુ+અણ્ । મા+ધવા । મધુવંશના શ્રીકૃષ્ણ; લક્ષ્મીપતિ વિષ્ણુ, વૈશાખ માસ
૫૩૪૩	આદિ પુરુષ	આદિ+પુર્+કુષણ્ । નારાયણ, હિરણ્યગર્ભ, પરમાત્મા
૫૩૪૪	પુરાણપુરુષ	પુરા+ની । પુર્+કુષણ્ । પરમાત્મા; વિષ્ણુ; કેવળજ્ઞાની
૫૩૪૫	ઉલ્લાસ	ઉદ્+લસ્ । પ્રકાશ, હર્ષ, આનંદ; કોઈ ગ્રંથનો અમુક ભાગ
૫૩૪૬	ગ્રાહક	ગ્રહ । ગ્રહણ કરનાર, ધરાક
૫૩૪૭	મથીને	મથ્ । વલોવીને, મંથન કરીને
પૃ. ૨૬૪		
૫૩૪૮	ઉન્મત્ત	ઉદ્+મદ્ । પાગલ, ગાંડુ, ઉદ્ધત, નશામાં ચકચૂર, મસ્તાન
૫૩૪૯	ચાહીને	જાણી જોઈને, જાણીબુઝીને, ઈરાદાપૂર્વક
૫૩૫૦	અંતર્ધાન	અન્તર્+ધા । તિરોધાન, દેશ્ય પદાર્થનું અદેશ્ય થવું
૫૩૫૧	લક્ષણના ધારક	લક્ષણ ધરાવનારા
૫૩૫૨	વિકટ વાસ	મુશ્કેલ મુકામ, વિકરાળ સ્થાન
૫૩૫૩	નિવાસ	રહેવાનું, રહેઠાણ
૫૩૫૪	હરિઈચ્છાએ	સદ્ગુરુદેવ પસાયે-કૃપાએ
૫૩૫૫	હર્યાકર્યાની વૃત્તિ	(આત્મામાં જ) હરવાની-ફરવાની રુચિ કે આજીવિકા-જીવન
૫૩૫૬	ભેદનો પ્રકાશ	રહસ્યનો, મર્મનો, ભેદાભેદ જ્ઞાનનો પ્રકાશ, પ્રસિદ્ધિ, પ્રાકટ્ય, પ્રગટપણું
૫૩૫૭	મણિને	પ.પૂ.શ્રી સોભાગ્યભાઈના પુત્ર મણિલાલભાઈને

૫૩૫૮	માયાનો મોહ	ધન-દોલત-ઈન્દ્રજાળ-જ્ઞાનની શક્તિનો મોહ-સ્નેહ	
૫૩૫૯	પૂર્ણપદોપદેશક કક્કો	મોક્ષપદનો ઉપદેશ મળે તેવી રીતે કક્કાવાર ગોઠવણી	
૫૩૬૦	ઢાળ	ગાવાની ઢબ	
૫૩૬૧	રાગ	ગાવાની રીત	
૫૩૬૨	ભક્તિ	મજ્જા, ભજન, ભગવત્પ્રેમ	
૫૩૬૩	સર્વોપરી	સૌથી ચડિયાતું, શ્રેષ્ઠ	
✉	પત્રાંક ૨૦૨	શ્રી ચત્રભુજભાઈ બેચરભાઈને	તા. ૨૬-૨-૧૯૯૧
૫૩૬૪	પરમાર્થ માટે	પરમ તત્ત્વ, પરમ-ઉત્તમ પુરુષાર્થ-મોક્ષ માટે	
૫૩૬૫	વહાલપ	પ્રેમ, વહાલ	
પૂ. ૨૬૫	પત્રાંક ૨૦૩	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૭-૨-૧૯૯૧
૫૩૬૬	સત્સ્વરૂપ	સત્+સ્વ+રૂપ । સત્=ઉત્પાદ, વ્યય અને ક્રૌંચ્યુક્ત, સ્વરૂપ=સ્વ દ્રવ્ય પર્યાય	
✉	પત્રાંક ૨૦૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૩-૩-૧૯૯૧
૫૩૬૭	ભોમ	મૌમ । મંગળવાર, મંગળ ગ્રહ	
૫૩૬૮	ભક્તિ-ભરિત	મજ્જા+મજ્જા । ભક્તિ ભરેલું, ભક્તિની ભાત-ડિઝાઈન ભરેલું	
૫૩૬૯	ઈશ્વરેચ્છા	પ્રારબ્ધ, નિયતિ, ભવિતવ્યતા	
૫૩૭૦	અંતરમાં સમજી રાખજો	મનમાં રાખજો	
૫૩૭૧	વહાલું	પ્રિય, ગમતું, પસંદ પ્યારું	
૫૩૭૨	ખંભાત	શ્રી સ્તંભન તીર્થ પાર્શ્વનાથ, મંદિરોનું નગર, જૂનું બંદર, પ્રભુશ્રીજી દીક્ષાભૂમિ, પૂ. અંબાલાલભાઈની જન્મભૂમિ, ગુજરાતમાં આણંદથી ૫૫ કિ.મી., અગાસથી ૪૦ કિ.મી., બાંધણીથી ૪૦ કિ.મી., અમદાવાદથી ૮૮ કિ.મી.	
૫૩૭૩	મુમુક્ષુ	મુચ્+સન્+૩ । સત્સંગી, મોક્ષાભિલાષી; 'સર્વ પ્રકારની મોહાસક્તિથી મુક્ત થઈ એક 'મોક્ષ'ને વિષે જ યત્ન કરનાર' (પત્રાંક ૨૫૪)	
૫૩૭૪	જ્ઞાનકથા	આત્મજ્ઞાન સંબંધી વાત-વાર્તા	
૫૩૭૫	ધૂમે છે	ધૂ । ગોળ ફરે છે, મહાલે છે, મચ્યા કરે છે	
✉	પત્રાંક ૨૦૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૬-૩-૧૯૯૧
૫૩૭૬	યસ્મિન્સર્વાણિ	મૂતાન્યાત્મૈવામૂહિજ્ઞાનતઃ ।	
	તત્ર કો મોહઃ કઃ શોકઃ	એકત્વમનુપશ્યતઃ ॥ (ઈશાવાસ્ય ઉપનિષદ્ શ્લોક ૭)	
		પરમ સત્ને જાણનારા જે જ્ઞાની પુરુષની નજરમાં સર્વ પ્રાણી આત્મારૂપ જ બન્યા છે અને જે સર્વત્ર એકત્વનાં-પરમાત્મસ્વરૂપનાં જ દર્શન કરે છે, તેને મોહ કેવો ને શોક કેવો ? અર્થાત્ ન હોય.	
૫૩૭૭	વાસ્તવિક સુખ	વસ્તુ+ક્ । આત્મવસ્તુનું-સાયું-યથાર્થ-પારમાર્થિક સુખ	
૫૩૭૮	નિયત	નિ+યમ્ । નક્કી, નિશ્ચિત, નિયોજિત; નિયમ વડે બંધાયેલ, સંયત	
૫૩૭૯	ઉર્ધ્વલોક	ઉંચે; સ્વર્ગલોક, દેવલોક; મોક્ષ	
૫૩૮૦	આ જગત	આ મૃત્યુલોક-માનવલોક-મધ્યલોક કે તિરછોલોક	
૫૩૮૧	મોક્ષસ્થાન	સિદ્ધશિલા, સિદ્ધાલય, મુક્તિપુરી	
૫૩૮૨	સર્વત્ર	સર્વ સ્થળે અને સર્વ સમયે	
૫૩૮૩	માયાપૂર્વક પરમાત્માનું	પરમાત્માએ અવિદ્યા-પ્રપંચ-ઈન્દ્રજાળ સહિત જોયું છે એવું જગત	
	દર્શન છે એવું જગત		

૫૩૮૪	વિચારી પગ મૂકવા જેવું	વિવેક રાખીને આત્મ-વિચાર કરીને ડગલું ભરવા જેવું, રહેવા જેવું
✉	પત્રાંક ૨૦૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને
૫૩૮૫	ઘટ પરિચય	શરીર સહવાસ, મનનો મહાવરો-ઓળખાણ. પ્રવાહી ગળતાં ગળામાંથી થતો અવાજ; ઘટ=ઘડો; શરીર; ઘટ્ટ; હૃદય-મન; ખોટ-ઘટાડો; કુંભક પ્રાણાયામ; પરિચય=સહવાસ, ઓળખાણ, મહાવરો. કુંભ રાશિના સોભાગભાઈ વિષે; યોગાભ્યાસમાં અનુભવાતી એક અવસ્થા (૪માંથી)
૫૩૮૬	રિવાજ	ધારો, પ્રથા, ચાલ
૫૩૮૭	દીન માત્ર	ધર્મ માત્ર-માત્ર ધર્મ; ગરીબ-લાચાર; દાસાનુદાસ
પૂ.૨૬૬	પત્રાંક ૨૦૭	મુનિશ્રી લલ્લુભાઈને
૫૩૮૮	કોઈ જાતની ક્રિયા	સામાયિક, પ્રતિક્રમણ, પૂજા, પડિલેહણ વગેરે કોઈપણ ધાર્મિક ક્રિયા
૫૩૮૯	ઉથાપવામાં	ઉદ્+સ્થા । કાઠી નાખવામાં, ન માનવામાં, ઊલટાવવામાં, બદલી નાખવામાં
૫૩૯૦	પ્રારંભ	પ્ર+આ+રમ્ । શરૂઆત
૫૩૯૧	હેતુભૂત	કારણભૂત, આશયવાળી, ઉદ્દેશિત
૫૩૯૨	વૈતાલીય અધ્યયન	શ્રી સૂયગડાંગજી સૂત્રનું ૨જું અધ્યયન જેમાં કર્મકલેશ તોડવાનો બોધ, ૧લા ઉદ્દેશમાં ઋષભ પ્રભુએ ૯૮ પુત્રોને આપેલ બોધ, ૨જા ઉદ્દેશમાં ૮ મદ - વિષયના ત્યાગનો, ઉપસર્ગ સહન કરવાનો બોધ અને ૩જા ઉદ્દેશમાં રાત્રિભોજન ત્યાગ બોધ તથા બોધિબીજ-સમકિતનું મહત્ત્વ છે
૫૩૯૩	મતભેદવાળાં પ્રાણી	જુદી માન્યતાવાળા જીવ
૫૩૯૪	પરત્વે	સંબંધમાં, બાબતમાં, વિષે
૫૩૯૫	પરિણમે	પરિ+નમ્ । નીપજે, પરિણામ પામે, ફલિત થાય
૫૩૯૬	વાચના	વચ્ । પુસ્તકનું મૂળ લખાણ-પાઠનું પઠન કરવું-કરાવવું તે
૫૩૯૭	કષાય	કષ્+આય । રાગ-દ્વેષ, કર્મોની ખેતી; કળિયુગ; કસાયેલો સ્વાદ
૫૩૯૮	મંદત્વ	મન્દ્ । મંદતા, ધીમાશ
૫૩૯૯	ભવ્ય	મૂ । મોક્ષના અધિકારી, વહેલા-મોડા પણ મોક્ષે જઈ શકે તેવા જીવ
૫૪૦૦	અભવ્ય	અ+મૂ । ક્યારેય મોક્ષે ન જઈ શકે તેવા જીવ
૫૪૦૧	મિથ્યાદૃષ્ટિ	મિથ્+દૃષ્ । મિથ્યાત્વી
૫૪૦૨	સમ્યક્દૃષ્ટિ	સમકિતી
૫૪૦૩	સુલભબોધિ	સહેલાઈથી ધર્મ-બોધ પ્રાપ્ત થાય, સહજમાં સમ્યક્દર્શન થાય તેવા
૫૪૦૪	દુર્લભબોધિ	મહા મુશ્કેલીએ ધર્મ-બોધિ પ્રાપ્ત થાય તેવા
૫૪૦૫	તુચ્છસંસારી	અતિ અલ્પ સંસારી, થોડાક જ ભવ બાકી હોય તેવા
૫૪૦૬	અધિકસંસારી	વધુ સંસારી, ઘણા ઘણા ભવ બાકી હોય તેવા
૫૪૦૭	જણાય	ખબર પડે
૫૪૦૮	અનુપમ	જેની ઉપમા-સરખામણી નથી એવું, સર્વોત્તમ
૫૪૦૯	જોગ બનવો	સંજોગ હોવો, મેળ પડવો
૫૪૧૦	‘સત્’ને બતાવનાર	‘સત્’ આત્માના અસ્તિત્વનું ભાન કરાવનાર, સદ્ગુરુ, સંત
૫૪૧૧	ગુણધર્મ	વસ્તુસ્વભાવથી પ્રાપ્ત થયેલ મૂળ લક્ષણ, સ્વભાવ

૫૫૨૬૭	૫૫૨૬૮	કોને ?	તા. ૧૦-૩-૧૯૯૧
૫૫૨૬૯	૫૫૨૭૦	માત્ર મતનું તોડી પાડવું	
૫૫૨૭૧	૫૫૨૭૨	માત્ર મતનું સ્થાપન, માંડવો	
૫૫૨૭૩	૫૫૨૭૪	અધિકાર, વિદ્યમાનતા; અભિપ્રાય-દૃષ્ટિબિંદુની હાજરી-અસ્તિત્વ	
૫૫૨૭૫	૫૫૨૭૬	દૂભવવું, અપ્રસન્ન કરવું નહીં, મનદુઃખ પહોંચાડવું નહીં	
✉	૫૫૨૭૭	કોને ?	
૫૫૨૭૮	૫૫૨૭૯	નમ્ । કોઈપણ નામ-સ્મરણ-સંભાવના-વિકલ્પ દ્વારા	
		નામન્ । મ્ના+મનિન્ । શબ્દ, સંજ્ઞા જેના દ્વારા કોઈપણ વ્યક્તિ-સમૂહ કે	
		વસ્તુનું જ્ઞાન થાય તે રીતે	
૫૫૨૮૦	૫૫૨૮૧	આ+કૃ । કોઈપણ આકારે	
૫૫૨૮૨	૫૫૨૮૩	પ્ર+કાશ્ । પ્રસિદ્ધ કર્યું છે, પ્રગટ-સુસ્પષ્ટ કર્યું છે	
૫૫૨૮૪	૫૫૨૮૫	પ્રતિ+ઙ । વિશ્વાસ-ખાતરી-સમજ-જ્ઞાન-સિદ્ધ કરવા યોગ્ય	
૫૫૨૮૬	૫૫૨૮૭	જેના જેવો બીજો પ્રેમ નથી તેવો, સર્વોત્કૃષ્ટ પ્રેમપૂર્વક	
૫૫૨૮૮	૫૫૨૮૯	ત્રુટક નહીં તેવી, સતત, ધારાવાહી, અવિરત, અવિકલ	
૫૫૨૯૦	૫૫૨૯૧	બ્રહ્મ, પરમાત્મા; આત્માના ત્રણે વિધાયક લક્ષણ રૂપે	
૫૫૨૯૨	૫૫૨૯૩	અંતિમ-શાશ્વત તત્ત્વ, બ્રહ્મ	
૫૫૨૯૪	૫૫૨૯૫	પુરુષોમાં-આત્માઓમાં ઉત્તમ; વિષ્ણુ; કૃષ્ણ; તીર્થંકર; કેવળજ્ઞાની	
૫૫૨૯૬	૫૫૨૯૭	સિદ્ધ । મુક્ત, ભગવાન	
૫૫૨૯૮	૫૫૨૯૯	ઈશ્ । પરમેશ્વર, સ્વામી, માલિક, મહાદેવ	
૫૫૩૦૦	૫૫૩૦૧	નિર્+અઙ્ગન્ । નિર્દોષ, નિર્લેપ, પરમાત્મા, સિદ્ધ	
૫૫૩૦૨	૫૫૩૦૩	અ+લક્ષ્ । અલક્ષ્ય, અજ્ઞેય, બ્રહ્મ	
૫૫૩૦૪	૫૫૩૦૫	અનાદિ અનંત તરીકે કહેવાતું સૃષ્ટિના આદિ કારણરૂપ પરમ તત્ત્વ, પરમાત્મા	
૫૫૩૦૬	૫૫૩૦૭	પરમ આત્મા, ભગવાન, પરમેશ્વર, તીર્થંકર ૫+૨+૪ +૮+૪ =૨૪	
૫૫૩૦૮	૫૫૩૦૯	પરમ ઈશ્વર, પરમાત્મા, ભગવાન, પરમેશ, જિનેન્દ્ર ભગવાન	
૫૫૩૧૦	૫૫૩૧૧	ભગવત્ । ભગ=ઐશ્વર્ય, વીર્ય, યશ, શ્રી, જ્ઞાન અને વૈરાગ્યવંત ભગવંત	
✉	૫૫૩૧૨	મુનિશ્રી લલ્લુજી	તા. ૧૦-૩-૧૯૯૧
૫૫૩૧૩	૫૫૩૧૪	દૃશ્ । દેખાય છે, દેખાડેલ છે, પ્રગટ કરેલ છે, સમજાવેલ છે	
૫૫૩૧૫	૫૫૩૧૬	સત્ની વૃત્તિ, શુભ વૃત્તિ, સાચી-સારી વૃત્તિ	
૫૫૩૧૭	૫૫૩૧૮	વિ+શિષ્+કૃ । ખાસ કરીને, વધારે	
૫૫૩૧૯	૫૫૩૨૦	ધૃ+જીવ્ । ધર્મ પ્રાપ્ત કરવો-કર્યો છે તેવા જીવ, ધર્મરૂપ જીવનવાળા, ધર્મિષ્ઠ	
૫૫૩૨૧	૫૫૩૨૨	દાસ્ । સેવક, નોકર, અનુચર, ગુલામ, ભૃત્ય	
૫૫૩૨૩	૫૫૩૨૪	અનાદિ કાળનું ચાલ્યું આવતું ગૃહીત મિથ્યાત્વ મૂક્યા વિના, સત્પુરુષ મળ્યા	
૫૫૩૨૫	૫૫૩૨૬	પહેલાનું માની રાખેલું બધું છોડ્યા વિના	
૫૫૩૨૭	૫૫૩૨૮	પ્ર+આપ્ । લાભ, મળતર	
૫૫૩૨૯	૫૫૩૨૯	સ્મ્ । સ્મરણ, યાદ; વિવેક અને જાગૃતિ	
✉	૫૫૩૩૦	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૦-૩-૧૯૯૧
૫૫૩૩૧	૫૫૩૩૧	સુ+ગમ્ । સહેલાઈથી સમજાય તેવું	

૫૪૪૨	આવરણતમ	આ+વૃ+તમસ્ । આવરણ રૂપી અંધારું-અંધકાર-તિમિર
૫૪૪૩	અજવાળારૂપ	ઉદ્+જ્વલ્ । પ્રકાશરૂપ, ઊજાસરૂપ
પૃ. ૨૬૮		
૫૪૪૪	વ્યતિરિક્ત	વિ+અતિ+રિચ્ । જુદું, અલગ કરેલું, અળગું
૫૪૪૫	પર	આઘે, દૂર; પારકું; બીજું; પછીનું; શ્રેષ્ઠ; પીઠું; ઉપર
૫૪૪૬	મતિ	મન્ । માન્યતા, બુદ્ધિ, મત
૫૪૪૭	બંધવરૂપ	બન્ધુ । ભાઈ-બંધુ જેવા, વીર સ્વરૂપ-મહાવીર સ્વરૂપ
૫૪૪૮	રક્ષકરૂપ	રક્ષ્ । રખેવાળ જેવા, રામ રૂપે
૫૪૪૯	સમ્યક્ પ્રકારે	સાચી રીતે, રૂડી રીતે
૫૪૫૦	નિર્ગ્રંથ પ્રવચન	જિન પ્રવચન, વીતરાગ
૫૪૫૧	સમસ્ત દ્વાદશાંગી	સમ્+અસ્ । બારેબાર આગમ, આખેઆખા ૧૨ અંગ
૫૪૫૨	ષટ્ દર્શન	છ યે દર્શન-જૈન, બૌદ્ધ, સાંખ્ય, ન્યાય-વૈશેષિક, પૂર્વમીમાંસા, ઉત્તરમીમાંસા
૫૪૫૩	સંભારજો	સમ્+સ્મૃ, સ્માર્ । યાદ કરજો, સ્મરજો
૫૪૫૪	બાધ કરે એવા	વસ્તુની પ્રતીતિ થવા છતાં વસ્તુના મિથ્યાપણાનો નિશ્ચય થાય તે તેનો બાધ, પ્રતિબંધ, હરકત, અડચણ કહેવાય એવા
૫૪૫૫	વૃત્તિનો લય	વૃત્+લી । વૃત્તિની લીનતા, વિરામ, એકતાર
૫૪૫૬	ગુપ્ત રીતે	ગુપ્ । છાની રીતે
૫૪૫૭	મંત્ર	મન્ત્ર । રહસ્ય; મનને તારે તે; જાપના અક્ષર-શબ્દ; સદ્ગુરુએ આપેલા શબ્દો
૫૪૫૮	વખત ગાળજો	સમય-વખત પસાર કરજો, વિતાવજો, કયરો કાઢી શુદ્ધ કરજો
	પત્રાંક ૨૧૨	શ્રી ત્રિભોવનભાઈને તા.૨૪-૨-૧૯૯૧ થી તા.૧૦-૩-૧૯૯૧ દરમ્યાન
૫૪૫૯	કામ	કમ્ । વાંચ્યા, ઈચ્છ્યા; પાંચ ઈન્દ્રિયના વિષય
૫૪૬૦	મુમુક્ષુ વૈ.	વૈજનાથ યોગી
૫૪૬૧	પદનો	આત્મપદનો-મોક્ષપદનો
૫૪૬૨	સાક્ષાત્કાર	આત્મ-અનુભવ, આત્મદર્શન
૫૪૬૩	જોગ્ય	યોગ્ય
૫૪૬૪	પૂર્વકાળમાં	પહેલાના સમયમાં-ભવમાં
૫૪૬૫	ઉત્તર દિશામાં વિચરવા વિષે	કૃપાળુદેવના નેપાળના રાજકુમાર તરીકેના ભવ સંબંધી
૫૪૬૬	ક્વચિત્	ક્યારેક
૫૪૬૭	ગ્રહી રાખેલી	પકડ કરી રાખેલી, પકડી રાખેલી
૫૪૬૮	સિદ્ધિયોગાદિ	અણિમા, મહિમા, લઘિમા, ગરિમા, ઈશિતા, વશિતા, પ્રાપ્તિ અને પ્રાકામ્ય
૫૪૬૯	રિદ્ધિયોગાદિ	બુદ્ધિ, ચારણક્રિયા, વિક્રિયા, તપ, મન-વચન-કાયબળ, ઔષધિ વગેરે
૫૪૭૦	મલિન	મલ્ । મેલવાળી, અશુદ્ધ, અસમ્યક્
૫૪૭૧	સત્ મૂર્તિ	સત્ નીતરતી મૂર્તિ, મૂર્તિમાન સત્પુરુષ
૫૪૭૨	બાહ્ય લક્ષ	ઉપલક્ષ દૃષ્ટિ-ધ્યાન
૫૪૭૩	અપૂર્વ સ્નેહ	પહેલાં કદી ન કર્યો હોય તેવો પ્રેમ, ક્યારેય ન રાખ્યો હોય તેવો સ્નેહ
૫૪૭૪	ઘડી એક આયુષ્ય	ઘટિકા+આયુસ્ । થોડીક વાર, થોડુંક આયુષ્ય, ૨૪ મિનિટની ૧ ઘડી
૫૪૭૫	વિટંબના	વિ+ડમ્બ્ । મુશ્કેલી

૫૪૭૬	સંગતિ	સમ્+ગમ્ । સંગ, સોબત, સહવાસ, ઐક્ય, સંયોગ, મેળ, પૂર્વાપર સંબંધ
૫૪૭૭	માંડ્યો	મણ્ડ । શરૂ કર્યો
૫૪૭૮	ચરણરજ	ચર્+રજ્ । પગની ધૂળ
૫૪૭૯	પત્રાંક ૨૧૩	શ્રી સોભાગ્યભાર્ગ લલ્લુભાર્ગને
૫૪૭૯	આ લોક	આ મૃત્યુલોક-માનવલોક-તિચ્છો લોક; આ જગત, આ જનતા, આ દુનિયા
૫૪૮૦	ઝાંઝવાના પાણી	ઝંઝાવાત । મૃગજળ, પાણીનો આભાસ
૫૪૮૧	તૃષા છિપાવવા	તરસ મટાડવા
૫૪૮૨	દીન	લાચાર, ગરીબ, રાંક
૫૪૮૩	અતુલ ખેદ	જેની તુલા-સરખામણી ન થઈ શકે તેવો શોક, સંતાપ, દિલગીરી, થાક
૫૪૮૪	જ્વરાદિક રોગ	તાવ વગેરે રોગ
૫૪૮૫	કેવળ	માત્ર, ફક્ત, સાવ, છેક; એકમાત્ર, અનન્ય, શુદ્ધ
૫૪૮૬	અલ્પ	થોડી, થોડીક
૫૪૮૭	એક અંશ	સ્હેજ પણ, જરાક જેટલી, અંશ માત્ર
૫૪૮૮	પૂર્ણકામતા	પૂર્ણકૃત્યતા, પૂર્ણકર્તવ્ય, કૃતકૃત્યતા, કૃતાર્થતા
૫૪૮૯	સમર્થતા	સમ્+અર્થ । સામર્થ્ય, શક્તિ, સક્ષમતા, અર્થ-અભિપ્રાયની એકતા-સમાનતા
૫૪૯૦	સ્પૃહા	ઈચ્છા, અપેક્ષા, તૃષ્ણા, દરકાર, પરવા
૫૪૯૧	ઉન્મત્તતા	ઉન્માદ, ગાંડપણ, ચિત્તભ્રમ
૫૪૯૨	પોતાપણું	આપોપું, આત્મત્વ
૫૪૯૩	ત્રિલોકના નાથ	ત્રણ લોકના નાથ-ધણી-પતિ, પરમેશ્વર, અરિહંત, તીર્થંકર
૫૪૯૪	અટપટી દશા	અધરી-જટિલ-મુશ્કેલ-ગૂંચવણભરેલી દશા-હાલત-હાલ
૫૪૯૫	એક સમય	આંખના પલકારાનો અસંખ્યાતમો ભાગ
૫૪૯૬	કેવળ અસંગપણું	માત્ર વીતરાગતા, દેહાદિક સંબંધ-રાગાદિક ભાવથી પર
૫૪૯૭	પુરુષપુરાણ	સૌથી પ્રાચીન-પુરાણા પુરુષ, ઋષભદેવ ભગવાન; પુરાણમાં પ્રશંસિત પુરુષ
૫૪૯૮	ભેદ	ભિદ્ । ફરક, તફાવત; રહસ્ય
૫૪૯૯	વિશેષ	વિ+શિષ્ । વધુ, વધારે, ખાસ, અસાધારણ
૫૫૦૦	અધીન	વશ, તાબેદાર, આધીન
૫૫૦૧	દુર્ઘટપણું	દુર્+ઘટ્ । દુઃસંભવતા, મેળવવું અશક્યવત્
૫૫૦૨	સ્તવીએ છીએ	સ્તુ । સ્તુતિ-પ્રશંસા કરીએ છીએ
૫૫૦૩	ઈશ્વરી ઈચ્છા	નિયતિ
૫૫૦૪	અંતર-ઈચ્છા	અંતરની-મનની ઈચ્છા, વચગાળાની-અંતરાલકાળની ઈચ્છા, શુભેચ્છા; મનોકામના, અંતઃકરણની અપેક્ષા, રુચિ, અરજ, દશા, અંતર-દશા
૫૫૦૫	કર્તવ્યરૂપ	કરવા યોગ્ય, ફરજ જેવું, ફરજ સમાન, ફરજરૂપે
૫૫૦૬	પારમાર્થિક વાત	સ્વાભાવિક-પરમાર્થથી આવેલી-પરમાર્થથી થનાર-સત્ય વાત
૫૫૦૭	ત્રિકાળિક	ભૂત-ભવિષ્ય અને વર્તમાન એ ત્રણે કાળની
૫૫૦૮	લક્ષે નથી	લક્ષ-ધ્યાન-તપાસ-વિચાર-નિશાન પણ નથી, લક્ષે ય નથી

૫૫૦૯	‘વેદાંતગ્રંથ પ્રસ્તાવના’ વેદાંતનો પરિચય આપતું પુસ્તક	
✉	પત્રાંક ૨૧૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને
૫૫૧૦	અભેદ દશા	અદ્વૈત દશા-દ્વન્દ્વાતીત દશા
૫૫૧૧	જગતની રચના	માયા, પ્રપંચનું સ્વરૂપ-બંધારણ
૫૫૧૨	અહંરૂપ બ્રાન્તિ	હું દેહ છું, વાણિયો છું, જૈન છું, ગૃહી છું એવી ભ્રમણા
૫૫૧૩	નિશ્ચય વાર્તા	નક્કી વાત, ખાતરીપૂર્વકનું કથન-હકીકત, પારમાર્થિક વાત
૫૫૧૪	બિચારાં	દુઃખી, લાચાર, ઉપાય વિનાનાં
૫૫૧૫	મોહાંધ	મોહ-અજ્ઞાનથી અંધ-આંધળાં
૫૫૧૬	પરમ કરુણા	ઘણી કરુણા-દયા, ઉત્કૃષ્ટ દયા, પહેલી દયા, છેવટની દયા
૫૫૧૭	હે નાથ	હે સ્વામી, માલિક; સંન્યાસીની અટક
૫૫૧૮	ગતિમાં	દશામાં-માર્ગમાં-મતિમાં
૫૫૧૯	પ્રબોધશતક	વેદાંતનું પુસ્તક
૫૫૨૦	તૃણવત્	તૃણ સરખું-જેવું, ખડતુલ્ય, તણખલા જેવું, તરણાના તોલે
૫૫૨૧	વિભૂતિરૂપે	વિ+ભૂ । દિવ્ય-અલૌકિક શક્તિ, સંપત્તિ-ઐશ્વર્ય; મહત્વ; ભસ્મ
✉	પત્રાંક ૨૧૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને
૫૫૨૨	પાઠીને	પઠ । વાચનારને, ગોખનારને, પાઠ કરનારને
૫૫૨૩	મનમાનતી	મનગમતી, મનમાન્ય, મનપસંદ
૫૫૨૪	વનવાસ	વનમાં વસવું તે
૫૫૨૫	અંતર્વૃત્તિ	અંતર વૃત્તિ, આંતરિક વલણ
૫૫૨૬	સર્વોત્તમ પ્રજ્ઞા	સર્વોત્તમ બુદ્ધિ, ડહાપણ-શાણપણ, અક્કલ, વિદ્વતા
૫૫૨૭	ઓથ	આશરો, મદદ
૫૫૨૮	પત્રાંક ૨૧૬	કોને ?
૫૫૨૯	એકાકી	એક+આકિનચ્ । એકલું, નિરાધાર
૫૫૩૦	અનેકાકી	એકલું નહીં, બહુ કે એકથી વધુ, અનેક હોય તેવું
૫૫૩૧	સુવર્ણ	સોનું
૫૫૩૨	કુંડલ	કાને પહેરવાનું એક ઘરેણું
૫૫૩૩	કડાં	હાથનાં ઘરેણાં
૫૫૩૪	સાંકળાં	પગનું ઘરેણું
૫૫૩૫	બાજુબંધાદિક	હાથનું ઘરેણું વગેરે
૫૫૩૬	પર્યાયાંતર	વિશેષ ગુણ બદલાતાં, રૂપાંતર, પર્યાયનો ફેર-ભેદ
૫૫૩૭	સત્તા	અસ્તિત્વ, અધિકાર
✉	પત્રાંક ૨૧૭	શ્રી સોભાગ્યભાઈને તા.૧૦-૨-૧૯૯૧ થી તા.૨૩-૨-૧૯૯૧ દરમ્યાન
૫૫૩૮	વિકટ વાટેથી	વિકરાળ-ભયંકર-મુશ્કેલ-દુર્ગમ-રસ્તે-રીતે
૫૫૩૯	બીડું છું	પરબીડિયામાં (કવર) મૂકી બંધ કરું છું
૫૫૪૦	તન્મય ભક્તિ	તે મય, તે રૂપ, તદાકાર, તલ્લીન ભક્તિ
૫૫૪૧	એકતાર સ્નેહ	એકરસ-તાર-ચિત્તવાળો સ્નેહ
૫૫૪૨	આવરણ	આ+વ્ । આચ્છાદન, વિદ્ધન

તા.૧૫-૩-૧૯૯૧

તા.૧૯-૩-૧૯૯૧

૫૫૪૨	આણવું પડે	દૂરથી લાવવું પડે	
૫૫૪૩	દીનતા	ગરીબાઈ, કંગાલિયત, દુઃખિયારાપણું, દીનત્વ	
૫૫૪૪	ગોપાંગના	ગોપી, ગોવાળણ	
૫૫૪૫	જડભરતજી	આંગિરસના પુત્ર, યોગી	
૫૫૪૬	આખ્યાયિકા	કથા, પૌરાણિક કથન	
૫૫૪૭	દશા	મન-ચિત્ત, હાલત, સ્થિતિ, અવસ્થા	
૫૫૪૮	વિદેહી	અશરીરી, કેવલ્ય પામેલી	
૫૫૪૯	અંતકાળે	મરણકાળે	
૫૫૫૦	પ્રવાહ	પ્ર+વહ્ । એક રીતની ગતિ, પરંપરા, ત્રુટક ન થાય તેવો	
૫૫૫૧	સુગમ ઉપાય	સહેલો ઉપાય	
૫૫૫૨	જડતો નથી	મળતો નથી	
પૃ. ૨૭૨			
૫૫૫૩	પરમ પીયૂષ	શ્રેષ્ઠ અમૃત; પહેલું; છેવટનું; ઘણું; સંલગ્ન અમૃત	
૫૫૫૪	બળવત્તર	વધુ બળવાન	
૫૫૫૫	હૃદયગત	હૃદયમાં રહેલું, આંતરિક	
૫૫૫૬	અમારી સત્તા	અમારો અધિકાર	
૫૫૫૭	અનુદમી	પુરુષાર્થ રહિત, મહેનત વિના	
૫૫૫૮	અહંપણું	અસ્મિતા	
૫૫૫૯	ઈશ્વરાર્પણ	ભગવાનને ખાતે, હરિની ઈચ્છા, ઈશ્વરને અર્પણ; શુદ્ધ સ્વભાવમય	
૫૫૬૦	વિસ્મરણ કર્યા રહેવું	ભૂલતા રહેવું	
૫૫૬૧	જોઈ લઈશું	ખપી થઈશું, દ્રષ્ટાભાવ રાખીશું, સાક્ષીભાવે જોઈશું, જે થાય તે યોગ્ય	
૫૫૬૨	મહંત	મહત્ । મોટા સાધુ, મઠાધિકારી	
૫૫૬૩	નિરપેક્ષ	નિર્+અપ+ઈક્ષ્ । આકાંક્ષા રહિત, નિઃસ્પૃહ	
૫૫૬૪	શબ્દે	શબ્દથી-માં; એક શબ્દ પણ	
૫૫૬૫	અવધારજો	અવ+ધ્ । નક્કી કરજો, ધ્યાનપૂર્વક તપાસજો	
૫૫૬૬	મૂકી દેવો	મુચ્ । છોડી દેવો	
૫૫૬૭	આધીન ભક્તિ	વશ થઈ જાય-તાબે થઈ જાય તેવી ભક્તિ	
૫૫૬૮	સમ્મતિ	સમ્+મત્ । માન્યતા, કબૂલાત-અનુમતિ	
૫૫૬૯	અંતરથી ઊગી	ખરેખર મનમાં જે લાગ્યું-ઊગ્યું તે	
૫૫૭૦	આકુળ	ગભરાયેલા, ગભરાટવાળા	
૫૫૭૧	નિર્બળ	બળ વગરના	
૫૫૭૨	ઈચ્છાપૂર્ણ	મરજીથી, ઈચ્છા સહિત	
પૃ. ૨૭૩	પત્રાંક ૨૧૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૩-૩-૧૯૯૧
૫૫૭૩	અધિષ્ઠાન	અધિ+સ્થા । મુખ્ય સ્થાન, આધાર, સત્તા-પ્રભાવ	
૫૫૭૪	અકથ્ય	અ+કથ્ । ન વર્ણવેલું, ન કહી શકાય તેવું	
૫૫૭૫	મુંગાની શ્રેણે	બોલી ન શકે તેવી રીતે; શ્રી પરથી શ્રયે, શ્રયણે, શ્રેણે=આશ્રયે, આધારે	
		મુંગાના આશ્રયે-આધારે	

૫૫૭૬	બાળજીવ	અજ્ઞાની જીવ
૫૫૭૭	શાશ્વતરૂપે	સનાતન-નિત્ય-અમર રૂપે
૫૫૭૮	જોગ જીવ	યોગ્ય જીવ
૫૫૭૯	કહેણીથી	કહાણી-કહેવાની રીત-દોષ-લોકાપવાદથી
૫૫૮૦	શરણાપત્ર	શરણ+આ+પદ્ । શરણમાં આવેલા
૫૫૮૧	બાહ્યશૈલી	બહારની-બહાર રહેલી લખવાની રીત, ઢબ
૫૫૮૨	અંતરૈલી	અંદરની રીતે
૫૫૮૩	વિચક્ષણ	વિ+ચક્ષ્ । નિષ્ણાત, હોશિયાર, સાવધાન, દીર્ઘદર્શી, વિદ્વાન
૫૫૮૪	ખરાબે વહાણ ચઢવું	પાણીથી ઢંકાયેલા ખડક (ખરાબો) પર વહાણનું ચઢવું; ખરબાદ થવું
૫૫૮૫	ઉદેશે	ઉદ્+દિશ્ । ઈરાદાએ, હેતુસર
પૃ. ૨૭૪		
૫૫૮૬	હરિ ભગવાન	વાસુદેવ-વિષ્ણુ-કૃષ્ણ-શુદ્ધાત્મા ભગવાન
૫૫૮૭	હૃદયદેશ	હૃદયપ્રદેશ
૫૫૮૮	તદાકાર	તે આકારે, તે મય
૫૫૮૯	પ્રારબ્ધકર્મનો ઉદય	જે કર્મ ફળભોગ આપવાને માટે પ્રવૃત્ત થયું હોય અને શરીરનાં બંધારણનો હેતુ હોય તે પ્રારબ્ધકર્મ
૫૫૯૦	દશા ભેદવાળી	અભેદ દશા ન હોવી તે
૫૫૯૧	શ્રીકૃષ્ણ	૮ મા વાસુદેવ, નંદ-જશોદાને ઘેર ઉછરેલા, વસુદેવ-દેવકીના પુત્ર, પાંડવોના મિત્ર, અર્જુનને શ્રી ભગવદ્ગીતા દ્વારા બોધ આપનાર
૫૫૯૨	ચર્યશું	ચર્યા કરીશું, ચર્યાશું
૫૫૯૩	યોગમાર્ગ	યોગસાધનાનો માર્ગ
૫૫૯૪	દૂરંદેશી સિદ્ધિ	દૂરનું-ભવિષ્યનું જોઈ શકે તેવી સિદ્ધિ, અગમચેતી, દીર્ઘદૃષ્ટિ હોવી આંખના જોવાના વિષયક્ષેત્રની મર્યાદા કરતાં ઘણું જોઈ શકે તેવી લબ્ધિ
	પત્રાંક ૨૧૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૬-૩-૧૯૯૧
૫૫૯૫	દોહો	દોહરો, દુહો, માત્રાવૃત્ત, દોહા નામનો છંદ ('આત્મસિદ્ધિ' 'હે પ્રભુ' વગેરે)
૫૫૯૬	પરમાહ્લાદક	ખૂબ આનંદ આપનાર
૫૫૯૭	આશ્ચર્યક	આ+ચર્ । નવાઈ કરનારી, ચમત્કારિક
૫૫૯૮	નારદ ભક્તિસૂત્ર	પ્રેમભક્તિનું સર્વોત્કૃષ્ટ પ્રતિપાદન કરતું શિક્ષાશાસ્ત્ર, દેવર્ષિ નારદ કે કોઈ મહાત્મા કૃત ૮૪ સૂત્રો, પરમાત્માનું જ્ઞાન કરાવે તે નારદ અને સૂત્ર એટલે દોરો, જેમાં ઘણા ટૂંકાં રહસ્ય વાક્યો પરોવાયાં હોય. કુલ ૯ નારદ થયા છે.
૫૫૯૯	મહર્ષિ નારદજી	દેવર્ષિ નારદ, બ્રહ્માના માનસપુત્ર, આજીવન બ્રહ્મચારી, વિષ્ણુના પરમ ભક્ત; ધર્મશાસ્ત્ર, તીર્થસ્થળ, સંગીત એમ ત્રણ વિષય પર ૩ ગ્રંથના રચયિતા
પૃ. ૨૭૫	પત્રાંક ૨૨૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૮-૩-૧૯૯૧
૫૬૦૦	ફાલ્ગુન	ફાગણ મહિનો, ગુજરાતી ૫ મો માસ
૫૬૦૧	જન્માક્ષર	જન્મકુંડળી
૫૬૦૨	અધિષ્ઠાન	જેમાંથી વસ્તુ ઉત્પન્ન થઈ, જેમાં તે સ્થિર રહી અને જેમાં તે લય પામી તે

૫૬૦૩	ચૈતન્ય	આત્મા, વેદાંતી મતે ચિત્તસ્વરૂપ પરમાત્મા, જિન મતે જ્ઞાન-દર્શનયુક્ત જીવ, ન્યાયાદિ મતે આત્માના ધર્મરૂપ ચેતના, પ્રકૃતિ, જીવ	
૫૬૦૪	સર્વવ્યાપક	બધે વ્યાપીને-ફેલાઈને-વિસ્તરીને રહે તે	
✉	પત્રાંક ૨૨૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧-૪-૧૯૯૧
૫૬૦૫	કલ્પિત	કલ્પેલું, ખોટું, જોડી કાઢેલું	
૫૬૦૬	વિ.રાયચંદ	વિનીત રાયચંદ (પોતાનું નામ આ પત્રમાં લખ્યું છે)	
✉	પત્રાંક ૨૨૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૫-૪-૧૯૯૧
૫૬૦૭	પોતાને શિરે	પોતાને માથે, મારે માથે, મમ મસ્તકે	
૫૬૦૮	ઉપનામ	વિશેષણ, બિરુદ, તખલ્લુસ, બીજું નામ	
૫૬૦૯	અતિશય	ઘણું જ	
૫૬૧૦	સસ્પૃહ	સ્પૃહા સાથે, ઈચ્છાવાન, તૃષ્ણાવાન	
✉	પત્રાંક ૨૨૩	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૮-૪-૧૯૯૧
૫૬૧૧	દેહાભિમાને ગલિતે, વિજ્ઞાતે પરમાત્મનિ ।		

યત્ર યત્ર મનો યાતિ તત્ર તત્ર સમાધયઃ ॥ શ્રી શંકરાચાર્યજી કૃત દૃગ્દૃશ્યવિવેક, શ્લોક ૨૦
હું કર્તા, હું મનુષ્ય, હું સુખી, હું દુઃખી એ વગેરે પ્રકારથી રહેલું દેહાભિમાન તે જેનું ગળી ગયું છે અને સર્વોત્તમ પદરૂપ પરમાત્માને જેણે જાણ્યો છે, તેનું મન જ્યાં જ્યાં જાય છે ત્યાં ત્યાં તેને સમાધિ જ છે.

પૃ. ૨૭૬

૫૬૧૨	પરાભક્તિ	આત્મા અને પરમાત્માનું એક થઈ જવું, નવધા ભક્તિમાં છેલ્લી	
૫૬૧૩	પરમ મહાત્મ્યા	ઉત્તમ માહાત્મ્ય-મહિમા-મહત્વ જેનું છે તેવી ગોપાંગનાઓ, ગોપીઓ	
૫૬૧૪	નિરંજન	સિદ્ધ, અરૂપી, અમૂર્ત, કર્મોનાં અંજન વિનાના	
૫૬૧૫	નિર્દેહ	નિર્+દિહ્ । દેહ, આકાર વિનાના, અરૂપી-અમૂર્ત, નિરાકાર	
૫૬૧૬	દેહધારી પરમાત્મા	સદેહે પરમાત્મા, ભગવાન	
૫૬૧૭	એક્યભાવ	એકતા; મેળ, સંપ; પરાભક્તિ, તુજ મુજ એક એવો ભાવ, એકત્વ ભાવ, પૂર્ણતાનો ભાવ, પરમાત્માનું અનુભવરૂપ ફળ	
૫૬૧૮	લક્ષ્ય	લક્ષ । ધ્યેય	
૫૬૧૯	પ્રશંસ્યો	પ્ર+શંસ્ । વખાણ્યો	
૫૬૨૦	નિદાન	નિ+દા । કારણ	
૫૬૨૧	કઠણાઈ	કઠિનતા, દુઃખ, આફત, મુશ્કેલી	
૫૬૨૨	અપ્રગટ કઠણાઈ	છાની-અપ્રકટ-અપ્રસિદ્ધ મુશ્કેલી-કઠિન સમય-દુર્ભાગ્ય	
૫૬૨૩	સંકટરૂપ કઠણાઈ	દુઃખ-આફત રૂપ કઠિનાઈ	
૫૬૨૪	અષ્ટ મહાસિદ્ધિ	૮ મોટી સિદ્ધિ-લબ્ધિ; અણિમા, મહિમા, લધિમા, ગરિમા, પ્રાપ્તિ, પ્રાકામ્ય, ઈશિત્વ, વશિત્વ	
૫૬૨૫	નવનિધિ	પદ્મ, મહાપદ્મ, શંખ, મકર, કચ્છપ, મુકુંદ, કુંદ, નીલ, ખર્વ (મતાંતરે) પાંડુક, કાલ, મહાકાલ, મહાપદ્મ, નૈસર્પ, મનુષ્ય, શંખ, પિંગલ, રત્ન અનુક્રમે ધાન્ય, ઋતુવસ્તુ, વાસણ, કપડાં, મકાન, હથિયાર, વાજિંત્ર, ઘરેણાં આપે	
૫૬૨૬	ઘટારત	ઘટતી, અસ્તિત્વમાં, ઘટવી યોગ્ય, વ્યાજબી, ઘટિતાર્થ	

૫૬૨૭	માયા	છળ-પ્રપંચ; મમતા; ધન-દોલત; અજ્ઞાન, પ્રકૃતિ મા=નહિ, નથી; યા=જે. જે નથી તે માયા, મીયતે અનેન ઇતિ માયા । જેના વડે અનુભવ કરવાનો પદાર્થ માપમાં આવી શકે છે એટલે કે, બુદ્ધિનાં બંધનમાં આવી શકે છે તે માયા
૫૬૨૮	xxx રાજા	ઋભુ રાજા, પિતાના ઉપદેશ મુજબ ઝુંકાર મંત્રના અનુષ્ઠાન કરતા ઋભુ રાજાને પાર્વતીજી પ્રસન્ન થતાં વરદાન માગવાનું કહ્યું ત્યારે તેમણે 'આત્મતત્ત્વ પ્રગટ હો'ની માગણી કરેલી, તે બધું નિદાઘ મુનિને સમજાવ્યું છે.
પૃ. ૨૭૭		
૫૬૨૯	રાજયલક્ષ્મી	રાજાની લક્ષ્મી, વૈભવ, શોભા, ઐશ્વર્ય, સામ્રાજ્ય
૫૬૩૦	સ્વપ્નું	સ્વપ્ । સ્વપ્ન, સપનું, સમણું, ખ્વાબ
૫૬૩૧	વર	વરદાન, દેવ-દેવી કે સંતે પ્રસન્ન થઈ આશા પૂરી પાડવા આપેલું વચન
૫૬૩૨	દિંગ	દંગ, છક, ચકિત
૫૬૩૩	તથાસ્તુ	તથા+અસ્તુ । તેમ હો, તે પ્રમાણે હો, એવું હો
૫૬૩૪	સ્વધામગત્	સ્વર્ગે ગયા, પોતાના ધામમાં-વતનમાં ગયા-ગયેલા
૫૬૩૫	દર્શનરૂપ નથી	દેખાતો નથી, દર્શન દેતો નથી
૫૬૩૬	નિઃસ્નેહ હો	સ્નેહરહિત, સ્નેહ વિનાનો હજો
૫૬૩૭	સમભાવી	સમતાના ભાવવાળા, પોતીકાપણું, પોતાના આત્મા સમાન ગણી
✉	પત્રાંક ૨૨૪	કોને ? તા. ૨૭-૩-૧૯૯૧
૫૬૩૮	ઘટિત	ઘટ । યોગ્ય
૫૬૩૯	ભૂમિકા	મૂ+કૈ । પાયરી, મૂળ, આધાર; ચિત્તની અવસ્થા, પ્રસ્તાવના, મંજિલ
૫૬૪૦	હાલ	અત્યારે, હમણાં; હાલત, દશા
✉	પત્રાંક ૨૨૫	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૨૮-૩-૧૯૯૧
૫૬૪૧	નિરુપાયતા	નિર્+ઉપ+અય્ । લાચારી, સાધન-યુક્તિ-મહેનત-પ્રયત્ન-આરંભ વિનાના
૫૬૪૨	રાજીપો	રાજ્ । ખુશી, રાજી, આનંદ; ચમક, શોભા
૫૬૪૩	દીનભાવ	દી । નમ્ર ભાવ, નમ્રપણે, ઉદાસીનતા, દયાર્દ્રતા, અકિંચનતા
૫૬૪૪	વીત્યે	વિ+ઈ । વીતી ગયે, વ્યતીત થયે
✉	પત્રાંક ૨૨૬	શ્રી છોટાલાલભાઈને તા. ૧૧-૩-૧૯૯૧ થી તા. ૮-૪-૧૯૯૧ દરમિયાન
૫૬૪૫	વાસનાના ઉપશમાર્થે	પૂર્વના સંસ્કારોથી મક્કમ થયેલી કામનાને શાંત કરવા માટે
૫૬૪૬	કેવા જોગે	કિમ્+દૃશ્ । કીદૃશ । મન-વચન-કાયના કયા પ્રકારના યોગે; કેવી યોજનાએ- જોગવાઈએ; અનુકૂળ-પ્રતિકૂળ સંજોગોની સંધિથી ઉત્પન્ન થતા સમયમાં કેવી રીતે
પૃ. ૨૭૮		
૫૬૪૭	પ્રમાદ	પ્ર+મદ્ । આળસ, અસાવધાની, બેપરવાઈ, સ્વરૂપનું વિસ્મરણ, અનાદર
૫૬૪૮	ગાઠી પ્રતિબદ્ધતા	ગાહ+પ્રતિ+બન્ધ્ । ધોર-અત્યંત-ભારે-ઘટ્ટ-ધનિષ્ઠ-સઘન-ગહન બંધન, આસક્તિ
૫૬૪૯	અપ્રમત્ત	ન+પ્ર+મદ્ । સ્વરૂપનાં સ્મરણ સહિત
૫૬૫૦	ઈચ્છાને ખાતર	ઈષ્ । ઈચ્છાને માટે, ઈચ્છાનું માન રાખવા
૫૬૫૧	ઉપયોગી	ઉપ+યુજ્ । ઉપયોગ કરે, આચરણ કરે

✉	પત્રાંક ૨૨૭	કોને ?	તા.૧૧-૩-૧૮૯૧ થી તા.૮-૪-૧૮૯૧ દરમ્યાન
૫૬૫૨	ઉપેક્ષિત	ઉપ+ઈક્ષ્ । અવગણવું, અનાદર કરવો, ઉદાસીન, વિરક્ત	
૫૬૫૩	ઉપશમાવવા યોગ્ય	ઉપ+શમ્ । શાંત પાડવા-સાંત્વન આપવા યોગ્ય	
✉	પત્રાંક ૨૨૮	કોને ?	તા.૧૧-૩-૧૮૯૧ થી તા.૮-૪-૧૮૯૧ દરમ્યાન
૫૬૫૪	સદુપદેશાત્મક	સત્ને લગતા ઉપદેશવાળા	
૫૬૫૫	સહજ	સ્વાભાવિક	
૫૬૫૬	સંક્ષિપ્તપણાને	સમ્+ક્ષિપ્ । સંકોચ	
૫૬૫૭	સમસ્ત	સમ્+અસ્ । સર્ળંગ, સમગ્ર, સઘળા	
૫૬૫૮	પરમાર્થમાર્ગની સંધિ	મોક્ષમાર્ગનો સાંધો, સંયોગ, અણીનો વખત, બે વિશિષ્ટ સમય વચ્ચેનો સમય	
૫૬૫૯	દુષ્કર કરવું	દુસ્+કૃ । મુશ્કેલ, અઘરું, કઠિન બનાવવું	
૫૬૬૦	અવગાહવું	અવ+ગાહ । નાહવું, ડૂબકી મારવી, સ્નાન કરવું; નિમજ્જન કરવું	
૫૬૬૧	બાહ્યાકાર ઉપયોગ	બહિસ્ । આત્માકારતામાંથી ઉપયોગ બહાર કાઢવો-લેવો	
✉	પત્રાંક ૨૨૯	કોને ?	તા.૧૧-૩-૧૮૯૧ થી તા.૮-૪-૧૮૯૧ દરમ્યાન
૫૬૬૨	અસત્ વાસના	મિથ્યા વાસના, ખોટી વાસના, ધર્મના ખોટા સ્વરૂપને ખરું જાણવું તે	
૫૬૬૩	મલિન દર્પણને વિષે	મેલા-અસ્વચ્છ અરીસામાં	
૫૬૬૪	પ્રતિબિંબ દર્શન	પડછાયો-પ્રતિબિંબ દેખાવું-જોવું	
૫૬૬૫	મિથ્યા અભ્યાસ	ખોટી-નકામી-ન કામની ટેવ	
૫૬૬૬	લોકલજ્જાની ઉપેક્ષા	લોકલાજની અવગણના, અનાદર, તિરસ્કાર	
૫૬૬૭	મોટા કારણમાં	મહત્+કૃ । અગત્યના કારણમાં	
✉	પત્રાંક ૨૩૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૧૨-૪-૧૮૯૧
૫૬૬૮	ગૂઢ ગૂઢ	ગુહ । છાનો પણ ગહન	
૫૬૬૯	ખુલાસો	સ્પષ્ટતા, ચોખવટ, ભાવાર્થ, સાર	
૫૬૭૦	ઉત્સુકતામય	ઉદ્+સૂ । આતુરતાવાળા, ઉત્કંઠિત, ઉત્સાહી, અનુરક્ત	
૫૬૭૧	સ્મરણ રહેવા	સ્મૃ । યાદ રાખવા, યાદ કરાવવા	
૫૬૭૨	તણખલાના બે કટકા કરવાની	ધાસના તરણાના બે કટકા કરવા જેટલી, સ્હેજ પણ	
૫૬૭૩	સત્તા	સત્+તલ્ । શક્તિ, બળ, માલિકી, અસ્તિત્વ, વિદ્યમાનતા; શ્રેષ્ઠતા	
પૂ.૨૭૯	પત્રાંક ૨૩૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૧૫-૪-૧૮૯૧
૫૬૭૪	મહાત્મા કબીરજી	ઈ.સ.૧૩૯૮-૧૫૧૮ (વિ.સં.૧૫૭૫), વણકર કુટુંબમાં જન્મ, 'સૂફી' જ્ઞાન તથા રામાનંદ જેવા ગુરુરત્નના ઉપદેશથી અધ્યાત્મી બન્યા, હિંદુ-મુસ્લિમ તરફ અત્યંત સમભાવી, મોટાભાગનો સમય બનારસમાં રહ્યા, છેલ્લે ૧૨૦ વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી મગહર ગામના નાના મઠમાં, મહા સુદ ૧૧ એ સમાધિમરણ	
૫૬૭૫	નરસિંહ મહેતા	ઈ.સ.૧૪૯૦-૧૫૬૬. જૂનાગઢના વડનગરા નાગર ગૃહસ્થ-કવિ-ભક્ત. પત્ની-પુત્ર-જમાઈનું અકાળે અવસાન, મુખ્ય પ્રસંગો - હાર, હૂંડી, મોસાળું, વિવાહ, શ્રાદ્ધ; અચળ કૃષ્ણભક્તિ, અનેક સુંદર પદ-ભજનના રચયિતા	
૫૬૭૬	અલૌકિક	દિવ્ય, અદ્ભુત	
૫૬૭૭	નિઃસ્પૃહા	નિસ્+સ્પૃહ । નિષ્કામ	

૫૬૭૮	દારિદ્ર્યાવસ્થા	ગરીબાઈ
૫૬૭૯	જગત-વિદિત	સુપ્રસિદ્ધ, જગત જાણે છે
૫૬૮૦	સબળ	સ+બલ્ । જબરું, બળવંતું, બળવાન, તાકાતવાન; સશરીર
૫૬૮૧	પરચા	પરિ+ચિ । પરિચય, જાણકાર; ચમત્કાર, દાખલા, સંબંધ, સત્ય સ્વરૂપ
૫૬૮૨	ઉપરવટ થઈને	ઉપેક્ષા-ઉલ્લંઘન-અવણગના કરીને, ટપીને, વિરુદ્ધ થઈને
૫૬૮૩	રહસ્યભક્તિ	માર્મિક-તાત્ત્વિક ભક્તિ
૫૬૮૪	વિટંબના	વિ+ડમ્બ્ । વિડંબના, દુઃખ, મુશ્કેલી; સંતોષ
✉	પત્રાંક ૨૩૨	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને
૫૬૮૫	પરેચ્છાનુચારી	પર+ઈષ્+અનુ+ચર્ । બીજાની ઈચ્છા પ્રમાણે કરનારા, પ્રારબ્ધના ૩ પ્રકાર — ઈચ્છા પ્રારબ્ધ, અનિચ્છા પ્રારબ્ધ, પરેચ્છા પ્રારબ્ધ ઈચ્છા પ્રારબ્ધ : ઈચ્છા-હેતુપૂર્વક કરવામાં આવતું કાર્ય. જનકજીએ જીવનભર રાજ કર્યું. જીવન્મુક્ત ભિક્ષાટન, ગોચરી માટે જાય તે અનિચ્છા પ્રારબ્ધ : કોઈ મુશ્કેલીમાં આવતાં સારાં-નરસાં કાર્ય કરવા પડે તે. જડભરતજીએ રહૂગણ રાજાની પાલખી ઉપાડી. જીવન્મુક્તને કાંટો વાગે, પગ લપસે તે પરેચ્છા પ્રારબ્ધ : સ્નેહ, સંબંધ લાગણીથી બીજાને માટે સારાં-નરસાં કર્મ કરવાં પડે તે. શ્રીકૃષ્ણે અને અર્જુનજીએ ખેલેલું યુદ્ધ. ઉદયાધીન વર્તે. જીવન્મુક્તને સમાધિ દરમ્યાન ફળ, રસાદિ આપી જાય તેમ
૫૬૮૬	શબ્દ-ભેદ	શબ્દ+ધિદ્ । નામ-ઉપાધિ-પુકાર-શોર, અવાજ, ઝઘડો, ગરબડ, ચોટનો તફાવત; શબ્દ સાંભળીને લક્ષ્યને વીંધવાનું-ભેદવાનું
૫૬૮૭	જાળ	ઘણી વસ્તુ ગૂંચવાઈને થયેલું જાળું
૫૬૮૮	આર્તપૂર્વક	આ+ઋ । દુઃખ-પીડાપૂર્વક; આર્તધ્યાનપૂર્વક, અસ્વસ્થતા સાથે
૫૬૮૯	સંભાવ્ય	સમ્+ખૂ । શક્ય, કલ્પી શકાય, વિચારણીય, સન્માનનીય, યોગ્ય
૫૬૯૦	માયાના પ્રબળનો	મા+યા । પ્ર+બલ્ । માયાના જોરનો, મહાબળવંતી માયાનો
૫૬૯૧	મુમુક્ષુતા	સર્વ પ્રકારની મોહાસક્તિથી મુંઝાઈ એક મોક્ષને વિષે જ યત્ન કરવો (પ. ૨૫૪)
૫૬૯૨	મલિનત્વ	મલ્ । મેલાપણું, મેલું; સમ્યક્દર્શનના ચલ-મલ-અગાઢ દોષોમાંથી મલ વગેરે
૫૬૯૩	ભુલામણીવાળું	ભુલાવે તેવું
૫૬૯૪	ચલિત કરનાર	ચલ્ । ચળાવનાર, અસ્થિર કરનાર, સ્થાનભ્રષ્ટ કરનાર
૫૬૯૫	અવકાશ	અવ+કાશ્ । વખત, હુરસદ, પ્રસંગ, તક, મોકો; સ્થાન, જગ્યા
૫૬૯૬	માયાનો પ્રપંચ	માયાનું જગત જેમાં સ્થૂલ-સૂક્ષ્મ-કારણ પ્રપંચ આવે; સ્વરૂપનાં વિસ્મરણને લીધે ૫ ઈન્દ્રિયના વિષયોનો વિસ્તાર
૫૬૯૭	બાધકર્તા	બાધ્+કૃ । વિઘ્ન, હરકત-હાનિ કરનાર, આક્રમણ-ખંડન કરનાર
૫૬૯૮	કલ્પદ્રુમ	ક્લ્પ+દ્રુમ્ । યોગ્ય આજ્ઞા આપનાર સત્પુરુષ-સદ્ગુરુ રૂપી કલ્પવૃક્ષ; કલ્પવૃક્ષ એટલે જે સંકલ્પ કરે તે આપે એવાં યુગલિક કાળનાં ૧૦ પ્રકારનાં ઝાડ; સમુદ્રમંથન સમયે નીકળેલાં ૧૪ રત્નોમાં ૧, સ્વર્ગીય વૃક્ષ
૫૬૯૯	કાં	અથવા, કાં તો, કિંવા; કેમ

૫૭૦૦	કેવળદશા	કેવળજ્ઞાનીની દશા, શુદ્ધ દશા, અનન્ય દશા, મુક્તદશા
૫૭૦૧	પ્રશસ્ત	પ્ર+શંસ્ । શુભ, શ્રેષ્ઠ, પ્રશંસવા યોગ્ય, કૃતકૃત્ય
૫૭૦૨	વર્ત્યા વિના	વૃત્ । વર્તન કર્યા વિના, ચાલ્યા વિના, આચરણ કર્યા વિના, જીવ્યા વિના
૫૭૦૩	અજ્ઞાન ભૂમિકા	અજ્ઞાન અવસ્થાની ૭ ભૂમિકા - બીજ જાગ્રત, જાગ્રત, મહાજાગ્રત, જાગ્રતસ્વપ્ન, સ્વપ્ન, સ્વપ્નજાગ્રત અને સુષુપ્તિ
૫૭૦૪	કોટ્યવધિ યોજનો	કુટ, કોટિ, કોટી । અવ+ધા । યુજ્ । કરોડોમાં ગણાય તેટલા યોજન, અપાર. યોજન=૪ કોશ કે ૮ માઈલ કે ૧૨.૮ કિ.મી.
૫૭૦૫	ઉપદ્રવ	ઉપ+દ્રુ । પજવણી, ત્રાસ, બખેડા, ગરબડ, ઉત્પાત, ઉપસર્ગ, સાર્વજનિક સંકટ
૫૭૦૬	શમાવવું	શમ્ । ઘટાડવું, ટાઢું પાડવું, શાંત પાડવું
૫૭૦૭	'ન ચાલતાં'	ન ચાલે તો જ, તેટલો જ; ન નભે તો
૫૭૦૮	ઈશ્વરાનુગ્રહ	ઈશ્વરની કૃપા-દયા-કરુણા
	પત્રાંક ૨૩૩	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૮-૪-૧૯૯૧
૫૭૦૯	જંબુસ્વામી	જમ્+કુ । મહાવીર સ્વામીના ગણધર સુધર્મા સ્વામીના મુખ્ય શિષ્ય, કેવળી મગધ દેશની રાજગૃહીના શ્રેષ્ઠિ પુત્ર, કામદેવ, લગ્નની રાત્રે જ આઠે ય સુંદર કન્યાનો ત્યાગ અને વૈરાગ્યનો વાર્તાલાપ, ત્યારે જ રાજપુત્ર પ્રભવ ચોરી કરવા આવેલો પણ બોધ પામીને ૫૦૦ સાથીઓ સાથે જંબુસ્વામી પાસે દીક્ષા લીધી. વિ.સં.પહેલાં ૪૦૬ વર્ષે રાજગૃહીમાં વિપુલગિરિ પર નિર્વાણ પામ્યા.
૫૭૧૦	દૃષ્ટાંત	દૃશ્+અન્ત । ઉદાહરણ, દાખલો
૫૭૧૧	લોકપ્રવાહ	લોક્+પ્ર+વહ । જનપરંપરા, લોકવહેણ, સંસારનું વહેણ, સમાજ
૫૭૧૨	પરમાર્થને કલંકરૂપ	કલ્ । ધર્મને ડાઘરૂપ, પરમ તત્ત્વને લાંછન-દોષ-અપકીર્તિ
પૃ. ૨૮૦		
૫૭૧૩	આકુળવ્યાકુળતા	વિ+આ+કુલ્ । ગભરાટ, વ્યગ્રતા, વ્યસ્તતા, ક્ષુબ્ધતા, વિહ્વળતા
૫૭૧૪	ચિંતિત	ચિન્ત્ । વિચારમાં પડેલા; ચિંતાયુક્ત
૫૭૧૫	શોચનીય	શુચ્ । શોચ-વિચાર કરવા યોગ્ય, શોક-રંજ-અફસોસ કરવા યોગ્ય
૫૭૧૬	વાસ્તવિક માર્ગ	વસ્+તુન્+માર્ગ્ । વસ્તુ-પરમાર્થ પ્રાપ્ત કરવાનો ઉપાય, યથાર્થ રસ્તો
	પત્રાંક ૨૩૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૮-૪-૧૯૯૧
૫૭૧૭	સર્વાત્મસ્વરૂપને	સર્વ શુદ્ધાત્મસ્વરૂપને, બધામાં રહેલા આત્મસ્વરૂપને
૫૭૧૮	સમીપ જ છે (આ દેહે છે)	પાસે-નજીક, નિકટ જ છે (આ ભવમાં જ છે)
૫૭૧૯	પરેચ્છા	બીજાની ઇચ્છા
૫૭૨૦	છૂટકો નથી	મુક્તિ-મોક્ષ નથી
૫૭૨૧	બીજી દશા	જુદી જાતની, વળી, વધારાની; ઓર અવસ્થા, સ્થિતિ
૫૭૨૨	નિરાકુળ	નિર્+આ+કુલ્ । શાંત, ધીર; પૂર્ણ, ગભરાટ વિનાના, ભરેલા
પૃ. ૨૮૦	પત્રાંક ૨૩૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૩-૪-૧૯૯૧
૫૭૨૩	પરિપક્વ અવસ્થા	પૂર્ણ-પૂરેપૂરી આત્મદશા, પાકટતા; પ્રૌઢતા, પુખ્તતા
	પત્રાંક ૨૩૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૩-૪-૧૯૯૧
૫૭૨૪	રતલામ	મધ્યપ્રદેશમાં ઉજ્જૈનથી ૧૦૨, ઈન્દોરથી ૧૧૩ કિ.મી. દૂરનું શહેર

૫૭૨૫	પરમાર્થ પ્રેમ	ધર્મપ્રેમ, મોક્ષદાતા પ્રત્યેનો પ્રેમ, અધ્યાત્મ પ્રેમ
૫૭૨૬	વાર્તા	વૃત્ । કથન, હકીકત, વૃત્તાંત
૫૭૨૭	ચર્ચિત	ચર્ચ । ચર્ચાયેલું, ચર્ચા, વાદવિવાદ
પૃ. ૨૮૧		
૫૭૨૮	મારી અવિદ્યમાનતાએ	હું સમીપ હાજર ન હોઉં ત્યારે, મારી ગેરહાજરી-અનુપસ્થિતિમાં
૫૭૨૯	તરવાને માટે	ભવસાગર-સંસારસાગર તરવા માટે
૫૭૩૦	મોક્ષમાર્ગ	સમ્યક્દર્શન, સમ્યક્જ્ઞાન, સમ્યક્ચારિત્રની એકતા તે મોક્ષમાર્ગ
૫૭૩૧	સિદ્ધિજોગ	યોગથી પ્રગટતી મુખ્ય આઠ સિદ્ધિની પ્રાપ્તિ, લબ્ધિ ધરાવનાર
૫૭૩૨	અયોગ્યતા	અપાત્રતા
૫૭૩૩	પ્રસંગ પ્રાપ્ત કરી	તક-અવસર મેળવી, લાગ-મોકો ઝડપી
૫૭૩૪	નિર્ણાયક ઉત્તર	નિર્નની । નિર્ણય કરનાર-લાવનાર જવાબ, ફેંસલો લાવનાર જવાબ
૫૭૩૫	પ્રેરક	પ્ર+ઈર્ । પ્રેરણા કરનાર
૫૭૩૬	મોઢે પ્રગટ ન કરવું	કહી ન દેવું
૫૭૩૭	વ્યાવહારિક નિમિત્ત	વ્યવહાર વિષયક કારણ
૫૭૩૮	અબંધ	આત્મા; છૂટવાનો કામી, બંધન વિનાનો, બંધાય નહીં તેવો
૫૭૩૯	બંધનયુક્ત	બન્ધ્ । બંધનથી જોડાયેલો
૫૭૪૦	ધારો છો ?	ધ્ । માનો છો ? કલ્પો છો ?
પૃ. ૨૮૨	પત્રાંક ૨૩૭	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને તા. ૨૫-૪-૧૯૯૧
૫૭૪૧	પરમ સમાધિરૂપ	પરમ સ્વસ્થતા રૂપ, આત્મપરિણામની પરમ સ્વસ્થતા રૂપ
	પત્રાંક ૨૩૮	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને તા. ૨૬-૪-૧૯૯૧
૫૭૪૨	પૂર્ણ પદને	મોક્ષપદને, નિર્વાણપદને
૫૭૪૩	ઉપાસે છે	રૂપ+આસ્ । ઉપાસના કરે છે
૫૭૪૪	પરમ સ્વરૂપ	આત્મસ્વરૂપ
૫૭૪૫	મોટેરા પુરુષો	મહાન પુરુષો, ગુરુજનો, જ્ઞાનીઓ, મુરબ્બીઓ, તીર્થકરો
૫૭૪૬	માયામય અગ્નિ	માયામય તાપ
૫૭૪૭	ચૌદે રાજલોક	અખિલ બ્રહ્માંડ, આખી દુનિયા, સમસ્ત સંસાર, સમગ્ર વિશ્વ, ૭+૭ લોક ઉર્ધ્વલોક : ભૂલોક, ભુવલોક, સ્વલોક, મહલોક, જનલોક, તપોલોક, સત્યલોક અધોલોક : અતલ, વિતલ, સુતલ, રસાતલ, તલાતલ, મહાતલ, પાતાલ
૫૭૪૮	પ્રજ્વલિત	પ્ર+જ્વલ્ । બળેલો, સળગેલો
૫૭૪૯	રાચી રહેવું	રંગાઈ રહેવું, રાજી રહેવું
૫૭૫૦	ત્રિવિધ તાપ	આધિ-વ્યાધિ ને ઉપાધિ; આધ્યાત્મિક-આધિભૌતિક ને આધિદૈવિક દુઃખ આધિ=માનસિક, વ્યાધિ=શારીરિક, ઉપાધિ=બાહ્ય કારણોથી થતું દુઃખ ૧ આધ્યાત્મિક દુઃખ : તાવ વગેરેથી કે ક્રોધ, માનથી થતું દુઃખ ૨ આધિભૌતિક દુઃખ : સિંહ, વાઘ, સર્પ, ચોરથી થતું દુઃખ ૩ આધિદૈવિક દુઃખ : દેવો કે દૈવવશાત્, અતિવૃષ્ટિ, વીજળી, ભૂકંપનું દુઃખ
૫૭૫૧	પરમ કારુણ્યમૂર્તિ	પરમકૃપાળુદેવ (પોતે)
૫૭૫૨	અપૂર્ણ	અધૂરાં

૫૭૫૩	ચિત્તશુદ્ધિ	મન-અંતઃકરણની શુદ્ધિ-સ્વચ્છતા	
✉	પત્રાંક ૨૩૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૩૦-૪-૧૯૯૧
૫૭૫૪	અક્ષરધામ	બ્રહ્મલોક, મોક્ષ	
૫૭૫૫	આપ્યું સૌને તે અક્ષરધામ રે	નિષ્કુલાનંદ રચિત ધીરજાખ્યાન, કડવું ૬૫.	
	“જુજવાં જુઓ ધામ આપ્યાં, જનને જોઈ નિષ્કામ સકામ રે;		
	આ જ તો અઢળક ઢળ્યા હરિ, આપ્યું સૌને તે અક્ષરધામ રે.”		
૫૭૫૬	મંત્ર	મન્ત્ર । ગુપ્ત ભેદ	
૫૭૫૭	વિરહકાળ પ્રત્યક્ષ છે	પ્રિયજનનો વિયોગ સ્પષ્ટ છે, ખુલ્લો છે, અત્યારે છે જ	
૫૭૫૮	ભેદનો ભેદ ટળ્યે	ભિદ્ । ભેદ=દેહ-આત્માને અલગ કરવાની ક્રિયા; અંતર, તફાવત; દૂર-આધું જતાં; પર્યાય; વિકલ્પ; રહસ્ય; આ બધું ભિન્ન ભિન્ન દેખાય છે તે આત્મારૂપે જુએ તો ભેદનો ભેદ કહેવાય (બોધામૃત ૧, પૃ. ૨૩૯)	
✉	પત્રાંક ૨૪૦	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૩-૫-૧૯૯૧
૫૭૫૯	પ૦પૂજ્ય	પરમ પૂજ્ય-પૂજનીય	
૫૭૬૦	સૌં	સોભાગભાઈ	
પૂ. ૨૮૩			
૫૭૬૧	પોષણરૂપ	પુષ્ । ઉત્તેજન-મદદરૂપ, નભાવરૂપ, ખવડાવી-પિવડાવી જતન કરવા રૂપ	
✉	પત્રાંક ૨૪૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૭-૫-૧૯૯૧
૫૭૬૨	લાગવું	લગ્ । સમજાવું, સ્પર્શ થવો, મચ્યા રહેવું, અસર થવી	
૫૭૬૩	‘પિયુ પિયુ’ પોકારે છે	પ્રિય પતિ (પરમેશ્વર), પરમાત્મા-પરમાત્મા નાથ નાથ, પોકારે છે	
૫૭૬૪	બ્રાહ્મી વેદના	આત્મપરિણામ માટે થતી વેદના, દુઃખ; સતી સાવિત્રીની વેદના; બાળકને ધાવતાં છોડાવે તો દુઃખી થઈને રહે તેવી વેદના	
૫૭૬૫	વાણીનો પ્રવેશ નથી	અવાચ્ય; વચનની ગતિ નથી, અંતર્વાચ્યા-બહિર્વાચ્યાથી રહિત	
૫૭૬૬	ચરણસંગથી	ચરણકમળમાં, સાન્નિધ્યમાં, પાદમૂળમાં	
✉	પત્રાંક ૨૪૨	શ્રી અંબાલાલભાઈને	તા. ૯-૪-૧૯૯૧ થી તા. ૮-૫-૧૯૯૧ દરમ્યાન
૫૭૬૭	સર્વથા	બધા પ્રકારે, બધી રીતે	
૫૭૬૮	સુદૃઢ સ્વભાવ	એકદમ સ્થિર-નિશ્ચિત-અટળ-પાકી રીતે	
૫૭૬૯	આત્માર્થ	આત્મકલ્યાણ ઈચ્છનાર	
૫૭૭૦	દીર્ઘકાળે	દ્+કલ્ । લાંબા સમયે, લાંબા ગાળે	
૫૭૭૧	અલ્પ કાળે	અલ્+પ । થોડા-ઓછા સમયમાં, થોડા દિવસમાં	
૫૭૭૨	વેદવામાં આવે	સહન કરી લેવામાં-ભોગવી લેવામાં આવે	
૫૭૭૩	વિષમ દૃષ્ટિએ	પ્રતિકૂળ રીતે, અસમાન રીતે	
૫૭૭૪	પસરાતી હોય	પ્રસરતી, ફેલાતી, પ્રચાર પામતી, લંબાતી હોય	
૫૭૭૫	અતિક્રમ	ઉલ્લંઘન; ભંગ, વ્રત-નિયમ-પ્રતિજ્ઞા ભાંગવાની ઈચ્છા કે સંકલ્પ	
૫૭૭૬	ક્રોધાતુર	ક્રોધ કરવા તત્પર-તૈયાર, ક્રોધથી તપ્ત-પીડિત	
૫૭૭૭	સંઘાડા	જૈન સાધુ-સાધ્વીઓનો તે તે પ્રત્યેક સમુદાય	
૫૭૭૮	ગચ્છ	સમુદાય, ફિરકો, ઠાઠ ગચ્છ	
૫૭૭૯	માર્ગ	મોક્ષમાર્ગ, આત્મકલ્યાણનો માર્ગ	

૫૭૮૦	કલેશ	કિલ્શ । દુઃખ, કલહ-કજ્જયો, કલુષિત પરિણામ	
૫૭૮૧	નિવારવી	નિ+વૃ । વારવી, રોકવી, હટાવવી	
૫૭૮૨	ન કથવું	કથ્ । ન કહેવું	
૫૭૮૩	દ્વેષ બુદ્ધિ	દ્વિષ્ । વેરબુદ્ધિ, ઘૃણા, નફરત, શત્રુતા	
૫૭૮૪	વિસંવાદ ફેલાવવો	વિ+સમ્+વદ્ । વિરોધ કરવો, અસંગત-પ્રતિકૂળ પ્રચાર	
૫૭૮૫	આવેશ	આ+વિશ્ । જુસ્સો, ગુસ્સો, ઊભરો	
૫૭૮૬	ખટખટ	કડાકૂટ, પંચાત, યુક્તિપ્રયુક્તિથી કામ સાધી લેવાની તજવીજ-ગોઠવણ	
પૃ. ૨૮૪			
૫૭૮૭	દીર્ઘબંધ	લાંબા સમય સુધીનું બંધન, કર્મોનો સ્થિતિબંધ વધુ અને લાંબો	
૫૭૮૮	કલંક	કલ્ । આળ	
૫૭૮૯	માઠું	ખરાબ, અશુભ	
૫૭૯૦	સાણંદ	ગામનું નામ, ગુજરાતમાં અમદાવાદથી ૨૭ કિ.મી.	
૫૭૯૧	અવસરોચિત	પ્રસંગને અનુરૂપ, યોગ્ય	
૫૭૯૨	સિદ્ધ	સિધ્ । સાબિત	
૫૭૯૩	ચોખવટ	ખુલાસો, સ્પષ્ટીકરણ, સ્પષ્ટતા	
૫૭૯૪	ધૈર્ય	ધી+રા । ધીરજ, ધીરતા, સહનશીલતા, ગાંભીર્ય, શાંતિ	
૫૭૯૫	મનની કલ્પિત વાતો	કપોળકલ્પિત, ખોટી, જૂઠી વાતો	
૫૭૯૬	પરમેશ્વરી ડર	ભગવાનનો ડર, પ્રભુની બીક	
✉	પત્રાંક ૨૪૩	કોને ?	તા. ૧૦-૫-૧૮૯૧
૫૭૯૭	કલ્યાણક	કલ્યાણ કરનાર, મોક્ષ પ્રાપ્ત કરાવનાર, નીરોગી-સ્વસ્થ કરનાર	
૫૭૯૮	ખરા પુરુષને	સાચા પુરુષને, યથાર્થ આત્માને	
✉	પત્રાંક ૨૪૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૫-૫-૧૮૯૧
૫૭૯૯	પરબ્રહ્મ	પરબ્રહ્મન્ । પરમાત્મા, શાશ્વત તત્ત્વ, પરમ તત્ત્વ	
૫૮૦૦	અથાગ	અ+સ્થા+ઘ । અથાક, અતાગ, અગાધ, ઊંડાણનો તાગ ન કળાય એવી	
૫૮૦૧	શાતા પૂછનાર	શાતા, સાતા, શાંતિ, નિરાંત, ખબરઅંતર પૂછનાર	
✉	પત્રાંક ૨૪૫	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૧-૫-૧૮૯૧
૫૮૦૨	નિર્મળ પ્રીતિએ	નિર્+મલ્+પ્રી । શુદ્ધ પ્રેમે, નિઃસ્વાર્થ પ્રેમે	
✉	પત્રાંક ૨૪૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૬-૫-૧૮૯૧
૫૮૦૩	જલવાથી	જલ્ । પ્રગટવાથી, પેટવાથી, પ્રજ્વલિત થવાથી, ચેતવાથી	
૫૮૦૪	તેની પ્રાપ્તિ	પરમાત્માની-હરિની પ્રાપ્તિ, હું નહીં, તું નહીં, ઉજો પુરુષ એકવચન 'તે'	
પૃ. ૨૮૫			
૫૮૦૫	પૂર્ણકામ	જેની બધી ઈચ્છા-કામના-કાર્ય પૂરાં થઈ ગયાં છે તે, આપ્તકામ, કૃતકૃત્ય	
૫૮૦૬	શૂન્યવત્	નહિવત્, ખાલી, સૂનું	
૫૮૦૭	ભળાય છે	ખાલ્ । જોવામાં આવે છે	
૫૮૦૮	પ્રેરો છો	પ્ર+ઈર્ । પ્રેરણા કરો છો	
૫૮૦૯	જોગ્યતા	જોગવાઈ, ગોઠવણ; યોગ્યતા, જોગ	
૫૮૧૦	હરિ	હ । શુદ્ધાત્મા	

૫૮૧૧	સાક્ષાત્ દર્શન	કેવળદર્શન, પ્રત્યક્ષ દર્શન	
✉	પત્રાંક ૨૪૭	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૩૧-૫-૧૯૯૧
૫૮૧૨	હરિને પ્રતાપે	દેવ-ગુરુ-ધર્મના-પ્રસાદથી, ભગવાનની કૃપાથી-દયાથી, શુદ્ધાત્માના પ્રભાવે	
૫૮૧૩	હરિનું સ્વરૂપ	દેવ-ગુરુ-ધર્મનું સ્વરૂપ, શુદ્ધાત્માનું સ્વરૂપ, પરમાત્માનું સ્વરૂપ	
૫૮૧૪	વ્યતીત કર્યો છે	વિ+અતિ+હ । વિતાવ્યો છે, પસાર કર્યો છે	
૫૮૧૫	ચૈતન્યમય	આત્મામય, આત્મઉપયોગમય; સંપૂર્ણ રીતે સચેતન	
૫૮૧૬	અવ્યવસ્થા	અ+વિ+અવ+સ્થા । વ્યવસ્થા વિના, ક્રમ-વિધિ-નિયમ વિના, અનિયમિતતા	
૫૮૧૭	મુહૂર્તમાત્રમાં	૨ ઘડીમાં, ૪૮ મિનિટમાં	
૫૮૧૮	પખવાડિયું	૧૫ દિવસ, ૧ પક્ષ	
૫૮૧૯	નિરંકુશ	નિર્+અહ્+કુશ । સ્વાધીન, સ્વતંત્ર; અંકુશ વિનાનું, ઉચ્છૂંખલ, બેરોકટોક, બેકાબૂ	
૫૮૨૦	પૂર્ણકામતા	નિરંકુશતાની પૂર્ણતા, પૂર્ણ સ્વાધીનતા-સ્વતંત્રતા, સર્વજતા	
૫૮૨૧	જે રસ જગતનું જીવન છે તે	જે આત્મરસ જગતને જિવાડે છે	
૫૮૨૨	અતિશય લય	અત્યંત લીનતા, એકાકારતા, એકતાર	
૫૮૨૩	જેવે રૂપે	જેવા રૂપે	
૫૮૨૪	તેવે રૂપે	તેવા રૂપે	
૫૮૨૫	અંતરંગ વિચાર	આત્મીય વિચાર; નજીકના, અંદરના-અંતરના-આંતરિક વિચાર	
૫૮૨૬	અનંતગુણગંભીર	અપાર ગુણો વડે ગંભીર-ધીર-સહનશીલ, અહોભાવ ઉપજાવે એવા	
૫૮૨૭	વર્ધમાન	વૃધ્ । વધતો જતો	
૫૮૨૮	સમ્યક્જ્ઞાનનાં બીજની	બોધબીજની	
૫૮૨૯	પરાભક્તિનાં મૂળની	સત્પુરુષની (પોતે)	
પૃ. ૨૯૬			
૫૮૩૦	ખબર	જાણ, ભાન, સંભાળ, સમાચાર	
૫૮૩૧	સંતાપરૂપ	સમ્+તપ્ । દુઃખ-કલેશ-ઉદ્વેગરૂપ	
૫૮૩૨	સામાને	સામેની વ્યક્તિને	
૫૮૩૩	આરોપાવી દે	આ+રુહ્ । કલ્પના કરાવી દે, મિથ્યાજ્ઞાન સ્થાપી દે	
૫૮૩૪	વીસરવા	વિ+સ્મૃ । ભૂલવા, ભૂલી જવા	
૫૮૩૫	કૃતિ	કૃ । કાર્ય, સર્જન, કરણી	
૫૮૩૬	વૃત્તિ	વૃત્ । વર્તન, ચિત્તવ્યાપાર, મનોવલણ, વ્યાખ્યા-ટીકા, પ્રકૃતિ	
૫૮૩૭	લેખ	લિખ્ । લખાણ, ટૂંકો નિબંધ	
✉	પત્રાંક ૨૪૮	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૩૧-૫-૧૯૯૧
૫૮૩૮	કંટાળો	થાક, અવિવિધતાથી થતો અણગમો-અભાવ	
૫૮૩૯	ભવિતવ્યતા	ભવિષ્યમાં થનારું, નસીબ, ભાવિ ભાવ	
૫૮૪૦	શ્રવણ	શ્ । સાંભળવું	
૫૮૪૧	મનન	મન્ । અનુમાન, વિચાર, યુક્તિથી પદાર્થનો નિર્ણય કરવો	
૫૮૪૨	નિદિધ્યાસન	નિ+ધ્યૈ+સન્ । શ્રવણ-મનનથી જાણેલા પદાર્થનું એકાગ્રપણે અખંડ ચિંતવન; વિજ્ઞાતીય દેહ આદિના ભાનથી રહિત આત્માનો સજાતીય ચિંતનપ્રવાહ	

૫૮૪૩	વેદાંત	વિદ્+અન્ત । વેદનો અંતિમ ભાગ ઉપનિષદો
૫૮૪૪	બોધક	બોધ । બોધ કરનારું, સૂચક, જગાડનાર, શીખવનાર
✉	પત્રાંક ૨૪૯	કોને ? તા. ૧૩-૬-૧૯૯૧
૫૮૪૫	કરાળ કાળ	કર+આ+લા । વિકરાળ કાળ, ભયંકર સમય, દુષમ-વિષમકાળ
૫૮૪૬	સદ્ધર્મનો	સત્ ધર્મનો, સાચા ધર્મનો, આત્મધર્મનો
૫૮૪૭	લોપ	લુપ્ । વિનાશ, અદર્શન એટલે કે દેખાતો નથી, જોવા મળતો નથી
૫૮૪૮	સત્પુરુષ	સદ્ગુરુ; તીર્થંકર
પૃ. ૨૮૦		
૫૮૪૯	અનાર્ય કુળ	મ્લેચ્છ, આર્ય નથી તે અસંસ્કારી, દુરાચારી, અધમ કુળ-જાતિ
૫૮૫૦	આર્યત્વ	ઋ । આર્યપણું, શ્રેષ્ઠતા, ઉત્કૃષ્ટતા; ખાનદાની, ઊંચા કુળના સંસ્કાર, પૂજ્યપણું
૫૮૫૧	સન્માર્ગને વિષે	સત્ના માર્ગ માટે, સત્ના માર્ગની પ્રાપ્તિ માટે
૫૮૫૨	મોટા પુરુષ	મહાન આત્મા, સત્પુરુષ, તીર્થંકર, કેવળી
૫૮૫૩	હિતસ્વી	હિતચિંતક, હિતકારક
૫૮૫૪	સ્વરૂપસ્થિતિનું	કારણ સ્વસ્વરૂપમાં રહેવા માટેનું નિમિત્ત કારણ
૫૮૫૫	પ્રત્યક્ષ જોગે	નજર સામે યોગ હોય, સ્પષ્ટ-ખુલ્લો યોગ હોય ત્યારે
૫૮૫૬	સંભવિત	સમ્+ભૂ । સંભવ હોય તેમ, શક્ય
૫૮૫૭	મૂર્તિમાન મોક્ષ	દેહ-સાકાર સ્વરૂપે મોક્ષ. મોક્ષની મૂર્તિ. મોક્ષને જીવંત કરે તે, જંગમ તીર્થ
૫૮૫૮	ભાવાનુસાર	ભૂ+અનુ+સૃ । ભાવ મુજબ, ભાવ પ્રમાણે, ભાવ અનુરૂપ
✉	પત્રાંક ૨૫૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૧-૬-૧૯૯૧
૫૮૫૯	તૃણમાત્ર	ઘાસના તણખલા જેટલું-જેવું પણ
૫૮૬૦	યાચવું નહીં	યાચ્ । માગવું નહીં
૫૮૬૧	તૃષાતુરતા મટી	તૃષ્ । તરસ છીપી; ઈચ્છા-ઝંખના-લાલચ નિર્બળ થઈ, નાશ પામી
૫૮૬૨	અકળામણ	આકુલ । આકુળતા, ગભરામણ, મૂંઝવણ, કંટાળો, ચીડ
૫૮૬૩	ટગમગ ટગમગ	ટગુમગુ, ડગુમગુ, ડોલતા, ટગુમગુ હોય એમ; ટગરમગર=એકી નજરે
૫૮૬૪	ઘડી ઘડીમાં	ઘટ્ । વારંવાર, ઘડીએ ઘડીએ, વારેઘડીએ, થોડી થોડીવારમાં
૫૮૬૫	પરમાશ્ચર્યરૂપ દશા	પરમ્+આ+ચ્ । ઉત્કૃષ્ટ ચમત્કારિક સ્થિતિ, અદ્ભુત દશા
૫૮૬૬	મૂંઝવ્યા છે	મુહ્ । ગૂંચવ્યા છે, અકળાવ્યા છે, ગભરાવ્યા છે
૫૮૬૭	છોટમ્	ગુજરાતમાં સોજીત્રા-પેટલાદ પાસે મલાતજ ગામમાં, અગાસથી ૨૬ કિ.મી. દૂર, સાઠોદરા નાગર કુટુંબમાં જ્ઞાની કવિનો જન્મ, વિ.સં. ૧૮૬૮-૧૯૪૧.
૫૮૬૮	પદની રચના	પ્રભુશ્રીજી ગવરાવતા તે પદ “તું તો ન્યારો રહીને ખેલે છે” હોઈ શકે
૫૮૬૯	સાકારરૂપે	સહ+આ+કૃ । આકૃતિ, કદ, સ્વરૂપ, શકલ સહિત, મૂર્તસ્વરૂપે
૫૮૭૦	હરિની પ્રગટ પ્રાપ્તિ	શુદ્ધાત્મા, વિષ્ણુ, શ્રીકૃષ્ણ, અરિહંતની પ્રત્યક્ષ-સાક્ષાત્ પ્રાપ્તિ
૫૮૭૧	પ્રત્યક્ષ દર્શન	કેવલદર્શન
૫૮૭૨	લેખું છું	લિખ્ । ગણું છું
પૃ. ૨૮૮	પત્રાંક ૨૫૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૭-૬-૧૯૯૧
૫૮૭૩	હરિ ઈચ્છાથી જીવવું છે	ભગવાન-આત્મા-ઈશ્વરની ઈચ્છા મુજબ, ઉદયાધીન, જીવવું છે
૫૮૭૪	પરેચ્છાથી ચાલવું છે	બીજાની-પારકાની ઈચ્છા મુજબ વર્તવું-રહેવું છે

✉	પત્રાંક ૨૫૨	કોને ?	તા. ૭-૬-૧૮૯૧ થી તા. ૨૨-૬-૧૮૯૧ દરમ્યાન
૫૮૭૫	જૈનસૂત્રો	જિનાગમો, જૈન સિદ્ધાંતો-શાસ્ત્રો	
૫૮૭૬	ઉત્તરાધ્યયન	જિનાગમમાં ૪ મૂળ સૂત્ર પૈકી ૧, ૩૬ અધ્યયન છે	
૫૮૭૭	સૂયગડાંગનું બીજું અધ્યયન	દ્વાદશાંગીમાં ૨જા શ્રી સૂયગડાંગ-સૂત્રકૃતાંગ સૂત્રનાં ૨૩ અધ્યયનમાંથી 'વૈતાલીય' અધ્યયનની ૭૬ ગાથામાં ૩ ઉદ્દેશકમાં ઋષભદેવ પ્રભુએ ૯૮ પુત્રોને આપેલો વૈરાગ્યનો રૂડો બોધ	
✉	પત્રાંક ૨૫૩	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૬-૭-૧૮૯૧
૫૮૭૮	ગુરુગમે કરીને	ગુરુગમ દ્વારા, આત્માથી, નિશ્ચયપૂર્વક	
૫૮૭૯	પરમ સ્વરૂપ	છેવટનું રૂપ-સ્વરૂપ, પરાભક્તિ	
૫૮૮૦	પ્રવર્તતાં	કરતાં, વર્તતા, ચાલતાં, પ્રવૃત્તિ કરતાં	
૫૮૮૧	અકાળ દોષ	જ્ઞાનના ૧૪ અતિચારમાં ૧૧ મો અને ૧૨ મો દોષ; અનવસર, કુવખત કે વખત થયા પહેલાંના, અયોગ્ય સમયના દોષ-અતિચાર	
૫૮૮૨	અશુચિ દોષ	જ્ઞાનના અતિચારમાં ૧૩મો-૧૪મો, અપવિત્રતા-અસ્વચ્છતાનો દોષ	
૫૮૮૩	એકાંત	જ્યાં કોઈની અવરજવર ન હોય એવી જગ્યા; ફક્ત; નિરંતર; પૂરેપૂરું	
૫૮૮૪	પ્રભાત	પ્ર+ખા । સવાર, પરીઠ	
૫૮૮૫	પ્રથમ પ્રહર	પહેલો પહોર, ૩ કલાક	
૫૮૮૬	સેવ્ય ભક્તિ	સેવન-અભ્યાસ કરવા યોગ્ય ભક્તિ, આજ્ઞાપાલનની ભક્તિ	
૫૮૮૭	સ્વરૂપચિંતનભક્તિ	સ્વરૂપની ચિંતવના-વિચારણા રૂપ ભક્તિ	
૫૮૮૮	વ્યવસ્થિત મન	સ્થાપિત મન, મર્યાદામાં મૂકેલ મન	
૫૮૮૯	સર્વ શુચિ	સર્વ જય-શુદ્ધતાપણું-પવિત્રતા-નિર્મળતા-સ્વચ્છતા-સફેદાઈ	
૫૮૯૦	મલાદિકરહિત તન	મેલ વગરનું સ્વચ્છ શરીર; પુરુષનાં ૯ દ્વારેથી, સ્ત્રીનાં ૧૨ દ્વારેથી વહેતી મલિનતા વિનાનું શરીર (મુખ ૧, કાન ૨, નાક ૨, આંખ ૨, લિંગ ૧, ગુદા ૧, સ્તન ૨, યોનિ ૧)	
✉	પત્રાંક ૨૫૪	ખંભાતના મુમુક્ષુઓને	તા. ૧૪-૭-૧૮૯૧
૫૮૯૧	નિ:શંકતા	શંકા, સંશય, વહેંમ વિનાની સ્થિતિ. સમ્યક્દર્શનનું ૧લું અંગ	
૫૮૯૨	નિર્ભયતા	સાતે ભય રહિતતા	
૫૮૯૩	નિ:સંગતા	સંગનો-સોબતનો-આસક્તિનો નાશ; અસંગતા; શ્રી સમયસારજી ગાથા ૨૨૮	
૫૮૯૪	પ્રકૃતિના વિસ્તારથી	પ્ર=વિશેષ, કૃતિ=જે કરવામાં આવ્યું છે તે, જે કોઈ વિશિષ્ટ પ્રકારનું કર્મ (કૃતિ) કરતું કે કરાવતું હોય તે તત્ત્વ કે ગુણ તે પ્રકૃતિ, તેના ફેલાવથી	
૫૮૯૫	મુમુક્ષુતા	“સર્વ પ્રકારની મોહાસક્તિથી મૂંઝાઈ એક મોક્ષને વિષે જ યત્ન કરવો”	
૫૮૯૬	તીવ્ર મુમુક્ષુતા	“અનન્ય પ્રેમે મોક્ષના માર્ગમાં ક્ષણે-ક્ષણે પ્રવર્તવું”	
૫૮૯૭	સ્વચ્છંદ	પોતાની જ મરજી મુજબ ચાલવું, સ્વૈરવિહાર, સ્વતંત્ર, સ્વાધીન	
૫૮૯૮	પરમ દૈન્યતાની ઓછાઈ	પરમ વિનયની ઓછપ, ખામી	
૫૮૯૯	પદાર્થનો અનિર્ણય	પદાર્થનો-આત્માનો નિશ્ચય-ફેંસલો ન થવો તે	
૫૯૦૦	બીજ	બી; મૂળ; મહાત્માને વિષે પરમ પ્રેમાર્પણ	
૫૯૦૧	મિથ્યા સમતા	અવાસ્તવિક-ખોટી-નકામી-વ્યર્થ સમતા, કલ્પિત પદાર્થમાં સત્ની માન્યતા	

૫૯૦૨	અપૂર્વ પદાર્થને વિષે	અનુપમ-શ્રેષ્ઠ પદાર્થ એવા આત્માને વિષે
૫૯૦૩	પરમ પ્રેમાર્પણ	પરમ પ્રેમે અર્પણ, સર્વોત્કૃષ્ટ પ્રેમે સમર્પણ
૫૯૦૪	મુમુક્ષુનાં નેત્રો	મુમુક્ષુની-સંસારથી છૂટવાની ઈચ્છાવાળાની આંખ, દૃષ્ટિ, નજર
૫૯૦૫	વ્યાકુળતા	વિ+આ+કુલ્ । ગભરાટ, આકુળતા, વ્યગ્રતા
૫૯૦૬	તમ	તમે; અજ્ઞાન, અંધકાર, તમોગુણ
૫૯૦૭	ગૂઢ શાસ્ત્રાર્થ	ગહન-ઊંડો શાસ્ત્રનો અર્થ-હુકમ-ફરમાન; શાસ્ત્રોમાં છૂપાયેલો અર્થ
૫૯૦૮	વસ્તુવિચાર	વસ્+વિ+ચર્ । આત્મવિચાર
પૃ. ૨૯૦	પત્રાંક રપથ	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને
૫૯૦૯	સુખના સિંધુ	શ્રી સહજાનંદજી, જગજીવન કે જગવંદજી;
	શરણાગતના સદા	સુખકંદજી, પરમ સ્નેહી છો (!) પરમાનંદજી. નિષ્કુલાનંદ કૃત 'ધીરજાપ્યાન' ૧
		પૂ.શ્રી સોભાગ્યભાઈને આ રીતે લખેલાં વિશેષણો, કેવો અહોભાવ !
૫૯૧૦	નિષ્કુલાનંદજી	પૂર્વાશ્રમમાં લાલજી ભાઈ સુથાર, વિ.સં. ૧૮૨૨-૧૯૦૪, હાલારના શેખપાટ ગામે જન્મ, સહજાનંદજી સ્વામીના સેવક, 'સ્નેહગીતા', 'ધીરજાપ્યાન', 'પુરુષોત્તમ પ્રકાશ' વગેરે કૃતિઓના કર્તા, 'ધીરજાપ્યાન' ઇ.સ. ૧૮૪૩માં પ્રકાશિત થયું.
૫૯૧૧	વ્યવહાર	વ્યાપાર; કામકાજ; લોકરીતિ-રિવાજ; પરસ્પર લેવાદેવાનો સંબંધ; વર્તન
૫૯૧૨	જગત શું સ્થિતિમાં છે	દુનિયામાં શું થઈ રહ્યું છે, દેશકથા-રાજકથા કે વિકથા
૫૯૧૩	દેહધારી	સદેહી, સશરીરી
૫૯૧૪	માંડ	મનાક્ । માંડ માંડ, મહા મહેનતે-મુશ્કેલીએ, પરાણે; ભાગ્યે જ-જવલ્લે જ
૫૯૧૫	કળાય તેવું	કલ્ । ઓળખાય-જણાય-કલ્પાય-અટકળ કરાય તેવું
૫૯૧૬	ગમે તેમ	ગમ્ । ફાવે તેમ; જ્ઞાનપૂર્વક
૫૯૧૭	જાતભાતનો	જાતિ-પાંતિનો, જ્ઞાતિ-પંકિતનો, નાતજાતનો
૫૯૧૮	વિમુખ	પ્રતિકૂળ થઈ બેઠેલ, મોં ફેરવીને બેઠેલ, પરાડ્મુખ
૫૯૧૯	સન્મુખ	સામે આવેલ, મુખ સામે
૫૯૨૦	દોરે તેમ દોરાઈએ છીએ	હાથ ઝાલી ચલાવતા હોય-રસ્તો બતાવતા હોય તેમ ચાલીએ છીએ
૫૯૨૧	પોતાને સ્વાધીન	પોતે પોતાને-આત્માને અધીન
૫૯૨૨	પૂર્ણ ઘેલણ	પૂરી ધૂન, પૂરું ગાંડપણ-ઉન્માદ-ઉન્મત્તતા
૫૯૨૩	છૂપી	છાની, છૂપી, ગુપ્ત, ખાનગી, અપ્રગટ
૫૯૨૪	હિસાબ	ગણતરી, નામું, નિયમ, મર્યાદા
૫૯૨૫	મનમાનતી	મનગમતી, મનપસંદ, મનભાવન, મન માને તેવી-તેટલી, યથેચ્છ
૫૯૨૬	અખંડ પ્રેમખુમારી	સળંગ પ્રેમની, ખંડિત ન થાય તેવી, નિરંતર, ખુમારી
૫૯૨૭	જાળવીએ છીએ	સંભાળીએ છીએ-સાયવીએ-રાખી મૂકીએ છીએ
પૃ. ૨૯૧		
૫૯૨૮	મંદ જોગ્યને	મન્દ । ઓછી પાત્રતાવાળાને-યોગ્યતાવાળાને; ધીમા-મંદબુદ્ધિવાળા-ખોખલાને
૫૯૨૯	વહીવટ	કારભાર, કારોબાર, ધંધો, વ્યવસ્થા
૫૯૩૦	સ્મરણે નથી	સ્મર્ । યાદ પણ નથી
૫૯૩૧	ભિન્ન ભાવ	જુદાઈ, ભેદભાવ
૫૯૩૨	હલકો વિચાર	નીચો, અઘટિત, તુચ્છ વિચાર; ઉલ્લાસભર્યો વિચાર

૫૯૩૩	સિદ્ધાંતજ્ઞાન	આગમ-શાસ્ત્રજ્ઞાન; નિશ્ચય જ્ઞાન
૫૯૩૪	આવરિત	આ+વ । વ્યાપેલું; ઢંકાયેલું, ઘેરાયેલું
૫૯૩૫	દેશ	દિશ્ । મુલક, વતન, ક્ષેત્ર, પ્રદેશ, રાષ્ટ્ર, સ્થાન; નિયમ
૫૯૩૬	જાત	જન્ । જન્મ, જ્ઞાતિ-જાતિ-વર્ણ-વંશ-કુળ; પંડ
૫૯૩૭	કાળ	કલ્ । સમય
૫૯૩૮	દેહ	દિહ્ । શરીર
૫૯૩૯	રૂપ	રૂપ્ । દેખાવ, રંગ, વર્ણ; સ્વભાવ; સૌંદર્ય
૫૯૪૦	નામ	નામન્ । પાડેલું નામ; ભાવ-પરિણામ; પ્રકાશ-પ્રસિદ્ધિ; સ્મરણ; સંજ્ઞા-શબ્દ
૫૯૪૧	દિશા	દિશ્ । બાજુ-પડખું; રસ્તો-માર્ગ; ચારે દિશા
૫૯૪૨	સર્વ	સૃ+વ । બધું, સઘળું, સમગ્ર, સંપૂર્ણ, પ્રત્યેક
✉	પત્રાંક ૨૫૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૩-૭-૧૯૯૧
૫૯૪૩	અથાગ પ્રેમે	અગાધ-અપાર-અતાગ પ્રેમે (ખૂબ ઊંડા)
૫૯૪૪	આ વેળા	આ વખતે
✉	પત્રાંક ૨૫૭	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૫-૭-૧૯૯૧
૫૯૪૫	ધારાઓ ચાલતી જોઈ	સુધાની ધારા પછીની જ્ઞાનની ધાર; જ્ઞાનની પરંપરા
પૃ. ૨૯૨		
૫૯૪૬	સ્વભાવે	પોતાની સમજણની ભૂલે
✉	પત્રાંક ૨૫૮	કોને ? તા. ૭-૭-૧૯૯૧ થી તા. ૪-૮-૧૯૯૧ દરમિયાન
૫૯૪૭	પેટ દેવા જોગ	ખુલ્લાં દિલે ખાનગી વાત કહેવા યોગ્ય, મુક્ત મને કહેવા યોગ્ય
૫૯૪૮	ૐ સત્	ૐ છે, ૐ સત્ય છે, ૐ ત્રિપટી છે : ઉત્પાદવ્યયધૌવ્યયુક્તં સત્ ।
૫૯૪૯	બિના નયન	શ્રી સદ્ગુરુ વિના
૫૯૫૦	બિના નયનકી	દિવ્ય ચક્ષુની; નયનો જ્યાં પ્રવેશ નથી અને જે વાણીથી પર છે તેવાં સ્વરૂપની
૫૯૫૧	ખાત	વાત
૫૯૫૨	ચરન	પગ; શરણે જઈ સેવા કરવી; આચરણ, ચારિત્ર્ય
૫૯૫૩	સો	તે
૫૯૫૪	પાવે	પ્રાપ્ત કરે
૫૯૫૫	સાક્ષાત્	નજરોનજર, આંખ સામે, પ્રત્યક્ષ
૫૯૫૬	ચહત	ચાહત, ઈચ્છા
૫૯૫૭	જો	જે
૫૯૫૮	પ્યાસકો	તરસ, તૃષ્ણા
૫૯૫૯	અનાદિ સ્થિત	અનાદિની સ્થિતિ
૫૯૬૦	વિભંગ	મિથ્યા જ્ઞાન, મિથ્યાત્વ સહિતનું જ્ઞાન; મિથ્યા ભૂલવાળો
૫૯૬૧	કઈ નર	કઈ । અનેક પુરુષો-આત્માઓ
૫૯૬૨	વસ્તુ અભંગ	અખંડ વસ્તુ, આત્મા; શાશ્વત વસ્તુ, આત્મજ્ઞાન
૫૯૬૩	સબસેં	બધાથી
૫૯૬૪	ન્યારા	અળગા, અલિપ્ત, ઉદાસીન, અકર્તાભાવે, નિર્લેપ
૫૯૬૫	અગમ હે	અગમ્ય છે, અગાઉથી જાણી શકાય નહીં તેવું છે, ગહન છે

૫૯૬૬	વો	તે	
૫૯૬૭	જ્ઞાનીકા દેશ	જ્ઞાનીનો દેશ (આત્મસ્વરૂપમાં)	
૫૯૬૮	જપ	નામ, મંત્ર વગેરેનું રટણ	
૫૯૬૯	તપ	તપશ્ચર્યા, દ આંતરિક અને દ બાહ્ય	
૫૯૭૦	ઔર	અને	
૫૯૭૧	વ્રતાદિ	વ્રત વગેરે	
૫૯૭૨	સબ	બધાં, બધું	
૫૯૭૩	તહાં લગી	ત્યાં સુધી	
૫૯૭૪	ભ્રમરૂપ	ભ્રાન્તિ, વહેમ, ખોટાને ખરું મનાવનાર	
૫૯૭૫	જહાં લગી	જ્યાં સુધી	
૫૯૭૬	સંતકી કૃપા	સત્પુરુષની આજ્ઞાનું આરાધન કરીને યોગ્યતા લાવતાં સત્પુરુષની સંમતિ	
૫૯૭૭	અનૂપ	ઉત્તમ, શ્રેષ્ઠ, અતુલ, અજોડ, અનુપમ (જૂની ગુજરાતીમાં અનૂપ)	
૫૯૭૮	પાયાકી	મૂળ, આધારની, પ્રાથમિક	
૫૯૭૯	એ	યે, યહ, આ, એ	
૫૯૮૦	નિજ છંદનકો	નિજ મતિ-કલ્પનાને, સ્વચ્છંદને	
૫૯૮૧	પિછે લાગ	પાછળ પડ, પીછો કર, પાછળ પડી જા, અનુસરણ કર	
૫૯૮૨	સત્પુરુષકે	સત્પુરુષની, સદ્ગુરુની	
૫૯૮૩	અતૃષાતુરને	તરસ્યો ન હોય તેને	
૫૯૮૪	સ્યાદ્વાદની ચોપડી	અનેકાંતવાદ વિષેનું નાનું પુસ્તક-પુસ્તિકા	
૫૯૮૫	થોડાંએક	સ્તુત્ત્વ, સ્તોક । અલ્પ, થોડાં, થોડાંક, ઓછા; નાના	
૫૯૮૬	નહીં પાલવતું હોય	નહીં પોષાતું-પરવડતું હોય, પાલન-પોષણ નહીં કરવું હોય	
૫૯૮૭	વિ.આ. રાયચંદના પ્ર.	વિનીત આજ્ઞાંકિત રાયચંદના પ્રણામ	
✉	પત્રાંક ૨૫૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૧૯-૮-૧૯૯૧
૫૯૮૮	કોઈ રીતે	અમુક રીતે, અમુક એકમાત્ર	
૫૯૮૯	ભાસે છે	ખાસ । સમજાય છે, દેખાય છે, લાગે છે	
પૃ. ૨૯૩			
૫૯૯૦	મૂળ માર્ગ	અસલ-મુખ્ય-મૂળભૂત માર્ગ	
૫૯૯૧	બદલો વાળીએ	સારા-નરસા કાર્યના ફળ તરીકે જે તે પ્રવૃત્તિ કરવી	
૫૯૯૨	ભાગ્યોદય	મજ્+ઉદ્+ઇ । ઉત્પત્તિ, ચડતી, નસીબનું ખીલવું	
૫૯૯૩	ઉદ્દેગ	ઉદ્+વિજ્ । ચિંતા, ઉચાટ, ખેદ, ખિન્નતા, વ્યગ્રતા, ગભરાટ, વ્યાકુળતા	
૫૯૯૪	અશક્તિ	સંભાળ લઈ શકવાની શક્તિનો અભાવ	
✉	પત્રાંક ૨૬૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૧૩-૮-૧૯૯૧
૫૯૯૫	નથુરામજી	શ્રી નથુરામજી શર્મા, વેદાંતી આચાર્ય, વિ.સં. ૧૯૧૪-ઈ.સ. ૧૯૫૮માં લીંબડી પાસે મોજીદડમાં જન્મ અને વિ.સં. ૧૯૮૭-ઈ.સ. ૧૯૩૧માં જુનાગઢ પાસે બીલખાના આનંદાશ્રમમાં સમાધિ, પુસ્તકો - 'પાતંજલ યોગદર્શન', 'યોગકૌસ્તુભ', 'પરમબોધિની', 'શ્રીનાથસ્વરોદય'ના લેખક	
૫૯૯૬	ચમત્કાર	પ્રકાશનો ઝબકારો; વિસ્મય ઉપજાવે તેવું કામ કરી બતાવવું	

૫૮૯૭	અનન્ય નિષ્ઠા	અજોડ, એકાત્મક નિષ્ઠા	
૫૮૯૮	વિસ્મૃત	વિ+સ્મૃ । ભૂલાઈ ગયેલું, યાદ ન હોય તેમ	
	પત્રાંક ૨૬૧	શ્રી અંબાલાલાભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૩-૮-૧૮૯૧
૫૮૯૯	ગાઉ	ગવ્યૂત । ૨ માઈલ તો ૩.૨ કિ.મી., ૧.૫ માઈલ તો ૨.૪ કિ.મી.	
૬૦૦૦	અજ્ઞાપણે	અજ્ઞાતપણે, અજ્ઞાણતાં	
૬૦૦૧	જળ, વનસ્પતિ અને સૃષ્ટિરચના	પાણી, લીલોતરી, કુદરતી રચના-નદી, પહાડ, ગુફા, જંગલ	
૬૦૦૨	પ્રગટમાં	જાહેરમાં, પ્રત્યક્ષ, ખુલ્લું, સ્પષ્ટત:	
૬૦૦૩	નિર્વિકારપણે	નિર્+વિ+કૃ । પ્રવૃત્તિ રહિત, સમ્યક્પણે, પરિવર્તન-ફેરફાર-વિકૃતિ-ઉદ્વેગ વિના	
૬૦૦૪	ખપ પૂરતાં	જરૂર-જરૂરિયાત જેટલાં	
૬૦૦૫	ઘટશે	ઘટ । યોગ્ય હશે; થશે; પ્રયત્ન થશે	
પૃ. ૨૯૪			
૬૦૦૬	લિ. સમાધિ	આત્મપરિણામની સ્વસ્થતા (પત્રાંક ૫૬૮), પ.કૃ.દેવ પોતે જ સમાધિ; કૃપાળુદેવ અને સમાધિમાં કોઈ ભેદ નથી એવી અભિપ્રાય દશા, સમાધિમૂર્તિ	
	પત્રાંક ૨૬૨	શ્રી ઉગરીબહેને	તા. ૫-૮-૧૮૯૧ થી તા. ૧૯-૮-૧૮૯૧ દરમ્યાન
૬૦૦૭	ચતુર્થ કાળ જેવા કાળને વિષે	ચોથા આરા જેવા (ઉત્તમ) સમયમાં	
૬૦૦૮	ગુણોત્પત્તિ	આત્મિક ગુણોનો ઉદ્ભવ, જન્મ	
૬૦૦૯	વારંવાર, વખતોવખત અને પ્રસંગે પ્રસંગે	ફરી ફરીને, સમયે સમયે અને કાર્યે કાર્યે	
૬૦૧૦	સ્મરણ થાય છે	સ્મૃતિ થાય છે કે, વારંવાર યાદ આવે છે કે	
૬૦૧૧	અકર્તવ્યરૂપ જાણી	ન કરવા યોગ્ય-અઘટિત જાણી	
૬૦૧૨	ઉજમાળ થાય છે	પ્રકાશિત, ઊજળું; ઉમંગી-ઉત્સાહી-પ્રસન્ન થાય છે	
૬૦૧૩	ભાસ્યમાન થયેલું	જેનો ભાસ થતો હોય તેવું દેખાતું, કલ્પનામાં આવતું	
૬૦૧૪	કૃતકૃત્યતા	કૃતાર્થનું, આભારની લાગણીનું, જેની કામના પૂર્ણ થઈ છે તે કૃતાર્થતાનું	
૬૦૧૫	જીવ સમૂહ	જીવોના પ્રકાર	
૬૦૧૬	તદાકાર-પરિણામી	તે રૂપ પરિણામી, તન્મય થઈ	
૬૦૧૭	બુદ્ધિએ ગૃહીત	બુદ્ધિએ ગ્રહાયેલા	
૬૦૧૮	ગણિત થયું છે	ગલ્ । ગણી ગયું છે, તદ્દન પાકી ગયું છે, સુકાયું છે, ટપકે છે	
૬૦૧૯	યથાબુદ્ધિ	બુદ્ધિ પ્રમાણે	
પૃ. ૨૯૫	પત્રાંક ૨૬૩	શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને	તા. ૧૧-૯-૧૮૯૧
૬૦૨૦	રાળજ	ખંભાતથી ૯ કિ.મી. દૂર, વડવાથી ૬-૭ કિ.મી. દૂરનું સ્થળ	
૬૦૨૧	કચાશ	કાચાપણું, કસર, કમી, ખામી, અપકવતા	
૬૦૨૨	પરમ ફળ	ઉત્કૃષ્ટ ફળ-પરિણામ	
	પત્રાંક ૨૬૪	કોને ?	તા. ૧૧-૯-૧૮૯૧
૬૦૨૩	દીનાનાથ	ગરીબોના-અનાથના નાથ	
૬૦૨૪	ભાજન	પાત્ર, આધાર	
૬૦૨૫	શુદ્ધ ભાવ	સમ્યક્દર્શન	
૬૦૨૬	લઘુતા	દીનતા, નમ્રતા, વિનયભાવ	
૬૦૨૭	પરમાદર	બહુમાન	

૬૦૨૮	જોગ	યોગ્યતા; સંજોગ
૬૦૨૯	કેવળ અર્પણતા	સત્પુરુષની આજ્ઞામાં સર્વ પ્રકારે રહેવાય તેવી અર્પણતા, પૂરી અપૂર્ણતા
૬૦૩૦	અનુયોગ	અનુ+યુજ્ । વિચાર, પ્રશ્ન; પ્રયત્ન; ખોજ; પરીક્ષા; યાચના; અનુકૂળ
૬૦૩૧	પામર	વિષયકધાયને અધીન. પામર, વિષયી, જિજ્ઞાસુ અને જ્ઞાનીભક્તમાંથી એક
૬૦૩૨	વિવેક	હું કંઈ જ જાણતો નથી, જ્ઞાની જાણે છે એવો સત્ય વિચાર
૬૦૩૩	છોક	અંત, છોડો; સાવ, તદ્દન
૬૦૩૪	અચિંત્ય	ચિંતવી-વિચારી ન શકાય તેવો, અલૌકિક
૬૦૩૫	અલભ	દુર્લભ
૬૦૩૬	પરિતાપ	પરિ+તપ્ । ખેદ, કષ્ટ, પીડા, ભય, વિલાપ
૬૦૩૭	મર્યાદા ધર્મ	આજ્ઞા આરાધનરૂપ ધર્મ
૬૦૩૮	વચન નયન યમ	વચન અને નયનનો સંયમ
૬૦૩૯	સેવા	સેવ્ । આત્માની ઉપાસના, સત્પુરુષે આપેલી આજ્ઞાની આરાધના
૬૦૪૦	અનભક્ત	ભક્ત નહીં તેવા, અ-ભક્ત, ભગવાનના-હરિના ભક્તિ સિવાયના
૬૦૪૧	સ્વધર્મસંચય	સત્પુરુષના બોધ-આજ્ઞાને નિરંતર વિચારે, હૃદયમાં કોતરે-સંઘરે તે
પૃ. ૨૯૬		
૬૦૪૨	એક સદ્ગુણ	અસ્ । એક સત્ પ્રાપ્તિ, અસ્તિત્વનું ભાન-અસ્તિત્વ ભાસન-ખરો ગુણ
૬૦૪૩	દીનનાથ	ધર્મનો નાથ; રાંક-અનાથના નાથ
૬૦૪૪	પડી પડી	ફરી ફરી નમસ્કાર, પગમાં પડીને
૬૦૪૫	પદપંકજે	ચરણકમળમાં
	પત્રાંક ૨૬૫	કોને ?
૬૦૪૬	તોટક છંદ	ત્રોટક । ૧૨ અક્ષરનો એક અક્ષરમેળ છંદ
૬૦૪૭	યમ	જીવનભર જે વ્રત લેવામાં આવે તે પ મહાવ્રત કે અણુવ્રત
૬૦૪૮	નિયમ	થોડા વખત માટેના ખાસ નિયમ શૌચ, સંતોષ, તપ, સ્વાધ્યાય, ઈશ્વરધ્યાન
૬૦૪૯	સંજમ	પ ઈન્દ્રિય અને દૃઢ મનના નિગ્રહ રૂપ ૬ પ્રકારે તથા છકાય જીવની રક્ષા મળી ૧૨ પ્રકારે
૬૦૫૦	પુનિ	પુનઃ પુનઃ, અનેક-અનંત વાર, ફરી ફરી
૬૦૫૧	ત્યાગ બિરાગ	કોઈ બાહ્ય વસ્તુને છોડવી, વિરાગ-વૈરાગ્ય
૬૦૫૨	અથાગ	અપાર, ઉત્કૃષ્ટ રીતે, બધાં વખાણે તેવો
૬૦૫૩	વનવાસ લિયો	બધું છોડીને જંગલમાં એકલો રહ્યો
૬૦૫૪	મુખ મૌન	તદ્દન મૌનપણે
૬૦૫૫	પૌન નિરોધ	પૌન એટલે પવન, શ્વાસોચ્છવાસને રોકવાનો અભ્યાસ જાતે જ
૬૦૫૬	સ્વબોધ	હું કોણ ? મારું સ્વરૂપ શું ? તે માટે ધ્યાન વગેરે કરીને સ્વરૂપ નિર્ણય
૬૦૫૭	હઠજોગ પ્રયોગ	હઠયોગના પ્રયોગો
૬૦૫૮	સબર્ષે	બધાં પાસે, બધાં પાસેથી, બધાં કરતાં, બધાંની સરખામણીમાં
૬૦૫૯	બાર અનંત	અનંતવાર, અનંત વખત
૬૦૬૦	તદપિ	તો પણ, તોયે
૬૦૬૧	કંઈ	કંઈ, કાંઈ

તા. ૧૧-૯-૧૯૯૧

૬૦૬૨	સુ તાર	એકધ્યાનપણે
૬૦૬૩	નય ધારી હિયે	નિશ્ચય અને વ્યવહાર નયની અપેક્ષાની સમજપૂર્વક શીખ્યો-સમજ્યો
૬૦૬૪	પર્યો	પ્રાપ્ત કર્યો, પાયો, પામ્યો
૬૦૬૫	અબ	હવે
૬૦૬૬	ક્યો	કેમ, શા માટે
૬૦૬૭	કદ્દુ ઔર રહા	શું બાકી રહી ગયું ?
૬૦૬૮	મુખ આગલ હૈ	મોઢા આગળ-પાસે જ છે, તારું સ્વરૂપ તારી પાસે જ છે
૬૦૬૯	સુગુરુગમકી	સત્ ગુરુગમની આત્મારૂપ ગુરુની, નિશ્ચય નયથી આત્મા જ આત્માનો ગુરુ, યથાર્થ વિચારે-સમજે ત્યારે
૬૦૭૦	આન	આજ્ઞા, મર્યાદા, આણ
૬૦૭૧	કારજ	કાર્યની સફળતા, સિદ્ધિ
૬૦૭૨	રસ અમૃત	અમૃત રસના સાગર સમા સત્પુરુષ
૬૦૭૩	પાવહિ	પ્રાપ્તિ થાય
૬૦૭૪	પ્રેમ ઘનો	સત્પુરુષ પ્રત્યેનો પ્રેમ કૃપાદૃષ્ટિરૂપે પામે
૬૦૭૫	વહ સત્ય	તે કૃપાદૃષ્ટિ તે જ સત્ય સુખ કે સુધા
૬૦૭૬	સુધા	સુ+ધા, ઘે । અમૃત
૬૦૭૭	દરશાવહિંગે	દિશા બતાવશે, દર્શાવશે, દેખાડશે
૬૦૭૮	ચતુરાંગુલ	ચતુર પુરુષને આંગળી કરીને-ચીંધીને દિશા બતાવવી; ૪ આંગળનું અંતર
૬૦૭૯	દૃગસે	(જ્ઞાનીના સંકેતને અનુસરે એટલે) સમ્યક્દર્શનને, સમ્યક્ નેત્રને
૬૦૮૦	મિલહે	મળે છે, પ્રાપ્ત થાય છે, પામે છે
૬૦૮૧	રસદેવ	શુદ્ધ સ્વરૂપી આત્માને
૬૦૮૨	નિરંજનકો	આત્માનુભવ રૂપ રસ પીનારને
૬૦૮૩	પિવહી	પીવે છે
૬૦૮૪	ગહિ જોગ	યોગને ગ્રહીને, પામીને
૬૦૮૫	જુગોજુગ	યુગોયુગો સુધી, યુગોયુગ
૬૦૮૬	આગમભેદ	શાસ્ત્રોનાં રહસ્ય, મર્મ, સમજણ
૬૦૮૭	સુઉર	અંતરમાં સારી રીતે
૬૦૮૮	કેવલકો બીજ	કેવળજ્ઞાનનું બીજ
૬૦૮૯	ગ્યાનિ	જ્ઞાની, હિન્દી ભાષામાં જ ની બદલે ગ્ય બોલાય
૫૨૬૭	પત્રાંક રકક	કોને ?
૬૦૯૦	પરિણમે	પરિ+નમ્ । પરિણમન કરે
૬૦૯૧	આપ સ્વભાવ	પોતાનો સ્વભાવ, ભાવ, લક્ષણ, પ્રકૃતિ
૬૦૯૨	ન્હોય	ન હોય
૬૦૯૩	જ્યાં લગ	જ્યાં લગી-સુધી
૬૦૯૪	નેહ	સ્નેહ
૬૦૯૫	તેહનો	તેનો

૬૦૯૬	‘એક સમય તે સૌ સમય, ભેદ અવસ્થા જોય’	ભિન્ન ભિન્ન સમયે જુદી જુદી અવસ્થા દેખાય છે તેમ ત્રણે કાળ તે અવસ્થા બદલાય છે. જે વસ્તુ સમયમાત્ર છે તે સર્વકાળ છે.
૬૦૯૭	ભેદ અવસ્થા	પર્યાયમાં ફેરફાર, પર્યાયનું રૂપાંતર
૬૦૯૮	પરમપુરુષ	પરમ આત્મા, પરમાત્મા
	પત્રાંક ૨૬૭	કોને ? તા.૪-૯-૧૮૯૧ થી તા.૨-૧૦-૧૮૯૧
૬૦૯૯	ભવ્યો	મૂ. ભવ્ય જીવો
૬૧૦૦	નિર્મળો	નિર્+મલ્ । મળ રહિત, પવિત્ર, શુદ્ધ
૬૧૦૧	કવિયાતુરી	કવ+ઇન । ચત્+उरच् । કવિત્વ શક્તિ, પદ્યરચનાની નિપુણતા, ચતુરાઈ
૬૧૦૨	તંત્રો	તન્ । શક્તિવાદના મંત્રો-વિચારો-ક્રિયાઓનાં શાસ્ત્રો; વ્યવસ્થા, ગોઠવણ
૬૧૦૩	કળો	કલ્ । ઓળખો, ઓળખી લો, જાણી લો
પૃ.૨૯૮		
૬૧૦૪	પાંચમે અંગે	શ્રી ભગવતીજી સૂત્રમાં, દ્વાદશાંગીમાં ૫ મા અંગમાં
૬૧૦૫	સંયમ થકી	દીક્ષા, ચારિત્ર્યથી, સંન્યાસથી કે બાહ્ય તપ-ત્યાગથી
૬૧૦૬	‘સમ્મતિ’	શ્રી સિદ્ધસેન દિવાકરસૂરિ રચિત ‘સમ્મતિતક’
૬૧૦૭	આઠ સમિતિ	૫ સમિતિ, ૩ ગુપ્તિ મળી અષ્ટપ્રવચનમાતા, સંયમનું જતન કરનાર, શુદ્ધાત્મ-સ્વરૂપમાં સમ્યક્ ‘ઈતિ’ અર્થાત્ પરિણતિ તે નિશ્ચય સમિતિ. ઈર્ષ્યા-ભાષા-એષણા-આદાન-નિક્ષેપણ-પારિષાપનિકા સમિતિ; મન-વચન-કાયગુપ્તિ
૬૧૦૮	મનનો આમળો	મનનો વળ-ટેક-દ્વેષ-અભિનિવેશ
૬૧૦૯	શ્રી નંદિસૂત્રે	જિનાગમ, ૪ મૂળ સત્રમાં ૩ જું, સળંગ સૂત્ર છે જેમાં અધ્યયન નથી, ૭૦૦ શ્લોક પ્રમાણ મૂળપાઠ છે, ૫ જ્ઞાન, ૧૪ પ્રકારના શ્રોતાનું વર્ણન છે
૬૧૧૦	ઠરો	શાંતિ પામો, સ્થિતિ કરો
૬૧૧૧	મહાપદ્મ તીર્થંકર	આવતી ચોવીસીના ૧લા તીર્થંકર, (શ્વે.શાસ્ત્રોમાં પદ્મનાભ પ્રભુ)
૬૧૧૨	શ્રેણિક ભગવાન	મહાવીર પ્રભુના સમયમાં બિંબિસાર-ભંભસાર નામે રાજા, ચેલણાપતિ, પહેલાં બૌદ્ધધર્મી-પછી જૈનધર્મી, અભયકુમારના પિતા, અનાથી મુનિથી પ્રતિબોધ, મહાવીર સ્વામી પાસે ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વી પામ્યા. આવતી ચોવીસી માટે તીર્થંકર નામકર્મ ઉપાર્જક
૬૧૧૩	ઠાણંગ	દ્વાદશાંગીમાં ૩જું અંગ શ્રી સ્થાનાંગ સૂત્ર (ઠાણાંગ સૂત્ર)
	પત્રાંક ૨૬૮	કોને ? તા.૪-૯-૧૮૯૧ થી તા.૨-૧૦-૧૮૯૧ દરમ્યાન
પૃ.૨૯૯	પત્રાંક ૨૬૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૨૧-૯-૧૮૯૧
૬૧૧૪	મનમેલાપી સત્સંગ	મનમેળ હોય તેવો
૬૧૧૫	કાલક્ષેપ	કલ્+ક્ષિપ્ । વિલંબ, વખત ગુમાવવો
૬૧૧૬	મોક્ષથી	મોક્ષ્ । મોક્ષ કરતાં
૬૧૧૭	સંતની	સત્ । સદ્ગુરુની, સત્પુરુષની
૬૧૧૮	ચરણ-સમીપતા	સાન્નિધ્ય
	પત્રાંક ૨૭૦	કોને ? તા.૨૨-૯-૧૮૯૧
૬૧૧૯	અભિપ્રાય	અભિ+પ્ર+ઇ । લક્ષ્ય, પ્રયોજન, ઉદ્દેશ્ય, આશય, ભાવ, અર્થ, ઉલ્લેખ

૬૧૨૦	નિવેડો	નિકાલ, નિરાકરણ, ફેંસલો, પરિણામ, અંત	
૬૧૨૧	અનુભવજ્ઞાન	આત્માનું અનુભવજ્ઞાન, પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન, સમજ, પરિણામનું, ફળ	
✉	પત્રાંક ૨૭૧	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૨-૯-૧૯૯૧
૬૧૨૨	પદાર્થ	દ્રવ્ય, ચીજ, વસ્તુ, આત્મા, તત્ત્વ; સત્સંગ	
૬૧૨૩	પરિચય કરવા યોગ્ય	ઓળખવા યોગ્ય, પહેચાન-પિછાનવા યોગ્ય	
૬૧૨૪	લિ. સત્માં અભેદ	સત્ રૂપ જ, સત્થી ભિન્ન નહીં	
✉	પત્રાંક ૨૭૨	શ્રી કુંવરજીભાઈ મગનલાલભાઈને	તા. ૨૨-૯-૧૯૯૧
૬૧૨૫	લિ. અપ્રગટ સત્	અપ્રસિદ્ધ સત્, અપ્રકાશિત સત્, ગુપ્ત, છાનું છતાં છતું	
✉	પત્રાંક ૨૭૩	શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને	તા. ૨૩-૯-૧૯૯૧
૬૧૨૬	અપાર કષ્ટે કરીને	મહા મહેનતે, પાર વિનાની મુશ્કેલીએ-દુઃખે-મહેનતે	
૬૧૨૭	કંચન	કાચ્છ । સોનું; સમૃદ્ધિ; ચમકદમક	
૬૧૨૮	કાન્તા	કમ્ । સ્ત્રી, પત્ની, પ્રેમિકા	
✉	પત્રાંક ૨૭૪	કોને ?	તા. ૨૩-૯-૧૯૯૧
૬૧૨૯	કેવળ અપ્રગટ	ક્યાંય કોઈને પ્રગટ ન થયું હોય તેવું, તદન અપ્રસિદ્ધ, જગતને જાણ નથી તેવું, ગુપ્ત, છાનું	
૬૧૩૦	ચેષ્ટા	ચેષ્ટ । સંજ્ઞા, ચાળા, પ્રયત્ન, હાવભાવ, આચરણ, યોગ, વીર્ય, ઉત્સાહ, સામર્થ્ય	
૬૧૩૧	પ્રરૂપે છે	પ્ર+રૂપ્ । પ્રરૂપણા કરે છે, ઉપદેશે છે, સમજાવે છે	
પૃ.૩૦૦	પત્રાંક ૨૭૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૩-૯-૧૯૯૧
૬૧૩૨	સર્વાત્મા	સમસ્ત વિશ્વના આત્મા; બ્રહ્મ; સત્ (પત્રાંક ૨૦૯)	
૬૧૩૩	ઘેરી લઈ	ચારે તરફ વીંટળાઈ જઈ	
૬૧૩૪	અનર્થ	ખોટો અર્થ-કામ-નુકસાન-હાનિ, પાપ, ઉપદ્રવ, ખોટા અશય	
૬૧૩૫	પરમાર્થ	પરમ તત્ત્વ; ઉત્તમ પુરુષાર્થ-મોક્ષ; પરોપકાર	
✉	પત્રાંક ૨૭૬	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૪-૯-૧૯૯૧
૬૧૩૬	ધર્મજ	ગામનું નામ, ગુજરાતના ચરોતર પ્રદેશમાં અગાસથી ૨૪ કિ.મી.	
✉	પત્રાંક ૨૭૭	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૪-૯-૧૯૯૧
૬૧૩૭	મુલતવાં પડે છે	મોકૂફ રાખવાં પડે છે	
૬૧૩૮	જનપરિચય	લોકસંપર્ક, સમાજ	
૬૧૩૯	ચાલતા મતના પ્રકારની વાત	પહોંચતા-સત્તાવાનની, મસલત કે અફવા	
૬૧૪૦	સ્થિતિ વીતી ગઈ છે તે	જે એ સ્થિતિમાંથી પસાર થઈ ગયા છે તે પરમકૃપાળુદેવ પોતે	
✉	પત્રાંક ૨૭૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૭-૯-૧૯૯૧
૬૧૪૧	આત્મામાં રમણ	આત્મામાં જ રમી જવું, રમ્યા કરવું, રત રહેવું, મગ્ન રહેવું	
✉	પત્રાંક ૨૭૯	શ્રી મગનલાલ ખીમચંદભાઈને	તા. ૨૮-૯-૧૯૯૧
૬૧૪૨	મધ્યસ્થ	મધ્યવર્તી, તટસ્થ, નિષ્પક્ષપાતી	
✉	પત્રાંક ૨૮૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૯-૯-૧૯૯૧
૬૧૪૩	સર્વાધાર	બધાના આધાર રૂપ	
૬૧૪૪	પૂર્ણ	પૂરી, પૂરેપૂરી	

પૃ. ૩૦૧

૬૧૪૫

૬૧૪૬

૬૧૪૭

૬૧૪૮

૬૧૪૯

૬૧૫૦

૬૧૫૧

૬૧૫૨

૬૧૫૩

૬૧૫૪

૬૧૫૫

૬૧૫૬

૬૧૫૭

૬૧૫૮

૬૧૫૯

૬૧૬૦

૬૧૬૧

૬૧૬૨

૬૧૬૩

૬૧૬૪

૬૧૬૫

૬૧૬૬

૬૧૬૭

૬૧૬૮

પૃ. ૩૦૨

૬૧૬૯

૬૧૭૦

૬૧૭૧

૬૧૭૨

૬૧૭૩

પુરુષોત્તમ સ્વરૂપ

પત્રાંક ૨૮૧

ઉપજીવિકા

પત્રાંક ૨૮૨

વિહ્વળતા

મહાત્મા વ્યાસજી

હરિરસ

એક અણુ પણ

તે યુગ

હરિસ્વરૂપ

હરિનામ

હરિજન

દૃષ્ટિએ નથી આવતાં દેખાતા નથી, નજરે નથી આવતાં

ચીજ

ઉન્માર્ગે

નિષ્કપટીપણું

શતાંશ

કેવળ વિસર્જન

થોડે થોડે

અર્થસંબંધ

કામસંબંધ

ધર્મસંબંધ

મોક્ષસંબંધ

વિરક્ત

પત્રાંક ૨૮૩

કૃપણ

ભક્તિ

પત્રાંક ૨૮૪

પરસમય

સ્વસમય

પરદ્રવ્ય

સ્વદ્રવ્ય

શ્રી સિદ્ધસેન

દિવાકર

અક્ષરથી પર એવા ઉત્તમ પુરુષ-પરમાત્માનું સ્વરૂપ

શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને

આજીવિકા-ગુજરાત

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

બહાવરાપણું, બેબાકળાપણું, ગાભરુપણું

પરાશર ઋષિથી મત્સ્યગંધા (સત્યવતી) ને કુમારિકા અવસ્થામાં થયેલ પુત્ર,

મહાભારત-૧૮ પુરાણોના કર્તા, કૃષ્ણદ્વૈપાયન, વેદોની વ્યવસ્થા કરનાર

હરિને ભજતાં ઉત્પન્ન થતો રસ, ભગવદ્ભક્તિનો રસ

જરા જેટલું પણ; સમય-કદનો નાનામાં નાનો ભાગ

૪ યુગમાં ૨જો દ્વાપર યુગ, તે જમાનો

હરિનું-ભગવાનનું સ્વરૂપ

ભગવાનનું નામ, નામસ્મરણ

હરિનો ભક્ત, ભક્તજન

વસ્તુ; સરસ ગાયન-ગીત

ઉદ્+માર્ગ । અવળે રસ્તે

કપટ રહિતતા, માયા-કપટ વિનાના

શત+અંશ । સોમો ભાગ; અસંખ્યમો ભાગ-હિસ્સો

સાવ વિદાય, સમાપ્ત

થોડું થોડું

આર્થિક-નાણાંકીય, ધન-સંપત્તિને લગતો

વિષયેચ્છા, ૫ ઈન્દ્રિયના વિષયભોગનો પરિચય

ધાર્મિક, સંપર્ક, ધર્મ સંબંધ પણ કંઈ ન પ્રકાશવું

મોક્ષ સાથેનો સંપર્ક

વિ+રક્ષ । ઉદાસીન, રાગ-આસક્તિ વિનાના, અપ્રસન્ન

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

કૃપ્ । કંજૂસ; મનના ગરીબ

યોગ્યતા રૂપ ભક્તિ, આત્માની ભક્તિ, આત્મા

કોને ?

બીજાં દર્શન, મત; આત્મા ભૂલીને બીજા પદાર્થો-પર્યાયોની સન્મુખ થવું તે

પોતાનું દર્શન, મત અથવા પોતાના શુદ્ધ આત્મસ્વભાવમાં સ્થિત

આત્મા સિવાયનાં બીજાં દ્રવ્ય

અનંત ગુણપર્યાયવાળો પોતાનો આત્મા

વિક્રમના ઠથા-પમા સૈકામાં થયેલા સૂરિ, તાર્કિક શિરોમણિ, પ્રાકૃતને બદલે

સંસ્કૃતમાં લખવાને કારણે સંઘે આપેલું પારાંચિક પ્રાયશ્ચિત્ત જેમાં જૈન વેશ

છુપાવી, ગચ્છનો ત્યાગ કરી, ૧૨ વર્ષ સુધી દુષ્કર તપ કર્યું; ઉજ્જયિની નગરીમાં

તા. ૩૦-૯-૧૮૯૧

તા. ૧-૧૦-૧૮૯૧

તા. ૨-૧૦-૧૮૯૧

તા. ૮-૧૦-૧૮૯૧

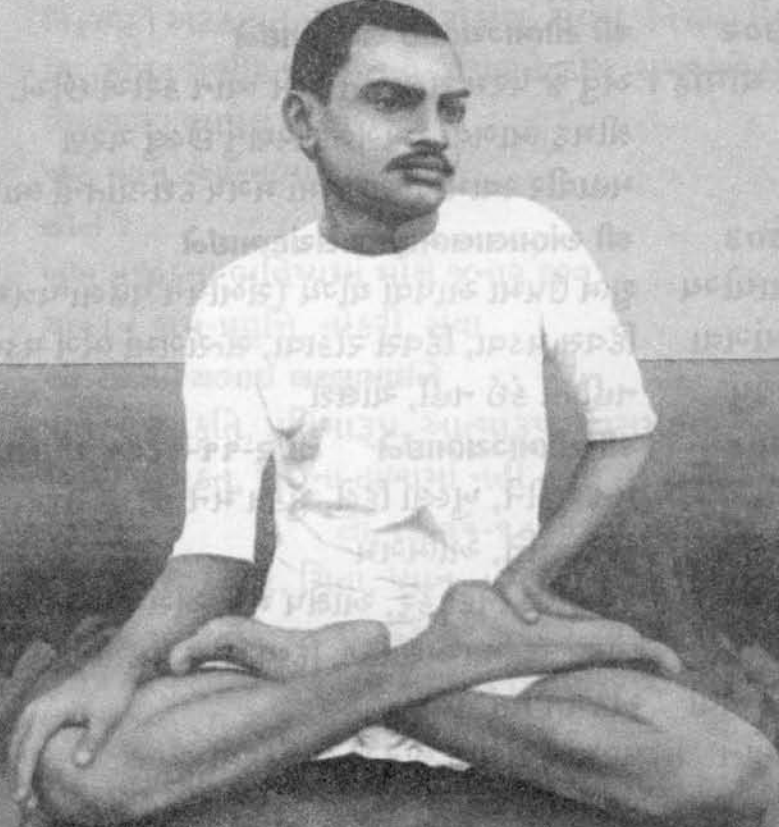
રાજા સાથે શિવલિંગ સામે 'કલ્યાણમંદિર સ્તોત્ર' રચ્યું, ૧૧ મો શ્લોક બોલતાં શિવલિંગ ફાટીને પાર્શ્વ પ્રભુ પ્રતિમાજી પ્રગટ થયાં.

૬૧૭૪	વચનમાર્ગ	કહેવાના રસ્તા, રીત, સ્વરૂપનિશ્ચય કરવા માટે, વચનના પ્રકાર
૬૧૭૪A	નયવાદ	દાર્શનિક મત-સિદ્ધાંત; અભિપ્રાય. અનેકધર્મો વસ્તુ કોઈ એક અંશ દ્વારા કહેવી, અંશરૂપે પ્રતિપાદન કરવાનો અભિપ્રાય
૬૧૭૫	અક્ષય ભગત	જ્ઞાની કવિ અખો, અખાજી; વિ.સં. ૧૬૯૭-૧૭૦૫ માં વિદ્યમાન, છપ્પા માટે પ્રખ્યાત, શ્રેષ્ઠ વેદાંતકવિ, પરજિયા સોની, જેતલપુરમાં જન્મેલા, અમદાવાદ દેસાઈ પોળમાં રહેલા, 'પંચીકરણ', 'અનુભવબિંદુ', 'ચિત્તવિચાર સંવાદ', 'અખેગીતા'ના રચયિતા
૬૧૭૬	ઝટક્યા હાથ	સપાટો લગાવ્યો, હાથ કાપ્યા, આંચકો માર્યો, ઝાટકો માર્યો
✉	પત્રાંક ૨૮૫	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા.૯-૧૦-૧૯૯૧
૬૧૭૭	પોતાથી પોતાને	આત્માથી આત્માને, પોતાનાથી પોતાને-આત્માને
૬૧૭૮	આઠ વાદી	૮ પ્રકારે, શાસ્ત્રાર્થ કરનારા, અક્રિયાવાદીના ૮ ભેદ : એકવાદી, અનેકવાદી, મિતવાદી, નિર્મિતવાદી, સાતવાદી, સમુચ્છેદવાદી, નિયતવાદી, નસંતિપરલોકવાદી
૬૧૭૯	વાદ	વદ્ । શાસ્ત્રાર્થ, ચર્ચા, જ્ઞાન વિજ્ઞાનના વિષયમાં કાઢેલું તારણ-અનુમાન
૬૧૮૦	અન્વય	અનુ+ણ્ । જોડાયેલો, સંબંધિત, કારણ હોય ત્યાં કાર્ય હોય એ નિયમે, એકના સદ્ભાવમાં બીજું અવશ્ય હોય તેવું
૬૧૮૧	વ્યતિરિક્ત	વિ+અતિ+રિચ્ । જુદો જ, સિવાય, ભિન્ન, અતિરિક્ત, અલગ; અતિશય
૬૧૮૨	સાધારણ જ્ઞાન	બધા શાસ્ત્રમાં વર્ણવતાં અધિક જુદાઈ ન પડી હોય તેવું જ્ઞાન
પૂ.૩૦૩	પત્રાંક ૨૮૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈને તા.૩-૧૦-૧૯૯૧ થી તા.૧-૧૧-૧૯૯૧ દરમિયાન
૬૧૮૩		'હમ પરદેશી પંખી સાધુ, આ રે દેશકે નાહી રે' અમે આ દેશનાં પંખી, મુનિ, સાધક નથી, પરદેશના-ઉત્કૃષ્ટ દેશના, સિદ્ધાલયના છીએ (પરમકૃપાળુદેવ પોતે)
૬૧૮૪	બાહ્ય ઉપાધિ	બહારની, વેપારની, વહેવારની જંજાળ-ચિંતા
✉	પત્રાંક ૨૮૭	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૧૮-૧૦-૧૯૯૧
૬૧૮૫	પ્રસંગ પાડવો	પરિચય સાધવો, ઓળખાણ કરવી
૬૧૮૬	માનીએ	મન્ । કબૂલીએ, સ્વીકારીએ, પાળીએ
૬૧૮૭	ઠામ	સ્થા । રહેવાનું ઠેકાણું
૬૧૮૮	હરિપદ	મોક્ષપદ
✉	પત્રાંક ૨૮૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૨૨-૧૦-૧૯૯૧
૬૧૮૯	રમત માંડીને બેઠો છે	બેલ શરૂ કર્યો છે, ક્રીડા-ગમ્મત કરવા બેઠા છે
૬૧૯૦	આત્મવૃત્તિ	આત્મચર્ચા, આત્મવર્તના, આત્મામાં જ વૃત્તિ
૬૧૯૧	જીર્ણ	જૂ । છેક જૂનું, ઘસાઈ ગયેલું, જરાથી જર્જર
પૂ.૩૦૪	પત્રાંક ૨૮૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૨૬-૧૦-૧૯૯૧
૬૧૯૨	પરમાર્થ વિષયે	મોક્ષ, મુક્તિ, બ્રહ્મ, યથાર્થના વિષયમાં કે વિષય સંબંધી
✉	પત્રાંક ૨૯૦	શ્રી ધારશીભાઈ કુશાળચંદ સંઘવીને
૬૧૯૩	પત્રપ્રસંગ	પત્ર દ્વારા સંગ-પરિચય

✉	પત્રાંક ૨૯૧	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૯-૧૦-૧૯૯૧
૬૧૯૪	પૂર્ણકામ ચિત્તને	કૃતાર્થ, કૃતકૃત્ય ચૈતન્યને, મનને	
૬૧૯૫	બ્રહ્મ સમાધિમાં	આત્મ સમાધિમાં, આત્મસ્થિરતા-આત્મ મગ્નતામાં	
૬૧૯૬	એકબીજાને આત્માસે	એકબીજાના સાદૃશ્યે (સમાનતાએ), ભ્રમે, ઝાંખા પ્રકાશે	
૬૧૯૭	આણંદ	શહેર, ગુજરાતમાં નડિયાદ ૨૦ કિ.મી., અગાસ ૧૫ કિ.મી., બાંધણી ૧૭ કિ.મી.	
૬૧૯૮	પ્રથા	પ્રથ્ । ચાલ, પરંપરા, રીતિ, રીતભાત-રીતરિવાજ; ખ્યાતિ, કીર્તિ	
૬૧૯૯	નિરોધ	નિ+રુધ્ । અટકાયત, અવરોધ, રોકાણ; સંયમ, નિગ્રહ; ચિત્તની અવસ્થા	
૬૨૦૦	ગાંભીર્યવશાત્	ગમ્+ઈર્ન્ । ગંભીરતા-ગહનતા-ઊંડાણને લીધે, સમજવો કઠિન હોવાથી	
૬૨૦૧	વ્યાપ્ત	વિ+આપ્ । વ્યાપેલું, ફેલાઈ રહેલું	
૬૨૦૨	યથાર્થ ભાન	ખરું ભાન, આત્મભાન	
પૃ. ૩૦૫	પત્રાંક ૨૯૨	કોને ?	તા. ૨૯-૧૦-૧૯૯૧
૬૨૦૩	નિકટભવી જીવ	ખૂબ નજીકના ભવિષ્યમાં મોક્ષે જનાર જીવ	
૬૨૦૪	ચાકરી	ચાકરનું કામ-પ્રવૃત્તિ, નોકરી, સેવા	
✉	પત્રાંક ૨૯૩	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૩૦-૧૦-૧૯૯૧
૬૨૦૫	સ્વમૂર્તિરૂપ	પોતાની આકૃતિ, પ્રતિમારૂપ, આત્મારૂપ, સ્વસમાન	
૬૨૦૬	સ્વતંત્ર	સ્વાધીન, મુક્ત, કોઈના તાબામાં નહીં તેવા	
✉	પત્રાંક ૨૯૪	કોને ?	તા. ૧૩-૧૧-૧૯૯૦ થી તા. ૧-૧૧-૧૯૯૧ દરમિયાન
૬૨૦૭	ધ્યાવન	ધ્યૈ । ખ્યાલ, ફિકર, ચિંતા, ધ્યાન	
✉	પત્રાંક ૨૯૫	કોને ?	તા. ૧૩-૧૧-૧૯૯૦ થી તા. ૧-૧૧-૧૯૯૧ દરમિયાન
૬૨૦૮	કીર્તન	કૃત્ । સત્પુરુષના ગુણગાન-યશોગાન-કીર્તિગાન, ગાતાં-વગાડતાં ભાષણ	
૬૨૦૯	નિગ્રહ	નિ+ગ્રહ્ । પકડી લેવું, અટકાવવું, સંયમન	
૬૨૧૦	ખૂબી	લહેજત, સૌંદર્ય, વિશિષ્ટતા, યુક્તિ, અદ્ભુતતા	
✉	પત્રાંક ૨૯૬	કોને ?	તા. ૧૩-૧૧-૧૯૯૦ થી તા. ૧-૧૧-૧૯૯૧ દરમિયાન
૬૨૧૧	અબંધ પરિણામે	મુક્ત ભાવે, બંધન ન થાય તેવાં પરિણામે	
૬૨૧૨	બેના અંતમાં રહેલ જે વસ્તુ	આત્મા	
✉	પત્રાંક ૨૯૭	કોને ?	તા. ૧૩-૧૧-૧૯૯૦ થી તા. ૧-૧૧-૧૯૯૧ દરમિયાન
૬૨૧૩	વિચારમાર્ગ	વિચારણાનો-જ્ઞાનનો માર્ગ	
૬૨૧૪	શ્રી નાગજી સ્વામી	સ્થાનકવાસી મુનિ, લીંબડી સંપ્રદાય, શ્રી દીપચંદજી મુનિના શિષ્ય,	
		પ્રસિદ્ધ વક્તા, લીંબડીમાં દીક્ષા અને વિ.સં. ૧૯૬૧માં કાળધર્મ	
૬૨૧૫	સંક્ષેપ કરી	સમ્+ક્ષિપ્ । ટૂંકાવી, ઓછી કરી	
પૃ. ૩૦૬	પત્રાંક ૨૯૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૫-૧૧-૧૯૯૧
૬૨૧૬	સાતું નથી	(મન) વિશ્રાંત થતું નથી, શાંત થતું નથી	
૬૨૧૭	રુચતો નથી	રુચ્ । ગમતો નથી	
✉	પત્રાંક ૨૯૯	કોને ?	તા. ૮-૧૧-૧૯૯૧
૬૨૧૮	વિસ્મૃતિ કરવી	વિ+સ્મ્ । વિસ્મરણ કરવું, ભૂલી જવું	
૬૨૧૯	સત્ના ચરણમાં	સત્પુરુષના ચરણમાં, પોતે જે સત્ સ્વરૂપે છે તેમાં	
૬૨૨૦	નહીં જેવા કામનાં	ન કામનાં, ગણત્રીમાં ન લેવા જેવાં	

૬૨૨૧	નિષેધવા યોગ્ય	નિ+સિધ્ । ના પાડવા યોગ્ય, ન કરવા યોગ્ય, મનાઈ-અસ્વીકાર કરવા યોગ્ય
પૃ.૩૦૭	પત્રાંક ૩૦૦	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા.૯-૧૧-૧૮૯૧
૬૨૨૨	પૃથ્થા	પ્રચ્છ । પૂછપરછ, પ્રશ્ન, જિજ્ઞાસા, ભવિષ્ય સંબંધી પ્રશ્ન
✉	પત્રાંક ૩૦૧	તા.૯-૧૧-૧૮૯૧
૬૨૨૩	સ્મરણીય મૂર્તિ	સ્મરણ કરવા યોગ્ય, યાદ રાખવા યોગ્ય
૬૨૨૪	આત્મરૂપ	પોતારૂપ, પરમાત્મરૂપ
✉	પત્રાંક ૩૦૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૧૪-૧૧-૧૮૯૧
૬૨૨૫	સત્યં પરં ધીમહિ ।	એવું જે પરમ સત્ય તેનું અમે ધ્યાન કરીએ છીએ. શ્રીમદ્ ભાગવત, મંગલાચરણનું છેલ્લું ચરણ
૬૨૨૬	માગધી	મહાવીર સ્વામીના સમયમાં મગધ દેશ-પ્રાંતની ભાષા, પ્રાકૃત ભાષાનો પ્રકાર
✉	પત્રાંક ૩૦૩	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા.૧૪-૧૧-૧૮૯૧
૬૨૨૭	શુભોપમાયોગ્ય	શુભ ઉપમા આપવા યોગ્ય (સંબોધન પહેલા પત્રમાં લખાતું સંબોધન)
૬૨૨૮	દિવસ ભાંગવા	દિવસ પડવા, દિવસ રોકાવા, સત્સંગમાં ભંગ પડવો
૬૨૨૯	નહીં તો થયું	નહીં તો કંઈ નહીં, ચાલશે
પૃ.૩૦૮	પત્રાંક ૩૦૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈને તા.૨-૧૧-૧૮૯૧ થી તા.૧૫-૧૧-૧૮૯૧ દરમ્યાન
૬૨૩૦	મન ખોલી	મન મૂકીને, ખુલ્લા દિલે, મુક્ત મને
૬૨૩૧	વલણ	દૃષ્ટિ, વૃત્તિ, અભિગમ
૬૨૩૨	કટાક્ષ આવે	વક્ર દૃષ્ટિ, નિંદા કરું, આક્ષેપ મૂકું, અસંતોષ-અપ્રસન્નતા થાય
૬૨૩૩	લોકોત્તર વાત	લોક+ઉદ્+ત્ । અલૌકિક, દિવ્ય, શ્રેષ્ઠ, અસાધારણ વાત; લોકના અંતની વાત
૬૨૩૪	મન મળતું નથી	એકમત થતું નથી
૬૨૩૫	પરમાર્થ મૌન	પરમાર્થ સંબંધી વાતચીત ન કરવી
૬૨૩૬	મૌનતા	મુન । મૌનપણું
૬૨૩૭	શૂન્યતા	શૂના । ખાલીપો; નિર્જનતા; એકાંત; અનાસક્તિ-વિરક્તિ-ઉદાસીનતા
૬૨૩૮	ગૂંથાઓ	મગ્ન બનો, મશગૂલ થાઓ
✉	પત્રાંક ૩૦૫	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને તા.૧૬-૧૧-૧૮૯૧
૬૨૩૯	સમ્યક્જ્ઞાન	સમ્યક્દર્શન સહિતનું જ્ઞાન, પદાર્થનો યથાર્થ બોધ
૬૨૪૦	માર્ગાનુસારી	મોક્ષમાર્ગને અનુસરે-અનુસરતા હોય તેવા; આત્મજ્ઞાની પુરુષની નિષ્કામ ભક્તિ અબાધાએ પ્રાપ્ત થાય એવા ગુણોવાળા (પત્રાંક ૪૩૧)
૬૨૪૧	આશ્રય	આધાર, શરણ, ભરોસો
૬૨૪૨	નિર્વાસનાપણું	નિર્+વાસ્ । લોકવાસના, શાસ્ત્રવાસના રહિતતા
૬૨૪૩	અનુસરવા જોગ	પાછળ પાછળ જવા યોગ્ય, નકલ કરવા યોગ્ય
૬૨૪૪	ભૂમિકા	દશા, પાયરી, કક્ષા, દરજ્જો
૬૨૪૫	તેજોમયાદિનું દર્શન	યોગસાધનામાં પ્રકાશની ઝાંખી
૬૨૪૬	નિવૃત્ત થાઓ	નિ+વૃત્ । પાછા વળો, ફારેગ થાઓ
૬૨૪૭	કલ્પના	ક્લૃપ્ । ધારણા; ખ્યાલ; તરંગ; નવું ઉપજાવી કાઢવાની શક્તિ
૬૨૪૮	વસ્તુજ્ઞાન	વસ્+જ્ઞા । આત્મજ્ઞાન, પદાર્થજ્ઞાન, સમ્યક્જ્ઞાન

જ્ઞાનાપતાર શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર

શ્રી સહજ સમાધિ

વિ. સં. ૧૯૪૮

ઈ.સ. ૧૯૯૨

✉	પત્રાંક ૩૦૬	શ્રી અંભાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૨-૧૧-૧૯૯૧
૬૨૪૯	પ્રેમ સમાધિ વિષે	પ્રભુ પ્રત્યેના પરમ પ્રેમમાં, પ્રેમ=અનંગ=નગ્ન તે આત્મમગ્ન, પ્રેમલક્ષણા ભક્તિમાં	
પૃ. ૩૦૬	પત્રાંક ૩૦૭	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૩-૧૨-૧૯૯૧
૬૨૫૦	ભગવતને	ભગવાનને	
૬૨૫૧	સનાતન ધર્મરૂપ	શાશ્વત, સ્થિર, નિશ્ચલ ધર્મરૂપ	
✉	પત્રાંક ૩૦૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૫-૧૨-૧૯૯૧
૬૨૫૨	શ્રી સહજ સમાધિ સ્મૃતિ	સમકિતીને અંશે પણ સદા યે રહેતી સમાધિ, સ્વાભાવિક ધ્યાન સ્મૃ. યાદ, સ્મરણ; મનુ મહારાજ રચિત વૈદિક ધર્મશાસ્ત્ર જે ૧૮ છે	
૬૨૫૩	પર્વતને નામે	હુંગરશીભાઈ	
૬૨૫૪	વસ્તુને	દ્રવ્યને, તત્ત્વને, પદાર્થને, આત્માને	
૬૨૫૬	સાક્ષાત્ નિશ્ચય	જાતોજાત-પોતે કરેલો નિશ્ચય, પ્રત્યક્ષ નિશ્ચય	
૬૨૫૭	પ્રવર્તવામાં	આજ્ઞામાં, આરંભ કરી દેવામાં, સમજવામાં	
૬૨૫૮	ભાવિ	ભવિષ્ય, ભવિતવ્યતા, જે બને-થાય તે	
૬૨૫૯	સુધાને વિષે	અમૃત-અમી-પીયૂષને વિષે	
૬૨૬૦	સ્વરૂપ	આકાર, વિગત, સૌન્દર્ય	
✉	પત્રાંક ૩૦૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૩૧-૧૨-૧૯૯૧
૬૨૬૧	અનુક્રમે સંયમ સ્પર્શતો	આત્માની અભેદ ચિંતનારૂપ સંયમને ક્રમવાર અનુભવીને	
૬૨૬૨	ક્ષાયક ભાવ	જડ પરિણતિનો ત્યાગ, કર્મોના ક્ષય	
૬૨૬૩	પદ	ચરણકમળ, પાદ, પગ	
૬૨૬૪	—	શ્રી ઉત્તમવિજયજી (વિ.સં. ૧૭૬૦-૧૮૨૭) કૃત સંયમશ્રેણી સ્તવન. આ સ્તવનની રચના વિ.સં. ૧૭૯૯ વૈશાખ શુદ્ધ ૩, સુરતમાં કરી	
૬૨૬૫	નિષ્પાવ	નિષ્પાપ, નિર્મળ	
૬૨૬૬	સિદ્ધાર્થનો પુત્ર	મહાવીર સ્વામી, વર્ધમાન પ્રભુ	
૬૨૬૭	યથાર્થ બોધસ્વરૂપના	યથાર્થ પ્રગટ આત્માની પ્રગટતા-પ્રાગટ્ય	
✉	પત્રાંક ૩૧૦	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેચંદભાઈને	તા. ૩-૧-૧૯૯૨
૬૨૬૮	દર્શન સકલના	બધા દર્શનના, છયે દર્શનના, અન્ય મતના	
૬૨૬૯	નય	દૃષ્ટિબિંદુ	
૬૨૭૦	સંજીવની	મરેલાંને પુનર્જીવન આપનારી ઔષધિ કે વિદ્યા	
૬૨૭૧	ચારો ચરાવે	પશુને ઘાસચારો, વનસ્પતિ વગેરે માટે લઈ જવા	
૬૨૭૨	જૂજવાં	જુદા, અનેક, જુજુઆં	
૬૨૭૩	ઓઘ નજરને ફેરે રે	સામૂહિક-સામાન્ય દૃષ્ટિ-ઓઘ દૃષ્ટિને કારણે, મિથ્યા જ્ઞાનને લીધે	
૬૨૭૪	થિરાદિક દૃષ્ટિ	સ્થિરા નામની પમી દૃષ્ટિથી ટમી દૃષ્ટિ	
૬૨૭૫	હેરે રે	ડોકિયાં કરીને જુએ, તાકી તાકીને-ધારી ધારીને જુએ, ફેરવે	
૬૨૭૬	યોગનાં બીજ	સમકિત પ્રાપ્ત થવાનાં કારણ	
૬૨૭૭	ઈહાં	આ દૃષ્ટિમાં, અહીં	
૬૨૭૮	‘ભાવાચારજ’	ભાવાચાર્ય એવા જ્ઞાની પુરુષ	

૬૨૭૯	ભવ ઉદ્દેગ	વૈરાગ્ય, સંસાર ક્યારે છૂટે એવી અંતરની સાચી ભાવના
૬૨૮૦	સુઠામો રે	સુ+સ્થા । ધારણ કરે
૫.૩૧૦		
૬૨૮૧	જનક વિદેહી	વિદેહ કે મિથિલા નગરીના રાજા, સીતાજીના પિતા
૬૨૮૨	લક્ષમાં	ધ્યાનમાં
✉	પત્રાંક ૩૧૧	કોને ?
૬૨૮૩	એહિ જ	એ જ
૬૨૮૪	સાધ્ય	સાધ્ । સાધવા યોગ્ય
૬૨૮૫	સુહાયો રે	શુભ્ । શોભે રે, અરગે રે
૬૨૮૬	ફરસ્યો	સ્પર્શ્ । સ્પર્શ્યો, ફરસના કરી, ભેટ્યો
૬૨૮૭	રાય સિદ્ધારથ	રાજન્ સિદ્ધાર્થઃ । સિદ્ધાર્થ રાજા, રાજા સિદ્ધાર્થ
૬૨૮૮	વિભૂષણ	વિ+ભૂષ્ । વિશેષ શોભતા
૬૨૮૯	ત્રિશલા રાણી	મહાવીર સ્વામીના માતાનું નામ
૬૨૯૦	જાયો	જન્ । પુત્ર
૬૨૯૧	અજ	અ+જન્ । જન્મ નથી, ઉત્પન્ન થતો નથી તે અનુત્પન્ન આત્મા
૬૨૯૨	અજરામર	અ+જન્+અ+મ્ । જરા (વૃદ્ધાવસ્થા) અને મરણ નથી તે આત્મા
૬૨૯૩	સહજાનંદી	સહજ=સાથે જાય-જન્મે છે તે; સ્વાભાવિક, આનંદમય છે તે આત્મા
૬૨૯૪	ધ્યાનભુવનમાં	આત્મામાં
૬૨૯૫	ધ્યાયો રે	ધ્યૈ । ધ્યાવન કર્યું રે
૬૨૯૬	નાગર સુખ	શ્રેષ્ઠ સુખ
૬૨૯૭	નવ જાણે	ન જાણે
૬૨૯૮	વલ્લભ સુખ	પતિનું સુખ
૬૨૯૯	અનુભવ	અનુ+ભૂ । પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન, સમજ, ફળ, પરિણામ; દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાયનું જ્ઞાન થવું
✉	પત્રાંક ૩૧૨	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને
૬૩૦૦	બોધસ્વરૂપ	પરમકૃપાળુદેવ પોતે જ જ્ઞાન-બોધસ્વરૂપ છે તેથી લિખિતંગમાં લખ્યું
✉	પત્રાંક ૩૧૩	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને
૬૩૦૧	અવલોકીએ	નીરખીએ, સમીક્ષા કરીએ, આલોચના કરીએ
૬૩૦૨	પ્રવર્તન	પ્ર+વૃત્ । ક્રિયા, પ્રેરણા
૬૩૦૩	માંડ માંડ	મહા પ્રયત્ને, મહા મુશ્કેલીએ, મહા મુસીબતે, પરાણે
૬૩૦૪	વિરામ	વિ+સ્મ્ । વિરમવું, થોભી જવું, અટકવું, વિસામો
૬૩૦૫	ઝાઝો	વધારે
૬૩૦૬	અનંતગુણવિશિષ્ટ	અનંત ગણો વિશેષ
૬૩૦૭	કળવા દેવી	કલ્ । જાણવા દેવી, ઓળખવા દેવી, ખબર પડવા દેવી
૬૩૦૮	શ્રી વર્ધમાનને વિષે	શ્રી વર્ધમાન નામના ૨૪મા તીર્થંકરને
૬૩૦૯	સહેજે	સ્વાભાવિક રીતે, અનાયાસે, કુદરતી રીતે, વગર કારણે
૬૩૧૦	ગોસલિયા	શ્રી ડુંગરશીભાઈ ગોસલિયા
૬૩૧૧	પદાર્થ	પદ+અર્થ । દ્રવ્ય, ચીજ, વસ્તુ

તા. ૩-૧-૧૯૯૧

તા. ૫-૧-૧૯૯૨

તા. ૭-૧-૧૯૯૨

પૃ.૩૧૧	પત્રાંક ૩૧૪	કોને ?	તા. ૧૧-૧-૧૯૯૨
૬૩૧૨	ભુંગી	ભમરી	
૬૩૧૩	ઈલિકા	ઈયળ	
૬૩૧૪	ચટકાવે	ચટકો ભરે	
૬૩૧૫	કોઉ	કોઈ	
૬૩૧૬	સો	તે	
૬૩૧૭	ફિર	પછી	
૬૩૧૮	ઈણમેં	આમાં	
૬૩૧૯	નાવે	ન આવે	
૬૩૨૦	ચાવે	ચર્વ । મોંમાં લઈ દાઢથી પીએ	
✉	પત્રાંક ૩૧૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૧-૧-૧૯૯૨
૬૩૨૧	કાવ્ય	કવિતા, કલાત્મક તત્ત્વવાળું પદ	
૬૩૨૨	પદ	છંદ કે વૃત્તનું ચરણ, ભજન, કીર્તન, કડીઓનું સુમખું	
૬૩૨૩	ચરણ	પદના શ્લોક કે કડીનો ચારમાંનો પ્રત્યેક પદ	
૬૩૨૪	અપૂર્વવત્	અવનવું-અસામાન્ય-ઉત્તમ-પૂર્વે કદી ન વાંચેલું-સાંભળેલું હોય તેવું	
૬૩૨૫	સહજમાં	સ્વાભાવિક, સાથે જવામાં-જન્મવામાં-જાણવામાં	
૬૩૨૬	આત્મસંયમ	આત્માની અભેદ ચિંતના રૂપ, સર્વ ભાવથી વિરામ પામવા રૂપ સંયમ	
૬૩૨૭	યથારૂપ	યથા+રૂપ । સ્વરૂપ પ્રમાણે, બરાબર	
✉	પત્રાંક ૩૧૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૭-૧-૧૯૯૨
૬૩૨૮	પરિનામ	પરિણામ	
૬૩૨૯	દરવ	દ્રવ્ય	
૬૩૩૦	દોઈ	બે	
૬૩૩૧	દર્વ	દ્રવ્ય	
૬૩૩૨	કરતૂતિ	ક્રિયા	
૬૩૩૩	કબહૂં	ક્યારેય, કોઈ દિવસ	
૬૩૩૪	ખેત	ક્ષેત્ર	
૬૩૩૫	અવગાહી	રોકી રહ્યાં હોય, વ્યાપીને રહ્યાં હોય	
૬૩૩૬	દોઉ	બન્ને	
૬૩૩૭	ન ટરતુ હેં	અન્ય પરિણામ પામતું નથી, ખસતું નથી	
૬૩૩૮	સુભાવ	સ્વભાવ	
૬૩૩૯	આચરતુ હેં	વર્તે છે, આચરે છે	
૬૩૪૦	સમયસાર	આગ્રાના શ્રીમાળી જૈન શ્રી બનારસીદાસજી રચિત ગ્રંથ 'નાટક સમયસાર' (વિ.સં. ૧૬૯૩), ૭૨૭ પદો	
પૃ.૩૧૨	પત્રાંક ૩૧૭	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૪-૧-૧૯૯૨
૬૩૪૧	પુદ્ગલ દ્રવ્ય	દ દ્રવ્યમાં ૧; વર્ણ, ગંધ, રસ, સ્પર્શ જેને છે તે પુદ્ગલ	
૬૩૪૨	અચેતન પદાર્થ	જડ પદાર્થ	
૬૩૪૩	અચેતન પરિણામ	જડ પરિણામ	

૬૩૪૪	કાવ્યકર્તા	કાવ્ય રચયિતા શ્રી બનારસીદાસજી, વિ.સં. ૧૬૪૩ માં મધ્યપ્રદેશના રોહતકપુર પાસે બિહોલીમાં જન્મ, ૫૫ વર્ષનું આયુષ્ય
૬૩૪૫	તિરોભાવપણું	તિસ્+મ્ । અદૃશ્યપણું, અંતર્ધાનપણું
૬૩૪૬	વેઠની પેઠે	વેઠની જેમ, પરાણે, આર્થિક બદલો આપ્યા વિના કરાતી મજૂરી-કામ, ફરજિયાત વૈતરું કરનારની જેમ
૬૩૪૭	વસ્તી	માનવ સમુદાય, જનતા
૫૩.૩૧૩		
૬૩૪૮	લોકપરિચય	લોકોનો પરિચય, લૌકિક ઓળખાણ
૬૩૪૯	જગતમાં સાતું નથી	જગતમાં ગમતું નથી, સહન થતું નથી, સંખાતું નથી
✉	પત્રાંક ૩૧૮	શ્રી કુંવરજીભાઈ મગનલાલને તા. ૨૮-૧-૧૯૯૨
૬૩૫૦	અન્યત્વ ભાવના	દેહ ઈત્યાદિક કંઈ પણ મારું-મારાં નથી, તે બધું અન્ય-બીજું-ઈતર છે અને હું આત્મા છું એવી ભાવના
૬૩૫૧	'શાંત સુધારસ' ગ્રંથ	વિ.સં. ૧૭૩૮માં સુરત પાસે રાંદેરમાં શ્રી વિનયવિજયજી ઉપાધ્યાય વિરચિત 'ગીતગોવિંદ' જેવો કાવ્યગ્રંથ જેમાં ૨૩૪ શ્લોકમાં વૈરાગ્યની ૧૨ અને પાયાની ૪ ભાવનાનું સંસ્કૃતમાં વિવિધ છંદોમાં ગેયાત્મક વર્ણન છે. શ્રી ગંભીરવિજયજી મહારાજે અને કોઈ તેરાપંથીએ સંસ્કૃતમાં ટીકા લખી છે.
✉	પત્રાંક ૩૧૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૩-૨-૧૯૯૨
૬૩૫૨	અનંતકાળ થયાં	અનંતકાળથી
૬૩૫૩	સાધારણ	સામાન્ય, સૌમાં સમાન
૬૩૫૪	વિષમ	ભયંકર, દારુણ, પ્રતિકૂળ, દુષમ
૬૩૫૫	સંખ્યાત	મર્યાદિત, ગણી શકાય તેવું, સંખ્યામાં મૂકી શકાય તેટલું
૬૩૫૬	પ્રપંચે આવરેલું	૫ ઈન્દ્રિયના વિષયો વડે ઘેરાયેલું, છવાયેલું
✉	પત્રાંક ૩૨૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૦-૨-૧૯૯૨
૬૩૫૭	રાગ-પ્રભાત	પ્રભાતિયા, કડખાની દેશી રાગે, સવારે ગાવાની સ્તુતિ
૬૩૫૮	નવિ	નથી
૬૩૫૯	પુગ્ગલી	પુદ્+ગલ્ । પુદ્ગલી, પુદ્ગલ રૂપ
૬૩૬૦	કદા	ક્યારે ય, કદી, કોઈ વેળા, કદાપિ
૬૩૬૧	પુગ્ગલાધાર	પુદ્ગલનો આધાર
૬૩૬૨	તાસ	તસ્ય । તેનું
૬૩૬૩	પર	બીજાં, અન્ય, પરાયા (દ્રવ્યનો-વસ્તુનો)
૬૩૬૪	ઈશ	અધિકારી, સ્વામી, ઈશ્વર, માલિક
૬૩૬૫	અપર	પર સિવાયની, પોતાની
૬૩૬૬	ઐશ્વર્યતા	ઠકુરાઈ
૬૩૬૭	વસ્તુધર્મ	સત્તાધર્મ, વસ્તુ સ્વરૂપે
૬૩૬૮	પરસંગી	પરવસ્તુનો સંગી, પરભાવનો સંગી, પ્રસંગી
૬૩૬૯	શ્રી સુમતિનાથ	આ અવસર્પિણી કાળની ભરત ક્ષેત્રની ચોવીસીમાં ૫ મા તીર્થકરદેવ
૬૩૭૦	દેવચંદ્રજી	વિ.સં. ૧૭૪૬માં રાજસ્થાનમાં બિકાનેર પાસેના ગામમાં જન્મ, ૧૦ વર્ષની

વયે દીક્ષા, અનેક ગ્રંથ અને તત્ત્વસભર સ્તવનના કર્તા, ૧ પૂર્વ જેટલું જ્ઞાન હતું, ખરતર ગચ્છી પણ ખૂબ મધ્યસ્થ, વિ.સં. ૧૮૧૧ માં અમદાવાદમાં દોશીવાડાના ઉપાશ્રયમાં દેહત્યાગ

	પત્રાંક ૩૨૧	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૪-૨-૧૮૯૨
૬૩૭૧	ચૈતન્ય	ચિત્ । ચેતના, આત્મા	
૬૩૭૨	છતાં	હોવા છતાં, તો પણ	
૬૩૭૩	દુસ્તર	દુસ્+ત્ । મુશ્કેલીથી તરી શકાય-ઓળંગી શકાય એવી	
૬૩૭૪	વિકટતા	વિ+કટ્ । મુશ્કેલી, ભીષણતા, વિકરાળતા	
૬૩૭૫	ડોલાયમાન	દુલ્ । ડોલા, હડદોલા, હિંચકા ખાય, ડોલવા માંડે	
૬૩૭૬	અષ્ટાવક ગુરુ	આઠે અંગ વાંકાં એવા કદરૂપા ઋષિ, આત્મજ્ઞાની, જનકવિદેહીના ગુરુ	
પૃ. ૩૧૪	પત્રાંક ૩૨૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૪-૨-૧૮૯૨
૬૩૭૭	સ્વતઃ	પોતાની મેળે, જાતે, સ્વયં, આપોઆપ, બીજાની સહાય વિના	
૬૩૭૮	વાટે	વડે, દ્વારા, માં	
૬૩૭૯	નિશ્ચયે	નિશ્ચયેન । નિશ્ચયથી, નિશ્ચયપૂર્વક, ખરેખાત	
૬૩૮૦	અસંભવરૂપ	અશક્ય, અસંભવિત, ન હોય તેમ	
૬૩૮૧	પોતા સંબંધી	સ્વ સંબંધી, પોતાના સંબંધી	
૬૩૮૨	પર સંબંધી	પારકા સંબંધી, બીજા વિષે	
૬૩૮૩	વિપર્યય પરિણામ	વિરોધી-ઊંઘું પરિણામ, મિથ્યા પરિણામ-જ્ઞાન	
૬૩૮૪	પ્રાણી	જેને પ્રાણ હોય તે, મનુષ્યને દસે દસ હોય	
૬૩૮૫	કુટુંબની લાજ	કુટુંબની શરમ, આબરૂ, પ્રતિષ્ઠા, ગૌરવ, નાક	
૬૩૮૬	સમ્યક્	સાચી, સારી, યથાર્થ	
૬૩૮૭	નિર્વિકલ્પ સમાધિ	અસંપ્રજાત સમાધિ, નિરુપાધિક આનંદની સ્થિતિ, આત્માની સ્વરૂપપરિણતિ, જ્ઞાતા-જ્ઞાન-જ્ઞેયરૂપ ત્રિપુટીના ભાનરહિત અખંડ બ્રહ્માકાર અંતઃકરણની સ્થિતિ.	
૬૩૮૮	અંતર આશય	હૃદય, અંતરનો અભિપ્રાય, અંતર્યાપાર-ઉપયોગ	
૬૩૮૯	અનુયાયી	અનુ+યા । અનુગામી, અનુસરનારા, શિષ્ય	
૬૩૯૦	ખરેખરા	ખલુ । તદન સાચા, યથાર્થ, વાસ્તવિક, કસોટી થાય તેવા	
પૃ. ૩૧૫			
૬૩૯૧	સહજ દશા	સર્વ વિભાવથી રહિત	
૬૩૯૨	ઉદેરી આણવાનું	ઉદ્+ઈર્ । ઉદીર્ણ । સમય પાક્યા પહેલાં પ્રયત્ન-પ્રેરણા-ઉદીરણાથી કર્મને ઉદયમાં લાવી ફળનો અનુભવ કરવાનું; પ્રબળ-ઉત્કટ કરવાનું	
૬૩૯૩	ગુજરાન	આજીવિકા, નિભાવ, નિર્વાહ, ભરણપોષણ	
૬૩૯૪	ભાવાર્થ	ભાવ+અર્થ । આશય, મતલબ, તાત્પર્ય, સાર	
૬૩૯૫	સ્વરૂપસત્તા	પોતાના આકાર, વર્ણ, દેખાવ, સૌંદર્ય, લક્ષણ, સ્વભાવની સત્તા; પોતાના દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાળ-ભાવનું અસ્તિત્વ	
૬૩૯૬	સ્વામી	સ્વ+મિનિ । માલિક	
૬૩૯૭	ઐશ્વર્યતા	ઈશ્ । સ્વામીપણું, મોટાઈ, આબાદી, સાહ્યબી, પ્રભુત્વ, આધિપત્ય	

૬૩૯૮	વસ્તુત્વધર્મે	વસ્તુતઃ, તત્ત્વતઃ, ખરું જોતાં, વસ્તુતાએ
૬૩૯૯	કરમફળ	કર્મના ફળ
૬૪૦૦	નિશ્ચય	નિર્+ચિ । નિર્ધાર, નક્કી, સંકલ્પ, વિશ્વાસ, નિર્ણય, ફેંસલો, સંદેહરહિત જ્ઞાન
૬૪૦૧	ચેતનતા	સજીવતા, આત્મત્વ, સૂધ, ચૈતન્યતા, જીવંતતા
૬૪૦૨	જિનચંદો	જિ+ચન્દ્ । જિનચંદ્ર, જિન ભગવાન, કેવળી પ્રભુ
૬૪૦૩	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્તવન	આ અવસર્પિણી કાળની વર્તમાન ચોવીસીના ૧૨મા તીર્થકરનું સ્તવન
૬૪૦૪	આનંદધનજી	વિ.સં. ૧૬૬૦-૧૭૨૦-૩૦, યોગીરાજ, કવિરાજ, આત્મજ્ઞાની, મૂળ નામ લાભાનંદજી, તપાગચ્છી મુનિ પણ સાહિત્યમાં ક્યાંયે ગચ્છ-મતનો ખ્યાલ પણ ન આવે એવા તટસ્થ અને પર; સ્તવનચોવીસી-પદોના રચયિતા

✉ **પત્રાંક ૩૨૩** શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૪-૨-૧૯૯૨
 ૬૪૦૫ પૂર્ણજ્ઞાને કરીને યુક્ત એવી જે સમાધિ પરિપકવ-પરિપૂર્ણ સમાધિ

✉ **પત્રાંક ૩૨૪** શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૭-૨-૧૯૯૨
 ૬૪૦૬ જવાલા જ્વલ્ । અગ્નિની શીખા, જવાળા, ઝાળ
 ૬૪૦૭ પ્રજ્વલતી હોય પ્ર+જ્વલ્ । બળતી-સળગતી હોય
 ૬૪૦૮ આત્મભાવ અન્ય વિષે આત્મીયતા-પોતાપણાનો ભાવ
 ૬૪૦૯ નિશ્ચલ નિર્+ચલ્ । સ્થિર, અડગ

✉ **પત્રાંક ૩૨૫** શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૨-૨-૧૯૯૨

૬૪૧૦ ઉલટિ વિમુખ થઈને
 ૬૪૧૧ સમૈ સમય, અવસર, સમા
 ૬૪૧૨ ગહિ ગ્રહણ
 ૬૪૧૩ ઉબર્યો બાકી રહ્યું, તર્યો
 ૬૪૧૪ કારજ કાર્ય
 ૬૪૧૫ સંગ પરિગ્રહ
 ૬૪૧૬ અંગ શરીર
 ૬૪૧૭ તરંગ લહેર; ક્રિયા
 ૬૪૧૮ બુદ્ધિ ઈન્દ્રિયજનિત જ્ઞાન
 ૬૪૧૯ આપા નિજ આત્મા
 ૬૪૨૦ કીનો કર્યો

પૂ. ૩૧૬ **પત્રાંક ૩૨૬** શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૪-૨-૧૯૯૨

૬૪૨૧ શુદ્ધતા આત્મશુદ્ધિ
 ૬૪૨૨ કેલિ કેલ્ । મોજ, કીડા, રમણતા, આનંદ
 ૬૪૨૩ ધિર બ્હે સ્થિર થઈને
 ૬૪૨૪ સમયસાર નાટક શ્રી કુંદકુંદાચાર્યદેવ કૃત 'સમયસાર' પ્રાભૃત, શ્રી અમૃતચંદ્રાચાર્ય કૃત 'સમયસાર કળશ' (સંસ્કૃત ટીકા), શ્રી રાજમલજી પાંડે કૃત બાલબોધિની ટીકા અને તેના પરથી કવિવર પં. બનારસીદાસજીએ રચ્યું તે 'નાટક સમયસાર'

✉ **પત્રાંક ૩૨૭** શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૭-૨-૧૯૯૨
 ૬૪૨૫ યથાતથ્ય રૂપે વાસ્તવિકપણે, જેવું હોય તે પ્રમાણે-રૂપે, અદલોઅદલ, સત્યરૂપે

૬૪૨૬

૬૪૨૭

૬૪૨૮

૬૪૨૯

૬૪૩૦

૬૪૩૧

૬૪૩૨

૬૪૩૩

પૃ. ૩૧૭

૬૪૩૪

૬૪૩૫

૬૪૩૬

૬૪૩૭

૬૪૩૮

૬૪૩૯

૬૪૪૦

૬૪૪૧

૬૪૪૨

પત્રાંક ૩૨૮

ઠોર

પત્રાંક ૩૨૯

નિબંધન

અવિકલ્પ સમાધિ

અબાધ

રાજ્યાધિકારે

ધામ

સુરતી

પ્રવહ્યા કરે છે

અણિમાદિ સિદ્ધિ

માયિક પદાર્થો

અવસ્થા

આભાસ

સ્વપણું

લિ. વીતરાગભાવ

પત્રાંક ૩૩૦

બાવીશ પરિષદ

દર્શન પરિષદ

અજ્ઞાન પરિષદ

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

ક્ષેત્ર, ઠામ, ઠેકાણું

શ્રી સોભાગ્યભાઈને તા.૧૩-૨-૧૯૯૨ થી તા.૨૮-૨-૧૯૯૨ દરમ્યાન

નિ+બન્ધ | નિશ્ચિતપણે બંધન, કર્મનાં બંધન

કોઈપણ પદાર્થ-તત્ત્વ સંબંધી વિવિધ કલ્પના તે વિકલ્પ, આત્મા જાણે તેને બીજા વિકલ્પ ન હોય તે સમાધિ; શબ્દવિકલ્પ અને અર્થવિકલ્પ વિનાની સમાધિ; અવિદ્યા-અજ્ઞાન વિનાની દશા-સમાધિ, જ્ઞાનયુક્ત સમાધિ

બાધા ન કરે તેવી, હરકત ન પહોંચાડે તેવી

રાજ-રાજા તરફથી મળેલી સત્તા

ધી+મનિન્ | ઘર, નિવાસસ્થાન; તીર્થ, દેવસ્થાન; શરીર

સુ+રમ્ | લક્ષ્ય, દશા, ભાવના, ઉપયોગ; ખૂબ આનંદ અને સુખ, સુરતિ

પ્ર+વહ | પ્રવાહ, ધાર ચાલુ રહે છે, સવાર થઈ છે; પવન-હવા, શ્વાસ

અણ+ઇમન્ | યોગ દ્વારા સિદ્ધ થતી અણિમા વગેરે ૮ મુખ્ય લબ્ધિ

૧. અણિમા : શરીરને પરમાણુ જેવડું સૂક્ષ્મ કરી દેવાની શક્તિ

૨. મહિમા : શરીરને પર્વત જેટલું મોટું-મહાન કરવાની શક્તિ

૩. લધિમા : શરીરને તણખલા જેવું હલકું-લઘુ કરવાની શક્તિ

૪. ગરિમા : શરીરને ખૂબ ભારે-ગુરુ કરી દેવાની શક્તિ

૫. પ્રાપ્તિ : દૂર રહેલા પદાર્થને નજીક લાવવાની શક્તિ

૬. પ્રાકામ્ય : પૃથ્વીમાં ડૂબકી મારવા જેવી ઈચ્છા પાર પાડવાની શક્તિ

૭. ઈશિત્વ : બધા ભૂતભૌતિક પદાર્થોની ઉત્પત્તિ-સ્થિતિલય કરી શકે

૮. વશિત્વ : બધા ભૂતભૌતિક પદાર્થોને વશ કરવાની શક્તિ

દુન્યવી, માયાવી, સંસારી ભૌતિક પદાર્થો

દશા, ભૂમિકા

આ+ભાસ્ | ઝલક, પડછાયો-છાયા, ન હોય છતાં દેખાય, ભ્રમ, ઝાંખો પ્રકાશ

પોતાપણું, હું પણું, મારાપણું

વીતરાગ-જિન-ઉપશમભાવે જીવતા (પોતે) તેથી લિખિતંગ કર્યું

શ્રી કિસનદાસ આદિને તા.૩૦-૧-૧૯૯૨ થી તા.૨૮-૨-૧૯૯૨ દરમ્યાન

મોક્ષમાર્ગમાં સ્થિર રહે અને સંવર નિર્જરા થાય તે માટે સહન કરવા યોગ્ય તે પરિષદ, વિશિષ્ટ પ્રકારના અનુકૂળ કે પ્રતિકૂળ પ્રસંગોની ઉપસ્થિતિ; ક્ષુધા, પિપાસા, શીત, ઉષ્ણ, દંશમશક, નગ્નતા, અરતિ, સ્ત્રી, ચર્યા, નિષઘ્ઠા, શય્યા, આક્રોશ, વધ, યાચના, અલાભ, રોગ, તૃણસ્પર્શ, મલ, સત્કાર, પ્રજ્ઞા, અજ્ઞાન અને અદર્શન એમ ૨૨ પરિષદ

પરમાર્થ પ્રાપ્તિ માટે કોઈપણ પ્રકારનું આકુળ-વ્યાકુળપણું

સત્પુરુષનો યોગ થયા છતાં જીવને અજ્ઞાનનાં કારણો ટાળવામાં હિંમત ન ચાલી શકતી હોય, આટઆટલું કર્યા છતાં હજુ જ્ઞાન કેમ નથી પ્રગટતું એમ થયા કરે તે (પત્રાંક ૫૩૭); આ અજ્ઞાની છે, કશી ગતાગમ નથી એવા આક્ષેપ-તિરસ્કારમાં સમતા રાખવી તે

૬૪૪૩	ભૂમિકા	ગુણસ્થાનક
૬૪૪૪	સંકલ્પ્યું હોય	સમ્+કૃપ્ । સંકલ્પ-વિચાર, કલ્પના, નિશ્ચય કર્યો હોય
૬૪૪૫	અધ્યાત્મસાર	વિ.સં. ૧૬૪૫ (કે ૧૬૮૦)-૧૭૪૩, ઉપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી મહારાજ રચિત ૨૧ અધ્યાત્મવિષયો સંબંધી સંસ્કૃતમાં ૮૪૮ શ્લોકનો ગ્રંથ
૬૪૪૬	ઉપદેશ	ઉપ+દિશ્ । બોધ, સલાહ, શિખામણ, શિક્ષણ
૬૪૪૭	પ્રમાણ	જ્ઞાન; સાબિતી
પૃ.૩૧૮	પત્રાંક ૩૩૧	કોને ? તા.૩૦-૧-૧૮૯૨ થી ૨૮-૨-૧૮૯૨ દરમ્યાન
૬૪૪૮	બ્રાંતિગતપણે	ભ્રમમાં પડીને, મોહવશાત્, ખોટા ખ્યાલ-અજ્ઞાનને લીધે
૬૪૪૯	ભાસે છે	ભાસ્ । દેખાય છે, લાગે છે
૬૪૫૦	અસંસારગત	સંસાર સિવાય એટલે કે મોક્ષમાં રહેલી
૬૪૫૧	વહાલપ	વ્હાલ, પ્રેમ, સ્નેહ, માયા, પ્રીતિ, વાત્સલ્ય
૬૪૫૨	અપ્રમાદપણે	અપ્રમાદપણે, પ્રમાદરહિતતથી, પ્રમાદ વિના
૬૪૫૩	અવિસંવાદ	યથાર્થ, પ્રમાણને અનુસરતી, અવિરોધ, અવિરુદ્ધ
૬૪૫૪	નિષ્કામપણે	નિઃસ્વાર્થપણે, કામના-ઈચ્છા-વાસના વિના
✉	પત્રાંક ૩૩૨	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા.૨-૩-૧૮૯૨
૬૪૫૫	મટે છે	મટ્ । ટળે છે, દૂર થાય છે
૬૪૫૬	નિર્મળ	નિર્+મલ્ । મળ-મેલ-મલિન દોષરહિત, પવિત્ર, શુદ્ધ
પૃ.૩૧૯	પત્રાંક ૩૩૩	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૨-૩-૧૮૯૨
૬૪૫૭	અંબારામજીનાં પુસ્તક	કબીરપંથી માર્ગાનુસારી શ્રી અંબારામજીનું વેદાંતને લગતું પુસ્તક. ઉદાસીનતાથી ધંધો છોડીને સાધુ થયેલા અને ભજનો રચતા-ગવડાવતા તેવા શ્રી અંબારામભાઈને કૃપાળુદેવે પૂર્વસંબંધે પ્રેરાઈને ધર્મજ પધારીને મંદિરમાં ૮ દિવસ રહીને સત્સંગ કરાવતાં ઘણો ભક્તિભાવ વધ્યો હતો. ખેસની માગણી કરતાં કૃપાળુદેવે તેમને આપેલો જે વર્ષો સુધી મંદિરમાં સચવાયો હતો. વિ.સં. ૧૯૫૭માં અંબારામભાઈનો દેહત્યાગ થયો.
૬૪૫૮	વિઘટતી	વિ+ઘટ્ । વિખેરાયેલી, ઘસી નાખેલી, તોડફોડ કરેલી; છૂટી પાડી નાખેલી
૬૪૫૯	પરમ પ્રેમભાવથી	નમસ્કાર પહોંચે આ એક જ પત્રમાં આ પ્રમાણે છે
✉	પત્રાંક ૩૩૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૯-૩-૧૮૯૨
૬૪૬૦	વિદેહી જેવી	મિથિલા નગરીના જનકના વંશના રાજાઓની દેહશૂન્ય-દેહાતીત દશા જેવી
૬૪૬૧	વર્તાવ્યા વિના	રાખ્યા વિના, આચર્યા વિના, વર્તન કર્યા વિના, ચલાવ્યા વિના
૬૪૬૨	સર્વસંગપરિત્યાગ	સર્વસંગનો-પરિગ્રહનો બધી રીતે ત્યાગ, દીક્ષા, સંયમ; અખંડપણે આત્મધ્યાન કે બોધ મુખ્યપણે ન રખાવી શકે એવા સંગનો ત્યાગ
૬૪૬૩	ભજ્યા કરીએ છીએ	ભજ્ । આરાધ્યા કરીએ છીએ, આશ્રય કરીએ છીએ
૬૪૬૪	નિશ્ચલ અનુભવ	સ્થિર-અચળ-અટળ અનુભવ
૬૪૬૫	ચરણરજ	આજ્ઞા, પગની ધૂળ-ધૂલિ; અનુષ્ઠાન-આચરણની રજ, ચારિત્ર્યનો અંશ
૬૪૬૬	ત્યાગ	ત્યજ્ । બાહ્ય ત્યાગ, સંયમ
૬૪૬૭	અભિન્ન બોધમયના	બોધથી પોતે જુદા નથી તેવા, નિજ બોધરૂપના પ્રણામ
૬૪૬૮	પ્રણામ પહોંચે	પ્રાપ્ત થાય, આ પત્રમાં જ છે

પૃ.૩૨૦	પત્રાંક ૩૩૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૯-૩-૧૯૯૨
૬૪૬૯		અર્ધી-જિજ્ઞાસ્ય-વૃત્તિવાળા અરધી જિજ્ઞાસાવૃત્તિવાળા, થોડું જાણવાની ઈચ્છાવાળા	
૬૪૭૦		પડતર રહેવા દીધું પડી રહ્યું, પડી મૂક્યું	
૬૪૭૧		અભિપ્રાય અભિ+પ્ર+ઙ્ણ । આશય, રાય, તાત્પર્ય, વિચાર, અભિલાષા, સંમતિ	
૬૪૭૨		ઉત્તમ મુમુક્ષુ માત્ર જ્ઞાનીને ઈચ્છે છે, ઓળખે છે અને ભજે છે તે	
✉	પત્રાંક ૩૩૬	શ્રી કુંવરજીભાઈ મગનલાલને	તા.૯-૩-૧૯૯૨
૬૪૭૩		ભાવસમાધિ ભાવથી સમાધિ (દ્રવ્યથી ભલે ઉપાધિ પણ), આત્માની સ્વસ્થતા	
૬૪૭૪		વૈરાગ્ય પ્રકરણ 'યોગવાસિષ્ઠ રામાયણ'ના ઉત્તરાર્ધનું ૧ લું પ્રકરણ	
૬૪૭૫		શ્રી રામ વિદ્યાભ્યાસ બાદ આવેલા વૈરાગ્યસભર ૧૬ વર્ષના દશરથપુત્ર રામચંદ્રજી	
૬૪૭૬		સૂઝે શુદ્ધ । ઉદ્ભવે, સમજાય, ઊગે, યાદ આવે, દેખાય, નજરે પડે	
✉	પત્રાંક ૩૩૭	કોને ?	તા.૧૦-૩-૧૯૯૨
૬૪૭૭		ફાગણ સુદ ૧૧ ફાગણ સુદ સાડી અગિયારશ; અરધી અગિયારશને અરધી બારસ	
૬૪૭૮		નિત્ય પદાર્થના માર્ગને વિષે આત્માના, મોક્ષના માર્ગ સંબંધી-વિષયક	
૬૪૭૯		ઉદાસી ઉદ્+આસ્ । નિરાશા	
૬૪૮૦		માયાની રચના માયાની વ્યવસ્થા, ગોઠવણ, બનાવટ. જગતનું સમષ્ટિ કારણશરીર તે માયા. જેનું નિરૂપણ અશક્ય છતાં સ્પષ્ટપણે ભાસ્યમાન હોય તે માયા. પોતાના આશ્રયરૂપ બ્રહ્મને જે ઢાંકે છે - વિષય કરે છે તે માયા. દા.ત. ઘરની જ ભીંત વચ્ચેનો અંધકાર આશ્રયદાતા ઘરને ઢાંકે તેમ. રજોગુણ અને તમોગુણથી નહિ દબાયેલી શુદ્ધ સત્વગુણ-પ્રધાન પ્રકૃતિ તે માયા. સત્ અને અસત્થી વિલક્ષણ તે અનિર્વચનીય માયાનું બંધારણ	
પૃ.૩૨૧	પત્રાંક ૩૩૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૧૧-૩-૧૯૯૨
૬૪૮૧		અત્યંત પરિણામ કાળક્ષેપ; અતિશય-અમાપ-અનહદ-સંપૂર્ણ-નિતાન્ત-અનંત-પરિણામ; આજીવન પરિણામ	
૬૪૮૨		પરિણામ્યા કરે પરિ+નમ્ । પરિપક્વ થયા કરે, ફલિત થયા કરે, ઊપજ્યા-નીપજ્યા કરે	
✉	પત્રાંક ૩૩૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૧૨-૩-૧૯૯૨
૬૪૮૩		આમ્નાય આ+મ્ના । પરંપરા; ઉપદેશ; મત, સંપ્રદાય	
૬૪૮૪		બોજારૂપ બોજ-ભારરૂપ	
૬૪૮૫	ને વ્યવસાયમાં ભાગીદાર અને કાકાજી શ્રી રેવાશંકરભાઈ ઝવેરી-મહેતાને	
૬૪૮૬		મજૂરી જેવું કામ મજૂર કરે તેવું કામ. અનાજની ગુણી કે પાર્સલ માટેના ખોખાં-બોક્સ ઉપાડવા	
૬૪૮૭		આશ્ચર્ય વાર્તા આશ્ચર્ય થાય તેવી વાત, વૃત્તાંત, હકીકત	
૬૪૮૮		પરમાર્થ આડે અવકાશ પરમાર્થની વચ્ચે કુરસદ, પરમાર્થ વિરુદ્ધ કુરસદ-નવરાશ	
૬૪૮૯		દોષબુદ્ધિ દૂષ્ । દોષ લાગે, દ્વેષ થાય તેવી બુદ્ધિ	
✉	પત્રાંક ૩૪૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૧૩-૩-૧૯૯૨
૬૪૯૦		સ્વાભાવિક ભાવ પારિણામિક ભાવ, સ્વભાવ ભાવ, સહજ ભાવ	
૬૪૯૧		ઊગવા યોગ્ય ઉદ્ભવવા-સ્ફૂરવા યોગ્ય	
૬૪૯૨		ભવાંત ભવનો અંત, મોક્ષ	
૬૪૯૩		અત્યંત સુગમ ખૂબ સરળ, સીધો, સહેલાઈથી સમજાય તેવો	

૬૪૮૪	બે કારણ	સત્પુરુષ અને સત્પાત્રતા; જ્ઞાનીનું ઓળખાણ અને આજ્ઞાનું આરાધન
✉	પત્રાંક ૩૪૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૭-૩-૧૯૯૨
૬૪૮૫	અવિક્ષેપપણે	એકાગ્રપણે, સાવધાનતાથી; અંતરાય-અડચણ-દબલ-અસ્થિરતા વિના
૬૪૮૬	આપત્તિ	આ+પદ્ । આપદા, આફત, અનિષ્ટ પ્રસંગ
૬૪૮૭	દોષનું આરોપણ	દોષનો આક્ષેપ, સ્થાપના, તહોમત
૬૪૮૮	પારમાર્થિક દોષ	પરમાર્થ સંબંધી, વાસ્તવિક, જેનાથી પરમ અર્થ-મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય તેમાં થઈ જતા દોષ — પરમાર્થ પ્રાપ્ત કરવાનો સમય લંબાઈ જાય, જ્ઞાનને આવરણ, દર્શનને આવરણ, જ્ઞાનીની આશાતના, અંતરાય કર્મ બાંધે
✉	પત્રાંક ૩૪૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૯-૩-૧૯૯૨
૬૪૮૯	દ્રવ્ય સમાધિ	બાહ્ય-સ્થૂળ ત્યાગ, દ્રવ્ય સંયમ, દ્રવ્ય દીક્ષા; દેખીતી સમાધિ
૬૫૦૦	ચિહ્ન	ચિહ્ન । લક્ષણ, નિશાન, નિશાની, યાદગાર; ધ્વજા; સૂચક વસ્તુ
૬૫૦૧	લક્ષણ	લક્ષ । ગુણધર્મ; વ્યાખ્યા, પ્રસંગ, ચિહ્ન, નિશાની; આચરણ, ઢંગ
૬૫૦૨	લિ.બોધબીજ	લિખિતંગ સમ્યક્દર્શન, આ પત્રમાં જ છે
✉	પત્રાંક ૩૪૩	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૦-૩-૧૯૯૨
૬૫૦૩	કેટલેક અંશે	કિયત્+તુલ્ । અમુક રીતે-પ્રમાણમાં
પૃ. ૩૨૩	પત્રાંક ૩૪૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૩-૩-૧૯૯૨
૬૫૦૪	પ્રવર્તે છે	પ્ર+વૃત્ । ફેલાય છે, ચાલુ છે, પ્રમાણિત થાય છે, પ્રવૃત્ત છે
પૃ. ૩૨૩	પત્રાંક ૩૪૫	કોને ? તા. ૨૪-૩-૧૯૯૨
૬૫૦૫	સંકોચાતું રહેવું	સમ્+કુચ્ । ખચકાતા-શરમાતા રહેવું, ઓછું કરવું, સંક્ષેપ રાખવો
✉	પત્રાંક ૩૪૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૭-૩-૧૯૯૨
૬૫૦૬	મુલતવવાની	મોકૂફ રાખવાની, બંધ રાખવાની, રહેવા દેવાની
✉	પત્રાંક ૩૪૭	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૮-૩-૧૯૯૨
૬૫૦૭	ચોટતું નથી	વળગતું-બાઝતું-લાગતું નથી
૬૫૦૮	હાસ્ય	નોકધાય એટલે અલ્પ કધાય, કધાયની સાથે રહી પોતાનું ફળ બતાવે તે જે કર્મના ઉદયથી હસવું આવે તે હાસ્ય નોકધાય
૬૫૦૯	રતિ	જે કર્મના ઉદયથી રતિ-ગમો ઉત્પન્ન થાય તે રતિ નોકધાય
૬૫૧૦	અરતિ	જે કર્મના ઉદયથી અરતિ-અણગમો ઉત્પન્ન થાય તે અરતિ નોકધાય
૬૫૧૧	ભય	જે કર્મના ઉદયથી ભય-બીક ઉત્પન્ન થાય તે ભય નોકધાય
૬૫૧૨	શોક	જે કર્મના ઉદયથી શોક ઉત્પન્ન થાય તે શોક નોકધાય
૬૫૧૩	જુગુપ્સા	જે કર્મના ઉદયથી ગ્લાનિ-ઘૃણા-સૂગ ઉત્પન્ન થાય તે જુગુપ્સા નોકધાય
૬૫૧૪	શબ્દાદિક વિષયો	સ્પર્શ, રસ, ગંધ, રૂપ, શબ્દ વગેરે ૫ ઈન્દ્રિયના ૨૩-૨૭ વિષયો
૬૫૧૫	અપ્રતિબંધ	અનાસક્ત
૬૫૧૬	પૂર્વ નિબંધન	પૂર્વ કરેલા કર્મોનાં નિશ્ચિત બંધન, બંધણી, રચના; પૂર્વ પ્રારબ્ધ
૬૫૧૭	પ્રબંધ	પ્ર+બન્ધ્ । બળવાન બંધન; વ્યવસ્થા, ગોકવણ, ધારો, કાયદો;
૬૫૧૮	સંભાવ્ય કારણ	સમ્+મ્ । યોગ્ય, મનનીય, વિચારણીય કારણ
પૃ. ૩૨૪	પત્રાંક ૩૪૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૩૦-૩-૧૯૯૨
૬૫૧૯	લોકસ્થિતિ	લોકવ્યવસ્થા, લોકરચના; સંસાર મર્યાદા

૬૫૨૦	ભાવન	પર્યાલોચન, વિવરણ, સમીક્ષા	
✉	પત્રાંક ૩૪૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૧-૪-૧૯૯૨
૬૫૨૧	લોકસ્થિતિ	લોકોની દશા-વૃત્તિ બાહ્યાકાર અને દેહભાવયુક્ત જ દેખાય છે તે નવાઈ;	
૬૫૨૨	આશ્ચર્યકારક છે	આ વિશ્વમાં અમુક કાર્યો અમુક ચોક્કસ નિયમને અનુસરીને જ ચાલે છે એવા અનિવારણીય નિયમને રૂપક આપ્યું છે. દા.ત. ૨૦ કે ૨૪ તીર્થંકર જ થાય, એક જીવ મોક્ષે જતાં એક જીવ અવ્યવહાર રાશિમાંથી વ્યવહાર રાશિમાં આવે જ.	
✉	પત્રાંક ૩૫૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૩-૪-૧૯૯૨
૬૫૨૩	હેતુ	હિ+તુન્ । ઉદ્દેશ, આશય, કારણ, સબબ	
૬૫૨૪	શો	કીદૃશકં । શું, ક્યો	
✉	પત્રાંક ૩૫૧	શ્રી કુંવરજીભાઈ મગનલાલભાઈને	તા.૬-૪-૧૯૯૨
૬૫૨૫	સદ્વિચાર	સત્+વિ+ચર્ । સત્ સંબંધી વિચાર, શુભ વિચાર, સારા વિચાર	
✉	પત્રાંક ૩૫૨	શ્રી ચત્રભુજભાઈ બેચરભાઈ મહેતાને	તા.૬-૪-૧૯૯૨
૬૫૨૬	શુભોપમાયોગ્ય	શુભ ઉપમા આપવાને યોગ્ય	
૬૫૨૭	મહેતા	સૌરાષ્ટ્રમાં બનેલીને માનાર્થે 'મહેતા' કહેવાતું, અટક ન હોય તો પણ	
૬૫૨૮	શ્રી ૫	શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી એમ ૫ શ્રી, તે ધન, ધાન્ય, પત્ની, (પશુ), પુત્ર, દીર્ઘાયુષ્ય	
૬૫૨૯	શમાવવો	શમ્ । શાંત પાડવો, ઓછો કરવો, ઘટાડવો	
૬૫૩૦	ઉપાર્જન કરેલું	ઉપ+અર્જ્ । કમાવેલું, મેળવેલું, ઉત્પન્ન કરેલું, હાંસલ કરેલું	
✉	પત્રાંક ૩૫૩	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા.૮-૪-૧૯૯૨
૬૫૩૧	સમય માત્ર પણ	કાળનો નાનામાં નાનો ભાગ તે સમય, એક સમય પણ	
૬૫૩૨	અપ્રમત્ત ધારા	અપ્રમાદયુક્ત વર્તનાને, સ્વરૂપ સ્મરણની ધારાને, જાગ્રતધારાને	
૬૫૩૩	આત્માકાર મન	આત્મામય મન, આત્મઉપયોગ, આત્મામાં વિલય પામેલું મન	
૫૫૩૫	પત્રાંક ૩૫૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૧૦-૪-૧૯૯૨
૬૫૩૪	ફરસના	સ્પૃશ્ । સ્પર્શના, ઝલક	
૬૫૩૫	અભિપ્રાય	સલાહ, અભિગમ	
૬૫૩૬	ધીરજ	ધીરપણું, ધૈર્ય, ઠરેલપણું, ખામોશી, સહનશીલતા	
✉	પત્રાંક ૩૫૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૧૩-૪-૧૯૯૨
૬૫૩૭	સ્વરૂપસ્થ યથાયોગ્ય	આત્મસ્વરૂપમાં સ્થિત એવા પોતે, પોતાના તરફથી યથાયોગ્ય	
✉	પત્રાંક ૩૫૬	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા.૧૩-૪-૧૯૯૨
૬૫૩૮	પ્રવર્તના	પ્ર+વૃત્ । પ્રવૃત્તિજનક વ્યાપાર-વિધિ	
૬૫૩૯	સમસ્થિતભાવ	સમપરિણતિ-દૃષ્ટિ-ભાવ જેના છે તે (લિખિતંગમાં મૂકેલું છે)	
✉	પત્રાંક ૩૫૭	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૧૭-૪-૧૯૯૨
૬૫૪૦	રુચિ	રુચ્ । ઈચ્છા, મરજી, પસંદગી, ગમો, રસવૃત્તિ, રસજતા	
૬૫૪૧	દાનાદિ પ્રત્યે	દા । જ્ઞાનદાન વગેરે પ્રત્યે	
૬૫૪૨	કૃતાર્થ	કૃતકૃત્ય, અર્થ-પ્રયોજન (મોક્ષનું) સાધી લીધું તે	
✉	પત્રાંક ૩૫૮	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા.૧૭-૪-૧૯૯૨
૬૫૪૩	પદાર્થનો બોધ	દ્રવ્ય-વસ્તુનો બોધ; વાક્યના પ્રત્યેક પૂર્ણ શબ્દનો આશય-માયનો	

પૃ. ૩૨૬

૬૫૪૪

વિચારસાગર

વિદ્યારણ્ય સ્વામી કૃત સંસ્કૃતમાં 'પંચદશી' ગ્રંથના આધારે વિ.સં. ૧૯૦૫-૧૯૫૦માં શ્રી નિશ્ચલદાસજી કૃત હિન્દુસ્તાની ભાષામાં રચાયેલો ૭ તરંગ-પ્રકરણવાળો વેદાંતનો પ્રમેય ગ્રંથ

૬૫૪૫

પ્રારંભથી છેવટ

સુધી શરૂઆતથી છેક સુધી, આદિથી અંત સુધી

૬૫૪૬

વાસ્તવ્ય માર્ગ

વસ્ । સૈદ્ધાન્તિક માર્ગ, યથાર્થ માર્ગ, પરમાર્થ માર્ગ

૬૫૪૭

વેદાંત શાસ્ત્ર

ઉપનિષદો, બ્રહ્મસૂત્ર-ભગવદ્ ગીતા વગેરે

૬૫૪૮

ભેદ

મિદ્ । તફાવત, ફેર, ભિન્નતા, જુદાઈ

પત્રાંક ૩૫૯

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

તા. ૨૦-૪-૧૯૯૨

૬૫૪૯

વૃત્તિજ્ઞાન

ટૂંકી સમજૂતિ, માનસિક વલણ, આજીવિકા સાધનની માહિતી

૬૫૫૦

દેહાભિમાન

દેહ જ આત્મા છે એવું માન, દેહનો ગર્વ, મારો છે, સારો છે,

૬૫૫૧

ગલિત થયું છે

ગળી ગયું છે

૬૫૫૨

સાપેક્ષ

સહ+અપ+ઈક્ષ । અપેક્ષાએ, સંબંધ ધરાવતું, બીજા ઉપર આધાર રાખતું

પત્રાંક ૩૬૦

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

તા. ૨૪-૪-૧૯૯૨

૬૫૫૩

પૂર્ણકામપણું

પૂર્+કમ્ । કામનાની પૂર્ણ સિદ્ધિ-સમાપ્તિ-શૂન્યતા, આપ્તકામતા

૬૫૫૪

પરિતૃપ્તપણું

પરિ+તૃપ્ । સારો એવો સંતોષ, પૂરી ધ્રવ-ધરવ, ધરાઈ જવું, સંતુષ્ટતા

૬૫૫૫

અપ્રયત્ન દશા

સહજ-સ્વાભાવિક દશા, નિષ્ક્રિયતા, અનાયાસતા

૬૫૫૬

જીવિતવ્ય

આવરદા; જીવવાનું પ્રયોજન; જીવન, જિંદગી

પત્રાંક ૩૬૧

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

તા. ૨૯-૪-૧૯૯૨

૬૫૫૭

અક્ષયતૃતીયા

અક્ષય ત્રીજ, અખાત્રીજ, વૈશાખ સુદ ૩; વરસીતપનાં પારણાંનો દિવસ

પૃ. ૩૨૭

પત્રાંક ૩૬૨

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

તા. ૩૦-૪-૧૯૯૨

૬૫૫૮

અનિત્ય જીવનમાં

નિત્યપણું મૃત્યુને માટે નિર્ભયપણું, ક્ષણભંગુર જીવનમાં અમરપણું

૬૫૫૯

આત્મજ્ઞાન

આત્માનું ભાન, અસ્તિત્વનું ભાન

૬૫૬૦

અન્ય ભાવના

આત્મા સિવાયના બીજા ભાવ

૬૫૬૧

અકર્તા

કરનારો નથી, કરનારો નહીં, ન કરનાર

૬૫૬૨

અહં પ્રત્યયી બુદ્ધિ

અહંકારી-હું છું એવા ખ્યાલ પ્રત્ય લઈ જનારી બુદ્ધિ

૬૫૬૩

ઉજ્જવળપણે

દેદીપ્યમાન રીતે, ઊજળું

પત્રાંક ૩૬૩

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

તા. ૧-૫-૧૯૯૨

૬૫૬૪

વિસર્જન

વિ+સર્જ્ । છોડી દેવું, આટોપી લેવું, ત્યાગ, પરિત્યાગ; દાન, ભેદ

૬૫૬૫

વ્યતીત

વિ+અત્તિ+ઇત્ । ભૂતકાળનું, પસાર, વીતી ગયેલું

પત્રાંક ૩૬૪

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

તા. ૫-૫-૧૯૯૨

૬૫૬૬

જ્ઞાનવાર્તા

જ્ઞા+વૃત્ । જ્ઞાન સંબંધી વાત

૬૫૬૭

પ્રકાશિત

પ્ર+કાશ્ । પ્રગટ, પ્રસિદ્ધ, લોકાર્પિત

પત્રાંક ૩૬૫

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

તા. ૭-૫-૧૯૯૨

૬૫૬૮

વ્યવસાય

વિ+અવ+સો । કામ-ધંધો; પ્રયત્ન, સંકલ્પ, અધ્યવસાય

૬૫૬૯

'પ્રાણવિનિમય'

સાક્ષર શ્રી મણિલાલ ન. દિવેદી લિખિત જાદુઈ વિદ્યાનું એક પુસ્તક

૬૫૭૦

મેસ્મેરિઝમ

જાદુઈ વિદ્યાનો એક પ્રકાર

૬૫૭૧	ધ્યેયતા	લક્ષ્યબિંદુ, માનસિક વલણ
૬૫૭૨	વિષય	વિ+સિ । વિચાર-અભ્યાસનું વસ્તુ, મુદ્દો, બાબત, ઈદ્રિયગ્રાહ્ય પદાર્થ
૬૫૭૩	સત્સ્વરૂપપૂર્વક	નમસ્કાર સત્સ્વરૂપ સાથે નમસ્કાર
✉	પત્રાંક ૩૬૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૮-૫-૧૯૯૨
૬૫૭૪	ઉપયોગ ફરી	ઉપયોગ બદલી જઈ; ચૈતન્યની પરિણતિ વિશેષ (તે ઉપયોગ) બદલાઈને
૬૫૭૫	થોડી ક્ષણની	સાવ થોડીક, ક્ષણ એટલે સેકન્ડનો ૪/૫ ભાગ
પૃ. ૩૨૮		
૬૫૭૬	બાઝતું નથી	વળગતું-ચોંટતું-બંધાતું-જામતું નથી
૬૫૭૭	નિરુપમ	જેની સરખામણી-તુલના ન હોય એવું અનુપમ-અદ્વિતીય
૬૫૭૮	'વનની મારી કોયલ'	વનમાં વિહરતી કોયલ જોરદાર પવનના સપાટે શહેરમાં આવી પડે તેમ. કૃપાળુદેવ કોઈ કારણ/કર્મવશાત્ આ અવસર્પિણીકાળના પમા આરામાં જન્મ્યા અને વીતરાગદશા છતાં વ્યવસાયમાં હતા તેમ.
✉	પત્રાંક ૩૬૭	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૨-૫-૧૯૯૨
૬૫૭૯	જ્ઞાનપ્રસંગ	જ્ઞા+પ્ર+સજ્ઞ । જ્ઞાનનો વિષય, પ્રકરણ, ઘટના; જ્ઞાન સંબંધી
✉	પત્રાંક ૩૬૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૭-૫-૧૯૯૨
૬૫૮૦	સક્રાને વિષે	તેજ-મંદીના ધંધામાં, માલની લેવડદેવડ અમુક વખતે કરવાનો વાયદો કરી ખેલાતા વેપાર જે જુગાર છે તે બાબતે
૬૫૮૧	જીવ	શ્રી સૌભાગ્યભાઈના પુત્ર શ્રી મણિભાઈ
૬૫૮૨	દર્શનાવરણીય કર્મ કર્મ	ચક્ષુદર્શન આદિ ૪ દર્શન ૪ પ્રકારના દર્શનગુણને ઢાંકે અને ૫ પ્રકારની નિદ્રા જેના ઉદયથી હોય તે કર્મ ૬ પ્રકારે બાંધે
૬૫૮૩	પ્રતિબંધ	બંધન
૬૫૮૪	મન મળવા દેતો નથી	એકમત થવા દેતો નથી, પ્રીતિ થવા દેતો નથી
૬૫૮૫	સંભવ થાય છે કે	શક્યતા લાગે છે કે
૬૫૮૬	શ્રદ્ધાશીલ	આસ્થાવાન, વિશ્વાસવાળા, પ્રતીતિવંત
૬૫૮૭	ઈશ્વરદિ સમેત	ઈશ્વર વગેરે સાથે જોડાઈને રહેવામાં, ઈશ્વર વગેરે સુદ્ધાં-સહિત
૬૫૮૮	અત્રપણે	અહીં, આ સ્થળે
પૃ. ૩૨૯		
૬૫૮૯	કેવળ	સાવ, છેક
૬૫૯૦	ભેદરહિત એવા અમે	કોઈથી જુદાઈ નથી; વિકલ્પરહિત એવા પોતે (પરમકૃપાળુદેવ)
✉	પત્રાંક ૩૬૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૦-૫-૧૯૯૨
૬૫૯૧	પત્રપ્રસાદી	પોતાને-પરમકૃપાળુદેવને સો.ભાઈએ ધરાવેલ પવિત્ર પત્રની કૃપા, પ્રસન્નતા
✉	પત્રાંક ૩૭૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૨-૫-૧૯૯૨
૬૫૯૨	અવિચ્છિન્નપણે	અખંડિત, અવિભક્ત, અસ્ખલિત, અવિરતપણે
૬૫૯૩	શ્રી ના	શ્રી રાજચંદ્રના
૬૫૯૪	જોગને વિષે	સંયોગમાં
✉	પત્રાંક ૩૭૧	શ્રી કુંવરજીભાઈ મગનલાલભાઈને તા. ૨૪-૫-૧૯૯૨
૬૫૯૫	કલોલ	ગુજરાતમાં અમદાવાદથી ૨૦ કિ.મી. દૂરનું ગામ, કડીથી ૨૦ કિ.મી.
૬૫૯૬	અભેદ ધ્યાન	જ્ઞાતા-જ્ઞાન-જ્ઞેયનાં ભેદરહિતનું એક ધ્યાન-અનન્ય ધ્યાન, એકરૂપ

૬૫૯૭	શ્રી બોધપુરુષ	જેની દશા જ બોધસ્વરૂપ છે તેવા અનંતયતુષ્ટયવંત પોતે જ-પરમકૃપાળુદેવ
૬૫૯૮	લોકભાવના	લૌકિક ભાવના
૬૫૯૯	લોકસહવાસ	જનસમૂહની સાથે રહેવું, સમાજનો સંગ
૬૬૦૦	ઉલ્લાસ પરિણતિ	ઉદ્+લસ્ । હર્ષ, આનંદ, ખુશાલી કે પ્રસન્નતાનાં પરિણામ
૬૬૦૧	સંતાપ	સમ્+તપ્ । પરિતાપ, માનસિક દુઃખ, ક્રોધવણી, પજવણી

પૃ.૩૩૦

૬૬૦૨	ભાસ્યમાન	ભાસ્ । ભાસ થતો હોય તેવું, દેખાતું
૬૬૦૩	રૂડે પ્રકારે	ભલમનસાઈથી, સારી રીતે
૬૬૦૪	શ્રી સ્વરૂપના યથાયોગ્ય	અનંતયતુષ્ટયની શ્રી-શોભાસ્વરૂપે જે છે (પોતે) તેના
✉	પત્રાંક ૩૭૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૫-૫-૧૯૯૨
૬૬૦૫	યથાતથ્ય	જેમ હોય તે પ્રમાણે, અદલોઅદલ
૬૬૦૬	અભેદ ચિંતન	અદ્વૈત ચિંતન, અભિન્ન ચિંતન, ભેદભાવ-વિકલ્પ વિનાની વિચારણા
૬૬૦૭	વાસ્તવિક ભય	પરમાર્થ ભય

પત્રાંક ૩૭૩

✉	શ્રી ધારસીભાઈ તથા શ્રી નવલચંદભાઈને તા. ૨૫-૫-૧૯૯૨	
૬૬૦૮	મોહમયીથી	મોહમાં મગ્ન કરી દે તેવી નગરી મુંબઈથી
૬૬૦૯	અમોહપણે	મોહ રહિતપણે, મોહ વિના
૬૬૧૦	વિદ્યમાનપણે	જીવતો, વર્તમાન, પ્રત્યક્ષ, હાજર
૬૬૧૧	પરમ ફળ	શ્રેષ્ઠ ફળ, ઉત્તમ ફળ, મોક્ષ
૬૬૧૨	સંભવપણે	જન્મ-ઉત્પત્તિ-શક્યતાપણે
૬૬૧૩	અપ્રતિબદ્ધ પ્રણામ	રુકાવટ વિના પ્રણામ, તદ્દન મુક્ત પ્રણામ, અનાસક્ત પ્રણામ

પૃ.૩૩૧

૬૬૧૪	પત્રાંક ૩૭૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈને તા. ૨૭-૪-૧૯૯૨ થી તા. ૨૬-૫-૧૯૯૨ દરમ્યાન
૬૬૧૫	વિપત્તિ	વિ+પદ્ । દુઃખ, મુશ્કેલી
૬૬૧૫	અકર્તવ્ય	અ+કૃ । અઘટિત, ન કરવા યોગ્ય (જેવું)
૬૬૧૬	પરમાર્થ-પુરુષાર્થ	મોક્ષ પુરુષાર્થ, યથાર્થના પુરુષાર્થ
૬૬૧૭	ભેળો	ભેગો, મિશ્ર
૬૬૧૮	નિરભિમાની	નિર્+અભિમાન । અભિમાન વિનાના, ગર્વરહિત, માન મૂકનારા
✉	પત્રાંક ૩૭૫	મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા. ૨૭-૪-૧૯૯૨ થી તા. ૨૬-૫-૧૯૯૨ દરમ્યાન
૬૬૧૯	જિનાગમ	જિનેશ્વર-તીર્થંકર દેવ-કેવળી પ્રણીત આગમ-શાસ્ત્ર-સૂત્ર-સિદ્ધાંત
૬૬૨૦	ઉપશમ સ્વરૂપ	શાંત સ્વરૂપ, શાંત થવાની ક્રિયાસ્વરૂપ, વૈરાગ્ય, સાંત્વન, ઈન્દ્રિય સંયમ
૬૬૨૧	પ્રરૂપ્યાં છે	પ્ર+રૂપ્ । પ્રરૂપણા કરી છે, ઉપદેશ આપ્યો છે, સમજાવ્યાં છે

પૃ.૩૩૨

૬૬૨૨	શ્રવણવું	શ્ । સાંભળવું
૬૬૨૩	ઓધસંજ્ઞારૂપ ધર્મનો	સમજણ વિનાના ભાનરૂપ ધર્મનો, સામાન્ય બોધરૂપ ધર્મનો
૬૬૨૪	અસત્સંગ	દુષ્ટનો સંગ, સત્સંગનો અભાવ
૬૬૨૫	વિપરિણામ	ઊલટું પરિણામ, વિરુદ્ધ ફળ, ખરાબ નતીજો
૬૬૨૬	આણવા જેવી	લાવવા જેવી
૬૬૨૭	યથાપ્રારબ્ધ	પ્રારબ્ધ પ્રમાણે, પ્રારબ્ધ અનુસાર, પૂર્વસંચિત કર્મ મુજબ

૬૬૨૮	વેદન કર્યું છે	વેદ્યું છે, જાણ્યું છે
૬૬૨૯	અભંગપણે	અખંડપણે, તૂટ્યા-અટક્યા વિના, સ્થિરતાથી
૬૬૩૦	સ્ફુરિત	સ્ફુરેલી, ફરકતી, ખીલતી
૬૬૩૧	સમવસ્થાને	સમદશાએ, સમપરિણતિએ, સમસ્થિતિએ
૬૬૩૨	‘સૂત્રકૃતાંગ સૂત્ર’	જે સૂચવે છે, જેમાં સૂચના કરાય છે તે શ્રી સૂચ્યગડાંગ સૂત્ર, દ્વાદશાંગમાં ૨ જું આગમ, ૨ શ્રુતસ્કંધ, ૨૩ અધ્યયન, ૩૨ ઉદ્દેશા છે
૬૬૩૩	ત્રુટે	ત્રુટ્ । ત્રુટે
૬૬૩૪	શ્રી વીરસ્વામી	શ્રી મહાવીર સ્વામી
૬૬૩૫	પ્રતીતિ યોગ્ય	શ્રદ્ધેય, વિશ્વસનીય, ખાતરીબંધ
૬૬૩૬	સમાધિમાર્ગ	સમ્યક્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રરૂપી મોક્ષમાર્ગ
૬૬૩૭	પંચ મહાભૂત	પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયુ અને આકાશ એ પાંચ તત્ત્વ
પૃ.૩૩૩	પત્રાંક ૩૭૬	શ્રી અંબાલાલભાઈને તા.૧૨-૫-૧૯૯૨ થી તા.૨૬-૫-૧૯૯૨ દરમ્યાન
૬૬૩૮	ચરણારવિંદ	ચરણરૂપી અરવિંદ એટલે કમળ
૬૬૩૯	આશ્રિતપણે	દાસપણે, આશરો લઈને, આશ્રયભાવે
૬૬૪૦	કળિસ્વરૂપ	કળિયુગનું સ્વરૂપ; કળિયુગના મનાતા અધિષ્ઠાતા મલિન દેવનું પાપી કલેશમય સ્વરૂપ
૬૬૪૧	મતિ	બુદ્ધિ
૬૬૪૨	અવિષમપણે	સમપણે
✉	પત્રાંક ૩૭૭	કોને ? તા.૨૭-૪-૧૯૯૨ થી તા.૨૬-૫-૧૯૯૨ દરમ્યાન
૬૬૪૩	યોગ અસંખ્ય	અસંખ્ય, અસંખ્યાત યોગ.

ધ્યાન, શૂન્ય, કલા, જ્યોતિ, બિન્દુ, નાદ, તારા, લય, લવ, માત્રા, પદ અને સિદ્ધિ. આ ૧૨ શબ્દની આગળ ‘પરમ’ શબ્દ જોડતાં બીજાં ૧૨ નામ એમ ૨૪ થાય. પહેલા ૧૧ પ્રકારમાં દરેકના દ્રવ્યથી અને ભાવથી એમ બબ્બે ઉપપ્રકાર મળી એ ૨૨ થાય. વળી દ્રવ્ય-શૂન્યના ક્ષિપ્ત ચિત્ત વગેરે ૧૨ ભેદ થાય. ભાવકલામાં પુષ્યમિત્રની વાત આવે. પરમ બિન્દુમાં ૧૧ ગુણશ્રેણિનાં નામ આવે. દ્રવ્યલય અર્થાત્ વજ્રલેપ વગેરે દ્રવ્ય દ્વારા વસ્તુઓનો સંશ્લેષ થાય છે. પરમ લવ એટલે ઉપશમ શ્રેણિ અને ક્ષપક શ્રેણિ આવે. પરમ માત્રા એટલે ૨૪ વલય દ્વારા વેષ્ટિતઆત્માનું ધ્યાન, શુભાક્ષરવલય, અનક્ષરશ્રુત વલય વગેરે

૨૨ મા વલયમાં ૯૬ ભવનયોગ

યોગ, વીર્ય, સ્થામન-સ્થિરતા, ઉત્સાહ, પરાક્રમ, ચેષ્ટા, શક્તિ, સામર્થ્ય : આ ૮ દરેકના જઘન્ય મધ્યમને ઉત્કૃષ્ટ એમ ૮ x ૩ = ૨૪ દા.ત. વીર્ય, મહાવીર્ય, પરમવીર્ય અને દરેકના પ્રણિધાન, સમાધાન, સમાધિ અને કાષ્ઠા એમ ચચ્યાર ઉપપ્રકાર ગણતાં ૨૪ x ૪ = ૯૬ થાય. ૯૬ યોગ સહજ પ્રકારે થાય તો ભવનયોગ કહેવાય, દા.ત. મરુદેવા માતા.

૨૩ મા વલયમાં ૯૬ કરણયોગ

૯૬ યોગ ઉપયોગપૂર્વક કરાય તો કરણયોગ કહેવાય.

૯૬ કરણની વાત : મન, ચિત્ત, ચેતના, સંજ્ઞા, વિજ્ઞાન, ધારણા, સ્મૃતિ, બુદ્ધિ, ઈહા, મતિ, વિતર્ક અને ઉપયોગ એ દરેકના ૮-૮ ભેદ એટલે ૧૨ x ૮ = ૯૬ કરણ થાય, ઉન્મનીકરણ વગેરે.

ધ્યાનના ૨૪ પ્રકાર x ૯૬ કરણ = ૨૩૦૪

૨૩૦૪ x ૯૬ કરણયોગ = ૨૨૧૧૮૪

૨૩૦૪ x ૯૬ ભવનયોગ = ૨૨૧૧૮૪

∴ છન્નસ્થના ધ્યાનના ભેદ = ૪૪૨૩૬૮

વળી, યોગ, વીર્ય વગેરે ઉપર ૮ ગણાવ્યા છે તેમાં — યોગનાં ૨૯૦ આલંબન, ભાષાના ૫૮ (૪૨+૧૬) અને મનથી ચિંતન કરતાં ૫૮ મનોયોગ થાય. ઔદારિક આદિ ૫ શરીરના ૩૨ + ૨૫ + ૧ + ૫૮ + ૫૮ = ૧૭૪ કાયયોગ થાય. સ્થામનના ૮ આલંબન અને બાકીનાનું ૧-૧ આલંબન છે.

તદુપરાંત, દ્રવ્યસિદ્ધિ એટલે અણિમા, મહિમા, લઘિમા, ગરિમા, ઈશિતા, વશિતા, પ્રાપ્તિ અને પ્રાકામ્ય એ ૮ અને ભાવસિદ્ધિ એટલે સિદ્ધાત્માના ૩૧ ગુણ એટલે એમ ૬૨ લેવા. ટૂંકમાં, આત્માને કર્મથી મુક્ત થવાના અસંખ્ય રીતે યોગ-નિમિત્ત કહ્યાં છે પણ બળવાન નિમિત્ત નવપદનું આરાધન છે.

૬૬૪૪	રિદ્ધિ	ઋઘ્ । ઋદ્ધિ, સમૃદ્ધિ; મુખ્ય ૮ રિદ્ધિ — આચાર, શ્રુત, શરીર, વચન, વાચન, બુદ્ધિ, ઉપયોગ અને સંગ્રહસંલીનતા
૬૬૪૫	દાખી	દેખાડી, બતાડી, ધ્યાન પર દાવી, દાખવી
૬૬૪૬	નવપદ	અરિહંત સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સાધુ, જ્ઞાન, દર્શન, ચરિત્ર અને તપ
૬૬૪૭	આતમરામ	અત્+સ્મ । આત્મા, આત્મસ્વરૂપમાં રમનાર, સ્વભાવ દશામાં રહેનાર
૬૬૪૮	સાખી	સાક્ષિન્ । સાક્ષી
પૃ. ૩૩૪		
૬૬૪૯	ઉદાસીન	વિરક્ત, અનાસક્ત, ઉપેક્ષક, સક્રિય, મધ્યસ્થ, તટસ્થ, નિષ્પક્ષ, દ્વન્દ્વાતીત
૬૬૫૦	વિલય પ્રાપ્ત	લય, નાશ
૬૬૫૧	અર્થાતરે	બીજા-જુદા અર્થે, હેત્વાભાસે
	પત્રાંક ૩૭૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને
૬૬૫૨	સમયસાર	તા. ૫-૬-૧૯૯૨ શ્રી કુંદકુંદાચાર્યદેવ પ્રણીત શ્રેષ્ઠ અધ્યાત્મગ્રંથ-શાસ્ત્ર જેમાં ૪૧૫ પ્રાકૃત ગાથા છે જેના પર શ્રી અમૃતચંદ્રાચાર્યે આત્મખ્યાતિ અને શ્રી જયસેનાચાર્યે તાત્પર્યવૃત્તિ નામે સંસ્કૃતમાં ટીકા લખી.
૬૬૫૩	વિકલ્પ	આ કે તે, તર્કવિતર્ક
૬૬૫૪	ગણિત થઈ	ગલ્ । ગળી જઈ, નાશ પામી
	પત્રાંક ૩૭૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને
૬૬૫૫	યાચકપણું	યાચ્ । માગવું તે
૬૬૫૬	અયાચકપણું	માગ્યા વિના મળી રહે તેવું, માગવું ન પડે તેવું
૬૬૫૭	તરણતારણ	ત્ । તરે અને તારે
૬૬૫૮	ભજો	ભજ્ । જપો, સેવો, આશ્રય કરો
૬૬૫૯	મુક્તપણાનું દાન	મુક્તિનું-ભક્તિનું દાન

૬૬૬૦	વિરામ	વિ+સ્મ્ । અંત, અવસાન
૬૬૬૧	ક્લેશ	ક્લિષ્ણ । કલુષિત પરિણામ. અવિદ્યા, અસ્મિતા, રાગ, દ્વેષ ને અભિનિવેશ
૬૬૬૨		'નિર્બળ' થઈ 'શ્રીહરિ'ને હાથ 'નિર્બલ કે બલ રામ ।' જેવું, 'અસમર્થ' થઈ 'ઈશ્વર'ને હસ્તક-અર્પણ
પૃ.૩૩૫		
૬૬૬૩	મૌનપણું	મુન્ । જાણવું, જાણપણું
૬૬૬૪	રુચિકર	રુચ્ । રુચિ ઉત્પન્ન કરે તેવું, ગમે એવું, સુંદર
૬૬૬૫	ડુંગરને	શ્રી ડુંગરશીભાઈ ગોસળિયાને
૬૬૬૬	ૐ શાંતિ: શાંતિ: શાંતિ:	શાંતિપાઠ
	પત્રાંક ૩૮૦	મુનિશ્રી લલ્લુજીને ? તા.૨૭-૫-૧૯૯૨ થી તા.૨૪-૬-૧૯૯૨ દરમ્યાન
૬૬૬૭	ધુરંધર	ધુર+ધ્ । શ્રેષ્ઠ, અગ્રેસર, સદ્ગુણોથી સંપન્ન
૬૬૬૮	સ્થૂળપણે	જાડી-મોટી રીતે, સામાન્ય ઈન્દ્રિયો-બુદ્ધિથી ગ્રહણ કરી શકાય તેવી રીતે
૬૬૬૯	ઈચ્છિત	ઈચ્છેલું, ઈષ્ટ
૬૬૭૦	બત્રીસમાની	બત્રીસમા-૩૨મા અધ્યયનની
૬૬૭૧	મોઢા આગળની	પહેલી, સૌથી ઉપરના ભાગની, આગલી
	પત્રાંક ૩૮૧	મુનિશ્રી લલ્લુજીને
૬૬૭૨	ઉદકપેઢાળવાળું અધ્યયન	શ્રી સૂયગડાંગ સૂત્રના ૨જા શ્રુતસ્કંધનું ૭મું અધ્યયન, નામે 'નાલંદીય', પાર્શ્વનાથ પ્રભુના શિષ્યના શિષ્ય ઉદક પેઢાલપુત્ર નામના શ્રમણોપાસકને ગૌતમ સ્વામી પાસેથી શંકાનું સમાધાન થતાં મહાવીર સ્વામી પાસે ફરી દીક્ષા લઈ આત્મહિત સાધે છે તે વિષેનું અધ્યયન
	પત્રાંક ૩૮૨	મુનિશ્રી લલ્લુજીને
૬૬૭૩	અસત્સંગ	સત્સંગમાં થયેલી રુચિને પલટાવી નાખે તે અસત્સંગ; કુગુરુ, ઘરનાં કામ, છાપાં, ક્રોધ, માન વગેરે કષાય અસત્સંગ
પૃ.૩૩૬	પત્રાંક ૩૮૩	કોને ? તા.૨૭-૫-૧૯૯૨ થી તા.૨૪-૬-૧૯૯૨ દરમ્યાન
૬૬૭૪	તેરમા સ્થાનકે	૧૩મા ગુણસ્થાનકે, ભૂમિકાએ
૬૬૭૫	સંવૃત	સમ્+વૃ । સંકુચિત, સાંકડો, સર્વ સંસારની ઈચ્છા જેના પ્રત્યે આવતી નિરોધ થઈ છે
૬૬૭૬	નિરોધ થઈ	નિ+રુધ્ । અટકી છે
૬૬૭૭	મન સમિતિ	મનથી પણ ગમનાદિ ક્રિયાઓમાં યત્નાપૂર્વક પ્રવર્તવું
૬૬૭૮	વચન સમિતિ	વચનથી-ભાષાથી પણ ગમનાદિ ક્રિયાઓમાં યત્નાપૂર્વક પ્રવર્તવું
૬૬૭૯	કાય સમિતિ	કાયાથી યત્નાપૂર્વક ગમનાદિ ક્રિયાઓમાં યત્નાપૂર્વક પ્રવર્તવું
૬૬૮૦	વસ્તુને ગ્રહણ-ત્યાગ કરતાં સમિતિએ યુક્ત	વસ્તુ લેતાં-મૂકતાં યત્ના સહિત, ઠથી સમિતિ
૬૬૮૧	દીર્ઘશંકાદિનો ત્યાગ કરતાં સમિતિ યુક્ત	ઝાડો, પેશાબ, બળખો પરઠવામાં યત્ના
૬૬૮૨	મનને સંકોચનાર	મનોગુપ્તિના પાલક
૬૬૮૩	વચનને સંકોચનાર	વચનગુપ્તિના પાલક
૬૬૮૪	કાયાને સંકોચનાર	કાયગુપ્તિના પાલક
૬૬૮૫	ઉપયોગપૂર્વક	સાવધાનીપૂર્વક, લક્ષપૂર્વક
૬૬૮૬	નિર્ગ્રંથ	બાહ્ય-આભ્યંતર બન્ને ગ્રંથિ રહિત તે નિર્ગ્રંથ-સર્વજ્ઞ પ્રભુ

૬૬૮૭	ચેષ્ટા	ચેષ્ટા, યોગ, હાવભાવ, સંજ્ઞા, યત્ન, આચરણ
✉	પત્રાંક ૩૮૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૩-૭-૧૯૯૨
૬૬૮૮	દુસમ કળિયુગ	પંચમ કાલ, કલિયુગ, દુષમ કાળ કે જેમાં દુઃખે કરીને ધર્મ પ્રાપ્ત થાય
૬૬૮૯	વિહ્વળપણું	વિ+હ્વલ્ । વિહ્વળતા, બહાવરાપણું, આતુરતા; ગભરાટ
૬૬૯૦	પ્રવર્તનભેદ	પ્ર+વૃત્ । પોતાનું સ્વરૂપ વિસરી આચરણ ફેર, અન્યમય થવું
૬૬૯૧	આવૃત્ત	આ+વૃત્ । વીટળાયેલું, ચક્રાકારે થયેલું, આવરણવાળું, વ્યાપ્ત
૬૬૯૨	સખેદ	સહ+ખિદ્ । ખેદ સહિત, શોક-થાક-સંતાપ-દિલગીરી સહિત
૬૬૯૩	અંશે સંપન્ન	થોડા ભાગે-હિસ્સે પણ ગુણવાળા, થોડા પણ ગુણવાળા
૬૬૯૪	સમ્યક્ પરિણતિ	સમ્યક્ રીત-પરિણામ, સમભાવ
૬૬૯૫	સંવેદન કરવું	સમ્+વિદ્ । પ્રતીત કરવું, ભાન રાખવું, જાણવું
૬૬૯૬	અહંત્વ	હું પણું, અહંકાર, ગુમાન, મારા પણું
૬૬૯૭	દૃષ્ટિભ્રમ	દૃશ્+ભ્રમ્ । દૃષ્ટિનો ભ્રમ, જોવામાં થતી ભ્રાંતિ કે ભૂલ, મિથ્યાત્વ
✉	પત્રાંક ૩૮૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈને તા. ૨૫-૬-૧૯૯૨ થી તા. ૨૩-૭-૧૯૯૨ દરમ્યાન
૬૬૯૮	અસ્ત	અસ્ । ડૂબેલો, આથમેલો, અદૃશ્ય
૬૬૯૯	ચક્ષુ મર્યાદા	આંખની જોવાની શક્તિની હદ, નજર પડે-દેખાય ત્યાં સુધી
૬૭૦૦	કલ્પે છે	કલ્પના કરે છે, માને છે, ખ્યાલ રાખે છે
૬૭૦૧	પરિતોષપણું	પરિતૃપ્તિ, સંતોષ, પ્રસન્નતા, રાગદ્વેષરહિત સ્થિતિ
પૃ. ૩૩૭		
૬૭૦૨	ઉદીરણા	ઉદ્+ઈર્ । ઉચ્ચારણા, ઉત્તેજના, પ્રેરણા
૬૭૦૩	અસુગમ વૃત્તિ	સુગમ નહીં તેવી વૃત્તિ, દુર્ગમ વૃત્તિ, અસરળ, અસહજ
૬૭૦૪	નેત્ર	ની+ષ્ટ્રન્ । આંખ, નયન; તારા-નક્ષત્ર; વાજિંત્ર; નેતા; ૨ ની સંખ્યા
૬૭૦૫	અવયવ	અવ+યુ । શરીરનું અંગ, અંશ, ભાગ; વાક્યનો અંશ
૬૭૦૬	પેઠે	પીઠ, પીઠિકા । રીતે, જેમ, માફક; પીઠ-પીઠિકા-પીઠીયા-આધારે
૬૭૦૭	રજકણ	ધૂળનો કણ, કણી, ધૂળકટ
૬૭૦૮	સમાધાન	સમ્+આ+ધા । શાંતિ, સંતોષ, સમાધિ, તૃપ્તિ; એકાગ્રતા, ૬ સંપત્તિમાં ૧
૬૭૦૯	લોકમાત્ર	સમગ્ર સમાજ-જનતા-જગત-લોકો, દુનિયા આખી
૬૭૧૦	સમસ્વરૂપ શ્રી રાયચંદ્રના યથાયોગ્ય	વિશ્રામરૂપ, સમદર્શી, શ્રી રાજચંદ્રના યથાયોગ્ય
✉	પત્રાંક ૩૮૬	શ્રી ધારશીભાઈ કુશળચંદ સંઘવીને તા. ૨૩-૭-૧૯૯૨
૬૭૧૧	પરિપક્વ	પુખ્ત-સંપૂર્ણ સમાધિ, સંપૂર્ણ ધ્યાન, માત્ર અભેદ આત્મા જ સ્ફૂરે તે
૬૭૧૨	સમાધિ	નિદિધ્યાસનની પરિપક્વ અવસ્થા
૬૭૧૩	સમાત્મપ્રદેશ સ્થિતિએ યથાયોગ્ય	એક સરખી સ્થિતિ આત્મપ્રદેશે છે તેના યથાયોગ્ય
✉	પત્રાંક ૩૮૭	કોને ? તા. ૨૪-૮-૧૯૯૨ થી તા. ૮-૯-૧૯૯૨ દરમ્યાન
૬૭૧૪	‘જિન થઈ’	સાંસારિક ભાવને વિષેથી આત્મભાવ ત્યાગીને, સંસારભાવ જીતીને
૬૭૧૫	‘જિનને’	કેવળજ્ઞાનીને, વીતરાગને, રાગદ્વેષ વિજેતાને
૬૭૧૬	સહી	નક્કી, સાથે જ, ખરેખર, ખરા; સખી, સહિયર; પોતાનું નામ લખવું
૬૭૧૭	જિનવર	કેવલ્યપદે યુક્ત

પૂ.૩૩૮	પત્રાંક ૩૮૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૭-૭-૧૯૯૨
૬૭૧૮		આત્મપ્રદેશ સમસ્થિતિએ નમસ્કાર આત્મપ્રદેશે સમતા-વિશ્રામ છે તેવી સ્થિતિએ નમસ્કાર	
	પત્રાંક ૩૮૯	શ્રી મનસુખભાઈ દેવસીભાઈને	તા. ૩-૮-૧૯૯૨
૬૭૧૯		સદ્જ્ઞાન, સત્જ્ઞાન, સમ્યક્જ્ઞાન	
૬૭૨૦		ભાવના-કામના-અભિલાષા-આસ્થા-ધારણા-ચિંતન ન હોવાં	
	પત્રાંક ૩૯૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૩-૮-૧૯૯૨
૬૭૨૧		ક્ષી । નાશને, દ્વાસને	
૬૭૨૨		નિશ્ચય, મનસૂબો, ઈરાદો, નિર્ધાર	
૬૭૨૩		શ્રેષ્ઠ-કુશળ સુખ	
૬૭૨૪		ન	
૬૭૨૫		કુંવારી કન્યા	
૬૭૨૬		ભવ્યો, ભવિજનો, મોક્ષે જઈ શકે તેવા જીવો	
૬૭૨૭		સ્ત્રી, નારી-પતિવ્રતા નારી	
૬૭૨૮		પ્રિયતમ, નાવલિયો, પતિ	
	પત્રાંક ૩૯૧	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૩-૮-૧૯૯૨
૬૭૨૯		પ્ર+સ્થા । મોકલી આપવાનું, મોકલવાનું, લખવાનું	
૬૭૩૦		આત્મા, અસ્તિત્વ, દ્રવ્ય	
૬૭૩૧		એક પ્રદેશ પણ એક પણ પ્રદેશ (પ્રદેશેપ્રદેશે વ્યાપીને રહેલો, અસંખ્યાત પ્રદેશી આત્મા)	
૬૭૩૨		લોકપ્રમાણે લોકાકાશના એક પ્રદેશથી આરંભી અસંખ્યાત પ્રદેશ જેટલા; (એક પ્રદેશ કે	
૬૭૩૩		પ્રત્યેક અસંખ્યાત પ્રદેશમાં અનંત સ્કંધ રહે તેમ અંતરાય) જીવને લોકાલોકના પ્રદેશ	
૬૭૩૪		જેટલા મિથ્યાત્વભાવના અધ્યવસાયો છે	
૬૭૩૫		શ્રુ । સાંભળવું; સાંભળવાથી ઉત્પન્ન થતું જ્ઞાન; કાન	
૬૭૩૬		મન । વિચારવું, ચિંતન કરવું	
		નિ+ધ્યૈ । ચિંતવન, વારંવાર ચિંતન; અંત:કરણની વૃત્તિઓ બ્રહ્માકારે ઊપજવા	
		દેવી તે સજાતીય પ્રવાહ, માત્ર સજાતીય પ્રવાહને ચાલવા દેવો તે	
પૂ.૩૩૯	પત્રાંક ૩૯૨	કોને ?	તા. ૩-૮-૧૯૯૨
૬૭૩૭		જે પ્રસંગે, જે નિમિત્તે, જે સમયે	
૬૭૩૮		પરિતોષ, અપરિગ્રહ, રાગદ્વેષરહિતતા, તૃપ્તિ, સમાધાન, આનંદ	
૬૭૩૯		જ્યાંથી ત્યાંથી રાગાદિ રહિત થવું તે, પ્રાપ્ત સંયોગોમાં સમભાવે રહેવું તે	
૬૭૪૦		વશિષ્ઠ । રામચંદ્રજીના ગુરુ, સૂર્યવંશી રાજાઓના કુલગુરુ, વિશ્વામિત્ર ઋષિ પણ	
		જેમની સ્પર્ધા કરતા	
	પત્રાંક ૩૯૩	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૩-૮-૧૯૯૨
૬૭૪૧		જ્ઞાની સંબંધી શ્રવણ કરેલો ઉપદેશધર્મ	
૬૭૪૨		જ્ઞા+આ+ક્ષિપ્+વત્ । સમ્યક્દૃષ્ટિ આત્મા; જ્ઞાનપ્રિય	
૬૭૪૩		પીપળાના વૃક્ષનું પાન જે હલહલ કર્યા જ કરે છે (તેવી મનની ચંચળતા)	
૬૭૪૪		સ્મૃ । યાદ, સ્મરણ	
૬૭૪૫		એ પ્રકારે	

૬૭૪૬	પરખી	પરિ+ઈક્ષ । ઓળખી, પિછાણી; પરીક્ષા કરીને, પરખ કરીને
૬૭૪૭	મન વિસરામી	મન્+વિ+શ્રમ્ । મનના વિશ્રામી
૬૭૪૮	મહેર નજર	કૃપાદૃષ્ટિ, દયાદૃષ્ટિ, અનુગ્રહ
૬૭૪૯	મલ્લિ જિન	આ અવસર્પિણી કાળની વર્તમાન ચોવીસીના ૧૯મા તીર્થંકર
	પત્રાંક ૩૯૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૩-૮-૧૯૯૨
૬૭૫૦	ધન૦	અહો ! શ્રી જિન ભગવંતનું શાસન-પ્રવચન-માર્ગ ધન્યવાદ-પ્રશંસાપાત્ર છે
૬૭૫૧	ભરતાર	શ્રુ । ભર્તૃ । ભર્તા, ભર્તાર, પતિ; પોષણ કરનાર
૬૭૫૨	પતિવ્રતા	પતિમાં અનન્ય વફાદારી રાખનારી પત્ની, શિયળવંતી, સતી સ્ત્રી
૬૭૫૩	લીનપણે	લયપણે, મગ્નતાથી, ભૂલ્યા વિના, ગરકાવ થઈને, તલ્લીનતાથી
૬૭૫૪	પ્રધાન	પ્ર+ધા । મુખ્ય; કારભારી
૬૭૫૫	વિશેષ પ્રધાન	મુખ્યમાં મુખ્ય, વધારે મુખ્ય, સૌથી મુખ્ય
પૃ. ૩૪૦		
૬૭૫૬	સંસારપ્રત્યયી	સંસાર પ્રત્યે લઈ જાય તેવું
૬૭૫૭	‘કાંતા’	મુમુક્ષુ જ્યારે શ્રુતધર્મે વર્તે છે ત્યારે સમક્રિત સંબંધી પત્ની દૃષ્ટિમાં આવ્યો કહેવાય, તેથી યદિયાતી દશા તે કાન્તા નામની દૃષ્ટી યોગદૃષ્ટિ
૬૭૫૮	પૂરિત	પૂર । પૂરેલાં, ભરેલાં, પૂર્તિ કરે તેવાં
૬૭૫૯	ગૂઢ આશય	ગુહ+આ+શી । ગહન હેતુ; ઈન્દ્રિયાતીત અનુભવ; અધરી રીત; ગુહ્ય મન
૬૭૬૦	ભાસ બાધ થવા	ન દેખાવા, ખ્યાલ-છાપ ન પડવા
૬૭૬૧	અર્થે	માટે
૬૭૬૨	ગૃહાશ્રમ	ગૃહસ્થાશ્રમ, બ્રહ્મચર્યાશ્રમ પછીનો આશ્રમ
૬૭૬૩	સંન્યસ્તાશ્રમ	૪ આશ્રમમાં છેલ્લો, વાનપ્રસ્થાશ્રમ પછીનો, સંસાર વ્યવહારનો ત્યાગ
૬૭૬૪	હૃદયદર્શન	હૃદયમાં સત્પુરુષની મૂર્તિ-ચિત્રપટનાં દર્શન
૬૭૬૫	પરંપરાગત	પરમ્+પ । પરંપરાથી ચાલતું આવતું, ઘણા સમયથી ચાલ્યું આવેલું
૬૭૬૬	પ્રોફેસર	પ્રાધ્યાપક, અધ્યાપક; સંશોધક
૬૭૬૭	ગવેષણ	ગવેષ્ । ખોજ, શોધ, અન્વેષણ, તલાશ
૬૭૬૮	નિરાબાધ	બાધા ન પહોંચી શકે તેવું, અબાધ
૬૭૬૯	સિદ્ધાંતપદ	ચર્ચા-વિચારણાને અંતે નક્કી કરેલું મંતવ્ય, સિદ્ધ મત, છેવટનો નિશ્ચય
પૃ. ૩૪૧		
૬૭૭૦	ખંડપણાને પામે	ખણ્ઙ । ખંડિત થાય, કકડા-ટુકડા થાય, ભાગ પડે, તૂટે
	પત્રાંક ૩૯૫	કોને ? તા. ૯-૮-૧૯૯૨ થી તા. ૨૨-૮-૧૯૯૨ દરમિયાન
૬૭૭૧	વિક્ષેપરહિત	વિ+ક્ષિપ્+રહ્ । અક્ષેપક, વિચારદશાવાન, બીજે મન ન જાય તે
૬૭૭૨	નિશ્ચળ પરિણામ	નિર+ચલ્+પરિ+નમ્ । સ્થિર પરિણામ
૬૭૭૩	ગૃહકામ	ઘરકામ
૬૭૭૪	પ્રવર્તન	પ્રવૃત્તિ, આચરણ, ક્રિયા
૬૭૭૫	સંધીભૂત	યોગ, મેળ; પતિવ્રતા પતિને તેમ મુમુક્ષુ જ્ઞાનીના બોધને ન ભૂલે
૬૭૭૬	સમર્થ	સમ્+અર્થ્ । શક્તિશાળી, બળવાન, સક્ષમ, નિષ્ણાત; યોગ્ય, ઉચિત
૬૭૭૭	‘કલેશભાવ’ રહિત	વિલ્પ્+મ્+રહ્ । કલહ-કંકાસ-કલેશ-દુઃખ-પીડા વગેરે ભાવ વિના

૬૭૭૮	કામ્યપ્રેમ	કમ્+પ્રી । સકામ, વિષયેચ્છા ઊભી કરે તેવો પ્રેમ, કામવાસના
૬૭૭૯	પરિસીમા	છેલ્લી હદ, હદ, મર્યાદા
૬૭૮૦	સંસારરૂપ	અજ્ઞાનરૂપ
૬૭૮૧	અનંત પરિણતિ	અંત-પાર વિનાનાં પરિણામ-પરિપાક
૬૭૮૨	અસંસારપણારૂપ	અલૌકિકતાના, સંસારી દશા સિવાયના
૬૭૮૩	અંશ	ભાગ, વિભાગ, પર્યાય, ધર્મ, ગુણ
૬૭૮૪	સ્વપ્રાપ્તિભાન	સ્વભાવનું ભાન, પોતાનું ભાન
પૃ.૩૪૨		
૬૭૮૫	અપૂર્વભાવરૂપ	પૂર્વે ન અનુભવેલ ભાવરૂપે, નવીન-વિલક્ષણભાવરૂપે; અપૂર્વકરણરૂપે
✉	પત્રાંક ૩૯૬	કોને ? તા.૯-૮-૧૮૯૨ થી ૨૨-૮-૧૮૯૨ દરમ્યાન
૬૭૮૬	અન-અવકાશ	અવકાશ-ખાલી જગ્યા વગરનું; અંતર વિનાનું, નિરંતર
૬૭૮૭	અવકાશ-જોગ	તક કે ક્ષેત્રનો યોગ
૬૭૮૮	પરમાર્થ ભાષા	નિશ્ચયની ભાષા, પરમાર્થ સાધવાનાં વચન
૬૭૮૯	વૈશ્યદશારૂપ	વણિક વેપારીની દશા રૂપે
૬૭૯૦	અસમર્થપણું	યોગ્યતા, નિર્બળતા; સમર્થન-સાબિતી-ટેકા વિનાનું
૬૭૯૧	વિભાવિક ભાવ	બાહ્ય ઉપાધિથી નીપજતો વિશેષ ભાવ, વિભાવ ભાવ, વિભાવજનિત ભાવ
૬૭૯૨	અવકાશ	કુરસદ, નવરાશ, નિવૃત્તિ
૬૭૯૩	અત્યંતાભાવરૂપ	સદંતર અભાવ રૂપ
૬૭૯૪	પરિત્યાગી	સંપૂર્ણ ત્યાગી
૬૭૯૫	નિર્વિસંવાદી	અસંગત-વિસંગત નથી, સુસંગત, અવિસંવાદી, અવિરુદ્ધ
૬૭૯૬	આત્મપદ્ધતિસૂચક	આત્મા પ્રાપ્ત કરવાની વ્યવસ્થિત-શાસ્ત્રશુદ્ધ રીત સૂચવનારી, આત્માને જાણીને-ઓળખીને કહેવાતાં
૬૭૯૭	અક્ષેપક	અ+ક્ષિપ્ । વચ્ચે ઘુસાડેલું-ઉમેરેલું-ફેંકેલું નહીં તેવું; વિક્ષેપ વિનાનું, દૃઢ
૬૭૯૮	શિરોમણિ	ચૂડામણિ, મુખ્ય, શ્રેષ્ઠ
૬૭૯૯	ઘટે છે તો એમ કે	યોગ્ય તો એમ છે કે, છાજે છે તો એમ કે
૬૮૦૦	અનંતગુણવિશિષ્ટ	અનંત ગણો વધારે; અનંત ગુણોથી વિશિષ્ટ, બાકી ન રહે તેટલો
૬૮૦૧	આત્મવ્યક્તિએ	આત્માની અભિવ્યક્તિએ, આત્મા પ્રગટ-પ્રકાશિત થયે
✉	પત્રાંક ૩૯૭	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈ આદિને તા.૧૮-૮-૧૮૯૨
૬૮૦૨	શુભેચ્છાસંપત્ર	આત્મકલ્યાણની, મોક્ષની મંગળ ઈચ્છા થઈ ચૂકી છે તેવા, આત્મજ્ઞાનની ૭ ભૂમિકામાં ૧ લી શુભેચ્છા ભૂમિકા પ્રાપ્ત કરી છે તેવા
૬૮૦૩	સ્તંભતીર્થ	પંભાત તીર્થ, અગાસે ૪૦ કિ.મી., બાંધણી ૪૦ કિ.મી., અમદાવાદ ૧૦૬ કિ.મી.
૬૮૦૪	ક્ષાયિક સમકિત	મોહનીય કર્મની ૭ પ્રકૃતિઓના ક્ષયથી-અભાવથી થતું સમ્યક્દર્શન
૬૮૦૫ તેના	શ્રી રાજચંદ્રના
૬૮૦૬	વ્યાખ્યાન	વિ+આ+ચ્છ્યા । ભાષણ, પ્રવચન, વિસ્તારથી પ્રતિપાદન
પૃ.૩૪૩		
૬૮૦૭	જોવા યોગ્ય છે	જ્ઞાતા-જાણનાર થઈને રહેવા જેવું, જાણવા-દેખવા જેવા છે

૬૮૦૮	ચિંતના	ચિન્ત્ । વિચારણા, ચિંતા, માન્યતા-મનન
૬૮૦૯	ભલામણ	સિકારસ, સોંપણ, ભાળવણી; ભલું થાય તેવી શિખામણ-શિક્ષા
૬૮૧૦	અનુક્રમમાં	ક્રમ પ્રમાણે, પરિપાટીમાં
૬૮૧૧	વખતે	કદાચ
૬૮૧૨	વિસર્જન થયો	ભુલાયો, ભૂલી જવાયો
૬૮૧૩	શ્રેય	શ્રિ । કલ્યાણ
૬૮૧૪	બાહ્યપ્રદેશે	બહાર, બીજે સ્થળે, બાહ્ય રીતે, બાહ્ય દૃષ્ટિએ
૬૮૧૫	અવજ્ઞા	અવ+જ્ઞા । અવજ્ઞાન, અવગણના, અવહેલના, અનાદર, નિંદા, તિરસ્કાર
૬૮૧૬	ઉજમાળ થવું	ઉત્સાહ દાખવવો, ઉદમી થવું
૬૮૧૭	ગુણગ્રામ કરવા	ગુણ ગાવા, ગુણગાન કરવા, સ્તુતિ કરવી
૬૮૧૮	પરમ ઉપયોગદૃષ્ટિ	પહેલા-આઘ ઉપયોગથી, દર્શન ઉપયોગપૂર્વક, સર્વોત્કૃષ્ટ-નિરપેક્ષ આત્મઉપયોગ

પૃ.૩૪૪

૬૮૧૯	મોહ નામનો મદિરા	મોહ રૂપી દારૂ-શરાબ-મદ્ય-સુરા
૬૮૨૦	દર્શિત કર્યા છે	દૃશ્ । દર્શાવ્યા-બતાવ્યા-દેખાડ્યા-સમજાવ્યા-સ્પષ્ટ કર્યા છે
૬૮૨૧	યથાબળવીર્યે	શક્તિ અને ઉત્સાહ-પરાક્રમ પ્રમાણે
૬૮૨૨	મિથ્યા	મિથ્ । અસત્ય, અવાસ્તવિક, ખોટું-નકામું
૬૮૨૩	મૃષા	મૃષ્ । ખોટું, અસત્ય, વ્યર્થ, જૂઠું
૬૮૨૪	એકાંત અભિપ્રાયે	અત્યંત અભિપ્રાયે, કેવળ-અવશ્ય અભિપ્રાયે
૬૮૨૫	ઊતરતી	ઓછી
૬૮૨૬	ઉપરની	વધુ, ચઢતી

પૃ.૩૪૫

૬૮૨૭	ઓસરીને	અપ+સ્ । શરમાઈને; (કર્મો) ઓછા થઈને
૬૮૨૮	નિરાવરણ	નિર્+આ+વૃ । અજ્ઞાન રહિત
૬૮૨૯	સંદેહપાત્ર	સમ્+દિહ્ । શંકા-અનિશ્ચય-સંશય-ભયયુક્ત
૬૮૩૦	હાલ	હમણાં; અત્યારે; હાલત, દશા; સમાચાર
૬૮૩૧	પ્રગટ લેખપણું	પ્રગટ-પ્રત્યક્ષ-જાહેર લેખનને
૬૮૩૨	સેવનીય	સેવ્ । સેવન કરવા યોગ્ય, ઉપયોગમાં લેવા યોગ્ય, ખૂબ સંગ કરવા યોગ્ય
૬૮૩૩	લખી વાળવા ધારેલો	લખી નાખવા ધારેલો, લખીને પૂરો કરવાનો વિચાર હતો
૬૮૩૪	પરિસમાપ્ત	પરિ+સમ્+આપ્ । સંપૂર્ણ
૬૮૩૫	ઉદય-ગર્ભમાં સ્થિત એવી સમાધિ	બાહ્ય ઉદય જુદો પણ ગર્ભમાં-અંદર તો સમાધિ જ રહી છે.
૬૮૩૬	‘વિચારસાગર’ના તરંગો	શ્રી નિશ્ચલદાસજી કૃત વેદાંતગ્રંથ ‘વિચારસાગર’ના પ્રકરણો
૬૮૩૭	‘પ્રારબ્ધદેહી’	પ્રારબ્ધ આત્મા

૬૮૩૮	પત્રાંક ૩૯૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૧-૮-૧૯૯૨
૬૮૩૯	સ્વસ્તિ શ્રી સાયલા ગ્રામ શુભસ્થાને	પત્રલેખનમાં શરૂઆતમાં લખાતું અને સ્થળ મંગલ-સૂચક, સૌરાષ્ટ્રમાં લીમડીથી ૩૪ કિ.મી. સાયલા તે પૂ.સોભાગભાઈનું ગામ. રાજકોટ ૮૫ કિ.મી., બાંધણી ૧૫૫ કિ.મી., અગાસ ૧૭૦ કિ.મી.	
૬૮૪૦	(....)	(શ્રી રાજચંદ્ર)	

૬૮૪૦	—	સત્પુરુષ, ભગવાન
૬૮૪૧	જીવાદિ સ્વભાવ અને પરભાવ	સ્વભાવ, વિભાવ, પરભાવ, અસાધારણ ભાવો તે — ઔપશમિક, ક્ષાયિક, ક્ષાયોપશમિક, પારિણામિક, ઔદયિક ભાવ
પૃ. ૩૪૬		
૬૮૪૨	ક્ષીણપણા યોગ્ય	ક્ષી । બધું જ ક્ષીણ થતું જતું, પરમાર્થ પણ
૬૮૪૩	વ્યવચ્છેદ	વિ+અવ+છિદ્ । વિચ્છેદ, નાશ; પૃથક્તા, અલગતા; ખંડ
૬૮૪૪	સેંકડાથી	સો વર્ષથી (લખાયું ત્યારે, હાલ ઈ.સ. ૨૦૦૬ એટલે તેમાં ૧૧૪ વર્ષ ઉમેરવાનાં !)
૬૮૪૫	સહજાનંદ સ્વામીના વખત સુધી	વિ.સં. ૧૮૩૭-૧૮૮૬, ઈ.સ. ૧૭૮૧-૧૮૩૦ સુધી (સ્વામીનારાયણ)
૬૮૪૬	સત્પુરુષરહિત ભૂમિ	સત્પુરુષ વિનાની ભૂમિ, ધરતી, પૃથ્વી, જગા
૬૮૪૭	સજીવન	સહ+જીવ । જીવંત, જીવતી, ધબકતી, પ્રાણ પૂરેલી
૬૮૪૮	ચોથા કાળને વિષે	આ અવસર્પિણી કાળના ૪થા આરામાં
૬૮૪૯	<u>અમ થકી</u>	અમારા થકી, અમારા જેવા થકી, મમત્વરહિત એવા અ-મ થકી, અમારી ભક્તિથી આખા વચનામૃતજીમાં આ બે શબ્દ નીચે જ લીટી છે !
૬૮૫૦	અનુકંપા સંયુક્ત ઈચ્છા	કરુણા સહિત દશા
૬૮૫૧	ગંગાયમુનાદિનો પ્રદેશ	પ્રયાગથી હરિદ્વાર સુધી, બ્રહ્માવર્ત દેશ, ઉત્તર ભારત
પૃ. ૩૪૭		
૬૮૫૨	નિવારણ	રોકવું, વારવું, ઉપાય, ઈલાજ
૬૮૫૩	પ્રતિકાર	પ્રતિ+કૃ । સામનો, બદલો, પ્રતિશોધ, ઉપાય
૬૮૫૪	નિષ્કામ	નિસ્+કમ્ । કામના-વાસના-ઈચ્છા-સ્પૃહા-સ્વાર્થ વિનાના
૬૮૫૫	આત્મસંભાવના	આત્મન્+સમ્+મૂ । આત્મવિચાર, આત્મસમ્માન; આત્માને સંભવ-શક્યતા
૬૮૫૬	કેવા પ્રકારના સંપ્રદાયે	સં+પ્ર+દા । કેવી પ્રણાલીથી, માર્ગે, પંથે, વંશ કે ગુરુપરંપરાએ
૬૮૫૭	અવિચાર	અલ્પ વિચાર કે નહીં જેવા વિચાર
૬૮૫૮	નિર્વિચાર	નિર્+વિ+ચર્ । વિચારવિહીનતા, વિચારશૂન્યતા; વિચારવાની ઉદાસીનતા
૬૮૫૯	દૂભવવાની	દુઃખ્ । દુઃખિત કરવાની, મનદુઃખ પહોંચાડવાની
૬૮૬૦	સકામપણું	સહ+કામના । ઈચ્છા, ફળની ઈચ્છા, સ્વાર્થબુદ્ધિ, સ્પૃહા
૬૮૬૧	રોધરૂપ	રુધ્ । અવરોધ, રુકાવટ, પ્રતિબંધ, અંતરાય, આડખીલી જેવું
૬૮૬૨	ભાસી શકે એવું	લાગે, દેખાય, લાગતું હોય, ખ્યાલ આવે, છાપ પડતી હોય
૬૮૬૩	આરોપિત	આ+રોપ્ । આક્ષેપ મૂકવા બરાબર, તહોમતનામું રાખવા જેવું, આરોપેલું
પૃ. ૩૪૮		
૬૮૬૪	જૂજ	બહુ થોડા; જરા
૬૮૬૫	શ્રી.....	શ્રી અભેદરૂપ
૬૮૬૬	ઉદાસીન	સમપણું; સામાન્યપણું
✉	પત્રાંક ૩૯૯	શ્રી અંબાલાલભાઈને તા. ૨૪-૭-૧૯૯૨ થી ૨૨-૮-૧૯૯૨ દરમિયાન
૬૮૬૭	ઉલ્લાસિત	ઉદ્+લસ્ । ઉલ્લાસમય, આનંદિત, પ્રફુલ્લિત, હર્ષિત; પ્રકાશિત
૬૮૬૮	નિર્વિવાદતા	નિર્+વિ+વદ્ । ચોક્કસતા, વિવાદ વિનાની વાત, બિનતકરારીપણું
૬૮૬૯	અદ્વેષ પરિણામ	અ+દ્વિષ્ । દ્વેષ વિનાના પરિણામ, દ્વેષ ન રહે તેવો અંત-ફળ
૬૮૭૦	વેઠીને	વિષ્ટિ । સહીને, ખમીને, નિભાવીને, વૈતરું કરીને, ધંધો-ઉપાધિ કરીને

૬૮૭૧	અવર્ણવાદ	અ+વર્ણ+વદ્ । અવજ્ઞા બોલવી, અ-વર્ણ એટલે અંત્યજ માનીને બોલવું
૬૮૭૨	નિરુપાધિવાળા	ઉપાધિ વિનાના
૬૮૭૩	વહન કરતાં જતાં	વહ । ઉપાડવા-ઊંચકવા જતાં
૬૮૭૪	અભજ્ય	અ+ખજ્ । ન ભજવા યોગ્ય, આશ્રય ન કરવા યોગ્ય
૬૮૭૫	સંસર્ગ	સમ્+સૃજ્ । સંબંધ, સંગતિ, સંસ્પર્શ, સંગમ, સંપર્ક
૬૮૭૬	સેવ્યા આવીએ છીએ	સેવ્ । સેવતા આવ્યા છીએ, એમાં રહ્યા છીએ
૬૮૭૭	ધારી રાખવું પડ્યું છે	ધૃ+રક્ષ્ । નક્કી કરી રાખવું પડ્યું છે
પૃ.૩૪૯	પત્રાંક ૪૦૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈને તા.૯-૮-૧૯૯૨ થી તા.૨૨-૮-૧૯૯૨ દરમિયાન
૬૮૭૮	લીમડી દરબાર	લીંબડી-લીમડી ગામના દરબાર-રાજા
૬૮૭૯	સંકલ્પધારી	સમ્+કૃપ્+ધા । નિશ્ચયવાન, વિચારવાન
	પત્રાંક ૪૦૧	શ્રી મણિલાલભાઈ રાયચંદભાઈ ગાંધીને તા.૨૩-૮-૧૯૯૨
૬૮૮૦	શુભવૃત્તિ મણિલાલ	કલ્યાણના વિચાર કરનાર શ્રી મણિલાલ (પ્રત્યે)
૬૮૮૧	એકે	એક પણ
પૃ.૩૫૦		
૬૮૮૨	શ્રી સુભાગ્યભાઈ	સાયલા સ્થિત પૂ.શ્રી સોભાગભાઈ
૬૮૮૩	યથાતથ્ય	સત્ય, સત્ય પ્રમાણે
૬૮૮૪	અસત્પુરુષ	અસદ્ગુરુ, સત્પુરુષ નથી
૬૮૮૫	સમાવેશ કરવી	સમ્+આ+વિશ્ । સમાવવી, અંદર રાખવી
	પત્રાંક ૪૦૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૨૯-૮-૧૯૯૨
૬૮૮૬	'મોહમયી'	મુહ । મુંબઈ નગરી, મોહ પમાડે તેવી અને મોહ-મૂર્છાવાળી નગરી
૬૮૮૭	અભક્તિ	અ+ખજ્ । અશ્રદ્ધા, અપૂજ્યભાવ, ભક્તિભાવમાં કયાશ-અલ્પતા
૬૮૮૮	અપરાધ	અપ+રાધ્ । ગુનો, પાપ, દોષ
૬૮૮૯	અનુપયોગે	અન્+ઉપ્+યુજ્ । ઉપયોગરહિતતાથી
૬૮૯૦	ઉપયોગપૂર્વક	ઉપ+યુજ્ । ઉપયોગ સહિત
૬૮૯૧	સ્મરણ યોગ્ય	યાદ કરવા-રાખવા યોગ્ય
પૃ.૩૫૧		
૬૮૯૨	લખવું બનાવી શકાય	લખી શકાય, લખવાનું બની શકે
૬૮૯૩	સહજસ્વરૂપ	સર્વ વિભાવથી રહિત એવું આત્માનું શુદ્ધ સ્વાભાવિક સ્વરૂપ પ્રાપ્ત પોતે (લિ.)
	પત્રાંક ૪૦૩	કોને ? તા.૧-૯-૧૯૯૨
૬૮૯૪	નિષ્ઠા	નિસ્+સ્થા । શ્રદ્ધા, ભક્તિ, એકાગ્રતા, આસ્થા, આશય
૬૮૯૫	અંગીકૃત	અન્ગ્+કૃ । સ્વીકારેલી, અંગીકાર કરેલી
૬૮૯૬	શ્રેયજોગ	શ્રિ । કલ્યાણ-મોક્ષને યોગ્ય, કલ્યાણનો યોગ
૬૮૯૭	કલ્પના પ્રાપ્ત	કલ્પિત
૬૮૯૮	આરાધવા જોગ	આ+રાધ્ । પૂજવા યોગ્ય
૬૮૯૯	યાવત્	યદ્ । જ્યાં સુધી; બધાં-બધું
	પત્રાંક ૪૦૪	શ્રી કૃષ્ણદાસભાઈ આદિને તા.૧-૯-૧૯૯૨
૬૯૦૦	શુભવૃત્તિ સંપન્ન	કલ્યાણઈચ્છુક, શુભેચ્છાવાન

૬૯૦૧	અસત્કાર	અ+સત્+કૃ । અનાદર	
૬૯૦૨	ક્ષમાવું ઇું	ક્ષમ્ । ખમાવું ઇું	
૬૯૦૩	અત્ર ક્ષણ	અહીં—આ સ્થળ સુધીની આ ક્ષણ	
૬૯૦૪	લઘુત્વપણે	લઘુતાભાવે, નમ્રતાપૂર્વક	
૬૯૦૫	અત્યંતપણે	હંમેશને માટે, આજીવન; અતિશય, અમાપ	
૬૯૦૬	સંભાવના	સમ્+ભૂ । શક્યતા, સંભવ	
✉	પત્રાંક ૪૦૫	શ્રી મનજીભાઈ દેવશીભાઈને	તા. ૧-૯-૧૯૯૨
૬૯૦૭	અનુપયોગભાવે	વિના ઉપયોગે, અજ્ઞાતભાવે, અજ્ઞાણતાં	
✉	પત્રાંક ૪૦૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૪-૯-૧૯૯૨
૬૯૦૮	પ્રકાશ પામે	પ્ર+કાશ્ । પ્રસિદ્ધ થાય, પ્રાકટ્ય પામે, પ્રગટ થાય	
૬૯૦૯	અપૂર્વ વિચાર	પહેલાં ન આવ્યા હોય તેવા અસાધારણ, અવનવા-અસામાન્ય વિચાર	
પૃ.૩૫૨	પત્રાંક ૪૦૭	શ્રી મણિલાલભાઈ રાચચંદભાઈ ગાંધીને	તા. ૯-૯-૧૯૯૨
૬૯૧૦	નિવેદન	નિ+વિદ્ । નમ્રપણે જણાવવું, અરજ, અહેવાલ	
૬૯૧૧	ક્ષોભ	ક્ષુભ્ । ખળભળાટ, સંકોચ	
૬૯૧૨	પરિક્ષણ	પરિ+ક્ષિ । ક્ષય, નાશ; પાતળા, નિર્બળ	
૬૯૧૩	ગ્રસ્ત થઈ.	ગ્રસ્ । ગ્રાસ થઈને, પકડાઈને	
૬૯૧૪	ચૂકે છે	ચૂક્ । ભૂલે છે, ગફલત થાય છે	
૬૯૧૫	અંતરાય	અન્તર+અચ્ । વિઘ્ન, અડચણ, બાધા	
૬૯૧૬	ઉપરવટ થવું	ઊપરિ+વટ્ । ઉલ્લંઘન કરવું, ઉપરાંત થવું-ચાલવું, સામું થવું, સ્પષ્ટ બોલવું	
૬૯૧૭	તે પ્રદેશની લગભગથી	બોટાદ આસપાસ, સૌરાષ્ટ્રમાં	
✉	પત્રાંક ૪૦૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૪-૯-૧૯૯૨
૬૯૧૮	સનાતન	સના+અત્ । સદા, સદૈવ, નિત્ય; અનાદિ	
૬૯૧૯	હાનિ-વૃદ્ધિ	હા+વૃધ્ । ઘટ-વધ; અલાભ-લાભ; ઓછું-વર્તું	
૬૯૨૦	પરાનુકંપારૂપ	બીજાની કરુણારૂપે, બીજાની દયાસ્વરૂપે	
૬૯૨૧	ભાસીએ છીએ	લાગીએ છીએ	
૬૯૨૨	સાક્ષી	આત્મા, સાક્ષી પૂરનાર, નજરોનજર જોનાર	
૬૯૨૩	સાક્ષી રૂપે	જ્ઞાતાદ્રષ્ટાભાવે	
૬૯૨૪	કર્તા	કરનાર, રચનાર, બનાવનાર	
૬૯૨૫	ભાસ્યમાન થવું	ભાસવું-દેખાવું	
૬૯૨૬	બેધારી તરવાર	બે ધારવાળી કે પાણીદાર તલવાર પર ચાલવા જેવું કઠિન, ખૂબ ચેતીને જોખમ	
	ઉપર ચાલવા	સમજીને કાળજીથી આત્મઉપયોગપૂર્વક રહેવા જેવું; બન્ને પક્ષને નુકસાન	
	બરાબર	(કે ઢોલકી) જેવું	
પૃ.૩૫૩			
૬૯૨૭	ઉપશમ થાય	શાંત થાય, શમી જાય	
✉	પત્રાંક ૪૦૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૧-૯-૧૯૯૨
૬૯૨૮	કર્તૃત્વ અકર્તૃત્વપણું	કર્તા અકર્તાપણું, કરનાર-ન કરનારનો ભાવ	

૬૯૨૯	પારો	પારદ । એક ખનિજ પ્રવાહી ધાતુ
૬૯૩૦	રૂપાં	ચાંદી-સોના
૬૯૩૧	યોગના આઠ અંગ	યમ, નિયમ, આસન, પ્રાણાયામ, પ્રત્યાહાર, ધારણા, ધ્યાન, સમાધિ
૬૯૩૨	કાળક્ષેપરૂપ	કલ્+ક્ષિપ્ । સમય વ્યય-વીતાવવા રૂપ, વિલંબ કરવો, વખત ગુમાવવો
૬૯૩૩	કૌતુકભૂત	કુતુક+મૂ । કુતૂહલ-નવાઈ પમાડે તેવું, અભિલાષા, મજાક, તમાશારૂપ
✉	પત્રાંક ૪૧૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૭-૯-૧૯૯૨
૬૯૩૪	અવિચ્છિન્નપણે	અ+વિ+છિદ્ । અખંડ, તૂટ્યા વિના, એકધારી
૬૯૩૫	વર	વૃ । વરદાન, આશીર્વાદ
૬૯૩૬	શાપ	બદદુવા
૬૯૩૭	એકેન્દ્રિયનું એકાવતારીપણું	એકેન્દ્રિય જીવ મરીને બીજે જ ભવે મનુષ્ય થઈ મોક્ષે જાય તે
✉	પત્રાંક ૪૧૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧-૧૦-૧૯૯૨
૬૯૩૮	'ભગવતી' વિષે	દ્વાદશાંગીમાં ૫ મા અંગ શ્રી ભગવતીજી સૂત્રમાં; કાર્તિક શેઠ : શ. ૧૮ ઉ. ૨; ગંગદત્ત : શતક ૧૬, ઉ. પ., સુદર્શન શેઠ : શતક ૧૧, ઉદ્દેશ ૧૧ (ભવાંતર)
૬૯૩૯	સિદ્ધાંતોને વિષે	આગમો-સૂત્રો-શાસ્ત્રોમાં
૬૯૪૦	ભવાંતર	આગલા ભવે, બીજા ભવે
૬૯૪૧	સંશયાત્મક	શંકાશીલ
૬૯૪૨	નિશ્ચયાત્મક જ્ઞાન	નિશ્ચયવાળું, ચોક્કસ, અનુભવ સહિતનું જ્ઞાન
૬૯૪૩	તારતમ્યક્ષયોપશમભેદે	જ્ઞાનની માત્રાની વધઘટ કે ક્ષય-ઉપશમની ઓછીવત્તી તીવ્રતાથી
૬૯૪૪	તુલ્ય	તુલ્ । બરોબર, સમાન, જેવું
૬૯૪૫	સુવર્ણવૃષ્ટિ ઈત્યાદિ	સોનેયા-સોનાના સિક્કાનો વરસાદ વગેરે; તીર્થંકર દેવ દીક્ષા બાદ જ્યાં જાય ત્યાં ૫ આશ્ચર્ય થાય : ૧. રાા કરોડ સોનેયા વરસે. ૨. વસ્ત્ર ૩. સુગંધી પુષ્પ ૪. દુ-દુભિનાદ ૫. 'અહો દાનમ્'ની ઉદ્ઘોષણા
૬૯૪૬	રૂડા પુરુષ	મોટા, મહાન, મહાત્મા, ઉત્કૃષ્ટ પુરુષ, પરમાત્મા, તીર્થંકર
પૃ. ૩૫૪		
૬૯૪૭	'અમૃતના મેહ વૂઠ્યા'	અમૃતના વરસાદ વરસ્યા
૬૯૪૮	પરભારા અર્થે	સીધો અર્થ, પરભારા અર્થથી
૬૯૪૯	ભિક્ષા	ભિક્ષ્ । ગૌચરી
૬૯૫૦	પ્રભાવજોગે	પ્ર+મૂ । પ્રતાપને લીધે
૬૯૫૧	અંગીકારવા યોગ્ય	અઙ્ગ+કૃ । સ્વીકારવા યોગ્ય, અંગીકાર કરવા યોગ્ય, માનવા યોગ્ય
૬૯૫૨	વિકાસવાનો	વિ+કાસ્ । ખીલવવાનો, દેખાડવાનો, ઉત્તેજવાનો, પ્રગટ-પ્રસિદ્ધ કરવાનો
૬૯૫૩	કેવળજ્ઞાનાદિ	શ્રી જંબુસ્વામીના નિર્વાણ પછી ૧૦ વસ્તુ વિચ્છેદ ગઈ-નાશ પામી. મન:પર્યવજ્ઞાન, દસ બોલ વિચ્છેદ પરમાવધિજ્ઞાન, પુલાકલબ્ધિ, આહારક શરીર, ક્ષપક શ્રેણી, ઉપશમ શ્રેણી, જિનકલ્પ, ત્રણ સંયમ — પરિહારવિશુદ્ધ, સૂક્ષ્મસાંપરાય, યથાખ્યાત ચારિત્ર, કેવલજ્ઞાન અને મોક્ષગમન (પ્રવચનસારોદ્ધાર દ્વાર ૮૮, ગાથા ૬૯૩)
૬૯૫૪	ચરમ શરીરી	છેલ્લું શરીર-દેહધારી, તે જ ભવે મોક્ષગામી
૬૯૫૫	જિનકલ્પી વિહારવ્યવચ્છેદ	જિનકલ્પી-ઉત્કૃષ્ટ આચાર પાળનાર સાધુના વિહરણનો વિચ્છેદ
૬૯૫૬	જાણીએ કે	ધારો કે, માનો કે

૬૯૫૭	શ્વેતાંબર	શ્વેત-સફેદ વસ્ત્ર ધારણ કરનાર સાધુ-સાધ્વી હોય એવો જૈન સંપ્રદાય	
૬૯૫૮	દિગંબર	દિશાને જ વસ્ત્ર માનનાર અપરિગ્રહધારી નગ્ન મુનિવાળો જૈન સંપ્રદાય	
૬૯૫૯	અશરીરીભાવપણે	આત્મભાવે, વિદેહીપણે, દેહાતીત દશાએ	
૬૯૬૦	આશયી	આ+શી । ઉપયોગવાળા, હૃદયવાળા, તાત્પર્યવાન, આશ્રયી, અપેક્ષાયુક્ત	
૬૯૬૧	ગમ્ય કરવા	ગમ્ । જાણવા, સમજવા	
૬૯૬૨	ગોશળિયા	શ્રી ડુંગરશીભાઈ ગોશળિયા નામના મુમુક્ષુ	
પૃ.૩૫૫	પત્રાંક ૪૧૨	કોને ?	તા.૧૧-૧૦-૧૯૯૨
૬૯૬૩	આત્માકારતા	આત્માનું આત્મસ્વરૂપરૂપે પરિણામનું હોવાપણું	
	પત્રાંક ૪૧૩	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૧૩-૧૦-૧૯૯૨
૬૯૬૪	સ્વએ કરી પ્રકાશિત	આત્મા વડે પ્રકાશિત, સ્વપ્રકાશક	
૬૯૬૫	જ્ઞાને સ્ફુરિત	જ્ઞા+સ્ફુર્ । જ્ઞાન વડે સ્ફુરેલા, ફરકેલા, ફૂટેલા, સૂઝેલા	
૬૯૬૬	તટસ્થ	તટ્+સ્થા । પાસે રહેલું, ઉદાસીન, નિરપેક્ષ, નિષ્પક્ષ	
	પત્રાંક ૪૧૪	કોને ?	તા.૨૧-૯-૧૯૯૨ થી તા.૨૦-૧૦-૧૯૯૨ દરમ્યાન
૬૯૬૭	'સ્વપણા'ને કારણે	પોતીકાપણાને કારણે, પોતાપણાને લીધે, મારાપણાથી	
૬૯૬૮	અવિસંવાદ પરિણામે	સુસંગત પરિણામે, અવિરોધ રીતે	
૬૯૬૯	અસત્તા	અ+સત્ । અનૂ અસ્તિત્વ, ન હોવાપણું, અસહભાવ, અધિકાર-સત્તાહીનતા	
૬૯૭૦	મોકળાશ	મુક્ । મુક્તપણું, મોક્ષભાવ, મુક્તભાવ, જવાની છૂટ, સ્વતંત્રતા	
૬૯૭૧	ભિન્નાંતર	ભિદ્+અન્તર્ । દિલ તૂટી જવું; એકતા; એકાકારતા; દશાફેર, દશાભેદ	
૬૯૭૨	અપ્રધાનપણું	અ+પ્ર+ધા । ગૌણપણું, અમુખ્યતા	
૬૯૭૩	ગૃહસ્થ પ્રત્યયી	પ્રતિ+ઇ । ગૃહસ્થાશ્રમી, ગૃહસ્થને પ્રાપ્ત, ગૃહસ્થ પરના વિશ્વાસવાળું	
૬૯૭૪	'સર્વથા'	બધા પ્રકારે, બધી રીતે	
૬૯૭૫	અયાચકપણાને ભજતું	ન માગવાની વૃત્તિવાળું, ઈચ્છા-અપેક્ષા-યાચનારહિત જપતું	
૬૯૭૬	વિરાધીએ નહીં	વિ+રાધ્ । વિરાધના કરીએ નહીં	
૬૯૭૭	ઉપેક્ષા	ઉપ+ઈક્ષ્ । ત્યાગ; ઉદાસીનતા, તટસ્થતા, નિરપેક્ષતા	
૬૯૭૮	આકરો	આ+ક્ર્ । સખત, પ્રચંડ; આકળો; આણ જેવો; સર્વોત્કૃષ્ટ	
૬૯૭૯	માર્ગેચ્છાવાન	મોક્ષમાર્ગની ઈચ્છાવાળા, માર્ગાનુસારી, માર્ગેચ્છક	
૬૯૮૦	અહોરાત્ર	રાતદિવસ	
૬૯૮૧	પ્રતિબદ્ધપણારૂપ	ભયંકર યમ, વિષયો અને સ્થાનની આસક્તિરૂપ ભયંકર યમનાં બંધનરૂપ	
૬૯૮૨	સહચારીપણું	સહ+ચર્ । સાહચર્ય, સોબત, સંગત, સંબંધ, સહઅસ્તિત્વ	
૬૯૮૩	પોતાના માર્ગથી	મોક્ષના-આત્માના; જિનના-નિજના માર્ગની	
૬૯૮૪	'અનુપયોગપરિણામી'	ઉપયોગશૂન્ય, બિનજરૂરી પરિણામી, જડ પરિણામી	
પૃ.૩૫૬	પત્રાંક ૪૧૫	કોને ?	તા.૨૧-૯-૧૯૯૨ થી તા.૨૦-૧૦-૧૯૯૨ દરમ્યાન
૬૯૮૫	આત્મિક બંધન	આત્માનાં બંધન	
૬૯૮૬	ભોગકર્મ	ભોગાવલી કર્મ	
૬૯૮૭	માગણું	લેણું, કરજ, ઋણ	
૬૯૮૮	અંતરંગનો ભેદ	અંતરનું રહસ્ય, મર્મ, દીવાલ	
૬૯૮૯	નિકટપણે મોક્ષ	નજીકના ભવિષ્યમાં મોક્ષ, એક-બે ભવમાં મોક્ષ, નિકટભવી	

૬૯૯૦	રહેવું રાખ્યું છે	રહેવાનું રાખ્યું છે
૬૯૯૧	પૂજ્યબુદ્ધિ	પૂજવાની બુદ્ધિ, પૂજા કરવા જેવી બુદ્ધિ
✉	પત્રાંક ૪૧૬	કોને ? તા. ૨૧-૯-૧૯૯૨ થી તા. ૨૦-૧૦-૧૯૯૨ દરમ્યાન
૬૯૯૨	અચપળ	સ્થિર
૬૯૯૩	વામ	ડાબી
૬૯૯૪	ઊલટસૂલટ	અવળીસવળી, આડુંઅવળું, ઊંધુંચતું
૬૯૯૫	ભૂકુટી	આંખનું ભવું, આંખની ભ્રમર
૬૯૯૬	મધ્ય ભાગ	વચ્ચેનો ભાગ, વચલો ભાગ
૬૯૯૭	અષ્ટદલકમળ	આઠ પાંખડીવાળું કમળ
૬૯૯૮	વિમુખ મુખે	વિરુદ્ધ મુખે, ઊલટું, ઊંધું, પ્રતિકૂળ
૬૯૯૯	સન્મુખ મુખે	સૂલટું, સવળું, સામે, સીધું
૫. ૩૫૭		
૭૦૦૦	તદાકાર	તે જ આકારે; તન્મય, લીન
૭૦૦૧	ભાવવું	ભાવ । ભાવના કરવી
૭૦૦૨	મૂર્ધસ્થાન	મૂર્ધન્+સ્થા । મુખવિવરનો સમગ્ર ઉપરનો ભાગ — છાપરાનો ભાગ, ઉપલા દાંત — તાળવા વચ્ચેનો ભાગ જ્યાંથી ટ, ઠ, ડ, ઢ, ર, ષ ઉચ્ચારાય છે
૭૦૦૩	ધ્વનિ	ધ્વન્ । નાદ, શબ્દ, અવાજ, ગદ્યપદ્યાત્મક ઉક્તિનો અર્થ
૭૦૦૪	વક્તવ્ય જ્ઞાનને	વક્+જ્ઞા । વાણી દ્વારા કહી શકાય તેવા જ્ઞાનને
૭૦૦૫	ઐકાર	ઓમ્કાર, પવિત્ર એકાક્ષર, સનાતન અક્ષર-મંત્ર, પંચપરમેષ્ઠિ વાચકમંત્ર
૭૦૦૬	નિષ્પન્નતા	નિસ્+પદ્ । ફલિતતા, સિદ્ધિ-ફળ, નીપજ
૭૦૦૭	સર્વાંગ	સર્વ અંગોમાં, આખા શરીરમાં વ્યાપેલો-ફરકેલો
૭૦૦૮	અપકીર્તિભય	અપ+કૃત્+ઇન્ । અપયશનો ભય, ખોટી-ખરાબ પ્રસિદ્ધિ, અપજશની બીક
૭૦૦૯	વિનયાન્વિત	વિ+ની+અનુ+ઇળ+ક્ત । નમ્રપણું-સભ્યતા-વિનયયુક્ત
૭૦૧૦	અજ્ઞાણ્યો	અજ્ઞાત, જ્ઞાણમાં નહીં તેવો
૭૦૧૧	તોલન	તુલ્ । તુલના, સરખામણી, તોળવું-તોલવું
૭૦૧૨	ઉપાદાન કારણ	ઉપ+આ+દા+કૃ । સમવાયી કારણ; જેમાંથી કોઈપણ વસ્તુ બનાવાઈ હોય તે દ્રવ્ય; આદિ કારણ; કાર્યની ઉત્પત્તિ-સ્થિતિ-લયની સાથે સંબંધ રાખનાર કારણ
૭૦૧૩	‘સ્વચ્છંદ’	સ્વન્+છન્દસ્ । સ્વૈરવિહાર, પોતાની જ મરજી મુજબ ચાલવું તે, મનમોજ
૭૦૧૪	વર્તવામાં	વૃત્ । વર્તનમાં, આચરવામાં
✉	પત્રાંક ૪૧૭	કોને ? તા. ૨૧-૯-૧૯૯૨ થી તા. ૨૦-૧૦-૧૯૯૨ દરમ્યાન
૭૦૧૫	આશ્ચિન	આસો મહિનો, ગુજરાતી ૧૨ મો-છેલ્લો મહિનો
૭૦૧૬	હે પરમકૃપાળુ દેવ ! પરમ કરુણાળુ-દયાળુ-મયાળુ-સદ્ગુરુદેવ, રાજચંદ્ર પ્રભુને સંબોધીને	
૭૦૧૭	શ્રીમત્	શ્રીમાન, અનંત જ્ઞાન-દર્શન-સુખ-વીર્યવાન, અનંત ચતુષ્ટયવંત
૭૦૧૮	પ્રતિઉપકાર	બદલો, ઉપકારનો બદલો
૭૦૧૯	મૂળ ધર્મ	મૂલ+ધ્ । આત્મધર્મ, મુખ્ય ધર્મ, ઉપાદાનકારણ રૂપ ધર્મ
૭૦૨૦	ઉપાસના	ઉપ+આસ્ । આરાધના, સેવા, ભક્તિ

પૂ.૩૫૮	પત્રાંક ૪૧૮	કોને ?
૭૦૨૧	રવિકે	સૂર્યના
૭૦૨૨	ઉદોત	ઉદ્યોત, ઉદય
૭૦૨૩	અંજુલીકે	ખોબામાંથી
૭૦૨૪	જયો	જેવી રીતે
૭૦૨૫	છિન છિન	ક્ષણે ક્ષણે
૭૦૨૬	છીન તન	ક્ષીણ તન-શરીર
૭૦૨૭	આરેકે	કરવત ખેંચવાથી
૭૦૨૮	કાઠસૌ	લાકડું, કાષ્ઠને
૭૦૨૯	એતે	એવી જ રીતે, આમ
૭૦૩૦	પરિ	હોવા છતાં પણ, પરન્તુ
૭૦૩૧	ઠટતુ હૈ	ઉપાડે છે
૭૦૩૨	લગૌ	લાગી જાય છે, પ્રેમ કરે છે
૭૦૩૩	ફિરૈ	પાછો, ફરીથી
૭૦૩૪	લોગનિસૌ	લૌકિક પર વસ્તુઓમાં, લૌકિક
૭૦૩૫	પગ્યો	લીન, સદ્બુદ્ધિ કરે છે
૭૦૩૬	પરે	પર વસ્તુમાં (શરીરોદિ)
૭૦૩૭	જોગનિસૌ	મન-વચન-કાયાના યોગમાં
૭૦૩૮	વિષૈરસ	વિષયભોગો, વિષયરસ, વિષરસ
૭૦૩૯	નેકુ	જરા પણ
૭૦૪૦	હટતુ હૈ	હટે છે
૭૦૪૧	મૃગ	હરણ
૭૦૪૨	મત્ત	ઉન્મત્ત થઈને
૭૦૪૩	વૃષાદિત્યકી	સંક્રાન્તિના સૂર્યની, ગ્રીષ્મકાળના સૂર્યની
૭૦૪૪	તપતિ	તપતાં, તીવ્ર આતાપ થતાં
૭૦૪૫	તૃષાવંત	તરસ્યું
૭૦૪૬	મૃષાજલ	મિથ્યાજળ, મૃગજળ
૭૦૪૭	અટતુ હૈ	ભટકે છે, અટવાય છે
૭૦૪૮	માનિ માનિ	માની માનીને
૭૦૪૯	ઠાનિ ઠાનિ	ઠેકઠેકાણે
૭૦૫૦	નટતુ હૈ	નાચે છે
૭૦૫૧	આગેકો	આગળ આગળ
૭૦૫૨	ધુકત	વળી વળીને
૭૦૫૩	ધાઈ	દોડીને
૭૦૫૪	પીછે	પાછળ પાછળ
૭૦૫૫	બછરા	વાછડું, વાછરડું
૭૦૫૬	ચવાઈ	ખાતું જાય

૭૦૫૭	નૈન હીન નર	આંધળો મનુષ્ય, અંધજન (નાટક સમયસાર, બંધદાર)
૭૦૫૮	જેવરી	દોરડું
૭૦૫૯	વટતુ હૈ	વણે છે
૭૦૬૦	સુકૃત કરતૂતિ	શુભ ક્રિયા-કાર્ય
૭૦૬૧	ખટતુ હૈ	ખોઈ નાખે છે
✉	પત્રાંક ૪૧૯	કોને ? તા.૨-૧૧-૧૮૯૧ થી તા.૨૦-૧૦-૧૮૯૨ દરમિયાન
૭૦૬૨	પ્રતિબંધ	પ્રતિ+બન્ધ્ । રુકાવટ, વિદ્ન, વ્યાપ્તિ, સંપૂર્ણ સંબંધ
✉	પત્રાંક ૪૨૦	કોને ? તા.૨-૧૧-૧૮૯૧ થી તા.૨૦-૧૦-૧૮૯૨ દરમિયાન
૭૦૬૩	'ઉપદેશરહસ્ય'	શ્રી યશોવિજયજી રચિત પ્રાકૃતમાં ૨૦૩ ગાથાબદ્ધ ઉપદેશ વિષયક ગ્રંથ
૭૦૬૪	યશોવિજયજી	શ્રે. ઉપાધ્યાય મહારાજ, ધુરંધર શાસ્ત્રાભ્યાસી, અનેક સ્તવનો-ગ્રંથોના કર્તા, શ્રેષ્ઠ કવિ, ઉત્તર ગુજરાતમાં મહેસાણા-મોઢેરા વચ્ચે કનોડા ગામે જન્મ, વડોદરા પાસે ડભોઈમાં કાળધર્મ, વિ.સં.૧૬૮૩-૧૭૪૩
✉	પત્રાંક ૪૨૧	કોને ? તા.૨૧-૯-૧૮૯૧ થી તા.૨૦-૧૦-૧૮૯૨ દરમિયાન
૭૦૬૫	વ્યય	વિ+અય્ । વપરાશ, ખર્ચ; ઘસારો
૭૦૬૬	આવૃત્તિ	આ+વૃત્ । આવક, પાછું આવવું; પુસ્તકનું પ્રકાશન
૭૦૬૭	ઈચ્છા-નિરિચ્છા	ઈષ્ । ઈચ્છા-અનિચ્છા
૭૦૬૮	અફળ	ફળ ન દે, ફળ વિનાની
પૃ.૩૫૯	પત્રાંક ૪૨૨	કોને ? તા.૨૧-૧૦-૧૮૯૨ થી તા.૪-૧૧-૧૮૯૨ દરમિયાન
૭૦૬૯	દુષમ	દુ+સમ્ । દુઃખે કરીને પ્રાપ્ત થવા યોગ્ય
૭૦૭૦	પૂર્વારાધક	પૂર્વ ભવોનું આરાધકપણું
૭૦૭૧	અનારાધક માર્ગ	આરાધના ન કરાય તેવો માર્ગ
પૃ.૩૬૦		
૭૦૭૨	દુષ્કર	દુસ્+કૃ । મુશ્કેલ, કરવું મુશ્કેલ
૭૦૭૩	પ્રતીતિ	પ્રતિ+ઇ । શ્રદ્ધા, વિશ્વાસ
૭૦૭૪	શુષ્ક ક્રિયા	મુખ્યત્વે શુષ્ક ક્રિયામાં, જ્ઞાનરસથી કે ભક્તિભાવથી ભીંજાયેલી નહીં એવી સૂકી
	પ્રધાનપણામાં	રસહીન-નીરસ ક્રિયા
૭૦૭૫	ઉત્થાપવામાં	ઠડ્+સ્થા । ઉત્થાપન કરવામાં, ઉથલાવવામાં, ઉલટાવવામાં, ન માનવામાં
૭૦૭૬	સ્વમતિકલ્પના	પોતાની બુદ્ધિ-કલ્પના
૭૦૭૭	કથન માત્ર	કથ્ । કહેવા પૂરતું
૭૦૭૮	અધ્યાત્મ	અધિ+આત્મન્ । આત્મા સંબંધી; સ્વભાવ; આત્મજ્ઞાન
૭૦૭૯	કલ્પાયાથી	કલ્પના કરવામાં આવી હોવાથી
૭૦૮૦	સ્તંભભૂત	સ્તમ્ભ+ભૂ । થાંભલા રૂપ, જડ રૂપ, રુકાવટ રૂપ, ગતિહીન
૭૦૮૧	વિસાર્યા	વિ+સ્મ્ । ભૂલી ગયા, વિસ્મર્યા, વિસ્મરણ થયા, યાદ-સ્મરણ વિનાના
૭૦૮૨	બાહ્ય વિરતિ	બહિસ્+વિ+રમ્ । બાહ્ય વ્રત-ત્યાગ, બહારથી-દ્રવ્યથી ચારિત્ર, બાહ્ય ઉદાસીનતા
૭૦૮૩	ઉપવાસ	ઉપ+વસ્ । આત્માની ઉપાસના માટે પાણી સિવાય ચારે આહારનો ત્યાગ
૭૦૮૪	બાહ્ય સંજ્ઞાથી	બહિસ્+સમ્+જ્ઞા । બાહ્ય-ઉપલક્ષ્ય દૃષ્ટિ, બાહ્ય લક્ષણ-ચિહ્ન; અપરિચિત જ્ઞાન
૭૦૮૫	અણસમજણાભાવે	ગેરસમજથી

૭૦૮૬	નિદાનબુદ્ધિ	નિ+દા । નિયાણું, ધર્મક્રિયાના ફળ રૂપે ભૌતિક સુખની માગણી કરવી	
૭૦૮૭	સંસારહેતુ	સમ્+સ્ । સંસારનો હેતુ, મૂળ કારણ	
૭૦૮૮	સમૂળગી	સાવ, તદ્દન, મૂળસહિત, સપૂચી	
૭૦૮૯	પરમાર્થમૂળહેતુ વ્યવહાર	શમ, સંવેગ, નિર્વેદ, અનુકંપા, આસ્થા અથવા સદ્ગુરુ, સત્શાસ્ત્ર અને મનવચનાદિ સમિતિ તથા ગુપ્તિનો નિષેધ કર્યો નથી તેવો વ્યવહાર	
૭૦૯૦	વ્યવહાર હેતુ વ્યવહાર	જે વ્યવહારનું ફળ ચાર ગતિ થાય તે, જે વ્યવહારથી આત્માની વિભાવદશા જવા યોગ્ય ન થાય તે	
૭૦૯૧	દુરાગ્રહ	દૂસ્+આ+ગ્રહ । ખોટી જીદ-હઠ	
૭૦૯૨	સયોડો	સમૂળગો, સપૂચો (ચરોતરમાં), સંયોડો (સૌરાષ્ટ્રમાં)	
પૃ. ૩૬૧			
૭૦૯૩	શુષ્ક અધ્યાત્મી	શુષ્ । ભેદજ્ઞાન વિનાના કોરા-જૂઠા-વાચાજ્ઞાની (આત્મસિદ્ધ ગાથા ૫, ૬)	
૭૦૯૪	પ્રસંગી	પ્ર+સજ્ । સહવાસી, પરિચયી, ઓળખાણવાળા	
૭૦૯૫	દુર્લભબોધીપણું	સમ્યક્દર્શન આદિની પ્રાપ્તિની દુર્લભતા	
૭૦૯૬	નિષ્પક્ષપાતતા	પક્ષપાતરહિતતા, મધ્યસ્થતા, તટસ્થતા	
૭૦૯૭	પાતળાં પડ્યે	મોળાં પડતાં, ઓછા થતાં, મંદ થતાં	
૭૦૯૮	પ્રજ્ઞાવિશેષ	વિશિષ્ટ બુદ્ધિમત્તા	
૭૦૯૯	અંતર્ભેદ થયા વિના	દશા ફર્યા વિના, અંતર ભેદાયા વિના; અંદરના-ભીતરના ઝઘડા વિના	
૭૧૦૦	વિભાવ	વિ+ભૂ । પરવસ્તુના સંયોગે થતો વિકાર	
૭૧૦૧	યોગ બાજે	યોગ-સંયોગ મળે, વળગે, ભટકાય, ભેટો થાય	
૭૧૦૨	પરાભવ	પરા+ભૂ । હાર, પરાજય	
૭૧૦૩	પ્રવાહ	પ્ર+વહ । વહેણ	
૭૧૦૪	છેદી	છિદ્ । છેદ કરી, નાશ કરી	
✉	પત્રાંક ૪૨૩	શ્રી કુંવરજીભાઈ મગનલાલને	તા. ૧૩-૧૧-૧૯૯૨
૭૧૦૫	માર્ગના વિચાર	મોક્ષમાર્ગના વિચાર	
૭૧૦૬	વિયોગે	વિ+યુજ્ । વિરહે, જુદા પડતાં	
✉	પત્રાંક ૪૨૪	શ્રી કૃષ્ણદાસભાઈ આદિને	તા. ૧૬-૧૧-૧૯૯૨
૭૧૦૭	સમાગમ	સમ્+આ+ગમ્ । સત્સંગ	
૭૧૦૮	પુનર્જન્મ	પુનર્+જન્ । ફરી જન્મવું તે, નવો જન્મ; પૂર્વજન્મ	
૭૧૦૯	જોગનું	સંબંધનું, યોગનું, સંયોગનું	
૭૧૧૦	પત્રાંક ૪૨૫	શ્રી રેવાશંકરભાઈ જગજીવનભાઈને	તા. ૧૨-૧૨-૧૯૯૨
૭૧૧૧	કઠિનપણું	કઠણતા, સખતાઈ, કઠોરતા, કઠણાઈ, કડકાઈ	
૭૧૧૨	પ્રાસંગિક દુઃખ	પ્રસંગને લગતું, પ્રસ્તુત, સહવાસ-સીનું દુઃખ	
૭૧૧૩	ઉદ્વેગ	ઉદ્+વિજ્ । વ્યાકુળતા, ચિંતા, દુઃખ	
૭૧૧૪	અસ્પૃહાપણું	અ+સ્પૃહ । ઈચ્છારહિતતા	
૭૧૧૫	પરતંત્ર	પર+તન્ । પરાધીન, પરવશ, તાબેદાર	
૭૧૧૬	સમાન ઉદાસીનતા	પરિણામોમાં સમતા	
૭૧૧૬	મૂર્ચ્છાપાત્ર	મમતા, મોહ, મૂંઝવણ રાખવા યોગ્ય	

૭૧૧૭	શોચવું	શુચ્ચ । વિચારવું, ફિકર-ચિંતા કરવી	
૭૧૧૮	યમ	યમરાજા-યમદેવ (પૌરાણિક માન્યતા મુજબ), મરણ, કાળ; અંકુશ, નિયમન	
૭૧૧૯	પ્રત્યેક	પ્રતિ+એક । દરેક, હર કોઈ	
૭૧૨૦	યાંત્રિક વ્યાપાર	મશીનરી, સ્પેરપાર્ટસ વગેરેનો વેપાર	
✉	પત્રાંક ૪૨૬	શ્રી રેવાશંકરભાઈ જગજીવનભાઈને	તા. ૧૭-૧૨-૧૯૯૨
૭૧૨૧	મંદવાડ	માંદગી, બિમારી	
✉	પત્રાંક ૪૨૭	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૬-૧-૧૯૯૩
૭૧૨૨	વિપર્યય	વિ+પરિ+ઈ । વિરુદ્ધ, વિપરીત, ઊલટો	
૭૧૨૩	વસે છે	રહે છે, વાસ કરી રહેલ છે	
૭૧૨૪	અપરાધયોગ્ય	દૂષિત, પાપ-દોષ લાગે તેવાં	
પૃ. ૩૬૩	પત્રાંક ૪૨૮	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૫-૨-૧૯૯૩
૭૧૨૫	નિષ્કલેશ	નિસ્+ક્લિશ્ । કલેશ રહિત	
✉	પત્રાંક ૪૨૯	શ્રી રેવાશંકરભાઈ જગજીવનભાઈને	તા. ૧૨-૨-૧૯૯૩
૭૧૨૬	જેને વાંસે	જેની પાછળ, જેના પાછળ	
✉	પત્રાંક ૪૩૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૬-૨-૧૯૯૩
૭૧૨૭	પ્રવૃત્તિ ઉદયે	પ્રવૃત્તિના ઉદયમાં	
૭૧૨૮	કરુણાવસ્થા	કૃપાદશા, કરુણામયતા, કરુણાશીલતા	
૭૧૨૯	સમયમાત્રના અનવકાશે	એક સમય માત્રનું અંતર-અવકાશ-જગા રાખ્યા વિના, નિરંતર	
૭૧૩૦	અવસ્થા સમયે	દ્રવ્ય-ગુણનાં થતાં પરિણામનના સમયે	
૭૧૩૧	સ્વાત્મસ્થ	પોતાના આત્મામાં રહે-ઊભે તે, આત્મસ્થિર	
૭૧૩૨	અનવકાશપણે	અવકાશ-ખાલી જગ્યા રાખ્યા વિના	
૭૧૩૩	રુચિપણે	ઈચ્છે, ગમે, પસંદ કરે	
૭૧૩૪	તે વાટે	વટ્ । તે માર્ગે, તે સડકે, તે રસ્તે	
૭૧૩૫	લક્ષગત	લક્ષમાં-ધ્યાન પર લેવું-લીધું	
૭૧૩૬	નિઃસંશય	ચોક્કસ, શંકા વિના	
૭૧૩૭	અસંસારગત વાણી	સંસાર પ્રત્યે ન હોય-ન લઈ જાય તેવી વાણી, મોક્ષમયી વાણી	
પૃ. ૩૬૪			
૭૧૩૮	ન્યારું	જુદું	
૭૧૩૯	ભવસ્થિત્યાદિ	ભવસ્થિતિ આદિ સંસારની સ્થિતિ વગેરે	
૭૧૪૦	સંસારાર્થ	સંસાર માટે	
૭૧૪૧	અસંગપણાવાળી	ક્રિયા અનાસક્તિવાળી ક્રિયા, અનાસક્તિથી થતી ક્રિયા	
૭૧૪૨	અર્થ	ઋ । દ્રવ્ય, ગુણ અને તેના પર્યાય; જે પામે, પ્રાપ્ત કરે-પહોંચે તે અથવા જેને પમાય-પ્રાપ્ત કરાય તે	
૭૧૪૩	જ્ઞાનદશા	આત્મજ્ઞાન સહિતની દશા	
૭૧૪૪	અસંગપણું	આત્માર્થ સિવાયના સંગપ્રસંગમાં પડવું નહીં તે	
૭૧૪૫	દીક્ષા	દીક્ષ્ । ચારિત્ર્ય, આજીવન સંયમ-સામાયિક વ્રત; યજ્ઞકર્મ	
૭૧૪૬	જારી રાખી	ચાલુ રાખી	

૭૧૪૭	મમત્વભાવરહિત મમતા રાખ્યા વિના
૭૧૪૮	ક્ષેત્ર જાળવવા જગામાં પગ રાખવા, ચાતુર્માસ કે શેષકાળમાં અવરજવર રાખવા માટે
✉	પત્રાંક ૪૩૧ શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૩-૨-૧૯૯૩
૭૧૪૯	કેવળ ઉજાગર તુરીયાવસ્થા, તુર્યાવસ્થા; આત્મા પોતાના સ્વરૂપને વિષે કેવળ જાગ્રત હોય
૭૧૫૦	અવસ્થા દશા, સ્થિતિ, હાલત [ત્યારે તેને કેવળજ્ઞાન વર્તે તે અવસ્થા]
૭૧૫૧	પરમાર્થ સમ્યક્ત્વ આત્મા આત્મરૂપે પરિણમે તેવું સમ્યક્દર્શન, સમકિત
૭૧૫૨	આશય આ+શી । ઈરાદો, પ્રયોજન, ભાવ, હૃદય, આધાર
૭૧૫૩	અભિપ્રાય અભિ+પ્ર+ઇ । સંમતિ, ઉદ્દેશ, ઉલ્લેખ

પૃ. ૩૬૫

૭૧૫૪ બીજરુચિ સમ્યક્ત્વ આત્મા સાક્ષાત્ ભાસે છે એવા પુરુષ (પ.કૃ.)ને વિષે નિષ્કામ શ્રદ્ધા
 ૭૧૫૫ અબાધાએ નિરંતરતાથી, નિર્દોષપણે, બાધારહિતપણે, અવિરોધપણે, સ્મૃતિપૂર્વક
 ૭૧૫૬ માર્ગાનુસારી માર્ગ+અનુ+સ્ । મોક્ષમાર્ગને અનુસરનાર, તલાશ-ખોજ કરનાર, ખોજક, આત્મજ્ઞાની પુરુષની નિષ્કામ ભક્તિ નિર્વિઘ્ને પ્રાપ્ત થાય એવા ગુણવાળો.
 ૩૫ બોલ : ન્યાયસંપન્ન વિભવ, શિષ્ટાચાર પ્રશંસા, સમાન કુલાચારી પણ અન્ય ગોત્રી સાથે લગ્ન, પાપ કાર્યનો ડર, પ્રસિદ્ધ દેશાચાર મુજબ વર્તન, કોઈનો અવર્ણવાદ ન બોલવો, જેના ઘરમાં પેસવા-નીકળવાના અનેક રસ્તા નથી તે, સદાચારીની સોબત, માતા-પિતાનો વિનય જાળવવો, ઉપદ્રવી સ્થાન-લડાઈ, દુષ્કાળનો ત્યાગ, નિંદવા યોગ્ય કામ ન કરવું, આવક મુજબ ખર્ચ, પેદાશ પ્રમાણે પોશાક, બુદ્ધિના આઠ ગુણને સેવવા, નિત્ય ધર્મને સાંભળવો, પાચન પછી નવું ભોજન, ખરી ભૂખ લાગે ત્યારે જમવું, પછી મિષ્ટાન્ન જોઈ લાલચ ન કરવી, ધર્મ-અર્થ-કામ એ ત્રણ વર્ગને સાધવા, અતિથિ-ગરીબને અન્નપાન આપવા, નિરંતર અભિનિવેશરહિત રહેવું, ગુણીજનોનું બહુમાન, નિષિદ્ધ દેશ-કાળનો ત્યાગ, શક્તિ મુજબ કામ કરવું, મા-બાપ-સ્ત્રી-સંતાનનું પોષણ, વ્રતે-જ્ઞાને મોટા પુરુષોને પૂજવા, દીર્ઘ-દૃષ્ટિપણું રાખવું, વિશેષતઃ સ્વગુણદોષની તપાસ, કૃતજતા, લોકપ્રિય-વિનય વડે, લજજાળુ-મર્યાદાશીલ, દયાળુ, સુંદર આકૃતિવાન, પરોપકારી, અંતરંગ અરિજીત, વશીકૃત ઈન્દ્રિયગણ : ટૂંકમાં મોક્ષમાર્ગને અનુરૂપ-અનુકૂળ જીવ

૭૧૫૭	કલેશરૂપ દુઃખ-પીડા રૂપ, અવિદ્યા-અસ્મિતા-રાગ-દ્વેષ-અભિનિવેશ
✉	પત્રાંક ૪૩૨ શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૨૩-૨-૧૯૯૩
૭૧૫૮	અવકાશિત ખાલી જગા કરવા
૭૧૫૯	અનવકાશપણે ખાલી જગા રાખ્યા વિના
૭૧૬૦	આત્મારામ આત્મન્+સ્મ । આત્માના શુદ્ધ સ્વરૂપમાં રમતા, આત્મસ્વરૂપની મસ્તીમાં રહેનાર
૭૧૬૧	નિવૃત્તિક્ષેત્ર સંસારની ઉપાધિથી દૂર થઈ એકાંતવાસ સેવાય તેવું સ્થળ, આશ્રમ
૭૧૬૨	જે રૂપે જે સ્વરૂપે
✉	પત્રાંક ૪૩૩ શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨-૩-૧૯૯૩
૭૧૬૩	અવલોકનથી અવ+લોક । જોવાથી, તપાસવાથી, નિરીક્ષણ કરવાથી, સમીક્ષા કરવાથી
૭૧૬૪	પતું પોસ્ટકાર્ડ

૭૧૬૫	હૂંડાવસર્પિણી કાળ	હૂંડ = કદરૂપો, ભયંકર, બિહામણો સમય, અનેક યુગ-કલ્પ પછી આવે જેમાં ધર્મની વિશેષ હાનિ થઈ અનેક પ્રકારના મિથ્યા ધર્મો પ્રચાર પામે.
૭૧૬૬	પૂર્વના	પહેલાંના, અગાઉના
૭૧૬૭	સુલભ	સહેલાઈથી મળે તેવો
૭૧૬૮	ધન્ય	ધન+યત્ । ભાગ્યશાળી; ધનવાન; વખાણવા-શાબાશી આપવા યોગ્ય; સુખી
૭૧૬૯	સત્ય કરવાને અર્થે	સાચી પડે તે માટે, સાબિત થાય માટે
૭૧૭૦	આત્મસ્વરૂપ	આત્મસ્વરૂપને પ્રાપ્ત-પામેલા, આત્મારૂપ, આત્મા થઈને બેઠેલા (લિ.)
૫૮૩૬	પત્રાંક ૪૩૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને
૭૧૭૧	અત્યંત ભક્તિ	લિખિતંગ
✉	પત્રાંક ૪૩૫	કોને ?
૭૧૭૨	‘મણિરત્નમાળા’	શ્રી શંકરાચાર્યજી રચિત ૩૨ સંસ્કૃત શ્લોકની પ્રશ્નોત્તર રૂપે માળા, શ્રી નરમણિભાઈ રચિત સમશ્લોકી ગુજરાતી પદ્યાનુવાદ
૭૧૭૩	‘યોગકલ્પદ્રુમ’	અજ્ઞાત કર્તાની સંસ્કૃતમાં ૪૧૫ શ્લોકબદ્ધ રચના, પાટણ જૈન ભંડારમાં છે
૭૧૭૪	આ જોડે	આ સાથે, આની સાથે
૭૧૭૫	વેદવું	વિદ્ । જાણવું, ભોગવવું, અનુભવવું
✉	પત્રાંક ૪૩૬	કોને ?
૭૧૭૬	સમતા	આત્માનું લક્ષણ. અસંખ્યાત પ્રદેશાત્મકપણું, ચૈતન્યપણું, અરૂપીપણું આદિ સમસ્ત સ્વભાવ ક્યારેય ઓછાવત્તા થતા એવું સમપણું-સમતા
૭૧૭૭	રમતા	રમ્યતા, રમણીયતા, પ્રગટ સ્ફૂર્તિ
૭૧૭૮	ઊરધતા	પ્રથમ પોતે છે તો બીજું કંઈ જાણી શકાય એવો પ્રગટ ઊર્ધ્વતાધર્મ
૭૧૭૯	જ્ઞાયકતા	જે લક્ષણે જડ અને જીવ જુદા પડે અને અત્યંત અનુભવનું કારણ તે જ્ઞાયકતા
૭૧૮૦	સુખભાસ	શબ્દાદિ ૫ વિષય સંબંધી અથવા સમાધિ આદિ જોગ સ્થિતિમાં ભાસતું સુખ
૭૧૮૧	વેદકતા	મોળું-મીઠું-ઠંડું-ગરમ એવું સ્પષ્ટ વેદન જ્ઞાન, અનુભવજ્ઞાન થાય છે તે
૭૧૮૨	ચૈતન્યતા	અનંત મણિ-ચંદ્ર-સૂર્યની કાન્તિ જેના પ્રકાશ વિના જણાવા યોગ્ય નથી તે
૭૧૮૩	એ સબ	તે બધા
૭૧૮૪	જીવ વિલાસ	જીવના ખેલ
૭૧૮૫	યથાસ્થિત	પૂર્વવત્, અસલ મુજબ, જે સ્થિતિમાં હતું તે પ્રમાણે
૭૧૮૬	અપેક્ષાનો ત્યાગ	અપ+ઈક્ષ્ । ઈચ્છા-આકાંક્ષા-અગત્યનો ત્યાગ
૭૧૮૭	નમસ્કાર	નમસ્+કૃ । નમન, વંદન, અભિવાદન
૭૧૮૮	આત્મારૂપ પુરુષ	પરમાત્મા
૭૧૮૯	માર્ગબોધ	માર્ગનો બોધ, ઉપદેશબોધ અને સિદ્ધાંતબોધ
૭૧૯૦	ભિન્ન ભિન્ન પ્રકારે	જુદી જુદી રીતે
૭૧૯૧	પરિશ્રમ	પરિ+શ્રમ્ । થાક, તકલીફ
૭૧૯૨	ઉદ્દેશ	ઉદ્+દિશ્ । તત્ત્વને જાણવાની ઈચ્છા-જિજ્ઞાસા-હેતુ, નિશ્ચય, અભિપ્રાય, પ્રયોજન, વ્યાખ્યાન, સંકેત, નિર્દેશ, ખોજ, સંક્ષિપ્ત વક્તવ્ય, વર્ણન, દૃષ્ટાંત
✉	પત્રાંક ૪૩૭	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને
૭૧૯૩	વાચા સહિત	વચ્ । વાણી-બોલી સહિત

૭૧૯૪	પ્રાયે	પ્રાયસ્ । ઘણું કરીને, મોટે ભાગે, બધી રીતે, બહુધા
૭૧૯૫	વર્તમાન સુધી	હજુ સુધી
૭૧૯૬	અનંત કોટી	અનંત કરોડ, અનંત કોટિની સંખ્યા, બેશુમાર
૭૧૯૭	જીવસમુદાયની	જીવસૃષ્ટિ, જનસમુદાય
૭૧૯૮	ભ્રાંતિ	ભ્રમ્ । ભ્રમ, ખોટો ખ્યાલ, ખોટું જ્ઞાન
૭૧૯૯	અનાદિ સંયોગે	આદિ રહિત, પહેલેથી સાથે
પૃ.૩૬૭		
૭૨૦૦	એકત્ર અભિપ્રાય	એકંદર મત, સંયુક્ત મત
૭૨૦૧	પરિણામ પામ્યું નથી	રૂપાંતર પામ્યું નથી, ફળ-પરિપકવતા આવ્યાં નથી
૭૨૦૨	અસત્સંગની વાસના	અસત્સંગની કામના
૭૨૦૩	નિજેચ્છાપણું	સ્વેચ્છાપણું, સ્વચ્છંદ
૭૨૦૪	અસત્દર્શનને વિષે	અસત્-ખોટાં દર્શનને વિષે
૭૨૦૫	સંયોગિક	સંયોગથી જન્મતો
૭૨૦૬	દેહસ્થિતિરૂપ	દેહ છે ત્યાં સુધી દેહ રૂપે, દેહનાં અસ્તિત્વરૂપે
૭૨૦૭	અણુ	અણ્+અન્ । અતિ સૂક્ષ્મ; લેશ; વિષ્ણુ-શિવનું નામ
૭૨૦૮	સાકાર	આકારવાળું, મૂર્તરૂપવાળું
૭૨૦૯	પ્રકાશરૂપ	અજવાળા રૂપ
૭૨૧૦	કર્તા	કરનાર, રચયિતા
૭૨૧૧	જડ	ચૈતન્ય વિનાનો, અક્રિય, સ્થાવર (હાલે ચાલે નહિ તેવો)
૭૨૧૨	કૃત્રિમ	કૃ+કૃત્ર+મપ્ । બનાવટી, અકુદરતી, નકલી, કલ્પિત
૭૨૧૩	એકાંત યથાર્થપદે	એકપક્ષીય અને ભૂલભરેલા-અયથાર્થ દરજજે
૭૨૧૪	મુક્ત થવો ઘટતો નથી	મુક્ત થતો નથી
૭૨૧૫	અનાહારી આત્મા	આત્મા ખાતો-પીતો નથી, આહાર ન લેનાર આત્મા, અણાહારી જીવ
૭૨૧૬	વાણીધર્મે	વચન-ભાષાથી
૭૨૧૭	ચૈતન્યધન જીવ	ચૈતન તત્ત્વથી પૂર્ણ પરમાત્મ તત્ત્વ
૭૨૧૮	અવકતવ્ય	કહી શકાય નહીં તેવો
૭૨૧૯	દોહા	એક છંદ, દોહરા, ૧૩+૧૧ માત્રાના બે અર્ધવાળો અર્ધસમ માત્રામેળ છંદ થોડામાં ઘણું કહેવાની ક્ષમતાવાળો અગત્યનો લોકપ્રિય કાવ્યપ્રકાર
૭૨૨૦	અત્યંત પરમાર્થના	અભ્યાસે હદ બહારના પરમ તત્ત્વના અભ્યાસથી, ઉત્તમ પુરુષાર્થથી
૭૨૨૧	વ્યાખ્યા	વિ+આ+ઠ્ઠ્યા । પૂરતું અને આવશ્યક વર્ણન, સ્પષ્ટ અર્થ
૭૨૨૨	સ્ફુટ	સ્ફુટ્ । સ્પષ્ટ, ઉઘાડું, વિકસિત
પૃ.૩૬૮	પત્રાંક ૪૩૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને
૭૨૨૩	પ્રગટ	પ્ર+કટ્ । જાહેર, પ્રકટ
૭૨૨૪	લક્ષણે	લક્ષ્ । ગુણે, બીજી વસ્તુથી જુદા પાડનાર ખાસ ધર્મે
૭૨૨૫	યુક્ત	યુજ્ । યોગ્ય, ઘટે
૭૨૨૬	રમણીયપણું	રમ્ । મનોહરપણું
૭૨૨૭	સમેત	સમ્+આ+ઇ । સહિત, યુક્ત, સંયુક્ત, અન્વિત, સુદ્ધાં, એકત્રિત, સંઘર્ષિત

તા. ૧૯-૩-૧૯૯૩

૭૨૨૮	વિદ્યમાનપણા વિના હાજરી-હયાતી-અસ્તિત્વ વિના		
૭૨૨૯	અંગીકાર	સ્વીકાર	
૭૨૩૦	જેનેથી	જેનાથી	
૭૨૩૧	ટાઢે ઠરું છું	સ્થા, સ્તમ્ભ । ઠંડી બહુ લાગે છે, ઠંડી વાય છે	
પૃ. ૩૬૯			
૭૨૩૨	પ્રકાશમાન	પ્ર+કાશ । પ્રકાશતું	
૭૨૩૩	વાળતાં	વાલ્ । પાછો ફેરવતાં, છાવરતાં-ઢાંકતાં	
✉	પત્રાંક ૪૩૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૩-૩-૧૮૯૩
૭૨૩૪	ભીડો	સખત ભીંસ, સકંજો, ફસામણી	
૭૨૩૫	બાજુ	દિશા, પક્ષ, અંત, તરફ	
૭૨૩૬	પ્રબંધ	પ્ર+બન્ધ । ગોઠવણ, વ્યવસ્થા, આયોજન	
✉	પત્રાંક ૪૪૦	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈને	તા. ૨૬-૩-૧૮૯૩
૭૨૩૭	ગઈ સાલ	ગયા વરસે, ગત વર્ષે	
✉	પત્રાંક ૪૪૧	શ્રી મનસુખભાઈ દેવશીભાઈને	તા. ૨૬-૩-૧૮૯૩
૭૨૩૮	શ્રાવકો	જૈનો, જૈન વાણિયાઓ-ગૃહસ્થો; (બોધ) સાંભળનારા	
પૃ. ૩૭૦	પત્રાંક ૪૪૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨-૪-૧૮૯૩
૭૨૩૯	સોહલી	સહેલી, સુલભ, સોહતી-શોભતી-સોહામણી, સુખદાયક	
૭૨૪૦	દોહલી	દોહ્યલી, દુર્લભ, મેળવવી મુશ્કેલ, કઠણ, દુષ્કર	
૭૨૪૧	ચૌદમા જિનતણી	આ અવસર્પિણી કાળના ૧૪મા તીર્થંકર શ્રી અનંતનાથ સ્વામીની	
૭૨૪૨	ચરણસેવા	શરણે જઈ સેવા કરવી	
૭૨૪૩	બાજીગરા	ખેલાડી, મદારી, યુક્તિથી રમાડી જાણનાર	
૭૨૪૪	સેવના	સેવ્ । સેવા કરવી, સેવવું	
✉	પત્રાંક ૪૪૩	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૯-૪-૧૮૯૩
૭૨૪૫	સુખે	સુખ્ । સુખપૂર્વક, આનંદથી, પ્રસન્નતા સાથે	
✉	પત્રાંક ૪૪૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૬-૪-૧૮૯૩
૭૨૪૬	જળ	જલ્ । પાણી	
૭૨૪૭	ઉષ્ણપણા	ઊષ્ । ગરમી, ઊનું, ઉષ્મા; ઉષ્ણતા	
૭૨૪૮	ભજતું	ભજ્ । સેવતું, ધારણ કરવું	
૭૨૪૯	શીતળ	શીત+લ્ । ઠંડું, ઠંડક, શિયાળો	
✉	પત્રાંક ૪૪૫	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદને	તા. ૧૬-૪-૧૮૯૩
૭૨૫૦	મુઠ	મુનિ	
૭૨૫૧	ચાતુર્માસ અર્થે	ચોમાસું કરવા માટે; એક જગ્યાએ ૪ માસ રહેવા	
૭૨૫૨	દશા	સ્થિતિ, હાલત	
૭૨૫૩	આત્મસ્થિત	આત્મામાં જ જેની સ્થિતિ છે એવા પરમકૃપાળુદેવ પોતે	
✉	પત્રાંક ૪૪૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૯-૫-૧૮૯૩
૭૨૫૪	પ્રદેશે પ્રદેશથી	એક એક આત્મપ્રદેશથી, પ્રત્યેક આત્મપ્રદેશને	

૭૨૫૫	આકર્ષક	ખેંચે તેવા, રાગ-દ્વેષ કરાવે તેવા (રાગ-દ્વેષ એ આકર્ષણ વ્યા.સાર ૨-૧૬)	
૭૨૫૬	અવકાશ લેવાની	કુરસદ-તક-ખાલી જગા લેવાની	
૭૨૫૭	કેવળ	કે+વલ્ । સાફ, સ્પષ્ટ; માત્ર, ફક્ત	
૭૨૫૮	જ્ઞાનવાર્તા	જ્ઞાન પમાય તેવી વાત, જ્ઞાન પામવાની વાત	
૭૨૫૯	નકાર	નત્રો, ના, નિષેધ, નકારાત્મક	
પૃ. ૩૭૧			
૭૨૬૦	અનન્ય	એકાત્મક, અભિન્ન, પોતે (આત્મા)	
૭૨૬૧	અનુભવવાર્તા	અનુભવની વાત, કથન, બીના, હકીકત, વર્તના	
૭૨૬૨	ઉપદ્રવ	ઉપ+દ્ર । દુઃખ, ત્રાસ, ઉપાધિ, પજવણી, ઉત્પાત, બખેડો, ઉપસર્ગ	
૭૨૬૩	પ્રેમભક્તિએ નમસ્કાર	પ્રેમ અને ભક્તિથી નમસ્કાર	
	પત્રાંક ૪૪૭	શ્રી રૈવાશંકરભાઈ જગજીવનભાઈને	તા. ૯-૫-૧૯૯૩
૭૨૬૪	સમતા ઘટે છે	સમતા રાખવી ઘટે છે-જોઈએ	
૭૨૬૫	વિમાસણ	વિ+મૃશ્ । પરતાવ, વિચાર, વિચારવિમર્શ	
૭૨૬૬	ઉજાગર રહેવું	ઉદ્+જાગ્ । ઉજજવળ રહેવું, ઉત્કૃષ્ટતઃ જાગ્રત રહેવું	
	પત્રાંક ૪૪૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૦-૫-૧૯૯૩
૭૨૬૭	ગૌતમાદિ મુનિજન	ગૌતમ સ્વામી વગેરે મુનિવર્ગ-મુનિઓ	
૭૨૬૮	માહણ	૧૮ પાપસ્થાનકથી નિવૃત્ત, ૮ પ્રવચનમાતા રૂપ સદ્વર્તનથી યુક્ત, સમ્યક્જ્ઞાનને પ્રાપ્ત, અક્રોધી, અભિમાનરહિત સાધુ. સર્વ પ્રાણીઓને મન-વચન-કાયાથી ૯ કોટિએ નહિ હણનાર મુનિ, 'મા હણો', 'મા હણો' શબ્દના કરનાર	
૭૨૬૯	શ્રમણ	મુનિ, પાપદોષથી રહિત સાધુ, ૧૨ પ્રકારે તપ કરનાર	
૭૨૭૦	ભિક્ષુ	નિર્દોષ ભિક્ષા ગ્રહણ કરે તે મુનિ, ઉપસર્ગો સમભાવે સહનાર સાધુ	
૭૨૭૧	કિમ્ ।	શું	
૭૨૭૨	નિર્ગ્રંથ	બાહ્ય-અભ્યંતર પરિગ્રહરહિત, આત્મસ્વરૂપને યથાર્થપણે ઓળખનાર નિઃસ્પૃહી જેન મુનિ, દ્રવ્ય-ભાવથી એકાકી, જેને બન્ને નયનું યથાર્થ જ્ઞાન સપ્રમાણ વર્તે છે	
૭૨૭૩	શો	કોદૃશ્ । શું, ક્યો	
૭૨૭૪	આત્મવાદ પ્રાપ્ત	આત્માને જાણનાર, આત્મસ્વરૂપને યથાર્થપણે ઓળખનાર, શ્રી સૂચ.સૂત્ર ૧-૧૬-૫	
૭૨૭૫	શીલાંગાચાર્ય	૯ મી સદીમાં શ્રી શીલાંગાચાર્ય, શ્રી આચારાંગ-સૂચગડાંગ સૂત્રના સંસ્કૃત ટીકાકાર	
પૃ. ૩૭૨	પત્રાંક ૪૪૯	શ્રી કૃષ્ણદાસભાઈને	તા. ૨૬-૫-૧૯૯૩
૭૨૭૬	શુદ્ધ ચિત્ત	શુદ્ધ મન	
૭૨૭૭	પરમ સાધન	શ્રેષ્ઠ સાધન	
૭૨૭૮	ઊના પાણીને વિષે	ગરમ પાણી માટે	
૭૨૭૯	વખત	સમય, કાળ; જોગ-લાગ-તક; ઋતુ-મોસમ	
૭૨૮૦	અત્ર વખત	અહીં-આ સ્થળે સમય	
૭૨૮૧	મટાડવા ઘટે છે	મૂઠ્ઠા । ટાળવાં, દૂર કરવાં, મિટાવવાં	
૭૨૮૨	મળ	મલ્ । મેલ, કચરો; મલિનતા; કષાય, રાગ-દ્વેષ	
૭૨૮૩	વિક્ષેપ	વિ+ક્ષિપ્ । અડચણ, મૂંઝવણ, અસ્થિરતા, મન બીજે ખેંચાય તે	
૭૨૮૪	અજ્ઞાન	અ+જ્ઞા । અવિદ્યા, માયા, પોતાને પોતાનું ભાન ન હોવું	
૭૨૮૫	સંતતિ	સમ્+તન્ । સંતાન, વંશ, કુળ; ફેલાવો, પ્રસાર; ઢગલો; અવિચ્છિન્નતા, પ્રવાહ	

૭૨૮૬	ચેષ્ટા	ચેષ્ટ । હાવભાવ, મન-વચન-કાયાના જોગ; પ્રયત્ન, આચરણ
૭૨૮૭	નીરખવા	નિર્+ઈક્ષ । બરાબર જોવા, નિરીક્ષણ કરવા
૭૨૮૮	સાવધાનપણું	સહ+અવ+ધા । સાવચેતી, જાગૃતતા, સાવધાની
૭૨૮૯	સહજાકાર	સહજસ્વરૂપે, સાથે જાય છે તે રૂપે, આત્માકાર
૭૨૯૦	પ્રવૃત્તિ	વ્યવસાય જીવન કે સાંસારિક વ્યવહાર
૭૨૯૧	નિઃસત્ત્વ	નિસ્+સત્ત્વ । સત્ત્વહીન, બળ-તાકાત વિનાનું, રસ નીકળતાં ક્રૂયા રૂપે રહેલું
૭૨૯૨	આત્મઘાતી	આત્મન્+હન્ । આત્મહત્યારા, પોતાને હણનારા, નાસ્તિક, ધર્મવિરોધી
૭૨૯૩	મહતાદિ	મહત્ । મહાનતા, મોટાઈ વગેરે
પૃ. ૩૭૩		
૭૨૯૪	નિરાશતા	નિર્+આ+અશ્ । નિરાશા, આશા રહિતતા
૭૨૯૫	વિરક્તપણું	વિરાગતા, અનુરાગ-સ્પૃહા રહિતતા, રાગવિહીનતા, વૈરાગ્ય
૭૨૯૬	સુંદરદાસ	રામાનંદ સંપ્રદાયમાં દાદુ મહાત્માના વેદાંતી શિષ્ય, વિ.સં. ૧૭૭૦માં રચિત અનેક છંદો-પદોવાળો ગ્રંથ તે 'સુંદરવિલાસ', બીજા અનેક ગ્રંથના કર્તા, પરણીને જતાં રસ્તામાં દાદુ સદ્ગુરુનો સમાગમ અને ત્યારે જ સંસારત્યાગ કરનારા !
૭૨૯૭	પ્રીતમ	ગુજરાતમાં ચારુતર ભૂમિના સંત, કવિ, ૧૬૦૦ જેટલાં પદોના રચયિતા, વિ.સં. ૧૭૭૪માં સૌરાષ્ટ્રમાં ચુડા-રાણપુરમાં જન્મ, વિ.સં. ૧૮૫૪માં અગાસથી ૧ કિ.મી. દૂર સંદેસરમાં સમાધિ, આજે પ્રીતમસ્વામીનું મંદિર છે.
૭૨૯૮	ન્યૂન	ઓછો
૭૨૯૯	બીજે દ્વારે	બીજે બારણે
૭૩૦૦	જેવું છે તેવું	જેમ છે તેમજ
૭૩૦૧	સ્વાસ્થ્ય	સ્વસ્થતા, સ્થિરતા, સમાધિ
	પત્રાંક ૪૫૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૩૦-૫-૧૯૯૩
૭૩૦૨	દયારામ	ગુજરાતમાં ચાંદોદમાં ઈ.સ. ૧૭૭૭, વિ.સં. ૧૮૩૩ માં નાગર કુટુંબમાં 'દયાશંકર'નો જન્મ, 'ગરબી'થી વખણાયેલા અને પ્રેમભક્તિ પર ઝોક મૂકનારા કવિ દયારામભાઈ પંડ્યા. હિંદુસ્તાનનાં એકેક તીર્થની પગે ચાલીને મુસાફરી કરતા, ૫ ભાષા જાણતા. ઈ.સ. ૧૮૫૨-૫૩માં ડભોઈમાં અવસાન
૭૩૦૩	લોકકથન	લોકો કહે છે
૭૩૦૪	ગુણઠાણો	ગુણસ્થાને
પૃ. ૩૭૪		
૭૩૦૫	પ્રતિબંધક	પ્રતિબંધ કરનારા
૭૩૦૬	ઐશ્વર્ય	ઈશ્ । ઈશ્વરપણું, સર્વોપરીતા, વિભૂતિ, અણિમા વગેરે ૮ મહાસિદ્ધિ, મોટાઈ ૬ ધર્મ — ઐશ્વર્ય, વીર્ય, યશ, શ્રી, જ્ઞાન અને વૈરાગ્ય
પૃ. ૩૭૫	પત્રાંક ૪૫૧	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૨૨-૬-૧૯૯૩
૭૩૦૭	ઉપકારક સંભાળ	સહાય થાય તેવી સંભાળ, કાળજી, ઉપયોગી તપાસ, દરકાર, જતન
૭૩૦૮	અવ્યવસ્થાને લીધે	અસ્તવ્યસ્તતા-અક્રમબદ્ધતાને લીધે, આયોજનના અભાવે
૭૩૦૯	અશક્ત	અ+શક્ । અસમર્થ, અયોગ્ય

✉	પત્રાંક ૪૫૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૬-૬-૧૯૯૩
૭૩૧૦	લિ૦	લિખિતંગ	
૭૩૧૧	પ્ર૦	પ્રણામ	
✉	પત્રાંક ૪૫૩	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨-૭-૧૯૯૩
૭૩૧૨	પરમ બંધવ	બન્ધુ । પરમ મિત્ર, બંધુ, ભાઈ, ધર્મબંધુ, આત્મબંધુ, સંબંધી	
૭૩૧૩	ઉપયોગ	જરૂરિયાત	
૭૩૧૪	પ્રયોગે	પ્ર+યુજ્ । પ્રયોજેલા, અખતરા વડે	
૭૩૧૫	અનાર્યપણાયોગ્ય	અનાર્ય કહી શકાય તેવાં	
૭૩૧૬	આત્મપ્રત્યય યોગ્ય	આત્મસાક્ષાત્કારને-આત્મવિશ્વાસને યોગ્ય	
૭૩૧૭	વીસરવું	વિ+સ્મર્ । ભૂલી જવું	
૭૩૧૮	અવીસરવું	ન ભૂલી જવું, ન ભૂલવું, અવિસ્મરણ રાખવું	
૭૩૧૯	અવિચ્છિન્ન ધારા	અ+વિ+છિદ્ । અસ્ખલિત-અખંડિત ધારા, સતત ધારા, ધાર	
૭૩૨૦	પ્રસ્વેદ	પ્ર+સ્વિદ્ । ઘણો પસીનો, પરસેવો	
૭૩૨૧	કષ્ટરૂપ	કષ્ । દુઃખરૂપ, ખરાબ, અશુભ, સંતાપકારી, પીડાદાયી	
૭૩૨૨	બાહ્યાભ્યંતર નિર્ગ્રથતા	બહારના અને અંદરના પરિગ્રહરહિત મુનિની દશા, સાધુપણું	
૭૩૨૩	અલ્પકાળ	થોડા સમય	
૭૩૨૪	મૂર્ખની પેઠે	મુહ । બુદ્ધિહીન, બાળક, બેભાન, મૂઠ, જડની જેમ	
પૃ. ૩૭૬			
૭૩૨૫	દાસ	દાસ્ । સેવક; દાનપાત્ર; ભૃત્ય, નોકર, ગુલામ	
૭૩૨૬	ચરણપ્રત્યયી નમસ્કાર	સાષ્ટાંગ નમસ્કાર, પગમાં પડું છું, પાયલાગણ	
૭૩૨૭	દાસાનુદાસ	દાસ્+અનુ+દાસ્ । સેવકના સેવક, અત્યંત નમ્ર, દાસના યે દાસ	
✉	પત્રાંક ૪૫૪	શ્રી અંબાલાલભાઈ આદિ મુમુક્ષુઓને	તા. ૩-૭-૧૯૯૩
૭૩૨૮	સ્પષ્ટ પ્રીતિથી	ખુલ્લા પ્રેમથી-દિલથી, છૂટથી	
૭૩૨૯	કેડનો ભંગ	કેડ ભાંગી, કમર તૂટી, કરોડરજજુ ભાંગી ગઈ	
૭૩૩૦	સજીવન શરીર	અજીવનપણે જીવતું શરીર જડ લાગે	
૭૩૩૧	પૃથ્વીનો વિકાર	પૃથ્વીનો રોગ, રૂપાંતર, ફેરફાર	
૭૩૩૨	સ્થાયી	સ્થા । સ્થિર	
૭૩૩૩	સ્મરણજોગ	યાદ રાખવા જેવી	
૭૩૩૪	વિલય	વિ+લી । નાશ; લય	
૭૩૩૫	એક શરણાગતપણે	એકને શરણે આવીને, શરણાગતની જેમ, શરણાગત તરીકે	
પૃ. ૩૭૭			
૭૩૩૬	પત્રાંક ૪૫૫	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૧-૭-૧૯૯૩
૭૩૩૬	સત્સંગના કામીજન	સત્સંગના ઈચ્છુક	
૭૩૩૭	વિષમ	પ્રતિકૂળ, મુશ્કેલ, દારુણ	
✉	પત્રાંક ૪૫૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૨-૭-૧૯૯૩
૭૩૩૮	આશાની સમાધિ	આશાનું મરણ-કબર	
૭૩૩૯	અકથ્ય	અ+કથ્ । કહી ન શકાય તેવી	
૭૩૪૦	સંજ્ઞા	સમ્+જ્ઞા । ઈચ્છા, લાગણી ૪ પ્રકારે, આહાર-ભય-મૈથુન-પરિગ્રહ; મતિજ્ઞાન	

✉	પત્રાંક ૪૫૭	કોને ?	તા. ૧૯-૭-૧૯૯૩
૭૩૪૧	દીનતા ભજવી	દી । ગરીબડાપણું રાખવું, લાચારી કરવી, રાંકડા થવું, સંતૃપ્ત થવું	
૭૩૪૨	વિશેષતા દાખવવી	વિ+શિષ્+દૃશ્ । અસાધારણતા-ઉત્કૃષ્ટતા-અધિકતા-વિશિષ્ટતા દેખાડવી	
✉	પત્રાંક ૪૫૮	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને	તા. ૨૫-૭-૧૯૯૩
૭૩૪૩	વખત વિચાર	સમયનો વિચાર; મોસમનો વિચાર	
✉	પત્રાંક ૪૫૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૩-૮-૧૯૯૩
૭૩૪૪	સર્પ	સાપ, નાગ, એરુ, ભુજંગ, પેટે ચાલતું પંચેન્દ્રિય પ્રાણી, ભુજપરિસર્પ	
૭૩૪૫	ભાવપ્રતિબંધ	ભાવથી બંધન	
પૃ. ૩૭૮			
૭૩૪૬	અનુબંધ	સંબંધ; શાસ્ત્રમાં વિષય, પ્રયોજન, અધિકારી અને સંબંધ એ ૪નો સમૂહ	
૭૩૪૭	અનંતાનુબંધી ચતુષ્ક	અનંતાનુબંધીની ચોકડી; ચારિત્ર્યમોહનીય કર્મનો પ્રકાર, ૪ પ્રકારે અનંતાનુબંધી કષાય-અનંતાનુબંધી ક્રોધ, અનંતાનુબંધી માન, અનંતાનુબંધી માયા અને અનંતાનુબંધી લોભ	
૭૩૪૮	કાયર	કાતર । નાહિંમત	
૭૩૪૯	નીરસપણું	રસ વગરનું, વિરસતા	
૭૩૫૦	પરમાર્થજ્ઞાને	નિશ્ચયજ્ઞાને, આત્મજ્ઞાને	
૭૩૫૧	માહાત્મ્ય	મહાત્મન્ । અગત્ય, મહિમા, મહત્વ, ગૌરવ	
૭૩૫૨	વ્યવચ્છેદક જ્ઞાન	જુદું-ભેદ પાડતું જ્ઞાન, ભેદજ્ઞાન	
૭૩૫૩	વડનાં બીજ	વડલાનાં વૃક્ષનાં બીજ, વડવાઈવાળા ઝાડનાં બીજ	
૭૩૫૪	પરમાર્થ-વડ	પરમાર્થરૂપી વડનું ઝાડ, વટવૃક્ષ	
૭૩૫૫	નિરાદર	નિર્+આ+દૃ । અનાદર, અપમાન, અસત્કાર, અનુત્સુક, અપ્રયત્ન	
૭૩૫૬	અસત્ ગુર્વાદિક	અસદ્ગુરુ આદિ-વગેરે	
૭૩૫૭	આશાતના	આ+શાતય્ । અપમાન, અવગણના, અવિનય; વિનાશ; નાનું કરવું	
૭૩૫૮	પરિચ્છેદ	પરિ+છિદ્ । સીમિત; વિભાજિત, ટુકડેટુકડા થવા, ખોટી છે તેમ નિશ્ચય	
૭૩૫૯	આકાર	આ+કૃ । ઘાટ, આકાર	
૭૩૬૦	ઉપેક્ષક	ઉપ+ઈક્ષ્ । ઉપેક્ષા, અવગણના કરનાર	
✉	પત્રાંક ૪૬૦	શ્રી કુંવરજીભાઈ તથા ઉગરીબહેનને	તા. ૭-૮-૧૯૯૩
૭૩૬૧	દેહનો ધર્મ	શરીરનું લક્ષણ	
૭૩૬૨	અહિયાસવા યોગ્ય દે	અધિ+આસ્ । અધિ+સહ્ । સહન કરવા યોગ્ય, સહી લેવા યોગ્ય	
૭૩૬૩	રૂડા જીવો	રૂપ+જીવ્ । ઉત્તમ જીવો	
૭૩૬૪	કઠણ	કઠિન । અઘરો, મુશ્કેલ	
૭૩૬૫	તથાપિ	તથા+અપિ । તો પણ	
૭૩૬૬	અછેદ	અ+છિદ્ । છેદી ન શકાય તેવો	
૭૩૬૭	અભેદ	અ+ભિદ્ । ભેદી ન શકાય તેવો	
૭૩૬૮	જરા	જૃ । વૃદ્ધાવસ્થા, વાર્ધક્ય, ઘડપણ; નિર્બળતા; પાચનશક્તિ	
૭૩૬૯	ઉપસર્ગ	ઉપ+સૃજ્ । સંકટ, આફત, દેવકૃત, મનુષ્યકૃત અને તિર્યચકૃત પણ હોય	
૭૩૭૦	પરિષહ	પરિ+સહ્ । મુનિને ટાઢ-તડકો-ભૂખ-તરસ, ૨૨ પ્રકારે સહન કરવાનું આવે તે	

પૃ. ૩૭૯

૭૩૭૧

મહાવ્યાધિ મહારોગ, મોટી બિમારી

૭૩૭૨

અપારિણામિક મમતા પરિણામે મમતા નથી તેવી સમતા

૭૩૭૩

દેહની પ્રિયતાર્થે દેહ પરના પ્રેમને લીધે, શરીરને ગમે માટે

૭૩૭૪

નિઃખેદપણાને ખેદરહિતતાને, શોક રહિતતાને

પત્રાંક ૪૬૧

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

તા. ૧૫-૮-૧૯૯૩

૭૩૭૫

દંગો

દંગલ, તોફાન, હુલ્લડ

૭૩૭૬

કુશળક્ષેમ

કુશ્+કલન્+ક્ષિ+મન્ । આબાદ અને તંદુરસ્ત, સુખી અને આરોગ્યવાન

૭૩૭૭

કાઠિયાવાડ

ગુજરાત પાસેનો પ્રદેશ સૌરાષ્ટ્ર; બ્રિટીશ સલ્તનતના સમયે એટલે કે ભારતની આઝાદી પહેલાંનું નામ, મધ્ય સૌરાષ્ટ્ર (દક્ષિણ સૌરાષ્ટ્ર તે સોરઠ-જૂનાગઢ)

કાઠિયાવાડ : રાજકોટ, મોરબી, વાંકાનેર, વવાણિયા, ગોંડલ, વીરપુર

ગોહિલવાડ : ભાવનગર, બોટાદ, ગઢડા, પાલિતાણા, સોનગઢ

ઝાલાવાડ : વઢવાણ, સુરેન્દ્રનગર, લીંબડી, સાયલા, ધ્રાંગધ્રા, હળવદ

હાલાર : જામનગર, ધ્રોળ, જોડિયા, કાલાવડ, ઓખા, દ્વારકા

સોરઠ : જૂનાગઢ, ચોરવાડ, માંગરોળ, સોમનાથ, વેરાવળ

૭૩૭૮

અવકાશ

કુરસદ-નિરાંત-નિવૃત્તિ

૭૩૭૯

નિવૃત્તિવાસ

નિ+વૃત્+વસ્ । નિવૃત્તિ લઈને રહેવાનો, નિવૃત્તિ ક્ષેત્રમાં જઈને રહેવાનો

૭૩૮૦

પ્રત્યયી

પ્રતિ+ઈ । પ્રત્યે, સામે, હેતુ, તરફી-ફ; વિશ્વાસ, ભરોસો, પ્રતીતિ

૭૩૮૧

વીર્ય

વિ+ઈર્ । બળ, ઉત્સાહ, શક્તિ

૭૩૮૨

અપ્રધાનપણું

અ+પ્ર+ધા । ગૌણપણું

પૃ. ૩૮૦

૭૩૮૩

વેદક

વિદ્ । જાણનાર

૭૩૮૪

ઝાળ

જ્વાલ્ । જવાળા, તેની આંચ

પત્રાંક ૪૬૨

શ્રી મનસુખભાઈ દેવશીભાઈને

તા. ૧૬-૮-૧૯૯૩

૭૩૮૫

જવાહિરી

ઝવેરી

૭૩૮૬

સોપારી

શૂર્પારક । પાચનમાં ઉપયોગી, મુખવાસ માટે વપરાતું નાનું સૂકું ફળ, જેનું સૂડીથી ચૂર્ણ-કટકા થાય, મૈસોરની 'શ્રીવર્ધન-સેવર્ધન' ઉત્તમ ગણાય છે.

૭૩૮૭

પાણીનું

પાણીદાર, તેજ-કાંતિ-ચમકવાળું

૭૩૮૮

ઘાટ

આકાર, દેખાવ, શોભા

૭૩૮૯

માણેક

માણિક્ય । રાતો મણિ, રુબી

૭૩૯૦

પ્રત્યક્ષ એભરહિત

દેખતાં, દેખીતાં, સ્પષ્ટપણે દોષ-કલંક-ડાઘ વિનાનું

૭૩૯૧

આંખનું ઠરવું

આંખને ઠંડક, શાંતિ કે તૃપ્તિ થવી

૭૩૯૨

ખૂબી

ખાસ ગુણ, મજા-લિજ્જત, સૌંદર્ય-ચમત્કાર

૭૩૯૩

દુર્લભ પ્રાપ્તિ

મુશ્કેલીથી મળે તે

પત્રાંક ૪૬૩

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

તા. ૨૭-૮-૧૯૯૩

૭૩૯૪

મુક્ત

મુક્ । છૂટું, સ્વતંત્ર

૭૩૯૫	મેરુ	મિ+રુ । ત્રણે લોકનો માપદંડ તે મેરુ પર્વત, જંબુદ્વીપની વચ્ચે રહેલો ગોળ પર્વત, વિદેહ ક્ષેત્રની બરાબર વચ્ચે આવેલ સુવર્ણવર્ણનો પર્વત, ૫ મેરુ પર્વતમાંથી ૧ જંબુદ્વીપમાં સુમેરુ નામે, ૨ ધાતકી ખંડમાં વિજય અને અચલ નામે, ૨ પુષ્કરાર્ધદ્વીપમાં પુષ્કરાર્ધ અને વિઘ્નમાલી નામે એમ અઢી દ્વીપમાં મનુષ્યક્ષેત્રમાં આવેલા છે, તીર્થંકર પ્રભુના જન્માભિષેકના આસનરૂપ દરેક મેરુ પર્વત પર ૧૬-૧૬ એમ ૮૦ ચૈત્યાલય છે. મેરુ પર્વતનાં ૨૫-૩૦ નામ છે : મેરુ-સુમેરુ-સુદર્શન-મહામેરુ-મંદર-વસંત- શૈલરાજ-ગિરિરાજ-મનોરમ-સ્વયંપ્રભ-લોકનાભિ-અવતંસ-અસ્ત વગેરે
૭૩૯૬	અંગ્રેજ	બ્રિટનનો વતની; એક અટક-અવટંક
૭૩૯૭	પૃથ્વીાદિ	પૃથ્વી આદિ-વગેરે
૭૩૯૮	ગુપ્ત જેવું	ગુપ્ । છાનું, છૂપું, સંતાડેલા જેવું
૭૩૯૯	વાસ્તવ્યપણે	હકીકતે, ખરેખર
૭૪૦૦	સમાધિપ્રત્યયી	સમાધિવાળો, સમાધિસ્થ, સમાધિને યોગ્ય
૭૪૦૧	— પ્રણામ	ખાલી જગ્યા (પૂરો)ના પ્રણામ (વાંચનારે વિચારવાનું !)
✉	પત્રાંક ૪૬૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૩૦-૮-૧૯૯૩
૭૪૦૨	પ્રવર્તન	પ્ર+વૃત્ । પ્રવૃત્તિજનક વ્યાપાર-વિધિ, પ્રવૃત્તિ
૭૪૦૩	આ પક્ષમાં	આ પખવાડિયામાં-૧૫ દિવસમાં, આ કૃષ્ણ-વદ પક્ષમાં (બાકી ૧૦ દિવસમાં)
પૃ. ૩૮૧	પત્રાંક ૪૬૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૩૧-૮-૧૯૯૩
૭૪૦૪	માથું ધડ પર રહેવું કઠણ	અતિ અતિ અઘરું-વિકટ, જીવવું મુશ્કેલ
૭૪૦૫	મળતી પાણ આવે નહીં	જથા ભાગની બાજી-વ્યવહાર પણ મેળ ન પડે તેવી, પાણ=૦, પા
૭૪૦૬	ત્રાસ	ત્રસ્ । કંટાળો, કમકમાટી
૭૪૦૭	મધ્યમા વાચા	પરા-પશ્યંતી-મધ્યમા-પરાવાણીમાં ઉજી વાણી, હૃદયભાગમાંથી ઊઠતી વાણી, બહુ ઊંચી નહીં તેમ સાવ ધીમી નહીં એવી વાણી
૭૪૦૮	હવો	થયો, જૂની ગુજરાતીમાં અને મોટા પુરુષો આવું લખતા
૭૪૦૯	આકુળવ્યાકુળપણાને પામી	ખૂબ ગભરાઈને
૭૪૧૦	આકર્ષ્યા કરે છે	આ+કૃષ્ । ખેંચ્યા કરે છે
૭૪૧૧	ત્રિકાળ દંડવત્	ત્રણે સમયના દંડવત્ પ્રણામ, ભૂત-ભવિષ્ય અને વર્તમાનકાળના
૭૪૧૨	આત્મવ્યાખ્યાની	આત્મન્+વિ+આ+ચ્ચા । આત્મઅનુભવી, તીર્થંકર
૭૪૧૩	લોકપ્રવાહ	લૌકિક વલણ, જનતાનું વલણ
૭૪૧૪	મૂર્ચ્છાવત્	બેભાનતા, બેશુદ્ધ જેવું
પૃ. ૩૮૨	પત્રાંક ૪૬૬	કોને ? તા. ૧૬-૯-૧૯૯૩
૭૪૧૫	પેટલાદ	ગુજરાતમાં ચારુતર પ્રદેશમાં અગાસ-બાંધણીથી ૧૦ કિ.મી. દૂરનું ગામ
૭૪૧૬	પૂર્ણ ચોકસી	પૂરેપૂરી ચોકસાઈ
૭૪૧૭	શિક્ષાબોધ	શિખામણ, આજ્ઞા
૭૪૧૮	કદાગ્રહ	કદ્+આ+ગ્રહ । ખરાબ આગ્રહ, જીદ, મમત
૭૪૧૯	વિશ્વાસઘાત	વિ+શ્વસ્+હન્ । દગાબાજી, વિશ્વાસ તોડવો, વિશ્વાસમાં લઈને અવળું કરવું
૭૪૨૦	મતમતાંતર	અન્ય મત, મતભેદ, બીજા પંથ-સંપ્રદાય

૭૪૨૧	તિરસ્કાર	તિરસ્+કૃ । તુચ્છકાર, ધિક્કાર, અનાદર
૭૪૨૨	આદેશ વાત	આમ કરવું, આમ ન કરવું પ્રકારની વાત
૭૪૨૩	ક્ષીરસમુદ્ર	ઘસ્+ઈસ્+સમ્+ઉદ્+રા । જેનું પાણી દૂધ જેવું સફેદ હોય તે સમુદ્ર, તીર્થંકર પ્રભુના જન્માભિષેક સમયે દેવો જે સમુદ્રનું પાણી લાવે છે તે
૭૪૨૪	કળશો	લોટો, કળશ
૭૪૨૫	યોગાનુયોગ	જોગાનુજોગ, સંયોગ પ્રમાણે
૭૪૨૬	વાંછા	વાંછના, ઈચ્છા
૭૪૨૭	કાળે કરીને	સમય જતાં, કાળક્રમે, ઉત્તરોત્તર
૭૪૨૮	કેવળીસ્વરૂપભાવ	કેવળ (માત્ર) આત્મભાવ, આત્મસ્વભાવ

પૃ.૩૮૩

૭૪૨૯	પરમ ઉપશમરૂપ	પરમ શાંતિરૂપ, પરમ સાંત્વનરૂપ
૭૪૩૦	વિપરીત કાળમાં એકાકી હોવાથી ઉદાસ	પ્રતિકૂળ સમયમાં એકલો-નિરાધાર-નિરાલંબ હોવાથી તટસ્થ-વૈરાગી-ગમગીન

પત્રાંક ૪૬૭	શ્રી ત્રિભોવનભાઈને (?) તા.૧૧-૯-૧૮૯૩ થી ૯-૧૦-૧૮૯૩ દરમ્યાન	
૭૪૩૧	વિપર્યય બુદ્ધિ	વિપરીત બુદ્ધિ, મિથ્યા જ્ઞાન
૭૪૩૨	વિભ્રમ બુદ્ધિ	ભ્રમિત બુદ્ધિ, માનસિક અસ્થિરતા, મોહબુદ્ધિ
૭૪૩૩	પ્રત્યક્ષ દીઠામાં આવે	નજરે જોવામાં આવે
૭૪૩૪	ઉન્મત્તાદિ ભાવવાળી	ગાંડપણ, ઘેલણ, સંનિપાતના રોગની દશા
૭૪૩૫	અવિકલ્પપણાને ભજે છે	વિકલ્પ રહેતો નથી
૭૪૩૬	અગમ્યપણું	ગૂઢતા, જ્યાં ન જઈ શકાય એવું
૭૪૩૭	અધૂરી અવસ્થા	અર્ધપૂરક । અપૂર્ણ, ઊણી, બાકી દશા
૭૪૩૮	અધૂરો નિશ્ચય	અર્ધપૂરક । અપૂર્ણ, ઊણો, બાકી નિશ્ચય
૭૪૩૯	વિલક્ષણ કારણો	અદ્ભુત, અસાધારણ કારણો
૭૪૪૦	નિર્વિકલ્પપણું પ્રાપ્ત હોય છે	વિકલ્પ રહેતો નથી

પત્રાંક ૪૬૮	કોને ?	તા.૧૮-૯-૧૮૯૩ થી તા.૯-૧૦-૧૮૯૩ દરમ્યાન
૭૪૪૧	ચીવટ	કાળજી
પૃ.૩૮૪	પત્રાંક ૪૬૯	કોને ?
		તા.૯-૧૦-૧૮૯૩

૭૪૪૨	સહજાનંદ સ્થિતિ	સ્વાભાવિક આનંદની સ્થિતિ
૭૪૪૩	સ્વપણે	પોતાના, પોતાના વિષે, સ્વકીય
૭૪૪૪	ઉદય પ્રતિબદ્ધ	ઉદય વડે બંધાયેલા, ઉદયથી બંધાયેલા, ઉદયવાળા
૭૪૪૫	એકધારાનું	એકધારું, એક સરખું, ફેરફાર વિનાનું, એક સરખા પ્રવાહનું
૭૪૪૬	ઘણા કાળ થયાં	ઘણા સમયથી
૭૪૪૭	પૂર્વપ્રબંધી	પૂર્વ ભવોના ગોઠવાયેલા, યોજાયેલા, ઋણાનુબંધી
૭૪૪૮	અભિન્નભાવના	જુદાઈ-જુદારો નથી તેવી ભાવના
૭૪૪૯	અવિકલ્પરૂપ	ગમે તે એક લેવાની છૂટના અભાવરૂપ, નિશ્ચયરૂપ
૭૪૫૦	૦૦૦૦	રાજચંદ્ર

✉	પત્રાંક ૪૭૦	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને	તા. ૧૦-૧૦-૧૯૯૩
૭૪૫૧	અન્ય વેદે જેનો દેહ હાલ વર્તે છે તે	સ્ત્રી વેદે હાલ છે તે પત્ની, સ્ત્રી	
૭૪૫૨	પ્રસંગોપાત્ત	પ્રસંગે, પ્રસંગ આવ્યેથી	
૭૪૫૩	હેત	વહાલ, પ્રેમ	
૭૪૫૪	જાત્યંતર	જાતિકેર, જાતીય કે કામાદિ કારણે હોય તે નહીં	
૭૪૫૫	ભિન્નભાવ	જુદાઈ	
૭૪૫૬	શ્રીમદ્ ભાગવત	ખાસ કરીને શ્રીકૃષ્ણના જીવનવૃત્તાંતનું નિરૂપણ આપતું ઇસુની ૭મી સદી આસપાસ વિકસેલું સંસ્કૃત ભાષામાં રચાયેલું વિશિષ્ટ પુરાણ.	
પૃ.૩૮૫	પત્રાંક ૪૭૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૪-૧૦-૧૯૯૩
૭૪૫૭	સુધારસ	મુખમાંથી વરસે તે રસ	
૭૪૫૮	સ્વદ્રવ્ય	આત્મદ્રવ્ય, પોતે	
૭૪૫૯	યથાવસ્થિત	યથા+અવ+સ્થા । જેમ છે તેમ	
૭૪૬૦	કૃતકૃત્ય થયે	કૃ । કૃતાર્થ થયે, સફળ થયે	
૭૪૬૧	કર્તવ્ય	કૃ । કરવાપણું, ફરજ, કરવા યોગ્ય	
✉	પત્રાંક ૪૭૨	શ્રી સૌભાગ્યભાઈ તથા ડુંગરસીભાઈને	તા. ૧૮-૧૦-૧૯૯૩
૭૪૬૨	ચાહીને	ચાહ । જાણીબુઝીને, ઈરાદાપૂર્વક, ઈચ્છા સાથે	
૭૪૬૩	વિપરિણામ	ઊલટું-ઊંધું પરિણામ, વિરુદ્ધ ફળ, ખરાબ નતીજા	
૭૪૬૪	ચર્યક જીવ	ચર્ચ । ચર્યા-વિચારણા કરનાર જીવ, વિચારવિનિમય કરનાર જીવ	
૭૪૬૫	જ્ઞાતા	જ્ઞા । જાણનાર, જ્ઞાની, જાણકાર	
૭૪૬૬	નિરાકરણ	નિવેડો	
૭૪૬૭	તે પ્રત્યેથી	તેમની પાસેથી	
૭૪૬૮	સંજ્ઞા	સમ્+જ્ઞા । સમજણ, મતિજ્ઞાન વિશેષ	
૭૪૬૯	વિક્ષેપ	મૂંઝવણ	
૭૪૭૦	લક્ષણે	ઉપયોગ; અતિવ્યાપ્તિ-અવ્યાપ્તિ-અસંભવ એ ત્રણે દોષરહિત લક્ષણ	
૭૪૭૧	ગુણે	ધર્મ, સ્વભાવે; ક્ષમા-વિષય-જ્ઞાન-સરલતા વગેરે સદ્ગુણે; અંશે-વિભાગે	
૭૪૭૨	પરમાર્થ- પરમાર્થસ્વરૂપ	જ્ઞાનીપુરુષે સુધારસ સંબંધી જ્ઞાન આપ્યું હોય તો તેનું જે પરિણામ આવે તે. અપૂર્વ લક્ષણ, ગુણ અને વેદનપણે આત્મા અનુભવીને	
૭૪૭૩	વ્યવહાર-પરમાર્થસ્વરૂપ	સુધારસને જ આત્મા જાણે છે તેવા પુરુષથી તે જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ	
૭૪૭૪	પરમાર્થ- વ્યવહારરૂપ	પરમાર્થ-પરમાર્થસ્વરૂપ જ્ઞાનીએ ન આપ્યું હોય તો પણ તે જ્ઞાનીએ સન્માર્ગસન્મુખ આકર્ષે એવો ઉપદેશ કર્યો હોય, જીવને રુચ્યો હોય તે	
૭૪૭૫	વ્યવહાર-વ્યવહારસ્વરૂપ	શાસ્ત્રાદિ જાણનાર માર્ગાનુસારી જેવી ઉપદેશવાત કરે, શ્રદ્ધાય તો	
૭૪૭૬	અનંતર	દેશકાળના અંતર વિના, તરતના, પાછળના, પાસેના સંબંધે (અનંતર)	
૭૪૭૭	પરંપર સંબંધે	અનુક્રમ-અન્વય સંબંધે (પરંપર).	
૭૪૭૮	આધેનાં વૃક્ષ	દૂરનાં ઝાડ	
૭૪૭૯	અસુગંધરૂપ	સુગંધ વિનાનાં	
૭૪૮૦	વિભાવ પરિણામ	પર વસ્તુના સંયોગથી થતા વિકાર, વિભાવભાવ	

૫૫.૩૮૭	પત્રાંક ૪૭૩	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૨૭-૧૦-૧૮૯૩
૭૪૮૧	સાવયેતી	સહ+અવ+ચિત્ । સાવધાની, ચેતવણી	
૭૪૮૨	બોધજ્ઞાન	બોધબીજ, સમ્યક્જ્ઞાન	
✉	પત્રાંક ૪૭૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈને	તા.૨૬-૧૦-૧૮૯૩ થી ૮-૧૧-૧૮૯૩ દરમિયાન
૭૪૮૩	આત્મભાવના	આત્મસ્વરૂપની ભાવના	
૭૪૮૪	ભાવતાં	ચિંતવતાં, ધ્યાન કરતાં, ભાવન કરતાં; ગમતાં, પસંદ આવતાં; ફાવતાં	
૭૪૮૫	લહે	લહેજત-આસ્વાદ; લગની-તાન; પામે, લે, લ્યે	
૭૪૮૬	કેવળજ્ઞાન	કેવળ સ્વભાવપરિણામી જ્ઞાન, કેવળ નિજ સ્વભાવનું અખંડપણે વર્તતું જ્ઞાન	
૭૪૮૭	રે	એ ! ઓ ! સંબોધન; પાદપૂર્તિ માટે છેલ્લે વપરાતો અક્ષર	
✉	પત્રાંક ૪૭૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૫-૧૧-૧૮૯૩
૭૪૮૮	કવિત	કવિતા, કાવ્ય, કવન; મનહર છંદ, ૮-૮ અક્ષરે વિરામવાળો ૩૧ અક્ષરોનો ગુરુ-લઘુના ભેદ વિનાનો અક્ષરમેળ છંદ	
૭૪૮૯	કેલિ	કેલ્ । કીડા, રમણ, ખેલ, હંસી-મજાક, દિલ્લગી, આમોદ-પ્રમોદ	
૭૪૯૦	વહે	વહન કરીને; વહે	
૭૪૯૧	વિચ્છિન્ના પરિણામે	સહજ પરિણામે, સર્વ પ્રકારનાં અન્ય પરિણામથી રહિત પરિણામે	
૭૪૯૨	હૃદયગત	હૃદયમાં રહેલું, મનની અંદરનું	
✉	પત્રાંક ૪૭૬	કોને ?	તા.૧૦-૧૦-૧૮૯૩ થી તા.૮-૧૧-૧૮૯૩ દરમિયાન
૭૪૯૩	સરજેલું છે	સૃજ્ । નિર્માણ કરેલું છે	
૭૪૯૪	નિષ્કામ યૌ	નિઃસ્પૃહના યથાયોગ્ય	
૫૫.૩૮૮	પત્રાંક ૪૭૭	કોને ?	તા.૧૭-૧૧-૧૮૯૩
૭૪૯૫	માથે રાજા વર્તે છે	મારા જેવાની ઉપર પણ અધિકારી-રાજા છે	
૭૪૯૬	ઈહાપોહ	इहा+अपोह । વિચાર, તર્કવિતર્ક, સૂક્ષ્મ ચિંતન	
૭૪૯૭	ગર્ભશ્રીમંત	ગર્ભથી-જન્મ પહેલાંથી પૈસાદાર, ધનવાનને ત્યાં જન્મ	
૭૪૯૮	શ્રી શાલિભદ્ર	ખિહારમાં રાજગૃહી નગરીમાં શ્રેણિક રાજાના સમયમાં ગોભદ્ર શેઠ અને ભદ્રા શેઠાણીના સુપુત્ર, સુભદ્રાના ભાઈ. ભદ્રા માતાએ ૧૬ મૂલ્યવાન રત્નકંબલ ખરીદીને શાલિભદ્રની ૩૨ પત્નીને વહેંચ્યા, બીજે દિવસે વાપરીને ફેંકી પણ દીધા ! એવી સમૃદ્ધિમાં આળોટતા આ શેઠને શ્રેણિક રાજા મળવા આવ્યા. સંસાર-વ્યવહાર-ઉપાધિથી અજાણ શાલિભદ્રે શ્રેણિક તે કોઈ માલ હશે એમ જાણી કહ્યું, નાખો વખારમાં-કોઠારમાં ! ત્યારથી જ કહેવત આવી હશે, 'શેઠ આવ્યા, નાખો વખારે' ! માતા પાસેથી શ્રેણિક રાજવી છે એમ જાણતાં ઉહાપોહ થયો, વૈરાગ્ય આવ્યો કે મારે માથે કોઈ ન જોઈએ. રોજ ૧ પત્નીનો ત્યાગ શરૂ, બનેલી ધત્ત્રા શેઠની 'કાળનો શો વિશ્વાસ ?' ટકોર અને આઠે પત્નીનો ત્યાગ સાંભળી એકસામટી ૩૨ પત્નીનો ત્યાગ કરીને બન્નેએ શ્રી મહાવીર સ્વામી પાસે દીક્ષા લીધી. ચોપડાપૂજનમાં લખાય છે, 'શ્રી શાલિભદ્રની ઋદ્ધિ હજો' તે આ જ. વાંચો 'પ્રજ્ઞાવબોધ' પુષ્પ ૫૭ (પ.પૂ.બ્રહ્મચારીજી)	
૭૪૯૯	હવા	હતા, જૂની ગુજરાતીમાં મહાત્મા-જ્ઞાની પુરુષો આવા શબ્દપ્રયોગ કરતા	
૭૫૦૦	કાળપારધિ	કાળ નામનો શિકારી, કાળરૂપ શિકારી	

૭૫૦૧	ભરુંસો	ભરોસો, વિશ્વાસ	
૭૫૦૨	શ્રીધનાભદ્ર	શાળિભદ્રના બનેવી, બહેન સુભદ્રાના પતિ	
૭૫૦૩	હવી	હતી	
૭૫૦૪	હવાં	હતાં	
૭૫૦૫	ક્રિયા બળે	ક્ર્યા બળે	
પૃ.૩૮૯	પત્રાંક ૪૭૮	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા.૨૧-૧૧-૧૮૯૩
૭૫૦૬	આંસ્વ૦ પ્રણામ	આત્મસ્વરૂપે પ્રણામ	
✉	પત્રાંક ૪૭૯	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા.૧૧-૧૨-૧૮૯૩
૭૫૦૭	સંયમન	સમ્+યમ્ । કાબૂ, સંયમ, અંકુશ, નિયંત્રણ	
૭૫૦૮	સપ્રયોજન સિવાય	ખપ સિવાયની-વિનાની વાતમાં, કારણ વિના, વગર હેતુએ	
૭૫૦૯	મૂઠપણું	મુહ । મૂર્ખતા, મોહવશતા, ઉપર ન દેખાય પણ અંદર સખત રીતે વાગ્યું હોય એવું	
૭૫૧૦	સચેતપણું	સ+ચિત્ । સભાનતા, સાવધાનતા, જાગ્રતિ	
૭૫૧૧	વૃથા	વૃથ્ । વ્યર્થ, નિર્થક, નકામું, અનાવશ્યકતા	
✉	પત્રાંક ૪૮૦	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા.૧૨-૧-૧૮૯૪
૭૫૧૨	તેવે પ્રસંગે	તેવા પ્રસંગે	
૭૫૧૩	અસ્નેહ	અ+સ્નિહ । અપ્રેમ, અભક્તિ (ભક્તિમાં ૪ અવસ્થામાં પ્રેમ પછીની સ્નેહની)	
✉	પત્રાંક ૪૮૧	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા.૨૩-૧-૧૮૯૪
૭૫૧૪	સંકોચ પામતી પામતી	સમ્+કુચ્ । ખચકાતી, બીડાતી, શરમાતી, ક્ષોભ પામતી પામતી	
૭૫૧૫	સંસ્કારિત ખેદ	સમ્+કૃ+ચિદ્ । પૂર્વ કર્મોનો ફલિત શોક, થાક, દિલગીરી	
૭૫૧૬	સ્ફુરિતપણું પામ્યા કરે	ફરક્યા કરે, પ્રકાશ્યા કરે છે, સ્ફૂર્તિલું લાગે	
૭૫૧૭	ઈચ્છા લઈ	ઈષ્ । સંમતિ લઈ, મરજી-માગણીથી	
પૃ.૩૯૦	પત્રાંક ૪૮૨	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા.૪-૨-૧૮૯૪
૭૫૧૮	ચિત્તનું સંક્ષેપપણું	ઈચ્છા ન્યૂન-ઓછી હોવાપણું	
૭૫૧૯	વેદું	વિદ્ । જાણ્યું, અનુભવ્યું; સહ્યું	
૭૫૨૦	અસંદેહ	સંદેહ-શંકારહિત, ચોક્કસ, નિઃસંદેહ	
૭૫૨૧	જ્વરાદિ રોગ	તાવ વગેરે રોગ	
✉	પત્રાંક ૪૮૩	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૨૩-૨-૧૮૯૪
૭૫૨૨	અંજાર	ગુજરાતમાં કચ્છમાં ભુજથી ૩૪ કિ.મી., ગાંધીધામથી ૧૪ કિ.મી. દૂર ગામ	
૭૫૨૩	પ્રશ્નોની ટીપ	પ્રશ્નો-સવાલોની ટિપ્પણ, નોંધ, યાદી	
૭૫૨૪	બીડી	પરબીડિયામાં બંધ કરીને મોકલી, વાળીને, બીડીને	
૭૫૨૫	પ્રથમ વિચારભૂમિકા	પહેલી, શરૂઆતની, પહેલેથી; વિચારદશા, વિચારણાનાં પગથિયે	
૭૫૨૬	તે ગ્રંથ	'વેદાંત પ્રકરણ' નામનો ગ્રંથ	
૭૫૨૭	કહ્યાનું	કથ્ । કહેવાનું	
૭૫૨૮	સદ્-અસદ્	સત્-અસત, સાચું-ખોટું, વિદ્યમાન-અવિદ્યમાન, સારું-ખરાબ	
૭૫૨૯	જ્વરગ્રસ્ત	તાવવાળી, તાવના સપાટામાં	
૭૫૩૦	આલાપિકા	કવિતામાં વર્ણોની એવી રચના/અંદરના અક્ષરો અમુક રીતે ગોઠવવાથી કોઈનું નામ કે બીજો અર્થ નીકળે એવી કાવ્યરચના	

૭૫૩૧	વિચક્ષણતા	વિ+ચક્ષ્ । ચાતુરી, બુદ્ધિમતા, સતર્કતા, ચોકસાઈ	
૭૫૩૨	વિલાયત	પરદેશ	
૭૫૩૩	ઉદ્ભવ થતી	ઉદ્+ધૂ । જન્મ પામતી, પ્રગટતી, પહોંચતી, આકાર લેતી	
૭૫૩૪	સ્વસંવેદરૂપે અનુભવ	જાત અનુભવ, આત્મ અનુભવ	
૭૫૩૫	પ્રારબ્ધ નિવર્તનરૂપ	પૂર્વ કર્મોને પાછા આપી દેવા રૂપે, પ્રારબ્ધનો પશ્ચાતાપ	
✉	પત્રાંક ૪૮૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧-૩-૧૯૯૪
૭૫૩૬	મોસમ	ઋતુ : વધુ ઘરાકી અને વધુ કમાવાનો સમય	
પૃ. ૩૯૧	પત્રાંક ૪૮૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૧-૩-૧૯૯૪
૭૫૩૭	બોધબીજ હેતુવાળો દેહ	સમ્યક્દર્શનના કારણ-પ્રયોજન-ઉદ્દેશ-આશયવાળો દેહ	
૭૫૩૮	પ્રજ્ઞા	પ્ર+જ્ઞા । બુદ્ધિ-સમજશક્તિ	
✉	પત્રાંક ૪૮૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૮-૩-૧૯૯૪
૭૫૩૯	પ્રમાદ	પ્ર+મદ્ । સ્વરૂપનું વિસ્મરણ	
૭૫૪૦	અપ્રમાદ	સ્વરૂપનું સ્મરણ-અવિસ્મરણ	
૭૫૪૧	નિમગ્ન	નિ+મસ્જ્ । ડૂબી (ગયેલું), મશગૂલ, લીન, ગરકાવ	
૭૫૪૨	ભૂતમાત્રને	વનસ્પતિ માત્રને, કોઈપણ વનસ્પતિને; પ્રાણીમાત્રને, કોઈપણ જીવને	
૭૫૪૩	આધાર	આ+ધા । આશ્રય, અવલંબન, ટેકો, અધિકરણ	
૭૫૪૪	શાંતિ	શમ્ । બધા વિભાવપરિણામથી થાકવું, નિવૃત્ત થવું	
પૃ. ૩૯૨	પત્રાંક ૪૮૭	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૮-૩-૧૯૯૪
૭૫૪૫	અંદેશાનો હેતુ	શંકાનું-કલ્પનાનું કારણ; સંદેહ-વહેમ-વિચારનું નિમિત્ત	
૭૫૪૬	જડમૌનદશા	જડબેસલાક, જડભરત જેવી મૌનસ્થિતિ	
૭૫૪૭	વિચિત્ર	વિ+ચિત્ । ભાતભાતનું, અજાયબી ભરેલું, વિવિધતાવાળું	
૭૫૪૮	ગૃહઅવસ્થા	ગૃહાશ્રમ, દીક્ષા પહેલાં	
✉	પત્રાંક ૪૮૮	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૩૧-૩-૧૯૯૪
૭૫૪૯	'શિક્ષાપત્ર'	સ્વામીનારાયણ સંપ્રદાયના શ્રી સહજાનંદ સ્વામીએ વિ.સં. ૧૮૨૨માં સંસ્કૃતમાં ૨૧૨ શ્લોકમાં રચેલ ગ્રંથ; આરોગ્ય, શિષ્ટાચાર, સામાજિક સભ્યતા, બ્રહ્મચારીના ધર્મ વિષેની આજ્ઞાનું શાસ્ત્ર.	
૭૫૫૦	સુદર્શન શેઠ	મહાવીર સ્વામીના સમયના શ્રાવક. શીલવ્રતના પ્રભાવે શૂળી મટીને સિંહાસન થયું, વાંચો મોક્ષમાળા પાઠ ૩૩	
૭૫૫૧	પુરુષધર્મ	પુરુષાતનવાળા, પુરુષત્વ	
૭૫૫૨	અવિકળ	અવ્યાકુળ, અખંડ, પૂર્ણ, બરાબર, વ્યવસ્થિત	
✉	પત્રાંક ૪૮૯	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧-૪-૧૯૯૪
૭૫૫૩	સ્વગુણ	પોતાના ગુણ	
૭૫૫૪	સમજયા ફેર	સમજવા ફેર	
૭૫૫૫	હિતબુદ્ધિ	ધા+બુધ્ । કલ્યાણની ઈચ્છા-બુદ્ધિ	
✉	પત્રાંક ૪૯૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧-૪-૧૯૯૪
૭૫૫૬	અંતરાય ત્રુટવાનો સંભવ	અંતરાય (કર્મ) ત્રુટવાની કે ઓછા-હલકા થવાની શક્યતા	
૭૫૫૭	નિરિચ્છા	નિર્+ઈષ્ । ઈચ્છાનો અભાવ, ઈચ્છા વિહીનતા	

પૃ. ૩૯૩	પત્રાંક ૪૯૧	કોને ?	તા. ૮-૩-૧૯૯૪ થી તા. ૬-૪-૧૯૯૪ દરમ્યાન
૭૫૫૮	બૂઝો	બોધ પામો	
૭૫૫૯	સમ્યક્ પ્રકારે	સારી રીતે, જેમ છે તેમ	
૭૫૬૦	એકાંત દુઃખે	માત્ર દુઃખ વડે	
૭૫૬૧	ગવેષવો	ગવેષ્ । શોધવો, ખોજવો	
૭૫૬૨	અપ્રધાન	ગૌણ	
૭૫૬૩	દ્વાદશાંગી	બાર અંગ-આગમ-સૂત્ર-સિદ્ધાંત	
૭૫૬૪	સળંગ સૂત્ર	સંલગ્ન । ષડંગ । સાંકળ, આખું, કમબદ્ધ, છયે અંગવાળું સૂત્ર	
૭૫૬૫	સંબુજ્ઞહા	સમ્યક્ પ્રકારે બૂઝો (શ્રી સૂચગડાંગજી સૂત્ર : અધ્યયન ૭, ગાથા ૧૧)	
૭૫૬૬	જંતવો	હે જીવો !	
૭૫૬૭	માણુસત્તં	મનુષ્યત્વ	
૭૫૬૮	દટ્ટું	દેખેલ; ડંસેલ-કરડેલ; બળેલ-દાઝેલ, દુઃખને	
૭૫૬૯	ભયં	ભય છે (ચારે ગતિને વિષે)	
૭૫૭૦	બાલિસેળં	અવિવેક, બાલિશતા, અજ્ઞાનવશાત્	
૭૫૭૧	અલંભો	અલભ્ય જેવો, દુર્લભ	
૭૫૭૨	एगंत दुक्खे	એકાંત દુઃખે	
૭૫૭૩	जरिए	તાવ (જવર)માં પટકાયેલાની જેમ જલે છે, બળે છે	
૭૫૭૪	व	આખો, સમુચ્ચય	
૭૫૭૫	लोए	લોક	
૭૫૭૬	सकम्मणा	પોતપોતાના કર્મો કરી	
૭૫૭૭	विप्परियासुवेइ	વિપર્યાસપણું અનુભવે છે	
૭૫૭૮	સંબુજ્ઞહા જંતવો	માણુસત્તં દટ્ટું ભયં બાલિસેળં અલંભો ।	
	एगंत दुक्खे जरिए व लोए सकम्मणा विप्परियासुवेइ ॥	હે જીવો ! તમે સમ્યક્ પ્રકારે બૂઝો. મનુષ્યપણું દુર્લભ છે. અજ્ઞાનીજનો સમજણના અભાવે ચારે ય ગતિના ભય અને દુઃખોને જોઈ-સમજી શકતા નથી. આખો લોક તાવમાં પટકાયેલા મનુષ્યની માફક એકાંતપણે દુઃખોનો અનુભવ કરે છે. પોતાના કર્મોના ફળરૂપે વિપરીત દશાનો અનુભવ કરી રહ્યા છે.	
૭૫૭૯	ભૂમિઓ	ભૂ+મિ । દેશ-પ્રદેશ, જમીન-જગ્યા, સ્થાન-સ્થળ	
૭૫૮૦	અરમણીય	અ+રમ્ । અમનોહર, અરમ્ય, અસુંદર, સુંદર કે રમ્ય ન હોય તેવા	
૭૫૮૧	અમોહકર	અ+મુહ્+કૃ । મોહ ન પમાડે તેવું	
✉	પત્રાંક ૪૯૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈને	તા. ૮-૩-૧૯૯૪ થી ૬-૪-૧૯૯૪ દરમ્યાન
૭૫૮૨	પરમ હિતસ્વી	પરમ હિતેચ્છુ	
પૃ. ૩૯૪			
૭૫૮૩	ચિત્રવિચિત્રપણું	વિચિત્રતા, વિલક્ષણતા, રંગબેરંગીપણું	
૭૫૮૪	બેય	બંને	
✉	પત્રાંક ૪૯૩	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૮-૩-૧૯૯૪ થી તા. ૬-૪-૧૯૯૪ દરમ્યાન
૭૫૮૫	અનન્ય શરણના	ન+અન્ય । બીજું નહીં તે, પોતે, પોતાનું જ, આવું સાચું અંતર શરણ પકડાવનાર	
	આપનાર	શ્રી સદ્ગુરુદેવ	

૭૫૮૬	અત્યંત	અતિ+અન્ત । અંત, કલ્પેલી મર્યાદા તેને ઉલ્લંઘી જાય તેવી અસીમ, અમર્યાદિત
૭૫૮૭	છ પદ	છ સ્થાન
૭૫૮૮	નિવાસનાં	રહેવાનાં
૭૫૮૯	ઘટપટાદિ પદાર્થો	ઘટ એટલે ઘડો, પટ એટલે વસ્ત્ર, વગેરે વસ્તુઓ
૭૫૯૦	ગુણ	લક્ષણ, ધર્મ, રૂપ-રસ-ગંધ-સ્પર્શ
૭૫૯૧	પ્રમાણ	પ્ર+મા । સાબિતી, જ્ઞાન
૭૫૯૨	સ્વપરપ્રકાશક	સ્વ અને પરને પ્રકાશિત કરનાર
૭૫૯૩	ચૈતન્ય સત્તાનો	હોવાપણાનો, ચેતનની સત્તાનો
૭૫૯૪	પ્રત્યક્ષ ગુણ	સ્વપરપ્રકાશક ગુણ, સ્વપ્રકાશકતાથી અનુભવી શકાય, પરપ્રકાશકતાથી અનુમાની શકાય
૭૫૯૫	કાળવર્તી	અમુક સમય સુધી
૭૫૯૬	ત્રિકાળવર્તી	ત્રણે કાળમાં
૭૫૯૭	સંયોગે	એકત્ર થવાથી
૭૫૯૮	સ્વભાવે	સ્વાભાવિક, પુદ્ગલો મળવાથી કે અન્ય દ્રવ્યના મળવાથી નહીં
૭૫૯૯	અનુભવયોગ્ય	અનુભવમાં આવે એવા
૭૬૦૦	અનુત્પન્ન	ઉત્પન્ન ન કરી શકાય તેવો
૭૬૦૧	અર્થક્રિયાસંપન્ન	પોતાનું કાર્ય-ક્રિયા-પરિણમન સહિત, પરિણતિવાળા
૭૬૦૨	ક્રિયાસંપન્ન	ક્રિયા કરે છે, ૨ પ્રકારે, પોતારૂપે અને પરિસ્પંદન એટલે હલનચલનરૂપે
૭૬૦૩	ત્રિવિધ	૩ રીતે
૭૬૦૪	સ્વભાવપરિણતિએ	સ્વભાવપરિણમન વડે, સ્વસ્વભાવમાં પરિણમતાં, સ્વભાવમાં રહેવાથી
૭૬૦૫	અનુપચરિત વ્યવહારથી	અનુભવમાં આવવા યોગ્ય અત્યંત નિકટ સંબંધવાળા કર્મના સંબંધરૂપ વ્યવહારનયથી
૭૬૦૬	ઉપચારથી	પુદ્ગલ પદાર્થોમાં ફેરફાર કરવા રૂપ ઘર, નગર વગેરે કાર્ય તેનો આત્મામાં આરોપ કરવા રૂપ
૭૬૦૭	વિષ ખાધાથી	ઝેર ખાવાથી
૭૬૦૮	હિમસ્પર્શ	હિમ-બરફનો સ્પર્શ
૭૬૦૯	અકધાયાદિ	કધાય વગેરેથી રહિત
૭૬૧૦	અનભ્યાસથી	અભ્યાસ છોડી દેવાથી
૭૬૧૧	અપરિચયથી	સામા આવે છતાં ઓળખતા નથી એમ વર્તવાથી, વિસ્મૃતિ કરવાથી, ઓળખાણ-પિછાણ ન રાખવાથી
૭૬૧૨	ઉપશમ	કધાયના ઉદયમાં અમુક વખત તણાય નહીં તે
પૃ. ૩૯૫		
૭૬૧૩	ક્ષીણ	ક્ષિ । ક્ષય
૭૬૧૪	બંધભાવ	બંધ થાય તેવા ભાવ
૭૬૧૫	રહિત	વિનાનો, વગરનો
૭૬૧૬	આત્મસ્વભાવ	આત્માનો સ્વભાવ
૭૬૧૭	કઠી	ક્યારે પણ, કોઈ દિવસે

૭૬૧૮	વિપરીત	વિરુદ્ધ, વિરોધી, ઊલટાં
૭૬૧૯	શિથિલ	ઢીલો, નિર્બળ, નરમ
૭૬૨૦	સમીપ મુક્તિગામી	નજીકના ભવિષ્યમાં મોક્ષે જનાર
૭૬૨૧	સપ્રમાણ	માપસર, આધારભૂત, પુરાવા-સાબિતી સહિત
૭૬૨૨	પરમ નિશ્ચયરૂપ	ઉત્તમ-અંતિમ નિશ્ચયરૂપ-નિર્ધારરૂપ
૭૬૨૩	સર્વ વિભાગે	બધા ભાગ-પેટા ભાગમાં, ફિરકામાં; બધા અંશમાં
૭૬૨૪	નિરૂપણ	વર્ણન, વિવેચન, અવલોકન
૭૬૨૫	અનાદિ	અનાદિ કાળથી જીવના અહંભાવ-મમત્વભાવવાળી રાજસવૃત્તિવાળી દુઃખ,
	સ્વપ્નદશા	સુષુપ્તિની દશા
૭૬૨૬	દેશના	તીર્થકરના બોધ કે ઉપદેશ માટે વપરાતો શબ્દ
૭૬૨૭	પ્રકાશી છે	પ્રસિદ્ધ કરી છે; પ્રકાશ પાઠ્યો છે
૭૬૨૮	સહજ માત્રમાં	સ્વાભાવિક રીતે જ, સહજ વારમાં જ, ક્ષણવારમાં
૭૬૨૯	અંતરરહિત	જુદાઈ વિના; અંતરાલ કાળ-અવકાશ વિના, તરત જ
૭૬૩૦	વિભાવપર્યાય	રાગાદિ વિભાવપર્યાય
૭૬૩૧	અધ્યાસ	મિથ્યા આરોપણ, ભ્રાન્તિમય પ્રતીતિ
૭૬૩૨	ઐક્યતા	એકતા, સમરૂપતા
૭૬૩૩	અપરોક્ષ	પ્રત્યક્ષ, સાક્ષાત્, હાજરાહજૂર
૭૬૩૪	કૃતાર્થ	કૃતકૃત્ય, સફળ, ધન્ય
૭૬૩૫	સહજ અવસ્થાન	સહજ નિવાસ-સ્થિર
૭૬૩૬	નિષ્કારણ	કારણ વિનાની, અહેતુક
૭૬૩૭	સ્તવવામાં	સ્તુ । સ્તુતિ કરવામાં
૭૬૩૮	સ્થાપન	સ્થા । સ્થાપિત, પ્રતિષ્ઠિત
૭૬૩૯	જે સત્પુરુષોએ	જે તીર્થકરદેવોએ
૭૬૪૦	શિષ્ય	વિદ્યાર્થી, ચેલો
૭૬૪૧	આત્માની ચેષ્ટા	આત્માની હિલચાલ, દશા, હાવભાવ, આચરણ
૭૬૪૨	શક્તિપણે	સામર્થ્યરૂપે, બળ રૂપે, શક્યતા રૂપે
પૃ. ૩૯૬		
૭૬૪૩	શ્રદ્ધાપણે	વિશ્વાસરૂપે-આસ્થારૂપે-અંશે કેવળજ્ઞાન પ્રગટ
૭૬૪૪	વિચારદશા	શ્રદ્ધા થયા બાદ તેના જ વિચાર આવ્યા કરે તે દશા
૭૬૪૫	ઈચ્છાદશા	ઈચ્છા પણ તે જ રહ્યા કરે તે દશા
૭૬૪૬	મુખ્ય નયના હેતુથી	શુદ્ધ નિશ્ચય નયથી
	પત્રાંક ૪૯૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈને તા.૭-૪-૧૯૯૪ થી ૨૦-૪-૧૯૯૪ દરમિયાન
૭૬૪૭	નિવૃત્તિના પ્રકારમાં ફેર	નિવર્તન-પરવારવાની રીતમાં તફાવત-ફરક
૭૬૪૮	નિકાચિત કર્મ	ગાઠ કર્મ જે ભોગવ્યે જ છૂટે, સર્વથા ભોગ યોગ્ય કર્મ, સકલ-સર્વ-૮ કરણો વડે પણ અસાધ્ય કર્મ
૭૬૪૯	આકારફેર	આકૃતિ-ઘાટ-સ્વરૂપ-દેખાવના ફેરક
૭૬૫૦	શિથિલ કર્મ	વિચાર આદિથી દૂર કરી શકાય તેવાં કર્મ, તે કર્મ

૭૬૫૧	પૂર્વલાભ	જ્ઞાન, ધ્યાન, તપ (પહેલાંના કરેલા)	
૭૬૫૨	પૂર્વાંતરાય	પહેલાંની અંતરાય	
૭૬૫૩	તુટવાનો	તૂટવાનો	
પૃ.૩૯૭			
૭૬૫૪	સમીપવર્તી	નજીકમાં રહેલો, પાસે-સમીપે	
૭૬૫૫	નિષ્ફળ વાર્તા	નકામી, નિરર્થક, પરિણામરહિત વાત	
૭૬૫૬	શોધ	શુધ્ । ખોળ, તપાસ, ખોજ, સંશોધ	
૭૬૫૭	અપરાધી	અપ+રાધ્ । દોષિત	
	પત્રાંક ૪૯૫	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને	તા. ૧-૫-૧૯૯૪
૭૬૫૮	મૂળપણે જોતાં	મુખ્યપણે-અસલ રીતે-આદિથી જોતાં	
૭૬૫૯	અનિયત	અચોક્કસ	
૭૬૬૦	મોળી પડ્યા કરે	મંદ થયા કરે	
૭૬૬૧	જુદા સ્વરૂપમાં	અલગ-ભિન્ન-ફેરવાળાં સ્વરૂપમાં	
૭૬૬૨	ઊર્ધ્વદશા	ઊંચી દશા	
૭૬૬૩	અધોદશા	નીચી દશા, અવદશા	
૭૬૬૪	કાળદોષ	કળિકાળ, દુષમકાળ, પાંચમા આરાના દોષ	
૭૬૬૫	પલટતાં	બદલાતાં	
૭૬૬૬	પરિસમાપ્તપણું	પરિ+સમ્+આપ્ । સમાપ્તિ	
૭૬૬૭	વિદિત કરી	વિદ્ । જાણ કરી	
૭૬૬૮	સંગરૂપ	સજ્જ । સહવાસરૂપ	
૭૬૬૯	આધુનિક જીવો	અધુના । હવેના, હમણાં, હાલના, અર્વાચીન	
૭૬૭૦	વિશેષ અપરાધીની પેઠે	ખાસ ગુનેગારની જેમ	
૭૬૭૧	લાગ્યા કરીશું	લગ્ । સતત વળગી રહીશું, લગાવ રાખ્યા કરશું, મચી પડશું	
પૃ.૩૯૮	પત્રાંક ૪૯૬	શ્રી ધારશીભાઈ કુશળચંદ સંઘવીને	તા. ૪-૫-૧૯૯૪
૭૬૭૨	સાંગોપાંગ	અંગો અને પેટા અંગો સાથેનું બધું, તમામ; નિર્વિઘ્ને	
૭૬૭૩	ન્યાયસંપન્ન	કાયદેસર, ન્યાયપુરઃસર, ન્યાય ધરાવનારું	
૭૬૭૪	નીતિ મૂકતાં	નીતિ છોડી દેતાં, અનીતિ કરતાં	
૭૬૭૫	વંચવા બરોબર	વચ્ચ । ઠગવા-છેતરવા બરોબર-જેવું	
૭૬૭૬	નિરાકાંક્ષી	નિર્+આ+કાઙ્ક્ષ । આકાંક્ષા-ઈચ્છા રહિત	
૭૬૭૭	અહિતકારી	અ+ધા+કૃ । અકલ્યાણકારી	
	પત્રાંક ૪૯૭	શ્રી ધારશીભાઈ કુશળચંદ સંઘવીને	તા. ૪-૫-૧૯૯૪
૭૬૭૮	બંધનિવૃત્તિ	બંધમોક્ષ	
૭૬૭૯	સર્વથા	બધી રીતે, સર્વ પ્રકારે	
	પત્રાંક ૪૯૮	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને	તા. ૬-૫-૧૯૯૪
૭૬૮૦	કારાગૃહ	જેલ, કેદખાનું	
૭૬૮૧	પોષક	પુષ્ । પોષનારા, પોષણ કરનારા	
૭૬૮૨	હરકત	વાંધો, અડચણ	

:: ૨૭૪ ::

૭૬૮૩	વસમું	વિષમ । કઠણ, વિષમ, મુશ્કેલ, કપરું, માઠું, અઘરું, વિકટ, સમું નહીં તે
✉	પત્રાંક ૪૯૯	કોને ?
૭૬૮૪	ભાવનિદ્રા	મોહનિદ્રા
૭૬૮૫	દુષ્ટ કામ	દુષ્+કૃ । દૂષિત કામ
૭૬૮૬	સંક્ષેપ કરતા જઈ	સમ્+ક્ષિપ્ । સંકોચતા જઈ
૭૬૮૭	ફળવું	ફલ્ । ફળ આવે છે, ફળે છે

પૃ.૩૯૯

૭૬૮૮	પ્રયાસ	પ્ર+યસ્ । પ્રયત્ન, પરિશ્રમ, કોશિશ, ચેષ્ટા
✉	પત્રાંક ૫૦૦	મુનિશ્રી લલ્લુછને
૭૬૮૯	શુભેચ્છા પ્રાપ્ત શ્રી	લલ્લુછ શુભેચ્છાની ભૂમિકા જેને પ્રાપ્ત છે તે શ્રી લઘુરાજ સ્વામી
૭૬૯૦	સમચિત્	સમ્+ચિત્ । સમતાવંત ચિત્
૭૬૯૧	સંપ્રાપ્ત	સમ્+પ્રાપ્ । આવી મળેલું, મળવું
૭૬૯૨	વાંચના	વચ્ । અભ્યાસ
૭૬૯૩	પરિમાણ	પરિ+મા । સંખ્યા, માપ
૭૬૯૪	પ્રતિપાદન	સમર્થન
૭૬૯૫	યથાપ્રયત્ને	પ્રયત્ન મુજબ
૭૬૯૬	ચંચળપણું	ડગમગ્યા કરવું, અધીરું, ચપળતા, અસ્થિરતા
૭૬૯૭	વિચારની ઉત્પત્તિ થવા પછી	વિચારની ઉત્પત્તિ અનુભવ્યા પછી, પ્રતીતિ પડ્યા બાદ
૭૬૯૮	વર્ધમાન સ્વામી	મહાવીર સ્વામીનું મૂળ નામ
૭૬૯૯	મહાત્મા પુરુષે	તીર્થકરે
૭૭૦૦	કેવા પ્રકારે	કેવી રીતે, કઈ રીતે
૭૭૦૧	પરિણમવું થયું છે	પરિ+નમ્ । નીપજે છે, ઊપજે છે, ફળ થયું છે, પરિણમ્યું છે
૭૭૦૨	એકાગ્રપણે	એક જ બિંદુ પર ચોંટાડેલી નજરે, એકધ્યાને
૭૭૦૩	સદ્બોધના વર્ધમાન પરિણામે	સમ્યક્દર્શન પછીની વધતી જતી દશામાં
૭૭૦૪	દીઠી છે	જોઈ છે; નિહાળી છે
૭૭૦૫	અનંતવિશેષ	અનંતથી વધુ, ખાસ અનંત, અનંત પ્રબળ
૭૭૦૬	બીજભૂત ભૂલ	મૂળ કારણરૂપે રહેલી ભૂલ
૭૭૦૭	કદાપિ	કદા+અપિ । કદાચિત્, કોઈ દહાડો પણ
૭૭૦૮	નાના પ્રકારની ભૂલ	અનેક-વિવિધ પ્રકારની ભૂલ
૭૭૦૯	અનર્થના હેતુ	પાપનાં કારણ
૭૭૧૦	આત્માની અવસ્થા	આત્માની દશા, સ્થિતિ, પર્યાય
૭૭૧૧	સર્વ પ્રકારની અવસ્થા	બાળ-કુમાર-યુવા-વૃદ્ધ; જાગ્રત-સ્વપ્ન-સુષુપ્ત; છદ્મસ્થ-કેવળી-સિદ્ધ
૭૭૧૨	પદાર્થ અને તેની અવસ્થા	દ્રવ્ય અને તેની પર્યાય

પૃ.૪૦૦

૭૭૧૩	પરસ્પર ભેદ પામતું	એકબીજાથી જુદું પડતું
૭૭૧૪	શ્રી દેવકરણજી	શ્રી લઘુરાજ સ્વામી સાથે દીક્ષિત, ઈડરગિરિ પર પ.કૃ.ના સમાગમી મુનિ, પ્રખર વ્યાખ્યાનકાર, છ-છ માસ સુધી શ્રોતા બોધની ખુમારીમાં રહે, વિ.સં.૧૯૫૮માં

બોરસદમાં ચોમાસું કરવાનું હતું પણ પગમાં કાંટો વાગતાં, પાકતાં, હાડકું સડતાં ડોળીમાં અમદાવાદ પધાર્યા. કલોરોફોર્મ વિના જ સાતે સાત વાર 'સર્જરી' કરાવી, બેભાન થયા-રહ્યા વિના સમ્યક્ પ્રકારે વેદના સહતાં અને કર્મનિર્જરા કરતાં થયેલો દેહત્યાગ

- ૭૭૧૫ દેહજોગ બન્યો આ દેહ-જન્મવાનો સંજોગ થયો
 ૭૭૧૬ લોકમાર્ગનો પ્રતિકાર લોકમાર્ગનો સામનો-વિરોધ
 ૭૭૧૭ પ્રથમ સ્મરણવા યોગ્ય પહેલી યાદ રાખવા જેવી
 ✉ **પત્રાંક ૫૦૧ મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા. ૨૭-૫-૧૯૯૪**
 ૭૭૧૮ સર્વવિરતિ સાધુ સર્વસંગપરિત્યાગી એવા મુનિ, દીક્ષિત મુનિ
 ૭૭૧૯ અતિચાર યોગ્ય દોષપાત્ર, અતિચાર લાગે
 ૭૭૨૦ ધોરીમાર્ગે ધુર+માર્ગ । રાજમાર્ગે
પૃ. ૪૦૧
 ૭૭૨૧ રક્ષાય રક્ષ । રક્ષણ થાય, રખાય, થાય
 ૭૭૨૨ સર્વ પાણાઙ્ગવાયં પચ્ચક્ષ્વામિ । સર્વ પ્રાણાતિપાતથી હું નિવર્તું છું.
 ૭૭૨૩ પ્રાણાતિપાત ૧૦ પ્રાણ : ૫ ઈન્દ્રિય, ૩ બળ (મન-વચન-ક્રિયા), શ્વાસોચ્છ્વાસ, આયુષ્ય. પ્રાણના અતિક્રમણ, વ્યાધાત, વિનાશ, વિરાધના
 ૭૭૨૪ સર્વ મુસાવાયં પચ્ચક્ષ્વામિ । સર્વ પ્રકારના મૃષાવાદથી હું નિવર્તું છું.
 ૭૭૨૫ મૃષાવાદ અપ્રિય, અપથ્ય, અતથ્ય બોલવું તે; જૂઠ-જૂઠાણું
 ૭૭૨૬ સર્વ અદિત્તાદાણં પચ્ચક્ષ્વામિ । સર્વ પ્રકારના અદત્તાદાનથી હું નિવર્તું છું.
 ૭૭૨૭ અદત્તાદાન ચોરી. અદત્ત (નહિ આપેલું)નું આદાન (ગ્રહણ કરવું)
 ૭૭૨૮ સર્વ મેહુણં પચ્ચક્ષ્વામિ । સર્વ પ્રકારના મૈથુનથી નિવર્તું છું.
 ૭૭૨૯ મૈથુન મિથ્ । નરમાદાનું જોડું. ભોગક્રિયા, અબ્રહ્મ, વિષયભોગ, કામક્રીડા
 ૭૭૩૦ સર્વ પરિગ્રહં પચ્ચક્ષ્વામિ । સર્વ પ્રકારના પરિગ્રહથી નિવર્તું છું.
 ૭૭૩૧ પરિગ્રહ માલ-મિલકત પરની મૂર્છા તે બાહ્ય પરિગ્રહ; મિથ્યાત્વ, કષાય અંતરંગ પરિગ્રહ
 ૭૭૩૨ સર્વ પ્રકારના રાત્રિભોજનથી નિવર્તું છું ચારે પ્રકારના આહારનો સૂર્યાસ્તથી સૂર્યોદય સુધી ત્યાગ
 ૭૭૩૩ સર્વવિરતિની ભૂમિકા દીક્ષિત, સાધુ-સાધ્વી, સંયમી સર્વસંગપરિત્યાગી
 ૭૭૩૪ નદી ઊતરવા જેવા પ્રસંગ નદી પાર કરવા જેવા સમય
 ૭૭૩૫ શરીરસંઘયણ શરીર સંહનન । શરીરના હાડ-હાડકાં વગેરેનું બંધારણ
 ૭૭૩૬ અપવાદ અપ+વદ્ । સામાન્ય નિયમમાં બાધ, નિયમમાં થતાં કાર્યનું અમુક સંયોગોમાં ન થવાની સાથે બીજું કંઈક થવાપણું, નિયમમાં છૂટછાટ; અપયશ, નિંદા
 ૭૭૩૭ અનપવાદ અપવાદ ન હોવો તે, અપવાદ વિનાનું, અપવાદરહિત
 ૭૭૩૮ નિષિદ્ધ નિ+સિદ્ધ્ । નિષેધ, મનાઈ
પૃ. ૪૦૨
 ૭૭૩૯ સાન્નિપાતિક સમ્+નિ+પત્ । સંબંધિત
 ૭૭૪૦ 'બૃહત્કલ્પ' છેદસૂત્ર એટલે દોષથી બચાવવાનું અને દોષના પ્રાયશ્ચિત્તનું વિધાન કરતું સૂત્ર. ૬ ઉદ્દેશક, ૮૧ અધિકાર અને ૨૦૬ સંખ્યા સૂત્રો છે. જેમાં સાધુ-સાધ્વીના આચાર વિષે વિધિ-નિષેધ, ઉત્સર્ગ-અપવાદ, તપ-પ્રાયશ્ચિત્તનું વર્ણન છે. છેદસૂત્રમાં ૫ મું, વિ.સં.પૂર્વે ૩૦૦ વર્ષે શ્રી ભદ્રબાહુ સ્વામી રચિત સૂત્ર છે.

૭૭૪૧	મોટા પ્રયોજને	મોક્ષના હેતુથી, આત્મકલ્યાણ માટે
૭૭૪૨	નિત્યપ્રતિ	દરરોજ
૭૭૪૩	ઘટારત	યોગ્ય
૭૭૪૪	વ્યવસાય	વિ+અવ+સો । કામકાજ, ખટપટ, કામ, ક્રિયા, વ્યવહાર
૭૭૪૫	રૂપાંતર	રૂપ+અન્તર । અન્યરૂપ, સ્વરૂપફેર, રૂપમાં ફેરફાર
૭૭૪૬	અનહિતકારી	અહિતકારી
૭૭૪૭	હેતુ ધારી	આશય-કારણ-હિત વિચારી
૭૭૪૮	વિમાસવું	વિ+મૃશ્ । વિમર્શ કરવો, પસ્તાવો કરવો, ચિંતાયુક્ત વિચારમાં પડવું
પૃ. ૪૦૩		
૭૭૪૯	ગુણ ઉત્પન્ન થવામાં	સદ્ગુણ-ઉપકાર થવામાં, ગુણ પ્રગટ કરવામાં
૭૭૫૦	પ્રાયશ્ચિત્ત	થયેલા પાપ-દોષના ક્ષય માટે પશ્ચાત્તાપ સાથે કરવાનું નિવારક કૃત્ય
૭૭૫૧	રૂઢિ	રૂહ । રિવાજ, વ્યવહાર, પ્રથા, ચાલ; ઉત્પત્તિ; વૃદ્ધિ; ખ્યાતિ; શબ્દશક્તિ
૭૭૫૨	ઉપમા	સરખામણી, અર્થાલંકાર જેમાં ઉપમેય-ઉપમાનભેદ કાયમ રાખીને તેમનો સમાનધર્મ બતાવવામાં આવે છે
૭૭૫૩	ચિત્તસમાધિ	મનની સ્થિરતા-શાંતિ
૭૭૫૪	પ્રતિબંધ કર્યો નથી	ના કહી નથી, મનાઈ ફરમાવી નથી
૭૭૫૫	સફળપણું	ફળ નથી, ઉપયોગ નથી
૭૭૫૬	પત્રાંક ૫૦૨	શ્રી લલ્લુચ્છ તથા દેવકરણ મુનિને
૭૭૫૬	અવિરોધ	વિરોધ વિનાની, અનુકૂળ
૭૭૫૭	પરાભવ	હાર
૭૭૫૮	ઉદીરણા	ઉદ્+ઈર્ । પ્રેરણા
૭૭૫૯	બાહ્ય અવિરતિ પુરુષ પ્રત્યે	બાહ્ય ચારિત્ર નથી તેવા (પરમકૃપાળુદેવ પોતે) પ્રત્યે
૭૭૬૦	અપેક્ષા	અપ+ઈક્ષ્ । આકાંક્ષા, ઈચ્છા, જરૂરિયાત, અગત્ય, પરવા
૭૭૬૧	સચવાવ્યો	સચિવ્ । સાચવવાનું સૂચન-આજ્ઞા કરી
૭૭૬૨	પત્રાંક ૫૦૩	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને
૭૭૬૨	દ્રવ્ય પ્રાણાતિપાત	પ્રાણ+અતિ+પત્ । સ્થૂળ હિંસા, દ્રવ્ય હિંસા; પ્રાણ ૧૦ છે, જડ છે, તેની હિંસા
૭૭૬૩	મૂર્છા	મુર્ચ્ । મોહ
૭૭૬૪	અભિમત	અભિ+મન્ । માન્ય, સ્વીકૃત, સંમત, અનુકૂળ, પ્રિય
૭૭૬૫	વિચરવું	વિ+ચર્ । હરવું ફરવું, ટહેલવું
૭૭૬૬	યોગવશાત્	સંજોગવશાત્
પૃ. ૪૦૫		
૭૭૬૭	અનુજ્ઞા	અનુમતિ, આજ્ઞા
૭૭૬૮	લોકદાબ	લોકોનું દબાણ
૭૭૬૯	અભંગથી	ભંગ ન કરવાથી, ભંગ ન કરવા કરતાં
૭૭૭૦	વ્યગ્રતા	વિ+અગ્ર । વ્યાકુળતા, મનની અસ્થિરતા
૭૭૭૧	સંઘાડા	જૈન સાધુ-સાધ્વીઓનો તે તે સંઘ, સંપ્રદાય. દા.ત.ગોંડલ, લીંબડી, ખંભાત, બરવાળા, બોટાદ, દરિયાપુરી, કચ્છ નાનો પક્ષ-મોટો પક્ષ; તપાગચ્છ, અંચલગચ્છ

૭૭૭૨	સમક્ષતાથી	સાક્ષીએ, નજર સામે, રૂબરૂ
૭૭૭૩	સત્ત્વ હર્ષ	સાત્ત્વિક આનંદ
૭૭૭૪	પ્રથમ ભૂમિ	પહેલી ભૂમિકા, કથા, યોજના, પૃષ્ઠભૂમિ
૭૭૭૫	અનાથદાસજી	વેદાંતી સાધુ, 'વિચારમાળા'ના કર્તા
૭૭૭૬	'વિચારમાળા'	વિ.સં. ૧૭૨૬ ના વૈશાખ માસમાં, વડોદરાસ્થિત મિત્ર શ્રી નરોત્તમપુરીની 'પરમાત્મચિંતનની મહામૂલી માળા'ની માગણીથી, કાશ્મીરસ્થિત શ્રી અનાથદાસજી રચિત શાસ્ત્રોના સારરૂપ ૨૧૧ દોહાનો ગ્રંથ
૭૭૭૭	સટીક	સહ+ટીક. ટીકા સાથે, શ્રી ગોવિંદદાસજીએ કરેલી બાળબોધિની ટીકા
૫૪૦૬	પત્રાંક ૫૦૪	કોને ? તા.૬-૫-૧૯૯૪ થી ૩-૬-૧૯૯૪ દરમિયાન
૭૭૭૮	વર્ત્યા કરે છે	વૃત્. રહ્યા કરે છે, ચાલુ થયા કરે છે
૭૭૭૯	બહોળાપણું	બૃહ. વિસ્તાર, વિશાળતા, વિપુલતા, પુષ્કળતા
૭૭૮૦	ઉત્પત્તિ યોગ	ઉત્પન્ન થવાનો સંજોગ
૭૭૮૧	વિઙ્ગસા પરિણામ	સ્વભાવ પરિણામ, સ્વાભાવિક પરિણામ, સહજ પરિણામ
૭૭૮૨	વિશેષ સમ્યક્	વધુ સાચું, જેમ છે તેમ, વધુ સારું
૭૭૮૩	અવલંબી	અવ+લમ્બ. આધાર લઈ, અવલંબન-આશ્રય લઈ
૭૭૮૪	આત્મપ્રત્યયી ફળ	આત્મ-સાક્ષાત્કારનું ફળ
૭૭૮૫	સેવા-અસેવા	ચાકરી-પરિચર્યા કરવાથી કે ન કરવાથી
૭૭૮૬	જાતિભેદ	જન્+ભિદ. નાત-જાત-કુળ-વર્ણ-યોનિ વચ્ચેનો તફાવત; ગ્રંથિભેદ; પ્રકારભેદ
૭૭૮૭	વર્તમાનો	વૃત્. વૃત્તો, સમાચારો
૭૭૮૮	પરાવર્તન	પરા+વૃત્. પુનઃ પ્રાપ્તિ; પુદ્ગલ પરાવર્તન-પરિવર્તન એક કાળવિશેષ છે જેમાં નાનામાં નાના રજકણથી માંડી સ્થૂળમાં સ્થૂળ પુદ્ગલ તે સર્વમાં કે તે સર્વથી જીવે સમગ્ર રીતે ભ્રમણ કર્યું અને ભોગવ્યાં, તે દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાળ-ભાવ-ભવ-સ્થૂળ-સૂક્ષ્મ વગેરે ભેદે પુદ્ગલ પરાવર્તન
૭૭૮૯	અસંયતિ પૂજા	અ+સમ્+યમ્. અસંયમીની પૂજા (૧૦ અચ્છેરાં-આશ્ચર્યમાં એક)
૭૭૯૦	હુંડ-ધીટ	હુંડ=વાઘ, ભૂંડ, રાક્ષસ, બિહામણું, ભયંકર, કદરૂપું. ધીટ=ધૃષ્ટ, નફટ
૭૭૯૧	બહુ કરી	બંહ. બહુ જ, ખૂબ ખૂબ; ઘણી વાર; અનેક રીતે; કમાલ-ભારે કરી
૭૭૯૨	નિરાધારપણે	નિર્+આ+ધૃ. નિરાશ્રયપણે, સ્વાધીન રહીને, સ્વભાવથી; અરૂપીપણે
૭૭૯૩	ભજાય તેમ	ભજ્. આરાધાય તેમ
✉	પત્રાંક ૫૦૫	કોને ?
૭૭૯૪	પરમ શાંતરસમય ધર્મ	સાહિત્યના ૯ રસમાં મુખ્ય શાંતરસવાળો વીતરાગનો ધર્મ
૭૭૯૫	અનધિકારીપણાને લીધે	અપાત્રતાને કારણે, યોગ્યતા ન હોવાથી
૭૭૯૬	સંસાર રોગ	ભવરોગ
૭૭૯૭	પરમ તત્ત્વ	મોક્ષનો માર્ગ
૭૭૯૮	અત્યંત નિવૃત્તિ	સંપૂર્ણ વિરામ-શાંતિ
૭૭૯૯	ક્લેશરૂપ	ક્લિષ્. અવિદ્યા, અસ્મિતા, રાગ, દ્વેષ અને અભિનિવેશ એ ૫ ક્લેશ, દુઃખ
૭૮૦૦	વિરામ	વિ+સ્મ. અટક, થોભ, અંત

૭૮૦૧	ૐ શાંતિઃ શાંતિઃ શાંતિઃ સંસારભ્રમણ-ભવભ્રમણનો અંત=સંપૂર્ણ શાંતિ શયન દર્શાવતો શાંતિપાઠ
	પત્રાંક ૫૦૬ કોને ? તા.૬-૫-૧૮૯૪ થી ૩-૬-૧૮૯૪ દરમ્યાન
૭૮૦૨	વિપર્યાસ મટી વિ+પરિ+અસ્ । મટ્ । બુદ્ધિ, મિથ્યાજ્ઞાન ટળી કે દૂર થઈ
૭૮૦૩	ચાર ધનઘાતી જ્ઞાનાવરણીય, દર્શનાવરણીય, મોહનીય અને અંતરાય કર્મ, આત્માના મૂળ કર્મ ગુણનો ઘાત-નાશ કરનારાં ૪ કર્મ
પૃ.૪૦૭	
૭૮૦૪	છિન્ન થયાં છે છિદ્ । છેદાયાં છે
૭૮૦૫	તુર્યાવસ્થા ચતુર્+છ+ઈય । ૪થી છેલ્લી તુરીય અવસ્થા, સંપૂર્ણ જ્ઞાન, પરબ્રહ્મદશા
૭૮૦૬	નિર્બીજપણાને પ્રાપ્ત બીજ-અંકુર વિનાનું, બી રહિત થવાથી
૭૮૦૭	ઉદ્ભવ ઊગવું, જન્મ, ઉત્પત્તિ
૭૮૦૮	વિરત્યાદિ ગુણસ્થાનકે વિરતિ વગેરે એટલે ૫ મા ગુણસ્થાનકે-થી
૭૮૦૯	દીધી છે વા । આપી છે, દીધેલ છે
૭૮૧૦	સ્થિતિમાન સ્થા । સ્થિર
૭૮૧૧	નિષ્કર્ષ નિસ્+કૃષ્ । નિચોડ, સાર, નિશ્ચય, નતીજા
૭૮૧૨	વિપર્યાસ ભાવ વિપરીત, ઊલટો, પ્રતિકૂળ, વિરુદ્ધનો ભાવ, હોય તેનાથી ઊંધું સમજવું
૭૮૧૩	અવગાહન અવ+ગાહ । સ્નાન કરવું, ડૂબકી લગાવવી, નિષ્ણાત થવું
૭૮૧૪	ઉન્નતિ ઉદ્+નમ્ । ચડતી, પ્રગતિ, આબાદી, ઊંચાઈ, વૃદ્ધિ
૭૮૧૫	પડળ પટલ । આંખે આવતો છારીનો રોગ, આવરણ
૭૮૧૬	ગાઠ ગાહ । ઘટ્ટ, ઘોર, મજબૂત, ખૂબ, ડૂબેલ, ખૂબ ઊંડે ગયેલ, સઘન
૭૮૧૭	અનાસક્ત બુદ્ધિ સ્નેહ વિનાનો ભાવ, વૈરાગ્ય ભાવ, વિરક્ત બુદ્ધિ, અમોહિત બુદ્ધિ
૭૮૧૮	પર્યાયાંતર હાલ-અવસ્થા-દશાની બદલી, ફેરફાર; બીજી પર્યાય
૭૮૧૯	પટળાદિ અંતરાય પટ્+લા । આંખની છારી વગેરેની જેમ અંતરાય, દૃષ્ટિનું આવરણ
૭૮૨૦	યથાવત્ જેમ છે તેમ
પૃ.૪૦૮	
૭૮૨૧	મોહિનીય કર્મ મુહ્+કૃ । મોહનીય કર્મ, એક ઘાતી કર્મ
૭૮૨૨	ક્ષયાંતર ક્ષિ+અન્તર । ક્ષય થયા પછી
૭૮૨૩	પ્રતિબોધતી પ્રતિ+બુધ્ । ઉપદેશતી, યાદ કરાવતી
૭૮૨૪	વિચારની નિર્મળતા વિચારની પવિત્રતા, અ-મલિનતા, સ્વચ્છતા, શુદ્ધતા
૭૮૨૫	અધિકાર અધિ+કૃ । પ્રકરણ, મુખ્ય નિયમ, શીર્ષક, યોગ્યતા
૭૮૨૬	ચાલ્યા જવા ચલ્ । જતા રહેવા
૭૮૨૭	અવૈરાગ્ય વૈરાગ્ય ન હોવો તે, આસક્તિ, રાગ, અનુરાગ
૭૮૨૮	અનુપશમ ઉપશમ ન હોય તે, ઉપશમ
૭૮૨૯	મૂળ મૂલ્ । મૂળિયાં, વનસ્પતિની જડ; મુખ્ય
૭૮૩૦	કાળ કલ્ । મરણ, મૃત્યુ આપનાર, મારી નાખનાર
૭૮૩૧	શ્રી ઠાણાંગ સૂત્રમાં દ્વાદશાંગીમાં ૩ જું સૂત્ર, સ્થાન ૨, ઉદ્દેશક ૧, સૂત્ર ૯૬-૯૭-૯૮માં. જીવાદિ પદાર્થોનું અનુક્રમે સ્થાપવું તે સ્થાનાંગ. ૧ શ્રુતસ્કંધ, ૧૦ સ્થાન, ૧૦ અધ્યયન, ૨૧ ઉદ્દેશા, ૨૧ સમુદ્દેશા, હાલ ૩૭૭૦ ગાથા, ૧૦૮૯ સૂત્ર છે.

૭૮૩૨	દ્વિભંગી	દ્વિ+ખજ્ઞ । ફેરવી ફેરવીને કહેવાની ૨ રીત
૭૮૩૩	મતિજ્ઞાનાવરણીય	મતિજ્ઞાનને આવરણ કરનાર કર્મ
૭૮૩૪	શ્રુતજ્ઞાનાવરણીય	શ્રુતજ્ઞાનને આવરણ કરનાર કર્મ
૭૮૩૫	અવધિજ્ઞાનાવરણીય	અવધિજ્ઞાનને આવરણ કરનાર કર્મ
૭૮૩૬	મનઃપર્યવજ્ઞાનાવરણીય	મનઃપર્યવજ્ઞાનને આવરણ કરનાર કર્મ
૭૮૩૭	કેવળજ્ઞાનાવરણીય	કેવળજ્ઞાનને આવરણ કરનાર કર્મ
૭૮૩૮	દર્શનાદિ ભેદ	ચક્ષુદર્શન, અચક્ષુદર્શન, અવધિદર્શન ને કેવલદર્શન
૭૮૩૯	અર્થાપત્તિરૂપે	અર્થ+આ+પદ્ । એક અર્થાલંકાર કે પ્રમાણ જેમાં એક વાત કહેવાથી બીજી વાતની સિદ્ધિ આપોઆપ થઈ જાય તે ૨-અશુભ-અધમ ઈચ્છા-લોભ વગેરે
૭૮૪૦	પ્રતિબૂઝતો નથી	પ્રતિ+બુઝ્ । પ્રતિબોધ પામતો નથી, બોધ ગ્રહણ કરતો નથી
૫૫૪૦૯	પત્રાંક ૫૦૭	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૧૪-૬-૧૯૯૪
૭૮૪૧	ઉપેક્ષા	ઉપ+ઈક્ષ્ । અનાદર, ઉદાસીનતા, અવગણના, તિરસ્કાર
૭૮૪૨	પ્રારબ્ધ ધર્મ	દૈવયોગ, પૂર્વે કરેલા કર્મોને વેદવા રૂપ ધર્મ
૭૮૪૩	આપ્યા રહે છે	આપતો રહે છે, ચાલુ રહ્યા કરે છે
૭૮૪૪	કર્યા રહેવું	યોજતા રહેવું, કરતા રહેવું, કર્યા કરવો
૭૮૪૫	આઁસ્વઁ (પ્રણામ)	આત્મા થઈને, આત્મસ્વરૂપ થઈને પ્રણામ
✉	પત્રાંક ૫૦૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૭-૬-૧૯૯૪
૭૮૪૬	સવિગત	સહ+વિ+ગમ્ । વિગત સહિત, છેલ્લી કે-અને તે પહેલાં બનેલી વાત વિષે
૭૮૪૭	ઘટે છે	જોઈએ છે, જરૂરી છે, યોગ્ય છે
૭૮૪૮	અપ્રમાદ યોગ	પ્રમાદ-અજાગ્રત-ગાફેલ ન કરે તેવો, આત્મદશામાં જાગૃત રાખે તેવો યોગ
૭૮૪૯	પ્રમાદયોગ	પ્ર+મદ્ । પ્રમાદ કરે તેવો યોગ, પ્રમાદમાં જોડાયા જેવું
૭૮૫૦	સદ્વિચારવાન	સત્+વિ+ચર્ । સત્ પ્રાપ્તિના વિચારવાળા, મુમુક્ષુ
૭૮૫૧	અનુસરતા	અનુ+સ્ । અનુરૂપ, પાછળ પાછળ જતા; અનુકૂળ આચરણ કરતા
૭૮૫૨	વિકલ્પ	વિરુદ્ધ વિચાર, તર્કવિતર્ક, સંદેહ, અનિશ્ચય
૭૮૫૩	ખારા	ક્ષર્ । ક્ષારવાળા, અકારા-અપ્રિય-અળખામણા, ઠગારા
૭૮૫૪	પરાણે	ઈચ્છાવિરુદ્ધ, બળજબરીથી, પ્રાણ જાય તેવી વસમી
✉	પત્રાંક ૫૦૯	મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા. ૮-૭-૧૯૯૪
૭૮૫૫	જીવ	જીવ્ । આત્મા, ચેતન તત્ત્વ
૭૮૫૬	કાયા	ચિ+ઘઞ્, કાય । શરીર, દેહ, તન
૭૮૫૭	સહચારી	સહ+ચર્ । સાથે સાથે ચાલનાર, ફરનાર કે જનાર
૭૮૫૮	ભોગ	ભુજ્ । ભોગવવાં પડે (ત્યાં સુધી)
૭૮૫૯	ક્ષીરનીરની પેટે	ઘસ્+ઈરન્+ની+રક્ । દૂધપાણીની જેમ
૭૮૬૦	એકત્ર થયાં	સંલગ્ન થયેલાં, એક સ્થળે સાથે હોય તેવાં, ભેગાં
૭૮૬૧	પરમાર્થ	યથાર્થ રીતે, નિશ્ચયથી
૭૮૬૨	પદાર્થપણે	દ્રવ્ય-વસ્તુ-ચીજપણે
૭૮૬૩	અગ્નિપ્રયોગે	આગ પર મૂકતાં

પૂ.૪૧૦

૭૮૬૪	અવિષમભાવે	સમભાવે
૭૮૬૫	સ્વરૂપજ્ઞાનનો	સ્વરૂપના જ્ઞાનનો
૭૮૬૬	સ્થિતિએ	સમયમર્યાદાએ
૭૮૬૭	અવ્યાબાધપણાને	અ+વિ+આ+બાધ । પીડા-બાધારહિત, શાતા-અશાતારૂપ
૭૮૬૮	સંબંધ આવરણ	સંયોગ-સંપર્ક રૂપે અંતરાય, આચ્છાદન-ઢાંકણ, વિઘ્ન
૭૮૬૯	સાક્ષાત્ આવરણ	પ્રત્યક્ષ-સ્પષ્ટ અંતરાય
૭૮૭૦	વિષમભાવ	વિ+સમ્ । સમભાવ નહીં તે, પ્રતિકૂળ ભાવ, વિપરીત ભાવ, ભિન્ન ભાવ
૭૮૭૧	જ્ઞાનયોગ	શ્રવણ, મનન, નિદિધ્યાસન દ્વારા પરમાત્મતત્ત્વ સાથે એકાત્મકતા લાવવાની ક્રિયા, સમ્યક્જ્ઞાન
૭૮૭૨	વિષમભાવરહિતપણું	સમભાવપણું, સમતાભાવ
૭૮૭૩	સિદ્ધની સ્તુતિ	મુક્ત પુરુષ, પરમાત્માની સ્તુતિ
૭૮૭૪	પરમાત્મસ્વરૂપ	પરમાત્માનું સ્વરૂપ; અત્યંત નિર્મળ, ક્ષયસ્ત કર્મ પછી ક્ષીણ કરેલ આત્મા
૭૮૭૫	સમસત્તાવાનસ્વરૂપે	એક સરખી સત્તા-અસ્તિત્વવાળા
૭૮૭૬	પ્રગટપણે	વ્યક્તપણે
૭૮૭૭	સત્તાપણે	શક્તિપણે
૭૮૭૮	ચક્રમકને વિષે	તણખામાં, અગ્નિ પાડવાના પથ્થરમાં
૭૮૭૯	જગત	જડ-ચેતનસ્વરૂપનું સમગ્ર વિશ્વ, બ્રહ્માંડ, ભુવન, લોક, દુનિયા
૭૮૮૦	ઉપશમ થવા અર્થે	શાંત-સાંત્વન-વૈરાગ્ય થવા માટે, કષાયરહિત ભાવ થવા માટે
પૂ.૪૧૧	પત્રાંક ૫૧૦	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને તા.૮-૭-૧૯૯૪
૭૮૮૧	બંધવૃત્તિઓ	બન્ધ્+વૃત્ । જે વૃત્તિથી જીવને બંધ થાય તે, મોહ
૭૮૮૨	નિવર્તાવવા	નિવૃત્ત કરવા, પાછી હઠાવવા, વિરામવા, ઉશભાવવા, ક્ષય કરવા
૭૮૮૩	સંભવરૂપ	કારણરૂપ
૭૮૮૪	ઠેકાણું કરતો નથી	રસ લેતો નથી, રસ દેખાતો નથી
૭૮૮૫	કડવાશ	કડવાપણું, કડવાઈ; કડવી દવા
૭૮૮૬	કડવાશ ઉપર	કડવાશ કચરી નાખીને, દુઃખ કડવું લાગે પણ શિખામણ લીધા વિના દુઃખ પર
	પગ દઈ	પગ દઈને ચાલ્યા જવું
૭૮૮૭	દુષ્ટ પરિણામી	દૂષિત પરિણામી, વારંવાર દોષ કરે પણ ચેતે નહીં તેવો
૭૮૮૮	વિસર્જન કરવા યોગ્ય	ભૂલી જવા યોગ્ય
૭૮૮૯	ભાવી	ભાવ રાખી
૭૮૯૦	માહું કર્યામાં મણા	રાખી નથી બગાડવામાં બાકી રાખ્યું નથી-કમી રાખી નથી
૭૮૯૧	ગણાવવાનું	સમજાવવાનું, લેખવવાનું, ગણતરી કરવાનું
૭૮૯૨	અજ્ઞાનનિદ્રા	અજ્ઞાન રૂપી ઊંઘ, મિથ્યાત્વ
૭૮૯૩	આ વાત	રોગ (ભવરોગ) અને મોહને
૭૮૯૪	અલ્પકાળમાં ચેતવા યોગ્ય	ઊગતા દાબી દેવા જેવા
૭૮૯૫	અવકાશ	કુરસદ

	પત્રાંક ૫૧૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૮-૭-૧૯૯૪
૭૮૯૬	પરમ સ્નેહી	પરમ ધર્મસ્નેહી, જેનાથી ધર્મમાં સહાય મળે તે ધર્મસ્નેહી	
૭૮૯૭	પૂર્વકાળે	પહેલાં, પૂર્વ-આગલ ભવોમા, પહેલાંના સમયમાં	
૭૮૯૮	આડા પ્રતિબંધ	વચ્ચે આવતી રુકાવટ, મનાઈ, વિદ્ન	
૭૮૯૯	અર્થ	પ્રયોજન	
૭૯૦૦	સામા જીવને	સંમુખ-સામે પ્રત્યક્ષ રહેલા જીવને	
૭૯૦૧	વિસ્મરણપણે	ભૂલાતો	
પૃ. ૪૧૨			
૭૯૦૨	અમસ્તી	અમથી, ફોગટ, નકામી, કારણ વિના	
૭૯૦૩	સાક્ષાત્કાર	સ+અક્ષ+કૃ । આત્મદર્શન, આત્મ અનુભૂતિ, પરમાત્મદર્શન	
૭૯૦૪	અંધ	આંધળો બનીને	
૭૯૦૫	સાવ	સર્વ । તદ્દન, બિલકુલ, છેક, તમામ	
૭૯૦૬	માઠાં સાધન	ખરાબ-નરસાં-નઠારાં-નામોશી ભરેલાં સાધન	
૭૯૦૭	વ્યવસાયી	વિ+અવ+સો+ઈન્ । ધંધો-રોજગાર કરનારો, કામઢો	
૭૯૦૮	અનંતકાળને પ્રયોજને	અનંતકાળનો ખપ-ઉપયોગ કરીએ	
૭૯૦૯	પાર પડે નહીં	સફળતા મળે નહીં, સિદ્ધ થાય નહીં	
૭૯૧૦	પ્રવાહ	ધારા, સ્રોત, વહેણ, સતત ચાલ્યા કરે તે	
૭૯૧૧	આગામિક કાળ	આગામી કાળ, ભવિષ્યકાળ, આવતો કાળ	
૭૯૧૨	કોઈ જીવ આશ્રયી	કોઈ જીવ પૂરતી, કોઈ જીવ બાદ કરતાં	
૭૯૧૩	એવું ને એવું	એના એ પ્રકારનું, એની એ રીતનું	
૭૯૧૪	તણખાને વિષે	તૃણ+ક્ષય । અગ્નિમાંથી નીકળતા સળગતા કણ-ચિનગારીમાં	
૭૯૧૫	રખડવું	ભટકવું, ભમ્યા કરવું, રઝડવું, અથડાયા કરવું	
૭૯૧૬	યોગવશ	સંયોગવશ, સંયોગને આધીન	
૭૯૧૭	પ્રકૃતિ	પ્રજા, સ્વભાવ (મિજાજ)	
૭૯૧૮	સિત્તેર કોડાકોડી સાગરોપમ	૧ કરોડ x ૧ કરોડ એટલે ૧ કોડાકોડી, સાગરની ઉપમાવાળું કાળનું માપ, ૧૦ કોડાકોડ પલ્યોપમનો ૧ સાગરોપમ, એવા ૭૦ સાગરોપમ :	
		૧. ૧ પૂર્વ = ૭૦ લાખ ૫૬ હજાર કરોડ વર્ષ	
		૧ પલ્ય = અસંખ્યાત પૂર્વ, અસંખ્યાત = ૨૮ નવડા ઉપરની સંખ્યા	
		૧ અધ્યા પલ્ય (પલ્યોપમ) = અસંખ્યાત પલ્ય	
		૧ સાગરોપમ = ૧૦ કરોડ x ૧૦ કરોડ અધ્યા પલ્યોપમ	
		૨. ૨ લાખ યોજનના પાણીથી ભરેલા સમુદ્રમાંથી દર ૧૦૦ વર્ષે ૧ પાણીનું ટીપું સળીથી કાઢી બહાર ફેંકી દેતાં દેતાં આખો સમુદ્ર ખાલી થતાં જેટલો કાળ જાય તે ૧ સાગરોપમ (૧ યોજન = ૨ હજાર ગાઉ)	
		૩. ૨ હજાર ગાઉ (૧ યોજન) પહોળા અને ઊંડા સમુદ્રમાં, ઉત્તમ ભોગભૂમિના ઘેટાના ૭ દિવસની ઉંમરના બચ્ચાના મુલાયમ બાલ કે જેના કાતરથી ફરી દુકડા ન થાય તેવા બારીક દુકડાઓથી સમુદ્રને ઠાંસી ઠાંસીને ભરીએ, એના ઉપરથી ચક્રવર્તીની આખી સેના પસાર થઈ જાય તો યે દબાય નહીં. પછી	

એ સમુદ્રમાંથી દર ૧૦૦ વર્ષે ૧ બાલ કાઢતાં આખો સાગર ખાલી થતાં જે વખત લાગે તે ૧ વ્યવહાર કલ્પ કહેવાય.

અસંખ્યાત વ્યવહાર કલ્પ = ૧ ઉધ્ધાર

અસંખ્યાત ઉધ્ધાર કલ્પ = ૧ અધ્યા પલ્ય (પલ્યોપમ)

૧૦ કરોડ x ૧૦ કરોડ અધ્યાપલ્ય = ૧ સાગરોપમ

૭૯૧૯	નિવૃત્ત	પાછો હઠે, વિરામ પામે
૭૯૨૦	દેહમાં વર્તતાં	દેહમાં હોય ત્યાં સુધી
૭૯૨૧	વ્યતીત થયે	વીતી ગયે, પસાર થયે
૭૯૨૨	તે પ્રથમ	તે પહેલાં, તેની પહેલાં
પૃ.૪૧૩		
૭૯૨૩	કામ બાળવાનો	કામવાસના નાશ કરવાનો, કામના-ઈચ્છાનો નાશ કરવાનો
૭૯૨૪	કામનું જીતવું	કામ-ભોગ પર વિજય
૭૯૨૫	પાછો હઠતાં	પીછેહઠ કરતાં, વિમુખ જતાં
૭૯૨૬	સિદ્ધ	સાબિત થયેલું, પ્રસિદ્ધ, જાણીતું
૭૯૨૭	કંઈક કંઈક કરી	થોડું થોડું-જરા જરા-લગાર કરી
૭૯૨૮	જીવનું વીર્ય	જીવનું બળ, સામર્થ્ય, ઉત્સાહ, શક્તિ, પ્રયત્ન
	પત્રાંક ૫૧૨	મુનિશ્રી લલ્લુજીને
૭૯૨૯	કાજળના કૂંપાની પેરે	કાજળની શીશીની જેમ, આંજણ રાખવાની શીશીની પેઠે
૭૯૩૦	સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિય જીવ	બાળ્યા બળે નહીં, છેદ્યા છેદાય નહીં, માર્યા મરે નહીં તેવા જીવ
૭૯૩૧	ઔદારિક શરીર	ઉદાર । મુખ્ય-પ્રધાન શરીર જે દ્વારા ધર્મની આરાધના કરીને મોક્ષે જવાય, ઉદર । પેટ, મનુષ્યો અને તિર્યચોને હોય, સ્થૂળ શરીર, ૫ શરીરમાં ૧ લું
૭૯૩૨	વ્યાઘાત	વિ+આ+હન્ । વિઘ્ન, પ્રબળ આઘાત, ભંગ, નાશ
૭૯૩૩	વાટે વહેતો હોય	એક દેહ છોડીને બીજા દેહ ધારણ કરતાં પહેલાંનો, રસ્તે પડેલો જીવ
૭૯૩૪	અપર્યાપ્તપણે	પૂર્ણ અવસ્થામાં, બધી પર્યાપ્તિ પૂર્ણ થયા પહેલાં
૭૯૩૫	તેજસ્	૫ શરીરમાં ૪થું; આહાર પચાવવાનું, ઉષ્ણતામાનનું કાર્ય કરતું શરીર
૭૯૩૬	કાર્મણ	કર્મસ્વરૂપ, ૫ શરીરમાં છેલ્લું શરીર
૭૯૩૭	સકર્મ	સહ+કૃ । કર્મ સહિત
૭૯૩૮	વૈક્રિય શરીર	વિ+કૃ । નાનાં-મોટાં વિવિધ રૂપ લઈ શકે તેવું સૂક્ષ્મ શરીર, ૫માં ૨ જું દેવો અને નારકોને જન્મથી, મનુષ્યોમાં કોઈ વિરલ લબ્ધિધારીને
૭૯૩૯	નિયમિત	નિયમથી
૭૯૪૦	પર્યાપ્ત સ્થિતિમાં	આહાર વગેરેનું ગ્રહણ કરવા રૂપ સામર્થ્ય-શક્તિ
૭૯૪૧	વિદ્યમાનપણાની	અવશ્ય હાજરીની જરૂર
પૃ.૪૧૪		
૭૯૪૨	બળવાન હાનિ	મોટું-ભારે નુકશાન
૭૯૪૩	સંભવિત	સમ્+ષૂ । શક્યતા, શક્ય, સંભવ થાય તેવું
૭૯૪૪	નિવર્તન યોગ્ય	નિ+વૃત્ । વિરામ કરવા યોગ્ય, પરવારી જવા જેવો

તા. ૧૭-૭-૧૯૯૪

✉	પત્રાંક ૫૧૩	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૧૨-૮-૧૯૯૪
૭૯૪૫	નિરહંતા	નિર્+અહમ્ । અહંતારહિત, અભિમાન રહિતતા	
૭૯૪૬	સ્મૃતિ રાખજો	સ્મ્ । રક્ષ્ । યાદી રાખજો	
૭૯૪૭	એક બ્રહ્મસ્વરૂપે સર્વ સ્થિતિ	બ્રહ્મન્ । જેનાથી સર્વભૂતો ઉત્પન્ન થાય છે, જેમાં જીવે છે, જેની સત્તાથી જીવે છે, જેમાં અંતે લય થાય છે તે બ્રહ્મ છે. શુદ્ધ, નિર્વિકાર બ્રહ્મ જગતનું કારણ નથી પણ માયાવિશિષ્ટ બ્રહ્મને જ જગતનું કારણ કહ્યું છે. જેમ માટીના સર્વ વિકાર માટીથી ભિન્ન નથી તેમ ઘટાકાશ-મઠાકાશ વગેરે મહાકાશથી ભિન્ન નથી તેમ સર્વ વિકાર-રૂપ જગત બ્રહ્મથી ભિન્ન નથી.	
૭૯૪૮	હીન	હા । વિનાના, વગરના; ત્યક્ત, ત્યાગેલા; ખામીવાળું; નીચલી કક્ષાનું	
૭૯૪૯	શમ	શમ્ । મોક્ષના દ્વારપાળમાં ૧લી, વ્યાપાર સિવાય ચિત્તના તમામ વ્યાપાર રોકવા, મનની શાંતિ, ષટ્ સંપત્તિમાં ૧લી, આત્મજ્ઞાનને ઉપયોગી	
૭૯૫૦	સંતોષ	મોક્ષના ૪ દ્વારપાળમાં ૨જો, તૃપ્તિ, સમાધાન, હોય તેટલાથી રાજી રહેવું	
૭૯૫૧	વિચાર	મોક્ષના ૪ દ્વારપાળમાં ૩જો, મનન, વિવેક	
૭૯૫૨	સત્સંગ	સત્+સજ્ઞ । સત્નો રંગ ચઢે-ચઢાવે તે સત્સંગ	
૭૯૫૩	વર્ધમાન પરિણામી	વૃધ્ । પરિ+નમ્ । વધતાં જતાં, વધ્યે	
✉	પત્રાંક ૫૧૪	કોને ?	તા. ૧૫-૮-૧૯૯૪
૭૯૫૪	નિઃસારપણું	નિસ્+સૃ । સાર વિહીનતા	
૭૯૫૫	અત્યંતપણે	અતિ+અન્ત । અતિશય, ખૂબ જ	
૭૯૫૬	આત્મવીર્ય	આત્મન્+વિ+ઈર્ । આત્માના પુરુષાર્થ	
૭૯૫૭	ખમવા યોગ્ય નહીં	ક્ષમ્ । ક્ષમી ન શકાય તેવું	
૭૯૫૮	ખમીએ છીએ	ક્ષમ્ । ક્ષમીએ છીએ	
૫૪૧૫	પત્રાંક ૫૧૫	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૫-૮-૧૯૯૪
૭૯૫૯	સદ્વાચના	સત્ પ્રત્યે લઈ જાય તેવા પઠનપાઠન, ૪ પ્રકારે : નંદા, ભદ્રા, જયા, સૌમ્યા નંદા : અન્ય દર્શનોનું નિરાકરણ કરી પોતાના પક્ષની સ્થાપના ભદ્રા : યુક્તિઓ દ્વારા સમાધાન કરીને સિદ્ધાંતના પદાર્થોની વ્યાખ્યા જયા : પૂર્વાપર વિરોધના ત્યાગ વિના સિદ્ધાંતના અર્થોનું કથન સૌમ્યા : કોઈવાર ખંડનપૂર્ણ વૃત્તિથી વ્યાખ્યા	
✉	પત્રાંક ૫૧૬	શ્રી કેશવલાલભાઈ નથુભાઈને	તા. ૧૭-૮-૧૯૯૪
૭૯૬૦	અસાર	અ+સૃ । સાર વિનાનો, સારહીન, નકામો, વ્યર્થ, તુચ્છ, અયથાર્થ	
૭૯૬૧	મુનિચર્યા	મુન્+ચર્ । મુનિપણું, ચારિત્ર-સંયમ-દીક્ષાવાળું જીવન	
૭૯૬૨	મૌનપણું	મુન્ । મૌન, મૌનતા	
૭૯૬૩	અનિદ્રાપણું	નિદ્રાના અભાવ જેવું	
૭૯૬૪	ભજ્યું છે	ભજ્ । આરાધ્યું છે	
૭૯૬૫	અભોગી	અ+ભુજ્ । અભોક્તા, આહાર-ઉપભોગ નહીં કરનારા	
૭૯૬૬	અવ્યવસાયી	અ+વિ+અવ+સો । અકર્તા, અપ્રવૃત્ત; વ્યાપાર-વ્યવહાર ન કરનાર	
૭૯૬૭	વિલય	વિ+લી । નાશ, અદૃશ્ય	
૭૯૬૮	અખંધતા	ખંધ ન થાય, અખંધ ન થાય, અબદ્ધતા	

✉	પત્રાંક ૫૧૭	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૩-૮-૧૯૯૪
૭૯૬૯	અપ્રતિબદ્ધપણાને	અ+પ્રતિ+બન્ધ્ । આસક્તિરહિતતાને, રાગ વિનાની સ્થિતિને	
૭૯૭૦	પ્રતિબદ્ધબુદ્ધિ	આસક્તિ, રાગબુદ્ધિ	
૭૯૭૧	અપ્રસંગ	અ+પ્ર+સજ્ઞ । પ્રસંગ-તક નથી, અનવસર	
૭૯૭૨	શાંતપણું	કષાયોનું ઉપશમન	
૭૯૭૩	દાંતપણું	દમ્ । ઈન્દ્રિયદમન	
૭૯૭૪	ઉદ્ભવ થાય	ઉદ્+મ્ । ઉત્પન્ન થાય	
✉	પત્રાંક ૫૧૮	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૨૫-૮-૧૯૯૪
૭૯૭૫	યોગવાસિષ્ઠ	શ્રી વસિષ્ઠઋષિ કૃત ૩૨,૦૦૦ શ્લોકબદ્ધ 'મહારામાયણ'	
૭૯૭૬	રૂપી	રૂપ । આકાર-દેખાવ-મૂર્ત સ્વરૂપવાળું, વર્ણ-ગંધ-રસ-સ્પર્શવાળું	
૭૯૭૭	અરૂપી	અ+રૂપ્ । વર્ણ-ગંધ-રસ-સ્પર્શ વિનાનાં, પુદ્ગલ સિવાયનાં પાંચે દ્રવ્ય	
પૃ. ૪૧૬			
૭૯૭૮	આત્મદર્શનાદિ પ્રસંગ	આત્માનુભવ, આત્મસાક્ષાત્કાર વગેરે	
✉	પત્રાંક ૫૧૯	શ્રી સૌભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૫-૮-૧૯૯૪
૭૯૭૯	સંકોચાયેલાં	સમ્+કુચ્ । ક્ષુભિત, સંકોચવાળા, બીડેલાં, મર્યાદિત	
✉	પત્રાંક ૫૨૦	શ્રી સૌભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૩૦-૮-૧૯૯૪
૭૯૮૦	—ના	રાજચંદ્રના (ખાલી જગ્યા વાચકે જ પૂરી કરવી !)	
૭૯૮૧	છાયા જેવો	છાપ-અસર-ઓથ-ઓળો-પડછાયો-પ્રતિબિંબ જેવો, સમાન, તુલ્ય	
૭૯૮૨	જાણીને	જાણી જોઈને, ચાહીને, પ્રમાદથી	
૭૯૮૩	બબ્બે-ચચ્યાર લીટી	બે-બે ચાર-ચાર લીટી	
૭૯૮૪	સવૈયા	૩૦-૩૧-૩૨ માત્રાઓનાં ચરણ હોય તેવો સમપદ માત્રામેળ છંદ	
૭૯૮૫	'મૂળ સમયસાર'	શ્રી કુંદકુંદાચાર્ય રચિત 'સમયસાર પ્રાભૃત', ૪૧૫ ગાથા	
૭૯૮૬	વિચક્ષણ	વિ+ચક્ષ્ । બુદ્ધિમાન, ચતુર, તીવ્ર સમજશક્તિવાન, શાણા, આત્માનુભવી	
પૃ. ૪૧૭			
૭૯૮૭	તીક્ષ્ણપણે	ઉગ્રપણે, પ્રચંડ-પ્રખરપણે; સૂઝ-સૂક્ષ્મપણે	
૭૯૮૮	અવ્યક્તપણે	અપ્રગટ-અદૃશ્ય-અસ્પષ્ટપણે, નહીં જાણવામાં છતાં	
૭૯૮૯	ખેદ	ચિદ્ । સંતાપ, ખિન્નતા, અફસોસ	
૭૯૯૦	અસંખ્યાતગુણવિશિષ્ટ	અસંખ્યાતગણો વધુ	
૭૯૯૧	પરિણામાંતર	રૂપાંતર, પરિણામ બદલાતાં	
૭૯૯૨	થોડા અવકાશે	થોડીવારમાં	
૭૯૯૩	અત્યંત દૃષ્ટિ	ઘણી વધારે, અનહદ, સંપૂર્ણ, આજીવન, નિતાન્ત, થોડીવારમાં	
૭૯૯૪	પ્રભાવના હેતુ	ધર્મપ્રચારના હેતુ	
૭૯૯૫	અવરોધક	અવ+રુધ્ । અવરોધ કરનારાં, રોકનારાં	
૭૯૯૬	બુદ્ધિપૂર્વક	વિચાર-સમજપૂર્વક, જાણીબુઝીને	
૭૯૯૭	સંભવ	સમ્+મ્ । શક્યતા, કારણ, મૂળ	
૭૯૯૮	લેખતાં	લિખ્ । ગણતાં, માનતાં	

૭૯૯૯	નિશ્ચયવૃત્તિ	નિર્+ચિ+વૃત્ । પરમાર્થ વૃત્તિ, નિર્ધાર વૃત્તિ, દૃઢ વિશ્વાસ, ફેંસલો
૮૦૦૦	અસન્મુખ	સન્મુખ નથી, વિમુખ
૮૦૦૧	માનભંગ	માનહાનિ, અપમાનિત, સ્વમાન ગુમાવવું
પૃ.૪૧૮		
૮૦૦૨	માનામાન	મન્+અ+મન્ । માન-અપમાન કે અલ્પમાન
૮૦૦૩	ક્ષાયિક ભાવ	ક્ષિ+મ્ । કર્મના નાશથી જે ભાવ ઊપજે તે, જેમ કે કેવલજ્ઞાન, કેવલદર્શન. કર્માવરણના સંપૂર્ણ ક્ષયથી પ્રગટેલા ચિરસ્થાયી ગુણો, એકવાર પ્રગટ્યા પછી ફરી કોઈ આવરણે આવી શકતું નથી તેવા ભાવ
૮૦૦૪	વિરસપણું	નીરસતા, ઉદાસીનતા, રસવિહીનતા, શુષ્કતા
૮૦૦૫	વિશેષ અવસ્થા	વિશેષ દશા-હાલત, આગળ વધતાં
૮૦૦૬	અનાધાર	આધાર-પાયા વિનાની
૮૦૦૭	પ્રભાવક	પ્ર+મ્ । પ્રભાવના કરે તેવા આત્માઓ, સમર્થ પુરુષો
૮૦૦૮	ઉપદેશકપણે	ઉપદેશક થઈને
૮૦૦૯	નામ જેવી પ્રભાવનાએ	નામની જ-નામ પૂરતી-કહેવા જેવી કે જેટલી પ્રભાવના વડે
૮૦૧૦	વિદ્યમાનપણાને લીધે	હયાતીથી, હાજરીથી, અસ્તિત્વમાં હોવાથી
૮૦૧૧	બહાનારૂપ	ખોટાં કારણરૂપ, નિમિત્ત-ઓઠા રૂપ
✉	પત્રાંક ૫૨૧	કોને ? તા.૨-૮-૧૯૯૪ થી તા.૩૦-૮-૧૯૯૪ દરમ્યાન
૮૦૧૨	પ્રત્યક્ષ આશ્રય	સદેહે વિદ્યમાન સત્પુરુષનો આશરો, શરણું, આધાર
૮૦૧૩	યોગબળ સહિત	બેઉ પ્રકારના યોગથી કે એમાંના એકથી મળેલી શક્તિ
૮૦૧૪	પ્રકાશતા નથી	પ્રસિદ્ધ કરતા નથી, પ્રગટ કરતા નથી, કહેતા નથી
૮૦૧૫	અપ્રસિદ્ધ	અપ્રકાશિત, પ્રસિદ્ધ નહીં તેવાં, ન જાણીતા, અપ્રગટ
૮૦૧૬	પ્રારબ્ધવિશેષ	ખાસ, વિશિષ્ટ કે અસાધારણ પ્રારબ્ધે
૮૦૧૭	દશા વિષે	(પોતાની-પરમકૃપાળુદેવની) આત્મદશા વિષે
પૃ.૪૧૯	પત્રાંક ૫૨૨	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા.૨-૯-૧૯૯૪
૮૦૧૮	મોળાં પડવાનો પ્રકાર	મૃદુલ । ઢીલાં, પોચાં, ફિક્કાં, શિથિલ થવાનો ભેદ, ફેર, રીત
૮૦૧૯	પરિક્ષીણપણાને	પરિ+ક્ષિ । સંપૂર્ણ ક્ષયને
૮૦૨૦	મતાભિગ્રહ	પોતાના મત વિષેનો આગ્રહ, પોતાના અભિપ્રાયની હઠ, દુરાગ્રહ
૮૦૨૧	દુરાગ્રહતા	દુર્+આ+ગ્રહ । ખોટી હઠની જિદ
૮૦૨૨	વિકથાદિ ભાવ	વિ+કથ્ । ધર્મકથા સિવાયની બધી કથા કહેવા-સાંભળવાની ઈચ્છા, રૂપ પ્રકાર : સ્ત્રી, રાજ્ય, ચોર, ભોજન, ધન, વેર, પાખંડ, દેશ, ભાષા, કર્મબંધ, દેવી, નિષ્કર, નિંદા-ચાડી, કામ, દેશકાળ, ભાંડ-નાટક-સિનેમા-ટેલીવિઝન, મૂર્ખ, આત્મપ્રશંસા, પરપરિવાદ, પરપીડા, કલહ, પરિગ્રહ, ખેતી, સંગીત; વાજિંત્ર અને જુગુપ્સા-તિરસ્કાર સંબંધી વાતો કરવી તે
૮૦૨૩	જુગુપ્સા	ગુપ્+સન્ । નિંદા, સખત અણગમો, ફિટકાર, ઘૃણા
૮૦૨૪	રક્ત	રક્ત । આસક્ત, રંગાયેલા, મગ્ન, અનુરક્ત, લાલ
૮૦૨૫	રક્તભાવ	આસક્ત ભાવ, આસક્તિ, રતાશ, લાલાશ
૮૦૨૬	નિષ્ફળ	નિસ્+ફલ્ । ફળ વગરનાં, નકામાં

૮૦૨૭	લક્ષ વગરનાં બાણની પેઠે	નિશાન વિના બાણ મારે તેવાં, ધ્યેય વિનાનાં, નિષ્ફળ
૮૦૨૮	લોકપ્રસંગ	લોક+પ્ર+સજ્જ । લોકો, લોકોના સંગ, સોબત, સંજ્ઞા
૮૦૨૯	નિર્લક્ષ	નિર્+લક્ષ । લક્ષ, ધ્યેય, ઉપયોગ, એકાગ્રતા વિના
૮૦૩૦	અફળ	નિષ્ફળ, ફળ વિનાનું, નકામું, પરિણામરહિત
૮૦૩૧	કુળધર્મ	કુળનો ધર્મ-આચાર
૮૦૩૨	લોકભય	કરતા આવ્યા હોય તે ક્રિયાને કેમ ત્યાગી શકાય તેવો સમાજનો ડર-બીક
૮૦૩૩	લૌકિક ભાવ	દુન્યવી ભાવ, લોકાચાર, ભૌતિક સંપત્તિ વધે તેવા ભાવ
૮૦૩૪	પ્રકાર	ભેદ, જાત, રીત
૮૦૩૫	ભાવ ગાળ્યો નથી	ભાવ કે ભવ ? ભવ વીતાવ્યો-પસાર કર્યો નથી
૮૦૩૬	પૂર્વસંજ્ઞાઓ	પૂર્વ પરિચય, પૂર્વ સંસ્કારો; આહાર-ભય-મૈથુન-પરિગ્રહ વગેરે
૮૦૩૭	લોક આખાની	આખા-સઘળા-સમસ્ત લોકની, જગતની
૮૦૩૮	અધિકરણ ક્રિયા	આધાર-અધિષ્ઠાન ક્રિયા, તલવાર, છરી, ચપ્પૂ વગેરેના આરંભ-સમારંભથી, નિમિત્તથી લાગતું કર્મબંધન
૮૦૩૯	એમ ને એમ	જેવું હોય તેવું, ઠાલું, કાંઈ કર્યા વિના, કાંઈ ફેરફાર કર્યા વિના
✉	પત્રાંક પર૩	શ્રી સોભાગ્યભાઈ તથા ડુંગરસીભાઈને તા.૩-૯-૧૯૯૪
૮૦૪૦ ના	રાજચંદ્રના
પૃ.૪૨૦		
૮૦૪૧	અસીમ હર્ષ	સીમા-મર્યાદા-હદ વિનાનો આનંદ-ખુશી
૮૦૪૨	કરુણા છૂટે છે	હુદ્ । દયા-અનુકંપા વહૂટે છે, છૂટી પડે છે
૮૦૪૩	બાહ્ય માહાત્મ્ય	બહારની મોટાઈ, બહિરંગ મહિમા-મહત્તા, દેવદેવીના ખાસ પ્રભાવ
૮૦૪૪	બહુ સમીપમાં	ટૂંક સમયમાં
૮૦૪૫	ઘણા વખત થયાં	લાંબા સમયથી
૮૦૪૬	નહીં જેવી જ	નહિ જેવું, જરા-તરા, સહેજ-સાજ, નહિ સરખી
૮૦૪૭	પરિણામભેદ	વિકાર-રૂપાંતર-અસર-પરિપાકમાં ફેરફાર-ફેર
૮૦૪૮	સ્વાસ્થા	સ્વ+આ+સ્થા । પોતાની પ્રતીતિ, વિશ્વાસ, પૂજ્યબુદ્ધિ, અચળતા
૮૦૪૯	‘ચારિત્રસાગર’નું પદ	‘ચારિત્રસાગર’ પુસ્તકનું પદ
૮૦૫૦	ઢાળ પાડવો	ધાતુને ગાળવી, બીબામાં રેડવું, ઢાળવું
૮૦૫૧	અવશેષ	બાકી
૮૦૫૨	સજાતીયપણું	એક સરખી જાતિ, વર્ગ કે સમૂહનું
૮૦૫૩	ઉપચારિક દ્રવ્ય	મૂળ દ્રવ્ય નથી, ઉપચારથી, વ્યવહારથી, પુદ્ગલરૂપ દ્રવ્ય
૮૦૫૪	ચક્ષુગોચર	આંખથી દેખાય છે
૮૦૫૫	સંયોગભાવી	સંયોગ પ્રમાણે, સંયોગ સંબંધી
૮૦૫૬	તજ્યું હોય	છોડી દીધું હોય
૮૦૫૭	સમવિષમયોગે	સમાન-અસમાન યોગે
૮૦૫૮	પરમાણુ	પરમ+અણુ । પદાર્થનો સૂક્ષ્મમાં સૂક્ષ્મ અંશ કે જેનો પછી વિભાગ ન થાય
પૃ.૪૨૧		
૮૦૫૯	કેવળ એકત્વપણે	કેવળ એકપણે, સાવ એકરૂપે, એકમેક થઈને

૮૦૬૦	મુક્તાવસ્થા	મુક્તદશા, મોક્ષ અવસ્થા	
✉	પત્રાંક પરચ	શ્રી અંબાલાલભાઈ આદિ મુમુક્ષુઓને	તા.૭-૯-૧૯૯૪
૮૦૬૧	શ્રી સ્તંભતીર્થક્ષેત્ર ખંભાત		
૮૦૬૨ આત્મસ્વરૂપ	શ્રી સહજ આત્મસ્વરૂપ, રાજચંદ્રના આત્મસ્વરૂપ	
✉	પત્રાંક પરચ	કોને ?	તા.૯-૯-૧૯૯૪
૮૦૬૩	હિતબુદ્ધિ થઈ	ઉપકાર બુદ્ધિ, માફક આવે છે એમ માની	
૮૦૬૪	એકાંત નથી	પરિપૂર્ણ નથી, નિશ્ચયાત્મક નથી, છેક છેડાના ભાગની	
૮૦૬૫	નિજ જ્ઞાન પરિચય-પુરુષાર્થને	આત્મજ્ઞાનના પ્રયત્નને, મોક્ષ પુરુષાર્થને	
૮૦૬૬	પ્રમાદ બુદ્ધિ	સ્વરૂપનાં વિસ્મરણની બુદ્ધિ, અસાવધાની	
૮૦૬૭	નિજપદબુદ્ધિ	આત્મબુદ્ધિ, સ્વબોધ, આત્મબુદ્ધિ	
૮૦૬૮	નિવૃત્તબુદ્ધિ	નિવૃત્ત થવાની બુદ્ધિ, પરપરિચય-સંસારથી	
પૃ.૪૨૨			
૮૦૬૯	હળવે હળવે	ધીમે ધીમે	
૮૦૭૦	ત્વરાએ	ત્વર્ । ઉતાવળે, વેગે, ઝડપથી	
૮૦૭૧	આપત્તિયોગ	આ+પદ્+યુજ્ । વિઘ્ન, સંપત્તિ, સંકટ, દુઃખના યોગ	
૮૦૭૨	તારતમ્યપણું	તર-તમતા, તફાવત, ભેદ, ન્યૂનાધિકતા, ઓછાવત્તાપણું	
૮૦૭૩	એકાંતપણે	જ્યાં કોઈની અવરજવર ન હોય ત્યાં, નિશ્ચયપણે	
૮૦૭૪	વિહાર કરવા યોગ્ય	વિહરણ યોગ્ય, આનંદ સાથે ફરવા યોગ્ય, જૈન સાધુ એક સ્થળેથી બીજે સ્થળે પ્રવાસ કરે તે	
૮૦૭૫	અવ્યાબાધ સમાધિ	બાધા, પીડા, હરકત વિનાની સમાધિ	
✉	પત્રાંક પરચ	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા.૨૦-૯-૧૯૯૪
૮૦૭૬	સૂર્યપુર	સૂરત, ગુજરાતનું તાપી નદીને કિનારે આવેલું શહેર, સંવરણને મેળવવા તપતીએ કરેલી સૂર્યોપાસનાની કથા છે. ભરૂચ ૮૦ કિ.મી.	
૮૦૭૭	‘યોગવાસિષ્ઠ’	વેદાંતના ગ્રંથોમાં શિરોમણિ ગણાતો, ‘મહા રામાયણ’, ‘ઉત્તર રામાયણ’ નામે જાણીતા ગ્રંથમાં મહર્ષિ વસિષ્ઠે વૈરાગી રામચંદ્રજીને સંસારમાં રહીને પણ નિર્લેપ અને જીવન્મુક્તદશા સાધી શકવાનો સદ્બોધ આપ્યો છે. પૂર્વ રામાયણમાં ૬ કાંડ છે તેમ આ ઉત્તર રામાયણમાં ૬ પ્રકરણ — વૈરાગ્ય, મુમુક્ષુ, ઉત્પત્તિ, સ્થિતિ, ઉપશમ, નિર્વાણ છે, કુલ ૩૨,૦૦૦ શ્લોક છે	
૮૦૭૮	રૂડા પુરુષો	સ્વરૂપ પ્રાપ્ત પુરુષો, જ્ઞાની મહાત્માઓ	
૮૦૭૯	અહંવૃત્તિ	હુંકાર, હુંપણાની વૃત્તિ	
૮૦૮૦	પ્રતિકાર	સામનો, વિરોધ, ઉપાય	
૮૦૮૧	કલ્યાઈ છે	કલ્પવામાં આવી છે	
૮૦૮૨	અનુપ્રેક્ષાયોગ્ય	અનુસરવા-અવલોકન કરવા યોગ્ય, ભાવવા યોગ્ય	
૮૦૮૩	પૂજાશ્લાઘાદિ	પૂજા-પ્રશંસા-સ્તુતિ વગેરે	
૮૦૮૪	મહિમાયોગ્ય ગુણ	મહત્તાને યોગ્ય, ગૌરવવંતો, આત્મપ્રાપ્તિ કે સત્ની પ્રાપ્તિનો ગુણ	
૮૦૮૫	ઉત્કર્ષ પામવું	ઉદ્ । આબાદ-સમૃદ્ધ થઈ જવું કે ગણી લેવું, ચડતી-વિકાસ માની લેવો	
૮૦૮૬	અલ્પ	થોડા	

૮૦૮૭	અનન્ય નિમિત્ત	ઉત્કૃષ્ટ-બેજોડ કારણ	
૮૦૮૮	વંચનાબુદ્ધિએ	વચ્ચ । છેતરવાની બુદ્ધિ, સદ્ગુરુ, સત્સંગનું ખરું માહાત્મ્ય નહીં, આરાધન નહીં અને પોતાની લઘુતાનો વિચાર નહીં તેવી બુદ્ધિથી	
પૃ.૪૨૩	પત્રાંક ૫૨૭	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૬-૯-૧૯૯૪
૮૦૮૯	પરભારો	સીધો, પરભારો	
૮૦૯૦	ગોસળિયા	શ્રી ડુંગરસીભાઈ ગોસળિયા	
૮૦૯૧	અધ્યાત્મ દશાના અંકુરે	આત્મજ્ઞાન સંબંધી દશાના મૂળમાંથી	
૮૦૯૨	એકાંત	પરિપૂર્ણ	
૮૦૯૩	જૈનશાસન પ્રવર્તન	જિનેશ્વર દેવની આજ્ઞા-અનુશાસન અનુસરનાર લોકસમૂહ-જૈન સંઘ. પાર્શ્વનાથ પ્રભુ પછી મહાવીર સ્વામી થતાં તેમનું શાસન ચાલે છે	
૮૦૯૪	અધ્યાત્મમૂર્તિ	અધ્યાત્મની મૂર્તિ, અધ્યાત્મ મૂર્તિમંત થતું હોય-પ્રગટતું તેવા જ્ઞાની	
૮૦૯૫	માકુભાઈ	શ્રી માણેકલાલભાઈ ઘેલાભાઈ ઝવેરી, વડોદરાના, કૃપાળુદેવ સાથે વ્યવસાયમાં છેક સુધી ભાગીદાર, 'આનંદઘનચોવીસી'ના અર્થ લખનાર, 'શ્રી આત્મસિદ્ધિ-શાસ્ત્ર'ની ૧ લી ૪ નકલમાંથી ૧ પ્રાપ્ત થયેલી તેવા મહદ્ભાગી માકુભાઈ	
૮૦૯૬	આત્મજ્ઞ	આત્મન્+જ્ઞા । આત્માને જાણનાર	
૮૦૯૭	અનવસર	અપ્રસંગ, કસમય, કટાણું	
✉	પત્રાંક ૫૨૮	કોને ?	તા. ૧૦-૧૦-૧૯૯૪
૮૦૯૮	નિઃસારભૂત	અસારભૂત	
૮૦૯૯	આત્માવસ્થા	પોતાની દશા	
૮૧૦૦	વ્યામોહ	વિ+આ+મુહ । સબળ મોહ, વ્યાકુળતા, પરેશાની	
૮૧૦૧	અહિતહેતુ	નુકસાનનાં નિમિત્ત, હાનિ-હરકત-અહિત-અકલ્યાણ-અપથ્યનાં કારણ	
૮૧૦૨	લોકાવેશ	લોક+આ+વિશ્ । લૌકિક-સામાજિક-દુન્યવી જુસ્સો, ઉભરો, વળગાડ	
૮૧૦૩	સંભાળીને ચાલે છે	સમ્+ખાલ્ । સાવધાની રાખીને ચાલે છે	
પૃ.૪૨૪			
૮૧૦૪	મોકળું	મુક્ત	
૮૧૦૫	છવચ્ચ મુનિચર્યાને દૃષ્ટાંતે	કેવળજ્ઞાન થયા પહેલાંના સાધુપણાનાં ઉદાહરણરૂપે-વડે	
✉	પત્રાંક ૫૨૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૭-૧૦-૧૯૯૪
૮૧૦૬	ભગવત્	ભગવત્ । ભગવાન	
૮૧૦૭	પોતાપણું	ખુદી, આપોખું, સ્વચ્છંદ	
૮૧૦૮	ભદ્રજનો	ભન્દ । કલ્યાણકારી-ભલા લોકો, સજ્જનો, સત્પુરુષો	
✉	પત્રાંક ૫૩૦	શ્રી મોહનદાસ ગાંધી(મહાત્મા ગાંધી)ને	તા. ૨૦-૧૦-૧૯૯૪
૮૧૦૯	ગુણગ્રાહી	ગુણ ગ્રહણ કરે તેવા	
૮૧૧૦	ડરબન	દક્ષિણ આફ્રિકાનું (તે સમયનું) પાટનગર-રાજધાની	
૮૧૧૧	જીવનમુક્તદશાઈચ્છક	જીવતાં છતાં મુક્તદશાના ઈચ્છનારા, સદેહે સિદ્ધદશાની ઈચ્છાવાળા	
૮૧૧૨	તરતમાં	ત્વર્ । જલ્દી, ઝટ	
૮૧૧૩	ત્યાં સંબંધીનું	ત્યાંને લગતું	
૮૧૧૪	અનુમોદન	અનુ+મુદ્ । સહાનુભૂતિપૂર્વક પ્રસન્નતા, ટેકો, સંમતિ	

૮૧૧૫	સામી	પ્રત્યક્ષ
૮૧૧૬	લેખ	લિખ્ । લખાણ, પત્રલેખન, લેખિત સ્વરૂપે
૮૧૧૭	તત્સંબંધી	તેની સાથે સંબંધિત, તેને લગતા, તે વિષયક
૮૧૧૮	નડે છે	નહ । હરકત-અડચણ કરે છે, બાંધે છે, લપેટે છે
પૃ. ૪૨૫		
૮૧૧૯	એક સ્વરૂપે	એક જ આકારે-ઘાટે
૮૧૨૦	હજારો ગમે	હજાર પ્રકારે, હજારો રીતે, હજારો બાજુથી
૮૧૨૧	ચેતન	જીવ, સજીવ
૮૧૨૨	ભેગા કરવાથી	ભેગા કરવાથી, મિશ્રણ કરવાથી
૮૧૨૩	જ્ઞાનસ્વરૂપતા	ચૈતન્ય સ્વરૂપ, જ્ઞાનસ્વભાવ, જ્ઞાનરૂપ
૮૧૨૪	પૃથ્વી	પંચમહાભૂતનું એક તત્વ
૮૧૨૫	જળ	પંચમહાભૂતનું એક તત્વ
૮૧૨૬	વાયુ	પંચમહાભૂત પૈકી એક; વા, હવા, પવન
૮૧૨૭	આકાશ	પંચમહાભૂતમાનું અવકાશ તત્વ; આભ-આસમાન-ગગન
૮૧૨૮	સહસ્રગમે	હજાર રીતે-પ્રકારે
૮૧૨૯	પ્રમાણો	પ્ર+મા । સાબિતીઓ, પુરાવા
૮૧૩૦	‘ષટ્કદર્શનસમુચ્ચય’	વિ.સં. ૭૫૭-૮૨૭, ૧૪૪૪ ગ્રંથના પ્રણેતા શ્રીહરિભદ્રસૂરિજી કૃત ગ્રંથ, જેમાં ૬ દર્શન વિષે સંસ્કૃતમાં ૮૭ શ્લોકમાં નિરૂપણ છે
૮૧૩૧	જ્ઞાનદશા	પોતાના સ્વરૂપના યથાર્થ બોધથી ઉત્પન્ન થયેલી દશા
૮૧૩૨	સહજસમાધિપરિણામ	ચારિત્ર, સહજ સ્વભાવ, સ્વાભાવિક સ્થિતિ
પૃ. ૪૨૬		
૮૧૩૩	ઈશ્વર	ઈશ્ । કર્મરહિતપણે માત્ર એક આત્મત્વપણે જે સ્વરૂપ છે તે ઈશ્વરપણું. જ્ઞાનાદિ ઐશ્વર્ય જેને વિષે છે તે, સર્વજ્ઞ, શુદ્ધ સ્વભાવી આત્મા
૮૧૩૪	અનૈશ્વર્યવાન	ઐશ્વર્ય વિનાનો
૮૧૩૫	ઉભયરૂપ	બન્ને રૂપે
૮૧૩૬	ઘણા બંધથી	ઘણા આંટા-વળ-બંધનથી
૮૧૩૭	વળ મૂકી	આંટો-આંબળો-મોડ મૂકીને
૮૧૩૮	જનાવરો	જાનવાળું પ્રાણી, પશુ, ઢોર, સાપ વગેરે તિર્યચ
૮૧૩૯	પથરો	પ્રસ્તરક । પથ્થર, પાષાણ, પહાણ, પહાણો; પૃથ્વીકાયના જીવ
પૃ. ૪૨૭		
૮૧૪૦	પથ્થરનું દળ	પથ્થરના ટુકડા
૮૧૪૧	વેષધારીપણું	જે તે પાત્રોનો સ્વાંગ સજનાર, વેશ-વસ્ત્ર પહેરાવ્યા જેવું
૮૧૪૨	આર્યધર્મ	આત્માને નિજસ્વરૂપની પ્રાપ્તિ થાય એવો ઉત્તમ માર્ગ
૮૧૪૩	વેદ	વિદ્ । હિંદુ ધર્મગ્રંથો-ઋગ્વેદ, યજુર્વેદ, સામવેદ, અથર્વવેદ
૮૧૪૪	વૈષ્ણવ સંપ્રદાય	વિષ્ણુ-નારાયણ કે તેના અવતારની ભક્તિ કરતો પંથ, ભક્તિમાર્ગ
૮૧૪૫	પ્રાચીન	પ્ર+અજ્ઞ+ચ્ । જૂના, અગાઉના, પહેલાનું, પુરાતન, પુરાણું; પૂર્વ દિશાનું
૮૧૪૬	અનાદિ	શરૂઆત વિનાના, પહેલેથી જ છે

:: ૨૯૦ ::

૮૧૪૭	વિવાદ	વિ+વદ્ । ચર્ચા, મતભેદ, ઝઘડો, તકરાર
૮૧૪૮	ગીતા	ગૈ । ગીત । મહાભારતના ભીષ્મ પર્વનાં ભગવદ્ગીતા પેટા પર્વમાં અ. ૨૩ થી ૪૦માં આવતી ૧૮ અધ્યાયની ગીતા, શ્રીકૃષ્ણે અર્જુનને ઉપદેશી તે, ૭૦૦ શ્લોક છે; બીજી અનેક ગીતા છે — અખે ગીતા, ગુરુગીતા, અષ્ટાવક ગીતા
પૃ. ૪૨૮		
૮૧૪૯	વેદવ્યાસજી	એક જ વેદના ૪ વિભાગ કરનાર મનાતા વ્યાસ ઋષિ, એ જ કૃષ્ણ, દ્વૈપાયન, વ્યાસ, પરાશર ઋષિના પુત્ર, પુરાણો-મહાભારતના કર્તા
૮૧૫૦	અર્જુન	૫ પાંડવમાં વચલા ભાઈ, બાણાવળી, મોક્ષે ગયા છે
૮૧૫૧	યજ્ઞ	વેદિક વિધિથી અગ્નિના કુંડમાં હવિનો હોમ કરવો
૮૧૫૨	હિંસામિશ્રિત	હિંસાના મિશ્રણવાળી
૮૧૫૩	ઉત્તમ	ઉદ્+તમસ્ । શ્રેષ્ઠ
૮૧૫૪	અનુત્તમ	અન્+ઉદ્+તમસ્ । શ્રેષ્ઠ ન હોય તે
૮૧૫૫	ખ્રિસ્તી ધર્મ	ઈસુ ખ્રિસ્તની માન્યતાવાળો ધર્મ
૮૧૫૬	ભરતખંડ	હિન્દુસ્તાન, ભારત દેશ, કુમારિકા ખંડ
૮૧૫૭	પરવશપણું	પરતંત્રતા, પરાધીનતા
૮૧૫૮	મતભેદવશે	જુદા મતને લીધે, જુદા અભિપ્રાયવશાત્, માન્યતાફેરને કારણે
૮૧૫૯	બાઈબલ	ખ્રિસ્તી-યહૂદી લોકોનો ધર્મગ્રંથ, જેમાં 'જૂનો કરાર' અને 'નવો કરાર' છે, જૂના કરારમાં નિયમગ્રંથો=તોરાહ, સંતોના ગ્રંથો, લેખો તથા નવા કરારમાં ઈસુનું જીવનચરિત્ર, ઉપદેશ છે; ૬૦૦ ભાષામાં અનુવાદ થયેલા છે.
૮૧૬૦	ઈસુ	ખ્રિસ્તી ધર્મના સંસ્થાપક ઈસુ ખ્રિસ્ત એટલે કે જિસસ ક્રાઈસ્ટ, ખ્રિસ્ત એટલે તારનાર, ખ્રિસ્તી એટલે શ્રદ્ધાળુ-વિશ્વાસુ; તા. ૨૫-૧૨=૨૫મી ડિસેમ્બરે જન્મ એટલે નાતાલ ઊજવાય છે, જેમના પરથી ઈસ્વીસન શરૂ થઈ તે ઈસુ.
પૃ. ૪૨૯		
૮૧૬૧	રૂપક	રૂપ્ । એક અર્થાલંકાર જેમાં ઉપમેયને ઉપમાન સાથે તદ્રૂપ કે અભિન્ન બતાવી વર્ણન કરેલું હોય છે; આકૃતિ, સૂરત, મૂર્તિ, પ્રતિકૃતિ, લક્ષણ, જાતિ
૮૧૬૨	'જૂના કરાર'	યહૂદી ધર્મનો મુખ્ય ગ્રંથ, Old Testament, હિબ્રુ ભાષામાં, કુલ ૨૪ ગ્રંથના મુખ્ય ૩ વિભાગ છે, ૧. નિયમગ્રંથોમાં-જગતની ઉત્પત્તિ, આદમ-ઈવની વાર્તા, પયગંબરો, પરંપરાઓનું વર્ણન છે. ૨. સંતોના ગ્રંથોમાં-ઈસાઈયાહ, જેરિમિયાહ, એઝેકિયેલના ઉપદેશ છે. ૩. લેખોમાં-ભજનો, કહેવતો, સોલોમનનું ગીત છે. આમ 'જૂનો કરાર' માત્ર કાયદો નથી.
૮૧૬૩	ઈસામાં	ઈસુ ખ્રિસ્તની બાબતમાં
૮૧૬૪	જ્યોતિષ આદિક	ચંદ્ર, સૂર્ય, નક્ષત્ર, ગ્રહ વગેરેનાં જ્ઞાન પરથી ભવિષ્ય જાણવાનું જ્ઞાન વગેરે
૮૧૬૫	ભવિષ્યવેત્તા	ભવિષ્ય જાણનાર
૮૧૬૬	શ્રદ્ધાગ્રાહ્ય પ્રમાણ	શ્રદ્ધા રૂપ જ્ઞાન, શ્રદ્ધા રૂપે પુરાવો, વિશ્વાસની વાત
૮૧૬૭	અસંભવિત	અશક્ય
૮૧૬૮	ઐશ્વર્ય	ઈશ્ । ઈશતા, ઈશ્વરપણું, સ્વામીત્વ, આબાદી
૮૧૬૯	અનંતગુણમહત્	અનંતગણું મહાન

૮૧૭૦	શો જન્મ	ક્યો જન્મ, કઈ ગતિમાં, કઈ યોનિમાં વગેરે
૮૧૭૧	અગાઉ	આગલા ભવમાં, આગળ, આ પહેલાં
૮૧૭૨	ચિહ્નો	ચિહ્ન । લક્ષણો, નિશાનીઓ
૮૧૭૩	સંબોધીને	સમ્+બુધ્ । ઉદ્દેશીને, બોલાવીને, જગાડીને
૮૧૭૪	મોક્ષ પરત્વે	મોક્ષ વિષે, મોક્ષ અંગે, મોક્ષ સંબંધમાં
૮૧૭૫	બુદ્ધદેવ	બૌદ્ધ ધર્મ સંસ્થાપક શાક્યસિંહ-ગૌતમ બુદ્ધ, ઈ.સ.પૂર્વે ૫-૬ઠ્ઠી સદી, મહાવીર સ્વામીના સમકાલીન, આજથી ૨૬૦૦ વર્ષ પૂર્વે
૮૧૭૬	પ્રમાણભૂત	પ્ર+મા+મૂ । પ્રમાણરૂપ, માન્ય કરવા યોગ્ય, વિશ્વાસપાત્ર
પૃ.૪૩૦		
૮૧૭૭	છેવટ	દે૦ ક્ષિવ્+ઇત્ર, ક્ષિપ્+ઇત્ર, ક્ષેવિત્ર । અંતે, આખરે
૮૧૭૮	પ્રલય	પ્ર+લી । ભયાનક વિનાશ, કલ્પના અંતે થતો જગતનો નાશ
૮૧૭૯	સૃષ્ટિ	સૃજ્ । સર્જન-ઉત્પત્તિ, જગત, વિશ્વ, દુનિયા, આ ૧ જ પૃથ્વી એમ નહીં
૮૧૮૦	પૃથ્વી	પૃથુ । ધરા, ધરતી, ભૂમિ; આ મૃત્યુલોકની જેના પર સ્થિતિ છે તે
૮૧૮૧	અનીતિ	અ+ની । નીતિનો અભાવ, અનાચાર, અપ્રામાણિકતા, અયોગ્ય આચરણ
૮૧૮૨	સુનીતિ	સુ+ની । શ્રેષ્ઠ નીતિ, ઉચ્ચ આદર્શ, ઉત્તમ આચાર પદ્ધતિ; શ્રેષ્ઠ સહારો
૮૧૮૩	પ્રકાશન આવૃત્તિ	આ+વૃત્ । આચ્છાદન, વીંટળાઈ જવું
૮૧૮૪	કૃષ્ણાવતાર	કૃષ્+નક્ । વિષ્ણુના મુખ્ય ૧૦ અવતારમાં ૮મો, મથુરામાં થયેલા શ્રીકૃષ્ણ
૮૧૮૫	રામાવતાર	સ્મ્+અવ+ત્ । રામચંદ્રજીનું જગતમાં અવતરવું, જન્મવું
પૃ.૪૩૧		
૮૧૮૬	કર્તાહર્તા	કૃ+હ । ઉત્પન્ન કરનાર અને નાશ કરનાર, મુખ્ય વહીવટદાર
૮૧૮૭	ઠરી શકે નહીં	સ્થા । નિશ્ચિત-નક્કી ન થાય
૮૧૮૮	વિરોધ	વિ+રુધ્ । વિરોધાભાસી વાત
૮૧૮૯	અવ્યક્ત ઈશ્વર	અજ્ઞ+ક્ત । વ્યક્ત નહીં-સમજાય નહીં તેવા અપ્રત્યક્ષ, અનુત્પન્ન ઈશ્વર
૮૧૯૦	પ્રતિષ્ઠાન	પ્રતિ+સ્થા । સ્થાન, અવસ્થિતિ; આધાર
૮૧૯૧	બ્રહ્મા	બ્રહ્મન્ । પૌરાણિક માન્યતા પ્રમાણે આ સમગ્ર સૃષ્ટિના કર્તા, વિશ્વકર્મા, પ્રજાપતિ
૮૧૯૨	વિષ્ણુ	વિષ્+નુક્ । વિશ્વના પરમેશ્વરનું સત્ત્વગુણ, જ્ઞાનગુણનું સ્વરૂપ; પરબ્રહ્મ સર્વેસર્વા ગણાતા મુખ્ય દેવ; એક સ્મૃતિકાર; તપસ્વીજન
૮૧૯૩	મહેશ્વર	મહત્+ઈશ । મોટો ઈશ્વર, શિવ, પરમેશ્વર
૮૧૯૪	વલણ	વલન । વૃત્તિ, દૃષ્ટિ, અભિગમ
૮૧૯૫	કરડવા આવે	ડસવા, દંશ દેવા, બટકું ભરવા
૮૧૯૬	અસારભૂત	સાર વિનાના
૮૧૯૭	સર્પ	સૃપ્ । સાપ, નાગ; જમીન પર વાંકુચૂંકું ઘસડાતું ચાલતું પ્રાણી, પંચેન્દ્રિય
૮૧૯૮	દેહને જતો કરવો	દેહની દરકાર ન કરવી, ઉપેક્ષા કરવી, મરવા દેવો
૮૧૯૯	નરકાદિમાં	ન+અર્ક । જ્યાં જીવોને અતિશય ત્રાસ છે. ૭ નરક છે — રત્નપ્રભા, શર્કરાપ્રભા, વાલુકાપ્રભા, પંકપ્રભા, ધૂમપ્રભા, તમપ્રભા અને તમતમપ્રભા
૮૨૦૦	અનાર્થ વૃત્તિ	અન્+ઋ । નિર્દયતા, દુર્જનતા, દુષ્ટતા, અસભ્ય-અસંસ્કારી-અધમવૃત્તિ

પૂ.૪૩૨	પત્રાંક ૫૩૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૮-૧૦-૧૯૯૪
૮૨૦૧	ઠેકાણે રહેવા દે	સ્થિર થવા દે, સ્થિર રહેવા દે, યથાયોગ્ય સ્થાને	
૮૨૦૨	ગોઠવણ	વ્યવસ્થા, યોજના, જોગવાઈ	
૮૨૦૩	અન્ય ભાવ	બીજો ભાવ, જુદાઈ, ભિન્ન ભાવ, અમે મોટા તમે નાના એવો ભાવ	
✉	પત્રાંક ૫૩૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૮-૧૦-૧૯૯૪
૮૨૦૪	ચીંધેલું	ચિહ્ન । ખતાવેલું, સોંપેલું, નિર્દેશ કરેલું	
૮૨૦૫	વિષમતા	વિ+સમ્ । વિષમ હોવાપણું, અ-સમતા, પ્રતિકૂળતા, વાંધો, વસમું	
૮૨૦૬	ઉપશમાવવો	ઉપ+શમ્ । શમાવી દેવો, શાંત કરવો, મુલતવવો; સહન કરી લેવો	
૮૨૦૭	સાક્ષીવત્	સ+અક્ષિન્ । સાક્ષીની જેમ	
પૂ.૪૩૩	પત્રાંક ૫૩૩	શ્રી ધારશીભાઈ કુશળચંદ સંઘવીને	તા. ૨૯-૧૦-૧૯૯૪
૮૨૦૮	લોકના આવેશે	લોકોના-સમાજના જુસ્સો-વળગણા-જુવાળ-આગ્રહ	
૮૨૦૯	નિષ્કપટ	દાસાનુદાસભાવે	
૮૨૧૦	અવકાશ આપ્યો	કુરસદ કાઢી, વખત ફાળવ્યો, નિરાંત કરી	
✉	પત્રાંક ૫૩૪	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૩૧-૧૦-૧૯૯૪
૮૨૧૧	વૈરાગ્યચિત્ત	જેના ચિત્તમાં વૈરાગ્ય છે તેવા	
૮૨૧૨	સત્સંગ યોગ્ય	(તેથી) સત્સંગ કરવા યોગ્ય	
૮૨૧૩	શ્રી ના	આત્મસ્વરૂપ રાજચંદ્રના	
૮૨૧૪	આત્મસ્મૃતિપૂર્વક	આત્માને ભૂલ્યા વિના	
૮૨૧૫	થોડા થોડા દિવસને અંતરે	ધીમે ધીમે, એક જ દિવસે નહીં, થોડા દિવસના ગાળે-અંતરાલે	
૮૨૧૬	દિશામૂઢ	પંચેન્દ્રિયના વિષયમાં દિશા ભૂલેલો, ક્યાં જવું છે તેના ભાન વિનાનો	
૮૨૧૭	ઉદય પ્રકાશતી નથી	ઊગતી નથી, ઉદય થતો નથી, ઉદયમાં આવતી નથી	
૮૨૧૮	અપરમાર્થને વિષે	અ-યથાર્થને વિષે, અ-મોક્ષને વિષે, અનિશ્ચય અંગે	
૮૨૧૯	વિષમ દશા	વિપરીત, ભયાનક સ્થિતિ; વિકટ, અવ્યવસ્થિત હાલ	
૮૨૨૦	દીનત્વ	નમ્રતા	
૮૨૨૧	ગતિ	ગમ્ । માર્ગ, ગમ	
પૂ.૪૩૪			
૮૨૨૨	સર્વસ્વ	બધું જ, ભૌતિક સંપત્તિ તથા માનસિક સંપત્તિ	
૮૨૨૩	લૂંટવાયા જેવો	જૂંટવાઈ ગયા જેવો, છૂટે હાથે વેરી દેવા જેવો	
૮૨૨૪	સહજ ઐશ્વર્ય છતાં	સાધુપણું, કૃપાળુદેવ, આજ્ઞા, સમાગમ મળ્યા છતાં	
૮૨૨૫	કર્યે છતે	કરવા છતાં પણ	
૮૨૨૬	આચર્યા છે	આચરણ કર્યું છે, આદર્યા છે, આરાધ્યા છે	
૮૨૨૭	સદુપાય	સત્ પ્રત્યે લઈ જાય તેવો ઉપાય, સદ્ગુરુ પ્રત્યેનો શરણભાવ	
૮૨૨૮	અનુપ્રેક્ષા	ભાવો આવી ખસે નહીં તે	
૮૨૨૯	ગુણાવૃત્તિ	ગુણ પ્રકાશમાં આવવા, આત્માના ગુણો પ્રગટે	
૮૨૩૦	વૃથા	વૃ+થાલ્ । વ્યર્થ, મિથ્યા, નિરર્થક, ફોકટ, નકામા, ખોટા, ભૂલવાળા, બે ફાયદા	
૮૨૩૧	કુળસંપ્રદાયના આગ્રહાર્થ	સ્થાનકવાસી સંપ્રદાયના આગ્રહ, ધારણા, માન્યતા માટે	
૮૨૩૨	સહેજે	વિના પ્રયાસે, અનાયાસે, સ્વાભાવિક રીતે	

૮૨૩૩	પરમાર્થથી ચૂકે છે (સાધુ છીએ, શાસ્ત્ર વાંચીએ છીએ પણ) સત્સંગ જેવું સત્સાધન બાકી રહે છે
✉	પત્રાંક ૫૩૫ શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૩૧-૧૦-૧૯૯૪
૮૨૩૪	અભિન્નભાવે અભેદભાવે, જુદાઈ રાખ્યા વિના
૮૨૩૫	આત્મભાવ-ઉપયોગી આત્મભાવમાં ઉપયોગવાળો
૮૨૩૬	કાંચનની દ્વારિકા સોનાની નગરી દ્વારિકા. ઉજ્જડ થયેલી કુશસ્થલીના સ્થળ ઉપર શ્રીકૃષ્ણે નવેસરથી વસાવેલી સૌરાષ્ટ્રના સમુદ્રકાંઠાની દ્વારામતી-દ્વારકા-દ્વારિકા નગર
૮૨૩૭	છપ્પન કોટિ યાદવે સંગ્રહિત ૫૬ કરોડ યાદવે ભેગું કરેલું, સંગ્રહેલું, સંઘરો કરેલું
૮૨૩૮	સ્વામીપણું વાસુદેવપણું, અર્ધચક્રવર્તીપણું, અધિકારીપણું
૮૨૩૯	દેહ મૂક્યો દેહ છોડ્યો
૮૨૪૦	કુલનો કુળ-ગોત્ર-વંશ-પૈતૃક પરંપરાનો
૮૨૪૧	સંહાર સમ્+હ । નાશ
૮૨૪૨	દાહ દહ । આગ
૮૨૪૩	શોકવાન શોક સહિત, દુઃખી, અફસોસ સાથે
૮૨૪૪	જરાકુમાર શ્રીકૃષ્ણનો નાનો ભાઈ; શ્રીકૃષ્ણના પિતા વસુદેવ પણ માતા રથરાજીથી જન્મેલ જરા ક્ષત્રિયપુત્ર હોવા છતાં દુરાચારી થઈ પારથી બની ગયેલો
૮૨૪૫	અવગાહી છે અવ+ગાહ । અવગાહન કરી છે, સ્નાન કર્યું છે; ધરી છે
✉	પત્રાંક ૫૩૬ શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૧-૧૧-૧૯૯૪
૮૨૪૬	વિચારદશા સારાસારના વિવેકની દશા, સંકલ્પ-અભિપ્રાય-ઉદ્દેશની દશા (સ્થિતિ)
૮૨૪૭	સ્થિતપ્રજ્ઞદશા સ્થિર-સમત્વ બુદ્ધિવાળી દશા; મનુષ્ય મનમાં રહેલી સર્વ વાસનાઓને છોડી દે અને અંતરાત્મામાં જ સંતુષ્ટ રહી આત્મસ્થિરતા પામે તે દશા
૮૨૪૮	વ્યાધાત રૂપ વિ+આ+હન્ । પ્રબળ આઘાત, ઉગ્ર પ્રહાર, વિરુધ, વિઘ્નરૂપ
૮૨૪૯	પ્રધાનપણે પ્ર+ધા । મુખ્યપણે
પૃ. ૪૩૫	
૮૨૫૦	પરાભવાદિ પરા+ભૂ । પરાજય, હાર, મન-ભંગ વગેરે
✉	પત્રાંક ૫૩૭ શ્રી અંબાલાલભાઈ આદિ મુમુક્ષુઓને તા. ૩-૧૧-૧૯૯૪
૮૨૫૧ના આત્મસ્વરૂપના
૮૨૫૨	વ્યગ્રતા વિ+અગ્+રુક્ । મનની અસ્થિરતા, વ્યાકુળતા, વિકળતા, પરેશાની
૮૨૫૩	ત્રીજા પ્રકરણથી યોગવાસિષ્ઠના પૂર્વાર્ધનું ઉજું પ્રકરણ તે 'આત્મદશાવર્ણન'થી
૮૨૫૪	પ્રવૃત્તિક્ષેત્ર પ્ર+વૃત્+ક્ષિ+ત્રન્ । કામધંધા-વ્યવસાય-વેપારનાં સ્થળથી, પ્રવૃત્તિનું સ્થાન-ઘર
૮૨૫૫	વિક્ષેપ વિ+ક્ષિપ્ । મૂંઝવણ, અસ્થિરતા, દખલ, ભેચેની, વિકળતા
૮૨૫૬	અજ્ઞાનની નિવૃત્તિ અજ્ઞાનથી પાછા ફરવું-નિવર્તવું, અજ્ઞાનથી પરવારીને ભેસવું
૮૨૫૭	કારાગૃહ ક્+ગૃહ । કેદખાનું, જેલ, બંદીગૃહ, કારાગાર
૮૨૫૮	આર્ત આ+ઋ । પીડિત, દુઃખી, અસ્વસ્થ; ગરજવાન
૮૨૫૯	ભયાકુળ ધી+આ+કુલ્ । ભયથી આકુળ-ભરચક-ભરપૂર-ખળભળી ઉઠેલો
૮૨૬૦	મૂંઝવણ મુહ । મનની અકળામણ, ઉચાટ, ઉદ્વેગ
૮૨૬૧	નિરાધાર થયું છતું આધાર-ટેકા વિનાનું થવાથી, અનાધાર થવા છતાં

પૃ. ૪૩૬

૮૨૬૨	ઠોકી ઠોકીને	આઘાત પમાડીને, ખૂબ ભારપૂર્વક, ઢોલ વગાડીને
૮૨૬૩	સહજ મોક્ષ	સહ+જન્+મોક્ષ । સ્વાભાવિક મોક્ષ, સહેલાઈથી મોક્ષ, સાથે જ મોક્ષ
૮૨૬૪	ગુપ્ત રહેવાનું	ગુપ્ । સંતાઈ જવાનું, છૂપાઈ જવાનું, અદૃશ્ય રહેવાનું
૮૨૬૫	વિકાર	વિ+ક્રા પરિવર્તન, ફેરફાર, બગાડ
૮૨૬૬	ગોપવ્યા સિવાય	ગુપ્ । છૂપાવ્યા-સંતાડ્યા કે સંકેલ્યા સિવાય-વિના, બચાવ્યા-રાખી મૂક્યા વિના
✉	પત્રાંક ૫૩૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૭-૧૧-૧૯૯૪

૮૨૬૭	છૂટા મનથી	મુક્ત-મોકળા મનથી
૮૨૬૮	તે ઈચ્છા	પર વસ્તુની ઈચ્છા
૮૨૬૯	ઈચ્છા નિરોધ્યા સિવાય	ઈચ્છા રોક્યા વિના, ઈચ્છા કાબૂમાં રાખ્યા વિના
૮૨૭૦	સંકલેશ પરિણામ	સમ્+ક્લિશ્ । સુખ-દુઃખ ને ઉપભોગના વિકલ્પ
૮૨૭૧	રસ્તો કરવાને બદલે	ઉપાય શોધવા, અંતરાય ટાળવા, નિકાલ લાવવાની બદલે
૮૨૭૨	નિદાનબુદ્ધિ	નિ+દા । નિયાણું કરવા જેવી બુદ્ધિ, કાર્ય-કારણની બુદ્ધિ, સકામ બુદ્ધિ
૮૨૭૩	સમ્યક્ત્વનો રોધ	સમકિતને અટકાવે-રોકે

✉	પત્રાંક ૫૩૯	શ્રી ધારશીભાઈ સંઘવીને તા. ૧૨-૧૧-૧૯૯૪
---	--------------------	--

૮૨૭૪	સમસ્વભાવી	સમ્+સ્વ+મૂ । સિદ્ધ સમાન, જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રરૂપ નિધાન સહિત, પોતપોતાના પારિણામિક ભાવે સ્વભાવરૂપ સુખમાં રહે તેવા
૮૨૭૫	પ્રકાશ પામ્યું છે	પ્ર+કાશ્ । પ્રગટ્યું છે, પ્રત્યક્ષ થયું છે, સુસ્પષ્ટ થયું છે
૮૨૭૬	દાસાનુદાસપણે	દાસ્ । દાસનાય દાસપણે, અત્યંત નમ્ર સેવકના ભાવે
૮૨૭૭	સર્વાંશદશા	સ્વ+અંશ્ । સંપૂર્ણ-પૂરેપૂરી દશા, પૂર્ણ અંશે, પૂર્ણપણે દશા

પૃ. ૪૩૭	પત્રાંક ૫૪૦	કોને ? તા. ૧૨-૧૧-૧૯૯૪
----------------	--------------------	---

૮૨૭૮	ચાલી નીકળ્યા	ચલ્ । છોડી નીકળ્યા, ચાલી ગયા, મોક્ષમાર્ગે ચાલવા માંડ્યા
૮૨૭૯	વિવાહ	વિ+વહ્ । વેવિશાળ-સગાઈ, લગ્ન, શાદી, પરિણય
૮૨૮૦	અપ્રવેશક	અ+પ્ર+વિશ્ । પ્રવેશ પામે નહીં તેવું
૮૨૮૧	ઠર્યું હોવાથી	સ્થા, સ્થિર । સ્થિર-શાંત હોવાથી; જામવાથી, પડવાથી
૮૨૮૨	એકઠો	એક+ત્રલ્ । એકત્ર કરેલો, ભેગો, ભેળો
૮૨૮૩	આડત	દલાલી, ચીજવસ્તુ લઈને અથવા બારોબાર માલિક વતી કરવામાં આવતું ખરીદ-વેચાણનું કામ

૮૨૮૪	આતુરતા	આ+અત્+ઝરચ્ । ઉત્સુકતા, ઉતાવળ, અધીરાઈ
૮૨૮૫	જીજીબા	પરમકૃપાળુદેવના ઝ બહેનમાં સૌથી નાનાં જીજીબહેન
૮૨૮૬	પછડાટ	નુકસાન, જમીન પર પટકાય કે અફળાય અને વાગે તે
૮૨૮૭	રોજગાર	કામધંધા
૮૨૮૮	આણવા	આ+ની । લાવવા, લઈ આવવા

પૃ. ૪૩૮

૮૨૮૯	ગભરાટ	ગભરામણ, વેદના, બાવરાપણું
૮૨૯૦	બળ પામવા જેવો	બળવાન, જોરાવર
૮૨૯૧	ટાળવા જતાં	ટલ્ । દૂર-આઘો કરતાં, નાબૂદ કરવા જતાં

૮૨૯૨	મોઢે	મુખ । મુખપાઠ
૮૨૯૩	આર્તધ્યાનના રૂપ	પરપદાર્થની ઈચ્છા કરીને અશુભ ધ્યાનરૂપે
૮૨૯૪	સંતાપ	સમ્+તપ્ । દુઃખ
✉	પત્રાંક ૫૪૧	કોને ? તા. ૨૯-૧૦-૧૯૯૪ થી તા. ૧૮-૧૦-૧૯૯૫ દરમ્યાન
૮૨૯૫	સંયમ પરિણામ	ચારિત્ર દશા
૮૨૯૬	વર્ધમાન થાય છે	વધતાં હોય છે, વધતાં રહે છે
૮૨૯૭	તીક્ષ્ણ પરિણતિ	સૂક્ષ્મ પરિણતિ, પ્રચંડ પરિણતિ
૮૨૯૮	બ્રહ્મરસ	બ્રહ્માનંદ, બ્રહ્મનો પરમ આનંદ; આત્મઅનુભવનો આનંદ
✉	પત્રાંક ૫૪૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૩-૧૧-૧૯૯૪
૮૨૯૯	ચોભંગી	ચતુઃ+મજ્જ । ૪ ભાંગા-પ્રકાર-ભેદ-રીત
૮૩૦૦	ભવાંત	મૂ+અન્ત । ભવનો અંત, સંસારનો મોક્ષ
૮૩૦૧	પ્રત્યેક બુદ્ધ	પોતાની મેળે-આપોઆપ બોધ પામે તે સ્વયંબુદ્ધ, તીર્થંકરો. જ્ઞાની-સદ્ગુરુના બોધથી બુદ્ધે તે બુદ્ધબોધિત, મોટાભાગના. કોઈ ઘટના કે સામાન્ય નિમિત્તથી બોધ પામે તે પ્રત્યેક બુદ્ધ. મહાવીર સ્વામી પહેલાં એટલે કે પાર્શ્વનાથ પ્રભુની પરંપરામાં ૪ પ્રત્યેક બુદ્ધ થયા : કલિંગરાજ કરકંડુ, પાંચાલપતિ દ્વિમુખ, વિદેહરાજ નમિ, ગાંધારનરેશ નગ્ગતિ
૮૩૦૨	અશોચ્યા કેવલી	અશ્રુત્વા । કેવલી પાસેથી ધર્મ સાંભળ્યા વિના જે કેવળજ્ઞાન પામે તે
૮૩૦૩	અચરમ શરીર આચાર્ય	છેલ્લો ભવ-શરીર ન હોય તેવા, અમુક ભવ બાકી હોય તેવા આચાર્ય
૮૩૦૪	ગવેષ્યા	ગવેષ્ । તપાસ્યા, શોધ્યા
૮૩૦૫	પ્રરૂપણા	પ્ર+રૂપ્ । ઉપદેશ, સમજાવટ
૮૩૦૬	અંધપણે	અન્ધ્ । અજ્ઞાનપણે, માર્ગના જાણપણા વિના, અશિક્ષિત રીતે, અસાવધપણે
૮૩૦૭	અપરિણામી	અ+પરિ+નમ્ । પરિણામ પામ્યા વિના
૮૩૦૮	મહા અનર્થ	મહા પાપ, ખૂબ ખોટો અર્થ, અત્યાચાર
૮૩૦૯	'અભવ્ય કે દુર્ભવ્ય'	પોતે તરે નહીં અને બીજાને તારી પણ ન શકે તે જીવ
✉	પત્રાંક ૫૪૩	કોને ? તા. ૨૯-૧૦-૧૯૯૪ થી તા. ૨૭-૧૧-૧૯૯૪ દરમ્યાન
૮૩૧૦	તાદાત્મ્યપણું	તદાત્મન્+ષ્યજ્ । તાદાત્મ્ય, તદાત્મકતા, એકાત્મકતા, એકરૂપતા, અભિત્રતા
૮૩૧૧	યાવત્	યદ્+વતુપ્ । હંમેશને માટે; સમગ્રપણે; નિશ્ચય; બધા; જેટલું; મર્યાદા, માપ
૫૪૩૯	પત્રાંક ૫૪૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૫-૧૧-૧૯૯૪
૮૩૧૨	સુખવૃત્તિ	સુખરૂપ, સુખે આજીવિકા ચાલે તેવું
૮૩૧૩	કરવી ન ઘટે	કરવી ન જોઈએ
૮૩૧૪	ઠસાવવા પ્રત્યે	મગજમાં ઊતારવા માટે-સમજાવવા
૮૩૧૫	ગૌણભાવ	ગુણ+મૂ । પેટાભાવ, અ-મુખ્ય ભાવ, ઊતરતો ભાવે
૮૩૧૬	ઠપકો	ખીજાવું, ધમકાવવું, થયેલી ભૂલ માટે સલાહના કડવાં વચન કહેવાં
૮૩૧૭	માર્ગ પર પગ મુકાય છે	માર્ગ દબાય છે, કચરાય છે, માર્ગથી વિરુદ્ધ જવાય છે
✉	પત્રાંક ૫૪૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૩-૧૨-૧૯૯૪
૮૩૧૮	જ્ઞાનવાર્તા	આત્મા સંબંધી વાત
૮૩૧૯	ખસતો નથી	સરતો નથી, અળગો થતો નથી, સ્હેજ પણ દૂર થતો નથી

પત્રાંક ૫૪૬

શ્રી દારશીભાઈ સંઘવીને

તા. ૧૪-૧૨-૧૯૬૪

૮૩૨૦ અવસ્થાંતરતા ફેરફાર, પરિવર્તન, પર્યાયનું બદલાવું
 ૮૩૨૧ એકપ્રદેશક્ષેત્રઅવગાહીપણું એક પ્રદેશ જેટલી જગાને રોકે તે જગ્યાનું વ્યાપકપણું
 ૮૩૨૨ કટકા ટુકડા, કકડા, ધોડા ખંડિત ભાગ, વિભાજન
 ૮૩૨૩ મુગટ મુકુટ । માથાની પાઘડી પર સજવાનો એક શણગાર
 ૮૩૨૪ તરંગ ત્+અઙ્ગ્ય । મોજું, લહેર; અધ્યાય; વસ્ત્ર

પૃ. ૪૪૦

૮૩૨૫ મેધોન્મેષ અવસ્થા આંખ પટપટાવવાની સ્થિતિ
 ૮૩૨૬ ચલનસ્થિતિ ગતિસ્થિતિ, કંપવું અને સ્થિર થવું
 ૮૩૨૭ પલટનપણું પલટો, પરિવર્તન, ફેરફાર
 ૮૩૨૮ પૃથક્ત્વ જુદાપણું, અલગતા, ભિન્નતા

પત્રાંક ૫૪૭

મુનિશ્રી લલ્લુભાઈને

તા. ૧૬-૧૨-૧૯૬૪

૮૩૨૯ અલ્પ કારણ નાની વાત
 ૮૩૩૦ વિશેષ અસમાધાન વધુ અસ્વસ્થ
 ૮૩૩૧ અપ્રતિબંધભાવ અનાસક્ત ભાવ
 ૮૩૩૨ ઠેકાણે બેસે નહીં યથાસ્થાને-આત્મામાં રહે નહીં
 ૮૩૩૩ ઉપાર્જિત પ્રારબ્ધ પૂર્વે બાંધેલા-કમાયેલા કર્મોના ફળરૂપે થયેલું ભાગ્ય-નસીબ
 ૮૩૩૪ અહોનિશ અહન+નિશ । અહર્નિશ, દિનરાત
 ૮૩૩૫ વેઠીએ છીએ સહીએ-ખમીએ-નિભાવીએ છીએ
 ૮૩૩૬ સર્વસંગ બધા પ્રકારના સંગ-સોબત
 ૮૩૩૭ આસ્રવ આ+સ્રુ । કર્મનું આવવું, પાપ, અપરાધ, કષ્ટ, દુઃખ, ૯ તત્ત્વમાં ૧ તત્ત્વ
 ૮૩૩૮ નિજભાવ આત્મભાવ
 ૮૩૩૯ કેવળ અપ્રત્યક્ષ સાવ સામે
 ૮૩૪૦ આકૃતિ આ+કૃ । ઘાટ, રૂપ, સ્વરૂપ

પૃ. ૪૪૧

પત્રાંક ૫૪૮

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

તા. ૨૧-૧૨-૧૯૬૪

૮૩૪૧ ઓછી ભૂમિકા નીચેની ભૂમિકા
 ૮૩૪૨ ઘનઘાતી ૪ કર્મ જ્ઞાનાવરણીય, દર્શનાવરણીય, મોહનીય અને અંતરાય કર્મ
 ૮૩૪૩ પૂર્વાનુસાર પૂર્વકર્મ પ્રમાણે
 ૮૩૪૪ વિપર્યય ઉદય ઊંધો ઉદય, ઊલટો ઉદય, પ્રતિકૂળ ઉદય, વિરુદ્ધ ઉદય
 ૮૩૪૫ અર્ધપુદ્ગલ પરાવર્તન વિશ્વનાં બધાં પુદ્ગલોને સ્પર્શીને ભોગવીને છોડતાં જે સમય લાગે તેનાથી અર્ધો સમય, પુદ્ગલપરાવર્તન કરતાં અરધો
 ૮૩૪૬ અવેદ્યું અ+વિદ્ । વેદ્યા વિના, ભોગવ્યા વિના, સહન કર્યા વગરે
 ૮૩૪૭ આળસે આ+લસ્ । આળસ પામે, સુસ્ત થાય, ઉદાસીન થાય
 ૮૩૪૮ સત્યાસત્ય સાચા-ખોટાનો, સત્-અસત્નો
 ૮૩૪૯ અંતરનું અંગ અન્+અરન્+અઙ્ગ । ભીતર, હૃદય, મન; આગમના અંગની જેમ; અંતરાલ ભાગ
 ૮૩૫૦ દ્રવ્યાદિ દ્રુ । ધન, પૈસો, લક્ષ્મી વગેરે
 ૮૩૫૧ મલિન વાસના અસ્વચ્છ-અપવિત્ર કામના-ઈચ્છા, મેલા સંસ્કાર

૮૩૫૨	જરૂર કરી કરો	જરૂર કરો, જરૂર કરી રહો	
૮૩૫૩	સ્મૃતિ	સ્મૃ । યાદ, સ્મરણ; ધર્મસૂત્ર, સંહિતા ૧૮; અભિલાષા	
૮૩૫૪	બની	રહી, બન્યું	
૮૩૫૫	વિસર્જન કરશો	વિ+સૃજ । છોડી દેશો, સંકેલી લેશો, સમાપ્ત કરશો	
૮૩૫૬	આંતરવૃત્તિ	માનસિક વલણ, અંતરંગ ઈચ્છા, ભીતરી મન	
૮૩૫૭	ઉલ્લાસ	ઉદ્+લસ્ । પ્રસન્નતા, આનંદ	
૮૩૫૮	ગભરાય છે	ગર્ભ । અકળાય છે	
૮૩૫૯	વિશેષ ફેર	વધારે જુદી, અસાધારણ-ખાસ ભિન્ન, ખાસ ફરક	
૮૩૬૦	તરત તરતના	તુરતાતુરતના, એકદમના	
૮૩૬૧	તે ગભરાટની લગભગના ગભરાટનું	તે પરમાર્થ નાશની દહેશત	
પૃ.૪૪૨	પત્રાંક ૫૪૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	ડી.સે.૧૮૯૪ હશે
૮૩૬૨	રાજકાજ	સરકારી કામકાજમાં, રાજા-રાજ્યનાં કામમાં	
૮૩૬૩	તુચ્છ	મામૂલી, નિંદાપાત્ર, ક્ષુદ્ર	
	પત્રાંક ૫૫૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૩-૧૨-૧૮૯૪
૮૩૬૪	આશય	ઈરાદા, ઉદ્દેશ, ભાવાર્થ, હેતુ, કારણ	
૮૩૬૫	પરમહિતસ્વી	પરમ હિતકારી	
૮૩૬૬	સહજસહજ	સ્વાભાવિક, વાતવાતમાં, સ્હેજ સ્હેજ, સાથે સાથે	
૮૩૬૭	કષ્ટકલેશ	દુઃખ, સંતાપ	
૮૩૬૮	માવીતર	માતાપિતા, માવિત્ર	
૮૩૬૯	યાચના	યાચ્ । માગણી	
૮૩૭૦	નિષ્કામ ભક્તિ	ઈચ્છા-અપેક્ષા-સ્પૃહા-માગણી વિનાની નિઃસ્વાર્થ ભક્તિ	
૮૩૭૧	સૂચના	સૂચ્ । જાણ, નિર્દેશ, સંકેત, વર્ણન	
૮૩૭૨	સર્વાંગ યોગ્ય	સંપૂર્ણ રીતે-બધી રીતે-બધી બાજુથી યોગ્ય	
પૃ.૪૪૩			
૮૩૭૩	લોકોત્તર મિથ્યાત્વ	વિષય-કષાયની પૂર્તિ માટે વીતરાગ દેવ-લોકોત્તર દેવ, નિર્ગ્રંથ ગુરુની સેવા, તપ કરે તે. ગોશાળક જેવાને દેવ, નિહવને ગુરુ અને શુભબંધની ક્રિયાને લોકોત્તર ધર્મ માનવો તે	
૮૩૭૪	સપ્રમાણ	આધારસહિત, પુરાવાવાળું, સાબિતી સાથે; માપસર	
૮૩૭૫	નિભાવવો	નિ+ભૂ । ટકાવવો, સાચવવો	
૮૩૭૬	દુષ્ટ	દુષ્ । દૂષિત કરે તેવાં	
૮૩૭૭	દ્વારાદિ	દ્વાર આદિ, મારફત-વાટે-દ્વાર વગેરે	
૮૩૭૮	માર્ગણા	માર્ગ્ । યાચના; ખોજ; અનુસંધાન; ભિક્ષુક; બાણ; પ ની સંખ્યા	
૮૩૭૯	અનુકરણ	અનુ+કૃ । નકલ, જોઈને-શીખીને તે પ્રમાણે કરવું	
૮૩૮૦	પ્રાણ જવા જેવી	દેહ છૂટવા જેવી, પ્રાણ વહૂટવા-જતા રહેવા જેવી, મરી ગયા જેવી	
૮૩૮૧	ગુણનિષ્પન્નતાર્થ	ગુણ+નિસ્+પદ્ । ગુણ પ્રાપ્તિ માટે, ગુણ પ્રગટે તે માટે	
૮૩૮૨	અંગના વિચાર	હિતમાં, અંતરંગ વિચારનો, મળતા-જેવા જ વિચારવાળો	
૮૩૮૩	અસંગતા થવા	દીક્ષા લેવા, મુનિપણું-સાધુ થવા	

૮૩૮૪	સત્સંગના જોગનો લાભ નિરાંતે મળે (કૃપાળુદેવનો સત્સંગ)	
પૃ.૪૪૪	પત્રાંક ૫૫૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈને તા.૨૮-૧૧-૧૯૯૪ થી ૨૭-૧૨-૧૯૯૪ દરમ્યાન
૮૩૮૫	અનુભવજ્ઞાન	સાક્ષાત્ અનુભવ, અનુભવથી થયેલું જ્ઞાન, અનુભવસિદ્ધ જ્ઞાન
૮૩૮૬	આત્મપરિણામની	સ્વસ્થતા આત્માનાં પરિણામ ચંચળ ન થાય, સ્થિર રહે તે
૮૩૮૭	અસમાધિ	ઉપયોગ કર્મમાં જતાં આત્મપરિણામની થતી ચંચળતા
૮૩૮૮	અસ્વસ્થ કાર્ય	અશાંત, અસ્થિર, સ્વસ્થ ન રહેવાય તેવાં કાર્ય
૮૩૮૯	પર પદાર્થ	બીજા-દૂરના, આત્મા સિવાયના, આત્મહિત સિવાયના પદાર્થ
૮૩૯૦	વિક્ષેપભાવ	વેપારને લીધે થતો ભાવ, નડતર-મૂંઝવણ-વિલંબનો ભાવ
૮૩૯૧	કલ્યાણ સન્મુખ	કલ્યાણ સમક્ષ-સામે, (સંમુખ, સમ્મુખ સાચો શબ્દ છે) કલ્યાણની દિશામાં
૮૩૯૨	સારપરિણતિ	સારભૂતતા; સરલ-સત્વ-કસવાળું પરિણામ-ફળ કે વિકાસ, ઈચ્છા
૮૩૯૩	આશ્રયવાન	આ+શ્રિ+વત્ । આશરા-આધાર-શરણવાળા, આશ્રિત
૮૩૯૪	નિદિધ્યાસવો	નિ+ધ્યૈ+સન્ । નિત્ય ચિંતન કરવો, વારંવાર ભાવના કરવી
૮૩૯૫	શ્રુતિ	શ્રુ । વેદ-વેદસંહિતા; સાંભળવાની ક્રિયા; સપ્તકના ૨૨ ભાગમાંથી ૧; શ્રવણ નક્ષત્ર; બૃહદારણ્યક ઉપનિષદમાં યાજ્ઞવલ્ક્યના મુખે કહેવાયેલું જ્ઞાન
૮૩૯૬	તરી	ત્ । સંસારસાગરથી તરી જઈને, તરીને
✉	પત્રાંક ૫૫૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈને તા.૨૮-૧૧-૧૯૯૪ થી ૨૭-૧૨-૧૯૯૪ દરમ્યાન
૮૩૯૭	ઉપકારશીલ	બીજાનું કલ્યાણ કરવાની ઈચ્છાવાળો
૮૩૯૮	પ્રતીતિ સ્વરૂપ	પ્રતિ+ઇ । ખાતરી, શ્રદ્ધા, જ્ઞાન
૮૩૯૯	સુલભબોધિપણું	સમ્યક્દર્શન પામવાની સુલભતા, સુગમતા
૮૪૦૦	તત્કાળ	તત્+કલ્ । તરત જ, તે વખતે જ
૮૪૦૧	એવા પ્રકારાદિથી	એવી રીતે
૮૪૦૨	સકામવૃત્તિ	ફળની ઈચ્છા હોય તેવી વૃત્તિ, પરમાર્થની ગરજ પણ ન રહે તેવી વૃત્તિ
૮૪૦૩	અપ્રાપ્તિ	ન મળવામાં, નહીં મળવામાં, ન પામવામાં
પૃ.૪૪૫	પત્રાંક ૫૫૩	મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા.૨૮-૧૨-૧૯૯૪
૮૪૦૪	તજવીજ	વ્યવસ્થા, ગોઠવણ, તપાસ
૮૪૦૫	સાયણ	ગુજરાતમાં સુરતથી ૨૪ કિ.મી., સાયણ-કીમ-કોસંબા-અંકલેશ્વર
૮૪૦૬	કઠોર	સુરતથી ૨૦ કિ.મી., સાયણથી ૪ કિ.મી. (ચાલીને જવાય તેટલું)
૮૪૦૭	સાધ્ય થાય	સાધ્ । સાધી શકાય
૮૪૦૮	અપરિપક્વ કાળ	કાળ પાક્યો નથી, સમય થયો-પાક્યો નથી
૮૪૦૯	આ.સ્વ.	આત્મસ્વરૂપે, આત્મસ્વરૂપના, આત્મસ્વરૂપસ્થ
✉	પત્રાંક ૫૫૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૬-૧-૧૯૯૫
૮૪૧૦	કાળ જશે ને કહેણી રહેશે	સમય જતાં સાંભળવાનું થશે, કહેવાપણું રહેશે
પૃ.૪૪૬		
૮૪૧૧	દ્રવ્યવ્યયાર્થે	પૈસા વેડફાય માટે, ખર્ચ વધુ થાય માટે
૮૪૧૨	સચવાઈ કરી અપાય	સાચવીને કરાય, સાચવીને કરી શકાય
✉	પત્રાંક ૫૫૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૬-૧-૧૯૯૫
૮૪૧૩	અત્યાગરૂપ	ત્યાગ નહીં કરવાની

૮૪૧૪	ત્યાગબુદ્ધિ	ત્યાગી દેવાની, છોડી દેવાની બુદ્ધિ-વૃત્તિ	
૮૪૧૫	ત્યાગતાં ત્યાગતાં	છોડતાં છોડતાં	
✉	પત્રાંક ૫૫૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૩-૧-૧૯૯૫
૮૪૧૬	બ્રહ્મરસ	આત્મ-અનુભવ	
૮૪૧૭	નડિયાદવાસી	બ્ર.ગોપાલદાસજી મહારાજ, વેદાંત ભવન-નડિયાદના અધિષ્ઠાતા, જન્મ વિ.સં. ૧૯૨૪ શરદપૂનમ, સમાધિ વિ.સં. ૧૯૯૪ મહા વદ ૭	
✉	પત્રાંક ૫૫૭	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૯-૧-૧૯૯૫
૮૪૧૮	મિથ્યા જગત	અસત્ય, અવાસ્તવિક જગત, આ+ની ।	
૮૪૧૯	વેદાંત	વિદ્+અન્ત । વેદના અંતિમ ભાગ ઉપનિષદો, આરણ્યકમાં ચર્ચાયેલું તત્ત્વજ્ઞાન	
✉	પત્રાંક ૫૫૮	શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને	તા. ૨૦-૧-૧૯૯૫
૮૪૨૦	ન ચાલતાં	અનિવાર્ય, નિવારી ન શકાય-ચાલે નહીં તેવું	
૮૪૨૧	આંતરકારણ	અન્તર્+કૃ । આંતરિક સ્વભાવ, ભીતરનું કારણ, ગુપ્ત કારણ	
૮૪૨૨	વળતાં	પાછા ફરતાં, પાછા આપતાં	
પૃ. ૪૪૭			
૮૪૨૩	વઢવાણ સ્ટેશને	સુરેન્દ્રનગરથી ૫ કિ.મી., પ્રાચીન સમયનું વર્ધમાનનગર-પુર તીર્થ	
૮૪૨૪	નિષ્કારણ	વગર કારણે, વિના કારણ	
૮૪૨૫	ચિંતના	ચિન્ત્ । વિચારણા	
૮૪૨૬	નિજ	નિ+જન્ । પોતાના-સ્વકીય-અધિકતર-નિશ્ચયપૂર્વક	
૮૪૨૭	અભ્યાસ	અભિ+અસ્ । પદ્ધતિ, ટેક, અવલંબન, મહાવરો	
૮૪૨૮	અથથાર્થ	યથાર્થ નહીં તે, મિથ્યા, ખોટું	
✉	પત્રાંક ૫૫૯	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈને	તા. ૨૬-૧-૧૯૯૫
૮૪૨૯	વીરમગામ	સૌરાષ્ટ્ર-ગુજરાતને જોડતું ગામ, ટ્રેન બદલાવવી પડતી કે લાંબો વખત થોભવું પડતું, રેલ્વે જંકશન, અમદાવાદ દર ૬૨ કિ.મી.	
✉			
૮૪૩૦	આત્મસ્વરૂપે પ્રણામ	'સર્વ જીવ છે સિદ્ધ સમ' ગણીને પ્રણામ, આત્મસ્વરૂપ થઈને પ્રણામ	
✉	પત્રાંક ૫૬૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈને	તા. ૨૮-૧૨-૧૯૯૪ થી તા. ૨૬-૧-૧૯૯૫ દરમ્યાન
૮૪૩૧	એકાગ્રપણા વિના	એકાગ્રતા વિના, એક વિષયમાં ચિત્તવૃત્તિ રાખ્યા વિના, સ્થિરતા વિના	
પૃ. ૪૪૮			
૮૪૩૨	સંસારપરિક્ષીણ	સમ્+સૃ+પરિ+ક્ષિ । સંસાર નાશ, સંસાર સાવ ઓછો-બળહીન-ઘટી જવા	
૮૪૩૩	પરંપરા કર્મબંધ	અનુક્રમે, અવિચ્છિન્ન, એક પછી એક થતો કર્મનો બંધ	
૮૪૩૪	જ્ઞાનીની રીત	જ્ઞાનીની ચાલ, રીતભાત, પદ્ધતિ	
૮૪૩૫	સકલ ગૃહવાસ	સંપૂર્ણ ઘરવાસ	
✉	પત્રાંક ૫૬૧	શ્રી કુંવરજીભાઈ આણંદજીભાઈને	તા. ૨૭-૧-૧૯૯૫
૮૪૩૬	કંપતા ચિત્તે	કમ્પ્+ચિત્ । ધ્રુજતા મને	
✉	પત્રાંક ૫૬૨	કોને ?	તા. ૨૮-૧-૧૯૯૫
૮૪૩૭	ભિન્નપણું	ભિદ્ । ભેદ, જુદું, અલગ	
પૃ. ૪૪૯	પત્રાંક ૫૬૩	શ્રી કુંવરજીભાઈ આણંદજીભાઈને	તા. ૩-૨-૧૯૯૫
૮૪૩૮	અશુચિ સ્વરૂપ	અપવિત્ર સ્વરૂપ, મલિન રૂપ	

✉	પત્રાંક ૫૬૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૩-૨-૧૯૯૫
૮૪૩૯	ઉપરામતા	ઉપ+રમ્ । વિરામ, નિવૃત્તિ, સંન્યાસ	
૮૪૪૦	કલ્પના	વિચાર, તર્ક, નવું ચિંતવી ઉપજાવી કાઢવાની ક્રિયા	
✉	પત્રાંક ૫૬૫	મુનિશ્રી લલ્લુછને	તા. ૮-૩-૧૯૯૫
૮૪૪૧	બાહ્ય પરિચય	બહિસ્+પરિ+ચિ । બહારની-બહિરંગ ઓળખાણ-પિછાણ	
✉	પત્રાંક ૫૬૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૯-૩-૧૯૯૫
૮૪૪૨	નિશ્ચિત બુદ્ધિ	નિર્+ચિ । પાકી નિર્ધાર, નિશ્ચય કરેલ-ઠરેલ બુદ્ધિ	
૮૪૪૩	મૃગજળ	ઝાંઝવાનાં પાણી, સંપૂર્ણ અશક્ય	
૮૪૪૪	પ્રેમબંધન	પ્રી+બન્ધ્ । રાગ રૂપી બંધન	
૮૪૪૫	દ્વેષબંધન	દ્વિષ્+બન્ધ્ । દ્વેષ રૂપી બંધન	
૮૪૪૬	લેશમાત્ર	લિશ્+મા+ત્રન્ । સ્હેજ પણ, અંશ માત્ર, લગારેક; સૂક્ષ્મ પણ	
૮૪૪૭	સમયકાળ	સમય જેટલો કાળ; અવસર-સંયોગ પૂરતો કાળ	
૮૪૪૮	નિર્બળપણું	નિર્+બલ્ । નબળાઈ, બળવિહીનતા, બળ વગરનું	
૮૪૪૯	અપ્રેમ દશા	ઉદાસ દશા, પ્રેમ	
પૃ. ૪૫૦	પત્રાંક ૫૬૭	કોને ?	તા. ૧૧-૩-૧૯૯૫
૮૪૫૦	મ્હાનતા	મ્લૈ । ફીકાપણું, કરમાયેલું, થાકેલું, ચીમળાયેલું, દીનતા, નિર્બળતા	
૮૪૫૧	કંપ	કમ્પ્ । ધ્રૂજન, ધ્રૂજારી	
૮૪૫૨	સ્વેદ	સ્વિદ્ । પસીનો, પ્રસ્વેદ	
૮૪૫૩	મૂર્ચ્છા	મુહ્ । મૂર્ચ્છા, બેશુદ્ધિ	
૮૪૫૪	બાહ્ય વિભ્રમ	બાહ્ય રીતે મગજની અસ્થિરતા-ભ્રમ-ગાંડપણ-ઉન્માદ-ચિત્તભ્રમ	
૮૪૫૫	દૃષ્ટ	દૃશ્ । દેખાય, જોવામાં આવે	
૮૪૫૬	અંતરપરિણામે	અંતરના પરિણામે, આત્મપરિણામે, જુદાં પરિણામે	
૮૪૫૭	ઉન્મત્ત	ઉદ્+મદ્ । ઉન્માદયુક્ત, ઘેલછા-ગાંડપણવાળું	
✉	પત્રાંક ૫૬૮	કોને ?	તા. ૨૫-૨-૧૯૯૫ થી તા. ૨૬-૩-૧૯૯૫ દરમિયાન
૮૪૫૮	વિચારબળ	વિચારનું બળ, શક્તિ	
૮૪૫૯	કિંચિત્ માત્ર	કંઈ પણ, સ્હેજ પણ, જરા પણ	
૮૪૬૦	સમાધિ	સમ્+આ+ધા । આત્મપરિણામની સ્વસ્થતા	
૮૪૬૧	અસમાધિ	આત્મપરિણામની અસ્વસ્થતા	
૮૪૬૨	ધર્મ	ધૃ । આત્મપરિણામની સહજ સ્વરૂપે થતી પરિણતિ	
૮૪૬૩	કર્મ	કૃ । આત્મપરિણામની કંઈ પણ ચપળ સ્વરૂપે થતી પરિણતિ; જેથી આત્માને આવરણ થાય કે તેવી ક્રિયા	
૮૪૬૪	યથાર્થ વક્તાપણું	વસ્તુને જેમ છે તેમ કહી શકવું	
૮૪૬૫	અંતરવ્યાપાર	શુભાશુભ પરિણામધારા, અંતરપરિણામની ધારા	
૮૪૬૬	રૌદ્ર	રુદ્+અણ્ । ભયંકર, ઉગ્ર, ક્રોધ; યમ; કાર્તિકેય; હેમંત ઋતુ, આર્દ્રા નક્ષત્ર	
૮૪૬૭	વાસના	વાસ્ । અજ્ઞાત અસર-સંસ્કાર	
પૃ. ૪૫૧			
૮૪૬૮	અવિનાશી દેહ	અ+વિ+નશ્+દિહ્ । નાશ ન પામે તેવા દેહ-શરીર	

૮૪૬૯	દીહું	દૃશ્ । જોયું
૮૪૭૦	મૃત્યુ	મૃ । મરણ, મોત, દેહાંત, અવસાન, નિધન
૮૪૭૧	અનિત્યભાવી	વિનાશી, ક્ષણભંગુર અવસ્થાવાળો અસ્થાયી, અશાશ્વત
૮૪૭૨	પ્રયોગે	પ્ર+યુજ્ । યોજના-અનુષ્ઠાન-ઉપાય-અખતરા વડે
૮૪૭૩	પર્યાય	પરિ+ઇ । પરિણમન રૂપ ક્રિયા
૮૪૭૪	અચેતન	અ+ચેતસ્ । ચેતન વિનાના, જડ
૮૪૭૫	સંખ્યાત	સમ્+ચ્ચા । આંકડામાં-ગણતરીમાં-સમજમાં મૂકી શકાય તેટલા, જિનાગમમાં એકી સાથે ૨૯-ઓગણત્રીસ આંકડાની રકમ સુધી સંખ્યાત છે. સંખ્યાતના ૩ ભેદ : જઘન્ય, મધ્યમ, ઉત્કૃષ્ટ
૮૪૭૬	અસંખ્યાત	અ+સમ્+ચ્ચા । સંખ્યામાં ન આવે એટલું, ૯ ભેદ : જઘન્ય, મધ્યમ, ઉત્કૃષ્ટના પ્રત્યેક-યુક્તા-અસંખ્ય-અસંખ્યાત એમ ૩ x ૩
૮૪૭૭	અનંત	અન્+અન્ત । અંત વિનાનું, ૯ ભેદ : જઘન્ય, મધ્યમ, ઉત્કૃષ્ટના પ્રત્યેક-યુક્તા-અસંખ્ય-અસંખ્યાત એમ ૩ x ૩
✉	પત્રાંક ૫૬૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૧૪-૩-૧૯૯૫
૮૪૭૮	શ્રી સત્પુરુષોને નમસ્કાર	પત્રમાં મહાપુરુષની-પોતાની દશાની વાત હોવાથી તેને નમન
૮૪૭૯	અસત્સંગ	સત્સંગ નહીં તે, ક્રોધ-માન-માયા-લોભ-કષાયો કરે તે, કુગુરુ
૮૪૮૦	નિજસ્વભાવસ્વરૂપ	આત્માના સ્વગુણપર્યાય તે સ્વભાવ, સ્વદ્રવ્યપર્યાય તે સ્વરૂપ
૮૪૮૧	મોહનિદ્રા	મોહ રૂપી નિદ્રા
૮૪૮૨	અમુનિ	મુનિ નથી, અજ્ઞાની, આત્મજ્ઞાન નથી તેવા
૮૪૮૩	સર્વથા	બધી રીતે, બધા પ્રકારે, તદ્દન, બિલકુલ
૮૪૮૪	જેટલું	જે વખતે, જ્યારે
૮૪૮૫	તથારૂપ જોગ	યથાર્થ યોગ, પોતાની યોગ્યતા અને સત્પુરુષનો યોગ
૮૪૮૬	અંતર્ભેદ જાગૃતિ	અંતર ભેદાય તેવી જાગૃતિ, ગ્રંથિભેદ થઈ જાય તેવી જાગૃતિ
૮૪૮૭	તાદાત્મ્યવૃત્તિ	તદાત્મકતા, તદાકારતા, તે મય આત્મવલણ થઈ જાય તે
૮૪૮૮	આત્મજોગ	આત્મત્વની પ્રાપ્તિનો યોગ, સદ્ગુરુનો જોગ
૮૪૮૯	મૂલ્ય	મૂલ+યત્ । કિંમત, દામ; મહત્તા
૮૪૯૦	અત્યંત નિશ્ચય	અધિક; બળવાન; આજીવન; અપાર, બેશુમાર, ખૂબ, અનહદ
૮૪૯૧	વિચારની નિર્મળતા	ખોટું તે ખોટું, સારું તે સારું, સંસાર અસારરૂપ-મોક્ષ સુખરૂપ લાગે
૮૪૯૨	અન્ય પરિચય	વિભાવ
૮૪૯૩	ઘેરાવો	ફરતી કિનારીને આવરી લેતો વિસ્તાર, પરિધિ, ઘેરો, દિવાલ
૮૪૯૪	હીનસત્ત્વ	હા । સત્ । સત્ત્વહીન, સાત્ત્વિકતા વિનાનો, સાર-બળહીન, નબળો, નિર્બળ
પૃ.૪૫૨		
૮૪૯૫	આર્તિ	આ+ઋ । દુઃખ, પીડા, ક્લેશ
૮૪૯૬	જનકાદિ	વૈદિક યુગના મિથિલાનરેશનો વંશ 'જનકવિદેહી'થી વિખ્યાત. બધા રાજા ક્ષત્રિય છતાં જ્ઞાની, વિદેહી, દેહ છતાં દેહભાવથી પર, રાજર્ષિ
૮૪૯૭	વસતા હતા	રહેતા હતા, વસવાટ હતો, નિવાસ હતો
૮૪૯૮	આલંબન	આ+લમ્ । આધાર, ઓઠા, આશ્રય

૮૪૯૯	જન્મત્યાગી	જન્મથી જ ત્યાગી
૮૫૦૦	વ્યતીત	વિ+અતિ+ઇ । પસાર
૮૫૦૧	અશ્રેય	અ+શ્રિ । અકલ્યાણ, અકલ્યાણકર, કલ્યાણનો અભાવ
૮૫૦૨	આશાતના	અનાદર, અવિનય; જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રની, સદ્ગુરુની શાતના-ખંડના
૮૫૦૩	તાદાત્મ્ય અધ્યાસ	તદાત્મકતા ન હોવા છતાં એવો થતો આભાસ, અસત્યમાં સત્યની ભ્રાંતિ
૮૫૦૪	ત્યાગ	પરમાં ન લેપાવું તે
૮૫૦૫	પતે	પત્ । નિકાલ આવે, પૂરું થાય, ચૂકતે થાય, પતન થાય, નીચે પડે, ઓછું થાય
૮૫૦૬	અરસપરસ	પરસ્પર, અન્યોન્ય, સામસામાં
૮૫૦૭	રસના	કર્મના વિપાક-પરિપાક-અનુભાગ-રસ-ફળના ફેલાવા સંબંધી, કર્મબંધ વખતે
	વ્યાપકપણા વિષે	ક્યું કર્મ તીવ્ર, મધ્યમ કે જુદાઈ કેવું ફળ આપશે એનો કર્માણુઓમાં રહેલ રસના આધારે નિર્ણય તે રસબંધ
	પત્રાંક ૫૭૦	શ્રી ગાંધીજીને : મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધીને તા. ૧૬-૩-૧૯૯૫
૮૫૦૮	મોહનલાલ	મહાત્મા ગાંધી, મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધી, ઈ.સ. ૧૮૬૯-૧૯૪૮, રાષ્ટ્રપિતા, ભારતને આઝાદી અપાવનાર, પોરબંદરમાં તા. ૨-૧૦-૧૮૬૯ ના જન્મ અને દિલ્હીની સભામાં ગોળીબારથી તા. ૩૦-૧-૧૯૪૮ ના મૃત્યુ
૮૫૦૯	અવિચારે	વિચાર વિના
પૃ. ૪૫૩		
૮૫૧૦	વિવેકજ્ઞાન	વિ+વિચ્+જ્ઞા । આત્માને ઓળખવાનું જ્ઞાન, સમ્યક્જ્ઞાન વગેરેમાં કર્મનું મિશ્રણ થઈ ગયું છે તે વૈરાગ્ય વડે ટાળવું
૮૫૧૧	સમ્યક્દર્શન	સમકિત
૮૫૧૨	નિરૂપણ	નિ+રૂપ્ । અવલોકન, વિવેચન
૮૫૧૩	મોહગ્રંથિ	મોહની ગાંઠ, મિથ્યાત્વની ગાંઠ
૮૫૧૪	શ્રમ	શ્રમ્ । ઉદ્યમ, મહેનત, પ્રયાસ, પ્રયત્ન, તકલીફ
૮૫૧૫	આવિર્ભાવ	આવિસ્+ભૂ । પ્રકટીકરણ, પ્રાગટ્ય, પ્રાદુર્ભાવ, જન્મ, અવતાર
૮૫૧૬	પ્રથમથી	પ્ર+થિલ્ત્ । શરૂઆતમાં
૮૫૧૭	આડી કલ્પના	સીધી નહીં, ઊભી નહીં પણ ઊંધી-વાંકી કલ્પના, ખોટી, વિરુદ્ધની કલ્પના
૮૫૧૮	સ્વભાવે	સ્વાભાવિક, સત્પુરુષોના-પોતાના સ્વભાવ મુજબ
	પત્રાંક ૫૭૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૬-૩-૧૯૯૫
૮૫૧૯	૧૦૮ જીવ મુક્ત	આખા અઢી દીપમાં — ૫ ભરત, ૫ ઐરાવત, ૫ મહાવિદેહ ક્ષેત્રના મળીને વધુમાં વધુ ૧૦૮ જીવ ૧ સમયમાં મોક્ષે જાય
૮૫૨૦	પરિમાણે	પરિ+મા । માપે, માત્રાએ, પ્ર-માણે
૮૫૨૧	ઉચ્છેદ થઈ જવો	ઉદ્+છિદ્ । નાશ, જડમૂળથી ઉખડી જવો
૮૫૨૨	વિપર્યય	વિ+પરિ+ઇ । વિપરીત, ઊંધું, વિરુદ્ધ
૮૫૨૩	ચર્ચા	ચર્ચ્ । મૌખિક વિચાર-વિનિમય, વિચારોની આપ-લે
૮૫૨૪	વ્યવસ્થા	વિ+અવ+સ્થા । ગોઠવણ, જોગવાઈ, કારભાર
૮૫૨૫	અસંગદશા	અનાસક્ત દશા, સંગ વિનાની દશા, વીતરાગતા
૮૫૨૬	ચંચળ	ચપળ, ચલિત, ડગમગ, પ્રવૃત્તિશીલ

૮૫૨૭	અસંપૂર્ણ	અપૂર્ણ	
૮૫૨૮	અસંપૂર્ણ-અસમાધિપણું	ચારિત્રમોહને લીધે રહેતી અસ્વસ્થતા, અસમાધિ	
પૃ.૪૫૪	પત્રાંક ૫૭૨	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૭-૩-૧૯૯૫
૮૫૨૯	તીવ્ર જ્ઞાનદશા	કેવળજ્ઞાન	
૮૫૩૦	અસાર	સાર-સત્ત્વ વિનાની, નિરર્થક, તુચ્છ	
૮૫૩૧	જ્ઞાની પુરુષના ચરણ	જ્ઞાનીના આત્માની ચેષ્ટા, જ્ઞાનીનું કહેલું વચન	
૮૫૩૨	જ્ઞાની પુરુષનો આશ્રય	જ્ઞાનીના ચરણમાં મનને સ્થાપવું, મન પણ જ્ઞાનીને સોંપવું અને જ્ઞાની પુરુષનું શું કહેવું છે તે લક્ષમાં રાખવું	
૮૫૩૩	સુલભ	સુ+લભ્ । સહેલાઈથી - સુલભતાથી મળે	
૮૫૩૪	સ્વરૂપાંતર	રૂપ બદલીને, બીજું સ્વરૂપ	
૮૫૩૫	ભ્રાંત દશા	ભ્રમ્+દૃશ્ । ભ્રમયુક્ત દશા, વહેમમાં રહેવું, ભળી જવું	
૮૫૩૬	વિરોધી સાધન	વિરુદ્ધતાં, પ્રતિકાર-સામનો કરવા યોગ્ય સાધન, પ ઈન્દ્રિયના વિષયો	
૮૫૩૭	પ્રસંગની નિવૃત્તિ	છોડી દેવાં	
૮૫૩૮	કમે કમે	એક પછી એક, ધીમે ધીમે	
૮૫૩૯	દેશે દેશે	અંશે અંશે, થોડો થોડો	
૮૫૪૦	પરિશ્રદ્ધ	આરંભ કરીને વસ્તુ મેળવવી તે	
૮૫૪૧	ભોગોપભોગ	ભુજ્+ઉપ+ભુજ્ । એક જ વખત વાપરીએ તે આહાર-ભોજન તે ભોગ અને અનેક વખત વાપરીએ તે વસ્ત્ર, ફર્નિચર, ઘરેણાં વગેરે ઉપભોગ	
૮૫૪૨	દિનદિન પ્રત્યે	દરરોજ, રોજ-બ-રોજ	
✉	પત્રાંક ૫૭૩	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૨૨-૩-૧૯૯૫
૮૫૪૩	અશરણ	શરણ વિનાનો, આધાર વિનાનો, અનાથ, કોઈ બચાવે નહીં એવો	
૮૫૪૪	આસ્થા	આ+સ્થા । શ્રદ્ધા, પૂજ્ય બુદ્ધિ, વિશ્વાસ, ઉપાસ્ય બુદ્ધિ	
૮૫૪૫	પરાધીન	પર+અધિ+ઇન્ । પરતંત્ર, પરને અધીન, પરવશ, પરને આશ્રયે	
પૃ.૪૫૫	પત્રાંક ૫૭૪	કોને ?	તા. ૨૫-૨-૧૯૯૫ થી તા. ૨૬-૩-૧૯૯૫ દરમિયાન
૮૫૪૬	બનતાં સુધી	શક્ય હોય ત્યાં સુધી, ઘણું કરીને, બને ત્યાં સુધી	
૮૫૪૭	ઓછી કરતા જવું	ઘટાડતા જવું	
✉	પત્રાંક ૫૭૫	કોને ?	તા. ૨૫-૨-૧૯૯૫ થી તા. ૨૬-૩-૧૯૯૫ દરમિયાન
૮૫૪૮	નિદિધ્યાસન	એકતાન, અન્ય વૃત્તિઓના અંતરાય વિના તેલની ધારાની જેમ	
૮૫૪૯	યથાસ્થિત	યથા+સ્થા । આત્માનો નિરંતર વિચાર-ધ્યાન	
૮૫૫૦	પતિત થવાનો	પત્ । પડવાનો, ભ્રષ્ટ થવાનો	
૮૫૫૧	જગદ્વ્યવહાર	જગતનો વ્યવહાર	
૮૫૫૨	ચૂકવી દે	ભૂલાવી દે, ભૂલ કરાવી દે	
૮૫૫૩	અત્યંત અપરોક્ષ સત્ય	અધિક-બળવાન-આજીવન-બેહદ આંખ સામે સાચું, અત્યંત પ્રત્યક્ષ-સંપૂર્ણ પ્રત્યક્ષ સત્ય	
✉	પત્રાંક ૫૭૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧-૪-૧૯૯૫
૮૫૫૪	અપ્રવૃત્તિ	ચાલુ ન રહેવું, હિલચાલ-કામકાજ ન હોવું	
૮૫૫૫	કલ્પિત	કલ્પેલું-ધારેલું, કૃત્રિમ-બનાવટી	
૮૫૫૬	વિક્ષેપ	અંતરાય	

૮૫૫૭	નિરોધ	નિ+રુધ્ । અવરોધ, અટકાયત	
૮૫૫૮	શ્રેયભૂત	શ્રેયસ્+ભૂ । વધુ સારી, યોગ્ય, મંગળમય	
૮૫૫૯	સ્ફૂર્તિ	સ્ફુર્ । સ્ફુરણ, તાજું, પ્રાગટ્ય, ખીલવું, ધડકન, સ્મરણ થવું	
૮૫૬૦	નિદાન	નિ+દા । કારણ, મૂળ કારણ; નિયાણું	
૮૫૬૧	પ્રમાણ	પ્ર+મા । ઉદાહરણ, સાબિતી, આધાર	
	પત્રાંક ૫૭૭	મુનિશ્રી લલ્લુજી	તા. ૭-૪-૧૯૯૫
૮૫૬૨	વિશેષ વિચાર	વિશેષ વિવેક-નિશ્ચય	
પૃ. ૪૫૬			
૮૫૬૩	પૃથક્કરણ	પૃથક્+કૃ । વિશ્લેષણ, અલગ અલગ કરવાની ક્રિયા-કામ	
	પત્રાંક ૫૭૮	કોને ?	તા. ૬-૪-૧૯૯૫
૮૫૬૪	નાણાંભીડ	ન+અણ્ । ઢેઠ ભિડ । નાણાંની-પૈસાની તંગી; ગિરદી	
૮૫૬૫	સદ્વાણાઓ	સદ્દો રમનારા-ખેલનારા-કરનારા	
૮૫૬૬	પાયલાગણ	પગે લાગું છું, પગે હાથ લગાડીને નમસ્કાર	
	પત્રાંક ૫૭૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૯-૪-૧૯૯૫
૮૫૬૭	ગાળવો	ગાલ્ । પસાર કરવો	
૮૫૬૮	આજ્ઞાના નિર્વાહ	આ+જ્ઞા+નિર્+વહ્ । આજ્ઞાને ચાલુ રાખવા, ટકાવી રાખવા	
૮૫૬૯	અવિક્ષેપતા	સ્થિરતા	
૮૫૭૦	અત્યંત પ્રયોજન	અધિક-બળવાન કારણ, નિમિત્ત	
૮૫૭૧	ભિન્નભાવ	જુદાઈના ભાવ	
૮૫૭૨	સૂઝે	ગમે, ઉદ્ભવે	
૮૫૭૩	મિતિ	મા+ક્તિન્ । તિથિ-સમયની સીમા; માપ; પ્રમાણ, યથાર્થ જ્ઞાન	
૮૫૭૪	શિથિલતા	શ્લથ્ । ઢીલાપણું	
૮૫૭૫	અત્યંત પ્રત્યક્ષ	અતિશય, અધિક, બળવાન, બેહદ આજીવન; પ્રત્યક્ષ, સ્પષ્ટ, આંખ સામે	
પૃ. ૪૫૭	પત્રાંક ૫૮૦	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૪-૪-૧૯૯૫
૮૫૭૬	ઈચ્છા રહ્યા કરતા	છતાં । ઇષ્ । ઈચ્છા રહેતી હોવા છતાં	
૮૫૭૭	ઉદય	ઉદ્+ઇ । પૂર્વે બાંધેલા કર્મોને ભોગવવાં; કર્મ બંધાતી વખતે કર્મની જે સ્થિતિ બંધાઈ છે તે સ્થિતિમાંથી અબાધાકાળ સમાપ્ત થતાં અથવા સમાપ્ત થયા પહેલાં ઉદીરણા વડે તે કર્મનું જે ફળ જીવને મળે તે ઉદય	
	પત્રાંક ૫૮૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૭-૪-૧૯૯૫
૮૫૭૮	ઉપશમ કરવારૂપ	ઉપ+શમ્ । શાંત રાખવાની-શમાવી દેવાની	
૮૫૭૯	ક્ષેત્ર	ક્ષિ+ત્રન્ । કાર્યપ્રદેશ; ખેતર; જમીન; સ્થળ	
	પત્રાંક ૫૮૨	શ્રી કુંવરજીભાઈ આણંદજીભાઈને	તા. ૧૭-૪-૧૯૯૫
૮૫૮૦	આત્મવીર્ય	આત્મબળ, આત્મસામર્થ્ય, આત્માની શક્તિ	
૮૫૮૧	ભાવનગર	સૌરાષ્ટ્રમાં ગોહિલવાડમાં ગણાતું શહેર, રાજકોટથી ૧૮૦ કિ.મી.	
૮૫૮૨	અંદેશો	શંકા, સંશય, કલ્પના	
૮૫૮૩	બળવાન નિર્ઘ્રંથ પુરુષ	સામર્થ્યવાન સદ્ગુરુ, સર્વશક્તિમાન સર્વજ્ઞ	

પૃ.૪૫૮	પત્રાંક ૫૮૩	કોને ?	તા. ૧૯-૪-૧૯૯૫
૮૫૮૪	ભજવો	મજ્ । ધારણ કરવો, આરાધવો, કરવો	
૮૫૮૫	તજવો	ત્યજ્ । છોડી દેવો, ત્યાગવો, વિરક્ત થવું, વિદાય કરવો	
૮૫૮૬	ભાન	મા । ખ્યાલ-સૂધ-સાવચેતી-સમઝ	
૮૫૮૭	વિપત્તિ	વિ+પદ્ । વિપદા, વિટંબણા, આફત	
૮૫૮૮	અચલિત	અ+ચલ્ । આત્મરૂપે સ્થિર-અચળ આત્મારૂપે	
૮૫૮૯	વેદના	વિદ્ । જ્ઞાન, માનસિક દુઃખ, પીડા, અશાતા	
૮૫૯૦	પરેચ્છા	પર+ચ્છ્ । બીજાની ઈચ્છા; શ્રેષ્ઠ ઈચ્છા	
૮૫૯૧	સ્મૃતિ	સ્મ્ । અનુભવેલા વિષયનું બરોબર યાદ રહેવું, યાદશક્તિ	
૮૫૯૨	ક્વચિત્ જ	ક્યારેક જ	
૮૫૯૩	મંદપણે	મન્દ્ । આછી આછી, ઝાંખી	
૮૫૯૪	વક્તાપણે	વક્ । પ્રવચનકાર-વ્યાખ્યાતા તરીકે	
૮૫૯૫	કુશળતા	કુશ્+કલન્ । હોંશિયારી, કૌશલ્ય, નિષ્ણાતતા; પ્રસન્નતા; કલ્યાણ	
૮૫૯૬	સોમા અંશથી	સોમા ભાગ જેટલું, સોમી કળા જેવું, ૧૦૦મું	
૮૫૯૭	કુંદકુંદાચાર્ય	ઈ.સ. ૧૨૭-૧૭૯ માં, આજથી ૧૮૮૦ વર્ષ પહેલાં થયેલા દિગંબર મુનિ-આચાર્યદેવ, મહાવિદેહ ક્ષેત્રે સીમંધર સ્વામી પાસે આહારક શરીર વડે જઈ આવ્યા પછી સમયસાર, નિયમસાર, પ્રવચનસાર વગેરેના કર્તા	
૮૫૯૮	સિદ્ધાંત	છેવટનો નિશ્ચય, આગમ-સૂત્ર-પ્રવચન; ત્રણે કાળમાં અબાધિત વાત; શાસ્ત્રના અર્થને સિદ્ધ કરે તે	
૮૫૯૯	નામનું દર્શન	કહેવા પૂરતું, નામ પૂરતું; સમ્યક્દર્શનની સંમુખ	
૮૬૦૦	સમ્યક્જ્ઞાની	ખરા જ્ઞાની, સમ્યક્દૃષ્ટિ, અનુભવપૂર્વકના સમ્યક્દર્શનવાળા	
✉	પત્રાંક ૫૮૪	કોને ?	તા. ૧૯-૪-૧૯૯૫
૮૬૦૧	નિર્મળતા	નિર્+મલ્ । પવિત્રતા, શુદ્ધતા	
૮૬૦૨	સ્ફટિક રત્ન	સ્ફટિ+કૈ, ક । રજ્ । કાચ જેવા લાગતા પારદર્શક કિંમતી પથ્થરનું હીરા જેવું રત્ન-નંગ	
૮૬૦૩	જીવસ્વભાવ	જીવ્ । જીવનો સ્વભાવ	
૮૬૦૪	પ્રકાશિયો	પ્ર+કાશ્ । પ્રકાશ્યો, પ્રકાશિત કર્યો, પ્રસિદ્ધ કર્યો	
૮૬૦૫	‘જેમ નિર્મળતા રે રત્ન સ્ફટિક તણી, તેમ જ જીવ સ્વભાવ રે; તે જિન વીરે રે ધર્મ પ્રકાશિયો, પ્રબળ કષાય અભાવ રે.’	ઉપાધ્યાય યશોવિજયજી રચિત ૧૨૫ ગાથાનું શ્રી સીમંધરજિન સ્તવન ૨-૭. સ્ફટિકરત્નની એવી નિર્મળતા છે કે, એની આરપાર પદાર્થ દેખાય તેથી એ રત્ન છે કે નહીં એ જણાય નહીં, તેવો જ જીવનો સ્વભાવ છે એટલે કે આત્મા દેખાય નહીં, જેવા સંયોગો મળે તેવો એ દેખાય છે, કષાયને લીધે એ બગડે છે. મહાવીર જિને પ્રબળ કષાયનો અભાવ કરી આત્માને નિર્મળ કરે એવો સ્વભાવ જોયો છે.	
૮૬૦૬	વ્યતિરિક્તપણું	વિ+અતિ+રિચ્ । વિનાનું, જુદું, અળગું, બીજું (અસંગ)	
પૃ.૪૫૯	પત્રાંક ૫૮૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ તથા ડુંગરસીભાઈને	તા. ૧૯-૪-૧૯૯૫
૮૬૦૭	સહજદ્રવ્ય	આત્મદ્રવ્ય, સ્વાભાવિક-અનુત્પન્ન દ્રવ્ય તે આત્મા	

૮૬૦૮	સુધારસ	સુ+ધે, ધા+રસ્ । અમૃત, અમી, આત્માનંદ, બ્રહ્મરસ	
✉	પત્રાંક ૫૮૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૧-૪-૧૯૯૫
૮૬૦૯	પૂર્ણજ્ઞાની	કેવળજ્ઞાની, તીર્થંકર	
૮૬૧૦	અવિષમતા	અ+વિ+સમ્ । સમતા	
૮૬૧૧	બિલકુલ સહીપણું	સચ્ચાઈ, અસલિયત	
૮૬૧૨	યથાતથ્યતા	યદ્+થાલ્+તથા+યત્ । જેવું હોય તે પ્રમાણે, અદલોઅદલ, યથાર્થ, સત્યપણું	
૮૬૧૩	અવસર ગવેષવો	તક-પ્રસંગ શોધવો	
૮૬૧૪	વિશેષ મોળો પડશે	વધુ મંદ થશે, ઘણો ઓછો થશે	
૮૬૧૫	ધ્યાન	ઘ્યૈ । ખ્યાલ, નજર, ઉપયોગ, કોઈ સ્વરૂપનું ચિંતન, મનમાં કરવાનો ભાવ	
૮૬૧૬	લગભગથી	અંદાજે	
૮૬૧૭	અંતર્વૃત્તિ	અન્તર્+વૃત્ । આત્મવૃત્તિ	
૮૬૧૮	વર્તાયા કરે છે	પરીક્ષણ થયા કરે છે, લાગ્યા કરે છે, થયા કરે છે	
પૃ. ૪૬૦			
૮૬૧૯	તથાવિધ	એ પ્રકારનું, એ રીતનું, એવું	
૮૬૨૦	અસારભૂત	સાર વિનાનાં	
૮૬૨૧	સાક્ષાત્ ભ્રાંતિરૂપ	સાવ-સ્પષ્ટ-મોહ-કલ્પના, પાણી વલોવ્યા જેવો	
૮૬૨૨	વિકળતા	વિ+કલ્ । અસ્થિરતા, વ્યાકુળતા, અસમર્થતા	
૮૬૨૩	નિશ્ચળ	નિર્+ચલ્ । સ્થિર, અચળ, અટળ	
૮૬૨૪	દર્પણ	દૃપ્ । અરીસો, આરસી	
૮૬૨૫	દીપક	દીપ્ । દીવો	
✉	પત્રાંક ૫૮૭	કોને ?	તા. ૨૧-૪-૧૯૯૫
૮૬૨૬	પદાર્થપ્રકાશક	પદાર્થ-વસ્તુનો પ્રકાશ કરે તેવો, વસ્તુને જાણનાર	
૮૬૨૭	સીમા	સીમન્ । મર્યાદા, હદ, સરહદ, ક્ષેત્ર	
પૃ. ૪૬૧			
પત્રાંક ૫૮૮	મુનિશ્રી લલ્લુજીને		તા. ૨૧-૪-૧૯૯૫
૮૬૨૮	'આચારાંગ સૂત્ર'	૧૨ આગમમાં ૧ લું, જમણા પગ સમાન, ૨ શ્રુતસ્કંધ, ૨૫ અધ્યયન છે	
૮૬૨૯	શ્રુતસ્કંધ	શ્રુ+સ્કન્દ્ । સૂત્ર-આગમનો વિભાગ, ગ્રંથનો ખંડ, શ્રુતની મોટી ડાળ	
૮૬૩૦	અધ્યયન	અધિ+ઙ્ । એક અર્થવાળા વિષયની સમાપ્તિ બતાવનાર વિશ્રામસ્થાન, ભાગ, સર્ગ, અધ્યાય, ૧ લું શસ્ત્રપરિજ્ઞા અધ્યયન, ષટ્જીવનિકાય યત્નાનું	
૮૬૩૧	ઉદ્દેશા	ઉદ્+દિશ્ । ઉપદેશ, ઉપદેશનું સ્થાન, અનુસંધાન; સવિશેષ-સંક્ષિપ્ત વર્ણન	
૮૬૩૨	ઉપાસના	ઉપ+આસ્ । ચિંતન-મનન-સેવન, સમીપ બેસવું	
૮૬૩૩	સ્વચ્છંદે	સ્વન્+છન્દ્ । પોતાની મરજી-મનમાની મુજબ	
૮૬૩૪	મતભેદ	મન્+ભિદ્ । બે અભિપ્રાય વચ્ચેનો ફેર-તફાવત, મત કે ભેદ	
✉	પત્રાંક ૫૮૯	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૨૨-૪-૧૯૯૫
૮૬૩૫	આત્મવિરોધ	આત્માથી વિરુદ્ધ, આત્માની શત્રુવટ-દુશ્મની, પોતાનું અહિત કરનાર	
✉	પત્રાંક ૫૯૦	શ્રી ધારશીભાઈ કુશળચંદ સંઘવીને	તા. ૨૩-૪-૧૯૯૫
૮૬૩૬	સમવસ્થાન	સમ્+અવ+સ્થા । સમસ્થિતિ, સંપ્રતિષ્ઠા	
૮૬૩૭	સ્વસ્થતા	સ્વ+સ્થા । સ્થિરતા	

૮૬૩૮	અફળ	અ+ફલ્ । ફળ કે પરિણામરહિત
૮૬૩૯	અડચણ	મુશ્કેલી
✉	પત્રાંક ૫૯૧	કોને ? તા.૨૭-૩-૧૮૯૫ થી ૨૫-૪-૧૮૯૫ દરમ્યાન
૮૬૪૦	વિષયમૂર્ચ્છા	વિ+સિ+મૂર્ચ્છ્ । વિષય પરની મૂર્ચ્છા-મોહ
૮૬૪૧	ઉત્સુક પરિણામ	ઉદ્+સૂ+કન્ । ઉલ્લાસ પરિણામ-ભાવ, ઉત્સાહ-ઉત્કંઠાવાળા કે તલસતા ભાવ
૮૬૪૨	પરાજિત	પરા+જિ । હાર પામેલા, હારેલા
૮૬૪૩	વર્ધમાન	વૃધ્ । વધતા જાય
૮૬૪૪	વિષયાકાંક્ષા	વિષયની ઈચ્છા-અભિલાષા
પૃ.૪૬૨		
૮૬૪૫	ભાર નથી	બળ નથી, ત્રેવડ-શક્તિ નથી, ગજું-ગુંજાયશ નથી
✉	પત્રાંક ૫૯૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈને તા.૨૬-૪-૧૮૯૫ થી ૮-૫-૧૮૯૫ દરમ્યાન
૮૬૪૬	પૂર યુવાવસ્થા	પૂરેપૂરી-પૂર્ણ જુવાની
૮૬૪૭	વસ્ત્ર	વસ્+ષ્ટ્ । કપડું, પોશાક
૮૬૪૮	તથારૂપ	કથા પ્રમાણેનું સ્વરૂપ ધરાવતું, તે તે પ્રમાણે
૮૬૪૯	આપ્તપુરુષ	આપ્+ક્ત । આત્મત્વ પ્રાપ્ત પુરુષ, પરમાત્મા, રાગાદિ દોષોનો સર્વથો ક્ષય કરનાર, યથાર્થ જ્ઞાની
૮૬૫૦	વિરહ	વિ+રહ્ । વિયોગ
૮૬૫૧	વિરલા જીવો	અલ્પ-થોડા જીવો, અલૌકિક-અસામાન્ય જીવો
૮૬૫૨	કાળસ્થિતિ	કાળની સ્થિતિ-હાલત
૮૬૫૩	નિર્વિષય	કાર્યક્ષેત્રનો અભાવ હોય તે
૮૬૫૪	કેવળ	માત્ર
૮૬૫૫	રોકાણી છે	રોકાયેલી છે, રોકાઈ છે
✉	પત્રાંક ૫૯૩	કોને ? તા.૮-૫-૧૮૯૫
૮૬૫૬	અસ્વસ્થતા	અસ્થિરતા, અશાંતિ
૮૬૫૭	નિરંતર	નિર્+અન્તર્ । નિરવકાશ, સતત, અવિચ્છિન્ન; સદા, હંમેશાં, અંતર વિના
૮૬૫૮	દુર્ગમ	દુર્+ગમ્ । દુર્બોધ, દુર્જ્ઞેય, દુઃખથી જવાય તેવું
૮૬૫૯	યથાપ્રવૃત્તિકરણ	પર્વત પાસે વહેતી નદીનાં વહેણથી તણાતા તણાતા પથ્થર ગોળ થાય તેમ અનાયાસે અકામ નિર્જરા કરતાં કરતાં જીવનું મિથ્યાત્વ મોળું પડે, ઉત્કૃષ્ટ મિથ્યાત્વની કે ૭૦ કોડાકોડી સાગરોપમની મોહનીયની સ્થિતિ ઘટીને ૧ કોડાકોડીની અંદર આવે, ગ્રંથિની નજીક – ૧લે ગુણસ્થાનકે આવે તે.
૮૬૬૦	ગ્રંથિભેદ	અજ્ઞાન-વિપરીત માન્યતા-મિથ્યાત્વની ગાંઠ-પકડનો ભેદ, જડ-ચેતનનો ભેદ. ખોટીમાંથી સાચી માન્યતા અને અવળીમાંથી સવળી સમજણ થાય એટલે પરમાં સુખબુદ્ધિ ટળે તે. ગ્રંથિનો થોડો ભેદ = પ્રબળ ગ્રંથિમાં પ્રવેશ કર્યા પછીની ભૂમિકા, ગ્રંથિનું ઢીલું થવું. પૂરો ભેદ તે ગ્રંથિભેદ
૮૬૬૧	ક્ષોભ	ક્ષુભ્ । ગભરાટ, ખળભળાટ, વ્યાકુળતા, ચંચળતા, વિકાર
૮૬૬૨	સંસારપરિણામી	ગ્રંથિને મજબૂત કરી, સંસાર વધારી
૮૬૬૩	વીર્યગતિ	વિ+ઈર્+ગમ્ । પુરુષાર્થનો વેગ

૮૬૬૪	અમ જેવા	અમારા જેવા	
૮૬૬૫	અવિચારી	વિચાર-વિવેક-સમજ વિનાના	
પૃ.૪૬૩	પત્રાંક ૫૯૪	શ્રી ભવલચંદભાઈ ડોસાભાઈ વકીલને	તા. ૮-૫-૧૯૯૫
૮૬૬૬	જરાદિ	જૂ । વૃદ્ધાવસ્થા-ઘડપણ વગેરે	
૮૬૬૭	સ્વાત્મા	પોતાના આત્મા	
૮૬૬૮	યથાતથ્ય	સંપૂર્ણ, સત્ય, બરાબર	
	પત્રાંક ૫૯૫	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૧૬-૫-૧૯૯૫
૮૬૬૯	પ્રમાણભૂત	પ્ર+મા+ભૂ । પ્રમાણરૂપ, માન્ય કરવા યોગ્ય, વિશ્વાસ રાખવા યોગ્ય	
	પત્રાંક ૫૯૬	કોને ?	તા. ૧૬-૫-૧૯૯૫
૮૬૭૦	સંપૂર્ણ પ્રતીતિનું સ્થાન	સમ્+પૂર્ । પૂરેપૂરી ખાત્રી-વિશ્વાસ-શ્રદ્ધાનું અનુભવનું ઠેકાણું	
૮૬૭૧	સંપૂર્ણ જ્ઞાનસ્વભાવ	સંપૂર્ણ સ્વભાવજ્ઞાન. મિથ્યાત્વ અને સર્વ કર્મના સંબંધરહિત જ્ઞાન-સ્વભાવ	
૮૬૭૨	સાંખ્યાદિ દર્શને	કપિલ મુનિએ વિકસાવેલું સાંખ્ય દર્શન, ભારતીય તત્ત્વજ્ઞાનની એક શાખા જેમાં પુરુષ-પ્રકૃતિ વગેરે ૨૫ તત્ત્વોના સ્વીકાર ઉપર નિષ્ક્રિય પુરુષ દ્વારા જડ પ્રકૃતિથી સમગ્ર સૃષ્ટિની ઉત્પત્તિ મનાય છે તેમાં	
૮૬૭૩	વ્યાખ્યા	વિ+આ+ચ્છા । સ્પષ્ટ વાત કરવી, સમજૂતિ, વિવરણ, વિવેચન	
	પત્રાંક ૫૯૭	કોને ?	તા. ૧૬-૫-૧૯૯૫
૮૬૭૪	નિર્ધાર	નિર્+ધૃ । નિશ્ચય, નિર્ણય, નક્કી કરવું	
૮૬૭૫	પર્યાય ફેર	ક્રમ-પરિપાટીમાં ફરક, ચકરાવો-ફેરો	
૮૬૭૬	ઠામઠામ	સ્થામ । ઠેકાણે ઠેકાણે	
૮૬૭૭	આત્મચર્યા	આત્મ-આચરણ, હિલચાલ, ગતિ	
૮૬૭૮	વિવેચી છે	વિ+વિચ્ । વિગતવાર વર્ણન, સ્પષ્ટીકરણ, ખુલાસા છે	
૮૬૭૯	અવિરુદ્ધ	અ+વિ+રુદ્ધ્ । વિરોધ ન આવે તેવું, અનુકૂળ, બંધબેસતું	
૮૬૮૦	ભાસે છે	ભાસ્ । આભાસ થાય છે, આછું-ઝાંખું દેખાય છે	
૮૬૮૧	આત્માવસ્થા	આત્માની દશા	
પૃ. ૪૬૪			
૮૬૮૨	સૃષ્ટિમંડળ	સૃજ્+મણ્ । પૃથ્વી, દુનિયા, લોક	
૮૬૮૩	સંપૂર્ણ આત્મસ્વરૂપ	પૂરેપૂરી આત્મેકતા, આત્માના પૂરેપૂરા ગુણ-લક્ષણ	
પૃ. ૪૬૪	પત્રાંક ૫૯૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૯-૫-૧૯૯૫
૮૬૮૪	ઓછું પડી જાય	ઓછું થઈ જાય	
૮૬૮૫	પરિણતિ	પરિણામ, ક્રિયા	
૮૬૮૬	'ભાવાર્થપ્રકાશ'	ગ્રંથનું નામ, 'સત્યાર્થપ્રકાશ'નું જૂનું નામ ? મોરબી પાસે ટંકારા ગામે જન્મેલા મહર્ષિ દયાનંદ સરસ્વતીની ઈ.સ. ૧૮૮૪ માં રચિત કૃતિ, ૧ લું ગુજરાતી ભાષાંતર વિ.સં. ૧૯૦૪માં, ૨જું ગુજરાતી ભાષાંતર વિ.સં. ૧૯૧૫માં થયું જે શબ્દશઃ નહીં પણ ભાવાર્થરૂપે હોવાથી 'ભાવાર્થ પ્રકાશ' હશે ? ગ્રંથમાં ૧૪ સમુલ્લાસમાંથી છેલ્લા ૪ સમુલ્લાસમાં લગભગ બધા જ અધ્યાત્મ મતનું ખંડન છે.	
૮૬૮૭	વિવાદ	મતભેદ, વિરોધ-પ્રકારની રજૂઆત કે સ્થિતિ	
૮૬૮૮	તારતમ્યે	તરતમ ભાવે; સાર જોતાં, તાત્પર્યે	

૮૬૮૮	વાસ્તવ જ્ઞાનવાનની	બરા જ્ઞાનીની, વાસ્તવિક જ્ઞાનીની	
૮૬૮૦	‘અખે પુરુષ એક વરખ હે’	એક સવૈયો. અક્ષય પુરુષ પરમાત્મા એક વૃક્ષરૂપ છે.	
૮૬૮૧	સવૈયો	૩૦, ૩૧ કે ૩૨ માત્રાઓનાં ચરણ હોય તેવો ચતુષ્કુલ પ્રકારનો તે તે સમપદ માત્રામેળ છંદ	
૮૬૮૨	છાયા જેવો	બરાબર ન દેખાય તેવો, છાંયો, છાંયડા જેવો; છાપ જેવો	
૮૬૮૩	પુરુષાર્થ ધર્મ	પ્રયત્ન ધર્મ	
૮૬૮૪	અભ્યાસવત્	અભિ+આસ્ । તાલીમ-ટેવ જેવી, ભણવાની	
૮૬૮૫	દ્રવ્યાકાર	દ્ર । સ્થૂળ દૃષ્ટિ, બાહ્ય રીત-દૃષ્ટિ	
૮૬૮૬	ક્ષયોપશમ	ક્ષિ+ઉપ+શમ્ । જ્ઞાનનો ઉઘાડ	
૮૬૮૭	સાખી	ગેય રચનાઓમાં વચ્ચે વચ્ચે આવતો, રાગ રોકી પાઠ કરવા માટેનો દોહરો	
૮૬૮૮	શ્રી નવલચંદ	મોરબીના વકીલ શ્રી નવલચંદભાઈ ડોસાભાઈ	
૮૬૮૯	‘વ્યવહારની ઝાળ	પાંદડે પાંદડે પરજળી’ એક સાખીનું પહેલું પદ. વૃક્ષ ઉપર જેમ વેલ ચઢે તેમ પાંદડે પાંદડે માયા છે એમ વેદાંત માને છે. તેવી રીતે વહેવાર-લેવડદેવડના સંબંધ-રૂઢિરિવાજની જવાબા આખા વૃક્ષમાં-કુટુંબ-સમાજરૂપી વડલામાં પ્રજ્વલિત-સળગી છે.	
૮૭૦૦	આડી આવતી	વચ્ચે આવતી	
પૃ. ૪૬૫			
૮૭૦૧	અનાર્ય ચિત્ત	અસભ્ય-અસંસ્કારી-દુરાચારી-કુટિલ, આત્માનો વિચાર ન આવે એવું મન	
૮૭૦૨	વિપર્યય	વિ+પરિ । ઊલટા, બહારથી સત્સંગ કરે અને અંદર બીજા વિચાર રાખે	
૮૭૦૩	પ્રત્યુત્તર	પ્રતિ+ઉદ+ત્ । સામો-વળતો જવાબ	
૮૭૦૪	દબાણ	દબ્ । આગ્રહ, ભારણ	
૮૭૦૫	ભેદ	ભિદ્ । ફેર, તફાવત	
૮૭૦૬	વિચાર લેવાનું	વિવેક કરવાનું, સલાહસૂચનનું	
૮૭૦૭	કરાવવું થતું હોય	કરાવવું પડતું હોય	
	પત્રાંક ૫૯૯	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૨૩-૫-૧૯૯૫
૮૭૦૮	શરણ	શ્ । આશ્રય, આશરો, ઓથ, રક્ષણ, પનાહ	
૮૭૦૯	નિશ્ચય	નિસ્+ચિ । નિર્ધાર, સંકલ્પ, નક્કી	
૮૭૧૦	ઉપશમાવવા યોગ્ય	ઉપ+શમ્ । શાંત પાડવા યોગ્ય	
૮૭૧૧	આ૦ સ્વ૦ પ્ર૦	આત્મસ્વરૂપના પ્રણામ	
	પત્રાંક ૬૦૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૬-૫-૧૯૯૫
૮૭૧૨	અપારવત્	પાર વિનાના-અનંત જેવા	
૮૭૧૩	સહેજ ફેર	સહેજ-જરાક જુદો, થોડા ફેરફારવાળો	
૮૭૧૪	ભાવાર્થ	મૂ+અર્થ । તાત્પર્ય, રહસ્યાર્થ, આશય, મતલબ	
પૃ. ૪૬૬			
૮૭૧૫	આ ક્ષેત્ર	આ મોહમયી મુંબઈ	
૮૭૧૬	ઉત્કર્ષ	ઉદ્+કૃષ્ । ઉન્નતિ, સર્વોત્કૃષ્ટતા, વિશેષ લાભ	
૮૭૧૭	ભીડ	સર્કજો, સંકડામણ, પ્રવૃત્તિનો ભીડો	

૮૭૧૮	નિર્મળ દશા	પવિત્ર દશા, શુદ્ધતા; નિર્લેપતા, મુક્ત દશા, સમાધિ
૮૭૧૯	ચૌદમા જિનની સેવા	શ્રી આનંદઘનજી રચિત ૧૪ મું અનંતનાથ જિનસ્તવન, “ધાર તરવારની સોહલી દોહલી, ચૌદમા જિનતણી ચરણસેવા” અર્થાત્ તરવારના ઘા સહન કરવા સહેલા પણ આત્મગુણ પ્રગટાવવા (ચરણસેવા) મુશ્કેલ છે.
૮૭૨૦	દોહલું	દુઃખ+હલ્લુ । દુર્લભ, મુશ્કેલ, વિકટ
૮૭૨૧	નવ વાડ વિશુદ્ધ બ્રહ્મચર્ય	નવ મર્યાદાપૂર્વકનું શુદ્ધ બ્રહ્મચર્ય
૮૭૨૨	સંયમસુખ	સમ્+યમ્+સુખ । કામવાસના, વિકારભાવના ત્યાગથી પ્રગટતું સુખ
✉	પત્રાંક ૬૦૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨-૬-૧૯૯૫
૮૭૨૩	ઉપશમ કર્યો છે	ઉપ+શમ્ । શાંત રાખ્યો છે
૮૭૨૪	અનિચ્છિત હેતુ	અન+ઇષ્+હિ । ઈચ્છા ન રાખવા યોગ્ય કારણ, ન ઈચ્છવા યોગ્ય હેતુ
૮૭૨૫	તે ભણી	તે તરફ, તે બાજુ
૮૭૨૬	એક આંટો ખાઈ જવાનું	એક વાર આવી જવાનું, તમારે ગામથી આ ગામે મળવા આવી જવું
૮૭૨૭	સિદ્ધિયોગ	લબ્ધિ કે સિદ્ધિ-સિદ્ધિ પ્રગટવાના જોગ-સંયોગ
૮૭૨૮	લોકકથા	લોકોને મોઢે તરતી તે તે સાચી યા કાલ્પનિક વાતો-વાર્તા
પૃ. ૪૬૭		
૮૭૨૯	અષ્ટ મહાસિદ્ધિ	‘સાંખ્યકારિકા’ મુજબ, ઊંચ સિદ્ધિ=પૂર્વજન્મના સંસ્કારોનું યથાર્થ જ્ઞાન થાય તે, શબ્દસિદ્ધિ=ગુરુના ઉપદેશથી થતું જ્ઞાન, અધ્યયન સિદ્ધિ=શાસ્ત્રોનાં અધ્યયનથી પ્રાપ્ત થતી સિદ્ધિ, આધિભૌતિક-આધિદૈવિક-આધ્યાત્મિક દુઃખોનો નાશ એ ત્રણ સિદ્ધિ, સુહૃદ્ પ્રાપ્તિ=સિદ્ધ પુરુષોની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય તે અને દાનસિદ્ધિ=દાન દ્વારા પ્રાપ્ત થાય તે વેદાંત મુજબ — તાર, સુતાર, તારયન્તિ, પ્રમોદ, પ્રમોદતિ, પ્રમોદમાન, રમ્ય અને સત્પ્રમોદિત : અવિદ્યાનો નાશ થતાં પ્રગટે સાધનાના બળે પ્રગટતી ૮ મોટી સિદ્ધિ — અણિમા, મહિમા, લઘિમા, ગરિમા, ઈશિત્વ, વશિત્વ, પ્રાપ્તિ અને પ્રાકામ્ય
૮૭૩૦	આત્મૈશ્વર્ય	આત્મન્+ઈશ્ । આત્માના ઐશ્વર્ય-આબાદી-પ્રભાવ; ૬ પ્રકારે ઐશ્વર્ય તે- ઐશ્વર્ય, વીર્ય, યશ, શ્રી, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય
૮૭૩૧	અપ્રતીતિ	અ+પ્રતિ+ઇ । અવિશ્વાસ-અશ્રદ્ધા
૮૭૩૨	સત્ત્વ	સત્ । તત્ત્વ-બળ-બુદ્ધિ, સદ્ગુણ, પરાક્રમ, સદ્ભાવ, સાત્ત્વિકતા
૮૭૩૩	ન્યૂનપણું	નિ+ઝન્ । ઓછપ, ઓછાઈ, ન્યૂનતા; હીનપણું, નીચપણું
૮૭૩૪	સમર્થપણું	સમ્+અર્થ । સામર્થ્ય, શક્તિ, પ્રભાવ
૮૭૩૫	સિદ્ધિલબ્ધિ	સિધ્+લભ્ । મુખ્ય ૮ સિદ્ધિ કે ૨૮ લબ્ધિ
✉	પત્રાંક ૬૦૨	શ્રી નવલચંદભાઈ ડોસાભાઈ વકીલને તા. ૨-૬-૧૯૯૫
૮૭૩૬	પૂર્વોપાર્જિત કર્મ	પહેલાના-આગલા ભવોમાં બાંધેલાં કર્મ
૮૭૩૭	હાનિવૃદ્ધિ	હા+વૃધ્ । ઘટવધ, પડતી-ચડતી
૮૭૩૮	અકાળ	અ+કલ્ । કસમય, મૂળ આગમના પાઠોનો સ્વાધ્યાય અમુક સમયે ન કરાય તે. શ્વાસોચ્છ્વાસ એવા હોય છે કે જ્યારે મન સ્થિર ન હોય, કોઈનું મરણ થાય ત્યારે, નજીકમાં હાડકું પડ્યું હોય ત્યારે, અમુક અમુક તિથિએ વગેરે

- ૮૭૩૯ સંધિભેદ સમ્+ધા । બેના જોડાણ વચ્ચેની તરડ, ફાટ કે સાંધાનો ભેદ; બે વસ્તુ વચ્ચેની ખાલી જગ્યાનો ફેર
- ✉ પત્રાંક ૬૦૩ કોને ? તા. ૨-૬-૧૯૯૫
- ૮૭૪૦ અજાગ્રતતાને પામવા યોગ્ય અ+જાગૃ । અજાગ્રતિ આવી જાય તેવા, જાગૃતિ જતી રહે તેવા
- ૮૭૪૧ વાયુફેર વા+ઝળ । પવનનો દિશાફેર, પવનની દિશા બદલાતાં, હવાફેર
- ૮૭૪૨ ઉદયવાયુયોગે બળે-સંયોગે-ઉદયરૂપી પવનના જોરે
- ૮૭૪૩ સ્વધર્મને વિષે પોતાની ફરજ, શાસ્ત્રોક્ત આચાર-વિચાર, પોતાના આત્મધર્મ વિષે
- ૮૭૪૪ પૂર્વનિષ્પત્તિ પૂર્વ+નિસ્+પદ્ । પૂર્વે નીપજાવેલાં
- પૂ. ૪૬૮ પત્રાંક ૬૦૪ શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૫-૬-૧૯૯૫
- ૮૭૪૫ અપ્રસંગ અ+પ્ર+સજ્ઞ । અસ્થાન, સંબંધનો અભાવ
- ૮૭૪૬ મુનિ મુન્ । પ્રભુશ્રીજી, શ્રી લઘુરાજ સ્વામી, શ્રી લલ્લુજી મુનિ
- ✉ પત્રાંક ૬૦૫ મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા. ૯-૬-૧૯૯૫
- ૮૭૪૭ વિભાવપણું વિભાવ ભાવ, વિભાવ પરિણતિ
- ૮૭૪૮ હાનિ હા । નુકશાન, ગેરલાભ
- ૮૭૪૯ સ્વભાવસન્મુખતા આત્મસ્વભાવ-સર્વજ્ઞ સ્વભાવની સંમુખ થવું
- ✉ પત્રાંક ૬૦૬ શ્રી સોભાગચભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૨-૬-૧૯૯૫
- ૮૭૫૦ 'એ શ્રીપાળનો રાસ કરતાં, જ્ઞાન અમૃત રસ વૂઠ્યો રે' મુજબ
ઉપા. યશોવિજયજી કૃત 'શ્રીપાળ રાજાનો રાસ', ખંડ ૪, ઢાળ ૧૩, કડી ૧
એ 'શ્રીપાળ રાજાનો રાસ' રચતાં જ્ઞાનરૂપી અમૃતનો વરસાદ વરસ્યો છે.
પરમકૃપાળુદેવને પણ ખૂબ ઉલ્લાસ આવવાથી આ પદ સ્ફૂર્યું હશે ?
- ૮૭૫૧ વૂઠ્યો રે વૃષ્ । વરસ્યો રે, પ્રસન્ન થયો રે
- ૮૭૫૨ વિરતિ વિ+રમ્ । વિરામ, વિરક્તિ
- ✉ પત્રાંક ૬૦૭ મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા. ૧૪-૬-૧૯૯૫
- ૮૭૫૩ શ્રી મુનિ પૂ. શ્રી લઘુરાજ સ્વામી, પૂ. શ્રી લલ્લુજી મુનિ, પ. પૂ. પ્રભુશ્રીજી - ત્રણે ૧ જ
- ૮૭૫૪ જંગમ જુક્તિ ગોપજાતિ; હાલતું-ચાલતું-ફરતું તીર્થ - શ્રીકૃષ્ણ, દેહધારી સાકાર પ્રભુ
કળા-યુક્તિ, ગોઠવણ, રચના
- ૮૭૫૫ એકાંતે કોઈની અવરજવર વિનાનાં સ્થળે; માત્ર એક દૃષ્ટિબિંદુથી
- ૮૭૫૬ એક જ આસને જ્યાં બેઠા હોય ત્યાં જ સ્થિરતાપૂર્વક
- ૮૭૫૭ ઓધવજી ઉદ્ભવજી, શ્રીકૃષ્ણના કાકાશ્રી, મિત્ર, શિષ્ય
- ૮૭૫૮ અબળા સ્ત્રી, નારી, મહિલા
- ૮૭૫૯ 'જંગમની જુક્તિ તો સર્વે જાણીએ, સમીપ રહે પણ શરીરનો નહીં સંગ જો;
'એકાંતે વસવું રે એક જ આસને, ભૂલ પડે તો પડે ભજનમાં ભંગ જો.'
- શ્રી રઘુનાથદાસ કૃત 'ઓધવજીનો સંદેશો'ની ગરબીમાં આવે છે. શ્રીકૃષ્ણે ઓધવજીનો ગર્વ ગળાવવા ગોપીઓ પાસે મોકલ્યા ત્યાં ગોપીઓ કહે, હે ઓધવજી ! અમે દેહધારી કૃષ્ણ પરમાત્માની કળાને ભક્તિભાવથી ઓળખીએ છીએ કે, શરીરમાં રહેવા છતાં સર્વપ્રકારે અસંગ છે. હવે એકાંતમાં અને એક આસન લગાવીને પરમાત્માનું ધ્યાન કરવું તે તેમને ઓળખવાનો માર્ગ હોય

અને તેમાં ભૂલ પડે તો અમારે તો ભજનમાં-પ્રભુપ્રેમમાં ભંગ પડે. તો તેવા સાધનને અબળા શું કરે? અમારાથી તે કેમ બને?

પૃ. ૪૬૯

પત્રાંક ૬૦૮

શ્રી કુંવરજીભાઈ આણંદજીભાઈને

તા. ૧૭-૬-૧૯૯૫

૮૭૬૦

રાંડી રુએ

વિધવા રહે; સમકિત હોય ને જતું રહે તે રહે; ગુરુ નથી એટલે દુઃખી અને રહે.

૮૭૬૧

માંડી રુએ

પરણેલી રહે; સમકિત પ્રાપ્તિની શરૂઆત કરનાર રહે (દર્શનપરિષદ);

૮૭૬૨

સાત ભરતારવાળી

૭ પતિવાળી ક્યા પતિ માટે રહે? શા માટે રહે? શું બોલે? મોં જ ન બતાવે.

તેમ ૭ પ્રકૃતિવાળાને — મિથ્યાત્વ મોહનીય, મિશ્ર મોહનીય અને સમ્યક્ત્વ મોહનીય તથા અનંતાનુબંધી ક્રોધ-માન-માયા-લોભ : સમકિતની ઈચ્છા-ભાન જ ન હોય, બોલે જ નહીં, રહે નહીં, મોં બોલે જ નહીં! અથવા આરંભપરિગ્રહ-ધંધાના પથારામાં છે તેને પરમાર્થવિચારણાનો અવકાશ જ ક્યાં? વ્યવસાયમાં રચ્યોપચ્યો ને મચ્યો રહે છે.

સમકિતની ઈચ્છા જ ન થાય કે હોય, બોલે જ નહીં!

૮૭૬૩

મોઢું જ ન ઉઘાડે

કંઈ જ ન બોલે-રહે; મોં જ ન બોલે, માથું યે ઊંચું ન કરે

પત્રાંક ૬૦૯

કોને ?

તા. ૨૫-૫-૧૯૯૫ થી તા. ૨૨-૬-૧૯૯૫ દરમિયાન

૮૭૬૪

સહજ સ્વરૂપે

સ્વાભાવિક સ્વરૂપમાં, કર્મરહિત આત્માનું સ્વરૂપ

૮૭૬૫

મોક્ષ

મુક્તિ, આત્મા સદાયે સહજસ્વરૂપમાં રહે તે, જેવો આત્મા છે તેવો ત્રણે કાળમાં રહે તે

૮૭૬૬

અપરોક્ષ

પ્રત્યક્ષ

૮૭૬૭

અસંગતા

સંગનો અભાવ, અનાસક્તિ, સંગમાંથી નિવૃત્ત થવું

૮૭૬૮

શૈલેશી અવસ્થા

શીલ+ઈશ્ । પર્વતોમાં મોટો મેરુ-તેના જેવી અડગ-અચલ સમાધિ, મોક્ષે જતાં પહેલાં ૧૪મે ગુણસ્થાનકે ત્રણે યોગ રુંધવાની ક્રિયા તે શૈલેશીકરણ

૮૭૬૯

પર્યંત

સુધી

૮૭૭૦

દુષ્કરમાં દુષ્કર

અઘરામાં અઘરું, મુશ્કેલમાં મુશ્કેલ, સૌથી મુશ્કેલ

૮૭૭૧

નિરાશ્રયપણે

આશ્રય-આધાર વિના

૮૭૭૨

સહજસ્વરૂપભૂત

સ્વાભાવિક અને સાથે રહેલું સ્વરૂપ શા માટે રહે? કર્મરહિત રૂપ

૮૭૭૩

પ્રાપ્ત પણ અપ્રાપ્ત

ફળવાન થવા યોગ્ય સંજ્ઞાએ મળ્યો પણ ફળ્યો નહીં તે ન મળ્યા તુલ્ય

૮૭૭૪

સર્વાર્પણપણે

બધી રીતે — મન-વચન-કાયાના યોગથી અને આત્માથી અર્પણ થઈને

૮૭૭૫

ઉપાસવો

ઉપ+આસ્ । ઉપાસના કરવી

૮૭૭૬

આત્મસાક્ષાત્કાર

આત્મ અનુભવ

૮૭૭૭

વાંક

વક્ત્ર । દોષ, ગુનો, અપરાધ, ભૂલ, વક્તા, વાંકાશ

૮૭૭૮

માઠાં કારણોનો

ખરાબ-નરસાં-નઠારાં-અશુભ કારણનો

૮૭૭૯

મિથ્યાગ્રહ

ખોટો, ન-કામનો આગ્રહ

૮૭૮૦

ઉપેક્ષા

અવગણના, અનાદર, તિરસ્કાર, બેદરકારી

પૃ. ૪૭૦

૮૭૮૧

સાક્ષીભાવ

નજરોનજર જોયાનો ભાવ, સાથે રહી અનુભવ કરનારનો ભાવ

૮૭૮૨

સંકોચવી

ઓછી કરવી

૮૭૮૩	તીક્ષ્ણ ઉપયોગે	સૂક્ષ્મ-સૂઝવાળા ઉપયોગથી, પ્રખર ઉપયોગથી	
૮૭૮૪	પરિક્ષીણ	નાશ, વિનાશ, સંપૂર્ણ રીતે ઘસી નાખવા	
૮૭૮૫	રસગારવાદિ દોષે	રસગૌરવ । મધુર આદિ ઘટરસભોજનના સ્વાદનો ગર્વ કરીને આત્માને ભારે કરવો, ઋદ્ધિગારવ-શાતાગારવ વગેરે દોષથી	
૮૭૮૬	પુરુષાર્થ વીર્ય	પુરુષાર્થનું બળ-ઉત્સાહ	
૮૭૮૭	તુલ્ય	તુલ્ । સમ, સમાન, જેવો	
૮૭૮૮	આરાધવો	આ+રધ્ । પૂજા-અર્ચના-ધ્યાનથી ઉપાસના-આરાધના કરવી	
૮૭૮૯	ત્રિયોગથી રહિત	મન-વચન-કાયાના એમ ત્રણ યોગ વિનાની, અયોગી કેવળી	
૮૭૯૦	કર્યા જ રહેવાં	કૃ+રક્ષ્ । કર્યા જ કરવાં, કર્યે જ રાખવાં	
✉	પત્રાંક ૬૧૦	શ્રી મગનલાલ ખીમચંદભાઈને	તા. ૨૩-૬-૧૯૯૫
૮૭૯૧	સામાન્યપણે	સામાન્યતઃ સાધારણ રીતે	
૮૭૯૨	મિથ્યાપ્રવૃત્તિ	વ્યર્થ, નકામી, અવાસ્તવિક પ્રવૃત્તિ	
પૃ.૪૭૧	પત્રાંક ૬૧૧	શ્રી નવલચંદભાઈ ડોસાભાઈને	તા. ૨૩-૬-૧૯૯૫
૮૭૯૩	વિપરિણામ	ઊલટું પરિણામ, ખરાબ નતીજો, વિરુદ્ધ ફળ	
૮૭૯૪	આદ્રાં નક્ષત્ર	૨૭ નક્ષત્રમાં ૬૬૩ નક્ષત્ર, ૨૨મી જૂને શરૂ થાય-બેસે પછી કેરી અભક્ષ્ય	
✉	પત્રાંક ૬૧૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૩-૬-૧૯૯૫
૮૭૯૫	અહોરાત્ર	દિનરાત, રાતદિવસ	
૮૭૯૬	વાટ ન જોશો	રાહ ન જોજો, રાહ જોતા નહીં	
✉	પત્રાંક ૬૧૩	શ્રી ત્રિભોવનભાઈને	તા. ૩-૭-૧૯૯૫
૮૭૯૭	અનંતાનુબંધી	જે ક્ષાય પરિણામથી અનંત સંસારનો સંબંધ થાય તે	
૮૭૯૮	તન્મયપણે	તે મય, તે રૂપ થઈને	
૮૭૯૯	અપ્રશસ્ત ભાવે	અ+પ્ર+શંસ્ । માઠા ભાવે, અશુભ ભાવે	
પૃ.૪૭૨			
૮૮૦૦	દ્રોહ	દુહ્ । વિશ્વાસઘાત, બેવફાઈ, ઉપદ્રવ, ઉત્પાત, દ્વેષ	
૮૮૦૧	અવજ્ઞા	અવ+જ્ઞા । અનાદર, અવગણના, આજ્ઞાંકિતપણાનો અભાવ	
૮૮૦૨	વિમુખભાવ	વિ+મુખ+ભૂ । પ્રતિકૂળભાવ, નાસ્તિકતાનો ભાવ	
૮૮૦૩	કૃતકૃત્યતા	કૃ । આભારની લાગણી	
૮૮૦૪	નિર્ધ્વંસ પરિણામ	નિર્+ધ્વંસ્ । વિનાશક-સર્વનાશ નોતરે તેવાં-હાનિકારક પરિણામ	
૮૮૦૫	અન્યથા	અન્ય+થાલ્ । બીજી રીતે; વિરુદ્ધ, ઊલટું, ખોટું	
૮૮૦૬	ભૂમિકાધર્મ	ભૂમિ+કન્ । પાયાનો ધર્મ, પૃષ્ઠભૂમિનો ધર્મ, મૂળ ધર્મ	
✉	પત્રાંક ૬૧૪	કોને ?	
૮૮૦૭	સિદ્ધાંતસિંધુ	કથાનું પુસ્તક ? કર્મકાંડનું, જ્યોતિષનું ? કથાના પાત્રનું નામ ?	
૮૮૦૮	કથાસંક્ષેપ	કથ્+સમ્+ક્ષિપ્ । સારાંશ રૂપે કથા-વાર્તા, વાત કે વાર્તાનો સાર	
✉	પત્રાંક ૬૧૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૪-૭-૧૯૯૫
૮૮૦૯	શાશ્વત માર્ગનેષ્ટિક	પરમાર્થ, વીતરાગ, સત્પુરુષ, સત્સંગની દૃઢ શ્રદ્ધાવાળા	
૮૮૧૦	સંક્ષેપાય છે	સમ્+ક્ષિપ્ । સંકોચાય છે, ઓછું થાય છે	

પૃ. ૪૭૩	પત્રાંક ૬૧૬	શ્રી અંબાલાલભાઈ તથા ત્રિભોવનભાઈને	તા. ૭-૭-૧૯૯૫
૮૮૧૧	શ્રી સ્તંભતીર્થ	ખંભાત, શ્રી સ્તંભન પાર્શ્વનાથ તીર્થ. આણંદ ૫૪ કિ.મી., અગાસ ૪૦ કિ.મી., બાંધણી ૪૦ કિ.મી.	
૮૮૧૨	રસસ્વાદ	રસ્+સ્વદ્ । ભોજનના ઘટ્ રસ : ગળ્યો, તીખો, ખારો, કડવો, તૂરો અને ખાટો. જીભના ચટકા-સ્વાદ, મિષ્ટાન-ફરસાણ-પીણાંના શોખ	
૮૮૧૩	રાગ હેતુ	રાગ-આસક્તિ-મોહ-પક્ષપાતનું કારણ	
પૃ. ૪૭૪	પત્રાંક ૬૧૭	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૪-૭-૧૯૯૫
૮૮૧૪	સત્સંગનૈષ્ઠિક	સત્સંગમાં કૃપાળુદેવ પ્રત્યે ડગાવ્યા ડગે નહીં એવી દૃઢ પ્રતીતિવાળા	
૮૮૧૫	‘અસ્તિ’	અસ્ । હોવાપણું, હયાતી, છે; ‘આત્મા છે’	
૮૮૧૬	શ્રી લહેરાભાઈ	મુમુક્ષુ	
૮૮૧૭	કાર્યકારી	કાર્ય-કારોબાર કરનાર; કામચલાઉ નિમાયેલ	
૮૮૧૮	માહાત્મ્યવાનને	મહાત્મન્+વત્ । મહાત્માને, મહિમાવંતને, સત્પુરુષને, મોટા પુરુષને	
૮૮૧૯	ક્ષેત્રસ્પર્શના	ક્ષિ+સ્પૃશ્ । ભૂમિની સ્પર્શના, જગ્યાનું લેણદેણ	
	પત્રાંક ૬૧૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૮-૭-૧૯૯૫
૮૮૨૦	પરમાર્થ નૈષ્ઠિક	પરમ તત્ત્વ-પ્રયોજન-મોક્ષ-યથાર્થ-કૃપાળુદેવની નિષ્ઠા, આસ્થાવાળા	
૮૮૨૧	વિરસપણું	રસવિહીનતા, રસ-આનંદ-સુખ વગરનું	
પૃ. ૪૭૫	પત્રાંક ૬૧૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૧-૭-૧૯૯૫
૮૮૨૨	વિશેષ ચાહના	વિશેષ પ્રેમ, અનુરાગ, પ્રીતિ; ખાસ ઇચ્છા	
૮૮૨૩	ચિત્તની પ્રિયતા	સત્સંગ, અસંગતા	
૮૮૨૪	અક્ષોભાર્થે	સ્થિરતા માટે	
૮૮૨૫	ચિત્તની અનુપેક્ષાર્થે	ઉપેક્ષા ન કરવા માટે, કેમ વર્તે છે તે જોવા માટે	
૮૮૨૬	ઉપરામ જેમ રાખી	ઉપેક્ષિત રાખી, નિવૃત્ત રાખી, રામની પાસે રાખી, પડ્યો રાખીને	
૮૮૨૭	અક્રિયપરિણતિ	અકર્તાપણું, અક્રિયતા, નિષ્ક્રિયતા, આત્મા કંઈ કરતો નથી એ ભાવના	
	પત્રાંક ૬૨૦	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૨૨-૭-૧૯૯૫
૮૮૨૮	મતિજ્ઞાન	મન્+જ્ઞા । ઈંદ્રિયો તથા મનનાં નિમિત્તે થતું જ્ઞાન	
૮૮૨૯	શ્રુતજ્ઞાન	શ્રુ+જ્ઞા । મતિજ્ઞાનથી જાણેલા પદાર્થથી સંબંધને લીધે થયેલ કોઈ બીજા પદાર્થનું જ્ઞાન તે શ્રુતજ્ઞાન	
૮૮૩૦	અવધિજ્ઞાન	અવ+ધા+જ્ઞા । દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ, ભાવની મર્યાદા સહિત રૂપી પદાર્થને જાણતું જ્ઞાન	
૮૮૩૧	મનઃપર્યવજ્ઞાન	મનસ્+પરિ+અવ+જ્ઞા । બીજાના મનનાં ભાવ જાણી શકે તે જ્ઞાન. અતીન્દ્રિય જ્ઞાન, કુજ્ઞાન ન હોય તેવું, તીર્થંકર પ્રભુ દીક્ષા લે ત્યારે પ્રગટતું જ્ઞાન	
૮૮૩૨	વિચર્યા	વિ+ચર્ । વિચરણ કર્યું, વિહાર કર્યો	
૮૮૩૩	આત્માર્થનો	આત્મપ્રાપ્તિનો, સત્પુરુષાર્થનો	
પૃ. ૪૭૬			
૮૮૩૪	સમાધિ વિરાધના	શાંતિ હણાઈ જવી, આત્મ-પરિણામની સ્વસ્થતા ગુમાવવી કે હાનિ થવી	
૮૮૩૫	ઉદીરણ પ્રવૃત્તિ	ઉદ્+ઈર્ । પરાર્થાદિ યોગે કરવી પડતી પ્રવૃત્તિ, બીજા માટે પ્રવૃત્તિ	
૮૮૩૬	પ્રતિબંધ	પ્રતિ+બન્ધ્ । કલ્યાણ કરવામાં-પરમાર્થ સાધવામાં નડતાં વિઘ્ન, બંધન	
૮૮૩૭	સ્પષ્ટાર્થે	સ્પશ્ । ખુલ્લી-ચોખ્ખી-પ્રગટ-સ્પષ્ટ રીતે, સાફસાફ	

- ૮૮૩૮ પર્યાય પરિ+ઇ । ક્રમ, પરિપાટી; મનોગત ભાવ, પ્રકાર, અવસર
 ✉ પત્રાંક ૬૨૧ શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા.૨૨-૭-૧૯૯૫
- ૮૮૩૯ જાણ્યામાં રહે છે જાણમાં છે, જાણમાં રહ્યા કરે છે, જ્ઞાનમાં રહે છે
 ૮૮૪૦ અનિશ્ચિતપણું અ+નિર્+ચિ । નક્કી ન થવું, અચોક્કસપણું, અનિર્ણીતતા
 ૮૮૪૧ અધિકાર અધિ+કૃ । સત્તા, હક્ક, પદવી, આધિપત્ય, શાસન, યોગ્યતા
 ૮૮૪૨ વિશેષ વ્યક્તત્વ વિ+અજ્ઞ । વિશેષ અભિવ્યક્તિ, પ્રાગટ્ય, પ્રગટપણું, સ્પષ્ટતા, જાણપણું
- પૃ.૪૭૭
- ૮૮૪૩ નિરિચ્છા નિર્+ચ્છ । ઈચ્છા ન હોવી, અનિચ્છા, અનુરાગરહિતતા
 ૮૮૪૪ અવિરતિ રૂપ ઉદય અ+વિ+સ્મ । બાહ્ય રીતે વ્રત-દીક્ષા-સંયમ ન હોવારૂપ ઉદય
 ૮૮૪૫ ભાસ્યમાન ભાસ્ । દેખાવું, જણાવું
 ૮૮૪૬ વિરાધના વિ+રાધ । પાપદોષ
 ૮૮૪૭ લક્ષિત કરશો લક્ષ્ । ધ્યાન દોરશો
- ✉ પત્રાંક ૬૨૨ શ્રી ત્રિભોવનભાઈ આદિને તા.૨૨-૭-૧૯૯૫
- ૮૮૪૮ બફમ વહેમ, ભૂલ, ભ્રમ, ભ્રાન્તિ
 ૮૮૪૯ જાગ્રત જાગૃ । જાગ્રત દશા-અવસ્થા
 ૮૮૫૦ સ્વપ્નદશા સ્વપ્+દંશ્ । અંતઃકરણની એક અવસ્થા, જેમાં અંતઃકરણ મનોમય પદાર્થોનો અનુભવ કરે છે
- ✉ પત્રાંક ૬૨૩ શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૨૪-૭-૧૯૯૫
- ૮૮૫૧ યથાસ્પષ્ટ યથા+સ્પશ્ । જોઈએ તેવી સ્પષ્ટતા-ચોખવટવાળો
 ૮૮૫૨ સ્પષ્ટાસ્પષ્ટ સ્પષ્ટ-અસ્પષ્ટ, ચોખવટવાળું-ચોખવટ વિનાનું
 ૮૮૫૩ ઉપયોગ ઉપ+યુજ્ । ધ્યાન, લક્ષ, નજર
- પૃ.૪૭૮
- ૮૮૫૪ મૂળી ગામનું નામ, સૌરાષ્ટ્રમાં સાયલાથી ૨૨ કિ.મી.
 ૮૮૫૫ અનુક્રમ આચાર, નિયમ, વ્યવસ્થા
- ✉ પત્રાંક ૬૨૪ મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા.૨૫-૭-૧૯૯૫
- ૮૮૫૬ દશાભેદ દશા-અવસ્થા-સ્થિતિની વિલક્ષણતા-તફાવત-ફેર
- ✉ પત્રાંક ૬૨૫ શ્રી દારશીભાઈ કુશળચંદ સંઘવીને તા.૩૧-૭-૧૯૯૫
- ૮૮૫૭ પર્યાયાર્થિક જ્ઞાન સામાન્યને ગૌણ કરી વિશેષને ગ્રહણ કરે તે જ્ઞાન
 ૮૮૫૮ જ્ઞાનોપયોગ વિશેષ ઉપયોગ, સાકાર ઉપયોગ, અવાંતર સત્તા
 ૮૮૫૯ દર્શનોપયોગ સામાન્ય ગ્રહણરૂપ વિષય છે તે ઉપયોગ, મહાસત્તા
 ૮૮૬૦ સહચારીપણું સાહચર્ય, સાથે ફરવા-જવા-રહેવાપણું
 ૮૮૬૧ વચનયોગનું પ્રકાશવું થયું હતું વાણી દ્વારા કહેવાયું હતું (શ્રીમુખે-સ્વમુખે)
- ✉ પત્રાંક ૬૨૬ મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા.૨-૮-૧૯૯૫
- ૮૮૬૨ નિમિત્તવાસી નિ+મિદ્+વસ્ । નિમિત્ત કારણમાં વસી જનારો, વસનારો. નિમિત્તને અધીન
- ✉ પત્રાંક ૬૨૭ શ્રી દારશીભાઈ કુશળચંદ સંઘવીને તા.૫-૮-૧૯૯૫
- ૮૮૬૩ વિચારમાર્ગ જેનાથી જ્ઞાનમાર્ગની શરૂઆત થાય તે. પોતાની મેળે પોતાના દોષ કાઢી, વિચાર કરીને આત્મજ્ઞાન પામે તે માર્ગ

૮૮૬૪	કેવળદર્શન	દર્શનાવરણીય કર્મના સંપૂર્ણક્ષયે પ્રગટતું દર્શન. કેવળજ્ઞાન સાથેનું દર્શન
૮૮૬૫	આશંકા	આ+શક્વ । કેવળજ્ઞાન અને કેવળદર્શન સાથે જ થાય છે કે પહેલું કેવળદર્શન
૮૮૬૬	વિશેષ નિકટ	વિ+શિષ્+નિ+કદ્ । વધુ નજીક; સમીપવર્તીનું ઓળખાણ; સમ્યક્દર્શન
પૃ.૪૭૯	પત્રાંક ૬૨૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૧-૮-૧૮૯૫
૮૮૬૭	ગુણ	દ્રવ્યની સાથે અનન્ય રૂપથી રહે તે; મૂળ લક્ષણ, ધર્મ; સદ્ગુણ
૮૮૬૮	સમુદાય	સમૂહ, જથ્થો; ટોળું
૮૮૬૯	ગુણી	આત્મા, જેને ગુણ અને પર્યાય હોય છે તે દ્રવ્ય
૮૮૭૦	તમ વગેરે	તમારા બધા, તમે બધા વગેરે
૮૮૭૧	સહજાત્મભાવનાએ યથા	સહજ...સ્વાભાવિક એવી આત્મભાવનાએ યથાયોગ્ય
	પત્રાંક ૬૨૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ તથા ડુંગરસીભાઈને તા. ૧૬-૮-૧૮૯૫
૮૮૭૨	આત્માર્થી	કષાયનું ઉપશમન, મોક્ષની અભિલાષા, ભવનો ખેદ અને પ્રાણીમાત્રની દયા રાખવાની જેને લગની લગી હોય તે
૮૮૭૩	આલોચન	આ+લોચ્ । સમીક્ષણ, અવલોકન, નિરીક્ષણ, ગુણ-દોષનું પરીક્ષણ, સમીક્ષા
૮૮૭૪	વિવક્ષા	વચ્+સન્ । અર્થ, ભાવ, અભિપ્રાય
૮૮૭૫	પરિચર્યા	પરિ+ચર્ । સેવા, ચાકરી, સારસંભાળ; ઉપસ્થિતિ
૮૮૭૬	વાર્તા	વૃત્ । વિષય, વૃત્ત, હકીકત, વૃત્તાંત, પ્રસંગ
૮૮૭૭	કિંવા	કિમ્+વા । અથવા, કે, યા
૮૮૭૮	પ્રમાણથી જોતાં	પ્ર+મા । ઉદાહરણથી-સાબિતીથી જોતાં, જ્ઞાનથી તપાસતાં
૮૮૭૯	જ્ઞાતિસ્મરણજ્ઞાનવાન	જ્ઞાતિસ્મરણજ્ઞાનવાળા, પૂર્વભવ જાણનાર
૮૮૮૦	નાનપણે	બચપણમાં, બાલ્યાવસ્થામાં, નાનપણમાં, નાના હોઈએ ત્યારે
૮૮૮૧	મોટપણે	મોટા થઈને
૮૮૮૨	આ ઠેકાણે	આ જગ્યાએ, આ સ્થાને
પૃ.૪૮૦		
૮૮૮૩	લિંગ	લિંગ્ । ચિહ્ન, નિશાન, પ્રમાણ, વ્યાકરણમાં જાતિ, ન્યાયમાં હેતુ, શિવમૂર્તિ, પુરુષની જનનેન્દ્રિય, સૂક્ષ્મ શરીર
૮૮૮૪	નિશાનાદિ	નિશાન, ઓળખ વગેરે
૮૮૮૫	નિયમિતપણું	નિ+યમ્ । એકસૂત્રતા, નિયમબદ્ધતા
૮૮૮૬	પ્રકૃત્યાદિને	પ્રકૃતિ આદિને, સ્વભાવ, ઉત્પત્તિસ્થાન વગેરેને
૮૮૮૭	જ્ઞાતિસ્મૃતિજ્ઞાન	મતિજ્ઞાનનો પ્રકાર, પૂર્વભવનું સ્મરણ
૮૮૮૮	પર્યાય	પરિણમન, અવસ્થા, અનુક્રમ
૮૮૮૯	પદાર્થ	વસ્તુએ, દ્રવ્યે
૮૮૯૦	ભજ્યા છે	ધારણ કર્યા છે, થઈ છે, થયા છે
	પત્રાંક ૬૩૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૭-૮-૧૮૯૫
૮૮૯૧	ગુણવડીએ	ગુણ વડે, ગુણથી; જ્ઞાનાં દર્શનાં કર્મના ક્ષયોપશમથી
૮૮૯૨	હદ	અવધિ, મર્યાદા, સીમા, સરહદ
૮૮૯૩	અધ્યવસાય	અધિ+અવ+સો । નિશ્ચય, ધર્મ (નેયાયિકોના મતે) પ્રયત્ન
૮૮૯૪	સૂરજવડીએ	સૂરજ વડે, સૂર્યને લીધે, સૂર્યપ્રકાશથી

પૃ.૪૮૧

૮૮૯૫

જ્ઞાનાવરણીય કર્મ જે કર્મ જ્ઞાનગુણને આવરણ કરે-ઢાંકે તે. ૫ ભેદ : મતિજ્ઞાનાવરણ, શ્રુતજ્ઞાનાવરણ, અવધિજ્ઞાનાવરણ, મન:પર્યવજ્ઞાનાવરણ, કેવળ જ્ઞાનાવરણ કર્મ

૮૮૯૬

દર્શનાવરણીય કર્મ આત્માના દર્શન ગુણને આવરે તે કર્મ, ૯ ભેદ તે ચક્ષુદર્શનાવરણીય, અચક્ષુદર્શનાવરણીય, અવધિદર્શનાવરણીય, કેવળદર્શનાવરણીય અને નિદ્રા, નિદ્રાનિદ્રા, પ્રચલા, પ્રચલાપ્રચલા, સ્થાનર્ધિ દર્શનાવરણીય કર્મ

૮૮૯૭

ઈન્દ્રિયલબ્ધિ

જે તે ઈન્દ્રિય (કાયા-જીભ-નાક-આંખ-કાન)ની પ્રાપ્તિ-લાભ

૮૮૯૮

ક્ષયોપશમ

કર્મો માર્ગ આપે તે; આત્મા ઉપરનું આવરણ જેટલું ઘટે તેટલો ક્ષયોપશમ થયો કહેવાય

૮૮૯૯

વ્યાહતિ

વિ+આ+હન । હદ આવી જાય; ભંગ, વિક્ષેપ, વ્યાઘાત

૮૯૦૦

છેટે

દૂર, આધે, વેગળે

૮૯૦૧

વ્યાઘાત

વિ+આ+હન । પ્રબળ આઘાત વિદન, ભંગ, પ્રતિબંધ, રુકાવટ

૮૯૦૨

વ્યાપક

વિ+આપ્ । વ્યાપેલો, પથરાયેલો, ફેલાનાર, ઢાંકનાર

૮૯૦૩

કીકી

આંખની મધ્યમાં ગોળ ભાગ, આંખનો તારો, આંખની પૂતળી

૮૯૦૪

કાન વડીએ

કર્ણ । કાન વડે, કાન દ્વારા

૮૯૦૫

નિયત પ્રદેશ

નિ+યમ્ । પ્ર+દિશ્ । નક્કી કરેલા સ્થાન-જગા, અમુક મર્યાદા-ભાગ

૮૯૦૬

વળગી રહે છે

વિ+લગ્ । ચોટી રહે છે, બાઝી રહે છે, લટકતો રહે છે, આસક્તિ રહે છે

૮૯૦૭

આકર્ષણ

આ+કૃષ્ । ખેંચાણ, તાણવું; રાગ અને દ્વેષ એ આકર્ષણ (વ્યા.સાર ૨, પૃ.૭૭૫)

૮૯૦૮

બહુલપણું

બૃહ્ । બહુલતા, પ્રચુરતા, અધિકતા, પુષ્કળપણું

૮૯૦૯

દશમદ્વાર

દશન્ । શરીરનું ૧૦મું દ્વાર, બ્રહ્મરંધ્ર, માથાના તાળવાનું અદીઠ છિદ્ર

૮૯૧૦

મૂર્ચ્છાગત સ્થિતિ

મૂર્ચ્છ+ગમ્+સ્થા । મૂર્ચ્છિત, બેભાનાવસ્થા, બેશુદ્ધિ

૮૯૧૧

અવ્યાબાધ

અ+વિ+આ+બાધ્ । જીવનો સ્વભાવ-ગુણ, ૧૪મા ગુણસ્થાનકના અંતે પૂર્ણપણે પ્રગટતો ગુણ; બાધા-પીડા વગરનું

૮૯૧૨

વીર્યાંતરાય

અંતરાય કર્મની ૫ પ્રકૃતિ પૈકી એક તે વીર્યાંતરાય કર્મ. છતી શક્તિએ શક્તિનો ઉપયોગ થઈ ન શકે એટલે કે વીર્ય-બળ ફોરવી ન શકે તે કર્મના ૩ ભેદ : ૧. બાલવીર્યાંતરાય : સમર્થતા અને રુચિ હોવા છતાં જેના ઉદયથી ઈચ્છિત કાર્ય કરી ન શકે તે. ૨. પંડિત વીર્યાંતરાય : સમ્યક્દૃષ્ટિ જીવ જેના ઉદયથી મોક્ષયોગ્ય સાધના ન કરી શકે તે. ૩. બાલ-પંડિત વીર્યાંતરાય : દેશવિરતિને ઈચ્છતો થકો પણ શ્રાવકનાં વ્રતનું પાલન ન કરી શકે તે.

પૃ.૪૮૨

પત્રાંક ૬૩૧

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

તા.૧૯-૮-૧૯૯૫

૮૮૧૩

જ્ઞેયપણે

જ્ઞા । જાણવાના પદાર્થરૂપે, જ્ઞાનમાં જણાવા લાયક

૮૮૧૪

તારે વિષે

તારી અંદર, તને, તું સંબંધી, તારે વિષયે (તું કોણ ? આત્મા)

૮૮૧૫

ઉપયોગપૂર્વક

ઉપયોગ પ્રવર્તાવીને, ઉપયોગ રાખીને, આત્મઉપયોગ સહિત

૮૮૧૬

કથનજ્ઞાનીઓ

કહેવાતા જ્ઞાનીઓ, વાચાજ્ઞાનીઓ

૮૮૧૭

કાં પૂછે છે ?

કિમ્ । કેમ, શા માટે

૮૮૧૮

કેમ કે

કારણ કે

૮૮૧૯

અપૂર્વભાવ

પૂર્વે કદી ન બન્યો હોય તેવો, અસામાન્ય, મૌલિક ભાવ

૮૮૨૦	સામટો ફેર	સંવૃત્તક । થોકબંધ, જથ્થાબંધ, એક સાથે તફાવત-ફરક	
૮૮૨૧	અભિનિવેશ પરિણામે	આસક્તિ-આગ્રહ-હઠ રૂપે	
૮૮૨૨	ગ્રહાં	ગ્રહ । ગ્રહણ કર્યા, પકડ્યાં, સમજ્યાં, સ્વીકાર્યા	
✉	પત્રાંક ૬૩૨	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૯-૮-૧૯૯૫
૮૮૨૩	બાળપણા	બાલ્યાવસ્થા, બાળપણ	
૮૮૨૪	ઈન્દ્રિયવિકાર	ઈન્દ્રિયની ઉત્તેજના	
૮૮૨૫	વિકાર	વિ+કૃ । અસલ સ્થિતિમાં થતો પરિવર્તનરૂપ ફેરફાર; વિષયવાસના	
✉	પત્રાંક ૬૩૩		
૮૮૨૬	શ્રી સૂર્યપુર	સૂરત, ગુજરાતમાં વડોદરાથી ૮૦ કિ.મી.	
પૃ.૪૮૩	પત્રાંક ૬૩૪	શ્રી ચત્રભુજભાઈ બેચરભાઈને	તા. ૨૭-૮-૧૯૯૫
૮૮૨૭	મારી બહેનને	મોટાંબહેન શિવકુંવરબહેનને (બનેવી ચત્રભુજભાઈને લખ્યું હોવાથી મારી)	
✉	પત્રાંક ૬૩૫	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૭-૮-૧૯૯૫
૮૮૨૮	બાઈઓને	બહેનોને, સ્ત્રીઓને	
૮૮૨૯	નિવર્તવાનું	નિ+વૃત્ । પાછા ફરવાનું	
૮૮૩૦	આ૦ સહજાત્મસ્વરૂપ	આરાધ્ય સહજાત્મસ્વરૂપ, આદરણીય-આદેય સહજાત્મસ્વરૂપ	
✉	પત્રાંક ૬૩૬	શ્રી કુંવરજીભાઈ આણંદજીભાઈને	તા. ૨૯-૮-૧૯૯૫
૮૮૩૧	નિમિત્તે કરીને	નિ+મિદ્ । નિમિત્ત કારણને લીધે, નિમિત્ત દ્વારા	
૮૮૩૨	સત્સંગના અયોગે	સત્સંગનો જોગ ન હોવાથી, ન હોય ત્યારે, તેના અભાવે	
૮૮૩૩	તથા પ્રકારના	તે પ્રકારના, લેવાદેવાના-ગરજના-સ્પૃહાના-દરકારના	
૮૮૩૪	સ્વદશા	સ્વન્+દંશ્ । પોતાની દશા, આત્મદશા	
૮૮૩૫	ઉપયોગ દેવો	ઉપ+યુજ્ । ઉપયોગ રાખવો, લક્ષ-સાવધાની રાખવા	
✉	પત્રાંક ૬૩૭	શ્રી ખીમચંદભાઈ લખમીચંદભાઈને	તા. ૨૯-૮-૧૯૯૫
૮૮૩૬	'અનુભવપ્રકાશ'	કાલી કમલીવાલા બાબા શ્રી વિશુદ્ધાનંદજી કૃત ગ્રંથ, ગુરુ દત્તાત્રેય કૃત 'અવધૂત ગીતા' ના સરળ ભાષ્ય સમાન છે, તેની વાત છે. શ્રી દીપચંદજી કાસલીવાલ (શાહ) કૃત ગ્રંથ આત્મ અનુભવને લગતો છે. તદુપરાંત, શ્રી વિદ્યારણ્ય સ્વામી અને શ્રી ચિદાનંદજી કૃત પણ છે.	
૮૮૩૭	શ્રી પ્રહ્લાદજી	હિરણ્યકશિપુનો પુત્ર	
૮૮૩૮	વાસ્તવ	વસ્તુ । બરોબર, સાચો, વાસ્તવિક, ખરો, અસલી, યથાર્થ નિશ્ચય	
૮૮૩૯	અભિગ્નજ્ઞાન	અ+મિદ્+જ્ઞા । અભેદ જ્ઞાન	
પૃ.૪૮૪	પત્રાંક ૬૩૮	શ્રી ધારસીભાઈ કુશળચંદભાઈને	તા. ૧૭-૯-૧૯૯૫
૮૮૪૦	રાણપુર	(હડમતિયા), સૌરાષ્ટ્રમાં બન્ને નજીકનાં ગામ, લીંબડીથી ૨૫ કિ.મી.	
૮૮૪૧	ગત થયું	જતું રહ્યું, મુકાઈ ગયું, અંતર્ગત થયું	
૮૮૪૨	ધર્મદ્રવ્ય	જે સ્વયં ગમન કરતા જીવ અને પુદ્ગલોને ગમન કરવામાં નિમિત્ત હોય તે	
૮૮૪૩	અધર્મદ્રવ્ય	સ્વયં ગતિપૂર્વક સ્થિતિરૂપ પરિણામેલા જીવ અને પુદ્ગલને સ્થિર રહેવામાં જે નિમિત્ત હોય તે દ્રવ્ય	
૮૮૪૪	સ્વભાવપરિણામી	પોતાના અસ્તિત્વ, પ્રકૃતિ, ગુણ, લક્ષણમાં પરિણામે તે	
૮૮૪૫	અક્રિય	અ+કૃ । નિષ્ક્રીય, નિરુદ્ધોગી	

૮૮૪૬	પરમાર્થ નય	નિશ્ચય નય	
૮૮૪૭	સક્રિય	સ+ક્ર । ક્રિયાયુક્ત, અસલી	
૮૮૪૮	પરમાણુ	જેનો બીજા ભાગ થઈ શકે નહીં એવો સૌથી નાનામાં નાનો પુદ્ગલ	
૮૮૪૯	પુદ્ગલ	પુત્+ગલ્ । જેમાં વર્ણ-ગંધ-રસ-સ્પર્શ ગુણ હોય તે, જે પૂરે-ભેગા થાય અને ગળે-છૂટા પડે તે પુદ્ગલ; પરમાણુ; શરીર	
૮૮૫૦	અન્યોન્ય	અન્ય+અન્ય । પરસ્પર, એકમેક, બીજું બીજું	
૮૮૫૧	સડવું	નાશ પામવું	
૮૮૫૨	વિધ્વંસ	વિ+ધ્વંસ્ । નાશ, ટુકડે ટુકડા, બરબાદી; વેર, તિરસ્કાર	
૮૮૫૩	એક પરિણામવત્	સંબંધ એકમેક થઈ જવા જેવો	
૮૮૫૪	પલટનપણું	પલ્ । પલટનપણું, બદલવાપણું	
૮૮૫૫	સ્કંધ	સ્કન્દ્ । બે અથવા વધુ પરમાણુઓનો સમૂહ-દળ; ખભો; મુનિ; વિભાગ	
૮૮૫૬	વીખરાવાપણું	વિ+સ્કન્દ્ । વિખેરાઈ જવું	
✉	પત્રાંક ૬૩૯	શ્રી નવલચંદભાઈ ડોસાભાઈ વકીલને	તા. ૨૦-૯-૧૮૯૫
૮૮૫૭	ચર્ચિત	ચર્ચ્ । ચર્ચા થતી હોય, લેપ થતો હોય	
✉	પત્રાંક ૬૪૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૯-૯-૧૮૯૫
૮૮૫૮	પરભારી	પરભારી, સીધેસીધી	
૮૮૫૯	અનુકંપા	અનુ+કમ્પ્ । દયા, કૃપા, મહેર	
✉	પત્રાંક ૬૪૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૯-૯-૧૮૯૫
૮૮૬૦	દેખતભૂલી	દેખે અને ભૂલે, જુએ અને ચૂકે, પરને જુએ ને પોતાને ભૂલે	
✉	પત્રાંક ૬૪૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૩૦-૯-૧૮૯૫
૮૮૬૧	સમસ્ત વિશ્વ	સમ્+અસ્+વિશ્ । આખું જગત	
૮૮૬૨	પરકથા	પારકી-પરાયી વાત, આત્મા સિવાયની વાત, સ્ત્રી-પુરુષકથા, ભોજનકથા, દેશકથા, રાજકથા આ ૪ મુખ્ય વિકથા અને બાકી ૨૫ વિકથા	
૮૮૬૩	પરવૃત્તિ	આત્મવૃત્તિ સિવાયની પરની-પરાયી-પારકી વૃત્તિ, દેહવૃત્તિ	
૮૮૬૪	અંતર્ભેદ	અંતરમાં ભેદ, જુદાઈ, ભિન્ન ભાવ	
✉	પત્રાંક ૬૪૩	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૩૦-૯-૧૮૯૫
૮૮૬૫	નિંબપુરીવાસી	લીંબડી, લીમડીવાસી; સૌરાષ્ટ્રમાં સાયલાથી ૩૪ કિ.મી. દૂરનું ગામ, સુરેન્દ્રનગર ૩૨ કિ.મી., રાજકોટ ૧૨૫ કિ.મી., બાંધણી ૧૧૫ કિ.મી.	
૮૮૬૬	સહજ સ્વભાવરૂપ	સ્વાભાવિક	
૫૪૮૫			
૮૮૬૭	વિસ્મરણ યોગ્ય	વિ+સ્મ્ । ભૂલવા યોગ્ય	
✉	પત્રાંક ૬૪૪	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૬-૧૦-૧૮૯૫
૮૮૬૮	સૌ કાર્ય	બધાં કામ	
૮૮૬૯	પ્રથમ ભૂમિકા	શરૂઆત, શરૂઆતની પાયરી-કક્ષા, ૧લી પ્રસ્તાવના, ૧લું પગથિયું	
૮૮૭૦	અનભ્યસ્ત	અન્+અભિ+અસ્ । નહીં અભ્યાસેલી, આદત-ટેવ ન હોય તેવી	
✉	પત્રાંક ૬૪૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૪-૧૦-૧૮૯૫
૮૮૭૧	પરમ નૈષ્ઠિક	પરમ્+મા+નિસ્+સ્થા । પરમ તત્ત્વમાં નિષ્ઠાવાન, ઉત્તમ શ્રદ્ધાવંત	

૮૯૭૨	અર્થાતર	અર્થભેદ, બીજો અર્થ
૮૯૭૩	સમુચ્ચયવાક્ય	સમૂહ (એકથી વધુ) વાક્ય
૮૯૭૪	વિચારગત	વિ+ચર્+ગમ્ । વિચારમાં આવ્યું હોય તે
૮૯૭૫	લક્ષગત	લક્ષ+ગમ્ । લક્ષમાં આવતો જતો હોય
✉	પત્રાંક ૬૪૬	કોને ? તા.૧૯-૯-૧૯૯૫ થી તા.૧૮-૧૦-૧૯૯૫ દરમિયાન
૮૯૭૬	સકારણ	કારણ સહિત
૮૯૭૭	ભૂમિ	સ્થાન, આધાર, મંજિલ, તળ, યોગીનાં ચિત્તની અવસ્થા
૮૯૭૮	વિચારશ્રેણી	વિચારસરણી, વિચારની સીડી, વિચારની હારમાળા, વિચારનું ધોરણ
૮૯૭૯	પરલોક	આ પૃથ્વીલોક સિવાયનો લોક, દેવલોક
૮૯૮૦	વિદ્યમાનપણું	હોવાપણું, અસ્તિત્વ, હાજરી, ઉપસ્થિતિ
૮૯૮૧	પૂર્વપશ્ચાત્	પહેલાં અને પછી
૮૯૮૨	મધ્યમાં	વચ્ચે, કેન્દ્રમાં
૮૯૮૩	રૂપાંતર	બીજું રૂપ, રૂપબદલી
૮૯૮૪	વસ્તુતા	વસ્ । વસ્તુપણું
૮૯૮૫	'પદદર્શનસમુચ્ચય'	લગભગ ઈ.સ.૭૫૦માં થયેલા ધુરંધર આચાર્ય, યાકિની મહત્તરા સાધ્વીના ધર્મપુત્ર, ૧૪૪૪ ગ્રંથના પ્રણેતા શ્રી હરિભદ્રસૂરિજી વિરચિત ૬ દર્શન સંબંધી ૮૭ કારિકા - અલ્પ અક્ષર અને બહુ અર્થવાળા શ્લોકનો ગ્રંથ
૮૯૮૬	શુદ્ધિપણું	શુધ્ । શુદ્ધિ, સ્વચ્છતા, શુક્લતા, પવિત્રતા, ચોખ્ખાઈ, શુદ્ધતા
૫૪૮૬	પત્રાંક ૬૪૭	કોને ? તા.૧૯-૯-૧૯૯૫ થી તા.૧૮-૧૦-૧૯૯૫ દરમિયાન
૮૯૮૭	અગમ	અ+ગમ્ । જાણી ન શકાય તેવો, અગમ્ય, અગાઉથી જાણી ન શકાય તેવો, વિકટ, મુશ્કેલ
૮૯૮૮	અગોચર	ઈન્દ્રિયોથી જાણી-પહોંચી-પામી ન શકાય તેવો, અગમ્ય
૮૯૮૯	નિર્વાણમાર્ગ	નિર્+વા+માર્ગ્ । મોક્ષમાર્ગ, મુક્તિમાર્ગ
૮૯૯૦	નિરાલંબ બોધ	નિર્+આ+લમ્બ્ । આલંબન વિનાનો, આત્મસ્વભાવનો ઉપદેશ-બોધ
✉	પત્રાંક ૬૪૮	કોને તા.૧૯-૯-૧૯૯૫ થી તા.૧૮-૧૦-૧૯૯૫ દરમિયાન
૮૯૯૧	દૃશ્યને અદૃશ્ય કર્યું	જે કંઈ જગતમાં દેખાય છે તેને ન દેખવા બરાબર કર્યું
૮૯૯૨	અદૃશ્યને દૃશ્ય કર્યું	જે નથી દેખાતો તે અરૂપી આત્મા જોયો, જાણ્યો, અનુભવ્યો
૮૯૯૩	ઐશ્વર્ય વીર્ય	ઐશ્વર્ય ૬ પ્રકારે તેમાં વીર્ય નામનું ઐશ્વર્ય, વિભૂતિ, સર્વોપરિતા, ઈશ્વરની વીરતા-બળ-પરાક્રમ એટલે કે શુદ્ધ સ્વભાવનું બળ
✉	પત્રાંક ૬૪૯	કોને ? તા.૧૯-૯-૧૯૯૫ થી તા.૧૮-૧૦-૧૯૯૫ દરમિયાન
૮૯૯૪	આખી આયુષ્યસ્થિતિ	સંપૂર્ણ આયુષ્યનો કાળ-સમય, કેટલી બધી પળ ?
૮૯૯૫	હીન ઉપયોગ	હા । હીન । ઉપયોગ વિનાની, ઉપયોગહીન; અધમ, હીણો ઉપયોગ
૮૯૯૬	ખોવા કરતાં	ક્ષ્પ્ । ખોવાઈ જાય તે કરતાં, ગુમાવવા કરતાં, ખોઈ નાખવા કરતાં
૮૯૯૭	સાઠ પળ	ષષ્ટિ । ૧ ઘડી
૮૯૯૮	એક ઘડી	ઘટ્ । ૨૪ મિનિટ
૮૯૯૯	શુક્લ હૃદય	શુચ્+હૃદ્ । સ્વચ્છ, પવિત્ર, નિર્મળ હૃદય
૯૦૦૦	પ્રાણી	પ્ર+અન્ । બે-ત્રણ-ચાર ઈન્દ્રિયવાળા જીવો; પ્રાણ-શ્વાસ હોય તે બધા જ જીવો

૯૦૦૧	ભૂત	મૂ । વનસ્પતિકાયના જીવો	
૯૦૦૨	સત્ત્વ	સત્ । પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયુકાયના જીવો	
૯૦૦૩	જંતુ	જન્ । (જીવ) પંચેન્દ્રિય જીવો; નાનામાં નાનો જીવ	
	પત્રાંક ૬૫૦	કોને ?	તા. ૧૯-૯-૧૯૯૫ થી તા. ૧૮-૧૦-૧૯૯૫ દરમ્યાન
૯૦૦૪	અંતર્મુખદૃષ્ટિ	અંતરાત્મપણું, સમ્યક્દૃષ્ટિ	
૯૦૦૫	પરઅધ્યાસ	પરનો-બીજાનો અધ્યાસ	
૯૦૦૬	સ્થૂળ	સ્થૂલ । બાહ્ય, ભૌતિક, જડ, મોટા, મજબૂત, ગાઢ, દૃઢ	
પૃ. ૪૮૭	પત્રાંક ૬૫૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૯-૧૦-૧૯૯૫ થી ૧૬-૧૧-૧૯૯૫ દરમ્યાન
૯૦૦૭	અધ્યાસ	અધિ+આસ્ । એક વસ્તુમાં બીજી વસ્તુનું આરોપણ, ભ્રાંતિમય પ્રતીતિ	
૯૦૦૮	પર્યાયાંતર	પર્યાય ભેદ, બીજી પર્યાય અવસ્થા	
૯૦૦૯	અર્થાંતર	અર્થભેદ, ગુણભેદ	
૯૦૧૦	સ્વમાન્યતા	પોતાપણાની માન્યતા	
૯૦૧૧	પરમાર્થે મૌન થયા	આત્માને જાણ્યો, એમાં જ રહ્યા, શબ્દમાં ન આવ્યા, મૂક-ચૂપ રહ્યા, વ્યવહારથી બોલવું પડે ત્યાં પણ મમતા નથી તેથી બોલે તો યે મૌન	
૯૦૧૨	અચિંત્ય	ચિંતવી ન શકાય તેવો, ધારણા બહારનો, અવિચાર્ય	
૯૦૧૩	કેવળ ન્યારો	સાવ-છેક જુદો-નોખો-નિરાળો	
૯૦૧૪	સ્વાનુભવગોચરપદ	આત્મઅનુભવ, આત્મસાક્ષાત્કાર	
૯૦૧૫	લીનતા	લી । મગ્નતા, અદૃશ્ય થઈ જવું, પરોવાઈ જવું, ડૂબી જવું, મશગૂલ થઈ જવું	
પૃ. ૪૮૮			
૯૦૧૬	લોકભાષા	લોકબોલી, લૌકિક ભાષા, જ્ઞાનીના આશયથી જુદી ભાષા	
૯૦૧૭	પ્રવર્ત્યાં છે	પ્ર+વૃત્ । ફેલાયાં છે, અમલી બન્યાં છે, પ્રવૃત્ત થયાં છે	
૯૦૧૮	‘આત્મભાષા’	આત્માની ભાષા, આત્માના પ્રકાશ, આત્મા થઈને આત્મા બોલ્યો	
૯૦૧૯	જે પ્રકારે	જે રીતે, ભેદે, જાતે, ઢાંચામાં; ભાવથી, વિચારથી	
૯૦૨૦	વિભાગાર્થ	ભાગ-વિભાગ પાડીને થતો અર્થ	
૯૦૨૧	મુખ્યાર્થ	મુખ્ય અર્થ	
૯૦૨૨	સમજાવા અને શમાવાનું	પોતાને પોતાનો બોધ થવાથી પોતાનામાં શમાઈ જવું	
૯૦૨૩	એક્ય	એકતા, એકીભાવ, એકપણું, મેળ	
૯૦૨૪	શાશ્વત	નિત્ય, સનાતન, હંમેશ રહેનારું	
૯૦૨૫	સુગોચર	સહેલાઈથી અનુભવી શકાય તેવા, સુગમ્ય	
૯૦૨૬	ૐ ૐ ૐ ૐ	રાજચંદ્ર, ૧-૧ અક્ષર આત્મારૂપ છે	
	પત્રાંક ૬૫૨	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૨૧-૧૦-૧૯૯૫
૯૦૨૭	પરાભવ થવાને	પરાજય કરવા, હાર પમાડવા	
૯૦૨૮	પોતાનું ન્યૂનપણું	પોતાની ખામી, ન્યૂનતા, ઓછાપણું, ઊણપ	
	પત્રાંક ૬૫૩	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૩૧-૧૦-૧૯૯૫
૯૦૨૯	આત્મહેતુભૂત	આત્માર્થ થાય તેવા, આત્મહિત થાય તેવા, આત્મકલ્યાણકારી	
૯૦૩૦	દ્રવ્યસંયમરૂપ સાધુત્વ	બાહ્ય-સ્થૂળ સંયમરૂપ દીક્ષાનો વ્યવહાર, દ્રવ્યદીક્ષા	

✉	પત્રાંક ૬૫૪	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૩૧-૧૦-૧૯૯૫
૯૦૩૧	પહોંચવત્	પહોંચરૂપે, પહોંચ સાથે	
૯૦૩૨	અંતર્લક્ષવત્	આંતરિક-અંતરંગ લક્ષ જેવી, આત્મલક્ષ જેવી	
૯૦૩૩	સુંદરદાસજીનો ગ્રંથ	સુંદરવિલાસ, જ્ઞાનસમુદ્ર વગેરે	
પૃ. ૪૮૯	પત્રાંક ૬૫૫	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૦-૧૧-૧૯૯૫
૯૦૩૪	નિશદિન	રાતદિવસ	
૯૦૩૫	નેન	આંખ, નયન, નેત્ર, ચક્ષુ	
૯૦૩૬	નીંદ	નિન્દ+સ્ક. ઊંઘ, નીંદર, નિદ્રા	
૯૦૩૭	તબહિ	ત્યારે જ	
૯૦૩૮	નારાયન	નાર+અચન પરમાત્મા, વિષ્ણુ, કેવળજ્ઞાન	
૯૦૩૯	પાવે	પ્ર+આપ્ પામે, પ્રાપ્ત કરે (શ્રી સુંદરદાસજી રચિત પદ)	
✉	પત્રાંક ૬૫૬	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૬-૧૧-૧૯૯૫
૯૦૪૦	આદિ	આ+દા વગેરે; પ્રથમ; મુખ્ય	
૯૦૪૧	વિશેષતાર્થે	વૃદ્ધિ, ઉત્કૃષ્ટતા, અસાધારણતા, તકાવત માટે	
૯૦૪૨	આત્મતા	આત્મત્વ, આત્મદશા	
✉	પત્રાંક ૬૫૭	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૨૬-૧૧-૧૯૯૫
૯૦૪૩	શુભેચ્છા ભૂમિકા	આત્મજ્ઞાનની ૭ ભૂમિકામાં ૧લી; વિવેક, વૈરાગ્ય, ષટ્સંપત્તિ, મુમુક્ષુતા આ સાધનચતુષ્ટય ૪ સાધન પ્રાપ્ત કરવાની ઈચ્છા	
૯૦૪૪	વિચાર	આત્મજ્ઞાનની ૭ ભૂમિકામાં ૨જી, સુવિચારણા-વચનનું શ્રવણ, મનન	
૯૦૪૫	જ્ઞાન	આત્મજ્ઞાનની ૭ ભૂમિકામાં ૪થી, સત્વાપત્તિ-સાક્ષાત્કાર, સવિકલ્પ સમાધિ	
૯૦૪૬	સર્વસંગપરિત્યાગ	અખંડપણે આત્મધ્યાન-બોધ જે બધા સંગને કારણે ન રહી શકે તેનો ત્યાગ	
૯૦૪૭	અણગારત્વ	અન્+અગાર ધર ન રાખવાપણું, મુનિપણું, સાધુપણું	
૯૦૪૮	યદ્યપિ	યદિ+અપિ જો કે	
૯૦૪૯	શુભેચ્છાવાન જીવ	મોક્ષમાર્ગની મંગળ ઈચ્છા કરતો જીવ	
✉	પત્રાંક ૬૫૮	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૨૨-૧૨-૧૯૯૫
૯૦૫૦	ગમન થવું	ગમ્ જવું, જવાનું	
૯૦૫૧	'મિથ્યાત્વ'	મિથ્યાદર્શન, અ-સમ્યક્દર્શન, અસત્માં સત્ની-સત્માં અસત્ની બુદ્ધિ	
૯૦૫૨	લૌકિક અભિનિવેશ	દ્રવ્યાદિ લોભ, તૃષ્ણા, દૈહિક માન, કુળ, જાતિ આદિ સંબંધી મોહ કે વિશેષત્વ, માનવું, વાત ન છોડવી, ગચ્છનો આગ્રહ (પત્રાંક ૬૭૭)	
૯૦૫૩	શાસ્ત્રીય અભિનિવેશ	આત્માર્થ સિવાય, શાસ્ત્રની જે જે પ્રકારે જીવે માન્યતા કરી કૃતાર્થતા માની છે તે સર્વ, સત્સમાગમ કરતાં શાસ્ત્ર પર વધુ ભાર (પત્રાંક ૬૬૧)	
૯૦૫૪	ઉપેક્ષિત	ઉપેક્ષાવાન, અવગણના કરનારો	
✉	પત્રાંક ૬૫૯	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૨-૧૨-૧૯૯૫
૯૦૫૫	આંતરસંયોગ	આંતરિક, આભ્યંતર, અંદરનો સંયોગ (સંબંધ)	
૯૦૫૬	બાહ્યસંયોગનો અપરિચય	બહારના સંયોગથી અજાણ રહેવું, ઓળખાણ ન રાખવી	
૯૦૫૭	સપરમાર્થ	પરમાર્થ સાથે, અસંગતતા સાથે, સત્સંગ સહિત	

૯૦૫૮
૯૦૫૯
૯૦૬૦
૯૦૬૧
૯૦૬૨
૯૦૬૩
૯૦૬૪
૯૦૬૫

પત્રાંક ૬૬૦
લહ્યાં છે
નવિ જાય
પમાયો
વંધ્ય તરુ
ઉપમા
સંયમ ઠાણ
નાયો રે

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

લભ્ । પામ્યાં છે, ઓળખ્યાં છે, થયાં છે
ન જાય
પ્ર+મદ્ । પ્રમાદ
ફળ-ફૂલ નથી થયું તેવું વાંઝણું વૃક્ષ, કેરી વગરનો આંબો
ઉપ+મા । સરખામણી, તુલના, દૃષ્ટાંત
સંયમનું સ્થાન-જગા
ન આયો, ન આવ્યો

તા. ૨૨-૧૨-૧૯૯૫

‘શ્રદ્ધા જ્ઞાન લહ્યાં છે તો પણ, જો નવિ જાય પમાયો (પ્રમાદ) રે,
વંધ્ય તરુ ઉપમ તે પામે, સંયમઠાણ જો નાયો રે;
ગાયો રે ગાયો, ભલે વીર જગતગુરુ ગાયો.’

જીવને શ્રદ્ધા અને જ્ઞાન પ્રગટ્યા પછી પણ જો પ્રમાદ ન જાય તો, સંયમસ્થાનકે ન આવ્યો તો, ચારિત્ર ન હોય તો તેની ફળ ન આપે તેવાં વાંઝણાં વૃક્ષ સાથે સરખામણી થાય. જગદ્ગુરુ મહાવીર સ્વામીના ગુણગ્રામ કરું છું.

જગતગુરુ એટલે મહાવીર સ્વામીને ગાયો-મલ્હાયો. તપાગચ્છી પંન્યાસ શ્રી ઉત્તમવિજયજીએ વિ.સં. ૧૭૯૯માં, સુરતમાં સંયમ શ્રેણી સ્તવનમાં કળશ રૂપે રચ્યું છે. અમદાવાદમાં વિ.સં. ૧૭૬૦માં જન્મ, નામ પૂજાશા, ખરતરગચ્છી શ્રી દેવચંદ્રજી મહારાજ જેવા અધ્યાત્મજ્ઞાની પાસે અભ્યાસ, પં.જિનવિજયજી પાસે વિ.સં. ૧૭૯૬માં દીક્ષા બાદ નામ ઉત્તમવિજય, રાજનગરમાં વિ.સં. ૧૮૨૭માં દેહત્યાગ

પૂ. ૪૯૦

૯૦૬૬

૯૦૬૭

૯૦૬૮

૯૦૬૯

૯૦૭૦

૯૦૭૧

૯૦૭૨

૯૦૭૩

૯૦૭૪

૯૦૭૫

૯૦૭૬

૯૦૭૭

પત્રાંક ૬૬૧

બહુવચન

અપ્રશસ્ત શાસ્ત્રીય

પત્રાંક ૬૬૨

અસંખ

જિન કહ્યા

ઘટમાંડી

રિદ્ધિ

દાખી રે

નવપદ

આતમરામ

સાખી

પત્રાંક ૬૬૩

વિશેષ ચલાયમાન

હવા

મુનિશ્રી લલ્લુજીને

એકથી વધુ બતાવનાર લક્ષણ કે વચન; બહુમૂલ્ય વચન

અભિનિવેશ સત્સમાગમ સમાન કે તેથી વિશેષ ભાર શાસ્ત્ર પર મૂકવો

કોને ?

અસંખ્યાત

જિને કહ્યા, જિનેશ્વર દેવ કથિત

શરીરમાં, મનમાં

ઋદ્ધિ । ઋદ્ધિ, સમૃદ્ધિ, ઐશ્વર્ય, આબાદી. મુખ્ય ૨૮ લઘ્વિ

દૃશ્ । દેખાડી, બતાડી; કહી, જણાવી

અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સાધુ, જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર્ય ને તપ

અત્+રમ્ । આત્મારામ, જ્ઞાનદર્શનમય અવિનાશી પદાર્થ-આત્મા. સિદ્ધચક્રમાં

આ ૯ પદ હોય છે, ઉપા.શ્રી યશોવિજયજી રચિત પૂજા પણ છે.

સાક્ષિન્ । સાક્ષી, સાક્ષાત્ જુએ-દેખે તે; નવપદજીમાં તપપૂજા કડી ૩-૪

કોને ?

વધુ ચલિત, અસ્થિર

થયા, જૂની ગુજરાતીમાં પ્રચલિત હતું, જ્ઞાની પુરુષો વધુ વાપરતા

તા. ૨૪-૧૨-૧૯૯૫

તા. ૧-૧-૧૯૯૬ થી તા. ૧૪-૧-૧૯૯૬ દરમ્યાન

તા. ૧૭-૧૨-૧૯૯૫ થી તા. ૧૪-૧-૧૯૯૬ દરમ્યાન

✉	પત્રાંક ૬૬૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨-૧-૧૯૯૬
૯૦૭૮	ઉત્કૃષ્ટપણું	ઉદ્+કૃષ્ । શ્રેષ્ઠતા, ઉત્કૃષ્ટતા, ઉત્તમપણું, સર્વોત્તમપણું	
૯૦૭૯	ઐશ્વર્ય	ઈશ્ । પ્રભુત્વ, સર્વશક્તિમત્તા, આત્મધર્મ	
૯૦૮૦	અકર્તવ્યલક્ષે કર્તવ્ય	અકર્તૃત્વભાવે કરવા યોગ્ય	
૯૦૮૧	પરમાર્થસંયમ	સ્વસ્વરૂપમાં સ્થિતિ, આત્મસ્થિરતા	
૯૦૮૨	વ્યવહારસંયમ	સંસારત્યાગ, પ મહાવ્રતપાલન, દીક્ષા	
૯૦૮૩	નિષેધ	ના, મનાઈ	
પૃ. ૪૯૧	પત્રાંક ૬૬૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૯-૧-૧૯૯૬
૯૦૮૪	વિચાર-અંકુર	વિચારનો ફણગો, બી, બીજ	
✉	પત્રાંક ૬૬૬	શ્રી ખીમચંદભાઈ લખમીચંદભાઈને	તા. ૧૨-૧-૧૯૯૬
૯૦૮૫	ચકવર્ત્યાદિ પદ	ચકવર્તી વાસુદેવ એટલે કે અર્ધચકવર્તી વગેરે પદ, પદવી	
૯૦૮૬	વાસ	વસ્ । નિવાસ, વસવું	
૯૦૮૭	અમૂર્છિતપણે	અમોહપણે, સમપણે	
✉	પત્રાંક ૬૬૭	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૨-૧-૧૯૯૬
૯૦૮૮	મહાત્મા બુદ્ધ (ગૌતમ)	મહાવીર સ્વામીના સમકાલીન, ભારતની ઉત્તરે નેપાળના તરાઈ પ્રદેશમાં કપિલવસ્તુ નગરીમાં શાક્ય વંશના શુદ્ધોદન રાજાના પુત્ર, ઈ.સ.પૂર્વે ૬૨૩માં વૈશાખ સુદ ૧૫ એ લુમ્બિની ઉદ્યાનમાં જન્મ, સર્વાર્થસિદ્ધિમાંથી સિદ્ધાર્થ નામ, ભરયુવાનીમાં વૈરાગ્યથી પત્ની, પુત્ર રાહુલ, રાજપાટનો ત્યાગ, બૌદ્ધ ધર્મના સંસ્થાપક, જન્મ-બોધ-દેહત્યાગ બધું વૈશાખ સુદ ૧૫એ.	
૯૦૮૯	દારિદ્ર્ય	ગરીબાઈ, દરિદ્રતા	
૯૦૯૦	અજિત	અ+જિ । ન જીતી શકાય તેવાં, નહીં જિતાયેલા	
૯૦૯૧	દુર્ગમ્ય	દુર્+ગમ્ । દુર્બોધ્ય, દુર્જોય, મુશ્કેલીથી પામી શકાય તેવું	
✉	પત્રાંક ૬૬૮	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૯-૧-૧૯૯૬
૯૦૯૨	અતિશય કરી	બહુ, અત્યંત, શ્રેષ્ઠ, વિશિષ્ટ, પુષ્કળ	
પૃ. ૪૯૨	પત્રાંક ૬૬૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૬-૧-૧૯૯૬
૯૦૯૩	ચાર દિવસને અંતરે	ચાર દિવસને ગાળે, અંતરાલે, અવકાશે	
૯૦૯૪	ત્રિવિધ ત્રિવિધ	ત્રણ પ્રકારે, મન-વચન-કાયાથી એમ ૩ યોગથી, કરવું-કરાવવું-અનુમોદવું એમ ૩ કરણથી	
✉	પત્રાંક ૬૭૦	કોને ?	તા. ૧૪-૨-૧૯૯૬
૯૦૯૫	ૐ શ્રી સદ્ગુરુપ્રસાદ	પ પરમેષ્ઠિ જેમાં સમાય છે તેવા શ્રી સદ્ગુરુની કૃપા, પ્રસન્નતા	
૯૦૯૬	વ્યવહાર	વિ+અવ+હ । સામાન્ય વર્તન-આચરણ-ક્રિયા	
૯૦૯૭	પરમાર્થમૂળ	મૂળમાં પરમાર્થ, પરમાર્થનાં મૂળ, પરમાર્થમૂલક, પરમાર્થના લક્ષવાળા	
૯૦૯૮	ઉદય આત્માકાર	આત્મામય ઉદય, મુનિપણાનો ઉદય	
૯૦૯૯	આત્યંતિક બંધન	મિથ્યાત્વ, અનંતાનુબંધી	
૯૧૦૦	અવિરોધભાવના	વિરોધ ન આવે એવી, અનુકૂળ ભાવના, સુસંગતિ	
૯૧૦૧	મતમતાંતર	મન્+અન્તર્ । મતભેદ, દૃષ્ટિભેદ, ભિન્ન ભિન્ન મત	
૯૧૦૨	પ્રત્યક્ષ	પ્રતિ+અક્ષ । નજરે, સ્પષ્ટ, પ્રગટ, આંખ સામે	

- ૯૧૦૩ માત્ર આત્માર્થી જેવી આત્મા સધાય તે જ કરવું, રાગદ્વેષ ન જ કરવા
 ૯૧૦૪ સંભાવના સમ્+મૂ। આદરણીયતા, શક્યતા, ઉપાદેયતા, યોગ્યતા, મનન
 ✉ પત્રાંક ૬૭૧ શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૬-૨-૧૯૯૬
 ૯૧૦૫ પ્રથમથી તે છેવટ સુધી પહેલેથી તે છેલ્લે સુધી
 ૯૧૦૬ સ્પષ્ટીકરણ ખુલાસો, ખુલ્લી સમજ
 ૯૧૦૭ શ્રી સુંદરદાસજીના ગ્રંથો 'સુંદરવિલાસ', જ્ઞાનવિલાસ, જ્ઞાનસમુદ્ર, ૧૩ અષ્ટકો, સર્વાંગ યોગ, સુખસમાધિ, સ્વપ્નબોધ, વેદવિચાર, વિવેકચિંતામણિ આદિ; બધામાં 'શૂરાતન અંગ', 'ગુરુમહિમા', 'નવધા ભક્તિ' વિચારણીય છે
- પુ.૪૯૩ પત્રાંક ૬૭૨ શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૩-૨-૧૯૯૬
 ૯૧૦૮ પ્રદીપ્ત પ્ર+દીપ્। વિશેષ પ્રકાશિત, વિશેષ ઉત્તેજિત
 ૯૧૦૯ બેથી ચાર ઘડી ૪૮ થી ૯૬ મિનિટ, પોણોથી દોઢ કલાક, બે સામાયિક વ્રતના કાળ જેટલો
 ૯૧૧૦ પ્રાંત સુધી પ્ર+અન્ત। છેલ્લે સુધી
 ૯૧૧૧ કાયા ચિ। દેહ, શરીર, તન; સમૂહ; ઘર; ચિહ્ન; સ્વભાવ
 ૯૧૧૨ પુરુષવિશેષને વિષે પરમકૃપાળુદેવ જેવા પોતે-પોતાને
 ૯૧૧૩ સંજ્વલનાદિ કષાય સમ્+જ્વલ્। સંજ્વલન વગેરે કષાય. તણખા જેટલો જ કષાય, સ્હેજ જ કષાય. અતિશય આછાપાતળા કષાય, ચારિત્રમાં કંઈક કલુષિતતા લાવે, યથાખ્યાત ચારિત્રને રોકે, વધુમાં વધુ ૧૫ દિવસ જ ટકે (સ્થિતિ)
- ૯૧૧૪ શૂરાતન અંગ શ્રી સુંદરદાસજી કૃત 'સુંદરવિલાસ'માં, શૂરાતન અંગ ૨૧-૧૧ (મુજબ)
 ૯૧૧૫ પીસિ ડારે પીસી નાખે, દળી લે
 ૯૧૧૬ ઈન્દ્રિયુ ઇન્દ્ર। ઈન્દ્રિયના વિષયોની
 ૯૧૧૭ મત્ત મન મદ્+મત્। મદ-કેફથી ભરેલું મન, અભિમાની મન, સ્વરૂપભ્રષ્ટ મન
 ૯૧૧૮ અહંકાર મીર અહંકાર-અભિમાન રૂપી અમીર-ઉમરાવ
 ૯૧૧૯ મદ મછર હૂ મદ ૮ પ્રકારના અને મત્સર-ઈર્ષ્યા-અદેખાઈ
 ૯૧૨૦ રન રૂતો હૈ રણયોદ્ધો છે, લડવૈયો છે, રણમાં ઝઝૂમ્યો છે
 ૯૧૨૧ પુનિ પુનઃ। ફરી, વળી
 ૯૧૨૨ પાપિની સાપિની પાપિણી અને સાપિણી-સાપણ
 ૯૧૨૩ દોઉ બન્ને, બેઉ, બેય; આશા અને તૃષ્ણા
 ૯૧૨૪ પહૂતો હૈ પ્રમૂત્। પહોંચ્યો છે
 ૯૧૨૫ નિચિંત હોઈ નિસ્+ચિન્ત્। નચિંત-નિશ્ચિંત થઈને, ચિંતારહિત-વિચારહીન, બેકિકર
 ✉ પત્રાંક ૬૭૩ મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા. ૨૩-૨-૧૯૯૬
 ૯૧૨૬ અસદ્ આગ્રહ અસત્યના આગ્રહ, મિથ્યાગ્રહ, સત્ પ્રત્યે ન જવા દે તેવા આગ્રહ
 ૯૧૨૭ વેષવ્યવહારાદિ મુનિવેષ, બાહ્યત્યાગ વગેરે
 ૯૧૨૮ ઘટે ઓછો થાય, ઘટાડો થાય
 ✉ પત્રાંક ૬૭૪ શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨-૩-૧૯૯૬
 ૯૧૨૯ નિરાવરણજ્ઞાન સહિત કેવળજ્ઞાન સાથે
 ૯૧૩૦ કષાયનો અભાવ કષાયનો ક્ષય
 ૯૧૩૧ દૃઢ મુમુક્ષુ જીવો મજબૂત-મક્કમ મુમુક્ષુઓ, પાકા-તીવ્ર મુમુક્ષુ આત્મા

પૃ. ૪૯૪

૯૧૩૨ મુદ્રા ચહેરાના ઘાટ-હાવભાવ-છાપ

૯૧૩૩ અવધારણા ધારણ, નિશ્ચય, નિર્ણય

૯૧૩૪ અંતરાત્મવૃત્તિ અંતરમાં આત્મવૃત્તિ

૯૧૩૫ એકાકાર એક આકારે, એક જ, અભિત્ર

૯૧૩૬ એક આકારપણું એકસરખાપણું

✉ પત્રાંક ૬૭૫ શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૪-૩-૧૯૯૬

૯૧૩૭ મિથ્યાત્વના આભિગ્રહિક, અનાભિગ્રહિક, આભિનિવેશિક, સાંશયિક, અણભોગ, લૌકિક, રપ પ્રકાર લોકોત્તર, કુપ્રાવચન, જીવને અજીવ શ્રદ્ધે, અજીવને જીવ શ્રદ્ધે, સાધુને કુસાધુ શ્રદ્ધે, કુસાધુને સાધુ શ્રદ્ધે, આઠ કર્મથી નથી મૂકાણા તેને મૂકાણા શ્રદ્ધે, આઠ કર્મથી મૂકાણા તેને નથી મૂકાણા શ્રદ્ધે, ધર્મને અધર્મ શ્રદ્ધે, અધર્મને ધર્મ શ્રદ્ધે, જિનમાર્ગને અન્ય માર્ગ શ્રદ્ધે, અન્ય માર્ગને જિનમાર્ગ શ્રદ્ધે, જિનમાર્ગથી ઓછું પ્રરૂપે, જિનમાર્ગથી અધિકું પ્રરૂપે, જિનમાર્ગથી વિપરીત પ્રરૂપે, અવિનય, અક્રિય, અજ્ઞાન અને આશાતના

✉ પત્રાંક ૬૭૬ શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૮-૩-૧૯૯૬

૯૧૩૮ આશંકા આ+શઙ્ક । સારી રીતે શંકા

પૃ. ૪૯૫ પત્રાંક ૬૭૭ શ્રી કુંવરજીભાઈ આણંદજીભાઈને તા. ૧૫-૩-૧૯૯૬

૯૧૩૯ નામ માત્ર નામ પૂરતો, કહેવા પૂરતો

૯૧૪૦ દુઃસાધ્ય દુસ્+સાધ્ । મુશ્કેલીથી સાધી શકાય તેવું

૯૧૪૧ અપૂર્વ નિરાવરણપણું અપૂર્વ ગુણ પ્રગટે, પરમાર્થના વિચારો પરનું આવરણ જાય

✉ પત્રાંક ૬૭૮ શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૬-૩-૧૯૯૬

૯૧૪૨ નિશ્ચય નિર્+ચ્ચ । નક્કી, દઢ વિચાર, વિશ્વાસ, નિર્ણય, ફેંસલો, સંદેહરહિત જ્ઞાન

પૃ. ૪૯૬ પત્રાંક ૬૭૯ શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨૭-૩-૧૯૯૬

૯૧૪૩ નિરાવરણ જ્ઞાન આત્મા આત્મારૂપે પરિણમે તે, ઉપયોગ આત્મામાં રહે તે દેહાધ્યાસ મટે અને ઉપયોગ સ્વભાવમાં પરિણમે તે

૯૧૪૪ આત્મનિષ્ઠ આત્મન+નિસ્+સ્થા । આત્મામાં નિષ્ઠાવંત, આત્માના નિષ્ઠાવાળા

૯૧૪૫ સદ્ગુરુચરણાય નમઃ સદ્ગુરુના ચરણકમળ-પાદપંકજમાં નમસ્કાર

૯૧૪૬ શુષ્કજ્ઞાની શુષ્ । બનાવટી-ખોટા ભક્તિ-ભાવથી ભીંજાયા વિનાના સૂકા, નીરસ જ્ઞાની

૯૧૪૭ સમતુલ્યપણું સમ્+તુલ્ । સમાનતા, સરખાપણું

૯૧૪૮ પદાર્થદર્શન આત્મદર્શન

૯૧૪૯ સાદૃશ્યપણે સમાન+દૃશ્ । સમાન, એકરૂપ, સરખા

પૃ. ૪૯૭

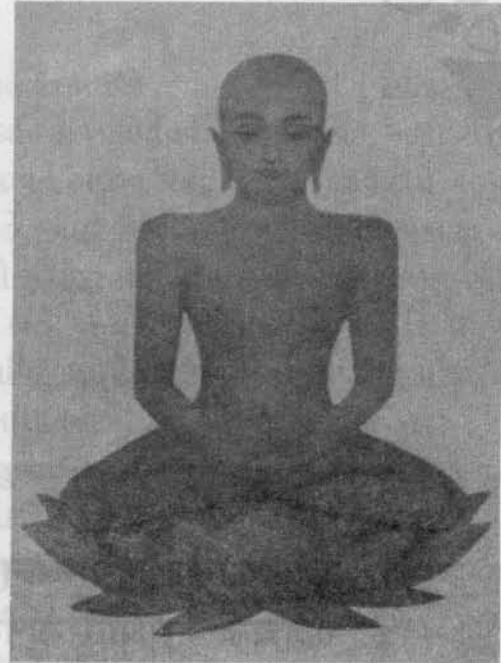
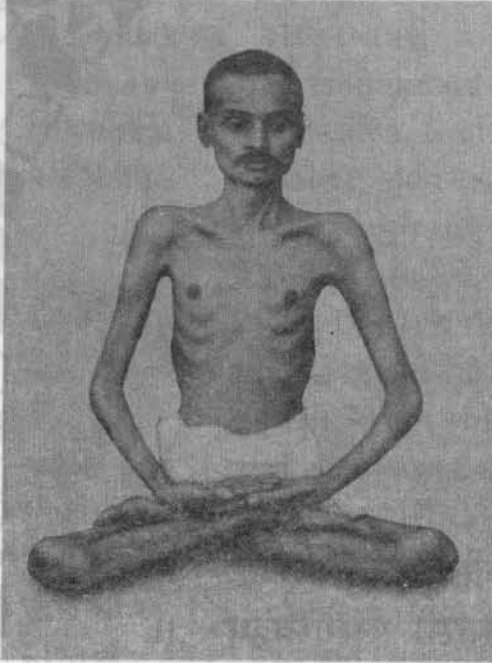
૯૧૫૦ સામાન્ય આત્મચારિત્ર સમ્યક્દર્શન સહિત ભગવાને કહ્યા પ્રમાણે વ્રત-સમિતિપૂર્વક વર્તે એવું

૯૧૫૧ અજ્ઞ જીવો અજ્ઞાની જીવો, અનુભવશૂન્ય જીવો

૯૧૫૨ સમય કાળનો સૂક્ષ્મમાં સૂક્ષ્મ વિભાગ

૯૧૫૩ પરમાણુ રૂપી પદાર્થનો પુદ્ગલનો સૂક્ષ્મમાં સૂક્ષ્મ વિભાગ

कलिकालानले दग्धान् जीवास्त्रातुंसमुद्यतः ।
राजचन्द्र सुधासिन्धुर्नमस्तस्मै स्मराम्यहम् ॥
प.पू.श्री ब्रह्मयारीञ्च रचित

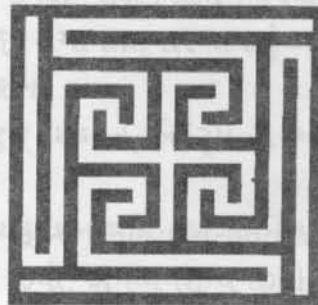

श्रीमद् राजचंद्र

श्री मडावीर स्वामी

महादेव्याः कुक्षिरत्नं शब्दजीतवरात्मजम् ।
राजचन्द्रमहं वन्दे तत्त्वलोचनदायकम् ॥

कल्याणपादपारामाम् श्रुतगंगाहिमाचलम् ।
विश्वाम्भोजरविन्देवं वन्दे श्री ज्ञातनन्दनम् ॥

૯૧૫૪	અસંખ્યાત સમયવર્તી	સ્થૂળ, એક સમયવર્તી જેટલો સૂક્ષ્મ નહીં (ઉપયોગ)
૯૧૫૫	મૂઢતાદિ	મોહવશતા મલિનતા, ચંચળતા વગેરે
૯૧૫૬	અવગાહે છે	ડૂબકી મારે છે, ઊંડા ઊતરે છે, નિષ્ણાત થાય છે
૯૧૫૭	વિચારયોગ	જ્ઞાનમાર્ગમાં વિચાર દ્વારા પ્રવેશ
૯૧૫૮	અનેક ભૂમિકાઓ	શુભેચ્છાથી સિદ્ધપદ સુધીમાં ૧૪ ગુણસ્થાનક અને ૭ ભૂમિકા : (૧) શુભેચ્છા : આત્મકલ્યાણ માટે સાધન ચતુષ્ટયની ઉત્કૃષ્ટ ઈચ્છા (૨) સુવિચારણા : શાસ્ત્રોનાં, સદ્ગુરુનાં વચનોનો વિચાર (૩) તનુમાનસી : નિદ્દિધ્યાસનથી સૂક્ષ્મ વિચારણા (૪) સત્વાપત્તિ : સાક્ષાત્કાર, સર્વિકલ્પ સમાધિ (૫) અસંસક્તિ : ચિત્તના સંસર્ગનો અભાવ (૬) પદાર્થાભાવિની : નિર્વિકલ્પ સમાધિમાં લાંબો કાળ રહેવું (૭) તુર્યગા : બ્રાહ્મી સ્થિતિ, સર્વદા બ્રહ્મમય, સિદ્ધ દશા

પૃ. ૪૯૯

૯૧૫૯	કેવળ-કોટી	કેવળ-સમાન, એટલે કે કેવળી જેવી દશાવાળા; કેવળ-વિકલ્પ; કેવળજ્ઞાન માટે સંશયના અવલંબનવાળો વાદ-પ્રકાર-પક્ષ
૯૧૬૦	શાસ્ત્રવેત્તા	શાસ્+વિદ્ । શાસ્ત્રના જાણકાર
૯૧૬૧	સમાધાન સમુચ્ચયાર્થ	સમ્+આ+ધા । વિરોધ-ગૂંચવણ કે શંકાની શાંતિ માટે સંગ્રહાર્થ-સામાન્ય અર્થ
૯૧૬૨	આજ્ઞાવર્તી	આ+જ્ઞા+વૃત્ । આજ્ઞામાં રહેનારા, આજ્ઞાધારી, આજ્ઞાકિંત
૯૧૬૩	પાંચસે	પાંચસો
૯૧૬૪	ધારશો	ધૃ । અવધારશો, ધારણા રાખશો, માનશો, ઈચ્છશો
૯૧૬૫	પૃ. ૪૯૯	કોને ?
૯૧૬૬	ચૈત્ર સુદ ૧૩	ચૈત્ર સુદ ૧૩, વિ. સં. ૧૯૫૨; શુક્રવાર, તા. ૨૭-૩-૧૯૯૬
૯૧૬૭	અખંડ સ્વરૂપ	શ્રી મહાવીર સ્વામીની જન્મકલ્યાણક મિતિ, તા. ૨૮-૩ સોમવાર, ઈ. સ. પૂ. ૫૯૮
૯૧૬૮	રમણતા	પરમાત્માસ્વરૂપ, શુદ્ધ સ્વરૂપ
૯૧૬૯	તુષ્ટમાન	સ્મ । મગ્નતા, રમતા, વિલાસ, આનંદ, પ્રસન્નતા
૯૧૭૦	હે કૃપાળુ	તુષ્ । તૃષ્ટિ પામીને, ખુશ થઈને, રાજી થઈને
૯૧૭૧	કડાકૂટ	હે કૃપાવંત પ્રભુ ! હે કૃપાળુ-દયાળુ પોતાના શુદ્ધ આત્માને સંબોધીને
૯૧૭૨	કલ્પી	માથાકૂટ
૯૧૭૩	નિષ્કારણ	કલ્પના કરી-વિચારી
૯૧૭૪	કરુણાશીલ	અહૈતુકી, કારણ વિના, વિના કારણ, અકારણ
૯૧૭૫	વર્તમાને	કરુણા જ જેનો સ્વભાવ છે તે, કરુણાળ, કરુણાવંત
૯૧૭૬	વિદ્યમાન	વૃત્ । વર્તમાનમાં, હાલમાં, પત્ર લખાયો તે અરસામાં વિ. સ. ૧૯૫૨-ઈ. સ. ૧૯૯૬
૯૧૭૭	વીરને	હયાત, મૌજુદ, સદેહે અસ્તિત્વ ધરાવતા, ઉપસ્થિત, પ્રત્યક્ષ, હાજર
૯૧૭૮	ભ્રમણા	વિ+ઈર્ । કર્મની સાથે લડે-પ્રચંડ પુરુષાર્થ કરે તે વીરને
૯૧૭૯	દુર્ભાગી	ભ્રમ્ । વહેમ, ભ્રાન્તિ
૯૧૮૦	ત્રિવિધ તાપાગ્નિ	દુસ્+મજ્ । કમભાગી, ખરાબ નસીબવાળા, બદકિસ્મત
	અમૃતસાગર	આધિ, વ્યાધિ અને ઉપાધિ એ ત્રણ પ્રકારના તાપ
		અમૃતનો દરિયો

૯૧૮૧	કલ્પવૃક્ષ	વસ્તુ કલ્પતાં-ઈચ્છતાં જ ફળ આપી દે તેવું વૃક્ષ-આડ	
૯૧૮૨	વિષમકાળ	દારુણ કાળ-સમય, પ્રતિકૂળ-અસમાન-મુશ્કેલ સમય	
૯૧૮૩	ધામરૂપ	ઘર રૂપ, તીર્થ રૂપ	
૯૧૮૪	કારણ્યવૃત્તિ	કરુણાભાવ, અનુકંપાની વૃત્તિ	
૯૧૮૫	ઉદ્ધાર	ઉદ્+હ। ઉદ્ધરણ, મોક્ષ-મુક્તિ, ઊંચે ઉપાડવાની-લઈ જવાની ક્રિયા	
૯૧૮૬	હૃદયચિતાર	હ+ચિત્ર। હૃદયનો ચિતાર, ચિત્ર, આબેહૂબ વર્ણન	
૯૧૮૭	ૐ શ્રી મહાવીર	લિખિતંગ કે સહી કરનાર પોતે શ્રી મહાવીર	
૯૧૮૮	અંગત	અંગત। અંગને-જાત-ને પોતાને લગતું, ખાનગી	
✉	પત્રાંક ૬૮૧	શ્રી કુંવરજીભાઈ મગનલાલને	તા. ૩૦-૩-૧૯૯૬
૯૧૮૯	ઉપકાર અર્થે	ઉપ+કૃ। આત્મ ઉન્નતિ થાય-આત્મવિચારનું બંધ વધે તે માટે	
૯૧૯૦	પ્રચલિત	પ્ર+ચલ્। ચાલુ, ચાલતું	
પૃ.૫૦૦	પત્રાંક ૬૮૨	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૩૦-૩-૧૯૯૬
૯૧૯૧	કારણવિશેષ	ખાસ કારણ	
✉	પત્રાંક ૬૮૩	કોને ?	તા. ૫-૪-૧૯૯૬
૯૧૯૨	અપ્રમત્તપણે	પ્રમાદ વિના, સ્વસ્વરૂપ ભૂલ્યા વિના, સાવધાનીપૂર્વક	
✉	પત્રાંક ૬૮૪	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૨-૪-૧૯૯૬
૯૧૯૩	અન્ય પુરુષ	જેને વિવેક પ્રગટ થયો નથી તેવા બીજા પુરુષ, જગતવાસી જીવ	
૯૧૯૪	વૃંદાવન	મથુરાથી ઉત્તર તરફ યમુના નદીના પશ્ચિમ કાંઠાનું તુલસીનું એક પ્રાચીન વન જ્યાં શ્રીકૃષ્ણે બાળપણ ગાળેલું. આજે પણ આ ગામ-તીર્થ છે	
૯૧૯૫	જબ જગ નહીં	જ્યાં જગત જ નથી ત્યાં	
૯૧૯૬	કૌન વ્યવહાર	શું વ્યવહાર, કોનો વ્યવહાર, ક્યો વ્યવહાર	
૯૧૯૭	વિહારવૃંદાવન	‘વિહારી’ તરીકે પ્રખ્યાત, ગોંડલના અધ્યાપક, સિહોરમાં વિ.સં. ૧૯૨૨-વિ.સં. ૧૯૯૪, શ્રી બહેચરભાઈ ત્રિકમજીભાઈ પટેલ, અષ્ટાવધાની, સંસ્કૃત પ્રેમી, શ્રીકૃષ્ણપ્રેમી, હસ્તાક્ષરપારખુ રચિત કાવ્ય કે વૃંદાવન-મથુરાના ગોંસાઈજી કૃત હશે ?	
✉	પત્રાંક ૬૮૫	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદને	તા. ૧૨-૪-૧૯૯૬
૯૧૯૮	કલોલ	ગુજરાતમાં અમદાવાદથી ૨૭ કિ.મી., કડીથી ૨૦ કિ.મી.	
✉	પત્રાંક ૬૮૬	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનલાલને	તા. ૧૨-૪-૧૯૯૬
૯૧૯૯	પ્રતો	ગ્રંથની નકલો; મૂળ લખાણ	
૯૨૦૦	ક્ષયોપશમ	જ્ઞાનનો ઉઘાડ	
✉	પત્રાંક ૬૮૭	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૪-૪-૧૯૯૬
૯૨૦૧	ભોમ	મંગળવાર; મંગળ શબ્દ	
પૃ.૫૦૧	આપ્ત	આપ્। પરમાર્થ અર્થે પ્રતીતિ કરવા યોગ્ય, પરમાર્થ માર્ગમાં વિશ્વસનીય	
૯૨૦૨	શ્રી અચળ	શ્રી ડુંગરસીભાઈ ગોસળિયા નામના સાયલાના મુમુક્ષુ	
૯૨૦૩	શ્રી અચળ	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૯-૪-૧૯૯૬
✉	પત્રાંક ૬૮૮	અક્ષરભેદ, અક્ષરમાં ફેર	
૯૨૦૪	અક્ષરાંતર		

૯૨૦૫	શબ્દાંતર	શબ્દભેદ, શબ્દમાં ફેર	
૯૨૦૬	અર્થાંતર	અર્થમાં ભેદ, અર્થમાં ફેર	
✉	પત્રાંક ૬૮૯	શ્રી માણેકચંદભાઈ આદિને	તા.૩-૫-૧૮૯૬
૯૨૦૭	આર્ય	ઋ । ઉત્તમ પુરુષ	
૯૨૦૮	દેહ છોડ્યાના ખબર	મૃત્યુ પામ્યાના સમાચાર	
૯૨૦૯	મૂર્છા	મોહ, પરિગ્રહ, આસક્તિ; બેભાનપણું	
૯૨૧૦	સહવાસ	સહ+વસ્ । ગૃહવાસ, સાથે વસવું, સંબંધ	
૯૨૧૧	આશ્રયભાવના	આ+શ્રિ+ધૂ । આશ્રિતપણું, આશરો	
૯૨૧૨	અકથ્ય	અ+કથ્ । કહી ન શકાય, વર્ણવી ન શકાય	
૯૨૧૩	ખેદવિશેષ	વધુ ખેદ, વધુ પડતા ખેદ	
૯૨૧૪	વૈરાગ્યવિશેષ	વધુ વૈરાગ્ય	
૯૨૧૫	અવિચાર દશા	વિચાર વિનાની દશા-સ્થિતિ, વિચારવિહીનતા	
૯૨૧૬	મૂર્છાભાવ પ્રત્યયી ખેદ	મોહભાવ, ગ્લાનિ, દિલગીરી, ગમગીની	
૯૨૧૭	તેવે	તેવા	
પૃ.૫૦૨			
૯૨૧૮	અબંધવપણું	ભાઈપણું, અમિત્રતા, અબંધુત્વ, અબાંધવતા, એકલાપણું	
૯૨૧૯	શરણત્વાદિપણું	શરણતા+આદિપણું, શરણભાવ વગેરે	
૯૨૨૦	ભાવિતાત્મતા	વિચારણા, ધારણા; ઉચ્ચ આશય; આત્માને પાસ-પુટ દઈને	
૯૨૨૧	સંસાર સિવાય બીજે	ધર્મમાં, પરમાર્થમાં	
૯૨૨૨	કાર્યકારી	કાર્ય કરનાર, કાર્ય કરનારી	
૯૨૨૩	નિઃશ્રેયસ્ પદ	મોક્ષપદ	
૯૨૨૪	અપ્રાપ્તિ	પ્રાપ્ત ન થવાના, ન મળવા	
૯૨૨૫	સાધુપુરુષ	સત્પુરુષ, સદ્ગુરુ, સજ્જન, મોક્ષમાર્ગના સાધક	
✉	પત્રાંક ૬૯૦	શ્રી છોટાલાલભાઈ માણેકચંદને	તા.૧૩-૬-૧૮૯૬
૯૨૨૬	આગાર	ઋ । આકાર । અપવાદ, છૂટ	
૯૨૨૭	પ્રારંભિત	પ્ર+આ+રમ્ । શરૂઆતથી, શરૂ થયેલો, પહેલેથી શરૂ	
૯૨૨૮	છેદવાને	છિદ્ । નાશ કરવા માટે, છેદી નાખવા, ઉડાવી દેવા, કાપવા	
પૃ.૫૦૩			
૯૨૨૯	નિવેદિત કરવાનું	નિ+વિદ્ । નિવેદન કરવાનું, જણાવવાનું	
૯૨૩૦	પરિણતિ	પરિ+નમ્ । પરિણામ, પરિપક્વતા	
૯૨૩૧	વિઘ્નહેતુ	વિઘ્નમાં કારણભૂત, અંતરાયભૂત, આડાં આવે એવાં	
૯૨૩૨	વાસ	વસ । વાસ્ । આવાસ, નિવાસ, રહેવું	
૯૨૩૩	સંસારાભિરુચિ	સમ્+સૃ+અભિ+રુચ્ । સંસાર પ્રત્યે ધણો ભાવ	
✉	પત્રાંક ૬૯૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૨-૭-૧૮૯૬
૯૨૩૪	કેટલાક ભાવ	૧૦ બોલ-ભાવ	
૯૨૩૫	વિચ્છેદતા	વિ+છિદ્ । વિયોગ, અંતરાલ	
૯૨૩૬	યથાખ્યાત ચારિત્ર	યથા+આ+ચ્ચ્યા । સંપૂર્ણપણે અતિચાર વિનાનું શુદ્ધ ચારિત્ર, મોહનીય કર્મનો સ્હેજ પણ ઉદય નથી, આત્માને 'જેમ છે તેમ' જાણ્યો છે	

- ૯૨૩૭ સૂક્ષ્મસંપરાય ચારિત્ર અત્યંત સૂક્ષ્મ-કિટ્ટીરૂપ લોભ કષાયનો જ ઉદય
૯૨૩૮ પરિહારવિશુદ્ધ ચારિત્ર તપવિશેષથી વિશુદ્ધિવાળું ચારિત્ર ભરત-ઐરાવત ક્ષેત્રમાં,
૧લા સંઘયણીને, પૂર્વધરને હોય
- ૯૨૩૯ પુલાક લબ્ધિ ચક્રવર્તીના લશ્કરનો પણ નાશ કરી શકે તેવી સિદ્ધિ
૯૨૪૦ ઉત્કૃષ્ટ અધિકારી શ્રેષ્ઠ પાત્ર જીવ
- પૃ.૫૦૪ પત્રાંક ૬૯૨ શ્રી અંબાલાલભાઈને તા.૨૬-૬-૧૯૯૬ થી તા.૧૦-૭-૧૯૯૬ દરમિયાન
૯૨૪૧ મહાભાગ્ય મહા ભાગ્યશાળી, ધર્માત્મા, તીર્થંકર, પરમાત્મા-કૃપાળુદેવ
૯૨૪૨ યથાસંભવ હેતુસરનો, સંકેત મુજબ, કારણ પ્રમાણે; ઉત્પત્તિ; અસ્તિત્વ
૯૨૪૩ ભાવિ ભવિષ્ય
૯૨૪૪ શ્રી મુનિ શ્રી લઘુરાજ સ્વામી, શ્રી લલ્લુજી મુનિ
૯૨૪૫ નિર્ગ્રંથ માર્ગ વીતરાગ માર્ગ, સર્વજ્ઞ માર્ગ, કેવળી પ્રરૂપિત માર્ગ
૯૨૪૬ સદાય હંમેશાં, નિત્ય, નિરંતર, લગાતાર
૯૨૪૭ આશ્રય આ+શ્રિ । આશરો, આધાર, ઓથ, સહારો, શરણ, પનાહ
- ✉ પત્રાંક ૬૯૩ શ્રી કેશવલાલભાઈ નથુભાઈને તા.૧૨-૭-૧૯૯૬
૯૨૪૮ સૂએ સ્વપ્ । સૂવે, ઊંઘે
૯૨૪૯ છ જીવનિકાય શ્રી આચારાંગ સૂત્રના ૧લા શ્રુતસ્કંધનું ૧લા અધ્યયન છકાય જીવની યત્ના
અધ્યયન સંબંધી છે
- ૯૨૫૦ દુરારાધ્ય દુર્+આ+રાધ્ । મુશ્કેલીથી આરાધી શકાય તેવો
૯૨૫૧ પરમાવગાઢ દશા પરમ+અવ+ગાહ+દંશ્ । અત્યંત-છેવટની સ્થિર દશા
૯૨૫૨ અતિપરિણામીપણું શાસ્ત્રવાંચનમાંથી સંદેહ, વિકલ્પ, સ્વચ્છંદને લીધે અનેક વિષયોમાં યોગ્ય
માર્ગદર્શન વિના ગૂંચવણથી આકુળતા અને એથી ચંચળતા આવે તે
- ૯૨૫૩ ઊર્ધ્વભૂમિકા ઊંચી દશા, ઉત્પત્તિ, પ્રગતિ
૯૨૫૪ દૈહિક ક્રિયા આત્મનિષ્ઠાદિ દોષો, શારીરિક ક્રિયામાં આત્મબુદ્ધિ માનવી
૯૨૫૫ આજ્ઞાશ્રિતપણું આ+જ્ઞા+આ+શ્રિ । આજ્ઞાનો આશ્રય-આધાર
૯૨૫૬ સ્વાધીનપણું સ્વતંત્રતા, પોતાને અધીન હોય તેટલું
૯૨૫૭ શિરસાવંદ્ય શિરસ્+વન્દ્ । શિરોમાન્ય, સ્વીકાર્ય, મસ્તક નમાવીને વંદન કરવા જેવું
૯૨૫૮ ચિંતામણિ જેવો ચિંતવેલું-છેલું-ધારેલું આપે તેવા મણિ જેવો
૯૨૫૯ પરિભ્રમણ વૃદ્ધિ જન્મ-મરણનાં ચક્રમાં વધારો
- ✉ પત્રાંક ૬૯૪ શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા.૧૨-૭-૧૯૯૬
૯૨૬૦ આત્માર્થી પરમાર્થ જેને પામવો છે તે, જ્ઞાનીના બોધથી સુવિચારણા પ્રગટાવે તે
૯૨૬૧ સંઘયણાદિ સમ્+હન્ । શરીરના હાડ વગેરેનો બાંધો-બંધારણ, શરીરની દૃઢતા.
૬ પ્રકાર — વજ્રઋષભનારાય, ઋષભનારાય, નારાય, અર્ધનારાય, કીલિકા
અને સેવાર્ત
- ૯૨૬૨ વર્તમાન જૈન સમૂહને વિષે આજના-હાલના જૈન સમુદાય-સમાજ-સંઘમાં
૯૨૬૩ રૂઢિ અર્થ રૂઢિ-રિવાજ-પરંપરાથી થતો અર્થ
- પૃ.૫૦૫
૯૨૬૪ ઉપયોગાંતર ઉપયોગ બદલાતાં-ફેર થતાં

૯૨૬૫	અપ્રતિહત	અ+પ્રતિ+હન્ । પ્રતિઘાત રહિત, બાધ, કોઈ અટકાવી કે ઉલ્લંઘન ન કરી શકે તેવું
૯૨૬૬	દેહધારી કેવળી	સયોગી કેવળી, સદેહે પરમાત્મા, સશરીરી સર્વજ
૯૨૬૭	પાઠાર્થો	પાઠના અર્થ, પાઠ પ્રમાણે અર્થ
૯૨૬૮	સયોગી ભવસ્થ કેવળજ્ઞાન	પ્રથમ સમય એટલે ઊપજતી વખતનું સયોગી કેવળજ્ઞાન અને અયોગી થવા પહેલાંના સમયનું કેવળજ્ઞાન
૯૨૬૯	અયોગી ભવસ્થ કેવળજ્ઞાન	અયોગી કેવળીનું પ્રથમ સમયનું કેવળજ્ઞાન અને સિદ્ધ થતાં પહેલાંના છેલ્લા સમયનું કેવળજ્ઞાન
પૃ.૫૦૬	પત્રાંક ૬૯૫	કોને ? તા. ૧૫-૭-૧૯૯૬
૯૨૭૦	શ્રી સહજાનંદના વચનામૃતમાં	વિ.સં. ૧૮૩૭ ને ચૈત્ર સુદ ૯ ના 'રામનવમી' એ તા. ૨-૪-૧૭૮૧, સોમવારના રોજ અયોધ્યાથી ૨૨ કિ.મી. દૂર છપૈયા ગામમાં જન્મેલા ધનશ્યામભાઈ તે સ્વામીનારાયણ સંપ્રદાયના સ્થાપક શ્રી સહજાનંદજી. વિવિધ સ્થળે કરેલી જ્ઞાનવાર્તા, વાતપદ્ધતિથી થયેલા ઉપદેશનો સંગ્રહ તે તેમનું વચનામૃત, સ્વામી મુક્તાનંદ, ગોપાલાનંદ, નિત્યાનંદ, બ્રહ્માનંદ, નિષ્કુલાનંદ સ્વામીકૃત સંગ્રહ. દેહત્યાગ વિ.સં. ૧૮૮૬ જેઠ સુદ ૧૦ એ તા. ૨૮-૬-૧૮૩૦ મંગળવારે.
૯૨૭૧	અહર્નિશ	અહન્+નિશમ્ । દરરોજ, દિવસ-રાત
૯૨૭૨	સ્વધર્મ	વર્ણાશ્રમ ધર્મ, જે વર્ણમાં દેહ ધારણ થયો હોય તે વર્ણના શ્રુતિ, સ્મૃતિએ કહેલા ધર્મ પ્રમાણે વર્તવું તે સ્વધર્મ; આત્માનો ધર્મસ્વભાવ
૯૨૭૩	વર્ણ	હિંદુ સમાજના ૪ વિભાગ પૈકી જ્ઞાતિ-૧૮ વર્ણ
૯૨૭૪	પરધર્મ	બીજા વર્ણના ધર્મ આચરે તો પરધર્મ
૯૨૭૫	સંજ્ઞાવાચકપણે	વિશેષ નામ તરીકે
૯૨૭૬	શ્રી વલ્લભાચાર્ય	શુદ્ધ અદ્વૈત સિદ્ધાંત અને પુષ્ટિમાર્ગ-ભક્તિમાર્ગના પુરસ્કર્તા, મધ્યપ્રદેશમાં રાયપુરના ચંપારણ્યમાં વિ.સં. ૧૫૩૫ ને ચૈત્ર વદ ૧૧ ના જન્મ, ધોડશી-૧૬ ગ્રંથો સહિત ૭૦ ગ્રંથો રચ્યા છે, વિ.સં. ૧૫૮૭ ના અષાઠ સુદ ૩ એ દેહત્યાગ
✉	પત્રાંક ૬૯૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૨-૮-૧૯૯૬
૯૨૭૭	ભુજાએ કરી	હાથ વડે, આંગળાંથી ખભા સુધીના આખા હાથ વડે, બાહુ વડે
૯૨૭૮	સ્વયંભૂરમણસમુદ્ર	મોહરૂપી સ્વયંભૂરમણ સાગર—છેક છેલ્લો, ખૂબ દૂર અને અતિ વિશાળ
૯૨૭૯	એક ધારાએ	એક એકધારો, સતત
૯૨૮૦	કૃત્રિમ	અસ્વાભાવિક, નકલી, કલ્પિત, બનાવટી
પૃ.૫૦૭		
૯૨૮૧	દયાના પ્રતિબંધે	દયા આવવાથી થતાં બંધને
૯૨૮૨	સૂક્ષ્મસંગરૂપ	અંતરંગ પરિગ્રહ : ૪ કષાય, ૯ નોકષાય, મિથ્યાત્વ મળી ૧૪ ભેદે
૯૨૮૩	બાહ્ય સંગરૂપ	બાહ્ય પરિગ્રહ : ધન, ધાન્ય, ધાતુ વગેરે ૧૦ પ્રકારે
૯૨૮૪	દુસ્તર	દુસ્+ત્ । મહામુશ્કેલીથી તરી શકાય એવો
૯૨૮૫	રોમાંચિત	રોમન્+અચ્ । રોમ-રુંવાટાં ઊભા થઈ જાય તેવું, પુલકિત, ઉલ્લાસિત, આનંદમય
✉	પત્રાંક ૬૯૭	શ્રી ચંબાલાલભાઈ લાલચંદને તા. ૨-૮-૧૯૯૬
૯૨૮૬	મૂળ જ્ઞાન	મૂલ્ । અસલ, પાયાનું, મૂળભૂત જ્ઞાન
૯૨૮૭	વમાવી દેવા સૂધી	વમ્ । વમન-ઊલટી કરાવી નાખવા સૂધી, પતિત કરી નાખવા સૂધી

૯૨૮૮	આશય ગંભીરતા	આ+શી । ગમ્+ઈર્ન્ । તાત્પર્ય, અભિપ્રાય, ઉપયોગનું ઊંડાણ, ઠરેલપણું, પુખ્તતા
✉	પત્રાંક ૬૯૮	કોને ? તા.૧૪-૮-૧૮૯૬
૯૨૮૯	દ્રવ્ય	દ્વ । પોતપોતાના ગુણપર્યાયોને પ્રાપ્ત તે દ્રવ્ય. અનંતગુણોનો સમુદાય તે દ્રવ્ય.
૯૨૯૦	અસ્તિકાય	અસ્+ચિ । પ્રદેશોનો સમૂહ
૯૨૯૧	અનુસંધાનપણું	અનુ+સમ્+ધા । જોડાણ
૯૨૯૨	કાળ દ્રવ્ય	૬ દ્રવ્યમાં ૫ અસ્તિકાય છે તેની વર્તનાનું નામ મુખ્યપણે કાળ
૯૨૯૩	ઉપચારિક દ્રવ્ય	૫ અસ્તિકાયનો વર્તનારૂપ પર્યાય હોવાથી ઉપચારથી દ્રવ્ય, મૂળથી નહીં
પૃ.૫૦૮		
૯૨૯૪	પંચાસ્તિકાય	ધર્માસ્તિકાય-અધર્માસ્તિકાય-આકાશાસ્તિકાય-પુદ્ગલાસ્તિકાય અને જીવ
૯૨૯૫	દ્રવ્ય પર્યાયાત્મકપણે	દ્રવ્ય અને પર્યાયથી
૯૨૯૬	જ્ઞાનગોચર	જ્ઞાનમાં જણાય છે
૯૨૯૭	પિંડ	પિણ્ડ । પિંડો, ગોળો; શરીર; સઘન
૯૨૯૮	નીપજશે	નિસ્+પદ । પેદા થશે, નિષ્પન્ન થશે
૯૨૯૯	સંધાન	સમ્+ધા । જોડાણ, સંયોગ, સંધિ, સંમિશ્રણ; સમર્થન
૯૩૦૦	દ્રવ્યાનુયોગ	જીવ, અજીવ, પુણ્ય, પાપ, બંધ, મોક્ષ તત્ત્વોનું જે શાસ્ત્રમાં વર્ણન હોય તે. દ્રવ્યોનું કથન કરનારાં શાસ્ત્રો
૯૩૦૧	‘પુદ્ગલ અનુભવ	ત્યાગ’ વર્ણગંધાદિ પુદ્ગલ રસનો ત્યાગ, તે પ્રત્યે ઉદાસીનતા
૯૩૦૨	‘જસુ પરતીત’	યસ્ય । પ્રતિ+ઙ્ । જેની-આત્માની પ્રતીતિ (શ્રી દેવચંદ્રજી કૃત ઇથું સ્તવન)
✉	પત્રાંક ૬૯૯	કોને ? તા.૧૦-૮-૧૮૯૬ થી તા.૭-૯-૧૮૯૬ દરમિયાન
૯૩૦૩	લોક	લોક । ૫ અસ્તિકાયની એકમેકતા; જીવ, પુદ્ગલ, ધર્મ, અધર્મ અને આકાશદ્રવ્ય એ ૫ જ્યાં વ્યાપીને રહેલ છે તે લોક
૯૩૦૪	એકમેકાત્મકપણાથી	એકમેકપણાથી, એકમેક થઈ જવાથી
પૃ.૫૦૯		
૯૩૦૫	અવર્ણ	અ+વર્ણ । વર્ણ-વાન-દેખાવરહિત
૯૩૦૬	અગંધ	અ+ગન્ધ । ગંધ રહિત
૯૩૦૭	અરસ	અ+સ્ । રસ રહિત
૯૩૦૮	અસ્પર્શ	અ+સ્પર્શ । સ્પર્શ રહિત
૯૩૦૯	અગુરુલઘુસ્વભાવ	ગુરુ કહેતાં ભારે, લઘુ કહેતાં હલકો; ન ભારે ન હલકો એવો સ્વભાવ
૯૩૧૦	લોકમર્યાદા	લોકાકાશની હદ, સીમા, અવધિ
✉	પત્રાંક ૭૦૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈને તા.૨૫-૭-૧૮૯૬ થી તા.૯-૮-૧૮૯૬ દરમિયાન
૯૩૧૧	અસંગ ભાવના	અનાસક્ત ભાવ, એકત્વ ભાવના
૯૩૧૨	કાવિદા	ચારુતર પ્રદેશમાં અગાસથી ૧૩ કિ.મી., બોરસદથી ૫ કિ.મી.
પૃ.૫૧૦	પત્રાંક ૭૦૧	કોને ? તા.૫-૯-૧૮૯૬
૯૩૧૩	ઠરતું નથી	ગણાતું નથી, લેખાતું નથી, ઠરાવી શકાતું નથી
૯૩૧૪	અપકાયિક જીવો	અપ્+કાય । પાણી જ જેની કાયા (શરીર) છે તેવા જીવો
૯૩૧૫	અચિત	અ+ચિત્ । અચેત, ચેતન-જીવ વિનાનું
૯૩૧૬	સચિત	સ+ચિત્ । સચેત, ચેતન-જીવ સહિત

૯૩૧૭	નિર્જીવ	નિર્+જીવ્ । જીવ વિનાનું, જીવરહિત; બી-અંકુર વિનાનું
૯૩૧૮	ચવી જાય	ચ્ચુ । મરી જાય, નાશ પામી જાય
૯૩૧૯	વર્તમાન	વૃત્ । સમાચાર, સમાચારપત્ર
૯૩૨૦	કૃતિ	કૃ । રચના, કાર્ય
✉	પત્રાંક ૭૦૨	શ્રી અનુપચંદભાઈ મલુકચંદભાઈ શેઠને તા.૬-૯-૧૯૯૬
૯૩૨૧	વિચારવાન	આત્માર્થી
૯૩૨૨	શ્રી અનુપચંદભાઈ	ભરૂચના શ્રેષ્ઠિવર્ય, શાસ્ત્રવેત્તા, રૂઢિ-ક્રિયાના યુક્ત આગ્રહી, 'પ્રશ્નોત્તર રત્ન-ચિંતામણિ' અને 'ચૈત્યવંદન ચોવીસી'ના કર્તા, જ્યોતિષી. વિ.સં.૧૯૪૫ ના માગશર-અષાઢ માસમાં કૃપાળુદેવ તેમને ત્યાં રહ્યા ત્યારે સામાન્યપણું હતું પણ પછી પ્રતીતિ થતાં, સમાધિમરણની માગણી કરેલી તેના જવાબરૂપે આ પત્ર છે. વિ.સં.૧૯૬૬ (ઈ.સં.૧૯૧૦) જેઠ સુદ ૧૪ ના રોજ, શત્રુંજય ગિરિ ચઢતાં અસ્વસ્થતાથી અટકી જવું અને સામેથી પ્રભુશ્રીજીનું યાત્રા કરીને ઉતરવું, તેમના ચરણશરણમાં મરણ નીપજ્યું. કેવો ઉત્તમ યોગ ?
૯૩૨૩	કેવલ્ય દશા	મુક્તદશા, કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય તે દશા-સ્થિતિ
૯૩૨૪	ભૃગુકચ્છ	ભરૂચ તે દક્ષિણ ગુજરાતનું નગર, નર્મદા અને સાગરના સંગમ પાસેનું તીર્થ, જ્યાં ભૃગુ ઋષિનો આશ્રમ હતો; વામને બલિરાજાને આ સ્થળે પાતાળમાં ચાંપેલો; ગ્રીકો બરગાકોટસ કહે છે, વડોદરાથી ૮૦ કિ.મી.
૯૩૨૫	રહસ્યભૂત મતિ	રહસ્યાત્મક બુદ્ધિ; સારરૂપ મતિ-બુદ્ધિ-વિચાર-ભાવ
૯૩૨૬	પરમાર્થ	નિશ્ચય, મોક્ષ
૯૩૨૭	સદ્વિચારે	સત્+વિ+ચર્ । સત્ વિચાર દ્વારા
૯૩૨૮	પ્રાબલ્ય	પ્ર+બલ્ । પ્રબળતા
૫૫૧૧		
૯૩૨૯	બાહ્ય વિધિનિષેધાગ્રહ	પૂજા આમ જ કરવી, મુનિએ અમુક જગ્યાએ જ ચોમાસું કરવું, મુહપત્તિની લંબાઈ અમુક જ રાખવી વગેરે આગ્રહ
૯૩૩૦	બાહ્ય વ્યવહારના વિધિનિષેધ	આત્મહિત ન હોય એવી કલ્પિત વિધિ નિષેધ
૯૩૩૧	પરમાર્થભાવ	સમ્યક્ભાવ
૯૩૩૨	વિસર્જનવત્	છોડી દેવા જેવો, સંકેલી લેવા જેવો, આટોપી લેવા જેવો
૯૩૩૩	સંબંધી સંબંધનો	સંબંધી વિષેનો
૯૩૩૪	લક્ષગત કરો	ધ્યાનમાં-ઉપયોગમાં લો, રાખો
૯૩૩૫	છેલ્લે અવસરે	મૃત્યુ સમયે દેહ છૂટતાં પહેલાં, જીવનની છેલ્લી ઘડીએ
૯૩૩૬	અનશન	અન્+અશ્ । ન ખાવું, ન પીવું, આહારનો ત્યાગ
૯૩૩૭	સંસ્તારાદિક	સમ્+સ્ત્ । પલંગ, પથારી, બિસ્તર, રાા હાથની શય્યા વગેરે
૯૩૩૮	સંલેખનાદિક	સત્+લેખ્ । કથાય અને કાયાને કૃશ કરવી તે સલ્લેખના વગેરે
૯૩૩૯	નિઃશ્રેય	નિસ્+પ્રશસ્ય+ઈયસુન્ । મોક્ષ, કલ્યાણ
૯૩૪૦	આત્માવસ્થા	આત્માની દશા
૯૩૪૧	કેને અર્થે	કોના માટે

૯૩૪૨	એકાંતિક દૃષ્ટિએ	એક જ દૃષ્ટિએ, અંતિમ-છેવટના લક્ષ્ય કે દૃષ્ટિબિંદુથી
૯૩૪૩	અંતર્મુખવૃત્તિ	આત્મા-પરમાત્મા તરફ વળેલી ચિત્તની વૃત્તિ
૯૩૪૪	નિર્વાહવામાં	નિરુ+વહ । પોષણ આપવામાં
૯૩૪૫	અનેકાંતિક માર્ગ	અનેક દૃષ્ટિબિંદુ-ધર્મવાળો માર્ગ, સ્યાદ્વાદ માર્ગ
૯૩૪૬	સમ્યક્ એકાંત	જેમ છે તેમ એક આત્મધર્મ

પત્રાંક ૭૦૩

કોને ?

તા.૧૪-૯-૧૯૯૬

૯૩૪૭	અપુત્ર	પુત્ર ન હોય તેવા દંપતી
૯૩૪૮	વેદોક્ત માર્ગ	વેદકથિત માર્ગ

પૃ.૫૧૨

૯૩૪૯	યુદ્ધ	યુધ્ । લડાઈ
૯૩૫૦	નિર્વેરતા	નિરુ+વિ+ઈર્ । વેરબદલા વિનાનું, અવિરોધતા
૯૩૫૧	વામદેવ	સાતેક વામદેવ ઋષિ થયા છે : અહીં ઉપનિષદ્ મુજબ, સનક ઋષિએ કહ્યા પ્રમાણે જ્ઞાનસાધન કરીને એક મુમુક્ષુ જ્ઞાનપ્રાપ્તિ કરે તે પહેલાં આયુષ્ય પૂરું થતાં, બીજા ભવે ગર્ભમાં જ જ્ઞાનસાક્ષાત્કાર પામ્યો. બહાર આવીને સ્વકીયાનંદમાં મસ્ત રહીને પૂર્વજન્મના બોધ-શ્રવણનો થયેલો લાભ જણાવીને અનેક લોકોને સાધન આપી કૃતાર્થ કર્યા તે વામદેવ ઋષિ

૯૩૫૨	ગમે તેવે માણસે	ગમે તેવા માણસે
------	----------------	----------------

પૃ.૫૧૩

૯૩૫૩	મનોરથ માત્ર	કલ્પના, અનિશ્ચિત કલ્પના
૯૩૫૪	પશુવત્	પશુ જેવું, પશુની જેમ
૯૩૫૫	મોહવૈરાગ્યવાન	જીવ મોહગત્થિત વૈરાગ્યવાન
૯૩૫૬	પ્રશસ્ત	પ્ર+શંસ । ઉત્તમ
૯૩૫૭	પ્રકાશિત	પ્રગટ, પ્રસિદ્ધ
૯૩૫૮	વડના ટેટા	વડના ઝાડનાં ફળ
૯૩૫૯	પીપળનાં પીપાં	પિપ્પલી । પીપળા જેવા છાયાવૃક્ષ, તેના ફળ પીપાં, પેપડી
૯૩૬૦	અભક્ષ્ય	ન ખાવા યોગ્ય, મુખ્ય રર અભક્ષ્ય વસ્તુ : રીંગણાં, દહીંવડાં, વડના ટેટાં, પાકર ફળ, પીપળ ફળ, કટુંબર (ફણસ), ગુલ્લર (અંજીર), અજાણ્યાં ફળ, તમામ કંદમૂળ, માટી, ઝેર, માંસ, મધ, મદિરા-દારૂ, અથાણાં-મુરબ્બા, બહુબીજ શાક, અતિ કૂણી કાકડી-રુંવાટીવાળા ભીંડા, કરા, માખણ, દિદળ (દહીં, કઠોળ), ચલિત રસ, (વાસી, બગડી ગયેલું) ઝાકળ

કંદમૂળ

બટેટાં, ડુંગળી, લસણ, સકરીયા, સૂરણ, આદુ, લીલી હળદર, મૂળાના કાંદા, ગાજર, કાયું પપૈયું, બીટ, નોલકોલ, પાલક, કાચી આંબલી, કૂણી શીંગ, કુમળી કાચી કેરી-મરવા, લીલી મોથ, લોણ વૃક્ષની છાલ, બીશલી, લીલ-શેવાળ, ફૂગ, કચૂરા, બિલાડીના ટોપ-છત્રી-MUSHROOM, સાપની છત્રી, શેરડીની આંખ, ફણગાવેલા-કોટા ફૂટેલા અનાજ-કઠોળ, અમરવેલ, થોર, કુંવારપાંકું-ALOEVERA, વંશ કારેલી, ખીર-પન્નકંદ, થેગ, ઝાડની કુંપળ ગુલાબી હોય ત્યાં

ત્યાં સુધી, વજકંઠ, શતાવરી, ભૂમિફોડા, ખુમ્મી, ખીલૂડાકંઠ, વિરાલી-સેફાલી કંઠ, વિવિધ થોર અને છેલ્લે ગિરિકર્ણિકા-ગરમર જે કચ્છ-સૌરાષ્ટ્રવાળાને અથાણામાં ભાવે છે ને તે !

પૃ.૫૧૪ ૯૩૬૧ ૯૩૬૨ ૯૩૬૩ ૯૩૬૪	પત્રાંક ૭૦૪ ઠરાવવામાં આવ્યું કામભોગ દોરવા બરાબર માની	કોને ? ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હોય, નિર્ણય લેવાયો હોય વિષયસુખ પ્રેરવા, લઈ જવા, હાથ ઝાલી રસ્તો બતાવવા બરાબર મન । વાળવું, માની લેવું	તા.૧૪-૯-૧૮૯૬
પૃ.૫૧૫ ૯૩૬૫ ✉	અતૃપ્ત પત્રાંક ૭૦૫	અસંતુષ્ટ, તૃપ્તિ ન થઈ હોય તેવું કોને ?	તા.૧૭-૯-૧૮૯૬
૯૩૬૬ પૃ.૫૧૬ ૯૩૬૭	સમીપવાસી પત્રાંક ૭૦૬ કર્કટી રાક્ષસી	નજીક રહેતા, સંસર્ગમાં રહેતા શ્રી કેશવલાલ નથુભાઈને કર્ક+અટ્+ઇન્ । રાક્ષસનાં અનેક કુળમાં, કૃષ્ણરાક્ષસનાં કુળમાં કર્કટ-કરચલા પ્રાણી જેવા કર્કટ નામના રાક્ષસની પુત્રી. તેને પોતાની મેળે જ આત્મવિચાર અને જ્ઞાન થયા બાદ ૧ હજાર વર્ષે બ્રહ્માએ આવીને વરદાન માગવા કહ્યું. કર્કટીએ કંઈ પણ માગવા ના કહીં પણ બ્રહ્માએ કહ્યું કે, હજુ તારે અમુક કર્મભોગ બાકી છે તે પછી પરમપદને પામીશ એવી નિયતિ છે જે ફરે તેમ નથી. તો તું ફરીથી હિમાલયનાં વનમાં રાક્ષસી થઈને લોકોને પીડા ન ઉપજાવીશ, તને સર્વત્ર આત્મદૃષ્ટિ રહેશે, ક્રુધાશમન માટે ન્યાયથી દુષ્ટજનોની હિંસા કરીશ. રાક્ષસી થઈને સમાધિમાંથી ૬ માસે જાગીને ન્યાયયુક્ત આહાર માટે બાજુના ભીલના દેશમાં પ્રવેશી ત્યાં રાજા-મંત્રી મળ્યા. સામસામી ચર્ચા કરતાં બંનેને ઓળખાણ પડી ગયું. કર્કટીના ૭૨ પ્રશ્નોનાં સુંદર સમાધાનનો સાર — પરમાત્માનો લક્ષ છે, આત્મા સ્વયંપ્રકાશ છે, સમસ્ત વિશ્વ બ્રહ્મસ્વરૂપ જ છે, જગતની પ્રતીતિનો અભાવ થાય ત્યારે જ આત્મપ્રતીતિ થાય છે.	તા.૧૭-૯-૧૮૯૬
૯૩૬૮ ૯૩૬૯ ૯૩૭૦ ૯૩૭૧ ૯૩૭૨ ૯૩૭૩	વૈરાગ્ય ઉપશમ અન્યોન્યાશ્રય ત્રુટતું પરાભવ આધ્યાત્મિક શાસ્ત્ર	વિ+રજ્ઞ । ભોગ પ્રત્યે અનાસક્તિ, વિરક્તિ, અપ્રસન્નતા, અનુરાગનો અભાવ ઉપ+શમ્ । કષાય વગેરેની મંદતા એકબીજા પર અવલંબિત, પરસ્પર કાર્ય-કારણ સંબંધ ત્રુટ્ । ખૂટતું, ઓછું થતું પરા+ભૂ । ક્ષીણ અધિ+આત્મન+શાસ્ । અધ્યાત્મને લગતી વિદ્યા-જ્ઞાનના ગ્રંથો	
પૃ.૫૧૭ ૯૩૭૪ ૯૩૭૫	પત્રાંક ૭૦૭ બ્રહ્મરંધ્ર શ્રી વૈજનાથજી	કોને ? બ્રહ્મન+રધ્ । માથાનાં તાળવામાં રહેલું પણ ન દેખાતું છિદ્ર, ૧૦મું દ્વાર કાઠિયાવાડના યોગી, આત્મસાક્ષાત્કાર નહોતો પણ પ્રાણાયમને લીધે મન નિર્મળ હોવાથી પોતાના અને બીજાના ભવ જાણી શકતા. તેમણે કહેલું કે, કૃપાળુદેવ પૂર્વભવમાં ઉત્તર દિશાએ નેપાળમાં રાજકુમાર હતા. તે વિષે કૃપાળુદેવે કહ્યું કે, “એમણે તમને મિથ્યા કહ્યું નથી.” (પત્રાંક ૨૧૨)	તા.૧૭-૯-૧૮૯૬

✉	પત્રાંક ૭૦૮	શ્રી અંબાલાલભાઈ આદિને તા.૮-૯-૧૯૯૬ થી ૬-૧૦-૧૯૯૬ દરમ્યાન
૯૩૭૬	તત્સંબંધી	તે સંબંધી, તે વિષે
૯૩૭૭	અમ જેવાને દ્વારે	અમારા જેવા દ્વારે-વડે
૯૩૭૮	બાહ્ય કુટારો	માથાકૂટ, ભાંજગડ, પંચાત, કડાકૂટ, બહારની દેખાદેખી, ધમાલ
૯૩૭૯	અંતર્માર્ગ	અંતરનો-અંદરનો-આત્માનો માર્ગ
૯૩૮૦	સચેત	સ+ચેતસ્ । સજીવન, જાગ્રત, જીવંત
૯૩૮૧	‘મૂળમાર્ગ’	અસલ, મુખ્ય, પાયાનો મૂળ સુધી લઈ જાય તેવો માર્ગ
પૃ.૫૧૮		
૯૩૮૨	મૂળ લક્ષણો	આત્માર્થે, આત્માપણે
૯૩૮૩	પરમ શ્રુત	ષટ્દર્શનની યથાસ્થિત અને અવિરુદ્ધ જાણકારી (પત્રાંક ૭૧૮)
૯૩૮૪	તરવાના કામી	સંસારસાગર તરવાની કામનાવાળા-ઈચ્છાવાળા-કામ કરનારા
૯૩૮૫	દર્શિત થયો નથી	દૂર્શ । દર્શાવ્યો નથી, દર્શાવાયો નથી
૯૩૮૬	સ્વવશ	સ્વને વશ, પોતાને અધીન, પોતાના પૂરતી
૯૩૮૭	તાવી જોતાં	તપ્ । ચકાસી જોતાં, કસોટી-પરીક્ષા કરતાં. ઊલટભેર તપાસ કરતાં
૯૩૮૮	સત્તાગત	સત્તામાં રહેલા
✉	પત્રાંક ૭૦૯	કોને ? તા.૮-૯-૧૯૯૬ થી તા.૬-૧૦-૧૯૯૬ દરમ્યાન
૯૩૮૯	ધર્મોત્તરિ	ધૃ+ઉદ્+નમ્ । ધર્મની ઉત્તરિ, આબાદી
૯૩૯૦	જડપ્રધાન દશા	મુખ્યત્વે મૂઢતા, જાડી બુદ્ધિ, સ્ફૂર્તિ વિનાની, સ્થિતિ, જડ જેવી
૯૩૯૧	સ્વરૂપનિરૂપણ	સ્વરૂપવર્ણન, સ્વરૂપ વિષે વિસ્તારથી કહેવું, લેખનથી રજૂ કરવું
૯૩૯૨	આત્મવિદ્યાપ્રકાશ	આત્મજ્ઞાનનો પ્રકાશ
✉	પત્રાંક ૭૧૦	કોને ? તા.૨૧-૯-૧૯૯૬
૯૩૯૩	ચૈતન્યધન	ચૈતન્ય પ્રદેશાત્મક, ચેતન તત્ત્વથી પૂર્ણ-પરમાત્મતત્ત્વ
૯૩૯૪	અમિલન સ્વરૂપ	ન મળવું, ન ભળવું, ન મેળાપ થાય તેવું સ્વરૂપ, અસંયોગી
૯૩૯૫	સ્વભાવપરિણામી	સ્વભાવમાં પરિણમે
પૃ.૫૨૦		
૯૩૯૬	ક્ષેત્ર	ભૂમિ, સ્થળ, જગ્યા (સ્વર્ગ-નરક)
૯૩૯૭	ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ	નિરંતર આત્મપ્રતીતિ વર્ત્યા કરે તે
૯૩૯૮	ક્ષયોપશમ સમ્યક્ત્વ	ક્યારેક મંદ-તીવ્ર, ક્યારેક ભૂલાઈ જાય-ચાદ રહે તેવી પ્રતીતિ
૯૩૯૯	ઉપશમ સમ્યક્ત્વ	આત્મપ્રતીતિને સત્તાગત આવરણ ઉદય આવ્યાં નથી તે
૯૪૦૦	સાસ્વાદન સમ્યક્ત્વ	આત્માને આવરણ ઉદય આવ્યે પ્રતીતિથી પડી જાય તે
૯૪૦૧	વેદક સમ્યક્ત્વ	અત્યંત પ્રતીતિ થવાના યોગમાં સત્તાગત અલ્પ પુદ્ગલનું વેદવું તે
✉	પત્રાંક ૭૧૧	કોને ? તા.૮-૯-૧૯૯૬ થી તા.૬-૧૦-૧૯૯૬ દરમ્યાન
૯૪૦૨	બૌદ્ધ દર્શન	ગૌતમ બુદ્ધ પ્રણીત દર્શન, માત્ર વૈરાગ્ય તરફ વલણવાળું દર્શન, ૪ મુખ્ય ફિરકા — વૈભાષિક, સૌત્રાંતિક, વિજ્ઞાનવાદી અને શૂન્યવાદી
૯૪૦૩	નૈયાયિક દર્શન	ન્યાયદર્શનના પ્રણેતા ગૌતમ ઋષિ (અક્ષપાદ, દીર્ઘતપ નામ પણ છે) ન્યાય એટલે કોઈપણ વિષયમાં પ્રવેશ કરવો. આ દર્શનમાં માનસશાસ્ત્ર, તર્કશાસ્ત્ર, અધ્યાત્મશાસ્ત્ર, વેદશાસ્ત્રની ચર્ચા છે.

૯૪૦૪	સાંખ્ય દર્શન	મહર્ષિ કપિલ પ્રણીત આ દર્શન વિશ્વનાં ઘટક તત્ત્વોની સંખ્યા ૨૫ કહે છે તેથી સાંખ્ય દર્શન. પ્રકૃતિમાંથી વ્યક્ત થયેલું આખું વિશ્વ સત્ત્વ-રજસ્-તમસ્સ ગુણનું બનેલું છે. વેદાંતદર્શનની માયા તે આ સાંખ્યદર્શનની પ્રકૃતિ.
૯૪૦૫	જૈન દર્શન	આર્હત્ દર્શન, અનેકાંત દર્શન, સ્યાદ્વાદ્ સિદ્ધાંત, વીતરાગ દર્શન વગેરે નામ છે. જૈન દર્શનના પ્રણેતા વીતરાગ-સર્વજ કે કેવળી જ હોઈ શકે. જૈન દર્શનમાં અનંતદ્રવ્ય આત્મા છે, પ્રત્યેક જુદા છે, જ્ઞાનદર્શનાદિ ચેતના સ્વરૂપ, નિત્ય, પરિણામી, અસંખ્યાત પ્રદેશી, પ્રત્યેક આત્મા સ્વશરીરાવગાહવર્તી માન્યો છે. ત્વિન્ન ત્વિન્ન દૃષ્ટિબિંદુઓથી જગતનું નિરૂપણ કરેલું હોવાથી, બધા દર્શન-મત આમાં સમાવેશ પામે છે.
૯૪૦૬	મીમાંસા દર્શન	મીમાંસા એટલે વિચારણા, ૨ વિભાગ : પૂર્વમીમાંસા અને ઉત્તરમીમાંસા
૯૪૦૭	વૈશેષિક દર્શન	કણાદ ઋષિ પ્રણીત દર્શન, ઔલુક્ય-કશ્યપ નામ પણ કણાદ ઋષિનાં જ છે. ન્યાયદર્શનની પુરવણીરૂપે આ દર્શન છે. કણાદે ૬ પ્રકારના પદાર્થ કહ્યા; દ્રવ્ય-ગુણ-કર્મ-સામાન્ય-વિશેષ-સમવાય અને અભાવ : એમાં એક 'અભાવ' પદાર્થ-વિશેષ છે તેથી વૈશેષિક દર્શન.
૯૪૦૮	યોગદર્શન	આદ્યદૃષ્ટા હિરણ્યગર્ભ છે, પતંજલિનું યોગદર્શન સાંખ્યદર્શનની પૂર્તિરૂપ છે. પતંજલિનાં યોગસૂત્રોમાં ૪ પાદ (અધ્યાય) છે, સમાધિ-સાધના-વિભૂતિ અને કેવલ્યપાદ. પતંજલિનો યોગ રાજયોગ, અષ્ટાંગયોગ તરીકે જાણીતો છે. ચિત્તની ૫ ભૂમિકા, કલેશના ૫ પ્રકાર વિષે વર્ણન છે.
૯૪૦૯	જૈમિનીદર્શન	પૂર્વમીમાંસા. જૈમિની ઋષિ કૃત આ દર્શનમાં ૧૨ અધ્યાય છે : યજ્ઞયાગ, કર્મકાંડ અને સ્વર્ગસુખથી વિશેષ વિચારણા નથી. જો કે, પછીના મીમાંસકોએ — પ્રભાકરે અને કુમારિલ્લે મોક્ષને અંતિમ લક્ષ્ય તરીકે સ્વીકારેલ છે.
૯૪૧૦	વેદાંતદર્શન	ઉત્તરમીમાંસા. વેદાંત એટલે વેદોનો અંત. વેદના છેવટના ભાગમાં જે સિદ્ધાંતોનું પ્રતિપાદન છે તેનું આ દર્શનમાં વ્યવસ્થિત સંયોજન છે. વેદનો છેવટનો ભાગ તે ઉપનિષદ્. વ્યાસજી (બાદરાયણ) રચિત બ્રહ્મસૂત્રોના ૪ અધ્યાયો-સમન્વય, અવિરોધ, સાધના અને ફળ. બ્રહ્મ, માયા અને જીવ વિષે નિરૂપણ છે. શાખા-પ્રશાખા આ પ્રમાણે છે, શ્રી શંકરાચાર્યનો કેવલ અદ્વૈતવાદ શ્રી રામાનુજાચાર્યનો વિશિષ્ટ અદ્વૈતવાદ શ્રી મધ્વાચાર્યનો દ્વૈતવાદ શ્રી નિમ્બાર્કાચાર્યનો ભેદાભેદવાદ શ્રી વલ્લભાચાર્યનો શુદ્ધ અદ્વૈતવાદ શ્રી ચૈતન્યનો અચિંત્ય ભેદાભેદવાદ
૯૪૧૧	વેદાશ્રિત દર્શન	ઇશ્વર, વિશ્વ અને આત્મા : આ ૩ મૂળભૂત પ્રશ્નો આસપાસ બધી વિચારધારા છે
૯૪૧૨	વેદાર્થ	વેદને આશ્રયે રહેલાં દર્શન
૯૪૧૩	ચાર્વાક દર્શન	વેદ પ્રમાણે અર્થ ચારુ+વાક્ । ચાર્વાક ઋષિનું દર્શન. નાસ્તિક મત; દેખાય તેટલું જ માનનાર. આ દર્શનના સ્થાપક બુદ્ધસ્પતિ કહેવાય છે. પંચમહાભૂત જ જગતના મૂળ તત્ત્વો છે, પુણ્ય-પાપ-સ્વર્ગ-નરક-મોક્ષ નથી એમ કહે છે તે.

- ૯૪૧૪ સૌત્રાંતિક દર્શન આત્મા જેવી કોઈ ચીજ નથી. દુઃખના કારણભૂત વિજ્ઞાન, વેદના, સંજ્ઞા, સંસ્કાર ને રૂપ એ પ સ્કંધનું પ્રાધાન્ય છે
- ૯૪૧૫ માધ્યમિક દર્શન વૈભાષિક મતે, આત્મા 'પુદ્ગલ' છે, પદાર્થ ૪ ક્ષણ સુધી જ અવ્યવસ્થિત રહે છે
- ૯૪૧૬ શૂન્યવાદી દર્શન અખિલ બ્રહ્માંડ શૂન્ય જ છે એમ સ્વીકારે છે તેથી શૂન્યવાદી
- ૯૪૧૭ વિજ્ઞાનવાદી દર્શન વિજ્ઞાન સિવાય આ સમસ્ત વિશ્વમાં બીજો કોઈ પદાર્થ જ નથી તેથી જ્ઞાનાદ્વૈતવાદી પણ કહેવાય

પૃ.૫૨૧

- ૯૪૧૮ દિગંબર જૈન દર્શન દિશાને જ વસ્ત્ર માને એટલે દિગંબર. મૂર્તિ-પ્રતિમાજીનાં ચક્ષુ બંધ માને-રાખે, કેવળીને કવલાહાર ન હોય એમ માને સ્ત્રી પર્યાયમાં મોક્ષ ન માને.
- ૯૪૧૯ શ્વેતાંબર જૈન દર્શન સફેદ વસ્ત્ર માન્ય કરેલ એટલે શ્વેતાંબર. પ્રતિમાજીનાં ચક્ષુ ખુલ્લાં, કેવળીને કવલાહાર હોય, સ્ત્રી પર્યાયે પણ મોક્ષ હોય તેમ માને.
- ૯૪૨૦ સૃષ્ટિકર્તા વિશ્વના સર્જક-રચયિતા-સ્રષ્ટા
- ૯૪૨૧ તટસ્થપણે કર્તા સાક્ષી કર્તા
- ૯૪૨૨ વિવર્તરૂપ ભ્રમ, મિથ્યાભાસ, કલ્પનારૂપ
- ૯૪૨૩ નિયંતા નિયમમાં રાખનાર, ઈશ્વર
- ૯૪૨૪ પુરુષવિશેષ વિશિષ્ટ-અસામાન્ય માણસ
- ૯૪૨૫ સાન્નિધ્ય સન્નિધિ । સમીપતા, નિકટતા, વિદ્યમાનતા, ઉપસ્થિતિ
- ૯૪૨૬ ચિન્માત્ર સ્વરૂપ ચેતન રૂપ, ચૈતન્ય સ્વરૂપ, ચિદાત્મસ્વરૂપ
- ૯૪૨૭ સ્વશરીરાવગાહવર્તી સ્વ+શરીર+અવગાહવર્તી । પોતાનાં શરીરને વ્યાપીને રહેલો

- ✉ પત્રાંક ૭૧૨ શ્રી ધારશીભાઈ કુશળચંદ સંઘવીને તા.૪-૧૦-૧૯૯૬
- ૯૪૨૮ સંભવ્યું હતું ઉપજ્યું હતું
- ✉ પત્રાંક ૭૧૩ કોને ? તા.૭-૧૦-૧૯૯૬ થી તા.૫-૧૧-૧૯૯૬ દરમ્યાન
- ૯૪૨૯ આશ્ચિન આસો મહિનો, ગુજરાતી ૧૨મો-છેલ્લો માસ
- ૯૪૩૦ અતિશયસંપત્ર ધર્મપ્રવર્તક પુરુષ
- ૯૪૩૧ કેવા દ્વારે કેવા પુરુષ દ્વારા, કેવા પ્રકારના પુરુષ વડે

પૃ.૫૨૨

- ૯૪૩૨ અધૂરું અપૂર્ણ, તૂટક
- ૯૪૩૩ વ્યાખ્યા વિ+આ+ચ્ચા । સમજૂતિ, વિવરણ, વિવેચન, ટીકા
- ૯૪૩૪ ભાજન પાત્ર, યોગ્ય
- ૯૪૩૫ અવિરતિ અ+વિ+સ્મ । વિરતિ=મૂકાવું, રતિ નહીં તે. પ્રીતિ વિરુદ્ધ નહીં તે અસંયમ-પ ઈન્દ્રિય, દહું મન, પ સ્થાવર જીવ અને ૧ ત્રસ જીવ મળી ૧૨ પ્રકારે
- ૯૪૩૬ દેશવિરતિ આંશિક સંયમ, દેશત્યાગ, અમુક માત્રામાં ત્યાગ
- ૯૪૩૭ સર્વવિરતિ પૂરો સંયમ, સાધુ-સાધ્વીપણું, મુનિપણું, સર્વસંગપરિત્યાગ
- ✉ પત્રાંક ૭૧૪ કોને ? તા.૧૯-૧૦-૧૯૯૫ થી તા.૫-૧૧-૧૯૯૬ દરમ્યાન
- ૯૪૩૮ લોકસંસ્થાનાદિ ભાવ લોકના આકાર વગેરે ભાવ
- ૯૪૩૯ ઘટ્યમાન ઘટ । ઘટે તેવા, હોવા જોઈએ, મેળ પડે તેમ, બને
- ૯૪૪૦ અનેકાંત અનેક+અન્ત । અનેક એટલે એક કરતાં વધુ, અંત એટલે ધર્મ, દૃષ્ટિબિંદુ

૯૪૪૧	અલંકૃત	અલમ્+કૃ । અલંકારિત, શોભિત
૯૪૪૨	જંબુદ્વીપ	જમ્બૂ । અસંખ્યાત દ્વીપ-સમૂહમાંનો પ્રથમ દ્વીપ
૯૪૪૩	અતીન્દ્રિય જ્ઞાન	ઈન્દ્રિયોની મદદ વિના થતું જ્ઞાન
પૃ.૫૨૩		
૯૪૪૪	દેશ પ્રત્યક્ષ	અંશે પ્રત્યક્ષ
૯૪૪૫	અવધિજ્ઞાન	ઈચ્છિતપણે ઈન્દ્રિયના અવલંબન વગર અમુક મર્યાદા-હદ સુધી જાણે તે
૯૪૪૬	મન:પર્યવજ્ઞાન	અનિચ્છિત છતાં માનસિક વિશુદ્ધિનાં બળે જાણે તે
૯૪૪૭	સામાન્ય	દર્શન
૯૪૪૮	વિશેષ	જ્ઞાન
૯૪૪૯	ચૈતન્ય	જ્ઞાન-દર્શનમય; ચેતનામય; પરમાત્મ; પ્રકૃતિ
૯૪૫૦	આત્મદૃષ્ટિમાં પરિનિષ્ઠિત	આત્મદર્શન-આત્મોપયોગમાં સંપૂર્ણતઃ નિષ્ઠિત-સ્થિર
૯૪૫૧	જિન પરિભાષા-વિચાર	જિનાગમની સાંકેતિક સંજ્ઞા-શબ્દનો વિચાર
૯૪૫૨	યથાવકાશાનુસાર	યથા+અવકાશ+અનુસાર । અનુકૂળતા, દુરસદ, તક, પ્રસંગ, ક્ષેત્ર મુજબ
	પત્રાંક ૭૧૫	કોને ?
		તા. ૭-૧૦-૧૯૯૬
૯૪૫૩	મૂળ મારગ	મોક્ષે લઈ જાય તે માર્ગ
૯૪૫૪	જિનનો	(પ્રથમ) જિન ભગવાને ઉપદેશેલો
૯૪૫૫	વૃત્તિ	વૃત્ । આચરણ, સન્માનપૂર્વક વ્યવહાર, અંતઃકરણ-અજ્ઞાનનું પરિણામવિશેષ
૯૪૫૬	અખંડ સંમુખ	અખંડ એવાં (આત્મદ્રવ્ય) સત્ સામે-પાસે, સત્પુરુષની અંતર્મુખતા સમક્ષ
૯૪૫૭	નો'ય	ન હોય, હોય નહીં, નથી
૯૪૫૮	જો	જુઓ
૯૪૫૯	પૂજાદિની	માન મેળવવા, પૂજાવા, જુદો પંથ ચલાવવાની
૯૪૬૦	બાલું	પ્રિય, ઈષ્ટ
૯૪૬૧	અંતર	અંતરમાં, અંતઃકરણમાં, મનમાં
૯૪૬૨	ભવદુઃખ	ભવ કરવો પડે તે દુઃખ, ઉત્સૂત્ર પ્રરૂપણા કરીને ભવ વધારવાનું દુઃખ
૯૪૬૩	તુલના	ન્યાયને કાંટે તોલન કરવું, તોળવું
૯૪૬૪	બુધ	બુધ્ । જ્ઞાનીજનો, શાણા પુરુષો, પંડિતો
૯૪૬૫	સિદ્ધાંતે	સિધ્+અન્ત । શાસ્ત્રોમાં, નિર્ણીત વિષય-તત્ત્વમાં, ઉસૂલમાં
૯૪૬૬	લિંગ	ચિહ્ન, સ્ત્રી-પુરુષ-નપુંસક; ગૃહસ્થ-મુનિ; વ્યાકરણમાં જાતિ; ન્યાયની દ યુક્તિ, કાર્ય-કારણનું જ્ઞાન
૯૪૬૭	વેષ	પહેરવેશ, પોશાક; ગૃહસ્થાવેશ-તાપસવેશ-મુનિવેશ
૯૪૬૮	અભેદ	અ+ભિદ્ । તફાવત-ફેરફાર વિનાની એકસરખી ભેદ-ભાંગા વિનાની, અભિન્ન
૯૪૬૯	ઉપયોગી	ઉપયોગ લક્ષણ છે જેનું તે આત્મા, ઉપયોગવંત
૯૪૭૦	સદા	નિત્યત્વ, સદા-સર્વદા
૯૪૭૧	અવિનાશ	અસ્તિત્વ, નાશરહિત
૯૪૭૨	ખાસ જ્ઞાન	પોતાનું, અંગત, વિશિષ્ટ, યથાર્થ, મોક્ષમાર્ગમાં ઉપયોગી
૯૪૭૩	પ્રતીત	પ્રતિ+ઈ । અનુભવગોચર, વિશ્વાસ ઉપજાવે તેવું
૯૪૭૪	અણલિંગ	અ+લિન્ગ । સ્ત્રી-પુરુષ-નપુંસક વેદથી રહિત; ગૃહસ્થ-મુનિવેશ
૯૪૭૫	ટાળી	ટલ્ । દૂર કરી, નાબૂદ કરી, નિર્મૂળ કરી

૯૪૭૬	દેવ જિનંદે	જિનેન્દ્ર દેવે; દેવા માતા અને રવજી પિતાના પુત્રે
૯૪૭૭	ભાખિયું	ખાષ્ । ભાખ્યું, પ્રકાશ્યું
✉	પત્રાંક ૭૧૬	મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા.૮-૧૦-૧૯૯૬
૯૪૭૮	શ્રી રામદાસ સ્વામી	મહારાષ્ટ્રમાં થઈ ગયેલા પ્રસિદ્ધ સંત. વિ.સં. ૧૬૬૪માં રામનવમીને દિવસે જન્મ, નામે નારાયણ. ભગવદ્ભક્ત, સાધુ, કવિ, રાજનીતિજ્ઞ. લગ્નમંડપમાં 'સાવધાન' શબ્દ સાંભળી સાવધાન થઈ સંસાર ન માંડનાર. શિવાજી મહારાજના ગુરુ હોવાથી 'સમર્થ સ્વામી રામદાસ' કહેવાયા.
૯૪૭૯	'દાસબોધ'	શ્રી રામદાસ સ્વામી રચિત ગ્રંથમાં ૨૦ દશક, પ્રત્યેક દશકમાં ૧૦ સમાસ (અધ્યાય), પદ્યસંખ્યા ૭૭૪૯, ઈ.સ. ૧૬૬૦માં રચના, વ્યાવહારિક અને પારમાર્થિક કાર્યોની એકતાનો બોધ મરાઠી ભાષામાં છે

પૃ.૫૨૪

૯૪૮૦	ગણપતિ	ગણેશ, શિવ-પાર્વતીના પુત્ર, રિદ્ધિસિદ્ધિના નાથ, ગણોના સ્વામી
૯૪૮૧	પ્રતીત કર્યો હોય	સમજી રાખ્યો હોય, અનુભવ્યો હોય, ઓળખ્યો હોય, જાણ્યો હોય
૯૪૮૨	ચાતુર્યાદિભાવે	ચતુરાઈ, હોંશિયારી, ચાલાકી વગેરે જેવા ભાવ
૯૪૮૩	કાળકૂટ ઝેર	હલાહલ । હળાહળ ઝેર, સમુદ્રમંથન વખતે નીકળેલું અને શિવે પીધેલું-કંઠે જ રાખેલું જેથી નીલકંઠ કહેવાયા.

૯૪૮૪

૯૪૮૫	પ્રગટ	પ્ર+કટ । પ્રત્યક્ષ, ખુલ્લું, સામે
✉	નિરહંભાવતા	અહંભાવ વિનાની સ્થિતિ; અભિમાનરહિતતા, હુંપણાનો અભાવ
૯૪૮૬	પત્રાંક ૭૧૭	શ્રી મોહનદાસ ગાંધી, ગાંધીજીને તા.૯-૧૦-૧૯૯૬
૯૪૮૬	નાતાલમાં	ઈસુ ખ્રિસ્તની જન્મજયંતી તારીખ ૨૪ ડીસેમ્બરથી ૩૧ ડીસેમ્બરમાં
૯૪૮૭	ઈંગ્લંડાદિ દેશ	બ્રિટન દેશ, બ્રિટીશરો-અંગ્રેજોનો દેશ, હાલ યુનાઈટેડ કિંગડમ U.K.
૯૪૮૮	આત્મનિરાકરણ	આત્માનો ફેંસલો, આત્મનિવેડો
૯૪૮૯	આર્ય આચાર	મુખ્ય કરીને દયા, સત્ય, ક્ષમાદિ ગુણોનું આચરવું તે
૯૪૯૦	આર્ય વિચાર	મુખ્ય કરીને આત્માનું અસ્તિત્વ, નિત્યત્વથી માંડીને નિજપદને વિષે સ્વાભાવિક સ્થિતિ સુધીના વિચાર, સ્વરૂપઅજ્ઞાનનાં કારણનો વિચાર

પૃ.૫૨૫

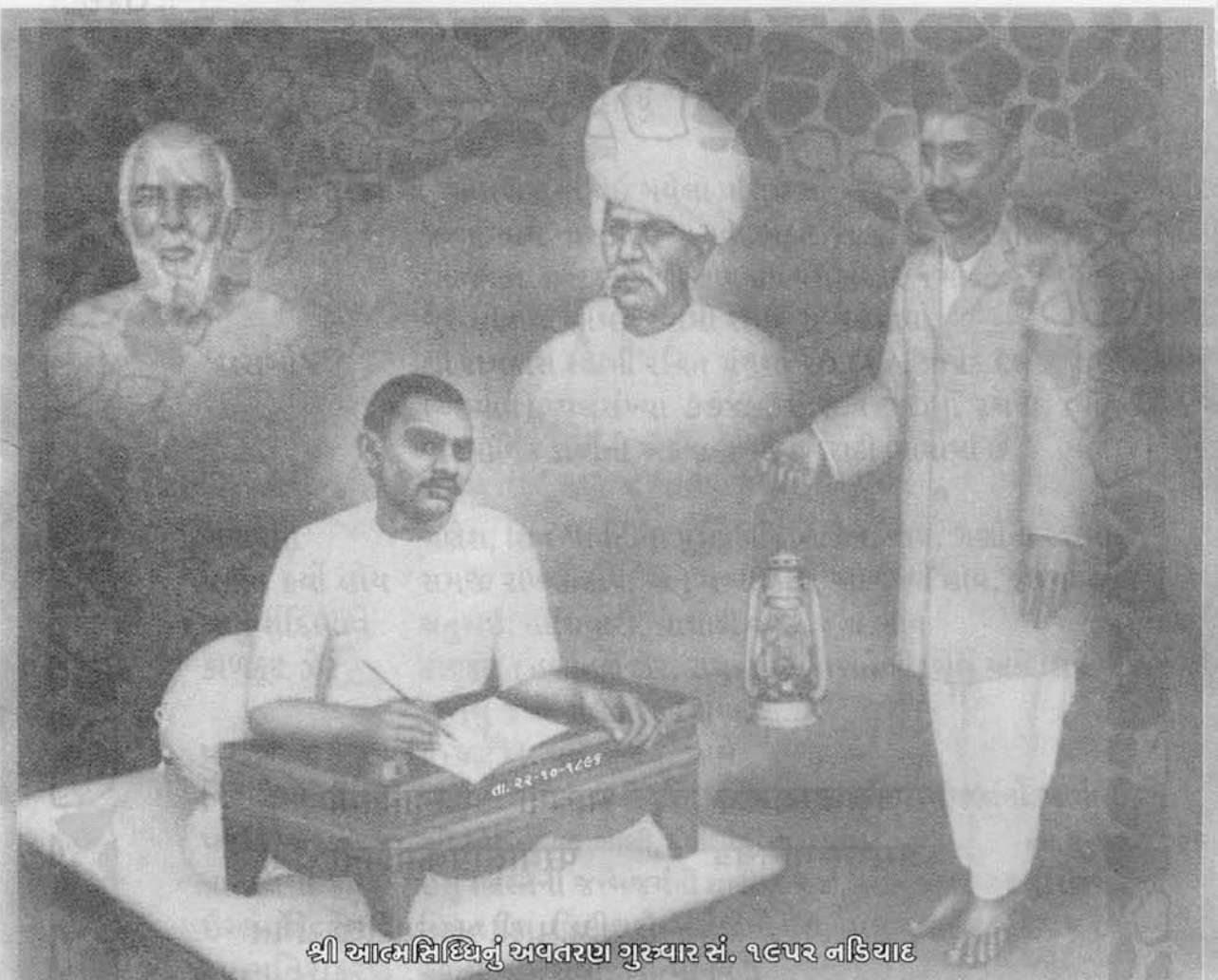
૯૪૯૧	મુસલમાન	ઈસ્લામ ધર્મ પાળનાર, મુસ્લિમ, ઈસ્લામના અનુયાયી
૯૪૯૨	લોહાણા	સિંધ-કચ્છ-સૌરાષ્ટ્ર-ગુજરાતમાં પથરાયેલી સિંધમાં વિકસેલી ક્ષત્રિય જાતિ
૯૪૯૩	લોપવા રૂપ	લુપ્ । નાશ કરવા રૂપ
૯૪૯૪	જ્ઞાત્યાદિ ભેદ	જ્ઞાતિ, જાતિ વગેરે ભેદ, નાતજાતના પ્રકાર
૯૪૯૫	ભક્ષ્યાભક્ષ્યભેદ	ખાવા યોગ્ય વસ્તુ ન ખાવા યોગ્ય વસ્તુનો ફરક, તફાવત
૯૪૯૬	ફળાહાર	ફળનો આહાર
૯૪૯૭	અનુસરો	અનુ+સ । વર્તો

પૃ.૫૨૬

પત્રાંક ૭૧૮

राजचन्द्रस्वरूपे मे भावना भवनाशिनी ।
असंगसंगतिर्यत्र परमात्मप्रकाशिनी ॥
प.पू.श्री ब्रह्मचारीशु रचित

શ્રી આત્મસિદ્ધિનું અવતરણ ગુરુવાર સં. ૧૯૫૨ નડિયાદ

સ્વર્ગલોક સૈન્યકાળ,

સ્વર્ગને જીતીને સુખકાળ,

લાભ કહિએ કે રહ્યું.

કર વિચાર તો પામ.

પૃ. ૫૨૬	પત્રાંક ૭૧૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને આદિને	તા. ૨૨-૧૦-૧૮૯૬
૯૪૯૮	છેદ્યું	છિદ્ । છેદી નાખ્યું	
૯૪૯૯	લોપ	લુપ્ । નાશ, ક્ષય, અદૃશ્ય	
૯૫૦૦	અગોપ્ય	અ+ગુપ્ । પ્રગટ, ગોપવ્યા-છૂપાવ્યા વિના	
પૃ. ૫૨૭			
૯૫૦૧	અંતર્ભેદ	અન્તર્+ભિદ્ । અંતર ભેદાવું, મર્મ સમજાવો	
૯૫૦૨	આંઈ	અહીં	
૯૫૦૩	મોહાવેશ	મુહ+આ+વિશ્ । મોહનો પ્રભાવ	
૯૫૦૪	કાયકલેશરૂપ	કાયને કષ્ટ પહોંચાડવા રૂપ	
૯૫૦૫	વાચાજ્ઞાની	શુષ્ક જ્ઞાની, ત્યાગ-વૈરાગ્યાદિ રહિત, વાણીથી બોલે પણ દશા વિનાના	
૯૫૦૬	દેહની મૂર્ચ્છા	દેહની આસક્તિ, મોહ	
૯૫૦૭	અનાસક્તિ	આસક્તિ-રાગ-મોહ ન હોવાં	
૯૫૦૮	માનાદિ	માન-અભિમાન-અહંકાર વગેરે	
૯૫૦૯	પાતળાપણું	મંદતા, હલકાપણું, ઓછાપણું	
૯૫૧૦	મૂળ	મૂલ્ । મૂળિયું, જડ	
૯૫૧૧	સહજ અશાતાએ	સહેજ-જરાક અશાતામાં	
પૃ. ૫૨૮			
૯૫૧૨	આત્મોપદેશ	આત્માનો ઉપદેશ	
૯૫૧૩	ઉચ્છેદ	ઉદ્+છિદ્ । નાશ	
૯૫૧૪	મતાર્થી	ક્રિયામાં જ જેનો દુરાગ્રહ છે તે	
૯૫૧૫	માનાર્થી	શુષ્ક જ્ઞાનનાં અભિમાનમાં જેણે જ્ઞાનીપણું માની લીધું છે તે	
૯૫૧૬	વિભાગ પદે	વિ+ભજ્ । આંશિક, ભાગ પાડીને, પેટા ભાગ પાડીને	
૯૫૧૭	ક્રિયાજડત્વ	ક્રિયાજડતા, કાયકલેશ	
પૃ. ૫૨૯			
૯૫૧૮	અધ્યાત્મગ્રંથો	આત્માને યથાર્થ ઓળખવાની વાત કહેતાં શાસ્ત્રો	
૯૫૧૯	દોરાત	દો+રા । દોરવણી મળત, દોરડામાં આવત, માર્ગદર્શન પામત, ખેંચાત	
૯૫૨૦	એકાકીપણે	એકલપણે, નિરાધારપણે	
૯૫૨૧	જન્મમાંધ	જન્મથી અંધ, આંધળા	
૯૫૨૨	અત્યંત શુદ્ધ	નિર્મળ ચક્ષુવાળા કેવળજ્ઞાની, સદ્ગુરુદેવ	
૯૫૨૩	વદતોવ્યાઘાત	વદતઃ વ્યાઘાતઃ । પોતે જ બોલીને પોતે જ એનું ખંડન કરે તેવો તર્કદોષ	
૯૫૨૪	ટબો	પત્રાકાર પોથીમાં છૂટી લીટીએ સંસ્કૃત-પ્રાકૃત ગ્રંથવાચના લખી તે તે શબ્દની નીચે શબ્દનો પ્રચલિત સ્થાનિક ભાષામાં અપાતા અર્થનો ગ્રંથ	
૯૫૨૫	અયથાર્થપણું	અસત્યતા, જેમ છે તેમ ન હોવાપણું	
૯૫૨૬	અભવ્ય	મોક્ષે જવાની ભવ્યતા-યોગ્યતા ધરાવતા નથી તેવા જીવ	
૯૫૨૭	ટીકાકારે	વિવેચનકારે	
પૃ. ૫૩૦			
૯૫૨૮	અસોચ્યા કેવળી	અશ્રુત્વા । કેવળી આદિ પાસે ધર્મ સાંભળ્યા વિના કેવળી થાય	

૯૫૨૯	અનેકાંતમાર્ગ	વીતરાગ માર્ગ, સ્યાદ્વાદ માર્ગ
૯૫૩૦	ઊલટું	उपर्यस्तक । સામી બાજુનું, બીજી તરફનું
૯૫૩૧	પ્રતીત્યા નથી	શ્રદ્ધા કરી નથી, પ્રતીતિ આવી નથી
૯૫૩૨	દુર્બોધ	દુર+બુધ્ । ખરાબ ઉપદેશ, સમજવામાં મુશ્કેલ પડે તેવો બોધ
૯૫૩૩	બૂઝ્યા છે	બુધ્ । બોધ પામ્યા છે
પૃ. ૫૩૧		
૯૫૩૪	સ્વયંબોધ	જાતે જ બોધ
૯૫૩૫	પૂર્વના ઉપદેશની સંધિ	પૂર્વના, આગલા ઉપદેશનું અનુસંધાન-જોડાણ
૯૯૩૬	'ગુરુળો છંદાણુવત્તગા'	ગુરુની આજ્ઞાએ પ્રવર્તવું, શ્રી સૂયગડાંગ સૂત્ર, શ્લુ. ૧, અ. ૨, ગાથા ૩૨ एवं मत्ता महंतरं, धम्ममिणं सहिया बहुजणा । गुरुणो छंदाणुवत्तगा, विरया तिनमहोधमाहियं ॥ અર્થાત્ આ પ્રકારે માનીને, સર્વોત્તમ અર્હત્ ધર્મ સ્વીકારી, જ્ઞાનાદિ સંપન્ન ગુરુના અભિપ્રાયે વર્તનાર જીવો પાપનિવૃત્ત થઈ સંસારસાગર પાર થયા છે
૯૫૩૭	સીઝ્યા, સીઝે છે,	સીઝશે સિધ્ । સિદ્ધ થયા છે, થાય છે અને થશે
૯૫૩૮	નિત્યકામી	સદા ઈચ્છા-વંચ્છા કરતો
૯૫૩૯	ઘાતક	હન્ । હણનાર, ઘાત કરનાર
૯૫૪૦	લઘુપણું	લઘુતા, નીચાપણું, ઓછાપણું
૯૫૪૧	નિરાહારપણે	આહાર વિના
૯૫૪૨	મુહૂર્ત	હુર્ક્ષ્ । બે ઘડી, ૪૮ મિનિટ પૂરી; શુભ-અશુભ સમય
પૃ. ૫૩૨		
૯૫૪૩	સમદર્શિતા	શત્રુ-મિત્ર, હર્ષ-શોક, નમસ્કાર-તિરસ્કાર વગેરે ભાવ પ્રત્યે સમતા
૯૫૪૪	પરમશ્રુત	ષટ્ દર્શન, વીતરાગ દર્શનનાં તાત્પર્યને જાણનાર
૯૫૪૫	પૂર્વપ્રયોગ	પૂર્વના બંધાયેલા પ્રારબ્ધ પ્રમાણે વિચરે
૯૫૪૬	વચનાતિશયતા	અપૂર્વ વાણી, અજ્ઞાની કરતાં પ્રત્યક્ષ જુદી પડતી વાણી
૯૫૪૭	અવિરુદ્ધ દશા	અવિરોધપણે
૯૫૪૮	આત્મજ્ઞાન	સ્વરૂપસ્થિતિ, સમ્યક્દર્શન
૯૫૪૯	એકાવતારીપણું	એક જ જન્મ-ભવ-અવતાર પછી મોક્ષગમન
પૃ. ૫૩૩		
૯૫૫૦	રોધક	રોધ્ । અટકાવનાર, અવરોધક
૯૫૫૧	છેડે	અંતે
૯૫૫૨	આત્મસ્વભાવ	આવિર્ભાવપણું આત્મસ્વભાવનો ઉદ્ભવ, મિથ્યાત્વનો અભાવ સ્વરૂપસ્થિતિ
૯૫૫૩	દેશે કરીને	અંશે કરીને
૯૫૫૪	પૂર્વનિબંધિત	પૂર્વે બાંધેલાં, પૂર્વે નિબંધન કરેલાં
૯૫૫૫	બાહુલ્યતા	બહોળતા, બહુલતા, પુષ્કળપણું
૯૫૫૬	શ્રેણિક	મહાવીર સ્વામીના સમયમાં મગધ દેશનો રાજા, પરમ ભક્ત, આવતી ચોવીસીના પ્રથમ તીર્થંકર, ચેલણા-નંદા રાણી, કોણિક-અભયકુમાર પુત્રો
૯૫૫૭	જિનરૂપ	જિનનું સ્વરૂપ

પૃ. ૫૩૪

૯૫૫૮

ગુજ્ય

ગુજ્ । ઊંડાણ, ગુહ્યતા, મર્મ, છાની વાત, ગુપ્ત; ગણગણવા યોગ્ય

૯૫૫૯

કહેવે કરી

કહેતાં, કથતાં, જાહેર કરતાં, પ્રગટ કરતાં

૯૫૬૦

છેદક

છિદ્ । છેદ કરનારાં, નાશ કરનારા

૯૫૬૧

સ્વચ્છંદ

પોતાના ઉદાપણે અને ઈચ્છાએ ચાલવું, મરજી મુજબ વર્તવું

૯૫૬૨

ભાખિયું

ખાષ્ । કહ્યું છે

પૃ. ૫૩૫

૯૫૬૩

છન્નસ્થ

છન્ન । આવરણ સહિત જીવ, જેને કેવળજ્ઞાન પ્રગટ્યું નથી તે

૯૫૬૪

વૈયાવચ્ય

વિ+આ+વૃત્ । વૈયાવૃત્ય । સેવા, શુશ્રૂષા, સારવાર, ભક્તિ, શાતા પહોંચાડવી. આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, નવદીક્ષિત, રોગી-ગ્લાન, તપસ્વી, સ્થવિર, સ્વધર્મી, ગુરુ, ઉપકારી, ગુણીજનોની તન-મન-ધન-ભાવથી સેવા. આભ્યંતર તપનો ભેદ, તીર્થંકર નામકર્મ બંધાવાનું એક કારણ

૯૫૬૫

સુભાગ્ય

સુલભબોધિ, આરાધક

૯૫૬૬

મહામોહનીય કર્મ

પૂજાવાનો ભાવ તે જ અજ્ઞાન અને મહામોહ. તેથી અપાર જન્મ-મરણ ઊભાં થાય તેવાં બંધાતાં કર્મ

૯૫૬૭

મહામોહનીય કર્મ

મહામોહનીય કર્મ બંધાવાનાં ૩૦ સ્થાનક નીચે મુજબ છે :

ઉપાર્જન

૧. ત્રસ જીવ પાણીમાં ડૂબાડવા. ૨. ત્રસ જીવના માથા પર ભીનું ચામડું બાંધીને મારવું. ૩. ત્રસ જીવના શ્વાસોચ્છ્વાસ રોકવા. ૪. ત્રસ જીવને અગ્નિના ધૂમાડાથી મારવા. ૫. ત્રસ જીવનું મસ્તક છેદવું. ૬. ત્રસ જીવને છળકપટથી મારીને હસવું. ૭. માયાચાર કરીને અસત્ય બોલીને અનાચારને છુપાવવા. ૮. પોતાનો દુરાચાર છુપાવીને બીજા પર કલંક મૂકવું. ૯. કજીયો વધારવા મિશ્ર ભાષા બોલવી. ૧૦. પતિ-પત્નીમાં મતભેદ કરાવવા. ૧૧. બાળ બ્રહ્મચારી ન હોય છતાં મનાવે. ૧૨. બ્રહ્મચારી ન હોય અને કહેવરાવવું. ૧૩. પોતાના સ્વામીને ઠગવું. ૧૪. ઉપકારી પર ઈર્ષ્યાવશ અપકાર કરવો. ૧૫. પોતાના ઉપકારીની હત્યા કરવી. ૧૬. પ્રસિદ્ધ પુરુષની હત્યા કરવી. ૧૭. મુખ્ય પુરુષની હત્યા કરવી. ૧૮. સંયમીને પથભ્રષ્ટ કરવા. ૧૯. મહાન પુરુષોની, કેવળીની નિંદા કરવી. ૨૦. ન્યાયમાર્ગની નિંદા કરવી. ૨૧. આચાર્ય-ઉપાધ્યાય-ગુરુની નિંદા કરવી. ૨૨. આચાર્ય કે ગુરુનો અવિનય કરવો. ૨૩. પોતે ન હોય છતાં પોતાને બહુશ્રુત મનાવે. ૨૪. તપસ્વી ન હોય છતાં કહેવરાવવું. ૨૫. અસ્વસ્થ આચાર્ય વગેરેની સેવા ન કરવી. ૨૬. કુશાસ્ત્રનું પ્રરૂપણ કરવું. ૨૭. આત્મપ્રશંસા માટે મંત્ર વગેરેના પ્રયોગ કરવા. ૨૮. આ લોક-પરલોકના ભોગની ઈચ્છા રાખવી. ૨૯. દેવોની નિંદા કરવી અને ૩૦. અસર્વજ્ઞ હોવા છતાં પોતાને સર્વજ્ઞ કહેવું-કહેવરાવવું (શ્રી સમવાયાંગ સૂત્ર, સમવાય ૩૦)

૯૫૬૮

ઉપાર્જન

ઉપ+અર્જ્ । બાંધીને, કમાવું, પેદા કરવું, હાંસલ કરવું

૯૫૬૯

બૂડે

ડૂબે

૯૫૭૦

ભવજળ

મૂ+જલ્ । ભવ-સંસારસાગરનું પાણી

૯૫૭૧

અવળો

ઊંધો, ઊલટો

૯૫૭૨

નિષ્પક્ષપાતે

પક્ષપાત વિના, પક્ષપાત રહિતપણે

૯૫૭૩	ઉપલક્ષણ	ઉપ+લક્ષ । ચિહ્ન, વિશેષ લક્ષણ
૯૫૭૪	નિજકુળધર્મ	પોતાના કુળધર્મ
૯૫૭૫	જિનદેહપ્રમાણ	જિનેશ્વર ભગવાનનાં શરીરનું વર્ણન-માપ
૯૫૭૬	સમવસરણ	સમ્+અવ+સૃ । તીર્થંકર દેવની દેશના વખતે દેવો દ્વારા રચાતો સભામંડપ જેમાં નારક સિવાયના જીવો જાતિવેર ભૂલીને બાજુબાજુમાં સ્થાન લે, પોતપોતાની ભાષામાં ઉપદેશ સમજી શકે. ૩ પીઠિકા અનુક્રમે વૈદુર્ય રત્ન-સુવર્ણ-મણિરત્નોની હોય છે, ગંધકુટિ પર રત્નજડિત સિંહાસન ઉપર શ્રી તીર્થંકરદેવ બિરાજે છે, ૧૨ સભા-પર્ષદામાં ગણધરો-મુનિવરો, કલ્પવાસી દેવી, અર્જિકા-શ્રાવિકા, જયોતિષી દેવી, વ્યંતર દેવી, ભવનવાસી દેવી, ભવનવાસી દેવ, વ્યંતર દેવ, જયોતિષી દેવ, વૈમાનિક દેવ, મનુષ્ય-રાજા-વિદ્યાધર-ચક્રવર્તી અને તિર્યચો હોય.
૯૫૭૭	રોકી રહે	રુચ્ । રોકી રાખે, રોકાઈ જાય
૯૫૭૮	મતાર્થ	મન્+અર્થ । પોતાના મત-અભિપ્રાયની અભિલાષા; કષાયનું શમન ન હોવું, વૈરાગ્ય ન હોવો, સરળતા ન હોવી અને મધ્યસ્થતાનો પણ અભાવ
૯૫૭૯	દૃષ્ટિવિમુખ	સદ્ગુરુની દૃષ્ટિથી-વાણીથી વિમુખ રહે, અવળો ચાલે
પૃ. ૫૩૬		
૯૫૮૦	ભંગ	ખણ્ । ભાંગા, પ્રકાર
૯૫૮૧	ભંગજાળ	ભેદ, ભાંગા, પ્રકારની જાળ; પ્રતિબંધોની જાળ, જાળું, ફંદા
૯૫૮૨	વૃત્તિ	વૃત્ । અસ્તિત્વ; આચરણ; દશા; ક્રિયાકર્મ
૯૫૮૩	નિશ્ચય નય	નિસ્+ચિ+ની । શુદ્ધ વસ્તુને પ્રતિપાદન કરનાર
૯૫૮૪	શબ્દની માંય	શબ્દ । કહેવા રૂપે
૯૫૮૫	સ્પર્શના	સ્પૃશ્ । સ્પર્શ, અડકવું; અસર; ચર્ચા માટે હાથ ધરવું
૯૫૮૬	અનુ-અધિકારીમાં	જ અયોગ્ય, અપાત્ર જીવમાં જ
૯૫૮૭	સરળપણું	સૃ । સરળતા, સીધું, સીધા સ્વભાવનું આત્માના ગુણ ગ્રહણ કરવા રૂપ ભાવ
૯૫૮૮	સત્યાસત્ય	સત્+અ+સત્ । સત્ય કે અસત્ય, સાચું કે ખોટું
૯૫૮૯	દુર્ભાગ્ય	દુર્+ભજ્ । કમનસીબ, મોક્ષમાર્ગને પામવા જેવું ભાગ્ય ન હોવું તે
૯૫૯૦	જાવા કાજ	ગમ્ । જવા માટે, જવા અર્થે
૯૫૯૧	સુખસાજ	સુખ્+સજ્જ્ । સુખ માટેની સામગ્રી
પૃ. ૫૩૭		
૯૫૯૨	સામગ્રી	સમ્+ગ્રહ્ । કોઈપણ કામ માટેનો ઉપયોગી સરંજામ, સાધનો, સામાન
૯૫૯૩	આત્માર્થી	આત્માની ઈચ્છાવાળો. કષાયનું ઉપશમન, માત્ર મોક્ષની ઈચ્છા, સંસાર પ્રત્યે વૈરાગ્ય, જીવ માત્ર પર દયા જેને હોય તે (શ્રી આ.સિ.ગાથા ૩૮)
૯૫૯૪	જં સંમંતિ પાસહ તં મોર્ગંતિ પાસહ । જ્યાં સમકિત-આત્મજ્ઞાન ત્યાં મુનિપણું છે.	(શ્રી આચારાંગ સૂત્ર, અધ્યયન ૫ મું, ઉદ્દેશક ૩ જો, બોલ નંબર ૩૦૧)
૯૫૯૫	ભવચ્છેદ	ભૂ+છિદ્ । ભવનો નાશ
૯૫૯૬	ત્રણે યોગ એકત્વથી	મન-વચન-કાયાની એકતાથી
૯૫૯૭	આજ્ઞાધાર	આજ્ઞાંકિતપણે
૯૫૯૮	પરમારથનો પંથ	મોક્ષનો માર્ગ

૯૫૯૯	સમંત	સત્+મન્ । માન્ય
૯૬૦૦	ભવે ખેદ	સંસાર પર વૈરાગ્ય
૯૬૦૧	મનરોગ	મન-ને-નો-માં રોગ
૯૬૦૨	ભવે	મૂ । સંસાર પર
૯૬૦૩	આત્માર્થ નિવાસ	આત્માર્થનો નિવાસ-રહે છે, આત્માર્થને રહેવાનું સ્થળ
૯૬૦૪	પ્રાણીદયા	જીવ માત્ર પર દયા
૯૬૦૫	અંતર રોગ	અંતરનો-અંદરનો રોગ, આત્મભ્રાન્તિનો રોગ
૯૬૦૬	સુહાય	સુહ । શોભે, પરિણામ પામે
૯૬૦૭	સુવિચારણા	સુ+વિ+ચર્ । સદ્ વિચારણા, સત્ વિચારણા, સુવિચાર દશા
પૃ.૫૩૮		
૯૬૦૮	ઊપજે	ઉદ્+પદ્ । ઉત્પન્ન થાય
૯૬૦૯	સંવાદ	સમ્+વદ્ । સવાલજવાબ, સામસામી વાતચીત
૯૬૧૦	ષટ્પદ	છ પદ : આત્મા છે, નિત્ય છે, કર્તા છે, ભોક્તા છે, મોક્ષ છે, મોક્ષનો ઉપાય છે
૯૬૧૧	આંહી	અસ્મિન્ । અહીં, અહીંયા
૯૬૧૨	ષટ્પદનામકથન	૬ પદનાં નામ કહું છું-કહેવાય છે
૯૬૧૩	કર્તા	કૃ । કરનાર
૯૬૧૪	ભોક્તા	ભુજ્ । ભોગવનાર
૯૬૧૫	સુધર્મ	સુ+ધૃ । સત્ ધર્મ
૯૬૧૬	ષટ્સ્થાનક	૬ સ્થાનક, ૬ સ્થાન
૯૬૧૭	સમજાવા	સમજવા માટે
૯૬૧૮	ઐંધાણ	અભિજ્ઞાન । ચિહ્ન, નિશાની
૯૬૧૯	ઘટ	ઘટ્ । ઘડો; હાથીનું માથું; કુંભક પ્રાણાયામ; કુંભ રાશિ
૯૬૨૦	પટ	પટ્ । વસ્ત્ર, કપડું; ઘૂંઘટ; પડદો; છત
૯૬૨૧	ફોકટ	ફોગટ, નકામા, મિથ્યા, મફત
૯૬૨૨	સમજાવો સદુપાય	સમાધાન કહો, સત્ પ્રાપ્તિનું સાધન, યુક્તિની સમજણ આપો
પૃ.૫૩૯		
૯૬૨૩	દેહાધ્યાસ	દિહ્+અધિ+આસ્ । દેહને પોતાના માનવા રૂપ અજ્ઞાન, ભ્રાંતિ
૯૬૨૪	અસિ	અસ્+ઇન્ । તલવાર
૯૬૨૫	મ્યાન	મિયાન, ધારવાળાં હથિયારનું ઘર, ઘરું, કવર
૯૬૨૬	દૃષ્ટિ	દૃશ્ । નજર; જોવાની શક્તિ; લક્ષ, ધ્યાન
૯૬૨૭	બાધ	બાધ્ । વિરોધ, અડચણ, અંતરાય, મુશ્કેલી
૯૬૨૮	કર્ણોન્દ્રિય	કર્ણ+ઇન્દ્ । કાન
૯૬૨૯	ચક્ષુઃન્દ્રિય	ચક્ષુસ્+ઇન્દ્ । આંખ
૯૬૩૦	ઈન્દ્રિ	ઇન્દ્ । ઈન્દ્રિય, બળ, શરીરના અવયવ, ૫ જ્ઞાનેન્દ્રિયો—કાયા, જીભ, નાક, આંખ ને કાન; ૫ કર્મેન્દ્રિયો—હાથ, પગ, વાણી, ગુદા ને ઉપસ્થ
૯૬૩૧	પ્રાણ	પ્ર+અન્ । શ્વાસોચ્છ્વાસ, ૧૦ પ્રાણમાં ૧, જીવન, વાયુ
૯૬૩૨	સત્તા વડે	સત્ । અસ્તિત્વ વડે; હોવાપણાથી; અધિકાર-હકૂમત; શ્રેષ્ઠતાથી

૯૬૩૩	સર્વ અવસ્થા	જાગ્રત, સ્વપ્ન અને નિદ્રા અવસ્થા-સ્થિતિ-૬શા
૯૬૩૪	ચૈતન્યમય	જાણ્યા જ કરવાના સ્વભાવવાળો (આત્મા), જ્ઞાનદર્શનમય
પૃ. ૫૪૦		
૯૬૩૫	કૃશ દેહ	કૃશ । પાતળું, દુર્બળ શરીર, થોડી કાયા, દૂબળો દેહ
૯૬૩૬	સ્થૂળ દેહ	સ્થૂળ । જાડું શરીર, મોટું-મજબૂત-ટૂંક શરીર
૯૬૩૭	આત્મા	અત્+મનિણ્ । આત્મા, જીવ; પરમાત્મા; મન, બુદ્ધિ; પુત્ર; પવન; પ્રકૃતિ
૯૬૩૮	વિકલ્પ	વિરોધ
૯૬૩૯	દ્વય ભાવ	દ્વિ । દ્વૈત ભાવ, બેયનો જુદો જુદો ભાવ
૯૬૪૦	અચરજ	આ+ચર્ । આશ્ચર્ય
૯૬૪૧	અમાપ	અ+મા । માપ ન થઈ શકે એવું
૯૬૪૨	અસ્તિત્વ	અસ્ । હોવાપણું
૯૬૪૩	પલટાય	બદલાય
૯૬૪૪	અવિનાશ	અ+વિ+નશ્ । નિત્ય
૯૬૪૫	દેહયોગ	દેહનો સંયોગ થતાં, દેહના જન્મ સાથે
૯૬૪૬	દૃશ્ય	દૃશ્ । જોવાનો વિષય, જોઈ શકાય તેવું, નજરે પડતું, પદાર્થ
૯૬૪૭	લય	લી । નાશ, વિનાશ, વિલય; સંગીતનો તાલ
૯૬૪૮	કોના અનુભવ વશ ?	કોના અનુભવને વશ ? કોણે જાણ્યું ?
પૃ. ૫૪૧		
૯૬૪૯	દ્રષ્ટા	દૃશ્ । જોનાર
૯૬૫૦	સંયોગ સંબંધે	સમ્+યુજ્ । સમ્+બધ્ । બન્ધ્ । સંયોગથી ઉત્પન્ન થયેલો
૯૬૫૧	કેને વશ	કોને વશ
૯૬૫૨	અપસિદ્ધાંતરૂપ	ભૂલ ભરેલો સિદ્ધાંત, તર્કદોષથી ભરેલો સિદ્ધાંત, વિરુદ્ધ માન્યતા
૯૬૫૩	ઠયો	સ્થિર । નક્કી થયો, સ્થિર થયો, થોભ્યો, નિશ્ચય પર આવ્યો
૯૬૫૪	અનુભવદૃશ્ય	અનુભવસ્વરૂપ આત્મા જુએ-જાણે છે
પૃ. ૫૪૨		
૯૬૫૫	અસંયોગીપણું	અ+સમ્+યુજ્ । સંયોગથી ઉત્પન્ન નહીં થવાપણું
૯૬૫૬	અસ્પર્શ	અ+સ્પર્શ્ । સ્પર્શને પામ્યો નથી
૯૬૫૭	માંય	મધ્યે । માં, ની અંદર, માંહ્ય, માંહી
૯૬૫૮	પૂર્વજન્મ	આ જન્મ પહેલાંના, પહેલાંના જન્મના
૯૬૫૯	નિર્હિંસકપણું	નિર્+હિંસ્ । હિંસકતાનો અભાવ, હિંસા ન કરવાની વૃત્તિ
૯૬૬૦	પારેવાને વિષે	પારાવત । કબૂતરમાં
૯૬૬૧	માંકડ	મત્કુળ । પથારી, ખાટલા, પલંગ વગેરેમાં થતું રાતું-મરૂન નાનું કરડનારું જંતુ, માંકણ, તેઈન્દ્રિય જીવ
૯૬૬૨	ભયસંજ્ઞા	ભી+સમ્+જ્ઞા । ભયની વૃત્તિ
૯૬૬૩	પ્રીતિ	પ્રી । પ્રેમ, આસક્તિ, હર્ષ, આનંદ; મૈત્રી; અનુકંપા; અનુરાગ
૯૬૬૪	લુબ્ધપણા	લુભ્ । લોભ, લાલચ, લાલસા
૯૬૬૫	ગર્ભ	ગૃ+ભન્ । માના પેટમાં રહેલો જીવ, શુક-શોષિતના સંયોગથી ઉત્પન્ન માંસપિંડ

૯૬૬૬	વીર્ય-રેતના ગુણ	પુરુષના વીર્ય અને સ્ત્રીની રજનો ગુણ
પૃ. ૫૪૩		
૯૬૬૭	સંચરે છે	સમ્+ચર્ । ગમન કરે-પ્રવેશે-હલનચલન કરે છે, વ્યાપી જાય છે
૯૬૬૮	ચેતનાશ્રિત	ચેતનને આશ્રયે રહેલા
૯૬૬૯	ત્રણનું	ત્રિ । ત્રણનું
૯૬૭૦	વિભાવ	વિ+ભૂ । બાહ્ય ઉપાધિથી નીપજતા વિશેષ-ભાવ
૯૬૭૧	વદનારો	વદ્ । કહેનારો, જાણનારો, વદનાર
૯૬૭૨	ક્ષણિક	ક્ષણ્ । ક્ષણભરનો, ક્ષણભંગુર, પળ પૂરતો
૯૬૭૩	અક્ષણિકપણા	અ+ક્ષણ્ । નિત્યત્વ
૯૬૭૪	કેવળ	કે+વલ્ । સાવ, સંપૂર્ણ, માત્ર, છેક, સિફ, ફક્ત
૯૬૭૫	કેમાં	શેમાં
૯૬૭૬	છિન્નભિન્ન	છિદ્+ભિદ્ । વેરણછેરણ, છેદાઈ-ભેદાઈ
૯૬૭૭	સૂક્ષ્મમાં સૂક્ષ્મ	સૂચ્+મન્ । ઝીણામાં ઝીણો, બારીકમાં બારીક, નાનામાં નાનું
૯૬૭૮	સમૂળગો	સ+મૂલ્ । મૂળ સહિત, તદ્દન, સપૂર્યો, તમામ, પૂરેપૂરો, સમૂલક ।
૯૬૭૯	અવસ્થાંતર	રૂપાંતર
પૃ. ૫૪૪		
૯૬૮૦	તપાસ	શોધ, ચકાસ, પૂછ, નિરીક્ષણ કર, ખોળ, ખોજ, ચોકસાઈ કર
૯૬૮૧	સહજ	સહ+જન્ । અનાયાસે, સ્વાભાવિક
૯૬૮૨	પ્રકૃતિ	પ્ર+કૃ । સત્વાદિ ગુણવાળી પ્રકૃતિ, સત્વ-રજસ્-તમસ્ ગુણવાળી પ્રકૃતિ
૯૬૮૩	કાં	અથવા, કે
૯૬૮૪	ચેતન	ચિત્ । આત્મા
૯૬૮૫	અસમર્થ	અ+સમ્+અર્થ । અનિષ્ટાત, અશક્તિમાન, નિર્બળ; અયોગ્ય
૯૬૮૬	ઈશ્વર	ઈશ્ । શુદ્ધ આત્મસ્વભાવ જેનો થાય છે તે
પૃ. ૫૪૫		
૯૬૮૭	પ્રેરક	પ્ર+ઈર્ । પ્રેરણા કરનાર, કર્મનો કર્તા
૯૬૮૮	પ્રભાવ	પ્ર+ભૂ । શક્તિ, અસર, ગુણ, પ્રતાપ
૯૬૮૯	અનાયાસ કર્તાપણું	સહજ સ્વભાવે કર્તાપણું (૪ પ્રકારે વિચારણા : આત્માએ નહીં ચિંતવેલું, આત્માનું કંઈ પણ કર્તૃત્વ છતાં પ્રવર્તેલું નહીં, ઈશ્વરાદિ કોઈ કર્મ વળગાડી દે તેથી થયેલું, પ્રકૃતિ પરાણે વળગે તેથી થયેલું)
૯૬૯૦	ગ્રહણાગ્રહણ	ગ્રહ્+અ+ગ્રહ્ । ગ્રહણ કે અગ્રહણ
૯૬૯૧	વિષ્ણુ	વિષ્+નુક્ । નારાયણ, સૃષ્ટિનું પાલન કરનારું; ઈશ્વરરૂપ; પરબ્રહ્મ
૯૬૯૨	વળગાડનાર	વિ+લ્ગ્ । લપેટનાર, આગ્રહથી મંડી પડનાર, માથે નાખનાર
૯૬૯૩	પ્રકૃત્યાદિ	પ્ર+કૃ । પ્રકૃતિ વગેરે
૯૬૯૪	દ્રવ્યકર્મ	દૃ+કૃ । જ્ઞાનાવરણાદિરૂપ કર્મ પરમાણુઓ. મુખ્યપણે ૮ પ્રકારે — જ્ઞાનાવરણીય, દર્શનાવરણીય, વેદનીય, મોહનીય, આયુષ્ય, નામ, ગોત્ર, અંતરાય
પૃ. ૫૪૬		
૯૬૯૫	નિષેધી દેખાડ્યું છે	નિ+સિધ્ । નિષેધ-ના કરી બતાવ્યો છે
૯૬૯૬	અંતઃકરણ	ચેતન મનન કર્મ કરવા માટે કર્મવળગણાનું અવલંબન લે છે તે

૯૬૯૭	ભ્રાંતિગત પુરુષ	આત્મભ્રાંતિવાળા પુરુષ
૯૬૯૮	ભોકૃત્વ	ભુજ્ । ભોકતાપણું
૯૬૯૯	કર્તૃત્વ	કૃ । કર્તાપણું
૯૭૦૦	પ્રમાણાંશ	પ્ર+મા । પ્રમાણનો અંશ, નય
૯૭૦૧	મૃગજળમાંથી જળબુદ્ધિ	રેતાળ જમીન ઉપર સૂર્યનાં કિરણ પડતાં દૂરથી દેખાતો પાણી જેવો આભાસ તે મૃગજળ કે ઝાંઝવાનાં જળ, નજીક આવતાં તે ભ્રમ ટળે છે
૯૭૦૨	આપસ્વભાવ	પોતાનો શુદ્ધ ચૈતન્ય આદિ સ્વભાવ
૯૭૦૩	કર્મપ્રભાવ	કર્મભાવ, કર્મની શક્તિ, અસર, ગુણ
પૃ. ૫૪૭		
૯૭૦૪	અક્રિય	અ+કૃ । નિષ્ક્રિય, નિરુદ્ધોગી, યોગક્રિયા વિનાનો
૯૭૦૫	સક્રિય	સ+કૃ । યોગક્રિયા સહિત; ચૈતન્યાદિ સ્વભાવરૂપ ક્રિયાસહિત
૯૭૦૬	પરમાર્થનય	પરમ+અર્થ+ની । નિશ્ચય નય
૯૭૦૭	સોય	સઃ+એવ । તે, એ
૯૭૦૮	ફળ પરિણામી	ફળ દેનારાં-આપનારાં, ફળદાતા
૯૭૦૯	સંધાય	સાધ્ । સાધી શકાય, સાબિત થાય
૯૭૧૦	કર્મફળદાતૃત્વાદિ	કૃ+ફલ્+દા । કર્મના ફળ દેવાપણું, કર્મફળદાતાપણું વગેરે
૯૭૧૧	પ્રપંચ	સાંસારિક માયા, વિસ્તાર
૯૭૧૨	નિષ્ક્રિય	નિસ+કૃ । પરભાવ વગેરેનો કર્તા નહીં તે
૯૭૧૩	ન્યૂનત્વ	નિ+ઙ્ । ઓછાપણું, ઊણપ, કમ, થોડું; નિષ્કૃષ્ટતા, નીચતા; વિકૃતતા
૯૭૧૪	ઉચ્છેદવા	ઉદ્+છિદ્ । છેદ ઉડાડવા, નાશ કરવા, ખંડન કરવા, ઉખેડવા
પૃ. ૫૪૮		
૯૭૧૫	વિષમતા	વિ+સમ્ । અસમાનતા, પ્રતિકૂળતા; પ્રચંડતા; ભયાનકતા; વિકટતા
૯૭૧૬	સામર્થ્ય	સમ્+અર્થ્ । સમર્થતા, શક્તિ, પ્રભાવ, નિષ્ણાતતા, સક્ષમતા, યોગ્યતા
૯૭૧૭	સર્વજ્ઞાદિ ગુણ	કેવળજ્ઞાન, કેવળદર્શન, અનંત સુખ વગેરે ગુણ
૯૭૧૮	તેવે સ્વરૂપે	તેવાં સ્વરૂપે
૯૭૧૯	ઉત્થાપવા સમાન	ઉદ્+સ્થાપ્ । સ્થાપ્યું ન સ્થાપ્યું કરવું, ન માનવા બરોબર, ઉખાડી નાખવા જેવું
૯૭૨૦	જગત નિયમ	જગતનો નિયમ, સૃષ્ટિનો કાયદો, વિશ્વ વ્યવસ્થા
૯૭૨૧	જીવવીર્ય	જીવનું વીર્ય-શક્તિ-બળ-સ્ફૂર્તિ
૯૭૨૨	સ્ફુરણા	સ્ફુર્ । સ્ફૂર્તિ, સૂઝ
૯૭૨૩	જડધૂપ	જડ તે દ્રવ્યકર્મરૂપ પુદ્ગલની વર્ગણા, જડ કર્મરજ
૯૭૨૪	તદનુયાયીપણે	તેને અનુસરતાં જતાં
૯૭૨૫	ઝેર	વિષ, જે પીતાં મરી જવાય; વેર, ઈર્ષ્યા; ઓટલા કે ઊંચી બેઠકની ધાર
૯૭૨૬	સુધા	સુ+ધા, ધે । અમૃત
૯૭૨૭	દીર્ઘાયુષતા	દૃ+આયુસ્ । લાંબુ આયુષ્ય હોવું, દીર્ઘ જીવન
૯૭૨૮	શંક	સ્મ+ક । ગરીબ, નિર્ધન, કૃપણ, યાચક, ફકીર
૯૭૨૯	નૃપ	નૃ+પા, પાલ્ । રાજા, મનુષ્યોનું રક્ષણ-પાલન કરનાર
૯૭૩૦	વૈદ્ય	વિદ્ । ભોગવવા યોગ્ય, વેદવા યોગ્ય

પૃ. ૫૪૯

૯૭૩૧	કુરુપપણું	કુ+રૂપ્ । કુરુપતા, કદરૂપું
૯૭૩૨	સુરૂપપણું	સુ+રૂપ્ । સુરૂપતા, સૌન્દર્ય
૯૭૩૩	નિઃસત્વ	નિસ્+સત્ । સત્વહીન, માલ વિનાનું, નિર્ભળ, રસકસ વિનાનાં
૯૭૩૪	અધ્યવસાય	અધિ+અવ+સો । પ્રયત્ન, દંઢ નિશ્ચય, ભાવ, સંકલ્પ
૯૭૩૫	વિપાક	વિ+પચ્ । ફળ, પરિણામ, પરિપક્વતા
૯૭૩૬	ઉર્ધ્વગમન	ઉચ્ચ ગતિ, દેવગતિ
૯૭૩૭	અધોગમન	અધોગતિ, નરકગતિ
૯૭૩૮	મધ્યસ્થિતિ	મનુષ્ય, તિર્યચ ગતિ; વચલી ગતિમાં જવા-રહેવાનું
૯૭૩૯	ભોગ્યસ્થાનક	ભોગવવાનાં સ્થાન
૯૭૪૦	પુદ્ગલસામર્થ્ય	પુદ્ગલની શક્તિ, પ્રભાવ, બળ, જોર, ક્ષમતા
૯૭૪૧	વિસ્તાર	વિ+સ્ત્ । ફેલાવો, વિશાળ, વધારે, લાંબુંપહોળું, વર્તુળનો વ્યાસ, પથારો
૯૭૪૨	અત્ર	ઇદમ્, એતદ્+ત્રલ્ । અહીં, આ સ્થાને, આમાં, આ વિષયમાં

પૃ. ૫૫૦

૯૭૪૩	વર્તમાન	વૃત્ । ચાલુ, વર્તતો
૯૭૪૪	સફળ	સ+ફલ । ફળ સહિત, ફળવાન
૯૭૪૫	સફળતા	સ+ફલ । ફળવાન છે, ફળ મળે છે
૯૭૪૬	સુજાણ	સુ+જ્ઞા । વિચક્ષણ
૯૭૪૭	આત્યંતિક	અતિ+અન્ત । હંમેશ માટે, આખરી, અંતિમ, પાછો ગ્રહણ ન થાય તેવો, સંપૂર્ણ
૯૭૪૮	સુખભોગ	સુખ+ભુજ્ । આત્માનંદનો ભોગવટો
૯૭૪૯	અવિરોધ	અ+વિ+રુધ્ । અચૂક કાર્ય કરે એવો, માન્ય થાય તેવો, ભૂલ વગરનો
૯૭૫૦	જાતિ	જન્ । વર્ણ, વંશ, કુળ, વાણિયા, બ્રાહ્મણ, પટેલ વગેરે ૮૪ શક્તિ

પૃ. ૫૫૧

૯૭૫૧	ઉપકાર	ભલું કરવું, મદદ, સહાય; પાડ; અનુગ્રહ; પરિચર્યા
૯૭૫૨	સર્વાંગ	સુ+અઙ્ । બધી રીતે
૯૭૫૩	નિજવાસ	નિ+જન્+વસ્ । પોતાના સ્વરૂપને વિષે સ્થિતિ થવી
૯૭૫૪	નાશ	નશ્ । નાશ પામે, લય, લોપ, સંહાર થઈ જાય
૯૭૫૫	છેદક દશા	છિદ્ । દંશ્ । છેદે એવી દશા, છેદનારી
૯૭૫૬	ગ્રંથ	ગ્રન્થ્ । ગાંઠ, બંધન

પૃ. ૫૫૨

૯૭૫૭	સત્	અસ્ । અવિનાશી, ત્રણે કાળ અસ્તિત્વ ધરાવે છે તે
૯૭૫૮	ચૈતન્યમય	ચિત્ । સર્વ ભાવને પ્રકાશવા રૂપ સ્વભાવમય, જ્ઞાનદર્શનમય
૯૭૫૯	સર્વાભાસ	સુ+આ+ભાસ્ । અન્ય સર્વ વિભાવ અને દેહાદિ સંયોગનો આભાસ, શ્વાસ રોકવામાં કે સ્વપ્નમાં કે પ્રકાશ દેખાય તેને આત્મા માની લેવો
૯૭૬૦	કેવળ પામિયે	શુદ્ધ આત્માનું સ્વરૂપ અનુભવવું
૯૭૬૧	પાઠ	પઠ્ । બોધ, શીખ

૯૭૬૨	દર્શનમોહનીય કર્મ	પરમાર્થને વિષે અપરમાર્થ બુદ્ધિ અને અપરમાર્થને વિષે પરમાર્થબુદ્ધિ રૂપ કર્મ, જીવને સ્વસ્વરૂપનું ભાન ન થાય, તત્ત્વની રુચિ ન થાય તેવું કર્મ
૯૭૬૩	ચારિત્રમોહનીય કર્મ	પરમાર્થને પરમાર્થ જાણીને આત્મસ્વભાવની સ્થિરતાને અટકાવે એવા પૂર્વસંસ્કારરૂપ કષાય અને નોકષાય કર્મ
૯૭૬૪	બોધ	બુધ્ । આત્મબોધ
૯૭૬૫	અચૂક	ચૂકે નહીં તેવો, ચૂક્યા વિના
૯૭૬૬	સત્યાત્મબોધ	સાચો આત્મબોધ
૯૭૬૭	રતિ	રમ્ । ગમા
૯૭૬૮	અરતિ	અ+રમ્ । અણગમા
૯૭૬૯	પ્રતિપક્ષ	વિરુદ્ધ પક્ષ, સામા પક્ષ
૯૭૭૦	રોક્યાં રોકાય છે	રોકવાથી રોકાય છે
૯૭૭૧	અલ્પ	થોડા, ઓછા, બહુ થોડા
૯૭૭૨	ઘણામાં ઘણા	વધુમાં વધુ
૯૭૭૩	જઘન્ય	જઘન+વત્ । ઓછામાં ઓછા, સૌથી પાછળનું, નિકૃષ્ટ, નીચું, અંતિમ
૯૭૭૪	મધ્યમ	મહ+યક્ । વચલાં, નહીં કનિષ્ઠ કે નહીં ઉત્કૃષ્ટ, મધ્યવર્તી; નિરપેક્ષ
૯૭૭૫	ઉત્કૃષ્ટ	ઉદ્+કૃષ્ । શ્રેષ્ઠ, ઉત્તમ, સર્વોત્તમ; ઉત્તર, ઉપર ઉઠાવેલું; વધુમાં વધુ
પૃ. ૫૫૩		
૯૭૭૬	ઉત્થાપતાં	ઉદ્+સ્થા । ઉખેડી નાખતાં, ન માનતાં, સ્થાપ્યું ન સ્થાપ્યું કરતાં, જાગ્રત કરતાં
૯૭૭૭	ઊંચનીચત્વ	ઊંચનીચપણું, ઉચ્ચતા-નીચતા
૯૭૭૮	અંતરદયા	અંતરથી દયા, અંતરમાં દયા, પોતાની અને પરની સાચી દયા
૯૭૭૯	જિજ્ઞાસા	જ્ઞા । મોક્ષમાર્ગને જાણવાની-પામવાની ઈચ્છા
૯૭૮૦	અંતરશોધ	અંતરની શોધ
૯૭૮૧	નિજભાવ	નિ+જન્+ભૂ । આત્માના સ્વભાવ
૯૭૮૨	વર્ધમાન	વૃધ્ । વધતું જતું
૯૭૮૩	ચારિત્રનો	સ્વભાવસમાધિ રૂપ ચારિત્રનો
૯૭૮૪	વીતરાગપદ	વિ+ઇ+રજ્ઞ+પદ્ । સર્વ રાગદ્વેષના ક્ષયરૂપ પદ, સર્વજપદ, કેવળીપદ
૯૭૮૫	વાસ	વસ્ । વાસ્ । સ્થિતિ, નિવાસ, સ્થિરતા
૯૭૮૬	કેવળ	કે+વલ્ । સર્વ આત્માસરહિત
૯૭૮૭	અખંડ	અ+ખણ્ઙ્ । ખંડિત ન થાય; મંદ ન થાય, નાશ ન પામે તેવું
૯૭૮૮	નિર્વાણ	નિર્+વા । જીવન્મુક્તદશા, મોક્ષ
૯૭૮૯	દેહ છતાં નિર્વાણ	દેહધારી પરમાત્મા, ૪ અઘાતી કર્મ બાકી પણ ૪ ઘાતી કર્મના ક્ષયથી સિદ્ધ જ છે, સિદ્ધ જેવું જ સુખ ભોગવે છે
પૃ. ૫૫૪		
૯૭૯૦	કોટિ	કરોડ, સો લાખ; પ્રકાર; પૂર્વપક્ષ; અંતિમતા; કમાનનો છેડો
૯૭૯૧	દેહાધ્યાસ	દિહ્+અધિ+આસ્ । દેહમાં આત્મતા, શરીર જે પોતાનું નથી છતાં માની બેસવું
૯૭૯૨	મર્મ	રહસ્ય, ભેદ, તાત્પર્ય
૯૭૯૩	અવ્યાબાધ સ્વરૂપ	અવ્યાબાધ સુખસ્વરૂપ

૯૭૯૪	શુદ્ધ	દ્રવ્યે દ્રવ્ય પરમાર્થથી સદાય ભિન્ન માટે શુદ્ધ; રાગ-દ્વેષ-અજ્ઞાન વિનાનું નિર્મળ
૯૭૯૫	બુદ્ધ	બુદ્ધ । બોધસ્વરૂપ
૯૭૯૬	ચૈતન્યઘન	જ્ઞાનાદિ ગુણોથી ભરપૂર; એક પણ પ્રદેશ છૂટો પડ્યો નથી તેવો ટંકોત્કીર્ણ
૯૭૯૭	સ્વયંજ્યોતિ	સ્વભાવે જ પ્રકાશસ્વરૂપ, પોતે જ પ્રકાશરૂપ
૯૭૯૮	સુખધામ	અવ્યાબાધ સુખનું ધામ, પોતે જ સુખરૂપ
૯૭૯૯	સહજ સમાધિ માંચ	સહજ સમાધિમાં સ્થિત, સ્વાભાવિક વર્તતા આત્મઅનુભવમાં લીન
૯૮૦૦	મૌનતા	મુન । વાણીયોગની અપ્રવૃત્તિ, ન બોલવું, ચૂપ રહેવું
૯૮૦૧	અપૂર્વ	પૂર્વે કોઈ દિવસ નહીં આવેલું
૯૮૦૨	લઘું	લઘ્ । ભાસ્યું, લાભ્યું, પામ્યું, થયું
૯૮૦૩	દેહાતીત	દિહ+અતિ+ઇન્+ક્ત । દેહથી જુદી-અલગ-પૃથક્-પર-નિર્લેપ, દેહ ન હોય તેમ
૯૮૦૪	વિભાવ	વિ+ઞ્ । મિથ્યાત્વ
પૃ. ૫૫૫		
૯૮૦૫	સકળ માર્ગ	સમસ્ત માર્ગ, અખિલ-અખંડ-આખો માર્ગ
૯૮૦૬	શ્રી	આત્મલક્ષ્મીએ યુક્ત
૯૮૦૭	કરુણાસિંધુ	કરુણાસાગર
૯૮૦૮	અહો ! અહો ! ઉપકાર	આશ્ચર્યકારક ઉપકાર
૯૮૦૯	હીન	હા । નિર્મૂલ્ય જેવા, નીચું, ઊતરતું, નિકૃષ્ટ
૯૮૧૦	ચરણાધીન	ચરણને આધીન
૯૮૧૧	આ દેહાદિ	આ દેહ અને જે કંઈ મારું ગણાય છે તે
૯૮૧૨	ઉપસંહાર	ઉપ+સમ્+હ । સારાંશ
૯૮૧૩	આત્મભ્રાંતિ	આત્મન્+ભ્રમ્ । આત્માને પોતાનાં સ્વરૂપનું ભાન નહીં તે
૯૮૧૪	સુજાણ	સુ+જ્ઞા । નિપુણ, હોશિયાર, સમજુ, જ્ઞાની, અનુભવી
૯૮૧૫	પથ્ય	પથે તેવો ખોરાક, પરહેજી, અનુકૂળ, હિતકર
પૃ. ૫૫૬		
૯૮૧૬	તજવાં	ત્યાગી-છોડી દેવાં
૯૮૧૭	સોચ	તે (નિશ્ચયસ્વરૂપ)
૯૮૧૮	નહિ સાર	સારભૂત નથી
૯૮૧૯	સિદ્ધ સમ	સિદ્ધ સમાન સત્તા
૯૮૨૦	ઉપાદાન	ઉપ+આ+દા । આત્માના જ્ઞાન, દર્શનાદિ
પૃ. ૫૫૭		
૯૮૨૧	અજાગ્રત	અ+જાગ્ । જાગ્રતિ વિનાનું
૯૮૨૨	અંતર	અંતરથી
૯૮૨૩	દ્રોહ	દ્રુહ્ । ઘૃણા, નફરત, નુકસાન, હાનિ, ઘાયલ, ચોટ પહોંચાડનાર
૯૮૨૪	સુજાગ્ય	સુ+જાગ્ । જાગ્રત
૯૮૨૫	મુમુક્ષુ ઘટ વિષે	મુમુક્ષુના ઘટમાં-હૃદયમાં
૯૮૨૬	પ્રશાંત	પ્ર+શમ્ । બહુ ક્ષીણ
૯૮૨૭	એઠ	ઉચ્છિષ્ટ । એઠું, એઠવાડ

૯૮૨૮	વાચાજ્ઞાન	વચ્+જ્ઞા । કહેવા માત્ર જ્ઞાન
૯૮૨૯	છટ્ટે	છટ્ટે સ્થાનકે (મોક્ષનો ઉપાય છે)
૯૮૩૦	દેહાતીત	દેહથી અતીત એટલે દેહાદિની કલ્પનારહિત, આત્મામય
૯૮૩૧	ચરણમાં	ચરણક્રમણમાં
૯૮૩૨	અગણિત	અ+ગણ્ । ગણી ન શકાય તેટલાં, તેટલી વાર
૯૮૩૩	નિર્વિક્ષેપ	નિર્+વિ+ક્ષિપ્ । વિક્ષેપ-વિઘ્ન વિના
૯૮૩૪	શ્રી સદ્ગુરુચરણાર્પણમસ્તુ	શ્રી સદ્ગુરુના ચરણ (ક્રમણ)માં અર્પણ હજો
✉	પત્રાંક ૭૧૯	મુનિશ્રી લલ્લુજી, દેવકરણજી આદિને તા. ૩૧-૧૦-૧૯૯૬
૯૮૩૫	મુનિપથાભ્યાસી	મુનિ માર્ગે ચાલવાનો અભ્યાસ કરનારા, મોક્ષમાર્ગના તાલીમાર્થી
૯૮૩૬	નડિયાદ	જ્યાં શ્રી 'આત્મસિદ્ધિશાસ્ત્ર' રચાયું તે પરમ પવિત્ર ભૂમિ, આણંદથી ૨૨ કિ.મી., બાંધણીથી ૧૭ કિ.મી., અમદાવાદથી ૫૫ કિ.મી.
૯૮૩૭	શ્રી દેવકરણજી	પૂ.લઘુરાજસ્વામી સાથે જ દીક્ષા લીધેલી તે મુનિ
૯૮૩૮	જોડે	સાથે
૯૮૩૯	અવગાહવાને અર્થે	અવ+ગાહ્ । અવગાહન કરવા માટે, ડૂબકી મારવા-ઊંડા ઊતરવા માટે
પૃ.૫૫૮		
૯૮૪૦	'પ્રશ્નવ્યાકરણ'	દ્વાદશાંગીમાં ૧૦મું અંગ. પ્રશ્નનો ઉત્તર તે પ્રશ્નવ્યાકરણ. ૧૦૮ પ્રશ્ન, ૧૦૮ અપ્રશ્ન, ૧૦૮ પ્રશ્નાપ્રશ્ન, ગૂઢ વિદ્યા, સ્તંભિની વિદ્યા, જ્યોતિષ, ચમત્કારિક વિદ્યા સંબંધી વર્ણન હતું જે વિચ્છેદ ગયું છે. હાલ જે છે તેમાં ૫ આત્મવ દ્વાર, ૫ સંવર દ્વારનું ૧૦ અધ્યયનમાં નિરૂપણ છે.
૯૮૪૧	આકાંક્ષા	આ+કાંક્ષ્ । ઈચ્છા, આશા
૯૮૪૨	ભવિષ્ય જીવન	ભાવિ જીવન, આગામી જીવન
૯૮૪૩	ઉપકારને ઓળવવો	ઉપ+કૃ+અપ+લ્પ્ । ઉપકારને ભૂલી જવો, છૂપાવવો
૯૮૪૪	સહચારીપણું	સાહચર્ય, સાથ, સંગ
૯૮૪૫	સમ્યક્ પરિણામી	સમ્યક્ પ્રકારે પરિણમે તે
૯૮૪૬	પ્રવર્તાવવું	પ્ર+વૃત્ । ફેલાવવું, પ્રેરણા આપવી
૯૮૪૭	વિરક્ત પરિણામ	વૈરાગ્ય ભાવ, અનુરાગ-આસક્તિ વિનાનાં પરિણામ
૯૮૪૮	લુબ્ધતા	લુભ્ । લોભ, લાલચ
૯૮૪૯	મોળી પડે	મૃદુલક । ઓછી થાય-કરે
૯૮૫૦	ગાળ્યો છે	ગલ્ । વિતાવ્યો છે, પસાર કર્યો છે
૯૮૫૧	ગળાશે	ગલ્ । વિતાવશું, પસાર કરશું; કયરો કાઢી શુદ્ધ કરાશે
૯૮૫૨	દેહાર્થ	દિહ+અર્થ્ । દેહ માટે
૯૮૫૩	શ્રી સહજાત્મસ્વરૂપ	સહજાત્મસ્વરૂપી પરમકૃપાળુદેવ, પોતે સહી કરનાર
✉	પત્રાંક ૭૨૦	શ્રી રવજીભાઈ પંચાણભાઈ મહેતાને તા. ૨-૧૧-૧૯૯૬
૯૮૫૪	શિરછત્ર	શિસ્+છદ્+ષ્ટ્ । શિરચ્છત્ર, માથાના છત્રરૂપ, વડીલ
૯૮૫૫	પ્રતાપે	પ્ર+ત્પ્ । પ્રભાવે
૯૮૫૬	નિવૃત્તિનો હેતુ	સંસારની ઉપાધિમાંથી દૂર થઈ એકાંતવાસ સેવવાનું કારણ
૯૮૫૭	અડચણ	મુશ્કેલી, ડબલ, વિઘ્ન, બાધા, અંતરાય, વાંધો, હરકત

૯૮૫૮	ઉપદ્રવ	ઉપ+દ્રુ । ત્રાસ, ઉપાધિ, સંકટ, ઉત્પાત, ક્ષતિ, આપત્તિ	
૯૮૫૯	ગોઠશે	ગમશે, અનુકૂળ આવશે	
૯૮૬૦	નાણું	ન+અણ । પૈસા, લક્ષ્મી, સંપત્તિ, સિક્કા, પ્રાચીન સિક્કા	
૯૮૬૧	પાયલાગણું	પાદ+લગ્ । પગે લાગવું, પ્રણામ	
૯૮૬૨	બહેન ઝબક	કૃપાળુદેવનાં નાનાં બહેનશ્રી ઝબકબહેન જસરાજભાઈ દોશી (જન્મ વિ.સં. ૧૯૩૦)	
૯૮૬૩	ભાઈ પોપટ	વવાણિયાના શ્રી પોપટભાઈ મનજીભાઈ દેસાઈ	
૯૮૬૪	યથા	યથાયોગ્ય	
૯૮૬૫	છોરુ રાયચંદના	છોકરુંનું લઘુરૂપ, છોકરું (ઉંમરમાં દીકરા-પુત્ર સમાન), બાળક રાયચંદના	
૯૮૬૬	દંડવત્	સીધી લાકડીની જેમ લાંબા થઈને, સાષ્ટાંગ નમસ્કાર	
✉	પત્રાંક ૭૨૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૫-૧૧-૧૯૯૬
૯૮૬૭	શ્રી ડુંગર	શ્રી ડુંગરસીભાઈ ગોસળિયા	
૯૮૬૮	મુખપાઠે	મોંઢે કરવું, ગોખવું, યાદ રાખીને જોયા વિના બોલવું	
૯૮૬૯	પ્રત	ગ્રંથની નકલ, મૂળ લખાણ	
પૃ. ૫૫૯			
૯૮૭૦	ઉતારો કરશો નહીં	ઉતારી લેશો નહીં, લખી લેશો નહીં	
૯૮૭૧	મહા નિર્જરા	મહત્+નિર્+જૃ । ઘણા કર્મનો ક્ષય, જરી જાય, ખરી પડે	
૯૮૭૨	અનધિકારી	અપાત્ર, અયોગ્ય, અધિકારી ન હોય તેવા	
૯૮૭૩	આજ્ઞા ઉપરાંત	આ+જ્ઞા+ઉપરિ । આજ્ઞાની ઉપરવટ, આજ્ઞા સિવાય	
પૃ. ૫૬૦	પત્રાંક ૭૨૨	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૪-૧૧-૧૯૯૬
૯૮૭૪	વિપરિણામી સ્વભાવ	વિરુદ્ધ પરિણામવાળો સ્વભાવ, વિશેષ પરિણામે તેવો સ્વભાવ	
૯૮૭૫	શ્રી અચળ	શ્રી ડુંગરશીભાઈ ગોસળિયા નામના મુમુક્ષુ	
✉	પત્રાંક ૭૨૩	શ્રી ધારશીભાઈ કુશળચંદ સંઘવીને	તા. ૧૫-૧૧-૧૯૯૬
૯૮૭૬	વમે નહીં	વમ્ । ઓકી કાઢે નહીં, વમન-ઊલટી ન કરે	
૯૮૭૭	વાસ્તવિક માહાત્મ્ય	ખરેખરું માહાત્મ્ય, મહત્તા, મહાનતા	
૯૮૭૮	લક્ષગત	લક્ષમાં, ધ્યાનમાં આવવું, ધ્યાન પર આવવું	
✉	પત્રાંક ૭૨૪	કોને ?	તા. ૬-૧૧-૧૯૯૬ થી તા. ૪-૧૨-૧૯૯૬ દરમ્યાન
૯૮૭૯	ગીતિ	નૈ । આર્યાના પ્રથમ અર્ધ જેવાં બન્ને અર્ધવાળો માત્રામેળ છે; ભજન, ગીત	
૯૮૮૦	બોધ્યો	બુધ્ । બોધ આપ્યો, ઉપદેશ્યો	
૯૮૮૧	જેહ	યઃ । જે, જૂની ગુજરાતીમાં વપરાતું	
૯૮૮૨	પરમ વીતરાગે	સર્વજદેવે	
૯૮૮૩	પ્રણમીને	પ્ર+નમ્ । પ્રણામ કરીને	
૯૮૮૪	ભક્તિરાગે	ભક્તિરૂપી પ્રશસ્ત રાગને લીધે, ભક્તિભાવને કારણે	
૯૮૮૫	ચરણ	ચારિત્ર્ય	
૯૮૮૬	પ્રણમે	પ્ર+નમ્ । નમે, વંદન કરે	
પૃ. ૫૬૧			
૯૮૮૭	અવલોક્યા છે	અવ+લોક્ । વિચારી જોયા છે, નિરીક્ષણ કર્યું છે, સમીક્ષા કરી છે	
૯૮૮૮	મુનીંદ્ર	મુન્+ઇન્દ્ । મુનીશ્વર, મુનિરાજ	

૯૮૮૯	આસ્થા	આ+સ્થા । શ્રદ્ધા, અચળતા, પૂજ્ય બુદ્ધિ	
૯૮૯૦	દર્શન	દૃશ્ । અંતરદર્શન, સમ્યક્દર્શન	
૯૮૯૧	તત્ત્વજ્ઞ	તન્+જ્ઞા । તત્ત્વજ્ઞાની, દર્શનોનું જ્ઞાન ધરાવનાર, આત્મજ્ઞ, પરમાત્મા	
૯૮૯૨	સંશય	સમ્+શી । શંકા, સંદેહ, દહેશત, ભય, શક, અનિશ્ચય	
૯૮૯૩	વિભ્રમ	વિ+ભ્રમ્ । ભ્રમ, ભ્રાન્તિ, આશંકા	
૯૮૯૪	મોહ	મુહ । ભ્રાંતિ, મિથ્યા આસક્તિ	
૯૮૯૫	નાશ્યે	નશ્ । દેખાતું બંધ થઈ ગયે, અ-દર્શને, લોપે, ઉચ્છેદે, ઉન્મૂલને	
૯૮૯૬	શુદ્ધ ચરણ	શુદ્ધ ચારિત્ર્ય	
૯૮૯૭	અભિન્ન સ્વભાવે	અ+ભિદ્ । અભેદ સ્વભાવે, અખંડ સ્વભાવે, સમાન સ્વભાવે	
૯૮૯૮	પ્રબોધ્યા	પ્ર+બુધ્ । ખાસ બોધ-ઉપદેશ આપ્યો	
૯૮૯૯	મહાન મુનિરાય	મહત્+મુન્ । મોટા મુનિરાજ, સર્વજ્ઞ, કેવળજ્ઞાની મહારાજ	
✉	પત્રાંક ૭૨૫	શ્રી ધારશીભાઈ કુશળચંદને	તા. ૨૨-૧૧-૧૮૯૬
૯૯૦૦	ચિંતામણિ રત્ન	એવો કલ્પિત મણિ જે પાસે હોય તો ધારેલું આપે એવી માન્યતા	
૯૯૦૧	ફૂટી બદામની કિંમતનું	હલકી કિંમતનું, ગણત્રીમાં ન લેવા જેવું	
૯૯૦૨	નિઃસંદેહ	નિસ્+સમ્+દિહ્ । શંકા વિના, ચોક્કસપણે	
✉	પત્રાંક ૭૨૬	શ્રી કેશવલાલ નથુભાઈને	તા. ૪-૧૨-૧૮૯૬
૯૯૦૩	પ્રારબ્ધોદય	ભાગ્યનો ઉદય, કર્મનો ઉદય, નસીબજોગ	
૯૯૦૪	આગારવાસ પર્યત	ગૃહવાસ સુધી, ગૃહસ્થાશ્રમમાં હોય ત્યાં સુધી	
✉	પત્રાંક ૭૨૭	શ્રી ધારશીભાઈ કુશળચંદને	તા. ૫-૧૨-૧૮૯૬
૯૯૦૫	અનિયત	અ+નિ+યમ્ । અચોક્કસ, અનિયંત્રિત, અનિશ્ચિત, અંકુશ વિનાનું	
૯૯૦૬	અનારાધકપણું	અન્+આ+રધ્ । આરાધક ન હોય તેવા, આરાધન વિનાનું	
૯૯૦૭	બળવીર્ય	પુરુષાર્થ	
૯૯૦૮	હીનતા	હા । મંદતા, ઓછપ, ઘટાડો	
૯૯૦૯	રહિત	રહ્ । વગર, વિના	
૯૯૧૦	સ્વભાવસિદ્ધ	સ્વભાવમાં આવેલો	
૯૯૧૧	વિષાદ	વિ+સદ્ । ખેદ, દિલગીરી, ઉદાસી, શોક, દુઃખ, રંજ, નિરાશા, નાઉમ્મીદ	
પુ. ૫૬૨	પત્રાંક ૭૨૮	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને	તા. ૧૦-૧૨-૧૮૯૬
૯૯૧૨	માણેકચંદ	ખંભાતના મુમુક્ષુ	
૯૯૧૩	મમત્વ	મમતા, મારાપણું	
૯૯૧૪	અવિરુદ્ધ	અ+વિ+રુધ્ । વિરુદ્ધ ન હોય તેવો, બંધબેસતો, અનુકૂળ	
૯૯૧૫	પ્રીતિબંધન	પ્રી+બન્ધ્ । પ્રેમ-સ્નેહ-રાગ બંધન	
✉	પત્રાંક ૭૨૯	શ્રી કુંવરજીભાઈ આણંદજીભાઈને	તા. ૧૪-૧૨-૧૮૯૬
૯૯૧૬	'પંચીકરણ'	આકાશાદિ પંચભૂતોના એકેકના ૫ ભાગ કરી તે ૨૫ ભાગનું અમુક પ્રમાણમાં મિશ્રણ કરવું તે પંચીકરણ. આ વિષયનો વિ.સં. ૧૮૪૦-૧૯૦૬ (જન્મ હેદરાબાદ - સમાધિ વડોદરા)માં થયેલા શ્રીરામગુરુ રચિત ગ્રંથ	
૯૯૧૭	'દાસબોધ'	ઈ.સ. ૧૬૦૮માં રામનવમીના દિવસે જન્મેલા અને શિવાજી મહારાજના ગુરુ સમર્થ સ્વામી રામદાસ રચિત ગ્રંથમાં ગુરુ-શિષ્યના સંવાદરૂપે ભક્તિમાર્ગનું વિવેચન અને અધ્યાત્મજ્ઞાનનું નિરૂપણ છે.	

૯૯૧૮	પૂર્વ	પૂર્વ । પહેલાં, આગળ, પ્રાચીન સમયમાં	
૯૯૧૯	જૈન પદ્ધતિ	જિ+પદ્+હતિ । જૈન રીત, શૈલી, માર્ગ, પ્રથા, પરિપાટી	
૯૯૨૦	મોટાઈવાળી	મોટપવાળી	
૯૯૨૧	શોભાયમાન	શુભ । શોભતો, સુશોભિત, સુંદર, ચમકતો, શોભી રહેલ	
૯૯૨૨	અલંકાર	અલમ્+કૃ । ઘરેણાં, આભૂષણ	
૯૯૨૩	વિચક્ષણપણું	ચતુરાઈ-ચાતુર્ય, બુદ્ધિમાનપણું, ચાલાકી, હોશિયારી	
૯૯૨૪	લોકમાન્ય	લોકોએ માનેલી, માની લીધેલી	
૯૯૨૫	પ્રત્યક્ષ ઝેરનું ગ્રહણ	નજર સામે-દેખીતું-સ્પષ્ટ-ખુલ્લું-પ્રગટ ઝેર સમજવું	
✉	પત્રાંક ૭૩૦	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૬-૧૨-૧૯૯૬
૯૯૨૬	સફળતાનો માર્ગ	સાર્થકતાનો માર્ગ, મોક્ષફળ આપે તેવો માર્ગ, મોક્ષનો માર્ગ	
✉	પત્રાંક ૭૩૧	શ્રી ધારશીભાઈ કુશળચંદને	તા. ૧૬-૧૨-૧૯૯૬
૯૯૨૭	અનુદય	અન્+ઉદ્+ઇ । ચડતીનો અભાવ, ઉદય ન થાય તે, ઉદયમાં ન આવે	
૯૯૨૮	યથાન્યાય	ન્યાય પ્રમાણે, ન્યાયપુર:સર, નીતિપૂર્વક	
૯૯૨૯	સખેદપણે	સહ+ચિદ્ । ખેદ સહિત	
૯૯૩૦	નિમિત્તરૂપ	નિ+મિદ્ । કારણરૂપ, પ્રયોજનરૂપ	
૯૯૩૧	ભયાકુળ	ભય+આ+કુલ્ । ભયને કારણે ગભરાવું, બાવરું, ભયગ્રસ્ત, વિહ્વળ	
૯૯૩૨	આત્મગુણરોધક	આત્માના ગુણને અવરોધક, અટકાવનાર, બાધક	
પૃ.૫૬૩	પત્રાંક ૭૩૨	મુનિશ્રી લલ્લુચ આદિને	તા. ૩૦-૧૨-૧૯૯૬
૯૯૩૩	બાહ્યસંયમ	બહિસ્+સમ્+યમ્ । દ્રવ્ય સંયમ	
૯૯૩૪	પ્રાયે	પ્ર+અય્+અસુન્, પ્રાયસ્ । મોટેભાગે, ઘણું કરીને, બહુધા, લગભગ	
૯૯૩૫	ભાવસંયમ	ભાવથી સંયમ, ભાવપૂર્વક સંયમ	
૯૯૩૬	અવસર	અવ+સૃ । તક, મોકો, સુયોગ, અવકાશ; સમય; વરસાદ; પ્રસંગ	
૯૯૩૭	અપ્રતિબંધતા	અ+પ્રતિ+બન્ધ્ । ચારે પ્રકારના પ્રતિબંધ વિના, વિદ્ન-હરકતમાં રોકાયા વગર	
✉	પત્રાંક ૭૩૩	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનલાલને	તા. ૩૦-૧૨-૧૯૯૬
૯૯૩૮	ટાળવો	દૂર કરવો, નાબૂદ કરવો-નિર્મળ કરવો	
✉	પત્રાંક ૭૩૪	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૩૦-૧૨-૧૯૯૬
૯૯૩૯	સૌરાષ્ટ્ર	પ્રાચીન સુરાષ્ટ્ર-સૌરઠ-આનર્ત પ્રદેશ, ભારતનો પશ્ચિમ ભાગ, ઈ.સ. ૧૯૬૦ થી સૌરાષ્ટ્ર ગુજરાત રાજ્યમાં ગણાય છે. કાઠિયાવાડ, ગોહિલવાડ, ઝાલાવાડ, હાલાર અને કંઠાર-દરિયાકાંઠાનો પ્રદેશ મળી સૌરાષ્ટ્ર.	
✉	પત્રાંક ૭૩૫	શ્રી ધારશીભાઈ કુશળચંદ સંઘવીને	તા. ૧૨-૧-૧૯૯૭
૯૯૪૦	વિષમભાવનાં	સમભાવ ન રહે તેવાં	
૯૯૪૧	નિરપેક્ષ	નિર્+અપ્+ઈક્ષ્ । કોઈ પ્રકારની અપેક્ષા વિનાના, નિ:સ્પૃહ, સ્વતંત્ર	
૯૯૪૨	અવિષમ ઉપયોગ	સ્થિર ઉપયોગ, સુગમ-સારી રીતે ગ્રહણ કરી શકાય તે ઉપયોગ	
૯૯૪૩	વારંવાર	વૃ । ફરીફરીને, વખતોવખત, વારેઘડીએ, પ્રસંગે પ્રસંગે	
૯૯૪૪	પ્રત	વૃ । નિયમ, પ્રતિજ્ઞા, પાકો સંકલ્પ, આરાધના, ભક્તિ, અનુષ્ઠાન	
૯૯૪૫	તપ	તપ્ । તપસ્યા, ઈન્દ્રિયદમન, દ બાહ્ય તપ-દ આભ્યંતર તપ	
૯૯૪૬	લબ્ધિ	લભ્ । લાભ, પ્રાપ્તિ, ઐશ્વર્ય, મુખ્ય ૨૮ લબ્ધિ	

:: ૩૫૬ ::

૯૯૪૭	ઐશ્વર્ય	ઈશ । પ્રભુતા, સર્વોપરીતા, મોટાઈ, સાહેબી, વિભૂતિ, સંપત્તિ
૯૯૪૮	ધ્યાન	ધ્યૈ । આત્મધ્યાન, સ્વરૂપનું ચિંતન
✉	પત્રાંક ૭૩૬	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૩-૧-૧૯૯૭
૯૯૪૯	કિંચિત્ માત્ર	સ્હેજ પણ
૯૯૫૦	જ્ઞાનીનું જ્ઞાન	જ્ઞાનીનો શુદ્ધ ભાવ, શુદ્ધ સ્વરૂપ, અસંગતા
✉	પત્રાંક ૭૩૭	શ્રી ઝવેરભાઈ ભગવાનભાઈને તા. ૨૨-૧-૧૯૯૭
૯૯૫૧	ઘાતક	હન । ઘાત કરનાર, હણનાર
૯૯૫૨	ત્યાગમાર્ગ	ત્યાગનો માર્ગ, ૧૨ વ્રત લેવાં, સંયમ લેવો, દીક્ષા લેવી
૯૯૫૩	દેશે	અંશે, અમુક હિસ્સે-ભાગે, આંશિક
૯૯૫૪	સર્વથા	સર્વ રીતે, સાવ, બિલકુલ, તદ્દન, સંપૂર્ણપણે, સર્વસંગપરિત્યાગ
✉	પત્રાંક ૭૩૮	કોને ? તા. ૬-૧૧-૧૯૯૬ થી તા. ૨૫-૧૦-૧૯૯૭ દરમ્યાન
૯૯૫૫	અપૂર્વ અવસર	અદ્ભુત, પહેલાં ન થયો હોય તેવો સુયોગ, સમકિત થતાં પહેલાંનો ભાવ
૯૯૫૬	બાહ્યાંતર નિર્ગ્રંથ	બાહ્ય અને આંતરિક એમ બન્ને રીતે, બહારથી એટલે સગાસંબંધી, ધનધાન્ય વગેરે; આભ્યંતર એટલે અંતરની વાસના, મિથ્યા માન્યતા, કષાય

પૂ. ૫૬૪

૯૯૫૭	સર્વ સંબંધ	સમ્+બન્ધ્ । બધા સંયોગ, સગાઈ, સંપર્ક, નાતા, મેળાપ, સંગ; સમૃદ્ધિ; વિવાહ
૯૯૫૮	બંધન તીક્ષ્ણ	મિથ્યાત્વનાં મૂળ સહિત સૂક્ષ્મ વાસના
૯૯૫૯	છેદીને	તપાસીને
૯૯૬૦	વિચરશું	વિ+ચર્ । વિચરવું, ફરવું
૯૯૬૧	કવ	ક્યારે
૯૯૬૨	મહત્પુરુષને પંથ	તીર્થંકરદેવના પંથે, સત્પુરુષોના-મહાપુરુષોના મોક્ષમાર્ગે
૯૯૬૩	સર્વ ભાવ	જગતના બધા પદાર્થ
૯૯૬૪	ઔદાસીન્ય વૃત્તિ	ઉદ્+આસ્ । ઉદાસીનતા, ઉપેક્ષાવૃત્તિ; હેયબુદ્ધિ
૯૯૬૫	સંયમહેતુ	સમ્+યમ્ । સંયમ માટે, સંયમ અર્થે
૯૯૬૬	કશું	કોદૃશક્ । કંઈ પણ, કોઈપણ
૯૯૬૭	કલ્પે	ખપે, જોઈએ, ઈચ્છે; ઉચિત, યોગ્ય, ઠીક
૯૯૬૮	મૂર્છા	મુર્ચ્ । મોહ, પરિગ્રહ, આસક્તિ, મારાપણું
૯૯૬૯	નવ	ન, નહીં, નથી
૯૯૭૦	જોય	રહે, જુએ, દેખે
૯૯૭૧	દર્શનમોહ	મોહનીય કર્મનો મુખ્ય ભેદ, મિથ્યાત્વ
૯૯૭૨	ઊપજ્યો	ઉદ્+પદ્ । ઉત્પન્ન થયો, નીવડ્યો, સફળ થયો
૯૯૭૩	કેવલ	કે+વલ્ । માત્ર, એકમાત્ર; શુદ્ધ; અસાધારણ; સમસ્ત
૯૯૭૪	પ્રક્ષીણ	પ્ર+ક્ષિ । પાતળો પડેલો, શક્તિ હીન-નિર્બળ બને, ઘટે, ક્ષીણ થયેલ
૯૯૭૫	ચારિત્રમોહ	મોહનીય કર્મનો ઉત્તરભેદ, ૧૬ કષાય, ૯ નોકષાય
૯૯૭૬	વિલોકિયે	વિ+લોક્ । નીરખીએ, બારીકાઈથી અવલોકન કરીએ
૯૯૭૭	સંક્ષિપ્ત	સમ્+ક્ષિપ્ । મન-વચન-કાયાની પ્રવૃત્તિ ઓછી થતાં થતાં, ઘટતાં ઘટતાં
૯૯૭૮	દેહપર્યંત	દેહ હોય ત્યાં સુધી, દેહની સમાપ્તિ-અવસાન

૯૯૭૯	ઘોર	घुर, हन्+अच् । ભયંકર, ભયાનક; પ્રચંડ, ઉગ્ર
૯૯૮૦	પરીષદ	परि+सह । ટાઢ, તડકો, ભૂખ, તરસ વગેરે રર આપત્તિઓને સહન કરી લેવા
૯૯૮૧	ઉપસર્ગ	उप+सृज् । રોગ, માંદગી, આફત, આપત્તિ
૯૯૮૨	યોગ પ્રવર્તના	मन-वयन-कायाना योगना व्यापार-प्रवृत्ति
૯૯૮૩	ઉદયાધીન	ઉદયને સમતાથી વેદવો
૯૯૮૪	પંચ વિષય	પ ઈન્દ્રિયના ૨૩ વિષય : સ્પર્શ ૮, રસ ૫, ગંધ ૨, વર્ણ ૫, શબ્દ ૩
૯૯૮૫	પંચ પ્રમાદે	વિષય, કષાય, વિકથા, સ્નેહ અને નિદ્રા : આ ૫ પ્રમાદમાં
૯૯૮૬	વણ	विना, वगर
૯૯૮૭	વીતલોભ	लोभरहित, निर्लोभताથી, ભવિષ્યની લોભવૃત્તિ વિના
૯૯૮૮	સાક્ષીભાવ	आत्मानुं ज्ञानस्वरूप साथे રહી ટગર ટગર જોનારનો ભાવ
૯૯૮૯	ચક્રી	चक्रिन् । ચકવર્તી, સમ્રાટ સૂબેદાર; કુંભાર, મદારી, ચક્રવાક પક્ષી, સાપ
૯૯૯૦	નગ્નભાવ	सद् । દિશા તે જ વસ્ત્ર ગણીને નગ્ન રહેવાની દિગંબર મુનિની અપરિશ્રલ્લવૃત્તિ
૯૯૯૧	મુંડભાવ	पंचमुष्टिलोय द्वारा હાથેથી માથાનું મુંડન, પ ઈન્દ્રિયના વિષયોનું મુંડન
૯૯૯૨	સહ	साथे, એક સાથે; એક જ સમયમાં; શક્તિ; સમાનતા; વિદ્યમાનતા
૯૯૯૩	અસ્નાનતા	अ+स्ना । સ્નાન ન કરવું તે, નહાવું નહીં
૯૯૯૪	અદંતધોવન	अ+दम्+तन्+धाव् । દાંત ન ધોવા તે, દાંતણ-બ્રશ વગેરેથી દાંત સાફ ન કરવા
૯૯૯૫	કેશ	क्लिश् । વાળ, માથાના વાળ, ઘોડા-સિંહની ગરદનના વાળ; કિરણ
૯૯૯૬	રોમ	रु+मनिन् । રંવાડું, શરીરનું પ્રત્યેક બારીક છિદ્ર, માનવ શરીરની ૩૧ કરોડ રોમરાજી
૯૯૯૭	શુંગાર	शृङ्ग+ऋ । શણગાર, સજાવટ, રસિકતા
૯૯૯૮	અંગે	शरीरे, દેહ પર
૯૯૯૯	સમદર્શિતા	शत्रु-मित्र, लर्ष-शोक, नमस्कार-तिरस्कार આદિ ભાવ પ્રત્યે સમતા, પદાર્થને વિષે ઈષ્ટ-અનિષ્ટરહિતતા
પૃ. ૫૬૫		
૧૦૦૦૦	જીવિત	जीव् । જીવતાં, જીવન
૧૦૦૦૧	ન્યૂનાધિકતા	नि+ऊन्+अधि+क । ઓછું કે વધુ-ઘણું હોવાનો ભાવ
૧૦૦૦૨	સ્મશાન	श्मन्+शी । મડદાંને મરણ પછી બાળવાની જગ્યા, મસાણ, મરઘટ
૧૦૦૦૩	પ્રસન્નભાવ	प्र+सद्+भू । ખુશીનો ભાવ, રાજીપો, આનંદ
૧૦૦૦૪	અન્ન	अद् । ભોજન, ભાત, અનાજ, ધાન્ય
૧૦૦૦૫	રજકણ	धूणनो બારીક અંશ, કણી
૧૦૦૦૬	રિદ્ધિ	ऋध् । ऋद्धि, समृद्धि, आभादी, सङ्गता, पूर्णवा, लब्धि
૧૦૦૦૭	વૈમાનિક દેવ	वि+मा+दिव् । ઊર્ધ્વલોકમાં વિમાનમાં રહેલા દેવો
૧૦૦૦૮	પરાજય	परा+जि । હાર, પરાભવ, વિજયથી વિરુદ્ધ
૧૦૦૦૯	અપૂર્વકરણ	श्रेणी માંડવા સમર્થ હોય - અપૂર્વકરણનો ભાવ પ્રગટે
૧૦૦૧૦	ક્ષપક શ્રેણી	ચારિત્રમોહનીયની ૨૧ પ્રકૃતિઓનો ક્ષય કરાય તેવી ક્ષણે ક્ષણે ચઢતી દશા
૧૦૦૧૧	આરૂઢતા	आ+रुह् । શ્રેણી માંડે, શ્રેણી ચઢે, શ્રેણી પર આરૂઢ-સવાર થવાપણું
૧૦૦૧૨	મોહસ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર	स्वयंभूरमण समुद्र છેલ્લો સમુદ્ર છે, તે પછી જમીનનો કિનારો નથી, માત્ર ઘનવાત-તનવાત છે, તેના જેવું દુસ્તર મોહનીય કર્મ

૧૦૦૧૩	નિધાન	નિ+ધા । ભંડાર, કોશ, ખજાનો
૧૦૦૧૪	વ્યવચ્છેદ	વિ+અવ+છિદ્ । નાશ
૧૦૦૧૫	વીર્ય	વિ+ઈર્ । વીરત્વ, આત્માની અનંત શક્તિ
૧૦૦૧૬	જહાં	જયાં
૧૦૦૧૭	સીંદરીવત્	દે૦ સિંદુરિઆ । કાથીની દોરડી
૧૦૦૧૮	અયોગી ગુણસ્થાનક	છેલ્લું ૧૪મું ગુણસ્થાનક. મન-વચન-કાયાના યોગ રૂંધીને મેરુ પર્વત જેવી નિષ્કંપ અવસ્થા (શૈલેશીકરણ) યુક્ત પાંચ હ્રસ્વ સ્વરના ઉચ્ચારણ કાળ જેટલી સ્થિતિ હોય તે અયોગી ગુણસ્થાનક
૧૦૦૧૯	પૂર્ણ અબંધ	આયુષ્ય પૂરું થતાં કર્મના બંધ રહિત
૧૦૦૨૦	સ્પર્શતા	સ્પૃશ્ । સ્પર્શપણું, સ્પર્શ કરવાપણું
૧૦૦૨૧	અડોલ	અ+દોલ્ । ડોલે નહીં તેવું, અડગ, અચળ
૧૦૦૨૨	નિરંજન	નિર્+અજ્ઞ । કર્મ રૂપી અંજન વિનાનું
૧૦૦૨૩	અમૂર્ત	અરૂપી, અશરીરી, આકાર શૂન્ય; આકાશ, વાયુ, કાળ, આત્મા
૧૦૦૨૪	પૂર્વપ્રયોગ	કુંભારનો ચાક ઘણી વાર સુધી ફેરવીને મૂકી દે તો પણ પોતાની મેળે થોડીવાર ફર્યા જ કરે તેમ. ઘણા કાળથી મોક્ષની ભાવના ભાવી છે તે
૧૦૦૨૫	ઊર્ધ્વગમન	ઊર્ધ્વ-ઊંચે ગતિ કરે
૧૦૦૨૬	સિદ્ધાલય	લોકના અંતે રહેલું સિદ્ધોનું નિવાસસ્થાન, મુક્તિપુરી
પૃ. ૫૬૬		
૧૦૦૨૭	સાદિ અનંત	આદિ-શરૂઆત છે પણ અંત નથી, આદિ સહિત પણ અંતરહિત
૧૦૦૨૮	તેહ	તે, સિદ્ધપદ અને તેનું સુખ, જૂની ગુજરાતીમાં વપરાતું
૧૦૦૨૯	અન્ય વાણી	સર્વજ્ઞ સિવાયની વાણી, અલ્પજ્ઞની વાણી
૧૦૦૩૦	અનુભવગોચર	અનુભવે જ સમજાય
૧૦૦૩૧	ગજા વગર	ગજા બહાર, શક્તિ બહારની, ગજા ઉપર
✉	પત્રાંક ૭૩૯	મુનિશ્રી લલ્લુભને તા. ૧૦-૨-૧૯૯૭
૧૦૦૩૨	વિહાર	વિ+હ । સાધુ-સાધ્વી એક સ્થાન-ગામથી બીજે સ્થાન-ગામ ચાલીને જાય તે. ૮ માસના ૮ અને ચાતુર્માસ પહેલાંનો ૯મો વિહાર હોય
૧૦૦૩૩	એકત્ર થવાનો	ભેગા થવાનો, એકઠા થવાનો
૧૦૦૩૪	યોગ	યુજ્ । સંયોગ, સુયોગ
✉	પત્રાંક ૭૪૦	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૧૦-૨-૧૯૯૭
૧૦૦૩૫	પદ્ધતિ	પદ્+હતિ । રીતિ, ઢબ, શૈલી, પરિપાટી, પ્રણાલિકા
૧૦૦૩૬	અવલોકન	અવ+લોક । નિરીક્ષણ, સમીક્ષા, આલોચના
✉	પત્રાંક ૭૪૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને તા. ૧૨-૨-૧૯૯૭
૧૦૦૩૭	ઈડર	કૃપાળુદેવ વિચરેલા તે ઘંટીયા પહાડ, ગામથી ૫ કિ.મી., 'દ્રવ્યસંગ્રહ'નો બોધ ૭ મુનિઓને જ્યાં આપેલો, સાબરકાંઠા જિલ્લામાં કુંભારિયાજીથી ૭૦ કિ.મી., રાજકોટ ૩૫૦ કિ.મી., અમદાવાદથી ૧૧૦ કિ.મી., બાંધણી ૧૭૫ કિ.મી.
૧૦૦૩૮	લોક-અપેક્ષા	લોકદૃષ્ટિ, લોકોની નજર, લૌકિક વિચારો
૧૦૦૩૯	અવસ્થાકેર	ઉંમરનો. વયનો તકાવત. પર્યાયભેદ

પૂ. ૫૬૭

૧૦૦૪૦

સંકોચ ન રાખવો

સમ્+કુચ્ । શરમ-ક્ષોભ ન રાખવો

પત્રાંક ૭૪૨

શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને

તા. ૨૧-૨-૧૯૯૭

૧૦૦૪૧

નિર્મળતા ભાવની

નિર્મળ ભાવની, શુદ્ધ ભાવની, પવિત્રતાની, ભાવમળ વિના

પત્રાંક ૭૪૩

મુનિશ્રી લલ્લુજીને

તા. ૨૧-૨-૧૯૯૭

૧૦૦૪૨

ઈન્દ્રિયરામી

ઈન્દ્ર+સ્મ્ । ઈન્દ્રિય અને એના વિષયોમાં રમનારા

૧૦૦૪૩

પત્રાકાંક્ષા

પત્ર+આ+કાઙ્ક્ષ્ । પત્રની ઈચ્છા

૧૦૦૪૪

દર્શનાકાંક્ષા

દૃશ્+આ કાઙ્ક્ષ્ । રૂબરૂ મળવાની ઈચ્છા

પત્રાંક ૭૪૪

શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને

તા. ૨૭-૨-૧૯૯૭

૧૦૦૪૫

કર જોડી

હાથ જોડીને

૧૦૦૪૬

સમયચરણસેવા

આત્માના આચરણ રૂપે સેવા

૧૦૦૪૭

‘કર્મગ્રંથ’

કર્મના પ્રકાર, પ્રકૃતિ, બંધ, ઉદય, ઉદીરણા, સત્તા સમજાવતું શ્લેષ્ઠ ઈ.સ. ૧૨૪૦-૬૭ દરમ્યાન શ્વે.આચાર્ય શ્રી દેવેન્દ્રસૂરિજી વિરચિત, કર્મગ્રંથના ૫ ભાગ : કર્મવિપાક, કર્મસ્તવ, બંધસ્વામિત્વ, ષડશીતિ, શતકનામા અને ૬ઠ્ઠો ભાગ પૂર્વધર પૂર્વાચાર્ય વિરચિત છે

પત્રાંક ૭૪૫

શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને

તા. ૫-૩-૧૯૯૭

૧૦૦૪૮

અપેક્ષાએ

તુલનાએ, સરખામણીમાં, દૃષ્ટિબિંદુથી

પૂ. ૫૬૮

પત્રાંક ૭૪૬

કોને ?

તા. ૫-૩-૧૯૯૭

૧૦૦૪૯

જલ્પના

જલ્પ્ । બકવાટ, બહિર્વાચા, કથન, તર્ક, ખંડનમંડનની વૃત્તિથી થતો વાદ

૧૦૦૫૦

છાંઈ

છે+ય । છાયા, છવાય, પ્રકાશના અવરોધથી ઉત્પન્ન થતો અંધકાર

૧૦૦૫૧

ત્રિન

ત્રિ । ત્રણ

૧૦૦૫૨

પાઈ

પ્ર+અપ્ । મેળવાય, પ્રાપ્ત થાય

૧૦૦૫૩

પઢી પાર

પઢ્ । ભણીને પાર

૧૦૦૫૪

કહાં

ક્યાં

૧૦૦૫૫

પાવનો

પ્ર+આપ્ । થાય, પ્રાપ્તિ થાય, મેળવે

૧૦૦૫૬

કોલુકે બેલકું

ઘાંચીના બળદને

૧૦૦૫૭

જયોં

જેમ

૧૦૦૫૮

કોશ હજાર

હજાર કોશ, ગાઉ

૧૦૦૫૯

“પઢી પાર કહે પાવનો, મિટ્યો ન મનકો ચાર;

જ્યું કોલુકે બેલકું, ઘરકી કોસ હજાર”

પૂજ્યપાદ સ્વામી વિરચિત ‘સમાધિશતક’ના શ્રી યશોવિજયજી મહારાજ કૃત ગુર્જર પદ્યાનુવાદની ગાથા ૭૯. જેમ કોલુનો બળદ આખો દિવસ ફર્યા કરે અને મનમાં જાણે કે હું હજારો ગાઉ ચાલ્યો પણ તે ઘેરનો ઘેર હોય છે, તેવી રીતે મન વશ નથી થતું તેનું પઠનપાઠન સંસારમાં પરિભ્રમણ કરાવનાર છે.

૧૦૦૬૦

પાશ

પશ્ । જાળ, ફંદો, ફાંસલો, બંધન

૧૦૦૬૧

ફસાવી

દેઠ ફંસ । સપડાવી, ઠગી-છેતરી, સાણસામાં લઈ-ભરાવી

૧૦૦૬૨

વિમુક્ત

વિ+મુચ્ । મુક્ત, સ્વતંત્ર, છોડેલા, ત્યજેલા

૧૦૦૬૩	લલયાવી	લસ્ । લાલય આપી, લોભાવી, લાલસા કરાવી	
૧૦૦૬૪	દ્રષ્ટાભાવે	દૃશ્ । સાક્ષીરૂપ આત્મભાવે	
	પત્રાંક ૭૪૭	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા.૫-૩-૧૮૯૭
૧૦૦૬૫	અતિક્રમ	અતિ+ક્રમ્ । ઉલ્લંઘન, ભંગ	
૧૦૦૬૬	વીશ દોહા 'દીનતા'ના	વિંશતિ । "હે પ્રભુ ! હે પ્રભુ ! શું કહું" પદના ૨૦ દોહા-દોહરા	
	પત્રાંક ૭૪૮	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૭-૩-૧૮૯૭
૧૦૦૬૭	ઠપકો લખવો	દોષ બદલ વઢતાં-ધમકાવતાં વચન લખવાં	
૧૦૦૬૮	અક્કલ આણી દેવી	બુદ્ધિ લાવી દેવી, બુદ્ધિ આપવી	
૧૦૦૬૯	અક્કલનો વરસાદ	વરસાવવો વિચારીને બુદ્ધિપૂર્વક કહેવામાં બાકી ન રાખવું	
૧૦૦૭૦	રીતિ	રી । પદ્ધતિ, રૂઢિ, ધારો; શૈલી; પ્રકાર; ગતિ, પ્રવાહ; રેખા, સીમા	
	પત્રાંક ૭૪૯	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા.૨૮-૩-૧૮૯૭
૧૦૦૭૧	વિરતિ	વિ+રમ્ । મૂકાવું, વિભાવથી મૂકાવું	
૧૦૦૭૨	વિભાવ	વિ+મૂ । રાગદ્વેષ, વિશેષ ભાવ; સ્વભાવથી આગળ વિશેષ પરિણામન	
પૃ.૫૬૯	પત્રાંક ૭૫૦	મુનિશ્રી લલ્લુજી તથા દેવકરણજી આદિને	તા.૮-૩-૧૮૯૭
૧૦૦૭૩	ઈચ્છીને	ઈષ્ । ચાહીને, સામેથી, ઈચ્છાપૂર્વક	
૧૦૦૭૪	હાનિ	હા । નુકસાન, ગેરફાયદો	
૧૦૦૭૫	ઉદીરણા કરીને	ઉદ્+ર્ણ । પ્રેરણા કરીને, કહીને, બોલાવીને	
૧૦૦૭૬	વડવા	ખંભાતથી ૨-૩ કિ.મી. દૂર મેતપુર ગામમાં, કૃ.દેવ ધ્યાન ધરતા તે વડ અને વાવ પરથી વડવા તીર્થ, આશ્રમ	
૧૦૦૭૭	બાહ્ય આ અવિરતિપુરુષ પ્રત્યે	બાહ્ય દીક્ષા-દ્રવ્ય સંયમ નથી તેવા આ કૃપાળુદેવ પ્રત્યે-માટે	
૧૦૦૭૮	શિથિલતા	શિથ્ । ઠીલાશ, નિર્બળતા, થાક	
૧૦૦૭૯	અદ્વેષભાવ	દ્વેષ નથી તેવા ભાવે	
૧૦૦૮૦	બુલ્લું	ચોખ્ખું, પ્રગટ	
	પત્રાંક ૭૫૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા.૨૮-૩-૧૮૯૭
૧૦૦૮૧	ઉપદેશ્યાં છે	ઉપ+દિશ્ । ઉપદેશ, શિક્ષા, સાચી સલાહ, સવિશેષ વિવરણ આપ્યાં છે	
૧૦૦૮૨	સત્કાર	સત્+કર્ । આદર-માન આપવા યોગ્ય	
૧૦૦૮૩	ક્ષીણમોહ ગુણસ્થાનક	ક્ષિ+મુહ્ । મોહનો સંપૂર્ણ ક્ષય-ક્ષીણતા થાય તે ૧૨મું ગુણસ્થાનક	
	પત્રાંક ૭૫૨	શ્રી ધારશીભાઈ તથા શ્રી નવલચંદભાઈને	તા.૨૮-૩-૧૮૯૭
૧૦૦૮૪	લેશ્યા	લિશ્ । જીવના કૃષ્ણાદિ દ્રવ્યની પેઠે ભાસ્યમાન પરિણામ	
૧૦૦૮૫	અધ્યવસાય	અધિ+અવ+સો । લેશ્યા પરિણામની કંઈક સ્પષ્ટપણે પ્રવૃત્તિ	
૧૦૦૮૬	સંકલ્પ	સમ્+કૃપ્ । કંઈપણ પ્રવૃત્તિ કરવાનો નિર્ધારિત અધ્યવસાય-વિચાર-મન-ઉદ્દેશ	
૧૦૦૮૭	વિકલ્પ	વિ+કૃપ્ । કંઈપણ પ્રવૃત્તિ કરવાનો અપૂર્ણ-અનિર્ધારિત-સંદેહાત્મક અધ્યવસાય	
૧૦૦૮૮	સંજ્ઞા	સમ્+જ્ઞા । કંઈપણ આગળ પાછળની ચિંતવનશક્તિ વિશેષ અથવા સ્મૃતિ	
૧૦૦૮૯	પરિણામ	પરિ+નમ્ । દ્રવ્યની કથંચિત્ અવસ્થાંતર પામવાની શક્તિની વિશેષ ધારા	
૧૦૦૯૦	અજ્ઞાન	અ+જ્ઞા । મિથ્યાત્વ સહિત મતિજ્ઞાન તથા શ્રુતજ્ઞાન	
૧૦૦૯૧	વિભંગ	વિ+ભજ્ઞ્ । જ્ઞાન મિથ્યાત્વ સહિત અતીદ્રિય, અવધિજ્ઞાન	
૧૦૦૯૨	વિજ્ઞાન	વિ+જ્ઞા । કંઈપણ વિશેષપણે જાણવું તે	

૧૦૦૮૩	પત્રાંક ૭૫૩	કોને ?	તા.૧૯-૧૦-૧૮૯૬ થી તા.૨૫-૧૦-૧૮૯૭ દરમ્યાન
૧૦૦૮૪	ઋષભ જિનેશ્વર	ઋષ્+અમ્+જિ+ઈશ્ । આ અવસર્પિણી કાળના ભરતક્ષેત્રના ૧લા તીર્થંકર	
૧૦૦૮૫	પ્રીતમ	પ્રી । પરમ વહાલા-પ્રિય-પતિ	
૧૦૦૮૬	રીઝયો સાહેબ	ઋઘ્ । પ્રસન્ન થયેલા સ્વામી	
૧૦૦૮૭	સાદિ	આદિ કે શરૂઆત સહિત	
૧૦૦૮૮	અટળ	અ+ટલ્ । ટળે નહીં-છૂટે નહીં તેવો; બેચેન ન થાય તેવો, સ્થિર	
૧૦૦૮૯	પરિહરે	પરિ+હ । છોડે	
૧૦૦૯૦	સ્વરૂપજિજ્ઞાસુ પુરુષો	સ્વન્+રૂપ્ । સ્વરૂપને-પોતાને જાણવાની ઈચ્છાવાળા આત્માઓ	
૫૫૭૧			
૧૦૧૦૦	યથાખ્યાત ચારિત્ર	યથા+આ+ચ્ચા । ૫ ચરિત્રમાં સૌથી છેલ્લું અને શ્રેષ્ઠ. આત્મસ્વરૂપ જેમ છે તેમ ખ્યાતિમાં-પ્રસિદ્ધિમાં લાવવું-અનુભવવું તે	
૧૦૧૦૧	શુદ્ધ નય	નિશ્ચય નય	
૧૦૧૦૨	ઔપાધિક ભેદ	ઉપાધિનો, વિકારનો, પર્યાયનો ભેદ	
૧૦૧૦૩	તુલ્ય	તુલ્ । સમાન, સરખું	
૧૦૧૦૪	નિરાવરણ	નિર્+આ+વૃ । આવરણ વિનાનું, અજ્ઞાનનાં આવરણ રહિત	
૧૦૧૦૫	સયોગરૂપ પ્રારબ્ધ	મન-વચન-ક્રિયાના યોગ સહિત (દેહધારીપણે) વિચરવાનું પૂર્વકર્મ	
૧૦૧૦૬	સ્વરૂપસમવસ્થિત	સ્વરૂપસ્થિરતાવાળા, સ્વરૂપસ્થિત, પરિણામની વધઘટ વિનાના	
૧૦૧૦૭	પૂર્વ મહાત્માઓ	પહેલાં થઈ ગયેલા જ્ઞાનીઓ, શ્રી કુંદકુંદાચાર્યજી - 'પ્રવચનસાર'ની ૮૦મી ગાથા	
૧૦૧૦૮	જે	જે	
૧૦૧૦૯	જાણઈ	જાણે છે	
૧૦૧૧૦	અરિહંતે	અરિહંત (ભગવાન)ને, અરિહંતના સ્વરૂપને	
૧૦૧૧૧	દ્રવ્ય	દ્રવ્ય	
૧૦૧૧૨	ગુણ	ગુણ	
૧૦૧૧૩	પજ્જવેહિં ય	અને પર્યાયથી, અને પર્યાયપણે	
૧૦૧૧૪	સો	તે	
૧૦૧૧૫	નિય	નિજ, પોતાના	
૧૦૧૧૬	અપ્પા	આત્માને	
૧૦૧૧૭	મોહો	મોહ	
૧૦૧૧૮	ખલુ	ખરેખર, નિશ્ચયથી	
૧૦૧૧૯	જાઈ	જાય છે, થાય છે	
૧૦૧૨૦	તસ્સ	તેનો	
૧૦૧૨૧	લયં	લય	
૧૦૧૨૨	સાકાર ભગવાન	આકાર સહિત ભગવાન, દેહધારી કેવળી ભગવાન, ૪ અઘાતી કર્મસહિત	
૧૦૧૨૩	પૂર્વબંધ	પૂર્વ-પહેલાં બાંધેલો	
૧૦૧૨૪	વેદીને	ભોગવીને	
૧૦૧૨૫	ક્ષીણ	ક્ષય	
૧૦૧૨૬	અર્હંત ભગવાન	અરિહંત પ્રભુ, પૂજ્ય, સમ્માનનીય, વીતરાગ પ્રભુ	

૧૦૧૨૭	શુભયોગ	મંગળ, કલ્યાણકારી, શ્રેષ્ઠ સંયોગ-પ્રકૃતિ
૧૦૧૨૮	અવસર્પિણી કાળ	ઊતરતો કાળ
૧૦૧૨૯	ચોવીશ તીર્થકર	શ્રી ઋષભદેવ સ્વામી, શ્રી અજિતનાથ સ્વામી, શ્રી સંભવનાથ સ્વામી, શ્રી અભિનંદન સ્વામી, શ્રી સુમતિનાથ સ્વામી, શ્રી પદ્મપ્રભ સ્વામી, શ્રી સુપાર્શ્વનાથ સ્વામી, શ્રી ચંદ્રપ્રભ સ્વામી, શ્રી સુવિધિનાથ સ્વામી, શ્રી શીતલનાથ સ્વામી, શ્રી શ્રેયાંસનાથ સ્વામી, શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી, શ્રી વિમલનાથ સ્વામી, શ્રી અનંતનાથ સ્વામી, શ્રી ધર્મનાથ સ્વામી, શ્રી શાન્તિનાથ સ્વામી, શ્રી કુંધુનાથ સ્વામી, શ્રી અરનાથ સ્વામી, શ્રી મલ્લિનાથ સ્વામી, શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી, શ્રી નમિનાથ સ્વામી, શ્રી નેમનાથ સ્વામી, શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્વામી, શ્રી વર્ધમાન-મહાવીર સ્વામી
૧૦૧૩૦	ભૂતપ્રજ્ઞાપનીય નય	ભૂતકાળમાં થઈ ગયા તે દૃષ્ટિએ
૧૦૧૩૧	ઉપચાર	ઉપ+ચર્ । વ્યવહાર, આરોપ
૧૦૧૩૨	અમૂર્તપદે	અ+મૂર્ચ્ । અરૂપીપદે, અશરીરી, અનાકાર-નિરાકારરૂપે
૧૦૧૩૩	નમસ્કાર મંત્ર	નમસ્+ક્ર । નવકાર મંત્ર
૧૦૧૩૪	પરમાર્થ દૃષ્ટિવાન પુરુષોને	સમ્યક્દૃષ્ટિવાન આત્માઓને
૧૦૧૩૫	'સિદ્ધપ્રાભૂત'	સિઘ્+પ્ર+આ+મ્ । શ્રી કુંદકુંદાચાર્યજી પ્રણીત શાસ્ત્ર, પ્રકૃષ્ટ પુરુષ-તીર્થકર દ્વારા સ્થાપિત તે પ્રાભૂત, ભેટ, નજરાણું, આચાર્યશ્રી કુંદકુંદ ભગવાન વિરચિત 'અષ્ટપાહુડ-પ્રાભૂત' સહિત ૮૪ પ્રાભૂત હતાં, હાલ બધાં નથી. ૧૩મી સદીમાં શ્રી દેવેન્દ્રસૂરિએ 'સિદ્ધપ્રાભૂત' પરથી ૧૦ પ્રાકૃત ગાથામાં 'સિદ્ધપ્રકાશિકા' રચી.
૧૦૧૩૬	જારિસ	જેવું
૧૦૧૩૭	સિદ્ધસહાવો	સિદ્ધ (પ્રભુ)નું સ્વરૂપ-સ્વભાવ
૧૦૧૩૮	તારિસ	તેવું
૧૦૧૩૯	સહાવો	સ્વરૂપ-સ્વભાવ
૧૦૧૪૦	સવ્વજીવાણાં	સર્વ જીવોનું
૧૦૧૪૧	તહ્યા	તે માટે
૧૦૧૪૨	સિદ્ધંતરુઈ	સિદ્ધત્વને વિષે રુચિ
૧૦૧૪૩	કાયવ્વા	કરવી, કર્તવ્ય
૧૦૧૪૪	ભવ્વજીવેહિં	ભવ્ય જીવોએ (સિદ્ધ પ્રાભૂત)
પૃ. ૫૭૨		
૧૦૧૪૫	શ્રી દેવચંદ્રસ્વામી	૧ પૂર્વનું જ્ઞાન હતું, એકાવતારી થઈ ગયા તેમ કહેવાય છે
૧૦૧૪૬	શ્રી વાસુપૂજ્યનાં સ્તવનમાં	૧૨મા તીર્થકર શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામીનાં સ્તવનમાં
૧૦૧૪૭	'જિનપૂજા રે તે નિજપૂજના'	જિનની પૂજા તે પોતાના આત્મસ્વરૂપની જ પૂજા-પૂજન છે
૧૦૧૪૮	શુષ્કતા	શુષ્ । નીરસતા, આધારશૂન્યતા, સૂકાપણું
૧૦૧૪૯	સ્વેચ્છાચારીપણું	સ્વેચ્છંદ, સ્વૈરવિહાર
૧૦૧૫૦	ઉન્મત્તપ્રલાપ દશા	ઉદ્+મદ્+પ્ર+લપ્ । ઉન્માદથી ગમે તેમ બોલવાની સ્થિતિ, ગાંડપણ
૧૦૧૫૧	જુગુપ્સિત	ગુપ્+સન્ । નિંદાનો ભાવ, ઘૃણા-તિરસ્કારનો ભાવ
૧૦૧૫૨	સ્તવના	સ્તુ । સ્તુતિ, ગુણગ્રામ

૧૦૧૫૩	કંથ	કમ્, કાન્ત । પતિ, પિયુ, કાન્ત
૧૦૧૫૪	રીઝ્યા	ઋઘ્ । પ્રસન્ન થયા, ખુશ થયા, સંતુષ્ટ થયા
૧૦૧૫૫	પ્રીતિમાન	પ્રી+મત્ । પ્રીતિમતી, પ્રેમ કરતી, રાજી ખુશ
પૃ. ૫૭૩		
૧૦૧૫૬	સિદ્ધાંત	સિધ્+અન્ત । શાસ્ત્ર
૧૦૧૫૭	સાદિ અનંત	આદિ-શરૂઆત છે પણ અંત-વિયોગ નથી
૧૦૧૫૮	મિથ્યાપણું	મિથ્ । ખોટાપણું, નકામાપણું
૧૦૧૫૯	કાષ્ઠ	કાશ્+ઘ્થન્ । લાકડું; લાકડી; માપવાનું સાધન
૧૦૧૬૦	મેળાપ	મિલ્ । મિલન, સંયોગ, મિશ્રણ, મિલાપ
૧૦૧૬૧	ચિતા	ચિત્ । મડદું બાળવા માટે કરવામાં આવતી લાકડાં-છાણાં વગેરેની માંડણી
૧૦૧૬૨	ઠામઠેકાણું	સ્થા+મનિન્+સ્થા+સ્તુ । સરનામું
૧૦૧૬૩	કાષ્ઠ-ભક્ષણ	પંચાગ્નિની ધૂણી સળગાવી લાકડું હોમી અગ્નિનો પરિષદ સહન કરવો
૧૦૧૬૪	મતિ	મન્ । બુદ્ધિ, માન્યતા
૧૦૧૬૫	રંજન કરવાને	રજ્ઞ । રાજી કરવા માટે
૧૦૧૬૬	ધાતુનો મેલાપ	ધા+તુન્+મિલ્ । શરીરના ૭ પદાર્થ—રસ, રક્ત, માંસ વગેરેનું એકપણું
૧૦૧૬૭	શુદ્ધચૈતન્યધાતુપણો	શુદ્ધચૈતન્યધનરૂપે
૧૦૧૬૮	અલક્ષ ભગવાન	અ+લક્ષ્ । ભગ+વત્ । લક્ષ ન પહોંચી શકે તેવા નિરંજન-સિદ્ધ ભગવાન
૧૦૧૬૯	ભગવાનની લીલા	ભગવાનની ક્રીડા, રમત, ખેલ, નાટક, અવતારે કરેલાં કામ
પૃ. ૫૭૪		
૧૦૧૭૦	લગ્નતા કરશે	લગ્ । જોડાશે
૧૦૧૭૧	સદોષમાં	સહ+દૂષ્ । દોષ સહિતમાં, દોષમાં
૧૦૧૭૨	કુતૂહલવૃત્તિ	જાણવાની વૃત્તિ
૧૦૧૭૩	અપરિપૂર્ણપણાથી	અ+પરિ+પૂર્ । અપૂર્ણતાથી
૧૦૧૭૪	વિલાસ	વિ+લસ્ । મોહક હિલચાલ
૧૦૧૭૫	સરાગી	સ+રજ્ઞ । રાગ સહિત
૧૦૧૭૬	સદ્વેષતા	સ+દ્વિષ્ । દ્વેષ સહિત-સાથે, દ્વેષ હોવાપણું
૧૦૧૭૭	ચિત્તપ્રસન્નતા	ભગવાનમાં ચૈતન્યવૃત્તિ પરમ હર્ષથી એકત્વને પ્રાપ્ત કરવી તે, પરમઆનંદથી પોતાના આત્માની વૃત્તિ પરમાત્મામાં રાખવી, પરાભક્તિ
૧૦૧૭૮	ખંડિત	ખ્વન્ડ્ । વિભાજિત, ખંડન થાય તેવી
૧૦૧૭૯	કપટરહિત	ક+પટ+રહ્ । કપટ વિના
૧૦૧૮૦	વૃથા	વૃ+થાલ્ । વ્યર્થ, મિથ્યા, નકામું, નિરર્થક
૧૦૧૮૧	સકપટ	સહ+ક+પટ । કપટ સહિત
૧૦૧૮૨	આનંદધનપદની રેખા	પરમ અવ્યાબાધ સુખમય મોક્ષપદની નિશાની
પૃ. ૫૭૫		
૧૦૧૮૩	અજિત	રાગ, દ્વેષ, અજ્ઞાન, ચારે કષાયનો જય કરનાર; અનંત ગુણના ધામરૂપ માર્ગને જીતનાર, ૨ જા તીર્થકરનું નામ
૧૦૧૮૪	પુરુષત્વ	પુરુ+શી । આત્મત્વ, પુરુષાર્થ

૧૦૧૮૫	સમ્યક્ ચરણરૂપ	સમ્યક્ ચારિત્રરૂપ
૧૦૧૮૬	તદ્રૂપ ગુણ	તે રૂપ ગુણ, તેના જેવા ગુણ
૧૦૧૮૭	દિવ્યનેત્ર	દિવ્+ની+ષ્ટ્રન્ । અ-લૌકિક દૃષ્ટિ, દિવ્યચક્ષુ, દિવ્યદૃષ્ટિ, સમ્યક્નેત્ર
૧૦૧૮૮	ચર્મનેત્ર	ચર્+મનિન્+નેત્ર । ચર્મચક્ષુ, લૌકિક દૃષ્ટિ, ચક્ષુરિન્દ્રિય, આંખ
૧૦૧૮૯	જોતો છતો	જોતાં થકો
૧૦૧૯૦	પૃથ્વીતળ પર	પૃથ્વીના પટ ઉપર, ધરતી પર, ભૂતળ ઉપર
૧૦૧૯૧	અતીન્દ્રિય	અતિ+ઇન્દ્ । ઈન્દ્રિયથી પર, ઈન્દ્રિયથી અતીત, આત્માનો
✉	પત્રાંક ૭૫૪	કોને ? તા.૧૯-૧૦-૧૯૯૬ થી તા.૨૫-૧૦-૧૯૯૭ દરમ્યાન
૧૦૧૯૨	જ્ઞાતપુત્ર ભગવન્	જ્ઞાત નામના ક્ષત્રિય વંશના; મહાવીર ભગવાન
૧૦૧૯૩	બલિહારી	ખૂબી
૧૦૧૯૪	હીનપુણ્યી	કમભાગી, ઊતરતાં, મંદ, ઓછાં પુણ્યવાળાં મનુષ્યો
૧૦૧૯૫	વિરાધ્યાં	વિ+રધ્ । વિરાધના કરી
૧૦૧૯૬	ખંડ્યાં	ચ્છન્દ્ । ખંડન કર્યાં
૧૦૧૯૭	કટાક્ષદૃષ્ટિએ	કટ્+અક્ષ+દૃશ્ । નિંદાદૃષ્ટિએ, વક્ષદૃષ્ટિએ, આક્ષેપદૃષ્ટિએ, તીરછી નજરે
૧૦૧૯૮	લાખોગમે	લક્ષ+ગમ્ । લાખો સમજે, લાખો બાજુ, લાખો રીતે
૧૦૧૯૯	એકાંત દર્ષ કૃટી	બિલકુલ, અત્યંત એકપક્ષીયતાથી, એકતરફી વલણ રાખી
પૃ. ૫૭૬		
૧૦૨૦૦	નિંદાવ્યું	નિન્દ્ । નિંદા કરી, નિંદામય બનાવ્યું, વગોવ્યું, કલંકિત કર્યું
૧૦૨૦૧	શાસનદેવી	શાસ્+દિવ્ । દરેક તીર્થંકરદેવના શાસનમાં એક યક્ષ-યક્ષી કે શાસનદેવ-શાસનદેવી હોય છે. મહાવીર સ્વામીનાં શાસનદેવી સિદ્ધાધિકા નામે છે
૧૦૨૦૨	આત્મવિરાધકપંથોથી	આત્મન્+વિ+રધ્ । આત્માની વિરાધના કરે એવા પંથ-માર્ગથી
✉	પત્રાંક ૭૫૫	કોને ? તા.૧૯-૧૦-૧૯૯૬ થી તા.૨૫-૧૦-૧૯૯૭ દરમ્યાન
૧૦૨૦૩	ભવિતવ્યતા	ભાવિ ભાવ, બનવા જોગ, ભવિષ્યમાં, નસીબ, ૫ સમવાયમાં ૧
૧૦૨૦૪	અવ્યક્તપણે	અ+વિ+અજ્ઞ । અસ્પષ્ટપણે, અપ્રગટપણે, અદૃશ્યપણે, અજ્ઞાતપણે
૧૦૨૦૫	અયથાર્થ	અ+યથા+અર્થ । અવાસ્તવિક, ભૂલભરેલો, જેવો અર્થ હોય તેવો નહીં, મિથ્યા
પૃ. ૫૭૭		
૧૦૨૦૬	ચૂકી ગયા	ચૂક્ । ભૂલી ગયા, કસૂર થઈ
૧૦૨૦૭	નાસ્તિક	ન+અસ્ । પુણ્ય, પાપ, ધર્મ, કર્મ, સ્વર્ગ, નરક કંઈ જ નથી એવી આસ્થાવાળા
૧૦૨૦૮	અભિપ્રાય	અભિ+પ્ર+ઇજ્ । મત, માન્યતા, વિચાર, હેતુ, આશય, મતલબ, તાત્પર્ય
૧૦૨૦૯	વીતરાગશ્રુત	કેવલી-સર્વજ્ઞ કથિત-પ્રણીત શાસ્ત્ર, સત્શ્રુત, પરમ શ્રુત, જિનાગમ
૧૦૨૧૦	શ્રુતતત્વોપદેષ્ટા	મહાત્મા શ્રુતજ્ઞાનના ઉપદેશક મહાત્મા, સત્પુરુષ
૧૦૨૧૧	મહદ્ ભાગ્યોદય	ઘણાં પુણ્યનો ઉદય; મહાભાગ્યે, પરમ સદ્ભાગ્યે
૧૦૨૧૨	તથા	તથારૂપ (શ્રી ભગવતીજી સૂત્ર, શ.૮, ઉ.૬)
૧૦૨૧૩	રુવાણં	(પ્રવૃત્તિલક્ષણો) સાધુના વેશ અને તેને અનુકૂળ પ્રવૃત્તિ-ગુણોથી યુક્ત
૧૦૨૧૪	સમણાણં	શ્રમણ મહાત્માઓનાં
પૃ. ૫૭૮		
૧૦૨૧૫	અભ્યંતર દશા	અભિ+અન્તર્ । અંતરંગ-આંતરિક દશા, ભીતરની સ્થિતિ; અતિ નજીકની દશા

૧૦૨૧૬	નિર્ણીત	નિર્+ની । નિર્ણય કરેલો
૧૦૨૧૭	વૃત્તિમાન	વૃત્+મત્ । વૃત્તિવાળા
૧૦૨૧૮	મુહૂર્ત માત્ર	હુર્ચ્+ર્ત્ । ૪૮ મિનિટ
૧૦૨૧૯	રાજપાટ	રાજ્ય+પટ્ । રાજગાદી
૧૦૨૨૦	અપ્રતિબદ્ધ વિહારી	અ+પ્રતિ+બધ્+વિ+હ । આસક્તિ વિના વિહાર કરનારા
૧૦૨૨૧	ગુણાતિશયપણાથી	ગુણ+અતિ+શી । ગુણના અતિશયને કારણે
૧૦૨૨૨	પરાવર્તન	પરા+વૃત્ । પાછી વળવી, પલટાવી, પલટી મારી; પુનઃપ્રાપ્તિ
૧૦૨૨૩	તાદૃશ	તદ્+દૃશ્ । તેવું, તેના જેવું
૧૦૨૨૪	અંતરાય	અન્તર+અય્ । ન હોય, ન મળે; વિદ્ન, ઓટ, અડચણ
પૃ. ૫૭૯		
૧૦૨૨૫	શ્લોક	શ્લોક્ । સંસ્કૃત કવિતાની કડી, અનુષ્ટુપ છંદ; લોકોક્તિ, કહેવત; સ્તુતિ
૧૦૨૨૬	માંડી	મણ્ડ્ । શરૂ કરી, માંડણી કરી
૧૦૨૨૭	તદાશ્રિત	તદ્+આ+શ્રિ । તેને આશ્રયે, આશરે, શરણે રહેલા
૧૦૨૨૮	આચારાંગ સૂત્ર	દ્વાદશાંગીનું ૧૬મું સૂત્ર, જેમાં ૨ શ્રુતસ્કંધ, ૨૫ અધ્યયન, ૧૮૦૦૦ પદ્માં સાધુના આચારધર્મ-ચારિત્રધર્મનું વર્ણન છે.
૧૦૨૨૯	સૂત્રકૃતાંગ સૂત્ર	દ્વાદશાંગીનું ૨૪મું સૂત્ર, જેમાં ૨ શ્રુતસ્કંધ, ૨૩ અધ્યયન, ૨૧૦૦ શ્લોક પ્રમાણ, સૂચનાત્મક તત્વની મુખ્યતા છે, સ્વમત-પરમતનું નિરૂપણ છે.
૧૦૨૩૦	સ્થાનાંગ સૂત્ર	દ્વાદશાંગીનું ૩૪મું સૂત્ર, જેમાં ૧ શ્રુતસ્કંધ, ૧૦ સ્થાનનાં ૧૦ અધ્યયન, ૧૦૮૮ સૂત્ર. જીવાદિક પદાર્થોનું અનુક્રમે સ્થાપનું તે સ્થાન.
૧૦૨૩૧	સમવાયાંગ સૂત્ર	દ્વાદશાંગીનું ૪૫મું સૂત્ર, જેમાં ૧ અધ્યયન, ૧૬૬૭ શ્લોક પ્રમાણ છે. સમસ્ત પદાર્થોનું સમ્યક્ પ્રકારે જ્ઞાન હોવાથી 'સમવાય'. આમાં એકોત્તરિકા વૃદ્ધિ એટલે કે ૧ થી ૧૦૦ સુધી વધે તે અને પછી અનેકોત્તરિકા વૃદ્ધિ (મોટી સંખ્યા જેમ કે ૧૦૦ થી ૧૦૦૦ વગેરે વધે) પણ છે.
૧૦૨૩૨	ભગવતી સૂત્ર	દ્વાદશાંગીનું ૫૫મું સૂત્ર, વિવાહપ્રજ્ઞપ્તિ-વ્યાખ્યાપ્રજ્ઞપ્તિ પણ નામ છે, જેમાં ૧ શ્રુતસ્કંધ, ૪૧ શતક, ૧૦૧ અધ્યયન, ૩૬ હજાર પ્રશ્નોત્તર છે. આ સૂત્ર સૌથી મોટું, મહત્વપૂર્ણ અને વિશદ નિરૂપણ કરનારું છે.
૧૦૨૩૩	જ્ઞાતાધર્મકથા સૂત્ર	દ્વાદશાંગીનું ૬૬મું સૂત્ર, જેમાં ૨ શ્રુતસ્કંધ, ૧૯ અધ્યયન, ૫૫૦૦ ગાથા છે. ૧લા શ્રુતસ્કંધના ૧૯ અધ્યયનમાં ૧૯ ધર્મકથા દ્વારા સાધુના આચાર પર પરમાર્થ ઉતાર્યો છે. ૨જા શ્રુતસ્કંધમાં 'ધર્મકથા'માં પાર્શ્વપ્રભુનાં બધાં સાધ્વી શિથિલ બની દેવી બન્યાં તેનું કથન છે.
૧૦૨૩૪	ઉપાસકદશાંગ સૂત્ર	દ્વાદશાંગીનું ૭૫મું સૂત્ર, જેમાં ૧ શ્રુતસ્કંધ, ૧૦ અધ્યયન છે ઉપાસક એટલે શ્રાવક. ૧૦ શ્રાવકોની સિદ્ધિનું વર્ણન તથા દેશવિરતિ વિષે છે.
૧૦૨૩૫	અંતકૃતદશાંગ સૂત્ર	દ્વાદશાંગીનું ૮૫મું સૂત્ર, જેમાં ૧ શ્રુતસ્કંધ, ૮ વર્ગ, ૯૦ અધ્યયન છે. અંતકાળે કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી દેશના દીધા વિના જ મુક્તિ પામ્યા હોય તે અંતગડ-અંતકૃત કેવળીનું વર્ણન છે. ઉત્તર ભારતમાં (U.P.) પર્યુષણ પર્વ દરમ્યાન આ સૂત્ર વંચાય છે.

- ૧૦૨૩૬ અનુત્તરૌપપાતિક સૂત્ર દ્વાદશાંગીનું ૮મું સૂત્ર, જેમાં ૧ શ્રુતસ્કંધ, ૧૦ અધ્યયન, ૩ વર્ગ, ૩૩ અધ્યયન છે. અનુત્તર વિમાનમાં ઉપપાત જન્મથી ઊપજતા મહાત્માઓ વિષે છે
- ૧૦૨૩૭ પ્રશ્નવ્યાકરણ સૂત્ર દ્વાદશાંગીનું ૧૦મું સૂત્ર, જેમાં ૧૦૮ પ્રશ્ન, ૧૦૮ અપ્રશ્ન, ૧૦૮ પ્રશ્ના-પ્રશ્ન અને ગૂઢવિદ્યા સંબંધી હતું. હાલ વિચ્છેદ જતાં આસ્રવનાં ૫ અને સંવરનાં ૫ દ્વારમાં અધર્મ-ધર્મનું ૧૦ અધ્યયનમાં નિરૂપણ છે.
- ૧૦૨૩૮ વિપાકસૂત્ર દ્વાદશાંગીનું ૧૧મું સૂત્ર, જેમાં ૨ શ્રુતસ્કંધ, ૨૦ અધ્યયન છે, ૧લા શ્રુતસ્કંધમાં ૧૦ અધ્યયનમાં દુઃખના ભાવ કહ્યા છે, ૨જા સૂત્રમાં ૧૦ અધ્યયનમાં સુખના ભાવ કહ્યા છે
- ૧૦૨૩૯ દૃષ્ટિવાદ ૧૨ મું અંગ વિચ્છેદ ગયું તે. 'દર્શન' વિષે તે દૃષ્ટિવાદ. ૫ વિભાગ : પરિક્રમ, સૂત્ર, પૂર્વગત, અનુયોગ અને ચૂલિકા. પૂર્વગતમાં ૧૪ પૂર્વનું વિસ્તૃત કથન છે. છેલ્લા ૧૪ પૂર્વી ૧લા ભદ્રબાહુ સ્વામી હતા.
- ૧૦૨૪૦ સ્થળો સ્થળ. જગ્યા, ઠેકાણાં; ગ્રંથના ભાગ; વિવાદગ્રસ્ત વિષયો
- ૧૦૨૪૧ વિસર્જન થઈ ગયાં વિ+સૃજ્ । છોડી દેવાયાં, આટોપી લીધાં, સમાપ્ત કરી નાખ્યાં, પરિત્યાગ
- ૧૦૨૪૨ એકાદશાંગ ૧+૧૦=૧૧ અંગ
- ૧૦૨૪૩ શ્વેતામ્બર આચાર્યો સફેદ વસ્ત્રને ધારણ કરનાર જૈન આચાર્ય-મુનિઓ
- ૧૦૨૪૪ દ્વિગંબરો દ્વિશાને જ વસ્ત્ર માનનારા જૈન આચાર્યો-મુનિઓ
- ૧૦૨૪૫ અનુમત સંમત, મતને અનુસરતા
- ૧૦૨૪૬ વિસંવાદ વિરોધ, પ્રતિકૂળતા, અસંગત, મેળ વગરનું, બંધ બેસે નહીં તેવું
- ૧૦૨૪૭ દીર્ઘદૃષ્ટિ લાંબો વિચાર-નજર, દૂરંદેશીપણું
- ૧૦૨૪૮ અપ્રયોજન અ+પ્ર+યુજ્ । પ્રયોજન વિનાનું, નકામા, ન-કામનાં
- ૧૦૨૪૯ અપાત્ર શ્રવણને પાત્ર ન હોય તેવા સાંભળનારા, અનધિકારી, અયોગ્ય
- ૧૦૨૫૦ દ્રવ્યાનુયોગાદિ ભાવ દ્રવ્યને-તત્ત્વને અનુકૂળ વાત-વિચારણા, અસ્તિત્વ-સ્વત્વ
- ૧૦૨૫૧ રહિણ રહિત, વગરના
- ૧૦૨૫૨ અઢારસ અઢાર, ૧૮
- ૧૦૨૫૩ દોસ દોષ
- ૧૦૨૫૪ વિવર્જિણ વિવર્જિત, ત્યાગી દીધેલાં, રહિત થયેલા, છોડી દીધેલા
- ૧૦૨૫૫ નિર્ગંધે નિર્ગંધ
- ૧૦૨૫૬ પવચણે પ્રવચન
- ૧૦૨૫૭ સદ્દહણં સદ્દહણા, શ્રદ્ધા
- ૧૦૨૫૮ હોઈ છે, થાય છે
- ૧૦૨૫૯ સમ્મત્તં સમ્યક્ત્વ
- ૧૦૨૬૦ હિંસા રહિણે ધમ્મે, અઢારસ દોસ વિવર્જિણ દેવે । નિર્ગંધે પવચણે સદ્દહણં હોઈ સમ્મત્તં ॥ શ્રી કુંદકુંદાચાર્ય કૃત મોક્ષપ્રાભૂત ૯૦ હિંસારહિત ધર્મ, અઢાર દોષ વિનાના દેવ, નિર્ગંધ ગુરુ-પ્રવચનની શ્રદ્ધા તે સમ્યક્ત્વ છે.

પૃ. ૫૮૦

૧૦૨૬૧	ઉન્માર્ગ	ઉદ્+માર્ગ । વિપરીત માર્ગ, અસન્માર્ગ, કુપંથ
૧૦૨૬૨	સદુપાય	સત્+ઉપ+અય્ । સાચું-સારું-સત્ પ્રત્યે લઈ જાય તેવું સાધન, યુક્તિ, પ્રયત્ન
૧૦૨૬૩	પરિમાણ	પરિ+મા । માપ
૧૦૨૬૪	સંકલનાપૂર્વક	સમ્+કલ્ । ઘણી વસ્તુઓની એક જગ્યાએ ગોઠવણ, રચના, યોજના
✉	પત્રાંક ૭૫૬	કોને ? તા. ૧૯-૧૦-૧૯૯૬ થી તા. ૨૫-૧૦-૧૯૯૭ દરમ્યાન
૧૦૨૬૫	વિવેક	વિ+વિચ્ । વિચાર, યથાર્થ રીતે, વસ્તુનાં સ્વરૂપનો નિશ્ચય
૧૦૨૬૬	હોવાપણું	અસ્તિત્વ
૧૦૨૬૭	રૂપી	રૂપ્ । રૂપ, રસ, ગંધ, સ્પર્શ વગેરે ગુણોવાળું
૧૦૨૬૮	અરૂપી	અ+રૂપ્ । રૂપનો અભાવ એટલે વર્ણ, ગંધ, રસ, સ્પર્શ વિનાનું
૧૦૨૬૯	અનંતા	અન્+અન્ત । અંત વિનાના
૧૦૨૭૦	અવગાહીને	અવ+ગાહ્ । વ્યાપીને
૧૦૨૭૧	સંકોચવિકાસ	આત્મપ્રદેશોને નાના-મોટા કરી શકે તેવી આત્માની શક્તિ
૧૦૨૭૨	ભાજન	ભાજ્ । પાત્ર, વાસણ, આધાર; યોગ્ય વ્યક્તિ; ભાગ પાડવા
૧૦૨૭૩	કર્મગ્રહક	કૃ+ગ્રહ્ । કર્મને ગ્રહણ કરનાર
૧૦૨૭૪	આણ્યાથી	આ+ની । લાવવાથી
૧૦૨૭૫	અજર અમર	અ+જૃ+અ+મૃ । જરા એટલે વૃદ્ધાવસ્થા અને મર એટલે મરણ, તે રહિત
૧૦૨૭૬	શાશ્વત	શશ્વત્ । નિત્ય, સનાતન, કાયમ રહેનારી, સદા ટકનાર
✉	પત્રાંક ૭૫૭	કોને ?
૧૦૨૭૭	નમ:	નમ: । નમસ્કાર, પ્રણામ
૧૦૨૭૮	સિદ્ધેભ્ય:	સિદ્ધો (ભગવંતો)ને
૧૦૨૭૯	અનુયોગ	તીર્થંકર ભગવંતે ફરમાવેલા અર્થને અનુરૂપ કથન ગણધરો વિસ્તારથી કહે તે (વ્યાખ્યાનસાર ૧-૧૭૩)
૧૦૨૮૦	દ્રવ્યાનુયોગ	જે શાસ્ત્રોમાં મુખ્ય રૂપે જીવાદિ ૬ દ્રવ્ય, ૭ તત્ત્વોનું કથન હોય તે
૧૦૨૮૧	કરણાનુયોગ	જે શાસ્ત્રોમાં મુખ્યપણે કર્મસંબંધી વિચારણા હોય તે કર્મગ્રંથ વગેરે
૧૦૨૮૨	ચરણાનુયોગ	જે શાસ્ત્રોમાં મુનિ-શ્રાવકના આચારનું કથન હોય તે (વ્યાખ્યાનસાર ૧-૧૭૩)
૧૦૨૮૩	ધર્મકથાનુયોગ	જે શાસ્ત્રમાં તીર્થંકર આદિ પુરુષોનાં જીવનચરિત્ર હોય, ધર્મકથા દ્વારા તત્ત્વ સમજાવ્યું હોય. દા.ત. ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર (વ્યાખ્યાનસાર ૧-૧૭૩)
૧૦૨૮૪	મહાનિધિ	મહત્+નિ+ધા । મોટો સમુદ્ર, મહાસાગર; મહાકોશ-ખજાનો; મોટો આધાર
૧૦૨૮૫	વિરાજમાન	વિ+રાજ્ । વિરાજી રહેલા, શોભી રહેલા, બિરાજમાન
પૃ. ૫૮૧		
૧૦૨૮૬	સુવિહિત પુરુષો	સુ+વિ+ધા । શાસ્ત્રોક્ત, સુવ્યવસ્થિત, સ્થાપિત આચાર્યો
૧૦૨૮૭	શ્રુતસાગર	શ્રુ+સાગર । શ્રુતજ્ઞાનનો-શાસ્ત્રનો દરિયો, સમુદ્ર
૧૦૨૮૮	બિંદુમાત્ર	બિન્દ્ । માત્ર ટીપું, બુંદ બરાબર-જેટલું
૧૦૨૮૯	ક્વચિત્ત્વ	કિમ્+અત્+ચિત્ । કોઈક જ, ક્યાંક જ, ક્યાંક ક્યાંક જ
૧૦૨૯૦	આર્યજનો	ઋ+જન્ । ઉત્તમ મુમુક્ષુજનો, શ્રી જિનેશ્વર, આર્યદેશનિવાસીને થતું સંબોધન
૧૦૨૯૧	દુષ્મકાળ	દુ:ખે કરીને, ઘણા અંતરાયથી, પ્રતિકૂળતાથી મોક્ષમાર્ગની પ્રાપ્તિ થાય તેવો

:: ૩૬૮ ::

૧૦૨૯૨	વિચ્છેદ	વિ+હિદ્ । અવકાશ; ક્રમ વચ્ચેથી તૂટી જવો; કાપીને ઢુકડા કરવાની ક્રિયા; ગ્રંથનો પરિચ્છેદ, અધ્યાય
૧૦૨૯૩	મહર્ષિઓ	મહત્+ઋષ્ । મહાન ઋષિઓ, બહુ ઋદ્ધિધારી મુનિઓ, રાજર્ષિ, બ્રહ્મર્ષિ, દેવર્ષિ, પરમર્ષિ
૧૦૨૯૪	તદનુસાર	તદ્+અનુ+સૃ । તે મુજબ, તેને અનુકૂળ, તે અનુક્રમ, તે પદ્ધતિ
૧૦૨૯૫	વિદ્યમાન	અસ્ । હયાત, અસ્તિત્વ ધરાવનાર
૧૦૨૯૬	મતવાદી	મન્+વદ્ । મતના આગ્રહી, મતના સ્થાપક
૧૦૨૯૭	હઠવાદી	હઠ્+વદ્ । હઠના આગ્રહી
૧૦૨૯૮	ઉદાહરણ	ઉદ્+આ+હ । દૃષ્ટાંત; વર્ણન, કથન, નિરૂપણ
૧૦૨૯૯	ભવભીરુ	ભૂ+ધી । ભવભ્રમણના ભયવાળા, ભવ ન વધારનારા, ભવથી ભયભીત
૧૦૩૦૦	જૈનાભાસ	જૈન જેવા, જૈનનો આભાસ-ભ્રમ કરાવે તે
૧૦૩૦૧	મૂળ પ્રયોજન	મૂલ+પ્ર+યુજ્ । આત્મપ્રયોજન, મોક્ષ
૧૦૩૦૨	વિસારી	વિ+સ્મર્ । ભૂલી, વિસ્મરણ કરી
૧૦૩૦૩	મુનિનું લિંગ	મુન્+લિન્ગ । મુનિનો વેશ, દેખાવ, ચિહ્ન
૧૦૩૦૪	સ્વકપોલરચના	પોતાની રીતે સાવ વાહિયાત, અદ્વર રથી નાખેલી, મૂળ માથા વિનાની કલ્પના, પોતાની મેળે ગોઠવી કાઢેલી
૧૦૩૦૫	પરાહ્મુખ	વિમુખ, બેદરકાર, અવળચંડા
પૃ. ૫૮૨		
૧૦૩૦૬	તૂમડા	તુંબ, તુંબડું; ગેરુ જેવા લાલ જેવા રંગના ભિક્ષા-પાણી વહોરવાનાં પાત્ર
૧૦૩૦૭	દોરા	સફેદ સુતરાઉ કાપડની લંબચોરસ મુહપત્તિ (મુખવસ્ત્રિકા) બાંધવા માટેનો દોરો. સ્થાનકવાસી મુખ પર દોરા વડે બાંધે, દહેરાવાસી ન બાંધે.
૧૦૩૦૮	મહામોહમૂઠ	મોહને લીધે મોટા મૂરખ, મોહાંધ
૧૦૩૦૯	લિંગાભાસપણે	લક્ષણ-ચિહ્નના આભાસથી-ભ્રમથી
૧૦૩૧૦	ઘેરી બેઠા છે	આવરી લીધું છે, આંતરી લીધું છે, વીંટળાઈ વળ્યા છે
૧૦૩૧૧	અસંયતિ પૂજા	સંયમી ન હોય તેની પૂજા, અસંયમીની પૂજા
૧૦૩૧૨	આશ્ચર્ય	આ+ચર્ । મહાવીર સ્વામીના કાળમાં થયેલા ૫ અપવાદ અને અન્ય ૫ અપવાદ. વાંચો શબ્દ નં. ૨૭૩૩, પૃ. ૯૧ (મોક્ષમાળા શિક્ષાપાઠ
૧૦૩૧૩	હર્ષાયમાન	હર્ષ । ખુશ, રાજી, હરખાયેલા, પ્રસન્ન, પુલકિત
૧૦૩૧૪	સ્થાનક	સ્થાન, જગ્યા, રહેઠાણ, મુકામ
✉	પત્રાંક ૭૫૮	કોને ? તા.૧૯-૧૦-૧૯૯૬ થી તા.૨૫-૧૦-૧૯૯૭ દરમિયાન
૧૦૩૧૫	'દ્રવ્યપ્રકાશ'	શ્રી દેવચંદ્રજી મહારાજ કૃત વિ.સં. ૧૭૬૭માં, બિકાનેરમાં, વ્રજભાષામાં દોહા-કવિત્ત-સવૈયા જેવાં ૨૩૨ પદ્યમાં, ૩ દ્વાર-અધિકારમાં અદ્ભુત તત્ત્વનિરૂપણ કરતો ગ્રંથ
૧૦૩૧૬	દ્રવ્ય	દ્રુ । વસ્તુ, તત્ત્વ, પદાર્થ
૧૦૩૧૭	અધિકાર	અધિ+કૃ । પ્રકરણ, પરિચ્છેદ, અધ્યાય, દ્વાર
૧૦૩૧૮	અંતર્ભૂત	અન્તર્+ભૂ । સમાવિષ્ટ, સમાયેલું, મળી ગયેલું
૧૦૩૧૯	વેદ પરિભાષા	વેદની સાંકેતિક ભાષા-શબ્દ

૧૦૩૨૦	વિચારની પરિપાટી	વિચારની શૈલી, રીતિ, શ્રેણિ, પ્રણાલિકા, પરંપરા
૧૦૩૨૧	અવિભક્તત્વ	અ+વિ+ભજ્ । પ્રદેશભેદરહિતપણું, વહેંચાયેલું-જુદું નહીં તેવું
૧૦૩૨૨	કથનથી	કથ્ । કહેવા પૂરતો
૧૦૩૨૩	સંસ્થાન	સમ્+સ્થા । આકાર
૧૦૩૨૪	સંખ્યા વિશેષ	સમ્+ખ્યા । જે તે આંકડા, આંક; જોડ, સમજ, વિચાર, ગણતરી
૧૦૩૨૫	અચેતનત્વ	અ+ચિત્ । જડત્વ, જડતા
૧૦૩૨૬	સમવાય સંબંધ	અભેદ સંબંધ
✉	પત્રાંક ૭૫૯	કોને ? તા.૧૯-૧૦-૧૯૯૬ થી તા.૨૫-૧૦-૧૯૯૭ દરમ્યાન
૧૦૩૨૭	દૃષ્ટિગોચર	દેખાય છે, દૃષ્ટિમાં આવે છે
૧૦૩૨૮	બાહુલ્યતા	બહ્ । બહુલતા, અધિકતા, બહોળતા, પ્રચુરતા-ઘણી સંખ્યામાં
પૃ.૫૮૩		
૧૦૩૨૯	મટાડવાને અર્થે	જડમૂળથી દૂર કરવા માટે
૧૦૩૩૦	નિરુપાય	ઉપાય ન હોય તેવી, લાઈલાજ, લાચાર
૧૦૩૩૧	વ્યાખ્યાન	વિ+આ+ખ્યા । વર્ણન
૧૦૩૩૨	ત્રસ	ભય વગેરેથી નાસી શકે, હાલી-ચાલી શકે તેવા જીવો
૧૦૩૩૩	સ્થાવર	જે સ્થળે દેહ ધારણ કર્યો છે તે જ સ્થળે સ્થિર. ભયાદિ કારણ દેખી નાસી જવા વગેરેની સમજણ શક્તિ જે જીવોમાં નથી તે
૧૦૩૩૪	પૃથ્વી	પૃથ્વીકાય જીવોના ૨ ભેદ, સૂક્ષ્મ અને બાદર સૂક્ષ્મ : તે આખા લોકમાં ભર્યા છે, હણ્યા હણાય નહીં, માર્યા મરે નહીં, અગ્નિમાં બળે નહીં, પાણીમાં ડૂબે નહીં, નજરે દેખાય નહીં, બે ભાગ થાય નહીં તેવા જીવ બાદર : લોકના અમુક ભાગમાં ભર્યા છે, હણ્યા હણાય, માર્યા મરે, અગ્નિમાં બળે, પાણીમાં ડૂબે, નજરે દેખાય, બે ભાગ થાય તેવા જીવો. બાદર પૃથ્વીકાયના ૨ ભેદ. સુંવાળી અને ખરખરી. સુંવાળી માટી ૭ ભેદે —કાળી-નીલી-રાતી-પીળી-ઘોળી-ગોધીચંદનની ને પરપડી માટી. ખરખરી માટી ૨૨ ભેદે — ખાણની, મરડીયા પથ્થરની, મોટી વેળુની, પથ્થરના કટકાની, મોટી શિલાઓની, ખારાની, લૂણની, જસતની, લોઢાની, સીસાની, તાંબાની, રૂપાની, સોનાની, વજ્રહીરાની, હરિયાલની, હિંગળોડની, મણસીલની, પારાની, સરમાની, પ્રવાલાની, અબરખની, અબરખના રજની માટી
૧૦૩૩૫	અઢાર જાતિનાં રત્ન	ગોમેદ, રુચક, અંક, સ્ફટિક, લોહિતાક્ષ, મરકત, મસારગલ, ભૂઈમુચક, ઈન્દ્રનીલ, ચંદ્રનીલ, ગેરુ, હંસગર્ભ, પોલાક, સૌગંધિક, ચંદ્રપ્રભ, વૈડુર્ય, જલકાંત, સૂર્યકાંત રત્ન : આમ ૭+૨૨+૧૮=૪૭ જાતના પૃથ્વીકાયના જીવો, પૃથ્વીકાયના ૧ કટકામાં અસંખ્યાત જીવો છે (શ્રી પ્રજ્ઞાપના-પત્રવણા સૂત્ર વગેરે શાસ્ત્રો)
૧૦૩૩૬	પાણી	પાણી જ જેનું શરીર એવા જીવો. સૂક્ષ્મ અને બાદર એમ ૨ ભેદે બાદરના ૧૭ ભેદ — ઠારનું, હિમનું, ઘૂયરનું, મેઘરવાનું, તૃણ પર જામતું, કરાનું, આકાશનું, ટાઢું, ઊનું, ખારું, ખાટું, લવણસમુદ્રનું, મધુર રસ સમાન, દૂધ સમાન, ઘી સમાન, શેરડીના રસ સમાન, સર્વ રસદ જેવું. પાણીનાં ૧ ટીપાંમાં અસંખ્યાત જીવો કહ્યા છે. ૩૬ હજાર ૪૦૦ ને ૫૦ જીવ તો ૫૦ વર્ષ પૂર્વે પ્રયોગશાળામાં જોયાનું સિદ્ધ થયેલું છે.

૧૦૩૩૭ અગ્નિ

સૂક્ષ્મ અને બાદર ૨ ભેદે, બાદર અગ્નિકાયના ૧૪ ભેદ — અંગારાની, ભાઠા-ભરહાડની, તૂટતી જવાલાની, અખંડ જવાલાની, ઉંબાડાની, ચક્રમકની, વીજળીની, તારાની, અરણીની, વાંસની, કાટકાની, સૂર્ય સામે કાય ધરે તેમાંથી ઝરે તેની, દાવાનળની, નિંભાડાની અગ્નિ

અગ્નિના ૧ તણખામાં અસંખ્યાત જીવ ભગવંતે કહ્યા છે

૧૦૩૩૮ વાયુ

સૂક્ષ્મ અને બાદર ૨ ભેદે, બાદર વાયરાના ૧૭ ભેદ — પૂર્વ, પશ્ચિમ, ઉત્તર, દક્ષિણ, ઊર્ધ્વ, અધો, તિર્થક, વિદિશાનો, વાયુ ઝામી, ઉકલીયો, મંડલીયો, ગુંજ, ગુંઝ, સંવર્તક, ઘન, તનુ અને શુદ્ધ.

વાયરાના એક ફરકવા માંહી અસંખ્યાત જીવ શ્રી ભગવંતે કહ્યા છે

૧૦૩૩૯ વનસ્પતિકાય

સૂક્ષ્મ અને બાદર ૨ ભેદે

બાદરના ૨ ભેદ — પ્રત્યેક અને સાધારણ. પ્રત્યેક એટલે એક શરીરમાં એક જીવ રહે તે. સાધારણ એટલે એક શરીરમાં અનંત જીવ રહે તે. પ્રત્યેકના ૧૨ ભેદ — વૃક્ષ, ગુચ્છ, ગુલ્મ, લતા, વેલ, પાવગ, તૃણ, વળીયા, હરિતકાય, ઔષધિ, જલવૃક્ષ અને કોસંડ એ ૧૨

૧. વૃક્ષના ૨ ભેદ : એક અદ્ધિ (અસ્થિ) = ૧ ફળમાં ૧ બીજ હોય તે. હરડાં, બહેડાં, આમળાં, અરીઠા, ભીલામા, આસોપાલવ, આંબો, મહુડો, રાયણ, જાંબુ, બોર, લીંબોળી

બહુ અદ્ધિ — ૧ ફળમાં વધારે બીજ હોય તે. જામફળ, સીતાફળ, દાડમ, બીલાં, કોઠાં, કેરાં=કેરડાં, લીંબુ, વડના ટેટાં, પીપળાના ટેટાં વગેરે

૨. ગુચ્છ : નીચાં અને ગોળ ઝાડ હોય તે. રીંગણી, ભોરીંગણી, જવાસા, તુલસી, આવચીબાવચી.

૩. ગુલ્મ : ફૂલની જાત — જાઈ, જૂઈ, ડમરો, મરવો, કેતકી, કેવડો વગેરે

૪. લતા : નાગલતા, અશોકલતા, ચંપકલતા, ભોઈલતા, પદ્મલતા વગેરે

૫. વેલા : વનસ્પતિના વેલા ચાલે તે. આરિયા, તુરિયા, કારેલા, કંકોડા, કોળા, કોઠીબડા, તુંબડાના, દૂધીના, ચણક ચીભડીના, ચણોઠીના વગેરે

૬. પાવગ : ગાંઠાળા ઝાડ — શેરડી, એરડી, સરકડ, સાંઠો, નેતર, વાંસ

૭. તૃણ : દાભડો, આરાતારા, કડવાળી, ઝેઝવા, ધરો, કાલીયા

૮. વલીયા : ઊંચાં ને ગોળ ઝાડ — સોપારી, ખારેક, ખજૂર, કેળ, તજ, ઈલાયચી, લવિંગ, તાડ, તમાલ, નાળિયેરી

૯. હરિતકાય : મૂળા, મેથી, તાંદળજા, સુવા, લુણી, અફીણની ભાજી

૧૦. ઔષધિ : ૨૪ પ્રકારનાં ધાન્ય, ૨ ભેદ : લાસા અને કઠોળ

લાસાના મુખ્ય ૧૨ ભેદ : ઘઉં, જવ, જુવાર, બાજરી, ડાંગર, વરી, બંટી, બાવટો, કાંગ, ચિણ્યોઝીણો, કોદરા, મકાઈ વગેરે વગેરે

કઠોળના મુખ્ય ૧૨ ભેદ : મગ, મઠ, અડદ, તુવેર, ઝાલર, (વાલ) વટાળા, ચોળા, ચણા, લાંગ, કળથી, મસુર, અળસી વગેરે ઘણા ભેદ

૧૧. જલવૃક્ષ : પોયણા, કમળપોયણાં, ઘીતેલાં, શિંગોડાં, સેવાળ, કમળકાકડી

૧૨. કોસંડા : બિલાડીના ટોપ વગેરે ભૂમિ ભેદીને બહાર નીકળે તે ૧૨

પ્રત્યેક પાકી વસ્તુમાં સંખ્યાતા જીવ છે, અધકચરામાં અસંખ્યાત જીવ છે કુમળામાં, ઊગતામાં, ચક્ર પડે તેમાં અનંત જીવ છે.

પ્રત્યેક વનસ્પતિના વૃક્ષના ૧૦ બોલ — મૂળ, કંદ, સ્કંધ, ત્વચા, શાખા, પ્રવાલ, પત્ર, ફૂલ, ફળ, બીજ

સાધારણ વનસ્પતિ : કંદમૂળ. સોયના અગ્રભાગ પર રહે તેટલા ભાગમાં અસંખ્યાત પ્રતર છે. એકેક પ્રતરમાં અસંખ્યાત શ્રેણિ. એકેક શ્રેણિમાં અસંખ્યાત ગોળા. એકેક ગોળામાં અસંખ્યાત શરીર. એકેક શરીરમાં અનંત અનંત જીવ છે એ સાધારણ વનસ્પતિ લસણ, ડુંગળી, આદુ, સૂરણ, રતાળુ, પિંડાલુ, બટાટા, થેંગ, સકરકંદ, મૂળો, લીલી હળદર, લીલી ગળી, ગાજર, અંકુરા-ફણગા, ખુરસાણી, કુંવર, મોઘ્ય, અમૃતવેલ, થોર, બીડ, અળવીની ગાંઠ, ગરમર વગેરે

૧૦૩૪૦	અનુમાન ગોચર	અનુ+મિ, મા । ગમ, ગો+ચર । અટકળ, અંદાજ ઈન્દ્રિયગ્રાહ્યથી જણાય તેવું
૧૦૩૪૧	સર્વથા	સર્વ+થાલ્ । બધી રીતે, બધા પ્રકારે, બધાં પ્રમાણથી, દરેક રીતે, સંપૂર્ણતઃ
૧૦૩૪૨	પ્રકૃષ્ટ જ્ઞાનગોચર	પ્ર+કૃષ્ । ઉત્કૃષ્ટ જ્ઞાનથી-કેવળજ્ઞાનથી જણાય તેવું
૧૦૩૪૩	જીવત્વ	જીવ્ । જીવનું-આત્માનું હોવાપણું. જીવપણું, પ્રાણપણું, આત્માપણું
૧૦૩૪૪	ગતિમાન	ગમ્ । ગતિ કરતા, ગતિશીલ
	પત્રાંક ૭૬૦	કોને ? તા.૧૯-૧૦-૧૯૯૬ થી તા. ૨૫-૧૦-૧૯૯૭ દરમ્યાન
૧૦૩૪૫	લોકપરિમિત	લોકપ્રમાણ, લોકમર્યાદા જેટલું
૧૦૩૪૬	પરિણત	પરિ+નમ્ । પરિણામ પામેલું, પરિપક્વ થયેલું
૧૦૩૪૭	ભવ્યત્વ લબ્ધિ	પરિપાકાદિથી મોક્ષે જઈ શકવાની યોગ્યતાનો સમય થઈ જવાથી, મોક્ષની યોગ્યતા પાકવાથી, મોક્ષે જઈ શકવાની યોગ્યતાનું ફળ આવે તે
પૃ.૫૮૪	પત્રાંક ૭૬૧	કોને ? તા.૧૯-૧૦-૧૯૯૬ થી તા. ૨૫-૧૦-૧૯૯૭ દરમ્યાન
૧૦૩૪૮	દ્રવ્યાસ્રવ	દ્વ+આ+સ્રુ । કર્મને યોગ્ય જે પુદ્ગલ ગ્રહણ થાય છે તે
૧૦૩૪૯	ત્રણે રત્ન	ઉત્કૃષ્ટમાં ઉત્કૃષ્ટ ઉ વસ્તુ, રત્નત્રયી : સમ્યક્દર્શન, સમ્યક્જ્ઞાન, સમ્યક્ચારિત્ર
૧૦૩૫૦	સાકારોપયોગરૂપ	જ્ઞાનોપયોગરૂપ, ભાવોનું વિશેષ સ્વરૂપ ગ્રહણ કરી શકે તે ઉપયોગ
૧૦૩૫૧	દર્શનોપયોગ	દૃશ્+ઉપ+યુજ્ । ભાવોનું સામાન્ય સ્વરૂપ જે ઉપયોગ ગ્રહણ કરી શકે તે
૧૦૩૫૨	ચારિત્ર	ચર્ । અશુભ ભાવથી નિવૃત્તિ અને શુભ ભાવમાં પ્રવૃત્તિ તે ચારિત્ર, વ્યવહાર નયથી પ્રત, સમિતિ, ગુપ્તિ વગેરે. આત્મસ્વરૂપમાં રમણતા તથા તેમાં જ સ્થિરતા તે નિશ્ચયથી ચારિત્ર છે
પૃ.૫૮૫		
૧૦૩૫૩	પરમ સમ્યક્ ચારિત્ર	સંસારના મૂળ હેતુઓનો વિશેષ નાશ કરવાને અર્થે બાહ્ય અને અંતરંગ ક્રિયાનો નિરોધ થાય તે
૧૦૩૫૪	પાંત્રીશ અક્ષર	નમો અરિહંતાણં-૭, નમો સિદ્ધાણં-૫, નમો આયરિયાણં-૭, નમો ઉવજ્જાયાણં-૭, નમો લોએ સવ્વસાહૂણં-૯ = ૩૫
૧૦૩૫૫	સોળ અક્ષર	અર્હતસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુખ્યોનમઃ । અથવા અરિહંત-સિદ્ધ-આઈરિય-ઉવજ્જાય-સાહૂ એમ ૧૬ અક્ષર
૧૦૩૫૬	છ અક્ષર	અરિહંત સિદ્ધ, અરિહંત સિ સા, ઐ નમઃ સિદ્ધેભ્યઃ, નમોઽર્હત્સિદ્ધેભ્યઃ ।
૧૦૩૫૭	પાંચ અક્ષર	અ સિ આ ડ સા । ણમો સિદ્ધાણં । નમો સિદ્ધાણં

૧૦૩૫૮	ચાર અક્ષર	અરિહંત, અ સિ સાહુ ।
૧૦૩૫૯	બે અક્ષર	ૐ હ્રી । સિદ્ધ । અ સિ ।
૧૦૩૬૦	એક અક્ષર	ૐ, ઐ, અ, સિ ।
૧૦૩૬૧	પરમેષ્ઠી પદ	અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય અને સાધુ-સાધ્વી પદ
૧૦૩૬૨	વાચક મંત્ર	વચ્ । મન્ત્ર । સૂચક મંત્ર, બતાવનાર મંત્ર
	પત્રાંક ૭૬૨	કોને ? તા. ૧૯-૧૦-૧૯૯૬ થી તા. ૨૫-૧૦-૧૯૯૭ દરમ્યાન
૧૦૩૬૩	વીતરાગ સન્માર્ગ	વીતરાગદેવ પ્રણીત સત્નો માર્ગ
૧૦૩૬૪	ભાસ્વમાન	ભાસ્ । જણાતા, દેખાતા, પ્રકાશતા, ભાસતા
૧૦૩૬૫	ઉપાદેય તત્વ	ઉપ+આ+દા । ગ્રહણ કરવા યોગ્ય તત્વ; ૯ તત્વમાં સંવર, નિર્જરા, મોક્ષતત્વ
૧૦૩૬૬	સર્વ જ્ઞાનાવરણ	બધા જ પ્રકારનાં જ્ઞાનના આવરણ; મતિજ્ઞાન-શ્રુતજ્ઞાન-અવધિજ્ઞાન-મન:પર્યવજ્ઞાન-કેવલજ્ઞાનનાં આવરણ
૧૦૩૬૭	સર્વ દર્શનાવરણ	બધાં દર્શનનાં આવરણ : ચક્ષુ-અચક્ષુ-અવધિ અને કેવલદર્શનનાં આવરણ
૧૦૩૬૮	સર્વ મોહ	બધો જ મોહ — મુખ્ય દર્શન મોહ અને ચારિત્ર મોહ
૧૦૩૬૯	સર્વ વીર્યાદિ અંતરાય	બધા અંતરાય, દાન-લાભ-ભોગ-ઉપભોગ-વીર્ય વગેરે પાંચે અંતરાય
૧૦૩૭૦	નિર્ગ્રંથ પદ	વીતરાગ પદ, સર્વજ્ઞ પદ, અરિહંત પદ, સદ્ગુરુ પદ
૧૦૩૭૧	સર્વજ્ઞોપદિષ્ટ	સર્વજ્ઞે ઉપદેશેલી, કેવલી પ્રણીત
	પત્રાંક ૭૬૩	કોને ? તા. ૧૯-૧૦-૧૯૯૬ થી તા. ૨૫-૧૦-૧૯૯૭ દરમ્યાન
૧૦૩૭૨	બાર પ્રકારના તપ	૬ આભ્યંતર તપ : પ્રાયશ્ચિત, વિનય, વૈયાવૃત્ય, ધ્યાન, વ્યુત્સર્ગ, સ્વાધ્યાય
૧૦૩૭૩	૬ બાહ્ય તપ	અનશન, ઉણોદરી, વૃત્તિસંક્ષેપ, રસપરિત્યાગ, વિવિક્ત શય્યાસન, કાયકલેશ
૧૦૩૭૪	નિદાનરહિત	નિ+દા । નિયાણું કર્યા વિનાનું, તપનું ફળ માગ્યા વિના
૧૦૩૭૫	સ્વકાલપ્રાપ્ત નિર્જરા	કર્મની સ્થિતિ સ્વાભાવિક રીતે કર્મો ઉદયમાં પાકી જવાથી આવી પોતાનું ફળ આપી આત્મપ્રદેશોથી છૂટા પડી જાય તે
૧૦૩૭૬	અસંયત સમ્યક્દૃષ્ટિ	અસંયમી સમ્યક્દૃષ્ટિ, અવિરતિ સમ્યક્દૃષ્ટિ
પૃ. ૫૮૬	પત્રાંક ૭૬૪	કોને ? તા. ૧૯-૧૦-૧૯૯૬ થી તા. ૨૫-૧૦-૧૯૯૭ દરમ્યાન
૧૦૩૭૭	યથાજાતલિંગ સર્વવિરતિ ધર્મ	દિગંબર સાધુધર્મ-સંયમ-દીક્ષા
૧૦૩૭૮	દ્વાદશવિધ દેશવિરતિ ધર્મ	૧૨ પ્રકારે શ્રાવકધર્મ, બાર વ્રત ધારણ કરવાં
૧૦૩૭૯	સુસિદ્ધ	સુ+સિધ્ । સંપૂર્ણ સાબિત, નિશ્ચિત, નિષ્ણાત, સફળ
૧૦૩૮૦	પદ્ધતિ વિવાદ	રીતિ, પ્રકાર, ઢબ, વ્યવસ્થિત, શાસ્ત્ર શુદ્ધ કર્મને નિરૂપતા ગ્રંથના મતભેદ
૧૦૩૮૧	બાળબોધહેતુ	બાળક-અજ્ઞાનીને ઉપદેશનું કારણ, બાળકો-અજ્ઞાની સમજે એવો આશય
	પત્રાંક ૭૬૫	કોને ? તા. ૧૯-૧૦-૧૯૯૬ થી તા. ૨૫-૧૦-૧૯૯૭ દરમ્યાન
૧૦૩૮૨	આપ્ત	આપ્ । સર્વજ્ઞ, તીર્થંકર, વિશ્વાસુ, જાતે જોઈ-જાણીને વસ્તુ વિષે જેમ છે તેમ કહે
	પત્રાંક ૭૬૬	પંચાસ્તિકાય ઈ. સ. ૧૮૯૬-૧૮૯૭ દરમ્યાન
૧૦૩૮૩	સદ્ગુરવે	સત્+ગૃ+કૃ । સદ્ગુરુને, અજ્ઞાન અંધકાર દૂર કરનારને
૧૦૩૮૪	પંચાસ્તિકાય	ધર્મ-અધર્મ-આકાશ-પુદ્ગલ અને જીવ — એ ૫ અસ્તિકાય સંબંધી શ્રી કુંદકુંદાચાર્ય પ્રણીત ૧૭૩ ગાથાનો ગ્રંથ
૧૦૩૮૫	સો ઈન્દ્રોએ વંદનિક	૧૦૦ ઈન્દ્રો વડે વંદાતા, શ્વે. મુજબ ૬૪ અને દિ. મુજબ ૧૦૦ ઈન્દ્ર : ભવનપતિના દેવો ૪૦, વ્યંતર દેવોના ૩૨, જ્યોતિષીના ૨ (સૂર્ય-ચંદ્ર), કલ્પવાસી દેવોના ૨૪, ચક્રવર્તી ૧, સિંહ ૧ મળી ૧૦૦ ઈન્દ્ર

૧૦૩૮૬	મધુર	મન્+૩ । મીઠાં, કલ્યાણકારી
૧૦૩૮૭	નિર્મળ	નિર્+મલ્ । પવિત્ર, રાગ-દ્વેષ-અજ્ઞાનરહિતપણે, દોષરહિત
૧૦૩૮૮	વાક્ય	વચ્ । વચન, કથન; પૂર્ણ અર્થ બતાવતો શબ્દસમૂહ
પૃ. ૫૮૭		
૧૦૩૮૯	અર્થસમય	પુદ્ગલપદાર્થોનો સમૂહ, ૬ દ્રવ્યોનો સમૂહ; એ શબ્દો સાંભળી આત્માનું જ્ઞાન થાય તે
૧૦૩૯૦	ઉપરાંત	વધારે, સિવાય
૧૦૩૯૧	અસ્તિકાય	અસ્+ચ્વિ । અનેક ગુણ અને પર્યાય સહિત જેનો અસ્તિત્વ સ્વભાવ છે તે અસ્તિકાય પ્રદેશોના સમૂહવાળુ દ્રવ્ય, અનેક પ્રદેશોમાં વ્યાપે તેથી અસ્તિકાય
૧૦૩૯૨	પરાવર્તન	પરા+વૃત્ । પાછું ફરવું, પાછું ફેંકવું, પલટવું, પ્રત્યાવર્તન
૧૦૩૯૩	સ્યાત્ અસ્તિ	સ્યાત્=કથંચિત્, કોઈ પ્રકારે, કોઈ અપેક્ષાએ. સર્વથાપણાને નિષેધે છે અને અનેકાંતને દર્શાવે છે. વસ્તુ સ્વદ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાળ-ભાવે કહેવામાં આવે છે.
૧૦૩૯૪	સ્યાત્ નાસ્તિ	વસ્તુ સ્વ દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાળ ભાવે કહેવામાં આવતા નથી.
૧૦૩૯૫	સ્યાત્ અસ્તિ નાસ્તિ	વસ્તુ સ્વચતુષ્ટય ને પરચતુષ્ટય ક્રમથી કહેવામાં આવે તો છે અને નથી.
૧૦૩૯૬	સ્યાત્ અવક્તવ્ય	વસ્તુ સ્વચતુષ્ટય અને પરચતુષ્ટય એમ યુગવત્ (સાથે) કહો તો, કહી શકાતી નથી.
૧૦૩૯૭	સ્યાત્ અસ્તિ અવક્તવ્ય	વસ્તુ સ્વચતુષ્ટયની અપેક્ષાએ છે પણ એક જ સમયે કહી શકાતી નથી.
૧૦૩૯૮	સ્યાત્ નાસ્તિ અવક્તવ્ય	વસ્તુ પરચતુષ્ટયની અપેક્ષાએ અને સ્વ-પરચતુષ્ટયની અપેક્ષાએ નાસ્તિ સ્વરૂપ છે. નાસ્તિ સ્વરૂપ છે તો પણ એક સમયે કહી શકાતી નથી.
૧૦૩૯૯	સ્યાત્ અસ્તિ નાસ્તિ અવક્તવ્ય	વસ્તુ સ્વચતુષ્ટયની અપેક્ષાએ અને પરચતુષ્ટયની અપેક્ષાએ અને એક જ કાળે સ્વ-પરચતુષ્ટયની અપેક્ષાએ અસ્તિનાસ્તિ સ્વરૂપ છતાં કહી શકાતા નથી.
૧૦૪૦૦	વિવક્ષા	વચ્+સન્ । કહેવાનો ઉદ્દેશ, આશય, ઈચ્છા, અભિપ્રાય, ભાવ
૧૦૪૦૧	ગતિ નામકર્મ	નામકર્મનો એક પ્રકાર, જીવને કઈ ગતિમાં જવાનું છે તે નક્કી કરતું કર્મ
પૃ. ૫૮૮		
૧૦૪૦૨	સુદૃઢપણે	સુ+દૃહ । ગાઢ, અવગાઢપણે, મજબૂતાઈથી
૧૦૪૦૩	ભાવ	ખા । ઉત્પાદ, વસ્તુનું હોવાપણું
૧૦૪૦૪	અભાવ	અ+ખૂ । વ્યય, વસ્તુનું ન હોવાપણું
૧૦૪૦૫	ભાવાભાવ	ખૂ+અ+ખૂ । સત્નો વિનાશ-વ્યય, જે અવસ્થા છે તેનો અભાવ થવો
૧૦૪૦૬	અભાવભાવ	અ+ખૂ+ખૂ । અસત્નો ઉત્પાદ, પહેલાં જે અવસ્થા નહોતી તે પ્રગટ થવી
૧૦૪૦૭	પાંચ વર્ણ	૫ રંગ — કાળો, ધોળો, લાલ, લીલો, પીળો
૧૦૪૦૮	પાંચ રસ	તિક્ત-તીખો, કટુ-કડવો, કષાય-તુરો, અમ્લ-ખાટો, મધુર-ગળ્યો
૧૦૪૦૯	બે ગંધ	સુરભિ-સુગંધ, દુરભિ-દુર્ગંધ
૧૦૪૧૦	આઠ સ્પર્શ	કઠિન, મૃદુ, ગુરુ, લઘુ, શીત, ઉષ્ણ, સ્નિગ્ધ, રૂક્ષ
૧૦૪૧૧	સમય	સમ્+ઙ્ । પરમાણુને એક આકાશપ્રદેશથી બીજા આકાશપ્રદેશે મંદ ગતિથી જતાં જે વખત લાગે તે સમય; કાળ; મોકો; અવસર; નિયમ; સિદ્ધાંત
૧૦૪૧૨	નિમેષ	નિ+મિષ્ । ખુલ્લી આંખને વીંચાતાં જે વખત લાગે તે અસંખ્યાત સમયનો પલકારો
૧૦૪૧૩	કાષ્ટા	૧૫ નિમેષની એક કાષ્ટા

૧૦૪૧૪	કલા	૩૦ કાષ્ઠાની એક કલા
૧૦૪૧૫	નાલી	ઘડી, ૨૦થી કંઈક અધિક કળાની એક ઘડી
૧૦૪૧૬	મુહૂર્ત	હુર્ચ્+ક્ત્ । ૨ ઘડી, ૪૮ મિનિટ; શુભાશુભ પ્રસંગ માટે શુભાશુભ સમય
૧૦૪૧૭	દિવસ-રાત્રિ	૨૪ કલાક, ૬૦ ઘડી, ૩૦ મુહૂર્ત, અહોરાત્ર
૧૦૪૧૮	માસ	૩૦ અહોરાત્રનો એક માસ
૧૦૪૧૯	ઋતુ	ઋ+તુ । ૨ માસની એક ઋતુ, ૩ ઋતુનું એક અયન, મોસમ; રજોદર્શન
૧૦૪૨૦	સંવત્સર	સમ્+વસ્+સન્ । ૨ અયનનું એક વર્ષ, સાલ, ૫ વર્ષના ૧ યુગમાં ૧ લું વર્ષ
૧૦૪૨૧	જીવત્વવાળો	જીવ્ । નિશ્ચયથી ભાવપ્રાણ અને વ્યવહારથી દ્રવ્યપ્રાણવાળા
૧૦૪૨૨	જાણનાર	જ્ઞા । નિશ્ચયે ચિત્સ્વરૂપ હોવાથી ચેતયિતા-ચેતનાર, વ્યવહારે ચિત્શક્તિયુક્ત હોવાથી ચેતયિતા
૧૦૪૨૩	ઉપયોગવાળો	ઉપ્+યુજ્ । ઉપયોગ લક્ષણવાળો, જ્ઞાન-દર્શન-ગુણના વ્યાપારવાળો, ચારિત્ર અપેક્ષાએ શુભ, અશુભ ને શુદ્ધ ક્રિયાવાળો
૧૦૪૨૪	પ્રભુ	પ્ર+ધુ । નિશ્ચયે અને વ્યવહારે આસ્રવ, બંધ, સંવર, નિર્જરા, મોક્ષ કરવામાં સ્વયં ઈશ હોવાથી પ્રભુ
૧૦૪૨૫	કર્તા	કૃ । નિશ્ચયથી પૌદ્ગલિક કર્મોના નિમિત્તે આત્મપરિણામોનો કરનાર અને વ્યવહારથી આત્મપરિણામોના નિમિત્તે પૌદ્ગલિક કર્મોનું કર્તૃત્વ કરનાર
૧૦૪૨૬	ભોક્તા	ભુજ્ । નિશ્ચયથી શુભાશુભ કર્મોના નિમિત્તે સુખદુઃખ પરિણામોને ભોગવનાર અને વ્યવહારથી શુભાશુભ કર્મોથી પ્રાપ્ત ઈષ્ટ-અનિષ્ટ વિષયોને ભોગવનાર
૧૦૪૨૭	દેહપ્રમાણ	નિશ્ચયથી લોકપ્રમાણ વ્યવહારથી વિશિષ્ટ અવગાહ-પરિણામની શક્તિવાળો હોવાથી નામકર્મથી રચાતા નાના-મોટા શરીરમાં રહેનાર
૧૦૪૨૮	અમૂર્ત	અ+મુર્ચ્ । નિશ્ચયથી વસ્તુતાએ અરૂપી સ્વભાવવાળો હોવાથી અમૂર્ત—વર્ણ, ગંધ, રસ, સ્પર્શ નહોય, વ્યવહારે પુદ્ગલ પરિણામાત્મક કર્મો સાથે સંયુક્ત હોવાથી મૂર્ત
૧૦૪૨૯	ઊર્ધ્વ	ઊર્ધ્વે
૧૦૪૩૦	લોકાંત	લોકના અંતને
૧૦૪૩૧	સર્વદર્શી	સર્વને જોઈ શકનાર
૧૦૪૩૨	ચાર પ્રાણ	સંસારી જીવોને ઓછામાં ઓછા ૪ પ્રાણ : બળ, ઈન્દ્રિય, આયુષ્ય અને ઉચ્છ્વાસ હોય, એકેન્દ્રિયને ૪, બેઈન્દ્રિયને ૬ એમ વધતાં વધતાં સંજી પંચેન્દ્રિયને ૧૦ પ્રાણ છે : ૫ ઈન્દ્રિય, મનબળ, વચનબળ, કાયબળ, આયુષ્ય અને શ્વાસોચ્છ્વાસ, પ્રાણ=આત્માનું જીવનલક્ષણ, જેના વડે 'આ આત્મા છે' અથવા 'આ જીવ છે' એમ ઓળખાય તે
૧૦૪૩૩	અગુરુલઘુ ગુણ	જે ગુણ-શક્તિના કારણે દ્રવ્યની દ્રવ્યતા કાયમ રહે અર્થાત્ ૧. એક દ્રવ્ય બીજા દ્રવ્યરૂપે ન થાય ૨. એક ગુણ બીજા ગુણરૂપે ન થાય ૩. દ્રવ્યમાં રહેલા અનંતગુણો વિખરાઈને અલગ અલગ ન થઈ જાય અગુરુલઘુ નામકર્મ અને અગુરુલઘુ સ્વભાવ પણ વિચારીએ — (૧) દરેક આત્માના જેટલા પ્રદેશ હોય, ગુણ હોય તેટલા જ કાયમ રહે તે. (૨) શરીરને બહુ ભારે કે બહુ હલકું ન થવા દે તે અગુરુલઘુ નામકર્મ.

(૩) ગોત્રકર્મના નાશથી સિદ્ધ ભગવંતને અગુરુલઘુ ગુણ પ્રગટે તે.

(૪) અગુરુલઘુત્વ સ્વભાવના અનંત અંશોમાં સ્વભાવથી જ સમય સમયે ષટ્ગુણ હાનિવૃદ્ધિ થાય છે તે

૧૦૪૩૪	લોકપ્રમાણ	કેવલી સમુદ્ધાત વખતે કોઈ કોઈ જીવ આખા લોકમાં પોતાના અસંખ્યાત
	અવગાહના	પ્રદેશોને ફેલાવે તે
૧૦૪૩૫	પદ્મરાગ રત્ન	પદ્મરાગ મણિ-લાલ કલરનું રત્ન
૧૦૪૩૬	પ્રભાસે છે	પ્ર+ભાસ્ । પ્રકાશે છે, વ્યાપે છે
૧૦૪૩૭	અધ્યવસાય વિશેષ	કર્મબંધનના ભાવથી
૧૦૪૩૮	રજોમલ	મિથ્યાત્વ રાગાદિરૂપ ભાવકર્મ અને દ્રવ્યકર્મ
૧૦૪૩૯	વચનથી અગોચર	શબ્દમાં ન આવે એવું, વચનાતીત
૧૦૪૪૦	શાશ્વત	દ્રવ્યની અપેક્ષાએ શાશ્વત, નિત્ય, સનાતન, સદા રહેનાર
૧૦૪૪૧	અશાશ્વત	પર્યાયની અપેક્ષાએ શાશ્વત, અનિત્ય, પલટાતું રહે
૧૦૪૪૨	ભવ્ય	સ્વસ્વભાવે પરિણમે તેથી ભવ્ય
૧૦૪૪૩	અભવ્ય	અતીત મિથ્યાત્વ રાગાદિરૂપે ન પરિણમે તેથી અભવ્ય
૧૦૪૪૪	શૂન્ય	પરસ્વરૂપ નથી તેથી શૂન્ય
૧૦૪૪૫	અશૂન્ય	પોતાનાં સ્વરૂપથી અશૂન્ય
૧૦૪૪૬	વિજ્ઞાન	કેવલજ્ઞાન હોવાથી વિજ્ઞાન
૧૦૪૪૭	અવિજ્ઞાન	મતિ, શ્રુત આદિ જ્ઞાન જવાથી અવિજ્ઞાન
૧૦૪૪૮	વેદકભાવ	વેદવાના ભાવ
૧૦૪૪૯	જીવરાશિ	જીવોના સમૂહ

પૃ. ૫૮૯

૧૦૪૫૦	પ્રાણથી રહિત એવા અતીન્દ્રિય જીવો	સિદ્ધ આત્માઓ, સિદ્ધ ભગવંતો
૧૦૪૫૧	જ્ઞાનોપયોગ	વસ્તુને વિશેષપણે જાણે તે, ૮ પ્રકારે : મતિ, શ્રુત, અવધિ, મન:પર્યવ, કેવલ અને કુમતિ, કુશ્રુત, કુઅવધિ (વિભંગ)
૧૦૪૫૨	દર્શનોપયોગ	વસ્તુને સામાન્યપણે જાણે તે : ચક્ષુ, અચક્ષુ, અવધિ કેવલ ૪ ભેદે
૧૦૪૫૩	અનન્યભૂતપણે	ન+અન્ય+ઘૂ । અનિવાર્યપણે, અભિન્નપણે, અપૃથગભૂતપણે
૧૦૪૫૪	કુમતિ	સમ્યક્દર્શન વિનાનું મતિજ્ઞાન, મિથ્યાદર્શનના ઉદય સાથેનું મતિજ્ઞાન
૧૦૪૫૫	કુશ્રુત	સમ્યક્દર્શન વિનાનું શ્રુતજ્ઞાન, મિથ્યાદર્શનના ઉદય સાથેનું શ્રુતજ્ઞાન
૧૦૪૫૬	વિભંગ	સમ્યક્દર્શન વિનાનું અવધિજ્ઞાન, મિથ્યાદર્શનના ઉદય સાથેનું અવધિજ્ઞાન
૧૦૪૫૭	ચક્ષુદર્શન	આંખે જણાતી વસ્તુનો પ્રથમ સામાન્ય બોધ-પ્રતિભાસ થાય તે
૧૦૪૫૮	અચક્ષુદર્શન	આંખ સિવાય ચાર ઈન્દ્રિય અને મન દ્વારા પ્રથમ સામાન્ય બોધ થાય તે
૧૦૪૫૯	અવધિદર્શન	અવધિજ્ઞાન પહેલાં થવાવાળો સામાન્ય બોધ
૧૦૪૬૦	કેવલદર્શન	કેવળજ્ઞાનની સાથે થનાર સામાન્ય બોધ
૧૦૪૬૧	વ્યપદેશ	વિ+અપ+દિશ્ । કથન, સૂચના, નામકરણ; પ્રસિદ્ધિ; ચાલ, કપટ
૧૦૪૬૨	સંસ્થાન	સમ્+સ્થા । આકાર, આકૃતિ
૧૦૪૬૩	સમવર્તિત્વ સમવાય	સમ્+વૃત્ । સમ્+અવ+ઇ । ગુણગુણીનો અભેદ સંબંધ
૧૦૪૬૪	અપૃથક્ભૂત	એકક્ષેત્રાવગાહી

૧૦૪૬૫	અપૃથક્સિદ્ધ	અભેદ
૧૦૪૬૬	અનન્યભૂત	અપૃથક્, અભિન્ન
૧૦૪૬૭	સાદિ સાંત	આદિ અને અંત સહિત, પર્યાયની અપેક્ષાએ શરૂઆત-અંત
૧૦૪૬૮	સાદિ અનંત	સિદ્ધ પર્યાય, શરૂઆત છે પણ અંત નથી
૧૦૪૬૯	પાંચ ભાવ	ઉદય, ઉપશમ, ક્ષાયિક, ક્ષયોપશમ અને પારિણામિક ભાવ
૧૦૪૭૦	પ્રાધાન્યપણા	પ્ર+ધા । મુખ્યતાથી
૧૦૪૭૧	ભંગ	મજ્જ । પ્રકાર, ભેદ; નાશ; તૂટી જવાનો ભય; અંશ; અસફળતા
૧૦૪૭૨	સદ્ભાવથી	અસ્+મ્ । અસ્તિત્વ, સ્વભાવ
૧૦૪૭૩	નામકર્મની પ્રકૃતિ	નામન્+કૃ । નામકર્મનો પ્રકાર, ચારે ગતિમાં તે તે શરીર મળવાનું કારણ
૧૦૪૭૪	ઉદય ભાવ	ઉદ+ઇ । કર્મના ઉદયથી થતો ભાવ. આ ભાવમાં કર્મનો રસ આત્મામાં ઝળકે છે તે જ નવીન બંધનો હેતુ છે
૧૦૪૭૫	ઉપશમ ભાવ	ઉપ+શમ્ । કર્મના ઉપશમથી થતો ભાવ
૧૦૪૭૬	ક્ષાયિક ભાવ	ક્ષિ । કર્મના ક્ષયથી થતો ભાવ
૧૦૪૭૭	ક્ષયોપશમ ભાવ	ક્ષિ+ઉપ+શમ્ । કર્મના ક્ષયોપશમથી થતો ભાવ
૧૦૪૭૮	પારિણામિક ભાવ	પરિ+નમ્ । કર્મની અપેક્ષા નથી તે જીવત્વ, ભવ્યત્વ વગેરે ભાવ
૧૦૪૭૯	વિસ્તીર્ણપણું	વિ+સ્ત્ । વિસ્તાર, પહોળાઈ, વિસ્તૃતિ, વિશાળતા, લાંબું-પહોળું
પૃ. ૫૯૦		
૧૦૪૮૦	પૂર્ણ અવગાઢપણે	પૂર્+અવ+ગાહ । પૂરેપૂરો, ભરપૂર, ખીચોખીચ
૧૦૪૮૧	અવગ્રાહિત	અવ્+ગ્રહ । પકડવાળા, પકડાઈ રહેલા
૧૦૪૮૨	ધીર	ધી+રા+ક । વીતરાગ શ્રુત સમજનાર; ધૈર્યયુક્ત; વીર; શાંત; ગંભીર; ચતુર
૧૦૪૮૩	જ્ઞાનાચારવંત	જ્ઞા+આ+ચર્+વત્ । ક્ષયોપશમ સવળો આચરનાર, વાપરનાર
૧૦૪૮૪	નિર્વાણપુર	નિર્+વા+પુર્ । મોક્ષ, નિર્વાણનગર, મુક્તિપુરી-નગરી
૧૦૪૮૫	એક પ્રકારથી	સકળ જીવોનું ચૈતન્ય લક્ષણ એક જ પ્રકારે છે માટે સંગ્રહનયે ૧ પ્રકારથી
૧૦૪૮૬	બે પ્રકારથી	ત્રસ અને સ્થાવર; સિદ્ધ અને સંસારી; જ્ઞાન અને દર્શન એ ૨ ભેદથી
૧૦૪૮૭	ત્રણ પ્રકારથી	સ્ત્રી વેદ, પુરુષ વેદ ને નપુંસક વેદ : ભવસિદ્ધિયા, અભવસિદ્ધિયા, નોભવ-સિદ્ધિયા-નોઅભવસિદ્ધિયા એમ ૩ રીતે
૧૦૪૮૮	ચાર પ્રકારથી	નારકી, તિર્યચ, મનુષ્ય ને દેવ : ચક્ષુદર્શનથી, અચક્ષુદર્શનથી, અવધિ-દર્શનથી ને કેવળદર્શનથી એમ ૪ પ્રકારે
૧૦૪૮૯	પાંચ ગુણોની મુખ્યતાથી	એકેન્દ્રિય, બેઈન્દ્રિય, તેઈન્દ્રિય, ચઉરિન્દ્રિય, પંચેન્દ્રિય. ઔદયિક, પારિણામિક ઈત્યાદિ પાંચ ભાવની પ્રધાનતાથી
૧૦૪૯૦	છ કાયના પ્રકારથી	પૃથ્વીકાય, અપૂકાય, તેઉકાય, વાઉકાય, વનસ્પતિકાય, ત્રસકાય એમ ૬ ભેદે
૧૦૪૯૧	સાત ભંગના ઉપયોગપણાથી	અસ્તિ, નાસ્તિ આદિ સાત ભંગ વડે જેનો સદ્ભાવ છે એથી
૧૦૪૯૨	આઠ ગુણના ભેદથી	સમ્યક્ત્વ આદિ આઠ ગુણના આશ્રયભૂત હોવાથી એ પ્રકારે
૧૦૪૯૩	આઠ કર્મરૂપ ભેદથી	જ્ઞાનાવરણીય આદિ આઠ કર્મના આશ્રયભૂત હોવાથી એ રીતે
૧૦૪૯૪	નવતત્ત્વથી	જીવ, અજીવ, પુણ્ય, પાપ, આસ્રવ, સંવર, બંધ, નિર્જરા અને મોક્ષ એમ નવ પદાર્થરૂપે વર્તતો હોવાથી
૧૦૪૯૫	દશ સ્થાનકથી	પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયુ, પ્રત્યેક વનસ્પતિ, સાધારણ વનસ્પતિ, બેઈન્દ્રિય, તેઈન્દ્રિય, ચઉરિન્દ્રિય અને પંચેન્દ્રિયરૂપ ૧૦ સ્થાનથી

૧૦૪૯૬	પ્રકૃતિબંધ	પ્રકૃતિ એટલે સ્વભાવ. કર્મના જે અણુઓનો આત્માની સાથે સંબંધ થાય તેમાં ક્યા અણુ આત્માના ક્યા ગુણને દબાવશે તેનો નિર્ણય
૧૦૪૯૭	અનુભાગબંધ	રસબંધ, કર્મોની આત્મગુણોને દબાવવાના સ્વભાવની તરતમતાનો નિર્ણય
૧૦૪૯૮	પ્રદેશબંધ	કર્મણુઓનો આત્મા સાથે સંબંધ થતી વખતે આઠે પ્રકૃતિ-કર્મમાં થતી વહેંચણીનો નિર્ણય
૧૦૪૯૯	વિદિશા	વિ+દિશ્ । ખૂણો, એક દેહ છોડી બીજો દેહ ધારણ કરતી વખતે જીવ આકાશ-શ્રેણી અનુસાર ૪ દિશા અને ઉપર-નીચે ગમન કરે છે, ૪ ખૂણામાં નહીં
૧૦૫૦૦	સ્કંધ	આખી વસ્તુ. બે કે અધિક પરમાણુઓનો સમૂહ
૧૦૫૦૧	સ્કંધદેશ	તેથી ઓછો (આખી વસ્તુથી ઓછો)
૧૦૫૦૨	સ્કંધપ્રદેશ	આખી વસ્તુના અર્ધથી ઓછો
૧૦૫૦૩	પરમાણુ	અવિભાગી, વસ્તુનો નાનામાં નાનો અંશ જેનું આગળ વિભાજન ન થાય
૧૦૫૦૪	પુદ્ગલના છ ભેદ	પુત્+ગલ્ । સુંદર; શરીર; પરમાણુ; મુખ્ય ૬ ભેદ : સ્થૂલ-સ્થૂલ, સ્થૂલ, સ્થૂલ-સૂક્ષ્મ, સૂક્ષ્મ-સ્થૂલ, સૂક્ષ્મ, સૂક્ષ્મ-સ્થૂલ
૧૦૫૦૫	ત્રૈલોક્ય	ત્રિ+લોક્ । ત્રણ લોક
૧૦૫૦૬	અવિભાગી	નાનામાં નાનો અંશ કે જેનું આગળ વિભાજન ન થઈ શકે, પરમાણુ
પૃ. ૫૯૧		
૧૦૫૦૭	ચાર ધાતુ	ધા+તુન્ । પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ અને વાયુ; ધાતુ વગેરે; શરીરની ૭ ધાતુ
૧૦૫૦૮	સંઘાત	સમ્+હન્ । સમૂહ, સંગાથ; હાડકાં; શરીર; હિંસા; ઐક્ય
૧૦૫૦૯	પરિમાણ	પરિ+મા । માપ
૧૦૫૧૦	સંખ્યા	સમ્+ચ્ચા । ગણના, ગણતરી
૧૦૫૧૧	વ્યતિરિક્ત	વિ+અતિ+રિચ્ । એકલો, જુદો
૧૦૫૧૨	મત્સ્ય	મદ્+સન્ । માછલું; મીન રાશિ; વિરાટ દેશ; વિષ્ણુના ૧૦ અવતારમાં ૧લો
૧૦૫૧૩	ગમન	ગમ્ । ગતિ, જવું તે
પૃ. ૫૯૨		
૧૦૫૧૪	પૃથક્ ઉપલબ્ધિ	ઉપ+લભ્ । અલગ અસ્તિત્વ-સત્તા, ભિન્ન-જુદું જ્ઞાન, પ્રાપ્તિ
૧૦૫૧૫	પરિણામ	સ્વજાતિનો (દ્રવ્યત્વનો-ગુણત્વનો) ત્યાગ કર્યા વિના દ્રવ્યનો-ગુણનો વિકાર વ્યવહારકાળ જીવ-પુદ્ગલના પરિણામથી મધાય છે; પરિણામ દ્રવ્યકાળથી ઉત્પન્ન થાય છે
૧૦૫૧૬	સદ્ભાવ	અસ્ । સત્+ભાવ । અસ્તિત્વ, નિત્યત્વ
૧૦૫૧૭	દીર્ઘાંતર સ્થાયી	દૃ+અન્તર્+સ્થા । લાંબો વખત રહે તેવો, લાંબા સ્થૂળ પર્યાય
૧૦૫૧૮	પરિમુક્ત	પરિ+મુચ્ । ચારે બાજુથી મુક્ત, સંપૂર્ણ મુક્ત મોક્ષ
૧૦૫૧૯	પદાર્થપ્રભેદરૂપ	નવતત્ત્વરૂપે જીવના પ્રકાર-ભેદ
૧૦૫૨૦	વિમૂઢ માર્ગ	વિ+મુહ્ । મોહમાર્ગ, મૂઢમાર્ગ
૧૦૫૨૧	સંસારસ્થ	સમ્+સ્+સ્થા । સંસારમાં રહેલા, સંસારમાં સ્થિત, સંસારી
૧૦૫૨૨	જીવસંશ્રિત	જીવ્+સમ્+શ્રિ । જીવસહિત, જીવસંયુક્ત, જીવના આશ્રયે
પૃ. ૫૯૩		
૧૦૫૨૩	અલ્પ યોગવાળા	ફરવાવાળા, ચલનક્રિયાવાળા

૧૦૫૨૪	શંબુક	શમ્બુ+કન્ । છીપ નામના બેઈન્દ્રિય જીવ જેને કાયા અને જીભ છે. દરિયાઈ જીવડાનું કોટલું. બે પડવાળો શંખ જેમાં ગોકળગાય રહે છે તે શંખલો
૧૦૫૨૫	શંખ	શમ્+ખ । દરિયાકિનારે થતું જીવડું, કોડા, બેઈન્દ્રિય જીવ
૧૦૫૨૬	છીપ	શુચ્ । શુક્તિ । દરિયાઈ પ્રાણીમાં કાલુ નામની જાતનું અંદરની સપાટીએ ચંદ્ર જેવા ચળકાટવાળું બેઈન્દ્રિય જીવ, કોટલું
૧૦૫૨૭	કૃમિ	ક્રમ+ઈન્ । આંતરડામાં થતી નાની મોટી જીવાત, કરમ, કરમિયાં, બેઈન્દ્રિય
૧૦૫૨૮	જૂ	યૂકા । તેઈન્દ્રિય જીવ, માથામાં કે ચામડી પર થતું-પડતું જંતુ, ટોલો
૧૦૫૨૯	માંકડ	મત્કુળ । તેઈન્દ્રિય જીવ, ગાદલાં-લાકડામાં થતું મરૂન રંગનું જંતુ
૧૦૫૩૦	કીડી	કીટિકા । તેઈન્દ્રિય જીવ, સાવ નાનું તીવ્ર ગંધશક્તિવાળું જંતુ
૧૦૫૩૧	વીંછી	વૃશ્ચિક્ । તેઈન્દ્રિય જીવ, કરચલા જેવું, પૂંછડીએ ઝેરી આરવાળું ૮ પગું જંતુ
૧૦૫૩૨	કીડા	કીટ, ક । તેઈન્દ્રિય જીવ, કાયા-જીભ-નાકવાળા જીવડાં
૧૦૫૩૩	ડાંસ	દંશ । ચઉરિન્દ્રિય જીવ, એક જાતનો મચ્છર
૧૦૫૩૪	મચ્છર	મશક, મત્સર । ચઉરિન્દ્રિય જીવ, ઊડતું-કરડી જંતું જંતુ
૧૦૫૩૫	માખી	મક્ષા, મક્ષિકા । ચઉરિન્દ્રિય જીવ, નાનું-ઊડતું-ચેપી સફેદ પાંખવાળું જંતુ
૧૦૫૩૬	ભમરી	ભ્રમર । ચઉરિન્દ્રિય જીવ, છ પગવાળી કાળી-લાલ ઊડતી માદા માખી
૧૦૫૩૭	ભમરા	ભ્રમર । ચઉરિન્દ્રિય જીવ, છ પગવાળી કાળી-લાલ ઊડતી નર માખી
૧૦૫૩૮	પતંગ	પતંગ । ચઉરિન્દ્રિય જીવ, રંગબેરંગી પાંખવાળું જીવડું, ફૂંડું, આગિયો
૧૦૫૩૯	નિકાય	નિ+ચિ । સમૂહ, આવાસસ્થાન, ઠ નિકાય : ભવનપતિ-વ્યંતર-જ્યોતિષ-વૈમાનિક
૧૦૫૪૦	કર્મભૂમિ	જ્યાં અસિ-શસ્ત્રવિદ્યા, મસિ-લેખનવિદ્યા, કૃષિ-ખેતીવાડી છે, જ્યાંથી મોક્ષે જઈ શકાય તેવી ભૂમિ ૧૫ છે : ૫ ભરત, ૫ ઐરાવત, ૫ મહાવિદેહ
૧૦૫૪૧	અકર્મભૂમિ	ભોગભૂમિ જ્યાં અસિ, મસિ, કૃષિનો વ્યાપાર નથી, જ્યાંથી મોક્ષે જવાતું નથી, ૩૦ છે : જંબુદ્વીપમાં ૬, ઘાતકી ખંડમાં ૧૨, અર્ધપુષ્કરદ્વીપમાં ૧૨ છે.
૧૦૫૪૨	તિર્યચ	પશુ, પંખી, વનસ્પતિ, જીવજંતુ, નિગોદ વગેરે
૧૦૫૪૩	નારકી	નરકના જીવ
૧૦૫૪૪	પૃથ્વીઓ	૭ પૃથ્વી : રત્નપ્રભા-શર્કરાપ્રભા-વાલુકાપ્રભા-પંકપ્રભા-ધૂમપ્રભા-તમઃપ્રભા અને મહાતમઃપ્રભા નામની ૭ નરકની ૭ પૃથ્વી
૧૦૫૪૫	લેશ્યા	લિશ્ । કષાયથી રંગાયેલ યોગપ્રવૃત્તિ
૧૦૫૪૬	ભવ્ય જીવો	શુદ્ધ સ્વરૂપની પ્રાપ્તિની-શક્તિની શક્યતા છે તે જીવો
૧૦૫૪૭	અભવ્ય જીવો	શુદ્ધ સ્વરૂપની પ્રાપ્તિની શક્તિની અશક્યતા-અસંભવ છે તે જીવો
૧૦૫૪૮	ભીતિ	ભી । ભય, બીક
૧૦૫૪૯	અનિર્દિષ્ટ સંસ્થાન	જેને કોઈ આકૃતિ-આકાર બતાવ્યો નથી તેવો
પૃ. ૫૯૪		
૧૦૫૫૦	સંસારચક્રવાલ	સંસારચક્ર-મંડળ-વર્તુળ, ૪ ગતિમાં ગોળ ગોળ ધુમરા લેતું નૃત્ય
૧૦૫૫૧	ક્ષુધાતુર	ભૂખ્યાને
૧૦૫૫૨	અનુકંપા	ભૂખ્યા, તરસ્યા, રોગી, દુઃખીના દુઃખ મટાડવાના ઉપાયની ક્રિયા
૧૦૫૫૩	ક્ષોભ	ક્ષુભ્ । ક્ષુભિત પરિણામ, ચિત્ત ડહોળાઈ જવું, ખળભળાટ
૧૦૫૫૪	અપવાદ	અવર્ણવાદ

૧૦૫૫૫	ચાર સંજ્ઞા	આહાર-ભય-મૈથુન-પરિગ્રહ
૧૦૫૫૬	કૃષ્ણાદિ ત્રણ લેશ્યા	કૃષ્ણ-નીલ-કાપોત એ ત્રણ અશુભ લેશ્યા
૧૦૫૫૭	છિદ્ર	છિદ્ । દોષ; કાણું, અવકાશ
૧૦૫૫૮	તદ્રૂપ	તત્+રૂપ । તે રૂપ
૧૦૫૫૯	સંસર્ગ	સમ્+સૃજ્ । સંપર્ક, સંગ, સંગમ, મેળાપ, સંયોગ
૧૦૫૬૦	કરતો છતો	કરતો જતો, કરતો થકો, કરતો હોવા છતાં
૧૦૫૬૧	અપ્રતિહત	અ+પ્રતિ+હત્ । નહીં હટાવેલો, નહીં રોકાયેલો, નહીં ભગાડેલો, નહીં મોકલેલો
૧૦૫૬૨	પરસમય પરિણામીપણે	પરદ્રવ્યમાં, પરસમયમાં પરિણામી જતાં
૧૦૫૬૩	સ્વસમય	સ્વભાવ, પોતાના આત્મામાં રમણ કરવાની પ્રવૃત્તિ, પરદ્રવ્યથી ભિન્ન આત્મદ્રવ્યને અનુભવમાં લાવવો

પૃ. ૫૯૫

૧૦૫૬૪	સ્વચારિત્ર	સ્વન્+ચર્ । શુદ્ધ ઉપયોગ હોવાને લીધે અસંગતાથી વર્તી આત્માને જ્ઞાન-દર્શનરૂપ જાણવો, દેખવો, આચરવો તે
૧૦૫૬૫	પરચારિત્ર	પર+ચર્ । પરદ્રવ્યને વિષે રાગયુક્ત ઉપયોગરૂપ પરિણતિ, શુભાશુભ ભાવ
૧૦૫૬૬	જ્ઞાતા-દ્રષ્ટા	જ્ઞા+દૃશ્ । જાણનાર-જોનાર
૧૦૫૬૭	પૂર્વ	મહાવીર સ્વામી પહેલાંની આગમિક પરંપરામાં જે ગ્રંથ વિદ્યમાન હતા તે પૂર્વ. ૧૪ પૂર્વનાં નામ : ઉત્પાદ, અગ્રાયણીય, વીર્યાનુવાદ, અસ્તિનાસ્તિ પ્રવાદ, જ્ઞાનપ્રવાદ, સત્યપ્રવાદ, આત્મપ્રવાદ, કર્મપ્રવાદ, પ્રત્યાખ્યાન, વિદ્યાનુવાદ, કલ્યાણવાદ, પ્રાણઆયુવાદ, ક્રિયાવિશાલ અને ત્રિલોકબિંદુસાર
૧૦૫૬૮	સમાહિત	સમ્+આ+ધા । એકાગ્ર, સમાધિને પ્રાપ્ત, અભેદ, પ્રશાંત
૧૦૫૬૯	સેવના	સેવ્ । સેવા કરવી, વાપરવું
૧૦૫૭૦	અર્હત્સિદ્ધચૈત્યપ્રવચનમુનિગણજ્ઞાનભક્તિસંપન્ન	અરિહંત, સિદ્ધ, પ્રતિમાજી, પ્રવચન (શાસ્ત્ર), મુનિગણ અને જ્ઞાન પ્રત્યે ભક્તિવાળા જીવ
૧૦૫૭૧	નિવર્તી	નિ+વૃત્ । રોકીને, પાછા ફરીને
૧૦૫૭૨	નિઃસંગ	સંગ રહિત
૧૦૫૭૩	નિર્મમત્વ	મમતા રહિત
૧૦૫૭૪	દેવલોક	દેવગતિ, સ્વર્ગલોક
૧૦૫૭૫	અંગીકાર કરે	જાય, સ્વીકારે
૧૦૫૭૬	ભવસાગર	ભવરૂપી દરિયો-સમુદ્ર
૧૦૫૭૭	રહસ્યભૂત	સારભૂત
૧૦૫૭૮	ઈતિ	ઈ+ક્તિન્ । આ પ્રમાણે; સમાપ્તિ, હેતુ; નિકટતા
૧૦૫૭૯	સમાપ્તમ્	સમ્+આપ્ । સમાપ્ત, પૂર્ણાહુતિ, પૂરું-પૂર્ણ કરેલું; ચાલાક, ચતુર
પૃ. ૫૯૬	પત્રાંક ૭૬૭	મુનિશ્રી લલ્લુગ્ને
૧૦૫૮૦	અદ્વેષવૃત્તિ	દ્વેષરહિત ભાવ-વિચાર
૧૦૫૮૧	દીર્ઘશંકા	મળત્યાગની હાજત-ઈચ્છા
૧૦૫૮૨	સાંકડો માર્ગ	સંકટક । સંકુચિત માર્ગ, મોકળાશ ન હોય તેવો
૧૦૫૮૩	અંતર્મુખ	આત્મા તરફ-પરમાત્મા તરફ વળેલી વૃત્તિ

તા. ૪-૪-૧૯૯૭

૧૦૫૮૪	સ્મલિત	સ્ખલ્ । ખડી પડે, ભૂલ થાય, પડી જાય, સ્મલન પામે, સન્માર્ગથી ભ્રષ્ટ થાય
૧૦૫૮૫	સંકળના	સમ્+કલ્ । રચના, ગોઠવણ
૧૦૫૮૬	પાંચ સમિતિ	આજ્ઞાના ઉપયોગપૂર્વક ચાલવું, બોલવું, આહારગ્રહણ કરવો, વસ્ત્રાદિનું લેવું-મૂકવું અને શરીરમળનો ત્યાગ-પરઠવવો
૧૦૫૮૭	વીર્યશક્તિ	ઉત્સાહ, બળ
પૂ.૫૯૭	પત્રાંક ૭૬૮	શ્રી કેશવલાલ નથુભાઈને
૧૦૫૮૮	અવ્યક્તપણે	અપ્રગટપણે, વ્યક્ત ન કરી શકે તે રીતે, અસ્પષ્ટપણે
૧૦૫૮૯	મૈથુનસંજ્ઞા	અ+વિ+અજ્ઞ । નર-માદાના સંભોગની સંજ્ઞા
૧૦૫૯૦	મૂર્છારૂપ	મોહરૂપ, પરિગ્રહ
૧૦૫૯૧	વ્યક્ત	વિ+અજ્ઞ । પ્રગટ, સ્પષ્ટ, જ્ઞાત
૧૦૫૯૨	જ્ઞાનાવરણીય કર્મ	જ્ઞાનને આવરણ રૂપ કર્મ
૧૦૫૯૩	અજ્ઞાન	જ્ઞાનાવરણીય કર્મના ક્ષયોપશમરૂપ, આવરણ ટળવારૂપ
૧૦૫૯૪	દિશાભ્રમરૂપ	દિશાના ભ્રમરૂપ, માર્ગ ખોટો હોવા છતાં સાચો છે એમ વહેમમાં
૧૦૫૯૫	શ્રી કુંવરજીભાઈ	ભાવનગર સ્થિત શેઠ શ્રી કુંવરજીભાઈ આણંદજીભાઈ કાપડિયા
✉	પત્રાંક ૭૬૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને
૧૦૫૯૬	વમે તો	વમ્ । ઓકી નાખે-ઊલટી થઈ જાય, પચાવી ન શકે તો, પડી જાય તો
૧૦૫૯૭	અર્ધપુદ્ગલપરાવર્તનકાળ	ઘણો ઘણો લાંબો સમય
૧૦૫૯૮	નિર્ગ્રંથ	મુનિ, ૫ પ્રકારે : પુલાક, બકુશ, કુશીલ, સ્નાતક અને નિર્ગ્રંથ
		૧. પુલાક : જે ઉત્તર ગુણોથી રહિત હોય, મૂળ ગુણોમાં પણ કોઈ ક્ષેત્ર-કાળમાં અતિચાર લગાડે તથા જેને અલ્પ વિશુદ્ધતા હોય તે નિર્ગ્રંથ
		૨. બકુશ : જે મૂળ ગુણોનું નિર્દોષ પાલન કરે પણ શરીર-ઉપકરણોની શોભાની ઈચ્છા રાખે તે નિર્ગ્રંથ
		૩. કુશીલ : ૨ પ્રકાર, પ્રતિસેવના કુશીલ અને કષાય કુશીલ પ્રતિસેવના કુશીલ — મૂળ ગુણની પરિપૂર્ણતા હોય છતાં ઉત્તરગુણમાં કોઈવાર વિરાધના થતી હોય, શરીર-ઉપકરણની પૂર્ણવિરક્તતા ન હોય તે કષાય કુશીલ — સંજવલન સિવાય બીજા કષાય જીતી લીધા હોય તે
		૪. નિર્ગ્રંથ : જેમનું મોહનીય કર્મ ક્ષીણ થઈ ગયું છે અથવા મોહનીય કર્મના ઉદયનો અભાવ છે તેવા ૧૧-૧૨મા ગુણસ્થાનવર્તી નિર્ગ્રંથ
		૫. સ્નાતક : ઘાતીકર્મોનો નાશ કરનાર કેવળી, ૧૩-૧૪મા ગુણસ્થાનવર્તી સાધ્વીઓ
૧૦૫૯૯	નિર્ગ્રંથિનીઓ	૧૨ વ્રતધારી, મુમુક્ષુઓ, જ્ઞાનીના વચનના શ્રોતા (ઉપદેશ છાયા પૃ.૭૨૯)
૧૦૬૦૦	શ્રાવક	૧૨ વ્રતધારી મુમુક્ષુ બહેનો, સમ્યક્ શ્રદ્ધા-વિવેક-ક્રિયાવાળાં
૧૦૬૦૧	શ્રાવિકાઓ	અંતરંગ ભાવ
૧૦૬૦૨	અંતરંગ ભાવ	અંતરના ભાવ
૧૦૬૦૩	જીવઅજીવનું જ્ઞાન	જડ-ચેતનનું જ્ઞાન, ભેદજ્ઞાન, વિવેક
✉	પત્રાંક ૭૭૦	કોને ?
૧૦૬૦૪	નિર્ગ્રંથ પરિભાષા	નિર્+ગ્રન્થ+પરિ+ભાષ્ । સર્વજની-શાસ્ત્રની-જૈન ભાષા, સાંકેતિક શબ્દ
પૂ.૫૯૮		
૧૦૬૦૫	આંટી પડવાથી	ગૂંચવણ થવાથી, ઉકેલ ન મળે તેવી પરિસ્થિતિ થવાથી

તા. ૫-૪-૧૯૯૭

તા. ૫-૪-૧૯૯૭

તા. ૫-૪-૧૯૯૭

૧૦૬૦૬	ગૂંચાયેલું સૂત્ર	ગાંઠ પડી ગયેલો દોરો, આંટીઘૂંટીવાળો દોરો
૧૦૬૦૭	ગાઉ	ગવ્યૂત । કોશ, ૩.૨ કિ.મી., ૨ માઈલ; ૨ કોશ, ૪ માઈલ પણ ગણે છે
૧૦૬૦૮	હેતુ સામગ્રી	કારણ સામગ્રી, નિમિત્ત સાધન
૧૦૬૦૯	સંદેહનું ઠેકાણું	શંકાનું સ્થાન, શંકાને સ્થાન
✉	પત્રાંક ૭૭૧	કોને ? તા. ૭-૪-૧૯૯૭
૧૦૬૧૦	ક્ષયોપશમ સમકિત	દર્શનમોહનીય કર્મના ક્ષય તથા ઉપશમથી થાય તે, આત્મશ્રદ્ધા
૧૦૬૧૧	ઉપશમ સમકિત	જે સમ્યક્ત્વમાં સત્તામાં આવરણ હોય તે
૧૦૬૧૨	ક્ષાયિક સમકિત	મિથ્યાત્વ મોહનીય, મિશ્ર મોહનીય, સમ્યક્ત્વ મોહનીય એ ૩ દર્શનમોહની પ્રકૃતિ તથા અનંતાનુબંધી, ક્રોધ-માન-માયા-લોભ આ ૭ પ્રકૃતિના ક્ષયથી ઉત્પન્ન થતું સમ્યક્ત્વ

પૃ. ૫૯૯

૧૦૬૧૩	ઉપદેષ્ટા	ઉપ+દિશ્ । ઉપદેશક, ઉપદેશ દેનાર
૧૦૬૧૪	યથાર્થ વક્તા	વીતરાગ, જેમ છે તેમ કહી શકનાર
✉	પત્રાંક ૭૭૨	શ્રી નવલચંદભાઈ ડોસાભાઈ વકીલને તા. ૧૨-૪-૧૯૯૭
૧૦૬૧૫	પ્રસરી જઈને	પ્ર+સુ । ફેલાઈને, રેલાઈને, વિસ્તરીને, વ્યાપી જઈને
૧૦૬૧૬	ઉપચાર	ઉપ+ચર્ । દર્દીની દવા વગેરે દરેક પ્રકારની સારવાર
૧૦૬૧૭	આસનાવાસના	આશ્વાસન । આશ્વાસન, સાંત્વન; સરભરા, સેવાશુશ્રૂષા, સેવાચાકરી
૧૦૬૧૮	સ્વપરિગ્રહિત	સ્વન્+પરિ+ગ્રહ । પોતાને ભેટેલા, સ્વીકારેલા
૧૦૬૧૯	નિરવઘ	નિર્+અવઘ । નિષ્પાપ, નિર્દોષ, કલંકરહિત
૧૦૬૨૦	યથાસૂત્ર	શાસ્ત્ર-સિદ્ધાંતમાં કહ્યા મુજબ
૧૦૬૨૧	વૈયાવૃત્ત્યાદિ	વૈયાવૃત્ત્ય । ગુણીજન-મુનિજનની સેવા-ચાકરી વગેરે

પૃ. ૬૦૦

૧૦૬૨૨	પરાભવ કરવાનો	પરા+ભૂ । પરાજય કરવાનો, હાર આપવાનો
૧૦૬૨૩	સાવધ	સહ+અવઘ । પાપ સહિત
૧૦૬૨૪	એકાંત દૃષ્ટિ	એકતરફી, એકપક્ષીય દૃષ્ટિ કે અભિપ્રાય
✉	પત્રાંક ૭૭૩	શ્રી નવલચંદભાઈ ડોસાભાઈ વકીલને તા. ૧૭-૪-૧૯૯૭
૧૦૬૨૫	પરિણામાંતર	અસર-ફળ બદલવામાં-થવામાં
૧૦૬૨૬	સ્વજાતીય કર્મ	તે જ જાતિનું-પોતાની જાતનું કર્મ
૧૦૬૨૭	નિકાચિત કર્મ	જે કર્મમાં સંક્રમણ, ઉદીરણ, ઉત્કર્ષણ, અપકર્ષણ આદિ વડે ફેરફાર ન થાય પણ સમય પર જ ઉદય આવે, ૨ પ્રકાર : સુનિકાચિત, અલ્પનિકાચિત
૧૦૬૨૮	સાક્ષી	સહ+અક્ષિન્ । સાબિતી, નજરે જોનારની જુબાની
૧૦૬૨૯	રાજનીતિ	રાજન્યાય, રાજશાસન, સામ-દામ-દંડ-ભેદ એમ ૪ પ્રકારે
૧૦૬૩૦	વિપાક	વિ+પચ્ । પરિણામ, ફળ

પૃ. ૬૦૧

૧૦૬૩૧	યથાવસરે	સમય પાકતાં
૧૦૬૩૨	ભૂલથાપ ખાતો નથી	ભૂલ કરતો નથી, ભૂલી જતો નથી, ચૂકી જતો નથી
૧૦૬૩૩	અર્હત	અર્હ । અરિહંત. પરમ પજય. ઉપાસ્ય. તીર્થકર. કેવળી

પત્રાંક ૭૭૪	કોને ?
૧૦૬૩૪ મોળો	મૃદુલ । ઢીલો, પોચો, ઓછો, નબળો
૧૦૬૩૫ ઓસડ	આ+ઓષધિ । વનસ્પતિજન્ય દવા, ખનિજમાંથી બનતી દવા, જડીબુટ્ટી
૧૦૬૩૬ પુદ્ગલવિપાકી વેદના	કોઈ એક પુદ્ગલના પરિણામથી થયેલી વેદના
પૃ.૬૦૨	
૧૦૬૩૭ પુદ્ગલ વિપાકી	જે કોઈ બહારના પુદ્ગલના સમાગમથી પુદ્ગલ વિપાકપણે ઉદય આવે અને કોઈ બાહ્ય પુદ્ગલના સમાગમથી નિવૃત્ત પણ થાય

પત્રાંક ૭૭૫	મુનિશ્રી લલ્લુજી તથા દેવકરણજીને	તા. ૨૧-૪-૧૯૯૭
૧૦૬૩૮ અપૂર્વ અર્થ	અસાધારણ આત્મા, પૂર્વ ન થઈ હોય તેવી સમજૂતિ	
૧૦૬૩૯ શાસ્ત્રાધ્યાય	શાસ્+ષ્ટ્ર+અધિ+ઇ । શાસ્ત્રનો અભ્યાસ, વાંચન	
૧૦૬૪૦ છકાયનું સ્વરૂપ	પૃથ્વીકાય-અપકાય-તેઉકાય-વાઉકાય-વનસ્પતિકાય-ત્રસકાયનું સ્વરૂપ	
૧૦૬૪૧ દિશા	દિશ્ । પૂર્વ, પશ્ચિમ, ઉત્તર કે દક્ષિણ; બાજુ; માર્ગ, રસ્તો. દ્રવ્યદિશા : ૪ દિશા + ઉપર-નીચે=૬, ભાવદિશા : ૪ ગતિ	
૧૦૬૪૨ શસ્ત્રપરિજ્ઞા	પરિજ્ઞા એટલે વસ્તુનું જ્ઞાન મેળવી તે કરવા-ન કરવાની પ્રતિજ્ઞા. આત્માને પરમાત્મા બનવામાં જે શસ્ત્ર અર્થાત્ બાધારૂપ છે તેને સંપૂર્ણ જાણવું અને દૂર કરવું. શ્રી આચારાંગ સૂત્રના ૧લા શ્રુતસ્કંધનું ૧ લું અધ્યયન તે 'શસ્ત્રપરિજ્ઞા', તેમાં ૭ ઉદ્દેશક છે.	

૧૦૬૪૩ પ્રારંભ વાક્ય	પ્ર+આ+સ્મ્ । સ્+સ્થા । શરૂઆત, આરંભનું વાક્ય-વચન
૧૦૬૪૪ સમસ્ત દ્વાદશાંગી	આખી દ્વાદશાંગી, બધી આગમવાણી, પૂરાં ૧૨ અંગ

પત્રાંક ૭૭૬	શ્રી ધાર્શીભાઈ કુશળચંદ સંઘવીને	તા. ૧૬-૫-૧૯૯૭
૧૦૬૪૫ સાયલા	સૌરાષ્ટ્રમાં સુરેન્દ્રનગર જિલ્લામાં, પ.પૂ.શ્રી સોભાગભાઈનું પવિત્ર જન્મસ્થળ-ભૂમિ રાજકોટથી ૮૦ કિ.મી., સુરેન્દ્રનગરથી ૩૧ કિ.મી., લીંબડીથી ૩૨ કિ.મી., અમદાવાદથી ૧૩૫ કિ.મી., અગાસથી ૧૫૦ કિ.મી.	

૧૦૬૪૬ મિથ્યાત્વ	મિથ્ । વિપરીત શ્રદ્ધા
૧૦૬૪૭ અવિરતિ	છકાય જીવોની હિંસાનો ત્યાગ ન કરવો, ૫ ઈન્દ્રિયો, મનને વશમાં ન રાખવા
૧૦૬૪૮ કષાય	કષ્+અય્ । રાગદ્વેષની પ્રવૃત્તિ
૧૦૬૪૯ યોગ	યુજ્ । મન-વચન-કાયાની પ્રવૃત્તિ
૧૦૬૫૦ પ્રદેશબંધ	કર્મરૂપે પરિણત પુદ્ગલ પરમાણુઓનો સમૂહ
૧૦૬૫૧ સઘનપણું	સઘનતા, તીવ્રતા, ગાઢતા
૧૦૬૫૨ આઘંત	આદિ+અન્ત । આદિથી અંત સુધી, પહેલેથી છેલ્લે સુધી
૧૦૬૫૩ આપ્ત	આપ્ । મોક્ષમાર્ગ માટે જેના વિશ્વાસે પ્રવર્તી શકાય એવા આત્મા
૧૦૬૫૪ મહત્ પુણ્ય	મોહું-ઘણું-ખૂબ પુણ્ય
૧૦૬૫૫ વિશુદ્ધિસ્થાનક	વિશુદ્ધિનાં સ્થાનક

પત્રાંક ૭૭૭	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈને	તા. ૨૮-૫-૧૯૯૭
૧૦૬૫૬ આજ્ઞા	આજ્ઞા-આદેશ પ્રમાણે આરાધના-ભક્તિ	
૧૦૬૫૭ મહત્ મહત્ પુણ્ય	ખૂબ ખૂબ, ઘણું ઘણું, બહુ, સત્પુણ્ય	

૫૦૬૦૩	પત્રાંક ૭૭૮	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને
૧૦૬૫૮	મેલગાડીમાં	રેલરસ્તે, ટ્રેઈન-રેલગાડીમાં
૧૦૬૫૯	નિરાશા	નિર્+આશા । આશાનો અભાવ, હતાશા
૧૦૬૬૦	બનતાં સુધી	બને ત્યાં સુધી
૧૦૬૬૧	નીતિ સહ	નો । નીતિ સાથે, નીતિપૂર્વક
૧૦૬૬૨	જાળવી લઈને	જાળવીને, નિર્વાહીને, સંભાળી લઈને
	પત્રાંક ૭૭૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈને તા. ૧-૬-૧૯૯૭ થી તા. ૩૦-૬-૧૯૯૭ દરમિયાન
૧૦૬૬૩	ૐ સર્વજ	ૐ = પંચપરમેષ્ઠીનું ટૂંકું રૂપ. અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સાધુ : આ ૫ પરમેષ્ઠીમાં પૂજવા યોગ્ય સર્વજતા, સહજાત્મસ્વરૂપતા
૧૦૬૬૪	સ્વભાવજાગૃતદશા	આત્માને જ્ઞાનજાગૃતિ થતાં પોતાનું સ્વરૂપ જુદું ભાસે તે સ્થિતિ
૧૦૬૬૫	ચિત્રસારી	ચિત્રશાળા, શયનાગાર, ચિત્રવાળી સૂવાની જગ્યા
૧૦૬૬૬	ન્યારી	અનોખી, અળગી
૧૦૬૬૭	પરજંક	પર્યંક, પલંગ (કર્મરૂપી)
૧૦૬૬૮	સેજ	પથારી (માયારૂપી)
૧૦૬૬૯	ચાદરિ	ચાદર, ઓઢવાનું વસ્ત્ર (કલ્પનારૂપી)
૧૦૬૭૦	ભી	પણ
૧૦૬૭૧	ઈહાં	અહીં
૧૦૬૭૨	ઝૂઠી	જૂઠી, ખોટી, મિથ્યા
૧૦૬૭૩	મેરી	મારી
૧૦૬૭૪	થપના	સ્થાપના
૧૦૬૭૫	અતીત	ભૂતકાળમાં, પૂર્વકાળમાં
૧૦૬૭૬	સૈન	શયન
૧૦૬૭૭	નિદ્રાવાહિ	નિદ્રામાં પડેલી
૧૦૬૭૮	કોઈ	કોઈ
૧૦૬૭૯	પૈ ન	પર્યાય નથી
૧૦૬૮૦	પલક	પળ
૧૦૬૮૧	યામૈં	આમાં (નિદ્રામાં)
૧૦૬૮૨	અબૂ	હવે
૧૦૬૮૩	છપના	વીતાવું, લગાવવું
૧૦૬૮૪	ન	નહીં
૧૦૬૮૫	સ્વાસ	શ્વાસ (ઉદયનો)
૧૦૬૮૬	ઔ	ઔર, અને
૧૦૬૮૭	સુપન	સ્વપ્ન (વિષયનું)
૧૦૬૮૮	દોઉ	બન્ને
૧૦૬૮૯	અલંગ	સંબંધ, સંયોગ (નિદ્રાના)
૧૦૬૯૦	સૂઝે	સૂઝવા-દેખાવા લાગ્યા
૧૦૬૯૧	સબ અંગ લખિ	બધા અંગ-લક્ષણ-ગુણ

:: ૩૮૪ ::

૧૦૬૯૨	આતમ દરપના	આત્મ રૂપી દર્પણમાં
૧૦૬૯૩	ભયો	થયો
૧૦૬૯૪	ભાલૈ	ભાળે, દેખે
૧૦૬૯૫	દૃષ્ટિ ખોલિકે	(જ્ઞાન) દૃષ્ટિથી જોઈને
૧૦૬૯૬	સંભાલૈ	સંભાળે છે
૧૦૬૯૭	રૂપ અપના	પોતાનું સ્વરૂપ
૧૦૬૯૮	અનુભવ ઉત્સાહ	સિદ્ધ સમાન મારું સ્વરૂપ જે અનાદિથી અવ્યક્ત હતું તે પ્રગટ થતાં કર્મરહિત
	દશા	અને સુખશાંતિ સહિત અનુભવમાં આવે છે
૧૦૬૯૯	જૈસો	જેમ
૧૦૭૦૦	નિરભેદરૂપ	નિર્ભેદરૂપ, ભેદરહિત, અભેદરૂપ
૧૦૭૦૧	નિહચૈ	નિશ્ચય નયથી, નિશ્ચયથી
૧૦૭૦૨	અતીત	પૂર્વે, સંસારી દશામાં
૧૦૭૦૩	હુતૌ	હતો
૧૦૭૦૪	તૈસો	તેવો
૧૦૭૦૫	અબ	હવે
૧૦૭૦૬	ભેદ ન ગહેગો !	(ભેદ કૌન કહેગો) ભેદરૂપ કોણ કહેશે ? કોઈ નહીં.
૧૦૭૦૭	દીસૈ	દેખાય છે
૧૦૭૦૮	સુખ સમાધાન	સુખશાંતિ
૧૦૭૦૯	પાયૌ	પ્રાપ્તિ કરી છે
૧૦૭૧૦	નિજસ્થાન	મોકસ્થાન
૧૦૭૧૧	બહરિ	બહાર (જન્મ-મરણરૂપ સંસારમાં)
૧૦૭૧૨	ન બહેગો	નહીં આવે, નહીં વહે
૧૦૭૧૩	કબહૂં	કહીં પણ
૧૦૭૧૪	કદાપિ	ક્યારેય પણ
૧૦૭૧૫	અપનો	પોતાનો, નિજ
૧૦૭૧૬	સુભાવ	સ્વભાવ
૧૦૭૧૭	ત્યાગિ કરિ	ત્યાગી દઈને, છોડીને
૧૦૭૧૮	રાગરસ	રાગદ્વેષમાં
૧૦૭૧૯	રાચિકેં	રાચીને, લાગીને, લીન થઈને
૧૦૭૨૦	ન ગહેગો	ગ્રહણ નહીં કરે
૧૦૭૨૧	પર વસ્તુ	પર પદાર્થ (શરીર આદિ)
૧૦૭૨૨	અમલાન ગ્યાન	અમ્લાન, નિર્મળ પૂર્ણ જ્ઞાન
૧૦૭૨૩	વિદ્યમાન	વર્તમાનકાળમાં
૧૦૭૨૪	પરગટ ભયૌ	પ્રગટ થયું
૧૦૭૨૫	યાહિ ભાંતિ	તે તો તેવું જ
૧૦૭૨૬	આગમ	આગામી
૧૦૭૨૭	અનંતકાલ રહેગો	અનંતકાળ સુધી રહેશે

૧૦૭૨૮	સ્થિતિદશા	સ્થિરતા; વસ્તુના સ્વભાવની સ્થિતિ	
પૃ. ૬૦૪			
૧૦૭૨૯	મુક્ત	મુક્ત । સિદ્ધ, મોક્ષે ગયેલો, મુક્તિને પામેલો	
૧૦૭૩૦	અટળ	અ+ટલ્ । ટળી ન શકે તેવો	
૧૦૭૩૧	પ્રત્યક્ષ	પ્રતિ+અક્ષ । અનુભવગમ્ય, વાસ્તવિક, સ્પષ્ટ	
૧૦૭૩૨	ભાસવો	ભાસ્ । જાણવો, દેખવો	
૧૦૭૩૩	મૌન	મુન્ । અંતર્બાહ્ય બંને વાચાનો ત્યાગ, જ્ઞાની; ન બોલવું	
૧૦૭૩૪	અપ્રતિબદ્ધ	પ્રતિબંધ રહિત	
૧૦૭૩૫	અસંગ	સંગ-સોબત રહિત, અનાસક્ત, એકલો	
૧૦૭૩૬	નિર્વિકલ્પ	સ્થિર, જ્ઞાતા-જ્ઞેય વગેરે ભેદ કે વિકલ્પ વિનાનો	
૧૦૭૩૭	ભગવાન રૂપ સત્પુરુષો	ભગવાન જેવા સત્પુરુષો, ભગવાન રૂપે સત્પુરુષો	
૧૦૭૩૮	તિથિ	મિતિ, હિંદુ મહિનાનો દિવસ, સુદ અને વદની ૨, ૫, ૮, ૧૧, ૧૪, ૧૫ એમ ૧૨ તિથિએ લીલોતરીત્યાગ, બ્રહ્મચર્યપાલન, તપશ્ચર્યા, સ્વાધ્યાય	
૧૦૭૩૯	શુદ્ધ સહજ આત્મસ્વરૂપ	પરમકૃપાળુદેવે પોતે જે સ્વરૂપ પ્રગટાવ્યું છે તે, દસ્કત-સહી કરીને મહોર મારી છે	
	પત્રાંક ૭૮૦	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૮-૬-૧૯૯૭
૧૦૭૪૦	ભાઈ ત્રંબક	પ.પૂ.સોભાગભાઈના પુત્ર	
૧૦૭૪૧	ઉપદેશપત્રો	ઉપદેશ સમાન પત્રો-કાગળો, ઉપદેશ આપતા પત્રો	
૧૦૭૪૨	પરમયોગી	સયોગી-અયોગી કેવલજ્ઞાની, ઉત્કૃષ્ટમાં ઉત્કૃષ્ટ યોગી	
૧૦૭૪૩	રાખી શક્યા નથી	રક્ષ+શક્ । રક્ષી શક્યા નથી	
૧૦૭૪૪	વિશેષપણું	વિ+શિષ્ । વિશિષ્ટતા	
૧૦૭૪૫	નિર્મોહપણું	મોહરહિતતા	
૧૦૭૪૬	અબાધ્ય	અ+બાધ્ । બાધ ન થઈ શકે એવો, બેરોકટોક, અખંડિત	
૧૦૭૪૭	વ્યાવૃત્ત	વિ+આ+વૃત્ । છૂટા થવું	
૧૦૭૪૮	ફેરો	આંટો, ધક્કો	
૧૦૭૪૯	યથાર્થ સમરસપણું	ખરી-વાસ્તવિક, રાગદ્વેષરહિતતા	
૧૦૭૫૦	સમદશા	એકસરખી દશા, સમભાવવાળી દશા	
પૃ. ૬૦૫	પત્રાંક ૭૮૧	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૦-૬-૧૯૯૭
૧૦૭૫૧	પરમપુરુષદશાવર્ણન	પરમાત્માનું વર્ણન, પરમાત્મદશા-ઉત્તમ પુરુષની દશાનું વર્ણન	
૧૦૭૫૨	કીચ સૌ	કીચડ, કાદવ સરખું-જેવું	
૧૦૭૫૩	કનક	સોનું, સુવર્ણ	
૧૦૭૫૪	જાકે	જાણે છે	
૧૦૭૫૫	નીચ સૌ	નીચ-હલકાં પદ જેવી	
૧૦૭૫૬	નરેસપદ	રાજગાદીને, રાજાની પદવીને, નરેશનું પદ-સ્થાન	
૧૦૭૫૭	મીચ સી	મૃત્યુ-મરણ જેવો	
૧૦૭૫૮	મિતાઈ	સ્નેહ કરવો	
૧૦૭૫૯	ગરુવાઈ	મોટાઈને	

:: ૩૮૬ ::

૧૦૭૬૦	ગારસી	લીપવાની ગાર જેવી
૧૦૭૬૧	જહરસી	ઝેર જેવા
૧૦૭૬૨	જોગજતિ	કીમિયા વગેરે જોગને
૧૦૭૬૩	કહરસી	અશાતા સમાન
૧૦૭૬૪	કરામાતિ	કરામત, ઐશ્વર્ય, સિદ્ધિને
૧૦૭૬૫	હહરસી	અનર્થ સમાન
૧૦૭૬૬	હોંસ	જગતમાં પૂજ્ય થવા માટેની હોંશ
૧૦૭૬૭	પુદ્ગલ છબિ	પુદ્ગલની છબી જેવી (ઔદારિકાદિ) કાયા-શરીર
૧૦૭૬૮	છારસી	રાખ જેવી
૧૦૭૬૯	જાલ સૌ	(મૂંઝાવા રૂપ) જાળ જેવી
૧૦૭૭૦	જગબિલાસ	જગતના ભોગવિલાસ
૧૦૭૭૧	ભાલ સૌ	ભાલા સમાન
૧૦૭૭૨	ભુવનવાસ	ઘરવાસ, ગૃહવાસ
૧૦૭૭૩	કાલ સૌ	કાળ સમાન, મૃત્યુ જેવો
૧૦૭૭૪	કુટુંબકાજ	કુટુંબના કાર્ય
૧૦૭૭૫	લોકલાજ	લોકમાં લાજ-આબરૂ-પ્રતિષ્ઠા વધારવી
૧૦૭૭૬	લાર સી	મુખની લાળ જેવી
૧૦૭૭૭	સીઠ સૌ	નાકના મેલ જેવી, શ્લેષ્મ સમાન
૧૦૭૭૮	સુજસુ	સુ+યશ્ । જશ-યશ-કીર્તિની ઈચ્છાને
૧૦૭૭૯	બીઠ સૌ	વિષ્ટા જેવો
૧૦૭૮૦	બખત	પુણ્યના વખત-અવસર-ઉદયને
૧૦૭૮૧	એસી	એવી
૧૦૭૮૨	જાકી	જેની
૧૦૭૮૩	રીતિ	રીતિ
૧૦૭૮૪	તાહી	તેને
૧૦૭૮૫	બંદત	વન્દ્ । વંદે છે
૧૦૭૮૬	બનારસી	બનારસીદાસજી, 'નાટક સમયસાર'ના કર્તા (બંધદાર ૧૯-ઉપરનું ૫૬)
૧૦૭૮૭	વિકલ્પ	વિ+કૃપ્ । તર્કવિતર્ક, વિચાર, સંદેહ, અનિશ્ચય
૧૦૭૮૮	આણતાં	આ+ની । લાવતાં, કરતાં
૧૦૭૮૯	સુગમપણે	સુ+ગમ્ । સરળતાથી, સહેલાઈથી સમજીને
૧૦૭૯૦	અસ્થિમિજા	અસ્+વિથન્ । હાડકાં અને હાડકામાં રહેલ ચરબી પણ, હાડોહાડ
૧૦૭૯૧	આજ્ઞાથી રંગાશે	આ+જ્ઞા+સ્જ્ । આજ્ઞામય થશે, આજ્ઞામાં રંગાઈ જશે-મગ્ન થઈ જશે
૧૦૭૯૨	દશા	દંશ્ । આત્મદશા, આત્મસ્થિતિ, હાલત
૧૦૭૯૩	ઉન્કૃષ્ટ દશા	ઉદ્+કૃ । સૌથી ઊંચી દશા, વધુમાં વધુ દશા
૧૦૭૯૪	ઉપશાંત કરી	ઉપ+શમ્ । શમન કરી, ઉપશમન કરી
૧૦૭૯૫	અવલંબને	અવ+લમ્બ્ । આધારે
૧૦૭૯૬	વિજ્ઞાપના	વિ+જ્ઞા, જ્ઞપ્ । વિજ્ઞપ્તિ, વિનંતિ; જાહેરાત; સમજણ, સૂચના, નિવેદન, પ્રાર્થના

- ૧૦૭૯૭ શમાવ્યો છે શમ્ । શાંત પાડ્યો છે
- ૧૦૭૯૮ બળવાનપણાને અર્થે વધુ બળવાન થાય તે માટે, દૃઢતા માટે
- ૧૦૭૯૯ અખંડ એકરસ એકધારી એક આત્મરસમય
- ૧૦૮૦૦ વીતરાગદશા વિ+ર+જ્ઞ । રાગ-દ્વેષ વિનાની સ્થિતિ
- પૃ. ૬૦૬ પત્રાંક ૭૮૨ શ્રી ત્રંબકલાલ સોભાગ્યભાઈને તા. ૨૬-૬-૧૯૯૭**
- ૧૦૮૦૧ આર્ય શ્રી સોભાગ ઉત્તમ પુરુષ, ઉત્તમ મુમુક્ષુ, જ્ઞાની શ્રી સોભાગભાઈ
- ૧૦૮૦૨ એકપણાની પેઠે એક થઈને, એકરૂપ થઈને, તન્મયતાથી, 'દેહ તે હું' ગણીને
- ૧૦૮૦૩ નિજ ઉપયોગમય આત્મ-ઉપયોગમય, સ્વઉપયોગમયમાં લીન
- ૧૦૮૦૪ વડીલપણાથી મુરબ્બી-માનનીય-પૂજ્ય-પિતા-ઉંમરમાં મોટા હોવાથી
- ૧૦૮૦૫ વિરલા પુરુષ વિ+રા । દુર્લભ, અનેરા, અલૌકિક; થોડા; છૂટાછવાયા
- ૧૦૮૦૬ વિસ્મરણ કરવા યોગ્ય વિ+સ્મ્ । ભૂલી જવા યોગ્ય
- ૧૦૮૦૭ અપ્રાપ્તિથી અ+પ્ર+આપ્ । ન મળવાથી
- ૧૦૮૦૮ 'આત્મસિદ્ધિ' ગ્રંથ પરમકૃપાળુદેવ રચિત ૧૪૨ ગાથા-દોહરાનો ષટ્દર્શન સમાવતો અને ગુરુ-શિષ્યના સંવાદ રૂપે અધ્યાત્મનો અદ્ભુત ગ્રંથ
- ૧૦૮૦૯ ત્રંબક અને મણિ પ.પૂ.સોભાગભાઈના પુત્ર ત્રંબકભાઈ અને મણિભાઈ
- પૃ. ૬૦૭ પત્રાંક ૭૮૩ શ્રી ત્રંબકલાલ સોભાગ્યભાઈને તા. ૪-૭-૧૯૯૭**
- ૧૦૮૧૦ ઉત્તરાધ્યયનના ૪ મૂળ સત્રમાં ૨ જું શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર. તેનાં ૩૬ અધ્યયનમાંથી ૩ જા ત્રીજા અધ્યયનમાં 'ચતુરંગીય' નામે અધ્યયનમાં -
 ચત્તારિ પરમંગાણિ દુલ્લહાણીહ જન્તુણો ।
 માણુસત્તં સુઈ સદ્ધા સંજમમ્મિ ય વીરિયં ॥
 જીવોને ૪ પરમ અંગ મળવાં દુર્લભ છે : મનુષ્યત્વ, ધર્મશ્રવણ, ધર્મશ્રદ્ધા અને સંયમનો પુરુષાર્થ
- ૧૦૮૧૧ અલ્પ પ્રયાસે ઓછી મહેનતે, થોડા કે ઓછા સમયમાં
- ૧૦૮૧૨ અલ્પ કાળે ટૂંક સમયમાં
- ૧૦૮૧૩ ઓસરાવી અપ+સ્ । ઘટાડી
- ૧૦૮૧૪ ઓસર્યા છે અપ+સ્ । પાછા હઠયા છે
- ૧૦૮૧૫ અનાદિ પ્રકૃતિભાવ અનાદિ સ્વભાવ, અનાદિનો સ્વભાવ-અભ્યાસ
- પત્રાંક ૭૮૪ કોને ? તા. ૪-૭-૧૯૯૭**
- ૧૦૮૧૬ સાચા જ્ઞાન સમ્યક્જ્ઞાન
- ૧૦૮૧૭ સાચા ચારિત્ર સમ્યક્ચારિત્ર
- પત્રાંક ૭૮૫ શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૧૫-૭-૧૯૯૭**
- ૧૦૮૧૮ શ્રી ધુરીભાઈ ભાદરણના શ્રી ધોરીભાઈ બાપુજીભાઈ પટેલ જેમને કૃપાળુદેવનો પ્રત્યક્ષ સમાગમ વિ.સં. ૧૯૫૨-૫૪માં કાવિઠા, રાજજ, નડિયાદ, વસોમાં થયેલો. સ્થાનકવાસી સંપ્રદાયના અને થોડા શાસ્ત્રાભ્યાસી હતા.
- ૧૦૮૧૯ શુભેચ્છાથી માંડીને આત્મજ્ઞાનની ૭ ભૂમિકામાં ૧લી, આત્મકલ્યાણની ઈચ્છા શરૂ
- ૧૦૮૨૦ શૈલેશીકરણ શૈલ+ઈશ । મોક્ષે જતાં પહેલાં, મન-વચન-કાયાના યોગને રુંધીને, મેરુ પર્વતનાં શૈલ-શિખર જેવી અચળતા સ્થિરતા રાખવાની પ્રક્રિયા

૧૦૮૨૧	સમ્મત	સમ્+મન્ । માન્ય, કબૂલ, પસંદ	
૧૦૮૨૨	નિષેધ	નિ+સિધ્ । ના, મનાઈ	
પૃ. ૬૦૮			
૧૦૮૨૩	મતિના મૂઢત્વ	મન્ । મુહ । મતિની મૂઢતા, જડતા, મૂર્ખાઈ; બુદ્ધિની મંદતા	
૧૦૮૨૪	વ્યામોહ	વિ+આ+મુહ । મિથ્યામોહ, ભ્રાન્તિ	
૧૦૮૨૫	સદ્દેહુ	અસ્+હિ+તુન્ । સાચો હેતુ, સત્ પ્રત્યે લઈ જવાના-આશય-કારણ-સાધન	
✉	પત્રાંક ૭૮૬	મુનિશ્રી લલ્લુછને	તા. ૧૫-૭-૧૮૯૭
૧૦૮૨૬	સકળ	સ+કલ્ । બધા	
૧૦૮૨૭	ઈન્દ્રિયરામી	ઇન્દ્+સ્મ્ । ઈન્દ્રિયના વિષયોમાં રમનારા, સંસારી	
૧૦૮૨૮	આતમરામી	આત્મન+સ્મ્ । આત્મામાં રમનારા, આત્મરમણ કરનારા	
૧૦૮૨૯	નિઃકામી	નિસ્+કમ્ । નિષ્કામી	
૧૦૮૩૦	'સકળ સંસારી ઈન્દ્રિયરામી, મુનિગણ આતમરામી રે; મુખ્યપણે જે આતમરામી, તે કહિયે નિઃકામી રે.' યોગીરાજ શ્રી આનંદઘનજી કૃત ૧૧મા શ્રેયાંસ જિન સ્તવનમાં - સર્વ સંસારી જીવો ઈન્દ્રિયના વિષયોમાં રમનારા છે, મુનિજનો આત્માના ગુણોમાં રમે છે. મુખ્યત્વે જે આત્મ-સ્વરૂપમાં રાયનારા છે તે કામના-સ્પૃહા વગરના હોય છે		
૧૦૮૩૧	દેહમુક્ત સમયની દશા	દેહ મૂકતી-છોડતી વખતની દશા	
૧૦૮૩૨	જગત સુખસ્પૃહા	જગતનાં સુખની ઈચ્છા, લૌકિક સુખની ઁષણા	
૧૦૮૩૩	અસંગતા	અ+સજ્ઞ । અનાસક્તિ, દુનિયાદારીના સંબંધોથી મુક્તિ, સંગરહિતતા	
૧૦૮૩૪	ઉલ્લસે	ઉદ્+લસ્ । હર્ષ-ખુશાલી-પ્રસન્નતા વધે	
૧૦૮૩૫	પરિચય	પરિ+ચિ । ઓળખાણ, પિછાણ; આદત, ટેવ	
✉	પત્રાંક ૭૮૭	શ્રી ધારશીભાઈ કુશળચંદ સંઘવીને	તા. ૧૫-૭-૧૮૯૭
૧૦૮૩૬	શ્રી નવલચંદે	મોરબીના નામાંકિત વકીલ શ્રી નવલચંદભાઈ ડોસાભાઈએ	
✉	પત્રાંક ૭૮૮	મુનિશ્રી લલ્લુછને	તા. ૨૫-૭-૧૮૯૭
૧૦૮૩૭	અસારભૂત વ્યવહાર	સાર વિનાના-તુચ્છ-નિરર્થક વ્યવહાર	
૧૦૮૩૮	સારભૂત પ્રયોજન	સાર્થક હેતુ-કારણ	
૧૦૮૩૯	સહજભાવ	સ્વભાવ, સ્વાભાવિક ભાવ	
૧૦૮૪૦	સ્વધર્મ	સ્વસ્વભાવ, શાસ્ત્રોક્ત આચાર-વિચાર	
૧૦૮૪૧	ભીષ્મ વ્રત	ધી+મક્, ષુક્ । ભીષ્મ પિતામહની આકરી દૃઢ પ્રતિજ્ઞા, આજીવન બ્રહ્મચર્યવ્રત	
✉	પત્રાંક ૭૮૯	શ્રી ત્રંભકલાલ સોભાગ્યભાઈને	તા. ૨૮-૭-૧૮૯૭
૧૦૮૪૨	આત્માર્થ વાર્તા	આત્માર્થ સરે-સધાય એવી વાત	
પૃ. ૬૦૯	પત્રાંક ૭૯૦	મુનિશ્રી લલ્લુછને	તા. ૧-૮-૧૮૯૭
૧૦૮૪૩	પ્રતિષ્ઠિત વ્યવહાર	પ્રતિ+સ્થા । વિ+અવ+હ । વિખ્યાત, મોભાદાર વ્યવહાર	
૧૦૮૪૪	શ્રી દેવકીર્ણજી	શ્રી દેવકરણજી મુનિ	
૧૦૮૪૫	વેદ્યા વિના	વિદ્ । ભોગવ્યા વિના	
૧૦૮૪૬	અટળ	ટળી ન શકે તેવો, ટાળ્યો ટળે નહીં તેવો	
૧૦૮૪૭	યથાર્થ ઉપકારી પુરુષપ્રત્યક્ષમાં	ખરા-વાસ્તવિક ઉપકારી પ્રત્યક્ષ પુરુષ પરમકૃપાળુદેવ	

- ૧૦૮૪૮ એકત્વ ભાવના અભેદ ભાવના, એકતા ભાવ, પરાભક્તિ, અભિન્ન ભાવના
 ✉ પત્રાંક ૭૯૧ શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા.૧૨-૮-૧૯૯૭
- ૧૦૮૪૯ દીર્ઘકાળની જેની સ્થિતિ છે,
 તેને અલ્પકાળની સ્થિતિમાં આણી,
 જેમણે કર્મક્ષય કર્યો છે તે મહાત્માઓ કેવલી સમુદ્ધાત કરનારા કેવલી ભગવંતો
 ✉ પત્રાંક ૭૯૨ મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા.૧૨-૮-૧૯૯૭
- ૧૦૮૫૦ 'મોક્ષમાર્ગપ્રકાશ' વિ.સં.૧૭૭૬-૧૮૨૪ દરમ્યાન રાજસ્થાનમાં જયપુરમાં ખંડેલવાલ જ્ઞાતિમાં
 જન્મેલા, સંસ્કૃત-પ્રાકૃત-હિન્દી-કન્નડ ભાષાના જ્ઞાતા, 'ગોમ્મટસાર પૂજા', અનેક
 પદ્યના રચયિતા, 'ગોમ્મટસાર', 'લબ્ધિસાર', 'ક્ષપણાસાર' જેવા ગહન શાસ્ત્રોની
 ટીકાઓ લખીને ભેગી કરીને 'સમ્યગ્જ્ઞાનચંદ્રિકા' નામ આપનારા, ૧૬ પાનીના
 પત્ર 'રહસ્યપૂર્ણ ચિટ્ટી'થી સુપ્રસિદ્ધ પંડિત ટોડરમલજી રચિત 'મોક્ષમાર્ગપ્રકાશક'
 ગ્રંથ, અપૂર્ણ રહ્યો હોવા છતાં ઘણું જૈન સાહિત્ય સમાવતો અપૂર્વ ગ્રંથ, તેમાં ૯
 અધિકાર છે.
- ૧૦૮૫૧ પરમોત્કૃષ્ટ સંયમ સૌથી શ્રેષ્ઠ ચારિત્ર, યથાખ્યાત ચારિત્ર, અયોગી સ્વભાવ
 ૧૦૮૫૨ વિકટ વિ+કટ્વ્ । મુશ્કેલ, દુર્ગમ; ભયંકર; વિસ્તૃત; કદરૂપું
 ✉ પત્રાંક ૭૯૩ શ્રી ત્રંબકલાલ સોભાગ્યભાઈને તા.૧૨-૮-૧૯૯૭
- ૧૦૮૫૩ અભક્ષ્ય આહાર ન ખાવા યોગ્ય ખોરાક, આહાર
 ૧૦૮૫૪ બીજા રૂપમાં બીજા અર્થમાં-રીતમાં-આકારમાં, જુદી રીતે
 ૧૦૮૫૫ પોષણ પુષ્ । પુષ્ટિ
- પૃ.૬૧૦ પત્રાંક ૭૯૪ શ્રી મણિલાલ સોભાગ્યભાઈને તા.૧૩-૮-૧૯૯૭
 ૧૦૮૫૬ ઐ કૃપાળુદેવે લિખિતંગમાં મૂક્યું છે, પંચ પરમેષ્ઠી રૂપે સહી કરી છે
 ૧૦૮૫૭ પ્રબળ પ્ર+બલ્ । બળવાન
 ૧૦૮૫૮ મનસુખ શ્રી મનસુખભાઈ, કૃપાળુદેવના નાના ભાઈ
 ✉ પત્રાંક ૭૯૫ મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા.૨૦-૮-૧૯૯૭
- ૧૦૮૫૯ ઉપાસના ઉપ+આસ્ । આરાધના, સેવા, ભક્તિ, સત્પુરુષની ઈચ્છાને અધીન રહેવું
 ૧૦૮૬૦ સદાચાર સત્+આ+ચર્ । સાત્ત્વિક જીવનવ્યવહાર
 ૧૦૮૬૧ ઐ પરમેષ્ઠીપદ પ્રાપ્તિની પોતે મહોર મારી છે
 ✉ પત્રાંક ૭૯૬ કોને ? તા.૨૦-૮-૧૯૯૭
- ૧૦૮૬૨ 'મોહમુદ્ગર' ઇમી સદીમાં થઈ ગયેલા શંકરાચાર્યજી વિરચિત ૩૧ શ્લોકનું સ્તોત્ર. મોહ
 અર્થાત્ અવિવેક, સંસારમાં આસક્તિ; મુદ્ગર એટલે મોગર કે મોટી મોગરી
 (પ્રાચીન હથિયાર); મોહાદિ શત્રુઓનો ઉપદેશ રૂપી મુદ્ગર વડે નાશ કરવાનું
 સ્તોત્ર. બીજું નામ 'ચર્પટપંજરિકા સ્તોત્ર'. એટલે કે દેહભાવને મારવાનું સ્તોત્ર.
 ચર્પટ= થાપટ, ધોલ; પંજરિકા=દેહ.
- ✉ પત્રાંક ૭૯૭ શ્રી ત્રંબકલાલ સોભાગ્યભાઈને તા.૨૦-૮-૧૯૯૭
- ૧૦૮૬૩ ચૂકશો નહીં ભૂલશો નહીં
 ૧૦૮૬૪ લહેરાભાઈ શ્રી લહેરાભાઈ અમરશીભાઈ નામના સાયલાના મુમુક્ષુ
 ૧૦૮૬૫ મગન લીંબડીના મુમુક્ષુ શ્રી મગનભાઈ ખીમચંદભાઈ

✉	પત્રાંક ૭૯૮	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા.૨૨-૮-૧૮૯૭
૧૦૮૬૬	સ્થાનકે	સ્થા । જગ્યાએ, ઠેકાણે; પદમાં, હોદાએ; વાસણ-થાળામાં	
૧૦૮૬૭	વૃથા જેવો	વૃ+થાલ્ । ફોગટ જેવો, નકામા જેવો, વ્યર્થ, નિરર્થક, બેફાયદા જેવું	
પૃ.૬૧૧	પત્રાંક ૭૯૯	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનલાલને	તા.૨૪-૮-૧૮૯૭
૧૦૮૬૮	સર્વ-ઉત્કૃષ્ટ	બધી અને બધી શ્રેષ્ઠ સર્વોત્કૃષ્ટ, સર્વશ્રેષ્ઠ	
૧૦૮૬૯	સર્વ-ઉત્કૃષ્ટ ભૂમિકામાં સ્થિતિ થવા પર્યંત	કેવળજ્ઞાન થાય ત્યાં સુધી	
૧૦૮૭૦	ચપળપણું	ચુપ+કલ્ । ચંચળતા, ચપળતા, કર્મબંધ	
૧૦૮૭૧	નિવાસ	નિ+વસ્ । નિશ્ચિતપણે વસે છે, રહે છે	
✉	પત્રાંક ૮૦૦	શ્રી મગનલાલભાઈ ખીમચંદભાઈને	તા.૨૪-૮-૧૮૯૭
૧૦૮૭૨	દિવાળી	દીપ્+અવલી । મહાવીર પ્રભુ નિર્વાણદિન, આસો વદ ૩૦, ઓકટો.-નવે.માં	
✉	પત્રાંક ૮૦૧	શ્રી રવજીભાઈ પંચાણભાઈ મહેતાને (પિતાશ્રીને)	તા.૨-૯-૧૮૯૭
૧૦૮૭૩	બીજા સાથે સર્વે	બીજા સહિત બધા, સાથે રહેલા બીજા બધા	
✉	પત્રાંક ૮૦૨	શ્રી કેશવલાલ નથુભાઈને	તા.૫-૯-૧૮૯૭
૧૦૮૭૪	ગુણસ્થાનકાદિએ વર્તતી ક્રિયા	જે તે ગુણસ્થાનકે જીવ હોય તેની ક્રિયા	
✉	પત્રાંક ૮૦૩	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈને	તા.૫-૯-૧૮૯૭
૧૦૮૭૫	તમારા સમાગમવાસી ભાઈઓ	તમારા સમાગમમાં આવતા ભાઈઓ	
પૃ.૬૧૨	પત્રાંક ૮૦૪	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા.૫-૯-૧૮૯૭
૧૦૮૭૬	મુનિપથાનુગામી	મુનિપંથને અનુસરતા, મુનિમાર્ગે ચાલી રહેલા	
✉	પત્રાંક ૮૦૫	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને	તા.૫-૯-૧૮૯૭
૧૦૮૭૭	ફેણાવ	ખંભાતથી ૧૦-૧૫ કિ.મી. દૂર, સાયમા-કાણીસા પાસેનું ગામ	
✉	પત્રાંક ૮૦૬	શ્રી ડુંગરશીભાઈ આદિ મુમુક્ષુઓને	તા.૧૯-૯-૧૮૯૭
૧૦૮૭૮	સુલભ	સુ+લખ્ । સહેલાં, સારો લાભ થાય તેવાં	
૧૦૮૭૯	અવર્ણનીય	અ+વર્ણ્ । વર્ણન ન થઈ શકે તેટલું-તેવું	
૧૦૮૮૦	કેવલ્ય પર્યંત	કે+વલ્+પરિ+અન્ત । કેવળજ્ઞાન સુધીની	
૧૦૮૮૧	નિર્વિઘ્નપણે	નિર્+વિ+હન્ । બાધા, ખલેલ, હરકત, મુશ્કેલી વિના	
૧૦૮૮૨	શુભેચ્છાસંપન્ન પુરુષો	શુભ+ઈષ્ । મોક્ષાભિલાષી જીવો	
✉	પત્રાંક ૮૦૭	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા.૨૬-૯-૧૮૯૭
૧૦૮૮૩	માત્ર દિગંબરવૃત્તિએ વર્તીને	માત્ર દિશાને જ વસ્ત્ર માનીને, વસ્ત્રધારણ ન કરીને	
૧૦૮૮૪	નિર્વાહ	નિર્+વહ્ । નિભાવ, ગુજારો, ટકાવ	
૧૦૮૮૫	મર્યાદાપૂર્વક	મર્યા+દા । નિયમોપૂર્વક, હદપૂર્વક, અદબ-વિવેકપૂર્વક	
૧૦૮૮૬	શ્વેતાંબરપણેથી	શ્વિત્+અમ્બર । સફેદ વસ્ત્ર ધારણ કરવાથી	
૧૦૮૮૭	વસ્ત્રમૂર્ચ્છાદિ કારણો	વસ્ત્ર પરનો મોહ વગેરે કારણ	
૧૦૮૮૮	દેશ	દિશ્ । સ્થળ, ક્ષેત્ર, રાષ્ટ્ર, વતન, મુલક, પ્રદેશ	
૧૦૮૮૯	કાળ	કલ્ । સમય — ચડતો, ઊતરતો; મોસમ પ્રમાણે; પ્રસંગ અનુસાર	
૧૦૮૯૦	અધિકારીયોગે	પાત્રતા, યોગ્યતા, લાયકાત સાથે	
૧૦૮૯૧	નિરાકરણ	નિર્+આ+કૃ । નિવેડો, ઉકેલ; નાકબૂલ, રદબાતલ શમન, નિવારણ	

પત્રાંક ૮૧૩	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૭-૧૦-૧૯૯૭
૧૦૮૧૪ અનાદિ વાસના	અનાદિકાળથી પૂર્વના સારાં-માઠાં કર્મોના અજ્ઞાત રીતે રહી જતા સંસ્કાર	
૧૦૮૧૫ સંક્રમણ	સમ્+ક્રમ્ । ઓળંગી-વટાવી એક સ્થળેથી બીજે સ્થળે જવું તે, સંક્રાન્તિ	
૧૦૮૧૬ આકુળવ્યાકુળ	અત્યંત બેબાકળું, ખૂબ ગભરાયેલું, હેરાન-પરેશાન	
૧૦૮૧૭ અસંખ્ય	અ+સમ્+ચ્ચા । સંખ્યા-ગણતરીમાં ન આવે એટલા	
૧૦૮૧૮ હઠ	દુરાગ્રહ, જિદ, મમત, જક	
૧૦૮૧૯ દુરાત્મ્યપણા	દુર્+આત્મન્ । દુરાત્મતા, દુષ્ટતા	
૧૦૮૨૦ ધૈર્ય	ધીરજ, હિંમત, સ્વસ્થતા	
૧૦૮૨૧ અવિક્ષેપપણું	અ+વિ+ક્ષિપ્ । સ્થિરતા	

પત્રાંક ૮૧૪	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૪-૧૦-૧૯૯૭
૧૦૮૨૨ 'યોગબિંદુ'	શ્રી હરિભદ્રાચાર્યે વિ.સં.૭૮૦માં યોગવિષયક સંસ્કૃતમાં રચેલો ગ્રંથ જેના પર ૭ શ્લોકમાં યોગમાર્ગની ૫ ભૂમિકા નામે અધ્યાત્મ, ભાવના, ધ્યાન, સમતા અને વૃત્તિસંક્ષય દ્વારા આધ્યાત્મિક વિકાસ સમજાવ્યો છે	
૧૦૮૨૩ 'યોગશાસ્ત્ર'	શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યે રચેલો ગ્રંથ જેના ૧૨ પ્રકાશમાં શ્રાવકનાં ૧૨ વ્રત, સમ્યક્ત્વ વગેરેનું ૧૦૦૯ શ્લોકમાં વર્ણન છે	
૧૦૮૨૪ શ્રી યશોવિજયજી	વિ.સં. ૧૬૭૫ આસપાસ જન્મ, શ્રી આનંદઘનજીના સમકાલીન, શિષ્ય, ધુરંધર શાસ્ત્રાભ્યાસી, અનેક સ્તવન-સજ્જાયના રચયિતા	
૧૦૮૨૫ સ્વાધ્યાય	સજ્જાય, ઉપાધ્યાય યશોવિજયજી કૃત ૮ યોગદૃષ્ટિની સજ્જાય જેમાં ૭૬ કડી છે, એટલે કે 'યોગદૃષ્ટિસમુચ્ચય'ના ૨૨૮ શ્લોકના બરાબર ૩ જા ભાગે ! શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજીના મુખ્ય આશ્રમોમાં દરરોજ ગવાય છે	
૧૦૮૨૬ બોધ તારતમ્ય	બોધનો ભાવાર્થ, સારાંશ; ઓછાવતાપણું, ફેર	
૧૦૮૨૭ ચારિત્ર સ્વભાવનું	તારતમ્ય સમ્યક્ ચારિત્રનું ઓછાવતાપણું; ભાવાર્થ	
૧૦૮૨૮ યમથી સમાધિ	અષ્ટાંગ યોગમાં પહેલેથી છેલ્લા યોગ સુધી	
૧૦૮૨૯ અષ્ટાંગ યોગ	યમ, નિયમ, આસન, પ્રાણાયામ, પ્રત્યાહાર, ધારણા, ધ્યાન અને સમાધિ એ આઠ અંગવાળી યોગની પ્રક્રિયા	
૧૦૮૩૦ પ્રાણાદિ નિરોધરૂપ	પ્રાણ વગેરેના નિરોધરૂપ, દ્રવ્ય પ્રાણાયામ	
૧૦૮૩૧ આત્મસ્વભાવ પરિણામ રૂપ	આત્મસ્વભાવના પરિણામરૂપ	
૧૦૮૩૨ યથા	યથાયોગ્ય	

પૃ. ૬૧૫

પત્રાંક ૮૧૫	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૧૦-૧૧-૧૯૯૭
૧૦૮૩૩ શ્રી મનસુખ	લીંબડીવાસી મુમુક્ષુ શ્રી મનસુખભાઈ દેવશીભાઈ	
૧૦૮૩૪ અન્ય ક્ષેત્રે	અન્ય સ્થળે, બીજી જગ્યાએ-ગામે	
૧૦૮૩૫ વિહાર કરવાના આશ્રમમાં	મુનિપણામાં, સંન્યસ્તાશ્રમમાં	
૧૦૮૩૬ ચરોતરાદિ પ્રદેશ	ચારુતર । ચારુતર પ્રદેશ, વધુ સુંદર ફળદ્રુપ ભૂમિ-પ્રદેશ, મધ્યયુગમાં ૧૦૪ ગામોના સમૂહનો પ્રદેશ, મહી અને વાત્રક નદી વચ્ચેનો પ્રદેશ.	

પત્રાંક ૮૧૬	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદને	તા. ૧૪-૧૧-૧૯૯૭
૧૦૮૩૭ લોકહિતાર્થે	લોકોના કલ્યાણ કાજે, જનકલ્યાણ માટે	
૧૦૮૩૮ અનિયતકાળ	અંકુશમાં-નિયમનમાં નથી તે મરણનો સમય	

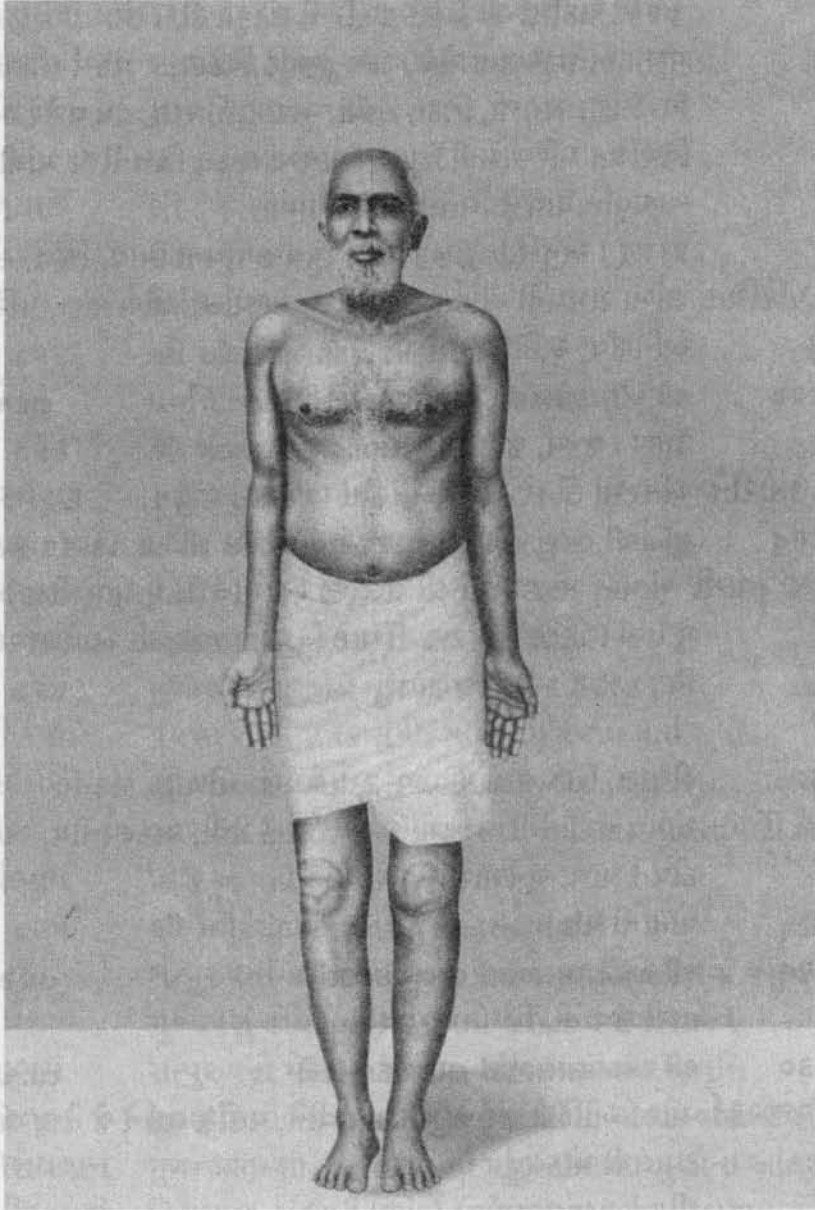
૧૦૯૩૯	ૐ	લિખિતંગમાં પોતે ઓમ્ સ્વરૂપે	
પૃ.૬૧૬	પત્રાંક ૮૧૭	શ્રી મુનદાસભાઈ પ્રભુદાસભાઈને	તા. ૨૧-૧૧-૧૯૯૭
૧૦૯૪૦	નિર્દ્વન્દ્વપણે	દ્વંદ્વ વિના, સુખદુઃખ-હર્ષશોક-ઈષ્ટઅનિષ્ટ વગેરે વિરોધી જોડકાં રહિત	
૧૦૯૪૧	યથાપ્રારબ્ધ	પ્રારબ્ધ-નસીબ પ્રમાણે	
૧૦૯૪૨	કૃઢાશ્રય	મજબૂત-સ્થિર-અટળ આશ્રય	
૧૦૯૪૩	ૐ	લિખિતંગ પરમકૃપાળુદેવ પોતે	
	પત્રાંક ૮૧૮	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૨૮-૧૧-૧૯૯૭
૧૦૯૪૪	ભાવ	પર્યાયની ભિન્ન ભિન્ન અવસ્થા	
૧૦૯૪૫	ઉપશમ ભાવ	રાખમાં ઢાંકેલા અગ્નિ જેવી મોહનીય કર્મની ઉપશાંત (અનુદય) અવસ્થા તે ઉપશમ અને તેથી ઉત્પન્ન થયેલો આત્મપરિણામ તે ઉપશમ ભાવ	
૧૦૯૪૬	ક્ષયોપશમ ભાવ	ઉદયમાં પ્રાપ્ત થતા કર્મનો ક્ષય તથા ઉદયમાં નહીં પ્રાપ્ત થયેલા કર્મોના ઉદયના અભાવરૂપ ઉપશમ તે ક્ષયોપશમ અને તેથી ઉત્પન્ન થયેલો આત્મપરિણામ તે ક્ષયોપશમ ભાવ	
૧૦૯૪૭	ક્ષાયિક ભાવ	જળથી બુઝાઈ ગયેલા અગ્નિ જેવો કર્મનો સર્વથા ક્ષય થવો તે ક્ષય અને તેથી ઉત્પન્ન થયેલો આત્મપરિણામ તે ક્ષાયિક ભાવ	
૧૦૯૪૮	પારિણામિક ભાવ	વસ્તુનો અનાદિ સ્વભાવ (અકૃત્રિમ સ્વભાવ અથવા સ્વાભાવિક સ્વરૂપ) તે પારિણામિક ભાવ. કર્મના ઉદય, ઉપશમ, ક્ષય, ક્ષયોપશમની અપેક્ષા ન રાખતા સ્વભાવથી થતો ભાવ	
૧૦૯૪૯	ઔદયિક ભાવ	કર્મનો ઉદય તે ઉદય અને કર્મના ઉદયથી ઉત્પન્ન થયેલો ગતિ, લેશ્યા, કષાય આદિ જીવ પરિણામ (જીવની અવસ્થાઓ) તે ઔદયિક ભાવ	
૧૦૯૫૦	સાન્નિપાતિક ભાવ	ઉપરના ભાવો પૈકી બે, ત્રણ વગેરે ભાવોનો એકત્ર મેળાપ-સંયોગ	
	પત્રાંક ૮૧૯	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદને	તા. ૨૮-૧૧-૧૯૯૭
૧૦૯૫૧	ખેદ	ચિદ્ । ચિત્તના ૮ દોષમાં ૧, ૮ દોષ — ખેદ, ઉદ્વેગ, ક્ષેપ, ઉત્થાન, ભ્રાન્તિ, અન્યમુદ્, રુગ્ અને આસંગ	
૧૦૯૫૨	મોક્ષપાટણ	મોક્ષ+પત્+તન્ । મોક્ષનગરી, મોક્ષપુરી	
૧૦૯૫૩	વિકાર	વિ+કૃ । પરિવર્તન, ફેરફાર, શારીરિક-માનસિક બગાડ, વિભાવ	
૧૦૯૫૪	નિર્વીર્યપણું	નિર્+વિ+ર્ઙ્ । બળરહિતતા, શક્તિહીનતા, નિર્બળતા, પુરુષાર્થ વિનાના, વીર્યહીન	
૧૦૯૫૫	નિદે છે	નિન્દ્ । નિંદા કરે છે	
૧૦૯૫૬	મહંત પુરુષ	મહાન પુરુષ, મહાત્મા, સંત	
૧૦૯૫૭	શૌર્ય	શૂરવીરતા, બહાદુરી, પરાક્રમ	
૧૦૯૫૮	હઠાવે છે	પાછા પાડે છે, ખસેડે છે, હટાવે છે	
	પત્રાંક ૮૨૦	શ્રી ત્રંબકલાલ સોભાગ્યભાઈને	તા. ૨૮-૧૧-૧૯૯૭
૧૦૯૫૯	ગુણો	મૂળ લક્ષણો, ધર્મો, જાતિસ્વભાવ	
૧૦૯૬૦	સમ્યગ્દૃષ્ટિપણું	સમકિત, સમ્યક્દર્શન	
૧૦૯૬૧	શ્રુતકેવળજ્ઞાન	શ્રુતથી આત્માને જાણતું કેવળજ્ઞાન જેવું-જેટલું જ્ઞાન, ૧૪ પૂર્વનું પૂર્ણ જ્ઞાન	
પૃ.૬૧૭			
૧૦૯૬૨	કેવળજ્ઞાન	કેવળ સ્વભાવપરિણામી જ્ઞાન	

:: ૩૯૪ ::

૧૦૮૬૩	સાંગોપાંગ	સહ+અજ્ઞ+ઉપાજ્ઞ । સમસ્ત, પૂર્ણ; અંગ અને ઉપાંગ સહિત	
૧૦૮૬૪	ખમીને	થોભીને	
✉	પત્રાંક ૮૨૧	શ્રી ત્રંબકલાલ સોભાગભાઈને	તા. ૨૬-૧૨-૧૯૯૦
૧૦૮૬૫	ત્રંબકલાલે	પ.પૂ.સોભાગભાઈના પુત્રે	
૧૦૮૬૬	માથે ચડાવવા યોગ્ય	માન્ય કરવા યોગ્ય, શિરોમાન્ય કરવા યોગ્ય	
૧૦૮૬૭	મગનલાલે	લીંબડીના મુમુક્ષુ શ્રી મગનલાલ ખીમચંદભાઈ હશે	
૧૦૮૬૮	સદ્બુદ્ધિ	સન્મતિ, સારી-પવિત્ર સમજ, આત્મબુદ્ધિ	
૧૦૮૬૯	મણિલાલે	પ.પૂ.સોભાગભાઈના પુત્રે	
૧૦૮૭૦	ગોશળિયા	શ્રી ડુંગરશીભાઈ કલાભાઈ ગોશળિયા	
૧૦૮૭૧	ઉતારો કરવો	ઉતારવું, લખવું, નકલ કરવી	
૧૦૮૭૨	ૐ	લિખિતંગમાં	
✉	પત્રાંક ૮૨૨	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદને	તા. ૪-૧-૧૯૯૮
૧૦૮૭૩	અપ્રવૃત્તિ	પ્રવૃત્તિ ન કરવી, પ્રવૃત્ત ન થવું, ન પ્રવર્તવું	
✉	પત્રાંક ૮૨૩	શ્રી ત્રંબકલાલ સોભાગભાઈને	તા. ૨૦-૧-૧૯૯૮
૧૦૮૭૪	સ્વરૂપસ્મરણ	સ્વરૂપનું સ્મરણ	
૧૦૮૭૫	અબંધપણા માટે	કર્મ ન બંધાય માટે	
૧૦૮૭૬	અધિકાર	હક્ક	
૧૦૮૭૭	ભજવા યોગ્ય	સેવવા યોગ્ય, આશ્રય કરવા યોગ્ય	
પૂ.૬૧૮	પત્રાંક ૮૨૪	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૨૬-૧-૧૯૯૮
૧૦૮૭૮	ક્ષીણમોહપર્યંત	૧૨મા ગુણસ્થાનક સુધી, મોહ સંપૂર્ણ ક્ષય થતાં સુધી	
૧૦૮૭૮A	હુંડાવસર્પિણી નામનો આશ્ચર્યભાવ	હુંડ=ભિહામણો, કદરૂપો, ભયંકર, મેઢું, વાઘ, બુદ્ધ, રાક્ષસ જેવો કાળ. ભાગ્યે જ — અપવાદરૂપ આવતો એવો આ હુંડાવસર્પિણી કાળ. ૧૪૮ ચોવીસી પછી આવતો આવો સમય.	
✉	પત્રાંક ૮૨૫	શ્રી ઝવેરચંદભાઈ તથા રતનચંદભાઈને	તા. ૨૬-૧-૧૯૯૮
૧૦૮૭૯	સત્શ્રુત	સત્પુરુષનાં-જ્ઞાનીનાં વચન, જેને જે જરૂરી તેને તેવાં વચન કહે તે; શાંતરસનું મુખ્યપણું હોય તેવાં, સત્ પ્રત્યે લઈ જાય તેવાં શાસ્ત્ર	
૧૦૮૮૦	સત્સમાગમ	સત્પુરુષનો મેળાપ, સત્સંગ, સાન્નિધ્ય, આધાર, વૃત્તિ	
૧૦૮૮૧	સદ્દૃષ્ટિવાન	શુભદૃષ્ટિવાળો, તત્ત્વસન્મુખ દૃષ્ટિવાળો, યોગાભ્યાસમાં રુચિવાળો	
૧૦૮૮૨	ગુણાતિશયવાન	ગુણ+અતિ+શી+વત્ । ગુણોની પ્રચુરતાવાળા, ગુણોના અતિશયવાળા	
૧૦૮૮૩	ક્રિયાચેષ્ટિતપણું	હિલચાલ, સંજ્ઞાની ક્રિયા, હાવભાવ, મન-વચન-કાયાના યોગની પ્રવૃત્તિ	
✉	પત્રાંક ૮૨૬	શ્રી મુખલાલભાઈ છગનલાલભાઈને	તા. ૨૬-૧-૧૯૯૮
૧૦૮૮૪	બનારસીદાસજી	આગ્રાના દશાશ્રીમાળી જૈન, 'નાટક સમયસાર'ના રચયિતા, વિ.સં. ૧૬૪૩ માં જન્મ, સ્વવૃત્તાંત 'અર્ધકથાનક'ના લેખક	
૧૦૮૮૫	'નયચક'	આચાર્ય દેવસેન કૃત 'બૃહત્ નયચક', 'શ્રુતભવનદીપક નયચક', શ્રી દેવચંદ્રજી મહારાજ કૃત 'નયચકસાર', વિ.સં. ૪૧૪ માં શ્રી મલ્લવાદિ સૂરિ કૃત 'દ્વાદશારનયચક'	

- ૧૦૯૮૬ 'પ્રવચનસાર' ઈ.સ. ૧૨૭-૧૨૯માં થઈ ગયેલા શ્રી કુંદકુંદાચાર્ય કૃત ગ્રંથ જેમાં ૨૭૫ શ્લોકમાં જ્ઞાન તત્ત્વ, જ્ઞેયતત્ત્વનું સુંદર પ્રતિપાદન છે.
- ૧૦૯૮૭ 'પરમાત્મ પ્રકાશ' આચાર્ય શ્રી યોગીન્દુદેવ રચિત પ્રાકૃત ભાષામાં ૩૪૫ દોહાના ગ્રંથમાં બહિરાત્મા, અંતરાત્મા, પરમાત્માનું સ્વરૂપ તથા નિર્વિકલ્પ સમાધિનું વર્ણન છે, વિક્રમની ૧૬મી સદીમાં શ્રી બ્રહ્મદેવસૂરિની સંસ્કૃત ટીકા છે.
- ૧૦૯૮૮ મળ મલ્ । અંતઃકરણના મેલ, રાગ-દ્વેષાદિ વિકાર; દ્રવ્યકર્મ-ભાવકર્મ
- ૧૦૯૮૯ વિક્ષેપ વિ+ક્ષિપ્ । અવજ્ઞા, નિંદા, ઈર્ષ્યા, અદેખાઈ, રાગ, દ્વેષ વગેરે ભાવોથી ચિત્તનાં વિચલિત પરિણામની વ્યથા. ધ્યાનમાં પ્રવૃત્ત ચિત્તની ૫ માંથી ૩ જી અવસ્થા, બાહ્યવૃત્તિ થાય તે; મનની ચંચળતા
- ૧૦૯૯૦ પ્રમાદ પ્ર+મદ । અનુત્સાહ, આળસ, વિષય-કષાયના ભાવ, નિદ્રા, સ્નેહ, મદ
- ૧૦૯૯૧ દીર્ઘકાળ પરિચિત્ત લાંબા સમયની આદત, અભ્યાસ, અધ્યાસ, ઓળખાણ, પરિચય
- ૧૦૯૯૨ અનિશ્ચય અનિર્ણય, અનિશ્ચિતતા
- ✉ પત્રાંક ૮૨૭ શ્રી ખીમજીભાઈ દેવજીભાઈને તા. ૧૦-૨-૧૯૯૮
- ૧૦૯૯૩ ઉતાપ ઉત્તાપ । જન્મ, જરા, મરણ
- ૧૦૯૯૪ અંતરમાં ઉતારીને અંતરમાં ઊતરે એમ, અંતરમાં પાર લઈ જવું
- ✉ પત્રાંક ૮૨૮ મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા. ૨૬-૧૦-૧૯૯૭ થી તા. ૧૩-૧૧-૧૯૯૮ દરમ્યાન
- ૧૦૯૯૫ શ્રી ભાણજી સ્વામી ખંભાત સંપ્રદાયમાં શ્રી લલ્લુજી સ્વામી=(પ.પૂ.પ્રભુશ્રીજી)ના દીક્ષાગુરુ પૂ.હરખચંદજી મહારાજની પાટે વિ.સં. ૧૯૪૯ થી આવેલા સ્થાનકવાસી મુનિ વિદ્ । જાણ કરીશું, જણાવશું
- ૧૦૯૯૬ વિદિત
- ૫૫૬૯૬ મોળપ ઢીલાશ, શિથિલતા, ઊણપ, ઓછાપણું, મોળાશ, મંદતા
- ૧૦૯૯૮ અસંભાવ્ય સંભવ નથી તેવી, અનુમાન ન થઈ શકે તેવી, અકલ્પનીય, અસંભાવનીય
- ૧૦૯૯૯ દોષપાત્ર દોષને પાત્ર, ગુનેગાર, અપરાધી
- ૧૧૦૦૦ સ્વપક્ષ પોતાનો પક્ષ
- ✉ પત્રાંક ૮૨૯ શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૨૦-૨-૧૯૯૮
- ૧૧૦૦૧ હારવાનો હારી જવાનો, હિંમત ગુમાવવાનો
- ✉ પત્રાંક ૮૩૦ શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૧૭-૪-૧૯૯૮
- ૧૧૦૦૨ બુકપોસ્ટ રજીસ્ટર્ડ પોસ્ટ ઓફિસે જઈને, નોંધ કરાવીને, પહોંચ લઈને જે તે જગ્યાએ બહારગામ ટપાલથી મોકલવું
- ૧૧૦૦૩ તમારે શ્રી અંબાલાલભાઈએ (ખંભાતના)
- ૧૧૦૦૪ છોટાલાલ ખંભાતના મુમુક્ષુ શ્રી છોટાલાલ કુશળચંદ; શ્રી છોટાલાલ છગનભાઈ
- ૧૧૦૦૫ ત્રિભોવન ખંભાતના મુમુક્ષુ શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદ
- ૧૧૦૦૬ કીલાભાઈ ખંભાતના મુમુક્ષુ શ્રી કીલાભાઈ ગુલાબચંદ
- ૧૧૦૦૭ ધુરીભાઈ ભાદરણના મુમુક્ષુ શ્રી ધોરીભાઈ બાપુજીભાઈ પટેલ
- ૧૧૦૦૮ ઝવેરભાઈ કાવિઠાના શ્રી ઝવેરભાઈ ભગવાનભાઈ કે ઝવેરભાઈ શંભુભાઈ
- ૧૧૦૦૯ નિયમિત નિ+યમ્ । નિયમપૂર્વક, નિયમસર, નિયમબદ્ધ, શાસન-આજ્ઞા સહિત

परमोपकारी परम पूज्य प्रभुश्री

जन्म
वि. सं. १८१० आसो १६ १
त। /१०/१८५४

द्वेडोसर्ग
वि. सं. १८८२ वैशाख सुद ८
त। २८-४-१८३६

૫.૬૨૦	પત્રાંક ૮૩૧	મુનિશ્રી લલ્લુગુને	તા.૧૭-૪-૧૯૯૮
૧૧૦૧૦	'ગોમ્મટસાર'	વિ.સં.૭૩૫માં શ્રી નેમિચંદ્ર સિદ્ધાંતચક્રવર્તી રચિત ઉત્તમ શાસ્ત્ર, ૨ ભાગ છે : જીવકાંડ અને કર્મકાંડ. ગોમ્મટ એટલે બાહુબલિજી અને ગોમ્મટ રાજા (ચામુંડરાય) એ બન્ને પરથી ગ્રંથનું નામ. 'પંચસંગ્રહ' બીજું નામ છે. જીવકાંડમાં ૭૩૪ અને કર્મકાંડમાં ૯૭૨ શ્લોક છે.	
૧૧૦૧૧	અડગ	ડગે નહીં તેવા, સ્થિર, દૃઢ	
૧૧૦૧૨	અગુપ્ત વીર્ય	શક્તિ-બળ-ઉત્સાહ-પુરુષાર્થ ગોપવ્યા-છુપાવ્યા સિવાય-વિના	
✉	પત્રાંક ૮૩૨	કોને ?	તા.૨૧-૫-૧૯૯૮ થી તા.૧૯-૬-૧૯૯૮ દરમિયાન
૧૧૦૧૩	પરમજયોતિ સ્વરૂપ	પરમ પ્રકાશ સ્વરૂપ, પરમ તેજસ્વી પદાર્થરૂપ	
૧૧૦૧૪	નિમગ્ન	નિ+મસ્જ્ । મશગૂલ, લીન, ગરક, એકતાર, રચીપચી રહેવું	
૧૧૦૧૫	ચક્રવર્તી રાજા	સર્વત્ર જેની સત્તા વિજયપૂર્વક હોય તેવો રાજા, સમ્રાટ, શહેનશાહ, ૫ આર્યખંડ અને ૧ મ્લેચ્છ ખંડ એમ ૬ ખંડનો રાજાધિરાજ	
૧૧૦૧૬	ગ્રહવું	ગ્રહ । લેવું, ગ્રહણ કરવું	
૧૧૦૧૭	પરમ ધર્મરૂપ ચંદ્ર	પરમ ધર્મ રૂપી ચંદ્ર, ચંદ્રને ૧૬ કળા તેમ ધર્મની પણ ૧૬ કળા	
૧૧૦૧૮	રાહુ જેવો પરિગ્રહ	રાહુ ગ્રહની માઠી દશા જેવો વિઘ્ન કરનાર માણસ જેવો, ચંદ્ર ઉપર ગ્રહણ વખતે પડતી પૃથ્વીની છાયાની જેમ ચારેબાજુથી બાંધતો પરિગ્રહ	
૧૧૦૧૯	પ્રયોજન	પ્ર+યુજ્ । કારણ, ખપ, ઉપયોગ	
૧૧૦૨૦	આત્માપણે	આત્મા થઈને	
✉	પત્રાંક ૮૩૩	કોને ?	તા.૨૧-૫-૧૯૯૮
૧૧૦૨૧	દ્વંદ્વ	દ્વિ+દ્વિ । જોડકું, યુગલ, બે પરસ્પર વિરુદ્ધ ભાવોની જોડી; ઝઘડો; સંદેહ	
૧૧૦૨૨	સાનંદાશ્ચર્ય	આનંદ સાથે આશ્ચર્ય	
૧૧૦૨૩	દીઠો છે	દૂશ્ । જોયો છે	
૧૧૦૨૪	અબદ્ધસ્પૃષ્ટ આત્મા	શુદ્ધ નયથી આત્મા અબદ્ધ-નહીં બંધાયેલો અને અસ્પૃષ્ટ-નહીં સ્પર્શાયેલો છે. આત્માને પુદ્ગલ-કર્મથી બંધાવા-સ્પર્શાવારૂપ ખરું પણ પુદ્ગલથી જરા ય નહીં સ્પર્શાવા યોગ્ય એવા આત્મસ્વભાવની સમીપ જઈને અનુભવતાં બદ્ધસ્પૃષ્ટપણું નથી.	
૧૧૦૨૫	અચિંત્ય દ્રવ્ય	ચિંતવી ન શકાય તેવું આત્મદ્રવ્ય	
૧૧૦૨૬	શુદ્ધચિત્તિસ્વરૂપ-કાંતિ	શુદ્ધ ચૈતન્યસ્વરૂપનો પ્રકાશ, શુદ્ધ જ્ઞાનસ્વરૂપનું તેજ-આત્મા-સૌંદર્ય	
૧૧૦૨૭	શ્વેત	શ્વિત્ । સફેદ, શુકલ	
૧૧૦૨૮	કોઈ કાળે	કોઈ સમયે, ક્યારેય	
૧૧૦૨૯	વિશ્વને પ્રકાશક આત્મા	વિશ્વને પ્રકાશ પાથરનાર, વિશ્વને પ્રગટ-પ્રસિદ્ધ કરનાર	
૧૧૦૩૦	સદા સર્વદા	સર્વ+દાત્ । નિત્ય, નિરંતર, હરહંમેશ, સદૈવ	
૧૧૦૩૧	અભેદતા	અ+ભિદ્ । એકતા, એક્ય, અભિન્નતા	
૫.૬૨૧			
૧૧૦૩૨	વિશ્વ	વિશ્+ક્વન્ । જગત, બ્રહ્માંડ, ૧૪ લોક, સૃષ્ટિ, દુનિયા, આલમ, સંસાર	
૧૧૦૩૩	પર્યાય	પરિ+ઈ । અવસ્થા, હાલત, પરિવર્તન, પરિણમન	
૧૧૦૩૪	નિજ અનુભવપ્રમાણ સ્વરૂપ	સ્વાનુભવસિદ્ધ સ્વરૂપ	

૧૧૦૩૫	સામ્યભાવ	મોહકોભવિહીન ભાવ-પરિણામ, સમભાવ, સંતુલિત પરિણામ
૧૧૦૩૬	વ્યાવૃત્ત	વિ+આ+વૃત્ । પાછી વાળી, જુદી પાડી બતાવી, અલગ કરવો
૧૧૦૩૭	અકલેશ સમાધિ	અવિદ્યા, અસ્મિતા, રાગ, દ્વેષ અને અભિનિવેશ એ ૫ કલેશ વિનાની સમાધિ
૧૧૦૩૮	લક્ષરૂપ પ્રવાહ	નિશાન, ધ્યાન રૂપી પ્રવાહ
૧૧૦૩૯	નિજ સ્વરૂપમય ઉપયોગ	આત્મસ્વરૂપમય ઉપયોગ
૧૧૦૪૦	તન્મય	તદ્+મયદ્ । તે મય, તેમાં જ લાગેલો, તેમાં જ લીન
૧૧૦૪૧	પ્રકૃષ્ટ શુદ્ધ	અતિશય-ખૂબ શુદ્ધ, સૌથી વધુ શુદ્ધ
✉	પત્રાંક ૮૩૪	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદને તા. ૨૬-૫-૧૯૯૮
૧૧૦૪૨	મહત્ ગુણનિષ્ઠ	આત્મગુણની નિષ્ઠાવાળા, આત્મનિષ્ઠ, સંત્રિષ્ઠ
૧૧૦૪૩	સ્થાવિર	સ્થા+કિરચ્ । દૃઢ, અચળ; વૃદ્ધ, ભિક્ષુ-સાધુ, પ્રાચીન, જૂના
✉	પત્રાંક ૮૩૫	શ્રી રાચચંદભાઈ મનજીભાઈ દેસાઈને તા. ૮-૬-૧૯૯૮
૧૧૦૪૪	વિશેષ અંતરાય	વધારે, ખાસ, પ્રબળ મુશ્કેલી-હરકત
૧૧૦૪૫	મહત્પુણ્યવાનપણું	બહુ પુણ્યશાળી હોવાપણું
પૃ. ૬૨૨	પત્રાંક ૮૩૬	કોને ?
૧૧૦૪૬	સંજ્ઞી	સમ્+જ્ઞા+ઙ્નિ । મન સહિતના જીવો
૧૧૦૪૭	અસંજ્ઞી	અ+સંજ્ઞિન્ । મન રહિતના જીવો
૧૧૦૪૮	પર્યાપ્ત	પરિ+આપ્ । પર્યાપ્તિ એટલે શક્તિ. જીવ બીજે જન્મે ત્યાં જીવવા માટેની જે સામગ્રી-શક્તિ ઉત્પન્ન કરે તે પર્યાપ્તિ. પર્યાપ્તિ પૂરી કરનારા પર્યાપ્ત જીવો. આહાર, શરીર, ઈન્દ્રિય, શ્વાસોચ્છ્વાસ, ભાષા, મન : આ ૬ પર્યાપ્તિ છે
૧૧૦૪૯	અપર્યાપ્ત	પોતાને યોગ્ય પર્યાપ્તિ પૂરી કર્યા વિના મરી જાય તે જીવ, અપૂર્ણ, અપ્રાપ્ત
✉	પત્રાંક ૮૩૭	કોને ? તા. ૨૬-૧૦-૧૯૯૭ થી તા. ૧૩-૧૧-૧૯૯૮ દરમિયાન
૧૧૦૫૦	વચલાં	વચ્ચેનાં
૧૧૦૫૧	અલ્પકાળવર્તી	થોડા સમય પૂરતા, ટૂંક સમય માટે
૧૧૦૫૨	કેવલ્યસંપન્ન	કેવળજ્ઞાન સંપ્રાપ્ત, કેવળજ્ઞાની, વીતરાગ, અરિહંત, પરમ સદ્ગુરુ
૧૧૦૫૩	આશ્રયવચન	આ+શ્રિ+વચ્ । શરણના કોલ, આધાર વચન; વિશ્વસનીય વચન
૧૧૦૫૪	પ્રતીત્યાં છે	પ્રતિ+ઇ । પ્રતીત કર્યાં છે, ખાત્રી થઈ છે, સિદ્ધ-સાબિત કર્યાં છે
૧૧૦૫૫	ઘટે	હોવું જોઈએ, હોઈ શકે
૧૧૦૫૬	વિરતિરૂપ	વ્રત રૂપ, ચારિત્ર્યના
પૃ. ૬૨૩		
૧૧૦૫૭	સમ્યગ્ વિરતિ	સમ્યક્દર્શન સહિત વ્રત
૧૧૦૫૮	સર્વવિરતિ	સર્વસંગત્યાગી, સંયમી મુનિ, દીક્ષિત, ચારિત્ર્યવાન
૧૧૦૫૯	સંયતિ ધર્મે	સંયમ ધર્મે, ચારિત્ર માર્ગે, મુનિધર્મે
૧૧૦૬૦	જ્ઞાનાતિશય	સંપૂર્ણપણે વર્તતું આત્મજ્ઞાન કે સ્વરૂપસ્થિતિ
૧૧૦૬૧	અપાયાપગમ અતિશય	સંપૂર્ણપણે વર્તતી ઈચ્છારહિતતા તે વીતરાગ ચારિત્રદશા
૧૧૦૬૨	સૂચવ્યો	સૂચ્ । બતાવ્યો, જણાવ્યો, નિર્દેશ્યો
૧૧૦૬૩	દૈહાદિક યોગક્રિયા	શરીરના મન-વચન-કાયાના યોગની ક્રિયા
૧૧૦૬૪	વિચરે ઉદયપ્રયોગ	ઉદય પ્રમાણે ક્રિયા કરે, પ્રારબ્ધનો ઉદય સમભાવે વેટે

૧૧૦૬૫	વિલક્ષણ	વિ+લક્ષ । જુદી, જુદા જ પ્રકારના ગુણ-ધર્મવાળી, અસાધારણ, વિશિષ્ટ
૧૧૦૬૬	વચનાતિશય	સંપૂર્ણ નિજ અનુભવરૂપ અને એકમાત્ર આત્માર્થબોધક અપૂર્વ વાણી
૧૧૦૬૭	વાણીધર્મે વર્તતું શ્રુત	વચન વડે કહેવાતું શ્રુત
૧૧૦૬૮	સાપેક્ષપણે	અપેક્ષા સહિત, અપેક્ષિત રીતે
૧૧૦૬૯	પૂજાતિશય	કોઈ નય ન દુભાય તેવી વાણીવાળું શ્રુત હોવાથી પૂજવા યોગ્ય
૧૧૦૭૦	સમદર્શિતા	પદાર્થને વિષે ઈષ્ટઅનિષ્ટબુદ્ધિરહિતતા, ઈચ્છારહિતતા, મમત્વરહિતતા
૧૧૦૭૧	શ્વેત	શિવત્ । સફેદ
૧૧૦૭૨	સુરભિ	સુ+સ્મ્ । સુગંધી, મહેક; સુગંધિત, સુવાસિત; પ્રિય; પ્રસિદ્ધ; પુણ્યાત્મા
૧૧૦૭૩	દુરભિ	દુ+સ્મ્ । દુર્ગંધી, ખરાબ વાસ
૧૧૦૭૪	હેય	હા । છાંડવા યોગ્ય, છોડવા યોગ્ય, ત્યજવા યોગ્ય, ત્યાગવા યોગ્ય

પૃ. ૬૨૪

૧૧૦૭૫	ઉપાદેય	ઉપ+આ+દા । આદરવા યોગ્ય
૧૧૦૭૬	દુર્ગંધા	અપ્રિયતા, જુગુપ્સા
૧૧૦૭૭	સમવૃત્તિ	સમ્+વૃત્ । પોતાના સ્વભાવે, રાગદ્વેષરહિતપણે વર્તવું, સમભાવ
૧૧૦૭૮	પરાકાષ્ઠા	છેલ્લામાં છેલ્લી હદ, સર્વોચ્ચ સ્થિતિ, આખર, છેવટની હદ
૧૧૦૭૯	નિર્વિશેષપણું	નિર્+વિ+શિષ્ । નિર્વિકલ્પતા-વિકલ્પ રહિતતા, નિરપેક્ષતા
૧૧૦૮૦	દાખવવું	દૃશ્ । બતાવવું, દેખાડવું, જણાવવું, કહેવું
૧૧૦૮૧	વિવેક વિકળતા	ખરું-ખોટું જાણવાની અશક્તિ-ગભરાટ
૧૧૦૮૨	કુશ્રુત	કુ+શ્રુ । મિથ્યાશ્રુત
૧૧૦૮૩	ૐ	સહજસ્વરૂપવિલાસી હોવાથી લિખિતંગમાં લખી શક્યા છે
	પત્રાંક ૮૩૮	મુનિશ્રી લલ્લુગ્રુને તા. ૧૮-૬-૧૯૯૮
૧૧૦૮૪	જિનસ્મરણ	જિ+સ્મ્ । જિન ભગવંતનું-દશાનું સ્મરણ
૧૧૦૮૫	શ્રી રાજચંદ્ર દેવ	લિખિતંગમાં પરમકૃપાળુદેવે પોતે મૂક્યું છે આ ૧ જ પત્રમાં ! કેવી દશા ? એ અરસામાં જ સુણાવના શ્રી મુનદાસજીએ પદ રચ્યું, “અહો રાજચંદ્ર દેવ ! રાતદિવસ મને રહેજો રટણ તમારું.”

પૃ. ૬૨૫

૧૧૦૮૬	પત્રાંક ૮૩૯	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૭-૭-૧૯૯૮
૧૧૦૮૬	મહામોહજળ	મહામોહરૂપી જળ-પાણી
૧૧૦૮૭	પુરુષ	આત્મા
૧૧૦૮૮	ભવહેતુ	ભવનાં કારણરૂપ
૧૧૦૮૯	એક સમયમાત્રમાં	માત્ર એક સમયમાં, ફક્ત-કેવળ ૧ સમયની અંદર
૧૧૦૯૦	જાત્યાંતર	જાતિકેર, ગુણ-ધર્મ-આકૃતિ વગેરેથી પડેલા તે તે વિભાગનો પલટો-કેર, ભવહેતુમાંથી ભવનિવૃત્તિરૂપે
૧૧૦૯૧	ભવનિવૃત્તિરૂપ	ભવની નિવૃત્તિરૂપ, ભવથી પાછા ફરવા રૂપ, ભવ ન હોવા રૂપ
૧૧૦૯૨	કલ્યાણમૂર્તિ	કલ્યાણની મૂર્તિ, પ્રગટ કલ્યાણ રૂપ, મોક્ષમૂર્તિ, મોક્ષની મૂરત
૧૧૦૯૩	નિર્વિક્ષેપ	નિર્+વિ+ક્ષિપ્ । વિકલ્પ વિનાનું, મૂંઝવણ વિનાનું, વિલંબ વિનાનું સ્થિર
	પત્રાંક ૮૪૦	શ્રી કેશવભાઈ નથુભાઈને તા. ૧-૮-૧૯૯૮
૧૧૦૯૪	શ્રાં	શ્રાવણ માસ, ગુજરાતી ૧૦ મો મહિનો

૧૧૦૯૫	સાનુકૂળ	સ+અનુકૂલ । અનુકૂળ, મદદગાર, રુચતું
૧૧૦૯૬	દ્રવ્યમન	અમૂર્ત મન
૧૧૦૯૭	આઠ પાંખડીનું	ક્રમળની આઠ પાંખડી જેવું
૧૧૦૯૮	ચર્ચિત	ચર્ચાઈ, ચર્ચાયેલી, ચર્ચા-વિચારણા કરવામાં આવી હોય તેવી
૧૧૦૯૯	સુગમ્ય	સુ+ગમ્ । સરળતાથી સમજાય તેવું, જલ્દી સમજાય તેમ
✉	પત્રાંક ૮૪૧	કોને ? તા.૯-૮-૧૯૯૮
૧૧૧૦૦	વિશેષ અવસરે	વધુ વાત અવસરે (ભવિષ્યમાં), ખાસ પ્રસંગે-સમયે
✉	પત્રાંક ૮૪૨	શ્રી રાયચંદભાઈ મનજીભાઈ દેસાઈને તા.૧૩-૮-૧૯૯૮
૧૧૧૦૧	કાવિઠા	ચરોતર પ્રદેશમાં અગાસથી ૧૩ કિ.મી., બોરસદથી ૪ કિ.મી.
૧૧૧૦૨	લોકપદ્ધતિ	લોકોની રીતિ, પ્રણાલિકા
૧૧૧૦૩	‘વૈરાગ્યશતક’	ઉજ્જયિનીના રાજર્ષિ ભર્તૃહરિ રચિત ૧૧૪ શ્લોકનાં વૈરાગ્યસભર પુસ્તકની વાત લાગે છે; ભાવનગરના શ્રી વિનયચંદ્રજી મહારાજ કૃત પણ છે; શ્રી પદ્માનંદજી કવિ રચિત ૧૦૩ શ્લોકનું વૈરાગ્યશતક પણ છે.
૧૧૧૦૪	‘આનંદધન ચોવીસી’	શ્રી આનંદધનજી મહારાજ કૃત ૨૪ તીર્થકરનાં ૨૪ સ્તવનનું પુસ્તક
૧૧૧૦૫	‘ભાવનાબોધ’	પરમકૃપાળુદેવ વિરચિત ૧૨ ભાવના સંબંધી પુસ્તક, ‘મોક્ષમાળા’ છપાતાં થયેલા વિલંબ દરમ્યાન લખીને ભેટ આપ્યું તે; વિ.સં. ૧૯૪૨-૪૩
૧૧૧૦૬	મહેતાજી	બનેવી શ્રી ચત્રભુજભાઈ બેચરભાઈ મહેતા
પૂ.૬૨૬	પત્રાંક ૮૪૩	કોને ? તા.૧૯-૧૦-૧૯૯૮
૧૧૧૦૭	વસો	ગુજરાતના ચરોતર પ્રદેશમાં નડિયાદથી ૧૨ કિ.મી., કૃપાળુદેવનો પ્રભુશ્રીજીને અપૂર્વ સત્સંગ અને પરિણામે આત્મજ્ઞાન થયેલું તે પવિત્ર ભૂમિ
૧૧૧૦૮	નિશ્ચિતાર્થ કરેલો	નિર્+ચિ । નિશ્ચિત, નક્કી કરેલો, સાચાને સાચું જાણીને નિશ્ચય કર્યો છે એવો
૧૧૧૦૯	શ્રીમત્	શ્રી+મતુપ્ । શ્રીમાન, સન્માનનીય, પૂજ્ય, દેવ-ગુરુ-આચાર્ય માટે; શોભાયુક્ત; શ્રીમંત-ધનવાન; સુંદર; પ્રસિદ્ધ; અનંતચતુષ્ટયયુક્ત કેવળી
૧૧૧૧૦	અનંતચતુષ્ટયસ્થિત	અનંત જ્ઞાન, અનંત દર્શન, અનંત સુખ, અનંત વીર્ય એ ૪ અનંત શ્રી યુક્ત
૧૧૧૧૧	ભગવતનો	ભગ+વત્ । ભગવાનનો
૧૧૧૧૨	જયવંત ધર્મ	જિ+ધ્ । જય જયકારવાળો ધર્મ, વિજયવંતો ધર્મ
૧૧૧૧૩	સામર્થ્ય	સમ્+અર્થ । બળ, શક્તિ, તાકાત, જોર
૧૧૧૧૪	નિશ્ચય	નિર્+ચિ । નિર્ધાર, નક્કી, સંકલ્પ, ખરેખાત
૧૧૧૧૫	આશ્રય	આ+શ્રિ । શરણ, વિશ્વાસ
૧૧૧૧૬	સંક્ષેપમાં	સમ્+ક્ષિપ્ । ટૂંકમાં, ટૂંકાણમાં, ટૂંક સારમાં
૧૧૧૧૭	અપ્રમત્	અ+પ્ર+મદ્ । પ્રમત્-પ્રમાદવાળું નહીં તે, અપ્રમાદી
૧૧૧૧૮	નિર્વિકલ્પ	લિખિતંગ વિકલ્પ વિનાના, સ્થિર, ધ્યાનસ્થ એવા પોતે
✉	પત્રાંક ૮૪૪	કોને ? તા.૩૦-૯-૧૯૯૮ થી તા.૨૯-૧૦-૧૯૯૮ દરમ્યાન
૧૧૧૧૯	કરાળ કાળ	કર+આ+લા । ભયંકર કાળ-સમય, વિકરાળ સમય, બિહામણો સમય
૧૧૧૨૦	શ્રમણ ભગવાન	શ્રી મહાવીર જૈન મુનિભગવંત શ્રી મહાવીર
૧૧૧૨૧	દીક્ષિત	દીક્ષ્ । દીક્ષા લીધી
૧૧૧૨૨	પ્રથમ ઉપદેશ	પહેલી દેશના, કેવળજ્ઞાન પછી સમવસરણમાં અપાતો પહેલો બોધ

૧૧૧૨૩	અફળ	ફળ વિનાનો, પરિણામ વિહીન, કોઈ બોધ ન પામે તે, અભાવિત
✉	પત્રાંક ૮૪૫	કોને ? તા.૩૦-૯-૧૯૯૮ થી તા.૨૯-૧૦-૧૯૯૮ દરમ્યાન
૧૧૧૨૪	મોક્ષમાર્ગસ્ય	મોક્ષમાર્ગના
૧૧૧૨૫	નેતારં	નેતાને
૧૧૧૨૬	ભેતારં	ભેદી નાખનારને
૧૧૧૨૭	કર્મભૂભૃતાં	કર્મરૂપી પર્વતને
૧૧૧૨૮	જ્ઞાતારં	જ્ઞાતાને, જાણનારને
૧૧૧૨૯	વિશ્વતત્ત્વાનાં	વિશ્વના છ દ્રવ્યોને
૧૧૧૩૦	વંદે	હું વંદું છું
૧૧૧૩૧	તદ્ગુણલબ્ધયે	તે ગુણની લબ્ધિ-પ્રાપ્તિ માટે ('તત્ત્વાર્થ સૂત્ર' ટીકાનું મંગળાયરણ)
૧૧૧૩૨	અજ્ઞાનતિમિરાંધાનાં	અજ્ઞાન રૂપી અંધકાર વડે અંધોને
૧૧૧૩૩	જ્ઞાનાંજનશલાકયા	જ્ઞાનરૂપી અંજન કરવાની સળીથી
૧૧૧૩૪	ચક્ષુરુન્મીલિતં	ચક્ષુસ્+ઉદ+મીલ્ । બંધ આંખને, અધખુલ્લી આંખને ઉઘાડવામાં આવી
૧૧૧૩૫	યેન	જેના વડે
૧૧૧૩૬	તસ્મૈ	તે
૧૧૧૩૭	શ્રી ગુરવે	શ્રી ગુરુને
૧૧૧૩૮	નમઃ	નમ્ । નમસ્કાર કરું છું ('ગુરુગીતા' શ્લોક ૪૫)
૧૧૧૩૯	યથાવિધિ	વિધિ પ્રમાણે, વિધિ-વિધાન-રીતિ મુજબ
૧૧૧૪૦	અધ્યયન	અધિ+ઈ । ભણવું, શીખવું
૧૧૧૪૧	મનન	મન્ । વિચારવું, વારંવાર વિચારવું, સતત વિચારણા
૧૧૧૪૨	કર્તવ્ય	કૃ । કરવા યોગ્ય, આત્મા પ્રત્યેની ફરજ-ધર્મ, કરવા-કરાવવા યોગ્ય
૫૮૨૭	પત્રાંક ૮૪૬	કોને ? તા.૯-૧૦-૧૯૯૮
૧૧૧૪૩	વનક્ષેત્ર ઉત્તરસંડા	ઉત્તરખંડા નામનું વન અને તે ભૂમિ, ગુજરાતમાં નડિયાદથી ૫ કિ.મી. દૂર
૧૧૧૪૪	અહો	આશ્ચર્યકારક એવી
૧૧૧૪૫	જિણોર્હિં	ભગવાન જિને
૧૧૧૪૬	અસાવજ્જા	નિષ્પાપ, અસાવધયુક્ત
૧૧૧૪૭	વિત્તી	વૃત્તિ (આહારગ્રહણ, ગોચરી, ભિક્ષા), નિર્વાહ
૧૧૧૪૮	સાહૂળ	મુનિઓને, સાધુઓને
૧૧૧૪૯	દેસિઆ	ઉપદેશી, દેખાડી છે
૧૧૧૫૦	મુક્ત્વસાહણહેઝ્સ	(માત્ર) મોક્ષ સાધનને અર્થે; મોક્ષ સાધવાના હેતુથી
૧૧૧૫૧	સાહુદેહસ્સ ધારણા	મુનિનો દેહ જોઈએ તેના ધારણાર્થે, શરીરના નિર્વાહ માટે
૧૧૧૫૨	અધ્યયન ૫-૧૨	શ્રી દશવૈકાલિક સૂત્રના ૫ માં પિંડેષણા અધ્યયનની ૯૨ મી ગાથા
૧૧૧૫૩	અહો	આશ્ચર્ય દર્શાવતો શબ્દ, અવ્યય
૧૧૧૫૪	નિચ્ચં	નિત્ય
૧૧૧૫૫	તવો	તપ
૧૧૧૫૬	કમ્મં	કર્મ, કાર્ય
૧૧૧૫૭	સવ્વ	સર્વ

૧૧૧૫૮	બુદ્ધેહિં	તીર્થકારોએ, બુધજનોએ
૧૧૧૫૯	વણિગાં	કહેલું છે
૧૧૧૬૦	જાવ	આજીવન
૧૧૧૬૧	લજ્જાસમા	સંયમની સાથે વિરોધ ન આવે એવી રીતે, સંયમાવિરોધી
૧૧૧૬૨	વિત્તી	વૃત્તિ, દેહપોષણ
૧૧૧૬૩	દગ્ધત્તં	એકવાર
૧૧૧૬૪	ચ	અને
૧૧૧૬૫	ધોયણં	ભોજન
૧૧૧૬૬	દશવૈકાલિક દ-૨૨	શ્રી દશવૈકાલિક સૂત્રના દશ 'મહાચાર કથા' અધ્યયનની ૨૨ મી ગાથા
૧૧૧૬૭	'આત્માનુશાસન'	શ્રી ગુણભદ્રાચાર્ય વિરચિત ગ્રંથના ૨૭૦ શ્લોકમાં ત્યાગ, વૈરાગ્ય, ઉપશમ અને આત્માનુભવી પુરુષનો ઉપદેશ
✉	પત્રાંક ૮૪૭	શ્રી ઝવેરભાઈ ભગવાનદાસ શાહને તા. ૨૦-૧૦-૧૯૯૮
૧૧૧૬૮	ખેડા	ચરોતર પ્રદેશમાં ખેડા જિલ્લામાં ખેડા નામનું ગામ, નડિયાદથી ૧૯ કિ.મી., માતર તીર્થથી ૫ કિ.મી., અમદાવાદથી ૫૦ કિ.મી.
✉	પત્રાંક ૮૪૮	શ્રી દેવાશંકરભાઈ જગજીવનભાઈ મહેતાને તા. ૨૨-૧૦-૧૯૯૮
૧૧૧૬૯	બી૦ આસો	બીજો આસો મહિનો, એ સાલમાં અધિક માસ હોવાથી ૨ આસો
૧૧૧૭૦	પરિચય	પરિ+ચિ । ઓળખાણ, પિછાણ, સંબંધ
✉	પત્રાંક ૮૪૯	કોને ? તા. ૩૦-૧૦-૧૯૯૮ થી તા. ૧૩-૧૧-૧૯૯૮ દરમ્યાન
૧૧૧૭૧	કલેશરૂપ સંસાર	અવિદ્યા-અસ્મિતા-રાગ-દ્વેષ-અભિનિવેશ આ ૫ કલેશરૂપી સંસાર
✉	પત્રાંક ૮૫૦	કોને ? તા. ૧૬-૧૦-૧૯૯૮ થી તા. ૧૩-૧૧-૧૯૯૮ દરમ્યાન
૧૧૧૭૨	મૃગ	પશુ, હરણ (મૃગના શિંગડાં પોલાં ને હરણનાં શિંગડાં નક્કર હાડકાંના હોય)
૧૧૧૭૩	ખૂજલી	ખર્જ । ખંજવાળ, ચળ, વલૂર; ચામડીનો રોગ
પૂ. ૬૨૮	પત્રાંક ૮૫૧	કોને ? તા. ૧૭-૧૧-૧૯૯૮
૧૧૧૭૪	અમુક	થોડાક
૧૧૧૭૫	બનતું	બને તેટલું
૧૧૧૭૬	અત્ર વસ્ત્ર	અનાજ અને કપડાં
૧૧૧૭૭	વ્યવહારપ્રતિબદ્ધ	વ્યવહાર વડે બંધાયેલા, વ્યવહારમાં બંધાયેલા
૧૧૧૭૮	ધર્મકીર્તિપૂર્વક	ધર્મ ખ્યાતિ પામે તે રીતે, આત્મધર્મ પ્રસિદ્ધ થાય, આબરૂ-ચશ મળે તેમ
૧૧૧૭૯	બની આવે	અચાનક થાય; કરી શકાય
૧૧૧૮૦	પ્રતિકૂળ	અનુકૂળ ન હોય તેવું, વિરુદ્ધ
૧૧૧૮૧	તપ્તહૃદયથી	તપી ઊઠેલા, કલેશ, દુઃખથી હેરાન થઈ ગયેલાં હૃદયે
૧૧૧૮૨	શાંત આત્માથી	શમી ગયેલા-શીતળ આત્માથી
૧૧૧૮૩	ૐ શાંતિ	લિખિતંગ શાંતસ્વરૂપી
✉	પત્રાંક ૮૫૨	કોને ? તા. ૧૬-૧૨-૧૯૯૮
૧૧૧૮૪	ઉપરામતા	ઉપ+સ્મ । નિવૃત્તિ
૧૧૧૮૫	ૐ	લિખિતંગ સર્વજ્ઞપદ

૫૫૨૬	૫૫૨૬	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈને	તા. ૨૬-૧૨-૧૯૯૮
૧૧૧૮૬	‘સમયસાર’	શ્રી કુંદકુંદાર્યાયદેવ કૃત ઉત્તમ અધ્યાત્મ ગ્રંથ જેમાં સમય કહેતાં આત્મા સંબંધી અને ૯ તત્ત્વ સમજાવતું ૪૧૫ શ્લોકમાં વર્ણન છે, ૯ અધિકાર છે	
૧૧૧૮૭	પ્રાકૃત (માગધી) ભાષા મગધ દેશની ભાષા; પ્રાકૃત ભાષાના ૪ ભેદમાં ૧		
૧૧૧૮૮	‘સ્વામી કાર્તિકેયાનુપ્રેક્ષા’	શ્રી કાર્તિકેયસ્વામી વિરચિત વૈરાગ્યપોષક ગ્રંથના ૪૯૧ શ્લોકમાં ભાવનાનું વર્ણન છે	
૧૧૧૮૯	અનુપ્રેક્ષણ	અનુ+પ્ર+ઈક્ષ્ । ચિંતવન	
૧૧૧૯૦	રિપુ	રપ+કુ । દુશ્મન, શત્રુ	
૧૧૧૯૧	સમ્યક્ નિશ્ચિત	સારી-સાચી રીતે નક્કી, નિર્ધારીત	
૧૧૧૯૨	સ્વપ્ન પણ ઈચ્છતા નથી	ઊંઘમાં પણ ઈચ્છતા નથી, ભૂલમાં પણ કરતા નથી	
૧૧૧૯૩	રાજ્યચંદ્ર	લિખિતંગ પરમકૃપાળુદેવ પોતે, જ્યાં પોતાના આત્માનું જ રાજ્ય વર્તે છે	
✉	૫૫૨૭	શ્રી પોપટલાલ મહોક્મચંદભાઈને	તા. ૨૬-૧૨-૧૯૯૮
૧૧૧૯૪	માર્ગો	માર્ગશીર્ષ, માગશર માસ, ગુજરાતી ૨ જો મહિનો	
૧૧૧૯૫	વનમાળીદાસે	શ્રી વનમાળીભાઈ ઉમેદરાય નામના ગોધાવી (સાણંદ પાસે)ના મુમુક્ષુ	
૧૧૧૯૬	અતિક્રમ	મર્યાદાનું ઉલ્લંઘન-ભંગ	
૧૧૧૯૭	‘ઉપદેશ પત્રો’	ઉપદેશ અપાયો હોય તેવા પત્રો, કૃપાળુદેવે જેને જેને લખેલા તે પત્રો	
૧૧૧૯૮	રાજ્યચંદ્ર	લિખિતંગ પોતે જ્યાં આત્માનું જ રાજ વર્તે છે તે પરમકૃપાળુદેવ	
✉	૫૫૨૮	કોને ?	તા. ૨૬-૧૨-૧૯૯૮
૧૧૧૯૯	વીતરાગ શ્રુત	વીતરાગ, સર્વજ્ઞ, કેવલી પ્રણીત શ્રુત, શાસ્ત્ર; વીતરાગ થવાય તેવું શ્રુત-શાસ્ત્ર	
✉	૫૫૨૯	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈને	તા. ૩૧-૧૨-૧૯૯૮
૧૧૨૦૦	સુખલાલ	વીરમગામના શ્રી સુખલાલભાઈ સંઘવી, શાંતગંભીર પ્રજ્ઞાવંત મુમુક્ષુ, મીલમાં નોકરી કરતા, કૃપાળુદેવ તેમને ત્યાં ૩ દિવસ રહેલા. તેમને પ્રત્યક્ષ પરમાત્મા માનીને કરેલી વિશેષ વિનંતિવશાત્ જગતને શ્રી વઢવાણ કેમ્પમાં કૃપાળુદેવની વીતરાગ મુદ્રાનાં બે ચિત્રપટલ મળ્યાં. છેવટનાં વર્ષો સુધી ભરૂચની મીલમાં નોકરી કરનાર, પ્લેગ થયેલો છતાં છેલ્લી ૨ કલાક પચાસનમાં કૃપાળુદેવ સમક્ષ ધ્યાન ધરતાં શાંતભાવે દેહ છોડનાર.	
૧૧૨૦૧	સમાધાનવિશેષ	વધુ સમાધાન	
૧૧૨૦૨	જિજ્ઞાસાબળ	જાણવાની ઈચ્છા માટેનું બળ; કષાયનું મંદપણું-માત્ર મોક્ષની અભિલાષા-ભવનો બેદ-પ્રાણીમાત્ર પર દયા તેનું નામ જિજ્ઞાસા, તે થવા માટેનું બળ	
૧૧૨૦૩	વિચારબળ	તર્ક-સંકલ્પ-વિવેકનું બળ-શક્તિ	
૧૧૨૦૪	વૈરાગ્યબળ	ગૃહ, કુટુંબાદિ ભાવોને વિષે અનાસક્ત બુદ્ધિ થવી તે વૈરાગ્ય, તેનું બળ	
૧૧૨૦૫	ધ્યાનબળ	ધ્યાન કરવા માટેનું બળ; શુદ્ધ ઉપયોગ એ જ ધ્યાન, એનું બળ	
૧૧૨૦૬	વર્ધમાન થવાને અર્થે	વૃધ્ । વધારવા માટે	
૧૧૨૦૭	તથારૂપ	ખરેખર	
૧૧૨૦૮	પરમશાંતરસ પ્રતિપાદક	પરમ શાંતરસ પ્રતિપાદન કરનાર, પરમશાંત રસને સમર્થક	
૧૧૨૦૯	ચિત્તસ્થૈર્ય	ચિત્+સ્થા । ચિત્તની સ્થિરતા, મનની સ્થિરતા	

પૃ.૬૩૦	પત્રાંક ૮૫૭	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા.૧૨-૧-૧૯૯૯
૧૧૨૧૦	અંબાલાલ	પરમકૃપાળુદેવના ગણધર તુલ્ય પરમ પૂજ્ય શ્રી અંબાલાલભાઈ, ખંભાતમાં શ્રી મગનભાઈ શાહને ત્યાં જન્મ પણ મોસાળમાં દત્તક લીધેલા હોવાથી શ્રી લાલચંદભાઈ વકીલના પુત્ર ગણાતા-લખાતું, જન્મ વિ.સં. ૧૯૨૬, તા. ૨૮-૩-૧૯૬૯ : સમાધિમરણ વિ.સં. ૧૯૬૩ પ્રથમ ચૈત્ર વદ ૧૨, તા. ૮-૪-૧૯૦૭	
૧૧૨૧૧	મુનદાસ	ગુજરાતમાં પેટલાદથી અને બાંધણીથી ૫ કિ.મી. દૂર સુણાવ ગામના મુમુક્ષુ શ્રી મુનદાસભાઈ પ્રભુભાઈ પટેલ, “અહો રાજચંદ્ર દેવ ! રાત દિવસ મને રહેજો રટણ તમારું” પદ રચયિતા, પરમકૃપાળુનો પ્રત્યક્ષ સમાગમ થયેલો.	
૧૧૨૧૨	સ્તાંભતીર્થ	ખંભાત, શ્રી સ્તાંભન પાર્શ્વનાથ તીર્થ, જૂનું બંદર, પૂ. અંબાલાલભાઈની જન્મભૂમિ, વિ.સં. ૧૯૫૭માં પરમકૃપાળુદેવે શ્રી સુબોધક પુસ્તકશાળા સ્થાપવાની આજ્ઞા કરી તે ભૂમિ, પ્રભુશ્રીજીની દીક્ષાભૂમિ (વિ.સં. ૧૯૪૦)	
૧૧૨૧૩	વિરામ પામતાં	વિરમતાં, થોભી જતાં, અટકી જતાં; સ્નાત્રનો નિયમ લેતાં	
૧૧૨૧૪	શ્રી ઠું	લિખિતંગ અનંતચતુષ્ટયવંત પંચપરમેષ્ઠિસ્વરૂપ	
	પત્રાંક ૮૫૮	કોને ?	તા.૧૨-૧-૧૯૯૮ થી તા.૧૦-૨-૧૯૯૯ દરમ્યાન
૧૧૨૧૫	મા મુજ્જહ	મા મુહ્યત । મોહ ન કરો	
૧૧૨૧૬	મા રજ્જહ	મા રજ્યત । રાગ ન કરો	
૧૧૨૧૭	મા દુસ્સહ	મા દ્વિષ્યત । દ્વેષ ન કરો	
૧૧૨૧૮	ઇટ્ટુણિટ્ટુઅત્થેસુ	ઇષ્ટઅનિષ્ટઅર્થેષુ । પ્રિય-અપ્રિય વસ્તુમાં	
૧૧૨૧૯	થિરમિજ્જહ	સ્થિરં ઇચ્છત । સ્થિર કરવા-થવા ઇચ્છતા હો	
૧૧૨૨૦	જઇ	યદિ । જો	
૧૧૨૨૧	ચિત્તં	ચિત્તને	
૧૧૨૨૨	વિચિત્તઙ્ગાણપ્પસિન્દ્વીએ	વિચિત્ત=વિકલ્પ-જાળરહિત, અનેક પ્રકારના ધ્યાનની પ્રાપ્તિ માટે	
૧૧૨૨૩	પણતીસ	પંચત્રિશત્ । પાંત્રીસ	
૧૧૨૨૪	સોલ	ષોડશ । સોળ	
૧૧૨૨૫	છપ્પણ	ષટ્ પંચ । છ, પાંચ	
૧૧૨૨૬	ચદુ	ચત્વારિ । ચાર	
૧૧૨૨૭	દુગમેગં	દ્વિકં એકં । બે, એક	
૧૧૨૨૮	ચ	અને	
૧૧૨૨૯	જવહ	જપત । જાપ કરો, જપો, જપપૂર્વક	
૧૧૨૩૦	ઙ્ગાએહ	ધ્યાયત । ધ્યાન કરો, ધ્યાવો	
૧૧૨૩૧	પરમેષ્ઠિવાચયાણં	પરમેષ્ઠિવાચકાનાં । પરમેષ્ઠી પદના વાચક	
૧૧૨૩૨	અણ્ણં	અન્યત્ । ઉચિત, યોગ્ય	
૧૧૨૩૩	ગુરુવણ્ણેણ	ગુરુપદેશેન । ગુરુના ઉપદેશ પ્રમાણે	
૧૧૨૩૪	જં	યત્ । જે	
૧૧૨૩૫	કિંચિ	કિંચિત્ । કોઈ	
૧૧૨૩૬	વિ	અપિ । પણ	
૧૧૨૩૭	ચિંતંતો	ચિન્તયન્ । ધ્યાન કરતાં (પદાર્થનું)	

૧૧૨૩૮	ગિરીહવિત્તી	નિરીહવૃત્તિ । નિઃસ્પૃહ વૃત્તિવાન, સર્વ પ્રકારની ઈચ્છાથી રહિત
૧૧૨૩૯	હવે	ભવતિ । હોય છે, થાય છે
૧૧૨૪૦	જદા	યદા । જ્યારે
૧૧૨૪૧	સાધુ	સાધુઃ । મુનિ, સાધુ
૧૧૨૪૨	લબ્ધૂણય	લબ્ધ્વા । પ્રાપ્ત કરીને
૧૧૨૪૩	એયત્તં	એકત્વં । એકાગ્ર વૃત્તિ રાખીને, એકત્વ પ્રાપ્ત કરીને
૧૧૨૪૪	તદાહુ	તદા આહુઃ । ત્યારે કહે છે, કહેવાય છે
૧૧૨૪૫	તં	તત્ । તે
૧૧૨૪૬	તસ્સ	તસ્ય । તેનું
૧૧૨૪૭	ગિચ્ચયં	નિશ્ચયં । નિશ્ચય
૧૧૨૪૮	ઙ્ઞાણં	ધ્યાનં । ધ્યાન
૧૧૨૪૯	દ્રવ્યસંગ્રહ	ઈ.સ. ૧૦૬૮માં શ્રી નેમિચંદ્રસિદ્ધાંતિદેવ રચિત ૫૮ ગાથાઓનો અધ્યાત્મગ્રંથ, વિ.સં. ૧૯૫૫માં કૃપાળુદેવે ઈડરગિરિ અને પુઢવી શિલા પર ૭ મુનિઓને સમજાવ્યો તે. ઉપરની ૩ ગાથા અનુક્રમે ૪૯, ૫૦, ૫૬ મી છે.

૧૧૨૫૦	પત્રાંક ૮૫૯	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૬-૧-૧૯૯૯
૧૧૨૫૧	બે શ્લોકના સ્મરણનો નિયમ	રોજ બે શ્લોક યાદ રાખવાનો નિયમ	
૧૧૨૫૨	શારીરિક ઉપદ્રવ વિશેષ	ખાસ કારણવશાત્, નાદુરસ્ત તબિયત, શારીરિક અસ્વસ્થતા	
૧૧૨૫૩	સંભાવ્યમાન	ઉદ્ભવ, અનુભવ	
	ૐ	લિખિતંગમાં	

૫૫૩૧	પત્રાંક ૮૬૦	શ્રી છગનભાઈ નાનજીભાઈને	તા. ૧૨-૩-૧૯૯૯
૧૧૨૫૪	'નાકે રૂપ નિહાળતાં'	ધ્યાન કરતી વખતે નાકનાં ટેરવે દૃષ્ટિ રાખીને, રાખતાં. સુપ્રસિદ્ધ શ્રી વીરવિજયજી મહારાજ રચિત 'હરિયાળી' (કાવ્ય) ની આ કડી છે, શ્રી વજ્રસ્વામી વિષે લખાયેલી છે જેમાં તપના પ્રભાવે સંભિન્નશ્રોતૃત્વાદિ લબ્ધિ ઉપજતાં મુનિ નાક વડે નેત્રનું કામ કરી શકતા, બંધ આંખે પણ જોઈ શકતા વગેરે. શ્રી વીરવિજયજી મહારાજ તે અમદાવાદમાં નામે કેશવભાઈ, જન્મે બ્રાહ્મણ, વિ.સં. ૧૮૪૮માં દીક્ષા, ગુરુ શુભવિજયજી, અનેક પૂજાના રચયિતા, હઠીસીંગનાં દહેરાંના પ્રતિષ્ઠાકર્તા, વિ.સં. ૧૯૦૮માં કાળધર્મ.	

૧૧૨૫૫	ફાલ્ગુન	ફાગણ મહિનો, ગુજરાતી ૫ મો માસ
૧૧૨૫૬	રૂપાવલોકન દૃષ્ટિથી	એક પદાર્થ-પરમાણુ-પરમાત્માનું એકાગ્રતાથી ધ્યાન કરતાં
૧૧૨૫૭	સ્વરૂપાવલોકન દૃષ્ટિ	સ્વરૂપનું અવલોકન, પોતાને નિહાળવાની-નીરખવાની નજર
૧૧૨૫૮	અનુભાગ	રસ; કર્મના પરમાણુ-વર્ગણામાં જીવના અધ્યવસાય અનુસાર જે રસ, સ્વભાવ, પ્રભાવ, શક્તિ પડે તે

૧૧૨૫૯	પત્રાંક ૮૬૧	શ્રી પોપટલાલ મહોકમચંદભાઈ શાહને	તા. ૧૨-૩-૧૯૯૯
૧૧૨૬૦	'પુરુષાર્થ સિદ્ધિ ઉપાય'	શ્રી અમૃતચંદ્રાચાર્ય વિરચિત ૨૨૬ શ્લોકના ગ્રંથમાં અહિંસાનું અપૂર્વ શૈલીથી વર્ણન છે, બીજું નામ છે 'જિનપ્રવચન રહસ્યકોષ', આત્માનાં પ્રયોજનની સિદ્ધિનો ઉપાય રત્નત્રયની એકતા રૂપ મોક્ષમાર્ગ છે	
	સ્મરણાર્થે	યાદ રાખવા, મુખપાઠ કરવા, કંઠસ્થ કરવા, મોઢે કરવી	

૧૧૨૬૧	‘તત્ત્વાર્થ સૂત્ર’	‘મોક્ષશાસ્ત્ર’, જિનાગમોમાં સંસ્કૃત ભાષામાં સૌ પ્રથમ આ શાસ્ત્રની રચના. સમ્યક્દર્શન, સમ્યક્જ્ઞાન, સમ્યક્ચારિત્રનું કે જીવ-અજીવ વગેરે ૯ તત્ત્વોનું વર્ણન કરતા ૧૦ અધ્યાયનાં ૩૫૭ સૂત્ર શ્વે.દિ.બન્ને આમ્નાયને માન્ય છે. ઈ.સ. ૧૭૯-૨૪૩ દરમ્યાન થયેલા ગ્રંથકાર શ્રી ઉમાસ્વામી (દિ.) કે ઉમાસ્વાતિ (શ્વે.) મહારાજ શ્રી કુંદકુંદાચાર્યજીના શિષ્ય હતા.
૧૧૨૬૨	હિંદી ભાષા	ઉત્તર હિંદની પ્રાંતીય ભાષા, રાષ્ટ્રભાષા
૧૧૨૬૩	ઊગરીબહેને	પૂ.જૂઠાભાઈના પત્નીશ્રી, પરમકૃપાળુદેવ પ્રત્યે ખૂબ નિષ્ઠા-ભક્તિવંતાં
૧૧૨૬૪	કુંવરજી પાસેથી	પૂ.ઊગરીબહેનના ભાઈ શ્રી કુંવરજીભાઈ કલોલવાળા
✉	પત્રાંક ૮૬૨	કોને ? તા. ૧૨-૩-૧૯૯૯
૧૧૨૬૫	વીતરાગવૃત્તિનો	વીતરાગમાં વૃત્તિનો, વીતરાગની વૃત્તિનો, વીતરાગ જેવી વૃત્તિનો
✉	પત્રાંક ૮૬૩	શ્રી નગીનદાસભાઈ દરમચંદભાઈને તા. ૫-૪-૧૯૯૯
૧૧૨૬૬	અસદ્વૃત્તિઓ	અ+સત્+વૃ । ખરાબ (અશુભ) વૃત્તિઓ, દુષ્ટ વલણ
૧૧૨૬૭	ૐ	લિખિતંગ ઓમ, વીતરાગ, સહજાત્મસ્વરૂપી
✉	પત્રાંક ૮૬૪	મુનિશ્રી લલ્લુજીને (શ્રી દેવકરણજીને) તા. ૧૦-૪-૧૯૯૯
૧૧૨૬૮	ચરમાવર્ત	ચરમ એટલે છેલ્લું, આવર્ત એટલે ફેરો, ચકાવો. ભવભ્રમણનો છેલ્લો ફેરો. કોઈ એક બિંદુથી ચક્ર ભ્રમવાનું શરૂ થાય તે બિંદુ પાસે ચક્ર ભ્રમીને પાછું આવે ત્યારે એક આવર્ત-ચકાવો-પરાવર્તન-પુદ્ગલપરાવર્તન થાય
૧૧૨૬૯	ચરમકરણ	ચરમ એટલે છેલ્લું, કરણ એટલે આત્મપરિણામવિશેષ. ચરમ યથાપ્રવૃત્તિકરણ. કર્મનું કરણ-છેદ થાય છે
૧૧૨૭૦	ભવપરિણતિ પરિપાક	ભવોનું પાકી જવું, મોક્ષ માટેની યોગ્યતા પાકવી
૧૧૨૭૧	દૃષ્ટિ ખુલે ભલી રે	સમ્યક્-રૂડી-ભલી દૃષ્ટિ ખુલે. સત્ શ્રદ્ધાથી યુક્ત બોધ તે દૃષ્ટિ
૧૧૨૭૨	પ્રાપ્તિ	પ્રાપ્તિ
૧૧૨૭૩	પ્રવચન વાક	પ્રવચન વાણી, સિદ્ધાંત વાક્ય
૧૧૨૭૪	પરિચય	ઓળખાણ, સહવાસ
૧૧૨૭૫	પાતિક	પાતક-પાપ
૧૧૨૭૬	ઘાતિક	નાશ કરનાર
૧૧૨૭૭	સાધુ શું	સાધુ-ત્યાગી સાથે
૧૧૨૭૮	અકુશલ	અમંગળકારી, દુર્ભાગ્યગ્રસ્ત; અશુભ ભાવના, અકલ્યાણકારી
૧૧૨૭૯	અપચય	ક્ષીણમલ, ભાવમલ ઓછો થવો; ક્ષય-હાનિ-ઘટાડો-ન્યૂનતા
૧૧૨૮૦	ચેત	ચિત્ત
૧૧૨૮૧	અધ્યાત્મ	અધ્યાત્મ, જે ક્રિયા નિજ સ્વરૂપને સાથે તે અધ્યાત્મ
૧૧૨૮૨	પરિશીલન	પરિ=સર્વથા, શીલન=સ્વભાવભૂતપણું. શ્રુતબોધનું સર્વથા આત્મસ્વભાવ થવા પાણું, અંતરાત્મપરિણામીપણું, ભવિતાત્મપણું, દીર્ઘસેવન
૧૧૨૮૩	નયહેત	નયનું પરિશીલન કેમ કરવું તે વિચારવું; નય માટે, નય હેતુઓ
૧૧૨૮૪	મુગ્ધ	મુગ્ધજનો, બાળ-ભોળા-મૂઢ-મૂર્ખ-અબુઝજનો. તત્ત્વનું જ્ઞાન નથી એવા
૧૧૨૮૫	સેવન	ગતાનુગતિક ગાડરીયા પ્રવાહ જેવા અંધશ્રદ્ધાળુ પ્રાકૃત લોકો સેવા કાર્ય

૧૧૨૮૬	લેખવે	ગણકારે, હિસાબમાં લે	
૧૧૨૮૭	અગમ	અગમ્ય, કઠણ	
૧૧૨૮૮	અનુપ	અનૂપ, અજોડ, ઉપમારહિત, શ્રેષ્ઠ	
૧૧૨૮૯	આનંદઘનરસરૂપ	આનંદમયતાનો રસરૂપ. હે પ્રભુ એમ સંબોધનરૂપે, આનંદઘન રસરૂપ થવાની માગણી	
૧૧૨૯૦	આનંદઘન યોગીરાજ	શ્રી આનંદઘનજી, વિ.સં. ૧૬૬૦-૧૭૩૦ દરમ્યાન તપાગચ્છી મુનિ, યોગી, અવધૂત, અનેક પદો, સ્તવનચોવીસીના કર્તાએ આત્મા જ ગાયો છે	
૧૧૨૯૧	સંભવજિનસ્તવન	ઉજા તીર્થકર શ્રી સંભવનાથનું સ્તવન, 'સંભવદેવ તે ધુર સેવો સવે'	
૧૧૨૯૨	ગુર્જર દેશ	ગુજરાત રાજ્ય, મધ્યયુગમાં પશ્ચિમ મારવાડનો પ્રદેશ, સોલંકીકાળથી ગુજરાત માટે વપરાય છે, ભારત દેશનો પશ્ચિમ વિભાગ	
૧૧૨૯૩	ખેરાળુ ક્ષેત્રે	ગુજરાતમાં મહેસાણાથી તારંગા જતાં ૧૫ કિ.મી.એ આવતું ગામ	
૧૧૨૯૪	મુનિશ્રી	શ્રી લઘુરાજ સ્વામી, શ્રી લલ્લુજી મુનિ	
૧૧૨૯૫	વેણાસર	ગામનું નામ. સૌરાષ્ટ્ર-કચ્છ વચ્ચે આવતું રણ. માળિયાનું રણ ૬ માઈલનું પણ તેમાં વહેલું પાણી આવી જતું તેથી વેણાસરનું ૧૦ માઈલનું રણ વત્તા કાંઠેથી પેથાપુર ગામ ૬ માઈલ દૂર એટલે કુલ ૧૬ માઈલનું રણ ઊતરવું પડતું. વળી પોષથી ફાગણ સુધીમાં જ, પછી સમુદ્રનાં પાણી આવી જાય. આ બન્ને રણ ઓળંગી ન શકાય ત્યારે ટીકરનું ૨૪ માઈલ (૩૮ કિ.મી.)નું રણ ઊતરવું પડતું	
૧૧૨૯૬	ટીકર	સૌરાષ્ટ્રમાં હળવદથી ૧૫ કિ.મી. દૂરથી શરૂ થતું ટીકર (ગામનું નામ)નું રણ, હળવદ-માળિયામિયાણા ૪૫ કિ.મી.	
૧૧૨૯૭	ધ્રાંગધ્રા	સૌરાષ્ટ્રમાં ઝાલાવાડમાં ગામનું નામ, હળવદથી ૨૫ કિ.મી.	
૧૧૨૯૮	પિપાસા પરિષદ	તરસનું દુઃખ સહન કરવું	
પૂ.૬૩૨	પત્રાંક ૮૬૫	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૧૧-૪-૧૯૯૯
૧૧૨૯૯	ઉવસંતઃક્રીણમોહો	(દર્શન)મોહ ઉપશાંત-શીણ થયો છે જેનો	
૧૧૩૦૦	મર્ગે	માર્ગને	
૧૧૩૦૧	જિણભાસિદેણ	જિન-વીતરાગોએ ભાષિત કરેલા-દર્શાવેલા, જિનવચનથી	
૧૧૩૦૨	સમુવગદો	પામીને, અંગીકાર કરીને	
૧૧૩૦૩	જ્ઞાણાણુમર્ગચારી	જ્ઞાનાનુમાર્ગે ચરે છે, જ્ઞાનને અનુસરનારા માર્ગે પ્રવર્તે છે	
૧૧૩૦૪	નિલ્વાણપુરં	નિર્વાણપુર-મોક્ષનગરી	
૧૧૩૦૫	વજ્જદિ	જાય છે, વહે છે	
૧૧૩૦૬	ધીરો	ધીર પુરુષ	
૧૧૩૦૭	પંચાસ્તિકાય ૭૦	શ્રી કુંદકુંદાચાર્યજી રચિત 'પંચાસ્તિકાય' ની ૭૦મી ગાથા	
૧૧૩૦૮	રણ ઊતરવાની	રણ પાર કરવાની, રણ પસાર કરવામાં	
૧૧૩૦૯	હરકત	અડચણ, નડતર, વાંધો, મુશ્કેલી	
	પત્રાંક ૮૬૬	શ્રી ધારશીભાઈ કુશળચંદ સંઘવીને	તા. ૧૫-૪-૧૯૯૯
૧૧૩૧૦	સૂક્ષ્મ	ઝીણો, બારીક, અણુરૂપ	
૧૧૩૧૧	રહસ્ય	મર્મ, તત્ત્વ, ભેદ	
૧૧૩૧૨	નિર્ગ્રંથ પ્રવચન	વીતરાગ વાણી	

૧૧૩૧૩	શુકલ ધ્યાન	શુચ્+ધ્યૈ । ઉત્તમ અને પવિત્ર ધ્યાન
૧૧૩૧૪	સમુત્પન્ન	સમ્+ઉદ્+પદ । સમ્યક્ પ્રકારે, બધી રીતે ઉત્પન્ન, નીપજ
૧૧૩૧૫	સંયમ	સમ્+યમ્ । ચારિત્રદશા, ઈન્દ્રિયનિગ્રહ
૧૧૩૧૬	નિર્મલત્વ	નિર્+મલ્ । નિર્મળતા
૧૧૩૧૭	યોગ્યતા	પાત્રતા
૧૧૩૧૮	આત્મારામ પરિણામી	આત્મામાં રમતા, પરિણામ પામતા
૧૧૩૧૯	સમાધિ	આત્મપરિણામની સ્વસ્થતા; જેમાં ધ્યાતા-ધ્યેયનો ખ્યાલ લુપ્ત થઈ ધ્યેયનું સ્વરૂપ જ ચિત્તમાં રહે તેવું ઊંડું ધ્યાન
	પત્રાંક ૮૬૭	મુનિશ્રી દેવકરણજીને તા. ૨૭-૪-૧૯૯૯
૧૧૩૨૦	પાર	કિનારો
૧૧૩૨૧	ભવસ્વયંભૂરમણ	છેલ્લામાં છેલ્લા સ્વયંભૂરમણ નામના સમુદ્રની જેમ આ ભવરૂપી સમુદ્ર
૧૧૩૨૨	પ્રાંતિજ	ગુજરાતના સાબરકાંઠા જિલ્લામાં અમદાવાદથી ૪૬ કિ.મી. દૂરનું ગામ
૧૧૩૨૩	પરી૦	પરીક્ષક, પરીક્ષાધિકારી; પરીખ, પારેખ, સોની; પરીખ અવટંક-અટક હશે !
૧૧૩૨૪	ઘેલાભાઈ કેશવલાલ	શ્રી ઘેલાભાઈ નામના મુમુક્ષુ
૧૧૩૨૫	મુનિ શ્રીમદ્ને	પ.પૂ.શ્રી લલ્લુજી મુનિને, શ્રી લઘુરાજસ્વામીને. પવિત્ર અને સ્વીકાર્ય (માન્ય) આચાર્ય માટે શ્રીમદ્ વપરાય
પૂ. ૬૩૩	પત્રાંક ૮૬૮	મુનિશ્રી લલ્લુજીને (ઘેલાભાઈ કેશવલાલને) તા. ૨૭-૪-૧૯૯૯
૧૧૩૨૬	સમાધિપૂર્વક	સમ્+આ+ધા । સ્વસ્થતા-શાંતિપૂર્વક
૧૧૩૨૭	ત્વરા	ત્વર્ । જલ્દી, શીઘ્ર, ઉતાવળ
	પત્રાંક ૮૬૯	શ્રી વાડીલાલ મોતીચંદ ખુખારી (શાહ)ને તા. ૪-૫-૧૯૯૯
૧૧૩૨૮	વાડીલાલ	શ્રી વાડીલાલ મોતીચંદ શાહ, ક્રાંતિકારી વિચારક, લેખક, પત્રકાર ગુજરાતનો વણપોખ્યો ફિલસૂફ, જન્મ તા. ૧૧-૭-૧૮૭૮ અવસાન તા. ૨૧-૧૧-૧૯૩૧
૧૧૩૨૯	વર્તમાનપત્ર	છાપું, સમાચારપત્ર, ન્યૂઝપેપર
૧૧૩૩૦	‘આચારાંગ સૂત્ર’નાં એક વાક્ય	શ્રી આચારાંગ સૂત્રના ૨ જ શ્રુતસ્કંધના ‘પિંડેષણા’ અધ્યયનનાં એક વાક્ય પરથી – ‘પ્રાચીન સમયમાં જેનો, જેન મુનિઓ માંસાહાર કરતા હોવા જોઈએ’ એવું ડૉ.જેકોબી અને મેક્સમૂલર નામના વિદેશી વિદ્વાનોએ ‘આચારાંગ’ ના અંગ્રેજી અનુવાદમાં મૂક્યું-માન્યું ! એ અરસામાં એ બધું ‘મુંબઈ સમાચાર’ જેવા માતબર છાપામાં મુંબઈના કોઈ ખીમજીભાઈ કાયાણીએ છપાવ્યું અને એથી તીવ્ર ચર્ચા ચાલી. સૌથી ઉપયોગી સમાધાન તપાગચ્છી સાધુ, સંસ્કૃત, ન્યાય અને શાસ્ત્રના પ્રકાંડ પંડિત શ્રી નેમિવિજયજી અને શ્રી આનંદસાગરજીએ સંસ્કૃતમાં ‘અપરિહાય મીમાંસા’ નામે સવિસ્તર લેખમાં આપેલું જેના સારાંશરૂપે, શબ્દના યોગ્ય અર્થ ન જાણતાં આવા અનર્થ થતા હોય છે. દા.ત. મત્સ્ય=માછલું; એ નામની વનસ્પતિ : ફણસ=ફણસમાં રહેલો ગર્ભ, ગર તે માંસ : અસ્થિ=ફળમાં રહેલ ગોટલા, ઠળિયા; હાડકાં, સૂક્ષ્મમાં સૂક્ષ્મ અહિંસાપાલન, કંદમૂળનો નિષેધ, માંસ-મદિરા-મધ-માખણ-અંજીર વગેરેના ત્યાગરૂપે ૮ મૂળગુણ પાલનની આજ્ઞા કરતો જૈન ધર્મ-મુનિ માંસાહાર, મત્સ્યાહારનો ઉપદેશ કરે જ નહીં, હોય જ નહીં. એ વિદ્વાનોને જ્યાં હોય ત્યાં પ્રભુ સન્મતિ આપે એ પ્રાર્થના.

૧૧૩૩૧	ચર્યાપત્ર	છાપામાં આવેલો ચર્યા-વિવેચન કરતો પત્ર-લખાણ
૧૧૩૩૨	સુજ	સુ+જ્ઞા । ચતુર, વિદ્વાન, સમજૂ, ડાહ્યા, શાણા; અત્રે શ્રી નેમિવિજયજી અને શ્રી આનંદસાગરજી મુનિ
૧૧૩૩૨	ૐ	લિખિતંગ વીતરાગ
૧૧૩૩૩	યથાવિનય	વિનય પ્રમાણે
✉	પત્રાંક ૮૭૦	મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા. ૧૫-૫-૧૮૯૯
૧૧૩૩૪	ભગવત્ આજ્ઞા	ભગ=ઐશ્વર્ય, યશ, શ્રી, જ્ઞાન, વીર્ય, વૈરાગ્ય : જેમાં છે તે ભગવાનની આજ્ઞા
૧૧૩૩૫	સંરક્ષણ	સમ્+રક્ષ્ । સારી રીતે રક્ષણ, બધી રીતે પાલન
૧૧૩૩૬	બે વિભાગે	બે ભાગમાં
૧૧૩૩૭	સહેજ માત્ર	સહજ । માત્ર સ્વાભાવિકતાથી; માત્ર થોડું
૧૧૩૩૮	શ્રેયસ્કર	કલ્યાણકારી
૧૧૩૩૯	પૂર્ણિમા	પૂનમ, ગુજરાતી મહિનાના શુકલ પક્ષ સુદ-અજવાળિયાનો ૧૫મો દિવસ
✉	પત્રાંક ૮૭૧	મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા. ૧૬-૫-૧૮૯૯
૧૧૩૪૦	મોરબી	શ્રી વવાણિયા તીર્થથી ૩૫ કિ.મી., શ્રી રાજકોટ તીર્થથી ૬૮-૭૦ કિ.મી. દૂરનું ગામ, જ્યાં એપ્રિલ ઈ.સ.૧૮૮૪ માં શ્રી વિનયચંદ્ર પોપટલાલ દફતરીનાં મકાનના ૨ જા માળે 'મોક્ષમાળા' રચી; નજીકની દફતરી શેરીમાં ૪ ફેરા ફરી ભવના ફેરા ટાળી દીધા !
૧૧૩૪૧	વર્ષાયોગ	ચાતુર્માસ-ચોમાસું રહેવાનો-કરવાનો યોગ
૧૧૩૪૨	યોગવાઈ	યુજ્ । જોગવાઈ, જોગ
પૃ. ૬૩૪		
૧૧૩૪૩	જે સત્શ્રુતની જિજ્ઞાસા છે તે શ્રી પદ્મનંદિ મુનિ વિરચિત 'પદ્મનંદિ પંચવિંશતિ' શાસ્ત્ર	
૧૧૩૪૪	વીર્ય	શક્તિ, બળ, વીરતા, સામર્થ્ય
✉	પત્રાંક ૮૭૨	શ્રી મલસુખભાઈ દેવસીભાઈને તા. ૧૬-૫-૧૮૯૯
૧૧૩૪૫	ગૃહવાસ	ગૃહ+વસ્ । ગૃહાશ્રમમાં રહેવાનું, ઘરમાં રહેવાનું, ઘર, કુટુંબની વચ્ચે રહેવું
૧૧૩૪૬	સદ્વર્તન	સદ્+વૃત્ । સદ્વર્તન, શુભ આચરણ-વ્યવહાર
૧૧૩૪૭	ન્યાયસંપત્ર આજીવિકાદિ વ્યવહાર	ન્યાય-નીતિપૂર્વક આજીવિકા ચલાવવી
૧૧૩૪૮	સાધ્ય કરવો	સાધ્ । પાળવો, સાધના કરવી
✉	પત્રાંક ૮૭૩	મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા. ૩૦-૫-૧૮૯૯
૧૧૩૪૯	નિદિધ્યાસન	નિ+ધ્યૈ । અખંડ ચિંતવન
✉	પત્રાંક ૮૭૪	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈને તા. ૩-૬-૧૮૯૯
૧૧૩૫૦	કિસનદાસજી	વિક્રમના ૧૮મા સૈકામાં રાજસ્થાન (સાંગાનેર)ના ખંડેલવાલ જૈન, 'કિયાકોશ' ગ્રંથના કર્તા
૧૧૩૫૧	કિયાકોશ	વિ.સં. ૧૭૮૪ માં શ્રી કિસનદાસજી ખંડેલવાલ રચિત શ્રાવકાચાર સંબંધી ૧૭ વિવિધ છંદ અને ૧૯૩૫ ગાથાનો પદ્યાત્મક ગ્રંથ
૧૧૩૫૨	સુગમ ભાષામાં	સહેલાઈથી સમજાય તેવી ભાષામાં, સરળ ભાષામાં
૧૧૩૫૩	નિબંધ	નિ+બન્ધ્ । સંક્ષિપ્ત સ્વરૂપમાં એકાગ્ર અને સુશ્લિષ્ટ રીતે લખાયેલી ગદ્યરચના
૧૧૩૫૪	રાજનગર	અમદાવાદ રાજનગર દહેરાસરજીમાં પ્રભુશ્રીજીને કરેલો ઉપદેશ

૧૧૩૫૫	પરમ તત્ત્વદૃષ્ટિ	આત્મદૃષ્ટિ, પરમાત્મદૃષ્ટિ
૧૧૩૫૬	એકાંત યોગમાં	એકાંત સ્થળે
✉	પત્રાંક ૮૭૫	મુનિશ્રી લલ્લુગુને તા.૯-૬-૧૮૯૯ થી ૭-૭-૧૮૯૯ દરમ્યાન
૧૧૩૫૭	અહો !	અહોભાવ, પૂજ્યભાવ, ધન્યતાસૂચક, આશ્ચર્યકારી બાબત દર્શાવનાર
૧૧૩૫૮	મુદ્રા	મુદ્રા મુખાકૃતિ, મુખમુદ્રા; છાપ, મહોર
૧૧૩૫૯	સુપુપ્ત	સુ+સ્વપ્ । સારી રીતે સૂતેલું-ઊંઘતું, ગાઢ નિદ્રામાં પોઢેલા, સત્ત્વપ્રધાન અજ્ઞાની
૧૧૩૬૦	પડતી વૃત્તિને	પાપ, પ્રમાદ તરફ ઢળતી વૃત્તિને, અસ્થિર વૃત્તિને
૧૧૩૬૧	દર્શન માત્રથી પણ	માત્ર દર્શન કરતાં પણ, દર્શનનો લાભ થતાં જ
૧૧૩૬૨	નિર્દોષ	ચેતનાને નિર્દોષ-દોષરહિત બનાવીને
૧૧૩૬૩	અપૂર્વ સ્વભાવ	અપૂર્વ સ્વભાવને (પ્રગટ કરવા)
૧૧૩૬૪	પ્રેરક	પ્ર+ઈર્ । પ્રેરણા કરનાર, પ્રેર્યા કરનાર
૧૧૩૬૫	સ્વરૂપપ્રતીતિ	સ્વસ્વરૂપની શ્રદ્ધા; આત્માની પ્રતીતિ

પૃ. ૬૩૫

૧૧૩૬૬	અપ્રમત્ત સંયમ	સ્વરૂપને ન ભૂલવારૂપ અપ્રમત્ત દશા
૧૧૩૬૭	પૂર્ણ વીતરાગ નિર્વિકલ્પ સ્વભાવ	ચારે ઘનઘાતી કર્મનો ક્ષય થતાં પ્રગટતો સર્વજ્ઞ સ્વભાવ
૧૧૩૬૮	અયોગી સ્વભાવ	મન-વચન-કાયાના યોગ રુંધીને ૧૪મે ગુણસ્થાને પ્રગટતો સ્વભાવ
૧૧૩૬૯	ત્રિકાળ	ત્રણે કાળ; ભૂતકાળ-વર્તમાનકાળ અને ભવિષ્યકાળ
૧૧૩૭૦	ૐ શાંતિ: શાંતિ: શાંતિ:	અંતિમ શાંતિપાઠ; આ પત્ર શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર આશ્રમોમાં મંગળાચરણ તરીકે લેવાય છે, પદ્માનુવાદ 'અહો શ્રી સત્પુરુષકે' કર્યો છે અનન્ય રાજભક્ત શ્રી રત્નરાજ સ્વામીએ, વિ.સં. ૧૯૬૯, ગુજરાતમાં અમદાવાદ પાસે કલોલમાં.

૧૧૩૭૧	પત્રાંક ૮૭૬	મુનિશ્રી લલ્લુગુને તા. ૧૯-૬-૧૮૯૯
૧૧૩૭૨	પરમ ભક્તિ	ઉત્કૃષ્ટ ભક્તિ
૧૧૩૭૩	કિંકર	કિમ્+કૃ શું કરું? હવે શું કરું? પૂછતો દાસ-અનુચર-સેવક-નોકર
૧૧૩૭૪	ત્રૈલોક	ત્રિ+લોક । ત્રણે લોક, ત્રિલોક
૧૧૩૭૫	તેહનું	તેનું, જૂની ગુજરાતીમાં 'તેહ' વપરાતું
૧૧૩૭૬	દાસી આશા	ઈચ્છા-ઉમેદ-તૃષ્ણા દાસી-નોકરાણી (રૂપે થઈ ગઈ)
૧૧૩૭૭	પિશાચી	રાક્ષસી, હલકી જાતની દેવી
૧૧૩૭૮	કેદી	કેદમાં પડેલા, કેદ કરેલા, બંદીવાન
૧૧૩૭૯	સલૂણા સંત	સલવણક । સત્ । સુંદર, મનોહર સંત (શ્રી મનોહરદાસ કવિ રચિત પદ)
૧૧૩૮૦	ઉદર	ઉદ્+ઋ । પેટ, વસ્તુનો અંદરનો ભાગ
૧૧૩૮૧	ચૌદ લોક	ભૂર, ભુવર, સ્વર, મહર, જન, તપ અને સત્ય (બ્રહ્મ) : ૭ ઊર્ધ્વલોક, અતલ, વિતલ, સુતલ, તલાતલ, મહાતલ, રસાતલ, પાતાલ : ૭ અધોલોક
૧૧૩૮૨	બ્રહ્માનંદ	બ્રહ્મનો-આત્માનો આનંદ; બ્રહ્માનંદ કવિ જેમણે આ પદ રચ્યું નથી. ઈ.સ. ૧૮૪૯ આસપાસ સ્વામીનારાયણ સંપ્રદાયના આ ભાટ કવિ જૂનાગઢના નવાબને પોતાનાં ભક્તિપદોથી મુગ્ધ કરી મુસલમાન સત્તાના જૂનાગઢમાં સ્વામીનારાયણ મંદિર બંધાવવામાં સફળ થયા પછી મૂળીમાં તેવું જ મંદિર સ્થાપી તેના મહંતપદે જીવનપર્યંત રહ્યા. ચારણી તેમજ હિંદી ભાષામાં પણ કાવ્યો રચ્યાં છે. જ્ઞાન, વૈરાગ્ય અને ભક્તિનાં પદો આપ્યાં છે.

૧૧૩૮૨	હદે	હદ્ । હદયે, હૈયામાં, દિલમાં, અંતઃકરણમાં	
૧૧૩૮૩	‘યોગપ્રદીપ’	યોગશાસ્ત્રને અનુસરતો અજ્ઞાત કવિકૃત સંસ્કૃતમાં ૧૪૩ શ્લોકનો ગ્રંથ, જેનો પદ્યાનુવાદ પ.પૂ.બ્રહ્મચારીજીએ કર્યો છે. ૨. શ્રી શુભચંદ્રાચાર્ય રચિત ‘જ્ઞાનાર્ણવ’ પણ ‘યોગપ્રદીપ’ કહેવાય છે. ૩. શ્રી દેવાનંદસૂરિએ પણ ૧૨૭૦ શ્લોકપ્રમાણ લખ્યો છે ૪. શ્રી હરિભદ્રસૂરિએ પણ રચ્યો છે. અહીં ૧લા ‘યોગપ્રદીપ’ની વાત છે.	
૧૧૩૮૪	ૐ	લિખિતંગ પરમ નિઃસ્પૃહ, પરમ અસંગ	
	પત્રાંક ૮૭૭	શ્રી મનસુખલાલ કીરતચંદભાઈ મહેતાને	તા. ૨૫-૬-૧૮૯૯
૧૧૩૮૫	જ્ઞાત	જાણેલું, જાણેલ	
૧૧૩૮૬	યથાવસરોદય	જેવો પ્રસંગ-તક-અવકાશ મળશે તેવો તે પ્રમાણે	
	પત્રાંક ૮૭૮	શ્રી પોપટલાલ મહોકમચંદભાઈ શાહને	તા. ૩૦-૬-૧૮૯૯
૧૧૩૮૭	વ્યવહાર પ્રતિબંધ	વ્યવહારના પ્રતિબંધ, પ્રતિબંધવાળા વ્યવહાર	
૧૧૩૮૮	ધૈર્ય	ધીર । ધીરજ, હિંમત, સ્વસ્થતા, સ્થિરતા, શાંતિ, ગંભીરતા	
૧૧૩૮૯	ૐ	લિખિતંગ સ્વરૂપસ્થ	
	પત્રાંક ૮૭૯	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈ સંઘવીને	તા. ૧૬-૭-૧૮૯૯
૧૧૩૯૦	એથી	એના કરતાં	
૧૧૩૯૧	સ્પષ્ટાર્થ	અર્થની સ્પષ્ટતા	
૧૧૩૯૨	શુદ્ધાત્મસ્થિતિ	આત્માની શુદ્ધતા અને સ્થિરતા	
૧૧૩૯૩	પારમાર્થિક શ્રુત	સત્શ્રુત, પરમાર્થને લગતું શ્રુત, વાસ્તવિક શ્રુત	
૧૧૩૯૪	ઈન્દ્રિયજય	ઈન્દ્રિયો પરનો જય	
૧૧૩૯૫	સુદૃઢપણે	ખૂબ જ મજબૂતપણે	
૧૧૩૯૬	સંભારવું	યાદ કરવું	
	પત્રાંક ૮૮૦	મુનિશ્રી લલ્લુગુને	તા. ૧૬-૭-૧૮૯૯
૧૧૩૯૭	સુસ્થિત	સુ+સ્થા । રહેલા, સ્થિર થયેલા	
૧૧૩૯૮	સંસ્કૃત	ગીર્વાણ ભાષા, સંસ્કારિત, શુદ્ધ	
૧૧૩૯૯	ૐ	લિખિતંગમાં, સહજાત્મસ્વરૂપી	
પૂ.૬૩૬	પત્રાંક ૮૮૧	મુનિશ્રી લલ્લુગુને	તા. ૨૮-૭-૧૮૯૯
૧૧૪૦૦	ત્રિભોવન વીરચંદ	મોરબીના સુશીલ મુમુક્ષુ શ્રી ત્રિભોવનભાઈ વીરચંદભાઈ	
૧૧૪૦૧	પદ્મનંદિ પંચવિંશતિ	શ્રી પદ્મનંદિ મુનિ રચિત આ શાસ્ત્ર, ‘વનવાસી શાસ્ત્ર’, તેમાં ૨૬ જુદા જુદા વિષયના અને ૯૩૯ પદ છે, ૨ પદ પ્રાકૃતમાં છે, બાકી બધાં સંસ્કૃતમાં છે. અમુક અધિકારના ગુજરાતી પદ્યાનુવાદ પરમ પૂજ્ય શ્રી બ્રહ્મચારીજી અને પૂજ્ય શ્રી રાવજીભાઈ દેસાઈ કૃત શ્રી અગાસ આશ્રમથી પ્રકાશિત છે.	
	પત્રાંક ૮૮૨	શ્રી મનસુખલાલ કીરતચંદ મહેતાને	તા. ૩૦-૭-૧૮૯૯
૧૧૪૦૨	ઉપકારશીલ	ઉપકારના સ્વભાવયુક્ત-દેવવાળું; સહકારી સાધનના સ્વભાવવાળું	
૧૧૪૦૩	બાહ્ય પ્રતાપ	બાહ્ય પ્રભાવ, શક્તિ, મન-વચન-કાયાના યોગથી પડતો પ્રભાવ	
૧૧૪૦૪	પ્રવૃત્તિસ્વભાવ	પ્રવૃત્તિ કરવાના સ્વભાવ	

૧૧૪૦૫	બાહ્ય દયા	રક્ષણ, પરોપકાર, અભયદાન	
✉	પત્રાંક ૮૮૩	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈ સંઘવીને	તા. ૩૦-૭-૧૯૯૯
૧૧૪૦૬	બિના નયન	નયન-આંખ વિના, સમ્યગ્દર્શનરૂપી નેત્ર વગર	
૧૧૪૦૭	પાવે નહીં	પામે નહીં	
૧૧૪૦૮	બિના નયનકી બાત	આત્મવસ્તુની વાત, દિવ્યચક્ષુની વાત	
૧૧૪૦૯	પરત્વે	વિષે, સંબંધમાં	
૧૧૪૧૦	ઉત્કર્ષર્થે	ઉન્નતિ, પ્રગતિ માટે	
૧૧૪૧૧	શુદ્ધ ચૈતન્યદૃષ્ટિ પ્રત્યેનું વલણ	આત્મદૃષ્ટિ તરફની વૃત્તિ, વળેલું મન, મનનો મરોડ	
✉	પત્રાંક ૮૮૪	કોને ?	
૧૧૪૧૨	છાજે	દેઠ છદ્ । છાવું, છવાઈ રહે; શોભે-નભે-ટકે-મંડાય	
પુ. ૬૩૭	પત્રાંક ૮૮૫	શ્રી મનસુખભાઈ દેવશીભાઈને	તા. ૯-૮-૧૯૯૯
૧૧૪૧૩	ચરણપ્રતિપત્તિ	શુદ્ધ આચરણની ઉપાસના	
૧૧૪૧૪	સદુદ્યમ રૂપ	સત્+ઉદ્+યમ્ । સત્પ્રયાસ, સાચી-સારી-નીતિપૂર્વક	
✉	પત્રાંક ૮૮૬	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૩-૮-૧૯૯૯
૧૧૪૧૫	સાથયોગે	સંગાથે, સથવારા સાથે, કોઈની સાથે	
૧૧૪૧૬	ત્રણ યોગ	મન-વચન-કાયાના ૩ યોગ	
૧૧૪૧૭	સમ્યક્ પ્રવૃત્તિ	સત્શાસ્ત્ર વાંચતાં પહેલાં, વાંચતી વખતે, વાંચ્યા બાદ બીજી વાતો ન કરવી	
✉	પત્રાંક ૮૮૭	કોને ?	તા. ૫-૯-૧૯૯૯
૧૧૪૧૮	અભ્યસ્ત યોગ	અભિ+અસ્ । અભ્યાસ, અભ્યાસેલા, મહાવરાવાળા, ટેવાયેલા, વારંવાર કરેલા	
૧૧૪૧૯	ચરણકમળ	ચરણરૂપી કમળ, પાદસેવન, સેવન	
૧૧૪૨૦	આત્મનિષ્ઠપણું	આત્મનિષ્ઠા, આત્મપ્રતીતિ-ભાન-સ્થિરતા	
૧૧૪૨૧	'આત્માનુશાસન'	(ઈ.સ. ૮૭૦-૯૦૦)દિઠ શ્રી ગુણભદ્રાચાર્ય રચિત ૨૭૦ શ્લોકનો, વિવિધ મનોહર છંદમાં, આત્માનાં વાસ્તવિક સ્વરૂપને બોધતો ગ્રંથ	
✉	પત્રાંક ૮૮૮	શ્રી મનસુખલાલ કીરતચંદ મહેતાને	તા. ૧૦-૯-૧૯૯૯
૧૧૪૨૨	ઈન્દ્રિયનિગ્રહ	ઇન્દ્ર+નિ+ગ્રહ્ । ઈન્દ્રિયો પર સંયમ, કાબૂ, નિયમન, જય	
૧૧૪૨૩	શમમ્	લિખિતંગમાં-શાંત થઈ છું, શમાઈ જઈ છું; કલ્યાણ રૂપ (છું)	
પુ. ૬૩૮			
૧૧૪૨૪	બાઈઓ	બહેનો	
૧૧૪૨૫	પ્રમત્ત સ્વભાવ	પ્રમાદી-ગાફેલ સ્વભાવ	
✉	પત્રાંક ૮૮૯	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈને	તા. ૧૦-૯-૧૯૯૯
૧૧૪૨૬	વનવાસી શાસ્ત્ર	શ્રી પદ્મનંદિ મુનિ રચિત 'પદ્મનંદિ પંચવિંશતિ' નામનું શાસ્ત્ર	
૧૧૪૨૭	સંયત	સંયમિત, અંકુશિત	
૧૧૪૨૮	ૐ શાંતિ:	સંપૂર્ણ શાંતિ છે; શાંતિ હજો, શાંત થજો	
✉	પત્રાંક ૮૯૦	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૦-૯-૧૯૯૯
૧૧૪૨૯	કિંચિત્	કંઈક, થોડુંક	
૧૧૪૩૦	અન્યથા	ઊલટું, બીજી રીતે, આડું	
✉	પત્રાંક ૮૯૧	શ્રી વણારસીભાઈ તળશીભાઈને	તા. ૧૦-૯-૧૯૯૯
૧૧૪૩૧	વણારસીદાસ	શ્રી વણારસીદાસભાઈ તળશીભાઈ, સૌરાષ્ટ્રમાં વઢવાણ ગામના મુમુક્ષુ	

૧૧૪૩૨	ભાસ્યમાન	ભાસ્ । દેખાયું, જણાયું, લાગ્યું	
૧૧૪૩૩	નિર્વિક્ષિપ્ત	નિર્+વિ+ક્ષિપ્ । અવિક્ષેપી, અક્ષોભિત	
૧૧૪૩૪	પરિચિત	જાણીતા, ઓળખીતા, અભ્યાસી, પ્રેમી, ચારે તરફથી એકદું કરજો-વીણજો	
૧૧૪૩૫	ઉચિત	ઉચ્ । યોગ્ય	
૧૧૪૩૬	શમમ્	શુભાશુભને યાદ કરીને, અડકીને, ખાઈને, જોઈને, જાણીને હર્ષ-શોક ન પામવું.	
✉	પત્રાંક ૮૯૨	શ્રી ઝવેરચંદભાઈ અને રતનચંદભાઈ શાહને	તા. ૧૦-૯-૧૮૯૯
૧૧૪૩૭	શ્રી ઝવેરચંદ અને રતનચંદ	કાવિઠાના અગ્રગણ્ય મુમુક્ષુઓ. કૃ.દેવ તેમને ત્યાં પધારેલા	
પૃ. ૬૩૯	પત્રાંક ૮૯૩	શ્રી પોપટલાલ મહોકમચંદભાઈ શાહને	તા. ૧૦-૯-૧૮૯૯
૧૧૪૩૮	પ્રત્યુત્તર	પ્રતિ+ઉદ્+ત્ । સામો જવાબ, વળતો ઉત્તર	
૧૧૪૩૯	ઉપાસનીય	ઉપ+આસ્ । ઉપાસવા યોગ્ય	
✉	પત્રાંક ૮૯૪	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૧૦-૯-૧૮૯૯
૧૧૪૪૦	ભાઈ વલ્લભ	વલ્લભભાઈ નામના મુમુક્ષુ	
૧૧૪૪૧	ક્ષમાપનાદિ	ક્ષમાપના પાઠ (મોક્ષમાળા પાઠ પદ, હે ભગવાન ! હું બહુ ભૂલી ગયો) વગેરે	
૧૧૪૪૨	કંઠસ્થ	મોઢે, મુખપાઠ, શેમાંય જોયા વિના અને ભૂલ વિના બોલી શકાય તેમ કરવું	
✉	પત્રાંક ૮૯૫	શ્રી મનસુખલાલ ડી. મહેતાને તા. ૫-૧૦-૧૮૯૯ થી તા. ૩-૧૧-૧૮૯૯ દરમ્યાન	
૧૧૪૪૩	દેહાભિમાન	દેહ તે હું, હું કાળો-ગોરો-જાડો-પાતળો વગેરેનું અભિમાન	
૧૧૪૪૪	ટળ્યું છે	ટળી ગયું છે, દૂર થયું છે, મટી ગયું છે	
૧૧૪૪૫	સર્વસંગપરિત્યાગ	સર્વ સંગનો ત્યાગ-સંપૂર્ણ ત્યાગ	
૧૧૪૪૬	સત્પુરુષાર્થતા	સત્ પ્રાપ્ત કરવાની પુરુષાર્થ બુદ્ધિ	
૧૧૪૪૭	પરમ પુરુષે	શ્રેષ્ઠ પુરુષે, પરમાત્માએ	
૧૧૪૪૮	ઉપકારભૂત	ઉપકાર થાય તેવી	
પૃ. ૬૪૦	પત્રાંક ૮૯૬	મુનિશ્રી લલ્લુજીને તા. ૪-૧૧-૧૮૯૯ થી તા. ૨-૧૨-૧૮૯૯ દરમ્યાન	
૧૧૪૪૯	આત્મસ્થ કરેલું	આત્મામાં સ્થિર કરેલું	
૧૧૪૫૦	યથાખ્યાત ચારિત્ર	યથા+આ+ચ્ચા । સામાયિક-સૂક્ષ્મ સંપરાય-છેદોપસ્થાપનીય-પરિહારવિશુદ્ધ અને યથાખ્યાત ચારિત્ર — આ પમાં ઉત્તરોત્તર ચઢિયાતું એટલે શ્રેષ્ઠ. આત્માનું સ્વરૂપ જેમ છે તેમ અનુભવવું તે	
૧૧૪૫૧	વ્યક્તાવ્યક્તપણે	સ્પષ્ટ-અસ્પષ્ટ, અવ્યક્ત, પ્રગટ-અપ્રગટ, ખુલ્લું-ખાનગી, સાકાર-નિરાકાર	
૧૧૪૫૨	સંતોષ આર્યા આદિએ	સંતોષબહેન-શ્રાવિકા કે સંતોષ સાધ્વીજી વગેરેએ	
પૃ. ૬૪૧	પત્રાંક ૮૯૭	શ્રી દારશીભાઈ કુશળચંદ સંઘવીને	તા. ૮-૧૧-૧૮૯૯
૧૧૪૫૩	પરમ શાંત શ્રુત	વીતરાગ શ્રુત, સૌથી વધુ શાંત કરી દે તેવું શ્રુત, પરમ શ્રુત	
✉	પત્રાંક ૮૯૮	શ્રી ઝવેરચંદભાઈ, રતનચંદભાઈ શાહને	તા. ૮-૧૧-૧૮૯૯
૧૧૪૫૪	યથાશાંતપણું	શાંતિ મુજબ, શાંતતા-શાંતભાવ પ્રમાણે	
૧૧૪૫૫	સ્વરૂપનૈષ્ઠિક	સ્વરૂપની નિષ્ઠાવાન	
૧૧૪૫૬	દુર્ઘટતા	મુશ્કેલી, કઠિનાઈ, કઠણાઈ	
૧૧૪૫૭	અમુક સ્વભાવ	અમુક રીતે	
૧૧૪૫૮	સંસારરણ ભૂમિકા	સંસાર રૂપી રણભૂમિમાં	
૧૧૪૫૯	શ્રીખના ઉદયનો	શ્રીખ ઋતુના તાપનો	

પત્રાંક ૮૯૯ **શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને** **તા. ૮-૧૧-૧૮૯૯**
 ૧૧૪૬૦ સર્વ સાવધ આરંભની સર્વ પાપસહિત ક્રિયા-આરંભથી નિવર્તીને એટલે કે સામાયિક વ્રત લઈને
 નિવૃત્તિપૂર્વક

૧૧૪૬૧ બે ઘડી ૪૮ મિનિટ, પોણો કલાક
 ૧૧૪૬૨ અર્ધ પ્રહર દોઢ કલાક
 ૧૧૪૬૩ નિત્ય નિયમ રોજ કરવાનો નિયમ, પ્રતિજ્ઞા

પત્રાંક ૯૦૦ **મુનિશ્રી લલ્લુજીને** **તા. ૮-૧૧-૧૮૯૯**
 ૧૧૪૬૪ અવિરોધ વિરોધ વિનાની સ્થિતિ
 ૧૧૪૬૫ એકતા સંપ
 ૧૧૪૬૬ ઊલટો સામો, વિરુદ્ધ, અવળો
 ૧૧૪૬૭ સહજ સહેજ, થોડીક, જરાક
 ૧૧૪૬૮ ભિન્નતા ભેદભાવ, જુદાઈ
 ૧૧૪૬૯ અન્યોન્ય પરસ્પર
 ૧૧૪૭૦ ઠં લિખિતંગમાં

પત્રાંક ૯૦૧ **મુનિશ્રી લલ્લુજીને** **તા. ૧૭-૧૧-૧૮૯૯**
 ૧૧૪૭૧ ગુરુ 'કાર્તિકેયાનુપ્રેક્ષા'નું જયચંદ્રજી કૃત અનુવાદનું મંગળાચરણ, દોહરો ૩
 ૧૧૪૭૨ ગણધર ગણ-સમુદાયના ધરવાવાળા, ઘણા મુનિઓના ઉપરી
 ૧૧૪૭૩ ગુણધર ગુણના ધારક, ગુણોને ધારણ કરનારા
 ૧૧૪૭૪ પ્રચુર ઘણા, બધા
 ૧૧૪૭૫ પરંપર હાર, શ્રેણી
 ૧૧૪૭૬ ઔર અને
 ૧૧૪૭૭ વ્રતતપધર વ્રત અને તપના ધરનાર-કરનાર
 ૧૧૪૭૮ તનુનગનધર નગ્ન શરીરી, નગ્નદેહી
 ૧૧૪૭૯ વંદૌ વંદું છું
 ૧૧૪૮૦ વૃષ ધર્મ
 ૧૧૪૮૧ સિરમોર શિરોમણિ, માથાના મુગટ સમાન
 ૧૧૪૮૨ સ્વરૂપવિભ્રાંતિ સ્વરૂપ વિષે ભ્રમ, ભ્રાંતિ, અસમજણ, અજ્ઞાન

પૃ. ૬૪૨

૧૧૪૮૩ વૃત્તિનો પ્રવાહ વૃત્તિનું વહેણ
 ૧૧૪૮૪ પ્રલય પ્ર+લી । વિનાશ, નાશ
 ૧૧૪૮૫ પરમાવગાઢ પરમ+અવગાઢ । અત્યંત ગાઢ, મજબૂત, દૃઢ
 ૧૧૪૮૬ અસંગ ચૈતન્ય સંગરહિત ચૈતન્ય

પત્રાંક ૯૦૨ **કોને ?** **તા. ૨૮-૧૧-૧૮૯૯**
 ૧૧૪૮૭ દ્રવ્ય ગુણ અને પર્યાયનું પાત્ર અને ત્રણે કાળમાં એકરૂપ તે દ્રવ્ય
 ૧૧૪૮૮ સ્વભાવ લક્ષણ, ગુણ, પ્રકૃતિ, પોતાનો ભાવ
 ૧૧૪૮૯ સુપ્રતીતપણે સમ્યક્ પ્રતીતિપૂર્વક
 ૧૧૪૯૦ જ્ઞેય જ્ઞા । જાણવા યોગ્ય

૧૧૪૯૧	આત્મવૃત્તિ	આત્મન્+વૃત્ । આત્મામાં વૃત્તિ, આત્મા પ્રત્યે વૃત્તિ	
૧૧૪૯૨	ઉદાસી	ઉદ્+આસ્ । ઉદાસ, ઉદાસીનતા, વૈરાગી	
૧૧૪૯૩	વિસારી	વિ+સ્મૃ, સ્માર્ । ભૂલી જઈ	
૧૧૪૯૪	માયા	મા+યા । મોહ-મમતા, જે નથી તે	
૧૧૪૯૫	સમાયા	સમાઈ ગયા, સમાવેશ પામ્યા	
૧૧૪૯૬	ભવઅંત	સંસાર પરિભ્રમણ-ભવભ્રમણનો અંત	
૧૧૪૯૭	ક્રિયાની પ્રવૃત્તિ	ક્રિયાથી થતો બંધ પ રીતે : મિથ્યાત્વ, અવિરતિ, પ્રમાદ, કષાય, યોગ	
✉	પત્રાંક ૯૦૩	કોને ?	તા. ૨૮-૧૧-૧૯૯૯
૧૧૪૯૮	રક્ષક	રક્ષ । રક્ષણ કરનાર, રખવાળાં	
૧૧૪૯૯	બંધવ	બન્ધ્ । બંધુ-ભાઈની જેમ રક્ષણ કરનાર	
✉	પત્રાંક ૯૦૪	કોને ?	તા. ૨૮-૧૧-૧૯૯૯
૧૧૫૦૦	સંતજનો	સત્+જન્ । સાધુ પુરુષો, સજ્જનો	
૧૧૫૦૧	જિનવરેન્દ્રો	જિન્+વૃ+હન્દ્ । જિનવરઈન્દ્રો, જિનેશો, તીર્થકરો	
૧૧૫૦૨	આલંકારિક ભાષા	અલમ્+કૃ । અલંકારયુક્ત ભાષા, શણગારવાળી ભાષા; શબ્દ અથવા અર્થની ચમત્કૃતિવાળી રચનાયુક્ત ભાષા	

પૃ. ૬૪૩

૧૧૫૦૩	પૂર્ણ યોગાભ્યાસ	પૂરેપૂરો યોગનો અભ્યાસ	
૧૧૫૦૪	જ્ઞાતા	જ્ઞા । જાણનાર, જાણકાર	
✉	પત્રાંક ૯૦૫	કોને ?	તા. ૨૮-૧-૧૯૦૦
૧૧૫૦૫	ચરણ	ચરણસેવા, આચરણ સેવા, ચારિત્ર	
૧૧૫૦૬	ૐ શાંતિ: શાંતિ: શાંતિ:	પછી કંઈ કરવાનું રહેતું નથી, સંપૂર્ણ શાંતિ	
✉	પત્રાંક ૯૦૬	શ્રી હેમચંદભાઈ કુશળચંદભાઈને	તા. ૨૪-૨-૧૯૦૦
૧૧૫૦૭	અકાળ મૃત્યુ	વહેલું-આકસ્મિક-કસમયનું મરણ	
૧૧૫૦૮	બનાવ	બીના, ઘટના	
૧૧૫૦૯	નિરુપાયે	ઉપાય નહીં હોવાથી	
૧૧૫૧૦	દિલાસો	આશ્વાસન, સાંત્વન	
✉	પત્રાંક ૯૦૭	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૫-૨-૧૯૦૦
૧૧૫૧૧	શુદ્ધ ગુર્જર ભાષા	શુદ્ધ ગુજરાતી ભાષા	
૧૧૫૧૨	વર્તમાન	વૃત્ । હાલ જે છે તે. હમણાં, અત્યારે	
✉	પત્રાંક ૯૦૮	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૭-૨-૧૯૦૦
૧૧૫૧૩	કલ્યાણજીભાઈ (કેશવભાઈ)	મુંબઈમાં રહેતા મુમુક્ષુ	
૧૧૫૧૪	મરડાની કસરમાં	જેમાં જાડા વાટે લોહી તથા આમ પડે તે મરડો નામના રોગની કસૂરમાં	
૧૧૫૧૫	નામવર્તી	નામધારી	
૧૧૫૧૬	દેહપર્યાય	શરીરનો ધર્મ	
✉	પત્રાંક ૯૦૯	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૭-૪-૧૯૦૦
૧૧૫૧૭	ધર્મપુર	ગુજરાતના વલસાડ જિલ્લામાં ધરમપુર ગામ (જંગલ, પહાડી પ્રદેશ) જ્યાં વિ.સં. ૧૯૫૬ માં કૃપાળુદેવે શ્રી રણછોડભાઈ ધારસીભાઈ મોદીને ત્યાં ૧ માસ સ્થિરતા કરેલી.	

૧૧૫૧૮	લખાઈ રહી હોય	લખાઈ ગઈ હોય	
✉	પત્રાંક ૯૧૦	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૦-૪-૧૯૦૦
૧૧૫૧૯	અતિક્રમ	અતિ+ક્રમ્ । ભંગ, ઉલ્લંઘન, અતિક્રમણ	
પૃ. ૬૪૪	પત્રાંક ૯૧૧	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૧૨-૪-૧૯૦૦
૧૧૫૨૦	'અષ્ટપ્રાભૃત'	શ્રી કુંદકુંદાચાર્ય રચિત ૮ ભેટ-નજરાણું આપતો ગ્રંથ; દર્શનપ્રાભૃતમાં ૩૬, સૂત્રપ્રાભૃતમાં ૨૭, ચારિત્રપ્રાભૃતમાં ૪૫, બોધપ્રાભૃતમાં ૬૨, ભાવપ્રાભૃતમાં ૧૬૫, મોક્ષપ્રાભૃતમાં ૧૦૬, લિંગપ્રાભૃતમાં ૨૨ અને શીલપ્રાભૃતમાં ૪૦ ગાથા મળી કુલ ૫૦૩ ગાથાનાં ૮ પ્રાભૃતનો ગ્રંથ	
૧૧૫૨૧	સ્વામી વર્ધમાન જન્મતિથિ	મહાવીર સ્વામીનું જન્મકલ્યાણક તિથિ-ચૈત્ર સુદ ૧૩ (તેરસ)	
✉	પત્રાંક ૯૧૨	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૧૫-૪-૧૯૦૦
૧૧૫૨૨	જ્ઞાનીશું	જ્ઞાનીને	
૧૧૫૨૩	વાચા	વચ્ । વાણી, બોલી, ભાષા	
૧૧૫૨૪	સાણંદ	ગુજરાતમાં અમદાવાદથી ૨૭ કિ.મી. દૂરનું ગામ, આવળાથી ૧૮ કિ.મી.	
૧૧૫૨૫	પરમ શાંતિ:	પરમ નિવૃત્તિ; વેગ-ક્ષોભ કે ક્રિયાનો અભાવ; ઉત્કૃષ્ટ નીરવતા, પૂર્ણ શાંતિ	
✉	પત્રાંક ૯૧૩	શ્રી વનમાળીભાઈ ઉમેદરામભાઈને	તા. ૧૮-૪-૧૯૦૦
૧૧૫૨૬	અકસ્માત્	અચાનક, એકાએક, અણધારી	
૧૧૫૨૭	અંતરદાહ	અંદરનો-અંતરનો અગ્નિ, બળતરા, અગન, જલન, તાપ	
૧૧૫૨૮	સુનિશ્ચિત	સારી રીતે નક્કી કરેલો	
૧૧૫૨૯	સંકલેશ અગ્નિરૂપે	પ્રજ્વલિત, દુઃખ રૂપે	
૧૧૫૩૦	ગવેષવા	ગવેષ્ । શોધવા, ખોજવા	
૧૧૫૩૧	પરમ ઉપશમ	ઉત્તમ ઉપશમ	
પૃ. ૬૪૫			
૧૧૫૩૨	ઉપયોગ લક્ષણે	ઉપયોગ લક્ષણ વડે	
૧૧૫૩૩	સનાતન સ્ફુરિત	હંમેશા સ્ફુરેલો, સ્ફુર્તિવાળો, સ્ફૂરતો	
૧૧૫૩૪	તૈજસ શરીર	૫ શરીર પૈકી એક, તેજસ વર્ગજ્ઞાના પુદ્ગલોનું બનેલું, દીપ્તિ-તેજ-ગરમી દર્શાવતું, આહાર પચાવવામાં સહાયક, ભવાંતરે સાથે જતું શરીર	
૧૧૫૩૫	વેદક સ્વભાવવાળો	જ્ઞાણવાના સ્વભાવવાળો	
૧૧૫૩૬	અબંધ દશા	કર્મ ન બંધાય તેવી દશા-આત્મદશા	
૧૧૫૩૭	ચલ સ્વભાવરૂપ	ચલિત સ્વભાવરૂપે	
૧૧૫૩૮	સકલંક	કલંક-દોષ સહિત, દૂષિત, મલિન	
૧૧૫૩૯	અચલ	અ+ચલ્ । ચલિત નહીં તે, અડગ	
૧૧૫૪૦	સ્મરણ સંપ્રાપ્ત	યાદ આવી ગયેલી	
૧૧૫૪૧	સંક્ષેપીએ છીએ	સમ્+ક્ષિપ્ । ટૂંકાવીએ છીએ, સાર આપીએ છીએ	
૧૧૫૪૨	ભીસણ	ભયંકર, ભીષણ	
૧૧૫૪૩	ણસ્યગર્હૈ	નરક ગતિમાં	
૧૧૫૪૪	તિરિયગર્હૈ	તિર્યંચ ગતિમાં	
૧૧૫૪૫	કુદેવમણ્યુગર્હૈ	માઠા દેવની અને મનુષ્યની ગતિમાં	

:: ૪૧૬ ::

૧૧૫૪૬	પત્તોસિ	પામ્યો	
૧૧૫૪૭	તિવ્વ	તીવ્ર	
૧૧૫૪૮	દુઃખં	દુઃખને	
૧૧૫૪૯	ભાવહિ	ભાવ	
૧૧૫૫૦	જિણભાવણા	જિન ભાવના, જિન ભગવાન જે પરમ શાંતરસે પરિણમી સ્વરૂપસ્થ થયા તે પરમ શાંતસ્વરૂપ ચિંતવના (શ્રી કુંદકુંદાચાર્ય કૃત ભાવપ્રાભૂત, ગાથા ૮)	
૧૧૫૫૧	ૐ શાંતિઃ શાંતિઃ શાંતિઃ	શાંતિપાઠ	
✉	પત્રાંક ૯૧૪	મુનિશ્રી લલ્લુગુને	તા. ૧૯-૪-૧૯૦૦
૧૧૫૫૨	જનવૃત્તિ	જન્+વૃત્ । લોકોની વૃત્તિ, વર્તના, વલણ, વળાંક	
✉	પત્રાંક ૯૧૫	મુનિશ્રી લલ્લુગુને	તા. ૨૦-૪-૧૯૦૦
૧૧૫૫૩	ઉપશમ શ્રેણી	જેમાં ચારિત્ર મોહનીય કર્મની ૨૧ પ્રકૃતિઓનો ઉપશમ કરાય	
૧૧૫૫૪	દાનાંતરાય	જે કર્મને લીધે દાન દેવાની સામગ્રી છતાં પણ દાન ન આપી શકાય તે	
૧૧૫૫૫	લાભાંતરાય	જે કર્મને લીધે વસ્તુ પ્રાપ્તિ માટે પરિશ્રમ કર્યા છતાં પણ વસ્તુ પ્રાપ્ત ન થાય	
૧૧૫૫૬	ભોગાંતરાય	જે કર્મને લીધે એકવાર ભોગવવા યોગ્ય ભોજનાદિ પદાર્થ પાસે છતાં પણ ભોગવી ન શકાય તે	
૧૧૫૫૭	ઉપભોગાંતરાય	જે કર્મને લીધે વારંવાર ભોગવવા યોગ્ય વસ્ત્ર, આભૂષણ, સ્ત્રી આદિ પદાર્થ પ્રાપ્ત થયા છતાં પણ ભોગવી ન શકાય તે	
૧૧૫૫૮	વીર્યાંતરાય	જે કર્મને લીધે છતી શક્તિએ પણ શક્તિનો ઉપયોગ ન થઈ શકે એટલે વીર્ય ફોરવી ન શકાય તે	
૧૧૫૫૯	અનંત દાનલબ્ધિ	૪ ઘનઘાતી કર્મના ક્ષયથી કેવળી પ્રભુને પ્રગટતા ૯ ગુણ પૈકી ૧	
૧૧૫૬૦	અનંત લાભલબ્ધિ	૪ ઘનઘાતી કર્મના ક્ષયથી કેવળી પ્રભુને પ્રગટતા ૯ ગુણ પૈકી ૧	
૧૧૫૬૧	અનંત ભોગઉપભોગલબ્ધિ	૪ ઘનઘાતી કર્મના ક્ષયથી કેવળી પ્રભુને પ્રગટતા ૨ ગુણ	
૧૧૫૬૨	અનંત વીર્યલબ્ધિ	૪ ઘનઘાતી કર્મના ક્ષયથી કેવળી પ્રભુને પ્રગટતા ૯ ગુણ પૈકી ૧	
૧૧૫૬૩	ક્ષાયિક ભાવે	કર્મના નાશથી ઉપજતા ભાવથી	
૧૧૫૬૪	ઔદયિક ભાવે	કર્મના ઉદયથી થતા ભાવથી, કર્મ બંધાય તેવા ભાવથી	
૫.૬૪૬			
૧૧૫૬૫	ઝીલી ન શકે,	વહન ન કરી શકે, પકડી ન શકે, ઉપાડી ન શકે, ઝીપી ન શકે	
૧૧૫૬૬	યોગાશ્રિત પૂર્વબંધના	મન-વચન-ક્રાયાના યોગને લીધે થયેલા આગલા બંધના ઉદયથી ઉદયમાનપણાથી	
૧૧૫૬૭	વિકૃત ભાવ	વિકાર-ફેરફાર-પરિવર્તન-વિભાવ ભાવ	
૧૧૫૬૮	સઉલ્લાસ ચિત્ત	ઉલ્લાસ-ઉત્સાહ-વીર્ય-સામર્થ્ય-આનંદ પ્રકાશવાણું ચિત્ત	
૧૧૫૬૯	ૐ શાંતિઃ શાંતિઃ શાંતિઃ	શાંતિપાઠ	
✉	પત્રાંક ૯૧૬	મુનિશ્રી લલ્લુગુને	તા. ૨૭-૪-૧૯૦૦
૧૧૫૭૦	યથાવિધિ	વિધિવત્, વિધિ મુજબ	
૧૧૫૭૧	વહેંચણ	વહેંચણી, ભાગ પાડવા	
૧૧૫૭૨	પરમ શાંતિઃ	પરમ સમતા, ઉપેક્ષા, માધ્યસ્થતા	

	પત્રાંક ૯૧૭	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૧-૫-૧૯૦૦
૧૧૫૭૩	ભીમનાથ	અમદાવાદમાં સાબરમતી નદીકાંઠાનો એક વિસ્તાર	
૧૧૫૭૪	ખોતરશો નહીં	કોતરવું, ખણવું, આછું ખોદવું	
૧૧૫૭૫	ચતુરાંગુલ હૈ	ચતુર-સત્પુરુષો, અંગુલ-આંગળી, દૃગ-નેત્ર, સમ્યક્દર્શન. જ્ઞાની પુરુષે	
૧૧૫૭૬	દૃગસેં મિલ હૈ	કરેલા અંગુલિનિર્દેશ મુજબ ચાલતાં સમ્યક્દર્શન થાય છે	
૧૧૫૭૭	ભાન	મા । સ્મરણ	
૧૧૫૭૮	ફરી વળે છે	વ્યાપી જાય છે	
પૃ. ૬૪૭	પત્રાંક ૯૧૮	કોને ?	તા. ૩૦-૪-૧૯૦૦ થી તા. ૨૮-૫-૧૯૦૦ દરમ્યાન
૧૧૫૭૯	અંશો	અમુક ભાગો-વિભાગો, હિસ્સો	
૧૧૫૮૦	સર્વ નયાત્મક	સર્વ અપેક્ષા-દૃષ્ટિબિંદુને આવરી લેતી	
૧૧૫૮૧	જ્ઞાનપ્રજ્ઞા	જ્ઞ+પરિજ્ઞા । પરિ=બધી બાજુથી, જ્ઞ=જાણવું, બધી બાજુથી જાણીને	
૧૧૫૮૨	પ્રત્યાખ્યાન પ્રજ્ઞા	પ્રત્યાખ્યાન+પરિજ્ઞા । ત્યાગ કરે, પચ્ચખાણ કર-લે	
૧૧૫૮૩	પચ્ચખે	પ્રત્યાખ્યાન લે-કરે, પચ્ચખાણ લે, ત્યાગે-છોડે	
૧૧૫૮૪	પંડિત	શાણા, ડાહ્યા, જ્ઞાની, સમ્યક્દૃષ્ટિવાન	
૧૧૫૮૫	એકકે કારણ તોડીને	એક જ કારણથી, એક કારણ ઓછું હોય તો	
૧૧૫૮૬	સમકિત અધ્યાત્મની શૈલી	યથાર્થ સમજાયે પરભાવથી આત્યંતિક નિવૃત્તિ કરવી તે	
		અધ્યાત્મ માર્ગ, જેટલી જેટલી નિવૃત્તિ તેટલા તેટલા સમ્યક્ અંશ	
૧૧૫૮૭	‘પુદ્ગલસેં રાતો રહે’	પુદ્ગલમાં રક્તમાનપણું-રંગાઈ જવું તે મિથ્યાત્વભાવ છે.	
		૧. વિ.સં. ૧૭૬૫માં શ્રી જ્ઞાનવિમળસૂરિના શિષ્ય કવિરાજ શ્રી નેમિદાસ રામજી	
		શાહ રચિત ‘અધ્યાત્મસારમાલા’, પમી કડી	
		૨. શ્રી ચિદાનંદજી (વિ.સં. ૧૮...-૧૯૨૪) કૃત ‘અધ્યાત્મભાવની’, કડી ૧૫.	
		‘પુદ્ગલસેં રાતો રહે, જાને એહ નિધાન; તસ લાભે લોભે રહો, બહિરાતમ અભિધાન’	
૧૧૫૮૮	‘અંતરાત્મા પરમાત્માને ધ્યાવે’	અંતરાત્મપણે પરમાત્મસ્વરૂપ ધ્યાવે તો પરમાત્મા થાય	
૧૧૫૮૯	સમકિતી નામ ધરાવી	સમકિતી છીએ એમ કહેવરાવી	
૧૧૫૯૦	પુદ્ગલભાવ	પુદ્ગલ-દેહ-જડ પ્રત્યેનો ભાવ	
પૃ. ૬૪૮			
૧૧૫૯૧	સ્વભાવ દશા	આત્મા સ્વભાવમાં રહે તે દશા-સ્થિતિ	
૧૧૫૯૨	વિભાવદશા	આત્મા વિભાવમાં રહે તે દશા-સ્થિતિ	
૧૧૫૯૩	પોરસીનો	પહોર-પ્રહર, ૩ કલાક	
૧૧૫૯૪	વિધિનિષેધ	કરવાની આજ્ઞા અને મનાઈ, કરવું-ન કરવું, કરાય-ન કરાય	
૧૧૫૯૫	નિશ્ચયનયાત્મક બોલો	નિશ્ચયનયના શબ્દો	
૧૧૫૯૬	લોપવામાં	લોપ્ । અદૃશ્ય-નાશ-ઉલ્લંઘન કરવામાં	
૧૧૫૯૭	દુરાગ્રહ	દુર્+આ+ગ્રહ । ખોટો આગ્રહ	
	પત્રાંક ૯૧૯	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૨-૫-૧૯૦૦
૧૧૫૯૮	પ્રમત્ત-પ્રમત્ત	પ્ર+મદ્ । પ્રમાદી જ પ્રમાદી; સ્વસ્વરૂપને ભૂલેલા જ ભૂલેલા	
૧૧૫૯૯	અપ્રમત્ત	અ+પ્ર+મદ્ । સ્વરૂપનું સ્મરણ રાખનારા	

✉	પત્રાંક ૯૨૦	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈને	તા. ૨૨-૫-૧૯૦૦
૧૧૬૦૦	સહજ પ્રકૃતિ	શરીરનું સ્વાભાવિક બંધારણ, તબિયત	
૧૧૬૦૧	નરમ	ઢીલી, ધીમી, મંદ, અસ્વસ્થ, શિથિલ	
૧૧૬૦૨	ૐ પરમ શાંતિ:	શારીરિક અસ્વસ્થતા પણ પોતે પરમ સ્વસ્થ અને પરમ શાંતસ્વરૂપ છે.	
✉	પત્રાંક ૯૨૧	શ્રી મનસુખલાલ કીરતચંદ મહેતાને	તા. ૨૩-૫-૧૯૦૦
૧૧૬૦૩	શબ્દાંતર	શબ્દફેર, શબ્દબદલી	
૧૧૬૦૪	પ્રસંગ વિશેષ	કોઈ પ્રસંગે, ખાસ પ્રસંગમાં	
૧૧૬૦૫	વાક્યાંતર	વચ્+અન્ત્ । વાક્યફેર, વાક્યબદલી	
૧૧૬૦૬	ઉપોદ્ધાત	ઉપ્+ઉદ્+હન્ । પ્રસ્તાવના, આરંભ; ભૂમિકા; અવસર; પૃથક્કરણ	
૧૧૬૦૭	ઉપશાંત કરશો	શાંત રાખશો, ન કરશો, શમાવી દેજો	
૧૧૬૦૮	શ્રોતા	શ્રુ । સાંભળનાર	
૧૧૬૦૯	વાચકને	વચ્ । વાંચનાર, પાઠક	
૧૧૬૧૦	અલ્પ અલ્પ મતાંતર	નાના નાના મતભેદ	
પૃ. ૬૪૯	પત્રાંક ૯૨૨	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૨૩-૫-૧૯૦૦
૧૧૬૧૧	ૐ પરમ શાંતિ:	સંપૂર્ણ તટસ્થતા	
✉	પત્રાંક ૯૨૩	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૨૩-૫-૧૯૦૦
૧૧૬૧૨	પત્રાનુસાર ક્ષેત્રે	પત્રમાં લખ્યા પ્રમાણે તે જગ્યાએ-ગામે	
✉	પત્રાંક ૯૨૪	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૨૬-૫-૧૯૦૦
૧૧૬૧૩	વેષધારીઓ	વીતરાગ વેષધારી સાધુ-સાધ્વીઓ, દ્રવ્યલિંગી મુનિઓ	
૧૧૬૧૪	નરોડા	અમદાવાદથી ૧૦ કિ.મી. દૂરનું ગામ જ્યાં કૃપાળુદેવ વિ.સં. ૧૯૫૫-૫૬ માં બે વાર પધારેલા, પ્રભુશ્રીજીએ વિ.સં. ૧૯૫૯ માં ચોમાસું કરેલું અને ૭ મુનિ પૈકી શ્રી મોહનલાલજી મુનિની જન્મભૂમિ; જે વડ નીચે કૃપાળુદેવે બોધ કરેલો ત્યાં આરસની દેરી રાષ્ટ્રીય ધોરી માર્ગ પર છે, ગામમાં મંદિર છે.	
૧૧૬૧૫	આરજાઓ	આર્યિકાઓ, સાધ્વીઓ	
૧૧૬૧૬	ગૃહવાસીજન	ગૃહસ્થો, શ્રાવકો	
૧૧૬૧૭	તે લોકો	શ્વ.દિ.સ્થાનકવાસી સંપ્રદાયની દૃષ્ટિવાળા	
✉	પત્રાંક ૯૨૫	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૨૮-૫-૧૯૦૦
૧૧૬૧૮	વિનયભક્તિ	વિનય કરવો, વિનયપૂર્વક ભક્તિ કરવી	
૧૧૬૧૯	ચપળ	ચંચળ, અસ્થિર, ચાલાક, ચતુર	
૧૧૬૨૦	સામું થાય	સામે પડે, વિરોધ કરે	
✉	પત્રાંક ૯૨૬	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈને	તા. ૨૮-૫-૧૯૦૦
૧૧૬૨૧	‘ક્ષાયોપશમિક અસંખ્ય, ક્ષાયિક એક અનન્ય’	શ્રી દેવચંદ્રજી મહારાજ કૃત ‘અધ્યાત્મગીતા’, કડી ૬. રાજસ્થાનમાં બિકાનેર પાસે વિ.સં. ૧૭૪૬માં જન્મેલા ખરતરગચ્છી શ્રી દેવચંદ્રજી મહારાજ રચિત ‘અધ્યાત્મ ગીતા’ માં ૪૯ કડી છે. ક્ષાયોપશમ સમકિત અસંખ્યવાર આવે-જાય છે પણ ક્ષાયિક સમકિત એક, અનન્ય, અનોખું, અનુપમ, અદ્વિતીય છે જે એક જ વાર આવે છે.	

પૃ. ૬૫૦

૧૧૬૨૨

પરમાર્થ

ઉત્તમ ભાવાર્થ

૧૧૬૨૩

પ્રતિભાસે

પ્રતિ+ભાસ્ । જાંખી થાય, ખ્યાલ આવે, સ્પષ્ટ થાય, પ્રકાશે, ચમકે

પત્રાંક ૯૨૭

શ્રી કુંવરજીભાઈ મગનલાલને

તા. ૨૮-૫-૧૯૦૦

૧૧૬૨૪

શરીર

શુ, શીયંતે । જે વિખેરાઈ જાય-વિશીર્ણ થઈ જાય તે; જીવના બધા અંગોનો સમૂહ. ઔદારિક, વૈક્રિય, આહારક, તેજસ અને કાર્મણ એમ ૫ પ્રકાર. આપણને ઔદારિક, તેજસ, કાર્મણ : ૩ શરીર છે

૧૧૬૨૫

વેદનાની મૂર્તિ

વિદ્+મુર્છ્ । વેદનાનું પૂતળું, બાવલું, આકૃતિ, સ્વરૂપ, અવતરણ

૧૧૬૨૬

સ્થૂળ દૃષ્ટિવાન

ભૌતિક દૃષ્ટિવાળાને, ઈન્દ્રિય

૧૧૬૨૭

ઈન્દ્ર

ઇન્દ્ર । વૈમાનિક દેવોના મુખ્ય દેવ

૧૧૬૨૮

ચંદ્ર

ચન્દ્ર । જ્યોતિષકાય દેવોમાં મુખ્ય દેવ

૧૧૬૨૯

નાગેન્દ્ર

નાગ+ઇન્દ્ર । ભુવનપતિ દેવોના મુખ્ય ઈન્દ્ર

૧૧૬૩૦

જિનેન્દ્ર

જિ+ઇન્દ્ર । જિનેશ્વર, જિનેશ, તીર્થંકર; બધા જિન-કેવળીમાં મુખ્ય

૧૧૬૩૧

પૂર્વની

પહેલાંની, પહેલાંના કર્મબંધની

૧૧૬૩૨

ભિન્ન

ભિદ્ । જુદો, અલગ, જુદા પ્રકારનો, વિલક્ષણ

૧૧૬૩૩

જ્ઞાયક આત્મા

જ્ઞાનસ્વરૂપી-જ્ઞાનસ્વભાવી આત્મા, જાણવાના સ્વભાવવાળો આત્મા

પત્રાંક ૯૨૮

કોને ?

તા. ૯-૬-૧૯૦૦

૧૧૬૩૪

આર્ય ત્રિભુવન

મોરબીની નિશાળમાં નોકરી કરતા શ્રી ત્રિભોવનભાઈ વીરચંદભાઈને શ્રી ધારશીભાઈને લીધે કૃપાળુદેવનાં દર્શન-સત્સંગનો યોગ થયેલો. સ્વામીનારાયણના મંદિરે જવાની આજ્ઞા આપીને પરીક્ષા કરેલી. પછી 'મોક્ષમાળા', 'આત્માનુશાસન'નાં મનનની આજ્ઞા મળેલી. આ દશાવાન પુરુષ ધર સંબંધમાં ઓછું ધ્યાન આપતા. વિ.સં. ૧૯૫૬માં કોલેરા થયો, કોઈ કુટુંબવાળા પાસે નહોતા, પણ મુમુક્ષુઓની સમક્ષ સારી રીતે દેહત્યાગ થયેલો

૧૧૬૩૫

શ્રુત થયા

સાંભળ્યા, જાણ્યા

૧૧૬૩૬

સુશીલ મુમુક્ષુ

સદાચારી, સદ્ગુણી મુમુક્ષુ

૧૧૬૩૭

ઈન્દ્ર

સ્વર્ગ-દેવલોકમાં દેવોના રાજા; ઈન્દ્ર-સામાન્ય-ત્રાયસ્ત્રિંશત્ વગેરે ભવનપતિ દેવોના પ્રકાર

૧૧૬૩૮

સામાન્ય

સામાનિક દેવો, ઈન્દ્ર સમાન ઋદ્ધિવાળા, ઈન્દ્રને પણ આદરણીય દેવો

૧૧૬૩૯

ત્રાયસ્ત્રિંશત્

ઈન્દ્રને સલાહ આપનાર મંત્રી સમાન, શાંતિક-પૌષ્ટિક કર્મ દ્વારા પ્રસન્ન રાખનાર પુરોહિત જેવા, ભોગાસક્ત હોવાથી દોગુંદક દેવો કહેવાય છે.

૧૧૬૪૦

ચક્રવર્તી

છ ખંડ ભૂમિનો રાજા, સમ્રાટ, અવસર્પિણી કાળના ૧૨ ચક્રવર્તી

૧૧૬૪૧

વાસુદેવ

શ્રીકૃષ્ણ, અર્ધચક્રી, ૩ ખંડના ધણી, અવસર્પિણી કાળના ૯ મા વાસુદેવ, વાસુદેવના

૧૧૬૪૨

બળદેવ

મોટાભાઈ, હળધર, બલરામ, ૯મા બળદેવ

૧૧૬૪૩

માંડલિક

સામાજિક, સમાજનો મુખી-આગેવાન, માંડવિયા

૧૧૬૪૪

ઈષ્ટ

ઈષ્ટ । ઈચ્છિત, સારી, હિતાવહ, યોગ્ય, પ્રિય

૧૧૬૪૫

ભોગભૂમિ

અકર્મભૂમિ જ્યાં અસિ-મસિ-કૃષિનો વ્યાપાર નથી, ધર્મ નથી, મોક્ષ નથી

૧૧૬૪૬

જ્ઞાતિ

અમુક ચોક્કસ સંજ્ઞાથી જાણીતો ફિરકો, ન્યાત, જાતિ

૧૧૬૪૭	ગોત્રી	એક જ વંશનું, સગોત્રી, પિતરાઈ	
૧૧૬૪૮	છાંડશે	છોડી દેશે, ત્યજી દેશે, પડતાં મૂકશે, બાજુએ મૂકશે	
✉	પત્રાંક ૯૨૯	મુનિક્ષી લલ્લુગુને	તા. ૧૧-૬-૧૯૦૦
૧૧૬૪૯	રોમાંચિત ભક્તિ	રોમન+અચ્ચિત । રુંવાડાં ખડાં થઈ ગયાં હોય તેવી ભક્તિ, નવાઈભરી ભક્તિ	
૧૧૬૫૦	ક્ષેત્ર	જમીનનો ટુકડો; તીર્થક્ષેત્ર-ભૂમિ; શરીર; પ્રદેશ, વિસ્તાર	
૧૧૬૫૧	ક્યે છેડે	ક્યા અંતે, કઈ સીમાએ, કઈ અવધિએ, ક્યા આશ્રયે, ક્યાં	
૧૧૬૫૨	આર્ય વચન	ઉત્તમ વચન	
૧૧૬૫૩	અવધારણ	અવ+ધાર્ । નિશ્ચય, નિર્ણય	
૧૧૬૫૪	શ્રીમાન્	શ્રીમત્ । બધા જ પ્રકારની શ્રી-લક્ષ્મી શોભા ધરાવે છે તે. સામાન્ય વ્યક્તિની આગળ લખાતો શબ્દ પણ અહીં અત્યંત બહુમાનવાચક, અનંતચતુષ્ટય છે	
પૃ.૬૫૧	પત્રાંક ૯૩૦	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈને	તા. ૧૧-૬-૧૯૦૦
૧૧૬૫૫	'સમયસાર'	શ્રી કુંદકુંદાચાર્યજી કૃત 'સમયસાર' ગ્રંથરાજથી જુદો —	
		૧. શ્રી દેવસેન આચાર્યકૃત કારણ સમયસાર, કાર્ય સમયસાર	
		૨. શ્રી વટકેર સ્વામીકૃત 'મૂલાચાર'માં સમયસાર અધિકાર	
		૩. 'સંગીત સમયસાર' : વિ.સં. ૧૩૮૦માં દિગંબર આચાર્ય શ્રી પાર્શ્વદેવ કૃત ગ્રંથ જેમાં ૯ અધિકરણ — નાદ, ધ્વનિ, સ્થાયી, રાગ, વાદ્ય, અભિનય, તાલ, પ્રસ્તાર અને આધ્વયોગ છે, ૧૬૦૦ શ્લોક છે, દિગંબર મુનિની મુદ્રા-ધ્યાન સંબંધી વર્ણન છે. આ 'સમયસાર' હશે.	
૧૧૬૫૬	સ્વરૂપલક્ષિત	સ્વરૂપ નિહાળતો, સ્વરૂપને ધ્યાનમાં લેતો, સ્વરૂપના લક્ષવાળો	
૧૧૬૫૭	તદનુયાયી પરિણતિનો નિરોધ થાય	કર્મતત્ત્વને અનુસરતાં પરિણામ ન થાય તે	
૧૧૬૫૮	શાંતિ: શાંતિ: શાંતિ:	ત્રિભુવનભાઈનો શાંત આત્મા શાંતિમાં જ રહે એમ પ્રભુપ્રાર્થના.	
✉	પત્રાંક ૯૩૧	શ્રી ચત્રભુજભાઈ બેચરભાઈને	તા. ૨૧-૬-૧૯૦૦
૧૧૬૫૯	શુભોપમાલાયક	શુભ વિશેષણ આપવાને યોગ્ય, પત્રના સંબોધનમાં વપરાતો શબ્દ	
૧૧૬૬૦	વજન વધારવું	માન રાખવું, પ્રભાવ રાખવો-પાડવો	
૧૧૬૬૧	તાણ	ખેંચ, ખોટ, અછત, તંગી; આગ્રહ	
૧૧૬૬૨	સમજયા ફેર	સમજવામાં થતી ભૂલ કે તફાવત	
૧૧૬૬૩	અમસ્તો	નકામો, નાહકનો	
૧૧૬૬૪	રોષ	ગુસ્સો, રીસ, ખીજ	
૧૧૬૬૫	વજન ઘટે	માન ઘટે	
૧૧૬૬૬	બેઉ	બન્ને	
૧૧૬૬૭	વ્યસન	વિ+અસ્ । આસક્તિ, આદત, ટેવ, હેવા; અસ્ત	
૧૧૬૬૮	કબજે રાખવાં	અંકુશમાં, અંકુશિત રાખવાં	
૧૧૬૬૯	મનખો	માનુષક । મનુષ્યનો અવતાર-ભવ, માનવની જિંદગી	
૧૧૬૭૦	નકામો	ન-કામનો, ઉપયોગમાં ન આવે એવો, વ્યર્થ, નિરર્થક	
✉	પત્રાંક ૯૩૨	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈને	તા. ૨૨-૬-૧૯૦૦
૧૧૬૭૧	સ્વસ્થાસ્વસ્થ	સ્વસ્થ+અસ્વસ્થ । તંદુરસ્ત-નાદુરસ્ત, ઠીક-અઠીક	

પત્રાંક ૯૩૩

કોને ?

૧૧૬૭૨

કુંભક

કુ+ઝમ્+કૈ । નાક-મોં બંધ રાખીને શ્વાસ રોકવો તે કુંભક પ્રાણાયામ

૧૧૬૭૩

રેચક

રિચ્ । ઉદરમાંથી અતિ પ્રયત્નપૂર્વક નાક, બ્રહ્મરંધ્ર અને મુખ દ્વારા વાયુને બહાર ફેંકવો તે રેચક પ્રાણાયામ

૧૧૬૭૪

પાંચે વાયુ

૫ વાયુ કે પવન : પ્રાણ, અપાન, સમાન, ઉદાન અને વ્યાન

૧. પ્રાણ : શ્વાસોચ્છ્વાસનો વ્યાપાર કરનાર વાયુ

૨. અપાન : મૂત્ર, વિષ્ટાને બહાર કાઢનાર વાયુ

૩. સમાન : અન્નજળથી ઉત્પન્ન થતા રસને યોગ્ય સ્થાને પહોંચાડનાર

૪. ઉદાન : રસાદિને ઊંચે લઈ જનાર વાયુ

૫. વ્યાન : આખા શરીરમાં વ્યાપીને રહેલો વાયુ

૫૫૨

પત્રાંક ૯૩૪

શ્રી મનસુખલાલ કીરતચંદ મહેતાને

તા. ૨૭-૬-૧૯૦૦

૧૧૬૭૫

આસ્તિકાયપણું

અસ્ । આસ્થા, શ્રદ્ધા

૧૧૬૭૬

વીર્યપ્રવૃત્તિ

પુરુષાર્થ કરવો, બળ-શક્તિ-ઉત્સાહ વાપરવાં, ઉલ્લાસવૃત્તિ

૧૧૬૭૭

ઠીક

સામાન્ય, પ્રમાણમાં સારી

૧૧૬૭૮

વિપરીત

વિરુદ્ધ, ઊંધી

૧૧૬૭૯

ૐ શાંતિ:

દેહાદિક અશાતાનો ઉદય છતાં સંપૂર્ણ શાંતિ પ્રવર્તે છે તેથી લિખિતંગમાં

પત્રાંક ૯૩૫

શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને

તા. ૨૭-૬-૧૯૦૦

૧૧૬૮૦

ચક્રવર્તીની સમસ્ત સંપત્તિ

એક અવસર્પિણી કાળમાં ૧૨ ચક્રવર્તી થાય. આ કાળમાં અનુક્રમે ભરત, સગર, મઘવાન, સનતકુમાર, શાંતિનાથ, કુંથુનાથ, અરનાથ, સુભૂમ, મહાપદ્મ, હરિષેણ, જય અને બ્રહ્મદત્ત ચક્રવર્તી થયા

☆

૧૪ રત્નમાં ૭ એકેન્દ્રિય રત્ન (પૃથ્વીકાય) :

૧. ચક્રરત્ન : સેનાની આગળ ગડગડાટ શબ્દ કરતું ચાલે, છ ખંડ જીતવાનો રસ્તો બતાવે

૨. છત્રરત્ન : સેના ઉપર ૧૨ યોજન લાંબા અને ૯ યોજન પહોળા છત્રરૂપ બને

૩. દંડરત્ન : વિષમસ્થાનને સમ કરી રસ્તો સાફ સડક જેવો કરે અને વૈતાલ્ય પર્વતની બન્ને ગુફાના દ્વાર ખુલ્લાં કરતું ૪ હાથ લાંબું રત્ન

૪. ખડ્ગરત્ન : ૫૦ આંગળ લાંબું, ૧૬ આંગળ પહોળું, અરધો આંગળ જાડું અને અતિ તીક્ષ્ણ ધારવાળું રત્ન હજારો ગાઉ દૂરના શત્રુનું માર્થું છેદી નાખે

૫. મણિરત્ન : ઊંચે મૂકવાથી ચંદ્રની જેમ ૧૨ યોજન પ્રકાશ કરે અને હાથીના મસ્તકે બાંધવાથી સ્વારને બીક રહેતી નથી

૬. કાંગણીરત્ન : સોનીની એરણ જેવું અને ચક્રવર્તી જીવે ત્યાં સુધી ચંદ્ર જેવો પ્રકાશ આપે

૭. ચર્મરત્ન : ૨ હાથ લાંબું રત્ન ૧૨ યોજન લાંબી ને ૯ યોજન પહોળી નાવ-હોડી રૂપ થઈ જાય જેમાં સેના સવાર થઈ ગંગા-સિંધુ જેવી મહાનદીઓથી પાર થઈ જાય

☆

૧૪ રત્નમાં ૭ પંચેન્દ્રિય રત્ન :

૧. સેનાપતિ રત્ન : ગંગા-સિંધુ નદીની પેલી પારના દેશને જીતનાર સેનાનો નાયક

૨. ગાથાપતિ રત્ન : ચક્રવર્તીના મહેલનો વ્યવહાર, ધાન્ય-શાક-ફળનો હિસાબ-કિતાબ રાખનાર

૩. સુધાર રત્ન : તક્ક કે વર્ધકી રત્ન, મહેલ-મંદિર, સૈન્ય માટે લાકડાના પુલ બાંધનાર

૪. પુરોહિત રત્ન : શાંતિ કર્મ કરનાર; ૩૬૦ રસોઈયાનો અધિકારી

૫. સ્ત્રીરત્ન (શ્રીદેવી) : ૯૬૦૦૦ રાણી ઉપરાંત અતિ સુંદર એક પટ્ટરાણી

૬. અશ્વરત્ન : પવનંજય ઘોડો તમિલ ગુફામાંથી ઝેરી પવન નીકળતાં ૧૨ યોજન દોડનાર,
આકાશમાં છલાંગ મારનાર

૭. ગજરત્ન : સામા પક્ષની હાથીની સેનાને વ્યૂહરચનાથી વીંખી નાખનાર

☆

૮ નિધિ : ૮ ચક્ર પર રહેલી, ૧૨ યોજન લાંબી, ૯ યોજન પહોળી, ૮ યોજન ઊંચી મંજૂષા- પેટી
ગંગા નદીના મુખ આગળ રહે છે, છ ખંડના વિજય પછી ચક્રવર્તીની સાથે પાતાળ માર્ગે
નગરમાં આવે છે

૧. નૈસર્ગનિધિ : ગ્રામાદિ વસાવવાની, સેનાનો પડાવ નાખવાની સામગ્રી-વિધિ પ્રાપ્ત

૨. પાંડુકનિધિ : કલાકમાં ઊગી જાય તેવાં ધાન્ય અને ફળ પ્રાપ્તિ; ગણિત-ગીતોનાં માન-ઉન્માનનું
વર્ણન

૩. પિંગલનિધિ : મનુષ્ય-પશુનાં બહુમૂલ્ય આભૂષણની પ્રાપ્તિ

૪. સર્વરત્નનિધિ : ચક્રવર્તીનાં ૧૪ રત્ન તથા સર્વ મૂલ્યવાન રત્ન, ઝવેરાતની પ્રાપ્તિ :

હીરા, માણેક, મોતી, પત્તા, નીલમ, વૈદુર્યમણિ, અરિષ્ટમણિ, ચંદ્રકાંતમણિ,
સૂર્યકાંતમણિ, પારસમણિ, પદ્મમણિ, કૃષ્ણમણિ, જ્યોતિરસ રત્ન, જંબુનંદ રત્ન,
સ્ફટિક રત્ન, હંસગર્ભ રત્ન, ગજમોતી, સમુદ્ર મોતી, શોમેદ, પોખરાજ વગેરે

૫. મહાપદ્મનિધિ : બધી જાતનાં વસ્ત્રો-પરિધાનની તથા તેને રંગવા-ધોવાની પ્રાપ્તિ

૬. કાલનિધિ : અષ્ટાંગ નિમિત્તના ઈતિહાસની તથા કુંભકારાદિ કર્મનાં શિલ્પશાસ્ત્રની પ્રાપ્તિ

૭. મહાકાલનિધિ : સોનું વગેરે બધી ધાતુનાં વાસણ તથા રોકડ રકમની પ્રાપ્તિ

૮. માણવક મહાનિધિ : બધા પ્રકારના અસ્ત્ર-શસ્ત્ર-આયુધની પ્રાપ્તિ

૯. શંખનિધિ : ધર્મ, અર્થ, કામ, મોક્ષનાં વિવિધ ભાષામાં કાવ્યો-નાટકો, નૃત્યોની પ્રાપ્તિ

☆

ષટ્ખંડમંડિત ભરત ખંડ :

૧. ગ્રામ : ૯૬,૦૦૦૦,૦૦૦ (૯૬ કરોડ) જે ગામ ફરતે કોટ હોય તે ગામ

૨. નગર : ૭૫,૦૦૦ જે નગરની ફરતે ચારે તરફ દિવાલ હોય તે

૩. ખેટ : ૭૬,૦૦૦ નદી અને પર્વતોથી વેષ્ટિત-વીટળાયેલ ગામ

૪. ખંડ : ૨૪,૦૦૦ પર્વતોથી વેષ્ટિત ગામ

૫. મડંબ : ૪૦,૦૦૦ દર ૫૦૦ ગ્રામની સાથે સંયુક્ત રહેવાવાળું ગામ

૬. પટ્ટન : ૪૮,૦૦૦ જ્યાં રત્નો ઉત્પન્ન થતાં હોય તે ગામ

૭. દ્રોણ : ૯૯,૦૦૦ નદી સાથે વેષ્ટિત હોય તે ગામ

૮. સંવાહન : ૭૪,૦૦૦ ઉપસમુદ્રના તટ પર આવેલું ગામ

૯. દુર્ગાટવી : ૨૮,૦૦૦ પર્વતો પર આવેલ ગામ

☆

ચક્રવર્તીનો પરિવાર :

૧. ચક્રી રાણી : ૧ પટ્ટરાણી હોય, ચક્રવર્તીના મહેલમાં જ રહે, તેને વંશોત્પત્તિ નથી. ચક્રવર્તી
વિક્રિયાલબ્ધિને લીધે ૯૬,૦૦૦ રૂપ ધરી ૯૬,૦૦૦ રાણી સાથે રહી શકે, હજારો
સંતાન હોઈ શકે

૨. ૩ કરોડ, ૫૦ હજાર બંધુવર્ગ-મિત્રો

૩. સૌધર્મ દેવલોકનો ઈન્દ્ર મુખ્ય મિત્ર, વારંવાર મહેલના હિંડોળે ધર્મચર્યા, અન્ય ગોષ્ઠિ કરે

૪. શરીરની સંભાળ રાખનારા ૩૬૧ વૈદ્ય

૫. ઈતર વૈદ્ય ૩૬૧

૬. ખડે પગે પહેરો ભરતા ૩૬૦ અંગ રક્ષકો
૭. સ્વયંપાકી રસોઈયા ૩૬૦ : રોજ ૪ કરોડ મણ અનાજ, ૧૦ લાખ મણ મીઠું, ૭૨ મણ હીંગ
વપરાય !

૮. ૩૨ યજ્ઞદેવો ૩૨ ચામર ઢોળે
 ૯. ૧૨ યોજન સુધી સાંભળાય તેવા ૨૪ શંખ, ૨૪ ભેરી, ૨૪ પડલ
 ૧૦. ૩૨૦૦૦ દિવ્ય નાટ્યશાળા
 ૧૧. ૩૨૦૦૦ સંગીતશાળા
 ૧૨. ૩૨૦૦૦ દેશના ૩૨૦૦૦ મુકુટધારી રાજા
 ૧૩. ૩૨૦૦૦ રાજાના ૩૨૦૦૦ સ્વામી
 ૧૪. ૧૬૦૦૦ ગણબદ્ધદેવોના સ્વામી
 ૧૫. ૮૮૦૦૦ મ્લેચ્છ રાજાઓના સ્વામી
 ૧૬. ૧ આર્ય ખંડ અને ૫ મ્લેચ્છ ખંડનું રાજ્ય
 ૧૭. ૧ કરોડ હળ
 ૧૮. ૩ કરોડ ગોમંડલ-ગૌશાળા
 ૧૯. ૧ કરોડ સોનાનાં વાસણો રસોઈ માટે
 ૨૦. ૧૬૦૦૦ દેવો સેવા કરે
 ૨૧. મનવાંછિત વસ્ત્ર, આભૂષણ, રત્ન દેવલોકમાંથી આવે
 ૨૨. અખૂટ નવનિધિને લીધે મનમાં ચિંતવે કે કાર્ય થઈ જાય
 ૨૩. નંદાવર્ત નામનો ભવ્ય મહેલ
 ૨૪. દરરોજ મુનિને આહારદાનના ભવ્ય પ્રસંગોની ઊજવણી
- ચક્રવર્તીનું ઈન્દ્રિયબળ :

☆

૧. સ્પર્શ : ૯ યોજન સુધીના વિષયને જાણી શકે
 ૨. રસ : ૯ યોજન સુધીના રસ જાણી શકે
 ૩. ગંધ : ૯ યોજન સુધીના વિષયો જાણી શકે
 ૪. ચક્ષુ : ૪૭૨૬૩ $\frac{૧}{૨૦}$ યોજન સુધી જોઈ શકે, સવારે સૂર્યવિમાનમાં રહેલા અકૃત્રિમ જિનાલયનાં દર્શન મહેલમાંથી કરી શકે.
 ૫. કર્ણ : ૧૨ યોજન સુધી સાંભળી શકે, ઘણી મોટી સેનાના છોડે વાત કરતા સૈનિકને સાંભળી લે
- ચક્રવર્તીની રાજ્ય શ્રેણીઓ :

☆

૧. સેનાપતિ : સેના નાયક	૧૦. વર્ણપતિ : વૈશ્યોના સ્વામી
૨. ગણકપતિ : જ્યોતિષ નાયક	૧૧. વર્ણપતિ : શૂદ્રોના સ્વામી
૩. વણિકપતિ : વ્યાપારીના નાયક	૧૨. હાથી : ૮૪ લાખ
૪. દંડપતિ : સમસ્ત સેનાના નાયક	૧૩. ઘોડા : ૮૪ લાખ
૫. મંત્રી : પંચાંગ-મંત્રમાં પ્રવીણ	૧૪. રથ : ૮૪ લાખ
૬. મહત્તર : કુળવાન, ચારિત્રવાન	૧૫. પાયદળ : ૯૬ કરોડ
૭. તલવર : ક્રોતવાલનો સ્વામી	૧૬. પુરોહિત : આત્મહિત કાર્યનો અધિકારી
૮. વર્ણપતિ : બ્રાહ્મણોનો સ્વામી	૧૭. અમાત્ય : દેશનો અધિકારી
૯. વર્ણપતિ : ક્ષત્રિયોનો સ્વામી	૧૮. મહાઅમાત્ય : સમસ્ત રાજ્યકાર્યોનો અધિકારી

આ પ્રમાણે ૧૮ શ્રેણીનો સ્વામી તે રાજા કહેવાય, મુકુટધારી થઈ શકે
૫૦૦ મુકુટધારી રાજાના સ્વામી તે અધિરાજા
૧૦૦૦ અધિરાજાના સ્વામી તે મહારાજા

૨૦૦૦ મુકુટધારી રાજાના સ્વામી તે મુકુટબદ્ધ કે અર્ધમાંડલિક રાજા

૪૦૦૦ મુકુટધારી રાજાના સ્વામી તે માંડલિક રાજા

૮૦૦૦ મુકુટધારી રાજાના સ્વામી તે મહામાંડલિક

૧૬૦૦૦ મુકુટધારી રાજાના સ્વામી તે અર્ધચક્રી

૩૨૦૦૦ મુકુટધારી રાજાના સ્વામી તે ચક્રવર્તી, સકલ ચક્રવર્તી

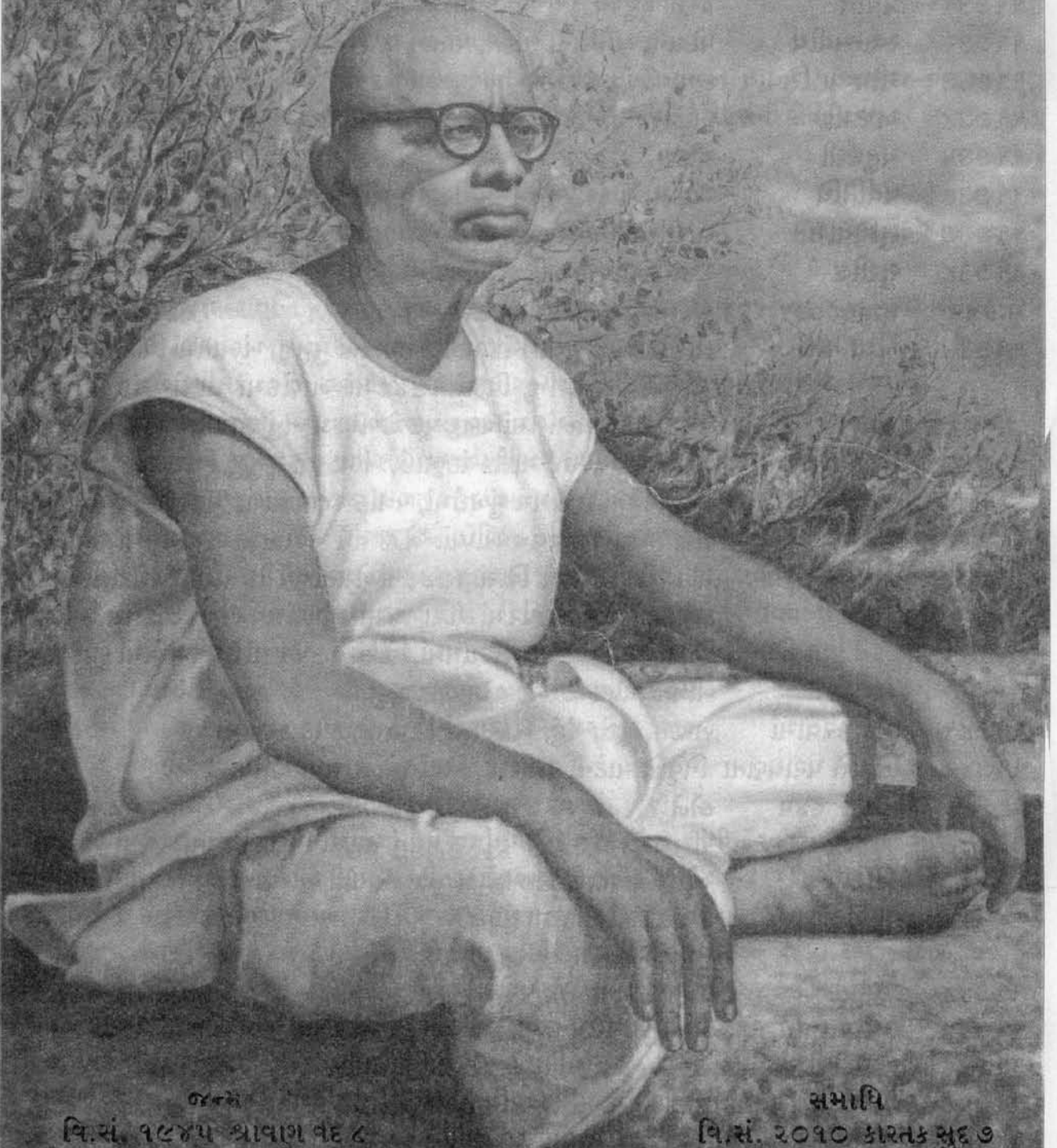
છે ને અ...ધ...ધ સંપત્તિ ? છતાં વૈરાગ્યગુણ પ્રગટતાં પળભરમાં સંસારત્યાગ કરીને ચાલી નીકળે છે ! આટલી રિદ્ધિસિદ્ધિમાં વૈરાગી ચક્રવર્તીને ક્યાંય સુખબુદ્ધિ હોતી નથી ! ચક્રવર્તી દીક્ષા લઈ લે કે આયુષ્ય પૂર્ણ થાય તો પછી બધાં સાધન સ્વસ્થાને ચાલ્યાં જાય છે.

૧૧૬૮૧	અધિષ્ઠિત	અધિ+સ્થા । રહેલા, અધિષ્ઠાનવાળા, આવી વસેલા, ઉપરી થઈને રહેલા
૧૧૬૮૨	ધિક્કાર	તિરસ્કાર, ફિટકાર, નિંદા
૧૧૬૮૩	ગમન કરતી નથી	ગમ્ । જતી નથી, ગતિ કરતી નથી
૧૧૬૮૪	અધીન	(આધીન) વશ
૧૧૬૮૫	શાંતિ:	પરમ અસંગતા
	પત્રાંક ૯૩૬	કોને ? તા. ૨૭-૬-૧૯૦૦
૧૧૬૮૬	ચિંતિત	ચિન્ત્ । ચિંતવેલું
૧૧૬૮૭	ચિંતામણિ	ચિંતિત જેનાથી પ્રાપ્ત થાય તે મણિ. પાસે હોય તો ધારેલું આપે એવો મણિ. વિચારવામાં-ઈચ્છવામાં આવેલી વસ્તુ કે વિચારને સિદ્ધ કરનારો પદાર્થ
૧૧૬૮૮	ચિંતિતા	ચિન્ત્ । ચેતવણી, વિચારણા, ધારણા, ચિંતવન, ધ્યાન
૧૧૬૮૯	અચિંત્ય	અ+ચિન્ત્ । ચિંતવ્યા વિના, સંકલ્પ કર્યા વગર
૧૧૬૯૦	કલ્પવૃક્ષ	પુરાણો-જિનાગમો મુજબ, એવું વૃક્ષ કે તેની નીચે જે ઈચ્છા કરો તે વસ્તુ મળે-આપે. ૧૦ વૃક્ષ છે : મતંગા, તુડિયંગા, વસ્ત્રાંગ, જ્યોતિરંગ વગેરે
૧૧૬૯૧	દરિદ્ર	નિર્ધન, ગરીબ; આળસુ, નિરુત્સાહી
૧૧૬૯૨	અગિયારમું આશ્ચર્ય	મહાવીર સ્વામીના સમયમાં થયેલા ૫ આશ્ચર્ય અને એ પહેલાં થયેલા ૫ આશ્ચર્ય-અપવાદ-ન બનવા યોગ્ય બનાવ મળી ૧૦ પછી ૧૧મું આશ્ચર્ય
	પત્રાંક ૯૩૭	મુનિશ્રી લલ્લુછુને તા. ૨૮-૬-૧૯૦૦
૧૧૬૯૩	બોરસદ	ગુજરાતમાં બોરસિદ્ધ ગામ, આણંદ ૨૦, અગાસ ૧૦, કાવિઠા ૪ કિ.મી.
૧૧૬૯૪	ઘટતું	યોગ્ય
૧૧૬૯૫	નિષેધક	નિ+સિધ્ । ના પાડતાં, મનાઈ કરતાં, નકારાત્મક
પૃ. ૬૫૩		
૧૧૬૯૬	ઉદાહરણ દાખલ	દાખલા તરીકે, જેમ કે
૧૧૬૯૭	રૂઠિ	રૂઠ્ । રીતિ, પરંપરા, પ્રથા, ચાલ; પ્રસિદ્ધિ; પ્રગતિ; ઉત્પત્તિ, જન્મ
૧૧૬૯૮	સામાયિક વ્રત	૧૨ વ્રતમાં ૯ મું વ્રત. બે ઘડી (૪૮ મિનિટ) સુધી સાવધ યોગથી નિવર્તી, ઉપશાંત રહીને સ્વાધ્યાય-ભક્તિ કે માળામાં સમય ગાળવો

૧૧૬૮૮	કાયોત્સર્ગ	ચિ+ઉદ્+સૃજ્ । દેહભાવથી મુક્ત થઈ ધ્યાનમાં રહેવાની ક્રિયા
૧૧૭૦૦	ખુલ્લી પ્રેરણા	ચોખ્ખી, સ્પષ્ટ, ઉઘાડી, નિશ્ચયાત્મક પ્રેરણા
૧૧૭૦૧	મધ્યસ્થવત્ રહી	તટસ્થ, મધ્યસ્થ રહી
૧૧૭૦૨	સમન્વિતપણું	સમ્+અનુ+ઇ । સમન્વય કરીને ગોઠવેલું, સામેલ કરેલું, સંયુક્ત, સંપન્ન
૧૧૭૦૩	જ્ઞાનક્રિયા	જ્ઞાન અને ક્રિયા
૧૧૭૦૪	કલ્પિત ભેદ	કલ્પેલા-માનેલા ભેદ
✉	પત્રાંક ૯૩૮	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૨૮-૬-૧૯૦૦
૧૧૭૦૫	સમયચરણસેવા	શાસ્ત્રમાં કહેલ ચારિત્રની સેવા; આપનાં ચરણની સેવા
૧૧૭૦૬	લોકવિરુદ્ધ	લોકોથી-સમાજથી વિરુદ્ધ
૧૧૭૦૭	તીર્થાર્થે	તીર્થમાં જવા માટે-કાજે-વાસ્તે
✉	પત્રાંક ૯૩૯	શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈને તા. ૨૦-૭-૧૯૦૦
૧૧૭૦૮	તીક્ષ્ણ વેદના	આકરી, દાહક, ઉગ્ર વેદના
૧૧૭૦૯	સ્વરૂપભંશવૃત્તિ	સ્વરૂપ+ખંશ્ । સ્વરૂપથી ભ્રષ્ટ-પતિત-પડી જવાનું વલણ-વર્તન
૧૧૭૧૦	ઉપશમ	ઈન્દ્રિયસંયમન, કષાય મંદત
૧૧૭૧૧	ૐ શાંતિ:	સમ્યક્ ચારિત્ર રૂપ રત્નત્રયની પ્રાપ્તિની શાંતિ
✉	પત્રાંક ૯૪૦	મુનિશ્રી લલ્લુગ્રને તા. ૨૦-૭-૧૯૦૦
૧૧૭૧૨	અશાતા મુખ્યપણું	અ+શો । મુખ્યપણે અસુખ, અનાનંદ, અપ્રસન્નતા, અસુંદર
૧૧૭૧૩	ઉદયમાન	ઉદ્+ઇ+મત્ । ઉદયમાં ચાલતી, ઉદયમાં વર્તતી
૧૧૭૧૪	આરોગ્યતા	અ+રુજ્ । અ-રોગિતા, તંદુરસ્તી, સ્વાસ્થ્ય
૧૧૭૧૫	ગચ્છવાસી	ગમ્+વસ્ । સમુદાય, ફિરકો, સંપ્રદાય, સંઘાડાવાળા, તે તે વૃક્ષવાસી
૧૧૭૧૬	ક્ષમાપત્ર	ક્ષમ્+પત્ । સંવત્સરી નિમિત્તે કે એ સિવાય ખમાવવાનો પત્ર, કાગળ
૧૧૭૧૭	ૐ શાંતિ:	કેવળીની દશા, જાણે આત્માનું શુદ્ધ સ્વરૂપ સંભારી લીધું !
પૃ. ૬૫૪	પત્રાંક ૯૪૧	શ્રી મુનદાસભાઈ પ્રભુદાસભાઈ પટેલને તા. ૧૪-૮-૧૯૦૦
૧૧૭૧૮	યોગ	યોજના, અનુકૂળતા, અવસર, તક, જોગ
૧૧૭૧૯	અતિચાર	દોષ, ઉલ્લંઘન, વ્રતભંગ
૧૧૭૨૦	સ્વેચ્છાચાર	પોતાની મરજી મુજબ, સ્વેચ્છે
૧૧૭૨૧	ઉમેદ	સુજ્ઞાવના મુમુક્ષુ, કૃપાળુદેવને અનંતાનુબંધીનું સ્વરૂપ પૂછનાર ભાઈ
✉	પત્રાંક ૯૪૨	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને તા. ૧૫-૮-૧૯૦૦
૧૧૭૨૨	સવિનય	સ+વિ+ની । આત્માને દૂર કર્મોથી કરીને મોક્ષે લઈ જાય તે વિનયપૂર્વક-સહિત
૧૧૭૨૩	નિવૃત્તિભૂત	નિવૃત્તિ થાય, નિરાંત થાય, નિવર્તન થાય, પાછા ફરાય તેવા
૧૧૭૨૪	ગ્રહણકર્તા	ગ્રહણ-ધારણ કરનાર, ગ્રાહક
૧૧૭૨૫	સબળ	બળવાન, વધુ, અધિક
૧૧૭૨૬	યોગશાસ્ત્ર	શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય વિરચિત ગ્રંથ જેમાં ૧૨ પ્રકાશ અને ૧૦૦૯ શ્લોકમાં યોગીનાથ મહાવીર સ્વામી, શ્રાવકનાં ૧૨ વ્રત, સમ્યક્ત્વ અને ૧૨ ભાવનાનું સ્વરૂપ સમજાવ્યું છે.
૧૧૭૨૭	ચાર પ્રકાશ	૪ પ્રકરણ; ૧લામાં યોગનું સ્વરૂપ તથા ૫ મહાવ્રત સદૃષ્ટાંત; ૨જામાં સમકિતનું, ૫ અણુવ્રતનું; ૩જામાં ગુણવ્રતનું; ૪થામાં ૧૨ ભાવનાનું વર્ણન

૧૧૭૨૮	તદ્વત્	તત્+વત્ । તે મુજબ	
૧૧૭૨૯	આત્મબલાધીનતા	આત્મબળને અધીન થવું, વશ થવું, આત્માની બળજબરી	
૧૧૭૩૦	ૐ શાંતિ:	હવે કંઈ કહેવાનું નથી, કહેવાનું બાકી નથી એવા અર્થમાં	
	પત્રાંક ૯૪૩	શ્રી અંબાલાલભાઈ લાલચંદભાઈને	તા. ૧૭-૮-૧૯૦૦
૧૧૭૩૧	પ્રધાન	પ્ર+ધા । મુખ્ય	
૧૧૭૩૨	સ્વાત્મવીર્ય	પોતાના આત્માની શક્તિ, પોતાનું બળ	
૧૧૭૩૩	ગોપવ્યા સિવાય	છુપાવ્યા વિના	
૧૧૭૩૪	અષ્ટમી	આઠમ	
૧૧૭૩૫	ચતુર્દશી	ચૌદશ	
૧૧૭૩૬	પર્વતિથિ	આઠમ, ચૌદશ, પૂનમ-અમાસ (પાખી)નો દિવસ	
૧૧૭૩૭	સુનિયમિત	સારી રીતે નિયમપૂર્વક, શ્રેષ્ઠ નિયમપૂર્વક	
૧૧૭૩૮	સુશીલ	સદાચરણ, સદ્ચારિત્ર, ખાનદાની	
પૃ. ૬૫૫	પત્રાંક ૯૪૪	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈને	તા. ૨૦-૮-૧૯૦૦
૧૧૭૩૯	કીલાભાઈ	શ્રી કીલાભાઈ ગુલાબચંદભાઈ, ખંભાતના મુમુક્ષુ, ખંભાતમાં વિ.સં. ૧૯૪૭ માં કૃપાળુદેવનાં દર્શન, વિ.સં. ૧૯૪૮માં આણંદમાં શા.પ્રેમચંદ રાયચંદની ધર્મશાળામાં સત્સંગમાં વગર પૂછ્યે બધા પ્રશ્નનું સમાધાન પામનાર	
૧૧૭૪૦	ત્રિભોવન	શ્રી ત્રિભોવનભાઈ માણેકચંદભાઈ, ખંભાતના મુમુક્ષુ, વિ.સં. ૧૯૪૬માં કૃપાળુદેવનો સમાગમ મુંબઈમાં, પત્રાંક ૧૦૫ વાળા 'મહાવીરના બોધને પાત્ર કોણ?' નાં ૧૦ વચન આપ્યાં. એ જ વર્ષે ખંભાતમાં સમાગમમાં જ્યોતિષનો મોહ ઓછો કરાવ્યો. વિ.સં. ૧૯૪૭નાં બેસતાં વર્ષે તેમના ભાઈ છોટાલાલભાઈને ત્યાં, અને વિ.સં. ૧૯૫૨માં શ્રી રાજજમાં પર્યુષણ પર્વ અને ૧૮ દિવસ, કવિઠામાં વિ.સં. ૧૯૪૯ માં કંસારી ગામમાં, વિ.સં. ૧૯૫૧ માં ઉદેલ ગામમાં કૃપાળુદેવના બોધનો લાભ લેનારા બડભાગી.	
૧૧૭૪૧	ભુંડું કરવામાં	ખરાબ, બૂરું, ગંદું, અકલ્યાણ કરવામાં, કપટ કરવામાં	
૧૧૭૪૨	નિવૃત્તિ પરાયણતા	નિવૃત્તિ માટેની તત્પરતા, નિવૃત્તિમાં તન્મયતા, તૈયારી	
	પત્રાંક ૯૪૫	કોને ?	તા. ૨૦-૮-૧૯૦૦
૧૧૭૪૩	શ્રી પર્યુષણ આરાધના	પરિ+વસ્ । પરિ+ઉષ્ । પર્યુષણ પર્વનું બહુમાનપણું સૂચવવા વર્ષમાં ઓછામાં ઓછા ૮-૧૦ દિવસ માટે કરાતી આત્માની આરાધના. શ્વે.આમ્નાય શ્રાવણ વદ ૧૨-૧૩ થી ભાદરવા સુદ ૪-૫ અને દિગ.આમ્નાય ભાદરવા સુદ ૫ થી ભાદરવા સુદ ૧૪ એમ ૧૦ દિવસ ગણે છે	
૧૧૭૪૪	પ્રભાતે	પ્ર+મા । પ્રાતઃકાળે, પરોઢે	
૧૧૭૪૫	ઉપશાંત વ્રત	કષાયનું ઉપશમન, વૃત્તિઓ શાંત કરવા, સમતા ભાવ રાખવા સામાયિક વ્રત	
૧૧૭૪૬	બે ઘડીથી ચાર ઘડી સુધી	૪૮ મિનિટ કે ૯૬ મિનિટ સુધી	
૧૧૭૪૭	'પદ્મનંદિ' શ્રુત	શ્રી પદ્મનંદિ મુનિ વિરચિત 'પદ્મનંદિ પંચવિંશતિ' શાસ્ત્ર	
૧૧૭૪૮	મધ્યાહ્ને	દિવસના મધ્ય ભાગમાં, બપોરે	
૧૧૭૪૯	'સુદૃષ્ટિતરંગિણી'	'કર્મગ્રંથ' સમજવા પંડિત ખૂબચંદજી કૃત ગ્રંથ, ભાષા ઢૂંઢારી (જૂની હિન્દી) વિ.સં. ૧૮૩૮માં કવિ ટેકચંદજીએ વચનિકા લખી છે.	

परमोपकारी परम पूज्य श्री ब्रह्मचारी७

जन्म
वि.सं. १९४५ आषाढ वद ८
जन्माष्टमी
भायणी

समाधि
वि.सं. २०१० कार्तिक सुद ७
ता. १३-११-१९५३
अणार

૧૧૭૫૦	સાચંકાળે	સાંજે, સંધ્યાકાળે
૧૧૭૫૦A	રાત્રિભોજન સર્વ પ્રકારનાનો સર્વથા ત્યાગ	સૂર્યાસ્ત બાદ બીજે દિવસે સૂર્યોદય સુધી અસણ-અત્ર વગેરેનો, પાણ-પીવા યોગ્ય પાણી સહિત વસ્તુનો, ખાઈમં-મુખવાસ વગેરેનો અને સાઈમં-સૂકા મેવા વગેરેનો સંપૂર્ણ-સર્વ પ્રકારે ત્યાગ
૧૧૭૫૧	આહારગ્રહણ	ભોજન લેવું
૧૧૭૫૨	પંચમી	પર્યુષણ દરમ્યાનની પાંચમ એટલે ભાદરવા સુદ પાંચમ
૧૧૭૫૩	કાળનિર્ગમન	કલ્+નિર્+ગમ્ । સમય પસાર કરવો
૧૧૭૫૪	લીલોતરી	લી+પત્રિક । ઉત્તરિઆ । લીલાં લીલાં પાનવાળી વનસ્પતિ, શાકભાજી
૧૧૭૫૫	પૂનેમ	પૂનમ, પૂર્ણિમા, હિંદુ મહિનાનો ૧૫ મો દિવસ (ગુજરાત- મહારાષ્ટ્રમાં)
૧૧૭૫૬	શમમ્	લિખિતંગ ઈન્દ્રિયો અને વાસનાઓની શાંતિ, સંયમ, આત્મજ્ઞાનમાં જરૂરી હિલચાલ સિવાય બીજી બધી હિલચાલ અટકાવવાની પ્રક્રિયા

પત્રાંક ૯૪૬

કોને ?

ઓગસ્ટ-સપ્ટે. ૧૯૦૦

૧૧૭૫૭

‘પ્રજ્ઞાવબોધ’ ભાગ કૃપાળુદેવે લખ્યા મુજબ ‘મોક્ષમાળા’નો ૪થો ભાગ, ૧૦૮ શીર્ષક. શ્રી લલ્લુજી મુનિ તે જ શ્રી લઘુરાજ સ્વામી, તે જ પ્રભુશ્રીજી. તેમના વિરહમાં પ.પૂ.બ્રહ્મચારીજીએ ૧૦૮ શીર્ષક મુજબ ખૂબ સ-રસ ૧૦૮ પુષ્પો-પદ્યો ગૂંથ્યાં છે તે ‘પ્રજ્ઞાવબોધ’, શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર આશ્રમ, અગાસથી ઈ.સ.૧૯૫૫ માં પ્રકાશિત થયેલો છે.

૧૧૭૫૮

સંકલના

સમ્+કલ્ । ગોઠવણી, રચના, ઘણી વસ્તુ-વાતને એક જગાએ એકત્ર કરવી

૧૧૭૫૯

સુખશય્યા

સુખની પથારી, સુખ જ્યાં નિરાંતે સૂવે છે તે બિછાનું-પલંગ.

સૂત્ર મુજબ ૪ સુખશય્યા — સ્વાનુભવ, સંતોષ, સંયમ, ધીરજ

પૃ. ૬૫૬

૧૧૭૬૦

વ્યાવહારિક જીવો નિત્ય નિગોદ કે અવ્યવહાર રાશિમાંથી વ્યવહાર રાશિમાં આવેલા જીવો

૧૧૭૬૧

અનેકાંત

અનેક+અન્ત । અંત એટલે ધર્મ. અનેકધર્મ-દૃષ્ટિબિંદુ

૧૧૭૬૨

પ્રમાણતા

પ્ર+મા । સપ્રમાણ-સમપ્રમાણ હોવાપણું

૧૧૭૬૩

સાર્વત્રિક

સર્વવ્યાપી, સર્વ સ્થળે રહેતું; સાર્વજનિક; સર્વ કાળમાં, સર્વ પરિસ્થિતિમાં

૧૧૭૬૪

દેશધર્મ

અંશે ધર્મધાલન, ગૃહસ્થ-શ્રાવકધર્મ; પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૩૭

૧૧૭૬૫

દેશબોધ

શ્રાવકને બોધ; પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૪૬

૧૧૭૬૬

પ્રશસ્ત યોગ

પ્રશંસિત-ઉત્તમ, શાસ્ત્રોક્ત વિધાન પ્રમાણેનો, પરમાત્માનો યોગ; પુષ્પ ૪૭

૧૧૭૬૭

વૈતાલીય અધ્યયન

વૈતાલીય નામનો અર્ધસમ-માત્રામેળ-અક્ષરમેળ મિશ્ર છંદ; રાજાને જગાડવા ભાટ દ્વારા કરાતી સ્તુતિ તેનું અધ્યયન; પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૫૪

૧૧૭૬૮

માથે ન જોઈએ

શાલિભદ્રજીની જેમ (શ્રેણિક રાજા પધારતાં) “મારે ય માથે કોઈક છે, માથે ન જોઈએ” તેવી ભાવના; પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૫૭-૫૮

૧૧૭૬૯

(ચાર) ઉદયાદિ ભંગ જીવને થતો કર્મબંધ, ઉદય, ઉદ્દીરણા, સત્તા; પ્રજ્ઞા.પુષ્પ ૫૯-૬૦

૧૧૭૭૦

જિનમત નિરાકરણ

જિનમતથી નિવેડો; જિનમતથી અન્ય મતો રદબાતલ; પ્રજ્ઞા પુષ્પ ૬૧

૧૧૭૭૧

મહામોહનીય સ્થાનક

સામાન્ય રીતે આઠે કર્મનાં, વિશેષ રીતે મોહનીય કર્મ બંધાવાનાં ૩૦ નિમિત્તસ્થાન, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૬૨

૧૧૭૭૨

તીર્થકરપદસંપ્રાપ્તિ સ્થાનક

તીર્થકર પદ મેળવવાનાં ૨૦ કારણ, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૬૩

૧૧૭૭૩	માયા	છળકપટ, પ્રપંચ; પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૬૪
૧૧૭૭૪	પરિષદજય	મુનિનો ૨૨ પરિષદ પરનો વિજય. પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૬૫
૧૧૭૭૫	વીરત્વ	વીરતા, પરાક્રમ, શૌર્ય. બંધાયેલાને છોડાવનારા મુક્તિવીરોનું મહાવીરત્વ, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૬૬
૧૧૭૭૬	પાંચ પરમપદ	પંચપરમેષ્ઠિ પદ : અરિહંત-સિદ્ધ-આચાર્ય-ઉપાધ્યાય-સાધુ : પ્રજ્ઞા. પુષ્પ ૬૮
૧૧૭૭૭	અવિરતિ	અવ્રત; પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૬૯
૧૧૭૭૮	અધ્યાત્મ	વસ્તુ (આત્મા)નું સ્વરૂપ, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૭૦
૧૧૭૭૯	મંત્ર	રહસ્ય, ભેદ, મનને રક્ષણ આપે તે, રહસ્યપૂર્ણ વાક્ય; પ્રજ્ઞા.પુષ્પ ૭૪
૧૧૭૮૦	છ પદ નિશ્ચય	આત્મા છે, નિત્ય છે, કર્તા છે, ભોક્તા છે, મોક્ષ છે, મોક્ષનો ઉપાય છે : આ છ પદનો નિશ્ચય, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૭૫
૧૧૭૮૧	મોક્ષમાર્ગની અવિરોધતા	મોક્ષમાર્ગની અનુકૂળતા; વિરોધનો અભાવ. પ્રજ્ઞા. પુષ્પ ૭૬
૧૧૭૮૨	સનાતન ધર્મ	શાશ્વત ધર્મ, રાગાદિ રહિત થવું તે, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૭૭
૧૧૭૮૩	સૂક્ષ્મ તત્ત્વ પ્રતીતિ	ક્ષાયિક સમકિત, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૭૮
૧૧૭૮૪	સમિતિ-ગુપ્તિ	યત્ના-કાળજીપૂર્વક કરાતી ક્રિયા તે સમિતિ. ૫ સમિતિ : ઈર્યા-ભાષા-એષણા-આદાન નિક્ષેપણ-ઉત્સર્ગ. જેના વડે સંસારમાં પડતા પ્રાણીનું રક્ષણ થાય તે ગુપ્તિ. મનોગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ અને કાયગુપ્તિ, પ્રજ્ઞા. પુષ્પ ૭૯
૧૧૭૮૫	નિર્જરાક્રમ	કર્મના ખરી જવાનો, આત્મપ્રદેશથી ખરી પડવાનો, ક્રમ, પ્રજ્ઞા. પુષ્પ ૮૨
૧૧૭૮૬	આકાંક્ષા સ્થાનકે કેમ વર્તવું?	કાંક્ષા મોહ કે દર્શનમોહ હોય ત્યારે કેમ વર્તવું તે અંગે, પુ. ૮૩
૧૧૭૮૭	મુનિધર્મ યોગ્યતા	મુનિપણું, મુનિપદ પાળી શકું એવી પાત્રતા, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૮૪
૧૧૭૮૮	પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ	પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન અને પરોક્ષ જ્ઞાન, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૮૫
૧૧૭૮૯	ઉન્મત્તતા	ઉન્માદ, જગતવાસી જીવોની ઉન્મત્તતા અને ભગતની ઉન્મત્તતા, પુષ્પ ૮૬
૧૧૭૯૦	અંતર્મુહૂર્ત	૨ ઘડી એટલે ૪૮ મિનિટમાં ૧ સમય ઓછો તે ઉત્કૃષ્ટ અંતર્મુહૂર્ત, માત્ર ૨ સમય તે જઘન્ય અંતર્મુહૂર્ત, ૨ થી ૯ સમય તે મધ્યમ અંતર્મુહૂર્ત, પ્રજ્ઞાવબોધ પુ. ૯૦
૧૧૭૯૧	દર્શન સ્તુતિ	સમ્યક્દર્શનની સ્તુતિ, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૯૧
૧૧૭૯૨	વિભાવ	પદાર્થ જે સ્વરૂપે છે તેનાથી જુદું સ્વરૂપ તે પદાર્થમાં જણાય તે તેનો વિભાવ, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૯૨
૧૧૭૯૩	રસાસ્વાદ	રસ+આ+સ્વદ્ । આત્માના અનુભવનો આસ્વાદ, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૯૩
૧૧૭૯૪	અહિંસા અને સ્વચ્છંદતા	યત્નાથી વર્તે તો અહિંસા, ફાવે તેમ વર્તે તો સ્વચ્છંદ, પુષ્પ ૯૪
૧૧૭૯૫	અલ્પ શિથિલપણાથી મહાદોષના જન્મ	સ્હેજ જ ચૂકવાથી, મંદતાથી, ઢીલાશથી મોટાં પાપ, ભારે ભૂલ, મોટા અવગુણ-અપરાધ-કલંક-લાંછન-દૂષણ; પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૯૫
૧૧૭૯૬	પારમાર્થિક સત્ય	વસ્તુનું સ્વરૂપ યથાર્થ જાણી-અનુભવી બોલાય તે, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૯૬
૧૧૭૯૭	જિનભાવના	શાંતરસથી પૂર્ણ એવા જિન જેવી શાંત ભાવના, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૯૮
૧૧૭૯૮	મહત્પુરુષ ચરિત્ર	મોટા પુરુષો, તીર્થકરોનાં ચરિત્ર, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૭, ૧૮, ૧૯, ૪૨, ૪૩, ૪૪, ૪૫, ૮૭, ૮૮, ૮૯, ૯૯ થી ૧૦૫
૧૧૭૯૯	હિતાર્થી પ્રશ્નો	(આત્માના) હિત માટેના પ્રશ્નો-સવાલો, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૧૦૬, ૧૦૭
૧૧૮૦૦	સમાપ્તિ અવસર	સમ્+આપ્ । અંત આવતાં-પૂર્ણ થતાં સંકેલવાનો પ્રસંગ, પૂર્ણમાલિકા મંગલ; મૃત્યુ મહોત્સવ, પ્રજ્ઞાવબોધ પુષ્પ ૧૦૮

પૃ. ૬૫૭	પત્રાંક ૯૪૭	કોને ?	તા. ૨૮-૧૦-૧૯૦૦
૧૧૮૦૧	વઢવાણ કેમ્પ	હાલનું સુરેન્દ્રનગર, તે સમયે વઢવાણ ગામથી દૂર એકાંતમાં છાવણી	
૧૧૮૦૨	કેનો, કેની	કોનો, કોની	
૧૧૮૦૩	કેટલા	કિયત્ । થોડું કે વધુ એવો અનિશ્ચિત ખ્યાલ આપતું	
૧૧૮૦૪	કાર્ય વ્યવહાર	કામકાજ, કામગીરી	
૧૧૮૦૫	વખત	સમય, કાળ, અવસર	
૧૧૮૦૬	હાનિકર્તા	નુકસાન કરનાર, ગેરલાભ કરનાર	
૧૧૮૦૭	શાંતિ	શમન, નિરાંત, નિવૃત્તિ, નીરવતા	
✉	પત્રાંક ૯૪૮	કોને ?	તા. ૧૪-૧૨-૧૯૦૦
૧૧૮૦૮	શિવ, મુંબઈ	મુંબઈનું એક પરું, સાયન	
૧૧૮૦૯	મદનરેખાનો અધિકાર	શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર, અધ્યયન ૯, નમિરાજ ઋષિનાં ચારિત્રની ટીકામાં માલવ પ્રાંતમાં સુદર્શનપુર નગરના રાજા મણિરથ અને નાના ભાઈ યુગબાહુ વચ્ચે એટલી પ્રીતિ કે રાજગાદી પણ નાના ભાઈને સોંપી દીધી. પણ નાના ભાઈની અતિ સૌંદર્યવતી મદનરેખા-મયણરેહા મેળવવાની ઈચ્છા ખરી. જંગલમાં નાના ભાઈની તરવારથી હત્યા કરીને અંધારામાં પાછા ફરતા મણિરથનું સર્પદંશથી મરણ થયું. મદનરેખાનો પુત્ર ચંદ્રયશ રાજા થયો. મદનરેખાએ મરતા પતિને ધર્મ સંભળાવીને જંગલમાં આગળ વાટ પકડી. પુત્રજન્મ થયો કે વિદ્યાધર તેને એકલીને વિમાનમાં લઈ ગયો. મોહિત હતો, સંસ્કારી પણ હતો. તરત જ મુનિ થયેલા પિતાના દર્શનાર્થે ગયાં. ૪ જ્ઞાનના ધણી તે મુનિના બોધથી મદનરેખા સાધ્વી બન્યાં. વિદ્યાધરે પણ સમજીને ક્ષમા માગી. પેલી બાજુ નવજાત બાળકનું પાલન મિથિલા નરેશ નિઃસંતાન હોઈ પૂરા પ્રેમે કરતા હતા અને રાજા બનાવ્યો. મિથિલાપુરી અને સુદર્શનપુરના રાજા સત્તા માટે યુદ્ધમેદાનમાં આવ્યા ત્યારે સાધ્વી મદનરેખાએ બન્નેને પોતાની ઓળખાણ આપી, સઘળી હકીકત કહી, બન્ને ભાઈ જ છો તેમ જણાવ્યું. બન્ને ભાઈઓ બોધ પામ્યા, પ્રેમથી મળ્યા, મોટા ચંદ્રયશે ત્યારે જ દીક્ષા લીધી અને નાના તે નમિ રાજર્ષિ 'ભાવનાબોધ' માં આવે છે તે જ. ઈ.સ. ૧૭૫૩ માં કવિ હરસેવકે 'મયણરેહા રાસ' રચ્યો છે.	
૧૧૮૧૦	ઋષિભદ્રપુત્રનો અધિકાર	'શ્રી ભગવતી સૂત્ર' શતક ૧૧, ઉદ્દેશ ૧૨ માં છે. મહાવીર સ્વામીના સમયમાં આલંબિકા નગરીમાં ઋષિભદ્રપુત્ર નામે મુખ્ય શ્રમણોપાસક થયાં. ધર્મચર્યામાં દેવોનાં જઘન્ય ૧૦ હજાર વર્ષ અને ઉત્કૃષ્ટ ૩૩ સાગરોપમનાં આયુષ્યની વાત કહી. શ્રાવકોને શંકા થતાં, મહાવીર સ્વામીને પૂછતાં, જવાબ ખરો છે તેમ કહ્યું. દીક્ષા લેવા અસમર્થ પણ શ્રાવકપણું પૂરું કરી દેવલોકગમન થયું. ત્યાંથી મહાવિદેહ ક્ષેત્રે જઈ તે જ ભવે મોક્ષે જશે.	
પૃ. ૬૫૮			
૧૧૮૧૧	મંડળ	વર્તુળ, જૂથ, સમૂહ, સમુદાય	
૧૧૮૧૨	શાસ્ત્ર પ્રમાણ	શાસ્ત્રજ્ઞાન, શાસ્ત્રની સાબિતી	
૧૧૮૧૩	ઉદ્દેગ	ઉદ્+વિજ્ । ખેદ, ખિન્નતા, ગભરાટ, શોક, ક્ષોભ	

પત્રાંક ૯૪૯

કોને ?

તા. ૧૫-૧-૧૯૦૧

૧૧૮૧૪

તિથ્થલ, વલસાડ

વલસાડથી ૫-૭ કિ.મી. દૂર દરિયાકિનારે આવેલું સ્થળ, જ્યાં વિ.સં. ૧૯૫૭ ના પોષ સુદ ૮ થી મહા વદ ૫ સુધી કૃપાળુદેવે સ્થિરતા કરેલી

૧૧૮૧૫

દિલાસા-ભરિત

દિલસોજી-આશ્વાસન-સાંત્વન ભરેલો; પરખરાનો કાગળ

૧૧૮૧૬

સારવાર

સાર-સંભાળ, માવજત, દવા વગેરે રૂપે સેવા-ચાકરી

૧૧૮૧૭

લોકસંજ્ઞા

લોકદૃષ્ટિ, લોકસમજ

૧૧૮૧૮

ધ્રુવકાંટો

હોકાયંત્ર, ઉત્તર દિશા બતાવનારું યંત્ર; અચળ નિશ્ચિત કાંટો-પારાશીશી

૧૧૮૧૯

શ્રીમંતતા

શ્રીમંતાઈ, શ્રીમંતપણું, ધનિકતા, ધનવાનપણું, ધનદોલત

૧૧૮૨૦

સત્તા

અધિકાર

૧૧૮૨૧

આત્મશાંતિ

આત્માની શાંતિ

૧૧૮૨૨

નિર્વસ્ત્ર

કપડાં વિનાની, આવરણ વિનાની (એટલી ગરીબાઈ)

૧૧૮૨૩

પરમ સમાધિ

પરમ શાંતિ

પત્રાંક ૯૫૦

મુનિશ્રી લલ્લુજીને

તા. ૨૩-૨-૧૯૦૧

૧૧૮૨૪

અધિકારી

યોગ્યતાવાળો જીવ

૧૧૮૨૫

દીક્ષા

સર્વસંગ પરિત્યાગ, સંયમ, ચારિત્ર

૧૧૮૨૬

સંપાદન

પ્રાપ્ત કરવું

૧૧૮૨૭

ઉપરામ વૃત્તિ

ઉપરામતા, નિર્વેદ, વૈરાગ્ય

૧૧૮૨૮

વૃદ્ધિમાન

વર્ધમાન, વધતો જતો

૧૧૮૨૯

ત્યાગનાર

સંસારનો ત્યાગ કરનાર, દીક્ષા લેનાર

૧૧૮૩૦

ત્યાગ દેનાર

દીક્ષા આપનાર

૧૧૮૩૧

ઉદયાનુસાર

ઉદય મુજબ

૧૧૮૩૨

ૐ શાંતિ

સામ્ય, મોહક્ષોભવિહીન પરિણામની ધારા

પત્રાંક ૯૫૧

કોને ?

તા. ૮-૩-૧૯૦૧

૧૧૮૩૩

ત્વરાથી

ઉતાવળથી, ઝડપથી, વેગથી, તાકીદે, જલ્દી, શીઘ્રતાથી

૧૧૮૩૪

પ્રવાસ

મુસાફરી, યાત્રા

૧૧૮૩૫

સહરાનું રણ

વેરાન રણ, ઉત્તર આફ્રિકાનું સહરા નામનું વિશાળ રણ

૧૧૮૩૬

પ્રઘટના કરતાં

પ્રઘટ્ । ઘટતાં, બનતાં, રચના થતાં, હકીકત થતાં

૧૧૮૩૭

ઉદયમાન

ઉદ્+ઇ । ચડતી પામતો, ઉત્પન્ન થતો, પ્રગટ થતો

૧૧૮૩૮

અન્યથા

બીજી રીતે; ઊલટું, વિરુદ્ધ; ઇત્યાદિમાં, ઇત્યાદિ સ્થળમાં; નિષ્કારણ

૧૧૮૩૯

અવ્યાબાધ સ્થિરતા

બાધા, વિઘ્ન ન આવી શકે તેવી સ્થિરતા, સંપૂર્ણ સ્થિરતા

૧૧૮૪૦

ૐ શાંતિ

પૂર્ણ શાંતિ, પરમ શાંતિ, ચરમ શાંતિ

પત્રાંક ૯૫૨

શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈને

તા. ૧૮-૩-૧૯૦૧

૧૧૮૪૧

અપ્રાકૃત ક્રમ

અસ્વાભાવિક, પ્રકૃતિથી ભિન્ન, ઇશ્વરી લીલાનો ક્રમ

પૃ. ૬૫૯

પત્રાંક ૯૫૩

શ્રી સુખલાલભાઈ છગનભાઈને

તા. ૨૨-૩-૧૯૦૧

૧૧૮૪૨

અનંત શાંતમૂર્તિ

શાશ્વત શાંતમૂર્તિ

૧૧૮૪૩

ચંદ્રપ્રભ સ્વામી

૮ મા તીર્થંકર શ્રી ચંદ્રપ્રભ સ્વામી

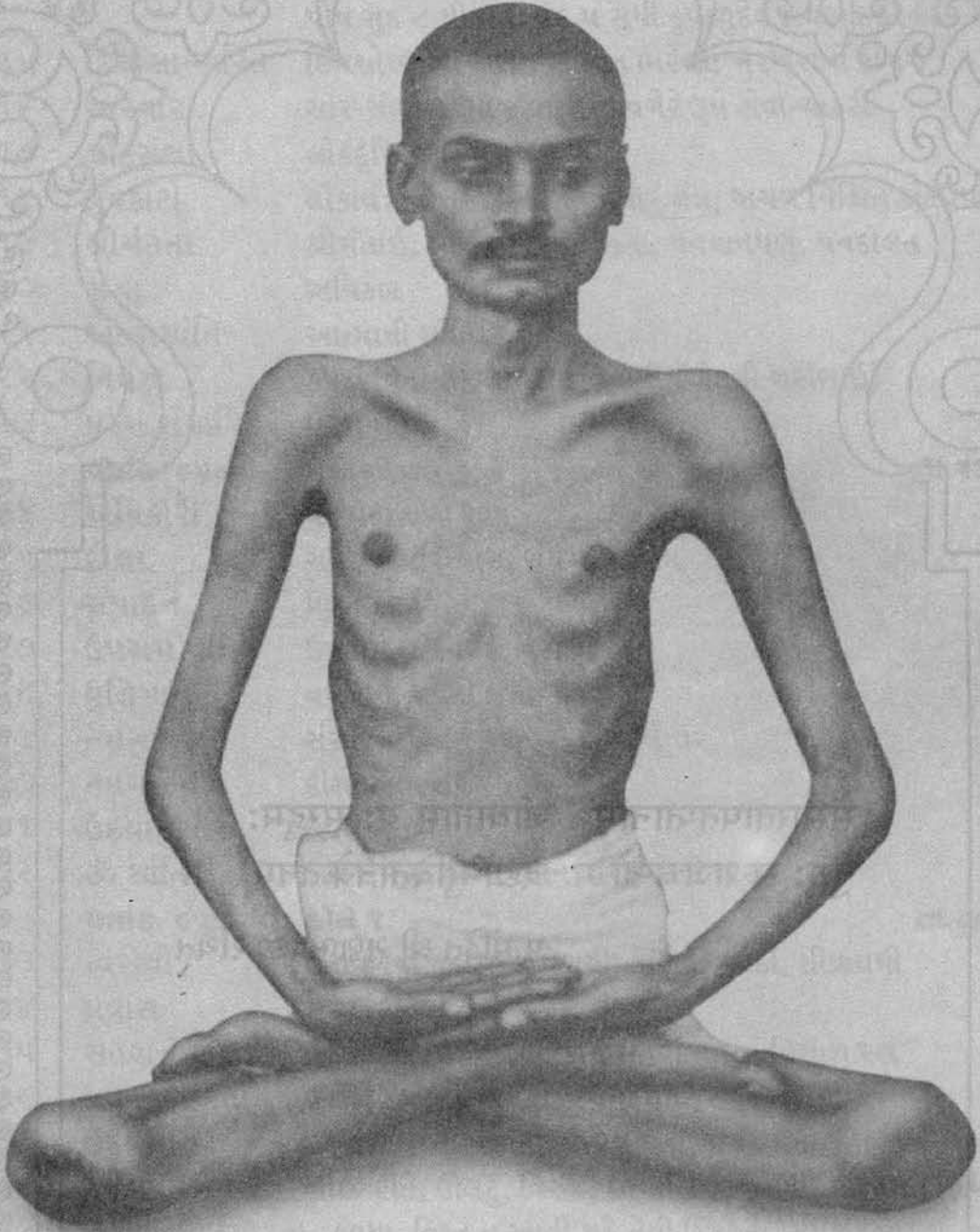
૧૧૮૪૪

શો

શું ?

संसारतापतप्तानाम् जीवानाम् यः सुरद्रुमः ।
गुरुः स राजचन्द्रो मे दद्यान्मुक्तिनिकेतनम् ॥
पू.पंडित श्री गुणभद्रश्च रचित

परमकृपाणुदेव श्रीमद् राजयंद्रज

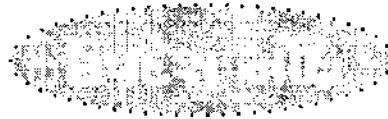
वि. सं. १९५६ : ई.स. १९००
वठवाणु केम्प

૧૧૮૪૫	ૐ શાંતિ	સમતા, સમતા જ છે	
✉	પત્રાંક ૯૫૪	કોને ?	તા.૨૮-૩-૧૯૦૧
૧૧૮૪૬	ઈચ્છે છે	ચહે, ચાહે, ઈચ્છી રહ્યા છે, ઉપાસે છે	
૧૧૮૪૭	જોગીજન	યોગીઓ, જેના મન-વચન-કાયાના યોગ સ્થિર થઈ અંતરવૃત્તિ મોક્ષમાર્ગમાં જોડાઈ છે તે યોગી	
૧૧૮૪૮	આત્મસ્વભાવ	આત્માનો સ્વભાવ	
૧૧૮૪૯	સુખદાઈ	સુખદાયક, સુખદાયી, સુખદાતા, સુખ દેનારાં	
૧૧૮૫૦	જિન પ્રવચન	જિન શાસ્ત્ર-વાચન-સૂત્ર-સિદ્ધાંત	
૧૧૮૫૧	મતિમાન	બુદ્ધિમાન, બુદ્ધિશાળી	
૧૧૮૫૨	સુખખાણ	સુખની ખાણ	
૧૧૮૫૩	સંગતિ	સંગત, સાથ, સંયોગ, મેળાપ	
૧૧૮૫૪	રતિ	પ્રેમ, પ્રીતિ; બળ, શક્તિ	
૧૧૮૫૫	ઘટિત	બને, થાય, યોગ્ય હોય, બંધબેસતા આવે	
૧૧૮૫૬	અનુયોગ	સૂત્રનો અર્થની સાથે સંબંધ યોજવો તે, શ્રુતજ્ઞાનનો પ્રકાર, વ્યાખ્યા; ધર્મકથાનુયોગ (પ્રથમાનુયોગ), દ્રવ્યાનુયોગ, ચરણાનુયોગ, કરણાનુયોગ	
૧૧૮૫૭	પ્રવચનસમુદ્ર	શ્રુતસાગર, શાસ્ત્રસમુદ્ર, સર્વજનો જ્ઞાનરૂપી સાગર-દરિયો	
૧૧૮૫૮	ઊલટી આવે	ઉલ્લસી આવે	
૧૧૮૫૯	પૂર્વ ચૌદ	૧૨ મા દૃષ્ટિવાદ અંગનો એક ભાગ અને સૌથી પહેલાં લખાયાં તેથી 'પૂર્વ'.	
	૧. ઉત્પાદ પૂર્વ :	જીવ, કાળ અને પુદ્ગલદ્રવ્યના ઉત્પાદ-વ્યય-ધ્રોવ્યનું વર્ણન, ૧૦ વસ્તુ, ૨૦૦ પ્રાભૂત અને ૧ કરોડ પદ છે.	
	૨. અગ્રાયણીય પૂર્વ :	મુખ્ય વસ્તુનું વર્ણન. ૭૦૦ સુનય અને દુર્નય, ૬ દ્રવ્ય, ૯ પદાર્થ, ૫ અસ્તિકાયનું વર્ણન, ૧૪ વસ્તુ, ૨૮૦ પ્રાભૂત અને ૯૬ લાખ પદ છે.	
	૩. વીર્યાનુવાદ પૂર્વ :	અજીવનું, સકષાયી, અકષાયી જીવોનાં વીર્યનું વર્ણન; ૮ વસ્તુ, ૧૬૦ પ્રાભૂત અને ૧૭ લાખ પદ છે.	
	૪. અસ્તિનાસ્તિપ્રવાદ પૂર્વ :	૫ અસ્તિકાયનું અને નયોનું અનેક પર્યાય દ્વારા આ છે અને આ નથીનું વર્ણન, ૧૮ વસ્તુ, ૩૬૦ પ્રાભૂત, ૬૦ લાખ પદ છે.	
	૫. જ્ઞાનપ્રવાદ પૂર્વ :	૫ જ્ઞાન, ૩ અજ્ઞાનનું કથન; ૧૨ વસ્તુ, ૨૪૦ પ્રાભૂત, ૧ કરોડમાં ૧ પદ ઓછું	
	૬. સત્યપ્રવાદ પૂર્વ :	વ્યવહાર સત્ય આદિ ૧૦ સત્ય અને સપ્તભંગી દ્વારા સમસ્ત પદાર્થનાં નિરૂપણની વિધિનું વર્ણન; ૧૨ વસ્તુ, ૨૪૦ પ્રાભૂત, ૧ કરોડ-૬ પદ છે.	
	૭. આત્મપ્રવાદ પૂર્વ :	આત્માના અસ્તિત્વ, નાસ્તિત્વ, નિત્યત્વ, અનિત્યત્વ, કર્તૃત્વ, ભોક્તૃત્વ વગેરે ભેદોનું અને છકાયના જીવોના ભેદનું યુક્તિપૂર્વક કથન, ૧૬ વસ્તુ, ૩૨૦ પ્રાભૂત અને ૨૬ કરોડ પદ છે.	
	૮. કર્મપ્રવાદ પૂર્વ :	કર્મોના બંધ, ઉદય, ઉપશમ, નિર્જરા, પ્રકૃતિ, પ્રદેશ, સ્થિતિ, અનુભાગનું વર્ણન, ૨૦ વસ્તુ, ૪૦૦ પ્રાભૂત, ૧ કરોડ ને ૮૦ લાખ પદ છે.	
	૯. પ્રત્યાખ્યાન પૂર્વ :	નામ, સ્થાપના, દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ, ભાવના ભેદથી અનેક પ્રકારના પચ્ચક્રખાણનું વર્ણન, ૩૦ વસ્તુ, ૬૦૦ પ્રાભૂત, ૮૪ લાખ પદ છે.	

૧૦. વિદ્યાનુવાદ સમસ્ત વિદ્યાઓ, ૮ મહાનિમિત્તો, ૭૦૦ અલ્પવિદ્યા, ૫૦૦ મહાવિદ્યા
પૂર્વ : સાધવાની વિધિ-તેનાં ફળનું કથન, ૧૫ વસ્તુ, ૩૦૦ પ્રાભૂત,
૧ કરોડ, ૧૦ લાખ પદ છે.
૧૧. કલ્યાણપ્રવાદ સૂર્ય-ચંદ્ર-ગ્રહ-નક્ષત્ર-તારાગણોનું ગમન, ફળ, શુકન શાસ્ત્ર તથા તીર્થંકર
પૂર્વ : વગેરે સત્પુરુષોનાં કલ્યાણકોનું કથન, ૧૦ વસ્તુ, ૨૦૦ પ્રાભૂત,
૨૬ કરોડ પદ છે.
૧૨. પ્રાણવાદ આયુર્વેદનાં ૮ અંગ, પ્રાણાયામનું વર્ણન; ૧૦ વસ્તુ, ૨૦૦ પ્રાભૂત,
પૂર્વ : ૧૩ કરોડ પદ છે.
૧૩. ક્રિયાવિશાલ સ્ત્રીની ૬૪, પુરુષની ૭૨ કળા તથા અનેક ક્રિયાનું વર્ણન, ૧૦ વસ્તુ,
પૂર્વ : ૨૦૦ પ્રાભૂત, ૯ કરોડ પદ છે.
૧૪. લોકબિંદુસાર ૮ વ્યવહાર, ૪ બીજ, પરિકર્મ, ગણિત અને રાશિ વિભાગનું કથન છે,
ત્રિલોકબિંદુસાર ૧૦ વસ્તુ, ૨૦૦ પ્રાભૂત અને ૧૨.૫ કરોડ પદ છે. ટૂંકમાં, ૧૪ પૂર્વમાં
બિંદુસાર ૧૯૫ વસ્તુ અને ૩૯૦૦ પ્રાભૂત છે. દિગંબર સાહિત્યમાં સૌ પ્રથમ અકલંક
દેવ કૃત તત્ત્વાર્થવાર્તિક ટીકામાં ૧૪ પૂર્વનો ઉલ્લેખ છે, શ્વેતાંબર સાહિત્યમાં
નંદિયૂર્ણિમાં અને પછી શ્રી હરિભદ્રસૂરિ, અભયદેવ, મલયગિરિ રચિત
સાહિત્યમાં છે.

- ૧૧૮૬૦ મતિના યોગ મનોયોગ, મનોવલાણ; પ્રજ્ઞા-બુદ્ધિ કે શ્રુતની પ્રાપ્તિ
- ૧૧૮૬૧ વિષમતા સમ-સરખાં ન હોય તેવાં, અવળાં, ઊલટાં, વિપરીત; વિલક્ષણતા
- ૧૧૮૬૨ યોગ અયોગ જોગ-અવસર-અનુકૂળતા હોવા છતાં ન હોવા બરાબર; આત્મતત્ત્વ સાથે સંલગ્ન
ન થઈ શકે; મળ્યા ન મળ્યા બરાબર
- ૧૧૮૬૩ પ્રથમ ભૂમિકા પહેલે પગથિયે-પગલે
- ૧૧૮૬૪ ધાર ધુ, ધાર્ । ધારણ કર, પકડી રાખ, વિચાર કર
- ૧૧૮૬૫ શબ્દાટિક વિષય શબ્દ, વર્ણ, ગંધ, રસ અને સ્પર્શના અથવા શ્રોત્રેન્દ્રિય, ચક્ષુરિન્દ્રિય, દ્રાણેન્દ્રિય,
રસેન્દ્રિય, સ્પર્શેન્દ્રિય આમ ૫ ઈન્દ્રિયના ૨૩-૨૭ વિષયો
- ૧૧૮૬૬ આત્મથી આત્માથી, આત્મા કરતાં
- ૧૧૮૬૭ જીવ્યાતણી જીવવાની
- ૧૧૮૬૮ શોભ ક્ષુભ । ખળભળાટ, સંકોચ, ગભરાટ, વ્યગ્રતા
- ૧૧૮૬૯ સમદેશમાં સમાન-સરખા પ્રદેશમાં, એક સરખી લીટીમાં
- ૧૧૮૭૦ સમાઈ સમાય
- ૧૧૮૭૧ સ્વભાવ આત્માનો સ્વભાવ, સ્થિરતારૂપ સમપ્રદેશ
- ૧૧૮૭૨ જાઈ જાય
- ૧૧૮૭૩ ઊપજે ઉપજ થાય છે
- ૧૧૮૭૪ મોહ વિકલ્પથી રાગાદિ ભાવોથી, ઈષ્ટ-અનિષ્ટ કે રાગ-દ્વેષરૂપ સંકલ્પ-વિકલ્પજનિત ભાવથી
- ૧૧૮૭૫ સમસ્ત સમ્+અસ્ । આખો, બધો
- ૧૧૮૭૬ વિલય વિ+લી । લય પામે
- ૫. ૬૬૦**
- ૧૧૮૭૭ સુખધામ સુખનું ધામ-સ્થાન-રહેવાનું ઠેકાણું-ઘર

૧૧૮૭૮	સુસંત	શ્રેષ્ઠ સંત, ઉત્તમ સત્પુરુષો, સમ્યગ્દૃષ્ટિ, સ્વાનુભવી, આત્મારામી
૧૧૮૭૯	ચહી	ઈચ્છી
૧૧૮૮૦	તદ્ધ્યાનમહી	તે ધ્યાનમાં નિમગ્ન
૧૧૮૮૧	પરશાંતિ	ઉત્કૃષ્ટ શાંતિ, સર્વોત્કૃષ્ટ શાંતિરૂપ; પ્રશાંતિ
૧૧૮૮૨	સુધામય	અમૃતરસથી ભરેલું
૧૧૮૮૩	પ્રણમું	પ્રણામ કરું છું
૧૧૮૮૪	વર	વૃ । શ્રેષ્ઠ
૧૧૮૮૫	જય	જિ । જવલંત, જયવંત
	પત્રાંક ૯૫૫	શ્રી રેવાશંકરભાઈ મહેતા (ઝવેરી)ને
		તા. ૧-૪-૧૯૦૧
૧૧૮૮૬	ચૈત્ર સુદ ૧૧	એક જ દિવસે ૨ તિથિ, અગિયારસ અને બારસ
૧૧૮૮૭	નિર્બળતા	નિર્+બલ્ । નબળાઈ
૧૧૮૮૮	ઘટે	ઓછી થાય
૧૧૮૮૯	ધારશીભાઈ	મોરબીના ન્યાયાધીશ શ્રી ધારશીભાઈ કુશળચંદભાઈ સંઘવી, વિ.સં. ૧૯૪૨માં કૃપાળુદેવનું ઓળખાણ મોરબીમાં થયું, શરૂઆતમાં કવિત્વ શક્તિ-યાદશક્તિને લીધે પણ સત્પુરુષ તરીકે તો પૂ.સોભાગ્યભાઈને લીધે ઓળખ્યા. મોરબીની ભરબજારમાં લોકસંજ્ઞા ન રાખતાં તડકામાં કૃપાળુદેવના માથે છત્રી ધરીને ચાલનાર, શાસ્ત્રાભ્યાસી, રાજખટપટમાં મારી ન નાખે તેથી સાવધાની રાખવા કૃપાળુદેવે જેમને કહેલું તે, કેવળજ્ઞાનનો નિબંધ લખનાર, 'ક્રિયાકોશ'ના અમુક ભાગનો તરજુમો કરનાર, 'હે નાથ, ભૂલી હું ભવસાગરમાં' લખાવના પદ રચનાર મુમુક્ષુ. પ્રસંગ+ઉપાત્ત । પ્રસંગવશાત્, પ્રસંગ પડવાથી
૧૧૮૯૦	પ્રસંગોપાત્ત	
૧૧૮૯૧	ગભરાઈ જાય	ભય પામી જાય, મૂંઝાઈ જાય
૧૧૮૯૨	ગભરાવી દે છે	મૂંઝવણમાં મૂકી દે છે, આકુળતા કરાવે છે
૧૧૮૯૩	પ્રકૃતિ	તાસીર
૧૧૮૯૪	નીચે મને	મંદ મને, ધીમી ગતિએ
૧૧૮૯૫	શાંતિ:	શમ્ ।

પૃ. ૬૬૧	૧	તા. ૯-૧૧-૧૮૯૩ થી ૨૩-૧૧-૧૮૯૩ દરમિયાન
૧૧૮૯૬	ભાષાંતર	ષાષ્+અન્તર્ । એક ભાષાનું બીજી ભાષામાં રૂપાંતર, અનુવાદ, તરજુમો
૧૧૮૯૭	અભિપ્રાય	મત, હેતુ, ઈચ્છા, અભિગમ
૧૧૮૯૮	અંતર ઈચ્છા	મનની ઈચ્છા, અપેક્ષા
૧૧૮૯૯	રંજિત	રજ્જ । રંગિત, અનુરક્ત, આસક્ત, આનંદિત
	૨	તા. ૭-૪-૧૮૯૭
૧૧૯૦૦	આઈકડો	ઉદ્ભવ-વરણાગિયો પોશાક
૧૧૯૦૧	સુઘડ	સુ+ઘટ્ । સ્વચ્છ, સારી રીતભાતવાળો
૧૧૯૦૨	બહાને	નિમિત્તે, ખોટાં કારણે

૧૧૮૦૩	અનાર્ય દેશ	અસભ્ય, અસંસ્કારી, અધમ, મ્લેચ્છ પ્રજાના વસવાટવાળો દેશ; આર્યોના વસવાટ વિનાનો દેશ, આર્ય દેશથી જુદો દેશ
૧૧૮૦૪	સૂત્રાદિ	શાસ્ત્રો વગેરે, સિદ્ધાંત-આગમ આદિ
૧૧૮૦૫	નગારું વગાડી	સારી રીતે જાહેરાત કરી, પોકારી પોકારીને, બોલીને
૧૧૮૦૬	ઠોકર મારી	તુચ્છ ગણી, અસ્વીકાર કરી
૧૧૮૦૭	વીરચંદ ગાંધી	બેરિસ્ટર શ્રી વીરચંદભાઈ રાઘવજીભાઈ ગાંધી, ગુજરાતમાં સૌરાષ્ટ્રમાં ભાવનગર પાસે મહુવામાં ઈ.સ.૧૮૬૪ માં જન્મ, સંસ્કૃતના અભ્યાસી, ૧૪ ભાષાના જાણકાર, ઈ.સ.૧૮૮૩ ની શિકાગો (USA) ખાતે વિશ્વધર્મપરિષદમાં શ્વે.સાધુ શ્રી આત્મારામજીની પ્રેરણાથી સફળતાપૂર્વક ભાગ લીધો. ૩ વિદેશયાત્રા દરમ્યાન ૫૩૫ વ્યાખ્યાન આપ્યાં, ૩૭મે વર્ષે તા.૭-૮-૧૯૦૧ ના મુંબઈમાં અવસાન થયું.
૧૧૮૦૮	વિલાયતાદિ	અંગ્રેજોનો પોતાનો દેશ એટલે કે ઈંગ્લેન્ડ, અમેરિકા વગેરે
૧૧૮૦૯	રંગ	રજૂ । આનંદ, મસ્તી, તાન, પટ, પાસ
પૃ. ૬૬૨		
૧૧૮૧૦	પ્રયોગ	પ્ર+યુજ્ । અજમાયેશ, અખતરો
૧૧૮૧૧	નિરપરાધી	નિર્+અપ+રાધ્ । અપરાધ વિનાના, બિનગુનેગાર
૧૧૮૧૨	શિખાવી	શિપ્ । આત્માને દુઃખી કરવો, ખૂબ દુઃખ દેવું
૧૧૮૧૩	પુષ્ટિ આપવા	પુષ્ । ઉત્તેજન આપવા, સમર્થન કરવા
૧૧૮૧૪	કૂટી મારે છે	કુટ્ । બરબાદ કરે છે, વધારે પડતી શિક્ષા કરે છે, ધિક્કારે છે, કાપી નાખે છે
૩		
૧૧૮૧૫	સદાચરણ	સત્+આ+ચર્ । સારી વર્તુણુંક, સારી ચાલચલગત, સદ્વર્તન
૧૧૮૧૬	'જાતિસ્મૃતિ'	જાતિસ્મરણ જ્ઞાન, મતિજ્ઞાનનો એક પ્રકાર
૧૧૮૧૭	અવધિજ્ઞાન	અવ+ધા । અવધિ=મર્યાદા, સીમા; નિર્ધારિત સમય રૂપી દ્રવ્યોને જ જાણવારૂપ પ્રવૃત્તિ કરતું જ્ઞાન
૧૧૮૧૮	ચાહે	ઈચ્છે
૧૧૮૧૯	ચકોર	ચક્+ઓસ્ । પક્ષી, તેતર જેવું પહાડી પક્ષી જે ચંદ્રને જોઈને ખૂબ આનંદ પામે
૧૧૮૨૦	મધુકર	મધુ+કર્ । ભમરો
૧૧૮૨૧	માલતી	એક સુગંધી પુષ્પવેલ
૧૧૮૨૨	ભવિ	ભૂ । ભવ્ય જીવ
૧૧૮૨૩	સહજગુણે	સ્વાભાવિક રીતે
૧૧૮૨૪	સંજોગી	સંયોગી, ઉત્તમ નિમિત્તનો ઉપયોગ કરનાર
૧૧૮૨૫	અવ્યવહાર રાશિ	જે જીવ અનંતકાળથી નિગોદમાં જ છે, કદી નિગોદ છોડી નથી તે
૧૧૮૨૬	વ્યવહાર રાશિ	જે જીવે એકવાર પણ નિગોદને છોડીને ત્રસ વગેરે ગતિ પ્રાપ્ત કરી હોય તે
૧૧૮૨૭	સૂક્ષ્મ નિગોદ	અનંત સૂક્ષ્મ વનસ્પતિકાય. તેના અસંખ્ય 'ગોળા' હોય છે, પ્રત્યેક ગોળામાં અસંખ્ય 'નિગોદ' હોય છે, દરેક નિગોદમાં અનંત જીવો હોય છે. અતીત, અનાગત અને વર્તમાનકાળના જેટલા સમય થાય તેના કરતાં એક નિગોદમાં અનંત ગુણા જીવ છે. સૂક્ષ્મ નિગોદમાં જીવ હોય ત્યાં સુધી 'અવ્યવહારી' કહેવાય છે, એક વાર બાદર રૂપ લીધા પછી તે 'વ્યવહારી' કહેવાય.

૧૧૯૨૮	કુટાતો	કુટ્ટ । ભંગાતો, કચડાતો, મરતો, આઘાત પામતો, માર ખાતો
૧૧૯૨૯	પિટાતો	પિટ । ખૂબ માર ખાતો
૧૧૯૩૦	અકામ નિર્જરા	કર્મ વિપાકના ફળ સ્વરૂપે દુઃખ આવે ત્યારે પરવશતા-દીનતા-આકુળતાથી દુઃખ સહે તે. ઉદય કર્મ નાશ પામે પણ નવું કર્મ બંધાય તેથી અકામ નિર્જરા
૧૧૯૩૧	કૂડકપટ	છળકપટ, છેતરપિંડી, જૂઠ ભરેલું કપટ
૧૧૯૩૨	મૂર્ચ્છા	આસક્તિ
૧૧૯૩૩	મમત્વ	મમતા, મારાપણું
૧૧૯૩૪	કલહ	કલ્+હન્ । કજિયો, ઝઘડો, વિવાદ, ટંટો, જંગ, લડાઈ, યુદ્ધ
૧૧૯૩૫	વંચના	વચ્ચ । ભ્રમણા, છેતરપીંડી, ઠગાઈ
૧૧૯૩૬	કષાયપરિણતિ	ક્રોધ-માન-માયા-લોભનાં પરિણામ
૧૧૯૩૭	સકામ નિર્જરા	બુદ્ધિપૂર્વક સ્વેચ્છાએ સમતા ભાવે કષ્ટ સહી લેતાં કર્મ ખપી જાય તે. જે પ્રકારે ઉદય આવે તેવું ને તેવું કર્મ પુનઃ ન બંધાય તે સકામ જ્ઞાનસહિત નિર્જરા
	૪	તા. ૩-૫-૧૯૯૯
૧૧૯૩૮	અવલોકવા યોગ્ય	અવ+લુક્ । અવલોકન કરવા યોગ્ય, વિચારી જોવા યોગ્ય
૧૧૯૩૯	'યોગદૃષ્ટિસમુચ્ચય'	શ્રી હરિભદ્રાચાર્ય કૃત સંસ્કૃતમાં ૨૨૮ ગાથામાં ૮ યોગદૃષ્ટિનો ગ્રંથ
૧૧૯૪૦	ઢાળબદ્ધ	ગાઈ શકાય તેવા પદમાં ધ્રુવપંક્તિ પૂરી થયે અંતના થોડા શબ્દોનાં આવર્તનથી શરૂ થતો બાંધો; પદ્ધતિસર ઢાળમાં બાંધેલી
૧૧૯૪૧	સજ્જાય	સ્વાધ્યાય । જૂની ગુજરાતી ભાષાનો જૈન સાહિત્યનો કાવ્ય પ્રકાર
૧૧૯૪૨	કંઠાગ્રે	કંઠ+અગ્રે । મોઢે કરેલું, યાદ રાખેલું, કંઠસ્થ, મુખપાઠ કરેલું
૧૧૯૪૩	થરમોમિટર	ઉષ્ણતા કે તાવની ગરમી માપવાનું પારાવાણું નાનું કાચનું સાધન
૧૧૯૪૪	જાળ	કરોળિયાનું જાળું; પશુ-પક્ષી-દરિયાઈ પ્રાણીને પકડવા દોરીની ગૂંથણીવાળું સાધન; પેચ, સર્કજો
૧૧૯૪૫	શાસ્તા પુરુષ	શાસ્ । સ્વઆત્મા પર રાજ્ય કરનાર અને પરને શિખામણ-સજા આપનાર
૧૧૯૪૬	સદ્દુપદેષ્ટા	સત્+ઉપ+દિશ્ । સારા બોધદાતા, સારા ઉપદેશક
૧૧૯૪૭	ડોળ	દંભ, ઢોંગ, ભપકો
૧૧૯૪૮	ઝાઝા	પુષ્કળ, ઘણો, બહુ
૧૧૯૪૯	તોટો	ખોટ, ટૂટ, તૂટ
૧૧૯૫૦	ઋતુ	મોસમ [વિ.સં. ૧૯૫૬-ઈ.સ. ૧૯૦૦ માં ભયંકર દુષ્કાળ, છપ્પનિયો
૧૧૯૫૧	ઋતુને સન્નિપાત	સમ્+નિ+પત્ । સાથે આવી પડવું, ઢગલો, ત્રિદોષ, સંબંધ, મુંઝારો, સંઘર્ષ]
૧૧૯૫૨	પાઈ	અંગ્રેજોના શાસનમાં (ભારત આઝાદ થયા પહેલાં ઈ.સ. ૧૯૪૭ સુધી) રૂપિયાનો ૧૯૨ મો ભાગ, આનાનો ૧૨ મો ભાગ, પૈસાનો ૩જો ભાગ
૧૧૯૫૩	બેરિસ્ટર	ઈંગ્લેન્ડના ઉચ્ચ પદવીધારી-પદવીધારક કાયદાશાસ્ત્રી
૧૧૯૫૪	તલપ	મેળવવા આતુરતા બતાવવી, લેવા ટગરટગર જોઈ રહેવું
૧૧૯૫૫	ચતુર્થાંશ	એક પાઈનો ચોથો ભાગ
૧૧૯૫૬	નજીવી	ન+જીવ્ । મામૂલી, સહેજસાજ, ઓછી

:: ૪૩૬ ::

૧૧૯૫૮	મૂર્છાયોગે	આસક્તિથી
પૃ. ૬૬૨		
૧૧૯૫૯	આડે	વચમાં, નડતરરૂપે, વિરુદ્ધ
૧૧૯૬૦	છાંડવી	મૂકવી, છોડવી, છોડી દેવી, તજી દેવી
૧૧૯૬૧	અંગ્રેજી	અંગ્રેજોની ભાષા
પૃ. ૬૬૩	૫	તા. ૪-૫-૧૯૯૯
૧૧૯૬૨	જૂજ	બહુ થોડા, સ્વલ્પ
૧૧૯૬૩	દેવતા	દેવ-દેવી; ઈષ્ટ દેવ-દેવી; અગ્નિ
૧૧૯૬૪	એહિ જ	એ જ
૧૧૯૬૫	અવરાયેલું	આ+વૃ । ઘેરાયેલું, વીંટાયેલું, ઢંકાયેલું, છવાયેલું, આચ્છાદિત
૧૧૯૬૬	ઉઘાડ	ઉદ્+ઘટ્ । ઊઘડી જવાપણું, ખુલ્લું થવાની ક્રિયા, પ્રકાશ, પ્રગટ
૧૧૯૬૭	સંપૂર્ણ નિરાવરણજ્ઞાન	કેવળજ્ઞાન
૧૧૯૬૮	પોકાર્યે	પૂત્કાર । મોટેથી અવાજ કર્યે, બોલ્યે
	૬	તા. ૫-૫-૧૯૯૯
૧૧૯૬૯	સ્વમન	પોતાનું મન
૧૧૯૭૦	સ્વમનના પર્યાય	પોતાના મનના ભાવ, પરિણમન
૧૧૯૭૧	આસનજય	મનને શાંતિ મળે, શરીર સ્થિર રહે એવો આસન દ્વારા જય
૧૧૯૭૨	ઉત્થાનવૃત્તિ	યોગમાંથી વિચલિત થઈ જવાની, ઊઠી જવાની, હટી જવાની વૃત્તિ
૧૧૯૭૩	અચપળ	સ્થિર
૧૧૯૭૪	રજ	ધૂળના કણ, ધૂળના પરમાણુઓનો સ્કંધ
૧૧૯૭૫	પરમાણુ	પરમ+અણુ ।
૧૧૯૭૬	ચક્ષુઈન્દ્રિયલબ્ધિ	ચક્ષુઈન્દ્રિય એટલે આંખ. જ્ઞાનાવરણીય કર્મના ક્ષયોપશમથી અર્થગ્રહણની શક્તિનો લાભ તે લબ્ધિ
૧૧૯૭૭	પ્રબળ ક્ષયોપશમવાળા	જ્ઞાનના ખૂબ જ ઉઘાડવાળા
૧૧૯૭૮	દૂરંદેશીલબ્ધિસંપન્ન	ચક્ષુરિન્દ્રિયાવરણના ક્ષયોપશમથી આંખના જોઈ શકવાના ઉત્કૃષ્ટ વિષયક્ષેત્ર ઉપરાંત સંખ્યાત યોજનો સુધી જોઈ શકવાની શક્તિવાળા
	૭	તા. ૬-૫-૧૯૯૯
૧૧૯૭૯	શાહી	લખવા માટેનું કાળું, બ્લુ, લાલ વગેરે રંગનું પ્રવાહી જેમાં બોળીને કલમ વડે લખાતું. હાલ બોલપેન-ઈન્ડીપેનમાં વપરાય છે
૧૧૯૮૦	ઢોળાઈ જતાં	પ્રવાહી બહાર નીકળી જતાં, આડું-ઊંધું પાત્ર પડી જતાં
૧૧૯૮૧	જિનોક્ત માર્ગ	જિન-કેવળી કથિત માર્ગ
૧૧૯૮૨	આબાલવૃદ્ધ	બાળકથી માંડીને વૃદ્ધ સુધીના, નાના-મોટા બધાં
પૃ. ૬૬૪		
૧૧૯૮૩	કદર	મહત્વ-કિંમત કરવાપણું, માહાત્મ્ય
૧૧૯૮૪	‘પ્રજ્ઞાવબોધ’	પરમકૃપાળુદેવની ‘મોક્ષમાળા’નાં ૪ પુસ્તકની યોજના : ‘મોક્ષમાળા પ્રવેશિકા’, ‘મોક્ષમાળા બાલાવબોધ’, ‘વિવેચન’ અને ‘પ્રજ્ઞાવબોધ’ હતી. પ.પૂ.બ્રહ્મચારીજીની વિ.સં. ૧૯૯૪-૯૭ દરમિયાન પત્રાંક ૯૪૬ ની સંકલના મુજબ ૧૦૮ પદ્યાત્મક પુષ્પોની સુત્તમ રચનાનો બા.બ્ર. પ.પૂ.ડૉ.શ્રી શાંતિભાઈ સુસંપાદિત ગ્રંથ.

૧૧૯૮૫	ઉપહાર	ઉપ+હૃ । ભેટ, સોગાદ; નૈવેદ્ય; દાન, દક્ષિણા
૧૧૯૮૬	સમાવેશ પામે છે	સમાઈ જાય છે, દાખલ થઈ જાય છે
૧૧૯૮૭	તુલનાની ગમ	સરખામણી કરવાની સમજ, સૂઝ
૧૧૯૮૮	કિરતચંદભાઈ	શ્રી કિરતચંદભાઈ મહેતા, મોરબી. ડૉ.ભગવાનદાસભાઈના દાદા અને શ્રી મનસુખભાઈના પિતા, શ્રી મનસુખભાઈ લિખિત પુસ્તકો— શ્રી શાંતસુધારસ અનુવાદ, શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર જીવનરેખા, દાનધર્મ પંચાચાર વગેરે
૧૧૯૮૯	જિનાલય	જિનમંદિર, દહેરાસર, દહેરું
૧૧૯૯૦	કલ્પિત	નિરર્થક, સાર્થક નહીં તે, કલ્પેલું, ભક્તિપ્રયોજન કે આત્માર્થે ન હોય તે
	૮	તા. ૭-૫-૧૯૯૯
૧૧૯૯૧	શ્રી અજિતનાથજી	સ્તવન આ અવસર્પિણી કાળના રજા તીર્થકરનું સ્તવન
૧૧૯૯૨	સ્તવે	સ્તુ । સ્તુતિ કરે
૧૧૯૯૩	તરતમ યોગે	મન-વચન-કાયાનું અધિકપણું
૧૧૯૯૪	તરતમ વાસના	મનાવા-પૂજાવા-માન-સત્કાર-અર્થ-વૈભવ વગેરેની અધિકતા
૧૧૯૯૫	વાસિત બોધ	વાસના-કષાય-લાલસાવાળો બોધ, મોહ સહિતનો બોધ
૧૧૯૯૬	નિર્વાસિત બોધ	વાસના, મોહ વિનાનો બોધ
૧૧૯૯૭	પંથડો	‘પંથડો નિહાળું રે બીજા જિન તણો રે’, શ્રી અજિતનાથ સ્તવન, આનંદધનજી
૧૧૯૯૮	ખોજી	શોધી, ગોતી, તપાસી
	૯	તા. ૮-૫-૧૯૯૯
૧૧૯૯૯	લોકોપકાર	લોકો પર ઉપકાર
૧૨૦૦૦	લોકાનુગ્રહ	લોકો પર કૃપા કરવી
	પૂ. ૬૬૫	
૧૨૦૦૧	હેમચંદ્રાચાર્ય	શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય વિ.સં. ૧૧૫૦-૧૨૨૯ ધંધુકા (ગુજરાત)માં જન્મ, ધુરંધર આચાર્ય, ‘કલિકાલ સર્વજ્ઞ, ગુજરાતના રાજા કુમારપાળને પ્રતિબોધક
૧૨૦૦૨	આનંદધનજી	શ્રી લાભાનંદજી નામે તપાગચ્છી સાધુ, વિ.સં. ૧૬૬૦-૧૭૩૦, જન્મભૂમિ રાજસ્થાન (?), તીર્થકર ચોવીસી અને અનેક આધ્યાત્મિક પદોના રચયિતા, આત્મજ્ઞાની, ગચ્છથી પર, યોગીરાજ
૧૨૦૦૩	ધારત	જો ધાર્યું હોત
૧૨૦૦૪	સહજાનંદજી સંપ્રદાય	સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય : ઉત્તર પ્રદેશમાં અયોધ્યા પાસે છપૈયામાં વિ.સં. ૧૮૩૭ ની રામનવમીએ ‘ધનશ્યામ’નો જન્મ, ઈટાર ગામના પાંડે હોવાથી ઈટારના પાંડે એવી અટક, વિ.સં. ૧૮૪૯ માં ગૃહત્યાગ કરીને ‘નીલકંઠ’ બન્યા, વિ.સં. ૧૮૫૭ માં રામાનંદ સ્વામીના હસ્તે ઉદ્ધવ સંપ્રદાયની મહાદીક્ષા ગ્રહણ કરી, ‘સહજાનંદ’ અને ‘નારાયણ’ બે નામ મળ્યાં, વિ.સં. ૧૮૮૬ (તા. ૨૮-૬-૧૮૩૦) ના રોજ સ્વધામ પધાર્યા.
૧૨૦૦૫	વિમુખતા	મોં ફેરવીને બેસવું, પ્રતિકૂળતા, નાસ્તિકતા, પરાક્રમુખતા
૧૨૦૦૬	ભણી	તરફ, પ્રતિ, બાજુ, પ્રત્યે
૧૨૦૦૭	વાળવા	પાછા ફેરવવા, ખસેડવા
૧૨૦૦૮	સ્વાર્પણ	સ્વ+અર્પણ । આત્મ સમર્પણ, આત્માર્પણ, પોતાની જાત અર્પી દેવી તે

૧૨૦૦૯	યથાવત્	જેમ હોય તેમ જ, અસલ સ્વરૂપ પ્રમાણે
૧૨૦૧૦	તોલ	તુલના, વજન
૧૨૦૧૧	અંતરાળ	અવકાશ, વચગાળો
૧૨૦૧૨	ઉગ્ર	આકરું, દાહક, પ્રચંડ, પ્રખર
૧૨૦૧૩	વલ્લભાચાર્ય	પુષ્ટિમાર્ગ-નિર્ગુણ ભક્તિમાર્ગના પુરસ્કર્તા, ઈ.સ. ૧૪૭૯ માં મધ્ય પ્રદેશના રાયપુર જિલ્લાના ચંપારણ્ય ગામમાં જન્મ, શંકરાચાર્યના માયાવાદનું ખંડન કર્યું ત્યારથી 'મહાપ્રભુ' કહેવાયા, તેમનો મત શુદ્ધ અદ્વૈતવાદ, ઈ.સ. ૧૫૩૧ માં દેહત્યાગ, પુત્ર વિઠ્ઠલનાથજીએ સંભાળ્યું.
૧૨૦૧૪	શૃંગારયુક્ત ધર્મ	પુષ્ટિમાર્ગીય મંદિરોમાં ઠાકોરજીની ભક્તિમાં ત્યાગ કરતાં શૃંગારનું મહત્વ વધી ગયું, મંગલા, શૃંગાર, ગ્વાલ, રાજભોગ, ઉત્થાપન, ભોગ, સંધ્યા અને શયન; ૮ રીતે ઠાકોરજીનાં દર્શનનો શૃંગારયુક્ત ધર્મ
૧૨૦૧૫	પ્રતિમા-પ્રતિપક્ષ સંપ્રદાય	મૂર્તિપૂજામાં ન માનતો સ્થાનકવાસી સંપ્રદાય
૧૨૦૧૬	જિનપ્રતિમા	જિનમૂર્તિ, જિનેશ્વર ભગવાનની, વીતરાગ પ્રભુની મૂર્તિ
૧૨૦૧૭	દૃષ્ટિવિમુખ	દર્શન ન કરવાં, વિપરીત-ઊંધી રીતે જોવું
૧૨૦૧૮	વિરાધાયાં	વિ+રઘ્ । વિરાધના થઈ
૧૨૦૧૯	ખંડાયાં	ખંડ । ભંગાયાં, તોડાયાં, ટુકડા કરાયા
૧૨૦૨૦	પ્રભાવશાલી	પ્રભાવક, શક્તિશાળી, અસરકારક
૧૨૦૨૧	પિછાણી	પિશ્ચાન । ઓળખી, જાણી
૧૨૦૨૨	કારગત	સફળ, ફતેહમંદ
૧૨૦૨૩	પદ	પદ । ગાઈ શકાય તેવા ઢાળમાં કડીઓનું જૂમખું, ગાથાઓ, ભજન, કીર્તન; પગ; દરજજો; હોદ્દો; અર્થવાળો શબ્દ; કાવ્યની મૂળ કડી; મૂળ; પગલું; ૪થો ભાગ
૧૨૦૨૪	ચોવીશી	ચત્વાર+વિંશતિ । ૨૪ તીર્થકરનાં સ્તવનો
૧૨૦૨૫	નિષ્કારણ	નિસ+ક્ર । કારણ વિના, અહૈતુકી
પૃ. ૬૬૬		
૧૨૦૨૬	ચૂર્ણ	ચૂર્ણ । ટિપ્પણી, ટૂંકું, વિવરણ; બીજાના મદનો ચૂરો કરે તેવી ગદ્યશૈલી
૧૨૦૨૭	ભાષ્ય	ભાષ્ । વિષય-શંકા-પૂર્વપક્ષ-ઉત્તરપક્ષ અને છેવટ નિર્ણય — એવી રીતે તે તે શાસ્ત્રના ખંડનું વિવરણ આપવામાં આવ્યું હોય તેવી ટીકા; વ્યાખ્યા, કથન
૧૨૦૨૮	સૂત્ર	સૂત્ર । આગમ, વિશાળ અર્થવાળું સંક્ષિપ્ત વાક્ય; સારગર્ભિત વચન
૧૨૦૨૯	નિર્ધુક્તિ	નિર્+યુજ્ । સૂત્ર-આગમોનો યોગ્ય અર્થ તારવી આપનાર વિવરણ
૧૨૦૩૦	વૃત્તિ	વૃત્ । સૂત્રનો સરળ અર્થવિસ્તાર
૧૨૦૩૧	પરંપર	પ્ । અનુક્રમ, અવિચ્છિન્ન ધારા, પ્રથા, સિલસિલાબંધ, એક પછી બીજું
૧૨૦૩૨	પંચાંગી	ઉપરનાં ૫ અંગવાળું
૧૨૦૩૩	શ્રી નમિનાથજી સ્તવન	આ અવસર્પિણી કાળના ૨૧મા તીર્થકરનું સ્તવન
	૧૦	તા. ૯-૫-૧૯૯૯
૧૨૦૩૪	અધોગતિ	પડતી
૧૨૦૩૫	મહીપતરામ રૂપરામ	શ્રી મહીપતરામ રૂપરામ નીલકંઠ નામના ૧૮ મી સદીના વિદ્વાન, સમાજ-સુધારક, 'ઈંગ્લેન્ડનું પ્રવાસવર્ણન', 'ભવાઈના વેશની વાર્તાઓ'ના લેખક, પુત્ર શ્રી રમણભાઈએ 'ભદ્રંભદ્ર', 'રાઈનો પર્વત' પુસ્તકો લખ્યાં છે.

૧૨૦૩૬	નિર્વ્યસનતા	વ્યસન ન હોવાં તે
૧૨૦૩૭	મં	મહીપતરામ
૧૨૦૩૮	ઉં	ઉત્તર
૧૨૦૩૯	ઉત્પત્તિ	ચડતી, પ્રગતિ, ઊર્ધ્વદશા, આબાદી
૧૨૦૪૦	કબૂલ કરવું	માન્ય, મંજૂર, સ્વીકૃત કરવું
૧૨૦૪૧	પાદરીની શાળા	ખ્રિસ્તી ધર્મોપદેશકની શાળા, Christian School
૧૨૦૪૨	લખી માર્યુ	લિખ્ । ગમે તે પ્રકારનું લખી નાખ્યું, લખી લીધું-દીધું
	૧૧	તા. ૧૧-૫-૧૮૯૯
૧૨૦૪૩	આત્મારામજી	શ્રી વિજયાનંદસૂરિજી મૂળ નામ, પંજાબમાં વિ.સં. ૧૮૯૨ માં જન્મ, વિ.સં. ૧૯૫૨ માં કાળધર્મ. કાન્તિકારી સુધારકવાદી, પહેલાં સ્થાનકવાસી મુનિ પછી તપાગચ્છી શ્રી બુદેરાયજી પાસે દીક્ષા. ઈ.સ. ૧૮૯૩ માં શિકાગો-USA વિશ્વધર્મ-પરિષદમાં શ્રી વીરચંદ રાઘવજી ગાંધીને મોકલનાર આ ગંભીર વિદ્વાનની સાહિત્ય રચના-તત્ત્વનિર્ણય પ્રસાદ, અજ્ઞાનતિમિરભાસ્કર, શિકાગો પ્રશ્નોત્તર, સમ્યક્ત્વશલ્યોદ્ધાર, નવતત્ત્વસંગ્રહ, આત્મવિલાસ, આત્મભાવની.
૧૨૦૪૪	શિષ્ય સમુદાય	શ્રી લક્ષ્મીવિજયજી, હર્ષવિજયજી, વિજયવલ્લભસૂરિજી (મહાવીર જૈન વિદ્યાલય સ્થાપક); શ્રી કાન્તિવિજયજી, ચતુરવિજયજી, પુણ્યવિજયજી, (“આગમ-પ્રભાકર”); ઉપાધ્યાય શ્રી વીરવિજયજી (અનેક પૂજા રચયિતા), શ્રી વિજયદાન-સૂરિજી, શ્રી વિજયપ્રેમસૂરિજી, શ્રી વિજયરામસૂરિજી અને વિશાળ શિષ્યવૃંદ
૧૨૦૪૫	ધર્મદાઝ	ધર્મ પ્રત્યેની લાગણી
૧૨૦૪૬	ખંડનમંડન	દલીલો-સિદ્ધાંતોનું ખંડન-તોડી પાડવી અને મંડન-સમર્થન કરવું
૧૨૦૪૭	ગોપવી દીધો	ગુપ્ । છુપાવી રાખ્યો, સંતાડી રાખ્યો, સંકેલી લીધો, ગૌણ કરી નાખ્યો
૧૨૦૪૮	શ્રી મલ્લિનાથનું સ્તવન	૧૯મા તીર્થંકરનું સ્તવન, “સેવક કિમ અવગણિયે હો મલ્લિજિન”
૧૨૦૪૯	સકારણ	કારણ-હેતુ-મતલબ સહિત
૧૨૦૫૦	સંગત	સમ્+ગમ્ । સંબદ્ધ, બંધ બેસતો
	પૃ. ૬૬૭	
૧૨૦૫૧	અનુસંધિ	અનુ+સન્ધ્ । યોગ્ય સંબંધ, આગલી વાત સાથે સંબંધ ધરાવતો, અનુસંધાન
૧૨૦૫૨	શ્રોતા	શ્રુ । સાંભળનારા, શ્રાવકો
૧૨૦૫૩	ગ્રાહ્ય	ગ્રહ્ । ગ્રહણ થઈ શકે તેવો
૧૨૦૫૪	શ્રવણદોર	શ્રુ+દો+રા । સાંભળવાની ધારા-ક્રમ-સત્તા
૧૨૦૫૫	ત્રુટ પડે	તૂટી જાય, ખોટ પડે
૧૨૦૫૬	તેમ	તથા, અને, ને
૧૨૦૫૭	સ્વયં	પોતાને, જાતે, ખુદને
૧૨૦૫૮	નિર્માનીપણે	નમ્રતાથી, નમ્રપણે; માનરહિતતાથી, માન વિના
૧૨૦૫૯	સભ્યતાપૂર્વક	સહ+ભા+યત્+ત્તલ । શિષ્ટતાપૂર્વક, કુલીનતા-વિનમ્રતા, સુશિક્ષિતતા-સજ્જનતાથી
૧૨૦૬૦	ખામી	ખોટ, ઊણપ, કચાશ
૧૨૦૬૧	પ્રશંસા-ગાણાં	પ્ર+શંસ્ । સ્તુતિ ગાવાથી, વખાણ કર્યા કરવાથી
૧૨૦૬૨	માનપત્ર	જે તે વ્યક્તિ-સંસ્થાને પ્રશંસા લખી જાહેરમાં અપાતું લેખિત લાંબું પત્ર-પાતું

૧૨૦૬૩	ન સરે	ન થાય, ન સફળ થાય
૧૨૦૬૪	ચંદ્રસૂરિ	શ્વે.સાધુ-યતિ
૧૨૦૬૫	સાહેબ	પરમકૃપાળુદેવને થતું સંબોધન
૧૨૦૬૬	પૃચ્છા	પૂછપરછ, ખબરઅંતર
૧૨૦૬૭	યતિ	જૈન સંસારી સાધુ, પરિગ્રહવાળા સાધુ, જતિ; વિ.સં. ૧૯૫૪ માં વસોમાં કૃપાળુદેવે પ્રભુશ્રીજીને કહેલું કે પરમાત્મપદને પામેલા, પાર પહોંચેલા.
૧૨૦૬૮	સન્માનવાથી	સત્+મા । સન્માન, સત્કાર કરવાથી
૧૨૦૬૯	દાક્ષિણ્યતા	સભ્યતા, વિવેક
૧૨૦૭૦	ડાહી વાતો	દક્ષિણ । શાણી, સમજદારીવાળી, બુદ્ધિવાળી વાતો
૧૨૦૭૧	સ્થાનક સંપ્રદાય	શ્વેતાંબર અમૂર્તિપૂજક સંપ્રદાય, સ્થાનકવાસી, મૂર્તિપૂજામાં નહીં માનનાર
૧૨૦૭૨	દૂષણ	દોષ
૧૨૦૭૩	આરોપ	આરોપણ, આક્ષેપ, એકના ગુણદોષ બીજામાં લાગુ કરવા
૧૨૦૭૪	કબીર	શ્રેષ્ઠ; શ્રી કબીરસાહેબ, વિ.સં. ૧૪૫૫ માં જેઠ સુદ ૧૫ ને સોમવારે, ઉત્તર પ્રદેશમાં કાશીમાં લહરતારા નામના તળાવમાં કમળપત્ર પર પ્રગટ થયા. કાન્તિકારી, સમાજસુધારક સંત, તેમના ગ્રંથ ‘બીજક’માં આત્મા જ ગાયો છે. હિન્દુ-મુસ્લિમ બંનેનો બહુ જ આદર પામેલા કબીરજીનો કાશી પાસે મગહર ગામમાં દેહવિલય
૧૨૦૭૫	ભોળાઈથી	ભોળપણથી, ફોસલાઈ જવાથી
૧૨૦૭૬	પજવવું	સતાવવું, હેરાન કરવું
૧૨૦૭૭	વેશ્યા	વિશ્+યત્ । નાયવા-ગાવા-બજાવવાનો-વ્યભિચારનો ધંધો કરનારી સ્ત્રી, ગુણિકા, વારાંગના
૧૨૦૭૮	બ્રષ્ટ થઈ ગયા	ઝંશ્ । પતિત થયા, પડી ગયા, બગડી ગયા
૧૨૦૭૯	નરસિંહ મહેતા	ભક્ત કવિ નરસિંહ મહેતા, વિ.સં. ૧૪૯૦-૧૫૬૬, જૂનાગઢમાં વડનગરા નાગર જ્ઞાતિમાં જન્મ, નાનપણમાં માતાપિતાનો વિયોગ, ૧૭ મે વર્ષે લગ્ન, પુત્રી કુંવરબાઈ સાસરે, પુત્ર શામળદાસનું અને પત્ની માણેક મહેતીનું અવસાન થતાં લાગ્યું-ગાયું કે, “ભલું થયું ભાંગી જંજાળ, સુખે ભજશું શ્રીગોપાળ” સમદૃષ્ટિવાન હોવાથી હરિજનોને ત્યાં પણ ભક્તિ કરવા જતા, કૃષ્ણભક્તિ અને તત્ત્વજ્ઞાનસભર અનેક પદો રચનારા : “જે ગમે જગતગુરુદેવ જગદીશને”, “અખિલ બ્રહ્માંડમાં એક તું શ્રી હરિ”, “જ્યાં લગી આતમા તત્ત્વ ચીન્યો નહી”, “ભોળી રે ભરવાડણ હરિને વેંચવા ચાલી” વગેરે વગેરે.
૧૨૦૮૦	ગોદા ખાશે	આંગળાં-મૂઠીથી મારવામાં આવતા ઘોદા, ઠોંસા ખાશે
૧૨૦૮૧	વૈકુંઠ	વિષ્ણુનો દિવ્યલોક, વિષ્ણુનું દિવ્યધામ
૧૨૦૮૨	માર ખાઈ બેસે	નુકશાન થાય
૧૨૦૮૩	સાપેક્ષ	અપેક્ષિત, અપેક્ષાવાળું
	૧૨	તા. ૨૬-૧૧-૧૯૯૯
૧૨૦૮૪	બીજો ભોઈવાડો	મુંબઈમાં ભૂલેશ્વર પાસેનો વિસ્તાર
૧૨૦૮૫	શ્રી શાંતિનાથજી	આ અવસર્પિણી કાળના ૧૬ મા તીર્થંકર શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન
૧૨૦૮૬	છેટેથી	દૂરથી, આઘેથી

૧૨૦૮૭	પંચાંગ પ્રણામ	પ્ર+નમ્ । બે હાથ, પગ અને મસ્તક એમ ૫ અંગથી પ્રણામન-નમન
૧૨૦૮૮	શ્રી પદ્મપ્રભુ	આ અવસર્પિણી કાળના દૃઢા તીર્થંકર શ્રી પદ્મપ્રભ સ્વામી
૧૨૦૮૯	શ્રી પદ્મપ્રભુનું	આનંદઘનજી કૃત સ્તવન “શ્રી પદ્મપ્રભ જિન તુજ મુજ આંતરું રે, કિમ ભાંજે”
૧૨૦૯૦	સુમધુર	ઘણા મીઠા, ઠીક ઠીક મધુર
૧૨૦૯૧	સુસ્પષ્ટ ધ્વનિ	એકદમ ખુલ્લો અવાજ-ચોખ્ખો અવાજ
૧૨૦૯૨	તળાંસ્યાં	તલાશ કરી; દાબ્યાં; સેવા કરી; તપાસ્યાં
૧૨૦૯૩	પંચધાતુ	પાંચ ધાતુ : સોનું, ચાંદી, તાંબું, પિત્તળ અને કાંસું
૧૨૦૯૪	કોરી કાઢેલી	કોતરી કાઢેલી, પથ્થરમાંથી કાંકરી છૂટી પાડી દે તેવી
૧૨૦૯૫	સિદ્ધની અવસ્થામાં	થતો ઘન સિદ્ધ અવસ્થામાં છેલ્લા માનવદેહનો ૨/૩ ભાગનો બાકી રહેતો નક્કર પદાર્થ
૧૨૦૯૬	સૂચક	સૂચવનારી, નિર્દેશક
૧૨૦૯૭	સિદ્ધ અવગાહના	જે દેહે આત્મા સંપૂર્ણ સિદ્ધ થાય તે દેહપ્રમાણથી કિંચિત્ ન્યૂન જે ક્ષેત્ર-પ્રમાણ ઘન થાય તે અવગાહના
૫૫૬૯		
૧૨૦૯૮	જ્ઞાયક સત્તા	જાણવાની સત્તા
૧૨૦૯૯	લોકાલોક પ્રમાણ	લોક અને અલોક સુધી
૧૨૧૦૦	ન્યાયે	રીતે, દૃષ્ટાંતે
૧૨૧૦૧	મુક્તાગિરિ	મહારાષ્ટ્રમાં મેંઢકગિરિથી ઓળખાતું સિદ્ધક્ષેત્ર-નિર્વાણક્ષેત્ર, જ્યાંથી ૩૧ કરોડ મુનિ મોક્ષે, અચલપુર-એલિયપુરથી ઈશાન ખૂણામાં ૧૨ કિ.મી. દૂર
૧૨૧૦૨	ગોમટેશ્વર	બાહુબલિજીનું બીજું નામ
૧૨૧૦૩	બાહુબલી સ્વામી	શ્રી ઋષભદેવ સ્વામીના પુત્ર, ભરત ચક્રવર્તી જેવા ભાઈ સામે જીતી પંચમુષ્ટિ-લોચ કરી, અડોલ કાયોત્સર્ગ કરી મોક્ષે ગયા
૧૨૧૦૪	છબી	ચિત્રપટજી
૧૨૧૦૫	બેંગલોર પાસે	દક્ષિણ ભારતમાં શ્રવણબેલગોલા, બેંગલોર ૧૪૨ કિ.મી., મૈસોર ૮૦ કિ.મી.
૧૨૧૦૬	ચામુંડરાય	દક્ષિણ ભારતમાં ૮મા સૈકામાં થયેલા રાજા
૧૨૧૦૭	અનિમેષ નેત્રે	પલક-પલકારો માર્યા વિના, અપલક આંખે
૧૨૧૦૮	વેલી	જમીન કે ઝાડ પર પથરાતી વનસ્પતિ, નાનો વેલો, લતા
૧૨૧૦૯	વીંટાઈ	ઘેરો ઘાલ્યો, ગોળાકાર પડ ચડતાં ગયાં, વીંટળાઈ ગઈ
૧૨૧૧૦	કૈવલ્ય	કેવળજ્ઞાન
૧૨૧૧૧	અંકુરો	ફણગો, બી, બીજ
૧૨૧૧૨	નડયો	નડતરરૂપ થયો, આડે આવ્યો
૧૨૧૧૩	“વીરા મોરા ગજ થકી ઊતરો”	હે ભાઈ ! (માન કધાયરૂપી) હાથી પરથી નીચે ઊતરો. કવિ શ્રી સમયસુંદરજી રચિત સજ્જાય “ગજે ચડ્યા કેવળ ન હોય રે”
૧૨૧૧૪	ગજ	હાથી; ૨ હાથ લાંબું; ૮ ની સંખ્યા; બારણાંની ભૂંગળ; તંતુવાદ્ય વગાડવાનું સાધન; ધાતુનો નક્કર સળિયો
૧૨૧૧૫	બ્રાહ્મી-સુંદરી	ઋષભદેવ પ્રભુની બે પુત્રીઓ-સાધ્વીઓ, ભરતજી-બાહુબલિજીની બહેનો
૧૨૧૧૬	કર્ણગોચર થતાં	સંભળાતાં-સાંભળતાં

૧૨૧૧૭	સજ્જ થઈ	તૈયાર થઈ ઊભેલા
૧૨૧૧૮	મોડવા	મૂકવા, મરડવા, દૂર કરવા
૧૨૧૧૯	‘પાંડવપુરાણ’	ભટ્ટારક શ્રી શુભચંદ્રજી (વિ.સં. ૧૫૩૫-૧૬૨૦) રચિત પુરાણ
૧૨૧૨૦	પ્રદ્યુમ્ન અધિકાર	શ્રીકૃષ્ણ અને રુકિમણીના પુત્ર પ્રદ્યુમ્નકુમાર વિષેનું પ્રકરણ
૧૨૧૨૧	વાસુદેવે	શ્રીકૃષ્ણે, વસુદેવના પુત્ર વાસુદેવે
૧૨૧૨૨	સુરૂપસંપત્ર	સૌન્દર્યવાન, રૂપાળો, દેખાવડો
૧૨૧૨૩	નિયાણાપૂર્વક	‘મને આ તપશ્ચર્યાથી ઋદ્ધિ મળો કે વૈભવ મળો કે અમુક ઈચ્છિત થાઓ’ એવી યાચના-માગણી સહિત

૧૩

તા. ૨૬-૧૧-૧૮૯૯

૧૨૧૨૪	પારિભાષિક શબ્દો	પરિભાષાને લગતા શબ્દો, તે તે શાસ્ત્રમાં અમુક ચોક્કસ પદાર્થ, ક્રિયા કે ગુણ વગેરે માટે નક્કી કરેલા સાંકેતિક શબ્દો
૧૨૧૨૫	અવગાહના	“જુદું છતાં એકમેક થઈ ભળી જવું, છતાં જુદું રહેવું” સિદ્ધ આત્માનું જેટલું ક્ષેત્રપ્રમાણ વ્યાપકપણું તે તેની અવગાહના

૧૪

તા. ૨૬-૧૧-૧૮૯૯

૧૨૧૨૬	ગીચ	ઘાટું, નિભિડ, ગાઢ, ખીચોખીચ
૧૨૧૨૭	ઝાડી	જ્ઞાટિકા । અનેક વનસ્પતિ એકબીજામાં ગૂંચવાઈ હોય એવો વનપ્રદેશ
૧૨૧૨૮	વનોપકંઠે	વન+ઉપકળ્ઠમ્ । વનની પાસે

પૃ. ૬૬૯

૧૫

તા. ૨૮-૧૧-૧૮૯૯

૧૨૧૨૯	શ્રી સત્શ્રુત	સત્ પ્રાપ્ત કરાવે, સત્ની પાસે લઈ જાય તેવાં શાસ્ત્ર, આગમ, શ્રુત
૧૨૧૩૦	પાંડવપુરાણે પ્રદ્યુમ્નચરિત્ર	શ્રી શુભચંદ્રજી ભટ્ટારક રચિત પાંડવપુરાણ, વિ.સં. ૧૬૦૮ = ઈ.સ. ૧૫૫૧, ૨૬ અધ્યાય, ૬૦૦૦ શ્લોક, ૧૩ મા અધ્યાયમાં પ્રદ્યુમ્નચરિત્ર. જિનાગમ મુજબ ૨૧ મા કામદેવ તે પ્રદ્યુમ્નકુમાર. અનેક વિદ્વાનોએ પ્રદ્યુમ્નચરિત્ર લખ્યું છે : શ્રી મહાસેન આચાર્યે ૧૧ મી સદીમાં, ભટ્ટારક સકલકીર્તિએ ૧૫ મી સદીમાં, ભટ્ટારક સોમકીર્તિ કે સોમસેને વિ.સં. ૧૫૩૦ માં, તપાગચ્છી રવિસાગરગણિએ વિ.સં. ૧૬૪૫ માં, તપાગચ્છી રત્નચંદ્રજીએ વિ.સં. ૧૬૭૧ માં, ભટ્ટારક મલ્લિભૂષણે ૧૭ મી સદીમાં, ભટ્ટારક વાદિચંદ્રે ૧૭ મી સદીમાં, વિ.સં. ૧૬૩૦ માં ખરતરગચ્છી સમયસુંદરજીએ, ભટ્ટારક ભોગકીર્તિ, જિનેશ્વરસૂરિ, યશોધરજી ઉપરાંત દિ.પંડિત રઈધૂએ અપભ્રંશ ભાષામાં તથા કવિ સિદ્ધિ, કવિ રલ્હણે પ્રાકૃત ભાષામાં પ્રદ્યુમ્નચરિત્ર રચ્યાં છે.

૧૨૧૩૧	રત્નકરંડ શ્રાવકાચાર	શ્રી સમંતભદ્રાચાર્ય રચિત અતિ પ્રાચીન અને સુસંબદ્ધ શ્રાવકાચાર સંબંધી ૧૫૦ ગાથાનો ‘રત્નકરંડ ઉપાસકાધ્યયન’ ગ્રંથ
૧૨૧૩૨	કાર્તિકેયાનુપ્રેક્ષા	શ્રી કાર્તિકેયસ્વામી કૃત ૪૮૯ શ્લોકમાં વૈરાગ્યની ૧૨ ભાવનાનો ઉત્તમ ગ્રંથ
૧૨૧૩૩	ક્ષપણાસાર	શ્રી માધવચંદ્ર આચાર્ય રચિત ક્ષાયિક ચારિત્ર સંબંધી શ્લોક ૩૯૨-૬૫૩ માં નિરૂપણ કરતો ગ્રંથ
૧૨૧૩૪	લબ્ધિસાર	શ્રી નેમિચંદ્ર સિદ્ધાંતચક્રવર્તી રચિત ૩૯૧ શ્લોકમાં કરણલબ્ધિનો ગ્રંથ
૧૨૧૩૫	ત્રિલોકસાર	વિ.સં. ૧૦૩૫ માં શ્રી નેમિચંદ્રજી રચિત ત્રણે લોકનું વર્ણન કરતો ગ્રંથ
૧૨૧૩૬	તત્ત્વસાર	શ્રી દેવસેનાચાર્ય કૃત પ્રાકૃત ભાષામાં ૭૪ શ્લોકનો શુદ્ધાત્મતત્ત્વપ્રાપ્તિનો ગ્રંથ

૧૨૧૩૭	રચણસાર	વિ.સં.૪૯ માં શ્રી કુંદકુંદાચાર્યજી રચિત ૧૫૩ કે ૧૬૭ શ્લોકમાં વ્યવહાર રત્નત્રયનું પ્રતિપાદન કરતો ગ્રંથ
	૧૬	તા. ૨૮-૧૧-૧૯૯૯
૧૨૧૩૮	તૃણવત્	તણખલા જેવું, સૂકા ઘાસ જેવું, તરણા જેવું, ખડ જેવું; તુચ્છ
૧૨૧૩૯	મિથ્યાભિનિવેશી	મિથ્યા અભિનિવેશી, શાસ્ત્રનો-લોકનો કે મરણનાં વારણના આગ્રહવાળા
૧૨૧૪૦	હાંસીપાત્ર	હસવાને પાત્ર, મશ્કરી-મજાક કરવા લાયક, ફજેતી
૧૨૧૪૧	શિર વહેતો હોય	માથે લઈને ફરતો હોય, ધારણ કરતો હોય
	૧૭	તા. ૨૮-૧૧-૧૯૯૯
૧૨૧૪૨	વસ્તુત:	તત્વતઃ, ખરું જોતાં
૧૨૧૪૩	સુવર્ણનામ	સોનું એવું નામ
૧૨૧૪૪	ભસ્મ	સોનાની પ્રક્રિયા કરીને કરાતી રાખ-ભસ્મ, રખ્યા, ભભૂત
૧૨૧૪૫	વિષ્ટા	માનવનું ગૂ, પક્ષીની ચરક, પ્રાણીની લીંડી-લીંડાં, છાણ-પોદળા
૧૨૧૪૬	ખાતર	ખેતી, બાગાયત વગેરે સુધારવા જમીનમાં છાણ, વિષ્ટા, ઉકરડા વગે કચરો તેમજ રાસાયણિક રીતે તૈયાર થયેલો પદાર્થ નાખવામાં આવે છે તે
૧૨૧૪૭	ધાન્ય	અનાજ, ૨૪ પ્રકાર : લાસા અને કઠોળ એમ મુખ્ય ૨ ભેદ. લાસા—ઘઉં, જવ, જુવાર, બાજરી, ડાંગર, વ્રીહિ, બંટી, બાવરો, કાંગ, ચિણ્યોઝીણો, કોદરો અને મકાઈ. કઠોળ—મગ, મઠ, અડદ-માષ, તુવેર, વાલ-ઝાલર, વટાણા, ચોળા, ચણા, લાંગ, કળથી, મસૂર અને અળસી.
૧૨૧૪૮	કાળાંતરે	સમય જતાં
૧૨૧૪૯	અધીરાઈ	અધીરજ, ઉતાવળ
૧૨૧૫૦	લેણદાર	કરજે ધીરધાર કરનાર માણસ, આપેલું પાછું માગનાર
૧૨૧૫૧	દેણદાર	દેવાદાર
૧૨૧૫૨	રૂપિયા	ભારતનું ચલણ, આઝાદી પહેલા રૂપાનો-ચાંદીનો સિક્કો તે રૂપિયો, જેના ૧૬ આના=૬૪ પૈસા હતા, હાલ ૧૦૦ પૈસા, કાગળ રૂપે નોટ છે
૧૨૧૫૩	ક્ષીર-નીરવત્	દૂધમાં પાણી રહેલું છે તેમ
	૧૮	તા. ૨૯-૧૧-૧૯૯૯
૧૨૧૫૪	ઈનોક્યુલેશન	મરકીની રસી
૧૨૧૫૫	મરકી	કોઈપણ પ્રકારનું મરણ ફાટી નીકળવું એ, મહામારી, ગાંઠિયો તાવ, પ્લેગ
૧૨૧૫૬	દાક્તરો	વિદેશી પદ્ધતિએ તૈયાર થઈ વૈદ્ય કરતા વૈદ્યો, ડોક્ટરો
૧૨૧૫૭	ધર્તિંગ	ધૂત । ધૂર્તતા, ફેલ-ફતવો
૧૨૧૫૮	અશ્વ	ઘોડો
૧૨૧૫૯	પાપાનુબંધી પુણ્ય	પુણ્યનો ઉદય પણ પાપનો બંધ કરાવે તે
૧૨૧૬૦	ઉપાર્જ્યુ છે	ઉપ+અર્જ । ઉપાર્જન કર્યું છે, કમાઈને મેળવ્યું છે, વારસામાં મળ્યું છે
	પૃ. ૬૭૦	
૧૨૧૬૧	વહોરે છે	વિ+અવ+હ । સંઘરે છે, સ્વીકારે છે. કર્મના ત્રણ પ્રકાર પૈકી એક જેમાં આ ભવનાં કે પૂર્વસંચિત કર્મોનો ભોગ શરૂ થઈ ચૂક્યો હોય

	૧૯	તા. ૨૯-૧૧-૧૮૯૯
૧૨૧૬૨	પ્રારબ્ધ	પ્ર+આ+સ્મ્ । પૂર્વે આરંભેલું વર્તમાને પરિણામ આપતું, નસીબ, ભાગ્ય
૧૨૧૬૩	પુરુષાર્થ	પુરુષ+અર્થ । ઉદ્યમ, પ્રયત્ન, શક્તિ, સામર્થ્ય, બળ
૧૨૧૬૪	નિષ્કામ	નિસ્+કમ્ । ફળ-કામ-ઈચ્છા વિના, અનાસક્ત ભાવે
	૨૦	તા. ૩-૫-૧૯૦૦
૧૨૧૬૫	‘ભગવદ્ગીતા’	મહાભારતના ભીષ્મ પર્વમાં ‘ભગવદ્ગીતાપર્વ’નું શ્રીકૃષ્ણ-અર્જુન વચ્ચેના સંવાદરૂપે કર્મ-જ્ઞાન-ભક્તિ વિષે ૭૦૦ શ્લોકનું પુસ્તક, ગીતાજી
૧૨૧૬૬	વિદ્યારણ્ય સ્વામી	૧૪ મી સદીના વેદાંતાચાર્ય, ‘પંચદશી’, ‘જીવ-મુક્તિવિવેક’ના લેખક
૧૨૧૬૭	જ્ઞાનેશ્વરી	સંત જ્ઞાનેશ્વરે ૧૫ વર્ષની વયે મરાઠી ભાષામાં ગીતાજીના મૂળ ૭૦૦ શ્લોક ઉપરથી ૮૦૦૦ ઓવીઓ (પદ્યાત્મક) પ્રમાણ ટીકા લખી તે.
૧૨૧૬૮	માનીનતા	માન્યતા
૧૨૧૬૯	‘થિયોસોફી’વાળી	થિયોસોફિકલ સોસાયટીએ નક્કી કરેલ તત્ત્વજ્ઞાનની વિચારસરણીવાળી ગીતા
૧૨૧૭૦	મણિલાલ નભુભાઈ	ગુજરાતી સાક્ષર, દિવેદી અવટંક-અટક, નડિયાદમાં ઈ.સ. ૧૮૫૮ માં સાઠોદરા નાગર, તત્ત્વજ્ઞાની, સાહિત્યકાર, રાજયોગ વિષે ઈંગ્લીશમાં પુસ્તક, ભગવદ્ગીતાનું વિવેચન, સર્વધર્મના સિદ્ધાંતો સમજાવતું પુસ્તક લખ્યું; ‘તર્કભાષા’, ‘દ્વયાશ્રય’, ‘ભોજપ્રબંધ’, ‘વિક્રમચરિત્ર’નો ગુજરાતીમાં પહેલો પરિચય કરાવનાર એટલે કે અનુવાદક, ‘સમાવિશતક’, ‘ષટ્દર્શન સમુચ્ચય’ના ભાષાંતરકર્તા
૧૨૧૭૧	મિશ્રતા	સેળભેળ, ખીચડો, મેળવણી, ઉમેરો
૧૨૧૭૨	વેદાંત	ઉપનિષદ્, ઉપનિષદોમાં ચર્ચાયેલું તત્ત્વજ્ઞાન
૧૨૧૭૩	કુશાગ્રબુદ્ધિ	કુશ+અગ્ર । ઘાસ-ડાભડો-દર્ભની અણી જેવી તીક્ષ્ણ બુદ્ધિ, પ્રબળ યાદદાસ્ત
૧૨૧૭૪	મતાભિનિવેશ	મતનો આગ્રહ, મતાગ્રહ
૧૨૧૭૫	‘ધર્મસંગ્રહણી’	ઈ.સ. ૪૮૦-૫૨૮, ધુરંધર આચાર્ય શ્રી હરિભદ્રસૂરિ રચિત મહાન ન્યાયગ્રંથ
૧૨૧૭૬	પર્યાલોચના	પરિ+આ+લોચ્ । સંપૂર્ણ આલોચના, સમીક્ષા, અવલોકન
	૨૧	તા. ૪-૫-૧૯૦૦
૧૨૧૭૭	ક્ષય રોગ	ફેફસાં કે શરીરના બીજા અંગ સૂકાઈને સડી જવાનો રાજ રોગ, યક્ષ્મા
૧૨૧૭૮	વૃદ્ધિ પામ્યો	વધી ગયો
	૨૨	તા. ૨૮-૬-૧૯૦૦ થી તા. ૧૨-૭-૧૯૦૦ દરમિયાન
૧૨૧૭૯	પ્રશમરસ	પ્ર+શમ્+સ્મ્ । શાંત રસ
૧૨૧૮૦	નિમગ્ન	નિ+મગ્ન । ડૂબેલાં
૧૨૧૮૧	દૃષ્ટિયુગ્મં	બે ચક્ષુ
૧૨૧૮૨	પ્રસન્ન	પ્ર+સદ્ । પ્રસન્ન, ખુશ, રાજી, આનંદિત
૧૨૧૮૩	વદનકમલં	મુખ રૂપી કમળ
૧૨૧૮૪	અંક	ખોળો
૧૨૧૮૫	કામિનીસંગશૂન્યઃ	કમ્+સજ્જ્+શૂન્ । સ્ત્રીના સંગથી રહિત
૧૨૧૮૬	કરયુગમ્ ।	બે હાથ, બન્ને હાથ
૧૨૧૮૭	અપિ	પણ
૧૨૧૮૮	શસ્ત્રસંબંધવંધ્યં	શસ્ત્રના સંબંધ વિનાના, હથિયાર વિનાના

૧૨૧૮૯	તદસિ	તદ્+અસ્ । તું છો, તું છે (ચરોતર-કાનમ-પંચમહાલમાં તું છું)
૧૨૧૯૦	જગતિ	જગતમાં
૧૨૧૯૧	ત્વમેવ	તું જ (શ્રી ધનપાલ કવિ કૃત તિલકમંજરી શ્લોક
પૃ. ૬૭૧		
૧૨૧૯૨	મદ્રાસ	દક્ષિણ ભારતનું મોટું શહેર, હાલ ચેન્નઈ, મુંબઈથી ૧૩૭૦ કિ.મી.
૧૨૧૯૩	કાર્તિક સ્વામી	શ્રી કાર્તિકેય સ્વામી, વિ.સં.પૂર્વે ૨૦૦-૩૦૦ વર્ષે 'કાર્તિકેયાનુપ્રેક્ષા' ગ્રંથકર્તા
૧૨૧૯૪	દિગંબર વૃત્તિ	દિગંબર ચર્ચા
	૨૩	તા. ૧૮-૮-૧૯૦૦
૧૨૧૯૫	નમો	નમસ્કાર હો (શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય કૃત 'યોગશાસ્ત્ર'નું મંગળાચરણ)
૧૨૧૯૬	દુર્વાર	વાર્યા વારી ન શકાય, વારવા-જીતવા બહુ બહુ મુશ્કેલ
૧૨૧૯૭	સગાદિવૈરિવારનિવારિણે	રાગ, દ્વેષ, અજ્ઞાનરૂપી શત્રુસમૂહને જેમણે વાર્યા, જીત્યા
૧૨૧૯૮	અર્હતે	વીતરાગ થતાં જે પૂજવા યોગ્ય થયા
૧૨૧૯૯	યોગિનાથાય	અનેક યોગીઓના જે નાથ-નેતા થયા તેને
૧૨૨૦૦	મહાવીરાય	મહાવીરને
૧૨૨૦૧	તાયિને	તાતને, ત્રાતાને (પં.શ્રી લાભવિજયજીએ આ શ્લોકના ૫૦૦ અર્થ કર્યા છે)
૧૨૨૦૨	સદેવ	સત્ દેવ, તીર્થંકર
૧૨૨૦૩	અપાયઅપગમ	અપાય એટલે દુઃખ, અપગમ એટલે દૂર કરવું, રહેવું; તીર્થંકરદેવની આસપાસ
૧૨૨૦૪	અતિશય	ઘણા યોજન સુધી જીવનાં બાહ્ય અને આંતરિક દુઃખ દૂર થઈ જાય, ઓછી અને ઓછી ઉપદ્રવ ન હોઈ શકે.
૧૨૨૦૫	ઉકેલનાર	ખુલાસો કરી દેનાર, સ્પષ્ટ રીતે વાંચી લેનાર, અક્ષર ઓળખનાર
	૨૪	તા. ૧૦-૯-૧૯૦૦ થી તા. ૨૩-૯-૧૯૦૦ દરમ્યાન
૧૨૨૦૬	માપી માપીને	મા । પ્રમાણ નક્કી કરીને, ક્યાસ કાઢીને, પારખીને, કળીને
૧૨૨૦૭	ફરી આવૃત્તિ	બીજીવારનું પ્રકાશન, પુનરાવૃત્તિ
૧૨૨૦૮	અભિપ્રાય	શ્રદ્ધા-નિર્ણયપ્રધાન પરિણામન
૧૨૨૦૯	સારાસાર તોલ	સાર-અસારની કે તથ્ય-અતથ્યની તુલના
૧૨૨૧૦	થંભી ન દેવો	થોભી, અટકી, રોકી ન દેવો
૧૨૨૧૧	મણકા	મણિકા । માળાના પારા
પૃ. ૬૭૨	૨૫	તા. ૨૩-૧૧-૧૯૦૦ થી તા. ૨૧-૧૨-૧૯૦૦ દરમ્યાન
૧૨૨૧૨	'શાંતસુધારસ'	શ્રી વિનયવિજયજી મહારાજ કૃત, વિ.સં. ૧૭૨૩, ગંધાર ગામે, વૈરાગ્યની ૧૨+ પાયાની ૪ ભાવના વિષે ૧૬ પ્રકાશમાં વિવિધ સુગેય છંદમાં ૨૩૪ શ્લોકનો ગ્રંથ
૧૨૨૧૩	માટુંગા	મુંબઈનું એક પરું, થોડો ભાગ સાયન
	૨૬	તા. ૨૩-૧૧-૧૯૦૦ થી તા. ૨૧-૧૨-૧૯૦૦ દરમ્યાન
૧૨૨૧૪	શિવ, મુંબઈ	મુંબઈનું એક પરું, હાલ સાયન
૧૨૨૧૫	દેવાગમ	દેવોનું આવવું, આગમન ('દેવાગમ સ્તોત્ર' કે 'આપ્તમીમાંસા'નું પ્રથમ પદ)
૧૨૨૧૬	નમોયાન	આકાશમાં વિચરવું
૧૨૨૧૭	ચામરાદિ	ચામર વગેરે (વૈભવથી વીંઝાવું)
૧૨૨૧૮	વિભૂતય:	વિભૂતિઓ

૧૨૨૧૯	માયાવિષ્ણવિ	માયાવિષુ+અપિ । માયાવી-ઈંદ્રજાળિયા પણ
૧૨૨૨૦	દૃષ્ટ્યંતે	દર્શાવી-બતાવી શકી છે
૧૨૨૨૧	નાતઃ	એથી નહીં
૧૨૨૨૨	ત્વમસિ	તું છો
૧૨૨૨૩	નો	નહીં, ન, નથી
૧૨૨૨૪	મહાન્	મહાન
૧૨૨૨૫	સમંતભદ્રસૂરિ	વિક્રમના ૨જા સૈકામાં (ઈ.સ. ૧૨૦-૧૮૫) પૂજ્યપાદ સ્વામીની પહેલાં થયેલા ધુરંધર આચાર્ય; ૧. આપ્તમીમાંસા ૨. સ્વયંભૂ સ્તોત્ર ૩. યુક્ત્યનુશાસન ૪. સ્તુતિવિદ્યા ૫. રત્નકરંડક શ્રાવકાચાર ૬. જીવસિદ્ધિ, અનુપલબ્ધ છે. ૭. ગંધહસ્તિ મહાભાષ્ય. અનુપલબ્ધ : આ ૭ મહાન કૃતિના કર્તા
૧૨૨૨૬	અષ્ટ પ્રાતિહાર્ય	અશોકવૃક્ષ, પુષ્પવૃષ્ટિ, દુંદુભિ, ભામંડલ, ચામર, છત્ર, સિંહાસન, દિવ્યધ્વનિ
૧૨૨૨૭	વિભૂતિ	ઐશ્વર્ય, સામર્થ્ય, દિવ્ય-અલૌકિક શક્તિ, મહત્તા
૧૨૨૨૮	પદે	પગલે
૧૨૨૨૯	ત્રાડ પાડતાં	સિંહ ગર્જના કરતાં
૧૨૨૩૦	‘આપ્તમીમાંસા’	શ્રી સમંતભદ્રાચાર્ય વિરચિત ગ્રંથમાં ૧૦ પરિચ્છેદ-૧૧૪ કારિકા છે.
૧૨૨૩૧	‘દેવાગમ સ્તોત્ર’	શ્રી સમંતભદ્રાચાર્ય રચિત, ‘તત્ત્વાર્થ સૂત્ર’નાં મંગલાચરણની ટીકા કરતાં લખાયેલું, આપ્ત-અનેકાંતનો મહિમા ગાતું ૧૧૪ શ્લોકનું દેવાગમ સ્તોત્ર
૧૨૨૩૨	‘અષ્ટસહસ્રી’	‘આપ્તમીમાંસા’ પર લખાયેલી ટીકા
૧૨૨૩૩	શ્લોકપુર	શ્લોક પ્રમાણ, શ્લોક જેટલું
૧૨૨૩૪	ગંધહસ્તી મહાભાષ્ય	‘આપ્તમીમાંસા’ પર ૮૪ હજાર શ્લોક જેટલું વિવેચન જે અનુપલબ્ધ છે.
૧૨૨૩૫	‘યોગબિંદુ’	શ્રી હરિભદ્રાચાર્ય કૃત યોગ વિષયક ગ્રંથ, જેમાં ૫૨૭ શ્લોક છે
૧૨૨૩૬	‘ઉપમિતિભવપ્રપંચા કથા’	શ્રી સિદ્ધર્ષિગણિ રચિત સંસ્કૃતમાં ૮ પ્રસ્તાવમાં કથા. જે કથામાં સંસાર-ભવની ગૂંચવણોનું રહસ્ય અનુમાન દ્વારા નીકળે તે કથા
૧૨૨૩૭	ન્યૂનતા	ઓછપ, ખામી
૧૨૨૩૮	અપકાર	નુકસાન, હાનિ; કૃતદ્વનતા
	૨૭	
૧૨૨૩૯	મનઃપર્યવજ્ઞાન	જે જ્ઞાન વડે અઢી દ્વીપમાં રહેલા સંજી પંચેન્દ્રિયના મનોગત ભાવ જણાય તે. ઋજુમતિ અને વિપુલમતિ એમ ૨ પ્રકારે
૧૨૨૪૦	અસંયમપણું	અનિગ્રહતા, ઈન્દ્રિયો-ઈચ્છાઓ પરનો કાબૂ ન હોવો તે
૫. ૬૭૩	૨૮	
૧૨૨૪૧	પાંચ ઈન્દ્રિયોના વિષય	કાયા-સ્પર્શના ૮ વિષય : ઠંડો, ગરમ, લૂખો, ચીકણો, કોમળ, કઠોર, હલકો, ભારે જીભ-રસના ૫ વિષય : કડવો, મીઠો, તીખો, ખાટો, તૂરો નાક-ગંધના ૨ વિષય : સુગંધ અને દુર્ગંધ આંખ-વર્ણના ૫ વિષય : કાળો, ધોળો, લાલ, પીળો, વાદળી કાન-શબ્દના ૩ વિષય : જીવ શબ્દ, અજીવ શબ્દ, મિશ્ર શબ્દ કુલ ૨૩ વિષયો — શ્વે.મતે

કુલ ૨૭-૨૮ વિષયો—દિ.મતે (શબ્દમાં સારેગમપધનીસા એમ ૭ લે છે)
અને ૨૮મું મન-અનિદ્રિય લે છે—દિ.આચાર્ય કાર્તિકેય સ્વામી

૧૨૨૪૨	અસમર્થ	અશક્ત, સક્ષમ ન હોય તે
૧૨૨૪૩	એકી વખતે	એક સાથે, એકી સમયે
૧૨૨૪૪	ઠગાય છે	છેતરાય છે, ધૂતાય છે
૧૨૨૪૫	કાયરપણું	કાતરતા । નાહિંમત, કંટાળો, થાક
૧૨૨૪૬	મોળા કરવા	ઓછા કરવા, રસ મંદ કરવો
૧૨૨૪૭	ઉપસ્થ ઈન્દ્રિય	ઉપ+સ્થા । સ્ત્રી-પુરુષની જનનેન્દ્રિય; મધ્ય ભાગ; ખોળો-ગોદ
૧૨૨૪૮	તસુ	લગભગ ૧ ઈંચ કે ૨ આંગળ જેટલું
૧૨૨૪૯	માદક ચીજ	કેફી, મદ-નશો કરાવે તેવી વસ્તુ
૧૨૨૫૦	અસલના સ્વભાવ	મૂળ-પ્રાચીન-સાચા સ્વભાવ

૨૯

૧૨૨૫૧	સ્પષ્ટાઈ	સ્પષ્ટતા, ખુલાસા, ચોખવટ
૧૨૨૫૨	સાક્ષી	હાજરી, સાહેદી, સાબિતી
૧૨૨૫૩	આગાર	છૂટ, અપવાદ

૩૦

૧૨૨૫૪	બળવત્તર	વધુ બળવંતી, બળવાન
૧૨૨૫૫	દરકાર	પરવા, તમા, ગરજ

પૃ. ૬૭૪ ૩૧

૧૨૨૫૬	અશ્રદ્ધા	શ્રદ્ધા ન રાખવી, શ્રદ્ધા-વિશ્વાસ આસ્થાનો અભાવ
૧૨૨૫૭	પતિત થવાનું	પડી જવાનું
૧૨૨૫૮	સિત્તેર કોટાકોટિ	સાગરોપમ ૧ કરોડ X ૧ કરોડ = ૧ કોડાકોડ (કોટાકોટિ) એવા ૭૦ સાગરોપમ
૧૨૨૫૯	અસંખ્યાત	ગણત્રી કે માપમાં ન આવે એટલા
૧૨૨૬૦	ચારિત્રમોહ	૧ દ કષાય અને ૯ નોકષાય, આત્માના ચારિત્ર ગુણને આવરણ કરે તે
૧૨૨૬૧	લટક્યો	લબડ્યો-લબડેલો, રખડી પડેલો, ટીંગાયેલો
૧૨૨૬૨	દર્શનમોહ	મિથ્યાત્વ મોહનીય, મિશ્ર મોહનીય, સમ્યક્ત્વ મોહનીય : સમકિત ન થવા દે
૧૨૨૬૩	સીસું રેડ્યું હોય એવી રીતે	જડબેસલાક, ઢાળી દે તેવી રીતે
૧૨૨૬૪	ઓથે	અવ્યક્ત ઉપયોગરૂપ સામાન્ય પ્રવૃત્તિ વડે; પ્રવાહે, જથ્થામાં, સામૂહિક રીતે
૧૨૨૬૫	મુકાબલો	સામનો
૧૨૨૬૬	સ્થાનકે	સ્થાને, ગુણસ્થાનકે

૩૨

૧૨૨૬૭	જે	જે
૧૨૨૬૮	અબુદ્ધા	અબુદ્ધ, અવિવેકી, અબુઝ, તત્ત્વને ન જાણનાર
૧૨૨૬૯	વીરા	વીરો, અનેક વીરો
૧૨૨૭૦	અસમત્તવંસિણો	અસમ્યક્દૃષ્ટિ, સમ્યક્દૃષ્ટિ વિનાના, મિથ્યાત્વી
૧૨૨૭૧	અસુદ્ધ	અશુદ્ધ

૧૨૨૭૨	તેસિં	તેમને
૧૨૨૭૩	પરક્રંત	પરાક્રમ, પુરુષાર્થ
૧૨૨૭૪	સફલં	સફળ, સંસારહેતુક સફળપણું, પુણ્ય-પાપનાં ફળ બેસે છે
૧૨૨૭૫	અફલં	અફળ, ફળરહિત, સંસારહેતુક અફળપણું, પુણ્ય-પાપનાં ફળ નથી (નિર્જરા)
૧૨૨૭૬	સવ્વસો	સર્વથા
૧૨૨૭૭	બુદ્ધા	બુદ્ધ, જ્ઞાની
૧૨૨૭૮	વીર્યાધ્યયન ઠમું	શ્રી સૂયગડાંગ સૂત્ર શ્રુ.૧, ૮ મું વીર્યાધિકાર અધ્યયન, ગાથા ૨૨-૨૩ એટલે કે, જે વીર મહાભાગ્યવાન નથી, બુદ્ધ-તત્ત્વજ્ઞ નથી, સમ્યક્દર્શનવાળા નથી તેનો પુરુષાર્થ અશુદ્ધ છે, તે સર્વથા કર્મફળ (પુણ્ય-પાપ) સહિત છે. જે વીર મહાભાગ્યવાન, બુદ્ધિ-તત્ત્વજ્ઞ, સમ્યક્દર્શન સહિત છે તેનો પુરુષાર્થ શુદ્ધ છે, સર્વથા કર્મફળરહિત છે. (પુણ્ય-પાપનાં ફળ બેસતાં નથી, નિર્જરા થાય છે એ રીતે અફળ છે)
૧૨૨૭૯	લખિત	લક્ષ । લિખ્ । લખેલો, કહેલો, જોયેલો
૧૨૨૮૦	સંસારહેતુક	સંસારના હેતુરૂપ
૧૨૨૮૧	પરમાર્થ	ભાવાર્થ
	૩૩	તા.૬-૫-૧૯૯૪ થી તા.૫-૬-૧૯૯૪ દરમ્યાન
૧૨૨૮૨	ઈર્યાપથિકી	ઈર્ । ચાલવાની ક્રિયા, ઈરિયાવહિયા — હરતાં ફરતાં ચાલતાં થતી હિંસા
૧૨૨૮૩	પ્રતિકમ્બી	પ્રતિ+ક્રમ્ । સ્મરણ કરી જોઈ, ફરીથી જોઈ જઈ; નું પ્રતિકમણ કરીને
૧૨૨૮૪	અઢાર પાપસ્થાનક	પ્રાણાતિપાત, મૃષાવાદ, અદત્તાદાન, મૈથુન, પરિશ્રદ, ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, રાગ, દ્વેષ, કલહ, અભ્યાખ્યાન, પૈથુન્ય, પરપરિવાદ, રઈઅરઈ, માયામોસો, મિચ્છાદંસણસલ્લ : આ ૧૮ પાપને રહેવાનાં ઠેકાણાં
	પૃ. ૬૭૫	
૧૨૨૮૫	નિંદવા	નિન્દ । નિંદા કરવી, વગોવવા
૧૨૨૮૬	નિ:શલ્ય	શલ્યરહિત, કાંટા રહિત, પાપરહિત
૧૨૨૮૭	એક આસન પર	એક જગ્યાએ, પર્યકાસને (પલાંઠી વાળીને) સ્થિરતાથી
૧૨૨૮૮	ઉજમાળ	ઉલ્લસિત, પ્રકાશિત, ઉમંગવાળી, આનંદવાળી, હર્ષિત, ખંતવાળી
૧૨૨૮૯	એક ઘડી	૨૪ મિનિટ
૧૨૨૯૦	અરધી ઘડી	૧૨ મિનિટ
૧૨૨૯૧	રટણ કરવું	રટ । વારંવાર ઉચ્ચાર્યા કરવું
૧૨૨૯૨	ઈદ્રિયપરાજયશતક	શ્રી રત્નશેખરસૂરિ રચિત વૈરાગ્યપ્રેરિત ૯૯ શ્લોકનો ગ્રંથ
૧૨૨૯૩	અધ્યાત્મ કલ્પદ્રુમ	વિ.સં. ૧૪૭૦માં સહસ્રાવધાની શ્રી મુનિસુંદરસૂરિ વિરચિત ૧૬ અધિકારમાં સમતા પ્રાપ્તિ-મોક્ષપ્રાપ્તિ વર્ણવી છે.
૧૨૨૯૪	નવતત્ત્વ	અજ્ઞાત પૂર્વાચાર્ય વિરચિત ૫૯ (પ્રાકૃત) ગાથાનું 'નવતત્ત્વ પ્રકરણ' ગ્રંથ
૧૨૨૯૫	મૂળ પદ્ધતિ કર્મગ્રંથ	મૂળ રીત-પ્રકાર બતાવનાર કર્મગ્રંથ, પ્રાચીન કર્મગ્રંથ, શ્રી શિવશર્મસૂરિ કૃત 'કર્મપ્રકૃતિ' અને શ્રી ચન્દ્રર્ષિ મહત્તર કૃત 'પંચસંગ્રહ' ગ્રંથ
૧૨૨૯૬	ધર્મબિંદુ	વિ.સં. ૮૨૦માં શ્રી હરિભદ્રસૂરિ રચિત ૮ અધ્યાયમાં ગૃહસ્થ ધર્મ અને મુનિ ધર્મનું સ્વરૂપ દર્શાવતો ગ્રંથ

૧૨૨૯૭	આત્માનુશાસન	વિ.સં.૯૪૦ માં શ્રી ગુણભદ્રાચાર્ય કૃત વૈરાગ્યનો ૨૭૦ શ્લોકનો ગ્રંથ
૧૨૨૯૮	મોક્ષમાળા	મોરબીમાં ૩ દિવસમાં વિ.સં. ૧૯૪૦માં ૧૦૮ પાઠનું કૃપાળુદેવ શ્રીમદ્ રાજચંદ્રે માત્ર ૧૬ વર્ષને ૫ માસની વયે લખ્યું તે પુસ્તક
૧૨૨૯૯	અધ્યાત્મસાર	ઉપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી વિરચિત ૯૪૯ શ્લોક, ૭ પ્રબંધમાં અધ્યાત્મનું સ્વરૂપ, વૈરાગ્યના ભેદ, આત્મનિશ્ચયનું નિરૂપણ કરતો ગ્રંથ
૧૨૩૦૦	આનંદઘન યોવીસી સ્તવન ૧	ઋષભ જિનેશ્વર પ્રીતમ માહરો રે
૧૨૩૦૧	આનંદઘન યોવીસી સ્તવન ૩	સંભવ દેવ તે ધુર સેવો સવે રે
૧૨૩૦૨	આનંદઘન યોવીસી સ્તવન ૫	સુમતિચરણ કજ આતમ અરપણા
૧૨૩૦૩	આનંદઘન યોવીસી સ્તવન ૭	શ્રી સુપાસજિન વંદિયે, સુખસંપત્તિનો હેતુ લલના
૧૨૩૦૪	આનંદઘન યોવીસી સ્તવન ૮	દેખણ દે રે સખી મુને દેખણ દે
૧૨૩૦૫	આનંદઘન યોવીસી સ્તવન ૯	સુવિધિ જિણેસર પાય નમીને
૧૨૩૦૬	આનંદઘન યોવીસી સ્તવન ૧૦	શીતલ જિનપતિ લલિત ત્રિભંગી
૧૨૩૦૭	આનંદઘન યોવીસી સ્તવન ૧૩	દુઃખ દોહગ દૂરે ટળ્યાં રે, સુખ સંપદ શું ભેટ
૧૨૩૦૮	આનંદઘન યોવીસી સ્તવન ૧૫	ધર્મ જિનેસર ગાઉં રંગ શું, ભંગ મ પડશો હો પ્રીત્ જિનેસર
૧૨૩૦૯	આનંદઘન યોવીસી સ્તવન ૧૬	શાંતિ જિન એક મુજ વિનતિ, સુણો ત્રિભુવનરાય રે
૧૨૩૧૦	આનંદઘન યોવીસી સ્તવન ૧૭	મનડું કિમહિ ન બાઝે હો કુંથુજિન
૧૨૩૧૧	આનંદઘન યોવીસી સ્તવન ૧૯	સેવક કિમ અવગણિયે હો મલ્લિ જિન, એહ અબ શોભા સારી
૧૨૩૧૨	આનંદઘન યોવીસી સ્તવન ૨૨	અષ્ટભવાંતર વાલહી રે તું મુજ આતમરામ, મનરાવાલા
૧૨૩૧૩	જૂવા	જૂગાર, જૂગટું
૧૨૩૧૪	આમિષ	માંસ
૧૨૩૧૫	મદિરા	મદ્ય, દારૂ, શરાબ
૧૨૩૧૬	દારી	વેશ્યા, ગણિકા
૧૨૩૧૭	આહેટક	શિકાર
૧૨૩૧૮	ચોરી	ચોરવું, ચોરીનો ધંધો
૧૨૩૧૯	પરનારી	પરસ્ત્રીસેવન (સ્ત્રી માટે પરપુરુષસેવન)
૧૨૩૨૦	દુઃખદાર્ઠ	દુઃખદાયક
૧૨૩૨૧	દુરિતમૂળ	પાપનાં મૂળ-મૂળિયાં-જડ
૧૨૩૨૨	જાઈ	લઈ જનાર ('નાટક સમયસાર'માં, સાધ્ય-સાધક દ્વાર, શ્લોક ૨૭)
૧૨૩૨૩	અત્યાગ	નહીં છોડેલી, ત્યાગ ન કર્યો હોય તેવી
૧૨૩૨૪	અમુક રસનો ત્યાગ	ભોજનના ૬ રસમાંથી અમુકનો ત્યાગ, આર્યબિલ, નીવિ જેવું
૧૨૩૨૫	અબ્રહ્મચર્યનો ત્યાગ	મૈથુનનો ત્યાગ, બ્રહ્મચર્યનું પાલન
૧૨૩૨૬	પરિગ્રહ પરિમાણ	મર્યાદિત પરિગ્રહ
૧૨૩૨૭	વિદિત કરેલા	જણાવેલા, વાકેફ કરેલા
૧૨૩૨૮	પશ્ચાત્તાપનું સ્થાનક	પસ્તાવાનું, ક્ષમાપનાનું ઠેકાણું-સ્થાન
૧૨૩૨૯	સ્વેચ્છાએ	પોતાની ઈચ્છા-મરજી મુજબ
૧૨૩૩૦	નિયમભંગ	નિયમનો ભંગ, છેદ, ભાંગી-તોડી નાખવો
૩૪		તા. ૧૯-૯-૧૯૯૫ થી તા. ૩-૧૦-૧૯૯૫ દરમિયાન
૧૨૩૩૧	સત્ય	સત્ । જેવું જાણવું, અનુભવવું તેવું જ કહેવું તે

૧૨૩૩૨	પરમાર્થ સત્ય	બોલતી વખતે આત્મા સિવાય બીજું કંઈ મારું નથી એ ઉપયોગ રહે તે
૧૨૩૩૩	આરોપિત	આરોપ્ । આરોપ કરેલા, નથી છતાં માને તે
૧૨૩૩૪	વક્તા	વચ્ । બોલનાર, વદનાર, કહેનાર
પૃ. ૬૦૬		
૧૨૩૩૫	ગ્રંથકાર	પુસ્તક લખનાર-રચનાર-ગૂંથનાર
૧૨૩૩૬	શ્રેણિક રાજા	મહાવીર સ્વામીના સમયમાં થયેલ રાજા, અનુયાયી, ભાવિ તીર્થંકર
૧૨૩૩૭	ચેલણા રાણી	મહાવીર સ્વામીનાં માસી, સતી ચંદનાનાં બહેન, વારિષેણકુમારનાં માતા, શ્રેણિક રાજાનાં મહારાણી. જેમના નિમિત્તે બૌદ્ધ શ્રેણિક જૈન થયા.
૧૨૩૩૮	ભવઆશ્રયી	ભવ આધારે-આશ્રયે
૧૨૩૩૯	વ્યવહાર સત્ય	જેવા પ્રકારે વસ્તુનું સ્વરૂપ જોવાથી, અનુભવવાથી, શ્રવણથી અથવા વાંચવાથી આપણા અનુભવમાં આવ્યું હોય તેવા જ પ્રકારે યથાતથ્યપણે વસ્તુનું સ્વરૂપ કહેવું અને તે પ્રસંગે વચન બોલવું તેનું નામ વ્યવહાર સત્ય
૧૨૩૪૦	દુર્ગંધા	જુગુપ્સા, અરુચિ, સૂગ, ઘૃણા
૧૨૩૪૧	અંગભૂત	અંગરૂપ, ભાગરૂપ
૧૨૩૪૨	મૂળભૂત	મૂળ, મૂળમાં રહેલા, આરંભમાં રહેલા
૧૨૩૪૩	વેદ્યા વિના	અનુભવ્યા વિના, સહન કર્યા વિના
૧૨૩૪૪	નિર્દભતા	દંભ-ડહોળ-દેખાવ-માયા રહિતતા
૧૨૩૪૫	વિપક્ષ ભાવના	વિરુદ્ધ-પ્રતિપક્ષી ભાવના
૧૨૩૪૬	મુનિપણું	મુન । ઘણું કરીને પ્રયોજન વિના બોલવું જ નહીં તેનું નામ મુનિપણું. મૌનપણું : રાગ, દ્વેષ અને અજ્ઞાન વિના યથાસ્થિત વસ્તુસ્વરૂપ કહેતાં બોલતાં છતાં પણ મુનિપણું-મૌનપણું; આત્મજ્ઞાન હોવાપણું
૧૨૩૪૭	ફેરવી ફેરવીને	સ્ફૂર્ । ઘેરી વળીને, સ્ફૂર્તિમાં આવીને, ભમી ભમીને, પલટી પલટીને
૧૨૩૪૮	વિશ્વાસઘાત	વિશ્વાસભંગ કરવો, વચનભંગ કરવો, દગો કરવો, દગલબાજી કરવી
૧૨૩૪૯	દસ્તાવેજો	લેણદેણ સંબંધી લખાણ, ખત, સરકારી કામકાજ વિષેનું લખાણ, કોઈપણ પ્રસંગનું લખાણમાં થાય તે
૧૨૩૫૦	તપપ્રમુખ	મુખ્યપણે તપ
૧૨૩૫૧	અખંડ સમ્યક્દર્શન	ક્ષાયિક-નિરંતર સમ્યક્દર્શન
પૃ. ૬૦૭		
૧૨૩૫૨	દેશથી	અંશથી, અંશે
૧૨૩૫૩	કન્યાલિક	વર-કન્યાના રૂપ, ગુણ, વય, શિક્ષણ સંબંધી જૂઠ
૧૨૩૫૪	ગોવાલિક	ગાય, ભેંસ વગેરે ચોપગાં પશુ સંબંધી જૂઠ
૧૨૩૫૫	ભૌમાલિક	ભૂમિને લગતું
૧૨૩૫૬	થાપણમૃધા	વિશ્વાસથી રાખવા આપેલા દ્રવ્યાદિ પદાર્થ પાછા માગે ત્યારે જૂઠ બોલવું
૧૨૩૫૭	ઈન્કાર જવું	ઈન્કાર કરવો, ના-કબૂલાત થવું, ચોખ્ખી ના પાડવી
૧૨૩૫૮	સ્થૂળ	અડસટ્ટે-અંદાજે ગણેલા, મોટા-મુખ્ય, ભૌતિક
૩૫		
૧૨૩૫૯	વાયુ	વાયરો, પવન, હવા
૧૨૩૬૦	વાશે	ફૂંકાશે, ચાલશે, આવશે

૧૨૩૬૧	સડતું નથી	બગડી જતું નથી, કોહવાઈ જતું નથી
૧૨૩૬૨	પારો	ખૂબ વજનદાર પ્રવાહી ધાતુ, ચળકતી, વેરાઈ જતી-છૂટી પડી જતી ધાતુ
૧૨૩૬૩	શબ	મડદું, મડું, લાશ
૧૨૩૬૪	અબાધાકાળ	કર્મના બંધ અને ઉદય વચ્ચેનો સમય
૧૨૩૬૫	પંથી	પંથે જનારો-ચાલનારો
૧૨૩૬૬	વટેમાર્ગુ	વાટ+માર્ગ. મુસાફર, રાહદારી, રસ્તે ચાલનાર
૧૨૩૬૭	કરી માને	માની લે
૧૨૩૬૮	‘સુંદરવિલાસ’	રામાનંદી સંપ્રદાયમાં (વિ.સં. ૧૬૦૧=ઈ.સ. ૧૫૪૪) વિખ્યાત દાદુજીના શિષ્ય સુંદરદાસજી રચિત ગ્રંથ. ભિન્ન ભિન્ન વિષયને અંગ કહ્યાં છે, ૬ છંદમાં છે - મનહર, ઈંદવ, દુમિલા, કુંડલીઆ, સવૈયા, હંસાલ. આ સિવાય જ્ઞાનસમુદ્ર, જ્ઞાનવિલાસ, સુંદરાષ્ટક વગેરે ગ્રંથ પણ રચ્યા છે.
૧૨૩૬૯	ઊણપ	ખામી
૧૨૩૭૦	વૈદ્ય	આયુર્વેદની રીતે દર્દીઓની સારવાર-ચિકિત્સા કરનાર, ચિકિત્સક, ભિષક
૧૨૩૭૧	નિદાન	મૂળ કારણ
૧૨૩૭૨	ચિકિત્સા	વેદકીય સારવાર
૧૨૩૭૩	ફૂટવૈદ્યો	ખોટા વૈદ્યો
૧૨૩૭૪	પોતા પાસે	પોતાની પાસે
૧૨૩૭૫	સસ્તી	સોંઘી, ચાલુ કિંમત કરતાં ઓછી કિંમતની
૧૨૩૭૬	લલચાય	લોભાય, લાલચ થાય
૧૨૩૭૭	ઉપનય	ઉપ+ની । ઉપલબ્ધિ; ન્યાયમાં વાક્યમાંનો ૪થો અવયવ; વય સમીપ; નયનું એક અંગ ગ્રહણ કરી અનેક વિકલ્પે કથન; કહેવાનો અર્થ આશયનું સ્પષ્ટીકરણ
૧૨૩૭૮	વીતરાગ દર્શન	જૈન દર્શન, વીતરાગનું દર્શન, સર્વજનું દર્શન
પૃ. ૬૭૮		
૧૨૩૭૯	વિષય વિવશ	વિષયને વશ, અધીન, લાચાર
૧૨૩૮૦	કુદર્શનો	સમ્યક્ નહીં તેવાં દર્શન
૧૨૩૮૧	ત્રિવૈદ્ય	ત્રણ પ્રકારના વૈદ્ય, ત્રણ પ્રકારે-રીતે વૈદ્ય
	૩૬	તા. ૨૬-૧૦-૧૮૯૭ થી તા. ૧૩-૧૧-૧૮૯૭ દરમિયાન
૧૨૩૮૨	સંન્યાસી	સર્વ વાસનાનો ક્ષય કરે તે
૧૨૩૮૩	ગોંસાઈ	ઈન્દ્રિયોને કાબૂમાં રાખે તે
૧૨૩૮૪	યતિ (જતિ)	સંસારનો પાર પામે તે
૧૨૩૮૫	મદ	મદ્ । અભિમાન, ૮ પ્રકારે
૧૨૩૮૬	અર્ધદગ્ધપણું	પોતાને જ્ઞાન નહીં છતાં પોતાને જ્ઞાની માની બેસવાપણું
૧૨૩૮૭	સામા થઈ	સામે પડી, વિરુદ્ધ થઈ, વિરોધમાં જઈ
૧૨૩૮૮	હેરાન	ખૂબ દુઃખી, વ્યગ્ર
૧૨૩૮૯	નિદ્રાદિ પ્રકૃતિ	નિદ્રા (ઊંઘ) વગેરે દર્શનાવરણીય કર્મની પ્રકૃતિ
૧૨૩૯૦	પ્રતિ	સામે, તરફ
૧૨૩૯૧	ક્ષત્રિય ભાવે	ક્ષત્રિયવૃત્તિએ, ક્ષત્રિયવટે, યુદ્ધમાંથી પાછા ન હોવાની ટેક સાથે
૧૨૩૯૨	અપમાન દેવું	અપમાન કરવું, માન ન આપવું

૧૨૩૯૩	કૂર	નિર્દયી, દયાહીન, ઘાતકી
૧૨૩૯૪	પરાભવ	પરાજય, હાર
૧૨૩૯૫	શૂર	બહાદુર, પરાક્રમી, શૌર્યવાન
૧૨૩૯૬	કમ કરી	ઓછો કરી
૧૨૩૯૭	પૂર્વાચાર્યો	પૂર્વ-પહેલાં થઈ ગયેલા આચાર્યો
૧૨૩૯૮	સાધન	આત્માની સિદ્ધિ માટેના ઉપાય
૧૨૩૯૯	સાત વ્યસન	જુગાર, માંસભક્ષણ, મદિરા, પરસ્ત્રી-પુરુષગમન, શિકાર, મોટી ચોરી, વેશ્યાગમન
૧૨૪૦૦	કંઠમૂળ	સાધારણ વનસ્પતિકાય, અનંતકાય, પ લક્ષણ છે : જમીનમાં ઊગે, એકસરખા બે ભાગ થાય, તાંતણા-રેષા વગરનું, કાપ્યા છતાં ફરીથી ઊગનારું, છૂપી નસ, સાંધા ને ગાંઠોવાળું, વગર વાલ્યે ઊગી જાય તેવું. બટેટા, કાંદા વગેરે
૧૨૪૦૧	અભક્ષ્ય	ન ખાવા યોગ્ય
૧૨૪૦૨	રાત્રિભોજન	સાયંકાલ બાદના ચાર પ્રકારના આહાર (અસણાં, પાણાં, ખાઈમં, સાઈમં)
૧૨૪૦૩	જપ	ઈષ્ટદેવનું માળાથી આવર્તન, વારંવાર સંસ્મરણ
૧૨૪૦૪	ભક્તિરહસ્ય દુહા	'હે પ્રભુ હે પ્રભુ, શું કહું?' ના વીસ દોહરા (પત્રાંક ૨૬૪)
૧૨૪૦૫	પઠન મનન	વાંચવું-વિચારવું, વાંચવું-અભ્યાસવું
પૃ. ૬૭૯		
૧૨૪૦૬	સિજઞંતિ	સિધ્ । સિદ્ધ થાય છે
૧૨૪૦૭	બુજઞંતિ	બુધ્ । બોધ-જ્ઞાન સહિત હોય છે
૧૨૪૦૮	મુચ્ચંતિ	મુચ્ । સર્વ કર્મથી મુકાણા-રહિત હોય છે
૧૨૪૦૯	પરિણિવ્વાયંતિ	પરિનિર્વાણ પામે છે, કર્મરહિત હોવાથી ફરી જન્મ ધારણ કરતા નથી
૧૨૪૧૦	સવ્વ દુખાણમંતં કરંતિ	સર્વ દુઃખનો અંત કરે છે
૧૨૪૧૧	રહસ્યાર્થ	મર્મ, આશય, અલૌકિક અર્થ
૧૨૪૧૨	શૂન્યતા	આનંદરહિતતા
૩૭		
૧૨૪૧૩	અજ્ઞાનતિમિર	અજ્ઞાનરૂપી અંધકાર-તિમિર
૧૨૪૧૪	અધ્યાનાં	અંધકારથી અંધ હોય તેવાને
૧૨૪૧૫	જ્ઞાનાંજનશલાકયા	જ્ઞાન રૂપી અંજન શલાકા-આંજવાની સળીથી
૧૨૪૧૬	નેત્રમ્	નેત્રને-આંખને
૧૨૪૧૭	ઉન્મીલિતં	ખોલ્યાં-ખોલી, ઉઘાડ્યા-ઉઘાડી
૧૨૪૧૮	યેન	જેણે, જેના વડે
૧૨૪૧૯	તસ્મૈ	તેને
૧૨૪૨૦	શ્રી ગુરુવે નમઃ	શ્રી સદ્ગુરુને નમસ્કાર (ગુરુગીતા, શ્લોક ૪૫)
૧૨૪૨૧	અપેક્ષા રાખે છે	અગત્ય લાગે
૧૨૪૨૨	સાકાર	આકાર-રૂપ સાથે
૧૨૪૨૩	અપૌરુષેય બોધ	મનુષ્યકૃત બોધ નહીં (વેદ, બાઈબલ મનુષ્યકૃત બોધ નથી તેવી માન્યતા)
૧૨૪૨૪	સ્વવીર્યે કરી	પોતાના બળે, આત્મબળે
૧૨૪૨૫	દેહધારીપણે	સદેહે, દેહ સહિત દશામાં, સયોગી દશામાં, મન-વચન-કાયાના યોગ સાથે

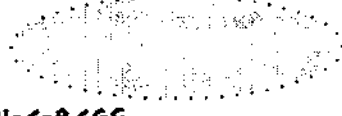
૧૨૪૨૬ મોક્ષમાર્ગસ્ય નેતારં ભેત્તારં કર્મભૂભૃતામ્ ।
જ્ઞાતારં વિશ્વતત્ત્વાનાં વન્દે તદ્ગુણલબ્ધયે ॥

મોક્ષમાર્ગના નેતા, મોક્ષમાર્ગે લઈ જનાર, કર્મરૂપ પર્વતના ભેદનાર, સમગ્ર તત્ત્વના જાણનારને તે ગુણોની પ્રાપ્તિ અર્થે હું વંદું છું.

પૃ.૬૮૦ ૩૮
૩૯

તા.૭-૧૧-૧૮૯૮

તા.૬-૩-૧૮૯૯

પૃ.૬૮૩

૧

તા.૨૫-૮-૧૮૯૬

૧૨૪૨૭ મૂળ જ્ઞાન

આત્માનું જ્ઞાન, આત્મજ્ઞાન

૧૨૪૨૮ વમાવી દેવું

વમ્ । ઓકાવી દેવું

૧૨૪૨૯ અનિદ્રાપણે

નિદ્રા વિનાની અવસ્થાએ

૧૨૪૩૦ શ્રેયસ્કર

કલ્યાણકર

૧૨૪૩૧ દીર્ઘ

જોયું

૧૨૪૩૨ વિજોગી

વિશેષ પ્રકારે યોગી, સયોગી કેવળજ્ઞાની; સંયોગના અભાવવાળું

૧૨૪૩૩ વિભોગી

વિશેષ ઉપયોગ, પ્રતીતિ, અનુભવવાળું

૧૨૪૩૪ નિર્ભયી

ભયરહિત, ભય વિનાનું, અજ્ઞાનના ભય વિનાનું

પૃ.૬૮૪

૧૨૪૩૫

નિર્ધ્વસ પરિણામ

“આકોશ પરિણામપૂર્વક ઘાતકીપણું કરતાં બેદરકારીપણું અથવા ભયપણું નહીં, ભવભીરુપણું નહીં તેવાં પરિણામ”

૧૨૪૩૬ કુગુરુ

ગુરુપદને લાયક નહીં તેવા, અસદ્ગુરુ

૧૨૪૩૭ નિરર્થક

નિર્+અર્થક । નકામો, નિષ્ફળ, નિષ્પ્રયોજન, અર્થહીન

૧૨૪૩૮ પધાર્યા છે

પાદૌ+અવધાર । આવ્યા છે

૧૨૪૩૯ મહાત્મા

સંત, મહાનુભાવ, ઉદાર-ઉન્નત ભાવનાવાળા મહાન આત્મા, મોટા પુરુષ

૨

તા.૨૬-૮-૧૮૯૬

૧૨૪૪૦ પરઉપયોગ

જે તે ક્રિયા કરતાં-ઉપદેશ આપતાં, રતિ, અરતિ, હર્ષ, અહંકાર થતાં હોય તો તે

૧૨૪૪૧ સ્વઉપયોગ

કેવળી પ્રભુ લોકાલોક જાણે-દેખે પણ તેને વિષે રતિ, અરતિ વગેરે નથી તેથી તે ઉપયોગ; આત્મઉપયોગ

૧૨૪૪૨ બાંધા

બંધારણ

૧૨૪૪૩ અસત્

અસત્ય, ન હોવા બરાબર

૧૨૪૪૪ વાયના

ગ્રંથનું મૂળ લખાણ, ગદ્ય પદ્ય લખાણનો વાંચવા માટેનો પાઠ

૧૨૪૪૫ પૃચ્છના

અપૂર્વ અર્થ મેળવવા, પૃચ્છા, પૂછવું, પૂછપરછ. ગીતાર્થ ગુરુ પાસે સૂત્ર અને અર્થની વાચના લેવી, સંશયનું નિવારણ કરવા, વિનય સહિત ગુરુ વગેરેને પૂછવું

૧૨૪૪૬ પરાવર્તના

ભણેલા સૂત્ર-અર્થ ભૂલી ન જવાય માટે શુદ્ધ ઉપયોગ સહિત સૂત્રાદિનો વારંવાર સ્વાધ્યાય કરવો

૧૨૪૪૭ અનુપ્રેક્ષા

જીવાદિ તત્ત્વોનું રહસ્ય સમજવા માટે સૂત્રાર્થનું ચિંતન કરવું તે

૧૨૪૪૮ ધર્મકથા

સ્વાધ્યાયનો એક પ્રકાર, ધર્મ પ્રાપ્ત થાય તેવી વાર્તા

આક્ષેપણી કથા — ૪ પ્રકારે જેનાથી શ્રોતા તત્ત્વ પ્રત્યે આકર્ષાય

૧. આચાર : લોચ, અસ્નાન આદિ આચાર
૨. વ્યવહાર : દોષશુદ્ધિ અર્થે પ્રાયશ્ચિત્ત વિષયક
૩. પ્રજ્ઞપ્તિ : સંશયિત શ્રોતાને મધુર વચનથી પ્રતિપાદન
૪. દૃષ્ટિવાદ : શ્રોતાનુકૂલ નયવાદથી જીવાદિનું પ્રતિપાદન

વિક્ષેપણી કથા — ૪ પ્રકારે જેનાથી શ્રોતા વિક્ષિપ્ત થઈ જાય, કુમાર્ગથી સન્માર્ગે

૧. સ્વસિદ્ધાંત બતાવીને પરસિદ્ધાંત બતાવે
૨. પરસિદ્ધાંત બતાવીને સ્વસિદ્ધાંતનું સ્થાપન કરે
૩. સમ્યગ્વાદ કહીને મિથ્યાવાદ બતાવે
૪. મિથ્યાવાદ કહીને સમ્યગ્વાદનું સ્થાપન કરે

નિર્વેદણી કથા — ૪ પ્રકારે, જેનાથી સંસાર પર વૈરાગ્ય આવે

૧. આ લોકમાં કરેલાં સારા-માઠાં કર્મોનું સારું-માર્દું ફળ અહીં જ મળે છે
૨. આ લોકમાં કરેલાં સારા-માઠાં કર્મોનું સારું-માર્દું ફળ પરલોકમાં મળે છે
૩. પરલોકમાં કરેલાં સારા-માઠાં કર્મોનું સારું-માર્દું ફળ આ લોકમાં મળે છે
૪. પરલોકમાં કરેલાં સારા-માઠાં કર્મોનું સારું-માર્દું ફળ પરલોકમાં મળે છે

સંવેગણી કથા — ૪ પ્રકારે, જેનાથી વૈરાગ્ય-મોક્ષે જવાની ઈચ્છા થાય

૧. ઈહલોક સંવેગણી ૨. પરલોક સંવેગણી ૩. સ્વશરીર સંવેગણી
૪. પરશરીર સંવેગણી

૧૨૪૪૯ ગણધરો

તીર્થંકર પ્રભુની દિવ્ય દેશનાને ગૂંથનારા મુખ્ય શિષ્યો, ગણ એટલે સમુદાયની જવાબદારી વહન કરનારા. ૨૪ તીર્થંકરના મળીને ૧૪૫૨ ગણધર થયા છે.

પૃ. ૬૮૫

૧૨૪૫૦	અભિપ્રાય	વિચાર, હેતુ, ઉદ્દેશ, અભિગમ
૧૨૪૫૧	સખત	કડક, ભારે, મજબૂત, ગંભીર
૧૨૪૫૨	ધૂપેલ	ધૂપ્ય । ભટ્ટી કરીને સુગંધી પદાર્થોવાળું પકવેલું તેલ
૧૨૪૫૩	ભદ્રિક	ભોળા, કલ્યાણ ઈચ્છુક, ઉમદા સ્વભાવના, ભલા
૧૨૪૫૪	ઘેલછા	ગ્રહિલક । ઘેલાપણું, આંધળી ધૂન, ગાંડપણ, મનની એકમાર્ગી લાગણી
૧૨૪૫૫	બાળોભોળો જીવ	બાલક+જીવ । બાળક જેવા સ્વભાવના જીવ, સરળ-નિખાલસ જીવ
૧૨૪૫૬	અકાર્ય	ન કરવા યોગ્ય કામ, અયોગ્ય કાર્ય, અકૃત્ય, દુષ્કર્મ, ખોટું કામ
૧૨૪૫૭	ક્ષેત્રાકાર વૃત્તિ	જે તે ભૂમિ, તીર્થ, પ્રદેશ, વિસ્તાર; દેહ આકારે વૃત્તિ-વલણ-વર્તન
૧૨૪૫૮	સપડાઈ જાય	ફસાઈ જાય, સલવાઈ જાય, સપટાઈ જાય, સજજડ બંધાઈ જાય
૧૨૪૫૯	પ્રાપ્ત	જ્ઞાન પામેલો પુરુષ
૧૨૪૬૦	આપ્ત	વિશ્વાસ કરવા યોગ્ય
૧૨૪૬૧	મુમુક્ષુ માત્ર	પ્રત્યેક મુમુક્ષુ, કોઈ પણ મુમુક્ષુ
૧૨૪૬૨	ભુલવણીનાં સ્થાનક	ભુલાવાનાં-વિસ્મૃતિનાં-ગૂંચવણનાં સ્થાન-ઠેકાણાં
૧૨૪૬૩	પુરુષાર્થ ધર્મ	પુરુષાર્થ-ઉદ્ધમ કરવાની ફરજ, ધર્મ નામે પહેલો પુરુષાર્થ
૧૨૪૬૪	અપારમાર્થિક ગુરુ	અશુદ્ધ, અસત્, અપરમાર્થવાળા ગુરુ

૧૨૪૬૫ પારમાર્થિક ગુરુ શુદ્ધ, સત્ય, પરમાર્થને લગતા ગુરુ
૧૨૪૬૬ કુગુરુ આશ્રિત જીવ કુગુરુ-ખોટા ગુરુને આશ્રયે-શરણે રહેલો જીવ
૧૨૪૬૭ ભોળવાઈ જાય છે ફસાઈ જાય છે, છેતરાઈ જાય છે

૩

તા. ૨૭-૮-૧૯૯૬

૧૨૪૬૮ મહુડી (કાવિઠા) ચરોતર પ્રદેશના બોરસદથી ૫ કિ.મી. દૂર કાવિઠા ગામની પશ્ચિમ તરફ જ્યાં મહુડીનાં ઝાડ નીચે પરમકૃપાળુદેવ અવારનવાર બોધ આપતા તે (ઉપદેશછાયા)

પૃ. ૬૮૬

૧૨૪૬૯ તત્કાળ તરત જ, તે સમયમાં
૧૨૪૭૦ છકાયના રક્ષણ સાધુ પૃથ્વી-અપ-તેઉ-વાયુ-વનસ્પતિ-ત્રસકાય જીવોના રક્ષક
૧૨૪૭૧ વર્જને છોડીને, ત્યાગીને
૧૨૪૭૨ નિર્દભપણે દંભ-ડોળ-બાહ્ય દેખાવ રહિતપણે
૧૨૪૭૩ નિરહંકારપણે અભિમાન રહિતપણે
૧૨૪૭૪ નિષ્કામપણે કામના-ઈચ્છા વિના
૧૨૪૭૫ દૂષણો દોષો, દૂષિત કરે તે, ખામી, અપલક્ષણો
૧૨૪૭૬ પ્રતિદિન દરરોજ
૧૨૪૭૭ આચારાંગાદિ શ્રી આચારાંગ સૂત્ર વગેરે
૧૨૪૭૮ આશય હેતુ, ઉદ્દેશ, અર્થ
૧૨૪૭૯ સૂયગડાંગ સૂત્ર ૧૨ આગમ-અંગમાં ૨ જું શ્રી સૂયગડાંગ-સૂત્રકૃતાંગ સૂત્ર
૧૨૪૮૦ દશવૈકલિક આગમોમાં ૪ મૂળ સૂત્ર પૈકી ૧ લું. શ્રી શય્યાંભવ સૂરિએ પુત્ર-શિષ્ય બાળમનક મુનિનું ૬ માસનું જ બાકી આયુષ્ય જાણી પૂર્વોમાંથી ઉદ્ધરીને ૧૦ અધ્યયનવાળા આગમની રચના કરી તે
૧૨૪૮૧ ઉત્તરાધ્યયન આગમોમાં ૪ મૂળ સૂત્ર પૈકી ૨ જું. શ્રી મહાવીર સ્વામીની અંતિમ દેશના કહેવાય છે, ૩૬ અધ્યયન છે.
૧૨૪૮૨ અરિહંત સર્વજ્ઞ, કેવળી
૧૨૪૮૩ નિર્ગ્રંથ મિથ્યાત્વની ગ્રંથિ-ગાંઠ જેની છેદાઈ છે તેવા (ગુરુ)

પૃ. ૬૮૭

૧૨૪૮૪ નિર્મળપણું નિર્મળતા, શુદ્ધતા, પવિત્રતા
૧૨૪૮૫ આકોશ ગુસ્સા, આવેશપૂર્વક
૧૨૪૮૬ શૂરાતન શૂરવીરતા, શૌર્ય, બહાદુરી, પરાક્રમ
૧૨૪૮૭ તેત્રીસ આશાતના શ્રી સમવાયાંગ સૂત્ર મુજબ સત્પુરુષ-સદ્ગુરુ પ્રત્યે થતી ૩૩ આશાતના :
આશાતના=વિરાધના, તિરસ્કાર, અવિનય

૧. પુરોગમન : ગુરુની આગળ-પહેલાં કારણ વિના ચાલવું (માર્ગ દેખાડવા ચાલે તો દોષ નથી)
૨. પક્ષગમન : ગુરુની પડખે પડખે ચાલવું (જેથી શ્વાસ, ખાંસી આવતાં ગુરુને ઊડે)
૩. આસન્નગમન : ગુરુની ખૂબ નજીક ચાલવું, પાછળ પણ ઘણું નજીક ચાલવું
૪. પુરસ્થ : ગુરુની આગળ ઊભા રહેવું
૫. પક્ષસ્થ : ગુરુની પડખે નજીકમાં ઊભા રહેવું
૬. આસન્નતિષ્ઠ (પૃષ્ઠતિષ્ઠ) : ગુરુની પાછળ પરંતુ નજીકમાં ઊભા રહેવું

૭. પુરોનિષીદન : ગુરુની આગળ બેસવું
૮. પક્ષનિષીદન : ગુરુની પડખે નજીકમાં બેસવું
૯. આસન્નનિષીદન : ગુરુની પાછળ પરંતુ નજીકમાં બેસવું
૧૦. પૂર્વ આચમન : ગુરુની સાથે ઉચ્ચારભૂમિએ (વડીનીતિ) ગયેલ શિષ્ય ગુરુની પહેલાં આચમન (હાથપગની શુદ્ધિ) કરી (તેવું જ આહાર પછી મુખશુદ્ધિમાં)
૧૧. પૂર્વ આલોચન : બહારથી ગુરુની સાથે આવ્યા છતાં ગુરુની પહેલાં ગમનાગમન આલોવવું
૧૨. અપ્રતિશ્રવણ : શિષ્ય જાગતો હોય છતાં સાંભળતો ન હોય તેમ જવાબ ન આપે
૧૩. પૂર્વાલાપન : આગંતુકને ગુરુ બોલાવે તે પહેલાં પોતે બોલાવે
૧૪. પૂર્વાલોચન : ગોચરી લાવીને પહેલાં બીજા સાધુ પાસે આલોચે, પછી ગુરુ પાસે
૧૫. પૂર્વોપદર્શન : લાવેલી ગોચરી ગુરુ પહેલાં બીજા સાધુને દેખાડે
૧૬. પૂર્વનિમંત્રણ : લાવેલા આહાર-પાણી વાપરવા પહેલાં બીજા સાધુને બોલાવે, પછી ગુરુને
૧૭. ખદ્ધાદન : ખદ્ધ એટલે મિષ્ટ ભોજન. ગુરુને થોડું આપે ને પોતે વધુ લે
૧૮. ખદ્ધાદન : મિષ્ટ ભોજન ગુરુની આજ્ઞા વિના બીજાને આપે તે
૧૯. અપ્રતિશ્રવણ : ગુરુ બોલાવે ત્યારે સાંભળ્યું ન હોય તેમ ન બોલવું
૨૦. ખદ્ધ (ભાષણ) : ખદ્ધ એટલે પ્રચુર, ઘણું. ગુરુ સામે કર્કશ ઘાંટા પાડીને બોલવું
૨૧. તત્રગત (ભાષણ) : ગુરુ બોલાવે ત્યારે વિનયથી 'જી' 'મત્યએણ વંદામિ' કહી ગુરુ પાસે જઈ સાંભળવાને બદલે પોતાને આસનેથી જ જવાબ આપે
૨૨. કિમ્ (શું) : (ભાષણ) શું છે ? કેમ ? શું કહો છો ? ઈત્યાદિ બોલે તે
૨૩. તું (ભાષણ) : ગુરુને ભગવંત, પૂજ્ય, આપ કહેવાના બદલે તું, તારા, તને, તોછડાઈયુક્ત બોલે
૨૪. તજજાત (વચન) : ગુરુ શિખામણ આપે તે જ વચન ગુરુને પાછું આપે, સામે જવાબ આપે
૨૫. નોસુમન : ગુરુના વ્યાખ્યાન-ઉપદેશ પ્રત્યે અહોભાવ, આનંદની બદલે ઈર્ષાથી દુભાતો હોય તેમ સારાં મન વિનાનો વર્તે
૨૬. નોસ્મરણ : ગુરુ ધર્મકથા કહેતા હોય ત્યારે 'તમને આ યાદ નથી' તેમ કહે.
૨૭. કથાછેદ : ચાલુ ધર્મકથાએ 'હું પછી સારી રીતે સમજાવીશ' અથવા કંઈક વિક્ષેપ-ભંગ કરે તે
૨૮. પરિષદ્ભેદ : ચાલુ ધર્મસભામાં હવે ક્યાં સુધી લંબાવવું છે ? 'વાપરવાનો વખત થયો' તેમ કહે
૨૯. અનુત્થિત કથા : ધર્મસભા ઊઠી ન હોય તેટલામાં ગુરુએ કહેલી વાતનો વિસ્તાર કરવા લાગે
૩૦. સંથારપાદધકન : ગુરુની શય્યા, ઉપકરણને પગ લગાડે, આજ્ઞા વિના હાથ લગાડે, ખમાવે નહીં
૩૧. સંથારાવસ્થાન : ગુરુની શય્યા પર ઊભવું-બેસવું-સૂવું
૩૨. ઉચ્ચાસન : ગુરુ કરતાં ઉચ્ચ આસને બેસવું
૩૩. સમાસન : ગુરુથી અથવા ગુરુની આગળ સરખા આસને બેસે.

આ બધી આજ્ઞાતના મુખ્યતાએ સાધુ માટે કહી છે તો પણ મુમુક્ષુએ ય ટાળવા યોગ્ય છે.

૧૨૪૮૮	નિંદવાનું	નિંદા કરવાનું
૧૨૪૮૯	પરમાર્થ	શ્રેષ્ઠ પ્રયોજન, સર્વોત્તમ ભાવાર્થ
૧૨૪૯૦	પ્રતીત	વિશ્વાસ, ખાતરી, શ્રદ્ધા
૧૨૪૯૧	ચિંતના	વિચારણા, ધ્યાન, તત્ત્વદર્શનનો પ્રયત્ન
૪		તા. ૨૯-૮-૧૯૯૬
૧૨૪૯૨	ભેળાં	ભેળાં

૧૨૪૯૩	પર્યાય	પરિ+ઇ । વિશેષ ગુણ, નિર્માણ-રચના
૧૨૪૯૪	અવળા	ઊંધા, સવળા નહીં તેવા, ઊલટા
૧૨૪૯૫	પડી મૂકીને	જવા દઈને
૧૨૪૯૬	ધર્મવ્યાપાર	ધર્મક્રિયા, ધર્મપ્રવૃત્તિ
૧૨૪૯૭	તદન	સાવ, બિલકુલ, છેક
પૃ. ૬૮૮		
૧૨૪૯૮	કોરો	જેના પર કંઈ લખવામાં આવ્યું નથી તેવો
૧૨૪૯૯	પૌદ્ગલિક સંયોગ	પુદ્ગલનો-જડનો સંયોગ
૧૨૫૦૦	દુરાગ્રહ ભાવ	દુર્+આ+ગ્રહ । ખોટી હઠનો આગ્રહ, જિદ, મમતયુક્ત તાણ
૧૨૫૦૧	પીડે છે	પીડ્ । પીડા કરે છે, દુઃખ દે છે, સતાવે છે, પજવે છે, સતાવે છે
૧૨૫૦૨	સત્તાપણે	અસ્તિત્વમાં, બંધાયેલા કર્મનો સંક્રમણ કે નિર્જરાથી સ્વરૂપાંતર કે ક્ષય થયો નથી ત્યાં સુધી જે સદ્ભાવ તે સત્તાપણે
૧૨૫૦૩	વેગે	વિજ્ । ગતિ, પ્રેરણા, જુસ્સા, જોમથી
૧૨૫૦૪	સાક્ષી (જ્ઞાનરૂપી)	સાબિતી, સાહેદી
૧૨૫૦૫	વિભાવ પરિણામ	રાગ-દ્વેષનાં પરિણામ, સ્વભાવ કરતાં આગળ વિશેષ ભાવે પરિણમી જવું
૧૨૫૦૬	સ્વભાવ પરિણામ	આત્માના પોતાના જ ભાવમાં જે સહજ છે તેમાં પરિણમવું-રહેવું
૧૨૫૦૭	તુચ્છ ભાવ	શુદ્ધ, મામૂલી, હલકો ભાવ
૧૨૫૦૮	જિહ્વા ઈન્દ્રિય	જીભ
૧૨૫૦૯	બાર ઉપાંગ	૧૨ અંગનાં ઉપાંગ અનુક્રમે નીચે મુજબ : શ્રી ઉવવાઈ સૂત્ર, રાયપસેણી સૂત્ર, જીવાભિગમ, પ્રજાપના, જંબુદ્વીપપ્રજાપ્તિ, ચંદ્રપ્રજાપ્તિ, સૂર્યપ્રજાપ્તિ, નિરયાવલિકા, કપ્પવડિંસિયા, પુષ્કિયા, પુષ્કયૂલિયા, વલ્લિદશા સૂત્ર.
૧૨૫૧૦	બાહ્ય વૃત્તિ	આત્માથી બહાર વર્તવું તે
૧૨૫૧૧	આંતર વૃત્તિ	આત્માની અંદર પરિણમવું, તેમાં શમાવું તે
પૃ. ૬૮૯		
૧૨૫૧૨	દેવાંગના	દેવી
૧૨૫૧૩	ચળી શકે	ચલિત થઈ જાય, પરિણામ ચળ-ચપળ થઈ શકે
૧૨૫૧૪	છેદેલી	કાપેલી
૧૨૫૧૫	પહેલ	પાસાં
૧૨૫૧૬	ચૌદપૂર્વધારી	૧૪ પૂર્વને જાણનાર, છેલ્લા ૧૪ પૂર્વધારી શ્રુતકેવળી ભદ્રબાહુ સ્વામી
૧૨૫૧૭	અગિયારમેથી	૧૧મા ગુણસ્થાનકેથી
૧૨૫૧૮	પ્રાબલ્ય	પ્ર+બલ્ । પ્રબળતા, અતિશય બળવંતી
૧૨૫૧૯	હરેક પ્રકારે	દરેક-પ્રત્યેક પ્રકારે, રીતે
૧૨૫૨૦	ઉદયમાન	ઊગે, ચડતી પામે, પ્રગટે
૧૨૫૨૧	ઉદ્ભવે	ઉદ્+ભૂ । ઉત્પન્ન થાય, પ્રગટે, જન્મે, પેદા થાય
૧૨૫૨૨	ભૂલાવામાં પડે	ચક્કરમાં, લાંબા ફેરમાં, ભ્રમમાં પડે-જાય
૧૨૫૨૩	અણીનો ચૂકયો સો	વર્ષ જીવે કટોકટીમાંથી પાર ઊતરી જવું તે જ ઉત્તમ
૧૨૫૨૪	શિથિલપણાનાં	શિથ્ । ઠીલું-પોચું થવાનાં, મંદ થવાનાં, નિર્બળપણાનાં

૧૨૫૨૫	શાસ્ત્રવેત્તા	શાસ્+વિદ્ । શાસ્ત્ર જાણનારો
૧૨૫૨૬	વૃત્તિક્ષોભ	વૃત્+ક્ષુભ્ । વૃત્તિનો ખળભળાટ
પૃ. ૬૯૦		
૧૨૫૨૭	અનાથદાસજી	વેદાંતી, 'વિચારમાળા'ના કર્તા
૧૨૫૨૮	કોટિ	કરોડ
૧૨૫૨૯	સુપચ્ચખાણ	આત્માને જે મોક્ષનાં હેતુ છે તે (વાંચો પત્રાંક ૧૩૧)
૧૨૫૩૦	દુપચ્ચખાણ	આત્માને સંસારના હેતુ છે તે (વાંચો પત્રાંક ૧૩૧)
૧૨૫૩૧	દુંઢિયા	સુરતના સ્થાનકવાસી દંઢણ મુનિએ લોકાગચ્છમાં થોડો સુધારો કરીને નવો સંપ્રદાય શરૂ કર્યો ત્યારથી આગલા પણ દુંઢિયા કહેવાયા.
૧૨૫૩૨	તપ્પા	દહેરાવાસી, તપાગચ્છ પરથી, ચિતોડના રાણાએ આયંબિલ તપને લીધે શ્રી જગચ્ચંદ્રસૂરિજીને 'તપા'નું બિરુદ આપ્યું ત્યારથી તપાગચ્છી કહેવાયા.
૧૨૫૩૩	કઠિયારા	જંગલમાં લાકડાં કાપી લાવી વેંચનારા
૧૨૫૩૪	કાષ્ઠ	લાકડાં
૧૨૫૩૫	સુખડ	ચંદન
૧૨૫૩૬	ખપે	વેંચાય
૧૨૫૩૭	રત્નચિંતામણિ	ઈચ્છેલું-ચિંતવેલું જેનાથી પ્રાપ્ત થાય તેવું રત્ન, મણિ
૧૨૫૩૮	ઘટાવવું	બંધબેસતું આવવું, બનવું, યોગ્ય ગણવું
૧૨૫૩૯	ભવમુક્ત	ભવથી-સંસારથી મુક્ત
૧૨૫૪૦	માહાત્મ્યવાળા	મહત્તા-મહિમાવાળા
૧૨૫૪૧	પદાર્થો	વસ્તુઓ, ચીજો, દ્રવ્ય
૧૨૫૪૨	ગ્રહે	ગ્રહ । ગ્રહણ કરે, લે, સ્વીકારે, પકડે, સમજે
૧૨૫૪૩	વન	જંગલ, અરણ્ય, અટવી, વગડો, રાન
૧૨૫૪૪	અગમ્ય	અ+ગમ્ । પહોંચી ન શકાય તેવું, ન સમજાય તેવું
૧૨૫૪૫	અગોચર	ઈન્દ્રિયથી પામી ન શકાય તેવું, ઈન્દ્રિયાતીત
પૃ. ૬૯૧		
૧૨૫૪૬	વીંધવો	વિધ્ । કાણું પાડવું, સોંસરવું આરપાર કાઢવું, છેદ પાડવો, વિંધન કરવું
૧૨૫૪૭	યોગ	યુજ્ । મેળાપ, જોગ
૧૨૫૪૮	સજીવન	સ+જીવ્ । જીવતું
૧૨૫૪૯	અજીવનપણે	અ+જીવ્ । જડ પણે
૧૨૫૫૦	પૃથક્ પૃથક્	જુદું જુદું, અલગ અલગ
૧૨૫૫૧	સંગમ દેવતા	સંગમ નામના દેવ (ઈંદ્રે કરેલી મહાવીરની અડગતાની પ્રશંસા સાંભળી સંગમદેવે મહાવીર પ્રભુની આકરી પરીક્ષા લેવા કરેલા ઉપસર્ગો)
૧૨૫૫૨	પરિષદ	ઉપસર્ગ, ભૂખ-તરસ વગેરે ૨૨ પરિષદ
૧૨૫૫૩	સંગ	સજ્ઞ । સાન્નિધ્ય
૧૨૫૫૪	પારકી દયા	પરદયા, બીજાની દયા
૧૨૫૫૫	મોહનીયના મળને	રાગદ્વેષને
૧૨૫૫૬	ગોશાલાએ	ગોબહુલ નામના બ્રાહ્મણની ગૌશાળામાં ભદ્રા બ્રાહ્મણીની કુક્ષિએ જન્મ તેથી

ગોશાલક નામ. ભગવાન મહાવીર પાસેથી તેજોલેશ્યા લબ્ધિ શીખ્યો, ૬ વર્ષ દીક્ષા લઈને સાથે રહ્યો, છૂટા પડી જુદો મત પ્રવર્તાવી, બે સાધુને તેજોલેશ્યાથી બાળી છેવટે ગુરુભગવંત મહાવીર ઉપર પણ છોડી પણ પોતે જ ૭ દિવસમાં મરાયો ! છતાં ગુરુકૃપાએ ઘણા લાંબા કાળે મોક્ષે જશે.

૧૨૫૫૭	દાતાર	દા । દેનાર, દાન દેનાર, બક્ષિસ કરનાર
૧૨૫૫૮	ચરમશરીરી	મોક્ષે જતાં પહેલાંનો છેલ્લો ભવ-દેહ-શરીરધારી
૧૨૫૫૯	એકાવતારી	એક ભવ-જન્મ-અવતાર પછી મોક્ષ
પૃ. ૬૯૨		
૧૨૫૬૦	ખા	જમ, આહાર લે, વાપર, ખાવું-જમવું તેમ કહેવું
૧૨૫૬૧	કેશી સ્વામી	શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુના શિષ્યના શિષ્ય, સંતાનિયા શિષ્ય
૧૨૫૬૨	પાર્શ્વનાથ સ્વામી	આ અવસર્પિણી કાળના ૨૩ મા તીર્થકરદેવ
૧૨૫૬૩	ગૌતમ સ્વામી	મહાવીર સ્વામીના ગણધર, મુખ્ય શિષ્ય, નામ ઈદ્રભૂતિ, ગૌત્ર ગૌતમ
૧૨૫૬૪	એક ખૂણે	એક ખૂણામાં, એક બાજુએ, બે દિશાની વચ્ચે વિદિશામાં
૧૨૫૬૫	છેવાડે	છેલ્લે
૧૨૫૬૬	પહાડ	પર્વત, ડુંગર
૧૨૫૬૭	લાખ વાર	એક લાખ વખત, સો હજાર વખત
૧૨૫૬૮	ધર્તા	ધૃ । ધારણ કરનારા, ધારક
૧૨૫૬૯	આનંદશ્રાવક	મહાવીર સ્વામીના સમયમાં મુખ્ય ૧૦ શ્રાવકમાં ૧ લા, વાણિજ્યગ્રામના સમૃદ્ધ અને સમર્થ શ્રાવક, શિવાનંદા શ્રાવિકા, અવધિજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ, ૧૨ વ્રત અને સંલેખના સહિત સમાધિમરણ, સૌધર્મ કલ્પમાં દેવ, ત્યાંથી મહાવિદેહવાસ, મોક્ષ
૧૨૫૭૦	સદ્ભૂત વચન	સત્ય, ઉચિત વચન
૧૨૫૭૧	અસદ્ભૂત વચન	અસત્ય, અનુચિત વચન
૧૨૫૭૨	છતે ગુરુએ	ગુરુ જીવતા, ગુરુની હયાતીમાં, ગુરુની વિદ્યમાનતાએ, ગુરુ હોવા છતાં
૧૨૫૭૩	તહત્	તહ+હતિ । તથા+હતિ । તેમ જ, બરાબર; આપ જેમ ફરમાવો છો તેમ, જેવી આપની આજ્ઞા. ત્તિ=સ્વીકારદર્શક અવ્યય
૧૨૫૭૪	મહા સુભટ	મોટો લડવૈયો, યોદ્ધો, સૈનિક
૧૨૫૭૫	પરાભવ પામ્યો	હાર પામ્યો
૧૨૫૭૬	કદાપિ	કદાચ
૧૨૫૭૭	ચાકરી	સેવા, ખિદમત
૧૨૫૭૮	કબૂલ	સંમત, માન્ય, સ્વીકાર
૧૨૫૭૯	સાસ્વાદન સમકિત	વમી ગયેલું સમકિત, કરેલી આત્મપરીક્ષાને આવી જતું આવરણ
૧૨૫૮૦	વલોવી	વલ્ । મંથન કરી
પૃ. ૬૯૩		
૧૨૫૮૧	એકમેક	એકમ્+એક । એકાત્મક, એકની અંદર બીજું સમાઈ-ભળી ગયું હોય તેવું, સેળભેળ, સંમિશ્રિત
૧૨૫૮૨	હીરામણિ	સાચો હીરો
૧૨૫૮૩	કાયની મણિ	કાયનો હીરો

૧૨૫૮૪	ફેર	તફાવત, ભેદ
૧૨૫૮૫	ઝુંમર	ઝુમ્મર, ઘણા દીવા-બલ્બ રાખી શકાય તેવી કાચની સુશોભિત વસ્તુ
૧૨૫૮૬	તત્વપ્રતીતિ	આત્મપ્રતીતિ
૧૨૫૮૭	ઝવેરી	હીરા-મોતી વગેરે કિંમતી રત્નો, ઝવેરાતના વેપારી, જવાહિરી
૧૨૫૮૮	દ્રવ્ય	પૈસો, ધન, લક્ષ્મી
૧૨૫૮૯	ઉદરપોષણ	ભરણપોષણ, ગુજરાન, આજીવિકા
૧૨૫૯૦	ઝવેરાતની પેટી	ઝવેરાત-દાગીના રાખવાની પેટી
૧૨૫૯૧	દાબડી	દાબલી, ડબ્બી, નાનો દાબડો
૧૨૫૯૨	ભાઈબંધ	મિત્ર, દોસ્ત
૧૨૫૯૩	કાળધર્મ પામ્યો	દેહ છૂટી ગયો, મૃત્યુ થયું, અવસાન પામ્યો, ગુજરી ગયો
૧૨૫૯૪	નાણા	પૈસા, ધન
૧૨૫૯૫	ઉદર	उद्+ऋ । પેટ
૧૨૫૯૬	હીરા	हीरक । ખાણમાંથી નીકળતા ખૂબ કઠણ-તેજદાર કિંમતી સફેદ પથ્થરના કાંકરા; મણિ, રત્ન, Diamond
૧૨૫૯૭	પાના	પાનું, લીલા રંગનું રત્ન, મરકત મણિ, પત્થું, Emerald
૧૨૫૯૮	માણેક	माणिक्य । લાલ રંગના કિંમતી પથ્થરનું નંગ, Ruby
૧૨૫૯૯	નીલમ	નીલ મણિ, નીલ રંગનો હીરો, Jade

પૃ. ૬૯૪

૧૨૬૦૦	વર્જને	वृज् । છોડીને, જતા કરીને, તરછોડીને
૧૨૬૦૧	ગોઠવણ	व्यवस्था, બંદોબસ્ત
૧૨૬૦૨	નિવેડો	निकाल, નિરાકરણ
૧૨૬૦૩	કડાકૂટો	कडा=निरर्थक, અર્થહીન કુટારો, માથાકૂટ, લમણાંઝીક
૧૨૬૦૪	સમુદ્ર	सम्+उन्द्र । દરિયો, સાગર
૧૨૬૦૫	વહેળા	વહેતાં પાણીનો નાનો પ્રવાહ, ઝરણું, એવો પ્રવાહ જતો હોય તે સાંકડો ભાગ
૧૨૬૦૬	ખાર	क्षार, મીઠું, લવણનો ગુણ-સ્વાદ હોય તેવો પદાર્થ, ખારી જમીનમાં ઉપસી આવતો સફેદ પદાર્થ

૧૨૬૦૭	શોષાવાના	शुष् । સૂકવવાના, સૂકાવાના
૧૨૬૦૮	નીક	नीका । ખાળ, ગટર, ધોરિયો
૧૨૬૦૯	દુર્બળ દેહને માસ ઉપવાસી, જો છે માયા રંગ રે; તો પણ ગર્ભ અનંતા લેશે, બોલે બીજું અંગ રે.	

ઉપાધ્યાય યશોવિજયજી કૃત ૩૫૦ ગાથાનું સ્તવન : ઢાળ ૮, કડી ૧૧
આખા મહિનાના ઉપવાસીને પણ હજી માયાનો રંગ હોય તો અનંતા જન્મ લેશે.
શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર, અધ્યયન ૯, ગાથા ૪૪ મુજબ—
માસે માસે તુ જો બાલો, કુસમ્મણં તુ ભુંજણ ।
ન સો સુચક્ષ્વાયધમ્મસ્સ, કલં અમ્મહિ સોલસિ ॥
અર્થાત્ જે અજ્ઞાની-બાળજીવ માસકામણનું તપ કરે છે અને
કુશાગ્ર જેટલા જ-ધાસની અણી પર રહે તેટલા જ આહારથી પારણું કરે છે તો
પણ સુઆખ્યાત-કેવળીપ્રરૂપિત ધર્મની ૧૬મી કળાની બરાબર પણ નથી.

૧૨૬૧૦	વેદના પ્રશ્નો	જ્ઞાનના પ્રશ્નો, ઋગ્વેદ-યજુર્વેદ-સામવેદ-અથર્વવેદના પ્રશ્નો
૧૨૬૧૧	દાખલા દર્ઠ	દૃષ્ટાંત બતાવી, ઉદાહરણ આપી
૧૨૬૧૨	ફળીભૂત	સફળ થયેલું, ફળરૂપે પરિણામ પામેલું
૧૨૬૧૩	ભેદાભેદ	ભેદ, અભેદ
૧૨૬૧૪	અનંતાનુબંધીનો	ઉદય અનંતકાળ સુધી સંસારનો બંધ થાય તેવો મિથ્યાત્વનો ઉદય
૧૨૬૧૫	ચક્રવર્તી સમાન	ચક્રવર્તી રાજાના રાજા, મોટા રાજા, સમ્રાટ જેવા અતિ બળવાન
૧૨૬૧૬	રખવાળ	રક્ષ । રખેવાળ, રખ્યા, રક્ષક, રક્ષાળ
૧૨૬૧૭	ઐશ્વર્યપદ	અધિકારીપદ
૧૨૬૧૮	રખવાના	રખડવાના
૧૨૬૧૯	મોહગર્ભિત વૈરાગ્ય	મોહથી જન્મતો વૈરાગ્ય
૧૨૬૨૦	દુઃખગર્ભિત વૈરાગ્ય	દુઃખથી જન્મતો વૈરાગ્ય
૧૨૬૨૧	પૂનમ	દર મહિનાનો સુદનો ૧૫મો દિવસ
૧૨૬૨૨	ડાકોર	ગુજરાતમાં નડિયાદથી ૨૮ કિ.મી. દૂરનું ગામ, તીર્થ
૧૨૬૨૩	રણછોડજી	રણ+છોડ+જી. ભાગવત-પુરાણ પ્રમાણે, કાલયવનના ઉપદ્રવથી શ્રીકૃષ્ણે મથુરામાંથી હિજરત કરી દ્વારકા વસાવી માટે દ્વારકાધીશ રણછોડજી સાબિતી
૧૨૬૨૪	પ્રમાણ	સાબિતી
૧૨૬૨૫	પર્વતની ફાટની માફક	પર્વતની તિરાડ (કદી ન પૂરાય) જેવી
૧૨૬૨૬	સ્તંભરૂપ	થાંભલા રૂપે
	પ	તા. ૧૨-૯-૧૯૯૬
૧૨૬૨૭	બાલજીવો	બાળજીવો, અજ્ઞાનીજનો
૧૨૬૨૮	સારુ	માટે, વાસ્તે, અર્થે
૧૨૬૨૯	સિદ્ધાંતો	શાસ્ત્રો, સૂત્રો, આગમો
૧૨૬૩૦	રોધ	રુષ । રીસ, ગુસ્સો, ક્રોધ
૧૨૬૩૧	બે ઘડી	૪૮ મિનિટ
૧૨૬૩૨	એક શિષ્યને	'મા રુષ, મા તુષ' યાદ ન રહેતાં 'માષતુષ' જપતા-વિચારતા શિવભૂતિ મુનિને
૧૨૬૩૩	સોળ રોગ	શ્રી આચારંગ સૂત્ર, શ્રુતસ્કંધ ૧, ઉદેશ ૧, અધ્યયન ૬-૩૩૮ મુજબ, ગંડમાળ, કોઠ, ક્ષય, અપસ્માર-વાઈ, ફેફડું, આંખના, શરીરની જડતા, હીનાંગતા, કૂબડાપણું, પેટના, મૂંગાપણું, સોજા, ભસ્મક, કંપવા, વળેલી પીઠ, શ્લીપદ-હાથીપગું, મધુપ્રમેહ-ડાયાબીટીસ. જ્ઞાતાધર્મકથાસૂત્ર-વિપાક સૂત્રમાં, કર્ણવેદના, શ્વાસ, ખાંસી, જ્વર, ભગંદર, હરસ, કંડૂ (ખુજલી). ૧૬ કષાય એ ૧૬ રોગ જ છે ને ?

પૃ. ૬૯૬

૧૨૬૩૪	તપશ્ચર્યા બાર પ્રકારે	૬ આભ્યંતર તપ — પ્રાયશ્ચિત્ત, વિનય, વૈયાવૃત્ય, સ્વાધ્યાય, કાયોત્સર્ગ અને ધ્યાન. ૬ બાહ્ય તપ — અનશન, ઉણોદરી, રસપરિત્યાગ, વૃત્તિસંક્ષેપ, કાયક્લેશ (પ્રતિસંલીનતા), વિવિક્ત શય્યાસન
૧૨૬૩૫	લઘુશંકા	પેશાબની હાજત
૧૨૬૩૬	સંકલ્પના	સંકલ્પ કરવાની ક્રિયા
૧૨૬૩૭	માઠી	ખરાબ, નામોશી ભરેલી, લાગણી દુભાય તેવી

૧૨૬૩૮	બાદ કરીને	બાકી રાખીને, બાદબાકી-ઓછી કરીને
૧૨૬૩૯	વિક્ષેપ	બાધા, અસ્થિરતા, મૂંઝવણ
૧૨૬૪૦	ડોલાયમાન	દોલાયમાન । ડોલા-દોલા ખાતી, હલબલતી, આમતેમ હલ્યા કરતી, અસ્થિર
૧૨૬૪૧	ચપળતા	ચંચળતા, અસ્થિરતા, ચાલાકી
૧૨૬૪૨	ક્ષણ લોભથી પડી	ક્ષણ=સેકંડના ૪/૫ ભાગ જેટલા જૂજ સમય-પળભરના; અવસર, તકના; હરખના; મધ્યલોભથી પડીને (૧૦મે ગુણસ્થાને લોભના ૩ ભાગ પડે તેમાં)
૧૨૬૪૩	આર્તધ્યાન	ઈચ્છિત વસ્તુના વિયોગે થતું ધ્યાન
૧૨૬૪૪	પ્રસારી પ્રસારી	પ્ર+સૃ । વિસ્તારી વિસ્તારી, ફેલાવી ફેલાવી, રેલાવી રેલાવી, પ્રચાર કરીને
૧૨૬૪૫	ચાંદી	ચન્દ્રિકા । રજત, રૂપું, સોના કરતાં સસ્તી ધાતુ-૧ કિ.ગ્રા.ના રૂ. ૨૦,૦૦૦ !
૧૨૬૪૬	સુવર્ણ	સુ+વર્ણ । સોનું, કનક, હેમ, કિંમતી પીળી ધાતુ
૧૨૬૪૭	આસ્રવ	જે જે વૃત્તિમાં સ્ફુરે અને ઈચ્છા કરે તે, કર્મનું આવવું

પૃ. ૬૯૭

૧૨૬૪૮	સંવર	સમ્+વૃ । તે તે વૃત્તિનો નિરોધ કરે તે
૧૨૬૪૯	સ્થૂલ ભેદો	મુખ્ય-ભૌતિક-ઈન્દ્રિયગ્રાહ્ય પ્રકારો
૧૨૬૫૦	ગાળ્યે	વીતાવ્યે, પસાર થયે
૧૨૬૫૧	એકની એક	એની એ
૧૨૬૫૨	ક્ષયોપશમ	જ્ઞાનનો ઉઘાડ
૧૨૬૫૩	સમ્યક્ત્વ	સમ્યક્દર્શન, સમકિત
૧૨૬૫૪	છાનું	છૂપું, સંતાયેલું
૧૨૬૫૫	પ્રધાન	પ્ર+ધા । મુખ્ય, માથે
૧૨૬૫૬	સંભારવાં	યાદ કરવાં
૧૨૬૫૭	ઉપર લાવવો	યાદ કરવો, કર્યા કરવો, મુખ્ય ગણવો
૧૨૬૫૮	હડસેલો મૂકવો	ધક્કો મારવો, ધીમું ખસે એમ ધક્કો મારવો
૧૨૬૫૯	ગાળીશું	ગાળી-ઓગાળી નાખવું
૧૨૬૬૦	કડબના પૂળા	પૂલક । કડબ, ઘાસ, ચાર વગેરેના બાંધેલા ઝૂડા, મોટા પૂળિયાં. કડમ્બ । જાર-બાજરીના સૂકા સાંઠા, સૂકા ઘાસ કે રાડાંના પૂળા
૧૨૬૬૧	તણખલા	તૃણ । તૃણ, તરણું
૧૨૬૬૨	લબ્ધિઓ	લભ્ । શક્તિઓ
૧૨૬૬૩	સાક્ષી પૂરે છે	નજરે જુએ છે, અનુભવ કરે છે
૧૨૬૬૪	હોમહવનાદિ	યજ્ઞયાગ વગેરે, યજ્ઞકુંડમાં બલિદાન આપવું વગેરે
૧૨૬૬૫	ચાર વેદ	ઋગ્વેદ, યજુર્વેદ, સામવેદ અને અથર્વવેદ

પૃ. ૬૯૮

૧૨૬૬૬	ભારે	ઉગ્ર; ગંભીર; વજનદાર
૧૨૬૬૭	ઉલ્લાસ	ઉદ્+લસ્ । ઉત્સાહ, આનંદ
૧૨૬૬૮	સગડી	શકટિકા । લોખંડનો ચૂલો, ગોળ-ચોરસ વગેરે ઘાટનો ઊભો ચૂલો
૧૨૬૬૯	ટાઢ વાય નહીં	ઠંડી લાગે નહીં
૧૨૬૭૦	વેગળા	દૂર, આઘે, આઘા

૧૨૬૭૧	પરદેશી રાજા	૨ જા ઉપાંગ શ્રી રાજપ્રશ્નીય સૂત્રના ૨ જા અધિકારમાં ઉલ્લેખ છે. રાજપ્રશ્નીય એટલે રાજાના પ્રશ્નો. શ્વેતાંબિકા નગરીના નરેશ તે પ્રદેશી-પરદેશી રાજા. અતિ કૂર-દુષ્ટ-ખૂની-પાપાચારી અને નાસ્તિકને પાર્શ્વપ્રભુના શિષ્યના શિષ્ય કેશી સ્વામીએ ૧૩ સવાલના જવાબ આપીને પ્રતિબોધ પમાડેલ. ૧૩ છક કરીને સંલેખના સાથે ૧લા દેવલોકે, ત્યાંથી મહાવિદેહ ક્ષેત્રથી મોકે જશે.
૧૨૬૭૨	છદ્મસ્થપણાથી	સર્વજ્ઞતા નહીં હોવાથી, કેવળજ્ઞાન પહેલાંની દશાથી, ઘાતી કર્મયુક્ત હોવાથી
૧૨૬૭૩	ઉન્માદ	उद्+मद् । घेલછા, ગાંડપણ, ઉન્મત્તતા, ચિત્તભ્રમ, હર્ષનો અતિરેક
૧૨૬૭૪	અસંયમ	ઉપયોગ ચૂકી જવો તે
૧૨૬૭૫	મુહપત્તી	મુખવચ્ચિકા. વાયુકાયના જીવો ન હણાય માટે મુખ પાસે રાખવામાં આવતું લંબચોરસ સફેદ સુતરાઉ કપડું
૧૨૬૭૬	જયણા	યત્ના
૧૨૬૭૭	ઉપકરણ	સાધન
૧૨૬૭૮	અપ્રધાન	ગૌણ
૧૨૬૭૯	મધ્યે	માં
૧૨૬૮૦	‘આસ્રવા તે પરિસ્રવા’	આ+સ્રુ । પરિ+સ્રુ । આશ્રવ જ્ઞાની માટે સંવર છે, શ્રી આચારાંગ સૂત્ર ૧-૪-૨
૧૨૬૮૧	‘પરિસ્રવા તે આસ્રવા’	સંવર તે અજ્ઞાની માટે આસ્રવ છે, બંધનો હેતુ છે. શ્રી આચારાંગ સૂત્ર
૧૨૬૮૨	દ્રવ્ય ઉપયોગ	સ્થૂળ ઉપયોગ
૧૨૬૮૩	ભાવ ઉપયોગ	આત્માનો ઉપયોગ
૧૨૬૮૪	દ્રવ્ય જીવ	મૂળ પદાર્થ-દ્રવ્ય-આત્મા
૧૨૬૮૫	ભાવ જીવ	આત્માનો ભાવ-ઉપયોગ
૧૨૬૮૬	ટોપી	માથું ઢાંકવા પહેરાતી કપડાની ઘાટીલી વસ્તુ, ટોપી-પાઘડી વગેરે
૧૨૬૮૭	ગંધક	સલ્ફર, પીળા રંગનો તરત સળગી ઊઠે તેવો એક ખનિજ પદાર્થ
૧૨૬૮૮	લૂણ	મીઠું, લવણ
૧૨૬૮૯	વર્ગણા	સરખે સરખા પરમાણુવાળા સ્કંધો અથવા તેવા સ્કંધોનો સમૂહ
૧૨૬૯૦	ઉપયોગ	उप+युज् । ધ્યાન આપવું, ચિત્ત પરોવવું, કાર્યમાં એકાગ્રતા રાખવી, ચૈતન્યની પરિણતિવિશેષ, મુખ્ય ૨ પ્રકાર : દર્શનોપયોગ અને જ્ઞાનોપયોગ
પૃ. ૬૯૬	૬	તા. ૧૫-૯-૧૮૯૬
૧૨૬૯૧	સામર્થ્ય	શક્તિ, સમર્થતા, પ્રભાવ
૧૨૬૯૨	મૈથુન	મિથ્ । અબ્રહ્મસેવન
૧૨૬૯૩	મોળતું હોય	સમારતું હોય, સુધારતું હોય
૧૨૬૯૪	ઉજ્જવળતા	उद्+ज्वल् । શુદ્ધતા, નિર્મળતા
૧૨૬૯૫	પેસવા	प्र+विश् । પ્રવેશવા, અંદર આવવા
૧૨૬૯૬	વર્તન	વ્યવહાર, આચરણ
૧૨૬૯૭	ઓઘભાવે	સામાન્ય ભાવે
૧૨૬૯૮	વિચારભાવે	નિશ્ચય ભાવે, અભિપ્રાયમાં
૧૨૬૯૯	જ્ઞાન	સાર જાણવો તે
૧૨૭૦૦	અજ્ઞાન	સાર ન જાણવો તે

૧૨૭૦૧ નિર્જરા અહંકાર રહિત, કદાગ્રહ રહિત, લોકસંજારહિત આત્મામાં પ્રવર્તવું તે
૧૨૭૦૨ ખબર જાણકારી, જ્ઞાન, ઓળખાણ, સમાચાર

પૃ. ૭૦૦

૧૨૭૦૩ ભાંગવી ધંગ । તોડવી, ભાંગવી
૧૨૭૦૪ પૂજાવા સારુ પૂજાવા માટે, માન-સત્કાર માટે
૧૨૭૦૫ નામઠામ નામ કે સ્થાન (ઠેકાણું)
૧૨૭૦૬ ભાઈભાંડુ એક માતાપિતાના સંતાન, ભાંડરડાં
૧૨૭૦૭ ચેલા બાવા-સાધુના ખાસ શિષ્ય
૧૨૭૦૮ સંતુષ્ટ સમ્+તુષ્ । પ્રસન્ન, રાજી, સંતૃપ્ત
૧૨૭૦૯ દોરાવું દો+રા । ખેંચાવું
૧૨૭૧૦ બલિષ્ઠ આહાર બળ-વીર્ય વધારે તેવો ભારે આહાર
૧૨૭૧૧ ભાજન પાત્ર
૧૨૭૧૨ સાત ધાતુ લોહી, માંસ, હાડકાં, ચામડી, વીર્ય, મળ, મૂત્ર, શરીરમાં રહેલી ૭ વસ્તુ
૧૨૭૧૩ અરુચિ અ+રુચ્ । અણગમો, અભાવ, અસુખ, તિરસ્કાર
૧૨૭૧૪ થૂંકવા પણ જાય નહીં થૂત્ક । મોંમાંથી પ્રવાહી કાઢવા પણ જાય નહીં; સામું યે ન જુએ
૧૨૭૧૫ રચના (શરીરની) માંડણી, બંધારણ, બાંધણી
૧૨૭૧૬ રમણીયતા સ્મ । મનોહરતા, ખૂબસૂરતી, સૌન્દર્ય-સુંદરતા, રમ્યતા
૧૨૭૧૭ લક્ષ વગરનું બાણ નિશાન, લક્ષ્ય વિનાનું બાણ-તીર
૧૨૭૧૮ પ્રકટ્યો હોય પ્ર+કટ્ । પ્રગટ્યો હોય
૧૨૭૧૯ અત્યંતર દોષ આંતરિક-અંદરના દોષ

પૃ. ૭૦૧

૧૨૭૨૦ દરદ દર્દ, રોગ, તકલીફ, પીડા, સંતાપ
૧૨૭૨૧ લગાર માત્ર લગનાકાર । જરાક પણ, થોડોક પણ
૧૨૭૨૨ રામચંદ્રજી ૨૦ મા તીર્થકર શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામીના સમયમાં દશરથ-કૌશલ્યાપુત્ર, સીતાપતિ, લવકુશપિતા, લક્ષ્મણ-ભરત-શત્રુઘ્નબંધુ, હનુમાનના સ્વામી
૧૨૭૨૩ મુક્ત થયા સિદ્ધ થયા
૧૨૭૨૪ 'બીજજ્ઞાન' સમ્યક્દર્શન
૧૨૭૨૫ દેહાંતક્ષણે દેહના છેલ્લા સમયે, મરી જતી વખતે, મૃત્યુ વેળાએ, મરણ પળે
૧૨૭૨૬ સ્મશાન વૈરાગ્ય સ્મશાનભૂમિમાં સંસારની અસારતા, દેહની ક્ષણભંગુરતાના ખ્યાલથી થોડા સમય માટે થતો વૈરાગ્ય કે અનાસક્ત ભાવ

૧૨૭૨૭ નિભાવવા નિ+ખૂ । નિર્વાહવા, ટકાવવા, સાચવવા, જાળવવા
૧૨૭૨૮ દાનેશ્વરી દા+ઈશ્ । દાનપતિ, દાન દેનાર, દાતાર
૧૨૭૨૯ સોય સૂચિ । કપડાં સીવવા-સાંધવાની નાનાં કાણાંવાળી અણીદાર સળી
૧૨૭૩૦ ત્રણ ઉપવાસ ત્રિ+ઉપ+વસ્ । અહમ તપ, એકી સાથે-ઉપરાઉપરી ત્રણ ઉપવાસ

પૃ. ૭૦૨

૧૨૭૩૧ ઉપયોગશૂન્ય બેધ્યાન, ઉપયોગ લક્ષણ તો હોય જ પણ ઉપયોગ વર્તતો ન હોય તેવો
૧૨૭૩૨ ખોઈ બેસત ગુમાવી દેત

૧૨૭૩૩	આકરો	કડક, સખત, ઉગ્ર
૧૨૭૩૪	નિર્જીવ	જડ, જીવ વિનાની
૧૨૭૩૫	મૂંડી દીધા	મુણ્ડ । પંચમુષ્ટિ લોચ કરાવ્યો, વાળ ઊતારી લીધ, દીક્ષા આપી દીધી
૧૨૭૩૬	સંઘાડા	સંઘાટક । સંઘ, સંપ્રદાયના નાના નાના વિભાગ-જૂથ
૧૨૭૩૭	સદ્અનુષ્ઠાન	સારી ક્રિયા, શુભ ક્રિયા
૧૨૭૩૮	નગ્ન	વસ્ત્રરહિત, નગ્ન તે આત્મમગ્ન
૧૨૭૩૯	દાસી	દાસ્ । નોકરડી, ભૃત્યા
૧૨૭૪૦	લોકલાજ	લોકસમૂહ-સમાજની શરમ
૧૨૭૪૧	વેશ્યાશાળા	ગુણિકાગૃહ, વેશ્યા નિવાસ
૧૨૭૪૨	તકરાર	ઝઘડો, કજીયો
૧૨૭૪૩	બ્રાહ્મણ	બ્રહ્મણ । વૈદિક પ્રણાલીના ૪ વર્ણમાં ૧ લો વર્ણ, વેદઅધ્યયન કરનાર
૧૨૭૪૪	વૈષ્ણવ	વિષ્ણુ । વૈષ્ણવ સંપ્રદાયના અનુયાયી, વિષ્ણુભક્ત
૧૨૭૪૫	કાયા	શરીર
૧૨૭૪૬	મનના ઘોડા	મનની કલ્પના, ઘાટ
૧૨૭૪૭	કોઠી	કોષ્ટિકા । અનાજ-પાણી ભરી શકાય તેવું માટીનું મોટું સાધન
૧૨૭૪૮	કાણું	છિદ્ર, નાનું બાંકું, છેદ
પૃ. ૭૦૩		
૧૨૭૪૯	આવશ્યક	આ+વસ્ । સૂર્યોદય પહેલાં અને સૂર્યોદય બાદ રાત-દિવસ દરમ્યાન થયેલા દોષોને દૂર કરવા અવશ્ય કરવા યોગ્ય, જરૂરી. આત્માને ચારે તરફથી વશ્ય (સ્થિર) કરાવે; નિકાચિત-અનિકાચિત કર્મોનો નાશ-અંત કરાવે તે, ગુણવાળા આત્માને ચારે તરફથી ગુણિયલ બનાવે તે.
૧૨૭૫૦	સામાયિક	સાવધ યોગની નિવૃત્તિ, ૧૪ પૂર્વના સાર સમી સમતા
૧૨૭૫૧	ચોવીસંથ્યો	ચતુર્વિંશતિ સ્તવ । વર્તમાન ચોવીસીના તીર્થકરોની સ્તુતિ, નામકીર્તન
૧૨૭૫૨	વંદના	વન્દ્ । વંદણા, પ્રણામ, સ્તવન, વંદન. ગુરુને ઉત્કૃષ્ટભાવે વંદન
૧૨૭૫૩	પ્રતિક્રમણ	પ્રતિ+ક્રમ્ । પાપથી પાછા વળવું તે પ્રતિક્રમણ
૧૨૭૫૪	કાયોત્સર્ગ	કાયા+ઉત્સર્ગ । કાયા-શરીરની મમતાનો ત્યાગ કરી આત્મનિરીક્ષણ કરવું
૧૨૭૫૫	પ્રત્યાખ્યાન	પ્રતિ+આ+ખ્યા । પરચ્ચખાણ, નિયમ, ત્યાગ. પદાર્થ, ભોગો કે અશુભ ભાવોનો ત્યાગ કરવાના નિયમ-વ્રત-પરચ્ચખાણ
૧૨૭૫૬	પંચમ કાળ	પાંચમો આરો
૧૨૭૫૭	દેહદુર્બળતા	દિહ+દુર્+બલ્ । શારીરિક નિર્બળતા, નબળું સંઘયણ, નબળાઈ
૧૨૭૫૮	ઉપાદાન કારણ-પુરુષાર્થ	પ સમવાયમાં ૧ તે પુરુષાર્થ
૧૨૭૫૯	ડૂબી ગયું	ડૂબીને-બૂડીને મરણ પામ્યું, નગ્ન થઈ ગયું, દેવાળું કાઢ્યું
૧૨૭૬૦	મીરાંબાઈ	રાજસ્થાનમાં ૧૫મી સદીના પૂર્વાર્ધમાં થઈ ગયેલાં મહાન કૃષ્ણભક્ત કવયિત્રી. જોધપુર પાસે મેડતા ગામની રાજકુંવરી અને મેવાડના ભોજરાજાની રાણી; અનેક, પ્રસિદ્ધ, સુંદર અધ્યાત્મપદો-ભજનોનાં રચયિત્રી, દિયરે મોકલેલા વિધના પ્યાલાને સમભાવથી પી જનારાં માર્ગાનુસારી આત્મા.
૧૨૭૬૧	મહાભક્તિવાન	ખૂબ ખૂબ ભક્તિવાળાં

૧૨૭૬૨	વૃંદાવન	મથુરાથી ઉત્તર તરફ યમુનાના પશ્ચિમ કાંઠાનું વૃંદા (તુલસી)નું પ્રાચીન વન જ્યાં કૃષ્ણે બાળપણ ગાળેલું. આજે એ ગામ છે, તીર્થ છે
૧૨૭૬૩	જીવા ગોસાંઈ	ગોસ્વામિક । સ્વામી ચૈતન્યની વૃંદાવનની ગાદીએ આવેલા સનાતનના ભત્રીજા, જીવા નામે ગોસાંઈજી. ઈ.સ.૧૫૪૦ ના અરસામાં મીરાંબાઈ મથુરામાં ચૈતન્ય સંપ્રદાયના જીવા ગોસાંઈ નામના કૃષ્ણભક્તના દર્શનાર્થે ગયાં ત્યારે સ્ત્રીને દર્શન આપવાની ના પાડી એટલે મીરાંબાઈ બોલ્યાં, “આજ લગી હું એમ જાણતી કે, વ્રજમાં કૃષ્ણ પુરુષ છે એક; વૃંદાવન વસી હજુ તમે પુરુષ રહ્યા છો, ધન્ય તમારો વિવેક.” આ વ્યંગવાણી સાંભળી મીરાંબાઈનાં ચરણમાં ઢળી પડ્યા તે ગોસાંઈજી.
૧૨૭૬૪	ગોપીરૂપે	ગોવાલણ, ગોપની સ્ત્રી, ગોપાંગનારૂપે, સ્ત્રીરૂપે
૧૨૭૬૫	કામ	ઈચ્છા, કામવાસના
૧૨૭૬૬	સર્વત્ર	સર્વ સ્થળે અને સર્વ સમયે
૧૨૭૬૭	નાભો ભગત	રાજસ્થાનમાં જયપુર પાસે લગભગ ૩ માઈલને અંતરે આવેલાં ‘ગલતા’ તીર્થે રામાનંદ સંપ્રદાયમાં થઈ ગયેલા અગ્રજી શિષ્યે અનાથ બાળકનું નામ ‘નારાયણદાસ’ આપી શિષ્ય કર્યા જે ગુરુની નાભિની (મનની, હૃદયની) વાત જાણી જતા એટલે ‘નાભો’ નામ આપ્યું. પછી ૬ કડીના ૧ એવા છપ્પય છંદમાં ૨૧ દિવસમાં ભક્તોને ગૂંથીને માળા બનાવી તે ‘ભક્તમાળ’ પુસ્તક.
૧૨૭૬૮	કોટવાળ	કોટપાલ । પોલિસ અમલદાર
૧૨૭૬૯	કેદ	કેદખાનું, કારાવાસ, કારાગૃહ, બંધન, બંદીખાનું
૧૨૭૭૦	દંડ	સજા
૧૨૭૭૧	એક પક્ષ	શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક, દહેરાવાસી
૧૨૭૭૨	બીજો પક્ષ	સ્થાનકવાસી, શ્વેતાંબર અમૂર્તિપૂજક
પૃ.૭૦૪		
૧૨૭૭૩	શ્રી અનંતનાથ સ્વામી સ્તવન	૧૪ મા તીર્થંકરનું સ્તવન, “ધાર તરવારની સોહલી દોહલી”
૧૨૭૭૪	અનેકાંત લોચન	અન+અક+અન્ત+લુચ્ । અનેકાંત નેત્ર, અનેકાંત દૃષ્ટિ
૧૨૭૭૫	બાપડા	બિચારા
૧૨૭૭૬	રડવડે	રખડે, રઝડે, લબડે
૧૨૭૭૭	લેખે	હિસાબે, માટે
૧૨૭૭૮	નિંદામિ	નિન્દ । નિંદા કરું છું
૧૨૭૭૯	ગરિહામિ	ગર્હ । ગર્હા કરું છું, ધિક્કારું છું
૧૨૭૮૦	આપ્પાણં	આત્માનમ્ । અશુભ યોગમાં પ્રવેશ કરતા, પાપો થકી કષાયો કરતા આત્માને
૧૨૭૮૧	વોસિરામિ	વિ+સ્મર્ । વોસિરાવું છું, ત્યજું છું, છોડું છું
૧૨૭૮૨	વોસરાવવાનો	વોસિરાવવાનો, ત્યાગવાનો, છોડવાનો
૧૨૭૮૩	સચોડો	સંચોડો, સમૂળગો, સપૂચો
૧૨૭૮૪	જ્ઞાનગંગાજલમે	જ્ઞાનરૂપી ગંગાજળમાં, જ્ઞાનરૂપી ગંગાનાં નીરમાં
૧૨૭૮૫	જળ	જલ્ । પાણી
૧૨૭૮૬	તૃષા	તૃષ્ । તરસ

૧૨૭૮૭	અધ્યાત્મજ્ઞાન	આત્મા મુખ્યપણે આત્મસ્વભાવે વર્તે તે
૧૨૭૮૮	અધ્યાત્મશાસ્ત્ર	મુખ્યપણે જેમાં આત્મા વર્ણવ્યો હોય તે
૧૨૭૮૯	જ્ઞાનદગ્ધ	શુષ્ક અને અજ્ઞાની, શબ્દ અધ્યાત્મીઓ, દ્રવ્ય અધ્યાત્મીઓ
૧૨૭૯૦	દેવળના ઈડાનાં દૃષ્ટાંતે	મંદિરનાં શિખરનાં ઉદાહરણની જેમ. કોઈ ધનાઢ્ય ગૃહસ્થે બંધાવેલાં શિખરબદ્ધ દેવાલયનાં ઈડાં-કળશમાં ધન છે એવા આશયની નોંધ લખી કે, વિ.સં. ૧૭૨૫ ની સાલમાં, ઉત્તરાયણના સૂર્યમાં, ચૈત્ર માસના શુકલ પક્ષની અષ્ટમીએ ૧૨ ઘડી દિન ચઢતામાં દેવાલયનાં કળશમાં ૧૫ લાખ સોનામહોર રાખી છે, કામ પડે ત્યારે કાઢવી. તેના દેહત્યાગ બાદ પુત્રે નોંધ વાંચીને શિખર નીચે ઉતરાવીને તપાસતાં કંઈ ન નીકળતાં ખેદખિન્ન થઈ, વૃદ્ધ અનુભવીની સલાહ લેતાં શિખર હતું તેમ ઉપર ચઢાવ્યું. ચૈત્ર સુદ ૮ ના દિને બપોરે શિખરનો પડછાયો નીચે જમીન પર દેખાડી ત્યાં ખોદાવ્યું કે તરત બધું ધન મળ્યું. તાત્પર્ય કે, લખનારના અભિપ્રાયની શ્રદ્ધા-સમજ આપે એવા સત્પુરુષ મળે તો આત્મધનની પ્રાપ્તિ થાય
૧૨૭૯૧	મહાભારત કાર્ય પૃ.૭૦૫	ખૂબ મોટું અને મુશ્કેલ કામ, ભગીરથ કામ
૧૨૭૯૨	ફલાણી	અમુક, કોઈ એક
૧૨૭૯૩	ચૈતન્ય સંયોગે	ચેતનાના જ્ઞાનચેતનાના સંયોગે
૧૨૭૯૪	ઉગામી હોય	ઉદ્+ગમ્ । ઊંચી કરી બતાવી હોય
૧૨૭૯૫	અધ્યવસાય	અધિ+અવ+સો । મનોવૃત્તિ, વલણ — બહાર ઉપાધિ
૧૨૭૯૬	માણેકદાસજી	વેદાંતી
૧૨૭૯૭	એક ગ્રંથમાં	
૧૨૭૯૮	નિજછંદનસે	પોતાની કલ્પનાએ-છંદે, સ્વચ્છંદથી
૧૨૭૯૯	હેરો	શોધો, જુઓ, તપાસ કરો
૧૨૮૦૦	વૈકુંઠધામ	વિ+કુઠ્ઠા । વિષ્ણુનું દિવ્યધામ, દેવલોક, સ્વર્ગલોક
૧૨૮૦૧	પાઈએ	પ્ર+આપ્ । પ્રાપ્ત કરીએ, થાય
૧૨૮૦૨	સો	તે
૧૨૮૦૩	હરિ	આત્મા, વિષ્ણુ, શુદ્ધાત્મા
૧૨૮૦૪	સબસે	બધામાં, બધે
૧૨૮૦૫	ઠામ	સ્થા । ઠેકાણે, સ્થાને
૧૨૮૦૬	ફાંટા	ગૌણ વિભાગ, શાખા; શાખા-માર્ગ જુદા પડવા
૧૨૮૦૭	લોકાશા	લોકાશાહ, સ્થાનકવાસી સંપ્રદાયના પ્રણેતા, વિ.સં. ૧૪૮૨ માં કારતક સુદ ૧૫ એ લીંબડીમાં જન્મ, બચપણમાં માતાપિતાનું અવસાન થતાં અમદાવાદ ગયા, લહિયા થયા, જિનાગમની પ્રત લખતાં જિનપ્રતિમાનું ઉત્થાપન કરતાં લુંકામત-ગચ્છ પ્રવર્તાવ્યો. તત્કાલીન યતિઓના વૈભવ, ચૈત્યમાં બાહ્ય આડંબરના અતિરેકથી અમૂર્તિપૂજક-સાધુમાર્ગી-સ્થાનકવાસી સંપ્રદાય સ્થાપ્યો. રાજસ્થાનના અલવરમાં વિ.સં. ૧૫૪૬ માં વહોરાવેલા ઝેરયુક્ત લાડવાનો આહાર કરતાં ચૈત્ર સુદ ૧૧ ના રોજ કાળધર્મ પામ્યા
૧૨૮૦૮	પાખંડીઓ	દંભી, ઢોંગી, સાચા ધર્મ વિરુદ્ધના મતવાળા

૧૨૮૦૯	પાર નથી	અંત-છેડો-આરો નથી, પુષ્કળ છે
૧૨૮૧૦	સામટા	સંવૃત્તક । ભેગા કરેલા બધા, થોકબંધ ઊધડ
૧૨૮૧૧	યથાખ્યાત ચારિત્ર	આત્માનું જેવું છે તેવું જ સ્વરૂપ તે જ યથાખ્યાત ચારિત્ર
૧૨૮૧૨	સરાગ સંયમ	સત્યાસ્ર, સદ્ગુરુ આશ્રયે જે સંયમ તે સરાગ સંયમ
૧૨૮૧૩	નિવૃત્તિ, અનિવૃત્તિસ્થાનક ફેર પડે ત્યારે	નિવૃત્તિ-અનિવૃત્તિ ગુણસ્થાનકનો તફાવત-ભેદ થાય ત્યારે વ્યાવૃત્તિ-નિવૃત્તિ-નહિ ફેરફારી-ભેદ વિનાના જે અધ્યવસાયથી સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્ત થાય છે તે અનિવૃત્તિકરણ છે. અધ્યવસાયો પુનઃ વિષય-સન્મુખ નહીં જવાથી અનિવૃત્તિબાદર ગુણસ્થાન પણ કહેવાય છે. કારણ કે, અહીં સંજવલન કષાયના ૧૨ બાદર કષાય અને ૯ બાદર નોકષાયને ઉપશમક ઉપશમાવવા અને ક્ષપક ક્ષય કરવા તૈયાર હોય છે. આ ગુણસ્થાનકે જ લોભને સૂક્ષ્મ કરે છે, લોભના ઉદયના કાળના ૩ વિભાગ કરે છે, તેમાંથી ૨ ભાગ પૂરા કરે છે, ૩જો ભાગ ૧૦ મે ગુણસ્થાનકે જાય ત્યારે વેદે છે.
૧૨૮૧૪	શંકા	‘આ તો આમ નહીં, આમ હશે’ એવો ભાવ
૧૨૮૧૫	આશંકા	સમજવા માટે વિચાર કરી પૂછવું તે આશંકા
૧૨૮૧૬	આશંકા મોહનીય	પોતાથી ન સમજાય, સાચું જાણ્યા છતાં ખરેખરો ભાવ આવે નહીં તે
૧૨૮૧૭	ઉત્તર વિષય	પછીનો વિષય, ઉત્તરાર્ધ
૧૨૮૧૮	અણપ્રતીતિ	વગર શ્રદ્ધાએ, વિના પ્રતીતિએ, વણવિશ્વાસે
પૃ. ૭૦૬		
૧૨૮૧૯	ક્ષયોપશમ	નાશ અને શમાઈ જવું
	૭	તા. ૧૬-૯-૧૮૯૬ હશે
૧૨૮૨૦	એની મેળે	આપોઆપ
૧૨૮૨૧	ઓઘસંજાએ	સામાન્યપણે
૧૨૮૨૨	આજ્ઞાભક્તિ	આજ્ઞા દ્વારા થતી ભક્તિ
૧૨૮૨૩	ભેઠ બાંધી	કેડ-કમર કસીને ફાળિયું બાંધીને કામ કરવું
૧૨૮૨૪	ઓસડ	ઔષધિ, દવા
૧૨૮૨૫	ગરવા દઉં નહીં	પ્રવેશવા-પેસવા-દાખલ થવા દઉં નહીં
૧૨૮૨૬	હજૂરમાં	સેવામાં
૧૨૮૨૭	અહંકાર	હું પણું, અભિમાન, ગર્વ, મહત્ત્વમાંથી ઉત્પન્ન થયેલું એક તત્ત્વ
૧૨૮૨૮	અવધૂત	અવ+ધૂ । ઉત્તમ, મસ્ત, પરમ વિરક્ત; શૈવ-વૈષ્ણવ ધર્મના વૈરાગી પંથના સાધુ; હડધૂત; અસ્વીકૃત; શ્રી દત્તાત્રેય રચિત ‘અવધૂત ગીતા’ પણ છે
પૃ. ૭૦૭		
૧૨૮૨૯	વિદેહીપણું	દેહ છતાં દેહાતીત દશા, દેહભાવથી પર
૧૨૮૩૦	વસિષ્ઠજી	ઈક્ષ્વાકુ વંશના રામચંદ્રજીના કુલગુરુ, વશિષ્ઠ ઋષિ, અરુંધતીપતિ
૧૨૮૩૧	અદરાવે નહીં	આ+દ્ર । આદર કરવાનું ન કહે, આપે નહીં, ગ્રહણ ન કરાવે
૧૨૮૩૨	ધોરી માર્ગ	ધુર+માર્ગ । રાજમાર્ગ
૧૨૮૩૩	સકામ	સ+કમ્ । ઈચ્છા-કામના સહિત
૧૨૮૩૪	મિથ્યાભાવ	મિથ્યાત્વ

૧૨૮૩૫	રોમે રોમે	રુંવાડે રુંવાડે, આખા શરીરમાં સર્વત્ર
૧૨૮૩૬	વ્યાપ્યું છે	વ્યાપી ગયું છે, પ્રસરેલું છે
૧૨૮૩૭	ને આંતરે	નો ગાળો-અંતર રાખીને
૧૨૮૩૮	સાઠ ઘડી	૨૪ કલાક (૨ ઘડી=૪૮ મિનિટ)
૧૨૮૩૯	ભળતી	મળ્ । મળતી આવતી હોય તેવી, આભાસી
૧૨૮૪૦	ફિકર	ચિંતા
૧૨૮૪૧	શબ્દનો મોહ	શ્રોત્રેન્દ્રિયના વિષયનો, કાનથી સાંભળવાની ભ્રાંતિ
૧૨૮૪૨	રૂપનો મોહ	ચક્ષુરિન્દ્રિયના વિષયનો, આંખથી જોવાની ભ્રાંતિ
૧૨૮૪૩	રસનો મોહ	જિહ્વાઈન્દ્રિયના વિષયનો, જીભથી સ્વાદની ભ્રાંતિ
૧૨૮૪૪	ગંધનો મોહ	દ્રાણેન્દ્રિયના વિષયનો, નાકથી ગંધની ભ્રાંતિ
૧૨૮૪૫	સ્પર્શનો મોહ	સ્પર્શેન્દ્રિયના વિષયનો, કાયાથી અડવા-અડકવાની ભ્રાંતિ
૧૨૮૪૬	અવિરતિનાં પાપ	અપ્રતનાં પાપ (૧૨ પ્રકારે અવિરતિ-૫ ઈન્દ્રિય ને ૬૬૫ મનનો અસંયમ)
૧૨૮૪૭	બહાનાં	ખોટાં કારણ, નિમિત્તો, ઓઠાં
૧૨૮૪૮	ઘાંચ	ફાંસ, વાંધો, ગાડાના ચીલામાં પડેલો જરા ઊંડો ખચકો
પૃ. ૭૦૮		
૧૨૮૪૯	લૌકિક	લોક । દુન્યવી, લોકોમાં ચાલતો, અજ્ઞાનયુક્ત
૧૨૮૫૦	લોકોત્તર	લોક+ઉદ્+ત્ । અલૌકિક, લોકમાં અસામાન્ય, અસાધારણ, જ્ઞાનયુક્ત, શ્રેષ્ઠ
૧૨૮૫૧	નીપજે	નિસ્+પદ્ । નીપજ થાય, નીપજ લે
૮		
૧૨૮૫૨	ગણી ગણીને	એક એક કરીને-ગણીને
૧૨૮૫૩	સામટો ગોટો	એક સાથે જથ્થાબંધ, સમૂહમાં, ઢગલાબંધ
૧૨૮૫૪	અનુપ્રેક્ષા	અનુ+પ્ર+ઈક્ષ્ । આત્મામાં પરિણામ પામે તે
૧૨૮૫૫	સત્તા	અસ્ । શક્યતા
૧૨૮૫૬	દંડ	દણ્ । દાંડો, ડાંગ, લાકડી
૧૨૮૫૭	ચક્ર	ક્ર+ક । પૈડું, યાંત્રિક ગોળાકાર સાધન; કુંભારનો ચાક; વર્તુળ; સમૂહ; રાષ્ટ્ર
૧૨૮૫૮	કુંભાર	કુમ્મ+કાર । માટીનાં વાસણ બનાવવાનો કારીગર, જ્ઞાતિ
૧૨૮૫૯	બીજભૂત જ્ઞાન	સમ્યક્જ્ઞાન-દર્શન, છેવટે પંદર ભવે મોક્ષે લઈ જાય
૧૨૮૬૦	વૃક્ષભૂત જ્ઞાન	કેવળજ્ઞાન, તે જ ભવે મોક્ષે લઈ જતું જ્ઞાન
૧૨૮૬૧	અવસ્તુ	વસ્તુ, દ્રવ્ય ન હોવું
૧૨૮૬૨	ષડ્દર્શન	જૈન-બૌદ્ધ-વેદાંત-સાંખ્ય-ન્યાય-વૈશેષિક અને ચાર્વાક દર્શન
૧૨૮૬૩	અપેક્ષાએ	રીતે, દૃષ્ટિએ, વકી-શક્યતાએ
૧૨૮૬૪	આંટી ઉકેલવા	મુશ્કેલી દૂર કરવા
૧૨૮૬૫	ગચ્છના ભેદ	સમુદાય, સંઘાડા, ફિરકાના પ્રકાર-તફાવત
૧૨૮૬૬	ઉઘોત	ચુત્ । પ્રકાશ, ખઘોત
૧૨૮૬૭	ચાંદલા	ચાંદલા, પ્રભુપૂજામાં કરાતા તિલક, પ્રભુદર્શન બાદ આજ્ઞા શિરોમાન્ય છે તેમ દર્શાવવા કપાળે કરાતું તિલક
૧૨૮૬૮	મુખપટ્ટી	મુહપત્તિ

૧૨૮૬૯	રૂઢિમાર્ગ	પહેલેથી ચાલી આવતી રસમે-વ્યવહારે કરેલો માર્ગ
પૃ. ૭૦૯		
૧૨૮૭૦	ફૂબડું	કદરૂપું
૧૨૮૭૧	રૂપાણું	રૂપ । દેખાવડું
૧૨૮૭૨	ગાંઠે બાંધો	ગ્રન્થિ । બન્ધ । પોતાની માલિકીની કરી લો-લ્યો
૧૨૮૭૩	અનુભવગોચર	અનુભવથી જાણમાં-સમજમાં આવે એવો
૧૨૮૭૪	અબંધ	અ+બન્ધ । આત્મા કંઈ પણ ક્રિયા કરે નહીં ત્યારે
૧૨૮૭૫	વ્યવહાર સમ્યક્ત્વ	સદ્ગુરુનાં વચન સાંભળવાં, વિચાર કરવો, પ્રતીતિ કરવી તે
૧૨૮૭૬	પરમાર્થ સમ્યક્ત્વ	આત્માની ઓળખાણ થાય તે
૧૨૮૭૭	નિરાગ્રહ	નિર્+આ+ગ્રહ । આગ્રહ વિનાના, પકડ વિનાના
૧૨૮૭૮	મધ્યસ્થભાવે	મધ્યવર્તી, તટસ્થ, રાગદ્વેષરહિત
૧૨૮૭૯	કર્મ	કૃ । આત્માના સ્વભાવને જે આવરણ છે તે
૧૨૮૮૦	મિથ્યાત્વ મોહનીય	ઉન્માર્ગને મોક્ષમાર્ગ માને, મોક્ષમાર્ગને ઉન્માર્ગ માને તે
૧૨૮૮૧	મિશ્ર મોહનીય	ઉન્માર્ગથી મોક્ષ થાય નહીં, માટે માર્ગ બીજો હોવો જોઈએ એવો ભાવ
૧૨૮૮૨	સમ્યક્ત્વ મોહનીય	‘આત્મા આ હશે?’ તેવું જ્ઞાન થાય તે
૧૨૮૮૩	સમ્યક્ત્વ	‘આત્મા આ છે’ એવો નિશ્ચયભાવ
૧૨૮૮૪	સાંભર્યા કરે	સમ્+સ્મૃ । યાદ આવ્યા કરે
૧૨૮૮૫	સ્વાદબુદ્ધિ	સ્વદ્ । સ્વાદ્ । ખાવા-પીવામાં જીભ વડે લેવાતા રસના અનુભવ, આનંદની ઈચ્છા
પૃ. ૭૧૦	૯	તા. ૧૯-૯-૧૮૯૬
૧૨૮૮૬	યોગદશા	ધ્યાનદશા
૧૨૮૮૭	પ્રશસ્ત	વખણાયેલી, ઉત્તમ, શ્રેષ્ઠ, હિતકર, શાસ્ત્રોક્ત
૧૨૮૮૮	ટાંકામાં	મકાન, રસ્તા કે ટેકરી પર ઊંચે કરવામાં આવતા પથ્થર-લોખંડ-સિમેન્ટ-પ્લાસ્ટીકના નાના-મોટા ટાંકા-ટાંકીમાં
૧૨૮૮૯	અવિચારવાન	અકાર્ય કરતાં જે ક્ષોભ ન પામે તે
૧૨૮૯૦	વિચારવાન	અવિચારણા અને અકાર્ય કરતાં જે ક્ષોભ પામે તે
૧૨૮૯૧	બીજી ફેરે	બીજી વાર
૧૨૮૯૨	પારસમણિ	સ્પર્શમણિ । એવો મણિ કે જેનો લોખંડને સ્પર્શ થતાં સોનું બની જાય
પૃ. ૭૧૧		
૧૨૮૯૩	પગરખાં	પાદ+રક્ષક । કાંટા, કાંકરા, તાપ, ગંદકી, ધૂળથી રક્ષણ કરનાર. જોડા, ચંપલ, કાંટારખાં, બૂટ, સ્લીપર્સ, શૂઝ
૧૨૮૯૪	વટેમાર્ગુ	વટ્+માર્ગ । રસ્તાનો મુસાફર
૧૨૮૯૫	પ્રતાપે	પ્ર+તપ્ । પ્રભાવે, સામર્થ્યે, શક્તિ વડે
૧૨૮૯૬	આરો	અંત, પાર, છેડો
૧૨૮૯૭	મુમતી	મુહપતિ
૧૨૮૯૮	મુસલમાન	ઈસ્લામ ધર્મ પાળનાર, મુસ્લિમ
૧૨૮૯૯	પીરાણા	ઈમામશાહ સ્થાપિત અર્ધ હિંદુ-અર્ધ મુસ્લિમ સંપ્રદાયવાળા મુસલમાન
૧૨૯૦૦	કુળાચાર	કુલ્+આચાર । કુળની પરંપરાથી ચાલ્યા આવતા રિવાજ

પૃ. ૭૧૨

૧૨૯૦૧	મોક્ષ	મોક્ષ । આત્માનું અત્યંત શુદ્ધપણું, અજ્ઞાનથી છૂટી જવું, સર્વકર્મથી મુક્ત થવું, યથાતથ્ય જ્ઞાન પ્રગટવું
૧૨૯૦૨	કેવળજ્ઞાન	આત્માને ક્યારેય વિકાર ન ઊપજે, રાગદ્વેષ પરિણામ ન થાય તેવું જ્ઞાન
૧૨૯૦૩	સંશયે	સંશય પણ
૧૨૯૦૪	માંડીથી	મહીંથી, અંદરથી, અંતરથી
૧૨૯૦૫	સત્ દેવ	રાગ, દ્વેષ અને અજ્ઞાન જેના ક્ષય થયા છે તે, વીતરાગ દેવ, સર્વજ્ઞ દેવ
૧૨૯૦૬	સદ્ગુરુ	મિથ્યાત્વ ગ્રંથિ જેની છેદાઈ છે તે, નિર્ગ્રંથ
૧૨૯૦૭	સત્ ધર્મ	જ્ઞાની પુરુષોએ બોધેલો ધર્મ
૧૨૯૦૮	સમ્યક્ત્વ	સત્ દેવ-ગુરુ-ધર્મ આ ૩ તત્ત્વ યથાર્થ રીતે જાણવાં

પૃ. ૭૧૩

૧૨૯૦૯	વિચારવાન	જેને વૈરાગ્ય ઉપશમ વર્તતો હોય તે
૧૨૯૧૦	મન	આત્માનો ઉપયોગ મનન કરે ત્યારે તે મન, વર્ગણા છે તેથી જુદું કહેવાય છે
૧૨૯૧૧	ઉપયોગ	સંકલ્પ વિકલ્પ મૂકી દેવા તે
૧૨૯૧૨	માનશ્લાઘા	માન, સત્કાર, સ્વસ્તુતિ, આત્મશ્લાઘા, પોતાનાં વખાણ
૧૨૯૧૩	અણઉપયોગે	ઉપયોગ રહિતપણે
૧૨૯૧૪	તલમાત્ર	તલના દાણા જેટલો પણ, સ્હેજમાત્ર પણ, જરીકે
૧૨૯૧૫	માપણી	મોજણી, માપવાની ક્રિયા
૧૨૯૧૬	હોવાપણું	અસ્ । હયાતી, અસ્તિત્વ, વિદ્યમાનતા
૧૨૯૧૭	પંચીકરણ	વિ.સં. ૧૮૪૦માં હૈદરાબાદમાં જન્મેલા શ્રી રામગુરુ, યજુર્વેદી મહારાષ્ટ્રીય બ્રાહ્મણ, વિ.સં. ૧૯૦૬માં વડોદરામાં સમાધિસ્થ. અંતઃકરણપંચક, પ્રાણપંચક, જ્ઞાનેન્દ્રિય પંચક, કર્મેન્દ્રિય પંચક, વિષયપંચક — આ ૫ પંચકનાં પુસ્તક ‘પંચીકરણ’માં દુહા, ચોપાઈ, સ્થૂળ-સૂક્ષ્મ દેહના ૨ કોષ્ટક તથા ‘વાક્યવૃત્તિ’ વગેરે ગ્રંથોના પ્રમાણરૂપ શ્લોક છે.
૧૨૯૧૮	‘વિચારસાગર’	શ્રી નિશ્ચલદાસજી કૃત વેદાંતનો પ્રમેય ગ્રંથ જે શ્રી વિદ્યારણ્ય સ્વામી કૃત ‘પંચદશી’ના આધારે રચ્યો છે
૧૨૯૧૯	‘ગ્રંથિભેદ’	મિથ્યાત્વની ગાંઠનું છેદાઈ જવું. કર્મગ્રંથની રીતે, અનંતાનુબંધી કષાયની ચોકડી અને દર્શનમોહની ત્રણ પ્રકૃતિને ભેદવી તે. રાગદ્વેષના આત્મપરિણામ તે જ કર્મગ્રંથિ-કર્કશ, ગાઢ ને ગૂઢ છે તેનો છેદ; જડ-ચેતનનો ભેદ પડી જવો. વેદાંતની પરિભાષામાં હૃદયગ્રંથિનો છેદ.
૧૨૯૨૦	સંક્ષેપે નહીં	સમ્+ક્ષિપ્ । સંકોચે નહીં, ઓછી ન કરે, ટૂંકાવે નહીં
૧૨૯૨૧	ભાર રાખે	વટ રાખે, વટમાં હોવાનો ડોળ રાખે-કરે
પૃ. ૭૧૪		
૧૨૯૨૨	ભાંગા	પ્રકાર, ભેદ, ભંગ
	૧૦	તા. ૨૧-૯-૧૯૯૬
૧૨૯૨૩	તન્મયપણે	તે મય, તેના મય
૧૨૯૨૪	આંટી કાઢવી	મુશ્કેલી દૂર કરવી, ગૂંચ દૂર કરવી

૧૨૯૨૫	આંટી પડી ગઈ	ગૂંચવણ થઈ
૧૨૯૨૬	ગોખે તો	ઘુષ્ । યાદ કરવા માટે વારંવાર બોલે તો
૧૨૯૨૭	પડળ	પટલ । પોપથાં; આંખે આવતો છારીનો રોગ
૧૨૯૨૮	ચૈતન્ય	ચિત્ । આત્મા
૧૨૯૨૯	યોનિ	તેજસ અને કાર્મણ શરીરવાળા જીવો ઔદારિકાદિ ભવધારણીય દેહ-પુદ્ગલોની સાથે જે સ્થાને જોડાય તે સ્થાન
૧૨૯૩૦	કેવળ	સાવ, તદન, બિલકુલ
૧૨૯૩૧	લોપાઈ જાય નહીં	લુપ્ । નાશ-ક્ષય ન થાય, અભાવ-અદર્શન-અનુપસ્થિત ન હોય
૧૨૯૩૨	અંશે	થોડો, વિભાગે, દેશે
૧૨૯૩૩	ખુલ્લો રહે છે	ઉઘાડ હોય છે
૧૨૯૩૪	શ્રુતિ	શ્રુ । વૈદિક સાહિત્યનું તે તે વાક્ય; શ્રુતજ્ઞાન
૧૨૯૩૫	અક્રિય	અ+ક્રા નિષ્ક્રિય, ક્રિયાશીલતાનો અભાવ
૧૨૯૩૬	પ્રયોગે	પ્ર+યુજ્ । અનુષ્ઠાને, ઉપયોગે, અજમાયશે, સાધને, અખતરે
૧૨૯૩૭	ક્રિય	ક્રા કાર્ય, કર્મવાળો, સક્રિય
૧૨૯૩૮	નિર્વિવાદપણે	નિર્+વિ+વિદ્ । વિવાદ વિના

પૃ. ૭૧૫

૧૨૯૩૯	અહંતપદ	અહં+પદ । અરિહંત પદ
૧૨૯૪૦	ભાવાત્મા	ભૂ+આત્મન્ । જે સ્વરૂપને વિચારે તે રૂપ આત્મા થાય તે
૧૨૯૪૧	ભેળવવાની	મિશ્રણ કરવાની, સાથે લેવાની, ભેગું કરવાની
૧૨૯૪૨	આઘી	દૂરની
૧૨૯૪૩	ટાઢા પાણીની	ઠંડા પાણીની, સચેત પાણીની
૧૨૯૪૪	એકાંતર ઉપવાસ	એક દિવસના અંતરે એક ઉપવાસ
૧૨૯૪૫	અદત	અ+દા । નહીં દીધેલું, ન આપેલું
૧૨૯૪૬	દેવતાપણું	દેવપણું, દેવગતિમાં જન્મ
૧૨૯૪૭	વર્ષોદાન	તીર્થંકર પ્રભુએ દીક્ષા લીધા પહેલાં એક વર્ષ સુધી આપેલું દાન
૧૨૯૪૮	ઘણો વખત થયાં	ઘણા વખતથી, લાંબા સમયથી
૧૨૯૪૯	અવાવરુ કૂવો	અવ્યાપારક કૂવ । વ્યવહારમાં-ઉપયોગમાં નથી તેવો કૂવો, અવડ
૧૨૯૫૦	અજ્ઞાનવાદી	‘ક્રિયા કરવી નહીં, દેવગતિ મળે, બીજું કંઈ નહીં’ કહી પુણ્યના હેતુ જાણી કંઈ કરતા નથી અને વાતો મોટી મોટી કરનારા
૧૨૯૫૧	ક્રિયાવાદી	‘માત્ર ક્રિયાથી જ કલ્યાણ થશે’ માની કદાગ્રહ મૂકતા નથી તે ક્રિયાજડ.
૧૨૯૫૨	પોલા જ્ઞાની	શુદ્ધ અધ્યાત્મી ‘અમને આત્મજ્ઞાન છે, આત્મા કર્તા નથી ને ભોક્તા નથી’
૧૨૯૫૩	ચોરાસીથી સો ગચ્છ	૮૪ થી ૧૦૦ ફિરકા, સંપ્રદાયના ભાગ.

૧. ઓસવાળ ગચ્છ
૨. જીરાવલા ગચ્છ
૩. વડ ગચ્છ
૪. પૂનમીયા ગચ્છ
૫. ગંગેસરા ગચ્છ

૬. કોરંટીયા ગચ્છ
૭. આનપુરા ગચ્છ
૮. ભરુઅયા ગચ્છ
૯. ઉઢવીયા ગચ્છ
૧૦. ગુદવીયા ગચ્છ

૧૧. ડેકાઉઆ ગચ્છ
૧૨. ભિનમાલા ગચ્છ
૧૩. મુહડાસા
૧૪. દાસવિયા ગચ્છ
૧૫. ગચ્છપાલ ગચ્છ

૧૬. ઘોષવાલ ગચ્છ	૩૯. સુરાણા ગચ્છ	૬૨. પંચવલહયા ગચ્છ
૧૭. મંગોડિયા ગચ્છ	૪૦. ખંભાયતી ગચ્છ	૬૩. પાલણપુરા ગચ્છ
૧૮. બ્રાહ્મણીયા ગચ્છ	૪૧. વડોદરીયા ગચ્છ	૬૪. ગંધારા ગચ્છ
૧૯. જાલોરા ગચ્છ	૪૨. સોપારિયા ગચ્છ	૬૫. ગુવેલીયા ગચ્છ
૨૦. બોકડીયા ગચ્છ	૪૩. માંડલીયા ગચ્છ	૬૬. સાધપૂર્ણિમા ગચ્છ
૨૧. મુઝાહડા ગચ્છ	૪૪. કોઠીપરા ગચ્છ	૬૭. નગરકોટીયા ગચ્છ
૨૨. ચિતોડા ગચ્છ	૪૫. જાંગડા ગચ્છ	૬૮. હિસારિયા ગચ્છ
૨૩. સાચોરા ગચ્છ	૪૬. છાપરીયા ગચ્છ	૬૯. ભટનેરીયા ગચ્છ
૨૪. કુચડીયા ગચ્છ	૪૭. બોરસડા ગચ્છ	૭૦. જીતહરા ગચ્છ
૨૫. સિદ્ધંતીયા ગચ્છ	૪૮. દોવંદણ ગચ્છ	૭૧. જગાયન ગચ્છ
૨૬. રામસેણીયા ગચ્છ	૪૯. ચિત્રાવાલ ગચ્છ	૭૨. ભીમસેનીયા ગચ્છ
૨૭. આગમીયા ગચ્છ	૫૦. વેગડા ગચ્છ	૭૩. તાગડીયા ગચ્છ
૨૮. મલધાર-માલધારી ગચ્છ	૫૧. વાંચડા ગચ્છ	૭૪. કંબોજી ગચ્છ
૨૯. ભાવરાજ્યા ગચ્છ	૫૨. વિદ્યાહરા ગચ્છ	૭૫. સેબતાં ગચ્છ
૩૦. પલીવાલ ગચ્છ	૫૩. કુતપુરા ગચ્છ	૭૬. વાઘેરા ગચ્છ
૩૧. કોરંડવાલા ગચ્છ	૫૪. કાચ્છેલીયા ગચ્છ	૭૭. વાહેડીયા ગચ્છ
૩૨. નાગદિકા ગચ્છ	૫૫. રુદોલીયા ગચ્છ	૭૮. સિદ્ધપુરા ગચ્છ
૩૩. ધર્મઘોષા ગચ્છ	૫૬. મહુકરા ગચ્છ	૭૯. ઘોઘારા ગચ્છ
૩૪. નાગોરી ગચ્છ	૫૭. કપૂરસીયા ગચ્છ	૮૦. નેગમયા ગચ્છ
૩૫. નાણાંવાલ ગચ્છ	૫૮. પુનતલ ગચ્છ	૮૧. સંજના
૩૬. ખંડેરવાલ ગચ્છ	૫૯. રેવઈયા ગચ્છ	૮૨. બરડેવા-બારેજા ગચ્છ
૩૭. સાંડેરવાલ ગચ્છ	૬૦. ધુંધૂકા ગચ્છ	૮૩. મુરંડવાલ ગચ્છ
૩૮. મંડોરા ગચ્છ	૬૧. થંભણા ગચ્છ	૮૪. નાગોલા ગચ્છ

આ ૮૪ ગચ્છ ઉપરાંત નીચેના ૧૨ ગચ્છની યાદી

૧. આંચલીયા મત	૫. કાજા મત	૯. સાકર મત
૨. પાયચંદીયા મત	૬. તપા મત	૧૦. કોથળા મત
૩. બીજા મત	૭. લુંકા મત	૧૧. કડુઆ મત
૪. આગમીયા મત	૮. પાટણીયા મત	૧૨. આત્મમતી

અપ્પાણં વોસરામિ આત્માને ઉપકાર કરવાનો છે તેને જ ભૂલી જઈ છું! છોડી દઉં છું!

૧૨૯૫૪	શમ	શમ્ । કોધાદિ પાતળા પાડવા તે
૧૨૯૫૫	સંવેગ	સમ્+વિજ્ । મોક્ષમાર્ગ સિવાય બીજી કોઈ ઈચ્છા નહીં તે
૧૨૯૫૬	નિર્વેદ	નિર્+વિદ્ । સંસારથી થાકી જવું-અટકી જવું તે
૧૨૯૫૭	આસ્થા	આ+સ્થા । સાચા ગુરુની, સદ્ગુરુની શ્રદ્ધા થવી તે
૧૨૯૫૮	અનુકંપા	અનુ+કમ્ । સર્વ પ્રાણી પર સમભાવ રાખવો તે, નિર્વેર બુદ્ધિ રાખવી તે
૧૨૯૫૯	ષટ્સંપત્તિ	સમ્+પદ્ । શમ, દમ, ઉપરતિ, તિતિક્ષા, સમાધાન અને શ્રદ્ધા

૧. શમ : નિત્ય અને નૈમિત્તિક કર્મ તથા આત્મજ્ઞાનને ઉપયોગી વ્યાપાર સિવાય ચિત્તના તમામ વ્યાપારોને રોકવા તે

૨. દમ : ઈન્દ્રિયોનું દમન-અંકુશ કરવું

૩. ઉપરતિ : પ્રારબ્ધ કર્મથી જે મળે તેથી શરીરનો નિર્વાહ અને પ્રિય વસ્તુની પ્રાપ્તિમાં હર્ષ નહીં કે અપ્રિયની પ્રાપ્તિમાં દ્વેષ નહીં તેવો સંતોષ
૪. તિતિક્ષા : તાડન કરનાર પર ક્ષમા, સહનશીલતા
૫. સમાધાન : આત્મસાક્ષાત્કાર માટે ચિત્તની સાવધાનતા
૬. શ્રદ્ધા : ગુરુ તથા શાસ્ત્રના ઉપદેશમાં વિશ્વાસ

પૃ. ૭૧૭

૧૨૮૬૦	દેશે કેવળજ્ઞાન	અંશે-આંશિક કેવળજ્ઞાન
૧૨૮૬૧	માંહી	અંતરમાં
૧૨૮૬૨	દશા ફરે	દશા બદલાય, સ્થિતિ ફરે
૧૨૮૬૩	સમકિતી	મિથ્યાત્વમુક્ત
૧૨૮૬૪	કેવળજ્ઞાની	ચારિત્રાવરણથી સંપૂર્ણપણે મુક્ત
૧૨૮૬૫	સિદ્ધ	સિધ્ધ । દેહાદિથી સંપૂર્ણપણે મુક્ત
૧૨૮૬૬	કજિયા	ઝઘડા, તકરાર
૧૨૮૬૭	કંકાસ	કંકાસ । ઝઘડો, કજિયો
૧૨૮૬૮	છોકરાંછેયાં	સંતાન, છોકરાં-સંતાન
૧૨૮૬૯	ઠગી ખાનારા	ધૂતી લેનારા, છેતરી લેનારા, છીનવી લેનારા, પડાવી લેનારા
૧૨૮૭૦	ખમી જતાં	ક્ષમ્ । રાહ જોતાં, થોભતાં
૧૨૮૭૧	ભક્તતેલ	ભક્તોનું (ઘાણીમાં ઘાલીને પીલે તેમ) તેલ
૧૨૮૭૨	માલમસાલો	માલમાલ, ભોજન અને તેને લગતા મસાલા-અનાજ
૧૨૮૭૩	ઘાણીમાં ઘાલી	સખત કષ્ટ આપી
૧૨૮૭૪	નિમક	નમક, ખારા પાણી-ખાણનો ખારો પાસાદાર પદાર્થ, મીઠું
૧૨૮૭૫	લૂણ ખાધું છે	અન્ન ખાધું છે, વફાદારી રાખવી
૧૨૮૭૬	નિમકહરામ	લૂણહરામ, કૃતબ્ધ, બેવફા, જેનું અનાજ ખાધું હોય તેનો દ્રોહ કરનારું

પૃ. ૭૧૮

૧૨૮૭૭	સંલીનતા	સમ્+લી । ઈન્દ્રિય અને મન વગેરેનો નિરોધ-અંકુશ
૧૨૮૭૮	નામમાત્ર ધર્મ	નામ પૂરતો ધર્મ, કહેવા પૂરતો ધર્મ
૧૨૮૭૯	ચપળ	અસ્થિર
૧૨૮૮૦	અચપળ	સ્થિર
૧૨૮૮૧	જ્ઞાન	આત્માને યથાતથ્ય જાણવો તે
૧૨૮૮૨	દર્શન	આત્માની યથાતથ્ય પ્રતીતિ તે
૧૨૮૮૩	ચારિત્ર	આત્મા સ્થિર થાય તે
૧૨૮૮૪	ખોટી વાસના	ધર્મના ખોટા સ્વરૂપને ખરું જાણવું તે
૧૨૮૮૫	શાતાશીલિયું	સુખ-શાતા મળે તે રીતનું
૧૨૮૮૬	અદુઃખભાવિત	સુખ-શાતામાં ભાવેલું
૧૨૮૮૭	ઠરાવે છે	ગણાવે છે, લેખાવે છે

પૃ. ૭૧૯

૧૨૮૮૮	ઝાલવા	પકડવા
-------	-------	-------

૧૨૯૯૯	ઝળહળતો	સળગતો, જળહળતો, પ્રજ્વળતો
૧૨૯૯૦	મફતનો	કારણ વિના
૧૨૯૯૧	ભડકાવી દીધો	ચોકાવી, ચમકાવી, ડરાવી દીધો; ધડક અનુભવાવી દીધી
૧૨૯૯૨	તરવાનો કામી	(સંસારસાગર) તરવાનો ઈચ્છક
૧૨૯૯૩	વેગળો	દૂર, આઘો
૧૨૯૯૪	ઊંધે રસ્તે	ખોટે રસ્તે, અયોગ્ય રસ્તે
૧૨૯૯૫	વિસાત	હિસાબ, ગણતરી
૧૨૯૯૬	કુલક્ષણ	ખરાબ લક્ષણ, અપલક્ષણ, કુટેવ
૧૨૯૯૭	ડર્યા છે	ડર રાખ્યો છે
૧૨૯૯૮	બાહ્ય ચારિત્ર	દીક્ષા, સંયમ
૧૨૯૯૯	સરભરા	આતિથ્યસત્કાર, પરોણાગત
૧૩૦૦૦	કામમાં આણ્યા	કામમાં લીધા, કામ કરાવ્યું, ઉપયોગ કર્યો
૧૩૦૦૧	ખરેખરો	વાસ્તવિક, યથાર્થ, સાચે જ
૧૩૦૦૨	ખરી	સાચી
૧૩૦૦૩	છાશબાકળા	છાશ+વ્યાકુલક । બગડી ગયેલા, છોતા પાણી જેવા થયેલા બાકળા
૧૩૦૦૪	પિત્તળની કંઠી	પિત્તલ । નક્લી કંઠી; તાંબા અને જસતના મિશ્રણથી થતી ઝાંખા પીળા જેવા-સોના જેવા રંગની ધાતુ

પૃ. ૭૨૦

૧૩૦૦૫	ગોદડું	કપડાંના ગાભામાંથી સીવીને બનાવેલું પાથરણું જે ઓઢી પણ શકાય
૧૩૦૦૬	ધોતિયારૂપ	ઘોત । પુરુષોએ કેડથી નીચે પહેરવાનું મોટા માપનું પોતિયું
૧૩૦૦૭	ચોભંગી	૪ પ્રકારે, ૪ ભેદે
૧૩૦૦૮	ધરમશી મુનિ	ધર્મસિંહ મુનિ, સ્થાનકવાસી, સૌરાષ્ટ્રમાં જામનગરમાં જન્મ, રોજના હજાર શ્લોક કંઠસ્થ કરી શકતા, ૨ હાથ-૨ પગમાં ૪ કલમથી એકી સાથે લખી શકવાની વિરલ વિશિષ્ટતા હતી, ઉત્તમ મુનિચર્યા માટે યતિઓની અનુમતિ-આશીર્વાદથી જુદા પડી, અમદાવાદના દરિયાપીરની જગામાં ૧ રાત રહી, દરિયાપુરી દરવાજે વિ.સં. ૧૬૮૫ કે ૧૬૯૨ માં પહેલું વ્યાખ્યાન આપ્યું ત્યારથી દરિયાપુરી સંપ્રદાય સ્થપાયો. ૨૭ આગમ પર ટબા-ટીકા લખનારા પ્રતિભાશાળી મુનિનો વિ.સં. ૧૭૨૮માં દેહત્યાગ થયો.
૧૩૦૦૯	જ્ઞાનાપેક્ષાએ	જ્ઞાનની અપેક્ષાએ, જ્ઞાનના દૃષ્ટિબિંદુથી
૧૩૦૧૦	સર્વવ્યાપક	બધે વ્યાપીને રહેલો
૧૩૦૧૧	સચ્ચિદાનંદ	સત્+ચિદ્+આનન્દ ।
૧૩૦૧૨	અવ્યાબાધ સમાધિસ્વરૂપ	કોઈ બાધા ન પહોંચાડી શકે તેવી સ્વસ્થતારૂપ (આત્મા)
૧૩૦૧૩	અમિલનસ્વરૂપ	ક્યાંયે મળી-ભળી જતો ન હોવાથી, ક્યાંયે મેળાપ કરતો ન હોવાથી, અમેળાપી રૂપ, અસંયોગી, અમિશ્રરૂપ
૧૩૦૧૪	ન્યૂનાધિક	ઓછાવત્તા
૧૩૦૧૫	ઉત્કૃષ્ટ શુભથી ઉત્કૃષ્ટ અશુભ	દેવગતિથી નરક-નિગોદ

૧૩૦૧૬	કેવળજ્ઞાન	નિજ સ્વભાવજ્ઞાનમાં કેવળ ઉપયોગે, તન્મયાકાર, સહજ સ્વભાવે, નિર્વિકલ્પપણે આત્મા પરિણમે તે કેવળજ્ઞાન
૧૩૦૧૭	સમ્યક્ત્વ	તથારૂપ પ્રતીતિપણે પરિણમે તે
૧૩૦૧૮	ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ	નિરંતર તે પ્રતીતિ વર્ત્યા કરે તે
૧૩૦૧૯	ક્ષયોપશમ સમ્યક્ત્વ	મંદ કે તીવ્ર, કે વિસર્જન કે સ્મરણરૂપ પ્રતીતિ રહે તે
૧૩૦૨૦	સાસ્વાદન સમ્યક્ત્વ	આત્માને આવરણ ઉદય આવે ત્યારે તે પ્રતીતિથી પડી જાય છે તે
૧૩૦૨૧	વેદક સમ્યક્ત્વ	અત્યંત પ્રતીતિ થવાના યોગમાં સત્તાગત અલ્પ પુદ્ગલનું વેદવું જ્યાં રહ્યું છે તે
૧૩૦૨૨	ચારિત્ર આરાધે	સંયમ આરાધે
૧૩૦૨૩	સ્વભાવસ્થિતિ	અયોગી સ્વભાવ
૧૩૦૨૪	કેવળજ્ઞાન	કેવળ સ્વભાવપરિણામી જ્ઞાન, કેવળ નિજ સ્વભાવની વર્તતી અખંડિત જ્ઞાનધારા

૧૧

તા. ૨૨-૬-૧૯૯૬

૧૩૦૨૫	'જંબુદ્વીપ પ્રજ્ઞપ્તિ'	૧૨ ઉપાંગમાં પમું ઉપાંગ. પમા અંગ શ્રી ભગવતી સૂત્રના આ ઉપાંગમાં ૧ અધ્યયન, ૭ વક્ષસ્કાર (પ્રકરણ), ૪૧૪૬ મૂળપાઠનું ગાથાપ્રમાણ, ૧૭૮ ગદ્યસૂત્ર, ૫૨ પદ્યસૂત્ર છે. જંબૂ (જંબુડા)નાં ઝાડ અને જંબુસુદર્શન નામનાં રત્નોનાં ઘણાં વૃક્ષો હોવાથી જંબુદ્વીપ નામ છે : તેનું, તેમાં આવેલા ક્ષેત્રો, પર્વતો, ગુફાઓ, વિદ્યાધર શ્રેણીઓ, ભરતકૂટ, ઋષભકૂટ, કાળચક્ર, ભરત ચક્રવર્તી, નદીઓ, સરોવરો, જિનજન્માભિષેક, જ્યોતિષી દેવોનું વર્ણન છે. શહેનશાહ અકબર સન્માનિત પાલણપુરના શ્રી હીરવિજયસૂરિ રચિત ટીકા પણ છે.
-------	------------------------	---

પૃ. ૭૨૧

૧૩૦૨૬	સહજ સમાધિ	બાહ્ય કારણો વગરની સમાધિ; જેમાં શાતા-અશાતા બન્ને સમાન છે તે; સમ્યક્દર્શન સહિતની સમાધિ
૧૩૦૨૭	પડાવી લે	ઝૂંટવી લે, ખૂંચવી લે
૧૩૦૨૮	કનકવા	પતંગ, કાગડિયો, પડાઈ
૧૩૦૨૯	અમસ્તી	અમસ્તી, ફોગટ, કારણ વિના, મેળે મેળે
૧૩૦૩૦	બરોળની ગાંઠ	પેટમાં ડાબી બાજુએ આવેલો સ્નાયુમય અવયવ, બરળ, પ્લીહા, મેલેરિયા, ટાઢિયા તાવમાં બરોળ વધી જાય છે તેની ગાંઠ
૧૩૦૩૧	આગગાડી	અગ્નિરથ, ટ્રેઈન
૧૩૦૩૨	મારફતે	દારા

પૃ. ૭૨૨

૧૩૦૩૩	કુટારો	કૂટામણ, પંચાત, ભાંજગડ, માથાકૂટ
૧૩૦૩૪	ફેર	તફાવત, ફરક, ભેદ
૧૩૦૩૫	ભગવાન	જેને સંપૂર્ણ જ્ઞાન, સંપૂર્ણ ઐશ્વર્ય પ્રગટે તે
૧૩૦૩૬	સ્વધામ	દેહ છૂટી જાય પછી, પોતાનું ધામ-સ્વર્ગ-મોક્ષ
૧૩૦૩૭	પછવાડેથી	પાછળથી
૧૩૦૩૮	પ્રતિમા	મૂર્તિ
૧૩૦૩૯	ગૂંચવવા	આંટી-ગાંઠ પાડવા, મૂંઝવવા
૧૩૦૪૦	ઝલાવી દીધું છે	પકડાવી દીધું છે

૧૩૦૪૧	પ્રતીત	વિશ્વાસ, શ્રદ્ધા, ખાત્રી, ઓળખાણ
૧૩૦૪૨	આણે	રાખે, લાવે
૧૩૦૪૩	પાતળી પડશે	ઓછી થશે, ઘટશે
પૃ. ૭૨૩		
૧૩૦૪૪	દુઃખધા	દુઃખ-અસુખથી મદદ માટેનો પોકાર, બળતરા સામે ધા
૧૩૦૪૫	લવારી	બોલબોલ કરવું, બકવાટ-સ કરવો
૧૩૦૪૬	ગણકારવું	ગણવું, ધ્યાનમાં લેવું, દરકાર કરવી, લેખામાં લેવું
૧૩૦૪૭	ચેલાતીપુત્ર	દાસીપુત્ર શેઠની પુત્રી સુખમાના પ્રેમમાં - બન્ને ભાગી છૂટે છે - પાછળ શેઠ, સેવકો, સૈન્ય વગેરે - અરથે રસ્તે પ્રિયતમાનું તરવારથી માથું કાપી હાથમાં લઈ લોહી નીંગળતી હાલતે દોડે છે - સામે જંઘાચારણ મુનિનાં દર્શન અને મોક્ષ આપવા વિનંતિ કરે છે ! પોતાનું ઉપાદાન તૈયાર થયું તો સામે સદ્ગુરુનું નિમિત્ત મળતાં આત્મસાર્થક કરી લીધું.
૧૩૦૪૮	વિવેક	સાચાને સાચું સમજવું
૧૩૦૪૯	શમ	બધા ઉપર સમભાવ રાખવો
૧૩૦૫૦	ઉપશમ	વૃત્તિઓને બહાર જવા દેવી નહીં અને અંતર્વૃત્તિ રાખવી
૧૩૦૫૧	વેદાંતવાળા	વેદાંત દર્શનવાળા, ઉત્તર મીમાંસાવાળા
૧૩૦૫૨	પૂર્વમીમાંસક	વેદાંત દર્શનના ૧ લા ભાગની માન્યતાવાળા કર્મકાંડની પ્રધાનતાવાળા
પૃ. ૭૨૪		
૧૩૦૫૩	ખાતું બંધ થયું	લેવડદેવડનો હિસાબ પૂરો થયો
૧૩૦૫૪	ધર્મસંન્યાસ	ક્રોધ, માન, માયા, લોભ આદિ દોષો છેદ્યા તે
૧૩૦૫૫	રુએ	રુદ્ધ, રડે, રુદ્ધ કરે, આંસુ સારે
૧૩૦૫૬	ગળે ઉતારે	ગ્રહણ કરે, ગળેથી નીચે ઉતારે (પેટમાં), માન્ય કરે
૧૩૦૫૭	દળિયાં	દલિક
૧૩૦૫૮	પરિણતિ	પરિણમન, અભિપ્રાય
પૃ. ૭૨૫		
૧૩૦૫૯	ધણી	ધનિન્ । ધનિક, સ્વામી, ધનવાન, અમીર
૧૩૦૬૦	સાત નય	ત્રી । પ્રમાણનો એક અંશ, અભિપ્રાય, દૃષ્ટિબિંદુ, મુખ્ય ૭ ભેદ : નૈગમ, સંગ્રહ, વ્યવહાર, ઋજુસૂત્ર, શબ્દ, સમભિરૂઢ, એવંભૂત. ૧. નૈગમ : એક દૃષ્ટિ-બોધ-ગમ નથી તે ૩ ભેદ — સંકલ્પ, અંશ, ઉપચાર ૨. સંગ્રહ : સર્વ વિશેષોનો એક રૂપે-સામાન્ય રૂપે સંગ્રહ કરી લે તે નય ૩. વ્યવહાર : વિશેષ તરફ દૃષ્ટિ કરીને દરેક વસ્તુને જુદી માને તે નય ૪. ઋજુસૂત્ર : કેવળ વસ્તુની વર્તમાન અવસ્થા તરફ લક્ષ્ય રાખે તે નય ૫. શબ્દ : લિંગ, કાળ, વચન વગેરેના ભેદથી અર્થભેદ માનતો નય ૬. સમભિરૂઢ : શબ્દભેદથી અર્થભેદ નહીં માનતો નય ૭. એવંભૂત : વસ્તુમાં જ્યારે શબ્દનો વ્યુત્પત્તિ અર્થ ઘટતો હોય ત્યારે જ તે શબ્દથી તે વસ્તુને સંબોધે તે નય

૧૩૦૬૧	ખરો નય	આત્માર્થ તે જ એક ખરો નય
૧૩૦૬૨	ભંગજાળ	ભેદ-ભાંગા-પ્રકારની જાળ, માયાજાળ. કોઈપણ વસ્તુનું તેના એક ધર્મને લઈ ભાવ કે અભાવરૂપે વાસ્તવિક કથન તે ભંગ
૧૩૦૬૩	રાગ(સ્વર)કાઠી	ગીત, પદ, સ્તવનને જુદી જુદી ઢબે મોટેથી ગાઈને
૧૩૦૬૪	કેડો મૂકવો નહીં	પીછો છોડવો નહીં, છેડો-પૂંઠ મૂકવા નહીં
૧૩૦૬૫	કાયર	કાતર । નાહિંમત, ડરપોક, બાયલું
૧૩૦૬૬	કુટિલતા	ફૂડકપટ, વકતા, વંકાઈ, હઠીલાપણું
૧૩૦૬૭	છેટે રહેવું	દૂર, આઘા, અસ્પૃષ્ટ રહેવું
૧૩૦૬૮	ટેકા	આધાર, આશ્રય, ટેકણ, સમર્થક
૧૩૦૬૯	હલાવે છે	હલાવી નાખે છે, હલબલાવે છે
૧૩૦૭૦	સમક્રિતનાં મૂળ	સમ્યક્દર્શનનાં મૂળ, મૂળિયાં
૧૩૦૭૧	બાર વ્રત	૧. પ્રાણાતિપાત વિરમણ : જીવદયા પાળવાનું. ત્રસ જીવહિંસા કરવી-કરાવવી નહીં ૨. મૃષાવાદ વિરમણ : સત્ય બોલવાનું. સ્થૂળ-મોટું જૂઠું બોલે-બોલાવે નહીં ૩. અદત્તાદાન વિરમણ : અચોર્યનું. ૪ પ્રકારની મોટી ચોરી કરે-કરાવે નહીં ૪. મૈથુન વિરમણ : બ્રહ્મચર્યનું. પરસ્ત્રી-પુરુષ, તિર્યચ-ણી સાથે કાયમૈથુન ન કરે, ન કરાવે ૫. પરિગ્રહ વિરમણ : અપરિગ્રહનું. ૯ પ્રકારના પરિગ્રહની મર્યાદા કરવી ૬. દિશાપરિમાણ : દિશામર્યાદાનું. ઊંચી, નીચી બધી દિશામાં જવાની મર્યાદા ૭. ઉપભોગપરિભોગ પરિમાણ : ૨૬ દ્રવ્ય વાપરવામાં મર્યાદા બાંધવી ૮. અનર્થદંડ વિરમણ : ૪ અનર્થદંડ સેવવા નહીં, સેવરાવવા નહીં ૯. સામાયિક વ્રત : રોજ ઓછામાં ઓછી ૧ સામાયિક કરવી ૧૦. દિશાભોગોપભોગ પરિમાણ : દિશા અને દ્રવ્યની મર્યાદા ઓછી કરવી ૧૧. પૌષધ વ્રત : ધર્મકરણીથી આત્માને પોષવો ૧૨. અતિથિસંવિભાગ : સાધુ-સાધ્વીજીને સૂઝતો આહાર વહોરાવવાની ભાવના
૧૩૦૭૨	ઓર	જુદો, નિરાણું, ન્યારો
૧૩૦૭૩	લીટોડા	ગમે તેમ લીટા મારવા-લીટી કરવી, ચીતરવું, દોરવું
૧૩૦૭૪	વાંકોચૂકો	આડોઅવળો
૧૩૦૭૫	મારીકૂટીને	માર મારીને, મારી પીટીને; ગમે તેમ દબાણ કરીને
૧૩૦૭૬	ટેક સહિત	પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક
૧૩૦૭૭	સંક્ષેપપણું	ટૂંકાણ, ટૂંકાવવું, ઓછા કરવાપણું
૧૩૦૭૮	શલ્ય	શૂળ, કાંટો, મુશકેલી, નડતર
૧૩૦૭૯	ભભકતું નથી	ભપકતું નથી, ગતિ પકડતું નથી, ઉછળીને બહાર આવતું નથી
૧૩૦૮૦	ટાંકણે કરી	ટાંકણા વડે
૧૩૦૮૧	તડ પડે	તરડાય, ફાટ પડે
૧૩૦૮૨	જાતે	પોતાની મેળે

૧૩૦૮૩	અરેરાટ	અરેરે । હૈયાનો પ્રબળ ચચરાટ, દુઃખી દુઃખી થઈ જવું, અરેકાર
૧૩૦૮૪	ભિખારી	ભિક્ષા+આહારી । ભીખ માગનાર, યાચક, જાચક, ભિક્ષુક
૧૩૦૮૫	હરિ	રાગ દ્વેષ અને અજ્ઞાન જેના ગયા છે તે, ભગવાન, વીતરાગ; વિષ્ણુ
પૃ. ૭૨૭		
૧૩૦૮૬	કલાઈનો રૂપિયો	સફેદ અને ઝટ ઓગળી જાય તેવી હલકી ધાતુ કલાઈનો ચલણી સિક્કો
	૧૨	તા. ૪-૧૦-૧૮૯૬
૧૩૦૮૭	રળવામાં	કમાવામાં, ગુજરાન ચલાવવામાં
૧૩૦૮૮	તદાકાર	તદ્+આ+કૃ । તે મય, તે રૂપ, તેનામાં એક રૂપાત્મક
૧૩૦૮૯	સાચા પુરુષ	જેને દેહ પરથી મમત્વ ગયું છે, જ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું છે તે
૧૩૦૯૦	ભોક્તા	મુજ્ । ભોગવનારા, ભોજન કરનારા, ભોગવટો કરનારા
૧૩૦૯૧	વ્યવહાર	વિ+અવ+હ । લેવડદેવડનો સંબંધ, રૂઢિ-રિવાજ
પૃ. ૭૨૮		
૧૩૦૯૨	પશુ	ચોપગું જાનવર, ઢોર
૧૩૦૯૩	અંજળિજળ	અંજલિ એટલે ખોબો, હાથના ખોબામાં રહેલું પાણી
૧૩૦૯૪	કરવત	કરપત્ર । લાકડાં, પથ્થર વગેરે વહેરવાનું-વેરવાનું દાંતાવાળું સુતારી ઓજાર
૧૩૦૯૫	વહેરાય	કરવતથી બે ભાગમાં અલગ કરવું, વેરવું કે વહેરવું
૧૩૦૯૬	જથ્થા	ઢગલા, એકસામટા, છૂટા નહીં
૧૩૦૯૭	લયલીન	એકતાન બની ગયેલ
૧૩૦૯૮	મઘ	દારૂ, મદિરા
૧૩૦૯૯	પેઠે	જેમ, ની માફક
૧૩૧૦૦	ઝાંઝવાનાં પાણીની માફક	ઝંઝાવાત । ઉનાળામાં પવન અને તેજના સંક્રમણથી થતો પાણીનો આભાસ, મૃગજળ
૧૩૧૦૧	'આંધળો વણે ને વાછડો ચાવે'	મહેનત નકામી જાય તેવું કામ
૧૩૧૦૨	ફોકટ	નકામી, મિથ્યા, વૃથા, નિરર્થક
૧૩૧૦૩	અધમાધમ	અધમ+અધમ । અત્યંત અધમ, અધમતમ. અધમ એટલે નીચ, હલકો, નિકૃષ્ટ દરજ્જાના, ધિક્કારવા યોગ્ય.
૧૩૧૦૪	નાક રહે તો સારું	આબરૂ-પ્રતિષ્ઠા રહે તો સારું
૧૩૧૦૫	નાકની તો રાખ થવાની છે	વિનાશી છે, અગ્નિસંસ્કાર થવાનો છે, બળી જવાનું છે
૧૩૧૦૬	મસાણની મઠી	સ્મશાનની ચિતા-ચેહ
૧૩૧૦૭	અવગુણની ઓરડી	અવ+ગુણ । ખરાબ ગુણ, શેષ, એબ, બુરાઈનું નાનું ઘર કે ખંડ
૧૩૧૦૮	બદફેલની ખાણ	દુરાચરણની ખાણ, દુર્વર્તનની ખાણ, બૂરાં કામની ખાણ
૧૩૧૦૯	ઘાણીના બળદ	અંત વિનાનું વૈતરું કરનાર
પૃ. ૭૨૯		
૧૩૧૧૦	સંકડાઈ રહેવું	સંકોચાઈને રહેવું, બિડાઈને-ભિડાઈને રહેવું
૧૩૧૧૧	ધુમાડા જેવા	ધૂમપટક । સળગતા પદાર્થમાં ઝાળ ન થતાં રાખોડી સેર નીકળે તે ધુમાડો
૧૩૧૧૨	લૂગડાં	કપડાં
૧૩૧૧૩	અભાગિયો જીવ	કમભાગી, કમનસીબ, ભાગ્યહીન, બદનસીબ, અ-ભાગ્યશાળી

૧૩૧૧૪	બૂડ્યાં છે	ડૂબ્યાં છે
૧૩૧૧૫	કાળના મુખમાં	મોતનાં મોંમાં, મૃત્યુ
૧૩૧૧૬	શ્રાવક	સંતોષી, મંદકષાયી, અંતરથી ગુણ આવ્યા હોય, સાચો સંગ મળ્યો હોય તે, સત્ શ્રદ્ધા, વિવેક અને ક્રિયાવાન
૧૩૧૧૭	ભૂંડો	ખરાબ
૧૩૧૧૮	ચાંડાળ	ઘાતકી કામ કરનાર, પાપી, પ્રાચીન કાળમાં મડદાં વગેરે ઉઠાવનારા એક વર્ણનો પુરુષ (આજે કોમ નથી)
૧૩૧૧૯	ખર્ચે છે	ખર્ચ કરે છે, વ્યય કરે છે, વાપરે છે
	૧૩	તા. ૫-૧૦-૧૮૯૬
૧૩૧૨૦	જગ્યાએ	જગ્યાએ, ઠેકાણે
૧૩૧૨૧	લોચ	લુચ્વ । વાળ ચૂંટી-ખેંચી-ઉતારી કાઢવાની ક્રિયા
૧૩૧૨૨	જાત્રા	તીર્થમાં જવા-પહોંચવા માટે કરાતો ધાર્મિક પ્રવાસ
૧૩૧૨૩	મૂર્છા	પરિગ્રહ
૧૩૧૨૪	જડે	મળે
	પૃ. ૭૩૦	
૧૩૧૨૫	પરજીવ	બીજા જીવ
૧૩૧૨૬	સાગર	દરિયો
૧૩૧૨૭	અર્થ	ઉદ્દેશ, કારણ, ભાવ, પ્રસંગ, ધન, લાભ, પરિણામ, જરૂરિયાત
૧૩૧૨૮	વર્તે છે	વર્તે છે, આચરે છે, વ્યવહરે છે, ચાલે છે
૧૩૧૨૯	ગુણગ્રામ કરતાં	ગુણોના સમૂહને કહેતાં, બિરદાવતાં, ગુણગાન ગાતાં
૧૩૧૩૦	ખૂબી	અદ્ભુતતા, વિશિષ્ટતા, લહેજત, યુક્તિ
૧૩૧૩૧	છેદી ભેદી નાખ્યાં	ઉખેડી નાખ્યાં, કાપી નાખ્યા, નાશ કર્યો, તોડીફોડી નાખ્યાં, મિટાવી દીધા
૧૩૧૩૨	સેકન્ડ ક્લાસ	બીજો વર્ગ
૧૩૧૩૩	વાડા	જુદા-અલગ પક્ષ
૧૩૧૩૪	વહોરાના નાડાની	માફક વહોરાએ ગાડાના માલને બાંધેલી દોરી-નાડી પકડી રાખવાની બદલે પોતાનું નાડું પકડી રાખ્યું, ગાડામાંથી પડી ગયા તો યે પકડી જ રાખ્યું તેમ, લીધેલી વાત-પકડેલી જીદ-મતનો આગ્રહ ન મૂકે તેવી રીતે.
૧૩૧૩૫	દૃષ્ટાંત	દૃશ્ । ઉદાહરણ, દાખલો
	પૃ. ૭૩૧	
૧૩૧૩૬	નિર્પક્ષી	નિર્+પક્ષ । પક્ષ-પાંખ વિનાના, તટસ્થ, મધ્યસ્થ, પક્ષપાત-પૂર્વગ્રહ વિનાના
૧૩૧૩૭	બાર કુળની ગોચરી	શ્રી આચારાંગ સૂત્ર ૨/૧/૩૩૬ કે ૫૪૩ મુજબ : ૬ રજપૂત કુળ : ઉગ્ર, ભોગ, રાજજન્ય, ક્ષત્રિય, ઈક્વાકુ, હરિવંશ ૬ વૈશ્યકુળ : ગોપાલ, વૈશ્ય, નાપિત, બઢઈ, ગ્રામરક્ષક, તંતુવાય (વણકર)
૧૩૧૩૮	મહાસાગર	મોટો દરિયો, સમુદ્ર
૧૩૧૩૯	રજોહરણો	રજસ્+હ । રજોયણો, ઓઘો
૧૩૧૪૦	વહોરો	વ્યવહારક । મુસ્લિમ વ્યાપારી કોમનો પુરુષ
૧૩૧૪૧	ભરતિયું	જેમાં માલ ભરવામાં આવે છે તેવું ગાડું, ગાડાના માલ-સામાનની વેપારીએ લખેલી કિંમતવાર યાદી

૧૩૧૪૨	મૂઢતા	મુહ્ । મૂખાઈ
૧૩૧૪૩	બદામ સરખી પણ	બદામ જેટલું પણ, એક બદામ પણ, એક બદામ સુઢાં
૧૩૧૪૪	જૈન	જેટલા અંતરંગે સાચો માર્ગ બતાવે તે જૈન
૧૩૧૪૫	વાડા બંધાવે છે	પાટક । વાડો, પાડો, લત્તો, મહોલ્લો, શેરી, ગલીની જેમ જુદા-જુદા પક્ષ કરાવે છે
પૃ. ૭૩૨	૧૪	તા. ૬-૧૦-૧૮૯૬
૧૩૧૪૬	સચવાતો નથી	સાચવી શકાતો નથી
૧૩૧૪૭	બૂમ પાડે છે	બોલાવે છે, ઘાંટો પાડીને બોલાવે છે
૧૩૧૪૮	દેહાત્મબુદ્ધિ	દેહમાં આત્મબુદ્ધિ
૧૩૧૪૯	સાચ	સત્, સત્ય
૧૩૧૫૦	વગડામાં પોક મૂકવી	જંગલ-ઉજ્જડ-વેરાન પ્રદેશમાં પોક મૂકવી, રડવું, બૂમ પાડીને રડવું
૧૩૧૫૧	અમૃતભોજન	અમૃતનો આહાર-જમણ, આત્માનો આસ્વાદ, અનુભવનો રસ
૧૩૧૫૨	હીરાકંઠી	પાસાવાળા મણકા કે સોનાના દાણાની ગળામાં પહેરવાની કંઠી
૧૩૧૫૩	પોલું	ખાલી, ઠાલું, વચ્ચે પોલાણવાળું, બહારના ભપકાવાળું, ખોટો દેખાવ કરનારું
૧૩૧૫૪	અનાચાર	દુરાચાર, કુરીતિ, આચાર-વ્યવહારનો ભંગ
૧૩૧૫૫	ઘડીએ ઘડીએ	વારંવાર, વારે ઘડીએ
૧૩૧૫૬	એક જ ધારી	એક જ સરખી, ફેરફાર વિનાની
૧૩૧૫૭	પૂર્વાપર	પૂર્વ+અપર । આગળ પાછળ
૧૩૧૫૮	ચરી	ચર્ચા । પરહેજ, કરી, દર્દીએ ખાવા-પીવામાં રાખવાની નિયમાવલી
૧૩૧૫૯	પથ્ય	પથિન+યત્ । હિત કરનારું, આરોગ્યને લાભદાયી ખાનપાન, ચરી-પરહેજ, યોગ્ય ગુણકારી

પૃ. ૭૩૩

૧૩૧૬૦	અચેત આહાર	સૂઝતો આહાર, ચેતન-જીવ વિહોણો આહાર
૧૩૧૬૧	વિગય પદાર્થો	વિ+ગઙ, વિકૃતિ । જે વસ્તુના આહારથી ઈન્દ્રિયોને તથા ચિત્તને વિકાર-વિષય-વૃત્તિ ઉત્પન્ન થાય તે દૂધ, દહીં, ઘી, તેલ, ગોળ અને પકવાન આ છ ભક્ષ્ય વિગઈ પદાર્થ છે
૧૩૧૬૨	સાધુ	સાધ્ । આત્મદશા સાધે તે, મોક્ષમાર્ગે સાધના કરનાર; મુનિ
૧૩૧૬૩	કૂંચી રૂપી જ્ઞાન	મૂળ જ્ઞાન. દેહથી ભિન્ન આત્માને ઓળખવો-જાણવો.
૧૩૧૬૪	પહાણા	પાષાણ । પથ્થર
૧૩૧૬૫	ભામો	ભ્રમ્ । ભ્રમ, ભ્રમણા, શંકા, ખોટી આતુરતા, વહેમ, ભૂલ-થાપ
૧૩૧૬૬	કલ્યાણ	કષાય ઘટે તે કલ્યાણ, રાગ-દ્વેષ-અજ્ઞાન જાય તે કલ્યાણ
૧૩૧૬૭	ભડકાવી માર્યા	ચોકાવી દીધા, ડરાવી દીધા, ચમકાવ્યા
૧૩૧૬૮	અજીર્ણ	અપચો, બદહજમી, નહીં પચેલું
૧૩૧૬૯	મુસીબતવાળું	મુશ્કેલી-મૂંઝવણ-દુઃખવાળું

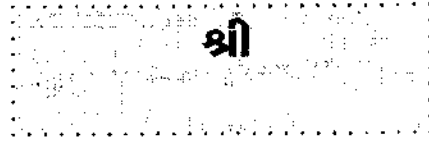
પૃ. ૭૩૪

૧૩૧૭૦	પક્ષપાત	તરફદારી, પોતાના પક્ષ તરફનું વલણ
૧૩૧૭૧	વેદથી રહિત	સ્ત્રીવેદ, પુરુષવેદ કે નપુંસકવેદથી રહિત
૧૩૧૭૨	મડદું	શબ, મરું

૧૩૧૭૩	ગોખલા	દાંત વિનાનું મોઢું
૧૩૧૭૪	ગર્ભ	માતાના ઉદરમાં રહેલો જીવ
૧૩૧૭૫	પંચાત	પંચ । પાંચ માણસો વચ્ચેની વાતચીત, નિરર્થક ચર્ચા, નકામી માથાકૂટ
૧૩૧૭૬	ભાંજગડ	પંચાત, માથાકૂટ, તકરાર, કડાકૂટ
૧૩૧૭૭	જાણપણું	પરમાર્થના કામમાં આવે તે
૧૩૧૭૮	સમ્યક્જ્ઞાન	સમ્યક્દર્શન સહિત જાણપણું હોય તે
૧૩૧૭૯	સૂત્રઅજ્ઞાન	કુશ્ચુતજ્ઞાન
૧૩૧૮૦	અજ્ઞાન	મોક્ષના કામમાં જે જ્ઞાન ન આવે તે
૧૩૧૮૧	કંટ્રાકટ	કોન્ટ્રાકટ, ઈજારો, ઠેકો, કરાર

પૃ. ૭૩૫

૧૩૧૮૨	ચવીને	મરીને, ચ્યવન કરીને
૧૩૧૮૩	બાઝી પડે	વળગે, ચોંટી પડે, જામી જાય
૧૩૧૮૪	વિરાધક	વિ+રાધ્ । વિરાધના કરે તેવા, અપરાધક; અનારાધક
૧૩૧૮૫	સંસ્કાર	સુધારણા, ૩ પ્રકારે સંસ્કાર — દોષમાર્જન, હીનાંગ પૂર્તિ, અતિશયાધાયક
૧૩૧૮૬	માગધી ગાથાઓ	જિનાગમ-શાસ્ત્રની માગધી-પ્રાકૃત ભાષામાં લખાયેલા શ્લોકો, જેનું મધુરતાથી ગાન થઈ શકે, જેમાં શબ્દ થોડા પણ અર્થ અત્યંત વિશાળ હોય, છંદ વડે જેની રચના કરી હોય તે ગાથા
૧૩૧૮૭	પરમાધામી(જમ)	પરમ+અધર્મી । નારકોને ખૂબ ખૂબ દુઃખ દેનારા પરમ અધમ દેવો, ૧૫ પ્રકારના છે અને અસુરકુમારમાં ગણાય છે

પૃ. ૭૩૬	તા. ૨૩-૧-૧૮૯૮ થી તા. ૨૦-૪-૧૮૯૮ અને તા. ૧૧-૨-૧૮૯૮ થી તા. ૯-૫-૧૮૯૮ દરમ્યાન	
૧૩૧૮૮	ભેદન	ભિદ્ । ભેદવાની ક્રિયા
૧૩૧૮૯	જોગાનુજોગ	યોગાનુયોગ । સંયોગવશાત્, પ્રસંગોપાત્ત, આવી પડેલી અનુકૂળતા
૧૩૧૯૦	નિબિડપણું	ઘાટું, દૃઢ, મજબૂત, ગાઢ, ઘનઘોર
૧૩૧૯૧	પોચી કરી	કૂણી, કોમળ, નરમ કરીને
૧૩૧૯૨	અવિરતિ સમ્યક્દૃષ્ટિનામા	અવિરતિ સમ્યક્દૃષ્ટિ નામનું
૧૩૧૯૩	સુપ્રતીતિ	સમ્યક્ પ્રતીતિ
૧૩૧૯૪	બોધબીજ	સમ્યક્દર્શન
૧૩૧૯૫	ઓછી અઠકી	ઓછી અધિકી, ઓછીવત્તી, થોડીઘણી, થોડી ઝાઝી
૧૩૧૯૬	પ્રકાશવું	પ્ર+કાશ્ । પ્રકાશ, તેજ-ઉજાસ, ચમકવું, સ્પષ્ટ-પ્રત્યક્ષ કહેવું, પ્રસિદ્ધ કરવું
૧૩૧૯૭	બુદ્ધિબળ	બુદ્ધિ-વિચાર-ઈચ્છા શક્તિ, માનસિક શક્તિ, સમજવાની શક્તિ-તાકાત
૧૩૧૯૮	તર્ક	અનુમાન-કલ્પના-વિચાર-સંભાવના-ન્યાય

પૃ. ૭૩૭

૧૩૧૯૯	મોક્ષહેતુભૂત	મોક્ષના કારણભૂત
-------	--------------	-----------------

૧૩૨૦૦	સકામ નિર્જરા	ઈચ્છા સહિત કરાતી નિર્જરા
૧૩૨૦૧	અકામ નિર્જરા	સહન કરાતા ભૂખ-તરસ કે પરતંત્રપણે કરવામાં આવતો ભોગત્યાગ
પૃ. ૭૩૮		
૧૩૨૦૨	વર્તણૂક	વૃત્ત । વર્તન, વર્તાવ, આચરણ
૧૩૨૦૩	સંગ્રામ	સહગ્રામ । યુદ્ધ, લડાઈ
૧૩૨૦૪	ઘાત	હન । હિંસા
૧૩૨૦૫	અબંધક	બંધ ન કરે તેવું, બંધનરહિત, મુક્ત કરાવે તેવું
૧૩૨૦૬	વિમુક્ત થવું	વિ+મુચ્ । તદ્દન છૂટું થવું-બંધનમુક્ત થવું
૧૩૨૦૭	અનંતાનુબંધી	જે કષાયથી અનંત સંસાર વધે છે તે
૧૩૨૦૮	અનંતાનુબંધી કષાય	વીતરાગના માર્ગ અને તેની આજ્ઞાએ ચાલનારા પ્રત્યે ક્રોધાદિ ભાવ
૧૩૨૦૯	અનુભવ	સીધો પરિચય, ઈન્દ્રિયગમ્ય પરિચય, કરવાથી-જોવાથી-અભ્યાસથી-અવલોકનથી આવેલી સમજ
૧૩૨૧૦	મુકરર	નક્કી, નિશ્ચિત, યોગ્ય
૧૩૨૧૧	અપ્રત્યક્ષ	પરોક્ષ, અજાણી, છૂપી, પ્રત્યક્ષ ન હોય તેવી
૧૩૨૧૨	ક્વચિત્	ક્યારેક, કોઈવાર
૧૩૨૧૩	અભાવ	ગેરહાજરી, સ્થિતિ ન હોવી, નકાર, છ પ્રમાણ પૈકી એક - એક વસ્તુ ન હોવાના જ્ઞાનથી એની વિરોધી વસ્તુ હોવાનું જ્ઞાન થવાપણું
૧૩૨૧૪	અવશેષ	અવ+શિષ્ । બાકી, શેષ રહેલો ભાગ
૧૩૨૧૫	વિભાવી આત્મા	વિભાવયુક્ત, વિભાવવાળો આત્મા, બાહ્ય ઉપાધિથી નીપજતા વિશેષ ભાવ સહિતનો આત્મા
૧૩૨૧૬	અચ્છેદ	અ+છિદ્ । છેદી-કાપી ન શકાય તેવો
૧૩૨૧૭	અભેદ	અ+ભિદ્ । ભેદી ન શકાય તેવો
૧૩૨૧૮	નિર્ણીત	નિર્+ની । નિર્ણય કરેલું, નક્કી, નિર્ણય પ્રાપ્ત, ફેંસલારૂપ
પૃ. ૭૩૯		
૧૩૨૧૯	સહાયતા	સહ+ઇ । મદદ; મિત્રમંડળી, મૈત્રી
૧૩૨૨૦	સહજ	સહ+જન્ । સ્વાભાવિક, સાથે જ
૧૩૨૨૧	તેરમા ગુણસ્થાનકવાળા	સયોગી કેવળી
૧૩૨૨૨	ચૌદમા ગુણસ્થાનકવાળા	અયોગી કેવળી
૧૩૨૨૩	ઠરવાથી	ગણવાથી, લેખવાથી, નિશ્ચિત થવાથી
૧૩૨૨૪	છેટેના	દૂરના, આધેના
૧૩૨૨૫	કલ્પેલા	ધારણા કરેલા
૧૩૨૨૬	ન્યાયસંપન્ન	ન્યાયયુક્ત
૧૩૨૨૭	ક્ષીણ	ઘસાયેલું, ઓછું
૧૩૨૨૮	વાટે ચાલતાં	રસ્તે ચાલતાં, ચાલતાં ચાલતાં
૧૩૨૨૯	ફાળિયું	પંચિયું, ધોતિયું
૧૩૨૩૦	કાંટા	વનસ્પતિમાં થતા નાના-મોટા ખીપા-શૂળ
૧૩૨૩૧	અલ્પ અલ્પ	નાની નાની, થોડીક થોડીક, થોડી થોડી

૧૩૨૩૨	ગૂંચાવું	મૂંઝવણ અનુભવવી, ગાંઠ પાડવી
પૃ. ૭૪૦		
૧૩૨૩૩	અનાયાસે	અન્+આ+યસ્ । વિના આયાસે, વગર પ્રયત્ને
૧૩૨૩૪	કર્મપ્રકૃતિ ૧૫૮	કર્મના મુખ્ય પ્રકાર ૮, ઉત્તર પ્રકાર કે પ્રકૃતિ ૧૫૮ છે તે - જ્ઞાનાવરણીય ૫, દર્શનાવરણીય ૯, વેદનીય ૨, મોહનીય ૨૮, આયુષ્ય ૪, નામકર્મ ૧૦૩, ગોત્રકર્મ ૨, અંતરાયકર્મ ૫ : કુલ ૧૫૮ પ્રકૃતિ
૧૩૨૩૫	બળિયો	બલ્ । બળવાન, પુરુષાર્થવાળો
૧૩૨૩૬	આસ્તે આસ્તે	ધીમે ધીમે
૧૩૨૩૭	અવ્યક્ત	અ+વિ+અઙ્ । અપ્રગટ, વ્યક્ત ન થાય-દેખાય-કરાય તેવા, અસ્પષ્ટ, અજ્ઞાત
૧૩૨૩૮	સમજવા સારુ	સમજવા માટે
૧૩૨૩૯	એકદમ	તાબડતોબ, જલ્દી, સત્વર
૧૩૨૪૦	જ્ઞાન	પ્રયોજનભૂત પદાર્થનું જાણપણું
૧૩૨૪૧	દર્શન	પ્રયોજનભૂત પદાર્થની પ્રતીતિ
૧૩૨૪૨	ચારિત્ર	પ્રયોજનભૂત પદાર્થના જાણપણાથી અને પ્રતીતિથી થતી ક્રિયા
૧૩૨૪૩	સાતમા ગુણસ્થાનક	અપ્રમત્ત સંયત નામનું ગુણસ્થાનક, પ્રમાદરહિત જાગૃતદશા
૧૩૨૪૪	ખાતરી	પ્રતીતિ, શ્રદ્ધા
૧૩૨૪૫	નિષેધ કરવો	નિ+સિધ્ । ના પાડવી
૧૩૨૪૬	છ કોટિ	છ પ્રકારે - મન, વચન, ને કાયા એ ૩ યોગ X ૨ કરણ (કરવું, કરાવવું)
૧૩૨૪૭	આઠ કોટિ	આઠ પ્રકારે - મન, વચન, કાયા એ ૩ યોગ X ૩ કરણ (કરવું, કરાવવું, અનુમોદવું). મન નિરંકુશ તેથી મનના ભાંગા ન ગણતાં ૮ રીતે
૧૩૨૪૮	નવ કોટિ	પાપના ૯ ભાંગા હોવાથી નવ કોટિ— નવ પ્રકારે પરચખ્ખાણ
૧૩૨૪૯	અગિયાર પ્રકૃતિ	મિથ્યાત્વ મોહનીય, મિશ્ર મોહનીય, સમ્યક્ત્વ મોહનીય એ ૩, અનંતાનુબંધી ક્રોધ-માન-માયા-લોભ એ ૪, અપ્રત્યાખ્યાની ક્રોધ-માન-માયા-લોભ એ ૪ મળી કુલ ૧૧ પ્રકૃતિ
૧૩૨૫૦	ખપાવ્યા વિના	ક્ષય કર્યા વિના
પૃ. ૭૪૧		
૧૩૨૫૧	કરવાળની ધાર	નાની તલવાર, ખડ્ગ; યાંત્રિક પૈડું, ચક્ર; સુકાન; નખ : ની ધાર
૧૩૨૫૨	ખંડિત	ખણ્ । તૂટક, ખંડ ટુકડામાં વિભાજિત
૧૩૨૫૩	બાદર ક્રિયા	સ્થૂળ, બાહ્ય ક્રિયા
૧૩૨૫૪	રૂઢિવાળી ગાંઠ	વ્યવહારે રૂઢ કરેલા રિવાજ-રસમની ગ્રંથિ, આંટીવાળી ગાંઠ
૧૩૨૫૫	ઉચ્છેદન	ઉદ્+હિદ્ । નાશ
૧૩૨૫૬	અશ્રેય	અકલ્યાણ
૧૩૨૫૭	પછાટ	પછડાટ, પછડાવું, અફળાવું અને તેથી થતી ઈજા
૧૩૨૫૮	ખૂંચ્યા રહેવું	ખૂંપ્યા રહેવું, ખૂંચ્યા રહેવું, બંધનમાં-લપેટમાં રહેવું
૧૩૨૫૯	દેશશંકા	અંશે-આંશિક શંકા
૧૩૨૬૦	સર્વશંકા	જીવથી માંડી મોક્ષ સુધી અથવા તેના ઉપાયમાં એમ બધે બધી શંકા
૧૩૨૬૧	'ઓધે'	સામાન્ય બોધે, સમજણ-ભાન વિના, સમૂહગત

૧૩૨૬૨	‘વિચારપૂર્વક’	વિ+ચર્ । ઉદ્દેશ, અભિપ્રાય, સંકલ્પ, નિશ્ચયપૂર્વક
૧૩૨૬૩	અનુમાન	અનુ+મા । સંભાવના, તર્ક, અટકળ, અંદાજ, સિદ્ધાંત પરથી મેળવેલો નિર્ણય
પૃ. ૭૪૨		
૧૩૨૬૪	પારખવું	પરીક્ષા કરવી, પરખ કરવી, પરીક્ષણ કરવું
૧૩૨૬૫	પરભારું	પરભારું, અંદર આવ્યા સિવાય બારોબાર જનારું
૧૩૨૬૬	નિશ્ચય સમ્યક્ત્વ	આત્મઅનુભવપૂર્વકનું સમ્યક્દર્શન
૧૩૨૬૭	મોઘમપણે	અસ્પષ્ટપણે, ખુલ્લું ન કરીને, નામઠામ વિના, અનિશ્ચિત, બાંધે ભારે
૧૩૨૬૮	હેતુ	કારણ, ઉદ્દેશ, અર્થ, મતલબ, કામનું
૧૩૨૬૯	અહેતુ	સ્વાભાવિક, નિષ્કારણ, નિરર્થક, નિષ્કામ, નકામનું
૧૩૨૭૦	રહસ્ય	અલૌકિક વાત, તત્ત્વ, ભેદ
૧૩૨૭૧	સાદિ સાંત	સ+આદિ । સ+અન્ત । આદિ અને અંત સહિત. સમકિત થયું એટલે શરૂઆત અને ૧૫ ભવ કે અર્ધપુદ્ગલપરાવર્તન પછી મોક્ષ એટલે ભવઅંત
પૃ. ૭૪૩		
૧૩૨૭૨	સદ્ભૂતાર્થ પ્રકાશ	જેમ છે તેમ કહેવું
૧૩૨૭૩	ખસે તો	સ્થાન છોડી દે તો, અળગો થાય તો
૧૩૨૭૪	અન્યોક્ત રીતે	અન્યત્+ઉક્તિ । હોય તેનાથી જુદું કહેવું તે રીતે, ઉપરથી દૂષણ જેવું જણાય પણ ખરી રીતે ગુણ કે વખાણરૂપ વર્ણન કરવું તે, કટાક્ષરૂપ વચન
૧૩૨૭૫	દૂષણ	દૂષ્ । દોષ, લક્ષણ, ખામી, અપલક્ષણ
૧૩૨૭૬	પરાણે	પ્રાણે: । ઈચ્છાવિરુદ્ધ, બળાત્કારથી, બળજબરીથી
૧૩૨૭૭	જમાવ	જોડાણ
૧૩૨૭૮	ખેરવવા ચાહે તો	રજા આપવા ઈચ્છે-ધારે તો, ઉપરની બાજુએથી (રજ, ધૂળ વગેરે) ઝાટક્યા, ખંખેરવા ઈચ્છે તો. જુદા પાડી નીચે પાડવા ચાહે તો
૧૩૨૭૯	પ્રતિજ્ઞા	ટેક, પણ, સંકલ્પ, નિયમ, નિશ્ચય
૧૩૨૮૦	મંગળાયરણ	ઈષ્ટ દેવ-ગુરુને ઉદ્દેશીને કરવામાં આવતો સ્તોત્ર પાઠ, સ્તવન, શ્લોક
૧૩૨૮૧	આત્મ અનુભવગમ્ય સુખ	આત્મજનિત સુખ, મોક્ષસુખ
પૃ. ૭૪૪		
૧૩૨૮૨	નીપજાંવેલ છે	નિસ્+પદ્ । નીપજ્યું છે, ઉત્પન્ન થયું છે
૧૩૨૮૩	મતિજ્ઞાન	મતિ સ્ફુરાયમાન થઈ જણાયેલું જ્ઞાન
૧૩૨૮૪	શ્રુતજ્ઞાન	શ્રવણ થવાથી થયેલું જ્ઞાન
૧૩૨૮૫	પ્રગમ્યાથી	પ્ર+ગમ્ । પહેલાં ગતિ, પ્રવેશ ને સૂઝ હોવાથી, આગળ વધવાથી
૧૩૨૮૬	હેતુસહિત	ઉદ્દેશ, આશય, ઉપયોગ સહિત
૧૩૨૮૭	સઘળા	બધા, તમામ, અકળ
૧૩૨૮૮	‘ઈરિયાપથ’	ઈર્યા+પથ । ગમન-આગમનને લીધે (કર્મ આવવાનો) માર્ગ-રસ્તો
૧૩૨૮૯	‘ઈરિયાપથ’ની ક્રિયા	માત્ર યોગરૂપ હેતુ વડે બંધાતું કર્મ (ઈર્યાપથિકી ક્રિયા) જે અકધાથી જીવને એટલે કે ૧૧-૧૨-૧૩ મા ગુણસ્થાને હોય છે
૧૩૨૯૦	‘ક્ષેત્રસમાસ’	દઢી સદીમાં શ્રી જિનભદ્ર ક્ષમાશ્રમણ, ૩૦મા યુગપ્રધાન, વિ.સં. ૫૪૧માં જન્મ, ૧૪મે વર્ષે દીક્ષા, ૧૦૪ વર્ષના આયુષ્ય દરમ્યાન આ ‘બૃહત્ ક્ષેત્રસમાસ’ની

દ્રુપદ ગાથાનો જૈન ભૂગોળનો ગ્રંથ. આ ઉપરાંત બૃહત્ સંગ્રહણી, વિ.સં. ૧૪૨૮માં શ્રી રત્નશેખરસૂરિએ આના પરથી રહૃગ ગાથાનો 'લઘુક્ષેત્રસમાસ' ગ્રંથ રચ્યો.

૧૩૨૯૧	મતિ અજ્ઞાન	સમ્યક્ત્વ વિનાનું મિથ્યાત્વ સહિત મતિજ્ઞાન
૧૩૨૯૨	શ્રુત અજ્ઞાન	સમ્યક્ત્વ વિનાનું મિથ્યાત્વ સહિત શ્રુતજ્ઞાન
૧૩૨૯૩	અવધિ અજ્ઞાન	સમ્યક્ત્વ વિનાનું મિથ્યાત્વ સહિત અવધિઅજ્ઞાન
૧૩૨૯૪	કર્મ	રાગાદિ સહિત જીવ કંઈ પણ પ્રવૃત્તિ કરે તે. શુભ-અશુભ અધ્યવસાયવાળું પરિણમન
૧૩૨૯૫	નિર્જરા	શુદ્ધ અધ્યવસાયવાળું પરિણમન

પૃ. ૭૪૫

૧૩૨૯૬	બંધાણો છું	બંધાયેલો છું
૧૩૨૯૭	વિચાર વડીએ કરી	વિચાર વડે; મંગળ પ્રસંગે વડી-પાપક કરાય છે તેમ મોક્ષમંગળ માટે વિચારરૂપી વડી દ્વારા
૧૩૨૯૮	શુદ્ધ નય	નિશ્ચય નય
૧૩૨૯૯	સદ્ભાવ	ભાવ છતાં છે, અસ્તિત્વ ધરાવે છે, કલ્પિત નથી
૧૩૩૦૦	શુદ્ધનયાભાસમત	વેદાંત મત, માત્ર નિશ્ચય નયને જ ગ્રહણ કરનાર મત
૧૩૩૦૧	અનેકાંતિક	અનેક અંત-ધર્મવાળા, સ્યાદ્વાદી
૧૩૩૦૨	નવતત્ત્વ	તત્+ત્વ । તત્=તે, =લોક-અલોકરૂપ જગત. ત્વ=પણું. એવા જગતનું મૂળ તે તત્ત્વ. જીવ, અજીવ, પુણ્ય, પાપ, આશ્રવ, સંવર, નિર્જરા, બંધ અને મોક્ષ
૧૩૩૦૩	સાત તત્ત્વ	શુભ કર્મનો આશ્રવ તે પુણ્ય અને અશુભ કર્મનો આશ્રવ તે પાપ એમ ગણતાં ૮ની બદલે ૭ તત્ત્વ
૧૩૩૦૪	ષડ્દ્રવ્ય	ધર્માસ્તિકાય, અધર્માસ્તિકાય, આકાશાસ્તિકાય, પુદ્ગલાસ્તિકાય, જીવ અને કાળ એ છ દ્રવ્ય
૧૩૩૦૫	ષટ્પદ	છ પદ : આત્મા છે, આત્મા નિત્ય છે, આત્મા કર્તા છે, આત્મા ભોક્તા છે, મોક્ષ છે, મોક્ષનો ઉપાય છે
૧૩૩૦૬	બે રાશિ	જીવ રાશિ અને અજીવ રાશિ, જીવ-અજીવ તત્ત્વ, જીવ-અજીવ દ્રવ્ય
૧૩૩૦૭	નિગોદ	નિયંતા નિશ્ચિતાં ગાં ભૂમિમાશ્રયં દદાતિ યત્ તત્ નિગોદશરીરં યેષાં તે નિગોદશરીરઃ । નરક કરતાં યે નિકૃષ્ટ, અત્યંત પણ અવ્યક્ત દુઃખવાળા. નિ=નિકટના, નજીક રહેલા. ગોદ=ગોટો, ગોળો, ખોળો. અત્યંત નજીક રહેલા જીવો. અનેકાનેક જીવોના ઝુંડ, વૃંદ, ગોળા તે નિગોદના જીવો. એક શરીરના આશ્રયે અનંત જીવો રહે જે આહાર, શ્વાસોચ્છવાસ વગેરે સાથે કરે છે. સૂક્ષ્મ નિગોદ તે સૂક્ષ્મ વનસ્પતિકાયનાં શરીરો, અવ્યવહાર રાશિયા જીવ. બાદર નિગોદ તે સાધારણ વનસ્પતિકાય, કંદમૂળ, લીલ, ફૂગ વગેરે વ્યવહાર રાશિયા જીવ. આપણા શરીરમાં પણ નિગોદ છે. કેવળજ્ઞાની, આહારક શરીરી, દેવો, નારકો વગેરેમાં નિગોદ નથી. નિગોદનું બીજું નામ પુલવિ.
૧૩૩૦૮	સ્થૂળદેહ પ્રમાણ	ઈંદ્રિયગ્રાહ્ય શરીર માપ
૧૩૩૦૯	પાદર	પદ । ગામ-નગરના દરવાજાની બહારનો ખુલ્લો સપાટ ભૂભાગ, ભાગોળ આગળનું મેદાન, ગોંદરો
૧૩૩૧૦	અવકાશ	જગા, જગ્યા

૧૩૩૧૧	નિબિડ	નિ+વિદ્ । ઘાટા, ગાઢ, ઘેરા; ઘનઘોર
પૃ. ૭૪૬		
૧૩૩૧૨	કદ	પ્રમાણ, ઊંચાઈ, લંબાઈ-પહોળાઈ-જાડાઈથી બનતો ઘેરાવ
૧૩૩૧૩	પ્રતિબિંબ	પડછાયો
૧૩૩૧૪	પરભાવ	આત્મા સિવાયના ભાવ, બીજા ભાવ
૧૩૩૧૫	પાધરી	સીધી, સરળ, ઋજુ
૧૩૩૧૬	રમણ	સ્મ । રમવા
૧૩૩૧૭	સવળીએ આવી	ઠેકાણે આવી, અનુકૂળ થઈ, સાચો થઈ
૧૩૩૧૮	ડહોળાયા કરે	ડખોળ્યા કરે, ધુમરાયા કરે
૧૩૩૧૯	સારભૂત	પ્રયોજનભૂત, સારરૂપ, સારરૂપે રહેલું
પૃ. ૭૪૭		
૧૩૩૨૦	દેહસ્થિત આકાશ	દેહમાં રહેલી જગ્યા, દેહ વિષે રહેલો અવકાશ
૧૩૩૨૧	લાંબે	દૂર, છોટે, આઘે
૧૩૩૨૨	ગ્રહી	ગ્રહણ કરી
૧૩૩૨૩	યશ નામકર્મ	જે કર્મથી યશ, જશ, કીર્તિ મળે તે, નામકર્મની ૧ પ્રકૃતિ
૧૩૩૨૪	વિરતિ	મુકાવું, રતિથી વિરુદ્ધ, રતિ નહીં તે
૧૩૩૨૫	અવિરતિ	અ+વિ+રતિ । પ્રીતિ-રતિ વિરુદ્ધ નહીં તે ૧૨ પ્રકારે — ૫ ઈન્દ્રિય તથા ૬ ઠું મન અને ૫ સ્થાવર તથા ૬ દ્વા ત્રસ જીવ મળી ૧૨ રીતે અવ્રત, અસંયમ
૧૩૩૨૬	કૃતિ	કૃ । કૃત્ય, કાર્ય
૧૩૩૨૭	યોજી	યુજ્ । યોજના કરી, બનાવી, રચી, ગોઠવણ કરી
પૃ. ૭૪૮		
૧૩૩૨૮	પ્રયોગ	પ્ર+યુજ્ । વપરાશ
૧૩૩૨૯	વ્યકત	પ્રગટ
૧૩૩૩૦	તમામ	બધા
૧૩૩૩૧	લહેર	હિલ્લોળ
૧૩૩૩૨	ગંધક	તરત સળગી ઉઠે તેવો પીળો બનિજ પદાર્થ, સલ્ફર
૧૩૩૩૩	કસ્તૂરી	કસ્+તૂર્ । નર હરણની ટૂંટી પાસેની ગાંઠમાં રહેલો કિંમતી સુગંધી પદાર્થ, મૃગમદ
૧૩૩૩૪	પ્રમુખપણે	મુખ્યપણે
૧૩૩૩૫	પ્રતિપક્ષ	વિરોધ પક્ષ, સામો પક્ષ, શત્રુ
પૃ. ૭૪૯		
૧૩૩૩૬	સર્વદર્શી	બધું જોનારા, સર્વજ્ઞતાથી સર્વ જાણનારા અને જોનારા
૧૩૩૩૭	અભેદ	અ+ભિદ્ । ભેદી ન શકાય તેવા
૧૩૩૩૮	આજ્ઞાવડીએ	આજ્ઞા વડે, આજ્ઞા રૂપી વડીથી, આદેશવાત-હુકમ વડે
૧૩૩૩૯	સદ્વિચારપૂર્વક	સુવિચારણાથી
૧૩૩૪૦	પ્રતિષ્ઠિત	પ્રતિ+સ્થા । સ્થાપના કરવામાં આવ્યું હોય તેવું, વિખ્યાત, મોભાદાર
૧૩૩૪૧	‘બૂજો’	બુધ્ । બૂઝો, બોધ પામો, શાંત થાઓ, સંબુજ્ઞહ । શ્રી સૂયગડાંગ સૂત્ર, અધ્ય.૭
૧૩૩૪૨	દેવાધિદેવે	તીર્થકરે

૧૩૩૪૩	ઔપચારિક દ્રવ્ય	ઉપચારથી દ્રવ્ય, મૂળ દ્રવ્ય નહીં
૧૩૩૪૪	ઊર્ધ્વપ્રયય	પદાર્થમાં જે ધર્મનું ઉદ્ભવવું થાય છે તે; ક્ષણે ક્ષણે થતી અવસ્થા
૧૩૩૪૫	તિર્યક્પ્રયય	પદાર્થના પ્રદેશોનો સંચય, બહુપ્રદેશીપણું
૧૩૩૪૬	આંગુલ	અંગુલ, ૮ યવના મધ્યભાગ=ઉત્સેધ અંગુલ. દ્વીપ, સમુદ્ર, પર્વત, પૃથ્વી, વિમાન વગેરે જે પ્રમાણઅંગુલથી માપવાનું કહ્યું છે તેના ૩ પ્રકાર : ઉત્સેધ, પ્રમાણ અને આત્મ અંગુલ
૧૩૩૪૭	સમશ્રેણિ	સીધી લીટી, એકસરખી-સમાન શ્રેણી-લીટી, ઋજુ ગતિ
પૃ. ૭૫૦		
૧૩૩૪૮	ઉપનય	ઉપ+ની । નયના પેટા પ્રકાર, ૭૦૦ છે
૧૩૩૪૯	અસ્તિ નથી	અસ્ । અસ્તિત્વ નથી, હયાતી-હસ્તિ નથી
૧૩૩૫૦	પરિચ્છિન્ન	પરિ+છિદ્ । જુદા, વિભિન્ન, વિભાજિત, સીમાબદ્ધ
૧૩૩૫૧	ગુણી	ગુણિન્ । ગુણયુક્ત, ગુણ જેમાં રહેલા છે તે, ગુણવાન, મુખ્ય
૧૩૩૫૨	ગુણ	ગુણ । ધર્મ, સ્વભાવ, મૂળ લક્ષણ, પ્રકૃતિ, સ્વભાવ, પરિણામ
૧૩૩૫૩	ભેદવાળા	તફાવત, જુદાપણું, ફેર-ફરક (ગુણી-ગુણ-જુદા : વૈશેષિક દર્શનના મતે)
૧૩૩૫૪	દેહવ્યાપકક્ષેત્રઅવગાહિત	દેહ જેટલી જગામાં વ્યાપીને રહ્યો છે તેટલી અવગાહનાવાળો, શરીર જેટલી-જેવડી જગામાં રહેલો
પૃ. ૭૫૧		
૧૩૩૫૫	જ્ઞાન	સ્વપરને જુદા પાડનાર જે જ્ઞાન તે, પ્રયોજનભૂત જ્ઞાન
૧૩૩૫૬	જિનપ્રતિબિંબ	જિનબિંબ, જિન પ્રતિમા, જિનમૂર્તિ
૧૩૩૫૭	જૈન	જિ । જિનની શુદ્ધ-શાંત દશા પામવા માટે પરિણતિ, અનુકરણ, માર્ગ
૧૩૩૫૮	આત્મગુણરોધક	આત્માના ગુણને રોધનારો, અવરોધનારો
૧૩૩૫૯	આત્મગુણબોધક	આત્માના ગુણને પ્રગટ કરનાર
૧૩૩૬૦	સિદ્ધાંત	ગમે તે કાળમાં, ગમે તે ક્ષેત્રમાં ન ફેરે તે, ત્રિકાલાબાધિત સત્ય
૧૩૩૬૧	સૂત્ર	શાસ્ત્ર, ગ્રંથ
૧૩૩૬૨	બોડિયા	કાનો, માત્રા, મીંડું વિનાના, ડાળા-પાંખડાં વિનાના, વાળ વિનાના માથા જેવા
૧૩૩૬૩	આંકડા	અંક, આંક, સંખ્યાની નિશાની
૧૩૩૬૪	ચીની	ચીન દેશની ભાષા
૧૩૩૬૫	અરબી	અરબસ્તાનની ભાષા
૧૩૩૬૬	પર્શિયન	ઈરાનની ભાષા, ફારસી ભાષા, પારસીની ભાષા
૧૩૩૬૭	ઈંગ્લીશ	અંગ્રેજોની ભાષા, આંગ્લ દેશવાસીઓની ભાષા
૧૩૩૬૮	નવે નવ એકાશી	૯ x ૯=૮૧, નવનો આંક-પાડો
૧૩૩૬૯	ધોળા દિવસે	છડે ચોક, સૂર્ય પ્રકાશમાં, દિવસના ભાગમાં
૧૩૩૭૦	અંધારી રાત્રિએ	અંધકાર ભરેલી રાત્રે-રાતે, રાત્રિના અંધકારમાં, કૃષ્ણ પક્ષ-વદની રાત્રે
૧૩૩૭૧	ખાતરી	ચોકસાઈ, વિશ્વાસ, ભરોસો, પ્રતીતિ, ઈતબાર
પૃ. ૭૫૨		
૧૩૩૭૨	આ ક્ષેત્રે	ભરત ક્ષેત્રે
૧૩૩૭૩	આ કાળે	પાંચમા આરામાં

૧૩૩૭૪	કરેડિયાં કરી	મરણિયા થઈને, યાહોમ કરીને; કેડીની બહાર નીકળી ગયેલ ગાડાંને પાછું કેડી પર લાવવા માટે ખભાના ટેકે ખૂબ જોર કરવું પડે તે
૧૩૩૭૫	આવરણ રહિત	મિથ્યાત્વ રહિત
૧૩૩૭૬	વર્તન	વૃત્ । ચર્યા, વૃત્તિ, વ્યવહાર
પૃ. ૭૫૩		
૧૩૩૭૭	જબરજસ્ત	વિશાળ, ભારે
૧૩૩૭૮	સળિયાની આડ	સળિયાની રુકાવટ, આડશ
૧૩૩૭૯	નજીવી	નહીં જેવી
૧૩૩૮૦	જીવ ફરે છે	જીવની દશા ફરે છે
૧૩૩૮૧	તપગચ્છ	વિ.સં. ૧૨૮૫ માં મેવાડના-ચિતોડના રાણા જૈત્રસિંહે શ્રી જગચંદ્રસૂરિજીને આર્યબિલની તપશ્ચર્યાને કારણે 'તપા' બિરુદ આપ્યું ત્યારથી તપગચ્છ.
૧૩૩૮૨	અંચલગચ્છ	વિ.સં. ૮૩૨ સુધી નાણક ગચ્છ, પછી ઉપાધ્યાય વિજયચંદ્રજીની વિધિ સહિત શુદ્ધ ક્રિયાની દેવવાણી દ્વારા પ્રશંસા થઈ, એટલે વિ.સં. ૧૧૬૯માં વિધિપક્ષગચ્છ સ્થપાયો. પછી આચાર્ય થતાં તેમનું નામ આર્યરક્ષિતસૂરિ રખાયું. તેમનો બોધેલી એક વેપારી કુમારપાળ રાજાના સમયમાં પ્રતિક્રમણ કરતી વખતે શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યને પોતાનાં વચ્ચનો છેડો રાખીને વંદણા દેવા લાગ્યો. કુમારપાળે આ અંગે સવાલ કરતાં હેમચંદ્રાચાર્યે જણાવ્યું કે તે સિદ્ધાંતમાર્ગ છે. એટલે કુમારપાળે વિ.સં. ૧૨૧૩માં અંચલગચ્છપક્ષ નામ આપ્યું.
૧૩૩૮૩	લુંકાગચ્છ	વિ.સં. ૧૪૭૨માં જન્મ નામ લક્ષ્મીવિજય, અમદાવાદમાં થયેલા શ્રી લોકાશાહ લહિયા પછી મુનિ, તે સમયે મૂર્તિપૂજામાં થતા અતિરેકને લીધે પ્રતિમામાં ન માનનારો સંઘ સ્થાપ્યો તે; સ્થાનકવાસી ગચ્છ.
૧૩૩૮૪	ખરતર ગચ્છ	વધુ ખડતલ, મજબૂત, દૃઢ, જોરદાર સમુદાય. શ્રી જિનેશ્વર યતિએ ઈ.સ. ૧૦૨૪ માં અણહિલવાડના રાજા દુર્લભ પાસેથી 'ખરતર' પદ મેળવ્યું ત્યારથી શરૂ.
૧૩૩૮૫	વાજબી રીતે	વ્યાજબી રીતે, યોગ્ય રીતે
૧૩૩૮૬	નવ કોટિ યે	૯ કોટિ પણ
૧૩૩૮૭	પામર	હલકો, તુચ્છ, કંગાળ
૧૩૩૮૮	મહાભારત	મહત્+ભારત । ભારે મોટો; ઘણું મુશ્કેલ
૧૩૩૮૯	ચમત્કૃતિ	ચમત્કાર, માહાત્મ્ય, આશ્ચર્ય
૧૩૩૯૦	દુર્ધર	દુર્+ધૃ । મુશ્કેલીથી ધારણ કરાય તેવો
પૃ. ૭૫૪		
૧૩૩૯૧	શાપ	શપ્ । બદદુઆ, બદદુવા, કુદુવા
૧૩૩૯૨	અપ્રાપ્ત	ન મળે
૧૩૩૯૩	અમૂર્છિત	અપરિગ્રહી, અનાસક્ત
૧૩૩૯૪	મોક્ષમાર્ગ	ત્રણે કાળમાં, ગમે તે ક્ષેત્રમાં, એક સરખો જે પ્રવર્તે તે જ મોક્ષમાર્ગ
૧૩૩૯૫	ટાઢ વછૂટે છે	કંટાળો આવે છે, અણગમો થાય છે
૧૩૩૯૬	સમ્યક્ત્વ	મિથ્યાત્વની નિવૃત્તિ
૧૩૩૯૭	નાત	જ્ઞાતિ

૧૩૩૯૮	જાત	વર્ણ, વંશ, કુળ, પિંડ, યોનિ-મનુષ્ય, પશુ, પંખી, લિંગ, ફિરકો વગેરે
૧૩૩૯૯	દૃશ્ય	દેખાય છે, જોઈ શકાય છે
૧૩૪૦૦	અમુક દેશે	અમુક અંશે-વિભાગે
૧૩૪૦૧	યથાપ્રવૃત્તિકરણ	જીવના અમુક પ્રકારના પરિણામવિશેષ તે કરણ. પર્વતથી નીકળેલી નદીનાં વહેણથી તણાતા પથ્થરના ગોળ થવાના ન્યાયે અનાયાસે આત્માને થતા અધ્યવસાય વિશેષથી આયુષ્ય કર્મ સિવાયના ૭ કર્મની સ્થિતિ ૧ કોડાકોડ સાગરોપમથી કંઈક ઓછી થતા ગ્રંથિના સ્થાન સુધી આવે તે અધ્યવસાય
૧૩૪૦૨	અનિવૃત્તિકરણ	નિવૃત્તિ એટલે અધ્યવસાયોની વ્યાવૃત્તિ અર્થાત ફેરફારી જેમાં નથી એવા કરણ એટલે આત્મપરિણામવાળું ૯મું ગુણસ્થાન
૧૩૪૦૩	અપૂર્વકરણ	પૂર્વે નહીં પ્રાપ્ત થયેલ અતિ વિશુદ્ધ પરિણામ જે ગુણસ્થાને જીવને પ્રાપ્ત થાય તે, (૮મું). અપૂર્વ એટલે પૂર્વે નહીં પ્રાપ્ત થયેલી અને દુર્લભ એવી સ્થિતિઘાત, રસઘાત, ગુણશ્રેણિ, ગુણસંક્રમ અને અપૂર્વ સ્થિતિબંધ એ ૫ ક્રિયાઓ પ્રવર્તે તે ગુણસ્થાન (આઠમું)
૧૩૪૦૪	યુંજનકરણ	પ્રકૃતિને યોજવી તે
૧૩૪૦૫	ગુણકરણ	ગુણનાં સાધન; આત્માના ગુણ જે જ્ઞાનથી દર્શન, દર્શનથી ચારિત્ર
પૃ. ૭૫૫		
૧૩૪૦૬	બંધ	મિથ્યાત્વાદિ બંધના હેતુઓ વડે કાર્મણ વર્ગણાના પુદ્ગલોનો આત્માની સાથે ક્ષીરનીરવત્ કે લોહ-અગ્નિવત્ પરસ્પર સંબંધ થવો તે
૧૩૪૦૭	ઉદય	અપર્વતનાદિ કરણવિશેષથી અથવા સ્વાભાવિક સ્થિતિ પરિપક્વ થયે ઉદયમાં આવેલા કર્મપુદ્ગલોનાં ફળને ભોગવવા તે ઉદય
૧૩૪૦૮	ઉદીરણા	ઉદયાવલિકા ઉપરની સ્થિતિમાં રહેલા અર્થાત જે ઉદયમાં આવ્યા નથી તેવા કર્મ-પુદ્ગલોને જીવના સામર્થ્યવિશેષથી ઉદયાવલિકામાં પ્રવેશ કરાવી ભોગવવા તે.
૧૩૪૦૯	સંક્રમણ	પૂર્વે બાંધેલાં કર્મને સજાતીય અન્ય કર્મરૂપે કરવાં (જીવનાં પ્રવર્તમાન વીર્ય-વિશેષ વડે)
૧૩૪૧૦	સત્તા	બંધ કે સંક્રમથી જે સ્વરૂપે જે કર્મ થયેલ છે તે જ કર્મનો સંક્રમણ કે નિર્જરાથી સ્વરૂપાંતર કે ક્ષય થયો નથી ત્યાં સુધી જે સદ્ભાવ કે અસ્તિત્વ છે તે
૧૩૪૧૧	ક્ષયભાવ	ક્ષય કરવાના ભાવ
૧૩૪૧૨	જીવકોટિના	સામાન્ય જીવના પ્રકારના, બહિરાત્માના
૧૩૪૧૩	ઈશ્વરકોટિના	પરમાત્માની કોટિના-પ્રકારના, શુદ્ધ સ્વભાવને પ્રાપ્ત હોય તેવા પ્રકારના
૧૩૪૧૩A	‘ધારણા’	મતિજ્ઞાનના ૪ ભેદ — અવગ્રહ, ઈહા, અવાય ને ધારણા. ધારણા એટલે નિર્ણીત કરેલી વસ્તુને લાંબા સમય સુધી યાદ રાખવી તે, ૩ ભેદ : ૧. અવિચ્યુતિ : યથાયોગ્ય કાળ સુધી ઉપયોગ રાખવો ૨. વાસના : સ્મૃતિ ઉત્પન્ન કરવામાં કારણરૂપ સંસ્કાર ૩. તત્ત્વરૂપ પદાર્થનું કાલાંતરે ‘તે જ’ એમ યાદ આવવું
૧૩૪૧૪	અસંજીપણું	મન ન હોય તેવા અસંજી પંચેન્દ્રિય જીવ
૧૩૪૧૫	ગણિતાનુયોગ	દ્રવ્યાનુયોગ-ચરણાનુયોગથી ગણતરીનું પ્રમાણ, લોકને વિષે રહેલા પદાર્થ, ભાવો, ક્ષેત્ર, કાળાદિની ગણતરીના પ્રમાણની વાત

૧૩૪૧૬	ધડો લઈ	બોધ લઈને, શીખ લઈને, બોધપાઠ ગ્રહણ કરી
૧૩૪૧૭	પડતાં	પડી જવા ન દેતાં
૧૩૪૧૮	અવલંબનકારી	આધાર-ટેકા થઈ
૧૩૪૧૯	શીતગુણ	ઠંડકનો, ઠંડા થઈ જવાનો ગુણ
૧૩૪૨૦	ગુણની હાનિવૃદ્ધિ	રૂપ ફેરફાર અગુરુલઘુ ગુણના વધઘટ રૂપે ફેરફાર
૧૩૪૨૧	ઘૃત	ઘી
૧૩૪૨૨	તેજોલેશ્યા	૬ લેશ્યામાં ૪થી. વર્ણ રાતો (લાલ), ક્રોધથી ઉત્પન્ન થાય. મહાવીર પ્રભુના શિષ્ય ગોશાલકે મૂકેલી તે તેજસ્ શરીર સંબંધી લબ્ધિવાળા આત્માની તેજસ્ શરીરની સહાયથી ક્રોધની અધિકતાથી શત્રુને મોઢામાથી અનેક યોજન સુધી રહેલ વસ્તુને બાળવામાં સમર્થ એવી તીવ્રતર તેજ (અગ્નિ) કાઢવાની શક્તિ વાપરે તે; ૬ લેશ્યામાં જાંબુનાં સર્વ ઝૂમખાં પાડવાની વૃત્તિ

પૃ. ૭૫૬

૧૩૪૨૩	વાસ્તે	માટે, અર્થે
૧૩૪૨૪	ઘાટ ઘડાય છે	આકાર લે છે
૧૩૪૨૫	નવરો બેસી રહેવું	નિર્વૃત્ત । તદ્દન કામ વિના બેઠા રહેવું
૧૩૪૨૬	મૂર્તિમાન	પ્રત્યક્ષ
૧૩૪૨૭	અમૂર્તિમાન	અપ્રત્યક્ષ, પરોક્ષ
૧૩૪૨૮	‘ઉત્તરાધ્યયન’માં	ચત્તારિ પરમંગાણિ, દુલ્લહાણીહ જન્તુણો ।
	ધર્મનાં મુખ્ય ૪ અંગ માણુસત્તં સુઈ સદ્ધા, સંજમમ્મિ ય વીરિયં ॥ ઉત્તરા. સૂત્ર, અધ્ય.૩, ગાથા ૧	
		જીવોને ૪ ઉત્કૃષ્ટ અંગ મળવાં દુર્લભ છે. મનુષ્યત્વ, ધર્મશ્રવણ, ધર્મશ્રદ્ધા અને સંયમની વીરતા (પુરુષાર્થ)
૧૩૪૨૯	સત્તારૂપે	ઉત્પાદ-વ્યય-પ્રૌવ્ય સ્વરૂપે, અસ્તિત્વ, અધિકાર, હકક; સદા હોવાપણા રૂપ, મોટાઈ; ધણીપણું-સ્વામિત્વ; બળ-શક્તિ; સ્થિતિ

પૃ. ૭૫૭

૧૩૪૩૦	શક્તિરૂપે	ગુણ, આધાર-આશ્રય; પ્રભાવ; સત્તા; પ્રકૃતિ; જોર-બળ-સત્ત્વ-સામર્થ્ય
૧૩૪૩૧	પરિચય કરવા માંડવો	શરૂઆત કરી દેવી
૧૩૪૩૨	અજમાયશ	પ્રયત્ન, અખતરો, અજમાવવું
૧૩૪૩૩	બારીબારણા રાખવાં	અપવાદ, છૂટ

પૃ. ૭૫૮

૧૩૪૩૪	વ્યાખ્યા	વિ+આ+ઠ્ઠા । સ્પષ્ટ વાત કરવી, સમજૂતિ, વિવરણ
૧૩૪૩૫	સાક્ષી	સાથે કોઈને હાજર રાખી, ટગર ટગર જોનાર
૧૩૪૩૬	ચોકડીરૂપ	૪નો સમુદાય, એક બીજી લીટી એક બીજીને કાટખૂણે છેદે અને ૪ છેડા ૪ ખૂણે હોય એવી આકૃતિ
૧૩૪૩૭	મંડી પડે છે	કર્યે જાય છે
૧૩૪૩૮	નોકધાય	નો=ઈષ્ટ । નહીં જેવા કષાય, અલ્પ કષાય, કષાયના સહચારી
૧૩૪૩૯	ચોકિયાત	રખેવાળ
૧૩૪૪૦	રખડપાટ	રઝળપાટ, રખડપટ્ટી

૧૩૪૪૧	ખપાવવાં	ક્ષય કરવાં
૧૩૪૪૨	આવણી	વેગ, ઝડપ, ગતિ, જોમ, પ્રેરણા
૧૩૪૪૩	પ્રદેશબંધ	આત્માના પ્રદેશની સાથે પુદ્ગલનો જમાવ
૧૩૪૪૪	છેડા સુધી	છેક સુધી, અંત સુધી
૧૩૪૪૫	ઘેલછા	ગાંડપણ, ધૂન, ઉન્માદ
૧૩૪૪૬	સમાસ	સમાવેશ, સંક્ષેપ
૧૩૪૪૭	સંજ્ઞા	સં+જ્ઞા । સમ્યક્ પ્રકારે-બધી રીતે જાણવું તે

પૃ. ૭૫૯

૧૩૪૪૮	પ્રકૃતિ	અનંત પ્રકારનાં કર્મોના મુખ્ય ૮ પ્રકાર, ઉત્તર ૧૫૮ પ્રકાર
૧૩૪૪૯	તોળીને	તુલ્ । તોળીને, સરખાવીને, ન્યાય કરીને, જોખીને, વજન કરીને
૧૩૪૫૦	વિભાવ	વિ+ભૂ । વિરુદ્ધ ભાવ નહીં પણ વિશેષ ભાવ. જડનો સંયોગ થવાથી આત્મા સ્વભાવ કરતાં આગળ જઈ વિશેષ ભાવે પરિણમે તે
૧૩૪૫૧	ભાવ-સ્વભાવ	આત્મા આત્મારૂપે પરિણમે તે
૧૩૪૫૨	રૂક્ષ ગુણ	લૂખાપણું (પુદ્ગલો જોડાઈને એક થાય તે બંધ, જોડાણ માટે જરૂરી ગુણ)
૧૩૪૫૩	સ્નિગ્ધ ગુણ	ચીકાશ (પુદ્ગલો જોડાઈને એક થાય તે બંધ, જોડાણ માટે જરૂરી ગુણ)
૧૩૪૫૪	પૃથક્ પૃથક્	જુદા જુદા, અલગ અલગ
૧૩૪૫૫	વસ્તુ	દ્રવ્ય
૧૩૪૫૬	ત્રિપદી	ઉત્પાદ, વ્યય અને પ્રૌવ્ય (ધ્રુવતા)
૧૩૪૫૭	ધ્રુવ	સત્તા, હોવાપણું
૧૩૪૫૮	વ્યય	પૂર્વપર્યાયનો નાશ
૧૩૪૫૯	ઉત્પાદ	ઉત્તરપર્યાયની ઉત્પત્તિ
૧૩૪૬૦	ખટચક	ષટ્ચક, છ ચક. અગુરુલઘુગુણના કારણે અગુરુલઘુ સ્વભાવના અનંત અંશોમાં સ્વભાવથી જ સમયે સમયે ષટ્ગુણહાનિવૃદ્ધિ થયા કરે છે તે અધ્યવસાય સ્થાનોમાં ૬ જાતની વૃદ્ધિ અને ૬ જાતની હાનિ થયા કરે તે
૧૩૪૬૧	સંખ્યાતગુણવૃદ્ધિ	અવિભાગ પ્રતિચ્છેદોમાં સમયે સમયે સંખ્યાતગણો વધારો
૧૩૪૬૨	અસંખ્યાતગુણવૃદ્ધિ	અવિભાગ પ્રતિચ્છેદોમાં અસંખ્યાતગણો વધારો
૧૩૪૬૩	અનંતગુણવૃદ્ધિ	અવિભાગ પ્રતિચ્છેદોમાં અનંતગણો વધારો
૧૩૪૬૪	સંખ્યાતગુણ હાનિ	અવિભાગ પ્રતિચ્છેદોમાં સંખ્યાતગણો ઘટાડો
૧૩૪૬૫	અસંખ્યાતગુણ હાનિ	અવિભાગ પ્રતિચ્છેદોમાં અસંખ્યાતગણો ઘટાડો
૧૩૪૬૬	અનંતગુણ હાનિ	અવિભાગ પ્રતિચ્છેદોમાં અનંતગણો ઘટાડો
૧૩૪૬૭	અવાકુગોચર	વાણીથી અકથ્ય

પૃ. ૭૬૦

૧૩૪૬૮	અગુરુલઘુધર્મ	ગુરુતા (ભારેપણું) કે લઘુતા (હલકાપણું) રહિત એવો પદાર્થનો સ્વભાવ
૧૩૪૬૯	ત્રિકાળ અવબોધ	સંપૂર્ણ જાણવાનું જ્ઞાન, ત્રિકાળ જ્ઞાન
૧૩૪૭૦	ભાસન	ભાસ્ । જાણવું અને દેખવું
૧૩૪૭૧	વ્યાઘાત	વિ+આ+હન્ । પ્રબળ આઘાત, વિરોધ, વિદ્ન, અડચણ, ભંગ
૧૩૪૭૨	આત્મપ્રત્યક્ષ જ્ઞાન	આત્મા ઈંદ્રિયોની સહાય વિના જાણો-દેખે તે જ્ઞાન

૧૩૪૭૩	ઈંદ્રિયપ્રત્યક્ષ જ્ઞાન	આત્મા ઈંદ્રિયોની સહાય વડે જાણો-દેખે તે જ્ઞાન
૧૩૪૭૪	સ્વયમેવ	આપોઆપ, એની મેળે
૧૩૪૭૫	અસ્તિત્વ	અસ્ । આત્માનું અસ્તિત્વ, હોવાપણું
૧૩૪૭૬	નજરાય છે	નજર લાગે છે, નજરબંધી થાય છે
૧૩૪૭૭	પગ પાછા પડે છે	પ્રકૃતિ જોર આપતી-કરતી નથી
૧૩૪૭૮	ઠેકાણે આવે છે	ગૂંચવણમાંથી નીકળી આવે છે, મર્યાદામાં આવી રહે છે, હતો ત્યાં આવે છે
૧૩૪૭૯	રાઈના દાણા	રાજિકા । સરસવથી સ્હેજ નાના દાણા જેવડું મસાલામાં વપરાતું કરિયાણું
૧૩૪૮૦	એક માઈલ	૧.૬ કિલોમીટર; ૫૨૮૦ ફૂટ
૧૩૪૮૧	વડનું વૃક્ષ	વટવૃક્ષ । વડલો, વડનું ઝાડ
૧૩૪૮૨	શાખા	શાખ્ । ડાળી, ડાળ, ફાંટા
૧૩૪૮૩	રત્નકરંડ શ્રાવકાચાર	શ્રી સમંતભદ્રાચાર્ય વિરચિત શ્રાવકાચાર સંબંધી સૌથી પ્રાચીન ગ્રંથ, જેમાં ૧૫૦ શ્લોક છે

પૃ. ૭૬૧

૧૩૪૮૪	ધર્મ	ધૃ । આત્માને સ્વભાવમાં ધારે તે ધર્મ, આત્માનો સ્વભાવ, સ્વભાવમાંથી પરભાવમાં ન જવા દે તે, પરભાવ વડે આત્માને દુર્ગતિમાં ન જવા દેતાં સ્વભાવમાં ધરી રાખે તે, સમ્યક્શ્રદ્ધાન, જ્ઞાન અને સ્વરૂપાયરણ તે, સમ્યક્જ્ઞાન, સમ્યક્દર્શન, સમ્યક્ચારિત્ર એ રત્નત્રયી તે, ષટદ્રવ્યનું શ્રદ્ધાન, જ્ઞાન અને સ્વરૂપાયરણ તે, સંસારપરિભ્રમણથી છોડાવી ઉત્તમ સુખમાં ધરી રાખે તે
૧૩૪૮૫	આપ્ત	આપ્ । સર્વ પદાર્થને જાણી તેના સ્વરૂપનો સત્યાર્થ પ્રગટ કરનાર
૧૩૪૮૬	આગમ	આ+ગમ્ । આપ્ને કહેલા પદાર્થની શબ્દદ્વારાએ કરી રચનારૂપ શાસ્ત્ર
૧૩૪૮૭	સદ્ગુરુ	આપ્તના પ્રરૂપ્યાં શાસ્ત્રાનુસાર આચરણવાળા, આપ્તના દર્શાવેલા માર્ગે ચાલનારા
૧૩૪૮૮	સમ્યક્દર્શન	સત્ય આપ્ત, શાસ્ત્ર અને ગુરુનું શ્રદ્ધાન
૧૩૪૮૯	ત્રણ મૂઢતા	દેવ, ગુરુ અને ધર્મ તત્ત્વ સંબંધી મૂર્ખાઈ-મૂઢતા
૧૩૪૯૦	નિઃશંકાદિ	નિઃશંકિતત્વ, નિષ્કાંક્ષિત્વ, નિર્વિચિકિત્સત્વ, અમૂઢદૃષ્ટિત્વ, ઉપગૂહન,
	આઠ અંગ	સ્થિતિકરણ, વાત્સલ્ય અને પ્રભાવના : સમ્યક્દર્શનનાં ૮ અંગ
૧૩૪૯૧	આઠ મદ	જ્ઞાન, પ્રતિષ્ઠા, કુળ, જ્ઞાતિ, બળ, ઋદ્ધિ, તપ, શરીર : આ ૮ નું અભિમાન
૧૩૪૯૨	છ અનાયતન	અન્+આ+યત્ । આયતન=ઘર, આવાસ; મંદિર; રોગનું કારણ; અનાયતન=તે બધું નહીં
૧૩૪૯૩	અઢાર દોષરહિત	ક્ષુધા, તૃષ્ણા, ઘડપણ, રોગ, જન્મ, મરણ, ભય, ગર્વ, રાગ, દ્વેષ, મોહ, ખેદ, આશ્ચર્ય, અરતિ, મદ-શોક, નિદ્રા, ચિંતા અને સ્વેદ : ૧૮ દોષ વિનાના

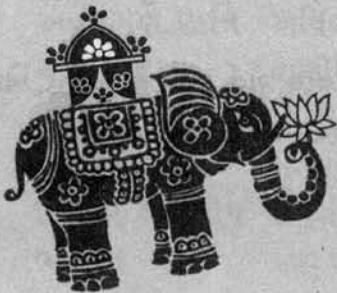

परमकृपालुदेव श्रीमद् राजयंर प्रभु

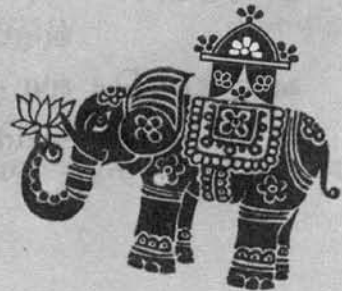

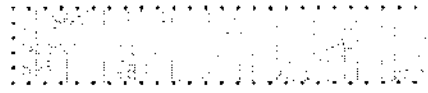
जन्म
ता. ८-११-१८६७
क्र. सु. १५ वि. सं. १८२४
ववाणिया

निर्वाण
ता. ८-४-१८०१
चैत्र वद्य ५ वि. सं. १८५७
राजकोट

ई.स. १८००
वढवाण केम्प

પુ. ૭૬૨

૧૩૪૯૪

૧૩૪૯૫

૧૩૪૯૬

૧૩૪૯૭

૧૩૪૯૮

૧૩૪૯૯

૧૩૫૦૦

પુ. ૭૬૩

૧૩૫૦૧

૧૩૫૦૨

૧૩૫૦૩

૧૩૫૦૪

૧૩૫૦૫

૧૩૫૦૬

૧૩૫૦૭

૧૩૫૦૮

૧૩૫૦૯

૧૩૫૧૦

૧૩૫૧૧

૧૩૫૧૨

૧૩૫૧૩

૧૩૫૧૪

૧૩૫૧૫

૧૩૫૧૬

૧૩૫૧૭

૧૩૫૧૮

૧૩૫૧૯

૧૩૫૨૦

૧૩૫૨૧

૧

શુંગાર

વિરેચન

છન્નસ્થ

શૈલેશીકરણ

અકંપ ગુણ

ઉર્ધ્વ સ્વભાવ

ઉછાળાથી

૨

બુદ્ધાદિક

શેખરસૂરિ

ઓસવાળ

ઉત્કર્ષ

અપકર્ષ

સંક્રમણ

તમસ

તેજસ

કાટલાં

પ્રમાણ

૩

વેદક સમ્યક્ત્વ

વર્ધમાન

હ્રીયમાન

સ્થિત

ભજના

સ્પર્શપણાનો

પ્રદેશોદય

વિપાકોદય

તા. ૧-૭-૧૯૦૦

શ્+ગન્+ઋ । શણ્ગાર, શરીરની સજાવટ, અલંકાર, આભૂષણ, વિભૂષા

વિ+રિચ્ । જુલાબ, મળ-દસ્ત-કોઠો સાફ કરી નાખનારી દવા

છન્ન+સ્થા । આવરણયુક્ત

શૈલ=પર્વત, ઈશ=મોટા; પર્વતોમાં મોટા મેરુ જેવા અકંપ ગુણવાળા

મન-વચન-કાયાના યોગની સ્થિરતા

ઉંચે જવાનો

ફૂદકાથી, ઉછળવાથી

તા. ૨-૭-૧૯૦૦

ગૌતમ બુદ્ધ વગેરે

આશરે ૨૦૦૦ વર્ષ પહેલાં થયેલા જૈન યતિ-આચાર્ય, ૧૦૦૦ ઘર જૈન કરનાર

ઓરપાક જાતિના ૨જપૂત

ઉદ્+કૃષ્ । ચડતી, વધતું જતું; પ્રભાવ; ઉત્કૃષ્ટપણું; ઉન્નતિ; ઉખાડવું

અપ+કૃષ્ । પડતી, ઓછું થવું

જે વીર્યવિશેષ (કરણ)થી પૂર્વે બાંધેલા કર્મ સજાતીય અન્ય કર્મરૂપે થાય તે

અંધકાર

પ્રકાશ

તોલાં, વજનિયાં, અમુક નક્કી કરેલા વજનનાં તોળવા-જોખવાનાં સાધન

પ્ર+મા । સાબિતી, સાક્ષી

તા. ૩-૭-૧૯૦૦

ક્ષયોપશમમાંથી ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ થતાં પહેલાંનું સમ્યક્ત્વ

વૃધ્ । વધતાં જતાં

હા । ઘટતાં જતાં

સ્થા । સ્થિર

હોય વા ન હોય

સ્પર્શનાનો, સ્પર્શવાનો

શુભાશુભ ફળ પ્રાપ્ત થયા વિના જ ઉદયગત સજાતીય અન્ય કર્મમાં ભળી જઈને

કર્મનું ખરી પડવું-ભોગવાઈ જવું તે

જીવને શુભાશુભ ફળની પ્રાપ્તિ અવશ્ય થાય તેવો કર્મોદય

પૃ. ૭૬૪

૧૩૫૨૨	નવેસરથી	નવી શરૂઆતથી
૧૩૫૨૩	તૂટી શકે નહીં	તૂટી શકે નહીં, ઓછું થઈ જાય નહીં
૧૩૫૨૪	સોપક્રમ આયુષ્ય	ઉપક્રમ = અપવર્તના-શિથિલ બંધવાળું આયુષ્ય. ઉપક્રમના ૭ ભેદ : ૧. અધ્યવસાન : રાગ, સ્નેહ ને ભય ૨. નિમિત્ત : વિષ, શસ્ત્ર, સર્પદંશ, અગ્નિ, વીજળી, ક્ષુધા, તૃષ્ણા, ઠંડી, ગરમી ૩. આહાર : અધિક, કુપથ્ય ૪. વેદના : મસ્તકશૂળ ૫. પરાઘાત : પડી જવું — અગાસી પરથી, કૂવામાં, મોટા ખાડામાં, દરિયામાં ૬. સ્પર્શ : ઝેરી જંતુ, સર્પ, વિષકન્યા ૭. શ્વાસોચ્છ્વાસ, દમ, ગભરામણ

૧૩૫૨૫ નિરુપક્રમ આયુષ્ય ઉપક્રમ વિનાનું આયુષ્ય, નિકાચિત

૧૩૫૨૬ જ્ઞાનચક્ષુ જ્ઞાનરૂપી નેત્ર, આંખ

૧૩૫૨૭ ચર્મચક્ષુ ચક્ષુરિન્દ્રિય, આંખ

૪

તા. ૪-૭-૧૯૦૦

૧૩૫૨૮ શ્રીમાન્ કુંદકુંદાચાર્ય ૨૦૦૦ વર્ષ પહેલાં થયેલા ધુરંધર આચાર્યદેવ. મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં જઈને શ્રી સીમંધર સ્વામી પાસેથી સમાધાન મેળવીને સમયસાર, નિયમસાર, પ્રવચનસાર, રચણસાર, પંચાસ્તિકાય જેવાં સત્યાસ્ત્રો અને ૮૪ પ્રાભૂત રચ્યાં.

૧૩૫૨૯ દેવાધિદેવ તીર્થંકર, દેવોના યે દેવ

૧૩૫૩૦ સુદ્ધાંએ સહિત એ

૧૩૫૩૧ ભાવ્યા છે ભાવ કર્યા છે

પૃ. ૭૬૫

૧૩૫૩૨ ક્ષણિકવાદી બૌદ્ધ દર્શનનો એક મત

૧૩૫૩૩ વેદાંત ઉપનિષદોમાં રહેલું તત્ત્વજ્ઞાન, ઉત્તરમીમાંસા (વેદાંતદર્શન)

૧૩૫૩૪ સો ટચના સોના તુલ્ય સો ટકા શુદ્ધ સોના જેવી, ઉત્તમોત્તમ

૧૩૫૩૫ કથીર સહિત સોનાતુલ્ય કસ્તૂર । કલાઈ અને સીસાંના ભેળસેળવાળા સોના જેવી, તુચ્છ

૧૩૫૩૬ વ્યંજનપર્યાય વસ્તુના પ્રદેશત્વ ગુણની અવસ્થા

૧૩૫૩૭ અર્થપર્યાય પ્રદેશત્વ સિવાયના ગુણોની અવસ્થા

૧૩૫૩૮ વેદનો અભાવ વિષયનો નાશ, સ્ત્રીવેદ-પુરુષવેદ-નપુંસક વેદનો ક્ષય

૧૩૫૩૯ ઘટ ઘટ પ્રત્યેક હૃદય, શરીર, આત્મા

૧૩૫૪૦ અંતર અંદર, માં

૧૩૫૪૧ જિન બસૈ જિનરાજ, વીતરાગ વસે છે

૧૩૫૪૨ મત ધર્મના પક્ષ, મત

૧૩૫૪૩ મદિરાકે પાનસે દારૂ પીવાને લીધે (પક્ષરૂપી મદ્યપાનથી)

૧૩૫૪૪ મતવારા-લા પક્ષ-મતવાળા, નશાવાળા, નશામાં

૧૩૫૪૫ સમજૈ સમુજૈ । સમજતા

૧૩૫૪૬ ન ન । નથી

:: ૪૯૬ ::

૧૩૫૪૭	સમયસાર	‘નાટક સમયસાર’ ગ્રંથ પ્રશસ્તિ દોહરો ૩૧ (ઘટ ઘટ --- સમુજૈ ન)
૧૩૫૪૮	આંટી	ગૂંચ
૧૩૫૪૯	અવિરોધી	વિરોધ વિનાનો
૧૩૫૫૦	ભંગજાળમાં	ભેદ, ભાંગા કે પ્રકારની જાળ
૧૩૫૫૧	વાણિયા જેવા હિસાબી	સૂક્ષ્મપણે શોધન કરી તત્ત્વો સ્વીકારનારા
૧૩૫૫૨	લોક જેવા લોક	એક સારભૂત વાત પકડી રાખનાર, શાંતપણું જ દાખવનારા

પૃ. ૭૬૬

૧૩૫૫૩	નિર્માલ્ય	માલ વગરનો, દમ વિનાનો, તુચ્છ
૧૩૫૫૪	વિરમી	વિ+રમ્ । અટકી
૧૩૫૫૫	હુન્નરો	કળાકારીગરીવાળા ઉદ્યોગો
૧૩૫૫૬	ભ્રમણા	ખ્રમ્ । ભ્રાન્તિ, વહેમ, ભ્રમ
	પ	તા. ૫-૭-૧૯૦૦
૧૩૫૫૭	ચઢિયાતો	વધારે, શ્રેષ્ઠ, ગુણ-લક્ષણમાં વધુ
૧૩૫૫૮	પરતંત્ર	પરવશ, પરાધીન
૧૩૫૫૯	સમ્યગ્જ્ઞાન	જ્ઞાનીએ નિરૂપણ કરેલાં તત્ત્વોનો યથાર્થ બોધ થવો તે
૧૩૫૬૦	અનંતર	અંતર વિના, અંતરરહિત, સતત
૧૩૫૬૧	પરંપર	પરં+પ્ । અનુક્રમે, એક પછી એક, સિલસિલાબંધ
૧૩૫૬૨	તીર્થસિદ્ધિ	તીર્થ (શાસન) ચાલુ હોય ત્યારે મોક્ષે જાય તે. જંબૂસ્વામી વગેરે
૧૩૫૬૩	અતીર્થસિદ્ધ	તીર્થની સ્થાપના પૂર્વે કે તીર્થના વિચ્છેદ પછી મોક્ષે જાય, મરુદેવા માતા
૧૩૫૬૪	તીર્થકર સિદ્ધ	તીર્થકર થઈને મોક્ષે જાય. ઋષભદેવ વગેરે બધા જ તીર્થકરો
૧૩૫૬૫	અતીર્થકર સિદ્ધ	તીર્થકર પદ પામ્યા વિના સામાન્ય કેવળી થઈને મોક્ષે જાય. ગણધર વગેરે
૧૩૫૬૬	સ્વયંબુદ્ધ સિદ્ધ	પોતાની જાતે નિમિત્ત વિના બોધ પામીને મોક્ષે જાય. કરકંડુ વગેરે
૧૩૫૬૭	બુદ્ધબોધિત સિદ્ધ	બીજાના ઉપદેશથી બોધ પામીને મોક્ષે જાય
૧૩૫૬૮	સ્ત્રીલિંગ સિદ્ધ	સ્ત્રી મોક્ષે જાય, ચંદનબાળા વગેરે
૧૩૫૬૯	પુરુષલિંગ સિદ્ધ	પુરુષ મોક્ષે જાય, ગૌતમ સ્વામી વગેરે
૧૩૫૭૦	નપુંસકલિંગ સિદ્ધ	નપુંસક મોક્ષે જાય, ગાંગેય અણગાર
૧૩૫૭૧	અન્યલિંગ સિદ્ધ	તાપસ અન્યલિંગી-દર્શનીના વેશમાં મોક્ષે જાય, વલ્કલચીરી
૧૩૫૭૨	જૈનલિંગ સિદ્ધ	જૈન સાધુ થઈને મોક્ષે જાય
૧૩૫૭૩	ગૃહસ્થલિંગ સિદ્ધ	ગૃહસ્થપણામાં કેવળજ્ઞાન પામી મોક્ષે જાય, ભરત ચક્રવર્તી વગેરે
૧૩૫૭૪	એક સિદ્ધ	એક સમયે એક જ મોક્ષે જાય. મહાવીર સ્વામી
૧૩૫૭૫	અનેકસિદ્ધ	એક સમયે અનેક મોક્ષે જાય, ઋષભદેવ સ્વામી સહિત ઘણા જીવો
૧૩૫૭૬	સંયત	સમ્યક્દૃષ્ટિ જીવ
૧૩૫૭૭	અસંયત	મિથ્યાદૃષ્ટિ જીવ
૧૩૫૭૮	સંયતાસંયત	મિશ્રદૃષ્ટિ જીવ

પૃ. ૭૬૭

૧૩૫૭૯	કૃષ્ણલેશી	કૃષ્ણ લેશ્યાવાળો જીવ, જાંબુનાં ઝાડ પાસે જઈને જાંબુ ખાવાની ઈચ્છા થતાં ઝાડને મૂળથી ઊખેડી નાખવાના અત્યંત ક્રૂર પરિણામવાળા
-------	-----------	--

૧૩૫૮૦	નીલલેશી	નીલ લેશ્યાવાળા જીવ, જાંબુનાં ઝાડની મોટી ડાળીઓ કાપીએ એમ કંઈક ઓછા કૂર પરિણામવાળા
૧૩૫૮૧	લેશ્યા	મન-વચન-કાયારૂપ યોગોની પ્રવૃત્તિ કષાયોથી અનુરંજિત થાય છે તે લેશ્યા. શરીરનો વર્ણ તે દ્રવ્યલેશ્યા અને કષાયોથી અનુરંજિત-રંગાયેલી યોગની પ્રવૃત્તિ તે ભાવલેશ્યા. પહેલી ૩ અશુભ અને પછીની ૩ શુભ લેશ્યા છે.
૧૩૫૮૨	કાપોતલેશી	કપોત લેશ્યાવાળા જીવ, જાંબુનાં ઝાડની નાની ડાળીઓ કાપીએ એટલે થોડાક કૂર પરિણામવાળા
૧૩૫૮૩	તેજોલેશી	તેજોલેશ્યાવાળા પિત્તલેશી જીવ, જાંબુનાં ઝુમખાં જ લઈએ એટલે કંઈક સારાં પરિણામવાળા
૧૩૫૮૪	પદ્મલેશી	પદ્મલેશ્યાવાળા, જાંબુનાં ફળ જ તોડીએ એટલે વધુ સારાં પરિણામવાળા
૧૩૫૮૫	શુક્લલેશી	શુક્લલેશ્યાવાળા, નીચે પડેલાં જાંબુ જ ખાઈએ એટલે શ્રેષ્ઠ પરિણામવાળા
૧૩૫૮૬	અલેશી	લેશ્યા વિનાના, એકે લેશ્યા ન હોય તેવા, ૧૪મા ગુણસ્થાનકવાળા
૧૩૫૮૭	અંડજ	ઈંડા તરીકે જન્મે તે જીવ. સર્પ, ગરોળી, ચંદન ઘો, પક્ષી વગેરે
૧૩૫૮૮	પોતજ	જન્મતાં જ ચાલવા-ફરવા માંડે, આવરણ વગર ઉત્પન્ન થાય. હાથી, સસલાં.
૧૩૫૮૯	જરાયુજ	જાળની જેમ માંસ તથા લોહીના વસ્ત્રાકાર આવરણને જરાયુ-ઓર કહે છે. જરાયુથી આચ્છાદિત થઈને-વીંટળાઈને જન્મે તે. મનુષ્ય, ગાય, ભેંસ વગેરે
૧૩૫૯૦	સ્વેદજ	પરસેવામાં જન્મે તે, જૂ
૧૩૫૯૧	રસજ	ચલિત રસમાં ઉત્પન્ન થતા જીવ
૧૩૫૯૨	સંમૂર્છન	નર-માદાના સંયોગ વિના ઉત્પન્ન થતા જીવ
૧૩૫૯૩	ઉદ્ભિજ	ભૂમિ ફોડીને જમીનમાંથી ઉત્પન્ન થતા જીવ
૧૩૫૯૪	ઉપપાત દેવો	વિશિષ્ટ શય્યામાં ગર્ભના દુઃખના અનુભવ વિના યુવાવસ્થા સાથે અંતર્મુહૂર્તમાં જન્મે તે. નારકો ગોખલા-કુંભિમાં અતિશય કષ્ટ સાથે યુવાવસ્થામાં જ અંતર્મુહૂર્તમાં જન્મે તે
૧૩૫૯૫	વિકલેન્દ્રિય	વિકલ+ઇન્દ્રિય । બેઈન્દ્રિય, તેઈન્દ્રિય, ચઉરિન્દ્રિય જીવ
૧૩૫૯૬	સંજી પંચેન્દ્રિય	વિશિષ્ટ મનવાળા ૫ ઈન્દ્રિયવાળા જીવ
૧૩૫૯૭	અસંજી પંચેન્દ્રિય	વિશિષ્ટ મન વિનાના ૫ ઈન્દ્રિયવાળા જીવ
૧૩૫૯૮	જલચર	પાણીમાં રહેનાર જીવ, માછલી, મગર વગેરે
૧૩૫૯૯	સ્થલચર	જમીન પર રહેનાર જીવ
૧૩૬૦૦	નભશ્ચર	ખેચર, આકાશમાં ઉડનારાં પંખી, રુંવાટાની પાંખવાળાં કબૂતર-ચકલાં વગેરે. ચામડાની પાંખવાળાં ચામાચીડિયાં, વાગોલ, છીપાં
૧૩૬૦૧	પર્યાપ્ત	પોતાને યોગ્ય પર્યાપ્તિઓ પૂરી કરે તેવા જીવ. પર્યાપ્તિ એટલે સંસારી જીવને શરીરધારી તરીકે જીવવાની જીવનશક્તિ. પર્યાપ્તિ ૬ – આહાર, શરીર, ઈન્દ્રિય, આસોચ્છવાસ, ભાષા અને મન
૧૩૬૦૨	અપર્યાપ્ત	પોતાને યોગ્ય પર્યાપ્તિઓ પૂરી કર્યા વિના મરે તે જીવ
૧૩૬૦૩	સંવ્યવહારિક	નિગોદમાંથી બહાર આવ્યા છે, વ્યવહારમાં આવ્યા છે તેવા જીવ
૧૩૬૦૪	અસંવ્યવહારિક	સૂક્ષ્મ નિગોદ જે કદી ત્રસપણું પામીને વ્યવહારમાં આવ્યા નથી તેવા જીવ
૧૩૬૦૫	છતા ભાવના ભેદ	અનેક ભેદ, હાજર હોય તે ભાવના - પ્રગટ ભાવના પ્રકાર

૬

તા. ૬-૭-૧૯૦૦

૧૩૬૦૬	‘જાતિસ્મરણજ્ઞાન’ મતિજ્ઞાનનો પ્રકાર. પૂર્વના ભવો યાદ હોય તે જ્ઞાન
૧૩૬૦૭	ગર્ભાવાસ માતાના ઉદરમાં રહેવું તે
૧૩૬૦૮	લીનતા લી । આસક્તિ, મગ્નતા
૧૩૬૦૯	આંખા કેરી
૧૩૬૧૦	કલમ કરવી એક ઝાડ પર બીજા ઝાડની ડાળી બાંધી સંમિશ્રણ કરવાની ક્રિયા
પૃ. ૭૬૮	
૧૩૬૧૧	પ્રમાણો પુરાવા, સાબિતીઓ
૧૩૬૧૨	ધાવતાં માનું દૂધ પીતાં
૧૩૬૧૩	ખટખટાવવાનું ખટખટ એવો અવાજ કરવાનું
૧૩૬૧૪	પૂર્વાભ્યાસ પહેલાંની-પૂર્વ ભવોની ટેવ
૧૩૬૧૫	સર્પ ઝેરી કે બિન ઝેરી, પેટે ચાલતું પંચેન્દ્રિય પ્રાણી, સાપ-એરુ-ત્સુજંગ-અહિ
૧૩૬૧૬	મોર મયૂર । ગામડાનું ઘરાળું મોટું સુંદર પક્ષી; મયૂર, કેકી
૧૩૬૧૭	હાથી હસ્તિક । સૂંઢવાળું મહાકાય પંચેન્દ્રિય પ્રાણી, ગજ, કુંજર, હસ્તિ, મયગલ, કરિ
૧૩૬૧૮	સિંહ નીડર, બળવાન, હિંસક, જંગલનું પંચેન્દ્રિય પ્રાણી. પશુનો રાજા, સાવજ
૧૩૬૧૯	ઊંઠર ઉન્દુર । ચોપગું પૂંછડીવાળું ઘરમાં પણ રહેતું પ્રાણી, મૂષક, ચૂલો
૧૩૬૨૦	બિલાડી બિહાલક । વાઘની જાતનું ઘણું નાનું, જંગલી-ઘરાળુ પ્રાણી, મીંદડું, માંજાર
૧૩૬૨૧	નિઃસંગપણું સંગરહિતતા, અસંગતા
૧૩૬૨૨	ઠગાયા છેતરાયા
૧૩૬૨૩	વસો ગુજરાતમાં નડિયાદથી ૧૫ કિ.મી. અને પેટલાદથી ૨૫ કિ.મી. દૂર, શ્રી રાજચંદ્ર મંદિર છે. પ.પૂ.લઘુરાજસ્વામીને આત્મજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થયેલી તે ભૂમિ, કૃપાળુદેવ ૧ માસ બિરાજેલા.
૧૩૬૨૪	પાંચસો વાર પાંચસો વખત
૧૩૬૨૫	દ્રવ્યગ્રંથિ બાહ્ય ગ્રંથિ
૧૩૬૨૬	ચતુષ્પદ પશુ-પ્રાણીની સંખ્યા
૧૩૬૨૭	દ્વિપદ દાસ-દાસી-નોકર-ચાકરની સંખ્યા
૧૩૬૨૮	અપદ પશુ-પ્રાણી-દાસ-દાસી સિવાયનો પરિગ્રહ (ધન, ધાન્ય, ધાતુ, જમીન, ક્ષેત્ર)
૧૩૬૨૯	ભાવગ્રંથિ આત્મ્યંતર ગ્રંથિ, મિથ્યાત્વસહિત ૮ કર્મ ઇત્યાદિ
૧૩૬૩૦	નિર્ગ્રંથિ સમ્યક્ પ્રકારે બન્ને (દ્રવ્ય-ભાવ) ગ્રંથિથી નિવર્તે તે
૧૩૬૩૧	સક્રિય જીવ ક્રિયા કરતો જીવ, યોગ છે ત્યાં સુધી ક્રિયા છે તે જીવ
૧૩૬૩૨	અબંધનું અનુષ્ઠાન કર્મબંધ ન હોવો
૧૩૬૩૩	પ્રયોગે પ્ર+યુજ્ । યોજવાથી, ક્રિયા થવાથી
૧૩૬૩૪	અપવર્તન વિશેષ કાળનું આયુષ્ય, થોડા કાળમાં વેદી શકાય, આયુષ્યનો પ્રકાર જેમાં બાંધેલાં કર્મોને નિમિત્તોથી નાનાં-હળવાં-ઓછાં કરવાં

પૃ. ૭૬૯

૧૩૬૩૫	ત્રુટ્યું નિકાલ થયો, દઈ દીધું, પૂરું થયું
૧૩૬૩૬	પ્રદેશોદય પ્રદેશને મોઢા આગળ લઈ વેદવું તે. તીવ્ર કર્મોને હળવા રસવાળાં કરી સજાતીય એવી પરપ્રકૃતિમાં સંક્રમાવીને પરરૂપે ભોગવવાં તે.

૧૩૬૩૭	અનપવર્તન	આયુષ્યનો પ્રકાર જેમાં સોપક્રમ અને નિરુપક્રમ બંને છે. ઉપક્રમ એટલે અકાળ મૃત્યુ ઉપજાવનાર નિમિત્તની પ્રાપ્તિ. આયુષ્ય વહેલું પૂરું થઈ જાય તેવું પ્રબળ નિમિત્ત હોય તો પણ અકાળે મૃત્યુ ન થાય તે અનપવર્તન
૧૩૬૩૮	અનુદીરણા ૭	કાળ યાક્યા પહેલાં કર્મનાં ફળ તપાદિ કારણે ઉદયમાં ન આવે તે તા. ૭-૭-૧૯૦૦
૧૩૬૩૯	અસમંજસતા	અસ્પષ્ટતા, અમળતાપણું, અસમજણભર્યું
૧૩૬૪૦	વિષમ	જેમતેમ
૧૩૬૪૧	આર્ય	ઉત્તમ. જિનેશ્વર, મુમુક્ષુ તથા આર્યદેશના વાસી
૧૩૬૪૨	હેમચંદ્રાચાર્ય	વિ.સં. ૧૧૪૫-૧૨૨૯, ગુજરાતમાં ધંધુકામાં ઈ.સ. ૧૦૮૮માં કારતક સુદ ૧૫ એ જન્મ, નામ ચાંગદેવ, ધુરંધર આચાર્ય, રાજઅન્નનો કોળિયો પણ નહીં લેનારા છતાં સિદ્ધરાજ જયસિંહના અતિ આદરણીય અને રાજા કુમારપાળના ગુરુ, 'કલિકાલસર્વજ્ઞ'નું બિરુદ, ગુરુ દેવચંદ્રસૂરિ, ત્રિષષ્ટિ શલાકાપુરુષચરિત્ર, યોગશાસ્ત્ર, દ્વયાશ્રય મહાકાવ્ય, મહાવીર ચરિત્ર, ધાતુપારાયણ, અભિધાનચિંતામણિ, અનેકાર્થસંગ્રહ, દેશીનામમાલા, નિઘંટુ કોશ, સિદ્ધહેમવ્યાકરણના કર્તા
	૮	તા. ૮-૭-૧૯૦૦
૧૩૬૪૩	સરસ્વતી	સ+સ્+વત્ । જિનવાણીની ધારા
૧૩૬૪૪	જિનેદ્રે	જિ+ઇન્દ્ । તીર્થકરે
	૯	તા. ૯-૭-૧૯૦૦
૧૩૬૪૫	કાંતાદૃષ્ટિ	૮ યોગદૃષ્ટિમાં દૃઢી દૃષ્ટિ. આ દૃષ્ટિવાળા ઘરનાં તમામ કાર્ય કરતાં થકાં પતિવ્રતા સ્ત્રીનું મન પોતાના પતિમાં તેમ તેમનું મન અધ્યાત્મમાં જ રત
૧૩૬૪૬	સ્થિરા દૃષ્ટિ	૮ યોગદૃષ્ટિમાં પમી દૃષ્ટિ, સમ્યક્દર્શનની પ્રાપ્તિવાળાની
૧૩૬૪૭	પરાદૃષ્ટિ	૮ યોગદૃષ્ટિમાં ૮મી અંતિમ દૃષ્ટિ. સમાધિપ્રાપ્ત દશા, અસંગ અનુષ્ઠાન, સંપૂર્ણતઃ આસક્તિરહિતતા
૧૩૬૪૮	'પાતંજલ યોગ'ના કર્તા	પતંજલિ ઋષિ, વ્યાકરણકાર પાણિનીના મોટાભાઈ, ઈ.સ.પૂર્વે ૧લા સૈકામાં, આજના પઠાણકોટના રહેવાસી, યોગસૂત્રથી મનશુદ્ધિ માટે વ્યાકરણથી વાણી શુદ્ધિ માટે, આયુર્વેદથી શરીરશુદ્ધિ માટેનું વર્ણન છે. 'પાતંજલ યોગસૂત્ર'માં સાંખ્યદર્શન અનુસાર યોગની પ્રક્રિયાનું સાંગોપાંગ વર્ણન છે. સમાધિ, સાધન, વિભૂતિ, કેવલ્ય એ ૪ પાદ અને ૧૯૫ સૂત્રમાં વિભક્ત છે. ઉપાધ્યાય યશોવિજયજી મહારાજે આના પર વૃત્તિ રચી છે.
૧૩૬૪૯	નિઃસત્ત્વ	નિસ્+સત્ । સત્ત્વ-બળ-તાકાત-રસ વિનાનું, રસ કાઢી લીધા પછી કૂચા જેવું
૧૩૬૫૦	આડંબર	ડોળ, દંભ, દેખાવ, ભપકો, ઠઠારો
	૫. ૭૭૦	
૧૩૬૫૧	છ ભાવ	ઔદયિક-ઔપશમિક-શ્વાયોપશમિક, ક્ષાયિક, પારિણામિક, સન્નિપાતિક
૧૩૬૫૨	સ્વતત્ત્વભૂત	પોતાનું (જીવનું) સ્વરૂપ
૧૩૬૫૩	અનાચાર દોષ	દુરાચારનો, વ્યવહારના ભંગનો દોષ
૧૩૬૫૪	આત્માનો સ્વધર્મ	આત્માનું સ્વરૂપ
૧૩૬૫૫	ઠંડાતો ગયો	ઠંડો પડતો ગયો, ઉષ્મા-ગરમી ઓછી થતી ગઈ, મંદ થતો ચાલ્યો

૧૩૬૫૬	શાલ્મલિ વૃક્ષ	શીમળાનું ઝાડ. નરકમાં નિત્ય અશાતારૂપે રહેલું વૃક્ષ
૧૩૬૫૭	અધ્યવસાય	અધિ+અવ+સો । મનોવૃત્તિ, મનોવલણ
૧૩૬૫૮	નંદનવન	પૌરાણિક માન્યતા મુજબ, સ્વર્ગનું ઉપવન-ઉદ્યાન, ઈંદ્રનું વન, સ્વર્ગ
૧૩૬૫૯	કાયોત્સર્ગ મુદ્રા	બે પગ વચ્ચે ૪ આંગળનું અંતર રાખી હાથ લટકતા-લખડતા રાખી, સરખા ઊભા રહીને ધ્યાન ધરવું તે, જિનમુદ્રા
૧૩૬૬૦	પદ્માસન મુદ્રા	પગ ઉપર પગ ચડાવી, પલાંઠી વાળી સ્થિર બેસવાની એક મુદ્રા

‘પ્રશમરસનિમગ્નં દૃષ્ટિયુગ્મં પ્રસન્નં વદનકમલમંકઃ કામિનીસંગશૂન્યઃ ।
કરચુગમપતિ યત્તે શસ્ત્રસંબંધવંધ્યં તદસિ જગતિ દેવો વીતરાગસ્ત્વમેવ ॥’

શ્રી ધનપાલ કવિ રચિત તિલકમંજરી

‘તારાં બે ચક્ષુ પ્રશમરસમાં ડૂબેલાં છે, પરમ શાંતરસને ઝીલી રહ્યાં છે, તારું મુખકમળ પ્રસન્ન છે, તારો ખોળો સ્ત્રીના સંગથી રહિત છે, તારા બે હાથ શસ્ત્રસંબંધ વિનાના છે-તારા હાથમાં શસ્ત્ર નથી. આમ તું વીતરાગ જ જગતમાં દેવ છો.’
વિક્રમના ૧૧મા સૈકામાં ભોજરાજાના સમયમાં થઈ ગયેલા, જન્મે બ્રાહ્મણ, પંડિત શોભનમુનિના અને બહેન સુંદરીના મોટાભાઈ કવિ શ્રી ધનપાલની રચના છે.

૧૩૬૬૧	તીર્થ	ત્ । તરવાનો માર્ગ
૧૩૬૬૨	અરનાથ પ્રભુ	આ અવસર્પિણી કાળના ૧૮મા તીર્થકર
૧૩૬૬૩	લાભાનંદજી	આનંદધનજી મહારાજ, વિ.સં. ૧૬૬૦-૧૭૩૦ તપાગચ્છી સાધુ, ગચ્છથી પર
૧૩૬૬૪	મતાચાર્યે	પથ-સંપ્રદાયના આચાર્યે
૧૩૬૬૫	બાંધ પસારીને	હાથ (બાહુ) પહોળા કરીને
૧૩૬૬૬	ઉદ્દધિ વિસ્તાર	સમુદ્ર-દરિયાનો વિસ્તાર-માપ
૧૩૬૬૭	“આશય આનંદધન તણો, અતિ ગંભીર ઉદાર; બાલક બાંધ પસારીને, કહે ઉદ્દધિ વિસ્તાર.”	

શ્રી જ્ઞાનવિમલસૂરિજી પછી થયેલા ૧૯મી સદીમાં શ્રી જ્ઞાનસારમુનિ રચિત બાલાવબોધમાં ૪થી કડી. શ્રી આનંદધનજી ચોવીસી પર વિ.સં. ૧૮૨૫ થી વિ.સં. ૧૮૬૬ સુધી ઊંડી વિચારણા કર્યા બાદ બાલાવબોધ લખતાં નમ્રતાપૂર્વક કહે છે કે, જેટલું સમજાયું તેટલું લખ્યું, બાળક પોતાની શક્તિ મુજબ બે હાથ પહોળા કરીને દરિયો બતાવે તેમ. બાકી યોગીરાજ શ્રી આનંદધનજીનો કહેવાનો આશય તો ઘણો ગંભીર છે

૧૩૬૬૮	ઈશ્વરપણું	આધિપત્ય
	૧૦	તા. ૧૦-૭-૧૯૦૦
૧૩૬૬૯	‘ભગવતી આરાધના’	ઈસુની ૧લી સદીમાં શ્રી શિવકોટિ કે શિવાચ્ય આચાર્ય (શ્રી સમંતભદ્ર સ્વામીના શિષ્ય) વિરચિત શાસ્ત્ર. ૪ આરાધનાનાં આ ‘મૂળ આરાધના’ મહાશાસ્ત્રમાં ૪૦ પ્રકરણ અને ૨૧૭૭ ગાથા છે. શ્રી અપરાજિતસૂરિ અને પંડિત શ્રી આશાધરજી કૃત સંસ્કૃત ટીકા છે
૧૩૬૭૦	કૃતધની	કૃ+હન્ । અપકારી, કરેલા ઉપકારની કદર ન કરતાં સામું નુકસાન કરનાર
૧૩૬૭૧	અગમ્ય	અ+ગમ્ । ન સમજાય તેવો
૧૩૬૭૨	સરળ	સૃ+અલ્ । સીધો, સાચો, આસાન, અસલી, વાંકો, મુશ્કેલ નહીં

પૃ. ૭૭૧

૧૩૬૭૩	વિમુખદશા	આત્મવિમુખ, સ્વભાવવિમુખ દશા
૧૩૬૭૪	સન્મુખદશા	આત્મસન્મુખ, સ્વભાવસન્મુખતા, સંમુખદશા, સત્ની સામે રહીને, (સત્+મુખ) સત્ સમક્ષ
૧૩૬૭૫	તત્ક્ષણે	તે જ ક્ષણે
૧૩૬૭૬	દુર્ભિક્ષ	દુર્+ભિક્ષ । દુઃકાળ, દુષ્કાળ
૧૩૬૭૭	સાંકડા સમયમાં	સંકટક । મુશ્કેલીના સમયમાં, સંકુલ સમયમાં
૧૩૬૭૮	સાંકડો માર્ગ	મોકળાશ ન હોય તેવો; નિકટનો, લગોલગનો માર્ગ
૧૩૬૭૯	કામાદિ	કામભોગના વિષય, પંચેન્દ્રિયના વિષય વગેરે
૧૩૬૮૦	થાપ મારી દે છે	છેતરી જાય છે
૧૩૬૮૧	દૃષ્ટિરાગાનુસારી	મિથ્યાદૃષ્ટિને અનુસરનારા, પોતાના દૃષ્ટિબિંદુ પ્રત્યે રાગ રાખનારા, વ્યક્તિ કે સંપ્રદાય પર રાગ રાખનારા
૧૩૬૮૨	વિધર્મ	પરધર્મ; ભિન્ન ગુણ-લક્ષણ
૧૩૬૮૩	સામાયિક	સંયમ, આવશ્યક ક્રિયા, એક વ્રત, સમતા ભાવ
૧૩૬૮૪	પ્રતિક્રમણ	આત્માની ક્ષમાપના, આરાધના
૧૩૬૮૫	પૂજા	પૂજ । ભક્તિ
૧૩૬૮૬	કેમે	કેમે ય, કેમે કરીને, કોઈપણ રીતે
૧૩૬૮૭	શિર ઓઢી લઈએ	છીએ માથે લઈએ છીએ, જવાબદારી સ્વીકારીએ છીએ
૧૩૬૮૮	ભાજન	વાસણ
૧૩૬૮૯	માર્ગે ચઢાવીએ	રસ્તે ચઢાવીએ, મોક્ષમાર્ગે લઈ જઈએ
૧૩૬૯૦	૧૧	તા. ૧૧-૭-૧૯૦૦
૧૩૬૯૦	આયુધ	શસ્ત્ર, હથિયાર
૧૩૬૯૧	ચૂક્યા	ભૂલ્યા, વિસ્મરણ કર્યું
૧૩૬૯૨	દોઢસો ગાથાનું સ્તવન	ઉપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી રચિત કુમતિ-મદગાલન શ્રી વીરસ્તુતિ રૂપ ૧૫૦ ગાથાનાં હૂંડીનાં સ્તવનની વાતની બદલે અહીં ૫૦ ગાથાનાં શ્રી સીમંધર જિન વિનતિરૂપ સ્તવનની વાત હોય તેમ સમજાય છે. મૂળમાં આ બોધ નોંધતા- ઉતારતાં કે છાપતાં ૫૦ ની જગાએ ૧૫૦ થઈ ગયાની શક્યતા લાગે છે.
૧૩૬૯૩	મધ્યે	માં, અંદર; વચ્ચે, વચમાં
૧૩૬૯૪	સાતમા ઠાણાંગ સૂત્રની શાખ	ઉપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી રચિત શ્રી સીમંધર જિન વિનતિરૂપ ૫૦ ગાથાનું સ્તવન, ૧૭ ઠાણમાં ૨જી ઠાણની ૧૨મી ગાથાનું ૪થું ચરણ છે, 'સાતમા ઠાણું સાખી રે'. એટલે કે, ઠાણાંગ સૂત્રનાં ૭ મા ઠાણાંની સાક્ષી છે. શ્રી જ્ઞાનવિમલસૂરિજી ૭ મા ગુણઠાણાંનો અર્થ ગણે છે, શ્રી પદ્મવિજયજી 'ઠાણાં પ્રકરણ' નામના ગ્રંથમાં કહેલું ૭ મું ઠાણું એમ અર્થ કરે છે પણ એ ગ્રંથ મળ્યો નથી. જો કે L.D.Institute અમદાવાદ તરફથી પ્રકાશિત થયો પણ હોય !
૧૩૬૯૫	ભગવતીજી સૂત્રના ૫ મા શતક	કૃપાળુદેવે કહ્યા મુજબ ઉપરોક્ત વાત ૫ મા અંગ શ્રી ભગવતીજી સૂત્રના ૨૫ મા શતકના ઉદ્દેશમાં છે. કૃપાળુદેવ સિવાય આનું કોણ કહી શકે ? અહીં પણ મૂળમાં નોંધતી વખતે ૨૫ ની બદલે ૫ થઈ ગયું લાગે છે !

૧૩૬૯૬	રાસભવૃત્તિ	ગધેડાને સારી કેળવણી આપી હોય તો પણ જાતિસ્વભાવને લીધે રખ્યા (રાખ) દેખીને લોટી જવાનું-આળોટવાનું તેને મન થાય છે તે
૧૩૬૯૭	સમવસ્થિત પરિણામ	અચલ અકંપ સ્થિતિ શૈલેશીકરણ સમયે કેવળજ્ઞાનીને હોય છે તે
૧૩૬૯૮	ચલાચલપણું	ચલ+અચલ । ચલ-અચલતા, ચળ અને અચળ બન્ને, અસ્થિર અને સ્થિર
૧૩૬૯૯	પાંજરામાંહેના	પાંજરામાંના
૧૩૭૦૦	અક્રિયતા	આત્મપ્રદેશની અચલતા, મન-વચન-કાયાના યોગની નિષ્ક્રિયતા
૧૩૭૦૧	‘ચલઈ સો બંધે’	મન, વચન, કાયા હાલે-ચાલે-પરિસ્પંદન-ચલાયમાન થાય તે બંધ
૧૩૭૦૨	ઉત્સર્ગ	આમ હોવું જોઈએ, સામાન્ય રીતે
૧૩૭૦૩	અપવાદ	આમ હોવું જોઈએ પણ તેમ ન બને તો આમ
૧૩૭૦૪	છીંડી	છૂટ, આગાર, અપવાદ
૧૩૭૦૫	ઉત્સર્ગ માર્ગ	યથાખ્યાત ચારિત્ર, અતિચાર વિનાનું, ત્રણ ગુણિ સમાય છે, અક્રિય છે
૧૩૭૦૬	અપવાદ માર્ગ	પાંચ સમિતિ સમાય છે, સક્રિય છે, ઉત્સર્ગ માર્ગથી ઊતરતો માર્ગ છે
૧૩૭૦૭	મિથ્યાત્વ	યથાર્થ ન સમજાય તે
પૃ. ૭૭૩		
૧૩૭૦૮	બે આંગળીના આંકડિયા	એકબીજાના હાથમાં આંગળાં સામસામા ભરાવી જોડી દેવા; અંગરખું-કોટ વગેરેમાં કસ કે બટનની બદલે વપરાતો ધાતુનો વાળેલો કટકો, આંકડો કે નાનો હૂક પાડવો-બનાવવો-કરવો; બટનપટ્ટી બે આંગળી જેટલી લાંબી હોય તે; સોય-દોરો વાપરવામાં બે આંગળી હોય તે.
૧૩૭૦૯	મરડવા	મોટ્યતિ । વાંકા વાળવા, આમળવા, વળ ચડાવવા
૧૩૭૧૦	ભેદવિજ્ઞાન	દેહ અને આત્માનો ભેદ પાડવો તે
૧૩૭૧૧	નગારાં વાગતાં હોય તેમ	દાંડીથી વગાડાતું અર્ધવર્તુળ વાદ્ય તે નગારું. જોરશોરથી જાહેરાત થતી-સંભળાતી હોય તેમ, પોકાર સંભળાય તેમ
૧૩૭૧૨	ઉલ્લાસ	ઉદ્+લસ્ । ઉત્સાહ, હોંશ
૧૩૭૧૩	તેજાબ	આબ=પાણી. જલદ પ્રવાહી, અમ્લ દ્રાવણ, એસિડ
૧૩૭૧૪	અગુરુલઘુ સ્વભાવ	ગુરુતા-લઘુતારહિત એવો પદાર્થનો સ્વભાવ
૧૩૭૧૫	પ્રયોગી દ્રવ્ય	અસ્વાભાવિક, ઔપચારિક દ્રવ્ય
૧૩૭૧૬	દરકાર	કાળજી, સંભાળ
૧૩૭૧૭	જ્યારે ત્યારે	ગમે ત્યારે, વહેલું મોડું
૧૩૭૧૮	લાચાર	નિ:સહાય, બેબસ, પરવશ, વિવશ
૧૩૭૧૯	‘જોગા પયડિ પદેસા’	યોગથી પ્રકૃતિ અને પ્રદેશબંધ થાય છે, ‘દ્રવ્યસંગ્રહ’ ગાથા ૩૪
૧૩૭૨૦	આઠવિધ, સાતવિધ, છવિધ, એકવિધ બંધ	૮-૭-૬-૧ પ્રકારે (રીતે) બંધ
	૧૨	તા. ૧૨-૭-૧૯૦૦
૧૩૭૨૧	નિર્વાણ	મોક્ષ
૧૩૭૨૨	અવ્યાબાધ સુખ	અનંતકાળ સુધી કોઈ બાધા ન પહોંચાડી શકે એવું મોક્ષનું સુખ
પૃ. ૭૭૪		
	૧૩	તા. ૧૩-૭-૧૯૦૦
૧૩૭૨૩	સમંતાભદ્રાચાર્ય	ઈ.સ. ૧૨૦-૧૮૫, શ્રુતધર દિગંબર આચાર્ય, દક્ષિણના તામિલનાડુમાં ઉરગપુરના રાજાના ક્ષત્રિય પુત્ર, નામ શાંતિવર્મ, દીક્ષાનામ સમંતભદ્ર કહેતાં

કલ્યાણ જ જેને માન્ય છે તે, કવિ, વાદિરાજ, પંડિત, જ્યોતિષજ્ઞ, વૈદ્ય-આજ્ઞાસિદ્ધ, સિદ્ધ સારસ્વતની શ્રેષ્ઠ કૃતિઓ વાંચતાં દિલ ઝુમી ઉઠે, મસ્તક ઝૂકી પડે તે - 'સ્તુતિવિદ્યા' એટલે કે 'જિનસ્તુતિશતક', 'દેવાગમ સ્તોત્ર' તે 'આપ્તમીમાંસા', 'સ્વયંભૂ સ્તોત્ર', 'યુક્ત્યનુશાસન' તે વીર સ્તુતિ', અને 'રત્નકરંડ શ્રાવકાચાર'. અધિકાંશતઃ વન-નિર્જન પ્રદેશોમાં વિહરતા તેથી વનવાસી કહેવાતા.ગચ્છ પણ વનવાસી કહેવાયો.

૧૩૭૨૪	કાંડું પકડી	દાવમાં લઈ, મૃત્યુ પર્યંત નિભાવી, ખરાબ કામ કરતાં સામાને પકડી રાખી
૧૩૭૨૫	નિરપેક્ષપણે	કોઈપણ ઈચ્છા-અપેક્ષા-જરૂર-કામના વિના; સ્વતંત્રપણે; તટસ્થપણે, નિઃસ્પૃહતાથી; અવ્યક્તપણે
૧૩૭૨૬	'સર્વાર્થસિદ્ધિ'	પમી સદીમાં શ્રી પૂજ્યપાદ સ્વામી રચિત 'તત્ત્વાર્થ સૂત્ર'ની ટીકા
૧૩૭૨૭	સાકાર ઉપદેષ્ટા	દેહસ્થિતિએ મોક્ષ અનુભવ્યો છે એવા ઉપદેશક, દેહધારી પરમાત્મા
પૃ. ૭૭૫		
૧૩૭૨૮	નિરાકુળતા	સ્વસ્થતા
૧૩૭૨૯	ઝોકું	ઊંઘનું ઝોલું, ડોલું
૧૩૭૩૦	આકર્ષણ	રાગ અને દ્વેષ
૧૩૭૩૧	વસમું	વિકટ, અઘરું, મુશ્કેલ
૧૩૭૩૨	પુમાન	મનુષ્ય (નાટક સમયસાર, મોક્ષદ્વાર, દોહરો ૧૮)
૧૩૭૩૩	પરધન	જડ, પરસમય
૧૩૭૩૪	હરૈ	હરણ કરે, લઈ જાય
૧૩૭૩૫	અજ્ઞ	અજ્ઞાની, મૂર્ખ
૧૩૭૩૬	અપનો ધન	પોતાનું ધન, ચેતન, સ્વસમય
૧૩૭૩૭	વિવહરૈ	વ્યવહાર કરે, વહેંચણ કરે, વિવેક કરે
૧૩૭૩૮	ધનપતિ	ધનિક, શાહુકાર
૧૩૭૩૯	ધર્મજ્ઞ	જ્ઞાની, પાઠાંતરે સર્વજ્ઞ શબ્દ છે
૧૩૭૪૦	'પ્રવચનસારોદ્ધાર'	ઈ.સ. ૧૦૬૨-૧૦૮૩ દરમ્યાન બૃહદ્ગચ્છીય આચાર્ય શ્રી નેમિચંદ્રસૂરિ રચિત ૨૭૬ દ્વાર અને ૧૬૦૦ ગાથામાં વ્યાપક વિષયવૈવિધ્ય ધરાવતો ગ્રંથ, જેના પર વિક્રમના ૧૩મા સૈકાના રાજગચ્છીય શ્રી ઉદયપ્રભસૂરિ કૃત ટીકા છે
૧૩૭૪૧	જિનકલ્પ	ઉત્કૃષ્ટ આચાર પાળનાર શ્વેતાંબરી સાધુનો વ્યવહાર વિધિ. એકાકી વિચરનારા સાધુઓ માટે કલ્પેલો-બાંધેલો-મુકરર કરેલો જિનમાર્ગ,નિયમ
૧૩૭૪૨	ળગ્ગો	નાગાનો, નગ્ન સ્થિતિવાળાનો
૧૩૭૪૩	વિમોક્ષમગ્ગો	વિમોક્ષ-મોક્ષમાર્ગ
૧૩૭૪૪	સેસા	બાકી
૧૩૭૪૫	ય	તો
૧૩૭૪૬	ઉમ્મગ્ગયા	ઉન્મત્ત માર્ગ
૧૩૭૪૭	સવ્વે	બધા (શ્રી કુંદકુંદાચાર્ય કૃત સૂત્રપ્રાભૃત, શ્લોક ૨૩)
૧૩૭૪૮	'નાગો એ બાદશાહથી આઘો'	બાદશાહથી વધારે ચઢિયાતો તેથી બાદશાહને પૂજ્ય
૧૩૭૪૯	કર્મફળચેતના	જ્ઞાન સિવાય બીજું-પરને હું અનુભવું છું એમ માનવું

૧૩૭૫૦	કર્મચેતના	જ્ઞાન સિવાય પરને હું કરું છું એમ માનવું
૧૩૭૫૧	જ્ઞાનચેતના	સુખદુઃખ તેમ જ રાગાદિ ભાવોથી પોતાનાં જ્ઞાનને ભિન્ન અનુભવવું
પૃ. ૭૭૬	૧૪	તા. ૧૪-૭-૧૯૦૦
૧૩૭૫૨	પર્યાયાલોચન	પરિ+ઇ+આ+લોચ્ । એક વસ્તુને બીજી રીતે વિચારવી તે
૧૩૭૫૩	અધિષ્ઠાતા	અધિ+સ્થા । અધિદેવ-મુખ્ય દેવ, મુખ્ય રાજા, નિયામક
૧૩૭૫૪	ગૌણપણે	અ-મુખ્યતાએ, પેટાપણે
૧૩૭૫૫	વિપાક	વિ+પચ્ । ફળ, પરિણામ
૧૩૭૫૬	અનાગાર	વ્રતને વિષે આગાર-અપવાદ વિનાના
૧૩૭૫૭	અણગાર	ઘર-અગાર વિનાના, મુનિ, સાધુ
૧૩૭૫૮	સમિતિ	સમ્યક્ પ્રકારે જેની મર્યાદા રહી છે તે મર્યાદા સહિત, યથાસ્થિતપણે પ્રવર્તવાના જ્ઞાનીઓએ કહેલા માર્ગ પ્રમાણે મર્યાદા સહિત પ્રવર્તવું તે
૧૩૭૫૯	સત્તાગત	ઉપશમ
૧૩૭૬૦	શ્રમણ ભગવાન	સાધુ ભગવાન અથવા મુનિ ભગવાન
૧૩૭૬૧	અપેક્ષા	અપ+ઈક્ષ્ । જરૂરિયાત, ઈચ્છા
૧૩૭૬૨	સાપેક્ષ	બીજા કારણ, હેતુની જરૂરિયાત ઈચ્છે છે તે
૧૩૭૬૩	સાપેક્ષત્વ	અપેક્ષાએ, એકબીજાને લઈને
૧૫	૧૫	તા. ૧૫-૭-૧૯૦૦
૧૩૭૬૪	અનુપપન્ન	અન્+ઉપ+પદ્ । નહીં સંભવિત, નહીં સિદ્ધ થવા યોગ્ય, અસંગત
૧૬	૧૬	તા. ૧૫-૭-૧૯૦૦
૧૩૭૬૫	શ્રાવક આશ્રયી	શ્રાવક સંબંધી
૧૩૭૬૬	બીજા આશુવ્રત	૧૨ વ્રતમાં ૨જું મૃષાવાદ વિરમણ - ખોટું ન બોલવાનું વ્રત
૧૩૭૬૭	મૃષા	મૃષ્ । જૂઠ
પૃ. ૭૭૭	૧૭	તા. ૧૬-૭-૧૯૦૦
૧૩૭૬૮	પરસ્ત્રીનો ત્યાગ	કુમારિકા, વેશ્યા, વિધવા, ત્યક્તા, સ્વપત્ની સિવાય બધી સ્ત્રીનો ત્યાગ
૧૩૭૬૯	રદ થઈ જાય	નકામાં, નીવડે
૧૩૭૭૦	સ્ફટિક જેવો	કાચ સમાન લાગતા પારદર્શક કિંમતી પથ્થર જેવો
૧૭	૧૭	તા. ૧૬-૭-૧૯૦૦
૧૩૭૭૧	આઠ રુચક પ્રદેશ	નાભિના પ્રદેશ જે પોતાનું સ્થાન ન બદલે અને જ્યાં કર્મબંધ થતો નથી
૧૩૭૭૨	છ દિશા	પૂર્વ-પશ્ચિમ-ઉત્તર-દક્ષિણ એ ૪ દિશા, ૧ ઊંચી, ૧ નીચી, કુલ ૬ દ્રવ્યદિશા
૧૩૭૭૩	પ્રયોગ	પ્ર+યુજ્ । ક્રિયા, અજમાયશ, પ્રયત્ન
પૃ. ૭૭૮	૧૮	તા. ૧૭-૭-૧૯૦૦
૧૩૭૭૪	સંલેખના	સત્+લેખ્ । સંશારો, અનશન કષાય અને કાયાને કૃશ કરતાં થકાં બધા આહારનો ત્યાગ કરતા જવું અને સમાધિભાવપૂર્વક દેહ છોડવો
૧૩૭૭૫	આત્મઘાત	આત્મન્+હન્ । આત્મહત્યા
૧૩૭૭૬	બુદ્ધદેવ	ગૌતમ બુદ્ધ, મહાવીર સ્વામીના સમકાલીન, બૌદ્ધ ધર્મના પ્રવર્તક
૧૮	૧૮	તા. ૧૭-૭-૧૯૦૦
૧૩૭૭૭	ભિક્ષુક	ભિખારી, ભિખ્મુ, સાધુ

૧૩૭૭૮	પરિણામપ્રતીતિ	અંતર્વૃત્તિ થયાની એની મેળે થતી પ્રતીતિ
૧૩૭૭૯	ગાઢ-અવગાઢ સમ્યક્ત્વ	ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ
૧૩૭૮૦	પરમાવગાઢ સમ્યક્ત્વ	પરમ+અવ+ગાહ । કેવળજ્ઞાનીનું ક્ષાયિક સમ્યક્દર્શન
૧૩૭૮૧	પ્રતીતિ	વિશ્વાસ, ખાત્રી, શ્રદ્ધા
૧૩૭૮૨	કસ	કષ્ । કસોટી કરવાના પથ્થરથી સોનાની શુદ્ધતાની તપાસ કરી કિંમત આંકવી. પ્રાણવધ વગેરે પાપસ્થાનોનો નિષેધ અને અધ્યયન-ધ્યાન જેવાં સત્કર્મોની આજ્ઞા.
૧૩૭૮૩	છેદ	છિદ્ । કાપો પાડીને, છિદ્ર કરીને; જે બાહ્ય ક્રિયા વડે ધર્મના વિષયમાં બાધા ન પહોંચે, મલિનતા ન આવે પણ પવિત્રતા વધતી રહે તે.
૧૩૭૮૪	તાપ	તપ્ । ગરમી આપીને, તપાવીને, ગાળીને; જેના વડે પૂર્વના કર્મબંધ છૂટી જાય, નવીન કર્મબંધ ન થાય એ રીતે જીવાદિ પદાર્થોનું જેમાં કથન હોય તે.
૧૩૭૮૫	ધર્મબિંદુ ગ્રંથ	સમભાવભાવી શ્રી હરિભદ્રસૂરિ (ઈ.સ.૪૮૦-૫૨૮) રચિત પ્રકરણ ગ્રંથના ૮ અધ્યાય, ૫૪૮ સૂત્રમાં ગૃહસ્થધર્મ અને યતિધર્મ વિષે છે.
પૃ. ૭૭૯		
૧૩૭૮૬	નિષ્કલંક	કલંક-દોષ રહિત
	૧૯	તા. ૧૭-૭-૧૯૦૦
૧૩૭૮૭	પરમાવધિજ્ઞાન	પરમ+અવધિજ્ઞાન । મન:પર્યવજ્ઞાનથી પણ ચઢી જતું જ્ઞાન
	૨૦	તા. ૧૮-૭-૧૯૦૦
૧૩૭૮૮	શ્રુતકેવળી	શ્રુતથી કેવળ જાણે તે
૧૩૭૮૯	દશવૈકાલિક સૂત્ર	શ્રુતકેવલી શ્રી શય્યાંભવસૂરિ રચિત ૧૦ અધ્યયનનું શાસ્ત્ર જેમાં સાધુ-સાધ્વીઓને શ્રમણ ધર્મની આરાધના માટે પ્રેરણા-પોષણ છે. પુત્ર-શિષ્ય બાળ મનક મુનિનું આયુષ્ય માત્ર ૬ માસ બાકી રહેલું જાણી તેનાં મહત્તમ હિતાર્થે પૂર્વોમાંથી ઉદ્ધરીને આ મૂળસૂત્રની રચના કરી.
૧૩૭૯૦	ધમ્મો	ધર્મ
૧૩૭૯૧	મંગલમુક્કિદ્દં	મંગલમ્ । ઉત્કૃષ્ટમ્ । ઉત્કૃષ્ટ મંગળ
૧૩૭૯૨	અહિંસા સંજમો તવો ।	અહિંસા, સંયમ અને તપ (રૂપી ધર્મ)
૧૩૭૯૩	દેવા વિ તં નમંસંતિ ।	દેવો પણ તેને નમસ્કાર કરે છે
૧૩૭૯૪	જસ્સ ધમ્મે સયા મળો ।	જેનું મન સદા ધર્મમાં રહે છે (તેને)
૧૩૭૯૫	વિધિ	વિધાન, શાસ્ત્રાજ્ઞા, ક્રિયા, કાર્ય કરવાની પદ્ધતિ
૧૩૭૯૬	સાત્ત્વિક ઝાડ	સત્ત્વગુણી વૃક્ષ, શાંત સ્વભાવનું-ઠરેલું, શરીરને સુખ ઉપજાવે તેવું ઝાડ
પૃ. ૭૮૦		
૧૩૭૯૭	ક્ષોભકારી	ક્ષુભ+કૃ । ખળભળાટ કરનારી, ક્ષુભિત-ક્ષુબ્ધ પરિણામ કરનારી
૧૩૭૯૮	અધિકાર	પાત્રતા, યોગ્યતા, લાયકાત, પદવી, સત્તા
૧૩૭૯૯	સ્થવિર	સ્થા+કિરચ્ । સ્થિર, જામેલ, દૃઢ; વૃદ્ધ સાધુ
૧૩૮૦૦	શ્રાવક	શ્રુ । જ્ઞાનીના વચનનાં શ્રોતા, જ્ઞાનીનું વચન શ્રવણ કરનાર
૧૩૮૦૧	સ્થવિરકલ્પ	વૃદ્ધ સાધુ માટે શાસ્ત્રમર્યાદા મુજબ નિયમ, માર્ગ
૧૩૮૦૨	જિનકલ્પ	એકાકી વિચરતા સાધુઓ માટે કલ્પેલો-બાંધેલો જિનમાર્ગ, નિયમ

	૨૧	તા. ૧૯-૭-૧૯૦૦
૧૩૮૦૩	દયાપ્રણીત	દયા દ્વારા રચાયેલ
૧૩૮૦૪	‘માર’	હણ, પ્રાણ લે, ટીપી નાખ, ઢીમ ઢાળ, ધબેડી નાખ, લગાવ, ઠોક, પતાવ
૧૩૮૦૫	‘મારી’ નાખવાની	લાંચ આપી પોતાના કરી લેવાની
૧૩૮૦૬	સજ્જડ છાપ	દૂઢ છાપ, પ્રબળ રીતે જડાઈ ગયેલી છાપ
૧૩૮૦૭	યજ્ઞાદિ હિંસક ક્રિયા	અગ્નિકુંડમાં વૈદિક વિધિથી હવિનો હોમ, પશુબલિદાન, હિંસક કામ
૧૩૮૦૮	ધિક્કાર્યા છે	ધિક્કાર કર્યો છે, તિરસ્કાર કર્યો છે
૧૩૮૦૯	વિચ્છેદ	નાશ
૧૩૮૧૦	યુરોપિયન પ્રજા	એશિયાની પશ્ચિમે અને આફ્રિકાની ઉત્તરે આવેલા યુરોપ દેશની પ્રજા
પૃ. ૭૮૧	૨૨	તા. ૧૯-૭-૧૯૦૦
૧૩૮૧૧	બાર મુહૂર્ત	૧૨ x ૪૮ મિનિટ = ૯ કલાક ને ૩૬ મિનિટ
૧૩૮૧૨	સર્પદંશ	સાપનો ડંખ, સાપ કરડવા સાથે ચામડીમાં દાંત પેસાડે તે સાપનો કરડ
	૨૩	તા. ૨૦-૭-૧૯૦૦
૧૩૮૧૩	બંધચક્ર	બંધઅધિકાર, બંધસ્વામિત્વ, બંધનું રાજ્ય, બંધનો સમુદાય-સેના
	૨૪	તા. ૨૧-૭-૧૯૦૦
૧૩૮૧૪	વિશિષ્ટ	વિ+શિષ્ । મુખ્યપણો-મુખ્યપણાવાચક શબ્દ
પૃ. ૭૮૨		
૧૩૮૧૫	અભિસંધિ વીર્ય	આત્માની પ્રેરણાથી પ્રવર્તતું વીર્ય
૧૩૮૧૬	અનભિસંધિ વીર્ય	કષાયથી પ્રવર્તતું વીર્ય
૧૩૮૧૭	ઔરનું તૌર	એકનું બીજું, એકની બદલે બીજું
૧૩૮૧૮	ચળાયણ	ચળ અને અચળ
૧૩૮૧૯	બોડા	કાનો-માત્રા-અનુસ્વાર-મીંડું વગેરે ચિહ્ન વિનાના સાદા બોડિયા અક્ષર
૧૩૮૨૦	કથાનુયોગ	ધર્મકથાનુયોગ, પ્રથમાનુયોગ, કથાનું વર્ણન હોય તેવાં શાસ્ત્ર
	૨૫	તા. ૨૨-૭-૧૯૦૦
૧૩૮૨૧	દોરો પરોવેલ	સોયના કાણામાં પરોવેલ દોરા જેવું.
	સોય જેવું જ્ઞાન	જહા સૂઈ સસુત્તા, પડિયાવિ ન વિણસ્સઈ । તહા જીવે સસુત્તે, સંસારે ન વિણસ્સઈ ॥ શ્રી ઉત્તરા. સૂત્ર, અ. ૨૯ ગા. ૫૯ અર્થાત્ જેવી રીતે દોરો પરોવેલી સોય ક્યાંય પડી જાય તો પણ વિનષ્ટ-ગુમ થઈ જતી નથી તેમ શ્રુતસંપન્ન જીવ સંસારમાં ગુમ થઈ જતો નથી, ભટકતો નથી.
	૨૬	તા. ૨૩-૭-૧૯૦૦
૧૩૮૨૨	પ્રતિહાર	તીર્થકરનું ધર્મરાજ્યપણું બતાવનાર, દરવાન
૧૩૮૨૩	નગ્ન	નજ્ । આત્મમગ્ન; નિર્વસ્ત્ર; વિવસ્ત્ર; દિગંબર સાધુ-મુનિ; શિવ
૧૩૮૨૪	ઉપહત	ઉપ+હન્ । હણાયેલા, આહત, ઘાયલ; હરાવેલા; અપવિત્ર કરેલા
૧૩૮૨૫	અનુપહત	અન્+ઉપ+હન્ । નહીં હણાયેલા
૧૩૮૨૬	ઉપષ્ટંભજન્ય	આધારભૂત
૧૩૮૨૭	અભિધેય	અભિ+ધા । વસ્તુધર્મ કહી શકાય એવો, વર્ણનને યોગ; અભિપ્રાય, તાત્પર્ય
૧૩૮૨૮	પાઠાંતર	એક પાઠની જગાએ બીજો પાઠ આવે તે

૧૩૮૨૯	અર્થાંતર	કહેવાનો હેતુ બદલાઈ જાય તે, બીજો અર્થ
૧૩૮૩૦	વિષમ	યથાયોગ્ય નહીં, ફેરફારવાળું, વતુંઓછું
૧૩૮૩૧	દર્શન	દૃશ્ । સામાન્ય ચેતન સત્તા
૧૩૮૩૨	જ્ઞાન	જ્ઞા । સવિશેષ ચેતન સત્તા
૧૩૮૩૩	સત્તા સમુદ્ભૂત	સમ્યક્ પ્રકારે સત્તાનું ઉદયભૂત થવું, પ્રકાશવું, સ્ફુરવું, જણાવું તે
૧૩૮૩૪	દર્શન	દૃશ્ । જગતના કોઈપણ પદાર્થનું ભેદરૂપ, રસ, ગંધરહિત નિરાકાર પ્રતિબિંબિત થવું, તેનું અસ્તિત્વ જણાવું, નિર્વિકલ્પપણે કાંઈ છે એમ આરસીના ઝબકારાની પેઠે સામા પદાર્થનો ભાસ થવો એ 'દર્શન'
૧૩૮૩૫	જ્ઞાન	જ્ઞા । (ઉપરની વાતમાં) વિકલ્પ થાય ત્યાં 'જ્ઞાન' (ઉપયોગની વાત)
પૃ. ૭૮૩		
૧૩૮૩૬	અવગાઢપણે	ખૂબ ગાઢ રીતે
૧૩૮૩૭	શૂન્યવાદ	બૌદ્ધ ધર્મનો એક ફાંટો, કાંઈ નથી એમ માનનાર
૧૩૮૩૮	કટકા	ટુકડા, કકડા, ખંડિત ભાગ
૧૩૮૩૯	રૂપિયાના બે અર્ધા	ચલાણી નાણું - રૂપિયો, તેના ૨ ભાગ=અરધા અરધા, ૮-૮ આની
૧૩૮૪૦	ખમવું	રોકાવું, રાહ જોવી, કામવું, થમવું, થોભવું
૧૩૮૪૧	આયતન	કોઈપણ પદાર્થનું સ્થળ, પાત્ર
૧૩૮૪૨	ફૂટસ્થ	અચળ, ન ખસી શકે એવો, સ્થિર, નિર્વિકાર. ફૂટ=લુહારની એરણની જેમ
૧૩૮૪૩	તટસ્થ	કાંઠે, કિનારે રહેલું; નિષ્પક્ષ, નિરપેક્ષ, પક્ષપાતરહિત
૧૩૮૪૪	મધ્યસ્થ	વચમાં-વચ્ચે આવેલું, તટસ્થ, બંને પક્ષનું સમાધાન કરનાર
૨૭		
૧૩૮૪૫	ચયોપચય	તા. ૨૪-૭-૧૯૦૦ ચિ। ઉપ+ચિ। જવુંજવું પણ પ્રસંગવશાત્ આવવું જવું, ગમનાગમન. શ્વાસોચ્છ્વાસ વગેરે સૂક્ષ્મ ક્રિયાને લાગુ પડે, મનુષ્યને નહીં
૧૩૮૪૬	ચયવિચય	જવું આવવું
૧૩૮૪૭	'શસ્ત્રપરિજ્ઞા' અધ્યયન	શ્રી આચારાંગ સૂત્રના ૧લા શ્લોકસ્કંધનું ૧લું અધ્યયન, આત્માને પરમાત્મા બનવામાં જે શસ્ત્ર-બાધારૂપ હોય તેને ચારેબાજુથી પૂર્ણતઃ જાણવું
૨૮		
૧૩૮૪૮	સાધુ	તા. ૨૯-૭-૧૯૦૦ સાધ્ । સામાન્યપણે ગૃહવાસ ત્યાગી, મૂળ ગુણના ધારક
૧૩૮૪૯	યતિ	યમ્ । ધ્યાનમાં સ્થિર થઈ શ્રેણિ માંડનાર
૧૩૮૫૦	મુનિ	મુન્ । જેને અવધિ, મનઃપર્યવ તથા કેવળજ્ઞાન હોય તે
૧૩૮૫૧	ઋષિ	ઋ । બહુ ઋદ્ધિધારી હોય તે
૧૩૮૫૨	રાજર્ષિ	પહેલાં રાજા અને પછી ઋષિ થયેલા; વિવિધ રૂપ-અક્ષીણ મહાલય લબ્ધિવાળા
૧૩૮૫૩	બ્રહ્મર્ષિ	અક્ષીણ મહાનસ, ઋદ્ધિવાળા, બુદ્ધિ અને ઔષધિલબ્ધિવાળા ઋષિ
૧૩૮૫૪	દેવર્ષિ	આકાશગામી ઋદ્ધિધારી મુનિદેવ
૧૩૮૫૫	પરમર્ષિ	કેવળજ્ઞાની, પરમ ઋષિ, અરિહંત ભગવાન
૨૯		
૧૩૮૫૬	અભવ્ય જીવ	તા. ૬-૮-૧૯૦૦ જે જીવ ઉત્કટ રસે પરિણમે, તેથી કર્મો બાંધ્યા કરે, તેથી મોક્ષ ન પામે તે
૧૩૮૫૭	ઉત્કટ	ઉદ્+કટ્ । વિષમ; મત્ત, મદમાતા; તીવ્ર, ઉગ્ર, પ્રબળ; ઉભડક; શ્રેષ્ઠ

:: ૫૦૮ ::

૧૩૮૫૮	ભવ્ય જીવ	જે જીવનું વીર્ય શાંતરસે પરિણમે, તેથી નવો કર્મબંધ ન થતાં મોક્ષ થાય તે
૧૩૮૫૯	વળાંક	વૃત્તિ, વલણ
૧૩૮૬૦	મોક્ષ	આત્માની પરમ શાંત દશા
૧૩૮૬૧	અમોક્ષ	આત્માની ઉત્કટ દશા
૧૩૮૬૨	ભજના	અંશે; હોય વા ન હોય
૧૩૮૬૩	વંચક	છેતરનાર (મન-વચન-કાયાએ)
પૃ. ૭૮૪	૩૦	તા. ૧૮-૮-૧૯૦૦
૧૩૮૬૪	કમ્મદલ્લેહિ	કર્મદ્રવ્યની-પુદ્ગલ દ્રવ્યની
૧૩૮૬૫	સમં	સારી રીતે સંબંધ થવો
૧૩૮૬૬	સંજોગો	સંયોગ
૧૩૮૬૭	હોઈ	થવો, થાય છે
૧૩૮૬૮	જો	જે
૧૩૮૬૯	ઝ	નક્કી, નિશ્ચય
૧૩૮૭૦	જીવસ્સ	જીવનો
૧૩૮૭૧	સો	તે
૧૩૮૭૨	બન્ધો	બંધ
૧૩૮૭૩	નાયવ્વો	જ્ઞાતવ્ય, જાણવા યોગ્ય
૧૩૮૭૪	તસ્સ	તેનો
૧૩૮૭૫	વિઓગા	વિયોગ
૧૩૮૭૬	ભવે	છે, હોય છે; ભવથી
૧૩૮૭૭	મુક્કલો	મોક્ષ (શ્રી આચારાંગ સૂત્ર, અધ્યયન ૭, નિર્યુક્તિ ગાથા ૨૬૦)
૧૩૮૭૮	અનુભાગબંધ	રસબંધ, બંધાતાં કર્મોની તીવ્રતા-મંદતા નક્કી થાય તે
૧૩૮૭૯	કુલડી	માટીનો મોટો વાડકો કે તેથી મોટું પાત્ર
૧૩૮૮૦	'ચાર્વાક'	આત્માના હોવાપણા વિષે જેને શંકા પડે તે ચાર્વાક-લોકાયત દર્શન
૧૩૮૮૧	ચોઠાણિયો રસ	વર્ગણાનો સમૂહ તે સ્પર્ધક. સ્પર્ધકો તીવ્ર-મંદ રસના ભેદે ૪ પ્રકારે. સ્વાભાવિક જેવો હોય તેવો ને તેવો રસ તે એકસ્થાનક-એકઠાણિયો-મંદ. ૨ ભાગ ઉકાળતાં ૧ ભાગ બાકી રહે તે દ્વિસ્થાનક-એકઠાણિયો-તીવ્ર. ૩ ભાગ ઉકાળતાં ૧ ભાગ બાકી રહે તે ત્રિસ્થાનક-ત્રણ ઠાણિયો-તીવ્રતર અને ૪ ભાગ ઉકાળતાં ૧ ભાગ બાકી રહે તે ચતુઃસ્થાનક-ચોઠાણિયો-તીવ્રતમ રસ
૧૩૮૮૨	પ્રશસ્ત રાગ	કથાયનો જ ભેદ, શુભ રાગ
૧૩૮૮૩	અપ્રશસ્ત રાગ	કથાયનો જ ભેદ, અશુભ રાગ
૧૩૮૮૪	પ્રાકૃતજન્ય	લોકમાં કહેવાતું વાક્ય, જ્ઞાનીનું વાક્ય નહીં
પૃ. ૭૮૫		
૧૩૮૮૫	લજજાયમાનપણે	લજજા-શરમ સહિત, મર્યાદાપૂર્વક, લજવાતા
૧૩૮૮૬	મતલબ	તાત્પર્ય, ઉદ્દેશ, સાર
૧૩૮૮૭	ઉપલક	ઉપરછલ્લી, અદ્ધર, ઉપર-ટપકે, ચોપડામાં નોંધ્યા સિવાય
૧૩૮૮૮	આવિભાવ	આવિસ+મૂ । જન્મ, પ્રકટીકરણ, પ્રગટ

૧૩૮૮૯	ચમત્કાર	અદ્ભુત કામ કરી બતાવવું, પ્રકાશનો ઝબકાર
૧૩૮૯૦	ઉલ્લાસમાન	ઉદ્+લસ્ । વીર્ય પ્રકાશિત-આનંદિત-હર્ષિત-ઉલ્લાસિત શક્તિ-બળ
૧૩૮૯૧	અસામર્થ્યવાનપણું	અશક્તતા, અશક્તિમાનતા, નિર્બળતા, દુર્બળતા, અશક્તિ
૧૩૮૯૨	નાખુદા	નાવિક, કપ્તાન, ટેડેલ
૧૩૮૯૩	મરડી	ના તરફ વળીને જવું કે આવવું, વાંકા વર્તીને-વંકાઈને, વળ ચડાવીને
૧૩૮૯૪	ટાણે	સમયે, પ્રસંગે
૧૩૮૯૫	સેળભેળ	ભેળસેળ, મિશ્ર, ભેળાં, ખીચડો
૧૩૮૯૬	લાભાંતરાય કર્મના	ઉદય અંતરાય કર્મની એક પ્રકૃતિ, છતી સામગ્રીનો લાભ ન લઈ શકે તેવો
૧૩૮૯૭	ચૂકવી દેવાથી	ભરપાઈ કરવાથી
૧૩૮૯૮	હર્ષાયમાનપણે	હર્ષ । હર્ષથી, ખુશીથી, પ્રકુલ્લિતપણે, પ્રસન્નતાથી, આનંદથી
૧૩૮૯૯	ઈદ્રાદિ	ઈન્દ્ર । દેવલોકના ઈદ્ર વગેરે
૧૩૯૦૦	વેદોદય	વિદ્ । વેદનો ઉદય, સ્ત્રી-પુરુષ-નપુંસક વેદનો ઉદય, સ્ત્રીને પુરુષ, પુરુષને સ્ત્રી, નપુંસકને સ્ત્રી-પુરુષ બન્ને ભોગવવાની ઈચ્છા તે વેદ
૧૩૯૦૧	કરણાનુયોગ	'કર્મગ્રંથ', 'પંચસંગ્રહ', 'ગોમ્મટસાર કર્મકાંડ', 'કમ્મપયડિ' જેવાં શાસ્ત્ર

હાથનોંધ ૧ (વિ.સં.૧૯૪૬)

પૃ. ૭૯૯

૧૩૯૦૨	પ્રત્યેકે પ્રત્યેક પદાર્થનો	એક એક પદાર્થનો
૧૩૯૦૩	અત્યંત વિવેક	અતિશય; આજીવન; બહુ બળવાન વિવેક
૧૩૯૦૪	વિવેક	વિ+વિચ્ । છૂટું પાડવું, વિશેષપણે વહેંચી લેવું
૧૩૯૦૫	વ્યાવૃત્ત	વિ+આ+વૃત્ । અલગ, જુદો; પાછો વાળવો
૧૩૯૦૬	નિર્ગ્રંથ	વીતરાગ, સદ્ગુરુ, બાહ્ય અને આભ્યંતર ગ્રંથિ રહિત
૧૩૯૦૭	અન્ય	બીજા
૧૩૯૦૮	પ્રતિભાસવું	પ્રતિ+ભાસ્ । ના સ્વરૂપની છાયા પડી છે એવો ભ્રામક ખ્યાલ-આભાસ થવો
૧૩૯૦૯	લક્ષગત	લક્ષમાં આવતું
૧૩૯૧૦	તાદાત્મ્યવત્	તદાત્મક ન હોવા છતાં એવો (થતો આભાસ, અસત્યમાં સત્યની ભ્રાંતિ)
૧૩૯૧૧	અધ્યાસે	અધિ+આસ્ । અધ્યારોપે, ભ્રાંતિમય પ્રતીતિથી, મિથ્યા આરોપણથી

પૃ. ૭૯૦

૧૩૯૧૨	સંશય	શંકા, અંદેશો, વહેમ, સંદેહ, દહેશત
૧૩૯૧૩	ત્રિકાળ	ત્રણે કાળ, ભૂત-ભવિષ્ય અને વર્તમાનકાળ
૧૩૯૧૪	નિવૃત્તિ	નિવર્તન, વિરામ, પરવારી જવું
૧૩૯૧૫	નિ:સંશય	ચોક્કસ, શંકારહિત

પૃ. ૭૯૧

૧૩૯૧૬	વ્યાપકપણું (જીવનું)	વિ+આપ્ । સર્વ સ્થળે ફેલાઈને રહેલું, સર્વત્ર વ્યાપી જતું, વિશાળતા
૧૩૯૧૭	પરિણામપણું (જીવનું)	પરિ+ણમ્ । પરિણામ પામ્યા કરવું, પરિણમન થયા કરવું

૧૩૯૧૮	કર્મસંબંધ (જીવનું) સમ્+બન્ધ્ । કર્મ સાથેનો બંધ
૧૩૯૧૯	મોક્ષક્ષેત્ર (જીવનું) મુચ્+ક્ષેત્ર । મોક્ષનું ક્ષેત્ર, સિદ્ધશિલા
૧૩૯૨૦	સામાન્ય વિશેષાત્મકતા સામાન્યપણું અને વિશેષપણું, સામાન્ય ગુણ અને વિશેષ ગુણ
૧૩૯૨૧	લોકાલોકજ્ઞાયકપણું લોક અને અલોક વિષયક જાણપણું
૧૩૯૨૨	પૂર્વાપર અવિરોધથી આગળ-પાછળ વિરોધ ન આવે એવી રીતે
૧૩૯૨૩	દર્શન દૃશ્ । તત્ત્વજ્ઞાનની વિચારણાનું તે તે શાસ્ત્ર
૧૩૯૨૪	સંપ્રદાય સમ્+પ્ર+દા । ગુરુપરંપરાથી ચાલ્યા આવતા ઉપદેશનો માર્ગ, પંથ, આમ્નાય
૧૩૯૨૫	મત ધાર્મિક પંથ
૧૩૯૨૬	જુદે જુદે સ્વરૂપે ભિન્ન ભિન્ન સ્વરૂપે
સહજ	
૧૩૯૨૭	સહજ સાથે જન્મેલું, સ્વાભાવિક, સહેલાઈથી
૧૩૯૨૮	જે પુરુષ તે જ પુરુષ, પરમકૃપાળુદેવ પોતે જ
૧૩૯૨૯	અંતરંગમાં અંદર, માં
૧૩૯૩૦	પૂર્ણનો પૂરેપૂરો, સમાપ્તિનો (ભવસમાપ્તિ)
૧૩૯૩૧	પરમ મુમુક્ષુ ઉત્તમ, અનિર્વાચ્ય, સર્વોત્કૃષ્ટ
૧૩૯૩૨	છેલ્લા માર્ગનો છેવટના માર્ગનો, મોક્ષના માર્ગનો
૧૩૯૩૩	જિજ્ઞાસુ જ્ઞા+સન્+ડ । જાણવાની ઈચ્છા કરનાર, મુમુક્ષુ, મોક્ષનો અભિલાષી
૧૩૯૩૪	આવરણો અંતરાયો, વિઘ્નો, અડચણો, આચ્છાદનો
૧૩૯૩૫	વસ્તુભાવ આત્મભાવ
૧૩૯૩૬	વિધિ વ્યવસ્થા, નિયમ, પદ્ધતિ, શાસ્ત્રાજ્ઞા, સંસ્કાર
૧૩૯૩૭	કાળનો ક્ષયોપશમી મતિજ્ઞાનનો ૧લો પ્રકાર તે અવગ્રહ. અવગ્રહ શક્તિને પણ આવરણ હોય છે. પુરુષ તે જેટલા પ્રમાણમાં ઘટે-ક્ષય થાય તેટલા પ્રમાણમાં જ્ઞાન-દર્શન શક્તિનો ઉદ્ઘાડ થાય, આવિર્ભાવ થાય તેને તે જ્ઞાનનો ક્ષયોપશમ કહેવાય છે. તેનો ઉત્કૃષ્ટમાં ઉત્કૃષ્ટ ક્ષયોપશમ ધરાવનાર વિરલ પુરુષ—આત્મા તે પરમકૃપાળુદેવ.
૧૩૯૩૮	એક વિષય વિના એક પરમાર્થ વિષય વિના, એક આત્મા વિના
૧૩૯૩૯	તીક્ષ્ણ ઉપયોગ તિજ્, ડપ+ચુજ્ । પોલાદી-દૃઢ; શીઘ્ર; ઉગ્ર; ઉત્સાહવાળો; સૂઝવાળો; અણીદાર-ધારદાર; સૂક્ષ્મતાવાળો
પૃ. ૭૯૨	
૧૩૯૪૦	સ્વભુવનમાં પોતાની દુનિયામાં, આત્મજગતમાં
૧૩૯૪૧	સંગ્રહસ્થાન જૂની અને જોતાં અજાયબી થાય તેવી વસ્તુઓ લોકોને જોવા માટે જ્યાં વ્યવસ્થિત રીતે એકઠી કરી રાખવામાં આવે તે જગ્યા
૧૩૯૪૨	નેપથ્ય રંગમંચ ઉપરનો પડદો
૧૩૯૪૩	કંપ ધ્રુજારી, સ્પંદન, આંદોલન
૧૩૯૪૪	થરથરટ થરથરવું, કમકમાટ, ભય, ડર
૧૩૯૪૫	પરાધીનપણું પરતંત્રતા, પરવશતા
૧૩૯૪૬	ખેદ ખિન્નતા, અફસોસ, સંતાપ, અપ્રસન્નતા, અફસોસ
૧૩૯૪૭	સમ્યક્ સાચું, જેમ છે તેમ, સાચું

૧૩૮૪૮	ચક્રવર્ત્યાદિક	ચક્રવર્તી આદિક-વગેરે
૧૩૮૪૯	ભયના પર્યાયથી	ભયના ચક્રવાથી, ભયના ક્રમથી, ભયની અવસ્થાથી
૧૩૮૫૦	ગળી જતો હતો	ગળે ઉતારી જતો હતો, ખાઈ જતો હતો, અંદર જતો હતો
૧૩૮૫૧	હાડમાંસ	હાડકાં અને માંસવાળું શરીર, દેહાભિમાન, બાહ્ય દેખાવ
૧૩૮૫૨	કાંકરા	કંકર । પથ્થરના અણઘડ નાના ટુકડા
૧૩૮૫૩	ઉપાસક	ઉપ+આસ્ । ભક્તિ-સેવા-પૂજા-આરાધનાથી ઉપાસના કરનાર
૧૩૮૫૪	વારુ	વરમ્ । ઠીક, સારું, ભલે, હા, હા જી
૧૩૮૫૫	ભવ્યતા	ભવ્યપણું, રોનક, ભપકો, પ્રબળ ગૌરવ-પ્રતિભા; ભવિષ્યમાં
૧૩૮૫૬	ચવીને	મરીને, દેહ છોડીને
૧૩૮૫૭	બીભત્સ	વરવાં, ભૂંડાં, જોતાં ચીતરી ચડે કે ત્રાસ થાય તેવા અને લોહી-માંસ-પરુ વગેરેના સ્વરૂપમાં રહેલાં
૧૩૮૫૮	સમ્યક્દૃષ્ટિ નામની દેવી વસી હતી (તે ઈદ્ર)	સમ્યક્દૃષ્ટિ હતો
૧૩૮૫૯	વિશ્રાંતિ	વિસામો, આરામ
૧૩૮૬૦	અવ્યક્ત	અપ્રગટ, વ્યક્ત ન થાય તેવાં
પૃ. ૭૬૩		
૧૩૮૬૧	આમંત્રણ	સંબોધન; નોતરું, નિમંત્રણ, ઈજન
૧૩૮૬૨	સન્માન	આદર, સત્કાર, માન
૧૩૮૬૩	સિદ્ધ	એકાત્મભાવી, અનન્ય આત્મારૂપ, સર્વાત્મભાવી
૧૩૮૬૪	અનામંત્રણ	સંબોધન-નિમંત્રણ ન હોય તે
૧૩૮૬૫	સંબંધ	નિસ્ખત
૧૩૮૬૬	પરિપૂર્ણ	સંપૂર્ણ
૧૩૮૬૭	સ્વરૂપસુખમાં	પોતાના-આત્માના આકારમાં, આત્માનાં સૌંદર્ય-અનંતશ્રી-અનંત ચતુષ્ટયમાં
૧૩૮૬૮	વિરાજમાન	વિ+રાજ્ । શોભાયમાન
૧૩૮૬૯	સચ્ચિદાનંદ સિદ્ધિ	અસ્તિત્વ-જ્ઞાન-આનંદની સિદ્ધિ-પ્રાપ્તિ
૧૩૮૭૦	ક્રમ ભ્રમ	ક્રમ કે ભ્રમ (ક્રમે કરીને નહીં પણ તુરત જ)
૧૩૮૭૧	પદયુક્ત	પદવાળા, પદવીધારી
૧૩૮૭૨	વૃદ્ધ પુરુષે	ધર્માત્મા, ધર્મવૃદ્ધે
૧૩૮૭૩	૪-૫-૬-૭-૮-૯-૧૦-૧૨ અંકવાળા મનુષ્યો	ચોથે, પાંચમે, છઠ્ઠે, સાતમે, આઠમે, નવમે, દસમે, બારમે ગુણસ્થાનકે રહેલા (મુખ્યત્વે) મનુષ્યો, સમ્યક્દૃષ્ટિ જીવો
૧૩૮૭૪	'૪'થી	ચોથે ગુણસ્થાનકેથી, સમ્યક્દર્શન થયું તે ગુણઠાણેથી
૧૩૮૭૫	અંતરાય	હરકત, બાધા, અડચણ, નડતર, મુશ્કેલી
૧૩૮૭૬	તત્પર થાય એટલે થયું	તૈયાર થાય એટલે થયું, પત્યું, બન્યું, શક્ય બન્યું
પૃ. ૭૬૪		
૧૩૮૭૭	'૫'ના અંકવાળો	પાંચમા ગુણસ્થાનકે રહેલો
૧૩૮૭૮	'૬' સર્વ પ્રકારે	છઠ્ઠા ગુણસ્થાનકે રહેલા બધી રીતે
૧૩૮૭૯	'૭' અપ્રમત્ત પ્રયત્ની	૭મા ગુણસ્થાનકે રહેલા, અપ્રમત્ત દશામાં રહેવાનો જ પ્રયત્ન કરનારા
૧૩૮૮૦	'૮-૯-૧૦'	૮-૯-૧૦મે ગુણસ્થાનકે રહેલા ક્રમે ક્રમે ઉજ્જવળ, શુદ્ધ આત્માઓ

૧૩૯૮૧	‘૧૧’ અંકવાળા	૧૧મે ગુણસ્થાનકે રહેલા-આવેલા
૧૩૯૮૨	પતિત	પડી જાય છે, પદભ્રષ્ટ થાય છે
૧૩૯૮૩	બારમે જ હું-હમણાં હું	૧૨મે ક્ષીણમોહ ગુણસ્થાનકે હમણાં જ હું
૧૩૯૮૪	‘૧૩-૧૪’	૧૩-૧૪મું ગુણસ્થાનક
૧૩૯૮૫	‘૧૩’	૧૩મું સયોગી કેવળી ગુણસ્થાનક
૧૩૯૮૬	યત્કિંચિત્	જરાક, જેટલું કાંઈક
૧૩૯૮૭	પૂંકં	પૂર્વકર્મ
૧૩૯૮૮	કારણ નથી	અર્થ-મતલબ-હેતુ નથી, કાર્યની ઉત્પત્તિનું મૂળ, કાર્યની ઉત્પાદક સામગ્રી
૧૩૯૮૯	ચઢતી લહરીઓ	લહેરો
૧૩૯૯૦	મનોગત	મનમાં રહેલા ભાવ
૧૩૯૯૧	ઊઠીને ભળી ગયો	તે સમુદાયમાં જોડાઈ ગયો
૧૩૯૯૨	સ્વવિચારભુવન	પોતાના-આત્માના વિચારની દુનિયા-લોક-સૃષ્ટિ
૧૩૯૯૩	દ્વાર પ્રથમ	દરવાજો ૧લો-મુખ્ય
૧૩૯૯૪	કાયાનું નિયમિતપણું	આહાર, વિહાર ને નિહારની નિયમિતતા
૧૩૯૯૫	વચનનું સ્યાદ્વાદપણું	અપેક્ષાપૂર્વક વચન ઉચ્ચારણ
૧૩૯૯૬	મનનું ઔદાસીન્યપણું	મનની ઉદાસીનતા
૧૩૯૯૭	આત્માનું મુક્તપણું	આત્માની મુક્તતા, મુક્તિ, મોક્ષ, સિદ્ધિ, આઝાદી, સ્વાતંત્ર્ય
	આત્મસાધન	
૧૩૯૯૮	આત્મસાધન	આત્માના ઉદ્ધાર માટેની કાર્યપ્રક્રિયા
૧૩૯૯૯	દ્રવ્ય	ભૌતિક-મૂર્ત કે અમૂર્ત પદાર્થ
૧૪૦૦૦	ક્ષેત્ર	દેહથી, કાર્યપ્રદેશ
૧૪૦૦૧	કાળ	સમયનાં માપ
૧૪૦૦૨	ભાવ	સ્વત્વ
૧૪૦૦૩	સ્વપર્યાયપરિણામી	પોતાના પર્યાયમાં પરિણમતો
૧૪૦૦૪	સમયાત્મક	સમયે સમયે
૧૪૦૦૫	નિર્વિકલ્પ	કોઈપણ જાતના વિકલ્પ વિનાનું, જ્ઞાતા-જ્ઞેય વગેરેના ભેદ વિનાનું, નિરપેક્ષ
૧૪૦૦૬	દ્રષ્ટા	જોનાર, આત્મદર્શન કરનાર
	પૃ. ૭૯૫	
૧૪૦૦૭	ઈંદ્રિયસંક્ષેપતા	ઈંદ્રિયના વિષયોમાં વૃત્તિ સંક્ષેપવી-ટૂંકાવવી
૧૪૦૦૮	ઈંદ્રિયસ્થિરતા	ઈંદ્રિયોને સ્થિર રાખવી, ચળવિચળતા ન કરવી-હોવી
૧૪૦૦૯	આસનસ્થિરતા	આસનની સ્થિરતા કરવી-હોવી
૧૪૦૧૦	સઉપયોગ યથાસૂત્ર પ્રવૃત્તિ	ઉપયોગપૂર્વક શાસ્ત્રમાં કહ્યા મુજબ પ્રવૃત્તિ હોવી-કરવી
૧૪૦૧૧	મૌનતા	મુન । ન બોલવું, ચૂપ રહેવું, બાહ્ય અને અંતર્વાચાનો ત્યાગ
૧૪૦૧૨	વચનસંક્ષેપ	વચનમાં ટૂંકાણ, લાઘવ, સારરૂપ બોલવું
૧૪૦૧૩	વચનગુણાતિશયતા	વચનમાં ગુણાતિશયતા, ચમત્કારિક ગુણવાળી વાણી
૧૪૦૧૪	મન:સંક્ષેપતા	મન (સંકલ્પ-વિકલ્પ)ને સંક્ષેપવા, ઓછામાં ઓછા કરવા
૧૪૦૧૫	આત્મચિંતનતા	આત્માનું ચિંતન કરવું

૧૪૦૧૬	મનઃસ્થિરતા	મનની (ઉપયોગની) સ્થિરતા રાખવી
૧૪૦૧૭	સંયમિત દેહ	કાબૂ-અંકુશ-નિયમનવાળી કાયા
૧૪૦૧૮	નિવૃત્તિક્ષેત્રે સ્થિતિ-વિહાર	સંસારની ઉપાધિથી દૂર એકાંતવાસમાં રહેવાય તેવી નિવૃત્તિની જગ્યા-આશ્રમ-ગુફામાં રહેવું, ફરવું, વિચરવું
૧૪૦૧૯	યથાસૂત્ર કાળ	શાસ્ત્રોક્ત સમય-આગમમાં કહેલા સમય મુજબ
૧૪૦૨૦	યથાસૂત્ર નિવૃત્તિસાધનવિચાર	શાસ્ત્રમાં કહ્યા મુજબ નિવૃત્તિના સાધનનો વિચાર
૧૪૦૨૧	વાટે	રસ્તે, રાહે
૧૪૦૨૨	મોક્ષમાર્ગ
૧૪૦૨૩	સ્વાત્ મુદ્રા	સ્વરૂપસ્થિત આત્મા, સ્વરૂપસ્થિત આત્માએ કહેલી શિક્ષા-શિખામણ
૧૪૦૨૪	લક્ષણા	લક્ષ્યાર્થનો બોધ કરાવનાર શબ્દની શક્તિ, જ્યાં શબ્દનો વાચ્ય કે મુખ્ય અર્થ લાગુ ન પડે ત્યાં શબ્દનો પરંપરા સંબંધ જોઈ અર્થ કરવો તે ૩ પ્રકારે - જહતી, અજહતી અને જહતી-અજહતી લક્ષણા
૧૪૦૨૫	લક્ષ	નિશાન, લક્ષ્ય, ધ્યાન, ઉદ્દેશ
૧૪૦૨૬	દૃષ્ટિવિષ	જોયાનું ઝેર, લક્ષનું ઝેર, દૃષ્ટિબિંદુ-અભિપ્રાયનું ઝેર
૧૪૦૨૭	છીએ તે પામીએ	અમારી હસ્તી-અસ્તિત્વ છે, અમે આત્મા છીએ તે પામીએ-અનુભવીએ.
પુ. ૭૯૬		
૧૪૦૨૮	જેના સંગમાં રહ્યું છે તે સંગની	જે સત્પુરુષના સંગમાં રહ્યું છે તે સત્સમાગમની
૧૪૦૨૯	વિકરાળ કાળ	વિ+કરાલ । ખૂબ ભયાનક, ઘણો ભીષણ, અતિ બિહામણો સમય
૧૪૦૩૦	વિકરાળ કર્મ	ભયંકર કર્મ
૧૪૦૩૧	વિકરાળ આત્મા	અતિ કરાળ (કષાયી) આત્મા
૧૪૦૩૨	ખચીત	ચોક્કસ, જરૂર, અવશ્ય, નક્કી, અચૂક
૧૪૦૩૩	સહજ સહજ	સ્વાભાવિક રીતે, સહેલાઈથી
૧૪૦૩૪	લખી વાળ્યું છે	લખી નાખ્યું છે; લેણું જતું કર્યું છે
૧૪૦૩૫	મારગ	માર્ગ, રસ્તો
૧૪૦૩૬	સાચા	સાચો, સત્ય, સત્નો
૧૪૦૩૭	મિલ ગયા	મળી ગયો
૧૪૦૩૮	છૂટ ગયે	છુટ્ । છૂટી ગયા, વછૂટી ગયા, અલગ થયા, બંધનમુક્ત થયા
૧૪૦૩૯	સંદેહ	શંકા, ભ્રાંતિ
૧૪૦૪૦	હોતા	હતું
૧૪૦૪૧	સો તો	તે તો
૧૪૦૪૨	જલ ગયા	જલી ગયું, બળી ગયું
૧૪૦૪૩	ભિન્ન ક્રિયા	જુદો કર્યો, જુદો અનુભવ્યો
૧૪૦૪૪	નિજ દેહ	આત્માને દેહથી, આત્મા અને શરીર
૧૪૦૪૫	સમજ	સમજી લે, સમજણ (સ્વરૂપની) કરી લે
૧૪૦૪૬	પિછેં સબ સરલ હેં	(સમજણ) પછી બધું સરળ છે
૧૪૦૪૭	બિનૂ સમજ મુશકીલ	સમજ વિના મુશ્કેલ (માર્ગની પ્રાપ્તિ)
૧૪૦૪૮	મુશકીલી	મુશ્કેલી

૧૪૦૪૯	ક્યા કહું	શું કહું ? કેટલી હદ સુધીની છે ? તે કહેવાય તેમ નથી, અપાર છે
૧૪૦૫૦	ખોજ	શોધ, ગોત, તપાસ કર
૧૪૦૫૧	પિંડ	દેહ (માં શાશ્વત દેહની)
૧૪૦૫૨	બ્રહ્માંડકા	સમસ્ત સૃષ્ટિનું (જ્ઞાનનું)
૧૪૦૫૩	પત્તા	જ્ઞાન, ઠેકાણું
૧૪૦૫૪	લગ જાય	મળી જાય, પ્રાપ્ત થાય
૧૪૦૫૫	યેહિ	આ
૧૪૦૫૬	બ્રહ્માંડી વાસના	જગતની માયામાં પ્રીતિ, માયિક સુખની વાંચ્છા-વાસના
૧૪૦૫૭	જબ જાવે તબ	જ્યારે જાય ત્યારે
૧૪૦૫૮	આપ આપકું ભૂલ	ગયા આત્મા આત્માને, પોતે પોતાને-પોતાનાં સ્વરૂપને ભૂલી ગયો
૧૪૦૫૯	ઈનસેં ક્યાં અંધેર	એના જેવું બીજું અંધેર-અંધારું-આશ્ચર્યજનક આપત્તિ કઈ ?
૧૪૦૬૦	સમર સમર	સ્મરી સ્મરીને, યાદ કરી કરીને, સ્મરણ કરતાં કરતાં
૧૪૦૬૧	અબ	હવે
૧૪૦૬૨	હસત હૈ	(મૂર્ખાઈ-અજ્ઞાન પર) હસવું આવે છે
૧૪૦૬૩	નહિ ભૂલેંગે ફેર	ફરીથી એ ભૂલ નહીં થાય
૧૪૦૬૪	જહાં-તહાં	જ્યાં ત્યાં
૧૪૦૬૫	કલપના	મનના સંકલ્પવિકલ્પો
૧૪૦૬૬	જલપના	મનમાં કાંઈ બોલવા રૂપ સૂક્ષ્મ પ્રકારોની પ્રવૃત્તિ
૧૪૦૬૭	દુઃખ છાંઈ	દુઃખની છાંય, છાયા છવાઈને રહે છે
૧૪૦૬૮	મિટે	મટે
૧૪૦૬૯	તબ	ત્યારે
૧૪૦૭૦	વસ્તૂ તીન પાઈ	આત્મવસ્તુની પ્રાપ્તિ, રત્નત્રય (સમ્યક્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્ર)ની પ્રાપ્તિ
૧૪૦૭૧	ક્યા ઈચ્છત હવે	હવે શું જોઈએ છે ? શાની ઈચ્છા કરે છે ?
૧૪૦૭૨	હૈ ઈચ્છા દુઃખ મૂલ	ઈચ્છા દુઃખનું મૂળ છે
૧૪૦૭૩	જબ	જ્યારે
૧૪૦૭૪	ઐસી	આવી
૧૪૦૭૫	કહાંસે	ક્યાંથી
૧૪૦૭૬	મતિ	મતિ, માન્યતા
૧૪૦૭૭	ભઈ	થઈ, બની
૧૪૦૭૮	આપ આપ હૈ નાહીં	પોતે આત્મા છે છતાં જાણે પોતે આત્મા જ નથી !
૧૪૦૭૯	આપનકું જબ ભૂલ ગયે	પોતે પોતાને-આત્માને તો ભૂલી જ ગયો
૧૪૦૮૦	અવર કહાં સે લાઈ	અવર એટલે બીજું. દેહાદિ અન્યને (પોતાના માનવાનું) ક્યાંથી લાવ્યો ?
૧૪૦૮૧	આપ મિલન	પોતાનાં સ્વરૂપની સાક્ષાત્ પ્રાપ્તિ (આત્માનું આત્મા સાથે મિલન)
૧૪૦૮૨	નય બાપકો	નયના બાપ=અંશના પિતા, પ્રમાણ, જ્ઞાન
૧૪૦૮૩	ઝંખાશ	ઝાંખો-આછો પ્રકાશ
૧૪૦૮૪	મંત્રીએ	પ્રધાને, અમાત્યે, સચિવે
૧૪૦૮૫	ઉપકૃત કરશો	આભારી કરશો

૧૪૦૮૬	હોત	હોય છે, થાય છે
૧૪૦૮૭	આસવા	આસ્રવ, કર્મનું આગમન, આવવાનું કારણ
૧૪૦૮૮	પરિસવા	પરિસ્રવ, કર્મનું પાછા જવાનું કારણ, સંવર-નિર્જરા
૧૪૦૮૯	દૃષ્ટિકી ભૂલ	અંતરાત્મ દૃષ્ટિની બદલે બાહ્ય દૃષ્ટિ છે તે ભૂલ
૧૪૦૯૦	ગત એહિ	એ જ ગત
૧૪૦૯૧	રચના	વ્યવસ્થા, ગોઠવણ
૧૪૦૯૨	પરમોત્તમ	સર્વોત્તમ
૧૪૦૯૩	તિનુ કાલ	ત્રણે કાળ, ત્રિકાળ
૧૪૦૯૪	ઈનમેં સબ મત રહત હૈ	એમાં (વીતરાગ દર્શનમાં) બધાં દર્શન-મત રહેલા છે, આવી જાય છે
૧૪૦૯૫	કરતેં નિજ સંભાલ	પોતાના મત-દર્શનની સંભાળ પ્રરૂપણા કરતાં છતાં

પૃ. ૭૯૭

૧૪૦૯૬	કટે	કપાય
૧૪૦૯૭	જાન્યો	જાણ્યો
૧૪૦૯૮	નિજરૂપકો	સ્વસ્વરૂપને
૧૪૦૯૯	સબ લોક	સમસ્ત લોકાલોક
૧૪૧૦૦	ફોક	વ્યર્થ, નિષ્ફળ, ફોગટ
૧૪૧૦૧	જિનપેં ભાવ	જિન (ભગવાન) પ્રત્યે ભાવ-પ્રેમ-ઉલ્લાસ
૧૪૧૦૨	બિનુ	વિના, વગર
૧૪૧૦૩	કબૂ	કદી, કદાપિ
૧૪૧૦૪	દુઃખદાવ	સંસાર પરિભ્રમણનો પ્રસંગ
૧૪૧૦૫	વ્યવહારસેં	વ્યવહાર નયથી
૧૪૧૦૬	નિહચેસેં	નિશ્ચયથી, નિશ્ચય નયથી
૧૪૧૦૭	વિભંગ	મિથ્યાજ્ઞાન, અજ્ઞાન
૧૪૧૦૮	ચોબાજુ	ચારે તરફ, ચારે બાજુ, બધી બાજુ, આસપાસ બધે
૧૪૧૦૯	નિવૃત્ત ભૂમિકા	નિરાંત, કુરસદ, નિવૃત્તિક્ષેત્ર, એકાંતવાસ
૧૪૧૧૦	વૃથા	નકામું, નિરર્થક, મિથ્યા, ફોગટ
૧૪૧૧૧	મૂર્છા	મૂર્છના, બેશુદ્ધિ
૧૪૧૧૨	સંત	સત્ જેને પ્રાપ્ત છે તે, સાધુ
૧૪૧૧૩	સંતપણું	સત્ને બતાવનાર સત્પણું

પ્રકાશભુવન

૧૪૧૧૪	વળો	વળ । પાછા ફરો, ઠેકાણો આવો, પલટાઓ
૧૪૧૧૫	રૂપક	ઉપમેયને ઉપમાન સાથે તેના જેવું કે જુદું બતાવી વર્ણન કર્યું હોય તેવો એક અર્થાલંકાર
૧૪૧૧૬	વિભંગ	અજ્ઞાન, મિથ્યાજ્ઞાન
૧૪૧૧૭	ઘટતો	યોગ્ય
૧૪૧૧૮	મા	નહીં
૧૪૧૧૯	યથાર્થ વક્તા	આત્માને ઓળંગ્યા વિના-ઉલ્લંઘ્યા વિના-ભૂલ્યા વિના જેમ છે તેમ વદનાર

૧૪૧૨૦	અયથાર્થ	અસત્ય, અવાસ્તવિક, ભૂલ ભરેલું, બરાબર ન હોય તેવું
૧૪૧૨૧	નિર્વિકાર મનના મુમુક્ષુઓ	વિકાર વિનાના, એકરૂપે રહેનારા, ફેરફાર વિનાના મનવાળા મોક્ષની ઈચ્છાવાળા
પૃ. ૭૯૮		
૧૪૧૨૨	અવરાઈ	આવરણ પામી
૧૪૧૨૩	કામ	કામભોગ, અબ્રહ્મસેવન
૧૪૧૨૪	બ્રહ્મરસના ભોગી	આત્માનંદના, સુધારસના, બ્રહ્માનંદના, આત્માનુભવના રસના ભોક્તા
૧૪૧૨૫	વિરલા યોગી	દુર્લભ, અનેરા, અલ્પ, અસામાન્ય યોગી
૧૪૧૨૬	૨-૨-૩મા ૧૯૫૧	છેલ્લેથી ગણતાં વિ.સં. ૧૯૫૧, ત્રીજો માસ=પોષ માસ, ૨=વદ, ૨=બીજ
૧૪૧૨૭	લક્ષ	લક્ષ । લાખ
૧૪૧૨૮	મોહમયી	મુંબઈ નગરી-શહેર
૧૪૧૨૯	મા.વ.	૧ વર્ષ ને ૮ માસ (મહિના)
૧૪૧૩૦	સોપાધિક	ઉપાધિ સહિત
૧૪૧૩૧	અપ્રાપ્યકારી	ગ્રાહ્ય વિષયો સાથે સંયુક્ત થઈને ગ્રહણ ન કરનાર - સંયુક્ત ન થઈને ગ્રહણ કરનાર
૧૪૧૩૨	અગમન	ગમન નહીં તે
પૃ. ૭૯૯		
૧૪૧૩૩	યોગદશામાં	ધ્યાનદશામાં, મન-વચન-કાયાના યોગ સાથેની દશામાં
૧૪૧૩૪	ધ્યાન	ત્રિકોણાકારે-પિરામિડ આકારે અનુક્રમે ૧ થી ૭ વાર શબ્દ લખ્યો છે, ૭ લીટીમાં લખ્યો છે, મોહનીય કર્મની ૭ પ્રકૃતિના ક્ષયાર્થે ! કુલ ૨૮ વખત લખ્યો છે, મોહનીય કર્મની ૨૮ પ્રકૃતિના ક્ષય માટે ! ૨+૮=૧૦, એટલું થાય તો બસ !
૧૪૧૩૫	ચિદ્ધાતુમય	ચિત્+ધાતુ । બ્રહ્મમય, ચેતનાત્મક મૂળ વસ્તુ
૧૪૧૩૬	પરમ શાંત	સૌથી વધુ, સર્વોત્કૃષ્ટ શાંત, અનિર્વાચ્યપણે શાંત
૧૪૧૩૭	અડગ	ડગે નહીં તેવો, સ્થિર, અચળ
૧૪૧૩૮	એકાગ્ર	એક+અગ્ર । એક જ બિંદુ પર ચોંટાડેલી નજરવાળો
૧૪૧૩૯	એક સ્વભાવમય	પહેલા-મુખ્ય સ્વભાવવાળો, અનન્ય સ્વભાવમય, આત્મસ્વભાવમય
૧૪૧૪૦	અસંખ્યાત પ્રદેશાત્મક	સંખ્યા-ગણતરીમાં ન આવી શકે એટલા ભાગવાળો, ક્ષેત્રવાળો
૧૪૧૪૧	પુરુષાકાર	આત્માકાર, પુરુષના આકારે, જ્ઞાનદર્શનઉપયોગમય આત્મા
૧૪૧૪૨	ચિદાનંદધન	જ્ઞાન સ્વરૂપ અને આનંદ સ્વરૂપ બ્રહ્મ, જ્ઞાન અને આનંદથી પૂર્ણ આત્મા
૧૪૧૪૩	જ્ઞાનવં	જ્ઞાનાવરણીય
૧૪૧૪૪	દંવં	દર્શનાવરણીય
૧૪૧૪૫	મોં	મોહનીય
૧૪૧૪૬	અં	અંતરાય
૧૪૧૪૭	પૂર્વનિષ્પત્ત	પૂર્વે ઉપાર્જેલાં, પૂર્વે નિશ્ચિત થયેલાં
૧૪૧૪૮	સત્તાપ્રાપ્ત	અસ્ । પ્ર+આપ્ । સત્તામાં ઉપસ્થિત, રજૂ થયેલાં
૧૪૧૪૯	ઉદયપ્રાપ્ત	ઉદયમાં ઉપસ્થિત, રજૂ થયેલાં
૧૪૧૫૦	ઉદીરણાપ્રાપ્ત	ઉદીરણામાં ઉપસ્થિત, રજૂ થયેલાં

૧૪૧૫૧	ના૦	નામકર્મ
૧૪૧૫૨	ગ૦	ગોત્રકર્મ
૧૪૧૫૩	આ૦	આવરણ
પૃ. ૮૦૦		
૧૪૧૫૪	ચિદ્મૂર્તિ	જ્ઞાનની મૂર્તિ, ચૈતન્ય મૂર્તિ
૧૪૧૫૫	સર્વ લોકાલોકભાસક	બધા લોક અને અલોકને જાણનાર અને દેખનાર
૧૪૧૫૬	ચમત્કારનું ધામ	સમસ્ત સૃષ્ટિ-લોક-અલોક જેમાં અને જેને જણાય છે, દેખાય છે, તે ચમત્કાર-અદ્ભૂતતા (નિવાસસ્થાન) જેમાં રહેલો છે તે આત્મા
૧૪૧૫૭	સંયોગી ભાવમાં	સંયુક્ત ભાવમાં, સંયોગે કરીને રહેલા ભાવમાં
૧૪૧૫૮	પાંચ અસ્તિકાયરૂપ લોક	ધર્માસ્તિકાય, અધર્માસ્તિકાય, આકાશાસ્તિકાય, પુદ્ગલાસ્તિકાય ને જીવાસ્તિકાય રૂપ લોક-વિશ્વ-જગત-બ્રહ્માંડ-સૃષ્ટિ
૧૪૧૫૯	સ્પર્શમાન	સ્પૃશ્ । સ્પર્શવાળાં, સ્પર્શવંતા
૧૪૧૬૦	શરીરને વિષે આત્મભાવના	શરીર તે આત્મા તેવી ભાવના કરવી
૧૪૧૬૧	પ્રાણમાં	શ્વાસ, શ્વાસનો વાયુ; ૫ ઈન્દ્રિય, મન-વચન-કાયા, શ્વાસોચ્છ્વાસમાં
૧૪૧૬૨	ઈન્દ્રિયોમાં	ઈન્દ્રિયોમાં, ૫ જ્ઞાનેન્દ્રિય અને ૫ કર્મેન્દ્રિયોમાં
૧૪૧૬૩	સંકલ્પવિકલ્પ રૂપ પરિણામમાં	મનનાં પરિણામમાં
૧૪૧૬૪	સ્થિર જ્ઞાનમાં	સ્થિર-સમ્યક્ ઉપયોગમાં
૧૪૧૬૫	અન્યાલંબનરહિત સ્થિતિ	બીજાં આલંબન-આધાર વિનાની સ્થિતિ, નિરાલંબ દશા, સ્વભાવ દશા
૧૪૧૬૬	પ્રાણ	શ્વાસ, શ્વાસનો વાયુ
૧૪૧૬૭	વાણી	વાચા, સૂર, સ્વર, સરસ્વતી
૧૪૧૬૮	સોહં	સઃ=તે, અહમ્=હું, તે (પરમાત્મા) હું (આત્મા) છું.
૧૪૧૬૯	અનહદ તેનું ધ્યાન કરવું	મર્યાદા બહાર, અતિશય, અસીમ ધ્યાન ધરવું
૧૪૧૭૦	રસ	સુધારસ, આત્માનુભૂતિનો રસ, શાંતરસ
૧૪૧૭૧	પ્રવહન	પ્રવાહ રૂપે વહેવું, ઉત્કૃષ્ટ રીતે વહેવું; વહન કરવું-ઉપાડવું-ઊંચકવું; વાહન
૧૪૧૭૨	જિનમુદ્રાસૂચક	જિનમુદ્રા (કાયોત્સર્ગ) સૂચવે તેવી, સૂચવનાર
પૃ. ૮૦૧		
૧૪૧૭૩	કેવળ ભૂમિકાનું સહજ પરિણામી ધ્યાન	કેવળજ્ઞાનીનું ધ્યાન
૧૪૧૭૪	દશ વર્ષે	દશ વર્ષ પછી, દશમે વર્ષે
૧૪૧૭૫	ઊલસી	ઉલ્લસી, ઉલ્લાસ પામી; ઊભરાઈ-ણી, જળહળી ઊઠી
૧૪૧૭૬	અપૂર્વ અનુસાર	પૂર્વના અનેક ભવોનું જ્ઞાન
૧૪૧૭૭	ઓગણીસસેં ને એકત્રીસે	વિ.સં. ૧૯૩૧માં, કૃપાળુદેવને ૭મે વર્ષે થયેલું જાતિસ્મરણજ્ઞાન
૧૪૧૭૮	ઓગણીસસેં ને બેતાળીસે	વિ.સં. ૧૯૪૨માં. કૃપાળુદેવનું ૧૮-૧૯મું વર્ષ શતાવધાન
૧૪૧૭૯	ઓગણીસસેં ને સુડતાળીસે	વિ.સં. ૧૯૪૭માં. કૃપાળુદેવને પ્રગટેલું શુદ્ધ સમકિત
૧૪૧૮૦	શ્રુત અનુભવ	શ્રુતજ્ઞાન અને અનુભવ દશા
૧૪૧૮૧	અવભાસ્યું રે	અવ+ભાસ્ । અવભાસ, પ્રકાશ, સાક્ષાત્કાર
૧૪૧૮૨	કારમો	ભયંકર, પ્રબળ
૧૪૧૮૩	પરિગ્રહ પ્રપંચ	પરિગ્રહ-વ્યાપારનો વધતો વ્યાપ-વિસ્તાર

૧૪૧૮૪	હડસેલીએ	દૂર કરીએ
૧૪૧૮૫	રંચ	સ્હેજ પણ, સાવ થોડું, લગાર
૧૪૧૮૬	દીસે	જણાય છે
૧૪૧૮૭	યથાહેતુ	આશય મુજબ
૧૪૧૮૮	સત્ય ધર્મનો ઉદ્ધાર	સનાતન સત્ય વીતરાગ મોક્ષમાર્ગનો પ્રકાશ, પ્રદ્યોત, પ્રભાવના, ઉદ્યોત
૧૪૧૮૯	નિરધાર	નિર્+ધૃ । નિર્ધાર, નિશ્ચય
૧૪૧૯૦	અપ્રમત્ત યોગ	અ+પ્ર+મદ્+યુજ્ । નિર્વિકલ્પ સમાધિની શ્રેણી રૂપ
૧૪૧૯૧	કેવળ લગભગ ભૂમિકા	કેવળ લગભગ ભૂમિકાને સ્પર્શીને, કેવળજ્ઞાનની લગોલગ
૧૪૧૯૨	અવશેષ	અવ+શિષ્ । બાકી
૧૪૧૯૩	સમ્યક્દર્શનસ્વરૂપ	સમ્યક્દર્શનનું સ્વરૂપ, સમ્યક્દર્શનનાં નિવાસભૂત
૧૪૧૯૪	અસ્તિપદ	આત્મા છે
૧૪૧૯૫	નિત્યપદ	આત્મા નિત્ય છે
૧૪૧૯૬	કર્તાપદ	આત્મા કર્તા છે
૧૪૧૯૭	પ્રકાર	ઉપાય, રીત, ભેદ, બનાવટ, પ્રક્રિયા
૧૪૧૯૮	આત્મા નિત્ય	ત્રણે કાળમાં રહેનારું, ઉત્પત્તિ તથા નાશરહિત, અવિનાશી, ત્રિકાલાબાધ્ય
૧૪૧૯૯	અનિત્ય	નશ્વર, વિનાશી, અધ્રુવ, વિકારી
૧૪૨૦૦	પરિણામી	વસ્તુ પોતાનું રૂપ તજી અન્ય રૂપે થાય તે
૧૪૨૦૧	અપરિણામી	પરિણામન ન પામે તે
૧૪૨૦૨	સાક્ષી	બુદ્ધિ આદિ પ્રમાતા, પ્રમાણ, પ્રમેય વગેરે સર્વનો પ્રકાશ કરનારું નિર્વિકાર, ઉદાસીન જે કર્તા નહીં પણ માત્ર દૃષ્ટા હોય તે, ચૈતન્ય-આત્મા
૧૪૨૦૩	સાક્ષી-કર્તા	સાક્ષી અને કર્તા બન્ને છે તે આત્મા
૧૪૨૦૪	બુદ્ધિ જડ છે	સાંખ્ય, યોગ, વેદાંતદર્શનની માન્યતા, સાર-અસાર સ્વરૂપનો નિશ્ચય કરવાવાળી અંતઃકરણની એક વૃત્તિ તે બુદ્ધિ જડ છે.
૧૪૨૦૫	બુદ્ધિ ચેતન છે	જૈન દર્શનની માન્યતા મુજબ બુદ્ધિ ચેતન છે.

પૃ. ૮૦૩

૧૪૨૦૬	વંધ્યાપુત્રવત્ વિશ્વ	વંધ્યા-વાંઝણી સ્ત્રીને ત્યાં પુત્ર અશક્યવત્ વાત તેમ વિશ્વ
૧૪૨૦૭	શાશ્વત વિશ્વ	સનાતન વિશ્વ
૧૪૨૦૮	અપ્રસિદ્ધ પદ	અપ્રખ્યાત, અપ્રકાશિત, જાહેર ન થયેલું પદ-પદવી (તીર્થંકર)
૧૪૨૦૯	ગૃહવાસ વેદ્યો	ગૃહસ્થપણે રહ્યા, ગૃહસ્થાશ્રમ ભોગવ્યો, ઘરમાં રહ્યા
૧૪૨૧૦	મૌન આચર્યું	મૌન રહ્યા
૧૪૨૧૧	વિષમ પરિષહ	વિકટ-ભંયકર પરિષહ-ઉપસર્ગ
૧૪૨૧૨	સહ્યા	સહ । સહન કર્યો
૧૪૨૧૩	સર્વસંગ	સર્વ (બધા) પદાર્થ ભોગો પર આસક્તિ
૧૪૨૧૪	મહાસ્રવરૂપ	મહાઆસ્રવ રૂપ, જ્ઞાનવરણાદિ કર્મને આવવારૂપ
૧૪૨૧૫	વૈશ્ય વેષે	વાણિયા-વણિકના વેશમાં
૧૪૨૧૬	નિર્ગ્રંથભાવે	ભાવથી નિર્ગ્રંથ દશામાં, નિર્ગ્રંથ-મુનિભાવે
૧૪૨૧૭	કોટી કોટી વિચાર	કરોડો વિચાર, અનેક અનેક પ્રકારે વિચાર

૧૪૨૧૮	ત્યાગ્યો જતો નથી	ત્યાગી શકાતો નથી
૧૪૨૧૯	વિભાવયોગ	વિભાવનો યોગ, બાહ્ય ઉપાધિથી નીપજતા વિશેષ ભાવનો યોગ-જોડાણ, સંબંધ
૧૪૨૨૦	રંજનપણે	રાજીબુશીથી, પ્રસન્નપણે

પૃ. ૮૦૪

૧૪૨૨૧	સંધાન કરવાનો	સમ્+ધા । જોડાણ, સાંધણ, મેળાપ; ધનુષ પર બાણ ચડાવી નિશાન લેવું
૧૪૨૨૨	હતપુણ્ય લોકોએ	હણાઈ ગયેલા પુણ્યવાળા લોકોએ, પુણ્યહીન-મંદપુણ્યી લોકોએ
૧૪૨૨૩	ભરતક્ષેત્ર	આ દક્ષિણ ભરત ક્ષેત્ર (પ ભરત-પ ઐરાવત-પ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાંથી)
૧૪૨૨૪	ઘેરું છે	ઘિર । ઘેરી લીધું છે, ચારે તરફથી વીંટળાઈ વળ્યા છે, છાવરી લીધું છે
૧૪૨૨૫	સાવધાન થવાય	સ+અવ+ધા । સાવચેત-સચેત રહેવાય, ખબરદારી રખાય, સંભાળ લેવાય
૧૪૨૨૬	સર્વજ્ઞ દૃષ્ટિથી	સર્વજ્ઞે જે જોયું, જેમ જોયું તેથી
૧૪૨૨૭	વ્યાપાર સ્વરૂપે	વ્યવસાય-વેપાર વિષે
૧૪૨૨૮	કુટુંબ પ્રતિબંધે	સ્વજનો, કુટુંબીજનો સંબંધી
૧૪૨૨૯	યુવાવસ્થા પ્રતિબંધે	યુવાવયને લીધે
૧૪૨૩૦	દયાસ્વરૂપે	પરદયા, દ્રવ્યદયા વગેરે રૂપે
૧૪૨૩૧	વિકાર સ્વરૂપે	વિભાવરૂપે
૧૪૨૩૨	ઉદયસ્વરૂપે	ઉદય વિષે
૧૪૨૩૩	વિસ્તાર	વિ+સ્ત । પથારો, પ્રપંચ, ફેલાવો
૧૪૨૩૪	વર્ષ છ માસ કાળમાં	૧ વર્ષને ૬ માસ જેટલા સમયમાં
૧૪૨૩૫	જાગૃતિના ઉપયોગાંતરથી	અજાગૃત ઉપયોગથી, જાગૃત ઉપયોગ બદલાતાં

પૃ. ૮૦૫

૧૪૨૩૬	વીર્યને વિષે	પુરુષાર્થ-બળ-ઉલ્લાસ અંગે
૧૪૨૩૭	પરિચય	પિછાણ, ઓળખાણ, આદત, ટેવ
૧૪૨૩૮	વેદવો	વિદ્ । જાણવો, અનુભવવો
	અવિ અપ્પણો વિ	દેહંમિ, નાયરંતિ મમાઙ્ગ્યં । (અપિ આત્મનોહપિ દેહે ।) (નાચરન્તિ મમત્ત્વમ્ ।) પોતાના શરીર ઉપર પણ મમત્વ આચરતા-રાખતા નથી. શ્રી દશવૈકલિક સૂત્ર, અધ્યયન ૬, ગાથા ૨૨
૧૪૨૩૯	કામ	કામભોગ, પાંચ ઈન્દ્રિયના વિષયોની ઈચ્છા
૧૪૨૪૦	માન	મા=માપવું. અભિમાન, ગર્વ
૧૪૨૪૧	ઉતાવળ	અધીરાઈ, આતુરતા, દોડધામ, વિચાર વગરનું કામ
૧૪૨૪૨	આશ્રયરૂપ	આશરો
૧૪૨૪૩	પ્રાણાંતપર્યંત	પ્રાણના અંત સુધી, છેલ્લા શ્વાસ સુધી, જીવનપર્યંત
૧૪૨૪૪	નિષ્ઠાભેદદૃષ્ટિ	શ્રદ્ધા-નિષ્ઠામાં ફેર પડે તેવી દૃષ્ટિ
૧૪૨૪૫	સંગનિવૃત્તિરૂપ કાળની	સંગથી નિવૃત્ત થવાય તે સમયની
૧૪૨૪૬	પ્રતિજ્ઞા કર	ટેક લે, શપથ-સોગંદ લે, વ્રત-નિયમ કર

પૃ. ૮૦૬

૧૪૨૪૭	કેવળસંગનિવૃત્તિરૂપ પ્રતિજ્ઞા	સંપૂર્ણ સંગની નિવૃત્તિ રૂપ પ્રતિજ્ઞા-ટેક
૧૪૨૪૮	અંશસંગનિવૃત્તિરૂપ વ્યવસાય	સંપૂર્ણ સંગની નિવૃત્તિ ન થાય તો છેવટ વેપારની નિવૃત્તિ

૧૪૨૪૯	ત્યાગાત્યાગ	ત્યાગ કે અત્યાગ
૧૪૨૫૦	વર્ત્યે છતે	વર્તતું હોવા છતાં
૧૪૨૫૧	સં. ૧૯૫૧	વિ.સં. ૧૯૫૧
૧૪૨૫૨	સાયંકાળ	સંધ્યાસમય, સાંજ
૧૪૨૫૩	ક્ષયોપશમી જ્ઞાન	જેટલાં પ્રમાણમાં મતિજ્ઞાનના ભેદ — અવગ્રહનાં આવરણ ઘટે તેટલાં પ્રમાણમાં આત્મજ્ઞાની જ્ઞાન-દર્શનશક્તિનો ઉઘાડ થાય તે.
૧૪૨૫૪	વિકળ	વ્યાકુળ, અસમર્થ, શક્તિ વિનાનું, ભયભીત, ચપળ, દોષયુક્ત
૧૪૨૫૫	જેમ નિર્મળતા રે	રત્ન સ્ફટિક તણી સ્ફટિક રત્નની નિર્મળતા જેવો
૧૪૨૫૬	વીતરાગ દર્શન	આ નામનો ગ્રંથ (લખવાની ભાવના હશે !)
૧૪૨૫૭	ઉદ્દેશ પ્રકરણ	હેતુનો પ્રસ્તાવ, ગ્રંથનો વિષય-વાર કે પ્રસંગ-વાર વિભાગ, હેતુનો વિષય
૧૪૨૫૮	સર્વજ મીમાંસા	સર્વજની-વિષે વિચારણા, સર્વજ વિચારણા-શાસ્ત્ર
૧૪૨૫૯	ષટ્દર્શન અવલોકન	છ દર્શનની સમીક્ષા-આલોચના
૧૪૨૬૦	વીતરાગઅભિપ્રાય વિચાર	વીતરાગના અભિપ્રાયનો નિશ્ચય
૧૪૨૬૧	વ્યવહાર પ્રકરણ	વ્યવહારના વિષય-બાબત
૧૪૨૬૨	મુનિધર્મ	અણગાર ધર્મ, સાધુ ધર્મ
૧૪૨૬૩	આગાર ધર્મ	ગૃહસ્થ ધર્મ
૧૪૨૬૪	મતમતાંતર નિરાકરણ	મતમતાંતરનો નિવેડો, ઉકેલ
૧૪૨૬૫	ઉપસંહાર	પૂરું કરી લેવું, આટોપી લેવું, સંકેલી લેવું, છેલ્લે સારાંશ
૧૪૨૬૬	નવતત્ત્વ વિવેચન	નવતત્ત્વનું વિગતવાર વિવરણ, સ્પષ્ટીકરણ, ખુલાસા, ટીકા-ટિપ્પણ
૧૪૨૬૭	ગુણસ્થાનક વિવેચન	૧૪ ગુણસ્થાનકનું વિવરણ, સ્પષ્ટીકરણ, ખુલાસા, ટીકા-ટિપ્પણ
૧૪૨૬૮	કર્મપ્રકૃતિ વિવેચન	કર્મના સ્વભાવ, બંધારણ, લક્ષણ વિષે વિવરણ, સ્પષ્ટીકરણ
૧૪૨૬૯	વિચારપદ્ધતિ	વિચાર : તર્ક, સંકલ્પ; અભિપ્રાય, મત; ઉદ્દેશ, આશય; વિવેક; નિશ્ચય; ચિંતન પદ્ધતિ : રીત, પ્રકાર, ઢબ; રીત-પ્રકાર બતાવનાર ગ્રંથ
૧૪૨૭૦	શ્રવણાદિ વિવેચન	સાંભળવાની ક્રિયા વગેરે (મનન, નિદિધ્યાસન) વિષે સ્પષ્ટીકરણ
૧૪૨૭૧	બોધબીજ સંપત્તિ	સમ્+પદ્ । શ્રદ્ધા-સમ્યક્દર્શનની સમૃદ્ધિ, સંપદા, ઐશ્વર્ય, ગુણસમૂહ, વિભૂતિ, સમ્યક્દર્શનને યોગ્ય એવો આત્મલાભ.

૫.૮૦૭

૧૪૨૭૨	જીવાજીવ વિભક્તિ	જીવ અને અજીવના વિભાગ, વહેંચણી
૧૪૨૭૩	શુદ્ધાત્મપદભાવના	સર્વજપદ ભાવના, સયોગી જિનપદ ભાવના
૧૪૨૭૪	અંગ	તીર્થંકર પ્રભુના શ્રીમુખે ત્રિપદી સાંભળીને ગણધર દેવોએ ગૂંથેલાં મૂળ ૧૨ અંગસૂત્રો તે 'અંગપ્રવિષ્ટ' શ્રુત. અંગસૂત્રોના આધારે આચાર્યોએ રચેલાં શાસ્ત્રો તે 'અંગબાહ્ય' શ્રુત. ૧૪ રાજલોકની જેમ દ્વાદશાંગીની પણ એક 'શ્રુતપુરુષ' તરીકે કલ્પના કરીને પુરુષનાં મુખ્ય ૧૨ અંગ - ૨ પગ, ૨ જાંઘ, ૨ સાથળ, ૨ ગાત્રાર્થ (પેટ, વાંસો), ૨ હાથ, ૧ ગળું, ૧ મસ્તકની જેમ ૧૨ શાસ્ત્ર, ૧૨ અંગ
૧૪૨૭૫	ઉપાંગ અંગ	સૂત્રના ભાવ વધુ સ્પષ્ટ સમજાવવા રચાયેલાં શાસ્ત્રો, ૧૨ અંગનાં ૧૨ ઉપાંગ
૧૪૨૭૬	મૂળ	સંયમના પાલનમાં મૂળભૂત રીતે સહાયરૂપ થતા અને ભાવદીક્ષિતને સૌ પ્રથમ સ્વાધ્યાય કરાવવામાં આવે તે મૂળ સૂત્ર

- ૧૪૨૭૭ છેદ સંયમપાલનમાં સાધુ-સાધ્વીજીને અતિચાર લાગે તેનાં નિવારણ અંગે અપાતાં પ્રાયશ્ચિત્તનાં વિધાન-વિધિ જે શાસ્ત્રમાં છે તે છેદસૂત્ર. નિશીથ સૂત્ર, વ્યવહાર સૂત્ર, બૃહત્કલ્પસૂત્ર અને દશાશ્રુતસ્કંધ સૂત્ર એ ૪ છેદસૂત્ર છે.
- ૧૪૨૭૮ આશયપ્રકાશિતા અભિપ્રાય અજવાળતી, પ્રકટ કરતી, પ્રતિબદ્ધ કરતી ટીકા; ટીકા રહસ્ય છપાવીને પ્રસિદ્ધ કરતી ટીકા
- ૧૪૨૭૯ વ્યવહાર હેતુ વ્યવહારના હેતુ
- ૧૪૨૮૦ પરમાર્થ હેતુ પરમાર્થના હેતુ, નિશ્ચયના હેતુ
- ૧૪૨૮૧ પરમાર્થ ગૌણતાની પ્રસિદ્ધિ નિશ્ચયની ગૌણતા જાહેર-પ્રગટ કરવી
- ૧૪૨૮૨ વ્યવહાર વિસ્તારનું પર્યવસાન વ્યવહારના ફેલાવા-પ્રસારનું પરિણામ; અંત; નિકાલ; સારાંશ
- ૧૪૨૮૩ અનેકાંતદૃષ્ટિહેતુ અનેકાંતદૃષ્ટિનો આશય, અર્થ, પ્રયોજન, નિમિત્ત
- ૧૪૨૮૪ સ્વગતમતાંતરનિવૃત્તિપ્રયત્ન પોતે પોતાને જ મનોગત કહેતું હોય એમ કહેલા મતાંતરને મટાડવાનો પ્રયત્ન.
- ૧૪૨૮૫ ઉપક્રમ ઉપસંહાર અવિસંધિ આરંભથી નિર્ણયાત્મક અંત સુધી, ન વિસન્ધિ: । જેનો સાંધો વિદ્યે નહીં તે, પૂર્વાપર અવિરોધપણે શરૂઆતથી સમાપ્તિ સુધી
- ૧૪૨૮૬ લોકવર્ણનસ્થૂળત્વહેતુ લોકનાં વર્ણનની વૃદ્ધિ-મોટાઈ-બાહ્ય કારણ-આશય-મતલબ
- ૧૪૨૮૭ વર્તમાનકાળે આત્મસાધન ભૂમિકા વર્તમાનકાળમાં આત્મસાધનની ભૂમિકા
- ૧૪૨૮૮ વીતરાગદર્શન વ્યાખ્યાનો અનુક્રમ વીતરાગ દર્શનનાં વિવરણ-ટીકાની પરિપાટી
- મૂળ**
- ૧૪૨૮૯ લોકસંસ્થાન લોકનો આકાર
- ૧૪૨૯૦ ધર્મઅધર્મઅસ્તિકાય રૂપ દ્રવ્ય ? ધર્માસ્તિકાય રૂપે દ્રવ્ય ? અધર્માસ્તિકાય દ્રવ્ય ?
- ૧૪૨૯૧ સ્વાભાવિક અભવ્યત્વ ? અભવ્યત્વ (અભવ્યજીવો) સ્વભાવથી જ હોય ?
- ૧૪૨૯૨ અનાદિ અનંત સિદ્ધિ ? અનાદિ કાળથી અનંત કાળ સુધી મુક્તિ છે ?
- ૧૪૨૯૩ અનાદિ અનંતનું જ્ઞાન શી રીતે ? અનાદિ અને અનંતનું જ્ઞાન શી રીતે હોઈ શકે ?
- ૧૪૨૯૪ આત્મા સંકોચે વિકાસે ? આત્માને સંકોચવિકાસ ગુણ હોય ? આત્મા સંકોચવિકાસ પામે ?
- ૧૪૨૯૫ સિદ્ધ ઊર્ધ્વગમન-ચેતન, ખંડવત્ શા માટે નહીં ? મોક્ષે જતી વખતે આત્મા ધીમે ધીમે વળાંક લઈને કેમ ન જાય ?
- ૧૪૨૯૬ કેવળજ્ઞાનમાં લોકાલોકનું જ્ઞાતૃત્વ શી રીતે ? કેવળજ્ઞાનમાં લોકાલોક કેવી રીતે જણાય ?
- ૧૪૨૯૭ લોકસ્થિતિ મર્યાદા હેતુ ? લોકસ્થિતિની સીમા-હદનો આશય શું ? કારણ શું ?
- ૧૪૨૯૮ શાશ્વત વસ્તુ લક્ષણ ? શાશ્વત-સનાતન વસ્તુનું લક્ષણ શું ?
- ઉત્તર**
- ૧૪૨૯૯ તે તે સ્થાનવર્તી સૂર્યચંદ્રાદિ વસ્તુ તે તે સ્થાનમાં રહેલા સૂર્ય-ચંદ્ર વગેરે પદાર્થ
- ૧૪૩૦૦ અથવા નિયમિત ગતિહેતુ ? અથવા નિયમિત ગતિનું કારણ ?
- ૧૪૩૦૧ દુષમ સુષમાદિ કાળ ? દુષમ સુષમ વગેરે કાળ ? આરા ?
- ૧૪૩૦૨ મનુષ્ય ઊંચત્વાદિ પ્રમાણ ? મનુષ્યની ઊંચાઈ વગેરેની સાબિતી, જ્ઞાન ?
- ૧૪૩૦૩ અગ્નિકાયનું નિમિત્તયોગે એકદમ ઉત્પન્ન થવું ? અગ્નિકાય વગેરે જીવો નિમિત્ત મળતાં એકાએક ઉત્પન્ન થઈ જાય ?

પૃ.૮૦૮

- ૧૪૩૦૪ એક સિદ્ધ ત્યાં અનંતસિદ્ધ અવગાહના ? એક સિદ્ધાત્મા હોય ત્યાં-તેમાં અનંત સિદ્ધાત્માની જગા-અવકાશ-સમાવેશ કઈ રીતે હોય ?
- ૧૪૩૦૫ હેતુ અવ્યક્તવ્ય ? કારણ, આશય વ્યક્ત કરી શકાય તેવો નથી ?
- ૧૪૩૦૬ એકમાં પર્યાવસાન શી રીતે થઈ શકે છે ? એકમાં પરિણામ-અંત-નિકાલ કેવી રીતે થાય ?
- ૧૪૩૦૭ વ્યવહાર રચના કરી છે એમ કોઈ હેતુથી સિદ્ધ થાય છે ? રૂઢિ, ધારાથી ગોઠવણ કરી છે એમ કોઈ કારણથી સાબિત થાય છે ?
- ૧૪૩૦૮ સ્વસ્થિતિ-આત્મદશા સંબંધે વિચાર પોતાની સ્થિરતા-આત્મદશા વિષે વિચાર તથા તેનું તથા તેનું પર્યવસાન ? પરિણામ-અંત-નિકાલ-તોડ-સારાંશ ?
- ૧૪૩૦૯ ત્યારપછી લોકોપકાર પ્રવૃત્તિ ? ત્યારપછી લોકકલ્યાણની-જનહિતની પ્રવૃત્તિ કરું ?
- ૧૪૩૧૦ લોકોપકાર પ્રવૃત્તિનું ધોરણ લોકોપકાર કરવાની પ્રવૃત્તિનું બંધારણ-શ્રેણી-માપદંડ
- ૧૪૩૧૧ વર્તમાનમાં (હાલમાં) કેમ વર્તવું ઉચિત છે ? વૃત્ત । હમણાં કેવું વર્તન કરવું યોગ્ય છે ?
- ૧૪૩૧૨ સઉપયોગપણે ઉપયોગસહિત
- ૧૪૩૧૩ દ્રવ્ય ત્રણે કાળમાં જે વસ્તુ જાત્યંતર થાય નહીં તે
- ૧૪૩૧૪ સ્વપણાનો પોતાપણાનો
- ૧૪૩૧૫ નિયત નિયમમાં રહેલું-રાખેલું; નક્કી કરેલું, નિશ્ચિત, નિર્ણીત, નિમાયેલું, સ્થાપેલું
- ૧૪૩૧૬ અચેતન જડ
- ૧૪૩૧૭ હે યોગ હે=એ, અરે, ઓ, સંબોધનકારી; કાર્ય કુશળતા; સમતા-બુદ્ધિ; ચિત્તની ભિન્ન ભિન્ન વૃત્તિઓનો સંયમ; અનુકૂળતા, અવસર, યોજના; મન-વચન-કાયાની પ્રવૃત્તિ; જીવની પરિસ્પંદન રૂપ ક્રિયા; આત્મપ્રદેશોનો સંકોચવિસ્તાર, ભગવત્ પ્રાપ્તિનાં સાધન, ભગવત્ પ્રાપ્તિ, સમાધિ
- ૧૪૩૧૮ ચિંતન કર્યો હોય ચિંતવ્યો-વિચાર્યો હોય
- ૧૪૩૧૯ વિષયાર્તપણાથી વિષયોનાં દુઃખથી-પીડાથી
- ૧૪૩૨૦ મૂઢતાને પામેલી મૂર્ખાઈ-મોહ-સ્તબ્ધતાને પામેલી

પૃ.૮૦૯

- ૧૪૩૨૧ જ્ઞાનસ્વભાવ જ્ઞાયક ભાવ, આત્મસ્વરૂપનું જ્ઞાન
- ૧૪૩૨૨ શંકા શંકા
- ૧૪૩૨૩ દ્વેતનું નિરૂપણ બે ભિન્ન પદાર્થનું નિરૂપણ
- ૧૪૩૨૪ ખંડ દ્રવ્યવત્ અંશે-હિસ્સે-વિભાગે દ્રવ્ય જેવો
- ૧૪૩૨૫ ઠઠ ઉત્તર
- ૧૪૩૨૬ અવિકળ જેમાંથી અંશ-કલા માત્ર પણ ખંડિત નથી થયાં તેવું, અખંડ, પૂર્ણ, વ્યવસ્થિત
- ૧૪૩૨૭ પ્રતિભાસે છે લાગે છે, જણાય છે, જાંખી થાય છે, ખ્યાલ આવે છે
- ૧૪૩૨૮ યદાપિ જો કે
- ૧૪૩૨૯ પ્રમાણે કરી પુરાવો, સાબિતી, ઉદાહરણ, યથાર્થ જ્ઞાનનું સાધન, ધોરણ વડે
- ૧૪૩૩૦ અંતર્સ્વરૂપ આંતરિક સ્વરૂપ
- ૧૪૩૩૧ રામાનુજ સંપ્રદાય વિશિષ્ટ અદ્વૈત સિદ્ધાંતના પુરસ્કારક વૈષ્ણવી શ્રીસંપ્રદાયના રામાનુજ નામે ૧૧મી સદીના એક આચાર્યે સ્થાપેલો સંપ્રદાય

૧૪૩૩૨	મથન	મથ્ । મથવાની-વલોવવાની ક્રિયા, સતત વિચારવું
૧૪૩૩૩	એકક્ષેત્રાવગાહી	એક ક્ષેત્રને અવગાહીને રહેલાં, એક ક્ષેત્ર-જગામાં રહેલા
૧૪૩૩૪	રહસ્યાર્થ	અલૌકિક-ગુપ્ત અર્થ; આશય, મર્મ
૧૪૩૩૫	ઘટવધ	ઓછોવત્તો
૧૪૩૩૬	દ્રવ્યત્વ	દ્રવ્યપણું
૧૪૩૩૭	લોકાલોકપ્રકાશક	લોક અને અલોકને પ્રકાશક, જાણનાર
૧૪૩૩૮	લોકાલોક વ્યાપક	લોક અને અલોકમાં વ્યાપીને રહેનાર
૧૪૩૩૯	ઊણે	ઓછે
૧૪૩૪૦	લોકાલોકજાયક	લોક અને અલોકને જાણનાર
૧૪૩૪૧	વિમ્લસાપરિણામી	સહજ-સ્વાભાવિક પરિણામી
૧૪૩૪૨	પુદ્ગલરશ્મિ	પુદ્ગલનાં-રૂપે કિરણ
૧૪૩૪૩	અગુરુલઘુધર્મ	જે શક્તિનાં નિમિત્તથી દ્રવ્યની દ્રવ્યતા કાયમ રહે, એક દ્રવ્ય બીજા દ્રવ્ય રૂપે ન પરિણમે, એક ગુણ બીજા ગુણ રૂપે ન પરિણમે, એક દ્રવ્યના અનેક ગુણ જુદા ન પડી જાય તે. પ્રત્યેક દ્રવ્યમાં ષટ્ગુણહાનિવૃદ્ધિ થાય છે તે આ ધર્મને લીધે.
૧૪૩૪૪	વાક્સંયમ	વાણીનો સંયમ
૧૪૩૪૫	જિનોપદિષ્ટ આત્મધ્યાન	જિને-જિન ભગવંતે ઉપદેશેલું આત્મધ્યાન
૧૪૩૪૬	જ્ઞાનપ્રમાણ ધ્યાન	જ્ઞાન પ્રમાણે ધ્યાન, જ્ઞાન હોય તો ધ્યાન, જ્ઞાનસહિતનું-પછીનું ધ્યાન
૧૪૩૪૭	જ્ઞાન તારતમ્યતા	જ્ઞાનની વધુ માત્રા-સાર-રહસ્ય
પૃ. ૮૧૧		
૧૪૩૪૮	જે વસ્તુ સમયમાત્ર છે તે સર્વકાળ છે	“એક સમય તે સૌ સમય” (પત્રાંક ૨૬૬)
૧૪૩૪૯	જે ભાવ છે તે છે, જે નથી તે નથી	ભાવ, અભાવ
૧૪૩૫૦	ગુણાતિશયતા	ગુણ+અતિશયતા । ગુણોની પ્રચુરતા
૧૪૩૫૧	અતિશયતા	અતિ+શી । પુષ્કળતા, વિશિષ્ટતા, ચડિયાતાપણું
૧૪૩૫૨	ગણિતથી અતીત	ગણત્રીમાં-સંખ્યામાં ન આવે એવું અસંખ્યાત, એથી યે પર; જિનાગમમાં ૨૯ આંકડા સુધીમાં પણ ન આવે એવું, એથી વધુ-પર; અનંત
૧૪૩૫૩	ઉપયોગનો પ્રયોગ	ઉપયોગનો ઉપયોગ, યોજના, અખતરો, અજમાયેશ, ઉપાય
૧૪૩૫૪	સહજ ઉપયોગ તે જ્ઞાન છે	સહજ ઉપયોગ તે કેવળજ્ઞાન છે
પૃ. ૮૧૨		
૧૪૩૫૫	પરમાવધિની અનુપ્રેક્ષા	પરમઅવધિજ્ઞાનની ભાવના, વિચાર, ચિંતન સ્વાધ્યાય વિશેષ
૧૪૩૫૬	સહજ ઉપયોગની અનુપ્રેક્ષાથી	સહજ ઉપયોગના વિચારથી
૧૪૩૫૭	નાસ્તિત્વ	ન હોવાપણું
૧૪૩૫૮	અમૂર્તતા	અરૂપીપણું
૧૪૩૫૯	વસ્તુતા	વાસ્તવિકતા, પદાર્થનું હોવાપણું
૧૪૩૬૦	અવસ્તુતા	અવાસ્તવિકતા, પદાર્થનું ન હોવાપણું
૧૪૩૬૧	મહત્ત્વવાન	અગત્યનું
૧૪૩૬૨	ઉત્પન્નસ્વભાવીવત્	ઉત્પન્ન થવાના સ્વભાવવાળું

૧૪૩૬૩	મધ્યમ પરિણામીપણું	બે છેડા વચ્ચેનું, વચલા પ્રકારનું, સરાસરી પરિણામીપણું, પરિણામ પામ્યા કરવું, રૂપાંતર થવું
૧૪૩૬૪	સર્વપ્રકાશતા	સર્વે (સ્વ-પરને) પ્રકાશે તે
૧૪૩૬૫	દૃષ્ટવસ્તુ	જોયેલી વસ્તુ
૧૪૩૬૬	અદૃષ્ટનો વિચાર	નહીં જોયેલી વસ્તુનો વિચાર
૧૪૩૬૭	મૂળ પરિમાણ	મૂળ માપ, મૂળ પ્ર-માણ

પૃ. ૮૧૩

૧૪૩૬૮	સ્વસ્વરૂપાવસાન	નિજજ્ઞાનમય કેવળજ્ઞાન અવ+સો । સ્વસ્વરૂપમાં સમાપ્તિ કરતું, વિરામ પામતું, અંત પામતું; સ્થાન છે તે આત્મજ્ઞાનમય કેવળજ્ઞાન
૧૪૩૬૯	યોગે	સંયોગે
૧૪૩૭૦	વિપરિણામ	ઊલટું પરિણામ, વિરુદ્ધ ફળ, ખરાબ નતીજો
૧૪૩૭૧	હીનાધિક અવસ્થા	ઓછી વતી દશા-પર્યાય
૧૪૩૭૨	વ્યતિરિક્ત	વિ+અતિ+રિચ્ । સિવાય, જુદું
૧૪૩૭૩	કથંચિત્	કોઈક રીતે; મુશ્કેલીથી
૧૪૩૭૪	જ્ઞાનવ્યતિરિક્ત	જ્ઞાનથી જુદો, જ્ઞાનથી અળગો, જ્ઞાન વિનાનો-સિવાયનો, જ્ઞાનથી ઈતર હેતુશૂન્ય (નિષ્કારણ)
૧૪૩૭૫	અપૂર્વ અભિપ્રાય	સહિત નવીન, પૂર્વે ન જોયેલ-અનુભવેલ, અભૂતપૂર્વ, પૂર્વકાળથી ભિન્ન; અભિપ્રાય એટલે આશય, લક્ષ્ય, શ્રદ્ધા સહિત
૧૪૩૭૬	ધર્મસંતતિ	ધર્મની અવિચ્છિન્ન-સતત પરંપરા, ધર્મનાં સંતાન
૧૪૩૭૭	દર્શનની રીતે	જ્ઞાન, સૂઝ કે તત્ત્વજ્ઞાનની વિચારણાનાં શાસ્ત્રની રીતે
૧૪૩૭૮	સંપ્રદાયની રીતે	ગુરુની પરંપરાથી ચાલી આવતી ઉપદેશ પરંપરા અને એના માર્ગ-પંથ કે આમ્નાયની રીતે
૧૪૩૭૯	અભિમતે	સ્વીકારેલ, પસંદ કરેલ, અનુકૂળ
૧૪૩૮૦	રચના	યોજના, બંધારણ, વ્યવસ્થા
૧૪૩૮૧	સાંપ્રદાયિક સ્વરૂપ	સંપ્રદાયને લગતું, પરંપરાગત, ધાર્મિક સંકુચિતતાનું સ્વરૂપ
૧૪૩૮૨	સ્વસ્વરૂપ	નિજશક્તિ
૧૪૩૮૩	ભાવિ	ભવિષ્યનાં
૧૪૩૮૪	મહત્ કાર્યનાં	મોટાં કાર્યનાં
૧૪૩૮૫	વાવ્યા રહેતા હતા	વાવતા રહેતા
૧૪૩૮૬	સ્વાચરણ	સ્વ+આ+ચર્ । પોતાનું આચરણ

પૃ. ૮૧૪

૧૪૩૮૭	સોહં	સઃ+અહમ્ । તે હું છું
૧૪૩૮૮	વિરમવું	વિ+સ્મ્ । અટકવું
૧૪૩૮૯	યથાતથ્ય	સત્ય
૧૪૩૯૦	આકાશનું અવગાહકધર્મપણું	આકાશનો અવગાહનત્વ ગુણ
૧૪૩૯૧	પરિણામીપણે	નીપજવા-ઊપજવા રૂપ, રૂપાંતર રૂપે, વિકાર રૂપે, અસર રૂપે, પરિણામ પામ્યા કરવા રૂપ

૧૪૩૯૨	વિવર્તપણે	વિકાર, ફેરફાર, રૂપાંતર રૂપે
૧૪૩૯૩	અનુભૂત	અનુભવેલું, સિદ્ધ થયેલું, નક્કી થયેલું
૧૪૩૯૪	સાક્ષાત્ બંધ	પ્રત્યક્ષ, નજરોનજર, આંખ સામે મૂર્ત હોય તેમ
૧૪૩૯૫	કેવળદર્શન	સંપૂર્ણ સામાન્ય બોધ, દર્શનાવરણીય કર્મનો સર્વથા ક્ષય થયે પ્રગટતું દર્શન
૧૪૩૯૬	બ્રહ્મ	બ્રહ્મન્ । જ્ઞાન, અનાદિ અનંત એવું પરમતત્ત્વ
૧૪૩૯૭	ઉભય	બન્ને (આત્મા અને પુદ્ગલ)
૧૪૩૯૮	મુક્તિમાં આત્મધન ?	મોક્ષમાં આત્માનો ધન થઈને રહે ?

પૃ. ૮૧૫

૧૪૩૯૯	અતિરિક્તપણું	ના સિવાયનું, ભિન્નપણું, ખાલીપણું, શૂન્યપણું, અધિકપણું, શ્રેષ્ઠપણું
૧૪૪૦૦	વસ્તુત્વ	વસ્તુપણું
૧૪૪૦૧	કપિલદેવજી	સાંખ્ય દર્શનના પ્રણેતા
૧૪૪૦૨	આનંદ	આ+નન્દ । હર્ષ, સુખ, દુઃખનો અભાવ, પરબ્રહ્મ, પરમાત્મા
૧૪૪૦૩	ચૈતન્ય	ચિત્ । આત્મા, વેદાંતી મતે ચિત્ સ્વરૂપ પરમાત્મા
૧૪૪૦૪	નાના	વિવિધ, તરેહ તરેહના, અનેક

જૈન માર્ગ

૧૪૪૦૫	અસ્પર્શગતિ	અ+સ્પૃશ+ગમ્ । સ્પર્શરહિત ગતિ
૧૪૪૦૬	એક સમય અત્ર અને સિદ્ધક્ષેત્ર હોવાપણું	— એક સમયે અહીં અને તરત સિદ્ધશિલા પર અથવા તે જ સમયે લોકાંતર ગમન. પહોંચીને ત્યાં આત્માનું હોવાપણું અથવા મોક્ષગામી ન હોય તો તે જ સમયે બીજા લોકમાં (ઉર્ધ્વ-અધો-મધ્ય) જવાપણું

પૃ. ૮૧૬

૧૪૪૦૭	એક અદ્વૈત તત્ત્વ	જ્યાં દ્વૈતપણું, દ્વૈતભાવ, બેપણું નથી તે એક તત્ત્વ; એક જ વસ્તુ; (જીવ-ઈશ્વર અને જગત-ઈશ્વરની એકરૂપતા, કાર્ય અને કારણની એક આત્મા કે બ્રહ્મ વિના જગતમાં બીજું કંઈ નથી અનન્યતા)
-------	------------------	--

૧૪૪૦૮	વિભાવનું ઉપાદાનકારણ	વિભાવનું સમવાયી કારણ કે જે વિભાવમાં ઓતપ્રોત રહ્યું હોય
૧૪૪૦૯	લોકદર્શનનો સુગમ માર્ગ	લોકનું દર્શન થાય તેનો સહેલો સમજાય તેવો રસ્તો
૧૪૪૧૦	દેહાંતદર્શનનો સુગમ માર્ગ	મૃત્યુનાં દર્શનનો સુગમ રસ્તો
૧૪૪૧૧	ઘટમાન	ઘટે, ઘટવા યોગ્ય
૧૪૪૧૨	અન્યથી ન્યૂન પરાભવતા	બીજાથી ઓછી હાર, પરાજય
૧૪૪૧૩	પરિત્યાગ	સંપૂર્ણ ત્યાગ

પૃ. ૮૧૭

૧૪૪૧૪	ભૂ	ભૂમિ, પૃથ્વી, હરકોઈ સ્થાન; પરમેશ્વર; હોવું-થવું; પ્રાપ્ત કરવું, શુદ્ધ થવું, ચિંતન કરવું
૧૪૪૧૫	સ્થાપના	પ્રતિષ્ઠા (મૂર્તિની ?)
૧૪૪૧૬	મુખ	આરંભ
૧૪૪૧૭	બ્રહ્મગ્રહણ	બ્રહ્મચર્યવ્રત ગ્રહણ
૧૪૪૧૮	ધ્યાન	ઈંદ્રિયોની બધી વૃત્તિઓની એકાગ્રતા, ચિંતન, લક્ષ

:: ૫૨૬ ::

૧૪૪૧૯ યોગબળ બન્ને પ્રકારના યોગથી કે એમાંના એકથી મળેલી શક્તિ

૧૪૪૨૦ સ્વાયુ-સ્થિતિ પોતાનાં આયુષ્યની સ્થિતિ

૧૪૪૨૧ આત્મબળ આત્માનું બળ

૧૪૪૨૨ સર્વદર્શન અવિરોધ સર્વદર્શનને વિરોધ ન આવે એવું-એમ

૧૪૪૨૩ સો ધમ્મો જથ્થ દયા દસદુ દોસા ન જસ્સ સો દેવો ।

સો હુ ગુરુ જો નાણી આરંભ પરિગ્ગહા વિરઝો ॥ 'સંબોધસત્તરિ' શ્લોક ૩ : શ્રી રત્નશેખરસૂરિ
જે ધર્મમાં દયા છે તે ધર્મ. અઢાર દૂષણ નથી તે દેવ. આરંભ-પરિગ્રહથી વિરક્ત
જ્ઞાની તે ગુરુ છે.

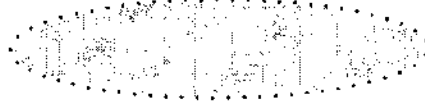
૧૪૪૨૪ અકિંચનપણાથી વિચરતાં અપરિગ્રહપણે વિચરતાં

૧૪૪૨૫ એકાંત મૌનથી સંપૂર્ણ સાવ મૌનપૂર્વક, કેવળ મૌન રાખીને

૧૪૪૨૬ જિનસદૃશ ધ્યાનથી જિન જેવાં ધ્યાનથી, જિન ભગવાન જેવા ધ્યાનથી

૧૪૪૨૭ તન્મયાત્મસ્વરૂપ તન્મય આત્મસ્વરૂપ, તે મય આત્મસ્વરૂપ

૧૪૪૨૮ વિક્ષેપ ચિત્તની ચંચળતા, બાધા, નડતર, મૂઝવણ

૧૪૪૨૯ તે સ્વરૂપ

તે સયોગી જિનસ્વરૂપ, તે સિદ્ધ સ્વરૂપ

૧૪૪૩૦ સર્વજ્ઞપદ

વીતરાગ પદ, કેવલીપદ

પૃ. ૮૧૮

૧૪૪૩૧ નમો જિણાણં જિદભવાણં ભવ જીતી લીધા છે તે જિનભગવંતોને નમસ્કાર

૧૪૪૩૨ જિન તત્ત્વસંક્ષેપ જિનતત્ત્વનો સાર

૧૪૪૩૩ અન્ય સ્થાનકે બીજે ઠેકાણે, બીજી જગ્યાએ, બીજા પાસે

૧૪૪૩૪ અભાવ જેવો ખોટ-ખામી-ગેરહાજરી-અસ્થિતિ જેવો

પૃ. ૮૧૯

૧૪૪૩૫ તન્મયવૃત્તિમાન તે મય વૃત્તિવાળો

૧૪૪૩૬ સાંપરાયિક કષાયિક, કષાય ભાવનાં નિમિત્તથી જે કર્મપરમાણુ આત્મામાં થોડો વખત રહે તે.

૧૪૪૩૭ ચરમશરીરી સંપૂર્ણ વીતરાગ દશાવાન, મોક્ષે જતાં પહેલાંના છેલ્લા દેહધારી

૧૪૪૩૮ સર્વ પરદ્રવ્ય બીજાં બધાં દ્રવ્ય

૧૪૪૩૯ અસમ્યક્દર્શન મિથ્યાત્વ

૧૪૪૪૦ અભાસન ભાસવું નહીં તે. જાણવું-દેખવું નહીં તે

૧૪૪૪૧ નિરંતરાય પદ અંતરાય વિનાનું પદ

૧૪૪૪૨ ન જણાવાથી ન ખબર પડતાં, જણાતાં

પૃ. ૮૨૦

૧૪૪૪૩ અંતર્ભાવી શકે સમાવેશ, સમાસ પામી શકે

૧૪૪૪૪ સહચારીપણે સાથે ચાલવા-જવા-ફરવાપણે

૧૪૪૪૫ કેવળ સમવસ્થાનરૂપ કેવળ અચળ-અડગ-અકંપ દૃઢતારૂપ, શૈલેશીકરણરૂપ, કેવળીની દશા

૧૪૪૪૬ ઉપયોગ સંગ ન પામે ઉપયોગ સોબત-સહચાર-સંયોગ ન પામે

૧૪૪૪૭	એકાંત આત્મવૃત્તિ	એકલી આત્મવૃત્તિ, અત્યંત આત્મવૃત્તિ, નિરપવાદ-નિશ્ચિત આત્મવૃત્તિ
૧૪૪૪૮	નિર્વિકલ્પ	વિકલ્પ, પરિવર્ત, ફેરફાર, પ્રભેદથી રહિત
૧૪૪૪૯	શબ્દાતીત	શબ્દથી પર
૧૪૪૫૦	સહજ સ્વરૂપ આત્મા જ	વિભાવથી રહિત એવું જે સહજ સ્વરૂપ છે માત્ર તે રૂપ આત્મા
૧૪૪૫૧	૭-૧૨-૫૪	છેલ્લેથી ગણતાં વિ.સં. ૧૯૫૪, ૧૨ એટલે ગુજરાતી ૧૨મો માસ આસો, ૭ એટલે સુદ સાતમ
૧૪૪૫૨	૩૧-૧૧-૨૨	પરમકૃપાળુદેવના ૩૧ મા વર્ષે, ૧૧ માસ અને ૨૨ દિવસે. જન્મતિથિ કાર્તિક સુદ ૧૫, વિ.સં. ૧૯૨૪ હોવાથી

પૃ. ૮૨૧

૧૪૪૫૩	દેહની રચના	સ્ત્વ । દેહનું-શરીરનું નિર્માણ, દેહ રચવાનો-બનાવવાનો ઢંગ, બંધારણ
૧૪૪૫૪	અહો !	આશ્ચર્યકારક અવ્યય, ઉદ્ગાર
૧૪૪૫૫	પરમ જાગૃત સ્વભાવ ભજ	અપ્રમત્ત સ્વભાવ ભજ
૧૪૪૫૬	પરમ આર્જવ	પરમ ઋજુતા-સરળતા
૧૪૪૫૭	પ્રતિનિવાસ	રોજ રહેવું, રાતવાસ
૧૪૪૫૮	અષ્ટાંગ યોગ	યોગનાં ૮ અંગ : યમ, નિયમ, આસન, પ્રાણાયામ, પ્રત્યાહાર, ધારણા, ધ્યાન ને સમાધિ
૧૪૪૫૯	આત્મઈહા	આત્માની ઈચ્છા, ખ્વાહિશ, પ્રવૃત્તિ, ક્રિયાશીલતા, વાંછા, ચેષ્ટા
૧૪૪૬૦	આત્મોપયોગ	આત્માનો ઉપયોગ
૧૪૪૬૧	મૂળ આત્મોપયોગ	આત્માનો મૂળ ઉપયોગ
૧૪૪૬૨	અપ્રમત્ત આત્મોપયોગ	અપ્રમત્ત આત્માનો, ૭મા ગુણસ્થાનકે વર્તતા આત્માનો ઉપયોગ
૧૪૪૬૩	કેવળ ઉપયોગ	ઉપયોગથી ઉપયોગની એકતા, આત્મ ઉપયોગ જ
૧૪૪૬૪	જિન ચૈતન્ય પ્રતિમા	જીવતો જિન, જિન પ્રતિમા ચૈતન્ય-આત્મા જ છે
૧૪૪૬૫	સર્વાંગ સંયમ	બધાં અંગોથી સંયમ, શરીરનાં પ્રત્યેક અંગથી સંયમ; બધી રીતે સંયમ
૧૪૪૬૬	એકાંત સ્થિર સંયમ	અત્યંત સ્થિર-માત્ર સ્થિર સંયમ; એકાંત સ્થળે સ્થિરતાપૂર્વકનો સંયમ
૧૪૪૬૭	એકાંત શુદ્ધ સંયમ	એકલો-માત્ર-અત્યંત શુદ્ધ સંયમ
૧૪૪૬૮	કેવળ બાહ્યભાવ નિરપેક્ષતા	કોઈ જાતના બાહ્યભાવની ઈચ્છા-અપેક્ષા-કામના-જરૂર વિનાનું

પૃ. ૮૨૨

૧૪૪૬૯	ધર્મસુગમતા	ધર્મ સરળતાથી-સુલભતાથી સમજાય તે
૧૪૪૭૦	લોકાનુગ્રહ	લોકો પર ઉપકાર કરવો, લોકો ઉપર કૃપા કરવી
૧૪૪૭૧	યથાસ્થિત	પૂર્વવત્ અસલ મુજબ, જેમ હતું તે પ્રમાણે
૧૪૪૭૨	શુદ્ધ	સ્વચ્છ, નિર્મળ, નિર્દોષ, ભૂલ વિનાનો, ભેળસેળ વિનાનો
૧૪૪૭૩	સનાતન	સદાનો, શાશ્વત, નિશ્ચલ-સ્થિર
૧૪૪૭૪	સર્વોત્કૃષ્ટ	સર્વ+ઉત્કૃષ્ટ । સૌથી ઉત્તમ, શ્રેષ્ઠતમ
૧૪૪૭૫	જયવંત	જયવત્ । જયશાલી, વિજય મેળવનારો
૧૪૪૭૬	ધર્મનો ઉદય	ધૃ+ઉદ્+ઈ । ધર્મની ઉત્પત્તિ, ચડતી
૧૪૪૭૭	પરમોપકારક	પરમ ઉપકારક (બધાનું), અનેક રીતે ભલું કરનાર
૧૪૪૭૮	પરમાર્થમય	પરમ+અર્થ । મોક્ષમય, સત્યમય, સર્વોત્તમ પ્રયોજનમય

૧૪૪૭૯	આશ્ચર્યકારક	વિસ્મયકારક, અચરજ-નવાઈ પમાડે તેવા, વિચિત્ર
૧૪૪૮૦	ખંડિત	ટુકડા ટુકડા, તૂટક તૂટક, છિન્ન ભિન્ન, ખાંડું, વચ્ચે તૂટી પડેલું
૧૪૪૮૧	દુર્ગમ્ય	દુર્+ગમ્ । ન સમજાય તેવું, દુઃખેથી-મહામુશ્કેલીથી જઈ શકાય તેવું
૧૪૪૮૨	પ્રભાવ	રુઆબ, દમામ, પ્રતાપ, તેજ
૧૪૪૮૩	મહત્	મોટો
૧૪૪૮૪	પ્રતિકૂળ	અનુકૂળ ન હોય તેવા, વિરુદ્ધ, અગવડકારક, વિઘ્નકારક
૧૪૪૮૫	દૃષ્ટિરાગનું	પક્ષપાતનું, જોતાંવેંત થતા રાગનું, દેખતભૂલીનું
૧૪૪૮૬	પ્રબળ રાજ્ય	ઘણું બળવાન-પ્રચંડ રાજ્ય
૧૪૪૮૭	તુચ્છ	ક્ષુદ્ર
૧૪૪૮૮	પામર	હલકા સ્વભાવના, અધમ, દુષ્ટ, પાજી, કંગાળ
૧૪૪૮૯	વિરાધક વૃત્તિના ધણી	વિ+રાધ્ । વૃત્ । ધનિક । વિરોધ, અનિષ્ટ, અપકારી વૃત્તિના માલિક
૧૪૪૯૦	અગ્રભાગે	મુખ્ય, અગ્રેસર, આગેવાન, અગ્રણી
૧૪૪૯૧	કિંચિત્	કંઈક પણ
૧૪૪૯૨	પ્રાણાધાતુલ્ય	પ્રાણ+આ+હન+તુલ્ । પ્રાણ હણાઈ જતા હોય તેવું, જાનના જોખમ જેવું
૧૪૪૯૩	પરમ કારુણ્યસ્વભાવ	સર્વોત્કૃષ્ટ કરુણાશીલ સ્વભાવ
૧૪૪૯૪	સદ્ધર્મ પ્રત્યેની પરમભક્તિ	સત્ ધર્મ પ્રત્યેની ઉત્કૃષ્ટ ભક્તિ
૧૪૪૯૫	એવંભૂત દૃષ્ટિ	શુદ્ધ નિશ્ચયથી આત્માની એવંભૂત-શુદ્ધ સ્વરૂપ સ્થિતિને દૃષ્ટિ-લક્ષમાં રાખીને
૧૪૪૯૬	ઋજુસૂત્ર સ્થિતિ કર	ઋજુસૂત્રપણે—વર્તમાન પર્યાયમાં સ્થિતિ કર, વર્તમાનમાં શુદ્ધ સ્વરૂપમાં વર્ત
૧૪૪૯૭	નેગમ દૃષ્ટિ	વીતરાગ ભક્તિ, વૈરાગ્ય આદિ મોક્ષસાધક લોકપ્રસિદ્ધ વ્યવહારની દૃષ્ટિથી
૧૪૪૯૮	એવંભૂત પ્રાપ્તિ કર	જે પ્રકારે આત્મસ્વરૂપ છે તે પ્રકારે થા, આત્મસ્વરૂપ પ્રાપ્ત કરવાનો લક્ષ રાખ
૧૪૪૯૯	એવંભૂત દૃષ્ટિ	શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપને નિરંતર લક્ષમાં રાખીને
૧૪૫૦૦	નેગમ વિશુદ્ધ કર	લોકપ્રસિદ્ધ મોક્ષસાધક વ્યવહારને વિશુદ્ધ કર
૧૪૫૦૧	સંગ્રહદૃષ્ટિ	સામાન્યગ્રાહી સંગ્રહનયની દૃષ્ટિથી 'સર્વ જીવ છે સિદ્ધ સમાન' દૃષ્ટિ રાખી
૧૪૫૦૨	એવંભૂત થા	સ્વરૂપસ્થ થા, જેમ આત્મસ્વરૂપ છે તેમ તે સ્થિતિને પામેલો બન, થા
૧૪૫૦૩	એવંભૂત દૃષ્ટિ	યથાસ્થિત જેવું શુદ્ધ સહજ આત્મસ્વરૂપ છે તેવી અપેક્ષા દૃષ્ટિ સન્મુખ રાખી
૧૪૫૦૪	સંગ્રહ વિશુદ્ધ કર	સંગ્રહ અર્થાત્ પોતાની જે સ્વરૂપ સત્તા છે તે વિશુદ્ધ કર, નિશ્ચયનો લક્ષ રાખી વ્યવહાર શુદ્ધ-અનુકૂળ રાખ.
૧૪૫૦૫	વ્યવહાર દૃષ્ટિ	પરમાર્થસાધક વ્યવહાર પ્રત્યે દૃષ્ટિ રાખીને
૧૪૫૦૬	એવંભૂત પ્રત્યે જા	શુદ્ધ સ્વરૂપ પ્રત્યે જા.
૧૪૫૦૭	એવંભૂત દૃષ્ટિ	નિશ્ચય રૂપ શુદ્ધ સ્વરૂપ દૃષ્ટિ લક્ષમાં રાખી, ઉત્તરોત્તર ચઢતી આત્મદશા ઉત્પન્ન કરતો જા
૧૪૫૦૮	વ્યવહાર વિનિવૃત્ત કર	વ્યવહાર સાધનની અપેક્ષા-જરૂર ન રહે, વિનિવૃત્ત થાય
પૃ. ૯૨૩		
૧૪૫૦૯	શબ્દદૃષ્ટિથી	જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર પ્રત્યે ગમન-પરિણામન કરે તે 'આત્મા' એમ આત્મા શબ્દની યથાર્થ અર્થરૂપ દૃષ્ટિથી
૧૪૫૧૦	એવંભૂત પ્રત્યે જા	શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપને પામ.

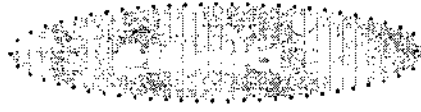
- ૧૪૫૧૧ એવંભૂત દૃષ્ટિ શુદ્ધ સ્વરૂપલક્ષી દૃષ્ટિથી
 ૧૪૫૧૨ શબ્દ નિર્વિકલ્પ કર શબ્દને - યથાર્થ અર્થરૂપ 'આત્મા' નામધારી શબ્દને વિકલ્પ વિનાનો કર.
 નિર્વિકલ્પ શુક્લધ્યાનને પામ.
- ૧૪૫૧૩ સમભિરૂઢ દૃષ્ટિ નિશ્ચય સ્વરૂપની સાધનામાં સમ્યકપણે અભિરૂઢ-અતિ ઊંચે ચઢેલ, ઉચ્ચ
 ગુણસ્થાનને પામેલ એવી દૃષ્ટિથી
- ૧૪૫૧૪ એવંભૂત અવલોક જે રીતે મૂળ શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપ છે તે જો.
 ૧૪૫૧૫ એવંભૂત દૃષ્ટિ શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપ સ્થિતિની દૃષ્ટિથી
 ૧૪૫૧૬ સમભિરૂઢ સ્થિતિ કર આત્મસ્વરૂપમાં સમ્યકપણે આરૂઢ, સ્વરૂપારૂઢ, યોગારૂઢ સ્થિતિ કર.
 ૧૪૫૧૭ એવંભૂત દૃષ્ટિ શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપ સ્થિતિની દૃષ્ટિ લક્ષમાં રાખી
 ૧૪૫૧૮ એવંભૂત થા શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપમાં જેણે સ્થિતિ કરી છે એવો સ્વરૂપસ્થિત થઈ જા
 ૧૪૫૧૯ એવંભૂત સ્થિતિથી યથાસ્થિત શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપમાં સ્થિતિ થવાથી આત્મસ્વરૂપ સ્થિતિની
 એવંભૂત દૃષ્ટિ દૃષ્ટિ શમાવ. દૃષ્ટિ-સ્થિતિ એકરૂપ થઈ ગયાં, 'દૃષ્ટિ તેવી સૃષ્ટિ'
 શમાવ સર્જ લીધી.
- ૧૪૫૨૦ ઐ શાંતિ: શાંતિ: શાંતિ: શાંતિપાઠ
 ૧૪૫૨૧ ચિદ્ધાતુ ચિત્+ધાતુ । બ્રહ્મ, ચેતનાત્મક મૂળ વસ્તુ
 ૧૪૫૨૨ અચિદ્ધાતુ સંયોગરસનો આભાસ જડના સંયોગના આસ્વાદ-અર્ક
 ૧૪૫૨૩ આશ્ચર્યવત્ અચરજ, અચંબો, નવાઈ પમાડે એ રીતે
 ૧૪૫૨૪ આશ્ચર્યરૂપ અચરજ, અચંબો, નવાઈ, વિસ્મનો પ્રકાર
 ૧૪૫૨૫ પરાનુગ્રહ બીજાનો અનુગ્રહ, બીજા પર કૃપા
 ૧૪૫૨૬ ચૈતન્ય જિન પ્રતિમા
 ૧૪૫૨૭ થા બન
 ૧૪૫૨૮ ક્ષેત્રયોગ ક્ષેત્રનો યોગ
 ૧૪૫૨૯ પરાક્રમ બળ, શક્તિ, ઉત્સાહ, વીર્ય, યોગ
 ૧૪૫૩૦ હે કામ ! હે ઈચ્છા; કર્મ; વ્યવસાય; ઉપયોગ; વિષયવાસના : પરમાર્થ પ્રત્યે હો.
 ૧૪૫૩૧ હે માન ! હે અભિમાન; આબરૂ; સત્પુરુષનો શિષ્ય છું તો તે પ્રમાણે વર્તજે.
 ૧૪૫૩૨ હે સંગઉદય ! હે સહચાર-સોબતના-વૈભાવિક બંધનના ઉદયની બદલે સ્વાભાવિક સત્સંગ હો.
 ૧૪૫૩૩ હે વચનવર્ગણા ! હે વચનની-ભાષાની વર્ગણા, સંસારવર્ધક ન હો, સત્પુરુષના ગુણશ્રામમાં હો.
 ૧૪૫૩૪ હે મોહ ! હે મોહ, પરમાર્થ પ્રત્યે હો.
 ૧૪૫૩૫ હે મોહદયા ! હે સ્નેહી સ્વજનો પ્રત્યે મોહ અને તેને લીધે આવતી દયા તેમનાં કલ્યાણ માટે હો.
 ૧૪૫૩૬ હે શિથિલતા ! હે થાક, ઠીલાશ, નિર્બળતા ! તમે વિષયકષાયમાં ઠીલા, મંદ, નિર્બળ રહો.
- ૫૫.૮૨૪
 ૧૪૫૩૭ હેતુભૂત કારણભૂત
 ૧૪૫૩૮ કૃતકૃત્ય કૃતાર્થ, સફળ, કરવાનું કરી લેવાનો
 ૧૪૫૩૯ કુંદકુંદાદિ આચાર્યો શ્રી કુંદકુંદ સ્વામી જેવા અત્યંત આત્મસ્થિત ધુરંધર આચાર્ય વગેરે
 ૧૪૫૪૦ શ્રી સોભાગ પરમપૂજ્ય શ્રી સોભાગભાઈ (કૃપાળુદેવના પરમાર્થ સખા, સત્સંગનિષ્ઠ)
 ૧૪૫૪૧ સમાધિમાર્ગ સ્થિરતાનો-સ્વસ્થતાનો માર્ગ, ધ્યાનનો માર્ગ, શાંતિનો માર્ગ
 ૧૪૫૪૨ શ્રી ગુરુના અનુગ્રહથી શ્રીમત્ ગુરુની કૃપા વડે

- ૧૪૫૪૩ પરમ પ્રયત્ન ઉત્તમ-અંતિમ પ્રયત્ન
૧૪૫૪૪ બંધવિહાણવિમુક્ત (કર્મ) બંધના પ્રકારથી-વિધાનથી-રચનાથી વિમુક્ત-રહિત એવા
(બંધસ્વામિત્વ નામે કર્મગ્રંથના ૩જા ભાગનું મંગળાચરણ)
૧૪૫૪૫ વંદિઅ । વંદને, વંદન કરીને
૧૪૫૪૬ સિરિ વદ્ધમાણજિણચંદં શ્રી વર્ધમાન જિનચંદ્રને
૧૪૫૪૭ સિરિવીર જિણં વંદિઅ શ્રી વીર જિનને વંદન કરીને (કર્મગ્રંથ ભાગ ૧ નું મંગળાચરણ)
૧૪૫૪૮ કમ્મવિવાગં સમાસઓ વુચ્છં કર્મવિપાક (નામે કર્મગ્રંથનો ૧લો ભાગ) ને ટૂંકમાં કહીશ
૧૪૫૪૯ કીર્સી જિણેણ હેઠ્ઠિં જે હેતુઓ વડે (ક્રિયા) કરાય છે
૧૪૫૫૦ જેણં તો ધણ્ણે કમ્મં તેથી કર્મ કહેવાય છે
૧૪૫૫૧ કમ્મદવ્વેહિં સમ્મં...ભવે મુક્કો વાંચો વચનામૃત પૃ.૫૮૪, કોશ પૃ.નં.૫૧૩
શબ્દાર્થ નં. શ્રી આચારાંગ સૂત્ર અ. ૭, ઉ.૧ (વિસ્થેદ ગયું છે)

- ૧૪૫૫૨ કેવળ સમવસ્થિત શુદ્ધ ચેતન સંપૂર્ણ સ્થિર આત્મા
૧૪૫૫૩ મોક્ષમાર્ગ તે મોક્ષસ્વભાવનું અનુસંધાન તે મોક્ષમાર્ગ
૧૪૫૫૪ સમ્યક્દર્શન પ્રતીતિરૂપે તે માર્ગ જ્યાં શરૂ થાય છે તે સમ્યક્દર્શન
૧૪૫૫૫ દેશ આચરણરૂપે અંશે ચારિત્રરૂપે, દેશવિરતિ
૧૪૫૫૬ સર્વ આચરણરૂપે સર્વ ચારિત્રરૂપે, સર્વવિરતિ
૧૪૫૫૭ સપ્તમ સાતમું
૧૪૫૫૮ અષ્ટમ આઠમું

પૃ.૮૨૫

- ૧૪૫૫૯ નવમ નવમું
૧૪૫૬૦ દશમ દશમું
૧૪૫૬૧ એકાદશમ અગિયારમું
૧૪૫૬૨ દ્વાદશમ બારમું

- ૧૪૫૬૩ સ્વત્વભૂતધર્મ પોતાપણું-પોતાની વિશિષ્ટતા-પોતાની સત્તા થઈ ગયેલા-બની ચૂકેલા છે તે ધર્મ;
પોતાનો-આત્માનો વાસ્તવિક-યથાર્થ ધર્મ
૧૪૫૬૪ સર્વજ્ઞપદ સ્વાનુભવે સિદ્ધ કરવા યોગ્ય છે પોતે સર્વજ્ઞ થઈ જવા જેવું છે, પોતે સર્વજ્ઞ બની
જવું જોઈએ
૧૪૫૬૫ ઉપશમમૂળ ધર્મ જેના મૂળમાં ઉપશમ છે તે ધર્મ
૧૪૫૬૬ દયામૂળ ધર્મ જેના મૂળમાં દયા (અહિંસા) છે તે ધર્મ
૧૪૫૬૭ સિદ્ધાંતમૂળ ધર્મ જેના મૂળમાં સિદ્ધાંત છે તે ધર્મ
૧૪૫૬૮ જિનાજ્ઞામૂળ ધર્મ જેના મૂળમાં જિનાજ્ઞા છે તે ધર્મ
૧૪૫૬૯ સમ્યક્ ક્રિયાવાદ સમ્યક્ પ્રકારે વ્યાવહારિકતાનો ખ્યાલ આપતો સિદ્ધાંત

પૃ.૮૨૬

- ૧૪૫૭૦ અનાદિ નિત્ય પર્યાય :- મેરુ આદિ મેરુ પર્વત વગેરે અનાદિ કાળથી છે, નિત્ય છે, પર્યાય છે.

૧૪૫૭૧	મોક્ષ	દુઃખના આત્યંતિક અભાવનું નામ મોક્ષ
૧૪૫૭૨	સમ્યગ્જ્ઞાન	વસ્તુની જે સ્વભાવે સ્થિતિ છે તે સ્વભાવે તે વસ્તુની સ્થિતિ સમજાવી
૧૪૫૭૩	સમ્યક્ચારિત્ર	સમ્યગ્જ્ઞાનદર્શનથી પ્રતીત થયેલા આત્મભાવે વર્તવું તે ચારિત્ર

પૃ. ૮૨૭

૧૪૫૭૪	સકર્મ	કર્મ સહિત
૧૪૫૭૫	ભાવકર્મ	વિભાવ
૧૪૫૭૬	તત્વાર્થ પ્રતીતિ	તત્વની અને અર્થની પ્રતીતિ-શ્રદ્ધા
૧૪૫૭૭	વચનથી વ્યંજિત	ખુલ્લો કરેલો, સ્પષ્ટ કરેલો
૧૪૫૭૮	મૂળ અર્થરૂપ	મૂળ આત્મારૂપ
૧૪૫૭૯	ભિન્ન	જુદું
૧૪૫૮૦	અભિન્ન	જુદું નહીં તેવું
૧૪૫૮૧	ભિન્નાભિન્ન	જુદું અને જુદું ન હોય તેવું
૧૪૫૮૨	સંસર્ગરહિત	સંપર્ક વિનાનું
૧૪૫૮૩	ઉત્કૃષ્ટ પ્રકાશક	સૌથી વધુ અને સૌથી ઉત્તમ-શ્રેષ્ઠ પ્રકાશ કરનારું, પાથરનારું, પ્રસિદ્ધ કરનારું, પ્રગટ કરનારું

પૃ. ૮૨૮

૧૪૫૮૪	ઉપયોગથી ઉપયોગની એકતા	ઉપયોગથી ઉપયોગનું એકપણું-એક્ય-અભેદભાવ, ઉપયોગ-ઉપયોગનો સંપ, મેળ, જોડાણ, પૂર્ણતા
-------	----------------------	--

આકાશવાણી

૧૪૫૮૫	તપ કરો; તપ કરો	“સ્વરૂપમાં પ્રતપન કરવું તે તપ”, સ્વરૂપમાં તપ કરો
૧૪૫૮૬	સદ્ભાવની પ્રતીતિ-સમ્યગ્દર્શન	‘હું છું’, અસ્તિત્વની પ્રતીતિ તે સમ્યક્દર્શન
૧૪૫૮૭	સીમા	મર્યાદા, હદ

પૃ. ૮૨૯

૧૪૫૮૮	ઉ૦	ઉત્સર્ગ માર્ગ
૧૪૫૮૯	અપ૦	અપવાદ માર્ગ
૧૪૫૯૦	‘ઠાણાંગ સૂત્ર’માં દર્શાવેલું વાક્ય	૩જા આગમ શ્રી ઠાણાંગ સૂત્રે, સ્થાનાંગ ૧, ઉદ્દેશક ૧
૧૪૫૯૧	એગે	એકલા
૧૪૫૯૨	સમણે	શ્રમણ
૧૪૫૯૩	ભગવં મહાવીરે	ભગવાન મહાવીર
૧૪૫૯૪	હમીસેજં	આ
૧૪૫૯૫	ઉસ્સપિણીઈ	ઓસપ્પિણીઈ । અવસર્પિણી કાળમાં
૧૪૫૯૬	ચઠવીસં	ચોવીસ
૧૪૫૯૭	તિથ્થયરાણં	તીર્થકરોમાં
૧૪૫૯૮	ચરિમે	ચરમ, છેલ્લા
૧૪૫૯૯	તિથ્થયરે	તીર્થકર
૧૪૬૦૦	સિદ્ધે	સિદ્ધ

:: ૫૩૨ ::

૧૪૬૦૧	બુદ્ધે	બુદ્ધ
૧૪૬૦૨	મુક્તે	મુક્ત
૧૪૬૦૩	પરિનિવ્વુદે	પરિનિવૃત્ત
૧૪૬૦૪	સવ્વદુઃખપ્પહીણે	સર્વદુઃખ પ્રક્ષીણ કર્યા, સર્વ દુઃખથી રહિત થયા
૧૪૬૦૫	આભ્યંતર ભાન અવધૂત	ભીતરનાં ભાન-સમજ-ધ્યાન સાથે વર્ણાશ્રમધર્મ ત્યાગ કરનાર, સંન્યાસી, પરમ વિરક્ત
૧૪૬૦૬	વિદેહીવત્	વિદેહીની જેમ
૧૪૬૦૭	જિનકલ્પીવત્	જિનકલ્પી જેવા
૧૪૬૦૮	પુરુષ ભગવાન	આત્મા ભગવાન, ભગવાન આત્મા
૧૪૬૦૯	સંગ અને સ્નેહપાશનું ત્રોડવું	ત્રુટ્ । વિષય પરનો રાગ-સંબંધ અને સ્નેહબંધન-પાસલો-કાંસલો-જાળને તોડવી, તેનાથી અલગ થઈ જવું
૧૪૬૧૦	કૂર દૃષ્ટિથી	નિર્દય દૃષ્ટિથી, દયાહીન દૃષ્ટિથી
૧૪૬૧૧	સ્વરૂપબોધ	સ્વરૂપનો બોધ, આત્માનો-સમ્યક્દર્શનનો બોધ
૧૪૬૧૨	યોગનિરોધ	યોગનો નિરોધ
૧૪૬૧૩	સર્વધર્મસ્વાધીનતા	સર્વ ધર્મ પોતાને-આત્માને વશ-તાબે રહે તે
૧૪૬૧૪	ધર્મમૂર્તિતા	ધર્માત્માપણું, ધર્મનું સાક્ષાત્ સ્વરૂપ હોય તેવું, ધર્મમૂર્તિપણું
૧૪૬૧૫	સર્વપ્રદેશ સંપૂર્ણ ગુણાત્મકતા	સર્વ પ્રદેશ-વિભાગ પૂરેપૂરા ગુણમય
૧૪૬૧૬	સર્વાંગસંયમ	પૂરેપૂરો સંયમ, સંપૂર્ણ સંયમ
૧૪૬૧૭	લોક પ્રત્યે નિષ્કારણ અનુગ્રહ	લોકો પ્રત્યે નિષ્કારણ કરુણા, અહેતુકી કૃપા
૧૪૬૧૮	ઈશ્વર	સર્વ દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ, ભાવનો સર્વ પ્રકારે જાણનાર, રાગદ્વેષાદિ સર્વ વિભાવ જેણે ક્ષીણ કર્યા છે તે

પૃ. ૮૩૦

૧૪૬૧૯	વિશેષ વિષે ન્યૂનાધિકપણું	જ્ઞાનોપયોગ વિષે ઓછાવતાપણું, ભેદ-પ્રકાર; અસાધારણ ધર્મ-ગુણમાં ઓછુંઅદકું કે ઓછુંવતું
૧૪૬૨૦	અવિચ્છિન્ન	અખંડિત, અવિભક્ત, અસ્ખલિત
૧૪૬૨૧	સર્વ ચારિત્ર	બધાં ચારિત્ર—સામાયિક, છેદોપસ્થાપનીય, સૂક્ષ્મ સંપરાય, પરિહારવિશુદ્ધ, અને યથાખ્યાત ચારિત્ર
૧૪૬૨૨	વશીભૂત કરવા	વશ કરવા, તાબે કરવા, સ્વાધીન કરવા
૧૪૬૨૩	‘બ્રહ્મચર્ય’	આત્મામાં ચર્યા, તે માટે સ્થૂળ પણ મૈથુનત્યાગ-બ્રહ્મચર્યવ્રત
૧૪૬૨૪	જાગૃત સત્તા	જાગૃતિ રૂપે અસ્તિત્વ
૧૪૬૨૫	જ્ઞાયક સત્તા	જાણવા રૂપે અસ્તિત્વ, અધિકાર
૧૪૬૨૬	પરમકૃપાળુ સદ્ગુરુદેવ	પરમ કરુણા કરી છે તેવા શ્રી સદ્ગુરુદેવ, કૃપાળુદેવ શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજી

પૃ. ૮૩૧

૧૪૬૨૭	ભરપૂર	સંપૂર્ણ રીતે ભરેલો, છલોછલ, પૂરેપૂરા ભરેલા
૧૪૬૨૮	પરમ ગુણમય ચારિત્ર	બળવાન અસંગાદિ સ્વભાવ
૧૪૬૨૯	સંકળના	સમ્+કલ્ । સંકલના

૧૪૬૩૦	નિર્વિવાદ	નિર્+વિ+વિદ્ । વિવાદ વિનાની, વાંધા વિનાની, શંકા કે ચર્ચા-વિચારણાને સ્થાન ન હોય તેવી, ચોક્કસ, નક્કી, જરૂર
૧૪૬૩૧	મુનિધર્મપ્રકાશ	મુનિધર્મ પ્રગટ-પ્રસિદ્ધ કરવો, સ્પષ્ટતા-ખુલાસો કરવો; ગ્રંથવિભાગ
૧૪૬૩૨	ગૃહસ્થધર્મપ્રકાશ	ગૃહસ્થ ધર્મ પ્રગટ-પ્રસિદ્ધ કરવો, સ્પષ્ટ-પ્રત્યક્ષ કરવો; ગ્રંથનો વિભાગ
૧૪૬૩૩	નિર્ગ્રંથ પરિભાષાનિધિ	નિર્ગ્રંથ-વીતરાગે અમુક ચોક્કસ પદાર્થ, ક્રિયા કે ગુણ વગેરે માટે નક્કી કરેલા સાંકેતિક શબ્દ, વ્યાખ્યાનો કોશ
૧૪૬૩૪	શ્રુતસમુદ્ર પ્રવેશમાર્ગ	શાસ્ત્ર-શ્રુતના સાગર-દરિયામાં પ્રવેશ કરવાનો રસ્તો, દાખલ થવાનો રસ્તો, ઊંડા ઊતરવાનો રસ્તો
૧૪૬૩૫	મહત્ કાર્ય	મોટું-મહાન કામ, ભગીરથ કામ
૧૪૬૩૬	ભરુસો	ભરોસો, વિશ્વાસ, શ્રદ્ધા
૧૪૬૩૭	જા	જતો રહે, ચાલ્યો જા; જવાનું રાખ
૧૪૬૩૮	શાંત થા, શાંત	શાંત બન, શાંત. ઠરેલ થા.
૧૪૬૩૯	દીર્ઘસૂત્રતા	થોડા કામમાં લાંબો સમય વિતાવવો, લપિયાવેડા, લાંબી લપ, તેનું તે પીંજણ
૧૪૬૪૦	બોધબીજ	સમ્યક્દર્શન, બીજભૂત કેવળજ્ઞાન
૧૪૬૪૧	અત્યંત	અતિ+અંત । અતિશય, કલ્પેલી-માનેલી મર્યાદાનો પણ અંત-છેડો
૧૪૬૪૨	હસ્તામલકવત્	હસ્ત+આમલક । હાથમાં રહેલું આંબળું સ્પષ્ટ-પ્રત્યક્ષ દેખાય તેમ
૧૪૬૪૩	વર્ત	વૃત્ । વર્તન કર, આચરણ કર, ચાલ.
પૃ.૮૩૨		
૧૪૬૪૪	નિજસ્વભાવાકાર	આત્મસ્વભાવ-સ્વરૂપે
૧૪૬૪૫	વ્યગ્રતા	વિ+અગ્ર । વ્યાકુળતા, અસ્થિરતા
૧૪૬૪૬	હૃદયાવેશ કર	હૃદયમાં પ્રવેશ, પ્રવેશ કર, પેસી જા
૧૪૬૪૭	અભિમુખ થા	સંમુખ થા, સંમુખ બન
૧૪૬૪૮	ખળભળી રહેલી	ક્ષુભિત, ક્ષુબ્ધ, ક્ષોભવાળી
૧૪૬૪૯	આભ્યંતર વર્ગણા	આંતરિક વર્ગણા. કર્મપુદ્ગલનો સમૂહ તે વર્ગ, વર્ગનો સમૂહ તે વર્ગણા. મુખ્ય ૮ ભેદ : ઔદારિક, વૈક્રિય, આહારક, તેજસ, કાર્મણ, ભાષા, શ્વાસોચ્છ્વાસ અને મન
૧૪૬૫૦	કાં તો	અથવા તો
૧૪૬૫૧	સ્વચ્છપુટ	સુ+અચ્છ । ચોખ્ખો પાસ; સાવ ચોખ્ખો, તદ્દન સાફ. ઔષધ બનાવતાં બીજા પદાર્થનો પટ આપી ઢાંકે તે પુટ
૧૪૬૫૨	ઇળમેવ	આ
૧૪૬૫૩	નિગમંથં	નિર્ગ્રંથ
૧૪૬૫૪	પાવચનં	પ્રવચન
૧૪૬૫૫	સચ્ચં	સત્ય
૧૪૬૫૬	અણુત્તરં	અણુત્તર, અણુપમ
૧૪૬૫૭	કેવલિયં	કેવલી વડે
૧૪૬૫૮	પઙ્કિપુણસંસદ્ધં	પ્રરૂપિત (અને) સંશુદ્ધ (શુદ્ધ)
૧૪૬૫૯	ખેઆઝયં	ન્યાયયુક્ત, ન્યાયસંગત

:: ૫૩૪ ::

૧૪૬૬૦	સલ્લકત્તણ	શલ્યને કાપનાર
૧૪૬૬૧	સિદ્ધિમગ્ગ	સિદ્ધિનો માર્ગ
૧૪૬૬૨	મુક્તિમગ્ગ	મુક્તિનો માર્ગ
૧૪૬૬૩	વિજ્ઞાણમગ્ગ	વિજ્ઞાનનો માર્ગ, નિર્યાણનો માર્ગ=નિર્ગમ માર્ગ (નિજ્ઞાણમગ્ગ)
૧૪૬૬૪	નિવ્વાણમગ્ગ	નિર્વાણનો માર્ગ
૧૪૬૬૫	અવિતહમસંદિઠં	અવિતથ, યથાર્થ, અસંદિગ્ધ
૧૪૬૬૬	સવ્વદુક્ખપહીણમગ્ગ	સર્વદુઃખનો નાશ કરનાર માર્ગ
૧૪૬૬૭	एथ્થં	આ (માર્ગ)માં
૧૪૬૬૮	ઠિયા	સ્થિત
૧૪૬૬૯	જીવા	જીવ
૧૪૬૭૦	સિજ્ઞંતિ	સિદ્ધ થાય છે
૧૪૬૭૧	બુજ્ઞંતિ	બુદ્ધ થાય છે
૧૪૬૭૨	મુચ્ચંતિ	મુક્ત થાય છે
૧૪૬૭૩	પરિણિવ્વાયંતિ	પરિનિર્વાણને પ્રાપ્ત થાય છે
૧૪૬૭૪	સવ્વ	સર્વ
૧૪૬૭૫	દુક્ખાણમંતં	દુઃખોનો અંત
૧૪૬૭૬	કરંતિ	કરે છે
૧૪૬૭૭	તંમાણાए	તે (માર્ગ)ની આજ્ઞાએ
૧૪૬૭૮	તહા	તે (આજ્ઞા) પ્રમાણે
૧૪૬૭૯	ગચ્છામો	ચાલીશું
૧૪૬૮૦	તહા ચિદ્દામો	તે પ્રમાણે ઊભા રહીશું
૧૪૬૮૧	તહા ણિસિયામો	તે પ્રમાણે બેસશું
૧૪૬૮૨	તહા સુયઙ્ગમો	તે પ્રમાણે ૫૩ખું ફેરવશું (મૂળમાં તુયઙ્ગમો છે)
૧૪૬૮૩	તહા ધુંજામો	તે પ્રમાણે ભોજન કરશું
૧૪૬૮૪	તહા ભાસામો	તે પ્રમાણે બોલશું
૧૪૬૮૫	તહા અબ્બુઙ્ગામો	તે પ્રમાણે અભ્યુત્થાન કરશું-સન્માન કરવા માટે તૈયાર ઊભશું
૧૪૬૮૬	તહા ઉઙ્ગાए	તે પ્રમાણે ઉત્થાન કરશું, ઊઠશું
૧૪૬૮૭	ઉટ્ટેમોત્તિ	ઊઠીને, ઊભા થઈને
૧૪૬૮૮	પાણાણં	(સર્વ) પ્રાણીની
૧૪૬૮૯	ભૂયાણં	ભૂતની
૧૪૬૯૦	જીવાણં	જીવની
૧૪૬૯૧	સત્તાણં	સત્ત્વની
૧૪૬૯૨	સંજમેણં	રક્ષા-સંયમ માટે
૧૪૬૯૩	સંજમામોત્તિ	સંયમ ધારણ કરીશું (શ્રી સૂત્રકૃતાંગ સૂત્ર, શ્લોક ૨, અધ્યયન ૭)
૧૪૬૯૪	અપ્રાકૃત કમ	અસ્વાભાવિક, પ્રકૃતિથી જુદો-વિરુદ્ધ કમ
૧૪૬૯૫	દ્વિઠ	દ્વિતીય, એ સંવતમાં ૨ આસો મહિના હતા તેમાં બીજો (વિ.સં. ૧૯૫૪)

૧૪૬૯૬	આ૦ શુ૦ ૧	આસો, ગુજરાતી ૧૨મો મહિનો, શુકલ પક્ષ-સુદિ, એકમ-પડવો-૧
૫૮૩૩		
૧૪૬૯૭	અનાબાધ	અન્+આ+બાધ્ । એકે બાજુથી બાધા ન આવે, બાધા ન આવે એવા
૧૪૬૯૮	પૃથક્કરણ	વિશ્લેષણ, પૃથક્-અલગ કરીને, જુદા પાડવા
૧૪૬૯૯	અનાસ્થા	અન્+આસ્થા । અશ્રદ્ધા, અવિશ્વાસ, અપ્રતીતિ
૧૪૭૦૦	ઉપાસના	<p>उप+आस् । वृत्ति, ध्यान, ભક્તિ, આરાધના, ઉત્કૃષ્ટ વસ્તુમાં બુદ્ધિ, ચિંતન-મનનરૂપ માનસી ક્રિયા, વસ્તુનાં સ્વરૂપની અપેક્ષા રાખ્યા સિવાય આત્માની ઈચ્છાને જ માત્ર અધીન હોય એવું મનના પ્રવાહનું રૂપ. મુખ્ય ૨ પ્રકાર –</p> <p>સગુણ ઉપાસના : કારણ બ્રહ્મ અને કાર્યબ્રહ્મની ઉપાસના</p> <p>નિર્ગુણ ઉપાસના : શુદ્ધ બ્રહ્મ-આત્માની ઉપાસના, ૨ ભેદે –</p> <p>અહંબ્રહ્મ ઉપાસના : ઉપાસ્ય સ્વરૂપ અને હું એક જ છીએ એમ અભેદ ચિંતન પ્રતીક ઉપાસના : પ્રતીક એટલે અવયવ, ચિહ્ન, મૂર્તિ; પ્રતિરૂપ; ઊલટું. ૪ ભેદે – સંપદ્મુપાસના, આરોપોપાસના, સંસર્ગઉપાસના, અધ્યાસ ઉપાસના</p>

॥ શ્રી રાજચન્દ્રપ્રભચરણાર્પણમસ્તુ ॥

પરિશિષ્ટ ૧

અવતરાણોની વાણીનુક્રમ સૂચિ

ક્રમ	અવતરણ	કૃતિ-કર્તા	કોશ પૃ.
૧.	અખે (ખે) પુરુષ (ખ) એક વરખ હે (હે)	એક સવેયો	૩૦૯
૨.	અજ્ઞહોતવ્યં (અજૈર્હોતવ્યમ્)	(ઉત્તરપુરાણ પ૦ ૬૭, ૩૨૧)	૭૭
૩.	અઘુવે અસાસયમિ સંસારમિ દુઃખપત્તરાણા । કિં નામ હુજ્જ કમ્મં જેનાહં દુગ્ગઈ ન ગચ્છિજ્જા ॥	(ઉત્તરાધ્યયન ૮-૧)	૩૯
૪.	અનુક્રમે સંયમ સ્પર્શતોજ્જ, પામ્યો ક્ષાયકભાવ રે, સંયમ શ્રેણી ફૂલડેજ્જ, પૂજ્યું પદ નિષ્પાવ રે.		૨૨૩
૫.	શુદ્ધ નિર્જન અલખ અગોચર. એહિ જ સાધ્ય સુહાયો રે, જ્ઞાનક્રિયા અવલંબી ફરસ્યો, અનુભવ સિદ્ધિ ઉપાયો રે.		૨૨૪
૬.	રાય સિદ્ધારથ વંશ વિભૂષણ, ત્રિશલા રાણી જયો રે, અજ અજરામર સહજનંદી, ધ્યાનભુવનમાં ધ્યાયો રે.	(પ્રકરણરત્નાકર ભાગ ૨, સંયમ શ્રેણી સ્તવન ૧-૨, પં. ઉત્તમવિજયજ્જ)	૨૨૪
૭.	અન્ય પુરુષકી દૃષ્ટિમેં, જગ વ્યવહાર લખાય. વૃંદાવન જભ જગ નહીં, કોન (કો) વ્યવહાર બતાય.	(વિહારવૃંદાવન)	૩૨૮
૮.	અલખનામ ધુનિ લગી ગગનમેં, મગન ભયા મન મેરા જ્જ; આસન મારી સુરત ફૂઠ ધારી, દિયા અગમ ધર ડેરા જ્જ; દરશ્યા અલખ દેદારાજ્જ.	(અધ્યાત્મ ભજનમાલા પદ ૧૩૩ છોટમ્)	૧૮૭
૯.	અલ્પાહાર નિદ્રા વશ કરે, હેત સ્નેહ જગથી પરિહરે; લોકલાજ નવિ ધરે લગાર, એક ચિત્ત પ્રભુથી પ્રીત ધાર.	(સ્વરોદયજ્ઞાન-ચિદાનંદજ્જ)	૧૭૬
૧૦.	(સવ્વત્થુવહિણા બુદ્ધા, સંસ્કરણપરિગાહે ।) અવિ અપ્પણો વિ દેહમિ, નાયરંતિ મમાઈયં ॥	(દશવૈકાલિક અ. ૬-૨૨)	૫૧૯
૧૧.	અહનિશ અધિકો પ્રેમ લગાવે, જ્ઞેગાનલ ઘટમાંહિ જગાવે; અલ્પાહાર આસન ફૂઠ ધરે, નયન થકી નિદ્રા પરિહરે.	(સ્વરોદયજ્ઞાન-ચિદાનંદજ્જ)	૧૨૬
૧૨.	અહો જિણેહિં અસાવજ્જા, વિત્તી સાહૂણ વેસિઆ । મુક્ખસાહણહેઉસ્સ, સાહુદેહસ્સ ધારણા ॥	(દશવૈકાલિક સૂત્ર અધ્યયન ૫-૯૨)	૪૦૦
૧૩.	અહો નિચ્ચં તવો કમ્મં સવ્વ બુદ્ધેહિં વણિણં । જાવ લજ્જાસમા વિત્તી ઇમમત્તં ચ મોયણં ॥	(દશવૈકાલિક સૂત્ર અધ્યયન ૬-૨૩) શ્રી શયંભવસૂરિજ્જ	૪૦૦
૧૪.	અજ્ઞાનતિમિરાન્ધાનાં (ન્ધસ્ય) જ્ઞાનાંજનશલાકયા । ચક્ષુરુન્મીલિતં યેન તસ્મે શ્રી ગુરવે નમઃ ॥	(ગુરુગીતા, ૪૫)	૪૫૨
૧૫.	આણાણ ઘમ્મો આણાણ તવો ।	(ઉપદેશપદ - હરિભદ્રસૂરિ)	૧૮૯
૧૬.	આતમધ્યાન કરે જ્ઞે કોઉ, સો ફિર ઈણમેં નાવે; વાક્યજાળ બીજું સો જાણે, એહ તત્ત્વ ચિત્ત ચાવે.	(આનંદધન ચોવીશી- મુનિસુવ્રતજિન સ્તવન)	૨૨૫

૧૭. (જુજવાં જુઓ ધામ આખ્યાં જનને, જોઈ નિષ્કામ સકામ રે; આજ તો અઢળક ઢળ્યા હરિ) આખું સૌને તે અક્ષરધામ રે. (ધીરજાખ્યાન કડવું ૬૫- નિષ્કુલાનંદ ૨૦૬
૧૮. આશય આનંદઘન તણો, અતિ ગંભીર ઉદાર; બાલક બાંધ પસારીને, કહે ઉદધિ વિસ્તાર. (આનંદઘન ચોવીશીના અંતમાં- જ્ઞાનવિમળસૂરિજી) ૫૦૦
૧૯. આશા એક મોક્ષકી હોય, બીજી દુવિધા નવિ ચિત્ત કોય; ધ્યાન જોગ જાણો તે જીવ, જે ભવદુઃખથી ડરત સદીવ. (સ્વરોદયજ્ઞાન- ચિદાનંદજી)
૨૦. ઇચ્છાદ્વેષવિહીનેન સર્વત્ર સમચેતસા । ભગવદ્ભક્તિયુક્તેન પ્રાપ્તા ભાગવતી ગતિઃ ॥ (શ્રીમદ્ ભાગવત, સ્કંધ ૩, અધ્યાય ૨૪, શ્લોક ૪૭) ૬૪૦
૨૧. ઈંગલા પિંગલા સુષુમના, એ ત્રીનું કે નામ; ભિન્ન ભિન્ન અબ કહત હું, ત્રીન અધિક કર જાન. (સ્વરોદયજ્ઞાન- ચિદાનંદજી) ૧૨૫
૨૨. ઇળમેવ નિર્ગથં પાવયણં સચ્ચં અણુત્તરં કેવલિયં પહિપ્પણં સસંસુધ્ધં ણેયાહર્યં સલ્લકત્તણં સિદ્ધિમમ્મં મુત્તિમમ્મં વિજ્જાણમમ્મં નિવ્વાણમમ્મં અવિતહમસંદિહ્વં સવ્વદુક્ખપ (પ્પ)હીણમમ્મં । ઇત્થંતિયા જીવા સિજ્જંતિ બુજ્જંતિ મુચ્ચંતિ પરિણિવ્વાયંતિ સવ્વદુક્ખાણમંતં કરંતિ । તહા તમાણાં તહા ગચ્છામો તહા ચિદ્દામો તહા ણિસીયામો તહા સુયદ્દામો તહા મુંજામો તહા માસામો તહા અબ્બુદ્દામો તહા હદ્દાં હદ્દેમોત્તિ પાપાણં મ્હ્યાણં જીવાણં સત્તાણં સંજમેણં સંજમામોત્તિ । (સૂત્રકૃતાંગ શ્રુ. ૨- ૭- ૧૫) ૫૩૩-૫૩૪
૨૩. ઈશુવિધ પરખી મન વિસરામી, જિનવર ગુણ જે ગાવે; દીનબંધુની મહેર નજરથી, આનંદઘન પદ પાવે, હો મલ્લિજિન, સેવક કિમ અવગણીએ. (આનંદઘન ચોવીશી- મલ્લિનાથજિન સ્તવન) ૨૪૨
૨૪. ઊંચનીચનો અંતર નથી, સમઠ્યા તે પામ્યા સદ્ગતિ. (કક્કામાં વળ્લા- પ્રીતમ સ્વામી) ૧૬૮
૨૫. ઉપન્નેવા (ઉપ્પન્ને વા) વિઘનેવા (વિગમે વા) ધુવેવા (ધુવેહ વા) (આગમ) ૧૦૭
૨૬. ઉવસંતરખીણમોહો મગ્ગે જિણભાસિદેણ સમુવગદો । ણાણાણુમમ્મચારી નિવ્વાણપુરં વજ્જદિ ધીરો । (પંચાસ્તિકાય ૭૦- કુંદકુંદાચાર્ય) ૪૦૬
૨૭. ઋષભ જિનેશ્વર પ્રીતમ માહરો રે, ઓર ન ચાહું રે કંત; રીઝયો સાહિબ સંગ ન પરિહરે રે, ભાંગે સાદિ અનંત. ઋષભઠ (આનંદઘન ચોવીશી- ઋષભજિન સ્તવન) ૩૬૧
૨૮. એક અજ્ઞાનીના કોટિ અભિપ્રાયો છે, અને કોટિ જ્ઞાનીનો એક અભિપ્રાય છે. (અનાથદાસ) ૪૫૮
૨૯. એક કહે સેવીએ વિવિધ કિરિયા કરી, ફલ અનેકાંત લોચન ન દેખે, ફલ અનેકાંત કિરિયા કરી બાપડા, રડવડે ચાર ગતિમાંહિ લેખે. (આનંદઘન ચોવીશી- અનંતજિન સ્તવન) ૪૬૬
૩૦. એક દેખિયે જાનિયે, (રમિ રહિયે ઈક ઠોર, સમલ વિમલ ન વિચારિયે, યહૈ સિદ્ધિ નહિ ઓર) (સમયસાર નાટક - જીવદ્વાર ૨૦, પં. બનારસીદાસ) ૬૪૦

૩૧. એક પરિનામકે ન કરતા દરવ દોઈ,
દોઈ પરિનામ એક દર્વ ન ધરતુ હે;
એક કરતૂતિ દોઈ દર્વ કબહૂં ન કરે,
દોઈ કરતૂતિ એક દર્વ ન કરતુ હે;
જીવ પુદ્ગલ એક ખેત-અવગાહી દોઈ,
અપને અપન રૂપ, કોઈ ન ટરતુ હે,
જડ પરિનામનિકો, કરતા હે પુદ્ગલ,
ચિદાનંદ ચેતન સુભાવ આચરતુ હે. ૨૨૫
૩૨. એગં જાણઈ સો..... (આચારાંગ સૂત્ર ૧-૩-૪-૧૨૨) ૧૪૪
૩૩. એગે સમણે ભગવં મહાવીરં ઇમીસેણં (ઇમીએ) ઉસાપ્પિ (ઓસપ્પિ)ણીએ
ચઠવીસં (ચઠવ્વીસાએ) તિત્થયરાણં ચરિમતિત્થયરે સિદ્ધે બુદ્ધે મુત્તે
પરિનિવ્વુહે (જાવ) સવદુસુખ (વુખ) પ (પ્પ) હીણે । (ઠાણાંગ સૂત્ર ૫૩) ૫૩૧
૩૪. એનું સ્વપ્ને જે દર્શન પામે રે, તેનું મન ન ચઢે બીજે ભામે રે;
થાય કૃષ્ણનો લેશ પ્રસંગ રે, તેને ન ગમે સંસારનો સંગ રે. ૧. (ઉદ્ધવગીતા ક. ૮૮-૭; ૮૭-૭
હસતાં રમતાં પ્રગટ હરિ દેખું રે, મારું જીવ્યું સક્ષણ તવ લેખું રે. મુક્તાનંદસ્વામી
મુક્તાનંદનો નાથ વિહારી રે, ઓધા જીવનદોરી અમારી રે. ૨. ૧૮૧
૩૫. (મિગ ચારિયં ચરિસ્સામિ) એવં પુત્તા (પુત્તો) જહાસુખં, (ઉત્તરાધ્યયન ૧૯-૮૫) ૬૧
(અમ્માપિહિ અણુજાઓ જહાઈ ઉવહિં તઓ)
૩૬. (તૂઠો તૂઠો રે મુજ સાહિબ જગનો તૂઠો) (શ્રીપાલરાસ ખંડ ૪, ઢાળ ૧૩, કડી ૧
એ શ્રીપાળનો રાસ કરતાં જ્ઞાન અમૃત રસ વૂઠ્યો (વૂઠો) રે. મુજબ વિનયવિજયજી-યશોવિજયજી) ૩૧૧
૩૭. એસા ભાવ નિહાર નિત, કીજે જ્ઞાન વિચાર;
મિટે ન જ્ઞાન બિચાર બિન, અંતર-ભાવ વિકાર. (સ્વરોદયજ્ઞાન- ચિદાનંદજી) ૧૨૬
૩૮. કમ્મદવ્વેહિં સમ્મં સંજોગો હોઈ જો ઉ જીવસ્સ । (આચારાંગ અ. ૭.૧.)
સો બંધો નાયવ્વો તસ્સ વિઓગો મવે મુક્ક્યો ॥ નિર્યુક્તિ ગા. ૨૬૦) ૫૦૮-૫૩૦
- ૩૯ કરના ફકીરી કયા દિલગીરી, સદા મગન મન રહે (હ) નાજી. (મીરાંબાઈ) ૧૮૮
૪૦. કર્તા મટે તો ધૂટે કર્મ, એ છે મહા ભજનનો મર્મ,
જે તું જીવ તો કર્તા હરિ, જે તું શિવ તો વસ્તુ ખરી,
તું છો જીવ ને તું છો નાથ, એમ કહી અખે ઝટકયા હાથ. (અખાજી, અક્ષય ભગત કવિ) ૨૨૦
૪૧. કાલ જ્ઞાનાદિક થકી, લહી આગમ અનુમાન;
ગુરુ કરુના કરી કહત હું, શુચિ સ્વરોદયજ્ઞાન. (સ્વરોદયજ્ઞાન- ચિદાનંદજી) ૧૨૫
૪૨. કિં બહુણા ઇહ જહ જહ, રાગદ્વોસા લહુ વિલિજ્જંતિ,
તહ તહ પયદ્ધિઅવ્વં, એસા આણા જિણિંદાણમ્ । (ઉપદેશરહસ્ય- યશોવિજયજી) ૨૫૨
૪૩. કીચસી કનક જકે, નીચસી નરેસપદ,
મીચસી મિતાઈ, ગુરુવાઈ જકે ગારસી;
જહરસી જેગ જતિ, કહરસી કરામાતિ,
હહરસી હોસ, પદ્મગલ છબિ છારસી; (સમયસાર નાટક, બંધદ્વાર ૧૯
પં. બનારસીદાસજી) ૨૨૫

- જલસૌ જગબિલાસ, ભાલસૌ ભુવનવાસ,
કાલસૌ કુટુંબકાજ, લોકલાજ લારસી;
સીઠસૌ સુજસુ જાને, બીઠસૌ બખત માને,
એસી જાકી રીતિ તાહિ, બંદત બનારસી. ૩૮૫-૬
૪૪. કોઈ માધવ લ્યો, હાં રે કોઈ માધવ લ્યો. (મીરાંબાઈ) ૬૪૧
૪૫. ગુરુણો છંદાણવત્તગા (સુત્રકૃતાંગ પ્રથમ શ્રુતસ્કંધ
દ્વિતીય અધ્યયન ગાથા ૩૨) ૩૪૨
૪૬. ગુરુ ગણધર ગુણધર અધિક, પ્રચુર પરંપર ઔર;
વ્રત તપધર, તનુ નગનધર (તર) વંદૌ વૃષ સિરમૌર. (સ્વામી કાન્તિકેયાનુપ્રેક્ષા-પં. જ્યચંદ્રકૃત)
અનુવાદનું મંગલાચરણ) ૪૧૩
૪૭. ઘટ ઘટ અંતર જિન બસે, ઘટ ઘટ અંતર જૈન;
મત (તિ) મદિરાકે પાનસેં (સૌ) મતવારા સમજૈ (સમુજૈ) ન. (સમયસાર નાટક ગ્રંથ સમાપ્તિ
અને અંતિમ પ્રશસ્તિ) ૪૯૫
૪૮. ચરમાર્વત હો ચરમ કરણ તથા રે, ભવ પરિણતિ પરિપાક;
દોષ ટળે વળી દૃષ્ટિ ખૂલે ભલી રે, પ્રાપતિ પ્રવચન વાક. ૧ (આનંદધન ચોવીશી-
સંભવનાથ જિન સ્તવન)
પરિચય પાતિક ઘાતિક સાધુશું રે, અકુશલ અપચય ચેત;
ગ્રંથ અધ્યાતમ શ્રવણ મનન કરી રે, પરિશીલન નય હેત. ૨
મુગધ મુગમ કરી સેવન લેખવે રે, સેવન અગમ અનુપ;
દેજે કદાચિત સેવક યાચના રે, આનંદધન રસરૂપ. ૩ ૪૦૫-૪૦૬
૪૯. ચલઈ સો બંધે (?)
ચાહે ચકોર તે ચંદ્રને, મધુકર માલતી ભોગી રે;
તેમ ભવિ સહજ ગુણે હોયે, ઉત્તમ નિમિત્ત સંજેગી રે. (આઠ યોગદૃષ્ટિની સજ્જાયા.
પ્રથમ દૃષ્ટિ ગા. ૧૩- ચશોવિજયજી) ૫૦૨
- ૫૦ ચિત્રસારી ન્યારી, પરજંક ન્યારી સેજ ન્યારી,
ચાદરિ ભી ન્યારી, ઈહાં જૂઠી મેરી થપના;
અતીત અવસ્થા સૈન, નિદ્રાવાહી કોઉ પૈ ન,
વિદ્યમાન પલક ન, યામેં અબ છપના;
સ્વાસ ઓ સુપન દોઉ, નિદ્રાકી અલંગ બૂઝે,
સૂઝે સબ અંગ લખિ, આતમ દરપના;
ત્યાગી ભયો ચેતન, અચેતનતા ભાવ ત્યાગી,
ભાલૈ દૃષ્ટિ ખોલિકે, સંભાલૈ રૂપ અપના. (સમયસાર નાટક નિર્જરાદ્વાર ૧૫- ૪૩૪
પં. બનારસીદાસજી)
૫૧. ચૂર્ણિ ભાષ્ય સૂત્ર નિર્યુક્તિ, વૃત્તિ પરંપર અનુભવ રે (આનંદધન ચોવીશી-નમિનાથજિન સ્તવન) ૩૮૩
૫૨. જણં જણં દિસં ઇચ્છઈ તણં તણં દિસં અપ્પલિબધ્ધે (નિશીથસૂત્ર કે વ્યવહાર/છેદસૂત્ર?) ૧૬૦
૫૩. જબહીતે ચેતન વિભાવસોં ઉલટિ આપુ,
સમે પાઈ અપનો સુભાવ ગહિ લીનો હે;
તબહીતે જે જે લેને જેગ સો સો સબ લીનો,
જે જે ત્યાગ જેગ સો સો સબ છાંડિ દીનો હે;
લેવેકોં ન રહી ઠોર, ત્યાગીવેકોં નાહીં ઔર,
બાકી કહા ઉભયો જુ, કારજ નવીનો હે; (સમયસાર નાટક સર્વવિશુદ્ધિદ્વાર ૧૦૯)

- સંગત્યાગી, અંગત્યાગી, વચનતરંગત્યાગી,
મનત્યાગી, બુદ્ધિત્યાગી, આપા શુદ્ધ કીનો છે. ૨૨૮
૫૪. જારિસ સિદ્ધસહાવો તારિસ સહાવો સવ્વજીવાણં; (અષ્ટપ્રાભુત સિવાયનું સિદ્ધપ્રાભુત)
તહ્યા સિદ્ધંતરુઈ કાયવ્વા ભવ્વજીવેહિં । ૩૬૨
૫૫. જિન થઈ જિનને (જિનવર) જે આરાધે, તે સહી જિનવર હોવે રે; (આનંદધન ચોવીશી -
ભુંગી ઈલિકાને ચટકાવે, તે ભુંગી જગ જેવે રે. નમિનાથજિન સ્તવન) ૨૨૫
૫૬. જિન (વર) પૂજા રે તે નિજપૂજના (રે પ્રગટે અન્વય શક્તિ; (વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન- દેવચંદ્રજી)
પરમાનંદ વિલાસી અનુભવે રે, દેવચંદ્ર પદ વ્યક્તિ.) ૩૬૨
૫૭. જીવ તું શીદ શોચના ધરે ? કૃષ્ણને કરવું હોય તે કરે; (ભક્તિનીતિ કાવ્યસંગ્રહ પદ ૩૪- દયારામ)
ચિત્ત તું શીદ શોચના ધરે ? કૃષ્ણને કરવું હોય તે કરે. ૨૬૦
૫૮. જીવ નવિ પુગ્ગલી નેવ પુગ્ગલ કદા, પુગ્ગલાધાર નહીં તાસ રંગી; (સુમતિજિન સ્તવન- દેવચંદ્રજી)
પરતાણો ઈથ નહીં અપર ઐશ્વર્યતા, વસ્તુધર્મે કદા ન પરસંગી. ૨૨૬
૫૯. જૂવા આમિષ મદિરા દારી, આહે(ખે)ટેક ચોરી પરનારી, (સમયસાર નાટક, સાધ્યસાધકદ્વાર ૨૭ ૪૪૯
એહિ (એઈ) સપ્તવ્યસન (સાત વિસન) દુઃખદાઈ, દુરિતમૂલ દુરગતિકે જાઈ (ભાઈ). પં. બનારસીદાસજી)
૬૦. જે અબુધ્ધા મહામાગા વીરા અસમત્તદંસિણો । (સૂત્રકૃતાંગ ૧- ૮- ૨૨, ૨૩)
અસુદ્ધં તેસિં પરવકંતં સફલં હોઈ સવ્વસો ॥
જે ય બુદ્ધા મહામાગા વીરા સમ્મત્તદંસિણો ।
સુદ્ધં તેસિં પરવકંતં અફલં હોઈ સવ્વસો ॥ ૪૪૭-૪૪૮
૬૧. (જે) એગં જાણઈ સે સવ્વં જાણઈ । (આચારાંગ ૧ - ૩ - ૪ - ૧૨૨)
જે સવ્વં જાણઈ સે એગં જાણઈ ॥ ૧૪૪
૬૨. જે (યે) જાણઈ અરિહંતે દવ્વગુણપજ્જવેહિં ય । (પ્રવચનસાર ૧- ૮૦, કુંદકુંદાચાર્ય)
સો જાણઈ નિયઅપ્પા મોહો ખલુ જાઈ તસ્સ લયં ॥ ૩૬૧
૬૩. જેનો કાળ તે કિંકર થઈ રહ્યો, મૃગતૃષ્ણાજાળ ત્રેલોક; જીવ્યું ધન્ય તેહનું. (મનહરપદ- મનોહરદાસજી)
દાસી આશા પિશાચી થઈ રહી, કામ ક્રોધ તે કેદી લોક; જીવ્યું
દીસે ખાતાં પીતાં બોલતાં, નિત્યે છે નિરંજન નિરાકાર; જીવ્યું
જાણે સંત સલ્લાણા તેહને, જેને હોય છેલ્લો અવતાર, જીવ્યું
જાણાવનકર તે અવતર્યા, અન્ય માત ઉદરનો ભાર; જીવ્યું
તેને ચોદ લોકમાં વિચરતાં, અંતરાય ક્રોધે નવ થાય; જીવ્યું
રિદ્ધિસિદ્ધિ તે દાસીઓ થઈ રહી, બ્રહ્માનંદ દેદે ન સમાય; જીવ્યું ૪૦૯
૬૪. જે પુમાન પરધન હરે, સો અપરાધી અજ્ઞ; (સમયસાર નાટક મોક્ષદ્વાર ૧૮,
જે અપનો ધન વિવહરે, સો ધનપતિ ધર્મજ્ઞ. પં. બનારસીદાસજી) ૫૦૩
૬૫. જેમ નિર્મળતા રે રત્ન સ્ફટિક તાણી, તેમ જ જીવસ્વભાવ રે; (નયરહસ્ય શ્રી સીમંધરજિન સ્તવન ૨-૧૭
તે જિનવરિ રે ધર્મ પ્રકાશિયો, પ્રબળ કષાય અભાવ રે. યશોવિજયજી) ૩૦૫-૫૨૦
૬૬. જેસેં કંચુકત્યાગસેં બિનસત નહીં ભુજંગ; (સ્વરોદયજ્ઞાન- ચિદાનંદજી)
દેહત્યાગસેં જીવ પુનિ, તેસેં રહત અભંગ. ૧૨૬

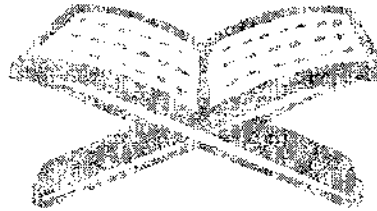
૬૭. જૈસેં મૃગ મત્ત વૃષાદિત્યકી તપતિ માંહિ,
તૃષાવંત મૃષાબલ કારણ અટતુ હે;
તેસેં ભવવાસી માયાહીસોં હિત માનિ માનિ;
ઠાનિ ઠાનિ ભ્રમ શ્રમ નાટક નટતુ હે;
આગેકો ધુકત ધાઈ, પીછે બછરા ચવાઈ,
જૈસેં નૈન હીન નર જૈવરિ વટતુ (બટતુ) હે;
તૈસેં મૂઠ ચેતન સુકૃત કરતૂતિ કરૈ;
સેવત હસત ફલ ખોવત ખટતુ હે.
- (સમયસાર નાટક, બંધદ્વાર ૨૭)
- ૨૫૧-૨૫૨
૬૮. જૈસોં નિરભેદ રૂપ નિહચૈ અતીત હુતો,
તેસોં નિરભેદ અબ, ભેદકોં ન ગહૈગોં !
દીસૈં કર્મરહિત સહિત સુખ સમાધાન,
પાથોં નિજથાન ફિર બાહરિ ન બહૈગોં;
કબહૂં કદાપિ અપનોં સુભાવ ત્યાગિ કરિ,
રાગ રસ રાચિકૈ ન પરવસ્તુ ગહૈગોં;
અમલાન જ્ઞાન વિદ્યમાન પરગટ ભયોં,
યાહિ ભાંતિ આગમ અનંત કાલ રહેગોં.
- (સમયસાર નાટક, સર્વવિશુદ્ધિદ્વાર ૧૦૮)
- ૩૮૪
૬૯. (યો) જોગા પયડિપદેસા (ઠિદિ અણુમાગા કસાયદો હોતિ) (દ્રવ્યસંગ્રહ ૩૪-નેમિચંદ્ર સિદ્ધાંતચક્રવર્તી) ૫૦૨
૭૦. જં કિંચિ વિ ચિંતંતો ગિરીહવિત્તી હવે જદા સાહૂ । (દ્રવ્યસંગ્રહ ૫૬) ૪૦૩-૪૦૪
- લઢ્ઢુણય ઇયત્તં તદાહુ તં તસ્સ ણિચ્ચયં જ્ઞાણં ॥
૭૧. જંગમની જુક્તિ તો સર્વે જાગીએ, સમીપ રહે પાણુ શરીરનો નહિ સંગ જો, (ઓધવજીનો સંદેશો
એકાંતે વસવું રે એક જ આસને, ભૂલ પડે તો પડે ભજનમાં ભંગ જો; ગરબી ૩-૩ રઘુનાથદાસ)
ઓધવજી, અબળા તે સાધન શું કરે ? ૩૧૧
૭૨. જં સંમંતિ પાસહ (હા) તં મોણંતિ પાસહ (હા) । (આચારાંગ ૧-૫-૩)
(જં મોણંતિ પાસહા તં સમ્મંતિ પાસહા) ૩૪૪
૭૩. (ણ વિ સિજ્ઝઇ વત્થઘરો જિણસાસણો જઇ વિ હોઇ તિત્થયરો) (ષટ્પ્રાભૂતાદિ સંગ્રહ-સૂત્રપ્રાભૂત ૨૩
ણમ્મો વિમોક્ખમમ્મો, સેસા ય ઉમ્મમ્મયા સવ્વે ॥ -કુંદકુંદાચાર્ય) ૫૦૩
૭૪. ણમો જહટ્ઠિય વત્થુવાઈણં । (પંચસૂત્ર - શ્રી ચિરંતનાચાર્ય) ૧૨૫
૭૫. તરતમ યોગે રે તરતમ વાસના રે, વાસિત બોધ અધાર, પંથડોં (આનંદધન ચોવીશી-અજિતનાથ સ્તવન) ૪૩૭
૭૬. તહારુવાણં સમણાણં । (ભગવતી સૂત્ર શતક ૮, ઉ. ૩૦૬) ૩૬૪
૭૭. (યસ્મિન્સર્વાણિ મૂતાન્યાત્મૈવામૂદ્ધિજાનતઃ)
તત્ર કો મોહઃ કઃ શોકઃ એકત્વમનુપશ્યતઃ ॥ (ઇંશાવાસ્ય ઉપનિષદ્ ૭) ૧૯૨
૭૮. તે માટે ઊભા કર જોડી, જિનવર આગળ કહીએ રે;
સમયચરણ સેવા શુદ્ધ દેજો, જેમ આનંદધન લહીએ રે. (આનંદધન ચોવીશી-
નમિનાથજિન સ્તવન) ૩૫૯-૪૨૫
૭૯. દર્શન સકળના નથ ગ્રહે, આપ રહે નિજ ભાવે રે;
હિતકારી જનને સંજીવની, ચારો તેહ ચરાવે રે. (આઠ યોગદૃષ્ટિની સજ્જાય-
યશોવિજયજી) ૨૨૩

૮૦. દર્શન જે થયાં જૂજવાં, તે ઓધ નજરને ફેરે રે;
ભેદ ધિરાદિક દૃષ્ટિમાં, સમકિતદૃષ્ટિને હેરે રે. (આઠ યોગદૃષ્ટિની સજ્જાય
- યશોવિજયજી) ૨૨૩
૮૧. દુઃખસુખરૂપ કરમફળ જાણો, નિશ્ચય એક આનંદો રે;
ચેતનતા પરિણામ ન ચૂકે, ચેતન કહો જિનચંદો રે. (આનંદધન ચોવીશી -
વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન) ૨૨૮
૮૨. દેવાગમનમોયાનવામરાદિવિમૂતયઃ ।
માયાવિષ્વપિ દૃશ્યન્તે નાતસ્ત્વમસિ નો મહાન ॥ (આત્મમીમાંસા ૧- સમંતભદ્ર) ૪૪૫
૮૩. દેહાભિમાને ગલિતે વિજ્ઞાતે પરમાત્મનિ ।
યત્ર યત્ર મનો યાતિ તત્ર તત્ર સમાધયઃ ॥ (દ્વગદૃશ્યવિવેક, ગા. ૩૦, શંકરાચાર્ય) ૨૦૦
૮૪. દુર્બળ દેહ ને માસ ઉપવાસી, જે છે માધારંગ રે;
તોપણ ગર્ભ અનંતા લેશે, બોલે બીજું અંગ રે. (૩૫૦ ગાથાનું સ્તવન, ઢાળ ૮
ગાથા ૧૧ - યશોવિજયજી) ૪૬૦
૮૫. ધન્ય તે મુનિવરા રે જે ચાલે સમભાવે;
જ્ઞાનવંત જ્ઞાનીશું મળતાં, તન મન વચને સાચા,
દ્રવ્યભાવ સુધા જે ભાષે, સાચી જિનની વાચા રે. ધન્ય૦ (સિદ્ધાંતરહસ્ય, સીમંધર જિનસ્તવન
- યશોવિજયજી) ૬૪૧
૮૬. ધમ્મો મંગલમુવિક્કઠ્ઠં અહિંસા સંજમો તવો ।
દેવા વિ તં નમંસંતિ, જસ્સ ધમ્મે સયા મણો ॥ (દશવૈકાલિક સૂત્ર ૧- ૧) ૫૦૫
૮૭. ધાર તરવારની સોહલી - દોહલી, ચૌદમા જિન તાણી ચરણસેવા;
ધાર પર નાચતા, દેખ બાજીગરા સેવના ધાર પર રહે ન દેવા. (આનંદધન ચોવીશી-
અનંતનાથજિન સ્તવન) ૨૫૮
૮૮. (ઈંદસદવંદિયાણં તિહુઅણહિદમધુરવિસદવક્કાણં ।
અંતાતીદગુણાણં) ણમો જિણાણં જિદમવાણં ॥ (પંચાસ્તિકાય ૧- કુંદકુંદસ્વામી) ૫૨૬
૮૯. નમો દુર્વારરાગાદિવૈરિવારનિવારિણે ।
અર્હતે યોગિનાથાય મહાવીરાય તાયિને ॥ (યોગશાસ્ત્ર ૧ - ૧ હેમચંદ્રાચાર્ય) ૪૪૫
૯૦. નાકે રૂપ નિહાળતા (હરિયાળી - શ્રી વીરવિજયજી) ૪૦૪
૯૧. નાગરસુખ પામર નવ જાણે, વલ્લભ સુખ ન કુમારી રે,
અનુભવ વિણ તેમ ધ્યાનતાણું સુખ, કોણ જાણે નરનારી રે? (આઠ યોગદૃષ્ટિની સજ્જાય ૭- ૩
- યશોવિજયજી) ૨૨૪-૨૪૧
૯૨. નાડી તો તનમેં ઘાણી, પણ ચૌવીસ પ્રધાન;
તામેં નવ પુનિ તાહુમેં, તીન અધિક કર જાન. (સ્વરોદયજ્ઞાન - ચિદાનંદજી) ૧૨૫
૯૩. નિજછંદનસેં ના મિલે, હેરો વૈકુંઠ ધામ;
સંતકૃપાસેં પાઈથે, સો હરિ સબસેં ઠામ. (માણેકદાસ) ૪૬૭
૯૪. (ઠિઈળ સેહ્યા લવસત્તમા વા સમા સુહમ્મા વ સમાણ સેહ્યા ।)
નિવ્વાણસેહ્યા જહ સવ્વધમ્મા ણ ણાયપુત્તા પરમત્થી નાળી ॥ (સૂત્રકૃતાંગ ૧- ૬- ૨૪) ૪૦
૯૫. નિશદિન નેનમેં નીંદે ન આવે, નર તબહિ નારાયન પાવે. (સુંદરદાસ) ૩૨૨
૯૬. પડિકકમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણું વોસિરામિ. (પ્રતિકમાણ સૂત્ર) ૪૬૬

९७. पढी पार कडां पावनो, भिटे न मनको चार;
ज्यों कोलुके बैलकुं, धर डी कोश उजर. (समाधिशतक ७८-पूज्यपाद स्वामी
पद्यानुवाद - यशोविजयल्ल) ३५८
९८. परनिंदा भुज्जथी नवि करे, निजनिंदा सुणी समता धरे;
करे सलु विकथा परिहार, रोके कर्म आगमन द्वार. (स्वरोदयज्ञान - विद्यानंदल्ल) ६४०
९९. पक्षपातो न मे वीरे न द्वेषः कपिलादिषु।
युक्तिमद्वचनं यस्य तस्य कार्यः परिग्रहः॥ (लोकतत्त्वनिर्णय ३८- हरिभद्रसूरि) १४३
१००. (कुं जाकुं कुं बनी आवशे, अलिनंदन रस रीति हो मित)
पुद्गल अनुभव त्यागथी, करवी जसु परतीत हो. (अलिनंदनजिन स्तुति-देवशंकरल्ल) ३३२
१०१. पुद्गलसें रातो रडे (अध्यात्मभावनी कडी १५-विद्यानंदल्ल ४१७
अध्यात्मसारमावा कडी ५ -
कवि नेमिदास रामल्ल शाह
१०२. प्रशमरसनिमग्नं दृष्टियुग्मं प्रसन्नं वदनकमलमंकः कामिनीसंगशून्यः। (धनपाण कवि)
करमयुगमपि यत्ते शस्त्रसंबंधबंध्यं तदसि जगति देवो वीतरागस्त्वमेव ॥ ४४४-५००
१०३. बंधविहाण विमुक्तं वंदिअ सिरिवद्धमाणजिणचंद। (कर्मग्रंथ त्रीणे १- देवेन्द्रसूरि)
(गइआईसुं वुच्छ समाअसो बंधसामित्तं ॥) ५३०
१०४. भीसण नरयगईए तिरियगईए कुदेवमणुयगईए। (५२ प्राबृतादि संग्रह,
भावप्राबृतं ८) ४१५-४१६
पत्तोसि तिव्वं दुःखं मावहि जिणभावणा जीव ॥
१०५. भोगे रोगमयं कुले च्युतिमयं वित्ते नृपालाद्भयं
माने दैन्यमयं बले रिपुमयं रूपे तरुण्या भयं। (वैराग्यशतक ३४- भर्तृहरि)
शास्त्रे वादभयं गुणे खलभयं काये कृतान्ताद्भयं
सर्वं वस्तु भयान्वितं भुवि नृणां वैराग्यमेवाभयं ॥ ३७-३८
१०६. मन मखिवानुं रे वडावा उपरे, बीजं काम करंत;
तेम श्रुतधर्म रे मन दूढ धरे, ज्ञानाक्षेपकवंत. (आठ योगदृष्टिनी सज्जाय ६- ६
- यशोविजयल्ल) २४१
१०७. मा मुज्झह मा रज्जह मा दुस्सह इट्ठणिट्ठअत्थेसु। (द्रव्यसंग्रह ४८- ५०)
थिरमिच्छह जइ चित्तं विचित्तं ज्ञाणप्पसिद्धीए ॥
पणतीस सोल छप्पण चदु दुगमेगं च जवह ज्ञाएह।
परमेद्विवाचयाणं अण्णं च गुरुवएसेण ॥ ४०३
१०८. मारुं गाथुं गाशे, ते ज्ञाजा गोदा भाशे;
समज्जने गाशे ते वडेलो वैकुंठ जशे. (नरसिंह भडेटा) ४४०
१०९. मारे काम कोध सब, लोभ मोह पीसि डारे, ईद्रिखु कतव करी, कियो रज्जपूतो डे;
मार्यो मडा मत्त मन, मारे अलंकार भीर, मारे मद मछर लु, ऐसो रन इतो डे;
मारी आशातृषुण पुनि, पापिनी सापिनी दोड, सबको संहार करि, निज पद पखूतो डे;
सुंदर कडत ऐसो, साधु कोड शूरवीर, वेरि सब मारिके निश्चित होई सूतो डे. (सुंदरविलास
शूरतनअंग २१- ११
सुंदरदास) ३२५
११०. मेरा मेरा मत करे, तेरा नखि डे कोय,
विद्यानंद परिवारका, मेवा डे दिन दौय. (स्वरोदयज्ञान- विद्यानंदल्ल) ६४०

૧૧૧. મોક્ષમાર્ગસ્ય નેતારં મેત્તારં કર્મભૂમૃતાં ।
જ્ઞાતારં વિશ્વતત્ત્વાનાં વંદે તદ્દગુણલબ્ધયે ॥ (તત્ત્વાર્થસૂત્ર ટીકા : મંગળાયરાણ) - પૂજ્યપાદ સ્વામી ૪૦૦-૪૫૩
૧૧૨. યોગ અસંખ્ય જ્ઞે જ્ઞાન કલ્યા, ઘટમાંહિ રિચ્છિ દાખી રે;
નવપદ તેમ જ આગજ્ઞે, આતમરામ છે સાખી રે. (શ્રીપાલરાસ ચતુર્થખંડ વિનયવિજયજી-યશોવિજયજી) ૨૩૭-૩૨૩
૧૧૩. યોગનાં બીજ ઈહાં ગ્રહે, જ્ઞાનવર શુદ્ધ પ્રાણામો રે;
ભાવાચારજ સેવના, ભવ ઉદ્દેગ સુઠામો રે. (આઠ યોગકૃષ્ણિની સજ્જાય ૧-૮ - યશોવિજયજી) ૨૨૩-૨૨૪
૧૧૪. રવિકે ઉદોત અસ્ત હોત દિન દિન પ્રતિ, અંબુલીકે જીવન જ્યોં, જીવન ઘટતુ હે, (સમયસાર નાટક, કાલકે ગ્રસ્ત ઈન ઈન, હોત ઈન તન, આરેકે ચલત માનો કાઠસૌ કટતુ હે; બંધદાર ૨૬) એતે પરિ મૂરખ ન ખોજે પરમારથકો, સ્વારથકે હેતુ ભ્રમ ભારત ઠગતુ હે; - બનારસીદાસજી લગો ફિરે લોગનિસૌં, પગ્યો પરે જોગનિસૌં, વિષેરસ ભોગનિસૌં, નેકુ ન હટતુ હે. ૨૫૧
૧૧૫. રૂપાતીત વ્યતીતમલ, પૂર્ણાનંદી ઈશ;
ચિદાનંદ તારૂં નમત, વિનય સહિત નિજ થીસ. (સ્વરોદયજ્ઞાન - ચિદાનંદજી) ૧૨૫
૧૧૬. રાંડી રુએ, માંડી રુએ, પાણ સાત ભરતાવાળી તો મોઢું જ ન ઉઘાડે. (લોકોકિત) ૩૧૨
૧૧૭. લેવેકોં ન રહી ઠોર, ત્યાગિવેકોં નાહીં ઓર,
બાકી કહા ઉબર્યો જુ, કારજ નવીનો હે ! (સમયસાર નાટક, ૨૨૯ સર્વવિશુદ્ધિદ્વાર ૧૦૯) બનારસીદાસજી
૧૧૮. (પુરિમા ઉજ્જુજહા ઉ) વંક (વક્ક) જહા ય પચ્છિમા ।
(મજ્જિમા ઉજુપન્નાઓ તેણ ધમ્મો દુહાકઓ) (ઉત્તરાધ્યયન ૨૩-૨૬) ૯૩
૧૧૯. વીરા મોરા ગજથકી ઊતરો, ગજે ચજ્યા કેવળ ન હોય રે (સજ્જાય- શ્રી સમયચુંદરજી) ૪૪૧
૧૨૦. વ્યવહારની જાળ પાંદડે પાંડડે પરજળી. (?) ૩૦૯
૧૨૧. શ્રદ્ધા જ્ઞાન લક્ષ્યાં છે તોપણ, જો નવિ જય પમાયો રે;
વંધ્ય તરુ ઉપમ તે પામે, સંયમ ઠાણ જો નાયો રે.
ગાયો રે ગાયો, ભલે વીર જગતગુરુ ગાયો. (સંયમશ્રેણી સ્તવન ૪-૩ પં. ઉત્તમવિજયજી) ૨૨૩-૩૨૩
૧૨૨. સકલ સંસારી ઈંદ્રિયરામી, મુનિગણ આતમરામી રે;
મુખ્યપણે જો આતમરામી, તે કહિયે નિષ્કામી રે. (આનંદધન ચોવીથી- શ્રેયાંસનાથજ્ઞાન સ્તવન) ૩૫૯-૩૮૮
૧૨૩. સત્યં પરં ધીમહિ । (શ્રીમદ્ ભાગવત સ્કંધ ૧૨, અ. ૧૩, શ્લોક ૧૯) ૨૨૨
૧૨૪. સમતા, રમતા ઊરધતા, જ્ઞાયકતા સુખભાસ;
વેદકતા ચૈતન્યતા, એ સબ જીવવિલાસ. (સમયસાર નાટક, ઉત્થાનિકા ૨૬) ૨૫૬-૨૫૭
૧૨૫. (કુસગો જહ ઓસબિંદુપ થોવં ચિદ્વહ્ લંબમાણ ।
એવં મણુયાણ જીવિયં) સમયં ગોયમ મા પમાયણ ॥ (ઉત્તરાધ્યયન ૧૦-૨) ૯૦
૧૨૬. સંસારવિષવૃક્ષસ્ય દ્વે ફલે અમૃતોપમે ।
કાવ્યામૃતરસાસ્વાદ આલાપ: સજ્જનૈ: સહ ॥ (પંચતંત્ર) ૨૯
૧૨૭. સિરિવીરજિણં વંદિઅ કમ્મવિવાગં સમાસઓ વુચ્છં ।
કીરઈ જિણે હેઝહિં જેણં તો મણ્ણે કમ્મં ॥ (પ્રથમ કર્મગ્રંથ - દેવેન્દ્રસૂરિ) ૫૩૦

१२८. (डांसीमें विषाद बसै, विद्यामें विवाह बसै, कायामें मरन, गुरु वर्तनमें हीनता, (समयसार नाटक)
सुधिमें गिलानी बसै, प्रापतिमें छानि बसै, लैमें छारि सुंदर, दसामें छबि छीनता;
रोग बसै भोगमें, संभोगमें वियोग बसै, गुनमें गरब बसै, सेवामांछी दीनता,
और नगरीति नैती गर्भित असाता सेती,) सुभकी सखेवी छे अकेवी उदासीनता. ६४०
१२९. सुभना सिंधु श्री सलज्जनंदेछ, नगज्जवन के नगवंदछ; (धीरज्ज्यान १-निष्कवानंद)
शरणागतना सदा सुभकंदेछ; परम स्नेही छो ! (परमानंदेछ) २११
१३०. सुहजोगं पडुच्चं अणारंभी, असुहजोगं पडुच्चं आयारंभी, परारंभी, तदुभयारंभी । (भगवतीछ सूत्र) १५८
१३१. (जेठं द्विगं ग्यान यरनातममें बेठि ठौर, लथी निरदौर पर वस्तुकीं न परसै) (समयसार नाटक)
शुद्धता विचारै ध्यावै शुद्धतामें केवि करे, शुद्धतामें थिर व्हे अमृतधारा वरसै;
त्यागी तन कष्ट व्हे सपष्ट अष्ट करमकी, करि थान अष्ट नष्ट करै और करसै;
(सोती विकल्प विनै अलपकाव मांछि, त्यागी लौ विधान निरवान पद परसै) २२८-२६७
१३२. सो धम्मो जथ्थ दया दसद्व दोसा न जस्स सो देवो । (संभोधसत्तरि - श्री रत्नशेखरसूरि)
सोहु गुरु जो नाणी आरंभपरिगहा विरओ ॥ ५२६
१३३. संबुद्धहा जंतवो माणुसत्तं दटुं मयं बालिसेणं अलंभो, (सूत्रकृतांग १-७-११)
एतदुक्खे जरिए व लोए, सक्कमणा विप्परियासुवेइ. २७०
१३४. स्वस्का उदय पिष्ठानिये, अति थिरता थित धार, (स्वरोदयज्ञान-चिदानंदेछ)
ताथी शुभाशुभ कीलिये, भावि वस्तु विचार. १२५
१३५. लम परदेशी पंभी साधु, आ रे देशके नाहीं रे. (?) २२०
१३६. हिंसा रहिए धम्मे, अद्वारस दोस विवज्जिए देवे । (४२ प्राबुतादि संग्रह, भोक्षप्राबुत ८०
निगंथे पवयणे सद्धहणं होई सम्मत्तं ॥ - कुंदकुंदाथार्य) ३६६
१३७. (नलिनीदलगतजलवत्तरलं तद्वज्जीवनमतिशयचपलं ।) (भोलमुद्गर-शंकराथार्य)
क्षणमपि सज्जनसंगतिरेका भवति भवार्णवतरणे नौका ॥ १६४
१३८. क्षायोपशमिक असंभ्य, क्षायिक ओक अनन्य. (अध्यात्मगीता १-६, देवचंद्रेछ) ४१८
१३९. ज्ञान रवि वैराग्य नस, छिरदे यंद समान; (स्वरोदयज्ञान-चिदानंदेछ)
तास निकट कळो क्यौं रहे, मिथ्यातम दुःख जन. १२६

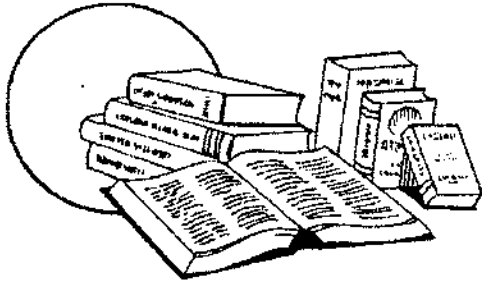
‘शास्त्र’ शब्दनी व्युत्पत्ति तो ‘रक्षण, शिक्षण’ ज्ञानो;
भवलीत छवने कर्म-त्रासथी त्राता शास्त्र प्रमाणो.
अडोडो ! परम श्रुत-उपकार ! भविने श्रुत परम आधार.
प्रज्ञावबोध पुष्प ७ प.पू. ब्रह्मचारीछ.

परिशिष्ट २

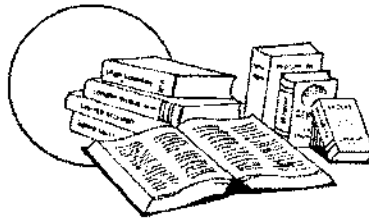
ग्रंथसूचि

ग्रंथ	कोश पृ.	ग्रंथ	कोश पृ.	ग्रंथ	कोश पृ.
अध्यात्म कल्पद्रुम	४४८	गोम्मटसार	३८६	पुरुषार्थसिद्धि उपाय	४०४
अध्यात्म गीता	४१८	चारित्रसागर	२८६	प्रज्ञापना सिद्धांत	१६६
अध्यात्मसार	४४८	छ ज्ञवनिकाय अध्ययन	३३०	प्रज्ञावबोध	४२७, ४३६
अनंतजिनस्तवन	२५८, ३१०	छोटमकृत पदसंग्रह	२०८	प्रद्युम्नचरित्र	४४२
(श्री आनंदधनञ्ज)	४४८, ४६६	लंबुद्वीपप्रज्ञप्ति	४७६	प्रबोधशतक	१८७
अनुत्तरीपपातिक	३६६	नूनो करार	२८०	प्रवचनसार	३८५
अनुभवप्रकाश	३१८	शाताधर्मकथांग	३६५	प्रवचनसारोद्धार	५०३
अष्टक	१५०	शाशांगसूत्र (स्थानांग)	१६६, २७८	प्रवीणसागर	१२८
अष्टप्राप्त	४१५		५३१, ५३२	प्रश्नव्याकराण	३५२, ३६६
अष्टसहस्री	४४६	तत्त्वज्ञान	...	प्राणविनिमय	२३४
अंतकृतदशांग	३६५	तत्त्वसार	४४२	बाईबल	२८०
आयारांग सूत्र	३०६, ३६५, ४०७, ४५५	तत्त्वार्थ सूत्र	४०५	बृहत्कल्प सूत्र	२७५
आत्मसिद्धि शास्त्र	३८७	त्रिलोकसार	४४२	भगवद् गीता	४४४
आत्मानुशासन	४०१, ४११, ४४८	दशवैकाविकसूत्र	१०५, १४०, ३४०	भगवती आराधना	५००
आनंदधन योवीसी	३८८, ४४८		३५४, ४०१, ४५५, ५०५	भगवती सूत्र	१६४, २१७, २४८, ३६५, ५०१
आमभीमांसा	४४६	दासबोध	३४०, ३५४	भावनाबोध	३७, ३८८
ईन्द्रियपराजयशतक	४४८	दृष्टिवाद	८३, ३६६	भावार्थप्रकाश	३०८
उत्तराध्ययनसूत्र	२१०, ३८७, ४५५	देवागमस्तोत्र (आप्तभीमांसा)	४४६	भगिरत्नमाणा	२५६
उपदेशरत्नस्य	२५२	द्रव्यप्रकाश	३६८	मदनरेजानो अधिकार	४२८
उपमितिलवप्रपंचा	४४६	द्रव्यसंग्रह	४०३, ४०४	मनुस्मृति	११५
उपासक दशांग सूत्र	३६५	द्वादशांगी	१८, १३३, २७०, ५२०	मूल पद्धति कर्मग्रंथ	४४८
उदकपेढाणवाणुं अध्ययन	२३८	धर्मबिंदु	४४८, ५०५	मोक्षमार्गप्रकाश	३८८
ऋषिलप्रपुत्रनो अधिकार	४२८	नयचक्र	३८४	मोक्षमाणा	६६, ४४८
कर्मग्रंथ	३५८	नवतत्त्व	४४८	मोक्षमुद्गर	३८८
कालज्ञान	१२५	नंदीसूत्र	२१७	योगल्पद्रुम	२५६
क्रियाकोष	४०८	नारद लज्जिसूत्र	१८८	योगदृष्टिसमुच्चय	१५०, ३८१, ४३५
क्षयाणुसार	४४२	न्यायशास्त्र	११५	योगप्रदीप	४१०
क्षेत्रसमास	४८५	पद्मनंदी पंचविशति	४१०, ४११	योगबिंदु	१५०, ३८२, ४४६
गंयलस्ती मलाभाष्य	४४६	परमात्मप्रकाश	३८५	योगवासिष्ठ	१६०, २३१, २८७, २८४
गीता	१३०	पंचास्तिकाय	३७२	योगशास्त्र	३८२, ४२५
गीता-ज्ञानेश्वरी	४४४	पंथीकराण	३५४, ४७१	रत्नकरंड श्रावकाचार	४४२, ४८३
गीता-धियोसोई	४४४	पातंजलयोग	४८८	रयाणुसार	४४३
गोकुलचरित्र	१४५	पांडवपुराण	४४२	लब्धिसार	४४२

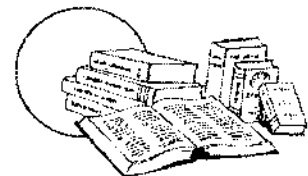
ગ્રંથ	કોશ પૃ.	ગ્રંથ	કોશ પૃ.	ગ્રંથ	કોશ પૃ.
વાસુપૂજ્યસ્તવન - (આનંદધનજી)	૨૨૮, ૪૪૯	શાંતિપ્રકાશ	૧૬૬	સિદ્ધપ્રાભુત	૩૬૨
વાસુપૂજ્યસ્તવન (દેવચંદ્રજી)	૩૬૨	શિક્ષાપાત્ર	૨૬૯	સિદ્ધાંતસિંધુ	૩૧૩
વિચારમાળા	૨૭૭	શૂરાતન અંગ (સુંદરવિલાસ)	૩૨૫	સદ્દૃષ્ટિરંગિણી	૪૨૬
વિચારસાગર	૨૩૪, ૨૪૪, ૪૭૧	શ્રીપાળ રાસ	૩૨૩	સુંદરવિલાસ	૪૫૧
વિપાક સૂત્ર	૩૬૬	શ્રીમદ્ ભાગવત	૨૬૬	સુમતિનાથ સ્તવન (આનંદધનજી)	૪૪૯
વિહાર વુંદાવન	૩૨૮	ષટ્દર્શનસમુચ્ચય	૨૮૯, ૩૨૦	સુમતિનાથ સ્તવન (દેવચંદ્રજી)	૨૨૬
વીતરાગસ્તવના વચનામૃત પૃ. ૫૭૨		સમયસાર	૨૨૫, ૨૩૮, ૨૮૪, ૪૦૨, ૪૨૦	સુત્રકૃતાંગ	૪૦, ૨૩૭, ૩૬૫
વેદ	૧૨૩, ૧૩૦, ૨૮૯, ૪૬૨	સમયસાર નાટક	૨૨૮, ૪૯૬	સૂચગડાંગ	૨૧૦, ૨૩૯, ૨૮૮, ૪૫૫
વેદાતગ્રંથ પ્રસ્તાવના	૧૯૭	સમવાયાંગ	૩૬૫	સ્થાનાંગ	૩૬૫, ૫૦૧
વૈતાલીય અધ્યયન (સૂચગડાંગ સૂત્ર)	૧૯૩	સમયસાર ભાષા	૩૯૪	સ્વરોદયજ્ઞાન	૧૨૪
વૈરાગ્ય પ્રકરણ	૨૩૧	સમ્મતિ તર્ક	૨૧૭	(સ્વામી) કારિકેયાનુપ્રેક્ષા	૪૦૨, ૪૪૨
વૈરાગ્યશતક	૩૯૯	સર્વાર્થસિદ્ધિ	૨૦૩		
વુંદશતસેં	૩૪	સંભવજિન સ્તવન (આનંદધનજી)	૪૦૬, ૪૪૯		
શાંતસુધારસ	૨૨૬, ૪૪૫	સાતસેં મહાનીતિ (વચન સપ્તશતી)	૧૧૬		

॥ નમો નાણસ્સ ॥

॥ નમો નાણસ્સ ॥

પરિશિષ્ટ ૩

સ્થળસૂચિ

ગ્રંથ	કોશ પૃ.	ગ્રંથ	કોશ પૃ.	ગ્રંથ	કોશ પૃ.
અમદાવાદ	૬૪૧	ધાંગધા	૪૦૬	રતલામ	૨૦૪
અંજાર	૨૬૮	નરિયાદ	૩૫૨	રાજકોટ	૬૪૨
આગ્રા	૬૪૧	નરોડા	૪૧૮	રાજગૃહી	૮૧
આણંદ	૨૨૧	નિંબપુરી (લીંબડી)	૨૪૬, ૩૧૮	રાજનગર	૪૦૮
ઈંગ્લંડ દેશ	૩૪૦	પુંડરિકિણી	૬૪૨	રાણપુર	૩૧૮
ઈડર	૩૫૮	પૂના	૬૪૨	રાધનપુર	૬૪૨
ઉજ્જવિનિ	૨૭	પેટલાદ	૨૬૪	રાજજ	૨૧૪
ઉત્તરસંડા (વનક્ષેત્ર)	૪૦૦	પ્રાંતિજ	૪૦૭	લીંબડી	૨૪૬
કચ્છ	૬૪૧	ફેણાવ	૩૯૦	વડવા	૩૬૦
કઠોર	૨૯૮	બજાણા	૧૪૫, ૧૪૬	વડોદરા	૬૪૨
કલોલ	૨૩૫, ૩૨૮	બોટાદ	૨૪૭	વઢવાણ કેમ્પ	૧૪૫, ૪૨૯
કાઠિયાવાડ	૨૬૩	બોરસદ	૪૨૪	વઢવાણ સ્ટેશન	૨૯૯
કાવિઠા	૩૩૨, ૪૫૫	ભરૂચ	૧૪૫, ૩૩૩	વવાણિયા	૩૫
કાશી	૬૪૧	ભારતવર્ષ	૪	વસો	૩૯૯, ૪૯૮
કોશાંબી	૪૪	ભાવનગર	૩૦૪	વિદેહ	૬૪૨
ક્ષત્રિયકુંડ	૯૬	ભીમનાથ (અમદાવાદ)	૪૧૭	વિલાયત	૪૩૪
ખંભાત	૧૯૨, ૩૧૪	ભુગુકચ્છ	૪૨	વીરમગામ	૨૯૯
ખેડા	૪૦૧	મગધ દેશ	૪૨	વૃંદાવન	૩૨૮, ૪૬૬
ખેરાળુ	૪૦૬	મદ્રાસ (ચેન્નઈ)	૪૪૫	વેણાસર	૪૦૬
ગંગાયમુના પ્રદેશ	૨૪૫	મરુ દેશ	૬૦	શિવ (મુંબઈ)	૪૪૫
ગુજરાત, ગુર્જર પ્રદેશ	૪૦૬	મલાતજ	૧૮૦	શ્રાવસ્તી	૬૪૨
ચરોતરાદિ પ્રદેશ	૩૯૨	મહાવિદેહ	૬૩, ૧૮૪	સાણંદ	૨૦૭, ૪૧૫
જાવા બંદર	૯૭	મહુડી (કાવિઠા)	૪૫૫	સાયાણ	૨૯૮
જેતપર (મોરબી)	૩૫	માટુંગા (મુંબઈ)	૪૪૫	સાયલા	૨૪૪, ૩૮૨
ટીકર	૪૦૬	માળવા દેશ	૨૯	સુગ્રીવનગર	૬૪૨
ડરબન	૨૮૮	મુક્તાગિરિ	૪૪૧	સુણાવ	૪૦૩
ડાકોર	૪૬૧	મુંબઈ	૬૪૨	સુરત	૨૮૭
તીથલ (વલસાડ)	૪૩૦	મૂળી	૩૧૫	સુષુમારપુર	૧૭૧
દ્વારિકા	૯૬, ૨૯૩	મોરબી	૪૦૮	સૂર્યપુર (સુરત)	૨૮૭, ૩૧૮
ધર્મજ	૧૮૦, ૨૧૮	મોહમયી (મુંબઈ)	૧૪૬, ૧૪૭, ૧૮૨, ૨૩૬, ૨૪૬	સૌરાષ્ટ્ર	૩૫૫
ધર્મપુર	૪૧૪	મંડિકુક્ષ	૪૨	હિંદુસ્તાન	૪
ધંધુકા	૪૯૯			શ્રી સ્તંભતીર્થ (ખંભાત)	૩૧૪

પરિશિષ્ટ ૪

વિશેષ નામોની વર્ણાનુક્રમ સૂચિ

નામ	કોશ પૃ.	નામ	કોશ પૃ.	નામ	કોશ પૃ.
અકબર	૮	ઓધવ (ઓધા)	૧૮૧,૩૧૧	ગાણપતિ	૩૪૦
અખો (અક્ષયભગત)	૨૨૦	કપિલ મુનિ	૮૭,૮૮	ગજસુકુમાર	૧૪
અચળ (ડુંગરશીભાઈ, ગોસલિયા)		કપિલ,કપિલદેવજી	૩૮,૧૪૩, ૫૨૫	ગંગા	૨૪૫
અજિતનાથ ભગવાન	૩૬૩,૪૩૭	કપિલ કેવળી	૩૮,૮૮	ગોમદેશ્વર (બાહુબલિ)	૪૪૧
અનંતનાથ	૪૬૬	કપિલા (દાસી)	...	ગોસળિયા (ડુંગરશીભાઈ)	૨૪૯
અનાથદાસજી	૨૭૭,૪૫૮	કબીર	૨૦૨,૪૪૦	૨૮૮,૩૫૩,૩૯૪	
અનાથીમુનિ	...	કરસનદાસ	...	ગૌતમ	૩૮
અનુપચંદ મલુકચંદ	૩૩૩	કર્કટી રાક્ષસી	૩૩૫	ગૌતમ ગાણધર (ગૌતમ સ્વામી, ગૌતમ, ગૌતમમુનિ	૮૭,૧૨૩, ૨૫૯,૪૫૯
અભયકુમાર	૮૦	કલ્યાણજીભાઈ કેશવજી	૪૧૪	ગૌતમ મુનિ	૧૧૫
અભયા	...	કામદેવ શ્રાવક	૭૬	ઘેલાભાઈ કેશવભાઈ	૪૦૭
અભિનંદન જિન	૩૩૨	કાશ્યપ	...	ચત્રભુજ બેચર મહેતા	૩૬,૧૨૭
અચમંતકુમાર	૬૯	કાર્તિક સ્વામી	૪૪૫	ચમર	૧૭૨
અરનાથ પ્રભુ	૫૦૦	કિરતચંદભાઈ	૪૩૭	ચંદુ	...
અર્જુન	૨૯૦	(મનસુખલાલના પિતા)		ચંદ્રપ્રભ સ્વામી	૪૩૦
અષ્ટાવક	૨૨૭	કિશનદાસ	૪૦૮	ચંદ્રસૂરિ	૪૪૦
અંબારામજી	૨૩૦	કિલાભાઈ	૩૯૫,૪૨૬	ચામુંડરાય	૪૪૧
અંબાલાલભાઈ લાલચંદ	૪૦૩	કુમારપાલ	૪૯૯	ચાર્વાકિ	૫૦૮
આદીશ્વર	૩૧,૭૪	કુંડરિક	...	ચિદાનંદજી	૧૨૫
આત્મારામજી મહારાજ	૪૩૯	કુંદકુંદાચાર્ય	૩૦૫,૪૦૫, ૪૯૫,૫૨૯	ચુનીલાલ	...
આનંદધનજી	૨૨૮,૪૦૬,૪૩૭	કુંવરજી (કલોલ)	...	ચેલાણા રાણી	૪૫૦
આનંદ શ્રાવક	૪૫૯	કુંવરજી આણંદજી	૩૮૦	ચેલાતી પુત્ર	૪૭૭
ઈચ્છાબહેન	...	કૃષ્ણદાસ	...	છગનલાલ	...
ઈન્દ્ર	૨૨	કેશવલાલ (ચિરમ)	...	છોટમ્ કવિ	૨૦૯
ઈન્દ્રદત્ત	...	કેશવલાલ (લીંબડી)	...	છોટાલાલ (ખંભાત)	૩૯૫
ઈસુ ખ્રિસ્ત	૭૨,૨૯૦	કેશી સ્વામી	૪૫૯	જડભરત	૬૯,૧૨૨,૧૯૮
ઉજ્જ્વલશીભાઈ (જૂઝાભાઈના પિતા)...		ખીમચંદભાઈ	...	જનકવિદેહી	૧૨૨,૨૨૪
ઉમેદભાઈ	૪૨૫	ખીમજી	...	જરાકુમાર	૨૯૩
ઊગરી બહેન	૪૦૫	ખુશાલ	...	જંબુસ્વામી	૧૦૪,૧૮૫,૨૦૪
ઋભુ રાજ	૨૦૧	ખુશાલભાઈ	...	જીજીબા	૨૯૪
ઋષભદેવજી	૨,૩૬૧	ખેતશી	...	જીવા ગોસાંઈ	૪૬૬

નામ	કોશ પૃ.	નામ	કોશ પૃ.	નામ	કોશ પૃ.
ઘૂઠાભાઈ (સત્યપરાયણ, સન્યામિલાષી)		નવલચંદ	૩૦૯,૩૮૮	ભદ્રિક ભીલ	...
જ્ઞાતપુત્ર		નંદિ વર્ધમાન	૯૧	ભર્તૃહરિ	૩૭
(ભગવાન મહાવીર)	૬૬,૩૬૪	નાગજીસ્વામી	૨૨૧	ભરતેશ્વરજી	૩૧,૪૯,૭૪,૪૯૪
ઝબકબહેન	૩૫૩	નાભિપુત્ર (ઋષભદેવ)	૧૫૪	ભાણજી સ્વામી	૩૯૫
ઝવેરચંદ શેઠ (કાવિઠા)	૪૧૨	નાભિરાજ	૨	ભૂધર	૧૮૧
ઝવેરભાઈ	૩૯૫	નાભો ભગત	૪૬૬	ભોજો ભગત	૬૪૧
ઠાકેરસાહેબ (લીંબડી દરબાર)	૨૪૬	નારદ	૧૯૯	મગનલાલ	૩૮૯,૩૯૪
ડુંગરશીભાઈ		નિરાંત કોળી	૬૪૧	મણિભાઈ નભુભાઈ	૪૪૪
(શ્રી અચળ, ગોસલિયા)	૨૨૩,૨૨૪	નિષ્કુલાનંદજી	૨૧૧	મણિભાઈ સોભાગ્યભાઈ	૧૯૧,
	૨૩૯,૨૪૯,૩૫૩,૩૯૪	નેયોલિયન બોનાપાર્ટ	૭		૨૪૬
ત્રંબકલાલ	૩૮૫,૩૮૭,૩૯૪	નેમિનાથ	૮૬,૪૩૮	(મણિલાલ મણિ)	૩૮૭,૩૯૪
ત્રિદંડી	૩૧	પરદેશી રાજ	૪૬૩	મણિલાલ (બોટાદ)	...
ત્રિભુવન વીરચંદ	૪૧૦,૪૧૯	પતંજલિ	૩૮	મદનરેખા	૪૨૯
ત્રિભોવનદાસ માણેકચંદ	૩૯૫,૪૨૬	પદ્મપ્રભુ	૪૪૧	મનસુખભાઈ રવજીભાઈ	૩૮૯
ત્રિશલા	૯૧,૨૨૪	પરીક્ષિત	૧૯૦	મનસુખભાઈ કિરતચંદ	...
દયાનંદ સંન્યાસી	૧૦૯	પાર્શ્વનાથ સ્વામી	૧૨૪,૧૪૦,	મલ્લિનાથ	૨૪૨,૪૩૯
દયારામ કવિ	૨૬૦		૪૫૯	મહાપદ્મ	૨૧૭
દયાળભાઈ	...	પુંડરિક	...	મહાવીર સ્વામી	૧૭,૪૦,૬૬
દામોદર	...	પૂંજભાઈ સો. ભટ્ટ (ખેડા)	૬૪૨	(વર્ધમાન સ્વામી)	૯૧,૧૭૪,૨૨૩
દીપચંદજી	૧૮૨	પોપટભાઈ	...		૨૨૪,૨૩૭,૨૭૪
દેવકરાણજી (દેવકીણી)	૨૭૪,૩૫૨	પોપટ (વવાણિયા)	૩૫૩		૩૨૮,૩૯૯,૪૧૫
દેવચંદ્રજી	૨૨૭	પ્રદ્યુમ્ન	૪૪૨	મહીપતરામ રૂપરામ	૪૩૮
દેવશી	૭૮	પ્રહલાદજી	૩૧૮	મહેશ્વર, મહેશ	૨૯૧
દૂઢપ્રહારી	૬૫	પ્રીતમ	૨૬૦	માકુભાઈ (વડોદરા)	૨૮૮
ધનાભદ્ર	૨૬૮	બનારસીદાસ	૩૯૪	માણેકચંદ (ખંભાત)	...
ધનાવા શેઠ	...	બલભદ્ર	...	માણેકદાસજી	૪૬૭
ધરમશી મુનિ	૪૭૫	બળશ્રી (મૃગાપુત્ર)	૫૪	મીરાંભાઈ	૪૬૫
ધારશીભાઈ	૪૩૩	બાહુબળજી	૭૪,૪૪૧	મુક્તાનંદ	૧૮૧
ધુરીભાઈ	૩૮૭,૩૯૫	બુદ્ધ (શુદ્ધોદન)	૩૮,૧૪૫,૨૯૧	મુનદાસ	૩૯૮,૪૦૩
નથુરામજી શર્મા	૨૧૩		૩૨૪,૫૦૪	મૃગાપુત્ર (બળશ્રી)	૫૪
નભિરાજર્ષિ	૪૬,૪૮,૪૯૪	બ્રહ્મદત્ત	૭૪	મોહનલાલ ક. ગાંધી	૩૦૨
નરસિંહ મહેતા	૨૦૨,૪૪૦	બ્રહ્મા	૭૨,૨૯૧	(મહાત્મા ગાંધીજી)	
		બ્રાહ્મી	૭૪,૪૪૧	યમુના	૨૪૫

નામ	કોશ પૃ.	નામ	કોશ પૃ.	નામ	કોશ પૃ.
યશોવિજયજી	૨૫૨	વલ્લભભાઈ	૪૧૨	શ્રીદેવી	...
રાગદ્યોડજી	૪૬૧	વલ્લભાચાર્ય	૩૩૧, ૪૩૮	શ્રીપાળ	...
રતનચંદ	૩૮૫	વસિષ્ઠ	૧૬૧, ૨૪૧, ૪૬૮	શ્રીમદ્ વાંચો જીવનકળા, વચનામૃત	
રવજીભાઈ દેવરાજ	૧૧૪	વસુદેવ	૪૪૧	શ્રેણિક રાજ	૪૨, ૨૧૭, ૩૪૨, ૪૫૦
રવજીભાઈ પંચાણ (શ્રીમદ્ના પિતાશ્રી)	૧૩૬	વાડીલાલ	૪૦૭	સગર ચક્રવર્તી	૪૮૪
રહનેમિ	૧૨૪	વામદેવ	૩૩૪	સનતકુમાર	૫૨
રામ (રામચંદ્ર, શ્રી રામ)	૧૬૧, ૨૩૧ ૨૮૧, ૪૬૪	વાલ્મીકિ	૩૮	સમંતભદ્રાચાર્ય	૪૪૬, ૫૦૨
રામદાસજી સાધુ	...	વિક્ટોરિયા મહારાણી	૬૪૨	સહજનંદ સ્વામી	૨૪૫, ૩૩૧, ૪૩૭
રામદાસ સ્વામી	૩૪૦	વિદ્યારણ્યસ્વામી	૪૪૪	સંતોષ આચાર્ય	...
રામાનુજ	૫૨૨	વિષ્ણુ	૭૨, ૨૮૧	સિદ્ધસેન દિવાકર	૨૧૮
રાયશી	૭૮	વીરચંદ ગાંધી	૪૩૪	સિદ્ધાર્થ રાજ	૪૦, ૮૦, ૮૧, ૨૨૪
રુકિમાણી	...	વીરસ્વામી (મહાવીર સ્વામી)	૨૩૭	સુખલાલ છગનલાલ	૪૦૨
રેવાશંકર જગજીવન	૧૭૨	વૈજનાથજી	૩૩૫	સુદર્શન શેઠ	૨૬૮
લલ્લુજી મુનિશ્રી	૪૦૬	વ્યાસ (વેદવ્યાસ)	૩૮, ૧૬૮ ૨૧૮, ૨૮૦	સુધર્મા સ્વામી	૧૮૫
લહેરાભાઈ	૩૧૪, ૩૮૮	શકેન્દ્ર	૪૬	સુભૂમ	૭૮
લાલચંદ	...	શંકર (શિવ)	...	સુમતિનાથ	૨૨૬
લાભાનંદજી (આનંદધનજી)	૫૦૦	શંકરાચાર્ય	૩૪, ૩૮	સુંદરદાસજી	૨૬૦, ૩૨૨, ૩૨૫
લીમડી દરબાર (ઠાકોર)	૨૪૬	શાણિભદ્ર	૨૬૭	(સુંદરવિલાસના કૃત્તી)	
લોકાશા	૪૬૭	શાંતિનાથ	૩૫, ૬૮, ૪૪૦	સુંદરી	૭૪, ૪૪૧
વજ્રસ્વામી	૬૪	શીલાંગાચાર્ય	૨૫૮	સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈ	૧૬૮, ૨૪૬ ૩૪૩, ૫૨૮
વાણારસીદાસ	૪૧૧	શુકદેવજી	૧૮૦	શ્રી હરિભદ્રાચાર્ય	૧૪૩
વનમાળીદાસ	૪૦૨	શેખરસૂરિ આચાર્ય	૪૮૪	હેમચંદ્રાચાર્ય	૪૩૭, ૪૮૮
વર્ધમાન સ્વામી (મહાવીર સ્વામી)	૨૨૪	શ્રી કૃષ્ણ	૮૬, ૧૩૮, ૧૮૦ ૧૮૮, ૨૮૧		

શબ્દકોશનું વર્ણવાર વર્ગીકરણ

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
અ...		અખાજી	૧૭૨	અગ્નિ	૭૨	અચિંત્યમૂર્તિ હરિ	૧૭૫
અકબર	૮	અખે પુરુષ એક		અગ્નિકાય	૨૫	અચેતનત્વ	૩૬૯
અકરાણીય	૧૨૦	વરખ હૈ	૩૦૯	અગ્નિકાયનું... થયું	૫૨૧	અછતા	૪૭
અકરાણીય વિલાસ	૧૦૯	અખંડ	૩૫૦	અગ્નિની શિખા	૫૯	અછેદ	૨૬૨
અકર્તા	૨૩૪	અખંડ એકરસ	૩૮૭	અગ્નિપ્રયોગે	૨૭૯	અજ	૭૭, ૨૨૪
અકર્મભૂમિ	૨૭૧, ૩૭૮	અખંડ પ્રેમખુમારી	૨૧૧	અગિયારમું આશ્ચર્ય	૪૨૪	અજગર	૨૬
અકલેશ સમાધિ	૩૯૭	અખંડ સ્વરૂપ	૩૨૭	અગુપ્ત વીર્ય	૩૯૬	અજમાયશ	૪૯૧
અકષાયાદિ	૨૭૧	અખંડ સમ્યક્દર્શન	૪૫૦	અગોપ્ય	૩૪૧	અજર	૩
અકળ ગતિ	૩, ૧૮૭	અખંડ સંમુખ	૩૩૯	અઘ	૨	અજરઅમર	૩૬૭
અકળ ગતિ અનુમાન	૩	અગણિત	૩૫૨	અઘટિત	૫	અજરામર	૨૨૪
અકળામાણ	૨૦૯	અગમ	૧૩૦, ૩૨૦, ૪૦૬	અઘોર	૭	અજવાળારૂપ	૧૯૫
અકામ નિર્જરા	૬૫, ૪૩૫, ૪૮૩	અગમ ઘર	૧૮૭	અથપળ	૨૫૦, ૪૩૬, ૪૭૪	અજગ્રત	૩૫૧
અકાર્ય	૧૮, ૪૫૪	અગમન	૫૧૬	અચરજ	૩૪૬	અજાણપાણે	૨૧૪
અકાળ	૩૧૦	અગમ હૈ	૨૧૨	અચરમશરીર -		અજિત	૩૨૪
અકાળ દોષ	૨૧૦	અગાઉ	૨૭, ૨૯૧	આચાર્ય	૨૯૫	અજીવનપાણે	૪૫૮
અકાળિક	૧૧૭	અગાધ	૩૯૧	અચલ	૭૬, ૪૧૫	અજન્મતા	૧૨
અકાળિક મોત	૧૫૪	અગાંભીર્ય દશાથી	૧૪૮	અચલિત	૩૦૫	અજાણ્યો	૨૫૦
અકાળે	૮૧	'૧૧' અંકવાળા	૫૧૨	અચળ	૪	અજગ્રતતાને -	
અક્રિયનપાણાથી-		અગિયાર પ્રકૃતિ	૪૮૪	અચળતા	૫૨, ૧૦૭	પામવા યોગ્ય	૩૧૧
વિચરતાં	૫૨૬	અગિયારમેથી	૧૮૧, ૪૫૬	અચળતા	૫૨, ૧૦૭	અજ હોતવ્યં	૭૭
અકુશલ	૪૦૫	અગુરુલઘુગુણ	૩૭૪	અચળગમ્ય	૧૪૨	અજીર્ણ	૪૮૧
અકંપગુણ	૪૯૪	અગુરુલઘુધર્મ	૪૯૨, ૫૨૩	અચળદર્શન	૩૭૫	અર્જુન	૨૯૦
અકર્તવ્ય	૨૩૬	અગુરુલઘુસ્વભાવ	૩૩૨, ૫૦૨	અચિદ્ધાતુ	૫૨૯	અજ્ઞેયતા	૧૭૮
અકર્તવ્યરૂપ જાણી	૨૧૪	અગ્રભાગે	૫૨૮	અચિત	૧૪૧, ૩૭૨	અટકન	૮૭
અકર્તવ્યલક્ષે કર્તવ્ય	૩૨૪	અગ્રેસર	૩૦	અચિંતું	૧૫૯	અટતુ હૈ	૨૫૧
અકથ્ય	૧૫૮, ૧૯૮, ૨૬૧, ૩૨૯	અગ્રેસરતા	૧૨૭	અચૂક	૩૫૦	અટપટી દશા	૧૯૬
અક્કલ આણી દેવી	૩૬૦	અગ્રેસર થવું	૧૮૧	અચેત	૨૨	અટવી	૬૧
અક્કલનો વરસાદ	૩૬૦	અગોચર	૧૩૦, ૩૨૦, ૪૫૮,	અચેત આહાર	૪૮૧	અટળ	૩
અકસ્માત	૪૧૫	અગંધ	૩૩૨	અચેતન	૩૦૧, ૫૨૨	અટ્ટહાસ્ય	૭૬
અકળત્વ	૧૭૫	અગમ્ય	૪૫૮, ૫૦૦	અચેતન પદાર્થ	૨૨૫	અટ્ટારસ	૩૬૬
અકાળ મૃત્યુ	૪૧૪	અગમ્યપાણું	૨૬૫	અચેતન પરિણામ	૨૨૫	અડગ	૩૯૬, ૫૧૬
અક્રિય	૩૧૮, ૩૪૮, ૪૭૨	અગમ્ય ભેદ	૧૦૭	અચક્ષુગમ્ય	૧૪૨	અડયાણ	૧૨૮, ૩૦૭
અક્રિયતા	૫૦૧			અચ્છેદ	૪૮૩	અડવી	૫૦
અક્રિય પરિણતિ	૩૧૪			અચ્યા	૧૦	અડોલ	૩૫૮
				અચિંત્ય	૧૭૮, ૨૧૫, ૩૨૧, ૪૨૪	અટળક	૨૯
				અચિંત્ય દ્રવ્ય	૩૯૬	અઢાર દોષ રહિત	૪૯૩
						અઢાર જાતિનાં રત્ન	૩૬૯

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
અઢાર પાપસ્થાનક	૮૪, ૪૪૮	અત્યાગી	૧૪૯	અત્ર પાણે	૨૩૫	અદુષ્ટનો વિચાર	૫૨૪
અઢી દ્વીપ	૬૬	અત્યાગરૂપ	૨૯૮	અત્ર વખત	૨૫૯	અદ્વેષ પરિણામ	૨૪૫
આણઉપયોગે	૪૭૧	અત્યાજ્ય	૧૦૫	અત્ર ક્ષણ	૨૪૭	અધર્મ	૧૧૭
આણગળ	૩૨	અત્યાનંદાણ્ણવતરંગ	૧૧૪	અત્રુટક કારણ	૧૩૩	અધમાધમ	૪૭૯
આણગાર	૫૦૪	અત્યંત	૨૭૧, ૫૩૩	અત્રુપ્ત	૧૭૨, ૩૭૫	અધરાત ભાગતાં	૮૮
આણજન્મ	૩	અત્યંત દૃષ્ટિ	૨૮૪	અત્રુષાતુર	૨૧૩	અધિક	૧૬૩
આણપ્રતીતિ	૪૬૮	અત્યંત નિશ્ચય	૩૦૧	અથથી ઈતિ	૧૫૧	અધિક સંસારી	૧૯૩
આણરાગ	૪૦, ૧૨૧	અત્યંત નિવૃત્તિ	૨૭૭	અથવા નિયમિત		અધિકાધિક ૧૪૯, ૧૮૮	
આણરાયતા	૫૪	અત્યંતપણે	૨૪૭, ૨૮૩	ગતિ હેતુ ?	૫૨૧	અધિકાર	૪૧, ૮૨, ૨૭૮ ૩૧૫, ૩૯૪, ૫૦૫
આણલિંગ	૩૩૯	અત્યંત અપરોક્ષ-સત્ય	૩૦૩	અથાગ	૨૦૭, ૨૧૫	અધિકારી	૧૩૦, ૧૯૧, ૪૩૦
આણવાણે ચરણે	૬૪	અત્યંત પરમાર્થના અભ્યાસે	૨૫૭	અથાગ પ્રેમે	૨૧૨	અધિકારીયોગે	૩૯૦
આણસમજાણ ભાવેરપર		અત્યંત પરિણામ	૨૩૧	અર્થ ૨૫૪, ૨૮૧, ૪૮૦		અધિપતિ	૨૭
આણહેતુ	૩૬	અત્યંત પ્રયોજન	૩૦૪	અર્થક્રિયાસંપન્ન	૨૭૧	અધિરાજ	૭
આણુ	૨૫૭	અત્યંત પ્રત્યક્ષ	૩૦૪	અર્થપર્યાય	૪૯૫	અધીન	૮૭, ૧૯૬, ૪૨૪
આણુછતું	૧૭૩	અત્યંત ભક્તિ	૨૫૬	અર્થ	૧૭	અધીર	૫૯
અણુત્તરં	૫૩૩	અતિ વિચક્ષણ પુરુષો	૯૦	અર્થપૂર્વક	૭૭	અધીરાઈ	૭, ૧૪૯
આણુવ્રત	૧૫૨	અત્યંત વિવેક	૫૦૯	અર્થરૂપ કેળવાણી	૬૭	અધુવે	૩૯
આણગારત્વ	૪૫, ૩૨૨	અત્યંત સુગમ	૨૩૧	અર્થ સમર્થ	૧૭૦	અધૂરું	૩૩૮
અણ્ણ	૪૦૩	અત્યંત શુદ્ધ	૩૪૧	અર્થ સમય	૩૭૩	અધૂરી	૯૮
અણિમાદિ સિદ્ધિ	૨૨૯	અત્યંતાભાવરૂપ	૨૪૩	અર્થ સંબંધ	૨૧૯	અધો ઉપમા	૭૬
આણીનો ચૂક્યો	૪૫૭	અત્યુગ્ર	૯૫, ૬૦	અર્થાપત્તિ રૂપે	૨૭૯	અધોગતિ	૭૩, ૪૩૮
સો વર્ષ જીવે		અતુલ્ય	૪૩	અર્થાતર ૫૦૭, ૨૩૮, ૩૨૯, ૩૨૦		અધોગમન	૩૪૯
અત એવ	૧૫૫	અતિક્રમ	૪૫, ૪૦૨	અર્થાતરે	૩૨૧	અધોદશા	૨૭૩
અતિ અવલોકનથી	૩૭	અતિકાન્ત	૧૫૫	અર્થાય	૧૨૯	અધોવૃત્તિવત્	૧૭૨
અતિચાર	૪૨૫	અતિક્રમી	૨૦૬	અર્થે	૨૪૩	અધ્ધર	૭૭
અતિથિ	૧૧૭	અતિચાર યોગ્ય	૨૭૫	અદત્ત	૫૫, ૪૭૨	અધ્યાસમય	૧૨૬
અતિપરિણામીપણું	૩૩૦	અતીર્થકર સિદ્ધ	૪૯૬	અદત્તાદાન	૧૩૭, ૨૭૫	અધ્યાયન ૫-૧૨	૪૦૦
અતિભોગ	૧૦૯	અતિરિક્તપણું	૫૨૫	અદ્ભુત	૩૭, ૭૪, ૧૨૭, ૧૭૮	અધ્યાયન ૧૨૬, ૩૦૬	
અતિમાત્રા	૯૯	અતિશયોક્તિ	૩૦, ૭૭	અદ્ભુત વિચારાણા	૧૮૨	અધ્યવસાય ૩૧૬, ૩૪૯	
અતિશય	૧૭૦, ૨૦૦	અતિશયસંપન્ન	૩૩૮	અદ્ભુત નિધિ	૧૨૨	૪૬૭, ૫૦૦	
અતિશય કરી	૩૨૪	અસ્તિ નથી		અદરાવે નહિ	૪૬૮	અધ્યવસાય વિશેષ	૩૭૫
અતિશયતા	૫૨૮	અતીર્થસિદ્ધ	૪૯૬	અવિ... મમાઙ્ગ્યં	૫૧૯	અધ્યાત્મ ૧૪૭, ૨૫૨, ૪૨૮	
અતિશય લય	૨૦૮	અતીન્દ્રય	૧૫૫	અદુઃખભાવિત	૪૭૪	અધ્યાત્મ કલ્પદ્રુમ	૪૪૮
અતીત	૧૫૫	અતીન્દ્રય સ્વરૂપે	૧૦૩	અદંતધોવન	૩૫૭	અધ્યાત્મગ્રંથો	૩૪૧
અતુલ્ય	૪૩	અતીન્દ્રય જ્ઞાન	૩૩૯	અદંભી	૧૪૨		
અતુલ ખેદ	૧૯૬	અત્ર	૩૪૯, ૧૮૨	અદૃશ્યને દૃશ્ય કર્યું	૩૨૦		
અત્યાગ	૪૪૯						

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
અધ્યાત્મદશાના-		અનવકાશ	૨૪૩	અનારાધક માર્ગ	૨૫૨	અનુપમ કૃષ્ણ	૮૧
અંકુરે	૨૮૮	અનવકાશપાણે	૨૫૪	અનારોપ	૩૭	અનુપમેય સિદ્ધિ	૮૭
અધ્યાત્મમૂર્તિ	૨૮૮	અનપવાદ	૨૭૫	અનિત્ય	૭૬, ૮૦	અનુપમેય	૧૦૧
અધ્યાત્મશાસ્ત્ર	૪૬૭	અનપવર્તન	૪૮૮	અનારંભી	૧૫૮	અનુપયોગ	૧૧૭, ૨૪૬
અધ્યાત્મસાર	૪૪૮, ૨૩૦	અનવસર	૨૮૮	અનિત્ય ભાવ	૧૨	અનુપયોગ ભાવે	૨૪૭
અધ્યાત્મજ્ઞાન	૪૬૭	અનશન	૬૪, ૬૫	અનિમેષ નયન	૧૭૨	અનુપયોગ-	
અધ્યાત્મ	૪૦૫	અનહૃદ ધ્વનિ	૧૭૮,	અનિમેષ નેત્રે	૪૪૧	પરિણામી	૨૪૮
અધ્યાસ	૨૭૨, ૩૨૧, ૫૦૮	અનહૃદ તેનું -	૫૧૭	અનિયતકાળ	૩૮૨	અનુપશમ	૨૭૮
અધર્મ	૧૧૭	ધ્યાન કરવું		અનિયત	૨૭૩	અનુપહત	૫૦૬
અધર્મ દ્રવ્ય	૩૧૮	અનહિતકારી	૨૭૬	અનિયતપાણે	૧૨૫	અનુપાન	૭૬
અધિકરાણ ક્રિયા	૨૮૬	અનહિતેષી	૫૧	અનિવૃત્તિકરાણ	૪૮૦	અનુપૂર્વી	૧૪૪
અધિષ્ઠાતા	૫૦૪	અનાગાર	૫૦૪	અનિષેધ	૧૬૬	અનુપ્રેક્ષણ	૧૭, ૪૦૨
અધિજ્ઞાન	૧૮૮, ૧૮૮	અનાચાર	૫૫	અનીતિ	૨૮૧	અનુપ્રેક્ષા	૧૮, ૨૮૨, ૪૬૮, ૪૫૩
અધિષ્ઠિત	૪૨૪	અનાચાર ૭, ૧૩૭,	૭, ૧૩૭,	અનુકરાણ	૨૮૭	અનુપ્રેક્ષા યોગ્ય	૨૮૭
અધીશ્વર	૫૩	૪૮૧	૪૮૧	અનુક્રમ	૨૪૪, ૩૧૫	અનુબંધ	૭૦, ૨૬૨
અધીષ્ટ	૧૨૫	અનાચાર દોષ	૪૮૮	અનુક્રમવિહીન	૧૧૫,	અનુભવ	૨૨૪, ૪૮૩
અધૂરો	૮૮	અનાચારી ધર્મ	૧૧૮	અનુકંપા	૧૬૫,	અનુભવોક્ત	૧૩૨
અધૂરી અવસ્થા	૨૬૫	અનાડી	૭		૩૧૮, ૪૭૩	અનુભવગોચર	૪૭૦
અધૂરો નિશ્ચય	૨૬૫	અનાથ	૪૩	અનુગ્રહ	૪૩, ૧૬૮	અનુભવધર્મ	૧૩૨
અર્થ ઘડી	૬૭	અનાથદાસજી	૨૭૭	અનુગ્રહ નહીં કરતાં	૧૬૩	‘અનુભવપ્રકાશ’	૩૧૮
અર્થદગ્ધો	૮૩	અનાદિ	૨૮૮	અનુગ્રહતાં	૧૮૧	અનુભવયોગ્ય	૨૭૧
અર્થદગ્ધપાણું	૪૫૧	અનાદિ સ્થિત	૨૧૨	અનુચર	૭, ૧૧૬	અનુભવપ્રમાણ	૧૩૩
અર્થપુદ્ગલ-		અનાદિ અનંતનું		અનુચરી	૮૧	અનુભવવાર્તા	૨૫૮
પરાવર્તન	૨૮૬	જ્ઞાન શી રીતે ?	૫૨૧	અનુચારિણી	૧૫૧	અનુભવજ્ઞાન	૨૧૮, ૨૮૮
અર્થપુદ્ગલ-		અનાદિનું	૧૩	અનુત્તમ	૨૮૦	અનુભવદૃશ્ય	૩૪૬
પરાવર્તનકાળ	૩૮૦	અનાદિ પ્રકૃતિભાવ	૩૮૭	અનુત્તર	૧૪૬, ૧૭૧	અનુભવી ગુરુ	૧૪૭
અર્થ પ્રહર	૪૧૩	અનાદિ વાસના	૩૮૨	અનુત્તરવાસી	૧૫૦	અનુભાગ	૧૫૫, ૪૦૪
અર્ધી જિજ્ઞાસ્ય		અનાદિ સંયોગે	૨૫૭	અનુત્તર વિમાન	૨૫	અનુભાગબંધ	૫૦૮
વૃત્તિવાળા	૨૩૧	અનાધાર	૨૮૫	અનુત્તરૈપપાતિક સૂત્ર	૩૬૬	અનુભૂત	૫૨૫
અનભક્ત	૨૧૫	અનાનુપૂર્વી	૮૪	અનુત્પન્ન	૨૭૧	અનુમત	૩૬૬
અનભિસંધિ વીર્ય	૫૦૬	અનાનંદ	૧૬૪	અનુદય	૩૫૫	અનુમાન	૩, ૪૮૫
અનધિકારી	૩૫૩	અનાભાધ	૫૩૫	અનુદીરણા	૪૮૮	અનુમાનગોચર	૩૭૧
અનધિકારીમાં જ	૩૪૪	અનામંત્રણ	૫૧૧	અનુદિશ	૨૫	અનુમોદન	૨૮૮
અનધિકારીપણા-	૨૭૭	અનાયાસ કર્તાપાણું	૩૪૭	અનુદર્શ	૧૮૮	અનુયાયી	૨૨૭
ને લીધે		અનાહારી આત્મા	૨૫૭	અનુદર્શી	૪૦૮	અનુયોગ	૨૧૫, ૪૩૧
અનર્થ	૧૮	અનાયાસે	૪૮૪	અનુપ	૧૪૬	અનુરક્ત	૧૫
		અનારાધકપાણું	૩૫૪	અનુપચારે	૧૨, ૧૮૩		

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
અનુરક્તતા	૩૭	અનંતર પરંપર સંબંધે	૨૬૬	અન્ય વાણી	૩૫૮	અનાર્થ કુળ	૨૦૯
અનુરાગ	૪૦, ૧૨૧	અનંતવિશેષ	૨૭૪	અન્ય વેદે જોનો દેહ	૨૬૬	અનાર્થ ચિત્ત	૩૦૯
અનુસરવા જોગ	૨૨૨	અનંત શાંતમૂર્તિ	૪૩૬	અન્ય સ્થાનકે	૫૨૬	અનાર્થ દેશ	૪૩૪
અનુસરો	૩૪૦	અનંત સુખ	૯૧	અન્ય ક્ષેત્રે	૩૯૨	અનાર્થપાણા યોગ્ય	૨૬૧
અનુસરતા	૨૭૯	અનંત જ્ઞાની	૯૪	અન્યાયસંપન્ન	૭	અનાર્થવૃત્તિ	૨૯૧
અનુસંધાનપાણું	૩૩૨	અનંતા	૩૬૭	અન્યે	૪૫	અનાસ્થા	૫૩૫
અનુસંધિ	૪૩૯	અનંતાનુબંધી	૩૧૩, ૪૮૩	અન્યોક્ત રીતે	૪૮૫	અનાસકત બુધ્ધિ	૨૭૮
અનુજ્ઞા	૫૫, ૨૭૬	અનંતાનુબંધી -	૨૬૨	અન્યોન્ય	૯૫, ૩૧૯, ૪૧૩	અનાસકિત	૩૩૨
અનૂપ	૨૧૩	ચતુષ્ક		અન્યોન્યાશ્રય	૩૩૫	અનિચ્છિત હેતુ	૩૧૦
અનેક ભૂમિકાઓ	૩૨૭	અનંતાનુબંધી -	૧૯૦,	અન્વય	૨૨૦	અનિત્ય	૫૧૮
અનેકાકી	૧૯૭	કષાય	૪૮૩	અન્વય પ્રધાનતા	૧૫૫	અનિત્ય જીવનમાં -	
અનેકાંત	૩૩૮, ૪૨૭	અનંતાનુબંધી ક્રોધ	૧૩૫	અનર્થ	૨૧૮	નિત્યપાણું	૨૩૪
અનેકસિધ્ધ	૪૯૬	અનંતાનુબંધી માન	૧૩૫	અનર્થકારક	૧૬૨	અનિત્યભાવી	૩૦૧
અનેકાંત માર્ગ	૩૪૨	અનંતાનુબંધી માયા	૧૩૫	અનર્થના હેતુ	૨૭૪	અનિર્દિષ્ટ સંસ્થાન	૩૭૮
અનેકાંત શૈલી	૯૩	અનંતાનુબંધી લોભ	૧૩૫	અનર્થના હેતુ	૪૪, ૧૭૫, ૨૫૯	અનિદ્રાપાણું	૨૮૩
અનેકાંતિક	૪૮૬	અનંતાનુબંધીનો		અનન્ય	૨૮૮	અનિદ્રાપાણે	૪૫૩
અનેકાંતિક માર્ગ	૩૩૪	ઉદય	૪૬૧	અનન્ય નિમિત્ત	૨૧૪	અનિવૃત્તિ બાદર -	
અનેશ્વર્યવાન	૨૮૯	અનંતાનંત	૨૫	અનન્ય નિષ્ઠા	૧૯૪	ગુણસ્થાનક	૧૧૧
અનંગ રંગ	૪૧	અન્ન	૩૫૭	અનન્ય પ્રેમે	૩૭૬	અનિશ્ચય	૩૯૫
અનંગીકાર પાણું	૧૭૮	અન્ન-દાંતને વેર	૯૭	અનન્યભૂત	૩૭૫	અનિશ્ચિતપાણું	૩૧૫
અનંત	૨૦, ૩૦૧	અન્ધાનાં	૪૫૨	અનન્યભૂતપાણે	૩૭૫	અનુક્રમે સંયમ -	
અનંત કાલ રહેજો	૩૮૪	અન્નવસ્ત્ર	૪૦૧	અનન્ય શરાણના-	૨૭૦	સ્પર્શતો	૨૨૩
અનંતકાળ થયાં	૨૨૬	અન્ય	૪૫, ૫૦૯	આપનાર	૩૧૯	અનુત્તર વિમાન	૨૫
અનંતકાળથી	૧૩૬	અન્ય આલંબન રહિત		અનભ્યસ્ત	૨૭૧	અનુકંપાસંયુક્ત-	
અનંતકાળને -		સ્થિતિ	૫૧૭	અનભ્યાસ	૨૧૫	ઈચ્છા	૨૪૫
પ્રયોજને	૨૮૧	અન્યત્વ ભાવના	૨૨૬	અનભક્ત	૨૭૬	અનુપચરિત -	
અનંત કોટી	૨૫૭	અન્યથા	૧, ૧૬૨, ૩૧૩, ૪૧૧	અનહિતકારી	૨૫૭	વ્યવહાર	૨૭૧
અનંત ગુણ ગંભીર	૨૦૮	અન્ય દ્રવ્ય	૧૬	અનાહારી આત્મા	૭	અનુપપન્ન	૫૦૪
અનંત ગુણ મહત્	૨૯૦	અન્યથી ન્યૂન-		અનાહી	૧૦૫	અનુદમી	૧૧૮
અનંતગુણવિશિષ્ટ	૨૨૪, ૨૪૩	પરાભવતા	૫૨૫	અનાહી	૧૧૯	અનુભવઉત્સાહદશા	૩૮૪
અનંત જીવનો		અન્ય	૭	અનાહી સ્વપ્નદશા	૨૭૨	અનેક રત્નની -	
વ્યાઘાત	૯૦	અન્ય પરિચય	૩૦૧	અનાહિ સ્થિત	૨૧૨	યુક્તતા ધરાવનાર	૫૨
અનંતદર્શી	૯૪	અન્ય પુરુષ	૩૨૮	અનાથ	૪૩	અનેકાંતદૃષ્ટિયુક્ત	૧૪૮
અનંત પરિણતિ	૨૪૩	અન્ય ભાવ	૨૯૨	અનાદિ અનંતસિદ્ધિ	૫૨૧	અનેકાંતદૃષ્ટિહેતુ	૫૨૧
અનંત પ્રદેશભૂત	૧૭૫	અન્ય ભાવના	૨૩૪	અનાદિ નિત્ય પયાય	૫૩૦	અનંતગુણવૃધ્ધિ	૪૯૨
અનંત મરાણ	૯૦	અન્ય ભાવના	૨૩૪	અનાદિ સ્વપ્નદશા	૨૭૨	અનંતગુણવિશિષ્ટ	૨૪૩
અનંતર	૨૬૬, ૪૯૬	અન્યલિંગ સિધ્ધ	૪૯૬	અનાદિ સ્થિત	૨૧૨	અનંત ગુણહાનિ	૪૯૨
				અનાદિનાં ખસ્યાં છે	૧૮૪	અનંત ચતુષ્ટય	૧૦૮

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
અનંત ચતુષ્ઠ્ય સ્થિત	૩૯૯	અપાર	૧૬૦	અપ્રયોજનભૂત	૧૩૨	અપૂર્વ અભિપ્રાય-	
અનંત દાન લબ્ધિ	૪૧૬	અપારવત્	૩૦૯	અપ્રવૃત્તિ	૩૦૩, ૩૯૪	સહિત	૫૨૪
અનંત ભોગ -		અપારમાર્થિક ગુરુ	૪૫૪	અપ્રવેશક	૨૯૪	અપૂર્વ નિરાવરણ-	
ઉપભોગ લબ્ધિ	૪૧૬	અપારિણામિક -		અપ્રસંગ	૨૯૪, ૩૧૧	પાણું	૩૨૬
અનંત લાભ લબ્ધિ	૪૧૬	મમતા	૨૬૩	અપ્રેમદશા	૩૦૦	અપૂર્વ પદાર્થને-	
અનંતવીર્ય લબ્ધિ	૪૧૬	અપારી	૩૫	અપ્પકિબદ્ધે	૧૬૦	વિષે	૨૧૧
અનંત સુખ	૯૧	અપાય	૧૦૨	અપ્પા	૩૬૧	અપૂર્વ ભાવ	૩૧૭
અપ૦	૫૩૧	અપાયાપગમ -	૩૯૭,	અપ્પાણું	૪૬૬	અપૂર્વ ભાવરૂપ	૨૪૩
અપકર્ષ	૪૯૪	અતિશય	૪૪૫	અપ્પાણું વોસરામિ	૪૭૩	અપૂર્વ સ્વભાવ	૪૦૬
અપકાર	૪૪૬	અપિ	૪૪૪	અપિશ્ચાન	૧૮૬	અપૂર્વવત્	૨૨૫
અપકાષિક જીવો	૩૩૨	અપેક્ષા	૧૪૨, ૨૭૬,	અયત્ના	૧૪૧	અપૂર્વ વિચાર	૨૪૭
અપકીર્તિ	૬૮		૫૦૪	અપર્યવસ્થિત	૧૨૬	અપૂર્વ શ્રેણિ	૮૮
અપકીર્તિભય	૨૫૦	અપેક્ષાએ	૪૬૯	અપર્યામિ	૩૯૭	અપૂર્વ સ્નેહ	૧૯૫
અપચય	૪૦૫	અપેક્ષાર્થી જોતાં	૧૩૨	અપર્યામિપણે	૨૮૨	અપેક્ષાનો ત્યાગ	૨૫૬
અપદ	૪૯૮	અપેક્ષા રાખે છે	૪૫૨	અપરમાર્થને વિષે	૨૯૨	અપ્રકાશ ભાસ્યમાન-	
અપનો	૮૪	અપેક્ષિત કથન	૧૬૮	અપરાધ યોગ્ય	૨૫૪	અંતઃકરણ	૧૫૧
અપનો ધન	૫૦૩	અપેક્ષિત સાધન	૧૩૧	અપરિચ્છેદ	૧૪૭	અપ્રત્યક્ષ	૪૮૩
અપમાન દેવું	૪૫૧	અપૌરુષેય બાધ	૪૫૨	અપરિપકવ કાળ	૨૯૮	અપ્રત્યાખ્યાન	૭૦
અપન્નંતે	૧૭૦	અપ્રગટ કઠણાઈ	૨૦૦	અપરિપૂર્ણપાણાથી	૩૬૩	અપ્રતિબંધ	૬૧
અપયંઠાણ પાયડે	૬૪	અપ્રતીતિ	૩૧૦	અપવર્ગી	૩	અપ્રતિબંધપાણાને	૨૮૪
અપર	૨૨૬	અપ્રતિબંધ	૨૩૨	અપસિદ્ધાંત રૂપ	૩૪૬	અપ્રતિબંધ પ્રાણામ	૨૩૬
અપરાધ	૪૫, ૨૪૬	અપ્રતિબંધતા	૩૫૫	અપાત્ર	૩૬૬	અપ્રતિબંધ વિહારી	૩૬૫
અપરાધી	૧૫૨, ૨૭૩	અપ્રતિબંધપણે	૯૮	અપાર કષ્ટે કરીને	૨૧૮	અપ્રભુત્વ	૪૦
અપરિચય	૨૭૧	અપ્રતિબંધભાવ	૨૯૬	અપારમાર્થિક ગુરુ	૪૫૪	અપ્રમત્ત -	૫૨૭
અપરિચ્છેદ	૧૪૭	અપ્રતિહત	૩૩૧	અપુત્ર	૩૩૪	આત્મોપયોગ	
અપરિણામી	૨૯૪, ૫૧૮	અપ્રધાન	૪૬૩, ૨૭૦	અપુનર્વૃત્તિરૂપે	૧૫૭	અપ્રમત્ત સંયત-	
અપર્યામિ	૪૯૭	અપ્રધાનપાણું	૨૪૯,	અપૂજ્ય	૭૨	ગુણસ્થાનક	૧૧૧
અપરોક્ષ	૨૭૨, ૩૧૨		૨૬૩	અપૂર્ણ	૨૦૫	અપ્રયત્ન દશા	૨૬૪
અપલક્ષણ	૧૭૮	અપ્રભુત્વ	૪૦	અપૂર્ણતા	૧૭૨	અપ્રશસ્ત ભાવે	૩૧૩
અપવર્ગી	૩	અપ્રમત્ત	૨૦૧, ૩૯૯,	અપૂર્ણ પર્યામિ	૧૦૩	અપ્રશસ્ત શાસ્ત્રીય	૩૨૩
અપવર્તન	૪૯૮		૪૧૭, ૫૨૭	અપૂર્વ	૧૮૬	અભિનિવેશ	
અપવર્ગ ઉતારુ	૮૭	અપ્રમત્ત ધારા	૨૩૩	અપૂર્વ અર્થ	૩૮૨	અપ્રશસ્ત રાગ	૫૦૮
અપવાદ	૨૩, ૧૧૯,	અપ્રમત્તપણે	૨૩૦	અપૂર્વ અનુસાર	૫૧૭	અપ્રશસ્ત છંદી	૧૪૨
	૧૨૨, ૨૭૫, ૫૦૧	અપ્રમત્ત યોગ	૫૧૮	અપૂર્વ અવસર	૩૫૬	અપ્રસિદ્ધ	૨૮૫
અપવાદ માર્ગ	૫૦૨	અપ્રમત્ત સંયમ	૪૦૯	અપૂર્વકરણ	૪૯૦	અપ્રસિદ્ધપદ	૫૧૮
અપક્ષપાત	૯૫	અપ્રમાદ	૧૦૬, ૨૬૯	અપૂર્વકરણ -		અપ્રાકૃત ક્રમ	૪૩૦,
અપક્ષપાતે	૩૨, ૯૫	અપ્રમાદ યોગ	૨૭૯	ગુણસ્થાનક	૧૧૧		૫૩૪
અપશબ્દ	૧૧૮	અપ્રયોજન	૩૬૬	અપૂર્વતા	૫૦	અપ્રાપ્ત	૪૮૯

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
અપ્રાપ્તિ	૨૯૮, ૩૨૯ ૩૮૭	અભડાવ કાં ?	૬૫	અભ્યાખ્યાન	૧૧૮	અમુક કાળ સુધી રહી	૯૬
અપ્રાપ્યકારી	૫૧૬	અભય	૧૯૧	અભ્યાસ	૧૬૮, ૨૯૯	પતિત થવું એ રૂપ મોક્ષ	
અપૃથક્ભૂત	૩૭૫	અભયદાન	૨૯	અભ્યાસવત્	૩૦૯	અમુક દેશે	૪૯૦, ૯૬
અપૃથક્સિધ્ધ	૩૭૬	અભયકુમાર	૮૦	અભ્યંતર દયા	૧૫	અમુનિ	૩૦૧
અફલં	૪૪૮	અભક્ષ	૨૧, ૪૫૨	અભ્યંતર કુટુંબ	૧૫	અમૂર્છિત	૪૮૯
અક્ષણ	૨૫૨, ૨૮૬, ૩૦૭, ૪૦૦, ૪૪૮	અભાગિયો જીવ	૪૭૯	અભ્યંતર દશા	૩૬૪	અમૂર્છિતપણે	૩૨૪
અબ	૨૧૬, ૫૧૪	અભાવ	૫૪, ૬૪	અભ્યંતર દોષ	૪૬૪	અમૂર્ત	૩૭૪
અબઘડીએ	૨૭	અભાવ જ્યેવો	૫૨૬	અભ્યંતર મહારાજા	૧૪	અમૂર્તતા	૫૨૮
અબધુ	૧૮૩	અભાવથી	૪૮૩	અભ્યંતર મિત્ર	૧૪	અમૂર્ત પદે	૩૬૨
અબળા	૩૧૧	અભાવના	૨૪૧	અભવ્ય	૧૯૩, ૩૪૧	અમૂર્તિમાન	૪૯૧
અબાધ	૧૦૭, ૨૨૯	અભાવભાવ	૩૭૩	અભવ્ય કે દુર્ભવ્ય	૨૯૫	અમોહકર	૨૭૦
અબાધાએ	૨૫૫	અભાસન	૫૨૬	અભવ્ય જીવ	૫૦૭	અમોહપણે	૨૩૬
અબાધાકાળ	૪૫૧	અભિધેય	૫૦૬	અભક્ષ્ય	૧૧૨, ૩૩૪	અમોક્ષ	૫૦૮
અબુધ	૧૦૫, ૪૩	અભિનિવેશ	૧૨૩	અભક્ષ્ય આહાર	૩૮૯	અમૃતના મેહ-	
અબૂ	૩૮૩, ૫૧૪	અભિનિવેશ -		અભિન્ન	૫૩૧	વૃદ્ધ્યા	૨૪૮
અબોધતા	૧૩૯	પરિણામે	૩૧૮	અભિન્ન બોધમયના-		અમૃતભોજન	૪૮૧
અબોધિ	૧૪૧	અભિપ્રાય	૨૫૫, ૨૧૭, ૨૩૩	પ્રણામ	૨૩૦	અમૃતસાગર	૩૨૭
અબંધ	૧૧૮, ૨૦૫, ૪૭૦	અભિમત	૨૭૬	અભિન્ન ભાવના	૨૬૫	અમૃતસાગરનું -	
અબંધક	૪૮૩	અભિમતે	૫૨૪	અભિન્ન ભાવે	૨૯૩	અવલોકન	૧૮૧
અબંધતા	૨૮૩	અભિમુખ થા	૫૩૩	અભિન્ન સ્વભાવે	૩૫૪	અમૃતોપમે	૩૪
અબંધ દશા	૪૧૫	અભિરુચિ	૪૭	અભિન્ન જ્ઞાન	૩૧૮	અમ જ્યેવાને દ્વારે	૩૩૬
અબંધન	૧૭૫	અભિલાષ	૮૧	અભેદ ચિંતન	૨૩૬	અમસ્તી	૨૮૧
અબંધપણા માટે	૩૯૪	અભિલાષી	૫૨	અભેદ ૪૮૭, ૪૮૩		અમસ્તો	૪૨૦
અબંધપણે	૧૩	અભિવંદન	૩	અભેદ દશા	૧૯૭	અમસ્થી	૪૭૬
અબંધ પરિણામે	૧૩૯	અભિવંદના	૩	અભેદ ધ્યાન	૨૩૫	અમલમસ્ત	૭
અબંધવપણું	૩૨૯	અભિસંધિ વીર્ય	૫૦૬	અભેદ ધ્યાન	૨૩૫	અમલાન ગ્યાન	૩૮૪
અબધ્ધસ્પૃષ્ટ		અભેદ	૧૭૫, ૩૩૯	અભેદ ભક્તિ	૧૮૬	અમિલન સ્વરૂપ	૩૩૬
આત્મા	૩૯૬	અભેદ ઉપયોગ	૭૦	અભેદ ભાવે	૧૫૦, ૧૮૬	અમુક રસનો ત્યાગ	૪૪૯
અબાધ્ય	૩૮૫	અભેદ ચિંતન	૨૩૬	અમ જ્યેવા	૩૦૮	અમુક સ્વભાવ	૪૧૨
અબુદ્ધા	૪૪૭	અભેદતા	૩૯૬	અમ થકી	૨૪૫	અમુખ્ય	૧૪૮
અબંધનું અનુષ્ઠાન	૪૯૮	અભેદ દશા	૧૯૭	અમર	૩	અચત્ના	૧૪૧
અબ્રહ્મચર્યનો ત્યાગ	૪૪૯	અભેદ	૨૬૨	અમર દશા	૧૪	અચાર્થ	૧૪૪, ૨૯૯, ૫૧૬
અભક્તિ	૨૪૬	અભોગી	૨૮૩	અમરસ્વરમય	૧૮૪	અચાર્થપણું	૩૪૧
અભજ્ય	૨૪૬	અભંગ	૧૨૬	અમલ	૮૮	અચમંતકુમાર	૬૯
		અભંગ	૨૭૬	અમાન	૩	અચાચકપણું	૨૩૮
		અભંગપણે	૨૩૭	અમાપ	૩૪૬	અચાચકપણાને-	
		અભ્યસ્તયોગ	૪૧૧	અમારી સત્તા	૧૯૮	ભજનું	૨૪૯
				અમુક	૪૦૧		

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
અયોગી ગુણો	૧૧૧	અલોકે દેખ	૧૫૭	અવગાહવાને અર્થે	૩૫૨	અવલંબન	૧૩૧
અયુક્ત	૫૧	અલોપ	૧૬૫	અવગાહવું	૨૦૨	અવલંબન રહિત	૨૫
અયોગ્યતા	૨૦૫	અલૌકિક	૧૨, ૨૦૨	અવગાહી	૨૨૫	અવલંબી	૨૭૭
અયોગ્ય દાન	૧૨૧	અલંકૃત	૩૩૯	અવગાહી છે	૨૯૩	અવશેષ	૨૮૬, ૪૮૩,
અયોગી-	૧૧૧	અલંકાર	૧૧૫	અવગાહીને	૩૬૭		૫૧૮
ગુણસ્થાનક		અલંગ	૩૮૩	અવગાહે છે	૩૨૭	અવસ્થા	૨૨૯
અયોગી ભવસ્થ-	૩૩૧	અલંમો	૨૭૦	અવગ્રાહિત	૩૭૬	અવસર	૧૯, ૮૫,
કેવળજ્ઞાન		અલ્પ ૨૦, ૧૯૬, ૨૮૭		અવગુણ	૧૬		૧૫૦, ૧૬૩
અયોગી સ્વભાવ	૪૦૯	અલ્પ અલ્પ	૪૮૩	અવગુણની ઓરડી	૪૭૯	અવસર ગવેષવો	૩૦૬
અરતિ	૨૩૨	અલ્પ અલ્પ-	૪૧૮	અવાર્ણ	૩૩૨	અવસરોચિત	૨૦૭
અરધી ઘડી	૪૪૮	મતાંતર		અવાર્ણ ભાષા	૧૦૯	અવસર્પિણી કાલ	૨૫
અરનાથ પ્રભુ	૫૦૦	અલ્પ આરંભ	૭૧	અવાર્ણનીય	૯૭, ૩૯૦	અવસર્પિણી કાળ	૩૬૨
અરબી	૪૮૮	અલ્પ કારાણ	૨૯૬	અવાર્ણવાદ	૨૪૬	અવસ્થાન	૧૫૧
અરમાણીય	૨૭૦	અલ્પકાળ	૨૬૧	અવાર્ણવાદીઓ	૧૦૮	અવળા	૧૧, ૪૫૬
અરસ	૩૩૨	અલ્પકાળે	૨૦૬	અવતાર	૧૫૨, ૭૨	અવળું	૩૪૩
અરસપરસ ૧૬૦, ૩૦૨		અલ્પકાળવર્તી	૩૯૭	અવદર્શન	૪૨	અવળો	૭૭
અરિહંત ૨, ૩૫, ૪૫૫		અલ્પકાળમાં-		અવધ	૮૮	અવજ્ઞા	૨૪૪, ૩૧૩
અરિહંતના -	૮૨	ચેતવા યોગ્ય	૨૮૦	અવધારજ્ઞે	૧૯૮	અવાકુગોચર	૪૯૨
૧૨ ગુણ		અલ્પ દ્રવ્યમાયા	૯૮	અવધારાણુ	૫૫, ૩૨૬,	અવાચક	૬૯
અરિહંતે	૩૬૧	અલ્પ પ્રયાસે	૩૮૭		૪૨૦	અવાવરુ કૂવો	૪૭૨
અરુણોદયે	૧૧૯	અલ્પ હાસી	૧૫૬	અવધારવાની	૧૬૩	અવિકળ	૫૨૨
અરુ	૧૩૦	અલ્પ ભાષી	૧૫૦	અવધિદર્શન	૩૭૫	અવિચાર	૨૪૫
અરુચિ	૪૬૪	અલ્પ યોગવાળા	૩૭૭	અવધિજ્ઞાન ૩૧૪, ૩૧૫		અવિચાર દશા	૩૨૯
અરૂપી	૧૧૦, ૨૮૪	અલ્પશિથિલપાણાથી-		૩૩૯, ૪૩૪, ૪૮૬		અવિચારવાન	૪૭૦
અરેરાટ	૪૭૯	મહાદોષના જન્મ	૪૨૮	અવધિજ્ઞાનાનુસારે	૫૨	અવિચારી	૩૦૮
અરેરે	૧૫૯	અલ્પજ્ઞતા	૧૦૬	અવધિજ્ઞાનાવરણીય	૨૭૯	અવિચારે	૧૧૬, ૩૦૨
અર્પણ બુધ્ધિ	૧૭૯	અલક્ષ્મી	૧૬૪	અવધૂત	૪૬૮	અવિતહમસંદિહું	૫૩૪
અલખ	૧૯૪	અલિપ્ત ભાવ	૧૬૦	અવની	૪	અવિનાશ	૩૩૯, ૩૪૬
અલખ દેદારા	૧૮૭	અલુબ્ધ	૧૨૨	અવભાષા	૧૧૮	અવિનાશી	૧૪૯
અલખ નામ	૧૮૭	અવકાશ ૨૦૩, ૨૪૩,		અવયવ	૨૪૦	અવિનાશી દેહ	૩૦૦
અલખ 'લે' માં	૧૮૩	૨૬૩, ૨૮૦, ૪૮૬		અવર	૩૬	અવિભાગી	૩૭૭
અલખ વાર્તાના	૧૮૧	અવકાશ લેવાના-		અવરાઈ	૫૧૬	અવિરતિ	૪૨૮
અગ્રેસર આગળ		જોગ	૨૫૯	અવરાયેલું	૪૩૬	અવિરતિનાં -	૪૬૯,
અલખ સમાધિ	૧૮૩	અવકાશિત	૨૫૫	અવરોધક	૨૮૪	૫૫	૪૮૭
અલભ	૨૧૫	અવકાશ આખો	૨૯૨	અવલોકન	૨૫૫, ૩૫૮	અવિરતિ રૂપ ઉદય	૩૧૫
અલક્ષ ભગવાન	૩૬૩	અવગાઢપણે	૫૦૭	અવલોકીએ	૨૨૪	અવિરોધ	૬૮, ૨૭૬,
અલેખે	૧૭૯	અવગાહન	૨૭૮	અવલોક્યા	૩૫૩		૪૫૩
અલેશી	૪૯૭	અવગાહના	૪૪૨	અવલંબનકારી	૪૯૧	અવિરોધ ભાવના	૩૨૪

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
અવિરોધી	૪૯૬	અવલોકવા યોગ્ય	૪૩૫	'અવેદ' પદ -	૧૩	અસમાધિ	૨૮૮, ૩૦૦
અવિવેક ધર્મ	૧૨૩	અવશ્ય	૪૭, ૧૬૩,	નિશ્ચયનું		અસમાધિ રૂપ	૧૮૭
અવિસંવાદ	૨૩૦		૧૦૩	અશરણ	૩૦૩	અસમંજસ ભાવે	૧૧૨
અવિસંવાદ- પરિણામે	૨૪૯	અવશ્ય ક્રિયા	૧૫૨	અશરીરીભાવપાણે	૨૪૯	અસરઅંધ	૩૨
અવિષમ	૩૯૧	અવશ્ય મેવ	૫૫	અશાતા વેદનીય	૭૫	અસાર	૨૮૩, ૩૦૩
અવિષમ ઉપયોગ	૩૫૫	અવશ્ય વિના	૧૭૨	અશુચિ	૪૧, ૯૩	અસારભૂત વ્યવહાર-	
અવિષમતા ૩૦૪, ૩૦૬		અવસ્તુ	૧૭૬, ૪૬૯	અશુચિ દોષ	૨૧૦	૨૯૧, ૩૮૮, ૩૦૬	
અવિષમપાણે	૨૩૭	અવસ્તુતા	૫૨૩	અશુચિમય	૫૪	અસાસયંમિ	૩૯
અવિષમભાવે	૨૮૦	અવસ્થા	૨૨૯, ૨૫૫	અશુભ યોગ	૧૭૩	અસિઆઈસા	૮૩
અવિક્ષેપતા	૩૦૪	અવસ્થા ફેર	૩૫૮	અશેષ	૫૧, ૯૧	અસિપત્રવન	૬૦
અવિક્ષેપપાણું	૩૯૨	અવસ્થા સમયે	૨૫૪	અશોકવર પાદપ	૧૭૧	અસીમ હર્ષ	૨૮૬
અવિક્ષેપપાણે	૨૩૨	અવસ્થાંતર	૩૪૭	અશોક રૂપે	૧૪૬	અસુગમ વૃત્તિ	૨૪૦
અવિજ્ઞાન	૩૭૫	અવસ્થાંતરતા	૨૯૬	અશોચ્યા કેવલી	૨૧૫,	અસુગમતા	૧૪૫
અવીસરવું	૨૬૧	અવાચ્ય	૧૮૨		૩૪૧	અસુગંધ રૂપ	૨૬૬
'અવેદ' પદ	૧૩	અવિકલ્પપાણાને-		અશૌચતા	૧૪૯	અસુલભ	૧૫૦, ૧૬૯
અવૈરાગ્ય	૨૭૮	ભજ્યે	૨૬૫	અશંકિત	૧૬૦	અસૂયા	૧૨૦
અવ્યક્ત	૪૮૪, ૫૧૧	અવિકલ્પરૂપ	૨૬૫	અશક્ત	૨૬૦	અસોચ્યા કેવળી	૩૪૧
અવ્યક્ત ઈશ્વર	૨૯૧	અવિકલ્પ સમાધિ	૨૨૯	અશાતા મુખ્યપાણું	૪૨૫	અસંખ	૩૨૩
અવ્યક્તતા	૧૬૯	અવિચિંત્ન	૧૯૪,	અશાશ્વત	૪૭	અસંગ	૩૮૫
અવ્યક્તપાણે	૨૮૪		૫૩૨	અશુચિ સ્વરૂપ	૨૯૯	અસંગ ચૈતન્ય	૪૧૩
અવ્યગ્ર	૪૪	અવિચિંત્ન -		અશૂન્ય	૩૭૫	અસંગ થવા	૨૯૭
અવ્યવસ્થા	૨૦૮	અનુભવ	૧૬૮	અશોભ્ય	૫૦	અસંગતા	૧૮૯, ૩૧૨
અવ્યવસ્થિત	૯૦	અવિચિંત્ન ધારા	૨૬૧	અશ્વ	૨૭, ૪૪૩	અસંગતિપાણું	૪૩
અવ્યવસ્થિત ભાવે	૧૩૯	અવિચિંત્નપાણે	૨૪૮,	અશ્વક્રીડા	૪૨	અસંગદશા	૩૦૨
અવ્યવસ્થાને લીધે	૨૬૦		૨૩૫	અશ્વશાળા	૪૯	અસંગપાણાવાળી-	૨૫૪
અવ્યવસાયી	૨૮૩	અવિતહમસંદિહું	૫૩૪	અસત્	૪૫૩	ક્રિયા	
અવ્યવહાર રાશિ	૪૩૪	અવિભક્તત્વ	૩૬૯	અસત્ ગુર્વાદિક	૨૬૨	અસંગપાણું	૨૫૪
અવ્યાબાધ	૩૧૭	અવિરુદ્ધ	૩૦૮	અસત્ વાસના	૨૦૨	અસંગ ભાવના	૩૩૨
અવ્યાબાધપાણાને	૨૮૦	અવિરુદ્ધ દશા	૩૪૨	અસત્તા	૨૪૯	અસંદેહ	૨૬૮
અવ્યાબાધ સ્વરૂપ	૩૫૬	અવિવેકી વિદ્યા	૬૮	અસદ્આગ્રહ	૩૨૫	અસંપૂર્ણ	૩૦૩
અવ્યાબાધ સમાધિ	૪૭૫	અવિરતિ સમ્યક્ -	૧૨૪	અસદ્ભૂત વચન	૪૫૯	અસંપૂર્ણ -	૩૦૩
અવ્યાબાધ સ્થિરતા	૪૩૦	દૃષ્ટિ		અસદ્વૃત્તિઓ	૪૦૫	સમાધિવાળું	
અવ્યાબાધ સુખ	૫૦૨	અવિરતિ સમ્યક્ -	૧૧૧	અસમતવંસિળ	૪૪૭	અસંભવ રૂપ	૨૨૭
અવ્યક્તવ્ય	૨૫૭	દૃષ્ટિ ગુણસ્થાનક		અસમ્યક્દર્શન	૫૨૬	અસંભવિત	૧૦૮, ૨૯૦
અવિ અપ્પણો -	૫૧૯	અવિરતિ સમ્યક્ -	૪૮૨	અસમતા	૧૮૫	અસંયત	૪૯૬
મમાદ્યં		દૃષ્ટિ નામા		અસમર્થ	૪૪૭	અસંયતિ પૂજા	૨૭૭
અવભાસ્યું રે	૫૧૭	અવિશ્રાન્તિ	૧૬૧	અસમર્થપાણું	૨૪૩	અસંયમ	૪૬૩
		અવેદું	૨૯૬	અસમંજસતા	૫૦૫	અસંયમપાણું	૪૪૬

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
અસંયોગીપાણું	૩૪૬	અસાવજ્જા	૪૦૦	અષ્ટાંગ યોગ	૩૯૨,	અક્ષણિકપાણા	૩૪૭
અસંસારગત	૨૩૦	અસુઘ્ઘ	૪૪૭		૫૨૭	અક્ષય	૨૩
અસંસારગત વાણી	૨૫૪	અસોચ્યા કેવળી	૩૪૧	અર્હતે	૪૪૫	અક્ષયતૃતીયા	૨૩૪
અસંસારપાણા રૂપ	૨૪૩	અસંખ્ય	૩૯૨	અહિતકારી	૨૭૩	અક્ષય ભગત	૨૨૦
અસંશી	૩૯૭	અસંખ્ય પ્રકારે	૧૭૫	અહિતહેતુ	૨૮૮	અક્ષરધામ ૧૭૪, ૨૦૬	
અસંશી પંચેન્દ્રિય	૪૯૭	અસંખ્યાત	૧૧૨,	અહિંસા સંજમો -	૫૦૫	અક્ષરની છટા	૧૫૨
અસંશીપાણું	૪૯૦		૩૦૧, ૪૪૭	તવો		અક્ષરાંતર	૩૨૮
અસ્ત	૨૪૦	અસંખ્યાત કાલ	૨૬	અહેતુ	૪૮૫	અક્ષરલેખ	૧૩૯
અસ્તિ	૧૪૭	અસંખ્યાત -	૪૯૨	અહો	૪૦૦, ૪૦૯,	અક્ષોપક	૨૪૩
અસ્તિ નથી	૪૮૮	ગુણહાનિ			૫૨૭	અક્ષોભાર્યે	૩૧૪
અસ્તિ	૩૧૪	અસંખ્યાત ગુણ-	૨૮૪	અહો ! અહો ! -	૩૫૧	અજ્ઞ	૪૩, ૫૦૩
અસિ	૩૪૫	વિશિષ્ટ		ઉપકાર		અજ્ઞ જીવો	૩૨૬
અસ્તિકાય	૩૩૨	અસંખ્યાત ગુણ-	૪૯૨	અહોનિશ	૨૯૬	અજ્ઞાન ૨૫૯, ૪૬૩,	
અસ્તિત્વ ૧૭૭, ૩૪૬,		વૃદ્ધિ		અહોરાત્ર	૩૧૩	૪૮૨	
	૪૯૩	અસંખ્યાત પ્રદેશ	૧૬૬	અહોરાત્રિ	૧૪, ૨૪૯	અજ્ઞાનતિમિર	૪૫૨
અસ્તિપદ	૫૧૮	અસંખ્યાત -	૫૧૬	અહોહો	૧૪૮	અજ્ઞાન-	૪૦૦
અસ્તુ	૯૮	પ્રદેશાત્મક		અહંકાર	૧૪, ૪૬૮	તિમિરાંધાનાં	
અસ્થિ મિંજા	૩૮૬	અસંખ્યાત -	૩૨૭	અહંકાર મીર	૩૨૫	અજ્ઞાનની નિવૃત્તિ	૨૯૩
અસ્નાનતા	૨૬૮	સમયવર્તી		અર્હત	૩૯૭	અજ્ઞાન પરિષદ	૨૨૯
અસ્નેહ	૨૬૮	અસંભાવ્ય	૩૯૫	અહંપદ ૩૧, ૯૩, ૧૧૬		અજ્ઞાનપક્ષ	૧૧૭
અસ્પર્શ	૩૪૬	અસંપત સમ્યકદ્રુષ્ટિ	૩૭૨	અહંપાણું	૧૯૮	અજ્ઞાનભૂમિકા	૨૦૪
અસ્પર્શ	૩૩૨	અસંવ્યવહારિક	૪૯૭	અહંરૂપ ભ્રાંતિ	૧૯૭	અજ્ઞાનવાદી	૪૭૨
અસ્પર્શગતિ	૫૨૫	અસંશી પંચેન્દ્રિય	૪૯૭	અહંવૃત્તિ	૨૮૭	અજ્ઞાત્વ	૪૯
અસ્પૃહાપાણું	૨૫૩	અશ્રદ્ધા	૪૪૭	અર્હત્	૬૮, ૧૪૦	અજ્ઞાન નિદ્રા	૨૮૦
અસ્વસ્થ કાર્ય	૨૯૮	અશ્રેય	૩૦૨, ૪૮૪	અર્હત ભગવાન	૩૬૧	આ	
અસ્વસ્થતા	૩૦૭	અષ્ટક	૧૫૦	અર્હત પદ ૪૭૨, ૩૩૧		આકરો	૪૬૫
અસત્કાર	૨૪૭	અષ્ટદલકમળ	૨૫૦	અહર્નિશ	૧૨૬	આકર્ષક	૨૫૯
અસત્દર્શનને વિષે	૨૫૭	અષ્ટપ્રાતિહાર્ય	૪૪૬	અહિયાસવા યોગ્ય	૨૬૨	આકર્ષ્યા કરે છે	૨૬૪
અસત્પુરુષ	૨૪૬	અષ્ટપ્રાભૃત	૪૧૫	અહિંસા અને -	૪૨૮	આકાર	૨૬૨
અસત્સંગ ૧૬૩, ૨૩૬,		અષ્ટમ	૫૩૦	સ્વછંદતા		આકાશ	૨૮૯
	૨૩૯, ૩૦૧	અષ્ટ મહાસિદ્ધિ	૨૦૦,	અહો	૫૨૭	આકાશગંગા	૫૯
અસત્સંગની -	૨૫૭		૩૧૦	અહંત્વ	૨૪૦	આકાશી ગણે	૧૨૮
વાસના		અષ્ટમ ભક્ત	૧૭૧	અહંપ્રત્યયી બુદ્ધિ	૨૩૪	આકાશનું -	૫૨૪
અસન્મુખ	૨૮૫	અષ્ટમી	૪૨૬	અહં બ્રહ્માઽસ્મિ	૧૭૫	અવગાહકધર્મપાણું	
અસદ્ય	૪૪	અષ્ટસહસ્રી	૪૪૬	અર્હત્ સિદ્ધચૈત્ય-	૩૭૯	આકાશ-	૮૪
અસલના સ્વભાવ	૪૪૭	અષ્ટાદશ દૂષણો	૯૬	ભક્તિ		પાતાલના ઘાટ	
અસામર્થ્ય-	૫૦૯	અષ્ટાવક ગુરુ	૨૨૭	અર્હન્ત	૯૫, ૩૮૧	આ કાળનો -	૧૮૪
વાનપાણું		અષ્ટાવધાન	૧૧૪	અળગી	૪૪	જન્મેલો	

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
આ કાળે	૪૮૮	આંગળીએ ગણી-	૧૩૨	આઠ વાત	૨૨૨	આત્મચરિત્ર	૧૦૦
આકુળ	૪૩, ૧૯૮	લઈએ એટલા		આઠવિધ... બંધ	૫૦૨	આત્મજ	૧૩૬
આકુળવ્યાકુળ	૩૯૨	આંગળીને ટેરવે-	૧૦૫	આઠ સમિતિ	૨૧૭	આત્મજ્ઞેગ	૩૦૧
આકુળવ્યાકુળતા	૨૦૪	ગણી શકીએ તટેલા		આઠ સ્પર્શ	૩૭૩	આત્મદર્શિતા	૧૫૩
આકુળવ્યાકુળ -	૨૬૪	આંગુલ	૪૮૮	૮-૯-૧૦	૫૧૧	આત્મ -	૧૪૧, ૨૯૮
પાણાને પામી		આઘી	૪૭૨	આડત	૨૯૪	પરિણામની સ્વસ્થતા	
આકૃતિ	૨૯૬	આધું પગલું-	૧૧૫	આડા પ્રતિબંધ	૨૮૧	આત્મપદ્ધતિ-	૨૪૩
આકોશ	૫૯, ૪૫૫	ભરવાનો હેતુ		આડી કલ્પના	૩૦૨	સૂચક	
આંકડા	૪૮૮	આધેનાં વૃક્ષ	૨૬૬	આડું આવે છે	૧૬૨	આત્મબળ	૫૨૬
આકંદ	૪૬	આધો	૨૯	આડે	૧૬૩, ૪૩૬	આત્મબલાધીનતા	૪૨૬
આકાંક્ષા	૧૨૪, ૩૫૨	આચરતું હે	૨૨૫	આડંબર	૪૯૯	આત્માવસ્થા	૨૮૮
આકાંક્ષા સ્થાનકે-	૪૨૮	આચર્યા છે	૨૯૨	આડંબરી નામ	૬૬	આત્મજ્ઞ	૨૮૮
કેમ વર્તવું		આચારાંગ	૧૪૪	આણતાં	૩૯, ૩૮૬	આત્મરૂપ	૨૨૨
આખી આયુષ્ય-	૩૨૦	આચારાંગાદિ	૪૫૫	આણવા	૧૪૨, ૨૯૪	આત્મરૂપ પુરૂષ	૨૫૬
સ્થિતિ		આચારાંગ સૂત્ર	૩૦૬,	આણવા જેવી	૨૩૬	આત્મઘાત	૫૦૪
આખું	૨૯	૩૬૫, ૪૦૭		આણવું પડે	૧૯૮	આત્મઘાતી	૨૬૦
આખ્યાન	૧૫૩	આચાર્યના ૩૬ ગુણ	૮૩	આણી	૧૪૦	આત્મતા	૩૨૨
આખ્યાયિકા	૯૮, ૧૯૦	આચ્છાદન	૧૧૦	આણે	૪૭૭	આત્મભાવ	૨૨૮
આંખ તીરછી-	૧૭૧	આંચકો ખાધો નથી	૧૧૪	આણેલાં	૭૯	આત્મભાવ-	૨૯૩
થઈ જવી		આછકડો	૪૩૩	આણો	૧૩૫	ઉપયોગી	
આંખનું ઠરવું	૨૬૩	આછાં લૂગડાં	૧૧૯	આણંદ	૨૨૧	આત્મભાષા	૩૨૧
આંખો મિચાઈ ગઈ	૪૨	આ જગત	૧૯૨	આણ્યાથી	૩૬૭	આતમરામ	૨૩૮
આગગાડી	૪૭૬	આજીજી	૪૧, ૮૫	આણાંદ	૨૨૧	આત્મલાભ	૧૬૮
આગમ	૧૩૩, ૧૭૯,	આજીવિક વિદ્યા	૧૧૯	આણાંદ	૨૨૧	આત્મવાદ	૧૨૪
	૩૮૪, ૪૯૩	આજીવિકા	૭	આણાંદ	૨૨૧	આત્મવાદ પ્રાપ્ત	૨૫૯
આગમન	૧૬૯	આ જોડે	૨૫૬	આણાંદ	૨૨૧	આત્મશાંતિ	૪૩૦
આગમ પ્રમાણ	૧૩૩	આંટી	૪૯૬	આણાંદ	૨૨૧	આત્મસાધન	૫૧૨
આગળની સંગતિ	૧૬૪	આંટી પડવાથી	૩૮૦	આણાંદ	૨૨૧	આત્મસાક્ષાત્કાર	૩૧૨
આગામિક કાળ	૨૮૧	આંટી ઉકેલવા	૪૬૯	આણાંદ	૨૨૧	આત્મસાર્થક	૬૯
આગાર	૩૨૯, ૪૪૭	આંટી કાઢવી	૪૭૧	આણાંદ	૨૨૧	આત્મહાનિ	૧૭૨
આગાર ધર્મ	૫૨૦	આંટી પડી ગઈ	૪૭૨	આણાંદ	૨૨૧	આત્મજ્ઞાન	૧૪૧,
આગારવાસ -	૩૫૪	આઠ કર્મના ભેદથી	૩૭૬	આણાંદ	૨૨૧	૧૪૫, ૨૩૬, ૩૪૮	
પર્યંત		આઠ કોટિ	૪૮૪	આણાંદ	૨૨૧	આત્મચિંતનતા	૫૧૨
આગેકો	૨૫૧	આઠ ગુણના ભેદથી	૩૭૬	આણાંદ	૨૨૧	આત્મનિત્ય	૫૧૮
આગ્રહ	૧૩	આઠ પાંખડીનું	૩૯૯	આણાંદ	૨૨૧	આત્મનિરાકરણ	૩૪૦
આગ્રહ 'સ' દશા	૧૩	આઠ મદ	૪૯૩	આણાંદ	૨૨૧	આત્મનિવૃત્તિ	૧૬૯
આંગલભૌમિઓ	૧૦૯	આઠ ડુચક પ્રદેશ	૧૬૬,	આણાંદ	૨૨૧	આત્મનિષ્ઠ	૩૨૬
આંગણામાં	૭૯	૫૦૪		આણાંદ	૨૨૧	આત્મનિષ્ઠાપણું	૪૧૧

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
આત્મવિચારભક્તિ	૧૩૮	આત્મવ્યાખ્યાની	૨૬૪	આર્ત ૧૫, ૧૦૧, ૨૮૩		આનંદ	૧૭૪, ૫૨૫
આત્મ-	૩૬૪	આત્મસ્મૃતિપૂર્વક	૨૮૨	આર્ત પૂર્વક	૨૦૩	આનંદકારી	૩૫
વિરાધક પંથો		આત્મસ્વભાવ	૪૩૧	આર્ત ધ્યાન	૪૬૨	આનંદધનજી	૨૨૮, ૪૩૭
આત્મવિરોધ	૩૦૬	આત્મસ્વભાવ -	૩૮૨	આર્તધ્યાનતા રૂપ	૨૮૫	આનંદધન -	૩૬૩
આત્મવિવેક-	૧૬૪	પરિણામરૂપ		આત્મિક બંધન	૨૪૮	પદની રેખા	
સંપન્ન		આત્મસ્વભાવ -	૭૦	આત્યંતિક	૩૪૮	આનંદધનરસ રૂપ	૪૦૬
આત્મવિસ્મરણ	૧૬૫	વર્તના		આત્યંતિક બંધન	૩૨૪	આનંદધન ચોવીસી	૩૮૮
આત્મવિદ્યાપ્રકાશ	૩૩૬	આત્મસ્વરૂપે -	૨૮૮	આંતરવૃત્તિ	૪૫૩	આનંદધન -	
આત્મસિદ્ધિ ૫૨, ૧૦૮,		પ્રણામ		આથડવું	૧૭૧	યોગીરાજ	૪૦૬
૧૪૭		આત્મસ્થ કરેલું	૪૧૨	આદરવા યોગ્ય	૧૮	આનંદમૂર્તિ	૧૮૫
આત્મસિદ્ધિ ગ્રંથ	૩૮૭	આત્મશ્લાઘા	૧૨	આદર્શ	૧૧૮	આનંદવૃત્તિ	૧૮૬
આત્મસ્થિત	૨૫૮	આત્માકારતા	૨૪૮	આદર્શ ભુવન	૫૦	આનંદ શ્રાવક	૪૫૮
આત્મહિતસ્વી	૧૩૫	આત્માકાર મન	૨૩૩	આદિ	૩૨૨	આનંદાવરણ	૧૬૧
આત્મહિત રૂપ	૨૨	આત્માની ચેષ્ટા	૨૭૨	આદિ તીર્થકર	૩૧	આનંદધન -	૪૪૮
આત્મહિતેષી ૪૧, ૧૩૩		આત્માર્થ	૨૦૬	આદિ પુરૂષ	૧૮૧	ચોવીસી સ્તવન	
આત્મવીર્ય ૨૮૩, ૩૦૪		આત્માર્થ સાધ્યો	૬૪	આદીશ્વર	૭૪	આપ	૧૧૫
આત્મગુણરોધક	૩૫૫, ૪૮૮	આત્માર્થી ૩૧૬, ૩૩૦, ૩૪૪		આદેશ વાત	૨૬૫	આપ આપકું -	૫૧૪
આત્મગુણબોધક	૪૮૪	આત્માની અવસ્થા ૨૭૪		આ દેહાદિ	૩૫૧	ભૂલ ગયા	
આત્મવૃત્તિ	૪૧૪	આત્માની સ્ત્રી - ૧૪		આદ્ય	૩૧	આપ હૈ નાહિં	૫૧૪
આત્મવેત્તા	૧૫૭	તદ્રૂપ તે જ		આદ્યરૂપ	૮૩	આપનકું જબ -	૫૧૪
આત્મહેતુભૂત	૩૨૧	આત્માનું મુક્તપાણું ૫૧૨		આદ્યંત ૧, ૧૦૮, ૩૮૨		ભૂલ ગયે	
આત્મશ્રેણી	૧૬૨	આત્માનુશાસન ૪૦૧, ૪૧૧, ૪૪૮		આદ્રાં નક્ષત્ર	૩૧૩	આપ મિલન -	૫૧૪
આત્મશ્રેણીની-	૮૮	આત્માનો સ્વધર્મ ૪૮૮		આધાર ૧૮૬, ૨૬૮		નય બાપકો	
ઉષ્કૃષ્ટતા		આત્માપણે ૩૮૬		આધારભૂત	૩૮૧	આપને હસ્તગત	૧૧૪
આત્મસંભાવના	૨૪૫	આત્મામાં રમાણ ૧૭૦		આધિ	૪	આપત્તિ	૨૩૨
આત્મસંયમ	૨૨૫	આત્મારામ - ૪૦૭		આધીન ૧૩૬, ૧૫૧		આપત્તિ યોગ	૨૮૭
આત્મસ્તુતિ	૧૧૪	પરિણામી ૪૩૮		આધીન ભક્તિ ૧૮૮		આપના પ્રતાપે	૧૭૮
આત્મદૃષ્ટિમાં -	૩૩૮	આત્મારામજી		આધુનિક જીવો ૨૭૩		આપસ્વભાવ	૨૧૬, ૩૪૮
પરિનિષ્ઠિત		આત્માવસ્થા ૩૩૩		આધુનિક વર્તન - ૧૦૪		આ પક્ષમાં	૨૬૪
આત્મપ્રત્યય -	૨૬૧	આત્માર્થ વાર્તા ૩૮૮		કરી રહેલા		આપા	૨૨૮
યોગ્ય		આત્મા સંકોચે - ૫૨૧		આંધણ	૨૬	આપ્ત ૧૩૩, ૩૨૮, ૩૭૨, ૩૮૨, ૪૫૪, ૪૮૩,	
આત્મપ્રત્યયી ફળ	૨૭૭	વિકાસે		આંધળો વાણે ને- ૪૭૮		૩૭૨, ૩૮૨, ૪૫૪, ૪૮૩,	
આત્મપ્રદેશ -	૨૪૧	આત્મેચ્છા ૧૬૪, ૧૬૫		વાદ્યડો ચાવે		આમમીમાંસા	૪૪૬
સમસ્થિતિએ		આત્મોજ્જ્વલતા ૧૪૫		આધ્યાત્મિક શાસ્ત્ર ૩૩૫		આપ્ત પુરૂષે ૧૩૧, ૩૦૭	
આત્મભ્રાન્તિ	૩૫૧	આત્મોપદેશ ૩૪૧		આધ્યાત્મિક શૈલી ૧૪૨		આપ્ત રહે છે	૨૭૮
આત્મવ્યક્તિએ	૨૪૩	આત્મોપયોગ ૫૨૭		આન	૨૧૬	આપ્ત્યું..અક્ષરધામ ૨૦૬	
આત્મવૃત્તિ	૨૨૨			આને	૧૮૨		
				આનો	૧૮૫		

शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.
आबालवृद्ध	४३६	आर्य विथार	३४०	आवरित	२१२	आश्रयवान	२८८
आंबा	४८८	आर्य वीर	७४	आवश्यक	८५, ४६५	आश्रये	१४७
आंबो	८१	आर्यावर्त	८८	आवर्तन	१०३	आश्विन	२५०
आ भागनो	१५८	आयुर्वेद	७८	आ वात	२८०	आश्वर्य	३६८
आ भागुणी	८७	आर्य त्रिभुवन	४१८	आवास	४६	आश्वर्यक	१८८
आत्म क्षात्र्यानुं- धीगुं	८७	आर्य श्री सोत्साग	३८७	आवासना गोपमां	८१	आश्वर्यकारक	५२८
आत्मराग	१५	आरज्जओ	४१८	आवा प्रकारे	१५३	आश्वर्यरूप	५२८
आत्मास	२२८	आरत	१७८	आविलिवा १२३, १७५, ३०२, ५०८		आश्वर्यवत्	५२८
आ भूमिका	१८७	आरबी	११५	आवेश	२०७	आश्वर्य वाता	२३१
आभूषण	१०	आरंभ	१४०	आ वेणु	८८, १८१, २१२	आश्रितपाणे	२३७
आभ्यंतर कुटुंब	१५	आरंभोपाधिथी - रक्षित	४५	आवृत्ति	२४०, २५२	आसक्ति	१८०
आभ्यंतर परिग्रह	८८	आरा	७६	आशय	१०६, २५५, ४५५	आसंतनी	१८४
आभ्यंतर मोक्षिनी	८	आराधना	२४	आशय आनंदधन- तागो... उदधिविस्तार	५००	आसनन्य	४३६
आभ्यंतर भान - अवधूत	५३२	आराधवा जेग	२४६	आशयगंभीरता	३३२	आसनस्थिरता	५१२
आभ्यंतर वर्गशा	५३३	आराधवो	३१३	आशयभरित	१०७	आसना वासना	३८१
आम जेयुं	१७१	आराध्य	४२	आशयप्रकाशिता- टीका	५२१	आसवा	५१५
आमिष	१६३	आरुढता	३५७	आशयी	२४८	आ. सलज्जत्म - स्वरूप	३१८
आमंत्राण	५११	आरे के	२५१	आशरो	२३	आस्तिक्यपाणुं	४२१
आभनाय	७४, २३१	आरो	४७०	आशातना	६८, २६२, ३०२	आ. स्व.	२८८
आय	७५	आरोग्यता	८, ४२५	आशानी समाधि	२६१	आ. स्व. प्राणाम	२६८, २७८, ३०८
आयतन	५०७	आरोप	३७, ४४०	आशापास	८८	आस्ते आस्ते	४८४
आयुध	५०१	आरोपावी दे	२०८	आशीर्वचन	१३६	आस्था	२७, १६५, १७७, ३५४, ४७३
आयुधशाणा	५०	आरोपित	२४५	आ. शु. १	५३५	आस्रव	४१, २८६, ४६२
आयुध कर्म	११०	आलापः	३४	आशुप्रज्ञ	१२७	आस्रवनिरोध	१४१
आयुधमनो	८०	आलाप	११८	आशंका	१०८, ३१६, ३२६	आस्रवा ते परिस्रवा	४६३
आयुधमान	१८८	आलापप्रलाप	१४१	आशंका मोक्षनीय	४६८	आस्रलाह	१८२
आर्य	३२८, ४८८	आलापिका	२६८	आश्रम भूकी देवानुं	१८८	आढार ग्रहण	४२७
आर्य आचार	३४०	आ लोक	१८६	आश्रय	३१, २२२, ३३०, ३८७	आढार	७
आर्य आर्याधी	७४	आलोचन	३१६	आश्रय भावना	३२८	आढेटक	४४८
आर्य ननो	३६७	आलंकारिक भाषा	४१४	आश्रय रूप	५१८	आंढी	३४५
आर्य छवन	१७	आलंभन	१०३, ३०१			आण	१३७
आर्यत्व	२०८	आवाणी वेग	४८२			आणसे	२८६
आर्य देश	३८, १३१	आवराण	१६८, ३११			आ क्षेत्र	३०८
आर्य धर्म	२८८	आवराणो	५१०			आ क्षेत्रे	४८८
आर्य प्रज्ञ	४	आवराणतम	१८५				
आर्य वचन	४२०	आवराण रक्षित	४८८				
		आवहुं	१७७				

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
આ ક્ષેત્રે જન્મેલો	૧૮૪	ઈતિહાસ પ્રમાણ	૧૩૩	ઈદ્રિયોમાં -	૫૧૭	ઉચ્છેદન	૪૮૪
આજ્ઞાદત, ૧૪૨, ૩૮૬		ઈત્યાદિક	૧૭	આત્મભાવના		ઉચ્છૃંખલ વસ્ત્ર	૧૧૭
આજ્ઞાથી રંગાશે	૩૮૬	ઈનમેં સબ મત -	૫૧૫	ઈદ્રિયુ	૩૨૫	ઉછરંગ	૧૭૨
આજ્ઞાધાર	૩૪૪	રહત હેં		ઈધન	૭૬	ઉછરંગી	૧૫૬
આજ્ઞાના નિર્વાહ	૩૦૪	ઈનસેં ક્યા અંધેર	૫૧૪	ઈ...		ઉછાળાથી	૪૮૪
આજ્ઞાના સદ્ભાવે	૧૩૧	ઈનોક્યુલેશન	૪૪૩	ઈડર	૩૫૮	ઉજ્જવલ	૨૭
આજ્ઞાભક્તિ	૪૬૮	ઈન્કાર જવું	૪૫૦	ઈર્ષા સમિતિ	૫૮	ઉજ્જવલિનિ	૨૭
આજ્ઞાવડીએ	૪૮૭	ઈમીસેણં	૫૩૧	ઈષત્ પ્રાગ્ભારા	૧૦૨, ૧૩૮	ઉજ્જમાળ	૪૪૮
આજ્ઞાવર્તી	૩૨૭	ઈર્થાપથિકી	૪૪૮	ઈશ	૨૨૬	ઉજ્જમાળ થવું	૨૪૪
આજ્ઞા ઉપરાંત	૩૫૩	ઈરયાપથ	૪૮૫	ઈશ્વર	૧૮૪, ૨૮૮, ૩૪૭, ૫૩૨	ઉજ્જવળતા	૨૪, ૪૬૩
આજ્ઞાંકિત	૧૬૮	ઈરયાપથની ક્રિયા	૪૮૫	ઈશ્વર કોટિના	૪૮૦	ઉજ્જવળપણે	૨૩૪
આજ્ઞાશ્રિતપણું	૩૩૦	ઈલાભ	૨૩	ઈશ્વરપણું	૫૦૦	ઉજ્જવાળી હોય	૮
આ....	૧૬૦	ઈલિકા	૨૨૫, ૨૪૩	ઈશ્વરાદિ સમેત	૨૩૫	ઉજ્જગર રહેવું	૨૫૮
.... આત્મ સ્વરૂપ	૨૮૭	ઈષ્ટ	૪૧૮	ઈશ્વરી ઈચ્છા	૧૮૬	ઉજ્જાણી	૮૧
ઈ...		ઈસે	૮૮	ઈશ્વરેચ્છા	૧૮૦, ૧૮૨	ઉતાપ	૭૩, ૩૮૫
ઈ	૧૭	ઈસ્લામીનો બોધ	૮૫	ઈસ	૧૨૫	ઉતારો કરવો	૩૮૪
ઈચ્છના	૧૩૮, ૧૮૩	ઈહાપોહ	૨૬૭	ઈસામાં	૨૮૦	ઉતારો કરશો નહીં	૩૫૩
ઈચ્છાભ્ય	૧૭૨	ઈહાપોહાભ્યાસ	૧૬૧	ઈસુ	૨૮૦	ઉતાવળ	૫૧૮
ઈચ્છાદશા	૨૭૨	ઈહાં	૨૨૩, ૩૮૩	ઈસુ ખ્રિસ્ત	૭૨	ઉતાવળ તેટલી -	૧૬૮
ઈચ્છા નિરિચ્છા	૨૫૨	ઈક્વાકુ કુળ	૩૧	ઈટાળા	૬૫	ક્યાશ... ખટાશ	
ઈચ્છા નિરોધ્યા -	૨૮૪	ઈગલા	૧૨૫	ઉ	૫૨૨, ૫૩૧	ઉત્તમ	૨૮૦
સિવાય		ઈગ્લન્ડાદિ દેશ	૩૪૦	ઉં	૫૦૮	ઉત્તમ અને શાંત મુનિ	૮૩
ઈચ્છાની છાયા	૧૬૩	ઈગ્લિશ	૪૮૮	ઉકેલનાર	૪૪૫	ઉત્તમ શીલ	૮૪
ઈચ્છાને ખાતર	૨૦૧	ઈદ્ર	૨૨, ૪૧૮	ઉગામી	૭૮	ઉત્તમ ગતિ	૭૧
ઈચ્છાપૂર્ણ	૧૮૮	ઈદ્રજાળ	૨૧	ઉગામી હોય	૪૬૭	ઉત્તમ ધામ	૮૭
ઈચ્છા રહ્યા કરતાં-	૩૦૪	ઈદ્રધનુષ્ય	૧૮	ઉગ્ર	૪૩૮	ઉત્તમ નિયમ	૧૧૦
છતાં		ઈદ્રવારાણા	૮૦	ઉઘાડ	૪૩૬	ઉત્તમ નિયમ -	૧૫૮
ઈચ્છા રૂપ નિયતિ	૧૭૫	ઈદ્રાદિ	૫૦૮, ૫૧૪	ઉચિત	૬૬, ૮૮, ૪૧૨	અનુસાર	
ઈચ્છા લઈ	૨૬૮	ઈદ્રિ	૩૪૫	ઉચ્છેદ	૩૪૧	ઉત્તમ મુમુક્ષુ	૨૩૧
ઈચ્છિત	૧૬૮, ૨૩૮	ઈદ્રિયજનિત	૧૮	ઉચ્છેદ થઈ જવો	૩૦૨	ઉત્તમ ક્ષમાદિક ધર્મ	૨૪
ઈચ્છીને	૩૬૦	ઈદ્રિયભ્ય	૪૧૦	ઉચ્છેદવા	૩૪૮	ઉત્તર	૪૮, ૧૭૬
ઈચ્છે છે	૪૩૧	ઈદ્રિયનિગ્રહ	૪૧૧			ઉત્તર કાળે	૧૮૭
ઈહ્મિગ્નિહ્મઅત્થેસુ	૪૦૩	ઈદ્રિયપરાભ્યશતક	૪૪૮			ઉત્તર ગુણ	૧૦૦
ઈણમેં	૨૨૫	ઈદ્રિયપ્રત્યક્ષજ્ઞાન	૪૮૩			ઉત્તર દિશામાં -	૧૮૫
ઈણવિધ	૨૪૧	ઈદ્રિયરામી	૩૫૮, ૩૮૮			વિચરવા	
ઈતિ	૩૭૮	ઈદ્રિયલબ્ધિ	૩૧૭			ઉત્તર વિષય	૪૬૮
ઈતિ શિવમ્	૧૮૧	ઈદ્રિયવિકાર	૩૧૮			ઉત્તરાધ્યયન	૮૧, ૪૫૫,
		ઈદ્રિયસંકેપતા	૫૧૨				૪૮૧

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
ઉત્તરાધ્યયનના-	૩૮૭	ઉચાપવામાં	૧૯૩	ઉદોત	૨૫૧	ઉપચારે	૧૪૬
ત્રીજા અધ્યયનમાં		ઉદક પેઢાળનું -	૨૩૯	ઉદ્ભવ	૨૭૮	ઉપચાર ૨૧, ૩૬૨, ૩૮૧	
ઉપાધ્યાયના ગુણ	૮૧	અધ્યયન		ઉદ્ભવ થતી	૨૬૯	ઉપચારથી	૨૭૧
ઉત્તરાધ્યયન -	૧૬૬,	ઉદ્ભિજ	૪૯૭	ઉદ્ભવ થાય	૨૮૪	ઉપચારિક દ્રવ્ય	૨૮૬,
સિદ્ધાંત	૨૧૦	ઉદય	૧૩, ૧૩૮,	ઉદ્ભવે	૪૫૭		૩૩૨
ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર	૩૯		૧૫૩, ૩૦૪, ૪૯૦	ઉદ્ધાર	૩૨૮	ઉપજાતિ	૧૧૩
ઉત્તરોત્તર	૩૯૭	ઉદય આત્માકાર	૩૨૪	ઉદ્દેશા	૩૦૬	ઉપજાતિ છંદ	૩૫
ઉત્તેજન	૧૬૫	ઉદય આવવાના	૧૬૪	ઉદ્દેશ	૧૫૬, ૧૬૭,	ઉપજીવન	૧૪૨
ઉત્કટ	૫૦૭	ઉદય ગર્ભમાં સ્થિત	૨૪૪		૨૫૬	ઉપજીવન વ્યવહાર	૧૫૮
ઉત્કંઠિત	૧૨૭	ઉદય પ્રકાશતી નથી	૨૯૨	ઉદ્દેશે	૪૦, ૧૯૯	સંબંધી	
ઉત્કર્ષ	૩૦૯, ૪૯૪	ઉદય પ્રતિબંધ	૨૬૫	ઉદ્ગાર	૧૮૫	ઉપજીવિકા	૬૧, ૨૧૯
ઉત્કર્ષ પામવું	૨૮૭	ઉદય પ્રામ	૫૧૬	ઉદ્ગેગ	૪૬, ૨૧૩,	ઉપતત્ત્વ	૭૯
ઉત્કર્ષર્થિ	૪૧૧	ઉદયભાવ	૩૩૬		૨૫૩, ૪૨૯	ઉપદેશ	૩૮૧
ઉત્કૃષ્ટ	૨૫, ૧૪૦	ઉદયમાન	૪૨૫, ૪૫૭	ઉદ્યોગ	૩૭	ઉપદેશ	૨૩૦
	૩૫૦	ઉદય વાયુયોગે	૩૧૧	ઉદ્યોતકર	૭૦	ઉપદેશકપાણે	૨૮૫
ઉત્કૃષ્ટ અધિકારી	૩૩૦	ઉદયાધીન	૩૫૭	ઉદ્યોત	૨૪, ૧૫૩,	ઉપદેશપત્રો	૩૮૫,
ઉત્કૃષ્ટ દશા	૩૮૬	ઉદય સ્વરૂપે	૫૧૯		૪૬૯		૪૦૨
ઉત્કૃષ્ટપાણું	૩૨૩	ઉદર ૪૪, ૮૭, ૪૦૯		ઉન્નતિ	૨૭૮, ૪૩૯	ઉપદેશ્યાં છે	૩૬૦
ઉત્કૃષ્ટ પ્રકાશક	૫૩૧	ઉદરપોષણ	૪૬૦	ઉન્મત્ત	૧૯૧, ૩૦૦	ઉપદેશરહસ્ય	૨૫૨
ઉત્કૃષ્ટ શુભર્થી -	૪૭૫	ઉદરભરાણ	૩૦	ઉન્મત્તતા	૧૩૯, ૧૮૧,	ઉપદ્રવ	૨૯, ૨૦૪,
ઉત્કૃષ્ટ અશુભ		ઉદયાનુસાર	૪૩૦		૧૯૬, ૪૩૦		૨૫૯, ૩૫૩
ઉત્કૃષ્ટ સંવેગ	૧૪૪	ઉદયી	૧૩૯	ઉન્મત્ત પ્રલાપદશા	૩૬૨	ઉપનય	૪૫૧, ૪૮૮
ઉત્થાનવૃત્તિ	૪૩૬	ઉદયમ	૬	ઉન્મત્તાદિ ભાવવાળી	૨૬૫	ઉપનામ	૬૫, ૧૫૧,
ઉત્થાપતાં	૩૫૦	ઉદયાન	૫૪	ઉન્માર્ગ	૩૬૭		૨૦૦
ઉત્થાપવા સમાન	૩૪૮	ઉદ્દેશ પ્રકારણ	૫૨૦	ઉન્માર્ગે	૨૧૯	ઉપન્નેવા	૧૦૭
ઉત્થાપવામાં	૧૯૩,	ઉદ્દેશ પ્રાપ્ત	૫૧૬	ઉન્માદ	૮૪, ૧૧૯, ૪૬૩	ઉપપત્તિ	૪૪
	૨૫૨	ઉદાસીન ભાવે	૧૮૯	ઉન્માદ પ્રકૃતિ	૧૦૯	ઉપભેદ	૧૦૪
ઉત્થાપે	૧૩૨	ઉદાસી	૨૩૧, ૪૧૪	ઉન્મીલિતં	૪૫૨	ઉપમેય	૧૦૧
ઉત્પત્તિયોગ	૨૭૭	ઉદાસીન	૨૩૮, ૨૪૫	ઉપકરણ	૪૬૩	ઉપભોગ	૫૧
ઉત્પન્ન -	૫૨૩	ઉદાસીનતા	૧૪૭, ૧૭૦	ઉપકાર	૩૪૯	ઉપભોગાંતરાય	૪૧૬
સ્વભાવીવત્		ઉદાસીનપાણું	૧૬૦	ઉપકાર અર્થે	૩૩૨	ઉપમા	૩૫, ૨૭૬,
ઉત્પાદ	૨૫, ૪૯૨	ઉદાહરાણ દાખલ	૪૨૪	ઉપકારક સંભાળ	૨૬૦		૩૨૩
ઉત્સર્ગ	૫૦૨	ઉદ્દેશ પ્રવૃત્તિ	૩૧૪	ઉપકારને ઓળવવો	૩૫૨	ઉપમા રહિત	૧૫૫
ઉત્સર્ગ માર્ગ	૫૦૨	ઉદ્દેશ પ્રાપ્ત	૨૩, ૨૭૬,	ઉપકારભૂત	૪૧૨	ઉપમિતિ ભવ -	૪૪૬
ઉત્સર્ગિણી કાલ	૨૫		૨૪૦, ૪૯૦	ઉપકારશીલ	૨૯૮, ૪૧૦	પ્રપંચા કથા	
ઉત્સુકતામય	૨૦૨	ઉદ્દેશ પ્રાપ્ત	૫૧૬	ઉપકમ ઉપસંહાર	૫૨૧	ઉપપાત દેવો	૪૯૭
ઉત્સુક પરિણામ	૩૦૭	ઉદ્દેશ પ્રાપ્ત	૫૧૬	અવિસંધિ		ઉપયોગ	૧૨૯, ૧૪૪,
ઉત્સૂત્ર પ્રરૂપણા	૧૨૩	ઉદ્દેશી આગ્રવાનું	૨૨૭	ઉપકૃત કરશો	૫૧૪		૪૬૩, ૪૭૧

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
ઉપયોગથી	૨૬૧	ઉપશમ ભાવ	૧૬,	ઉપાધિગ્રાહ્ય	૧૫૯	ઉષ્ણ	૨૧
ઉપયોગથી -	૫૩૧	૧૮૪, ૩૭૬, ૩૯૩		ઉપાધિની શોભાનું	૧૮૭	ઉષ્ણપાણા	૨૫૮
ઉપયોગની એકતા		ઉપશમમૂળ ધર્મ	૫૩૧	ઉપાધિયોગ	૧૮૯	ઉસ્સપિળી	૫૩૧
ઉપયોગ દેવો	૩૧૮	ઉપશમ રૂપી	૫૯	ઉપાધ્યાયના -	૮૧		
ઉપયોગપૂર્વક	૭૦,	ઉપશમવંત	૫૯	૨૫ ગુણ		ઉ...	
૨૩૯, ૨૪૬, ૩૧૭		ઉપશમ સમ્યક્ત્વ	૩૩૬	ઉપાશ્રય	૫૯	ઊગતો નથી	૧૮૦
ઉપયોગ ફરી	૨૩૫	ઉપશમ સ્વરૂપ	૨૩૬	ઉપાસક	૭૨, ૫૧૧	ઊગરીબહેને	૪૦૫
ઉપયોગથી ભરનાર	૧૫૬	ઉપશમ સમકિત	૩૮૧	ઉપાસકદશાંગ	૩૬૭	ઊગવા યોગ્ય	૨૩૧
ઉપયોગનો પ્રયોગ	૫૨૩	ઉપશમાવવા યોગ્ય	૨૦૨,	ઉપાસક વર્ગનો	૧૦૫	ઊગો	૧૫૮
ઉપયોગમાં રમી -	૧૪૪	૩૦૯		ઉપાસના	૯૪, ૨૫૦,	ઊચનીચત્વ	૩૫૦
રહ્યું છે		ઉપશમાવવો	૨૯૨	૩૦૬, ૫૩૫		ઊચનીચનો -	૧૬૯
ઉપયોગ લક્ષણે	૪૧૫	ઉપશમ શ્રેણી	૧૮૧, ૪૧૬	ઉપાસનીય	૪૧૨	અંતર.. પામ્યા સદ્ગતિ	
ઉપયોગવાળો	૩૭૪	ઉપશમ્યો	૪૪	ઉપાસવો	૩૧૨	ઊછળી ઊછળી	૨૬
ઉપયોગશૂન્ય	૪૬૪	ઉપશાંત કરી	૩૮૬	ઉપાસે છે	૨૦૫	ઊંટ	૨૬
ઉપયોગી	૨૦૧, ૩૩૯	ઉપશાંતમોહ ગુણ	૧૧૧	ઉપાંગ	૧૦૬	ઊઠીને ભળી ગયો	૫૧૨
ઉપયોગાંતર	૩૩૦	ઉપશાંત વ્રત	૪૨૬	ઉપાંગ	૫૨૦	ઊગપ	૪૫૧
ઉપરનાં કારણોથી	૧૪૯	ઉપશંભવન્ય	૫૦૬,	ઉપેક્ષક	૨૬૨	ઊણા	૧૬૭
ઉપરની	૨૪૪	૫૧૨		ઉપેક્ષા	૧૪૦, ૨૪૯,	ઊણાઈ	૧૬૭
ઉપર લાવવો	૪૬૨	ઉપસર્ગ	૧૬૨, ૨૬૨,	૨૭૯, ૩૧૨		ઊણે	૫૨૩
ઉપરવટ થઈને	૨૦૩	૩૫૭		ઉપેક્ષિત	૨૦૨, ૩૨૨	ઊણોદરી	૬૪
ઉપરવટ થવું	૨૪૭	ઉપસમાજ	૧૦૯	ઉપોદ્ઘાત	૩૭, ૬૬	ઊતરતી	૨૪૪
ઉપરાંદા	૧૩	ઉપસંહાર	૩૫૧, ૫૨૦	ઉબર્યો	૨૨૮	ઊંદર	૪૯૮
ઉપરાચાપરી	૯૭	સ્વસંત સ્ત્રીજામોહો	૪૦૬	ઉભય	૫૨૫	ઊંધે રસ્તે	૪૭૫
ઉપરામ જેમ રાખી	૩૧૪	ઉપસ્થ ઈન્દ્રિય	૪૪૭	ઉભયપક્ષે	૩૨	ઊન	૧૧૭
ઉપરાંત	૩૭૩	ઉપહત	૫૦૬	ઉભયરૂપ	૨૮૯	ઊના પાણીને વિષે	૨૫૯
ઉપરામતા	૩૦૦, ૪૦૧	ઉપહાર	૪૩૭	ઉમેદ	૪૨૫	ઊનું	૩૨
ઉપરામવૃત્તિ	૪૩૦	ઉપાભ્યા	૧૦૩	ઉમંગ	૧૨	ઊપજવું	૨૪
ઉપશમ શ્રેણી	૪૧૬	ઉપાભ્યુ છે	૪૪૩	ઉમંગી	૬૮	ઊપજ્યો	૩૫૬
ઉપલક	૫૦૮	ઉપાભ્યન	૨૨, ૩૪૩	ઉમ્મગ્યા	૫૦૩	ઊપજ્યે	૩૪૫, ૪૩૨
ઉપલક્ષણ	૩૪૪	ઉપાભ્યન કરેલું	૨૩૩	ઉદૂ	૧૧૫	ઊર્મિઓ	૧૬૩
ઉપવાસ	૧૩૭, ૧૮૯,	ઉપાભ્યિત પ્રારબ્ધ	૨૯૬	ઉલટિ	૨૨૮	ઊરધતા	૨૫૬
૨૫૨		ઉપાદાન	૧૬૧, ૩૫૧	ઉલ્લસે	૩૮૮	ઊલટસૂલટ	૨૫૦
ઉપશમ	૨૭૧, ૩૩૫,	ઉપાદાન કારણ	૨૫૦	ઉલ્લાસ	૧૯૧, ૪૬૨,	ઊલટી આવે	૪૩૧
૪૨૫, ૪૭૭		ઉપાદાન કારણ -	૪૬૫	૫૦૨		ઊલટું	૩૪૨
ઉપશમ કર્યો છે	૩૧૦	પુરૂષાર્થ		ઉલ્લાસ પરિણતિ	૨૩૬	ઊલટો	૪૧૩
ઉપશમ કરવા રૂપ	૩૦૪	ઉપાદેય	૩૯૯	ઉલ્લાસમાન	૫૦૯	ઊલસી	૫૧૭
ઉપશમ થવા અર્થે	૨૮૦	ઉપાદેય તત્ત્વ	૩૭૨	ઉલ્લાસિત	૨૪૫	ઊર્ધ્વ	૩૭૪
ઉપશમ થાય	૨૪૩	ઉપાધિ	૪	ઉલ્લાસિત પરિણામે	૧૨૨	ઊર્ધ્વ ગતિનો	૧૩૮

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
ઊર્ધ્વ ગમન	૩૪૯	એક ખૂણે	૪૫૯	એક પક્ષ	૯૧, ૪૬૬	એકાગ્ર	૫૧૬
ઊર્ધ્વગામીવત્	૧૭૨	એક ગ્રંથમાં	૪૬૭	એકબીજાને -	૨૨૧	એકાગ્રપાણા વિના	૨૯૯
ઊર્ધ્વદશા	૨૭૩	એક ઘડી ૭૭, ૩૨૦, ૪૪૮		આભાસે		એકાગ્રપાણે	૨૭૪
ઊર્ધ્વપ્રયય	૪૮૮	એક જ આસને	૩૧૧	એક બ્રહ્મસ્વરૂપે -	૨૮૩	એકાદશ વર્ષની -	૧૭૧
ઊર્ધ્વભૂમિકા	૩૩૦	એક જ ધારી	૪૮૧	સ્થિતિ		પચ્ચિ	
ઊર્ધ્વલોક	૧૯૨	એક જ પદના	૧૫૩	એક ભેદ	૧૧૦	એકાદશ વ્રત	૭૮
ઊર્ધ્વસ્વભાવ	૪૯૪	એકઠો	૨૯૪	એકમાં પર્યવસાન -	૫૨૨	એકાદશમ	૫૩૦
		એકતા	૪૧૩	શી રીતે થઈ શકે ?		એકાદશાંગ	૩૬૬
		એકતાભાવ	૭૦	એક માઈલ	૪૯૩	એકાવતારી	૪૫૯
		એકતાન	૧૬૯	એકમેક	૪૫૯	એકાવતારીપાણું	૩૪૨
		એકતાર સ્નેહ	૧૯૭	એકમેકાત્મકપાણાથી	૩૩૨	એકાંત	૩૯, ૨૧૦,
		એકત્વ કે -	૯૮	એકલક્ષથી	૧૭૦	૨૮૮	
		અવ્યાબાધપાણું		એક વિષય વિના	૫૧૦	એકાંત અભિપ્રાયે	૨૪૪
		એકત્વ બુદ્ધિ	૧૬૭	એક વીર્યથી	૭૪	એકાંત આત્મવૃત્તિ	૫૨૭
		એકત્વ	૪૫	એક વેળા	૭૬	એકાંત ખંડન	૧૯૪
		એકત્વ ભાવના	૩૮૯	એક શરણાગતપાણે	૨૬૧	એકાંત દર્ષ કૃટી	૩૬૪
		એકત્ર	૧૨૨	એક શિષ્યને	૪૬૧	એકાંત દુઃખે	૨૭૦
		એકત્રતા	૧૫૪	એક સમય ૧૯૬, ૨૧૭		એકાંત દૃષ્ટિ ૫૯, ૧૪૮,	
		એકત્ર અભિપ્રાય	૨૫૭	એક સમય તે -	૨૧૭	૩૮૧	
		એકત્ર થયા	૨૭૯	સૌ સમય		એકાંત નથી	૨૮૭
		એકત્ર થવાનો	૩૫૮	એક સમય માત્ર ૧૬૨,		એકાંત ન્યાયદોષ	૧૨૧
		એકદમ	૪૮૪	૩૯૮		એકાંતપાણે	૨૮૭
		એક દમડી	૯૭	એક સમય...	૫૨૫	એકાંત ભાવિ	૧૨૧
		એક દેશ	૧૫૧ હોવાપાણું		એકાંત ભૂમિકા	૧૪૨
		એક દેશમાં	૧૦૫	એક સિદ્ધ	૪૯૬	એકાંત મંડન	૧૯૪
		એક દેશે ઊણું	૧૬૭	એક સિદ્ધ...	૫૨૨	એકાંત મૌનથી	૫૨૬
		એક ધારાએ	૩૩૧	... કેવી રીતે ?		એકાંત યથાર્થપદે	૨૫૭
		એક ધારાનું	૨૬૯	૧૦૮ જીવ મુક્ત	૩૦૨	એકાંત યોગમાં	૪૦૯
		એકનિશ્ચિત	૧૫૮	એક સદ્ગુણ	૨૧૫	એકાંતવાદ	૧૨૨
		એકની એક	૪૬૨	એક સ્વભાવમય	૫૧૬	એકાંતવાદી	૧૬૭
		એકને	૧૫	એક સ્વભાવી	૭૭	એકાંત શુદ્ધ સંયમ	૫૨૭
		એકપાણાની પેઠે	૩૮૭	એક -	૫૨૩	એકાંત સ્થિર સંયમ	૫૨૭
		એક પરિણામવત્ -	૩૧૯	ક્ષેત્રાવગાહીપાણું		એકાંતર ઉપવાસ	૪૭૨
		સંબંધે		એકાકાર	૩૨૬	એકાંતિક ૫૯, ૯૫, ૧૨૨	
		એક પ્રકારથી	૩૭૬	એકાકાર વૃત્તિ	૧૭૦	એકાંતિકતા	૯૬
		એક પ્રદેશપાણ	૨૪૧	એકાકી	૧૯૭	એકાંતિક દૃષ્ટિ	૩૩૪
		એક પ્રદેશ ક્ષેત્ર -	૨૯૬	એકાકી વિચાર	૧૪	એકાંતે	૩૧૧
		અવગાહીપાણું		એકાકીપાણે	૩૪૧	એકાંતે ઉપદેશ	૬૮

જી...

જીજ્ઞુ	૧૦૭
જીજ્ઞુસૂત્ર સ્થિતિ કર	૫૨૮
જીજ્ઞુમુક્ત	૧૨૯
જીજ્ઞુ	૩૭૪, ૪૩૫
જીજ્ઞુને સન્નિપાત	૪૩૫
જીદ્ધિ	૧૭
જીભુ રાજા	૨૦૧
જીખભદ્રેવ	૨
જીષિ	૪૮, ૫૦૭
જીષિભદ્ર પુત્રનો -	૪૨૯
અધિકાર	

એ

એ	૨૧૩
એ નાગની છત્રછાયા	૧૨૪
એ શ્રીપાળનો રાસ	૩૧૧
એ સબ	૨૫૬
એક આગુ પાણ	૨૧૯
એક અદ્વૈત તત્ત્વ	૫૨૫
એક અક્ષર	૩૭૨
એક અક્ષરે	૧૮૧
એક આકારપાણું	૩૨૬
એક આસન પર	૪૪૮
એક એવો હું -	૧૭૫
બહુરૂપે હોઈ	
એક અંશ	૧૯૬
એક આંટો ખાઈ -	૩૧૦
જવાનું	
એક કૃપા	૧૫૧

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
એકાંતે વસવું રે...	૩૧૧	એક્ય નિયમ	૧૨૧	ઓસડ	૩૮૨, ૪૬૮	અંકુરો	૪૪૧
... ભંગ જો		એક્યતા	૨૭૨	ઓસર્યા છે	૩૮૭	અંકોર	૧૧
એકી વખતે	૪૪૭	એક્ય ભાવ	૨૦૦	ઓસરાવી	૩૮૭	અંગ ૧૦૬, ૨૨૮, ૫૨૦	
એકકે	૩૦, ૨૪૬	એશ્વર્ય ૨૦, ૨૬૦, ૨૮૦,		ઓસરીને	૨૪૪	અંગછેદન	૭૫
એકકે કારણ તોડીને	૪૧૭	૩૨૪, ૩૫૬, ૩૬૦		ઓસવાળ	૪૮૪	અંગત	૧૪૭, ૩૨૮
એકકું	૪૮	એશ્વર્યતા	૨૨૬	ૐ ૮૩, ૩૮૭, ૩૮૮,		અંગના વિચાર	૨૮૭
એકેકો	૧૦૦	એશ્વર્યપદ	૪૬૧	૩૮૩, ૩૮૪, ૩૮૮,		અંગભૂત	૧૬૪, ૪૫૦
એકેન્દ્રિયનું -	૨૪૮	એશ્વર્યવીર્ય	૩૨૦	૪૦૧, ૪૦૩, ૪૦૪,		અંગ મરડે	૮૪
અવતારીપણું		એસી	૩૮૬, ૫૧૪	૪૦૫, ૪૦૮, ૪૧૦		અંગરંગ	૮૮
આમત્તં	૪૦૧	ઓ		ૐકાર	૨૫૦	અંગીકાર	૭૪, ૨૫૮
આને	૫૩૧	ઓગણીસસેને -	૫૧૭	ૐ પરમ શાંતિ:	૪૧૮	અંગીકાર કરે	૩૭૮
આંત દુક્ષે	૨૭૦	એકત્રીસે		ૐ શાંતિ: ૪૦૧, ૪૧૧,		અંગીકારવા યોગ્ય	૨૪૮
આં જાણઈ સે-	૧૪૪	ઓગણીસસેને -	૫૧૭	૪૨૧, ૪૨૫, ૪૨૬		અંગીકૃત	૪૪, ૨૪૬
સર્વ જાણઈ		બેતાળીસે		૪૩૦, ૪૩૧		અંગુલિ	૫૩
એઠ ૭૮, ૨૪૮, ૩૫૧		ઓગણીસસેને -	૫૧૭	ૐ શાંતિ: શાંતિ: - ૨૩૮		અંગૂઠો	૮૩
એ તે	૨૫૧	સુડતાળીસે		શાંતિ: ૪૦૮, ૪૧૪,		અંગે	૩૫૭
એથી	૪૧૦	ઓધદૃષ્ટિ	૧૩૨	૪૧૬, ૫૨૮		અંગેઅંગ	૨૮
એટીપણું	૪	ઓધ નજરને ફેરે રે	૨૨૩	ૐ શ્રી મહાવીર	૩૨૮	અંગ્રેજ	૨૬૪
એની મેળે	૪૬૮	ઓધભાવે	૪૬૩	ૐ શ્રી સદ્ગુરુ-	૩૨૪	અંગ્રેજી	૧૧૫, ૪૩૬
એમ ને એમ	૪૬૮	ઓધસંજ્ઞાએ	૪૬૮	પ્રસાદ		અંધોલાણ	૪૪
એધાણ -	૩૪૫	ઓધસંજ્ઞા રૂપ -	૨૩૬	ૐ સત્	૨૧૨	અંચલગચ્છ	૪૮૮
આત્તં	૪૦૪	ધર્મનો		ૐ સર્વજ્ઞ	૩૮૩	અંજલિજળ	૪૭૮
એવા પ્રકારાદિથી	૨૮૮	ઓઘે	૪૪૭, ૪૮૪	ઓ		અંજર	૨૬૮
એવાં રત્નો	૧૫૮	ઓઘો	૬૩	ઓ	૩૮૩	અંજુલિકે	૨૫૧
એવું ને એવું	૨૮૧	ઓઘામાં પૂરું	૧૩૨	ઓદયિક ભાવ	૩૮૩,	અંડજ	૪૮૭
આવં	૬૧	ઓઘી અદકી	૪૮૨	૪૧૬		અંતકાળે	૧૮૮
એવંભૂત અવલોક ૫૨૮,		ઓઘી કરતાં જવું	૩૦૩	ઓદાર્યતા	૪	અંતકૃતદશાંગ	૩૬૫
૫૨૮		ઓઘી ભૂમિકા	૨૮૬	ઓદારિક શરીર	૨૮૨	અંતની વાતમાં	૧૬૨
એવંભૂત થા ૫૨૮, ૫૨૮		ઓઘું પડી જાય	૩૦૮	ઓદાસીન્યતા	૫૨	અંત પમાતો નથી	૧૬૨
એવંભૂત દૃષ્ટિ ૫૨૮, ૫૨૮		ઓથ	૧૮૭	ઓદાસીન્ય વૃત્તિ	૩૫૬	અંતર ૩૩૮, ૩૫૧, ૪૮૫	
એવંભૂત પ્રત્યે જા ૫૨૮		ઓધવજી	૩૧૧	ઓપચારિક દ્રવ્ય	૪૮૮	અંતરઆશય	૨૨૭
એવંભૂત સ્થિતિથી ૫૨૮		ઓધા	૧૮૧	ઓપાધિક ભેદ	૩૬૧	અંતરઈચ્છા	૧૮૬
... શમાવ		ઓપતા	૧૬	ઓર	૪૧૩	અંતરદયા	૩૫૦
આશ	૧૧	ઓર	૧૪૮	ઓરનું તોર	૫૦૬	અંતરદાહ	૪૧૫
આહિ જ ૨૨૪, ૪૩૬		ઓરતો	૧૫૭	ઓપધ	૨૩	અંતરરહિત	૨૭૨
આળે ગુમાવી દે	૮૮	ઓલવાઈ જવું	૪૧	અં		અંતરરોગ	૩૪૫
એ		ઓલવાય	૧૨૮	અંક	૪૪૪	અંતરશોધ	૩૫૦
એક્ય	૩૨૧	ઓશવાળ	૭૮	અંકુર	૭૪	અંતરસંયોગ	૩૨૨

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
અંતરનું અંગ	૨૯૬	અંતજ્ઞાન	૧૬૨	કટાક્ષ આવે	૨૨૨	કદ	૪૮૭
અંતરની ઊર્મિઓ	૧૮૫	અંતરમાં ઉતારીને	૩૯૫	કટાક્ષદૃષ્ટિ	૭	કદર	૪૩૬
અંતરાત્મ વૃત્તિ	૩૨૬	અંતરમાં સમજી-	૧૯૨	કટાક્ષદૃષ્ટિએ	૩૬૪	કદા	૨૨૬
અંતરાત્મા	૧૭૭	રાખજો		કટાક્ષદૃષ્ટિથી	૧૧૬	કદાચિત	૨૫
અતરાત્મા -	૪૧૭	અંતઃકરાણ ૧૮, ૧૫૧,		કટાક્ષદૃષ્ટિની રેખા	૯	કદાચ્છ	૨૬૪
પરમાત્માને ધ્યાવે		૩૪૭		કટે	૫૧૫	કદાપિ ૧૨૪, ૧૬૨,	
અંતરાય	૭૫, ૨૪૭	અંતઃકરાણનો સંબંધ ૧૫૧		કઠણ	૨૬૨	૨૭૪, ૩૮૪, ૪૫૯	
	૩૬૫, ૫૧૧	અંતઃકરાણ રૂપી કોટ ૩૩		કઠણાર્થ	૨૦૦	કનક	૩૮૫
અંતરાય કર્મ	૧૧૦	અંતઃપુર	૪૩	કઠિયારા	૪૫૮	કનકવા	૪૭૬
અંતરાય -	૨૬૯	અંતઃશત્રુ	૮૬	કઠિનપણું	૨૫૩	કનાત	૯૯
ત્રુટવાનો સંભવ		અંદેશો	૩૦૪	કઠોર	૨૯૮	કનિષ્ઠ	૩૮
અંતરાણ	૪૩૮	અંદેશાનો હેતુ	૨૬૯	કડબના પૂડા	૪૬૨	કનિષ્ઠા	૪૪
અંતરિક્ષ	૭૭	અંધ	૨૮૧	કડવાશ	૨૮૦	કને	૪૮
અંતરંગ	૧૪, ૫૧૦	અંધપણે	૨૯૫	કડવાશ પર પગ દર્શ ૨૮૦		કપટ	૨૦
અંતગરંગનો ભેદ	૨૪૯	અંધારી રાત્રિએ	૪૮૮	કડાં	૧૦, ૧૯૭	કપટ રહિત	૨૬૩
અંતરંગ ભાવ	૩૮૦	અંધેર	૮૧	કડાકૂટ	૩૨૭	કપટ વેતરવાં	૩૦
અંતરંગ વિચાર	૨૦૮	અંબારામજીનું -	૨૩૦	કડાકૂટો	૪૬૦	કપિલ	૩૮
અંતરંગ સાધન	૧૩૧	પુસ્તક		કડાકૂટના ભયવાળો ૧૭૧		કપિલ કેવળી	૩૯
અંતરંગ જ્ઞાન	૧૭૮	અંશ	૨૪૩, ૨૪૫	કણ	૬	કપિલદેવજી	૫૨૫
અંતર્ગત	૩૫	અંશસંગ -	૫૧૯	કણબી	૧૮૫	કપિલ મુનિ	૮૮
અંતર્ધાન	૧૯૧	નિવૃત્તિરૂપ		કર્ણ	૧૦	કબજે રાખવાં	૪૨૦
અંતર્પરિણામે	૩૦૦	અંશે	૪૭૨	કર્ણગોચર થતાં	૪૪૧	કબહૂં ૨૨૫, ૩૮૪, ૪૨૬	
અંતર્ભાવી શકે	૫૨૬	અંશે સંપન્ન	૨૪૦	કર્ણોન્દ્રિય	૩૪૫	કબીર ૧૭૦, ૪૪૦	
અંતર્ભૂત	૩૬૮	અંશો	૪૧૭	કર્ણોપકર્ણી રીતે	૧૧૮	કબીર સંપ્રદાયી ૧૮૦	
અંતર્ભેદ ૩૧૯, ૩૪૧				કથન	૨૯	કબુ	૫૧૫
અંતર્ભેદ જગૃતિ ૩૦૧				કથનથી	૩૬૯	કબૂલ	૪૫૯
અંતર્ભેદ થયા વિના ૨૫૩				કથનમાત્ર	૨૫૨	કબૂલ કરવું	૪૩૯
અંતર્માર્ગ ૩૩૬				કથનરૂપ મણિ	૯૩	કમ કરી	૪૫૨
અંતર્મુખ ૩૭૯				કથતા રહેશો	૧૮૨	કમ્મ ૩૯, ૪૦૦	
અંતર્મુખ દૃષ્ટિ ૩૨૧				કથનજ્ઞાનીઓ	૩૧૭	કમ્મદલ્લેહિ સમ્મ ૫૩૦	
અંતર્મુખ વૃત્તિ ૩૩૪				કથા	૯	મવે મુક્ત્તો	
અંતર્મુહૂર્ત ૧૪૧, ૧૯૧				કથાસંક્ષેપ	૩૧૩	કમ્મવિવાર્ગ વુચ્છં ૫૩૦	
અંતર્લક્ષવત્ ૩૨૨				કથાનુયોગ	૫૦૬	કમાઈ	૯૭
અંતર્વૃત્તિ ૧૩૯, ૧૯૭, ૩૦૬				કથીરસહિત -	૪૯૬	કમાડ	૪૬
				સોના તુલ્ય		કમાન	૨૮
અંતર્વ્યાપાર ૩૦૦				કથું	૧	કમાન ઉપર - ૨૮, ૩૧	
અંતર્શૈલી ૧૯૯				કથંચિત્	૫૨૪	બાણ ચડાવી	
અંતર્સ્વરૂપ ૫૨૨				કથું કથાય તેમ નથી ૧૬૯		કમાન રૂપ ૧૧૮	

ક...

કકકો	૧૭૬
કકડો	૬૭
કઈ નર	૨૧૨
કચ્છ દરબારને ઉતારે ૧૫૨	
કચવાયાનું કારણ ૧૮૪	
કચાશ ૨૯, ૨૧૪	
કછુ	૨૧૫
કછુ ઓર રહા ૨૧૬	
કજીયા ૪૭૪	
કટકા ૨૯૬, ૫૦૭	
કટાર ભોંકાય ૮૧	
કટાક્ષ ૧૮	

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
ક્યા ઈચ્છત હવે	૫૧૪	કુરુના	૧૨૫	કર્મ વળગણો	૧૬૬	કલ્પેલા	૪૮૩
ક્યાં ઓછો છે	૨૯	કરેડિયાં કરી	૪૮૯	કર્મ સંબધ	૫૧૦	કલ્પે	૩૫૬
ક્યા કહું	૫૧૪	કરોડ	૫૩	કર્માદિક	૧૪	કલ્પે છે	૨૪૦
ક્યે છેડે	૪૨૦	કરોચલી	૮૯	કર્માધર્મી	૧૧૮	કલ્પિત	૧૬૯, ૨૦૦, ૩૦૩, ૪૩૭
કર	૧૭૨	કરોડો રોગનો	૫૩	કર્માદાની ધંધો	૧૩૭	કલ્પિત ભેદ	૪૨૫
કરેજ	૮	કરોળિયો	૭૯	કર્માવરાણ	૭૦	કલ્પુ છું	૧૨૯, ૧૩૪
કર જોડી	૩૫૯	કર્કટી રાક્ષસી	૩૩૫	કર્મે છેતે	૨૯૨	કલ્યાણ	૧૬૫, ૪૮૨
કરડવા આવે	૨૯૧	કર્તવ્ય ૨૯, ૨૬૬, ૪૦૦		કર્મા રહેવા	૩૧૩	કલ્યાણું	૧૦૨
કરાણ	૧	કર્તવ્ય કરવા	૧૮૯	કર્મા રહેવું	૨૭૯	કલ્યાણક	૨૦૭
કરાણી	૧૬	કર્તવ્યરૂપ	૧૯૬	કલંક	૨૩, ૨૦૭	કલ્યાણજીભાઈ	૪૧૪
કરાણાનુયોગે	૩૬૭, ૫૦૯	કર્તા ૩૫, ૨૪૭, ૩૪૫,		કલમ કરવી	૪૯૮	કલ્યાણમૂર્તિ	૩૯૮
કરતૂતિ	૨૨૫		૩૭૪	કલમ ચલાવી નથી	૧૩૪	કલ્યાણ સન્મુખ	૨૯૮
કરતા છતો	૩૭૯	કર્તાપદ	૫૧૮	કલત્ર	૫૧	કવ	૩૫૬
કરતા છતાં	૧૪૩	કર્તાકર્મ સહિત	૧૧૫	કલહ	૪૩૫	કવચિત્	૧૯૫, ૪૮૩
કરપાત્ર	૧૮૩	કર્તાપુરુષ	૬૭	કલપના	૫૧૪	કવચિત્ જ	૩૦૫
કરમદ્વજ	૨૨૮	કર્તાભોક્તાપણું	૧૭૭	કલેશ ૧૭૫, ૨૦૭, ૨૩૯		કવચિત્ત્વ	૩૬૭
કરમાં	૧૦	કર્તાહર્તા	૨૯૧	કલેશભાવ રહિત	૨૪૨	કવળ	૧૧૯
કરચુમ્મ	૪૪૪	કર્તૃત્વ	૩૪૮	કલેશરૂપ	૨૫૫, ૨૭૭	કવિત	૪, ૨૬૭
કરતે નિજ સંભાલ	૫૧૫	કર્તૃત્વઅકર્તૃત્વપણું	૨૪૭	કલેશરૂપ સંસાર	૪૦૧	કવિતા	૪
કરંતિ	૫૩૪	કર્મ ૩૧, ૧૩૯, ૩૦૦,		કલેશહરાણ	૩	કવિચાતુરી	૨૧૭
કરવત	૬૦, ૪૭૯		૪૭૦, ૪૮૬	કલુષ	૧૪૧	કવિરાજ	૧૩૮
કરવાલ	૬૨	કર્મ ઓઘ	૬૪	કલા	૩૭૪	કશું	૩૫૬
કરવાળની ધાર	૪૮૪	કર્મગ્રંથ	૩૫૯	કલાકૌશલ્ય	૧૧૧	કશું ચે	૪૨
કરવા મંડ્યો	૬૩	કર્મશાહક	૩૬૭	કલાલ	૧૨૦	કષાય	૧૯૩, ૩૮૨
કરવી ન ઘટે	૨૯૫	કર્મગ્રીહ્મ	૬૯	કલાઈનો રૂપિયો	૪૭૯	કષાયની મંદતા	૨૫
કરાળ કાળ	૨૦૯, ૩૯૯	કર્મચેતના	૫૦૪	કલોલ	૨૩૫, ૩૨૮	કષાયનો અભાવ	૩૨૫
કરામતિ	૩૮૬	કર્મદળ	૬૯	કલ્પ	૧૪૮, ૧૫૨	કષાય પરિણતિ	૪૩૫
કરાવવું થતું હોય	૩૦૯	કર્મની બાહુલ્યતા	૧૧૨	કલ્પતરુ	૧૨	કષાયાધ્યવસાય સ્થાન	૨૫
કરી માને	૪૫૧	કર્મની વિરાધના	૧૦૫	કલ્પના	૧૭, ૨૨૨, ૩૦૦	કષ્ટકલેશ	૨૯૭
કરુણા	૧૪૦	કર્મ પ્રકૃતિ વિવેચન	૫૨૦	કલ્પના આપ	૧૭૦	કષ્ટરૂપ	૨૬૧
કરુણાએ સિધ્ધ	૬૮	કર્મ પ્રકૃતિ	૪૯૪	કલ્પનાપ્રાપ્ત	૨૪૬	કષ્ટો	૨૯
કરુણા છૂટે છે	૨૮૬	કર્મપ્રભાવ	૩૪૮	કલ્પદ્રુમ	૨૦૩	કસ	૫૦૫
કરુણા પામીને	૮૬	કર્મકળચેતના	૫૦૩	કલ્પવૃક્ષ	૩૨૮, ૪૨૪	કસાઈ	૬
કરુણાવતાર	૨૯૧	કર્મકળદાતૃત્વાદિ	૩૪૮	કલ્પ્યાઈ છે	૨૮૭	કસૂર	૩૬
કરુણાવસ્થા	૨૫૪	કર્મભૂમિ	૩૭૮	કલ્પાચારી	૨૫૨	કસોટી	૩૪, ૧૬૭
કરુણાસાગર -	૧૭૯	કર્મભૂલૂતાં	૪૦૦	કલ્પાતીત પુરુષ	૧૭૨	કસ્તુરી	૪૮૭
ગુમ રહેલાની		કર્મમલહીન	૭૨	કલ્પી	૩૨૭	કહરસી	૩૮૬
કરુણાશીલ	૩૨૭	કર્મરૂપ રજ	૧૪૧				

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
કલ્યાનું	૨૬૮	કામ ના	૧	કાર્તિક્યાનુપેક્ષા	૪૪૨	કાળભેદે	૧૦૪
કલાં	૩૫૯	કામનું જીતવું	૨૮૨	કાર્મણ	૨૮૨	કાળવર્તી	૨૭૧
કલાંસે	૫૧૪	કામ બાળવાનો	૨૮૨	કાર્યકારી	૩૧૪, ૩૨૯	કાળસ્થિતિ	૩૦૭
કલોણીથી	૧૯૯	કામભોગ	૨૧, ૩૩૫	કાર્યવ્યવહાર	૪૨૯	કાળક્ષેપરૂપ	૨૪૮
કલેવારૂપ હું	૧૮૭	કામમાં આણ્યા	૪૭૫	કાર્યસિદ્ધિ	૧૭	કાળાંતરે	૪૪૩
કલેવે કરી	૩૪૩	કામ સંબધ	૨૧૯	કાલ સૌ	૩૮૬	કાળી જ્ઞરના સાંસા	૬૯
કળકળતો	૬૧	કામળા	૧૪૧	કાલજ્ઞાન	૧૨૫	કિ	
કળવા દેવી	૨૨૪	કામાગ્નિની -	૯૩	કાલક્ષેપ	૧૭૦, ૨૧૭	કિનારો	૬૯
કળશો	૨૬૫	પ્રદીપ્તતા		કાલાવાલા	૪૧	કિમ્	૨૫૯
કળાય છે	૫	કામાદિ	૫૦૧	કાવિકા	૩૩૨, ૩૯૯	કિયાબળે	૨૬૮
કળાય તેવું	૨૧૧	કામી	૭, ૧૭૭	કાવ્ય	૨૨૫	કિંચિ	૪૦૩
કળાશે	૭૭	કામિનીસંગશૂન્ય:	૪૪૪	કાવ્યકર્તા	૨૨૬	કી	
કળિકાળ	૧૭૩	કામ્ય પ્રેમ	૨૪૩	કાવ્યામૃતરસાસ્વાદ	૩૪	કીરઈ હેઝહિં	૫૩૦
કળિસ્વરૂપ	૨૩૭	કામ્યકલેશ	૬૪	કાષ્ટ	૧૫, ૩૬૩, ૪૫૮	કીરતચંદભાઈ	૪૩૭
કા		કામ્યકલેશરૂપ	૩૪૧	કાષ્ટભક્ષણ	૩૬૩	કીસનદાસજી	૪૦૮
કાળો	૨૧૭	કાચર	૨૨, ૨૬૨	કાષ્ટા	૩૭૩	કીલ્લો	૪૬
કાકતાલીય ન્યાય	૧૫૫	કાચરપાણું	૪૪૭	કાળ	૭૫, ૮૫, ૩૯૦,	કીકી	૩૧૭
કાગ	૭૭	કાચવ્વા	૩૬૨		૫૧૨	કીચ સૌ	૩૮૫
કાચની મણિ	૪૫૯	કાર્ય:	૧૪૩	કાળ ઉપાડી જાય છે	૯૮	કીડી	૩૭૮
કાજળના કૂંપાની	૨૮૨	કાયા	૬, ૫૨, ૨૭૯,	કાળકૂટ ઝેર	૩૪૦	કીડા	૩૭૮
પેરે			૩૨૫, ૪૬૫	કાળે કરીને	૧૯૦	કીર્તન	૧૦, ૨૨૧
કાજળની કોટડી	૧૫૬	કાયાનું નિયમિતપાણું	૫૧૨	કાળે ચર્ચા	૧૩૨	કીર્તિત	૧૮૮
કાજે	૨૮	કાયાને સંકોચનાર	૨૩૯	કાળ જશેને -	૨૯૮	કીધા	૪૧
કાટલાં	૪૯૪	કાયાસમિતિ	૨૩૯	કલોણી રહેશે		કીધો	૬૦
કાઠ સૌ	૨૫૧	કાચોત્સર્ગ	૧૪, ૬૪,	કાળજનું	૭૯	કીનો	૨૨૮
કાઠિયાવાડ	૨૬૩		૮૫, ૪૨૫, ૪૬૫	કાળજું	૨૮	કીલાભાઈ	૩૯૫
કાણું	૪૬૫	કાચોત્સર્ગ મુદ્રા	૫૦૦	કાળદોષ	૨૭૩	કુ	
કાતરાણીએ કરી	૬૧	કારગત	૪૩૮, ૪૩૯	કાળદ્રવ્ય	૩૩૨	કુકર્મા	૫
કાતરા	૧૧	કારજ	૨૧૬, ૨૨૮	કાળધર્મ પામવો	૩૩	કુગુરુ	૪૫૩
કાપોતલેશી	૪૯૭	કારણ નથી	૫૧૨	કાળધર્મ પમાડી	૬૫	કુગુરુ આશ્રિત જીવો	૪૫૫
કાનના કાચા	૮૧	કારણ યુક્ત	૧૮૫	કાળનિર્ગમન	૪૨૭	કુટુંબ કાજ	૩૮૬
કાન વડીએ	૩૧૭	કારણ વિશેષ	૩૨૮	કાળ ને ઘેર	૬	કુટુંબ પ્રતિબંધે	૫૧૯
કાન્તા	૨૧૮	કારમો	૫૧૭	કાળનાં મુખમાં	૪૮૦	કુટુંબની લાજ	૨૨૭
કામ	૧૯૫, ૪૬૬,	કારાગૃહ	૨૭૩, ૨૯૩	કાળનો ક્ષયોપશમી	૫૧૦	કુટાતો	૪૩૫
	૫૧૬, ૫૧૯	કારી ઘા	૮૧	પુરુષ		કુટારો	૪૭૬
કામદેવ શ્રાવક	૭૬	કારુણ્ય વૃત્તિ	૩૨૮	કાળ પરિણામ -	૭૭,	કુટિલતા	૪૭૮
કામધેનુ	૪૫	કાર્તિક સુદ ૧૫	૩૪	પામ્યો	૪૬૦	કુતર્ક	૧૩૩
કામના	૧	કાર્તિક સ્વામી	૪૪૫	કાળ પારધી	૨૬૭	કુતર્કવાદી	૯૫

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
કુતૂહલવૃત્તિ	૩૬૩	કૃતધનતા	૧૫	કેવલ	૩૫૬	કેવળજ્ઞાન	૧૦૪, ૨૬૭
કુદર્શનો	૪૫૧	કૃતધની	૧૨૨, ૫૦૦	કેવલદર્શન	૩૭૫		૩૯૩, ૪૭૧
કુમતિ	૧૨, ૩૭૫	કૃતાંત	૩૮	કેવલબીજ સંપન્ન	૧૭૮	કેવળજ્ઞાની	૪૭૪
કુમરાણ	૨૧	કૃતાર્થ	૨૭, ૨૩૩, ૨૭૨	કેવલી	૧૧૦	કેવળજ્ઞાનમાં...	૫૨૧
કુમારપત્ની	૧૧૮	કૃતિ	૨૦૮, ૩૩૩, ૪૮૭	કેવલીગમ્ય	૧૬, ૧૫૩	... શી રીતે ?	
કુમારી	૨૪૧	કૃત્રિમ	૨૫૭, ૩૩૧	કેવલિયં	૫૩૩	કેવળજ્ઞાનાદિ...	૨૪૮
કુરૂપ	૨૨	કૃત્યો	૫	કેવળક્ષય	૧૭૭	... વિચ્છેદ	
કુરૂપપાણું	૩૪૯	કૃપાણ	૬, ૨૧૯	કેવળ	૨, ૩૪, ૩૬, ૧૯૬,	કેવળજ્ઞાનાવરણીય	૨૭૯
કુલ	૩૭	કૃપા કરીને	૭૦		૨૩૫, ૨૫૯, ૩૦૭,	કેવળીસ્વરૂપભાવ	૨૬૫
કુલનો	૨૯૩	કૃપાનિધાન	૨		૩૪૭, ૩૫૦, ૩૫૬	કેળવણી	૧૩૨
કુલડી	૫૦૮	કૃપાકૃષ્ટિ	૧૨૪	કેવળ અર્પણતા	૨૫૧	કેવા જોગે	૨૦૧
કુલીન	૨૨	કૃષિ	૩૭૮	કેવળ અપ્રગટ	૨૧૮	કેવા પ્રકારે	૨૭૪
કુલક્ષણ	૪૭૫	કૃષિકલેવરરૂપ	૨૦	કેવળ અપ્રત્યક્ષ	૨૯૬	કેવા પ્રકારના -	૨૪૫
કુશળ	૭૯	કૃશ	૨૨	કેવળ અસંગપાણું	૧૯૬	સંપ્રદાયે	
કુશળતા	૩૦૫	કૃશદેહ	૩૪૬	કેવળ એકત્વપાણે	૨૮૬	કેવળના પત્રમાં-	૧૦૩
કુશળક્ષેમ	૨૬૩	કૃષ્ણનો	૧૮૦	કેવળ ઉજ્જગર -	૨૫૫	પત્રની જોમ	
કુશાગ્રબુધ્ધિ	૪૪૪	કૃષ્ણલેશી	૪૯૬	અવસ્થા		કે	
કુશીલ	૧૨૨	કૃષ્ણ લેશ્યા	૧૨૦	કેવળ ઉપયોગ	૫૨૭	કેવલ્ય	૪૪૧
કુદેવમણ્યુગર્હૈ	૪૧૫	કૃષ્ણ વાસુદેવ	૮૬	કેવળકોટિ	૩૨૭	કેવલ્યકમળા	૭૫
કુશ્ચુત	૩૭૫, ૩૯૮	કૃષ્ણાવતાર	૨૯૧	કેવળદશા	૨૦૪	કેવલ્યદર્શન	૬૯
કુળધર્મ	૯૬, ૨૮૬	કૃષ્ણાદિત્રણ લેશ્યા	૩૭૯	કેવળદર્શન	૩૧૭, ૫૨૫	કેવલ્યદશા	૩૩૩
કુળદીપક	૪૯	કે		કેવળ નિર્વિકાર	૧૯૧	કેવલ્ય પર્યંત	૩૯૦
કુળસંપ્રદાયના-	૨૯૨	કે ?	૫૧	કેવળ ન્યારો	૩૨૧	કેવલ્યજ્ઞાન	૬૯
આગ્રહાર્થે		કેટલા	૪૨૯	કેવળ બાહ્યભાવ-	૫૨૭	કો	
કુળાચાર	૪૭૦	કેટલાક ભાવ	૩૨૯	નિરપેક્ષતા		કોઈ કાળે	૪૭, ૩૯૬
કૂ		કેટલેક અંશે	૨૩૨	કેવળ પદ	૧૭૬	કોઈ જીવ આશ્રયી	૨૮૧
કૂડ	૧૭	કેડનો ભંગ	૨૬૧	કેવળ પામિયે	૩૪૯	કોઈ જાતની ક્રિયા	૧૯૩
કૂડકપટ	૪૩૫	કેડો મૂકવો નહીં	૪૭૮	કેવળ ભૂમિકાનું-	૫૧૭	કોઈ રીતે	૨૧૩
કૂટીને	૬૧	કેદ	૪૬૬	સહજ પરિણામી ધ્યાન		કોઈ ૧૩૦, ૨૨૫, ૩૮૩	
કૂટી મારે છે	૪૩૪	કેદી	૪૦૯	કેવળ લગભગ	૫૧૮	કોગળિયાં	૩૨
કૂટસ્થ	૫૦૭	કેને અર્થે	૩૩૩	ભૂમિકા		કોટ	૨૪, ૩૫૦
કૂટવૈદ્યો	૪૫૧	કેને વશ	૩૪૬	કેવળ વિસર્જન	૨૧૯	કોટવાળ	૪૬૬
કૂબડું	૪૭૦	કેનો કેની	૪૨૯	કેવળ સંગનિવૃત્તિ-	૫૧૯	કોટયાવધિ	૭૭, ૯૭
કૃ		કેમ કે	૩૧૭	રૂપ પ્રતિજ્ઞા		કોટયાવધિ યોજનો	૨૦૪
કૃત	૧૧૭	કેમાં	૩૪૭	કેવળ -	૫૨૬	કોટાનુકોટિ	૧૦૨
કૃતકૃત્ય	૯, ૫૨૯	કેમે	૫૦૧	સમવસ્થાનરૂપ		કોટિ	૩૫૦, ૪૪૭, ૪૫૮
કૃતકૃત્યતા	૩૧૩, ૨૧૪	કેર	૨૭	કેવળ સમવસ્થિત-	૫૩૦	કોટિ કોટિ વિચાર	૫૧૮
કૃતકૃત્ય થયે	૨૬૬	કેલિ	૨૨૮, ૨૬૭	શુદ્ધ ચેતન		કોટિઓ	૯૬

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
કોડાં	૧૦૧	ક્રિયાની પ્રવૃત્તિ	૪૧૪	કાંટા	૪૮૩	ખપ પૂરતાં	૨૧૪
કોરે	૧	ક્રિયાવાદી	૪૭૨	કાંડું પકડી	૫૦૩	ખપાવવા	૪૯૨
કોઠા	૪૬	ક્રિયાશાળી	૧૧૮	કાંતા	૨૪૨	ખપાવીએ	૧૦૩
કોઠી	૪૬૫	ક્રિયાસંપન્ન	૨૭૧	કાંતિ	૩૬	ખપાવ્યા વિના	૪૮૪,
કોઢ	૫૫	કૂર	૪૫૨	કાંતિમાન	૮૧	ખપે	૪૫૮
કોપ	૨૬, ૧૨૫	કૂર દૃષ્ટિથી	૫૩૨	કાંતા દૃષ્ટિ	૪૯૯	ખબર	૪૬૪, ૨૦૮
કોમલ	૬૬	કૂરાવેશમાં	૨૭	કાં પૂછે છે ?	૩૧૭	ખભેરખણું	૧૪૦
કોના અનુભવવશ્ય	૩૪૬	કોધાતુર	૨૦૬	કિં	૩૯	ખમ	૧૬
કોય	૩૬	કોધાદિક ૪-	૧૧૨	કિંકર	૪૦૯	ખમવા યોગ્ય નહીં	૨૮૩
કોરી કાઢેલી	૪૪૧	કષાયનો ત્યાગ		કિંકરનો કિંકર	૨૯	ખમવું	૫૦૭
કોરે કરવું પડે છે	૧૬૨	ક		કિંચિત્	૪૫, ૬૭,	ખમા ખમા	૧૧, ૫૦
કોરો	૪૫૭	કં	૧૨૦		૪૧૧, ૫૨૮	ખમીએ છીએ	૨૮૩
કોલાહલ	૪૬	કંકર	૩	કિંચિત્માત્ર ૩૦૦, ૩૫૬		ખમી જતાં	૪૭૪
કોલુ	૬૦	કંકાસ	૪૭૪	કિંપાકવૃક્ષનાં ફળ	૫૫	ખમીને	૩૯૪
કોલુકે ભેલકું	૩૫૯	કંકણ	૪૮	કિંવા	૬૫	ખમી શક્યા	૪૮
કોશ હબર	૩૫૯	કંખા	૧૪, ૧૫૩	કુંકમવાણી	૫૦	ખરડી	૫૩
કોષ્ટક	૮૪	કંગાલિયત	૩૮	કુંડલ	૧૯૭	ખરતર ગચ્છ	૪૮૯
કોષ્ટકાવલી	૮૪	કંચન	૨૧૮	કુંડલાકાર	૧૭૪	ખરા પુરુષને	૨૦૭
કોળી	૧૮૬	કંચનફૂલ	૫૦	કુંડળ	૧૦	ખરાબા	૭૬
કોળિયો કરી જાય	૭૬	કંચનવાણી	૩૯	કુંભક	૪૨૧	ખરાબે વહાણ ચઢવું	૧૯૯
કી		કંચુક	૬૧	કુંભાર	૪૬૯	ખરા સ્નેહી	૧૮
કીતુક	૨૭	કંચુકત્યાગ	૧૨૬	કુંદકુંદાદિ આચાર્યો	૫૨૯	ખરી	૧૭૩, ૪૭૫
કીતુકભૂત	૨૪૮	કંટક	૬૦	કુંદકુંદ આચાર્ય	૩૦૫	ખરું	૩૭
કીન વ્યવહાર	૩૨૮	કંટકટ	૪૮૨	કુંવરજી પાસેથી	૪૦૫	ખરું સુખ	૭૦
કીશલ્ય	૧૧૫	કંટાળો	૨૦૮	કુંચી રૂપી જ્ઞાન	૪૮૧	ખરે	૧૫૮
કીશાંબી	૪૪	કંઠકાંતિ	૧૦			ખરે !	૪૫
કીસ્તુભ	૬૯	કંઠાગ્રે	૪૩૫	ખ...		ખરેખરા	૨૨૭
ક		કંઠી	૧૫૨	ખચીત ૩૨, ૧૪૮, ૫૧૩		ખરેખરો	૪૭૫
કમ	૧૪૯	કંપ	૪, ૩૦૦, ૫૧૦	ખચે છે	૪૮૦	ખરેખરી	૩૪
કમબ્રમ	૫૧૧	કંપતા ચિત્તે	૨૯૯	ખટખટાવવાનું	૪૯૮	ખરો નય	૪૭૮
કમમાલિકા	૧૫૫	કંપ	૩૬૩	ખટચક	૪૯૨	ખલુ	૩૬૧
કમાનુક્રમ	૧૦	કંદમૂળ	૪૫૨	ખટતુ હે	૨૫૨	ખસકીને	૨૯
કમેકમે	૩૦૩	કંઈક કંઈક કરી	૨૮૨	ખટ દ્રવ્ય	૧૪	ખસતો નથી	૨૯૫
કાર્ડસ્ટનો બોધ	૯૫	કંઈ નહિ એ રૂપમોક્ષ	૯૬	ખટપટ	૮૪, ૨૦૭	ખસે તો	૪૮૫
ક્રિય	૪૦૩	કાં ૧૦૩, ૨૦૩, ૩૪૭		ખટપટો	૧૧	ખળભળાટ	૪૮
ક્રિયાકોશ	૪૦૮	કાંકરા	૫૧૧	ખડ્ગ	૮૬	ખળભળી રહેલી	૫૩૩
ક્રિયાજડત્વ	૩૪૧	કાંચન	૧૦	ખડ્ગધારા	૫૯	ખળતાની અપ્રિયતા	૧૬૩
ક્રિયાચેષ્ટિતપાણું	૩૯૪	કાંચનની દારિકા	૨૯૩	ખડખડ	૧૧૨, ૧૧૮	ખળનો	૩૮

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
ખા		ખેદખિન્ન	૧૪	ગ...		ગભરાઈ જાય	૪૩૩
ખા	૪૫૯	ખેદમય	૯૦	ગઈ સાલ	૨૫૮	ગભરાટ	૨૯૪
ખાએશ	૨૮	ખેદવિશેષ	૩૨૯	ગચ્છ ૩, ૧૦૫, ૧૫૩	૨૦૬, ૪૭૨	ગભરાય જાય	૪૩૩
ખાઈ	૪૬	ખેરવવા ચાહે તો	૪૮૫	ગચ્છામો	૫૩૪	ગભરાવી દે છે	૪૩૩
ખાટલે પડ્યા રહેવું	૭૫	ખેરાણુ ક્ષેત્રે	૪૦૬	ગચ્છીજ્જા	૩૭	ગભુડુ ગાડર	૧૦૯
ખાતર	૪૪૩	ખેસવ્યું	૩૩	ગચ્છના ભેદ	૪૬૯	ગર્ભ	૩૪૬, ૪૮૨
ખાતરી	૪૮૪, ૪૮૮	ખો		ગચ્છવાસી	૪૨૫	ગર્ભશ્રીમંત	૨૬૭
ખાતું બંધ થયું	૪૭૭	ખોઈ બેસત	૪૬૪	ગજ	૪૮૧	ગર્ભાધાન	૬૯
ખામી	૪૩૯	ખોઈ બેસું	૫૧	ગજસુકુમાર	૧૪	ગર્ભાવાસ	૪૯૮
ખાર	૪૬૦	ખોખરો	૮૬	ગજશાળા	૪૯	ગર્ભિત	૧૫૬
ખારા	૨૭૯	ખોજ	૧૮૯, ૫૧૪	ગજ ઉપરાંત	૬	ગમ	૬૮, ૧૬૨
ખાસ જ્ઞાન	૩૩૯	ખોજી	૪૩૭	ગજ વગર	૩૫૮	ગમન	૩૭૭
ખાંત	૧૨	ખોટ જતી હશે	૧૬૮	ગઢ	૨૪, ૪૬	ગમન કરતી નથી	૪૨૪
ખાંસી	૭૫	ખોટી વાસના	૪૭૪	ગણકારવું	૪૭૭	ગમન થવું	૩૨૨
ખિ		ખોડીલાં	૧૧૯	ગણકારે નહીં	૧૩૮	ગમે તે આકારે	૧૯૪
ખિસ્તી ધર્મ	૨૯૦	ખોટરશો નહિ	૪૧૭	ગણધર	૧૩૩, ૪૧૩	ગમે તે નામે	૧૯૪
ખી		ખોવા કરતાં	૩૨૦	ગણધરો	૪૫૪	ગમે તેમ	૨૧૧
ખીજી	૮૯	ખં		ગણધર ગૌતમ	૮૭	ગમે તેવે માણસે	૩૩૪
ખીલવું	૧૧૯	ખંખેર્યે	૭૯	ગણપતિ	૩૪૦	ગમ્મત	૮
ખુ		ખંખેરે	૧૪૧	ગણાવવાનું	૨૮૦	ગમ્મ	૧૬૯
ખુદ	૧૧	ખંડ	૩૨, ૧૦૮	ગણિતાનુયોગ	૧૨૬, ૪૯૦	ગમ્ય કરવા	૨૪૯
ખુમારી	૧૮૪	ખંડન	૨	ગણિતથી અતીત	૫૨૩	ગરવા દઈ નહીં	૪૬૮
ખુલાસો	૯૫, ૧૧૫, ૧૬૮, ૨૦૨	ખંડન-મંડન	૧૫૦, ૪૩૯	ગણિતભાવ	૯	ગરુવાઈ	૩૭૫
ખુલ્લી કલમથી	૧૮૨	ખંડનું	૬૦	ગણી ગણીને	૪૬૯	ગરિહામિ	૪૬૬
ખુલ્લી પ્રેરાણા	૪૨૫	ખંડપાણાને પામે	૨૪૨	ગત એહિ	૫૧૮	ગલિત થયું છે	૨૩૪
ખુલ્લું	૩૬૦	ખંડ્યાં	૩૬૪	ગત થયું	૩૧૮	ગવાક્ષ	૪૬
ખુલ્લો રહે છે	૪૭૨	ખંડવો નહિ	૧૨૦	ગતશોગ	૧૭૦	ગવેષણ	૨૪૨
ખૂ		ખંડાયા	૪૩૮	ગતાગમ	૧૩૨	ગવેષવા	૪૧૫
ખૂંચ્યા રહેવું	૪૮૪	ખંડિત ૩૬૩, ૪૮૪, ૫૨૮		ગતિ	૧૭૬, ૨૯૨	ગવેષવો	૨૭૦
ખૂજલી	૪૦૧	ખંડોખંડ	૬૧	ગતિમાં	૧૯૭	ગવેષ્યા	૨૯૫
ખૂગાની	૧૪૨	ખંત	૨	ગતિ-આગતિ ૧૪૧, ૧૪૫		ગહન	૧૮
ખૂબી	૭૯, ૨૬૩, ૨૨૧, ૪૮૦	ખંતી	૪૫	ગતિનામકર્મ	૩૭૩	ગહનવને	૬૧
ખેડા	૪૦૧	ખંડપ્રવ્યવત્	૫૨૨	ગતિમાન	૩૭૧	ગહિ	૨૨૮
ખેત	૨૨૫	ખંભાત	૧૯૨	ગદ્ગદતા	૫૩	ગહિ જોગ	૨૧૬
ખેદ	૪૪, ૮૬, ૧૦૯, ૧૧૭, ૨૮૪, ૩૯૩, ૫૧૦	ખ		ગદ્ગદિત	૫૦	ગળકાં	૧૮૩
		ખ્યાતિ	૧૫૨	ગદા	૬૦	ગળકાં ખાધાં	૮૮
						ગળાફૂંકડી	૨૮
						ગળાશે	૩૫૨

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
ગણિત થઈ	૨૩૮	ગુણ ઉત્પન્ન -	૨૭૬	ગુપ્ત રહેવાનું	૨૮૪	ગૃહસ્થ પ્રત્યયી	૨૪૯
ગણિત થયું છે	૨૧૪, ૨૩૪	થવામાં		ગુપ્ત રીતે	૧૯૫	ગૃહસ્થાશ્રમ ૧૧૬, ૧૫૪	
ગળી જતો હતો	૫૧૧	ગુણકરણ	૪૯૦	ગુપ્તપણે	૧૨૫	ગૃહાશ્રમ	૨૪૨
ગળે ઉતારે	૪૭૭	ગુણગ્રામ	૧૦૨	ગુણને યોગ્ય	૧૬૧	ગો	
ગા		ગુણગ્રામ કરતાં	૪૮૦	ગુમાન	૨	ગો	૫૧૭
ગાઉ ૧૭૭, ૨૧૪, ૩૮૧		ગુણગ્રામ કરવા	૨૪૪	ગુરુ	૧૧૩, ૪૧૩	ગોખ	૫૪
ગાજવીજ	૮૬, ૨૪૨	ગુણગ્રાહી	૨૮૮	ગુરુગમ્યરૂપ	૧૦૫	ગોખજળીવાળાં	૮૬
ગાડર	૯૬	ગુણઠાણે	૨૬૦	ગુરુગમ્યતા	૧૦૬	ગોખલા	૪૮૨
ગાડરિયો પ્રવાહ	૧૦૮	ગુણધર્મ	૧૯૩	ગુરુગમ	૧૭૪	ગોખે તો	૪૭૨
ગાડીઘોડાની ઉપાધિ	૧૭૯	ગુણધર	૪૧૩	ગુરુગમે કરીને	૨૧૦	ગોચરી	૬૧
ગાઢ	૨૭૮	ગુણનિષ્પન્નતાર્થે	૨૯૭	ગુરુણો છંદાણુવત્તા	૩૪૨	ગોકવાણ	૨૯૨, ૪૬૦
ગાઢ અવગાઢ -	૫૦૫	ગુણપર્યાય	૧૪	ગુરુતા	૧૫૬	ગોકશે	૩૫૩
સમ્યક્ત્વ		ગુણ વડીએ	૩૧૬	ગુરુત્વ	૬૬	ગોતે	૪૬
ગાઢી પ્રતિબંધતા	૨૦૧	ગુણ સહિત -	૧૫૫	ગુરુવણેણ	૪૦૩	ગોદહું	૪૭૫
ગાન	૭૭	મનુષ્યપણું		ગુલતાન	૯૫	ગોદા ખાશે	૪૪૦
ગારસી	૩૮૬	ગુણસ્થ	૧૬	ગુવાદિક	૮૪	ગોપવી દીધો	૪૩૯
ગાજવો	૩૦૪	ગુણસ્થાનક	૧૧૧	ગૂ		ગોપવ્યા સિવાય	૨૯૪, ૪૨૬
ગાળી લેવો	૧૬૦	ગુણસ્થાનક -	૫૨૦	ગૂઢ આશય	૨૪૨	ગોપાંગના	૧૯૮
ગાળીશું	૪૬૨	વિવેચન		ગૂઢ ગૂઢ	૨૦૨	ગોપીરૂપે	૪૬૬
ગાળો ભારે	૧૦૯	ગુણસ્થાનકાદિએ	૩૯૦	ગૂઢ શાસ્ત્રાર્થે	૨૧૧	ગોમટેશ્વર	૪૪૧
ગાળ્યે	૪૬૨	વર્તતી ક્રિયા		ગૂંચવવા	૪૭૬	ગોમ્મટસાર	૩૯૬
ગાળ્યો છે	૩૫૨	ગુણની હાનિ -	૪૯૧	ગૂંચાયેલું સૂત્ર	૩૮૧	ગોશળિયા	૨૪૯, ૩૯૪
ગાત્ર	૬૧	વૃદ્ધિ રૂપ ફેરફાર		ગૂંચાવું	૪૮૪	ગોશાલાએ	૪૫૮
ગાઠિ બાંધો	૪૭૦	ગુણજ	૧૫૦	ગૂંચનયુક્ત	૧૦૬	ગોસલિયા	૨૨૪
ગાંઠશે નહીં	૧૦૯	ગુણાતિશયપણાથી	૩૬૫	ગૂંચાઓ	૨૨૨	ગોસળિયા	૨૮૮
ગાંભીર્યવશાત્	૨૨૧	ગુણાતિશયવાન	૩૯૪	ગૂંચાઓ	૨૯	ગોસાંઈ	૪૫૧
ગી		ગુણાતિશયતા	૫૨૩	ગૂંચું છું	૬૬	ગોવાલિક	૪૫૦
ગીચ	૪૪૨	ગુણાવૃત્તિ	૨૯૨	ગૂંદો	૭૬	ગોળ કૂચ	૧૨૦
ગીતા	૧૩૦, ૨૯૦	ગુણી	૩૧૬, ૪૮૮	ગૂંધભાવે	૧૨૦	ગોત્ર	૪૯
ગીતિ	૩૫૩	ગુણે	૨૬૬	ગૂંધઅવસ્થા	૨૬૯	ગોત્રકર્મ	૧૧૦
ગીતિ વૃત્ત	૫૨	ગુણો	૩૯૩	ગૂંધકામ	૨૪૨	ગોત્રી	૪૨૦
ગુ		ગુણોત્પત્તિ	૨૧૪	ગૂંધપતિ	૪૧	ગો	
ગુજરાન	૨૨૭	ગુપ્ત	૧૫	ગૂંધવાસ	૪૦૮	ગોણતા	૧૩૯
ગુજ્ય	૩૪૩	ગુપ્ત ચમત્કાર	૧૨૨	ગૂંધવાસ પરત્વે	૧૭૩	ગોણતાએ	૮
ગુજર	૧૧૫	ગુપ્ત જોવું	૨૬૪	ગૂંધવાસ વેદો	૫૧૮	ગોણપણે	૫૦૪
ગુજર દેશ	૪૦૬	ગુપ્ત તત્ત્વને	૧૯૧	ગૂંધવાસીજન	૪૧૮	ગોણભાવ	૨૯૫
ગુણ	૨૭૧, ૩૧૬, ૪૮૮	ગુપ્તતા	૫૦	ગૂંધસ્થધર્મપ્રકાશ	૫૩૩	ગોતમ	૩૮
		ગુપ્તભેદ	૧૦૭	ગૂંધસ્થલિંગ સિદ્ધ	૪૯૬		

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
ગૌતમ મુનિનું -	૧૧૫	ગંજન	૨	ઘાણા કાળ થયાં	૨૬૫	ઘો	
ન્યાયશાસ્ત્ર		ગંજીકો	૧૧૪	ઘાણામાં ઘાણા	૩૫૦	ઘોર	૩૫૭
ગૌતમ સ્વામી	૪૫૯	ગંધક	૪૬૩, ૪૮૭	ઘાણા બંધથી	૨૮૯	ઘોર આરંભ	૨૨
ગૌતમાદિ મુનિજનરપલ		ગંધનો મોહ	૪૬૯	ઘાણા વખત થયાં	૨૮૬	ઘા...	
ઞ		ગંધહસ્તી મહાભાષ્ય	૪૪૬	ઘાણો વખત થયાં	૪૭૨	ચ	૪૦૧, ૪૦૩
ઞંથ	૬૭, ૩૪૯	ગંભીર ડોળ	૯૬	ઘાણે ભાગે	૩૪	ચક્રવીસં	૫૩૧
ઞંથકાર	૪૫૦	ગંગા યમુનાદિનો-	૨૪૫	ઘનઘાતી	૨૯૬	ચક્રમકને વિષે	૨૮૦
ઞંથારંભ	૧	પ્રદેશ		ઘનરજ્જુ પ્રમાણ-	૨૫	ચક્રિત	૫૨
ઞંથિ છેદવી	૧૩૬	ઞ		લોકમાં		ચકોર	૪૩૪
ઞંથિભેદ	૧૮૧, ૩૦૭,	ઞ્યાનિ	૨૧૬	ઘરડાઘરડ	૮૪	ચક	૪૬૯
	૪૭૧	ઞ્વાનિ	૪૨	ઘા		ચકની ઉત્પત્તિ	૭૪
ઞસ્ત થઈ	૨૪૭			ઘાટ	૨૬૩	ચકવર્તી	૪૧૯
ઞહ	૧૨૭	ઘ...		ઘાડા	૨૮	ચકવર્તી રાજા	૩૯૬
ઞહણકર્તા	૪૨૫	ઘટ	૩૪૫	ઘાટ ઘડાય છે	૪૯૧	ચકવર્તી સમાન	૪૬૧
ઞહણાઞહણ	૩૪૮	ઘટ ઘટ	૪૯૫	ઘાણીના બળદ	૪૭૯	ચકવર્તીની -	૪૨૧
ઞહવી	૧૩	ઘટતું નથી	૪૨૪	ઘાણીમાં ઘાલી	૪૭૪	સમસ્ત સંપત્તિ	
ઞહવું	૮૦, ૩૯૬	ઘટતું નહોતું	૧૩૦	ઘાત	૪૮૩	ચકવર્ત્યાદિક	૫૧૧
ઞહ્યાં	૩૧૮	ઘટતો	૫૧૫	ઘાતક	૨૪, ૩૪૨, ૩૫૬	ચકવર્ત્યાદિક પદ	૩૨૪
ઞહ્યાયા પછી	૧૩૧	ઘટપટાદિ પદાર્થો	૨૭૧	ઘાતિક	૪૦૫	ચકી	૧૧, ૩૫૭
ઞહ્યાયેલા	૧૮૩	ઘટ પરિચય	૧૯૩	ઘાંચ	૪૬૯	ચર્ચક જીવ	૨૬૬
ઞહ્યાયેલું	૧૬૫	ઘટમાન	૫૨૫	ઘુ		ચર્ચવામાં	૪૯
ઞહી	૪૮૭	ઘટમાળ	૭૫	ઘુવડ	૭૬	ચર્ચશું	૧૯૯
ઞહી રાખેલી	૧૯૫	ઘટમાં	૧૭૩, ૨૩૭	ઘૂ		ચર્ચા	૩૦૨
ઞહે	૪૫૮	ઘટમાંહી	૩૨૩	ઘૂમે છે	૧૯૨	ચર્ચાપત્ર	૪૦૮
ઞહો	૭૪	ઘટ્યમાન	૩૩૮	ઘૃ		ચર્ચિત ૨૦૫, ૩૧૯, ૩૯૯	
ઞા		ઘટવધ	૫૨૩	ઘૃત	૪૯૧	ચટકાવે	૨૨૫
ઞામ	૪૩	ઘટતો	૫૧૫	ઘૃતાદિક પદાર્થ	૫૮	ચઢતી લહરીએ	૫૧૨
ઞામિક	૧૬૭	ઘટશે	૨૧૪	ઘે		ચઢિયાતો	૪૯૬
ઞાહક	૧૬, ૧૯૧	ઘટાટોપ	૪૨	ઘેરું છે	૫૧૯	ચતુર્થ કાળ જ્ઞેવા-	૨૧૪
ઞાહિત	૯૨	ઘટાવવું	૪૫૮	ઘેરામાં	૧૭૩	કાળને વિષે	
ઞાહ્ય	૮, ૧૭૦, ૪૩૯	ઘટારત	૨૦૦, ૨૭૬	ઘેરાઈશ નહીં	૧૭૩	ચતુર્થાંશ	૪૩૫
ઞાહ્ય રૂપ	૧૦૪	ઘટિત	૨૦૧, ૪૩૧	ઘેરી બેઠા છે	૩૬૮	ચતુર્દશ -	૧૦૩
ઞી		ઘટે	૩૨૫, ૩૯૭, ૪૩૩	ઘેરી લઈ	૨૧૮	રજ્જવાત્મક	
ઞીક	૧૧૪	ઘટે છે તો એમ કે	૨૪૩	ઘેરે છે	૧૪૯	ચતુર્દશી	૪૨૬
ઞીખ્મ ઋતુ	૨૦, ૩૯૧	ઘટે છે	૨૭૯	ઘેલછા	૪૯૨, ૪૫૪	ચતુર્વાર્ગી	૧૨૧
ઞીખ્મના ઉદયનો	૪૧૨	ઘડીએ ઘડીએ	૪૮૧	ઘેલાભાઈ કેશવલાલ	૪૦૭	ચતુર્ભુજ	૩૬
ઞં		ઘડી એક આયુષ્ય	૧૯૫	ઘેલી	૬૪	ચતુરાંગુલ	૨૧૬
ઞંજ	૨	ઘડી ઘડીમાં	૨૦૯				

शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.
यतुरांगुल छे - दृगसे मिवले	४१७	यराणानुयोग	३६७	यक्षुमर्षदा	२४०	यारित्र मोडनीय कर्मउप०	
यतुरिन्द्रिय	२६	यराणारविंद १८८, २३७		चक्षुरुन्मीलितं	४००	यारित्र स्वभावनु- ३८२	
यतुरी	१२	यरन	२१२	या		तारतम्य	
यतुष्पद	४८८	यरम करण	४०५	याकरी	२२१, ४५८	यारित्र आराधे	४७६
यतुष्पाद	४३	यरमशरीरी	२४८, ४५८, ५२६	याभवुं	१६४	यारे गति	२४
यत्रभुज बेयर	१२७	यरमावर्त	४०५	यातुर्भास अर्थे	२६१	यारे वर्ग	११७
चदु	४०३	यररर	६१	यातुर्थ	४८	यारी यरावे	२२३
यपटी	३१	चरिमे	५३१	यातुर्थादिभावे	३४०	यावता मतना -	२१८
यपण ४१, ४१८, ४७४		यरित्र १४, ७४, १२०		यादरि	३८३	प्रकारनी वात	
यपणता	४६२	यरी	४८१	याप	४६	यावयवगत	७०
यपणपाशुं	३८८	यरोतरादि प्रदेश	३८२	यांपे	८५	याव्या ङवा	२७८
यपण शक्ति	१५२	यवर्ध सो बंधे	५०२	चामरादि	४४५	यावी नीकण्या	२८४
यपोयप	११७	यवन	१६३	यामुंडराय	४४१	यावे	२२५
यमत्कार ६८, ८४, १२८		यवनस्थिति	२८६	'४' थी	५११	यावकि	५०८
२१३, ५०८		यव स्वभावपुप	४१५	यार अक्षर	३७२	यावकि दर्शन	३३७
यमत्कारनुं धाम	५१७	यवायव	५०२, ५०६	यार अस्तिकायना-१६६		यावकि मति	१०६
यमत्कृति ७८, १५०, ४८८		यवायवपाशुं	५०२	प्रदेश		यावे	४३४
यमर	१७२	यवित करनार	२०३	यार आश्रम	१५४	याडी	१२, १२८
यर्मयक्षु	४८५	यवोढी	१२०	यार उदयादि भंग	४२७	याडी याडीने	३०
यर्मनेत्र	३६४	यवाध	२५४	यार धनघाती कर्म	२७८	याडीने	१८१, २६६
यर्मरत्न	७८	यवी जय	३३३	४-५-१२ -	५११	याडना	१५
ययवियय	५०७	यवीने	४८२, ५११	अंकवाणा मनुष्यो		यांडाण	४८०
ययोपयय	५०७	यसडे	३०	यार दिवसने -	३२४	यांढी	३२, ४६२
यराण	४०, २२५, ३५३, ४२०	यसत	२१२	अंतरे		यांपे	८५
यराणकमण १२८, ४११		यसी	४३३	यार दिवसनी यटकी	४१	यांवा	४६८
यराणकरणानुयोग १२६		यणकाट	१०६	यार पांच पेढी	८६	यि	
यराणप्रतिपत्ति ४११		यणनार	४७	यार प्रकारथी	३७६	यि.	१३८
यराणप्रत्यधी -	२६१	यणवियण १४, ८०, १४०		यार प्राण	३७४	यिकित्सा	४५१
नमस्कार		यणायण	५०६	यार प्रकाश	४२५	यिता	३६३
यराणमां	३५२	यणाववाना	६४	यार संज्ञा	३७८	यितथी	३६
यराणरव १८६, २३०		यणावी आपीने	७६	यारसे	११५	यितनी अनुप्रेक्षार्थे ३१४	
यराणसमीपता २१७		यणी शके	४५७	यार वेद १५५, ४६२		चित्तं	४०३
यराणसेवन १८५		यक्षुर्धन्द्रिय	३४५	यार वार्ण	१५५	यितनी प्रियता	३१४
यराणसेवा २५८		यक्षुर्धन्द्रियलब्धि ४३६		यारित्र ५८, ३७१, ४८४		यितप्रसन्नता	३६३
यराणसंगधी २०६		यक्षुगम्य १४२		यारित्र	३५०	यित्रविद्यित्रपाशुं	२७०
यराणाधीन ३५१		यक्षुगोयर १५७, २८६		यारित्रधर्म	४७	यितसमाधि	२७६
		यक्षुदर्शन ३७५		'यारित्र सागर'	२८६	यिन्मात्र स्वपुप	३३८
				यारित्रमोड ३५६, ४४७		यितनुं संक्षेपपाशुं	२६८

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
ચિત્રસારી	૩૮૩	ચૂકવી દેવાથી	૫૦૯	ચોતરફથી	૧૨૭	ચંદ્રકાંત મણિ	૫૪
ચિત્તસ્થૈર્ય	૪૦૨	ચૂવા	૪૪	ચોથા કાળને વિષે	૨૪૫	ચંદ્રપ્રભ સ્વામી	૪૩૦
ચિત્તશુદ્ધિ	૨૦૬	ચૂંધાઈ	૬૦	ચોપાઈ	૬૮	ચંદ્રસૂરિ	૪૪૦
ચિત્રપટ	૧૩૫	ચૂસીને	૧૦૪	ચોપાટ	૧૧૪	ચ	
ચિત્રવિચિત્રતા	૫	ચૂર્ણિ	૧૩૪, ૪૩૮	ચોબાજુ	૪૮, ૫૧૫	ચ્યુત	૧૭૪
ચિદ્ધાતુ	૫૨૯	ચે		ચોભંગી	૨૯૫, ૪૭૫	ચ્યુતિ	૩૮
ચિદ્ધાતુમય	૫૧૬	ચેઈયં	૧૦૨	ચોરાસીથી સો ગચ્છ૪૭૨		ચ્યવન	૯૬
ચિદ્મૂર્તિ	૫૧૭	ચેત	૪૦૫	ચોરી	૪૪૯	ચ્યવીને	૬૪
ચિદાનંદધન	૫૧૬	ચેતન	૨૮૯, ૩૪૭	ચોવિહાર પ્રત્યાખ્યાન૭૧		છ...	
ચિદાનંદછ આત્મજ્ઞ	૧૨૫	ચેતનતા	૨૨૮	ચોવીસ તીર્થકર	૩૬૨	છ અક્ષર	૩૭૧
ચિદ્ધ	૨૩૨	ચેતનરહિત	૧૫	ચોવીસી	૪૩૮	છ અનાયતન	૪૯૩
ચિદ્ધો	૨૯૧	ચેતનાશ્રિત	૩૪૭	ચોવીસ દંડક	૫૧	છકાયના પ્રકારથી	૩૭૬
ચિંતન કર્યો હોય	૫૨૨	ચેષ્ટા ૨૧૮, ૨૪૦, ૨૬૦		ચોવીસસો વર્ષ	૩૧	છકાયના રક્ષાપાળ	૪૫૫
ચિંતના	૧૮૯, ૨૪૪, ૨૯૯, ૪૫૬	ચેલણા રાણી	૪૫૦	ચોવીસંથો	૪૬૫	છકાયનું સ્વરૂપ	૩૮૨
ચિંતવવી	૧૨	ચેલા	૪૬૪	ચોંટ્યો	૨૭	છકી જાઓ	૧૨૩
ચિન્માત્ર સ્વરૂપ	૩૩૮	ચેલાતીપુત્ર	૪૭૭	ચોંટતું નથી	૨૩૨	છજેલ	૨૬
ચિંતિતા	૪૨૪	ચે		ચોંપે	૧૨	છ જીવનિકાય-	૩૩૦
ચિંતંતો	૪૦૩	ચૈતન્ય ૫૨, ૨૦૦, ૨૨૭, ૩૩૯, ૪૭૨, ૫૨૫, ૫૨૯		ચૌ		અધ્યયન	
ચિંતિત	૨૦૪, ૪૨૪	ચૈતન્યધન	૩૫૧	ચૌદ પૂર્વ	૪૩૧	છ ખંડ	૩૧, ૭૪
ચિંતાચૂરાણ	૩	ચૈતન્યાત્માઓ	૧૭૧	ચૌદ પૂર્વધારી	૪૫૭	છ કોટિ	૪૮૪
ચિંતામણિ	૧૨, ૪૨૪	ચૈતન્યધન જીવ	૨૫૭	ચૌદ પૂર્વને છેડે-	૧૬૭	છટકી ચૂક્યો	૩૩
ચિંતામણિ જોવો	૩૩૦	ચૈતન્યતા	૨૫૬	ભાણી ભાણી		છટ્ટ છટ્ટે	૧૭૧
ચિંતામણિ રત્ન	૩૫૪	ચૈતન્યનો	૧૬૮	ચૌદ રાજલોક	૪૧	છટ્ટે	૩૫૨
ચી		ચૈતન્યમય	૩૪૯	ચૌદે રાજલોક	૨૦૫	છડીદારો	૪૨
ચીજ	૫૧, ૨૧૯	ચૈતન્યસત્તાનો	૨૭૧	ચૌદ લોક	૪૦૯	છતા	૪૭
ચીતરીને	૧૫૧	ચૈતન્યસંયોગે	૪૬૭	ચૌદમા જિન તાણી	૨૫૮	છતાં	૨૨૭
ચીની	૪૮૮	ચૈતન્યવંત	૧૭૭	ચૌદમા જિનની સેવા	૩૧૦	છતા ભાવના ભેદ	૪૯૭
ચીવટ ૮૮, ૧૪૬, ૨૬૫		ચૈતન્યાધિષ્ઠિત	૧૭૫	ચૌદમા -	૪૮૩	છતે ગુરુએ	૪૫૯
ચીધિલું	૨૯૨	ચૈત્ર સુદ ૧૧૧	૪૩૩	ગુણસ્થાનકવાળા		છત્ર	૩૫
ચૂ		ચૈત્ર સુદ ૧૩	૩૨૭	ચં		છત્રપ્રબંધસ્થ	૩૪૩, ૪૯૪
ચૂકી ગયા	૩૬૪	ચો		ચંચળ	૮૪, ૩૦૨	છત્રસ્થતા	૬૯
ચૂકશો નહીં	૩૮૯	ચોકડી રૂપ	૪૯૧	ચંચળા	૪૮	છત્રસ્થપાણાથી	૪૬૩
ચૂક્યા	૫૦૧	ચોકીયાત	૪૯૧	ચંચળપાણું	૨૭૪	છત્રસ્થ -	૧૭૧
ચૂકવવું	૧૩૭	ચોખવટ	૨૦૭	ચંડાલ	૬	અવસ્થાએ	
ચૂકવું નહીં	૧૪	ચોગણું	૯૭	ચંડાળ મતિ	૨૭	છત્રસ્થ -	૨૮૮
ચૂકવી દે	૩૦૨	ચોઠાણિયો રસ	૫૦૮	ચંડે	૧૧	મુનિચર્યા દૃષ્ટાંતે	
ચૂકે છે	૨૪૭	ચોડવાઈ જાય	૨૬	ચંદ્ર	૪૧૯	છ દિશા	૫૦૪
				ચંદન	૪૪, ૧૬૦	છ પદ	૨૭૧

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
છ પદ નિશ્ચય	૪૨૮	છેદાયો	૧૮૯	છંદમાં	૧૩૨	જડપ્રધાનદશા	૩૩૬
છપના	૩૮૩	છેટે	૨૨, ૩૧૭	છાંઈ	૩૫૯	જડમૌનદશા	૨૬૯
છ પર્યાપ્તિ	૧૦૩	છેટેથી	૪૪૦	છાંડવી	૪૩૬	જડવાદ	૧૨૪
છપ્પય	૨	છેટેના	૪૮૩	છાંડશે	૪૨૦	જડતા	૯૬
છપ્પણ	૪૦૩	છેટે રહેવું	૪૭૮	છાંડી	૨૨	જડે	૪૮૦
છપ્પનકોટિ યાદવે	૨૯૩	છેડે	૩૪૨	છાંટો	૨૮	જડિત	૧૦, ૫૪
છબી	૪૪૧	છેડા સુધી	૪૯૨	છાંડી	૫૦૨	જડતો નથી	૧૯૮
છ બાહ્ય તપ	૩૭૨	છેડો	૨૪			જાણાય	૧૯૩
છ ભાવ	૪૯૯	છે તેની તેને સોંપો	૧૩	જ...		જાણાતો નથી	૧૬૨
છલ	૧૨૧	છેદ	૫૦૫, ૫૨૧	જઈ	૪૦૩	જર્ણ જર્ણ દિસં	૧૬૦
છરપલાની ધાર	૬૦	છેદક	૩૪૩	જગત	૨૮૦	જથ્થા	૪૭૯
છવાઈ રહેવું	૪૨	છેદકદશા	૩૪૯	જગતિ	૪૪૫	જદા	૪૦૪
છળ	૨૦	છેદન	૧૬	જગદીશ	૧૨	જન	૧૦
છા		છેદવાનો	૧૫૬	જગત્કર્તા	૯૬	જનકજનેતા	૫૪
છાકે	૮૨	છેદી	૨૫૩	જગતની રચના	૧૯૭	જનકવિદેહી	૧૨૨, ૨૨૪
છાજતી	૭૬	છેદીને	૩૫૬	જગતની લીલાને	૧૭૯	જનમંડળ	૧૫૬, ૧૮૬
છાજે	૨૮, ૪૧૧	છેદી ભેદી નાખ્યા	૪૮૦	જગત નિયમ	૩૪૮	જનકાદિ	૩૦૧
છાનું	૩૦, ૪૬૨	છેદ્યું	૩૪૧	જગતિતળ	૮૦	જનવૃત્તિ	૪૧૬
છાયા જેવો	૨૮૪, ૩૦૯	છેવટનું	૧૫૦	જગતમંડળ	૧૦૬	જનપરિચય	૨૧૮
છારસી	૩૮૬	છેહ	૧૫૭	જગતમાં સાતું નથી	૨૨૬	જનસમુદાય	૯૮
છાશબાકળા	૪૭૫	છેવટ	૨૯૧	જગત સુખસ્પૃહા	૩૮૮	જનાભે	૧૧૪
છિ		છેવાડે	૪૫૯	જગતવિદિત	૨૦૩	જનાવરો	૨૮૯
છિન છિન	૨૫૧	છેલ્લી અવસ્થા	૧૫૨	જગભિલાસ	૩૦૬	જનેતા	૩૪
છિન્ન થયાં	૨૭૮	છેવટનો	૧૭	જગદ્વ્યવહાર	૩૦૩	જન્મત્યાગી	૩૦૨
છિન્ન બિન્ન	૩૪૭	છેદવાને	૩૨૯	જગદાકાર	૧૭૪	જન્મારાના	૩૪
છિદ્ર	૩૭૯	છેદેલી	૪૫૭	જગતહિતેપિણી	૪૦	જન્મભૂમિકા	૧૫૨
છી		છેલ્લા માર્ગનો	૫૧૦	જગતશ્રેણી	૨૫	જન્માક્ષર	૧૯૯
છીટ	૨૭	છેલ્લે અવસરે	૩૩૩	જગતહિતસ્વિતા	૧૦૮	જન્મકૃતાર્થ જોગ	૧૭૨
છીપ	૧૦૧, ૩૭૮	છી		જગત શું સ્થિતિમાં	૨૧૧	જન્માંધ	૩૪૧
છીન તન	૨૫૧	છી	૧૧	જગાએ	૪૮૦	જપ	૨૧૩, ૪૫૨
છીએ તે પામીએ	૫૧૩	છી રહ્યા	૫૩	જઘન્ય	૨૫, ૩૫૦	જપમાળા	૭૨
છૂ		છીરુ રાયચંદ	૩૫૩	જઘન્ય જ્ઞાન	૧૬૭	જબ	૫૧૪
છૂટકો નથી	૨૦૪	છીકરાંછીયાં	૪૭૪	જડ ૭૩, ૧૩૯, ૧૭૬,		જબ જગ નહિ	૩૨૮
છૂટ ગયે	૫૧૩	છોટમ્	૨૦૯	૨૫૭		જબ જાવે તબ	૫૧૪
છૂટા મનથી	૨૯૪	છોટાલાલભાઈ	૩૯૫	જડભરત	૬૯, ૧૨૨	જબરજસ્ત	૨૯, ૪૮૯
છૂપી	૨૧૧	છં		જડભરતજી	૧૯૮	જમાવ	૪૦૫
છે		છંછેડી	૬૫	જડધૂપ	૩૪૮	જમની દાઢ	૨૩
છેક	૨૧૫	છંડાય	૮૯	જડચૈતન્યાત્મક	૧૭૧	જથ	૪૩૩

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
જ્ય પમાશે	૧૮૩	જળદાન	૧૦૧	જાતિસ્મરણ -	૩૧૬	જિનતત્ત્વસંક્ષેપ	૫૨૬
જ્યારૂા	૪૬૩	જળપાન	૧૧૬	જ્ઞાનવાન		જિન થઈ	૨૪૦
જ્ય મંગળ	૧૩૮	જળ, વનસ્પતિ -	૨૧૪	જાતિના	૨૫	જિન દેહપ્રમાણ	૩૪૪
જ્યવંત	૫૨૭	અને સૃષ્ટિરચના		જાતિનું	૧૫૧, ૧૫૮	જિનને	૨૪૦
જ્યવંત ધર્મ	૩૯૯	જળહણ	૨	જાન્યાંતર	૨૬૬, ૩૯૦	જિનનો	૩૩૯
જરાકુમાર	૨૯૩	જા		જન	૨૭	જિનપરિભાષા-	૩૩૯
જરા ૩૬, ૫૨, ૮૫, ૨૬૨		જા	૫૩૩	જત્રા	૪૮૦	વિચાર	
જરાદિ	૩૦૮	જાઈ	૪૩૨, ૪૪૯	જયા	૪૬	જિનપૂજા નિજ-	૩૬૨
જરાયુજ	૪૯૭	જાઈ	૩૬૧	જન્યો	૫૧૫	પૂજના	
જરેલું	૨૭	જાકી	૩૮૬	જયો	૨૨૪	જિનપેંભાવ	૫૧૫
જરૂર કરી કરો	૨૯૭	જાકે	૩૮૫	જર	૩૧	જિનપ્રતિમા ૩, ૧૩૩,	૪૩૮
જરિણ	૨૭૦	જાગ્રત	૩૧૫	જરી થશે	૩૩		
જર્જરિત	૨૦	જાગ્રત સત્તા	૫૩૨	જરી રાખી	૨૫૪	જિનપ્રવચન	૪૩૧
જલ ગયા	૫૧૩	જાગૃતિના -	૫૧૯	જારિસ	૩૬૨	જિનપ્રતિબિંબ	૪૮૮
જલચર	૪૯૭	ઉપયોગાંતરથી		જાવ	૪૦૦	જિનભાવના	૪૨૮
જલચરાદિક	૨૩	જાયા ત્યાંથી -	૧૩૬	જાવા કાજ	૩૪૪	જિનમત	૪૨૭
જલતરંગવત્	૨૨	પ્રભાત		જાળ	૧૦૯, ૧૬૬,	નિરાકરણ	
જલપના	૫૧૪	જાળવલ્યમાન ૪૪, ૧૫૬			૨૦૩, ૪૩૫	જિનરૂપ	૩૪૨
જલવાથી	૨૦૭	જાડેજી	૧૧૫	જાળફંદ	૧૨	જિનવર	૨૪૦
જલ્પના	૩૫૯	જાણઈ	૩૬૧	જાળવીએ છીએ	૨૧૧	જિનવરેન્દ્રો	૪૧૪
જલભાર	૩૨	જાણીએ કે	૨૪૮	જાળવી લઈને	૩૮૩	જિનસદૃશ -	૫૨૬
જવહ	૪૦૩	જાણપણું	૪૮૨	જાળી ગોખવાળાં-	૪૨	ધ્યાનથી	
જવાપ	૧૫૭	જાણનાર	૩૭૪	વસ્ત્રો		જિનમુદ્રાસૂચક	૫૧૭
જવાહિરી	૨૬૩	જાણીને	૨૮૪	જવાબંદર	૯૭	જિન બસે	૪૯૫
જસ	૧૨૬	જાણી તેણે જાણી	૧૧૩	જવેથી	૯૭	જિનસ્મરણ	૩૯૮
જસ્સ ધમ્મે સયા-	૫૦૫	જાણ્યામાં રહે છે	૩૧૫	જલ સૌ	૩૮૬	જિનાય નમ:	૧૨૭
મળો		જાત	૨૧૨, ૪૯૦	જિ		જિનાગમ	૨૩૬
જસુ પરતીત	૩૩૨	જાતે	૪૭૮	જિતકથાય	૯૮	જિનાગમાદિ	૧૯૦
જહ	૪૦	જાતજાતનો	૨૧૧	જિતેન્દ્રિય	૧૮, ૭૧	જિનાલય	૪૩૭
જહરસી	૩૦૬	જાત્યાંતર	૨૬૬, ૩૯૮	જિણભાવણા	૪૧૬	જિનાજ્ઞામૂળધર્મ	૫૩૦
જહાજ	૨૦	જાતિ	૩૪૯	જિણેહિં	૪૦૦	જિનેન્દ્ર	૨૧, ૪૧૯
જહાં	૩૫૮	જાતિભેદ	૨૭૭	જિનમાસિદેણ	૪૦૬	જિનેન્દ્રો	૪૯૯
જહાં લગી	૨૧૩	જાતિવૃદ્ધતા	૧૪૪	જિતેન્દ્રિયપણું	૧૩૦	જિનેન્દ્ર તાણી	૧૧૩
જહાં તહાં	૫૧૪	જાતિસ્મૃતિ	૪૩૪	જિનકલ્પ	૫૦૩, ૫૦૫	જિનોક્ત	૧૭૭
જહા સુખં	૬૧	જાતિસ્મૃતિજ્ઞાન	૩૧૬,	જિનકલ્યાં	૩૨૩	જિનોક્તમાર્ગ	૪૩૬
જળ	૨૩, ૨૫૮,		૪૩૪	જિનકલ્પીવત્	૫૩૨	જિહ્વા	૨૬
	૨૮૯, ૪૬૬	જાતિસ્મરણજ્ઞાન	૩૧૬,	જિનચંદો	૨૨૮	જિહ્વા ઈન્દ્રિય	૪૫૭
જળકાય	૨૫		૪૯૮	જિનચૈતન્યપ્રતિમા	૫૨૭	જિસ	૧૩૦

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
ઝિનોપદિષ્ટ -	૫૨૩	જીવ ફેરે છે	૪૮૯	જે ભાવ... તે નથી	૫૨૩	જોગ જીવ	૧૯૯
આત્મધ્યાન		જીવા	૫૩૪	જે... તારી	૫૨૦	જોગનિસીં	૨૫૧
ઝિનેશ્વરી	૭૩	જીવાજીવ વિભક્તિ	૫૨૦	જોમ નિર્મળતા રે -	૩૦૫	જોગને વિષે	૨૩૫
ઝિનકલ્પી -	૨૪૮	જીવાદિ સ્વભાવ-	૨૪૫	... કષાય અભાવ		જોગ બનવો	૧૯૩
વ્યવહારવિચ્છેદ		અને પરભાવ		જે રસ જગતનું -	૨૦૮	જોગવાઈ	૧૬૦
ઝિજ્ઞાસા	૧૨૯, ૧૬૫,	જીવાણં	૫૩૪	જીવન છે તે		જોગનું	૨૫૩
	૩૫૦	જીવા ગોસાંઈ	૪૬૬	જે રૂપે	૨૫૫	જોગ્યતા	૨૦૭
ઝિજ્ઞાસુ	૭૨, ૫૧૦	જીવિત	૩૫૭	જેવરી	૨૫૨	જોગ્ય	૧૯૫
ઝિજ્ઞાસાબળ	૪૦૨	જીવિતવ્ય	૧૨૯, ૨૩૪	જે વસ્તુ	૧૬૭	જોગાનલ	૧૨૬
ઝિજ્ઞાસુભાવ	૧૮૨	જીવિતવ્ય રહિત	૬	જેવે રૂપે	૨૦૮	જોગીજન	૪૩૧
ઞ		જીવ્યા તારી	૪૩૨	જેવું છે તેવું	૨૬૦	જોડે	૩૫૨
જીજ્ઞા	૨૯૪	જીવસ્સ	૫૦૮	જે સત્શ્રુતની -	૪૦૮	જોડું	૩૦
જીર્ણ	૨૨૦	ઞ		ઝિજ્ઞાસા		જોતજોતામાં	૧૯
જીવ	૨૩૫, ૨૭૯	જીકિત	૪, ૩૧૧	જે સત્યુરુષોએ	૨૭૨	જોતર્થો	૬૦
જીવકોટિના	૪૯૦	જીવમી	૭, ૧૩૭	જેલ	૩૫૩	જોગા પચડિ પદેસા	૫૦૨
જીવઅજીવનું જ્ઞાન	૩૮૦	જીદા સ્વરૂપમાં	૨૭૩	જેના સંગમાં -	૫૧૩	જોતો છતો	૩૬૪
જીવત્વ	૩૭૧	જીદે જીદે સ્વરૂપે	૫૧૦	રહ્યું છે		જોગાનુજોગ	૪૮૨
જીવત્વવાળો	૩૭૪	જીગુપ્સા	૧૫૨, ૨૩૨,	જે વસ્તુ -	૫૨૩	જોય	૩૫૬
જીવન અજીવન	૧૫૮		૨૮૫	સમયમાત્ર છે		જોરાવર	૨૦
જીવનકાળ	૧૬૨	જીગોજીગ	૨૧૬	જેળં તો મળણા કમ્મં	૫૩૦	જોવા યોગ્ય છે	૨૪૩
જીવનદીપક	૮૯	જીગુપ્સિત	૩૬૨	જી		જી	
જીવનપર્યંત	૭૫	જી		જોસો	૩૮૪	જીમ	૮૨
જીવનપૂર્ણતા	૧૨૯	જી	૩૭૮	જોન	૪૮૧, ૪૮૮	જીરે ત્યારે	૫૦૨
જીવન્મુક્ત	૧૮૩	જીજ	૨૪૫, ૪૩૬	જોન દર્શન	૩૩૭	જીયાં લગ	૨૧૬
જીવન્મુક્તદશા	૧૬૫	જીજવાં	૨૨૩	જોનમત પ્રવર્તકો	૧૦૮	જીએજી	૧૪૫
જીવન્મુક્તદશા	૨૮૮	જીના કરાર	૨૯૦	જોન પદ્ધતિ	૩૫૫	જીએજી	૪૪
ઈચ્છક		જીનું મૂક્યા વિના	૧૯૪	જોન શાસન પ્રવર્તન	૨૮૮	જીઓતિ	૨
જીવનું વીર્ય	૨૮૨	જીવા	૪૪૯	જોન સૂત્રો	૨૧૦	જીઓતિષ	૧૬૫
જીવરાશિ	૩૭૫	જી		જોનલિંગસિદ્ધ	૪૯૬	જીઓતિષ આદિક	૨૯૦
જીવસમૂહ	૨૧૪	જે	૩૬૧, ૪૪૭	જોનાભાસ	૩૬૮	જીઓં	૨૫૧
જીવસંશ્રિત	૩૭૭	જે અવસરે	૨૪૧	જોનાસ્તિક	૩૩	જીવર	૫૫
જીવસ્વભાવ	૩૦૫	જે પ્રકારે	૩૨૧	જોમિની દર્શન	૩૩૭	જીવરગ્રસ્ત	૨૬૮
જીવસમુદાય	૨૫૭	જેટલું	૩૦૧	જો		જીવરાદિ રોગ	૨૬૮
જીવવીર્ય	૩૪૮	જેળાહં	૩૯	જો	૨૧૨, ૩૩૯	જીવરાદિક રોગ	૧૯૬
જીવસ્સ	૫૦૮	જેતપુર	૩૫	જો	૫૦૮	જીવાલા	૨૨૮
જીવવિલાસ	૨૫૬	જેનેથી	૨૫૮	જોઈ લઈશું	૧૯૮	જી	
જીવની પ્રકૃતિ	૩૯૧	જેને વાંસે	૨૫૪	જોગ જતિ	૩૮૬	જં	૪૦૩
જીવનો મૂળ ક્ષરભાવ	૧૬૭	જે પુરૂષે	૫૧૦	જોગનું	૨૧૫, ૨૫૩	જંગમ જીકિત	૩૧૧

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
ભંગમની બુક્તિ-	૩૧૧	આવાં નાખવા	૧૩૭	ટાઢ વાય નહીં	૪૬૨	ઠપકો	૨૯૫
... ભંગ બે		જ્ઞાણ	૪૦૪	ટાઢા	૮૧	ઠપકો લખવો	૩૬૦
બંધાબળ	૨૧	ઝાળ	૨૬૩	ટાઢા પાણીની	૪૭૨	ઠર્થો	૩૪૬
બંજળ	૮	ઞી		ટાઢી માટી થાય	૮૯	ઠટતુ હે	૨૫૧
બંજળમોહિની	૮	ઞીલી લીધો	૧૩૪	ટાઢે ઠરું છું	૨૫૮	ઠરવાથી	૪૮૩
બંજીર	૪૧	ઞીલી ન શકે	૪૧૬	ટાણે	૫૦૯	ઠરતું નથી	૩૩૨
જંતવો	૨૭૦	ઞૂ		ટાપટીપ	૧૨૪	ઠરશો	૧૮૦
બંતુ	૩૭, ૩૨૧	ઞૂર્થા વિના	૧૫૦	ટાળવા	૧૦, ૮૫	ઠરાવે છે	૪૭૪
બંપ	૪	ઞૂઠી	૩૮૩	ટાળવા જતાં	૨૯૪	ઠરાવ્યા	૧૨૭
બંબુદ્વીપ	૩૩૯	ઞે		ટાળવો	૪૪, ૩૫૫	ઠરાવ્યું	૨૭
બંબુદ્વીપપ્રજ્ઞપિ	૪૭૬	ઞેર	૩૪૮	ટાળી	૩૩૯	ઠરાવવામાં -	૩૩૫
બંબુસ્વામી	૧૦૪,	ઞો		ટી		આવ્યું હોય	
૧૮૫, ૨૦૪		ઞોકાં ખાતો	૨૯	ટીકા	૧૩૪	ઠરો	૨૧૭
જ સંમતિ પાસહ	૩૪૪	ઞોકું	૫૦૩	ટીકાકાર	૩૪૧	ઠરી	૫૩
		ઞં		ટીકર	૪૦૬	ઠરી શકે	૧૫૪
ઞ...		ઞંખાઈને	૮૯	ટીપાં	૨૨	ઠરી શકે નહિ	૨૯૧
ઞટક્યા હાથ	૨૨૦	ઞંખાશ	૫૧૪	ટીપીને	૫૦	ઠર્યું હોવાથી	૨૯૪
ઞનૂની	૮૦	ઞંપલાવું	૩૭	ટુ		ઠસાવવા પ્રત્યે	૨૯૫
ઞબકારા	૮૬	ઞંપલાવ્યું	૧૨૭	ટુંબા	૬૯	ઠા	
ઞરણાં	૪૨	ઞંઝવાનાં પાણી	૧૯૬	ટૂ		ઠાઠ	૩૮
ઞલાવી દીધું છે	૪૭૬	ઞંઝવાનાં -	૪૭૯	ટૂંક નજરમાં	૩૦	ઠાણાંગ	૨૧૭
ઞવેરભાઈ	૩૯૫	પાણીની માફક		ટૂંકધારી	૧૧	ઠાણાંગ સિધ્ધાંત	૧૬૬
ઞવેરાતની પેટી	૪૬૦	ઞંખપ	૧૨૮	ટૂંક સહિત	૪૭૮	ઠાણાંગ સૂત્રમાં -	૫૩૧
ઞવેરી	૪૬૦	ઞુંમર	૪૬૦	ટૂંકા	૪૭૮	વાક્ય	
ઞળકી ઊઠ્યું	૮૧	ટ...		ટૂંકવું	૮૩	ઠાણાંગ સૂત્રની શાખ	૫૦૧
ઞળહળતું	૮૧	ટકોરા	૧૧૪	ટૂંકવટપ્પા	૯૦	ઠાનિઠાનિ	૨૫૧
ઞળહળતો	૪૭૫	ટગમગ ટગમગ	૨૦૯	ટો		ઠામ ૭૯, ૨૨૦, ૪૬૭	
ઞા		ટથાકા	૮૪	ટોપી	૪૬૩	ઠામઠામ ૧૭૧, ૩૦૮	
ઞાણહ	૪૦૩	ટપકાવી દઉં	૧૪૮	ટં		ઠામઠેકાણું	૩૬૩
ઞાકળના પુંજ	૧૯	ટબા	૧૬૪	ટાંકણે કરી	૪૭૮	ઠામંમિ	૭૮
ઞાઝા	૪૩૫	ટબો	૩૪૧	ટાંકામાં	૪૭૦	ઠાંસોઠાંસ	૧૨૦
ઞાઝે	૧૧૮	ટબે	૮૨	ટાંકીએ	૪૯	ઠિ	
ઞાઝો	૨૨૪	ટબ્યું છે	૪૧૨	ઠી...		ઠિયા	૫૩૪
ઞાઝી	૨૮, ૪૪૨	ઠા		ઠગાયા	૪૯૮	ઠી	
ઞાલર	૧૧૪	ટાઢ	૧૬	ઠગાય છે	૪૪૭	ઠીક	૪૭, ૪૨૧
ઞાલવા	૪૭૪	ટાઢ પ્રમુખની	૮૪	ઠગી ખાનારા	૪૭૪	ઠે	
ઞાલી શકાય	૯૯	ટાઢ વધ્યે છે	૪૮૯	ઠગો છો	૨૦	ઠેકાણે આવે છે	૪૯૩
ઞાવા દાવા	૮૯					ઠેકાણું કરતો નથી	૨૮૦

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
ઠેકાણે બેસે નહીં	૨૯૬	ઢાળબધ્ધ	૪૩૫	તત્વ	૧૩૦, ૧૫૩	તદ્વત્	૪૨૬
ઠેકાણે રહેવા દે	૨૯૨	ઢીમર	૨૮	તત્ત્વની સિધ્ધિ	૮૧	તદસિ	૪૪૫
ઠેઠ	૧૪૦	ઢેફાં	૬૫	તત્ત્વને પહોંચી જવું	૭૮	તદ્ગુણલબ્ધયે	૪૦૦
ઠો		ઢોળાઈ જતાં	૪૩૬	તત્ત્વપ્રતીતિ	૪૬૦	તદ્ધ્યાનમહીં	૪૩૩
ઠોકર ખાઈને	૨૮	ઢંક	૬૦	તત્ત્વપ્રમાણ	૯૬	તદનુયાયીપણે	૩૪૮
ઠોકર મારી	૪૩૪	ઢુંઢિયા	૪૫૮	તત્ત્વમસિ	૧૭૫	તદનુયાયી -	૪૨૦
ઠોકી ઠોકીને	૨૯૪	ઘ...		તત્ત્વરૂપ	૬૭	પરિણતિનો નિરોધ	
ઠોર	૨૨૯	ઘમ્મો	૫૦૩	તત્ત્વવચન	૮૨	તદાકાર	૧૯૯, ૨૫૦,
ઠં		ઘમ્મો જહઠ્ઠિય -	૧૨૫	તત્ત્વવિચાર	૧, ૯૮		૪૭૯
ઠંડાતો ગયો	૪૯૯	વત્થુવાઈળં		તત્ત્વવેત્તા	૩૮	તદાકાર પરિણામી	૨૧૪
ઠા...		ઘરયગઈં	૪૧૫	તત્ત્વસંચય	૬૭	તદાશ્રિત	૩૬૫
ઠરબન	૨૮૮	ઘાણાણુમગ્ગચારી	૪૦૬	તત્ત્વસાર	૪૪૨	તદુમયારંમી	૧૫૯
ઠ્યાં છે	૪૭૫	ઘિચ્ચયં	૪૦૪	તત્ત્વજ્ઞ	૩૫૪	તદાહુ	૪૦૪
ઠહોળાયા કરે	૪૮૭	ઘિરીહવિત્તી	૪૦૪	તત્ત્વજ્ઞાન	૧૭, ૬૭,	તનદંડ	૬૨
ઠા		ઘેઆરયં	૫૩૩	તત્ત્વજ્ઞ તપ	૧૧૭	તનુનગનધર	૪૧૩
ઠાકોર	૪૬૧	ઠા...		તત્ત્વજ્ઞાનપ્રસાદીભૂત	૩૯	તન્મય	૩૯૭
ઠાચાં	૮૯	ઠકતકતી	૨૮	તત્ત્વજ્ઞાનચંદ્રની -	૩૯	તન્મયપણે	૩૧૩, ૪૭૧
ઠાહી વાતો	૪૪૦	ઠકરાર	૧૨૫, ૪૬૫	૧૬ કળા		તન્મયભક્તિ	૧૯૭
ઠા		ઠજવાં	૩૫૧	તત્ત્વમયી	૧૫૫	તન્મયવૃત્તિમાન	૫૨૬
ઠાબકાં માર્યા કરે	૩૧	ઠજવી	૧૩	તત્ત્વસંબંધી	૪૫,	તન્મયાત્મસ્વરૂપ	૫૨૬
ઠાબી ગયું	૪૬૫	ઠજવીજ	૧૮૮, ૨૯૮		૨૮૯, ૩૩૬	તપ	૨૧૩, ૩૫૫
ઠા		ઠજચું હોય	૨૮૬	તત્ત્વાર્થ પ્રતીતિ	૫૩૧	તપ કરો, તપ કરો	૫૩૧
ઠાસ	૧૮૭	ઠટસ્થ	૨૪૯, ૫૦૭	તત્ત્વાર્થ સૂત્ર	૪૦૫	તપગચ્છ	૪૮૯
ઠાલાયમાન	૨૨૭, ૪૬૨	ઠટસ્થપણે કર્તા	૩૩૮	તત્ત્વાવબોધ	૧૦૫	તપતિ	૨૫૧
ઠાશે	૮૯	ઠટસ્થ લીન	૯૦	તત્ત્વાવબોધ	૧૦૫	તપપ્રમુખ	૪૫૦
ઠાળ	૪૩૫	ઠડ પડે	૪૭૮	તત્ત્વત્ર કો મોહ:	૧૯૨	તપશ્ચર્યા ૧૨ પ્રકારે	૪૬૧
ઠા		ઠાણખલું	૨૩, ૪૬૨	તથાપિ	૧૬૩, ૨૬૨	તપાસ	૩૪૭
ઠાંકા વાગે	૮૯	ઠાણખલાના બે -	૨૦૨	તથા પ્રકારના	૩૧૮	તપાયમાન	૩૯૧
ઠાંશ વેદના	૪૮	કટકા કરવાની સત્તા		તથારૂપ	૩૦૭, ૪૦૨	તપેશ્વરી તે -	૩૦
ઠાંસ	૩૭૮	ઠાણખાને વિષે	૨૮૧	તથારૂપ જોગ	૩૦૧	રાજેશ્વરી...નરકેશ્વરી	
ઠાંસ મચ્છર	૫૯	ઠત્કાળ	૫૩, ૧૦૭,	તથાવિધ	૩૦૬	તપોપધ્યાને	૧૧૩
ઠાંગર	૧૧૬	ઠત્પર	૬	તથાસ્તુ	૨૦૧	તપ્ત હૃદયથી	૪૦૧
ઠાંગરને	૨૩૯	ઠત્પર થાય -	૫૧૧	તદપિ	૨૧૫	તપ્તાયમાન	૨૬
ઠા...		એટલે થયું		તદબીર	૨૮	તપ્પા	૪૫૮
ઠાળ	૧૯૨	ઠત્ક્ષાણે	૫૦૧	તદનુસાર	૩૬૮	તમ	૨૧૧, ૩૯૧
ઠાળ પાડવો	૨૮૬			તદન	૪૫૭	તમ વગેરે	૩૧૬
				તદ્ગુણગુણ	૩૬૪	તમતમપ્રભા નરક	૭૮,
				તદ્રુપ	૩૭૯		૧૫૦

शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.
तमस	४८४	तवसीअे छीअे	१७५	तादात्म्यवृत्ति	३०१	तिव	१३०
तमस्काम	७८	तव्वीन	१२८	तान	७७	तिवक	३३
तमा	११३	तवो	४००	ताप	५०५	तिस	१३०
तमाकु	८	तसु	४४७	तामसी मडावीर्य	१७०	तिसका	१३०
तमाम	७३, ४८७	तस्कर	४७	तामै	१२५	तिव्व	४१६
तमाणाए	५३४	तस्दी	११६	तायिने	४४५	ती	
तमारा तत्पना	८४	तस्मै	४००, ४५२	तारगुतरागु	२	तीन	३६५
तमारा समागम-	३८०	तस्य	१४३	तारगुडार	३२	तीरछे	१७६
वासी भाईओ		तस्स	३६१, ४०४	तारतम्यपागुं	२८७	तीरछो	६१
तमारी साक्षीअे	८४	तहत्	४५८	तारतम्ये	३०८	तीर्थ	८३, ५००
तमारे	३८५	तहा	३६४, ५३६	तारतम्य -	२४८	तीर्थि	४२५
तमो	१७६	तहा अब्भुडामो	५३४	क्षयोपशम भेदे		तीर्थसिध्य	४८६
तम्हा	३६२	तहा उड्याए	५३४	ताराधी	१५८	तीर्थकर	३१
तभ	५१४	तहा चिड्यामो	५३४	तारिणी	११३	तीर्थकरपद -	४२७
तभ छि	३२२	तहा णिसियामो	५३४	तारिस	३६२	संप्राप्ति स्थानक	
तरभड	३०	तहा मासामो	५३४	तारे विषे	३१७	तीर्थकरसिध्य	४८६
तरगुतारगु	२३८	तहा भुंजामो	५३४	तारो	११२	तीव्र मुमुक्षुता	२१०
तरतमां	२८८	तहा सुयड्यामो	५३४	ताववामां	४८	तीव्र ज्ञानदशा	३०३
तरत तरतना	२८७	तडां वगी	२१३	तावी जेतां	३३६	तीक्ष्णपाणे	२८४
तरतम योगे	४३७	तणाव	१०८	तास	१२६	तीक्ष्ण उपयोग	३१३,
तरतम वासना	४३७	तणांस्यां	४४१	ताडी	३८६		५१०
तरवाना कामी	३३६	तणे	४१	ताडुमै	१२५	तीक्ष्ण परिगुति	२८५
तरवाने माटे	२०५	तणेटी	११६	तांबुव	५३	तीक्ष्ण वेदना	४२५
तरवानो कामी	४७५	ता		ति		तु	
तरवार	११	ताकी	८८	तिथि	३८५	तुण	२
तरी	२८८	ताकीदथी	१४	तिथ्यराणं	५३१	तुय्छ	३७, २८७, ५२८
तरुकल्प	७३	ताकीने मारेखुं तीर	२८	तिथ्यर	५३१	तुय्छ लाव	४५७
तरुकुण	४२	ताउन	४२०	तिथ्यव-ववसाउ	४३०	तुय्छ संसारी	१८३
तरुगु	४२, ७५	तागु	४२०	तिनुकाव	५१५	तुर्यावस्था	२७८
तरु तणे	४३	तात	४५	तिभिरपट	३८	तुवना	३३८
तरुण्या	३८	ताता तेवमां	८१	तिरस्कार	३८, १७८, २६५	तुवनानी गम	४३७
तर्क	१०७, ४८२	तात्पर्य	६	तिरियगईए	४१५	तुल्य	१८, २४८,
तरंग	२८, ७७, १६२,	तात्पर्यता	१२२	तिरोभाव	१७५		३१३, ३६१
	२२८, २८६	तात्पर्यज्ञान	१४५	तिरोभावे	१७४	तुष्टमान	८६, ३२७
तवप	४३५	ताडुश	३२, ३६५	तिरोभावपागुं	२२६	तुंछि तुंछि	१४८, १६८
तवभार	३२	तादात्म्य अध्यास	३०२	तिर्यङ्प्रथय	४४८	तू	
तवमात्र	४७१	तादात्म्यपागुं	२८५	तिर्यय	१७, १७६,	तूमडा	३६८
तवसी रडेवुं	५०	तादात्म्यवत्	५०८		३७८	तृगु	५८

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
વૃ		તેરમા સ્થાનકે	૨૩૯	ત્યાગબુદ્ધિ	૨૯૯	ત્રિગુપ્ત્યાનુગત	૬૨
તુણમાત્ર	૨૦૯	તેરમા ગુણસ્થા- નક વાળા	૪૮૩	ત્યાગભૂમિકા	૧૫૨	ત્રિદંડ	૧૧૮
તુણવત્	૧૯૭, ૪૪૩	તે લોકો	૪૧૮	ત્યાગાત્યાગ	૫૨૦	ત્રિદંડી	૩૧
તૃષા	૨૩, ૧૬૭, ૪૬૬	તેવે	૩૨૯	ત્યાગિ કરિ	૩૮૪	ત્રિપદ	૧૩
તૃષાતુર	૧૬૭	તેવે પ્રસંગે	૨૬૮	ત્યાગે	૯૯	ત્રિપદી	૪૯૨
તૃષા છીપાવવા	૧૯૬	તેવે રૂપે	૨૦૮	ત્યાગ્યો જતો નથી	૫૧૯	ત્રિભોવન	૩૯૫, ૪૨૬
તૃષાતરતા મટી	૨૦૯	તે વાટે	૨૫૪	ત્યાર પછી લોકો- પકાર પ્રવૃત્તિ ?	૫૨૨	ત્રિભોવન વીરચંદ	૪૧૦
તૃષણા	૮૮	તેસિં	૪૪૮	ત્યાં સંબંધીનું	૨૮૮	ત્રિયોગ	૧૧૩
તૃષનાઈ	૮૯	તે સ્વરૂપે	૫૨૬	ત્ર		ત્રિયોગથી રહિત	૩૧૩
તૃષાવંત	૨૫૧	તેવે સ્વરૂપે	૩૪૮	ત્રણ ઉપવાસ	૪૬૪	ત્રિરાશિ	૧૪૯
તે		તેહ	૫૨, ૩૫૮	ત્રણ પ્રકારથી	૩૭૬	ત્રિલોકસાર	૪૪૨
તે ઈચ્છા	૨૯૪	તેહનું	૪૦૯	ત્રણ ભુવન	૩૩	ત્રિલોકના નાથ	૧૯૬
તે ગ્રંથ	૨૬૮	તેહનો	૨૧૬	ત્રણ મહાજ્ઞાન	૧૦૭	ત્રિવિધ	૫૦, ૨૭૧
તે ગભરાટની - લગભગના...	૨૯૭	...તેના	૨૪૩	ત્રણ મૂઢતા	૪૯૩	ત્રિવિધ તાપ	૬૯, ૨૦૫
તેજ	૧૪૦	તેજસ શરીર	૪૧૫	ત્રણ યોગ	૪૧૧	ત્રિવિધ ત્રિવિધ	૩૨૪
તેજસ	૨૮૨, ૪૯૪	તે		ત્રણે યોગ એકત્વથી	૩૪૪	ત્રિવેદ	૪૫૧
તેજસ શરીર	૨૮૨	તેસો	૩૮૪	ત્રણે રત્ન	૩૭૧	ત્રિશલાતનયે	૮૭
તેજબ	૫૦૨	તોટક છંદ	૭૩, ૨૧૫	ત્રણ લોક	૨૧	ત્રિશલાદેવી	૯૧
તેજ	૪૯	તો		ત્રણ્યનું	૩૪૭	ત્રિશલારાણી	૨૨૪
તેજેમયાદિનું દર્શન	૨૨૨	તોટો	૪૩૫	ત્રયોદશ	૧૧૦	ત્રી	
તેજેલેશી	૪૯૭	તોલ	૪૩૮	ત્રસ	૨૪	ત્રીજાં પ્રકારણથી	૨૯૩
તેજેલેશ્યા	૪૯૧	તોલન	૨૫૦	ત્રા		ત્રીદ્રિય	૨૬
તેત્રીસ આશાતના	૪૫૫	તોળવો	૫૯	ત્રાજવું	૫૯	ત્રુ	
તે તે સ્થાનવર્તી-	૫૨૧	તોળીને	૪૯૨	ત્રાટા	૯૯	ત્રુટું	૩૩૫
સૂર્યચંદ્રાદિ વસ્તુ		તોળી આપવું	૧૩૭	ત્રાડ પાડતાં	૪૪૬	ત્રુટ પડે	૪૩૯
તેની.. ના ભયવાળો	૧૭૧	તોળી દીધું	૧૫૨	ત્રાયસ્ત્રિંશત્	૪૧૯	ત્રુટવાનો	૨૭૩
તેની પ્રાપ્તિ	૨૦૭	તં		ત્રાસ	૨૬૪	ત્રુટવું	૩૩૫
તેની મેળે	૧૨૯	તં	૪૦૪	ત્રાસું	૧૧૬	ત્રુટી શકે નહીં	૧૧૨, ૪૯૫
તે પરમકૃપાળુ	૧૮૮	તંતહારક	૨	ત્રાહિત	૧૫૭	ત્રુટ્યું	૪૯૮
તે પ્રથમ	૨૮૨	તંત્ર	૨૩	ત્રિ		ત્રે	
તે પ્રત્યેથી	૨૬૬	તંત્રો	૨૧૭	ત્રિકારણ	૧૨૧	ત્રેસઠ શલાકા પુરુષો	૫૧
તે પ્રદેશની લગભગથી	૨૪૭	ત્યાગવીશ	૧૨૭	ત્રિકાળ	૧૩૮, ૧૪૯, ૫૦૯	ત્રે	
તે ભાણી	૩૧૦	ત્યાગ	૨૩૦, ૩૦૨	ત્રિકાળિક	૧૯૬	ત્રેલોક	૪૦૯
તેમ	૪૩૯	ત્યાગતાં ત્યાગતાં	૨૯૯	ત્રિકાળ અવબોધ	૪૯૨	ત્રેલોક્ય	૩૭૭
તે યુગ	૨૧૯	ત્યાગ દેનાર	૪૩૦	ત્રિકાળ દંડવત્	૨૬૪	ત્રેલોક્યપ્રકાશક	૯૪
'૧૩'	૫૧૨	ત્યાગનાર	૪૩૦	ત્રિકાળવર્તી	૨૭૧	ત્રં	
'૧૩-૧૪'	૫૧૨	ત્યાગ બિરાગ	૨૧૫	ત્રિગારવ	૬૨	ત્રંબક અને મણિ	૩૮૭

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
ત્રંબકલાલ	૩૯૪	થૂંકો	૫૩	દશમ દ્વાર	૩૧૭	દળિયાં	૪૭૭
૮		દ...		દશા ૧૯૮, ૨૫૮, ૩૮૬		દક્ષ	૧૧
ત્વચા	૫	દગ્ધ કરવાને	૨૦	દશા ફેરે	૪૭૪	દક્ષતાવાળો	૧૪૩
ત્વમસિ	૪૪૬	દહુ	૨૭૦	દશાભેદ	૩૧૫	દા	
ત્વમેવ	૪૪૫	દડદડ આંસુ ખરવાં	૮૮	દશાભેદવાળી	૧૯૯	દાકતરો	૪૪૩
ત્વરા	૧૨, ૪૦૭	દડી	૨૬	દશા વિષે	૨૮૫	દાખવવું	૩૯૮
ત્વરાએ	૨૮૭	દબાણ	૩૦૮	દશાશ્રીમાળી વૈશ્ય	૧૪૮	દાખલા દઈ	૪૬૧
ત્વરાથી	૪૩૦	દમ	૧૬, ૧૦૪	દર્શન ૧૧૬, ૧૧૭, ૧૩૧		દાખી	૨૩૮
ત્વરિત ભાષા	૧૨૦	દમીશ્વર	૫૪	૧૪૨, ૧૪૪, ૧૭૭,		દાખી રે	૩૨૩
		દમ્યાં છે	૨૯	૩૫૪, ૪૭૪, ૪૮૪		દાખ્યો	૩૬
થ...		દયાના પ્રતિબંધે	૩૩૧	૫૦૭, ૫૧૦		દાટ વળ્યો	૮૯
થપના	૩૮૩	દયાપ્રણીત	૫૦૬	દર્શનાદિ ભેદ	૨૭૯	દાટી મૂક્યા જેવી	૧૧૫
થરથર ધૂળવાં	૨૮	દયામૂળધર્મ	૫૩૦	દર્શનાકાંક્ષા	૩૫૯	દાઝ	૯૩
થરથરતે પગે	૮૧	દયાનંદ સંન્યાસી	૧૦૯	દર્શન માત્રથી પણ	૪૦૯	દાતાર	૪૫૯
થરથરાટ	૫૧૦	દયારામ	૨૬૦	દર્શનમોહ ૩૫૬, ૪૪૭		દાદ આપશે	૧૨૨
થરુમોથિટર	૪૩૫	દયા સ્વરૂપે	૫૧૯	દર્શનમોહનીય કર્મ	૩૫૦	દાદા	૩૧
થા		દરકાર	૧૦, ૪૪૭	દર્શન પરિષદ ૧૭૭, ૨૨૯		દાનવ	૨૨
થા	૧૬, ૫૨૯	દરદ	૪૪, ૪૬૪	દર્શન રૂપ નથી	૨૦૧	દાની	૨૨
થાપ મારી દે છે	૫૦૧	દરવ	૨૨૫	દર્શન સમય	૧૪૪	દાનાદિ પ્રત્યે	૨૩૩
થાપણ ઓળવવી	૧૩૭	દરશ્યા	૧૮૭	દર્શન સકલના	૨૨૩	દાનાંતરાય	૪૧૬
થાપણ મુષા	૪૫૦	દરશાવહિંગે	૨૧૬	દર્શનસાધના	૧૨૮	દાનેશ્વરી	૪૬૪
થિ		દરિદ્ર	૪૨૪	દર્શનસ્તુતિ	૪૨૮	દાબ	૧૧૯
થિયોસોફીવાળી	૪૪૪	દરિદ્રી	૨૨	દર્શનાવરણીય-	૧૧૦,	દાબડી	૪૬૦
થિર બ્લે	૨૨૮	દરિદ્રાવસ્થાથી કરીને	૯૬	કર્મ	૨૩૫, ૩૧૭	દારી	૪૪૯
થિરતા	૧૨૫	દર્પણ	૭૨	દર્શનાંતર્ગત	૪૧	દારિદ્ર્ય	૩૨૪
થિરમિજ્જહ	૪૦૩	દર્વ	૨૨૫	દર્શનની દશા	૧૩૨	દારિદ્ર્યાવસ્થા	૨૦૩
થિરાદિક દૃષ્ટિ	૨૨૩	દવ્વં	૩૬૧	દર્શનની રીતે	૫૨૪	દારુણ	૪૪
થો		દશ અપવાદ	૯૧	દર્શનોપયોગ ૩૧૫, ૩૭૫		દાવાગિન	૨૦
થોડા અવકાશે	૨૮૪	દશ પૂર્વધારી	૧૮૧	દશાવનારી	૨૪	દાસ ૧૧, ૧૯૪, ૨૬૧	
થોડાં એક	૨૧૩	દશ સ્થાનકથી	૩૭૬	દર્શિત કર્યા છે	૨૪૪	દાસબોધ	૩૪૦, ૩૫૪
થોડા થોડા દિવસ-	૨૯૨	દશ નિર્વાણી વસ્તુ	૧૦૪	દર્શિત છે	૧૯૪	દાસત્વ	૧૭૮
ને અંતરે		દશ વર્ષે	૫૧૭	દર્શિત થયો નથી	૩૩૬	દાસત્વભાવ	૧૭૮
થોડી ક્ષણની	૨૩૫	દશવૈકાલિક ૧૪૦, ૪૫૫		દસવિધિ વૈયાવૃત્ય	૧૧૨	દાસાનુદાસ	૨૬૧
થોડે થોડે	૨૧૯	દશવૈકાલિક સૂત્ર	૧૦૫,	દસ્તાવેજો	૪૫૦	દાસાનુદાસપણે	૨૯૪
થં			૫૦૫	દહન	૩૦	દાસી	૪૬૫
થંભી ન દેવો	૪૪૫	દશવૈકાલિક	૪૦૧	દહો	૭૩	દાસી આશા	૪૦૯
થૂંક	૩, ૫૩	દશમ	૫૩૦	દળ	૨૭, ૫૦	દાહ	૨૯૩
થૂંકવા પણ જાય નહીં	૪૬૪			દળવા દોષ	૬૮	દાહજવર	૪૪

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
દાક્ષિણ્યતા	૪૪૦	દીનનાથ	૨૧૫	દુભાવવું નહીં	૧૮૪	દુષમસુષમાદિ કાળ	૫૨૧
દાંત	૭૧	દીનાનાથ	૨૧૪	દુરભિ	૩૯૮	દુષ્કર	૫૫, ૨૫૨
દાંત આવલી	૮૯	દીનબંધુની કૃપા	૧૮૩	દુરન્ત	૧૫૫	દુષ્કરમાં દુષ્કર	૩૧૨
દાંતપાણું	૨૮૪	દીનભાવ	૨૦૧	દુર્ગમ	૩૦૭	દુષ્કર કરવું	૨૦૨
દાંતશોધન	૫૫	દીનમાત્ર	૧૯૩	દુર્ગતિ	૨૨	દુષ્કૃત	૬
દિ		દીનતા	૧૯૮	દુર્ગમ્ય	૩૨૪, ૫૨૮	દુષ્ટ	૨૯૭
દિગંબર	૨૪૯	દીનતા ભજવી	૨૬૨	દુર્ઘટ	૮	દુષ્ટ કામ	૨૭૪
દિગંબરો	૩૬૬	દીનત્વ	૨૯૨	દુર્ઘટ કર્મ	૧૩૨	દુષ્ટ પરિણામી	૨૮૦
દિગંબર જ્ઞેન દર્શન	૩૩૮	દીપક	૪૭, ૩૦૬	દુર્ઘટપાણું	૧૯૬	દુષ્ટાત્મા	૧૭૭
દિગંબર વૃત્તિ	૪૪૫	દીપચંદ્રજી મુનિ	૧૮૨	દુર્ઘટતા	૪૧૨	દુષ્ટપ્રાપ્ત	૧૫૫
દિગ્મૂઢ દશા	૧૭૬	દીપી નીકળી	૧૫૯	દુર્જન	૧૮	દુસમ કળિયુગ	૨૪૦
દિન	૪	દીપ્ત	૫૦	દુર્ધર	૪૮૯	દુસ્તર	૨૨૭, ૩૩૧
દિનકર	૪	દીર્ઘકાળ	૨૬, ૨૦૬	દુર્નિમિત્ત	૧૬૨	દુ	
દિન દિન પ્રત્યે	૩૦૩	દીર્ઘકાળની સ્થિતિ	૩૮૯	દુર્બળ દેહ... રે	૪૬૦	દૂતી	૨૧
દિયા	૧૮૭	...તે મહાત્માઓ		દુર્બોધ	૩૪૨	દૂભવવાની	૨૪૫
દિલગીરી	૧૮૮	દીર્ઘકાળ પરિચિત	૩૯૫	દુર્ભાગી	૭૮, ૩૨૭	દૂરંદેશી સિદ્ધિ	૧૯૯
દિલાસાભરિત	૪૩૦	દીર્ઘકૃષ્ટિ	૩૬૬	દુર્ભાગ્ય	૩૪૦	દૂષણ ૭૨, ૪૪૦, ૪૮૫	
દિલાસો	૪૧૪	દીર્ઘબંધ	૨૦૭	દુર્ભાગ્યશાલી	૭	દૂષણો	૪૫૫
દિવસ ભાંગવા	૨૨૨	દીર્ઘશંકા	૩૭૯	દુર્ભભ ૭૫, ૧૬૭, ૧૮૮		દુ	
દિવસ રાત્રિ	૩૭૪	દીર્ઘશંકાદિનો...	૨૩૯	દુર્ભભ પ્રાપ્તિ	૨૬૩	દુર્ગસે	૨૧૬
દિવાળી	૩૯૦	યુક્ત		દુર્ભભબોધિ	૧૯૩	દુર્ગસે મિલહે	૨૧૬
દિવ્યનેત્ર	૩૬૪	દીર્ઘસૂત્રતા	૫૩૩	દુર્ભભબોધિતા	૧૩૧	દુઢ ઈચ્છા	૧૮૫
દિવ્યપ્રેમ -	૧૧૪	દીર્ઘયુષતા	૩૪૮	દુર્ભભબોધિપાણું	૨૫૩	દુઢત્વ	૧૬૨
અવલોકન કરીને		દીર્ઘાંતર સ્થાયી	૩૭૭	દુર્વાર	૪૪૫	દુઢ પ્રહારી	૬૫
દિવ્યશક્તિમાન	૯૯	દીસે	૫૧૮	દુરાગ્રહ ૨૫૩, ૪૧૭		દુઢ મુમુક્ષુજીવો	૩૨૫
દિશા	૨૧૨, ૩૮૨	દીક્ષા	૪૬	દુરાગ્રહતા	૨૮૫	દુઢ યોગી	૧૭
દિશા ભ્રમરૂપ	૩૮૦	દીક્ષિત	૧૩૨, ૩૯૯	દુરાગ્રહ ભાવ	૪૫૭	દુઢાશ્રય	૩૯૩
દિશામૂઢ	૨૯૨	દુ		દુરાચાર	૯૭	દુષ્ટ	૩૦૦
દિંગ	૩૩, ૨૦૧	દુક્રાણમંતં	૫૩૪	દુરાચારી	૭	દુષ્ટાંત	૪૧, ૪૮૦
દિંગ કરી દઈ	૧૦૬	દુસ્વપ્નપરાર	૩૯	દુરાચારણો	૩૨	દુષ્ટિ	૩૪૫
દી		દુખવલો	૧૨૪	દુરાત્મા	૩૨	દુષ્ટિએ નથી આવતા	૨૧૯
દીઠા	૧૭૧	દુગમેગં	૪૦૩	દુરાત્મ્યપાણા	૩૯૨	દુષ્ટિકી ભૂલ	૫૧૫
દીઠી છે	૨૭૪	દુગર્હ	૩૯	દુરિત	૭૫	દુષ્ટિ ખોલિકે	૩૮૪
દીઠું	૩૦૧, ૪૫૩	દુગંછા	૩૯૮, ૪૫૦	દુરિતમૂળ	૪૪૯	દુષ્ટિ ખૂલે ભલી રે	૪૦૫
દીઠી	૨૯, ૩૯૬	દુપચ્ચઆણ	૪૫૮	દુરિચ્છા	૯૯	દુષ્ટિગોચર	૩૬, ૧૦૫,
દીધી છે	૨૫૮	દુભવવાનું કારણ	૧૬૯	દુવિધા	૧૨૫		૩૬૯
દીન	૫, ૧૯૬	દુભાય	૬૮	દુષમ	૨૫૨	દુષ્ટિદોષ	૩૬
દીનત્વ	૨૯૨	દુભાત	૧૩૪	દુષમ કાળ	૩૬૭	દુષ્ટિભ્રમ	૨૪૦

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
દૃષ્ટિયુગ્મં	૪૪૪	દેશ આચરણ રૂપે	૫૩૦	દેહ મૂખ્યો	૨૮૩	દોરે તેમ -	૨૧૧
દૃષ્ટિરાગ	૫૨૮	દેશત્યાગી	૧૪૯	દેહમાં વર્તતાં	૨૮૨	દોરાઈએ છીએ	
દૃષ્ટિરાગાનુસારી	૫૦૧	દેશધર્મ	૪૨૭	દેહયોગ	૩૪૬	દોરો પરોવેલ જ્ઞાન	૫૦૬
દૃષ્ટ વસ્તુ	૫૨૪	દેશના	૨૭૨	દેહસ્થિત આકાશ	૪૮૭	દોરંગી	૮૪
દૃષ્ટિવાદ	૯૩, ૩૬૬	દેશપ્રત્યક્ષ	૩૩૯	દેહસ્થિતિરૂપ	૨૫૭	દોલત	૧૧
દૃષ્ટિવિમુખ	૩૪૪	દેશપરિત્યાગી	૧૫૨	દેહસ્થિતિ પર્યંત	૧૫૧	દોષનું આરોપણ	૨૩૨
દૃષ્ટિવિષ	૫૧૩	દેશબોધ	૪૨૭	દેહવ્યાપકક્ષેત્ર-	૪૮૮	દોષબુધ્ધિ	૨૩૧
દૃષ્ટિ સ્વચ્છ કરો	૧૭૩	દેશમાં	૧૩૫	અવગાહિત		દોષપાત્ર	૩૯૫
દુશ્ય	૩૪૬, ૪૯૦	દેશવિરતિ	૩૩૮	દેહાતીત	૩૫૧, ૩૫૨	દોષરહિત ભિક્ષા	૫૫
દુશ્યંતે	૪૪૬	દેશવિરતિ ગુણ	૧૧૧	દેહાધ્યાસ	૩૪૫, ૩૫૦	દોસ	૩૬૬
દુશ્યને અદુશ્ય કર્યું	૩૨૦	દેશશંકા	૪૮૪	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દોહન	૩૮
દે		દેશે	૩૫૬	દેહાભિમાન	૪૧૨	દોહરા	૨
દે	૪	દેશે દેશે	૩૦૩	દેહાતીત	૩૫૧, ૩૫૨	દોહલી	૨૫૮
દેખતભૂલી	૩૧૯	દેશે કરીને	૩૪૨	દેહાધ્યાસ	૩૪૫, ૩૫૦	દોહા	૨૫૭
દેખાતી	૯૦	દેશે કેવળજ્ઞાન	૪૭૪	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દોહો	૧૯૯
દેણદાર	૪૪૩	દેશે કેવળજ્ઞાન	૪૭૪	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દોહલાં	૪૭
દેવકરાણજી	૩૫૨, ૩૮૮	દેશાટન	૧૨૦	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દોહલું	૩૧૦
દેવચંદ્રજી	૨૨૬, ૩૬૨	દેસિઆ	૪૦૦	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	ધ	
દેવ નિર્ણયદે	૩૪૦	દેહ	૩૬, ૮૨, ૨૧૨	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	ધૂત	
દેવતા	૪૩૬	દેહબોધ	૪૨૭	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	ધૂતરમાણ	૧૨૦
દેવતાઈ	૮૯	દેહ છતાં નિર્વાણ	૩૫૦	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	ધો	૯૯
દેવતાપાણું	૪૭૨	દેહ છોડ્યાના ખબર	૩૨૯	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દે	
દેવદુન્દુભિ	૮૧	દેહદર્શન	૧૪૦	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દંગો	૨૬૩
દેવનું ઉપાસન	૯૬	દેહ દુર્બળતા	૪૬૫	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દંડ	૪૬૬, ૪૬૯
દેવયં	૧૦૨	દેહદેવળમાં -	૧૬૭	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દંડવત્	૧૮૩
દેવ રમેશ	૧૭૬	રહેલો પદાર્થ		દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દંતશોધન	૧૪૧
દેવર્ષિ	૫૦૭	દેહધારી	૨૧૧	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દંતી	૪૫
દેવલોક	૩૭૯	દેહધારી કેવળી	૩૩૧	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દંપતી સહવાસ	૧૧૬
દેવસી	૭૮	દેહધારી પરમાતમા	૨૦૦	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દંભ	૧૮૩
દેવળનાં ઈંડાનાં-	૪૬૭	દેહધારીપણે	૪૫૨	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દે	
દૃષ્ટાંતે		દેહની મૂર્ચ્છા	૩૪૧	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દુઃખ છાંઈ	૫૧૪
દેવાગમ	૪૪૫	દેહની પ્રિયતાર્થે	૨૬૩	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દુઃખમતા	૧૪૯
દેવાગમ સ્તોત્ર	૪૪૬	દેહને જતો કરવો	૨૯૧	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દુઃખમય	૯૦
દેવાધિદેવ	૪૮૭, ૪૯૫	દેહની રચના	૫૨૭	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દુઃખં	૪૧૬
દેવાંગના	૭૮, ૪૫૭	દેહનો ધર્મ	૨૬૨	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દુઃખદાઈ	૪૪૯
દેવા વિ તં નમંસંતિ	૫૦૫	દેહપર્યાય	૪૧૪	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દુઃખદાવ	૫૧૫
દેશ ૧૮૬, ૨૧૨, ૩૯૦		દેહપર્યંત	૩૫૬	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દુઃખગર્ભિત વૈરાગ્ય	૪૬૧
દેશથી	૪૫૦	દેહપ્રમાણ	૩૭૪	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨	દુઃખધા	૪૭૭
		દેહમુક્ત સમયની ઘ્ણા	૩૮૮	દેહાભિમાન	૨૩૪, ૪૧૨		

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
દુઃખપ્રદ	૩૨	દ્રવ્ય કરીને	૧૦૩	ધનાઢ્ય	૪૩	ધર્મનાં ૪ મુખ્ય અંગ	૪૯૧
દુઃખહારી	૩૫	દ્રષ્ટા	૩૪૬, ૫૧૨	ધનુખ્ય	૪૬	ધર્મપત્ર	૧૪૪
દુઃખપ્રત્યાખ્યાન	૧૬૪	દ્રષ્ટા ભાવે	૩૬૦	ધન્ય	૨૨, ૨૫૬	ધર્મપાત્ર	૧૪૦
દુઃસમ	૧૩૧	દ્રોહ	૩૧૩, ૩૫૧	ધન્યવાદ ગાઈ	૫૩	ધર્મપુર	૪૧૪
દુઃસમ કાળ	૧૩૧	દ્રુ		ધન્યવાદો	૩૯	ધર્મપ્રભાવવૃત્તિ	૧૧૪
દુઃસાધ્ય	૩૨૬	દ્વય ભાવ	૩૪૬	ધબકવું	૨૮	ધર્મબિંદુ	૪૪૮
દુઃસાધ્યવિષય	૩૦	દ્વાદશ	૧૯	ધમધમી	૫૦	ધર્મબિંદુ ગ્રંથ	૫૦૫
દ્રવ્ય	૩૩૨, ૩૬૮, ૪૧૬, ૪૬૦, ૫૧૨, ૫૨૨	દ્વાદશમ	૫૩૦	ધમ્મો	૫૦૫	ધર્મમૂર્તિતા	૫૩૨
દ્રવ્ય ઉપયોગ	૪૬૩	દ્વાદશ અવિરતિ	૬૩	ધરમશી મુનિ	૪૭૫	ધર્મવર્ગ	૧૨૧
દ્રવ્ય ઉપાર્જન	૭	દ્વાદશ પ્રકૃતિ	૬૧	ધરા	૪૯	ધર્મવ્યાપાર	૪૫૭
દ્રવ્યકર્મ	૩૪૭	દ્વાદશવિધ -	૩૭૨	ધરી	૭૬	ધર્મશાખ	૭૭
દ્રવ્યગુણ	૧૪	દેશવિરતિધર્મ		ધરી રહે છે	૭૪	ધર્મશિક્ષા	૧૫૯
દ્રવ્યગ્રંથિ	૪૯૮	દ્વાદશાંગી	૧૩૩, ૨૭૦	ધર્તા	૪૫૯	ધર્મસુગમતા	૫૨૭
દ્રવ્યજીવ	૪૬૩	દ્વાર	૫૦, ૧૪૭	ધર્મ	૩૦૦, ૪૯૩	ધર્મસંગ્રહણી	૪૪૪
દ્રવ્યત્વ	૫૨૩	દ્વાર પ્રથમ	૫૧૨	ધર્મઅચળતા	૭૬	ધર્મસંતતિ	૫૨૪
દ્રવ્યદેવું	૧૭	દ્વારાદિ	૨૯૭	ધર્મઅધર્મ -	૫૨૧	ધર્મસંન્યાસ	૪૭૭
દ્રવ્યપ્રકાશ	૩૬૮	દ્વારિકા	૯૬	અસ્તિકાય રૂપ દ્રવ્ય		ધર્મસંબંધ	૨૧૯
દ્રવ્યપદાર્થ	૯૦	દ્વિ	૫૩૪	ધર્મકર્મ	૧૮	ધર્મજ્ઞ	૫૦૩
દ્રવ્યપર્યાયાત્મકપાણે	૩૩૨	દ્વિતીયાંગ	૩૮	ધર્મકથા	૧૬૦, ૪૫૩	ધર્માનુરક્ત	૧૧૬
દ્રવ્યપ્રાણાતિપાત	૨૭૬	દ્વિપાદરૂપ	૫૪	ધર્મકથાનુયોગ	૧૨૬	ધર્માનુરક્ત દર્શન	૧૧૬
દ્રવ્યભાર	૧૫	દ્વિભંગી	૨૭૯	ધર્મકરણી	૭, ૧૨૯	ધર્માનુષ્ઠાન	૧૭૨
દ્રવ્યભાવ મુંડ થઈને	૧૪૧	દ્વિપદ	૪૯૮	ધર્મ કરતાં ધાડ	૮૪	ધર્મોન્નતિ	૩૩૬
દ્રવ્યમન	૩૯૯	દ્વીપ	૧૧૨	ધર્મકીર્તિપૂર્વક	૪૦૧	ધર્મોપજીવન	૧૪૫
દ્રવ્યલિંગી	૧૫૩	દ્વે	૩૪	ધર્મજ્ઞ	૧૮૦, ૨૧૮	ધર્મોપજીવન ઈચ્છક	૧૪૫
દ્રવ્યસમાધિ	૨૩૨	દ્વેષ	૩૬	ધર્મજીવ	૧૯૪	ધર્મો રહેશે	૮૮
દ્રવ્યસંગ્રહ	૪૦૪	દ્વેષબુદ્ધિ	૧૩, ૨૦૭	ધર્મતત્ત્વ	૧૬૮	ધવળ	૭૫
દ્રવ્યસંયમ રૂપ -	૩૨૧	દ્વેષબંધન	૩૦૦	ધર્મતીર્થ	૯૩	ધવળપત્ર	૧૫૧
સાધુત્વ		દ્વેતનું નિરૂપણ	૫૨૨	ધર્મથી વિરુદ્ધ	૧૨૪	ધાઈ	૨૧, ૨૫૧
દ્રવ્યાકાર	૩૦૯	દ્વંદ્વ	૩૯૬	ધર્મદ	૧	ધાકડે ધાકડ	૧૨૨
દ્રવ્યાદિ	૨૯૬	દ્વંદ્વ		ધર્મદાઝ	૪૩૯	ધાકમેળાપ	૧૨૧
દ્રવ્યાનુયોગ ૧૨૬, ૩૩૨		દ્વંદ્વ		ધર્મદ્રવ્ય	૩૧૮	ધાતકીખંડ	૭૮
દ્રવ્યાનુયોગાદિ -	૩૬૬	દ્વંદ્વ		ધર્મધરાણ	૩	ધાતાં	૨૭
ભાવ		દ્વંદ્વ		ધર્મધૂર્તતા	૧૨૧	ધાતુનો મેળાપ	૩૬૩
દ્રવ્યાર્થિક નય	૧૦૭	દ્વંદ્વ		ધર્મધ્યાન	૧૫	ધાન્ય	૪૪૩
દ્રવ્યાસ્રવ	૩૭૧	દ્વંદ્વ		ધર્મનિષ્ઠ	૧૪૫	ધાન્યાદિકમાં	૭
દ્રવ્યે	૭૯	દ્વંદ્વ		ધર્મને રૂપે મિથ્યા -	૧૯૦	ધામ	૧૧, ૨૨૯
		દ્વંદ્વ		વાસનાઓ		ધામરૂપ	૩૨૮
		દ્વંદ્વ		ધર્મનો ઉદય	૫૨૭		

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
ધાયો	૬૫	ધૃતિ	૪૦	ન ચાલતાં	૨૦૪, ૨૯૯	નમ્રતા	૪
ધાર	૪૩૨	ધૈ		ન છિજ્જઈ	૧૫૯	નય	૪૫, ૨૨૩
ધારક	૧૬	ધૈર્ય	૨૦૭, ૩૯૨, ૪૧૦	ન જાણાવાથી	૫૨૬	નય ગ્રહો	૯૮
ધારણા	૧૬૦, ૪૯૦	ધો		ન બહેગો	૩૮૪	નયચક્ર	૩૯૪
ધારત	૪૩૭	ધોતિયા રૂપ	૪૭૫	ન સરે	૪૪૦	નય હેત	૪૦૫
ધારશીભાઈ	૪૩૩	ધોરણ	૧૫૪	ન ટરતુ હે	૨૨૫	નય ધારી હિયે	૨૧૬
ધારશો	૪૩૩	ધોરી માર્ગ	૪૬૮	નકામો	૧૫, ૪૨૦	નયની સત્તા	૧૯૪
ધારાઓ ચાલતી જેઈ	૨૧૨	ધોરી માર્ગે	૨૭૫	નકાર	૨૫૯	નયને	૮૭
ધારી રાખવું પડ્યું છે	૨૪૬	ધોરી વાટે	૧૪૨	નગર	૪૩	નયવાદ	૨૨૦
ધારો છો	૨૦૫	ધોળા દિવસે	૪૮૮	નગારું વગાડી	૪૩૪	નરક	૧૭૬
ધાર્યાં નથી	૭૮	ધાં		નગારા પર -	૧૦૮	નરકાદિમાં	૨૯૧
ધાવતાં	૪૯૮	ધંધ	૮૯	દાંડી ઠોકીને		નટતુ હે	૨૫૧
ધિ		દ્ય - દ્ય		નગારાં વાગતાં-	૫૦૨	નરનારી	૮૨
ધિક્કાર	૪૨૪	ધ્યાતાં	૭૨	હોય તેમ		નરમ	૪૧૮
ધિક્કાર્યાં છે	૫૦૬	ધ્યાન	૬૪, ૮૨, ૧૫૫, ૧૬૨, ૩૦૬, ૩૫૬, ૫૧૬, ૫૨૫	નગ્ન	૪૬૫, ૫૦૬	નરસિંહ મહેતા	૨૦૨
ધી		ધ્યાની	૧૫૩	નગ્નભાવ	૩૫૭	નરાધિપ	૪૭
ધીમંત	૧૦૯	ધ્યાનજોગ	૧૨૫	નજદીક	૨૮	નરેશપદ	૩૮૫
ધીર	૨૨, ૩૭૬	ધ્યાનબળ	૪૦૨	નજરાય છે	૪૮૩	નરોડા	૪૧૮
ધીરજ	૨૩૩	ધ્યાનભુવન	૨૨૪	નજીવી	૪૩૫, ૪૮૯	નવ ૧૦, ૨૪૧, ૩૫૬	
ધીરનાર	૧૭	ધ્યાયો રે	૨૨૪	નડિયાદ	૩૫૨	નવ ગ્રેવેયક	૬૬
ધીરવીર પુરુષ	૧૫૫	ધ્યાન રૂપ વહાણ	૧૫૬	નડિયાદવાસી	૨૯૯	નવ જાણે	૨૨૪
ધીરો	૪૦૬	ધ્યાવન	૨૨૧	નડે છે	૩૧	નવતત્ત્વ	૬૭, ૩૭૬, ૪૪૮, ૪૮૬
ધુ		ધ્યાવાથી	૧૪૨	નડ્યો	૪૪૧	નવદીક્ષિત	૧૫૨
ધુક્ત	૨૫૧	ધ્યાવાની	૧૩૭	નથુરામજી	૨૧૩	નવ નોકપાય	૬૩
ધુણાવ્યું	૯૯	ધ્રાસકો	૨૮	નદી ઉતરવા -	૨૭૫	નવ વાડ	૮૨
ધુનિ	૧૮૭	ધ્રાંગધ્રા	૪૦૬	જેવો પ્રસંગ		નવકાર મંત્ર	૮૨
ધુમાડા જેવા	૪૭૯	ધ્રુવ	૪૯૨	નપુંસકલિંગ સિદ્ધ	૪૯૬	નવકાર સ્તોત્ર	૩૩
ધુરીભાઈ	૩૮૭, ૩૯૫	ધ્રુવકાંટો	૪૩૦	નભશ્ચર	૪૯૭	નવ કોટિએ	૪૮૪
ધુરંધર	૨૩૯	ધ્રુવેવા	૧૦૭	નમોયાન	૪૪૫	નવ કોટિયે	૪૮૯
ધુરંધર પ્રવચન	૬૬	ધ્વનિ	૧૪૯, ૨૫૦	નમો	૪૪૫	નવતત્ત્વ વિવેચન	૫૨૦
ધૂ		ધા...		નમસ્કાર	૧૮૬, ૨૫૬	નવનિધિ	૨૦૦
ધૂપ	૫૦	ન	૩૮૩, ૪૯૫	નમસ્કાર મંત્ર	૩૬૨	નવેનવા એકાશી	૪૮૮
ધૂપેલ	૪૫૪	ન કથવું	૨૦૭	નમિ રાજર્ષિ	૪૬, ૪૯૪	નવનિધિ	૫૨
ધૂમસની વૃષ્ટિ	૨૧	ન ગહેગો	૩૮૪	નમો અરિહંતાણું	૩૩	નવપદ	૧૫૩, ૨૩૮
ધૂમ	૫૦	ન ગહેગો	૩૮૪	નમો જિણાણું -	૫૨૬	નવમ	૫૩૦
ધૂર્ત	૧૦૪	ન ગચ્છિજ્જા	૩૯	નિદભવાણું		નવયૌવના	૮૨
ધૂર્તપાણું	૧૨૭			નમસ્સામિ	૧૦૨	નવરાશ	૮
ધૂવાફૂવા	૫૯			નમઃ	૩૬૭, ૪૦૦		

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
નવરો બેસી રહેવું	૪૯૧	ન્હોય	૨૧૬	નામઠામ	૪૬૪	નિગ્રહ	૧૮, ૪૫, ૨૨૧
નવસરી માળા	૩૩	ન્યૂનાધિકતા	૩૫૭	નામનું	૩૭	નિચ્ચં	૪૦૦
નવવાડ વિશુદ્ધ -	૩૧૦	ના		નામનું દર્શન	૩૦૫	નિચિંત હોઈ	૩૨૫
બ્રહ્મચર્ય		ના	૩૬	નામવર્તી	૪૧૪	નિજ	૩૩, ૨૯૯
નવાઈ	૧૬૪	નાહિમ્મત	૯	નામમાત્ર	૫૩, ૩૨૬	નિજ અનુભવ-	૩૯૬
નવિ	૨૨૬	નાક રહે તો સારું	૪૭૯	નામવૃદ્ધતા	૧૪૪	પ્રમાણ સ્વરૂપ	
નવિ જાય	૩૨૩	'નાકે રૂપ નિહાળતા'	૪૦૪	નામી	૩૫	નિજ ઉપયોગમય	૩૮૭
નવેસરથી	૪૯૫	નાકની તો -	૪૭૯	નામમાત્ર ધર્મ	૪૭૪	નિજકુળધર્મ	૩૪૪
નશો	૭૨, ૧૧૭	રાખ થવાની છે		નામાંકિત	૮૭	નિજભાવ	૨૯૬, ૩૫૦
નહિ ભૂલેંગે ફેર	૫૧૪	નાખુદા	૫૦૯	નાયક	૮૨	નિજ છંદનકો	૨૧૩
નહિ સાર	૩૫૧	નાગર સુખ	૨૨૪, ૨૪૧	નાયવ્વો	૫૦૮	નિજ છંદનસેં	૪૬૭
નહીં જોવા કામનાં	૨૨૧	નાગી	૨૯	નાયો રે	૩૨૩	નિજ છંદે	૧૯૦
નહીં જોવી જ	૨૮૬	નાગેન્દ્ર	૪૧૯	નારકી	૩૭૮	નિજ દેહ	૫૧૩
નહીં તો	૧૫૮	'નાગો એ -	૫૦૩	નારદ ભક્તિસૂત્ર	૧૯૯	નિજવાસ	૩૪૯
નહીં તો થયું	૨૨૨	બાદશાહથી આધો'		નારાય છંદ	૫૪	નિજસ્થાન	૩૮૪
નહીં પાલવતું હોય	૨૧૩	નાટકચેટક	૪૯	નારાયન	૩૨૨	નિજ સ્વભાવ -	૩૦૧
ન્યાય	૧૨૪	નાડી	૧૨૫	નારાયણા	૩	સ્વરૂપ	
ન્યાયનેત્ર	૫૪	નાણાં	૪૬૦	નાલી	૩૭૪	નિજ રૂપકો	૫૧૫
ન્યાયમતે	૩૧	નાણાંભીડ	૩૦૪	નાવિક	૭૦	નિજ સ્વભાવાકાર	૫૩૩
ન્યાયમતનો બોધ	૯૫	નાણું	૯૭, ૩૫૩	નાવે	૨૨૫	નિજ સ્વરૂપય -	૩૯૭
ન્યાયવિરુદ્ધ	૧૧૮	નાત	૪૮૯	નાશે	૩૪૯	ઉપયોગ	
ન્યાયે	૪૪૧	નાતાલમાં	૩૪૦	નાશ્યે	૩૫૪	નિજ ધર્મ	૧૫
ન્યાયને કાંટે તોલન	૧૦૮	નાથ	૨, ૪૩	નાસિકા	૨૬	નિજપદબુદ્ધિ	૨૮૭
ન્યાયપૂર્વક	૧૧૪	નાતઃ	૪૪૬	નાસ્તિ	૧૪૭	નિજજ્ઞાન પરિચય-૨૮૭	
ન્યાયમાં	૧૩૩	નાનપણે	૩૧૬	નાસ્તિક	૨૭, ૧૫૧	પુરુષાર્થને	
ન્યાયસંપન્ન	૧૩૪, ૨૭૩	નાના	૨૦	નાસ્તિત્વ	૫૨૩	નિજેચ્છાપાણું	૨૫૭
ન્યારા	૨૧૨	નાના પ્રકારના	૧૪૬	નાળિયેરી	૧૮૫	નિત	૧૨૬
ન્યારી	૩૮૩	નાના પ્રકારની ભૂલ	૨૭૪	નિ		નિત્ય	૨
ન્યારું	૨૫૪	નાપસંદ	૧૮૫	નિકટ	૧૨૬	નિત્ય નિયમ	૪૧૩
ન્યારો	૪૧	નાભિ	૨, ૧૪૦	નિકટતા	૧૦૮	નિત્ય પદાર્થના-	૨૩૧
ન્યૂન	૨૬૦	નાભિપુત્ર	૧૫૪	નિકટભવી જીવ	૨૨૧	માગને વિષે	
ન્યૂનપાણું	૩૧૦	નાભો ભગત	૪૬૬	નિકટપણે મોક્ષ	૨૪૯	નિત્ય પ્રતિ -	૧૯૦
ન્યૂનતા	૨૭, ૭૯, ૧૬૦	નામનિક્ષેપે	૭૩	નિકાચિત કર્મ	૨૭૨, ૩૮૧	અવકાશ લઈ	
	૧૬૮, ૪૪૬	નામ જોવી -	૨૮૫	નિકાય	૩૭૮	નિત્યતારૂપ	૩૪
ન્યૂનતા કરી છે	૪૮	પ્રભાવનાએ		નિગોદ	૨૧, ૪૮૬	નિત્યત્વ	૧૭૭
ન્યૂનાધિક	૩૦, ૮૪, ૪૭૫	નામબોળક	૧૧૨	નિગંથે	૩૬૬	નિત્યકલ્પ	૧૫૨
ન્યૂનત્વ	૩૪૮	નામકર્મ	૧૧૦	નિગંથં	૫૩૩	નિત્યકામી	૩૪૨
		નામકર્મની પ્રકૃતિ	૩૭૬	નિત્ય પ્રતિ	૨૭૬	નિત્યપદ	૫૧૮

शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.
निदान	४, ४०, १२८, २००, ३०४, ४५१	निमित्तवासी	३१५	निरंतर	२१, ३०७	निरोध	२२१, ३०४
निदानबुद्धि	२८४	निमेष	३७३	निरंतराय पद	५२६	निरोध थर्ष	२३८
निदानरहित	३७२	निमंत्रणा	४८	निराकराण	२६६, ३८०	निर्गुंभीने	१४१
निदानशक्य	६५	निय	३६१	निराकार	३	निर्गुंशी	१५०
निदिध्यासन	४१, १०६, १८२, २०८, २४१, ३०३, ४०८	नियत	१८२	निराकुण	२०४	निर्गमन	८८
निदिध्यासवो	२८८	नियत प्रदेश	३१७	निराकुणता	५०३	निर्ग्रथ	२३८, २५८, ३८०, ४५५, ४८८, ५०८
निद्रा	५	नियतवाह	११८	निराकांक्षी	२७३	निर्ग्रथ गुरु	८५
निद्रादि प्रकृति	४५१	नियतिमे युक्त	१७५	निराग्रक्षी	४७०	निर्ग्रथ दशा	१६५
निद्रावश थयो	८५	नियतिओ	१७४	निराग्रक्षपाणुं	१८०	निर्ग्रथ दर्शन	१३१
निद्रावाहि	३८३	नियम	१३४, २१५	निरादर	२६२	निर्ग्रथ धर्म	१५३
निर्दंभता	४५०	नियमन	१८४	निराधारपाणे	२७७	निर्ग्रथ पद	३७२
निधान	३५८	नियमभंग	४४८	निराबाध	१४७, २४२	निर्ग्रथ परिभाषा	३८०
निधरि	१४७	नियमा	१८४	निराधार थयुं छतुं	२८३	निर्ग्रथ परिभाषा-	५३३
निधिरत्न	२३	नियमा वासित	१४६	निरारंभी	४५, ७१	निधि	
निपुण	४४	नियमित	२८२	निरालंब बोध	३२०	निर्ग्रथ प्रवचन	६६, ७८, १८५, ४०६
निपुण अखिंसा	१४१	नियमितपाणुं	३१६	निरालंबन	३८१	निर्ग्रथ भगवान	१४२
निभीड	४८७	नियाणापूर्वक	४४२	निरावरण	१५१, २४४	निर्ग्रथ भावे	५१८
निभीडपाणुं	४८२	नियंता	३३८	निरावरण ज्ञान	३२६	निर्ग्रथ मार्ग	३३०
निबंध	४०८	निरर्थक	२८, ४५३	निरावरण ज्ञानसहित	३२५	निर्ग्रथ शासन	१३६
निबंधन	२२८	निरधार	५१८	निराशता	२६०	निर्ग्रथिनीओ	३८०
निभाववा	४६४	निर्इपाण	१३०	निराशा	३८३	निर्हरता	७३
निभाववो	२८७	निरपरार्थी	७८	निराशभावे	१५४	निर्हरा	२४, ४१, ४६४, ४८६
निभाव्यो आवणे	१५७	निरपरार्थी दशा	१५१	निराश्रयपाणे	३१२	निर्हनावस्था	१४५
निमक	४७४	निरपेक्ष	१८८, ३५५	निराहारपाणे	३४२	निर्हव	३३३, ४६५
निमकडराम	४७४	निरपेक्षपाणे	५०३	निरीच्छा	२६८, ३१५	निर्णयिक उत्तर	२०५
निमकडबावी	७	निरभिमान	८८	निरीक्षाण	४८	निदोष	७७, ४०८
निमग्न ७१, २६८, ३८६		निरभिमानी	८, २३६	निर्इपाण	२७२, ३०२	निर्दोष सुभ	८८
निमग्न	४४४	निरभेदइय	३८४	निरुपम	२३५	निर्दोष अपूर्व -	४०८
निमित्त	४८, १३२, १५८, १७३	निरवद्य	५५, ३८१	निरुपक्रम आयुष्य	४८५	स्वभाव	
निमित्त मात्र	१८६, १८८	निरखंडकारपाणे	४५५	निरुपम धर्म	१३८	निधरि	१४७, ३०८
निमित्ते करीने	३१८	निरखंडभावता	३४०	निरुपयोगी	८	निर्दंड	२००
निवृत्तिबोध	५४	निरखंडता	२८३	निरुपाधि	८८	निर्दंडपाणे	४५५
निवृत्तिभूत	४२५	निरंक्रुश	२०८	निरुपाधिपाणुं	१५८	निर्दंडपाणे	३८३
निमित्तइय	३५५	निरंजन	२, १८७, १८४, २००, ३५८	निरुपाधिमय	८	निर्ध्वंस परिणाम	३१३, ४५३
		निरंजन पद	१८७	निरुपाधिवाणा	२४६		
		निरंजनको	२१६	निरुपाय	१३५		
		निरंजन देव	१८१	निरुपायता	१३४		
				निरुपाये	४१४		

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
નિર્પક્ષી	૪૮૦	નિર્વક્ષ	૨૮૬	નિર્વ્યસનતા	૪૩૯	નિશાનાદિ	૩૧૬
નિર્જરાકમ	૪૨૮	નિર્લેપ	૩	નિર્વિધિપાણું	૩૯૩	નિશ્ચય ૧૭૦, ૨૨૮,	
નિર્બળ	૧૯૮	નિર્વશ	૬	નિર્હિંસકપાણું	૩૪૬	૩૦૯, ૩૨૬, ૩૯૯	
નિર્બળ થઈ -	૨૩૯	નિર્વશ્ચ	૪૩૦	નિર્વેદ	૧૪૯, ૪૭૩	નિશ્ચય અર્થ	૧૪૩
શ્રી હરિને હાથ		નિર્વાણ	૮૭, ૩૫૦,	નિર્વેરતા	૩૩૪	નિશ્ચય અનુભવ	૧૭૫
નિર્બળતા	૪૩૩		૩૯૧, ૫૦૨	નિવર્તન યોગ્ય	૨૮૨	નિશ્ચય નય	૩૪૪
નિર્બળપાણું	૩૦૦	નિર્વાણમાર્ગ	૧૬૮,	નિવર્તવાને	૫૪	નિશ્ચય વાર્તા	૧૯૭
નિર્બધિ	૧૭૪		૧૮૫, ૩૨૦	નિવર્તવાનું	૩૧૮	નિશ્ચય સમ્યક્ત્વ	૪૮૫
નિર્બધિક	૧૫૯	નિર્વાણપુર	૩૭૬	નિવર્તી	૩૭૯	નિશ્ચયમાં	૧૪૩
નિર્બાહ્યાણાને -	૨૭૮	નિર્વસનાપાણું	૨૨૨	નિવર્તાવવા	૨૮૦	નિશ્ચળપાણાથી	૫૯
પ્રાપ્ત		નિર્વાસિત બોધ	૪૩૭	નિવારાણ	૨૪૫	નિશ્ચયવૃત્તિ	૨૮૫
નિર્બૂઝ	૭૬	નિર્વાહ	૭૧, ૩૯૦	નિવારવી	૨૦૭	નિશ્ચયાત્મક જ્ઞાન	૨૪૮
નિર્બંધન	૧૬૬	નિર્વાહવામાં	૩૩૪	નિવાસ	૧૯૧, ૩૯૦	નિશ્ચયે	૨૨૭
નિર્ભય	૧૫૭, ૧૮૫	નિર્વિકલ્પ	૩૮૫, ૩૯૯,	નિવાસ ભૂમિકા	૧૪૬	નિશ્ચયપૂર્વક	૨૧
નિર્ભયતા	૨૧૦		૫૧૨, ૫૨૭	નિર્વિક્ષિત	૪૧૨	નિશ્ચલ	૨૨૮
નિર્ભયપાણાની	૧૭૯	નિર્વિકલ્પ જ્ઞાન	૧૮૦	નિવેડો	૪૦, ૨૧૮, ૪૬૦	નિશ્ચલ અનુભવ	૨૩૦
નિર્ભયી	૪૫૩	નિર્વિકલ્પ સમાધિ	૨૨૭	નિવેદન	૨૭, ૨૪૭	નિશ્ચળ પરિણામ	૨૪૨
નિર્મમત્વ	૪૮, ૩૭૯	નિર્વિકલ્પપાણું-	૨૬૫	નિવેદિત કરવાનું	૩૨૯	નિશ્ચળ ૧૮૩, ૩૦૬	
નિર્મલત્વ	૪૦૭	પ્રામ હોય છે		નિવૃત્ત	૩૯, ૪૯, ૧૬૭,	નિશ્ચયનયાત્મક -	૪૧૭
નિર્મળ	૩, ૨૩૦, ૩૭૩	નિર્વિકલ્પી	૧૬૯		૨૮૨	બોલો	
નિર્મળ દશા	૩૧૦	નિર્વિકાર	૭૨	નિવૃત્તબુદ્ધિ	૨૮૭	નિશ્ચિત બુદ્ધિ	૩૦૦
નિર્મળ પ્રીતિએ	૨૦૭	નિર્વિકાર મનના-	૫૧૬	નિવૃત્ત ભૂમિકા	૫૧૫	નિશ્ચિતાર્થ કરેલો	૩૯૯
નિર્મળતા	૩૦૫	મુમુક્ષુઓ		નિવૃત્ત ધાઓ	૨૨૨	નિષેધ ૧૬૭, ૩૨૪	
નિર્મળતા ભાવથી	૩૫૯	નિર્વિકારપાણે	૨૧૪	નિવૃત્તિ	૧૫૦, ૧૮૩,	નિષેધ કરવો	૪૮૪
નિર્મળપાણું	૪૫૫	નિર્વિકાર જ્ઞાનયોગ	૧૪૫		૧૯૦, ૫૦૯	નિષેધક	૪૨૪
નિર્મળો	૨૧૭	નિર્વિકારી	૩૨, ૯૪	નિવૃત્તિ ... ત્યારે	૪૬૮	નિષેધી દેખાડ્યું છે	૩૪૭
નિર્મલ્ય	૧૦૪, ૧૧૯,	નિર્વિકારી દશા	૧૨૩	નિવૃત્તિબોધ	૫૪	નિષેધ્યો	૧૪૧
	૪૯૬	નિર્વિચાર	૨૪૫	નિવૃત્તિક્ષેત્ર	૨૫૫	નિષેધવા યોગ્ય	૨૨૨
નિર્મનીપણે	૪૩૯	નિર્વિધનપણે	૩૯૦	નિવૃત્તિક્ષેત્રે -	૫૧૩	નિષિદ્ધ	૨૭૫
નિર્મિત	૪૯, ૧૫૮	નિર્વિશેષપણું	૩૯૮	સ્થિતિ-વિહાર		નિષ્કપટ	૨૯૨
નિર્મૂળનપણાની	૧૭૯	નિર્વિવાદ	૫૩૩	નિવૃત્તિના પ્રકાર-	૨૭૨	નિષ્કપટપણું	૧૭૮
નિર્મૂલ્ય	૯૮	નિર્વિવાદતા	૨૪૫	માં ફેર		નિષ્કપટીપણું	૨૧૯
નિર્મૂળ	૮	નિર્વિવાદપણે	૪૭૨	નિવૃત્તિનો હેતુ	૩૫૨	નિષ્કલેશ	૨૫૪
નિર્મોદક	૩	નિર્વિધય	૩૦૭	નિવૃત્તિપરાયાણતા	૪૨૬	નિષ્કલંક	૫૦૫
નિર્મોહપણે	૧૬	નિર્વિસંવાદી	૨૪૩	નિવૃત્તિભૂત	૪૨૫	નિષ્કર્ષ	૨૭૮
નિર્મોહપણું	૩૮૫	નિર્વિસંવાદપણે	૧૮૦	નિવૃત્તિ શીઘ્રમેવ	૫૪	નિષ્કામ	૨૪૫, ૪૪૪
નિર્યુક્ત	૧૩૪	નિર્વિક્ષિત	૪૧૨	નિવૃત્તિવાસ	૨૬૩	નિષ્કામ યો	૨૬૭
નિર્યુક્તિ	૪૩૮	નિર્વિક્ષેપ	૩૫૨, ૩૯૮	નિશદિન	૧૪૭, ૩૨૨	નિષ્કામ ભક્તિ	૨૯૭

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
નિષ્કામપાણે	૨૩૦, ૪૫૫	નિ:પરિશ્ર્લી	૯૯	નીપજ્ઞ્યા	૧૧	નેન	૩૨૨
નિષ્કારણ	૧૮૮, ૨૭૨, ૨૯૯, ૩૨૭, ૪૩૮	નિ:શલ્ય	૪૪૮	નીરખીને	૮૨	નેનહીન નર	૨૫૨
નિષ્કામ શીલ	૧૨૦	નિ:શંકતા	૧૦૭, ૨૧૦	નીરખવા	૮૨, ૨૬૦	નેયાયિક દર્શન	૩૩૬
નિષ્કુલાનંદજી	૨૧૧	નિ:શંકપાણી	૧૭૯	નીરસપાણું	૨૬૨	નો'ય	૩૩૯
નિષ્ક્રમ	૩૪૮	નિ:શંકાદિ -	૪૯૩	નીરાગ શ્રેણી	૮૭, ૧૩૮	નો	
નિષ્ઠા	૧૮૬, ૨૪૬	આઠ અંગ		નીરાગ શ્રેણી -	૧૩૬	નો	૪૪૬
નિષ્ઠાભેદકૃષ્ટિ	૫૧૯	નિ:શ્રેય	૩૩૩	સમુચ્ચયે		નોકમાય	૪૯૧
નિષ્પન્નતા	૨૫૦	નિ:શ્રેયસ્પદ	૩૨૯	નીરાગી	૩૫, ૯૪	નોકા	૧૬૪
નિષ્પક્ષપાતતા	૨૫૩	નિ:સત્વ	૨૬૦, ૩૪૯,	નીરાગતા	૭૧	નોતમ	૪
નિષ્પક્ષપાતે	૩૪૩		૪૯૯	નીરાગીત્વ	૧૩૪	નં	
નિષ્પાવ	૨૨૩	નિ:સંગ	૩૭૯	નીલમ	૪૬૦	નંદન	૨
નિષ્ફળ	૨૮૬	નિ:સારભૂત	૨૮૮	નીલલેશી	૪૯૭	નંદનવન	૫૦૦
નિષ્ફળ વાર્તા	૨૭૩	નિ:સારપાણું	૨૮૩	નીસરી પડી	૨૮	નંદિ વર્ધમાન	૯૧
નિસર્ગ	૧૦૩	નિ:સંગતા	૨૧૦	નીંદ	૩૨૨		
નિ:સંશય	૩૭, ૨૫૪, ૫૦૯	નિ:સંગપાણું	૪૯૮	નૂ-નૂ		પ...	
નિહચેસેં	૫૧૫	નિ:સંદેહ કૃષ્ટિ	૧૮૦	નૂતન	૧૩૮	પં પૂજ્ય	૨૦૬
નિહચે	૩૮૪	નિ:સંદેહ	૩૫૪	નૂપ	૩૪૮	પખવાડિયું	૧૬૧, ૨૦૮
નિહાળ	૫૪	નિ:સંદેહપાણે	૧૩૧	નૂપચંદ્ર	૭૩	પખવાડિયે	૮૫
નિહાર	૭, ૫૪, ૧૨૬	નિ:સંશય	૩૭, ૨૫૪, ૫૦૯	નૂપતાઈ	૮૯	પગ પર હાથે -	૧૦૯
નિહારનો નિયમી	૧૫૬	નિ:સ્નેહ હો	૨૦૧	નૂપતિ	૮૨	કરીને કુહાડો મારવો	
નિક્ષેપે	૧૧૨	નિ:સ્પૃહા	૧૫૧, ૨૦૨	નૂપાં	૩૮	પગ પાછા પડે છે	૪૯૩
નિવ્વાણપુરં	૪૦૬	નિ:સ્પૃહપાણી	૧૭૯	નૂપાલ	૩૮	પગ મૂકાવીશ નહીં	૧૭૦
નિવ્વાણમગં	૫૩૪	ની		ને		પગરખાં	૯૩, ૪૭૦
નિવ્વાણસેષ્ટા	૪૦	ની યેરે	૫૪	ને આંતરે	૪૬૯	પગ્યોં	૨૫૧
નિંદવા	૪૪૮	નીક	૪૬૦	નેકી	૧૭૦	પચીસ ભાવના	૬૨
નિંદવાનું	૪૫૬	નીકર	૧૪	નેકુ	૨૫૧	પચ્ચચ્ચે	૪૧૭
નિંદા	૧૨	નીચ	૩૩	નેત્રમ્	૪૫૨	પછડાટ	૨૯૪
નિંદામિ	૪૬૬	નીચ ગતિ	૬૮	નેતારં	૪૦૦	પછવાડેથી	૪૭૬
નિંદાવ્યું	૩૬૪	નીચ ધર્મ	૧૫	નેત્ર	૨૪૦	પછાટ	૪૮૪
નિંદે છે	૩૯૩	નીચ સૌ	૩૮૫	નેત્રોંકી	૧૩૦	પજવવું	૪૪૦
નિંબપુરીવાસી	૩૧૯	નીચે મને	૪૩૩	નેપથ્ય	૧૪૯, ૫૧૦	પજ્જવેહિં ચ	૩૬૧
નિંદ્ય	૨૧	નીતિ	૧૮, ૩૪, ૧૧૮	નેપોલિયન બોનાપાર્ટ	૭	પજ્જવાસામિ	૧૦૨
નિંદ્યકૃષ્ટિ	૭૫	નીતિ મૂકતાં	૨૭૩	નેમ	૧૨, ૮૭	પટ	૩૪૫
નિ:ં	૧૨૩	નીતિ સહ	૩૮૩	નેષ્ટ	૩૨	પટરાણી	૫૪
નિ:કામી	૩૮૮	નીતિ નિધાન	૩	નેહ	૨૧૬	પટશાળ	૫૪
નિ:ખેદપાણને	૨૬૩	નીપજ્ઞે	૪૬૯	ને		પટળાદિ અંતરાય	૨૭૮
		નીપજ્ઞશે	૩૩૨	નેગમ કૃષ્ટિ	૫૨૮	પટેલાઈ	૮૮
		નીપજ્ઞવેલ છે	૪૮૫	નેગમ વિશુદ્ધ કર	૫૨૮	પટંતર	૧૨૨

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
પઠનમનન	૪૫૨	પત્રિકા	૧૩૬	પન્નંતે	૧૭૦	પરભાવથી	૧૬, ૧૭૬
પડખામાં	૭૨	પથરો	૨૮૯	પમાય છે	૭૫	પરભાષા અભ્યાસ	૧૬૧
પડખાં	૧૮૨	પથ્થરનું દળ	૨૮૯	પમાયો	૩૨૩	પરમ	૩૪
પડખે	૧૬૧	પથ્થર પર -	૧૮૧	પયગંબર	૭૨	પરમ આર્જવ	૫૨૭
પડતર રહેવા દીધું	૨૩૧	પાણીના ચિત્ર જોવું		પર અધ્યાસ	૧૮૫, ૩૨૧	પરમ ઉપયોગદૃષ્ટિ	૨૪૪
પડતાં	૪૯૧	પથ	૩૫૧, ૪૮૧	પર ઉપયોગ	૪૫૩	પરમ ઉપશમ	૪૧૫
પડતી વૃત્તિને	૪૦૯	પદ	૨૨૩, ૨૨૫, ૪૩૮	પરકથા	૩૧૯	પરમ ઉપશમ રૂપ	૨૬૫
પડદો	૧૮૯	પદકમળ	૨૯	પરકંત	૪૪૮	પરમ કરુણા	૧૯૭
પડળ	૨૦૮, ૪૭૨	પદની રચના	૨૦૯	પરખી	૨૪૨	પરમ કરુણમૂર્તિ	૨૦૬
પડાવી લે	૪૭૬	પદનો	૧૯૫	પરગટ ભયો	૩૮૪	પરમ કરુણ્ય -	૫૨૮
પહિપુણસંસર્દ્ધ	૫૩૩	પદપંકજ	૨૧૫	પરચા	૨૦૩	સ્વભાવ	
પડી પડી	૨૧૫	પદ્મરાગ રત્ન	૩૭૫	પરચારિત્ર	૩૭૯	પરમકૃપાળુ -	૫૩૨
પડી મૂકીને	૪૫૭	પદ્યુક્ત	૫૧૧	પરજીવ	૪૮૦	સદ્ગુરુદેવ	
પહુચ્ચં	૧૫૮	પદવી	૪૦	પરજંક	૩૮૩	પરમ ગુણમય ચારિત્રપૃ૨	
પડંગ	૯૯	પદાર્થ	૫૧, ૨૧૮, ૨૨૪, ૩૧૬	પરઠી	૪૦	પરમ જાગૃત -	૫૨૭
પઢી પાર	૩૫૯	પદાર્થ, તેની -	૨૭૪	પરણે તેને જ ગાઉ	૨૭	સ્વભાવ ભજ	
પઢી પાર.. હજાર	૩૫૯	અવસ્થા		પરણી	૮૯	પરમ જિજ્ઞાસા	૧૮૬
પાણછ	૪૬	પદાર્થદર્શન	૩૨૬	પરણીય	૧૧૮	પરમ જુગુપ્સિત	૧૫૯
પણતીસ	૪૦૩	પદાર્થપાણે	૨૭૯	પરમ તત્ત્વ	૧૯૪	પરમ જ્યોતિસ્વરૂપ	૩૯૬
પતિત	૫૧૨	પદાર્થપ્રકાશક	૩૦૬	પરતંત્ર	૬, ૨૫૩, ૪૯૬	પરમ તત્ત્વ	૧૫૦, ૨૭૭
પતિત થયો	૬૩	પદાર્થપ્રભેદ રૂપ	૩૭૭	પરત્વે	૧૦૬, ૧૯૩, ૪૧૧	પરમ તત્ત્વદૃષ્ટિ	૪૦૯
પતિત થવાનું	૪૪૭	પદાર્થનો અનિર્ણય	૨૧૦	પરદુઃખ ભંજન	૭૪	પરમ દુર્લભ	૧૩૬
પતિત થવાનો	૩૦૩	પદાર્થનો બોધ	૨૩૩	પરદેશી રાજા	૪૬૩	પરમ દૈન્યતાની -	૨૧૦
પતિત સ્થિતિ	૧૦૫	પદાર્થો	૧૫૬, ૪૫૮	પરદ્રવ્ય	૨૧૯	ઓછાઈ	
પતિવ્રતા	૨૪૨	પદે	૪૪૬	પરધન	૫૦૩	પરમ ધૈર્ય	૨૪
પતે	૩૦૨	પદ્મવન	૧૯	પરધર્મ	૩૩૧	પરમ નિશ્ચયરૂપ	૨૭૨
પત્તોસિ	૪૧૬	પદ્માસન	૧૪૦	પરધામ	૫૩	પરમ નૈષ્ઠિક	૩૧૯
પતંગ	૪૧, ૩૭૮	પદ્મનંદિ પંચ -	૪૧૦	પરધામ ગયા	૮૭	પરમ પીયૂષ	૧૯૮
પતંજલિ	૩૮	વિંશતિ		પરનારી	૪૪૯	પરમ પુરુષ	૧૪૮, ૨૧૭
પત્તા	૫૧૪	પદ્મનંદિ શ્રુત	૪૨૬	પર પદાર્થ	૩૦૧	પરમ પુરુષદશા -	૩૮૫
પત્તામાં	૧૮૮	પદ્મલેશી	૪૯૭	પરપુદ્ગલ	૫૧	વાર્ણન	
પતું	૧૩૪, ૨૫૫	પદ્માસન મુદ્રા	૫૦૦	પરબ્રહ્મ	૧૯૧, ૧૯૪, ૨૦૭	પરમ પુરુષે	૪૧૨
પત્ર	૪૬	પદ્યાર્થ છે	૪૫૩	પરભવ	૩૪	પરમ પ્રયત્ન	૫૩૦
પત્રપ્રસાદી	૨૩૫	પદ્યતિ	૩૫૮	પરભારા અર્થે	૨૪૮	પરમ પ્રેમભાવથી-	૨૩૦
પત્રપ્રસંગ	૨૨૦	પદ્યતિએ	૧૩૧	પરભારી	૩૧૯	નમસ્કાર	
પત્રલેખિની	૧૫૧	પદ્યતિવિવાદ	૩૭૨	પરભારું	૪૮૫	પરમ પ્રેમાર્પણ	૨૧૧
પત્રાકાંક્ષા	૩૫૯	'પ' ના આંકવાળો	૫૧૧	પરભારો	૨૮૮	પરમ કૃષ્ણ	૨૧૪, ૨૩૬
પત્રાનુસાર ક્ષેત્રે	૪૧૮			પરભાવ	૪૮૭	પરમ બંધવ	૨૬૧

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
પરમ ભક્તિ	૪૦૮	પરમાર્થ	૨૩, ૨૧૮,	પરમાર્થ સમ્યક્ત્વ	૨૫૫,	પર્યાયાંતર	૧૯૭, ૨૭૮,
પરમ ભલામાણ	૧૩૪		૩૩૩, ૪૧૯,		૪૭૦		૩૨૧
પરમર્ષિ	૧૫૪, ૫૦૭		૪૪૯, ૪૫૬	પરમાર્થ સાધ્ય-	૧૬૪	પર્યાલોચના	૪૪૪
પરમ મહાત્મ્યા	૨૦૦	પરમાર્થ આરે -	૨૩૧,	કરવામાં		પર્યુપાસના	૧૪૩
પરમ મુમુક્ષુ	૫૧૦	અવકાશ		પરમાર્થ સંયમ	૩૨૪	પર્યુષણ	૧૬૦
પરમ યોગી	૩૮૫	પરમાર્થને કલંકરૂપ	૨૦૪	પરમાર્થ હેતુ	૫૨૧	પર્યા	૨૧૬
પરમવીતરાગે	૩૫૩	પરમાર્થ ગૌણતાની	૫૨૧	પરમાર્થ જ્ઞાને	૨૬૨	પર્યત ૧૫, ૧૮૬, ૩૧૬	
પરમ શાંત	૫૧૬	પ્રસિધ્ધિ		પરમાર્થે	૨૭૯	પર્વતને નામે	૨૨૩
પરમ શાંતરસમય ધર્મ ૨૭૭		પરમાર્થથી ચૂકે છે	૨૯૩	પરમાર્થ મૌન	૩૨૧	પર્વતની ક્ષાટની-	૪૬૧
પરમ શાંતરસ-	૪૦૨	પરમાર્થ દૃષ્ટિવાન-	૩૬૨	પરમાવગાઢ	૪૧૩	માફક	
પ્રતિપાદક		પુરુષો		પરમાવગાઢ દશા	૩૩૦	પર્વતિથિ	૪૨૬
પરમ શાંતશ્રુત	૪૧૨	પરમાર્થ નય ૩૧૯, ૩૪૮		પરમાવગાઢ -	૫૦૫	પર્શિયન	૪૮૮
પરમ શાંતિ:	૪૧૬	પરમાર્થનેશ્ચિક	૩૧૪	સમ્યક્ત્વ		પરલોક	૨૪, ૩૨૦
પરમ શ્રુત	૩૩૬, ૩૪૨	પરમાર્થ-પરમાર્થ	૨૬૬	પરમાવધિની -	૫૨૩	પરવરતાં	૬૪
પરમ શોચનીય	૧૮૩	સ્વરૂપ		અનુપ્રેક્ષા		પરવરશે	૫૧
પરમ સમાધિ	૪૩૦	પરમાર્થ-પુરુષાર્થ	૨૩૬	પરમાવધિજ્ઞાન	૯૩, ૫૦૫	પરવરીશ	૪૮
પરમ સમાધિરૂપ	૨૦૫	પરમાર્થ પ્રેમ	૨૦૫	પરમાશ્ચર્યરૂપ દશા	૨૦૯	પરવસ્તુ	૩૮૪
પરમ સમ્યક્ ચારિત્ર ૩૭૧		પરમાર્થ બુધ્ધિ	૧૦૮	પરમાહ્વાદક	૧૯૯	પરવશપાણું	૨૯૦
પરમ સાધન	૨૫૯	પરમાર્થ ભાવ	૩૩૩	પરમેદ્ધિવાચયાણં	૪૦૩	પરવૃત્તિ	૩૧૯
પરમ સુશીલ	૬૬	પરમાર્થ ભાષા	૨૪૩	પરમેષ્ટી પદ	૩૭૨	પરશાંતિ	૪૩૩
પરમ સ્નેહી	૨૮૧	પરમાર્થમય	૩૧૯, ૫૨૭	પરમેશપદ	૨	પરસમય	૨૧૯
પરમ સ્વરૂપ ૨૦૫, ૨૧૦		પરમાર્થ માર્ગ	૧૮૩	પરમેશ્વર	૧૯૪	પરસમય -	૩૭૯
પરમ હિતસ્વી ૨૭૦, ૨૯૭		પરમાર્થના માર્ગની	૧૬૯	પરમેશ્વરી ડર	૨૦૭	પરિણામીપાણે	
પરમ હંસ	૧૧૮	પરમાર્થ માર્ગની-	૨૦૨	પરમોત્કૃષ્ટ	૮૩	પરસંગી	૨૨૬
પરમાકાંક્ષા	૧૩૩	સંધિ		પરમોત્કૃષ્ટ સંયમ	૩૮૯	પરસંબંધી	૨૨૭
પરમાગમ	૨૬	પરમાર્થ માટે	૧૯૨	પરમોત્તમ	૫૧૫	પરસ્ત્રીનો ત્યોગ	૫૦૪
પરમાણુ ૨૦, ૨૮૬, ૩૧૯,		પરમાર્થ મૂળ	૩૨૪	પરમોપકારક	૫૨૭	પરસ્પર	૧૩૧
૩૨૬, ૩૭૭, ૪૩૬		પરમાર્થ મૂળહેતુ-	૨૫૩	પરયોગનું	૧૭૭	પરસ્પર ભેદ પામતું ૨૭૪	
પરમાણુ	૩૧૯	વ્યવહાર		પર્યટન	૪૧	પરહરું	૯૯
પરમાત્મને	૩૩	પરમાર્થ મૌન	૨૨૨	પર્યટના	૧૦૪	પરાકાષ્ટા	૩૯૮
પરમાત્મપ્રકાશ	૩૯૫	પરમાર્થ રૂપ	૧૬૪	પર્યાપ્ત	૩૯૭, ૪૯૭	પરાક્રમ	૩૧, ૫૨૯
પરમાત્મસ્વરૂપ	૨૮૦	પરમાર્થ વડ	૨૬૨	પર્યાપ્ત સ્થિતિમાં	૨૮૨	પરાક્રમ ખાતર	૧૨૭
પરમાત્મા	૧૯૪	પરમાર્થની વર્ષાઋતુ	૧૮૧	પર્યાય ૨૫, ૩૦૧, ૩૧૫,		પરાક્રમુખ	૩૬૮
પરમાદર	૨૧૪	પરમાર્થ વિષય	૧૬૪	૩૧૬, ૩૯૬, ૪૫૭		પરાક્રમુખતા	૧૪૩
પરમાધામી	૬૦, ૪૮૨	પરમાર્થ વિષયે	૨૨૦	પર્યાયફેર	૩૦૮	પરાભ્ય	૩૫૭
પરમાનંદ ૩૭, ૧૬૮, ૧૯૧		પરમાર્થ વ્યવહારરૂપ	૨૬૬	પર્યાયલોચન	૫૦૪	પરાભિત	૩૦૭
પરમાનંદ ત્યાગી	૧૬૫	પરમાર્થ સત્ય	૪૫૦	પર્યાયવૃદ્ધતા	૧૪૪	પરાણે	૬૦, ૨૭૯, ૪૮૫
પરમારથનો પંથ	૩૪૪			પર્યાયાર્થિક જ્ઞાન	૩૧૫	પરાત્મ	૧૧૮

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
પરાત્મા	૪૫	પરિણત	૧૭૬, ૩૭૧	પરિશીલન	૪૦૫	પલટાય	૩૪૬
પરાત્માની રક્ષા	૯૮	પરિણતિ	૩૦૮, ૩૨૯,	પરિશ્રમ	૪૪, ૧૨૭,	પલાય	૩૬
પરાર્થિક	૧૨૮		૪૭૭		૧૯૧, ૨૫૬	પલંગ	૬૮
પરાદૃષ્ટિ	૪૯૯	પરિણમવું થયું છે	૨૭૪	પરિસમાપ્ત	૨૪૪	પલ્લવી	૧૨૮
પરાધીન	૨૧, ૩૦૩	પરિણમે	૧૯૩, ૨૧૬	પરિસમાપ્તપણું	૨૭૩	પવનકાય	૨૫
પરાધીનપણું	૫૧૦	પરિણમ્યા કરે	૨૩૧	પરિસવા	૫૧૫	પવન ઢોળે	૪૨
પરાનુકંપારૂપ	૨૪૭	પરિણામ ૪૦, ૩૬૦, ૩૭૭		પરિસીમા	૨૪૩	પવનથી પણ ગુમ	૧૨૮
પરાનુગ્રહ	૫૨૯	પરિણામભેદ	૨૮૬	પરિસેવીને	૬૨	પવચળે	૩૬૬
પરાભક્તિ	૨૦૦	પરિણામપણું	૫૦૯	પરિસ્રવા તે આસ્રવા	૪૬૩	પવિત્ર આચાર	૮૬
પરાભક્તિના મૂળની	૨૦૮	પરિણામ પામ્યું નથી	૨૫૭	પરિહરે	૩૬૧	પવિત્રતા	૮, ૯૪
પરાભવ ૧૦૪, ૧૬૭, ૨૫૩		પરિણામપ્રતીતિ	૫૦૫	પરિહાર	૨૦	પવિત્ર થવા	૭૭
૨૭૬, ૩૩૫, ૪૫૨		પરિણામંતર	૩૮૧, ૨૮૪	પરિહારવિશુદ્ધ	૩૩૦	પવિત્ર દર્શન	૧૫૩
પરાભવ કરવાનો	૩૮૧	પરિણામિક ભાવે	૧૫૨	ચારિત્ર		પવિત્રાત્મા	૧૫૯
પરાભવ થવાને	૩૨૧	પરિણામી	૫૧૮	પરિક્ષીણ	૨૪૭, ૩૧૩	પશુ	૪૭૯
પરાભવ પામ્યો	૪૫૯	પરિણામીપણે	૫૨૪	પરિક્ષીણપણાને	૨૮૫	પશુપદ્ધતિ	૧૨૦
પરાભવાદિ	૨૯૩	પરિણિવ્વાયંતિ	૪૫૨	પરી	૪૦૭	પશુવત્	૩૩૪
પરાભવ્યા	૬૫	પરિણિવ્વાયંતિ	૫૩૪	પરીષદ	૩૫૭	પશ્ચાત્તાપ	૫
પરાયાણ	૧૧૭, ૧૪૯	પરિતાપ	૨૧૫	પરીક્ષિત રાજા	૧૯૦	પશ્ચાત્તાપનું સ્થાનક ૪૪૯	
પરાંભી	૧૫૯	પરિત્રમપણું	૨૩૪	પરુ	૫૩	પશ્ચાત્	૯૯
પરાવર્તન	૨૭૭, ૩૬૫	પરિતોષપણું	૨૪૦	પરુણો	૭	પસરાતી હોય	૨૦૬
પરાવર્તના	૪૫૩	પરિત્યાગ	૫૨૫	પરે	૧૧, ૬૦	પસલી	૩૧
પરિ	૨૫૧	પરિત્યાગી	૪૮, ૬૪,	પરેચ્છા	૨૦૪, ૩૦૫	પસંદ	૧૮૫
પરિગ્રહ ૧૪, ૩૬, ૨૬૫,			૧૬૯, ૨૪૩	પરેચ્છાથી ચાલવું	૨૦૯	પહાડ	૨૩, ૪૫૯
૩૦૩		પરિનામ	૨૨૫	પરેચ્છાનુચારી	૨૦૪	પહાણા	૨૨, ૪૮૧
પરિગ્રહ પરિમાણે	૪૪૯	પરિવ્વુઢે	૫૩૨	પરેં	૨૫૧	પહૂતો હે	૩૨૫
પરિગ્રહપ્રપંચ	૫૧૭	પરિપકવ અવસ્થા	૨૦૪	પરોપકાર	૭૪	પહેરો	૨૯
પરિગ્રહ:	૧૪૩	પરિપકવતા	૧૬૮	પરોક્ષ	૧૯૧	પહેલ	૪૫૭
પરિચર્યન	૧૯૦	પરિપકવ સમાધિ	૨૪૦	પરોક્ષ પ્રમાણ	૧૫૫	પહોંચવત્	૩૨૨
પરિચર્યા	૩૧૬	પરિપૂર્ણ	૩૫, ૫૧૧	પરંપર ૪૧૩, ૪૩૮, ૪૯૬		પળમાં	૧૦
પરિચય ૧૯૦, ૩૮૮,		પરિભ્રમાણ	૨૬, ૧૬૨	પરંપર સંબંધ	૨૬૬	પળ્યો	૯૭
૪૦૧, ૪૦૫, ૫૧૯		પરિભ્રમાણવૃદ્ધિ	૩૩૦	પરંપરા કર્મબંધ	૨૯૯	પક્ષપાત	૬, ૪૮૧
પરિચય કરવા માંડવો	૪૯૧	પરિમાણ	૨૭૪, ૩૬૭,	પરંપરાગત	૨૪૨	પક્ષપાતી	૧૦૬
પરિચય કરવા યોગ્ય	૨૧૮		૩૭૭	પરંપરામ્નાયથી	૯૬	પક્ષપાતી કારણ	૧૩૩
પરિચયી !	૧૭૨	પરિમાણે	૩૦૨	પરંપરાપ્રમાણ	૧૩૩	પા	
પરિચિત	૪૧૨	પરિમુક્ત	૩૭૭	પલક	૩૮૩	પાઈ	૭૬, ૩૫૯, ૪૩૫
પરિચિંતવન	૬૩	પરિવર્તન	૨૫	પલટતાં	૨૭૩	પાઈએ	૪૬૭
પરિચ્છેદ	૨૬૨	પરિષદ ૧૭, ૨૬૨, ૪૫૮		પલટનપણું	૨૯૬, ૩૧૯	પાખંડ	૧૨૩
પરિછિન્ન	૪૮૮	પરિષદજ્ઞ્ય	૪૨૮	પલટાતી	૧૬૨	પાખંડી	૧૦૪

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
પાખંડીઓ	૪૬૭	પાંડવપુરાણ	૪૪૨	પાયદળ	૨૪	પાવે નહી	૪૧૧
પાખંડી જાળ	૨૭	પાંડવપુરાણે	૪૪૨	પાયલાગણ	૩૦૪	પાશ	૬૦, ૬૧, ૩૫૯
પાગડા ઉપર	૨૮	પાણાળં	૫૩૪	પાયલાગણું	૩૫૩	પાર્શ્વનાથ સ્વામી	૪૫૯
પાંગળો	૬૯	પણિગ્રહણ	૬૪	પાયાકી	૨૧૩	પાર્શ્વનાથાદિક	૧૪૦
પાઘડી	૮૬	પાણી	૩૬૯	પાયો	૩૮૪	પાસા	૧૧
પાઘડી બંધાવી	૮૬	પાણીનું	૨૬૩	પાર	૪૦૭	પાસું	૩૩
પાંચ અતિચાર	૮૫	પાતળાપણું	૩૪૧	પારકી દયા	૪૫૮	પાળીએ કરી	૬૧
પાંચ અનુત્તર વિમાન	૬૬	પાતળાં પડ્યે	૨૫૩	પારખવું	૪૮૫	પિ	
પાંચ અસ્તિકાય-	૫૧૭	પાતળાં પડેલાં કર્મ	૬૯	પાર નથી	૪૬૮	પિગળાવવા	૬૪
રૂપ લોક		પાતળી પડશે	૪૭૭	પાર નહીં કરાય	૧૬૩	પિછાણી	૪૩૮
પાંચ અક્ષર	૩૭૧	પાતાલ	૨૩	પાર પડે નહીં	૨૮૧	પિછાનવામાં	૪૬
પાંચ ઈન્દ્રિયોના-	૪૪૬	પાતિક	૪૦૫	પાર પામીશું	૧૫૯	પિછે લાગ	૨૧૩
વિષય		પાતંજલ યોગના -	૪૯૯	પારમાર્થિક	૬૮	પિછેં સબ સરલ હે	૫૧૩
પાંચ ગુણોની-	૩૭૬	કર્તા		પારમાર્થિક ગુરુ	૪૫૫	પિટાતો	૪૩૫
મુખ્યતાથી		પાત્ર	૮૨, ૪૧૪	પારમાર્થિક દોષ	૨૩૨	પિતામહ	૧૫૨
પાંચ પરમપદ	૪૨૮	પાત્રતા	૧૬૮	પારમાર્થિક વાત	૧૯૬	પિત્તળની કંઠી	૪૭૫
પાંચ પ્રકારના-	૭૦	પાંત્રીસ અક્ષર	૩૭૧	પારમાર્થિક શ્રુત	૪૧૦	પિતૃ	૮૯
અંતરાય		પાદચંપન	૪૨	પારમાર્થિક સત્ય	૪૨૮	પિપાસા પરિષહ	૪૦૬
પાંચ ભાવ	૩૭૬	પાદપંકજ	૫૦	પારમાર્થિક હેતુ-	૩૯૧	'પિયુ પિયુ' પોકરે	૨૦૬
પાંચ મહોર	૮૮	પાદર	૪૮૬	વિશેષ		પિવહી	૨૧૬
પાંચમે અંગે	૨૧૭	પાદરીની શાળા	૪૩૯	પારસમણિ	૧૨, ૪૭૦	પિશાચી	૪૦૯
પાંચ રસ	૩૭૩	પાદાંબુજ	૪૮	પારાવાર	૧૦૫	પિશુન	૧૧૮
પાંચ વર્ણ	૩૭૩	પાધરી	૭૪, ૪૮૭	પારિણામિક ભાવ	૩૭૬, ૩૯૩	પિસ્તાલીસ સૂત્ર	૧૩૩
પાંચ સમિતિ	૩૮૦	પાધરી તકરાર	૭૯	પારિણામિક ભાવે	૧૪૫	પિંગલા	૧૨૫
પાંચસેં	૩૨૭	પાધરી તકરાર -	૭૪	પારિણામિક લાભ	૧૩૭	પિંડ	૩૩૨, ૫૧૪
પાંચસો વાર	૪૯૮	લઈ બેઠા		પારિભાષિક શબ્દો	૪૪૨	પી	
પાંચે પ્રકારની સંપત્તિ	૪૩	પાના	૪૬૦	પારેવાને વિષે	૩૪૬	પીગળતું ગયું	૩૩
પાંચે વાયુ	૪૨૧	પાનારો	૧૫૨	પારો	૨૪૮, ૪૫૧	પીછે	૨૫૧
પાછો વળે છે	૧૮૧	પાની	૨૮	પાલટી પાલટીને	૧૬૯	પીંડે છે	૪૫૭
પાંજરા માંહેના	૫૦૨	પાપગ્રંથ	૧૨૦	પાલવતો નથી	૧૬૫	પીપળનાં પીપાં	૩૩૪
પાઠ	૩૪૯	પાપપર્વ	૧૨૧	પાલવે તેમ	૩૧	પીપળપાન	૨૪૧
પાઠકો	૬૮	પાપભીરુ	૯	પાલવ્યું	૨૭	પીરાણા	૪૭૦
પાઠવવાનું	૨૪૧	પાપાનુબંધી પુણ્ય	૪૪૩	પાવનકરાણ	૩	પીસિ ડારે	૩૨૫
પાઠવવું	૧૫૮	પાપિની સાપિની	૩૨૫	પાવનો	૩૫૯	પુ	
પાઠાર્થો	૩૩૧	પામર	૩૭, ૫૩, ૨૧૫, ૪૮૯, ૫૨૮	પાવણં	૫૩૩	પુગલી	૨૨૬
પાઠાંતર	૫૦૬	પામર પ્રાણી	૧૭૮	પાવહિ	૨૧૬	પુગલાધાર	૨૨૬
પાઠીને	૧૯૭	પામર મનુષ્ય	૧૩૫	પાવે	૨૧૨, ૩૨૨	પુણ્ય	૫૧
પાઠે કરવા	૬૭					પુસ્થાનુબંધી પુણ્યતા	૧૪૩

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
પુતલિયાં રૂપ	૧૩૦	પુરુષાકાર	૫૧૬	પૂર્ણકામ	૨૦૮	પૂર્વપશ્ચાત્	૩૨૦
પુત્તા	૬૧	પુરુષાકારે	૧૭૧	પૂર્ણકામ ચિત્ત	૨૨૧	પૂર્વ પ્રકૃતિ	૧૮૫
પુદ્ગલ	૬, ૩૧૯	પુરુષાર્થ ૧૩૪, ૧૫૪, ૪૪૪		પૂર્ણકામતા	૧૯૬, ૨૦૮	પૂર્વ પ્રબંધી	૨૬૫
‘પુદ્ગલ અનુભવ-૩૩૨ ત્યાગ’		પુરુષાર્થ ધર્મ ૩૦૯, ૪૫૪		પૂર્ણકામપાણું	૨૩૪	પૂર્વ પ્રયોગ ૩૪૨, ૩૫૮	
પુદ્ગલ છબિ	૩૮૬	પુરુષાર્થ વીર્ય	૩૧૩	પૂર્ણ શેલછા	૨૧૧	પૂર્વબંધ	૩૬૧
પુદ્ગલ દ્રવ્ય	૨૨૫	પુરુષાર્થસિદ્ધિ- ઉપાય	૪૦૪	પૂર્ણ ચોકસી	૨૬૪	પૂર્વ મહર્ષિઓ	૧૪૨
પુદ્ગલના ભેદ	૩૭૭	પુરુષોત્તમ	૧૯૪	પૂર્ણતા	૧૧	પૂર્વ મહાત્માઓ	૩૬૧
પુદ્ગલ પરિવ્રાજક	૧૨૩	પુરુષોત્તમ સ્વરૂપ	૨૧૯	પૂર્ણનો	૫૧૦	પૂર્વમીમાંસક	૪૭૭
પુદ્ગલભાવ	૪૧૭	પુરંદર	૪૮	પૂર્ણ પડવી	૧૬૨	પૂર્વલાભ	૨૭૩
પુદ્ગલ રશ્મિ	૫૨૩	પુરંદરી ચાપ	૪૧	પૂર્ણ પદને	૨૦૫	પૂર્વસંયોગો	૧૩૯
પુદ્ગલ વિપાકી	૩૮૨	પુલક લબ્ધિ	૩૩૦	પૂર્ણપદોપદેશક ક્ષ્ણ	૧૯૨	પૂર્વ સંજ્ઞાઓ	૨૮૬
પુદ્ગલ વિપકી- વેદના	૩૮૨	પુષ્ટિ આપવા	૪૩૪	પૂર્ણમાલિકા મંગલ	૧૧૩	પૂર્વાપર અવિરોધ	૫૧૦
પુદ્ગલ સામર્થ્ય	૩૪૯	પુષ્પપાંખડી	૬૮	પૂર્ણ યોગાભ્યાસ	૪૧૪	પૂર્વાચાર્યો	૪૫૨
‘પુદ્ગલસેં રાતોં રહે’	૪૧૭	પુષ્પો	૨૧	પૂર્ણ વીતરાગ - નિર્વિકલ્પ સ્વભાવ	૪૦૯	પૂર્વાનિષ્ઠ્યન્ન ૩૧૧, ૫૧૬	
પુદ્ગલિક મોટાઈ	૧૫૦	પુ		પૂર્ણજ્ઞાની	૩૦૬	પૂર્વાનુપૂર્વ	૧૮૬
પુનર્જન્મ	૧૧૦, ૨૫૩	પૂ.ક.	૫૧૨	પૂર્ણજ્ઞાને... સમાધિ	૨૨૮	પૂર્વાનુપૂર્વીએ	૧૭૧
પુનિ	૨૧૫, ૩૨૫	પૂજનિક	૧૯	પૂર્ણાનંદી	૧૨૫	પૂર્વાનુસાર	૨૯૬
પુનિત	૩૨	પૂજાવા સારુ	૪૬૪	પૂર્ણાક્ષિદ	૧૫૯	પૂર્વાપર	૧૪૪
પુનઃ પુનઃ	૪૪, ૭૯	પૂજા	૫૦૧	પૂર્ણાલ્લાદકર	૧૪૯	પૂર્વાપર ૧૪૪, ૧૮૭, ૪૮૧	
પુમાન	૫૦૨	પૂજાતિશય	૩૯૮	પૂર્ણાલુતિ	૬૬	પૂર્વાભ્યાસ	૪૯૮
પુર	૫, ૮૨	પૂજાદિની	૩૩૯	પૂર્ણાભિમા	૪૦૮	પૂર્વારાધક	૨૫૨
પુરપતિ	૮૯	પૂજાશ્લાઘાદિ	૨૮૭	પૂર્વના ઉપદેશની- સંધિ	૩૪૨	પૂર્વાતિશય પૂર્વિત	૧૧૯, ૨૭૩
પુરપાટણ	૫૦	પૂજ્ય ભુદ્ધિ	૨૫૦	પૂર્વ	૩૭૯	પૂર્વે	૩૫૫
પુરાણ	૭૯, ૧૩૦	પૂજ્ય	૮૭	પૂર્વકર્મસ્વરૂપ	૧૩	પૂર્વોપાર્જિત	૧૪૭
પુરાણપુરુષ	૧૯૧, ૧૯૬, ૧૯૭	પૂજ્યા પ્રમાણ્યા - વગર	૭૯	પૂર્વકાળમાં	૧૯૫	પૂર્વોપાર્જિત કર્મ	૩૧૦
પુરુષ ૧૩૧, ૧૫૬, ૩૯૮		પૂંઠયૌર્ય	૧૧૮	પૂર્વકાળે	૨૮૧	પુ	
પુરુષચરિત્ર	૧૯	પૂંઠ દીધી	૯૧	પૂર્વ ચૌદ	૪૩૧	પુરુષના	૪૫૩
પુરુષત્વ	૧૦૮, ૩૬૩	પૂનમ	૪૬૧	પૂર્વજન્મ	૩૪૬	પુરુષા ૨૨૨, ૪૪૦	
પુરુષધર્મ	૨૬૯	પૂનમે	૪૨૭	પૂર્વજાતિની સ્મૃતિ	૪૮	પૃથક ૯૫, ૧૦૨, ૧૦૭	
પુરુષ ભગવાન	૫૩૨	પૂર યુવાવસ્થા	૩૦૭	પૂર્વજેએ	૧૦૩	પૃથક ઉપલબ્ધિ ૩૭૭	
પુરુષ વિશેષ	૩૩૮	પૂરિત	૨૪૨	પૂર્વધારી	૧૨૪	પૃથક્ત્વ	૨૯૬
પુરુષ વિશેષને વિષે	૩૨૫	પૂર્ણ	૨૧૮	પૂર્વના	૨૫૬	પૃથક્ પૃથક્ ૧૦૩, ૪૫૮, ૪૯૨	
પુરુષલિંગ સિદ્ધ	૪૯૬	પૂર્ણ અબંધ	૩૫૮	પૂર્વનિબંધન	૨૩૨	પૃથક્કરણ ૩૦૪, ૫૩૫	
પુરુષ વેદ	૧૩	પૂર્ણ અવગાઢપણે	૩૭૬	પૂર્વનિબંધિત	૩૪૨	પૃથ્વી	૨૮૯, ૩૬૯
પુરુષવેદની પ્રકૃતિ	૧૪૪	પૂર્ણ કર	૯	પૂર્વનિષ્ઠ્યન્ન	૩૧૧	પૃથ્વીઓ	૩૭૮

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
પૃથ્વીકાય	૨૫	પોતા પાસે	૪૫૧	પ્રકાશ્યું	૫૩	પ્રતિકાર	૨૪૫, ૨૮૭
પૃથ્વીતળ પર	૩૬૪	પોતા સંબંધી	૨૨૭	પ્રકાશ્યું છે	૧૯૪	પ્રતિકૂળ	૩૬, ૪૦૧,
પૃથ્વીનો વિકાર	૨૬૧	પોતે	૧૨૪	પ્રકૃતિ	૧૫૫, ૨૮૧,		૫૨૮
પૃથ્વીપતિ	૧૦	પોતે જ	૪૯૭		૩૪૭, ૪૩૩, ૪૯૨	પ્રતિકૂળતા	૧૩૪
પૃથ્વ્યાદિ	૨૬૪	પોપટ	૭૮	પ્રકૃતિના દોષે	૧૬૯	પ્રતિકૂળ ભોગ	૧૩૭
પૃથ્વ્યાદિનાં સ્વરૂપ	૧૭૭	પોરસી	૪૧૭	પ્રકૃતિના વિસ્તારથી	૨૧૦	પ્રતિક્રમણ	૮૫, ૪૬૫
પે		પોલા જ્ઞાની	૪૭૨	પ્રકૃતિબંધ	૩૭૭		૫૦૧
પેખિયો	૧૧	પોલું	૪૮૧	પ્રકૃત્યાદિ	૩૪૭	પ્રતિક્રમણ સૂત્ર	૧૫૨
પેખો	૫	પોષક	૨૭૩	પ્રકૃત્યાદિને	૩૧૬	પ્રતિક્રમી	૪૪૮
પેટલાદ	૨૬૪	પોષણ	૩૮૯	પ્રકૃષ્ટ શુદ્ધ	૩૯૭	પ્રતિદિન	૪૫૫
પેટ દેવા જોગ	૨૧૨	પોષણ રૂપ	૨૦૬	પ્રકૃષ્ટ જ્ઞાનગોચર	૩૭૧	પ્રતિ નિવાસ	૫૨૭
પેટ ભર્યાની વાત	૭૭	પોષાતું નથી	૧૫૯	પ્રક્રિયા	૭, ૧૫૩	પ્રતિપક્ષ	૩૫૦, ૪૮૭
પેટાં પાડ્યાં	૩૦	પોળ	૪૬	પ્રખ્યાતિ	૧૧૪	પ્રતિપક્ષતા	૧૧૨
પેઠે	૧૯, ૨૪૦, ૪૭૯	પો		પ્રગટ	૨૫૭, ૩૪૦	પ્રતિપક્ષી	૧૫૫
પે'સ્તા	૧૦	પોત્ર	૨૨	પ્રગટપાણે	૧૮૦, ૨૮૦	પ્રતિપાદક	૧૩૩
પેસતું	૨૮	પોદ્ગલિક સંયોગ	૪૫૭	પ્રગટમાં	૨૧૪	પ્રતિપાદન	૧૩૨, ૨૭૪
પેસવા	૪૬૩	પોનનિરોધ	૨૧૫	પ્રગટ લેખપણું	૨૪૪	પ્રતિપાદન કરવી	૧૮૩
પે		પોષધ વ્રત	૪૭	પ્રગમ્યાર્થી	૪૮૫	પ્રતિપાળ	૫
પૈન	૩૮૩	પ્ર		પ્રઘટના કરતાં	૪૩૦	પ્રતિબંધતા	૧૮૯
પો		પ્ર.	૧૪૫, ૨૬૧	પ્રચરે છે	૧૭૫	પ્રતિબંધપણારૂપ	૨૪૯
પોકાર્યે	૪૩૬	પ્રકટ્યો હોય	૪૬૪	પ્રચલિત	૩૨૮	પ્રતિબંધ બુદ્ધિ	૨૮૪
પોથી કરી	૪૮૨	પ્રકરણગ્રંથો	૬૭	પ્રચુર	૪૧૩	પ્રતિબિંબ	૪૮૭
પોથી	૧૦	પ્રકરણ રત્નાકર	૩૯૧	પ્રચંડ ભાવ	૬૪	પ્રતિબિંબ દર્શન	૨૦૨
પોણા ભાગની	૨૯	પ્રકર્ષો	૪૮	પ્રચંડીઓ	૬૦	પ્રતિબૂઝતો નથી	૨૭૯
પોતપોતાની -	૧૩૨	પ્રકાર	૫૧૮	પ્રજ્વલિત	૪૮, ૨૦૬	પ્રતિબોધતી	૨૭૮
ગાય છે		પ્રકાશ	૭૩, ૨૮૬	પ્રજ્વલિત હોય	૨૨૮	પ્રતિબંધ	૧૭૭, ૧૮૯,
પોતા આગળ	૮૧	પ્રકાશન આવૃત્તિ	૨૯૧	પ્રણમીને	૩૫૩		૨૩૫, ૨૫૨, ૩૧૪
પોતાર્થી પોતાને	૨૨૦	પ્રકાશતા નથી	૨૮૫	પ્રણમું	૪૩૩	પ્રતિબંધક	૨૬૦
પોતાના પંજમાં-	૧૩૨	પ્રકાશ પામે	૨૪૭	પણમે	૩૫૩	પ્રતિબંધ કર્યો નથી	૨૭૬
રાખી		પ્રકાશ પામ્યું છે	૨૯૪	પ્રણામ પહોચે	૨૩૦	પ્રતિભાએ	૪૧૯
પોતાના માર્ગથી	૨૪૯	પ્રકાશમાન	૨૫૮	પ્રણીત	૯૧, ૧૭૦	પ્રતિભાવ	૯
પોતાની અનુચ્છતા	૧૬૩	પ્રકાશરૂપ	૨૫૭	પ્રણીત કરવો	૧૧૬	પ્રતિભાસે છે	૫૨૨
પોતાનું ન્યૂનપણું	૩૨૧	પ્રકાશવું	૪૮૨	પ્રણીતેલા	૧૩૮	પ્રતિભાસવું	૫૦૯
પોતાને	૧૭૮	પ્રકાશસ્વરૂપ ધામ	૧૫૧	વ્રત	૩૫૩	પ્રતિભેદ	૧૦૪
પોતાને પોતા વિષેની	૧૮૨	પ્રકાશિત	૧૫૩, ૨૩૪, ૩૩૪	વ્રતાપી	૧૪૮	પ્રતિમા	૧૧૮, ૪૭૬
પોતાને શિરે	૨૦૦	પ્રકાશિયો	૩૦૫	વ્રતાપે	૩૫૨, ૪૭૦	પ્રતિમાના અશ્રદ્ધાળુ	૧૫૨
પોતાને સ્વાધીન	૨૧૧	પ્રકાશી છે	૨૭૨	વ્રતિ	૨૦, ૪૫૧	પ્રતિમા-પ્રતિપક્ષ	૪૩૮
પોતાપણું	૧૯૬, ૨૮૮	પ્રકાશ્યાં	૬૬	વ્રતિ ઉપકાર	૨૫૦	પ્રતિમાસિદ્ધિ	૧૩૩

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
પ્રતિવાદી	૯૫	પ્રત્યુપકાર	૧૦૧	પ્રપૂર્ણ	૧૧૩, ૧૩૮	પ્રમાણથી	૫
પ્રતિજ્ઞાન	૨૯૧	પ્રત્યેક	૨૫૪	પ્રપંચ	૫૩, ૬૧, ૭૩, ૩૪૮	પ્રમાણથી જોતાં	૩૧૬
પ્રતિષ્ઠિત	૪૮૭	પ્રત્યેક ધર્મ	૧૫૦	પ્રપંચે આવરેલું	૨૨૬	પ્રમાણ પ્રમાણ	૧૩૩
પ્રતિષ્ઠિત વ્યવહાર	૩૮૮	પ્રત્યેક બુદ્ધ	૨૯૫	પ્રપંચો	૩૦	પ્રમાણભૂત પર,	૨૯૧,
પ્રતિશ્રોતી	૧૫૦	પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય	૨૬	પ્રયોજન-પ્રમાણિકા	૩૬		૩૦૮
પ્રતિસ્રોત	૫૯	પ્રત્યેકે પ્રત્યેક -	૫૦૯	પ્રકૃત્વિત	૩૧	પ્રમાણશિક્ષા	૪૨
પ્રતિહાર	૫૦૬	પદાર્થનો		પ્રકૃત્વિતતા	૧૪૫	પ્રમાણાબાધિત	૧૩૧
પ્રતિજ્ઞા	૬૪, ૮૦, ૧૧૭, ૪૮૫	પ્રથમ	૧૬૧	પ્રબળ	૨૩, ૧૫૮, ૩૮૯	પ્રમાણાંશ	૩૪૮
પ્રતિજ્ઞા કર	૫૧૯	પ્રથમ ઉપદેશ	૩૯૯	પ્રબળ રાજ્ય	૫૨૮	પ્રમાણિક	૧૪૭
પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક	૧૪૯	પ્રથમથી	૩૦૨	પ્રબળ વિચારણા	૧૫૭	પ્રમાણી	૧૧૩
પ્રતીત ૩૩૯, ૪૫૬, ૪૭૭		પ્રથમથી છેવટ સુધી	૩૨૫	પ્રબળ -	૪૩૬	પ્રમાણે કરી	૫૨૨
પ્રતીત કરવા યોગ્ય	૧૯૪	પ્રથમ દર્શન	૬૬	ક્ષયોપશમવાળા		પ્રમાણો	૨૮૯, ૪૮૮
પ્રતીત કર્યો હોય	૩૪૦	પ્રથમ પદવીનો ધારી	૪૦	પ્રબોધશતક	૧૯૭	પ્રમાણોક્ત	૧૩૩
પ્રતીતિ ૧૪૯, ૨૫૨, ૫૦૫		પ્રથમ પ્રહર	૨૧૦	પ્રબોધ્યા	૩૫૪	પ્રમાદ	૬, ૮૯, ૧૧૭, ૨૦૧, ૨૬૯, ૩૯૫
પ્રતીતિ યોગ	૨૩૭	પ્રથમ ભૂમિ	૨૭૭	પ્રબંધ	૩૫, ૨૩૨, ૨૫૮	પ્રમાદબુદ્ધિ	૨૮૭
પ્રતીતિ સ્વરૂપ	૨૯૮	પ્રથમ ભૂમિકા ૩૧૯, ૪૩૨		પ્રભાત	૫, ૧૯૧, ૨૧૦	પ્રમાદયોગ	૨૭૯
પ્રતીત્યા નથી	૩૪૨	પ્રથમ વિચાર -	૨૬૮	પ્રભાત પહેલાં	૯૪	પ્રમાદ સ્થિતિ	૧૦૯
પ્રતીત્યાં છે	૩૯૭	ભૂમિકા		પ્રભાતે	૪૨૬	પ્રમુખ	૭૫
પ્રતો	૩૨૮	પ્રથમ સ્મરણવા-	૨૭૫	પ્રભાવ	૭૪, ૩૪૭, ૫૨૮	પ્રમુખપાણે	૪૮૭
પ્રત્યથી	૨૬૩	યોગ્ય		પ્રભાવક	૨૮૫	પ્રમોહ	૩૨
પ્રત્યક્ષ ૧૫, ૨૨, ૩૨૪, ૩૮૪		પ્રથા	૭૮, ૨૨૧	પ્રભાવ જોગે	૨૪૮	પ્રમોદ	૫૪
પ્રત્યક્ષ અને પરીક્ષ	૪૨૮	પ્રદર્શિત	૩૪	પ્રભાવના હેતુ	૨૮૪	પ્રયત્નતા	૧૩૬
પ્રત્યક્ષ આશ્રય	૨૮૫	પ્રદક્ષિણા દઈને	૪૩	પ્રભાવશાલી	૪૩૮	પ્રયાચના	૧૩૮
પ્રત્યક્ષ એબ રહિત	૨૬૩	પ્રદીપ્ત	૩૨૫	પ્રભાવિક આત્મજ્ઞાન	૧૦૫	પ્રયાસ	૨૭૪
પ્રત્યક્ષ ગુણ	૨૭૧	પ્રદ્યુમ્ન અધિકાર	૪૪૨	પ્રભાસે છે	૩૭૫	પ્રયોગ	૪૩૪, ૪૮૭, ૫૦૪
પ્રત્યક્ષ છે	૧૬૧	પ્રદ્યુમ્ન ચરિત્ર	૪૪૨	પ્રભુ	૩, ૩૭૪	પ્રયોગી દ્રવ્ય	૫૦૨
પ્રત્યક્ષ જોગ	૨૦૯	પ્રદૃશ્ય કરી	૩૮	પ્રભુતા	૪૧	પ્રયોગે	૨૬૧, ૩૦૧, ૪૭૨, ૪૯૮
પ્રત્યક્ષ એરનું પ્રહારણ ૩૫૫		પ્રદેશ	૨૫, ૧૫૫	પ્રભુ પ્રતાપે	૧૭૮	પ્રયોજન	૪૦, ૩૯૬, ૬૬૯
પ્રત્યક્ષ દર્શન ૧૮૧, ૨૦૯		પ્રદેશબંધ	૩૭૭, ૩૮૨, ૪૯૨	પ્રમત્ત-પ્રમત્ત	૪૧૭	પ્રયોજન-પ્રમાણિકા	૩૬
પ્રત્યક્ષ દીઠામાં	૨૬૫	પ્રદેશોદય	૪૯૪, ૪૯૮	પ્રમત્ત સ્વભાવ	૪૧૧	પ્રરૂપાણ કરેલા	૨૪
પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ	૧૫૫	પ્રદેશોદય	૪૯૪, ૪૯૮	પ્રમત્તતા	૧૬૩	પ્રરૂપાણા	૨૯૫
પ્રત્યક્ષમાં	૩૨	પ્રધાન	૧૮૯, ૨૪૨, ૪૨૬, ૪૬૨	પ્રમત્તસંયત -	૧૧૧	પ્રરૂપે છે	૨૧૮
પ્રત્યક્ષ વસ્તુનો	૧૫૭	પ્રધાન પાણે	૨૯૩	ગુણસ્થાનક		પ્રરૂપ્યાં છે	૨૩૬
પ્રત્યાખ્યાન	૮૦, ૪૬૫	પ્રધાન પુરુષ	૬૬	પ્રમદા	૫૧	પ્રલય	૨૩, ૨૯૧, ૪૧૩
પ્રત્યાખ્યાન પ્રજ્ઞા	૪૧૭	પ્રનાશન	૧૨૦	પ્રમાણ	૩૭, ૬૮, ૯૬, ૨૩૦, ૨૭૧, ૩૦૪, ૪૬૧, ૪૯૪	પ્રવચન વાક	૪૦૫
પ્રત્યુત્તર	૩૦૯, ૪૧૨	પ્રનાળ	૬૩	પ્રમાણતા	૪૨૭	પ્રવચનસમુદ્ર	૪૩૧

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
પ્રવચનસાર	૩૮૫	પ્રશાંત	૩૫૧	પ્રાચીન કાળમાં	૮૧	પ્રારબ્ધથી જીવતા	૧૬૮
પ્રવચનસારોધ્યાર	૫૦૩	પ્રશંસા -ગાણાં	૪૩૯	પ્રાણ	૩૪૫, ૫૧૭	પ્રારબ્ધદેહી	૨૪૪
પ્રવર્તક	૯૫, ૧૩૧	પ્રશંસી	૧૦	પ્રાણ જવા જેવી	૨૯૭	પ્રારબ્ધ ધર્મ	૨૭૯
પ્રવર્તતાં	૨૧૦	પ્રશંસ્યો	૨૦૦	પ્રાણથી રહિત -	૩૭૫	પ્રારબ્ધ નિવર્તન રૂપ	૨૬૯
પ્રવર્તન	૬, ૭૭, ૨૨૪, ૨૪૨, ૨૬૪	પ્રશ્નવ્યાકરણ	૧૮૭, ૩૫૧	અતીન્દ્રિયજીવો		પ્રારબ્ધ પાછા વળવાં	૯૭
પ્રવર્તનભેદ	૨૪૦	પ્રશ્નવ્યાકરણમાં	૩૫૨	પ્રાણપ્રિયા	૫૪	પ્રારબ્ધ વિશેષ	૨૮૫
પ્રવર્તના	૨૩૩	પ્રશ્નવ્યાકરણ સૂત્ર	૩૬૬	પ્રાણભૂત	૧૪૧	પ્રારબ્ધાનુસાર	૧૬૦
પ્રવર્તમાન	૭૬	પ્રશ્નોની ટીપ	૨૬૮	પ્રાણમાં	૫૧૭	પ્રારબ્ધોદય	૩૫૪
પ્રવર્તવામાં	૨૨૩	પ્રસક્ત	૯૮, ૧૫૯	પ્રાણવિનિમય	૨૩૪	પ્રારંભ	૧૯૩
પ્રવર્તવિવું	૩૫૨	પ્રસન્નભાવ	૩૫૭	પ્રાણાઘાતતુલ્ય	૫૨૮	પ્રારંભતા	૧૩૭
પ્રવર્તે છે	૨૩૨	પ્રસન્ન	૪૪૪	પ્રાણાતિપાત	૨૭૫	પ્રારંભથી છેવટ સુધી	૨૩૪
પ્રવર્ત્યાં છે	૩૨૧	પ્રસરી જઈને	૩૮૧	પ્રાણાતિપાત -	૫૫	પ્રારંભ વાક્ય	૩૮૨
પ્રવર્ધનાર્થે	૧૪૬	પ્રસાદી	૩૭	વિરતિ વ્રત		પ્રારંભિત	૩૨૯
પ્રવહન	૫૧૭	પ્રસારી પ્રસારી	૪૬૨	પ્રાણાદિનિરોધરૂપ	૩૯૨	પ્રાર્થના	૧૩૫
પ્રવહ્યા કરે છે	૧૭૬, ૨૩૧	પ્રસંગ	૧	પ્રાણાંત પર્યંત	૫૧૯	પ્રાશન	૪૯
પ્રવાસ	૪૩૦	પ્રસંગની નિવૃત્તિ	૩૦૩	પ્રાણી	૭૮, ૨૨૭, ૩૨૦	પ્રાસાદ	૫૪
પ્રવાહ ૧૯૮, ૨૫૩, ૨૮૧		પ્રસંગ પાડવો	૨૨૦	પ્રાણીઓ	૧૬૫	પ્રાસંગિક દુઃખ	૨૫૩
પ્રવાહના	૧૬૮	પ્રસંગ પ્રાપ્ત કરી	૨૦૫	પ્રાણી દયા	૩૪૫	પ્રિય કરવા જેવું	૧૯૦
પ્રવીણ	૪૮	પ્રસંગવશાત્	૧૬૭	પ્રાણીભૂતને	૩૦	પ્રિયાપ્રિય	૫૧
પ્રવીણસાગર	૧૨૮	પ્રસંગવિશેષ	૪૧૮	પ્રાણીભૂતે	૭૫	પ્રિયવદા	૫૪
પ્રવૃત્તિ	૨૬૦	પ્રસંગી	૨૫૩	પ્રાંત સુધી	૩૨૫	પ્રીતમ	૨૬૦, ૩૬૧
પ્રવૃત્તિ ઉદયે	૨૫૪	પ્રસંગીઓ	૧૫૮	પ્રાંતિજ	૪૦૭	પ્રીતિ	૪, ૩૪૬
પ્રવૃત્તિસ્વભાવ	૪૧૦	પ્રસંગી સંગ	૧૭૮	પ્રાંતે	૮૭	પ્રીતિબંધન	૩૫૪
પ્રવૃત્તિક્ષેત્ર	૨૯૩	પ્રસંગોપાત્ત	૯૮, ૨૬૬, ૪૩૩	પ્રાધાન્યતા	૧૩૧	પ્રીતિમાન	૩૬૩
પ્રવેશક	૧૧૪	પ્રસ્તુતિ	૧૫૩	પ્રાધાન્યપાણા	૩૭૬	પ્રે.	૪૬
પ્રવ્રજ્યા	૪૫	પ્રસ્વેદ	૨૬૧	પ્રાપતિ	૧૯૪, ૪૦૫	પ્રેમધનો	૨૧૬
પ્રશમ	૪૧૫	પ્રહર	૫	પ્રાપ્ત	૪૫૪	પ્રેમદા	૧૨૨
પ્રશમરસ	૪૪૪	પ્રક્ષીણ	૯, ૩૫૬	પ્રાપ્ત પાણ અપ્રાપ્ત	૩૧૨	પ્રેમપ્રાર્થના	૩૫
પ્રશમરસ.....	૫૦૦	પ્રજ્ઞા	૨૬૯	પ્રાપ્તિ	૪૦૫	પ્રેમબંધન	૩૦૦
.....વીતરાગસ્ત્વમેવ		પ્રજ્ઞાપના સિધ્ધાંત	૧૬૬	પ્રાબલ્ય	૩૩૩, ૪૫૭	પ્રેમભક્તિએ-	૨૫૯
પ્રશસ્ત	૨૦૪, ૩૩૪	પ્રજ્ઞાવબોધ	૬૭, ૪૩૬	પ્રાયશ્ચિત્ત	૬૪, ૨૭૬	નમસ્કાર	
પ્રશસ્તભાવ ભૂષિત	૧૩૫	પ્રજ્ઞાવબોધ ભાગ	૪૨૭	પ્રાયે	૧૫૪, ૨૦૮, ૨૫૭, ૩૫૫	પ્રેમમય	૧૯૧
પ્રશસ્ત ભાવે	૧૪૨	પ્રજ્ઞાવિશેષ	૨૫૩	પ્રાયે કરીને	૧૪૬	પ્રેમસમાધિ વિષે	૨૨૩
પ્રશસ્ત મોહ	૧૦	પ્રજ્ઞાવંત	૧૦૫	પ્રાયોજનિક અભાવ	૧૨૦	પ્રેરક	૧૭૫, ૨૦૫, ૩૪૭, ૪૦૯
પ્રશસ્ત યોગ	૪૨૭	પ્રાકૃત	૪૦૨	પ્રારબ્ધ	૪૪૪	પ્રેરો	૨
પ્રશસ્ત રાગ	૫૦૭	પ્રાકૃતજન્ય	૫૦૮	પ્રારબ્ધ કર્મનો ઉદય	૧૯૯	પ્રેરો છો	૨૦૭
પ્રશસ્ત	૪૭૦	પ્રાચીન	૧૩૮, ૨૮૯	પ્રારબ્ધ ખીલવ્યાં	૯૭	પ્રોફેસર	૨૪૨

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
પ્રોઠ	૭૪, ૭૮	ખ્યારાં	૨૧	ફે		બલા જાણે	૭૮
પ્રોઠતા	૧૧	ખ્યાસકો	૨૧૨	ફેણાવ	૩૯૦	બલિષ્ઠ આહાર	૪૬૪
ખં				ફેર	૪૬૦, ૪૭૬	બલિહારી	૭૮, ૩૬૪
પંક્તિથી	૧૦૩	ફ...		ફેરવી ફેરવીને	૪૫૦	બહાને	૪૩૩
પંચાંગ પ્રાણામ	૪૪૧	ફકીરી	૧૮૮	ફેરો	૧૩૪, ૩૮૫	બહાનાં	૪૬૯
પંચદશ યોગ	૬૩	ફરજ	૮	ફેલપણું	૧૨	બહાના રૂપ	૨૮૫
પંચધાતુ	૪૪૧	ફરતી	૧૩૮	ફો		બલિધુધ	૪૭
પંચ પ્રમાદે	૩૫૭	ફરસના	૨૩૩	ફોક	૫૧૫	બહુલ કર્મ	૧૬૦
પંચમ	૨૭	ફરસ્યો	૨૨૪	ફોકટ	૩૪૫, ૪૭૯	બહુ કરી	૨૭૭
પંચમકાળ	૪૬૫	ફરી આવૃત્તિ	૪૪૫	ફં		બહુધા	૭૮
પંચમ કાળમાં	૨૪	ફરી વળે છે	૪૧૭	ફંદ	૨	બહુ સમીપમાં	૨૮૬
પંચ પરમેષ્ઠિ	૮૩	ફલે	૩૪	બ...		બહુલપણું	૩૧૭
પંચભૂત	૧૭૬	ફલાણી	૪૬૭	બખત	૩૮૬	બહુવચન	૩૨૩
પંચ મહાભૂત	૨૩૭	ફરથી	૬૧	બખલા ધ	૧૭૧	બહેન ઝબક	૩૫૩
પંચમહાવ્રત	૫૫	ફસાવી	૩૫૯	બખ્તર	૮૬	બહોળા	૭૮
પંચ મહાશીલ	૧૧૨	ફળપરિણામી	૩૪૮	બછરા	૨૫૧	બહોળાપણું	૨૭૭
પંચ મિથ્યાત્વ	૬૩	ફળીભૂત	૪૬૧	બજરા	૨૫૧	બહોળી	૮
પંચમી	૪૨૭	ફળવું	૨૭૪	બજાણા નામનાં-	૧૪૬	બળદેવ	૪૧૯
પંચમુષ્ટિ	૫૧	ફળાહાર	૩૪૦	ગ્રામથી		બળ પામવા જેવો	૨૯૪
પંચપરમેષ્ઠિ	૮૩	ફળપંક્તિ	૭૩	બત્રીસ યોગ	૧૦૦	બળવત્તર	૧૯૮, ૪૪૭
પંચયામ	૧૧૨	ફા		બત્રીસમાંની	૨૩૯	બળવાનપણાને અર્થે	૩૮૭
પંચ વિષય ૧૪૮, ૩૫૭		ફાંકડા	૧૧	બદલો વાળીએ	૨૧૩	બળવીર્ય	૩૫૪
પંચવીસ	૮૮	ફાગણ સુદ ૧૧૧	૨૩૧	બદફેલની ખાણ	૪૭૯	બળવત્તરપણું	૧૬૧
પંચ સમિતિ	૬૧	ફાંટા	૪૬૭	બદામ સરખી પાણ	૪૮૧	બળવાન હાનિ	૨૮૨
પંચાત	૪૮૨	ફાલ્ગુન	૧૯૯, ૪૦૪	બધ્ધ	૧૭૧	બળવાન નિર્ગ્રંથ-	૩૦૪
પંચાસ્તિકાય ૩૩૨, ૩૭૩		ફાવવું	૧૮	બનતી	૧૩૮	પુરુષ	
પંચાસ્તિકાય	૪૦૬	ફાવે તેમ	૨૯	બનતું	૪૦૧	બળશ્રી	૫૪
પંચાંગ પ્રાણામ	૪૪૧	ફાંસી	૨૩	બનતાં સુધી ૩૦૩, ૩૮૩		બળિયો	૪૮૪
પંચાંગી	૧૪૨, ૪૩૮	ફાળિયું	૪૮૩	બનાવ	૪૧૪	બા	
પંચિયું	૫૨	ફિ		બનારસી	૩૮૬	બાઈ	૧૦
પંચીકરાણ	૩૫૪, ૪૭૧	ફિકર	૬, ૪૬૯	બનારસીદાસજી	૩૯૪	બાઈઓ	૪૧૧
પંડિત	૨૨, ૪૧૭	ફિર	૨૨૫	બની	૨૯૭	બાઈઓને	૩૧૮
પંથ	૧૩	ફિરે	૨૫૧	બની આવે	૪૦૧	બાઈબલ	૨૯૦
પંથડો	૪૩૭	ફે		બન્ધો	૫૦૮	બાગ	૩૩
પંથી	૪૫૧	ફેંકાર	૭૬	બફમ	૩૧૫	બાજીગરા	૨૫૮
પંથે પડ્યો	૮૮	ફેટી બદામ	૯૩	બબ્બે ચચચાર લીટી૨૮૪		બાહુ	૨૫૮
પંદર અંશે	૧૮૧	ફેટી બદામની-	૩૫૪	બરોળની ગાંઠ	૪૭૬	બાહુબંધાદિક	૧૯૭
ખ્યારા	૩૪	ક્રિમતનું		બલવત્તર	૬૫	બાઝતો નથી	૧૭૭

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
બાઝતું નથી	૨૩૫	બાહ્ય ઉપાધિ	૨૨૦	બાળપાણા	૩૧૮	બીજરૂચિ સમ્યક્ત્વ	૨૫૫
બાઝી પડે	૪૮૨	બાહ્ય ઉપયોગ	૧૩	બિ		બીજ સાથ સર્વે	૩૯૦
બાણ	૪૬	બાહ્ય કુટુંબ	૧૫	બિચાર બિન	૧૨૬	બીઠ સૌ	૩૮૬
બાત	૨૧૨	બાહ્ય કુટારો	૩૩૬	બિચારાં	૧૯૭	બીડી	૨૬૮
બાદ કરીને	૪૬૨	બાહ્ય ચારિત્ર	૪૭૫	બિનસત	૧૨૬	બીડું છું	૧૯૭
બાદર ક્રિયા	૪૮૪	બાહ્ય દયા	૪૧૧	બિનૂ	૫૧૫	બીડી દેશો	૧૨૭
બાધ	૩૪૫	બાહ્ય નિમિત્તો	૨૪	બિટીશ લો પ્રકરણ	૧૧૬	બીં ભાદરવો	૧૬૮
બાધકર્તા	૨૦૩	બાહ્ય પરિચય	૩૦૦	બિંદુ	૧૯	બીભત્સ	૫૧૧
બાધ કરે એવા	૧૯૫	બાહ્ય પ્રદેશે	૨૪૪	બિંદુમાત્ર	૩૬૭	બુ	
બાધતા	૧૫૭	બાહ્ય પ્રતાપ	૪૧૦	બિના નયન	૨૧૨	બુકપોસ્ટ રજીસ્ટર્ડ	૩૯૫
બાંધા ૧૮, ૧૫૪, ૪૫૩		બાહ્ય પરિશ્ર્લ	૯૮	બિના નયનકી	૨૧૨	બુજઝંતિ	૪૫૨
બાધ ન આણાય	૮	બાહ્ય માહાત્મ્ય	૨૮૬	બિના નયન	૪૧૧	બુજ્ઝંતિ	૫૩૪
બાપડા	૪૬૬	બાહ્ય લક્ષ	૧૯૫	બિના નયન કી વાત	૪૧૧	બુઝાઈ જાય	૭૬
બાપદાદા	૧૩૨	બાહ્ય વૃત્તિ	૪૫૭	બિનૂ સમજ -	૫૧૩	બુઝે	૮૯
બાપડું	૨૩	બાહ્ય વિરતિ	૨૫૨	મુશકીલ		બુદ્બુદ	૫૫
બાર અંગ	૧૯	બાહ્ય વિધિનેષેધાશ્ર્લ	૩૩૩	બિરાજે છે	૧૭૪	બુધ	૩૩૯
બાર અનંત	૨૧૫	બાહ્ય વ્યવહારના-	૩૩૩	બિરાજમાન	૩૧	બુધ્ધે	૫૩૨
બાર ઉપાંગ	૪૫૭	વિધિનિષેધ		બિરાજ્યા	૩૫	બુધ્ધનો બોધ	૯૫
બાર કુળની ગોચરી	૪૮૦	બાહ્ય વિભ્રમ	૩૦૦	બિલ	૨૬	બુધ્ધિ	૨૨૮
બાર દેવલોક	૬૬	બાહ્ય સંયમ	૩૫૫	બિલકુલ સહીપણું	૩૦૬	બુધ્ધિએ ગૃહીત	૨૧૪
બાર પળ	૧૪૦	બાહ્ય સંયોગનો-	૩૨૨	બિલાડી	૪૯૮	બુદ્ધા	૪૪૮
બાર પ્રકારના તપ	૩૭૨	અપરિચય		બિલોરીનો કકડો	૭૦	બુધ્ધિ જડ છે	૫૧૮
બાર પ્રકારે તપ	૪૬૧	બાહ્ય સંજ્ઞાથી	૨૫૨	બી		બુધ્ધિ ચેતન છે	૫૧૮
બાર પ્રતિજ્ઞાદિક	૮૪	બાંહ્ય સ્હાશે	૪૨	બીજ	૧૮, ૨૧૦	બુધ્ધ દેવ	૨૯૧, ૫૦૪
બાર બજયા સુધી	૧૭૦	બાંચ પસારીને	૫૦૦	બીં આસો	૪૦૧	બુધ્ધાદિક	૪૯૪
બારી બારણાં રાખવાં	૪૯૧	બાહ્ય શૈલી	૧૯૯	બીજ આગુવ્રત	૫૦૪	બુધ્ધિબળ	૪૮૨
બાર ભાવના	૧૬	બાહ્યાકાર ઉપયોગ	૨૦૨	બીજ આશ્રિત -	૧૪૨	બુધ્ધિબોધિત સિધ્ધ	૪૯૬
બારમે જ છું -	૫૧૨	બાહ્યાભ્યંતરે	૬૨	પ્રાણીઓ		બુધ્ધ ભગવાન	૧૪૫
હમણાં હું		બાહ્યાભ્યંતર -	૨૬૧	બીજી ફેરે	૪૭૦	બુધ્ધિની વૃધ્ધિ	૧૨૧
બાર વ્રત	૪૭૮	નિર્ગ્રથતા		બીજી દશા	૨૦૪	બુધ્ધિપૂર્વક	૨૮૪
બાર મુર્હૂત	૫૦૬	બાહ્યાંતર નિર્ગ્રથ	૩૫૬	બીજે પક્ષ	૪૬૬	બુધ્ધેહિં	૪૦૧
બાલજીવો	૪૬૧	બાહરિ	૩૮૪	બીજે ભોઈવાડો	૪૪૦	બુભુક્ષિત	૨૨
બાલવય	૧૪૨	બાહુબળ	૭૪	બીજભૂત ભૂલ	૨૭૪	બૂ	
બાલાવબોધ	૬૬	બાહુલ્યતા ૮૫, ૩૪૨, ૩૬૯		બીજ રૂપમાં	૩૮૯	'બૂજે'	૪૮૭
બાલિસેગં	૨૭૦	બાહુભલી સ્વામી	૪૪૧	બીજારોપણ	૧૪૯	બૂઝો	૨૭૦
બાવીશ પરિશ્ર્લ	૨૨૯	બાળજીવ	૧૯૯	બીજે દ્વારે	૨૬૦	બૂઝ્યા છે	૩૪૨
બાહ્ય અવિરતિ -	૨૭૬	બાળબોધ હેતુ	૩૭૨	'બીજજ્ઞાન'	૪૬૪	બૂઝ્યો	૪૯
આ પુરુષ પ્રત્યે	૩૬૦	બાળોભોળો જીવ	૪૫૪	બીજભૂત જ્ઞાન	૪૬૯	બૂઝનારા	૧૮૭

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
બૂમ પાડે છે	૪૮૧	બે પ્રકારથી	૩૭૬	બ્રહ્મવિદ્યા	૧૬૦	ભગવાન મહાવીર	૧૭૪
બૂઝું	૭	બો		બ્રહ્મવ્રત	૧૫૬	દેવ	
બૂઝ્યાં છે	૪૮૦	બોકડો	૭૭	બ્રહ્મદત્ત ચક્રવર્તી	૭૪	ભગવાન નેમિનાથ	૮૬
બૂડે	૩૪૩	બોજો	૧૬૭	બ્રહ્મરસના ભોગી	૫૧૬	ભાગવત્	૧૮૪, ૨૮૮
બૃહત્કલ્પ	૨૭૫	બોજરૂપ	૨૩૧	બ્રહ્મસમાધિ	૨૨૧	ભગવતી	૧૨૩
બે		બોડા	૫૦૬	બ્રાહ્મણ	૭૦, ૪૬૫	ભગવતી આરાધના	૫૦૦
બે એક	૧૪૫	બોડિયા	૪૮૮	બ્રાહ્મી	૭૪	ભગવતી સૂત્ર	૯૧, ૧૬૪,
બે અક્ષર	૩૭૨	બોધ	૩૫૦	બ્રાહ્મી વેદના	૨૦૬		૩૬૫
બે અક્ષરમાં	૧૮૦	બોધક	૨૦૮	બ્રાહ્મી સુંદરી	૪૪૧	ભગવત્ આજ્ઞા	૪૦૮
બે આંગળીના-	૫૦૨	બોધતારતમ્ય	૩૮૨	બ્રાહ્મી સ્થિતિ	૧૭૬	ભગવતનો	૧૮૪, ૩૮૮
આંકડીયા		બોધના	૧૪૬	બં		ભગવતને	૨૨૩
બે એજ બદામનું	૧૨	બોધબીજ	૬૯, ૪૮૨,	બંગાળી	૧૧૫	ભગવદ્ ગીતા	૪૪૪
બેઉ	૪૨૦		૫૩૩	બંધ	૧૩	ભગવદ્ રૂપ	૧૭૪
બે કારણ	૨૩૨	બોધબીજ -	૨૬૯	બંધચક્ર	૫૦૬	'ભગવતી' વિષે	૨૪૮
બે ગંધ	૩૭૩	હેતુવાળી દેહ		બંધાણો છું	૪૮૬	ભગવાન રૂપ -	૩૮૫
બેંગલોર પાસે	૪૪૧	બોધબીજ સંપત્તિ	૫૨૦	બંદત	૩૮૬	સત્પુરુષો	
બે ઘડી ૮૫, ૪૧૩, ૪૬૧		બોધસ્વરૂપ	૨૨૪	બંધન તીક્ષ્ણ	૩૫૬	ભગવાનની લીલા	૩૬૩
બે ઘડીથી ચાર -	૪૨૬	બોધજ્ઞાન	૨૬૭	બંધનયુક્ત	૨૦૫	ભગવતીજી સૂત્રના	૫૦૧
ઘડી સુધી		બોધિ	૧૪૦	બંધનિવૃત્તિ	૨૭૩	૫ મા શતક	
બેઠાં બેઠાં	૧૭૮	બોધિત્વ	૩૫	બંધવિહાણવિમુક્ત	૫૩૦	મગવં મહાવીરે	૫૩૧
બેધડક	૮૦, ૧૦૭	બોધ્યો	૯૦, ૩૫૩	બંધવ	૪૫, ૪૧૪	ભગિની	૪૪
બેના અંતમાં -	૨૨૧	બોરસદ	૪૨૪	બંધવૃત્તિઓ	૨૮૦	ભજતું	૨૫૮
રહેલ જે વસ્તુ		બો		બંધભાવ	૨૭૧	ભજના	૧૪૬, ૪૮૪,
બેથી ચાર ઘડી	૩૨૫	બોધ્ય દર્શન	૩૩૬	બંધવરૂપ	૧૮૫		૫૦૮
બે પ્રકારથી	૩૭૬	બ્ર		બંધમુક્તિયુત	૧૫૭	ભજ્યા કરીએ છીએ	૨૩૦
બેભાનતા	૭૪	બ્રહ્મ	૫૨૫	બંધાયેલાને	૧૬	ભજ્યા છે	૩૧૬
બે માસા	૮૮	બ્રહ્મા	૭૨, ૨૮૧	બંધારાણ	૩૪	ભજ્યું છે	૨૮૩
બેધારી તરવાર-	૨૪૭	બ્રહ્મગ્રહણ	૫૨૫	બંધાધ્યવસાય સ્થાન	૨૫	ભજ્ય તેમ	૨૭૭
ઉપર ચાલવા બરાબર		બ્રહ્મચર્ય	૬, ૩૦, ૮૨,			ભજવો	૩૦૫
બેથ	૨૭૦		૫૩૨	ભ...		ભજવા યોગ્ય	૩૮૪
બેવડો	૨૮	બ્રહ્મચર્યશ્રમ	૧૫૪	ભઈ	૫૧૪	ભજો	૨૩૮
બે વિભાગે	૪૦૮	બ્રહ્માંડ	૧૧	ભક્તિ	૨૧૮	ભટકતો	૮૫
બે રાશિ	૪૮૬	બ્રહ્માંડી વાસના	૫૧૪	ભક્તિ-ભરિત	૧૮૨	ભડથું	૬૦
બેરિસ્ટર	૪૩૫	બ્રહ્માંડકા	૫૧૪	ભક્તિદશાનુયોગે	૧૮૮	ભડકી ગયો	૨૮
બે હાથની અંજલિ	૪૩	બ્રહ્માંદ	૪૦૮	ભક્તિરાગે	૩૫૩	ભડકાવી માર્યો	૪૮૧
બે શ્લોકનાં -	૪૦૪	બ્રહ્મરસ	૨૮૫, ૨૮૯	ભક્તિરહસ્ય દુહા	૪૫૨	ભડકાવી દીધો	૪૭૫
સ્મરાણનો નિયમ		બ્રહ્મરંધ્ર	૩૩૫	ભક્તતેલ	૪૭૪	ભડવીર	૧૧
૨-૨-૩ મા ૧૮૫૧ ૫૧૬		બ્રહ્મરૂપ	૧૭૬	ભગવાન	૪૭૬	ભાગી	૫૦, ૧૩૮, ૪૩૭

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
ભાગીથી	૧૦૫	ભલી	૪,૧૧૩	ભલિકા	૨૪૧	ભાંગવી	૪૬૪
ભદ્રભરાણ	૩	ભલી ભાતથી	૧૨	ભવિતવ્યતા	૨૦૮	ભાગિયા	૧૧
ભદ્રપાણું	૧૫૪	ભલી રીતે	૪૫	ભવિતવ્યતાના ભાવ	૧૨૮	ભાંગા	૪૭૧
ભદ્રજનો	૨૮૮	ભવ	૩૨	ભવિ	૪૩૪	ભાજનપાપ, ૨૧૪, ૩૩૮	
ભદ્રિક	૪૫૪	ભવંત	૭૩	ભવિષ્યજીવન	૩૫૨	૩૬૭, ૪૬૪, ૫૦૧	
ભદ્રિકતા	૭૯, ૧૩૨	ભવઅંત	૪૧૪	ભવિષ્યવેત્તા	૨૮૦	ભાંજગડ	૪૮૨
ભપકો ભભકાવત	૩૨	ભવઆશ્રયી	૪૫૦	ભવિષ્યજ્ઞાન	૧૬૪	ભાજ્યોદય	૨૧૩
ભભકતું નથી	૪૭૮	ભવઉદ્દેશ	૨૨૪	મવ	૫૦૮	ભાજ્યોદયે	૧૬૧
ભમરી	૩૭૮	ભવજળ	૩૪૩	ભવેષ્ઠે	૩૪૫	ભાણ	૧૫૭
ભમરીઓ	૭૬	ભવચક્ર	૯૮	ભવે	૩૪૫	ભાન ૩૦૫, ૩૯૧, ૪૧૭	
ભમરા	૩૭૮	ભવચ્છેદ	૩૪૪	ભવ્ય ૧૭, ૧૯૩, ૩૭૫		ભામે	૧૮૦
ભય	૨૩૨	ભવદુઃખ	૩૩૯	ભવ્યો ૪૫, ૮૬, ૨૧૭		ભામિની	૫
મયં	૨૭૦	ભવાંત	૧૦૬, ૨૯૫	ભવ્ય જીવ	૫૦૮	ભામો	૪૮૧
ભયભંજન	૨	ભવતારક	૬૮	ભવ્ય જીવો	૩૭૮	ભારત	૪
ભયસંજ્ઞા	૩૪૬	ભવતુ	૬૭	ભવ્યત્વ લબ્ધિ	૩૭૧	ભાર રાખે	૪૭૧
ભયત્રાણ	૪૩	મવતિ	૧૬૪	ભવ્યતા	૫૧૧	ભાર નથી	૩૦૭
ભયા	૧૮૭	ભવનિવૃત્તિરૂપ	૩૯૮	મવ્વજીવેહિં	૩૬૨	ભારકર્મ (ભાવ)	૧૫
ભયના પદ્ધતિથી	૫૧૧	ભવપરિણતિ-	૪૦૫	ભસ્મ	૨૦, ૪૪૩	ભારે	૪૬૨
ભયો	૩૮૪	પરિપાક		ભસ્મી ભૂત	૫૧, ૧૪૭	ભારે કર્મોઓ	૮૫
ભયાકુળ	૨૯૩, ૩૫૫	ભવમુક્ત	૪૫૮	ભ્રષ્ટતા	૮૮	ભારવહન	૭૫
ભયાન્વિત	૩૮	ભવ સ્વયંભૂરમાણ	૪૦૭	ભળાય છે	૫, ૨૦૭	ભાલસો	૩૮૬
ભરત	૪૯	ભવરોગ	૩૬	ભળતી	૪૬૯	ભાલા	૬૦
ભરતેશ્વર	૭૪	ભવભીરુ	૩૬૮	ભક્ષ	૨૧, ૭૬	ભાલૈ	૩૮૪
ભરતેશ્વરજી	૩૧	ભવશંકા	૧૪૭	ભક્ષ્યાભક્ષ્ય ભેદ	૩૨૬, ૩૪૦	ભાવ	૩૦, ૩૭૩, ૩૯૩, ૫૧૨
ભરત ક્ષેત્ર	૧૦૫, ૫૧૯	ભવશંકના	૧૪૭			ભાવઅમૃતમાં -	૯૦
ભરતેશ્વરની કથા	૪૯૪	ભવસાગર	૩૭૯	ભા		આવવું	
ભરતિયું	૪૮૦	ભવસ્થિતિની -	૧૮૩	ભાઈ	૧૪૯	ભાવ અપ્રતિબદ્ધતા	૧૮૮
ભરનાર (ઉપયોગ)	૧૫૬	પરિપકવતા		ભાઈબંધ	૪૬૦	ભાવ ઉપયોગ	૪૬૩
ભરતાર	૨૪૨	ભવસ્થિત્યાદિ	૨૫૪	ભાઈભાંડુ	૪૬૪	ભાવકર્મ	૧૨૬, ૫૩૧
ભરત ખંડ	૨૯૦	ભવહારી	૮૭	ભાઈ પોપટ	૩૫૩	ભાવગ્રંથિ	૪૯૮
ભરપૂર	૫૩૨	ભવહેતુ	૩૯૮	ભાઈ વલ્લભ	૪૧૨	ભાવ ગાળ્યો નથી	૨૮૬
ભરુંસો	૧૧૯	ભવાટવી	૧૦૨	ભાઈ ત્રંબક	૩૮૫	ભાવજીવ	૪૬૩
ભરૂચ	૧૪૫	ભવાટવી ભ્રમાણ	૪૨	ભાખવું	૫૫	ભાવદેવું	૧૭
ભત્તરિ	૫	ભવાબ્ધિ	૧૧૩	ભાખું	૧	ભાવતાં	૨૬૭
ભર્તુહરિ	૩૭	ભવાંત	૨૩૧	ભાખિયું	૩૪૦, ૩૪૩	ભાવન	૨૩૩
ભર્મ	૧	ભવાંતર	૨૪૮	ભાખ્યું	૮૯	ભાવમરાણ	૯૮
ભલે	૫૨	ભવાની	૭૨	ભાખ્યું ભાષણમાં	૬૮	ભાવવું	૨૫૦
ભલામાણ	૧૫૦, ૨૪૪	મવાર્ણવતરણે	૧૬૪	ભાંગ	૭૨		

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
ભાવનગર	૩૦૪	ભાસ્યમાન થયેલું	૨૧૪	ભુલંગી છંદ	૩૫	ભૂત	૪૯૯
ભાવનિદ્રા	૫, ૨૭૪	ભાષાંતર	૪૩૩	ભુજ	૫૯	ભે	
ભાવનાબોધ	૩૭, ૩૯૯	ભાષ્ય	૧૩૪, ૪૩૮	ભુજએ કરી	૩૩૧	ભેઠ બાંધી	૪૬૮
ભાવપદાર્થ	૯૦	ભાળવું	૧૬૫	ભુલામાણીવાળું	૨૦૩	ભેતારં	૪૦૦
ભાવપ્રતિબંધ	૨૬૨	ભાળી	૮૯	ભુલવાણીનાં-	૪૫૪	ભેદ	૪૪, ૧૦૬
ભાવપ્રાણ	૨૬	ભાંગવી	૪૬૪	સ્થાનક			૨૩૪, ૩૦૯
ભાવભાવિત	૧૯	ભિ		ભુવનપતિ	૬૫	ભેદ અવસ્થા	૨૧૭
ભાવભેદ	૯૫	ભિખારી	૮૬	ભુવનવાસ	૩૮૬	ભેદન	૧૭, ૪૮૨
ભાવસંયમ	૩૫૫	ભિન્ન	૪૧૯, ૫૩૧	ભુવિ	૩૮	ભેદ ન ગણેગો	૩૮૪
ભાવસમાધિ	૨૩૧	ભિન્ન ક્રિયા	૫૧૩	ભૂ		ભેદનો ભેદ ટળ્યે	૨૦૬
ભાવસંગ્રામ	૪૬	ભિન્નતા	૧૦૬, ૪૧૩	ભૂકુટી	૨૫૦	ભેદનો પ્રકાશ	૧૯૧
ભાવસ્વભાવ	૪૯૨	ભિન્ન ભિન્ન	૧૬	ભૂંડ	૯૧	ભેદભાવ	૧૦૫
માવહિ	૪૧૬	ભિન્ન ભિન્ન કરી-	૧૩	ભૂંડું કરવામાં	૪૨૬	ભેદરહિત એવા અમે	૨૩૫
ભાવાચારજ્ઞ	૨૨૩	નિહાળવું		ભૂંડો	૪૮૦	ભેદવાળા	૪૮૮
ભાવાભાવ	૩૭૩	ભિન્ન ભિન્ન પ્રકારે	૨૫૬	ભૂત	૩૨૧	ભેદવાળો	૯૫
ભાવાનુસાર	૨૦૯	ભિન્નપાણું	૨૯૯	ભૂતપ્રજ્ઞાપનીય નય	૩૬૨	ભેદવિજ્ઞાન	૫૦૨
ભાવાર્થ	૩૪, ૧૮૦,	ભિન્ન ભાવ	૧૮૦, ૨૧૧	ભૂતભવ	૧૪૪	ભેદાભેદ	૪૬૧
	૨૨૭, ૩૦૯		૨૬૬, ૩૦૪	ભૂતમાત્ર	૨૬૯	ભેદીશ	૪૬
ભાવાર્થ પ્રકાશ	૩૦૮	ભિન્નાંતર	૨૪૯	ભૂતળ	૧૦	ભેળાં	૪૫૬
ભાવાર્થિક નય	૧૦૭	ભિન્નાભિન્ન	૫૩૧	ભૂધર	૧૮૧	ભેળાં કરવાથી	૨૮૯
ભાવાત્મા	૪૭૨	ભિક્ષા	૧૩૬, ૧૫૪	ભૂય	૧૧	ભેળવવાની	૪૭૨
ભાવિ	૩૩૦, ૫૨૪	ભિક્ષાચારી	૭, ૫૯	ભૂપાળ	૮૦	ભેળી થઈ	૮૦
ભાવી	૨૮૦	ભિક્ષાટન	૧૩૬	ભૂમિ	૬, ૨૭૦, ૩૨૦	ભેળો	૨૮, ૧૧૯, ૨૩૬
ભાવિક	૭૨	ભિક્ષુ	૨૫૯	ભૂમિ આકાશનો ફેર	૫૨	ભો	
ભાવિતાત્મતા	૩૨૯	ભિક્ષુક	૭૪, ૫૦૪	ભૂમિકા	૧૪, ૨૦૧,	ભોકતા	૩૪૫, ૩૭૪,
ભાવો	૧૬	ભી			૨૨૨, ૨૩૦		૪૭૯
ભાવ્યા છે	૪૯૫	ભી	૩૮૩	ભૂમિકા ધર્મ	૩૧૩	ભોકતૃત્વ	૩૪૮
ભાસન	૪૯૨	ભીડ	૩૦૯	ભૂમિતળે	૧૩૮	ભોગે	૨૭૯
ભાસ લઈ	૧૪૦	ભીડો	૨૫૮	મૂયાળ	૫૩૪	ભોગકર્મ	૨૪૯
ભાસ બાધ થવા	૨૪૨	ભીતિ	૩૭૮	ભૂરશી દક્ષિણા	૧૦૮	ભોગભૂમિ	૪૧૯
ભાસી શકે તેવું	૨૪૫	ભીતિહરણ	૩	ભૂલથાપ ખાતો નથી	૩૮૧	ભોગ લેતાં	૮૬
ભાસીએ છીએ	૨૪૭	ભીમનાથ	૪૧૭	ભૂલાવામાં પડે	૪૫૭	ભોગવ	૨૯
ભાસવો	૩૮૫	ભીલ	૨૨	ભૂષણ	૧૮	ભોગળ	૪૬
ભાસે છે	૧૭૬, ૨૧૩,	મીસળ	૪૧૫	ભૂષિત	૨૧, ૧૮૪	ભોગાંતરાય	૪૧૬
	૨૩૦, ૩૦૮	ભીષ્મવ્રત	૩૮૮	ભૂ	૫૨૫	ભોગી	૧૫૭
ભાસ્યમાન	૨૩૬, ૩૧૫	ભુ		ભૂ		ભોગીપભોગ	૩૦૩
	૩૭૨, ૪૧૨	ભુક્તભોગી	૫૯	ભૂંગી	૨૨૫	ભોગ્ય	૫૧
ભાસ્યમાન થવું	૨૪૭	ભુલંગ	૧૨૬	ભૂગુકચ્છ	૩૩૩	ભોગ્યસ્થાનક	૩૪૯

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
ભોમ	૧૮૨, ૩૨૮	મજૂરી જેવું કામ	૨૩૧	મતાંતિક	૯૫	મધ્યાહ્ને	૪૨૬
ભોમાલિક	૪૫૦	મજા	૧૬૩	મતિ	૪, ૧૭૬, ૧૮૫, ૨૩૭, ૩૬૩, ૫૧૪	મધુકર	૪૩૪
ભોમિયા	૩૪	મટાડવા	૧૬૭	મતિઅજ્ઞાન	૪૮૬	મધુર	૩૭૩
ભોંયથી	૨૮	મટાડવાને અર્થે	૩૬૯	મતિ (જ્ઞાન)	૧૦૩	મધુરી મોહિની	૩૯
ભોંયમાં ભંડારે	૩૨	મટાડવા ઘટે છે	૨૫૯	મતિના	૩૮૮	મધુરાં	૭૦
મોચળં	૪૦૧	મટે	૭૩	મતિના યોગ	૪૩૨	મધ્યે	૪૬૩, ૫૦૧
ભોળો	૪૬	મટે છે	૨૩૦	મતિજ્ઞાન	૩૧૪, ૪૮૫	મન	૪૭૧
ભોળાઈથી	૪૪૦	મડદું	૪૮૧	મતિજ્ઞાનાવરાણીય	૨૭૯	મનમાન્યો	૧૦૭
ભોળવાઈ જાય છે	૪૫૫	માણકા	૪૪૫	મત્સર	૭૫	મનરોગ	૩૪૫
ભ		માણા	૧૭૯	મત્સરભાવ	૧૮૪	મન ખોલી	૨૨૨
ભ્રમાણા	૪, ૩૨૭, ૪૯૬	માણા રહી નથી	૬૦	મથન	૧૩, ૫૨૩	મન મળતું નથી	૨૨૨
ભ્રમભૂરકી	૧૦૯	મણિધર	૩૩	મથીને	૧૯૧	મન મળવા દેતો નથી	૨૩૫
ભ્રમરૂપ	૨૧૩	મણિરત્નમાળા	૨૫૬	મદ	૧૧, ૫૩, ૪૫૧	મન મળ્યાનો જોગ	૧૮૦
ભ્રમા મા	૧૫૭	મણિને	૧૯૧	મદ મદ્યર હૂ	૩૨૫	મન હરે છે	૬૯
ભ્રાત	૪૯	મણિમય	૧૦	મદનરેખાનો -	૪૨૯	મન વિસરામી	૨૪૨
ભ્રાંતિ	૧૮૮, ૨૫૭	મણિલાલ નભુભાઈ	૪૪૪	અધિકાર		મનસમિતિ	૨૩૯
ભ્રાંતિગતપણે	૨૩૦	મણિલાલે	૩૯૪	મદન	૫૨	મનસુખ	૩૮૯
ભ્રાંતદશા	૩૦૩	મત	૧૮૦, ૪૯૫, ૫૧૦	મદિરા	૪૪૯	મનખો	૪૨૦
ભ્રાંતિગત પુરુષ	૩૪૮	મતભેદ	૩૦૬	મદિરાપાન	૭૫	મનને સંકોચનાર	૨૩૯
ભ્રષ્ટ થઈ ગયા	૪૪૦	મતભેદવશે	૨૯૦	મદિરાકે પાનસે	૪૯૫	મનતાપ	૭૩
ભૂત	૪૯	મતભેદવાળાં પ્રાણી	૧૯૩	મદોન્મત્ત	૩૭	મનદોષ	૩૬
ભં		મતમતાંતર	૧૩, ૨૬૪	મદ્રાસ (ચેન્નાઈ)	૪૪૫	મનન	૨૯, ૧૮૮, ૨૦૮ ૨૪૧, ૪૦૦
ભંગ	૩૪૪, ૩૭૬	મતમતાંતર -	૫૨૦	મદ્ય	૪૭૯	મનવાંછિત	૭૩
ભંગજાળ	૧૦૩, ૩૪૪, ૪૭૮, ૪૯૬	નિરાકરણ		મદ્યની વલ્લભતા	૬૧	મનનું ઔદાસીન્યપાણું	૫૧૨
ભંડાર	૫૩	મતલબ	૫૦૮	મધ્ય વયના	૧૦૮	મન:પર્યવજ્ઞાન	૧૦૪, ૩૧૪, ૪૪૬
મ...		મતલબ	૨૦	મધ્ય ભાગ	૨૫૦	મન:પર્યવ -	૨૭૯
મ૦	૪૩૯	મતવાદી	૩૬૮	મધ્ય ભાગમાં	૨૮	જ્ઞાનાવરાણીય	
મગધ દેશ	૪૨	મતવારા-લા	૪૯૫	મધ્યસ્થ	૨૧૮, ૫૦૭	મન-વચન-	૧૮૨
મગન	૧૮૭, ૩૮૯	મત્ત	૨૫૧	મધ્યસ્થ ભાવે	૪૭૦	ક્રિયાની પ્રત્યેક ચેષ્ટા	
મગનલાલે	૩૯૪	મત્ત મન	૩૨૫	મધ્યસ્થવત્ રહી	૪૨૫	મન:સંક્ષેપતા	૫૧૨
મગ્ને	૪૦૬	મત્સ્ય	૩૭૭	મધ્યમ	૭૦, ૩૫૦	મન:સ્થિરતા	૫૧૩
મ ઘ શા પ	૧૭૧	મતાચાર્ય	૫૦૦	મધ્યમ પરિણામવાળું	૫૨૪	મનની કલ્પિત વાતો	૨૦૭
મથી રહ્યું છે	૯	મતાર્થ	૩૪૪	મધ્યમા વાચા	૨૬૪	મનહર છંદ	૮૮, ૧૧૨
મચ્છ	૨૬	મતાર્થી	૩૪૧	મધ્યમાં	૩૨૦	મનના ધોડા	૪૬૫
મચ્છર	૭૯, ૩૭૮	મતાભિગ્રહ	૨૦૫	મધ્યસ્થતા	૧૦૬, ૧૩૦	મનનો આમળો	૨૧૭
મચ્ચા રહે છે	૧૩૨	મતાભિનિવેશ	૪૪૪	મધ્યસ્થિતિ	૩૫૪	મનમાનતી	૧૯૭, ૨૧૧
		મતિમાન	૮૨	મધ્યાહ્નની છાયા	૨૦		

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
મનમાનું	૬૮	મર્યાદાશીલ	૯૭	મહર્ષિ નારદજી	૧૮૮	મહાયોગ	૩૯
મનાતી	૫૦	મયૂખ	૧૧૫	મહર્ષિઓ	૩૬૮	મહાયોગની શ્રેણીએ	૮૪
મનમેલાપી સત્સંગ	૨૧૭	મરકી	૪૪૩	મહંત	૧૫૨, ૧૯૮	મહાવ્યાધિ	૨૬૩
મનેચ્છા	૧૦૦	મરડવા	૫૦૨	મહંત પુરુષ	૩૯૩	મહાયુ	૫૨
મનુસ્મૃતિ	૧૧૫	મરઠી	૫૦૯	મહુડી	૪૫૫	મહારાજ	૪, ૯૦
મનુષ્ય ઊંચત્વાદિ-	૫૨૧	મરડાની કસરમાં	૪૧૪	મહા કોટ્યાવધિ	૯૭	મહાલય	૪૨, ૪૭, ૧૪૮
પ્રમાણ		મરાણહરાણ	૨	મહા યશોમાન	૫૦	મહારંભી	૮
મનોગત	૫૧૨	મરેઠી	૧૧૫	મહાપ્રવાસ	૫૫	મહાવાક્ય	૧૧૦
મનોયોગ	૪૭	મરોડ	૧૧૭	મહાનિર્ગથ	૪૫	મહાવિકટ	૧૭૮
મનોજ્ઞથી	૧૪૮	મરુ	૧૧૫	મહા અનર્થ	૨૯૫	મહાવિદેહ	૬૩, ૧૮૪
મનોરથ	૮૭	મરુ દેશ	૬૦	મહાકામ	૧૭	મહા વિસ્તાર-	૧૭૫
મનોરથ માત્ર	૩૩૪	મલકતી	૧૦	મહાકુશળ	૪૮	સ્થિતિમાં	
મનોરથી	૬૫	મલયગિરિ ચંદન	૪૮	મહાખેદ	૧૫૮	મહાવીરાય	૪૪૫
મનોરમા	૪૮	મલાદિક રહિત તન	૨૧૦	મહાત્મા	૪૫૩	મહાવીર દેવ	૧૭
મનોનિગ્રહ	૧૦૯	મલાતજ	૧૮૦	મહાત્મા કબીરજી	૨૦૨	મહાવીર શાસન	૮૫, ૯૧
મનોરાજ	૧૨૯	મલિન	૪૨, ૧૫૨, ૧૯૫	મહાત્મા પુરૂષે	૨૭૪	મહાશય	૧૨૭
મનોવીરતા	૩૭	મલિલ જિન	૨૪૨	મહાત્મા બુદ્ધ	૩૨૪	મહાશીલ	૧૦૬
મનોવીરત્વ	૧૧૭	મસાણાની મઠી	૪૭૯	મહાત્મા વ્યાસજી	૨૧૯	મહાશોચ	૧૩૭
મનોજ્ઞ	૪૭	મહદ્	૩૯	મહાન	૪૪૬	મહાશ્રુત	૪૫
મનોજ્ઞતા	૧૧૭	મહદ્ ભાગ્યોદય	૩૬૪	મહાન પરિશ્રમ	૧૬૩	મહાસાગર	૪૮૦
મનોજ્ઞા	૯૭	મહદ્ ભાગી	૧૦૫, ૧૧૦	મહાન મુનિરાય	૩૫૪	મહાસુભટ	૪૫૯
મનોહર	૬૯	મહદ્ ભૂત	૪૦, ૮૩	મહાનિર્જરા	૩૫૩	મહાસુરૂપવાન	૮૬
મનોહારિણી	૪૨	મલિન દર્પણને-	૨૦૨	મહાનિધિ	૩૬૭	મહાસુરૂપ	૫૧૮
મહતનો	૪૭૫	વિષે		મહાનીતિ	૧૧૬	મહાંધકારવાળા	૧૮૫
મહતમાં જોઈએ -	૧૭૯	મલિન વાસના	૨૯૬	મહાનુભાવ	૧૬૧	મહાકર્મ ઉપાર્જન	૩૪૩
છીએ		મલિનત્વ	૨૦૩	મહાપદ્મ તીર્થકર	૨૧૭	મહિમાયોગ્ય ગુણ	૨૮૭
મમતા	૮૯	મહત્	૧૫૧, ૫૨૮	મહાપ્રવચનો	૧૬૩	મહીપતરામ રૂપરામ	૪૩૮
મમત્વ	૧૩, ૩૫૪, ૪૩૫	મહત્ કાર્ય	૫૨૪	મહાપુરૂષના યોગે	૧૮૬	મહિલા	૨૪૧
મમત્વભાવ રહિત	૨૫૫	મહત્ કાર્યના	૫૩૩	મહાફલ્લી	૬૬	મહિષ	૬૦
મર્મ	૧, ૩૫૦	મહત્ ગુણનિષ્ઠ	૩૯૭	મહાભક્તિવાન	૪૬૫	મહીની મટ્ટકી	૧૯૧
મર્મબોધ	૧૬૦	મહત્ પુન્ય	૩૮૨	મહાભારત	૪૮૯	મહેતા	૨૩૩
મર્મલેખ	૧૧૯	મહત્ મહત્ પુન્ય	૩૮૨	મહાભારત કાર્ય	૪૬૭	મહેતાજી	૩૯૯
મર્મસ્થાન	૧૦૯	મહત્ પુન્યવાનપણું	૩૯૭	મહાભાગ્ય	૧૩૬, ૩૩૦	મહેર	૯૭
મર્યાદા	૭૮, ૧૩૭	મહત્તા	૮, ૭૩	મહામોહજળ	૩૯૮	મહેર નજર	૨૪૨
મર્યાદાથી	૧૦	મહત્તાદિ	૨૬૦	મહામોહનીય	૧૩૮	મહેશ્વર	૨૯૧
મર્યાદાધર્મ	૨૧૧	મહત્પુરુષ ચરિત્ર	૪૨૮	મહામોહનીય કર્મ	૩૪૩	મહોચતપોપધ્યાને	૬૯
મર્યાદાપૂર્વક	૧૨૪, ૩૮૯	મહત્પુરુષને પંથ	૩૫૬	મહામોહનીય સ્થાનક	૪૨૭	મળ	૨૫૯, ૩૯૫
મર્યાદાલોપનથી	૯			મહામોહમૂઠ	૩૬૮	મળમૂત્ર	૪૧

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
મળતી પાણુ - આવે નહીં	૨૬૪	માનતા	૧૧૯	મારી નાખવાની	૫૦૬	મા રજ્જહ	૪૦૩
મક્ષિકા	૫૩	માનનીય	૯	મારી -	૨૦૫	મા દુસ્સહ	૪૦૩
માત્ર આત્માર્થી	૩૨૫	માનપત્ર	૪૩૯	અવિદ્યમાનતાએ		મા. વ.	૫૧૬
મા		માનભંગ	૨૮૫	મારી કૂટીને	૪૭૮	મિ	
મા	૫૧૫	માનવી	૪૧	મારો ધર્મ	૧૨૭	મિટે	૫૧૪
માકુભાઈ	૨૦૮	માનશ્લાઘા	૪૭૧	માર્ગ	૨૦૬, ૪૦૨	મિતાર્થ	૩૮૫
માખી	૩૭૮	માનાદિ	૩૪૧	માર્ગ પર પગ -	૨૯૫	મિતાહારી	૮
માગણું	૨૪૯	માનાર્થી	૩૪૧	મૂકાય છે		મિતાક્ષરા	૧૧૫
માગધી	૧૩૩, ૨૨૨	માનામાન	૨૮૫	માર્ગણા	૨૯૭	મિતિ ૧૨૮, ૧૮૨, ૩૦૪	
માગધી ગાથાઓ	૪૮૨	માનિ માનિ	૨૫૧	માર્ગબોધ	૨૫૬	મિથિલા	૪૬
માટુંગા	૪૪૫	માની	૩૩૫	માર્ગના વિચાર	૨૫૩	મિથિલેશ	૪૮
માઠાં કારણો	૩૧૨	માનીએ	૨૨૦	માર્ગનાં ઘર	૪૭	મિથ્યા ૪૭, ૭૪, ૨૪૪	
માઠાં સાધન	૨૮૧	માનીનતા	૪૪૪	માર્ગાનુસારી ૧૮૬, ૨૨૨		મિથ્યા અભ્યાસ	૨૦૨
માહું	૨૧, ૨૦૭	માન્યામાન્ય	૧૩૯	૨૫૫		મિથ્યા આડંબર	૮૬
માહું કયામાં મણા	૨૦૦	માપણી	૪૭૧	માર્ગાનુસારી મતિ	૧૮૨	મિથ્યા ધર્મવાસના	૧૯૦
માઠી	૪૬૧	માપી માપીને	૪૪૫	માર્ગનો ક્રમ	૧૮૨	મિથ્યા જગત	૨૯૯
માણવાને	૧૨	માયા	૧૫૧, ૨૦૧, ૪૧૪, ૪૨૮	માર્ગશીર્ષ	૧૩૪	મિથ્યા પ્રવૃત્તિ	૩૧૩
માણિક્યથી	૧૦	માયાના પ્રબળનો	૨૦૩	માર્મિક	૧૧૫	મિથ્યા સમતા	૨૧૦
માણેક	૨૬૩, ૪૬૦	માયાની સ્થના	૨૩૧	માર્ગે ચડાવીએ	૫૦૧	મિથ્યાત્વ	૨૪, ૧૮૫, ૩૮૨, ૫૦૨
માણેકચંદ	૩૫૪	માયાનો પ્રપંચ	૨૦૩	માર્ગેચ્છાવાન	૨૪૯	‘મિથ્યાત્વ’	૩૨૨
માણેકદાસજી	૪૬૭	માયાનો મોહ	૧૯૨	માલમસાલો	૪૭૪	મિથ્યાત્વ ગુણ-	૧૧૧
માણુસત્તં	૨૭૦	માયામય અગ્નિ	૨૦૫	માલતી	૪૩૪	સ્થાનક	
માત	૪૫	માયાપૂર્વક	૧૯૩	માલી	૭૬	મિથ્યાત્વ શલ્ય	૬૨
માથે ચડાવવા યોગ્ય ૩૯૪		માયાશલ્ય	૬૨	માલીતર	૨૯૭	મિથ્યાત્વ મોહનીય ૪૭૦	
માથે ન જોઈએ	૪૨૭	માયાવી	૭૭, ૧૧૭	માસ	૩૭૪	મિથ્યાત્વ મોહિની ૧૩૫	
માથે રાજ વર્તે છે	૨૬૮	માયાવિષ્વપિ	૪૪૬	માહ	૧૩૬	મિથ્યાત્વના	૩૨૬
માથેની ટૂંક	૧૮૮	માયિક	૩૭	માહણ	૨૫૯	૨૫ પ્રકાર	
માથું ધડ પર રહેવું- ૨૬૪		માયિક પદાર્થો	૨૨૯	માહાત્મ્ય ૧૬૫, ૨૬૨		મિથ્યાત્વનાં -	૧૧૨
કઠણ		માયિક સુખ	૧૭૯	માહાત્મ્યવાનને	૩૧૪	જામેલાં દળિયાં	
માથું ધુણાવ્યું	૫૨	માયિક સંપત્તિ	૧૮૫	માહાત્મ્યવાળા	૪૫૮	મિથ્યાગ્રહ	૩૧૨
માથું ફેરવી નાખે એવા ૪૮		માર	૫૦૬	માળવા દેશનું	૨૯	મિથ્યાતમ દુઃખ	૧૨૬
માદક ચીજ	૪૪૭	માર ખાઈ બેસે	૪૪૦	માળી	૮૧	મિથ્યા દૃષ્ટિ	૧૯૩
માદલ	૬૫	મારગ	૫૧૩	માળો	૫૧	મિથ્યાનામધારી	૧૮૬
માધવ	૧૯૧	મારફતે	૪૭૬	માત્ર	૧૩૬	મિથ્યાપાણું	૩૬૩
માધ્યમિક દર્શન	૩૩૮	મારાં	૧૪૯	માત્ર આત્માર્થી	૩૨૫	મિથ્યાભાવ	૪૬૮
માધ્યસ્થ	૧૪૨	મારા ભણીનું	૧૨૮	માત્ર દિગંબર -	૩૯૦	મિથ્યાભિનિવેશી	૪૪૩
માન	૩૮૫, ૫૧૯	મારી બહેનને	૩૧૮	વૃત્તિએ વર્તનિ		મિથ્યાવાદી	૧૧૯
				મા મુજ્જહ	૪૦૩		

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
મિલહે	૨૧૬	મુખ આગલ હે	૨૧૬	મુનિશ્રી	૪૦૬	મૂઠ દૃષ્ટિ	૧૫૩
મિલ ગયા	૫૧૩	મુખ્ય નયના હેતુથી	૨૭૨	મુનીન્દ્ર	૩૫૩	મૂઠ પુરુષો	૯૦
મિશ્રતા	૪૪૪	મુખ કમળથી	૩૯	મુનિપથાનુગામી	૩૯૦	મૂઠ લોક	૨૩
મિશ્ર ગુણ	૧૧૧	મુખગૃહ	૯૧	મુનિપથાભ્યાસી	૩૫૨	મૂઠતા	૭૪, ૪૮૧
મિશ્ર મોહનીય	૪૭૦	મુખમુદ્રા	૬૭	મુનીશ્વરો	૭૨	મૂઠતાને પામેલી	૫૨૨
મિશ્ર મોહિની	૧૩૫	મુખમોન	૨૧૫	મુમતી	૪૭૦	મૂઠતાદિ	૩૨૭
મિશ્ર વચન	૧૦૬	મુખપટ્ટી	૬૩, ૪૬૯	મુમુક્ષુ	૧૯૨,	મૂઠત્વ	૩૮૮
મિથાન્ન	૪૧	મુખપાઠ	૭૮	મુમુક્ષુ ઘટ વિષે	૩૫૧	મૂઠપાણું	૨૬૮
મિ. ૨. ૬-૧-૮-	૧૧૪	મુખપાઠે	૩૫૩	મુમુક્ષુનાં નેત્રો	૨૧૧	મૂર્ધસ્થાન	૨૫૦, ૪૮૦
૧૯૪૨		મુખમાંથી ફૂલ ઝરે	૭૦	મુમુક્ષુ વૈ	૧૯૫	મૂર્છા	૨૨, ૧૪૨,
મી		મુક્કસાહજાહેરુસ્સ	૪૦૦	મુમુક્ષુતા	૨૦૩, ૨૧૦	૨૭૬, ૩૦૦, ૩૨૯, ૩૫૬	
મીચ સી	૩૮૫	મુખાકૃતિ	૧૮૨	મુમુક્ષુમાત્ર	૪૫૩	મૂર્ચ્છાગત સ્થિતિ	૩૧૭
મીઠાં પાણીની -	૧૬૭	મુખ્યાર્થ	૩૨૧	મુરબ્બી	૧૨૯	મૂર્તિમાન	૧૭૪, ૪૯૧
વીરહી		મુક્કો	૫૦૮	મુરબ્બીઓ	૧૩૪	મૂર્તિમાન મોક્ષ	૨૦૯
મીનમેખ	૩૨	મુગટ	૧૦, ૨૯૬	મુલતવી	૧૩૬	મૂર્ચ્છાભાવ -	૩૨૯
મીમાંસા દર્શન	૩૩૭	મુગધ	૪૦૫	મુલતવવાની	૨૩૨	પ્રત્યયી ખેદ	
મીરાંબાઈ	૪૬૫	મુગટમણિ	૧૧૪	મુલતવાં પડે છે	૨૧૮	મૂર્ચ્છાપાત્ર	૨૫૩
મુ		મુગ્ધા	૪૯	મુશકીલી	૫૧૩	મૂર્ચ્છાધિગે	૪૩૪
મુ.	૨૫૮	મુચ્ચંતિ	૪૫૨, ૫૩૪	મુશળ	૬૦	મૂર્ચ્છારૂપ	૩૮૦
મુકાબલો	૪૪૭	મુત્તે	૫૩૨	મુશળધાર	૪૨	મૂર્ચ્છાવત્	૨૬૪
મુકુટ	૪૮	મુત્તિમગ્ન	૫૩૯	મુષ્ટિ	૭૪	મૂલ ગુણ	૧૦૦
મુકરર	૪૮૩	મુદત	૧૨૭	મુષ્ટિકા	૬૫	મૂલ્ય	૩૦૧
મુકત ૭૨, ૨૬૩, ૩૮૫		મુદ્ગર	૬૦	મુસલમાન	૩૪૦, ૪૭૦	મૂલ્યવંતી	૧૦
મુકત થયા	૪૬૪	મુદિત	૪૩	મુસીબતવાળું	૪૮૧	મૂળ	૩૭, ૭૭, ૨૭૮,
મુકત થવો ઘટતો	૨૫૭	મુદ્રા	૩૨૬, ૪૦૯	મુલપતી	૪૬૩	૩૪૧, ૫૨૦	
નથી		મુદ્રિકા	૫૦	મુહૂર્ત	૯૭, ૩૪૨,	મૂળ અર્થરૂપ	૫૩૧
મુક્તપણાનું દાન	૨૩૮	મુદ્દા	૭૩	૩૭૪		મૂળ આત્મોપયોગ	૫૨૭
મુક્તાગિરિ	૪૪૧	મુનિ	૩૧૧, ૫૦૭	મુહૂર્તમાત્ર	૩૬૫	મૂળ ધર્મ	૨૫૦
મુક્તાનંદ	૧૮૧	મુનિ શ્રીમદ્ને	૪૦૭	મુહૂર્તમાત્રમાં	૨૦૮	મૂળ પદ	૧૬૦
મુક્તાક્ષણ	૪૭	મુનિઓ	૬૭	મુ-પણે	૧૮૯	મૂળ પરિમાણ	૫૨૪
મુક્તાત્મા	૯૮, ૧૮૦	મુનિચર્યા	૨૮૩	મુ		મૂળ પદ્ધતિ કર્મગ્રંથ	૪૪૮
મુક્તિ	૪	મુનિત્વ	૪૩	મૂઆ	૧૪૯	મૂળ પ્રયોજન	૩૬૮
મુક્તિમતમાં	૭૨	મુનદાસ	૪૦૩	મૂઆ વિના	૮૦	મૂળ માર્ગ	૨૧૩
મુક્તાવસ્થા	૨૮૭	મુનિધર્મ	૫૨૦	મૂઓ	૨૫, ૬૯	મૂળ મારગ	૩૩૯
મુક્તિશિલા	૧૭૦	મુનિધર્મયોગ્યતા	૪૨૮	મૂક	૧૨૯	'મૂળ માર્ગ'	૩૩૬
મુક્તિસ્થાન	૧૭૭	મુનિધર્મપ્રકાશ	૫૩૩	મૂકી દેવો	૧૯૮	'મૂળ સમયસાર'	૨૮૪
મુક્તિમાં આત્મધન	૫૨૫	મુનિપાણું	૪૫૦	મૂર્ખની પેઠે	૨૬૧	મૂળ લક્ષપણે	૩૩૬
મુખ	૫૨૫	મુનિનું લિંગ	૩૬૮	મૂઠીમાં લીધો	૧૭૧	મૂળ વસ્તુ	૧૬૭

शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.
मूण ज्ञान	उ३१, ४५३	मोटां प्रयोक्त्रे	२७६	मोक्षस्वर्यंभूरभाग-	उ५७	मोक्षस्थान	१८३
मूण तत्त्वमां	६	मोटेश पुत्रो	२०५	समुद्र		मोक्षक्षेत्र(छवनुं)	५१०
मूणपाणे जेतां	२७३	मोडवा	४४२	मोडावेश	३४१	मो	
मूणभूत	४५०	मोडवाने	१२	मोडाच्छादित	१५८	मोक्षितकना थाण	५०
मूणियुं	११०	मोढा आगणनी	२३८	मोडांध	१०८, १८७	मौन	३८५
मूणी	३१५	मोढे	२८५	मोडिनी	१५०	मौन आथर्युं	५१८
मूणोत्तर	५०	मोढे प्रगट न करवुं	२०५	मोडिनीभाव	८७	मौन विस्मृत क्युं	१००
मे		मोहुं न उधाउे	३१२	मोडिनीय कर्म	२७८	मौनता	१०८, १५८, २२२, ३५१, ५१२
मे	१४३	मोत	७	मोडिनी रूप	३८	मौनपणुं	२३८, २८३
मेघ भडाराज	८६	मोतना पंजमां	३०	मोहो	३६१	मृ	
मेधावी	३८	मोतनी पण	६८	मोणप	३८५	मृग	२५१, ४०१
मेघधारा वाणी	६८	मोतनुं औषध	१६८	मोणतुं डोय	४६३	मृगया	१०४
मेरी	३८३	मोद	३३	मोणो	३८७	मृगयर्था	६१
मेरु	२६४	मोद	३३	मोणा करवा	४४७	मृगज्व	३००
मेरु पर्वत	४७	मोद	३३	मोणी करवा	४४७	मृगज्वणमांधी-	३५३
मेरुथी पाण सवायो	२७	मोद	३३	मोणी पड्या करे	२७३	ज्वणभुद्धि	
मेखगाडीमां	२८३	मोद	३३	मोणी पडे	३५२	मृगापुत्र	५४
मेखी	२२	मोद	३३	मोणां पडवानो प्रकार	२८५	मृत्यु	३६, ३०१
मेधानुमेघ	६१	मोद	३३	मोक्ष	१७, ३१२, ४७१	मृषा	४४, २४४, ५०४
मेधोन्मेघ अवस्था	२८६	मोद	३३		५०८	मृषाज्व	२५१
मेस्मेरिज्म	२३४	मोद	३३	मोक्ष परत्वे	२८१	मृषावाड	१४१, २७५
मेणवाण	५३	मोद	३३	मोक्ष संबंध	२१८	म्यान	२८, ३४५
मेणाप	१५८, ३६३	मोद	३३	मोक्ष लथेवीमां	८७	म्वानता	३००
मे		मोद	३३	मोक्षअपात्र	१७१	भ्वेच्छ	२६
मेधुन	८८, १४१, २७५	मोद	३३	मोक्षयारिणी	१०७	मं	
	४६३	मोद	३३	मोक्षजन्य	७७	मंगलं	१०२
मेधुन संज्ञा	३८०	मोद	३३	मोक्षतरु	१८	मंगल दाम्पल	४८
मेत्री	१४०	मोद	३३	मोक्षथी	२१६	मंगल पंक्ति	१०७, ११३
मो		मोद	३३	मोक्षपाटण	३८३	मंगलमुक्कित्तुं	५०५
मो	५१६	मोद	३३	मोक्षपात्र	१७१	मंगलाचरण	४८५
मोडणाश	२४८	मोद	३३	मोक्षमयी	४१	मंगलदायक	८
मोडणुं	२८८	मोद	३३	मोक्षमार्ग	२०५, ४८८, ५३०	मंत्रिणे	५१४
मोघमपाणे	४८५	मोद	३३	मोक्षमार्गस्य	४००, ४५३	मंडण	४२८
मोटपाणे	३१६	मोद	३३	मोक्षमार्गप्रकाश	३८८	मंडन कुं	११७
मोटा करारुमां	२०२	मोद	३३	मोक्षमार्गनी-	४२८	मंडायुं	७४
मोटा पुत्र	२०८	मोद	३३	अविरोधता		मंडिकुक्ष	४२
मोटा पुत्रो	१८८	मोद	३३	मोक्षमाणा	४४८	मं	७३, १०७, ११३
मोटाईवाणी	३५५	मोद	३३	मोक्षखेतुभूत	४८२		

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
મંદ જોગ્યને	૨૧૧	યતિ	૪૪૦, ૪૫૦,	યથાર્થ વક્તાપણું	૩૦૦	યજ્ઞાદિ હિંસક ક્રિયા	૫૦૬
મંદ મંદ	૮૬		૪૫૧, ૫૦૭	યથાર્થ સમરસપણું	૩૮૫	ચા	
મંદત્વ	૧૯૩	યતિ મુખપ્રતિથી	૪૩	યથાર્થ ભાન	૨૨૧	ચાયક	૭૧
મંદપણે	૩૦૫	યત્કિંચિત્	૧૪૦, ૧૫૯,	યથાર્થ સ્વરૂપે	૧૩૧	ચાયકપણું	૨૩૮
મંડી પહે છે	૪૯૧		૫૧૨	યથાવકાશાનુસાર	૩૩૯	ચાયના	૫૯, ૨૯૭
મંદવાડ	૨૫૪	યત્ના	૧૫, ૭૯	યથાવસર	૯૪	ચાયવું નહીં	૨૦૯
મંત્ર ૨૩, ૧૯૫, ૨૦૬,		યત્ને	૨૩	યથાવસરે	૩૮૧	ચાચ્યા વિના	૧૪૧
	૪૨૮	યથા	૫૨, ૩૫૩, ૩૯૨	યથાવિધિ	૪૦૦	ચાવજીવ	૯૩
મંત્રમૂળી	૪૪	યથાખ્યાત ચારિત્ર	૩૨૯	યથાવિનય	૪૦૮	ચાવત્	૨૪૬, ૨૯૫
મંત્રિતાર્થ	૮૯		૩૬૧, ૪૧૨, ૪૬૮	યથાવસરોદય	૪૧૦	ચાવત્ જીવનકાળ	૧૪૪
માંકડ	૩૪૬, ૩૭૮	યથાજાતલિંગ -	૩૭૨	યથાવસ્થિત	૨૬૬	ચામૈં	૩૮૩
માંગલિક	૨૯	સર્વવિરતિ ધર્મ		યથાવત્	૨૭૮, ૪૩૮	ચાહિ ભાંતિ	૩૮૪
માંગલિક મુદ્રા	૧૦	યથાતથ્ય	૭૧, ૨૩૬,	યથાવક્તા	૩૮૧, ૫૧૫	ચુ	
માંડ	૨૧૧		૨૪૬, ૩૦૮, ૫૨૪	યથાશક્તિ	૭૧	ચુક્ત	૨૫૭
માંડ માંડ	૨૨૪	યથાતથ્ય રૂપે	૨૨૮	યથા શાંતપણું	૪૧૨	ચુક્તિપ્રયુક્તિ	૧૨૪
માંડલિક	૪૧૯	યથાતથ્યતા	૩૦૬	યથા સંભવ	૩૩૦	ચુગ	૪૫
માંડલિકો	૧૫૬	યથાન્યાય	૩૫૫	યથાસૂત્ર	૩૮૧	ચુધ્ધ	૩૩૪
માંડી	૩૬૫	યથાપ્રારબ્ધ	૩૯૩	યથાસૂત્રકાળ	૫૧૩	ચુરોપિયન પ્રજા	૫૦૬
માંડી રુએ	૩૧૨	યથાપ્રારબ્ધે	૨૩૬	યથાસૂત્રનિવૃત્તિ-	૫૧૩	ચુવજ્ઞાની	૬૨
માંડી વાળવું	૯૭	યથાપ્રયત્ને	૨૭૪	સાધન વિચાર		ચુવરાજ શુધ્ધોદન	૩૮
માંડ્યો	૧૯૬	યથાપ્રવૃત્તિકરણ	૩૦૭,	યથાસ્થિત	૨૫૬, ૩૦૩,	ચુવાન	૧૨૨
માંય	૩૪૬		૪૯૦		૫૨૭	ચુવાવસ્થાના -	૧૮૦
માંસ	૫૦	યથાબળવીર્ય	૨૪૪	યથાસ્પષ્ટ	૩૧૫	પહેલા ભાગમાં	
માંસલુબ્ધ	૮૦	યથાભુધ્ધિ	૨૧૪	યથાહેતુ	૫૧૮	ચુવાવસ્થાના-	૫૧૯
માંહિ	૪૭૧, ૪૭૪	યથામતિ	૭૩, ૧૬૬	યથોચિત	૩૮, ૧૬૩,	પ્રતિબંધે	
મિંજા	૧૬૩	યથાયોગ્ય	૭૧		૧૬૯	ચે	
મીચાઈ ગઈ	૮૫	યથાયોગ્ય ઉપશમ	૧૬૧	ચદિ	૯૫, ૧૪૯	ચેન	૪૦૦
મુંડભાવ	૩૫૭	પાત્રની છાયા		ચદોષિ	૩૨૨, ૫૨૨	ચેહિ	૫૧૪
મૂંગાની શ્રેણિએ	૧૯૮	યથાયોગ્ય -	૧૮૪	ચમ	૨૧૫, ૨૫૪	ચો	
મૂંઝન	૧૪૯	જિજ્ઞાસાપણું		ચમરાજ	૨૨	યોગ ૧૧૭, ૧૬૪, ૩૫૮	
મૂંઝવાણ	૨૯૩	યથાયોગ્ય દશા	૧૬૫	ચમનિયમ	૭૧, ૧૨૫	૩૮૭, ૪૨૫, ૪૫૮	
મૂંઝવ્યા છે	૨૦૯	યથારૂપ	૨૨૫	ચમથી સમાધિ	૩૯૨	યોગ અયોગ	૪૩૨
મૂંઝાવું નહીં	૧૩	યથાર્થ	૧૭, ૧૫૬	ચશ નામકર્મ	૪૮૭	યોગ અસંખ્ય જો	૨૩૭
મૂંડી દીધા	૪૬૫	યથાર્થ ઉપકારી -	૩૮૮	ચશોવિજયજી	૨૫૨	'યોગકલ્પદ્રુમ'	૨૫૬
		પુરુષ પ્રત્યક્ષ		ચસ્ય	૧૪૩	યોગથી	૧૪૫
ચ...		યથાર્થ પદાર્થ	૧૩૦	ચસ્મિન્સર્વાણિ	૧૯૨	યોગદશા	૧૨૪, ૪૭૦,
ચ	૫૦૩	યથાર્થ બોધ-	૨૨૩	ચજ્ઞ	૪૭, ૨૯૩		૫૧૬
ચ૦	૧૪૬, ૩૯૧	સ્વરૂપના યથાર્થ		ચજ્ઞયાગ	૮૦	યોગદર્શન	૩૩૭

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
યોગદૃષ્ટિસમુચ્ચય	૧૫૦ ૩૯૭, ૪૩૫	યોગે	૫૨૪	રટાય	૧૬૫	રસગારવ	૧૧૮
યોગનાં આઠ અંગ	૨૪૮	યોગે કરીને	૧૮૩	રડવડે	૪૬૬	રસગારવલુબ્ધતા	૧૦૯
યોગનાં બીજ	૨૨૩	યોગ્યતા	૧૬૬, ૧૮૫, ૪૦૭	રાગુ ઉતરવાની	૪૦૬	રસગારવાદિ દોષ	૩૧૩
યોગનિરોધ	૫૩૨	યોગ્ય વખતે	૧૮૬	રાગુછોડજી	૪૬૧	રસજ	૪૯૭
યોગની સમાધિ	૧૭૨	યોજન	૯૯	રતલામ	૨૦૪	રસાદિક આહાર	૧૩
યોગાનુયોગ	૧૨૨, ૨૬૫	યોજી	૪૮૭	રતિ	૫૫, ૨૩૨, ૩૫૦, ૩૯૧, ૪૩૧	રસદેવ	૨૧૬
યોગપદ	૧૬૦	યોજી	૪૭૨	રતિ અરતિ	૭૦	રસના -	૩૦૨
યોગપ્રદીપ	૪૧૦	યોનિ	૮૬	રતિ અરતિ	૭૦	વ્યાપકયાગાને વિષે	
યોગપ્રવર્તના	૩૫૭	યોનિદ્વાર	૯૬	રત્નચિંતામણિ	૪૫૮	રસનો મોહ	૪૬૯
યોગપુરુષ	૧૮૧	યો		રત્નાકર	૧૭૩	રસાનુભવીઓ	૧૦૬
યોગબળ	૮૦, ૧૩૬, ૧૮૨, ૫૨૬	યોક્તિક	૮૦	રત્નકરંડ -	૪૪૨, ૪૯૩	રસસ્વાદ	૩૧૪
યોગબળ સહિત	૨૮૫	યં		શ્રાવકાચાર		રસાસ્વાદ	૪૨૮
યોગ બાહે	૨૫૩	યંત્ર	૨૩	રદ થઈ જાય	૫૦૪	રસ્તો કરવાને -	૨૯૪
યોગબિંદુ	૮૩, ૧૫૦, ૩૯૨, ૪૪૬	યાંત્રિક વ્યાપાર	૨૫૪	રમક	૧૬	બદલે	
યોગભાવ	૨૫	યુંજનકરાગ	૪૯૦	રન રૂતો હે	૩૨૫	રહનેમિ	૧૨૪
યોગભૂમિકા	૧૪૬	ર...		રમાણ	૪૮૭	રહસ્ય	૪૧૨, ૪૮૫
યોગમાં	૩૭	રક્ત	૨૮૫	રમાણતા	૩૨૭	રહસ્યભક્તિ	૨૦૩
યોગમાર્ગ	૧૯૯	રક્તભાવ	૨૮૫	રમાણી	૮૨	રહસ્યભૂત	૩૭૯
યોગવશ	૨૮૧	રક્તપિત	૫૩	રમાણીકતા	૫૧	રહસ્યભૂત મતિ	૩૩૩
યોગવશાત્	૨૭૬	રખડપાટ	૪૯૧	રમાણીય	૬, ૪૯, ૮૫	રહસ્યાર્થ	૪૫૨, ૫૨૩
યોગવાઈ	૬૩	રખવાલપાણું	૨૨	રમાણીયતા	૪૬૪	રહિય	૩૬૬
યોગવાઈએ	૧૬૩, ૪૦૮	રખવાળ	૪૬૧	રમાણીયપાણું	૨૫૭	રહિત	૨૭૧, ૩૫૪
યોગવાસિષ્ઠ	૧૬૦, ૨૮૩ ૨૮૪	રઝળવાના	૪૬૧	રમત માંડીને -	૨૨૦	રહી રહીને	૩૦
યોગશાસ્ત્ર	૩૯૨, ૪૨૫	રખડવું	૨૮૧	બેઠો છે		રહેણી	૧૬
યોગસ્ફુરિત	૧૨૯	રખે	૪૪	રમતા	૨૫૬	રહેવું રાખ્યું છે	૨૫૦
યોગક્ષેમ	૪૩	રચના	૧૫૬, ૪૬૪, ૫૧૫, ૫૨૪	રમૂજે	૩૬	રળવાનું	૭
યોગાધ્યવસાય	૧૬૨	રચના	૧૫૬, ૪૬૪, ૫૧૫, ૫૨૪	રમ્ય	૭૭	રળવામાં	૪૭૯
યોગાશ્રિત પૂર્વબંધના	૪૧૬	રજ	૬૧, ૪૩૬	રયાણસાર	૪૪૩	રક્ક	૧૬, ૪૧૪
ઉદયમાનપણાર્થી		રજકણ	૧૦૯, ૨૪૦,	રવજી	૧૩૬	રક્ષપાળ	૮૮
યોગી	૧૫૭, ૧૮૭	રજસ્વલા	૧૧૮	રવજી તનુજે	૩૬	રક્ષપાલ	૧૪૨
યોગી કને	૧૫૭	રજીસ્તર પત્ર	૧૨૭	રવજીભાઈ -	૧૧૪	રક્ષકરૂપ	૧૯૫
યોગીંદ્ર	૩૮	રજીસ્તર પત્ર	૧૨૭	દેવજીભાઈ		રક્ષાય	૨૭૫
યોગિનાથાય	૪૪૫	રજીસ્તર પત્ર	૧૨૭	રવિ	૧૨૬	રક્ષા આપશો	૧૨૭
યોગીશ્વર	૧૨૯	રજીસ્તર પત્ર	૧૨૭	રવિકે	૨૫૧	ર	
		રજીસ્તર પત્ર	૧૨૭	રવિકે	૧૧૩	રાઈના દાણા	૪૯૩
		રજીસ્તર પત્ર	૧૨૭	રવિકે	૧૧૩	રાખી શક્યા નથી	૩૮૫
		રજીસ્તર પત્ર	૧૨૭	રસ	૫૧૭	રાખ્યા જ રહો	૧૬૮
		રજીસ્તર પત્ર	૧૨૭	રસ અમૃત	૨૧૬	રાગ	૧૯૨
		રજીસ્તર પત્ર	૧૨૭	રસપરિત્યાગ	૬૪		

शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.
राग (स्वर) काढी	४७८	राज्याधिकार	२२८	रुयतो नथी	२२१	रुभइ	१२७
राग प्रभात	२२६	राज्यभीजनने नामे	१०४	रुधि	१५३, २३३	रुक्षगुण	४८२
रागरस	३८४	रागपुर	३१८	रुधिकर	१०८, १५७, १६१, १८८, २३८	रे	
रागकथा	७३	रान	२२	रुधिपाणे	२५४	रे	२६७
रागयुक्त	१२	राइडा	३३	रुधिपूर्वक	८८	रेयक	४२१
रागखेतु	३१४	राम हृदये वस्या	१८४	रुय्युं	२७, ८६	रेडवुं	८६
रागादिवैरिवार - निवारिणे	४४५	रामचंद्रछ	४६४	रुदन वाक्य	१६५	रेशमी कोरे	२४०
रागी	२०	रामानुज संप्रदाय	५२२	रुधिर	४०	रेतीनी लीति	८५
रागे	७७	रामावतार	२८१	रुवाणं	३६४	रेवाशंकरछ	१७२
रायता रक्षा	१०५	राय सिद्धारथ	२२४	रु		रो	
रायी	२१	रायचंद्र	२	रुडा छवो	२६२	रोईने	११
रायी रडेवुं	२०५	रायचंद्र (अनाम)	१६७	रुडा पुरुष	२४८	रोय	३६
रायिके	३८४	रायचंद्र वीर	५	रुडा पुरुषो	२८७	रोकाणी छे	३०७
राजकाज	२८७	रायनी	४	रुडी आदत	१२०	रोक्यां रोकाय छे	३५०
राजद्वारे	१२१	रायसी	७८	रुडी रीते	४३	रोग नरा	७६
राजनगर	४०८	रासलवृत्ति	५०२	रुडे प्रकारे	२३६	रोगग्रस्त	६३
राजनीति	३८१	रासस्थिक विश्राम	१५८	रुडुं कर्तुं	१४१	रोजगार	२८४
राजगृही	८१	राहु जेवो परिग्रह	३८६	रुढि १२८, २७६, ४२४		रोजनीशी	१७१
राजपाट	३६५	राहुथी	६	रुढि अर्थ	३३०	रोज	६०
राजपुरुष केसरी	४५	राणज	२१४	रुढि मार्ग	४७०	रोध	१८८
राजवेद	१००	रात्रिभोजन	४५२	रुप	२१२	रोधक	३४२
राजराजेश्वर	४८	रि		रुपक	२८०, ५१५	रोधइप	२४५
राजसी वृत्ति	१६१	रिआववा	३६	रुढिवाणी गांठ	४८४	रोम	३५७
राजसी मडावीर्य	१७०	रिद्धि १८, १३८, १६६, १७१, २३८, ३२३, ३५७		रुप अपना	३८४	रोम उल्लसी गयां	८६
राजसंज्ञ	७७	रिद्धिमान	८६	रुपना अंभार	६४	रोमरायना विकसित-४५ मूण सखित	
राजर्षि	५०७	रिद्धियोगादि	१८६	रुपनो मोड	४६८	रोममां	१३८
राजर्षीश्वर	४७	रिपु	३८, ४०२	रुप-शब्द-स्पर्श-	१७६	रोमांयित १४३, ३३१	
राजसमाज	५२	रिभावी	४३४	रस-गंध		रोमांयित लज्जित ४२०	
राज	२०१	रिभाववामां	२७	रुपावलोडन -	४०४	रोमांय उल्लसवां ४२	
राज्य	१६७, १८०	रिवाज	१८३	दृष्टिथी		रोमे	५३
राज्यपो	२०१	री		रुपातीत १२५, १४२		रोमेरोमे ४६८	
राज्येभती	१२४	री	३५	रुपाणुं	४७०	रोष ११८, ४२०, ४६१	
राज्येश्वर ३७, ४६, १५१		रीति	३६०, ३८६	रुपां	२४८	री	
राज्य	८७	रीजया	३६३	रुपांतर २७६, ३२०		रीद्र ५१, १०१, ३००	
राज्य०	१४६	रीजयो साडेज	३६१	रुपिया	४४३	रीद्रादि रस ११८	
राज्यवक्ष्मी	२०१	रु		रुपियाना जे अर्धा ५०७		रुं	
राज्यचंद्र	४०२	रुअे	४७७	रुपी ११०, २८४, ३६७		रुं	६

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
રંગ	૪૩૪	લગ્નતા કરશે	૩૬૩	લક્ષ	૧૫,૫૧૬	લાભાંતરાય	૨૩,૪૧૬
રંગ ભરવા	૧	લઘુશંકા	૧૧૮,૪૬૧	લક્ષ ગયું	૧૦૫	લાભાંતરાય કર્મના	૫૦૮
રંગન	૧૬૪	લઘુતા	૭૪,૨૧૯	લક્ષ વગરનાં	બાણ૨૮૬,	ઉદય	
રંથ	૫૧૮	લઘુત્વભાવે	૧૩૮,૨૪૭		૪૬૪	લાભાનંદજી	૫૦૦
રંજન કરવામાં	૧૫૭	લઘુપાણું	૩૪૨	લક્ષ વગરનું ફેકેલું -	૧૬૭	લાભે	૧૬૭
રંજન થવામાં	૧૫૭	લઘુશિષ્યો	૯૦	બાણ		લાલચોળ	૭૫
રંજન કરો	૫૨	લઘુત્વપાણે	૧૨૯	લક્ષમાં	૨૨૪	લાર સી	૩૮૬
રંજન કરવાને	૩૬૩	લચી	૮૧	લક્ષગત	૧૪૬,૨૫૪,	લાવણ્ય	૨૧
રંજનપાણે	૫૧૯	લજ્જામયમાનપાણે	૫૦૮		૩૨૦,૩૫૩,૫૦૮	લિ	
રંજિત	૪૩૩	લજ્જાસમો	૪૦૧	લક્ષગત કરો	૩૩૨	લિંગ	૩૧૬, ૩૪૫
રાંક	૮૯	લટક્યો	૪૪૭	લક્ષાણ	૧૦૩,૨૩૨	લિંગદેહજન્ય -	૧૫૯
રાંકડી રૈયત	૨૭	લડથડિયાં ખાતાં	૭૪	લક્ષાણના ધારક	૧૯૧	જ્ઞાનદર્શન	
રાંડ	૮૯	લથડિયાં ખાતો	૪૧	લક્ષાણા	૫૧૩	લિંગાભાસપાણે	૩૬૮
રાંડી રુએ	૩૧૨	લથડ્યો	૨૮	લક્ષાણે	૨૫૭,૨૬૬	લિ.	૧૩૫,૨૬૧
રેંટના ઘડાની પેઠે	૨૬	લબ્ધિ	૫૩,૩૫૫	લક્ષાણો	૧૬૫	લિ. અપ્રગટ સત્	૨૧૮
રુંધી	૧૬૫	લબ્ધિઓ	૪૬૨	લક્ષબંધ	૮૪	લિ. બોધબીજ	૨૩૨
રુંધ્યાં	૬૨	લબ્ધિવાક્ય	૧૦૭	લક્ષની બહોળતા	૧૦૯	લિ. વીતરાગભાવ	૨૨૯
રુંધન	૮૦	લબ્ધિસાર	૪૪૨	લક્ષરૂપ પ્રવાહ	૩૯૭	લિ. સત્માં અભેદ	૨૧૮
રા. રા.	૧૨૮	લય	૩૦,૩૪૬	લક્ષાધિપતિ	૮૮	લિ. સમાધિ	૨૧૪
ઋષભ જિનેશ્વર	૩૬૧	લયં	૩૬૧	લક્ષિત	૯	લી	
		લયલીન	૪૭૯	લક્ષિત કરશે	૩૧૫	લીટોડા	૪૭૮
		લહેર	૪૮૭	લક્ષે નથી	૧૯૬	લીધો કે લેશે	૯૦
લ...		લવ	૮૨	લક્ષ્ય	૨૦૦	લીન	૭૬,૩૩૯
લખનાર -	૧૬૯	લવણસમુદ્ર	૧૬૭	લક્ષ્યાર્થ	૧૬૦	લીનતા	૩૨૧,૪૯૮
અવ્યક્ત દશા		લવારી	૪૭૭	લક્ષ્યાર્થનું કારણ	૧૬૭	લીનપાણે	૨૪૨
લખવું બનાવી -	૨૪૬	લલચાય	૪૫૧	લક્ષ્યાદિકની	૧૬૯	લીમડી દરબાર	૨૪૬
શકાય		લલચાવી	૩૬૦	લક્ષ્મી	૩૪	લીલા	૧૭૯
લખિત	૪૪૮	લલિત ભાવે	૧૧૬	લક્ષ્મીલીલા	૯૫	લીલોતરી	૪૨૭
લખાઈ રહી હોય	૪૧૫	લલુતા	૪૮	લા		લુ	
લખી માર્યું	૪૩૯	લલ્હૂણય	૪૦૪	લાખ	૪૭	લુબ્ધ	૧૨.
લખી વાળવા -	૨૪૪	લલરી	૫૦	લાખ વાર	૪૫૯	લુબ્ધાઈ જવું	૩૦
ધારેલો		લલરીઓ	૭૭	લાખોગમે	૪૯,૩૬૪	લુબ્ધતા	૩૫૨
લખી વાળવું	૧૮૮	લલે	૨૬૭	લાગણી	૧૩૬	લુબ્ધપાણા	૩૫૨
લખી વાળ્યું છે	૫૧૩	લલેરાભાઈ	૩૮૯	લાગવું	૨૦૬	લુબ્ધાચો	૮૮
લગ જાય	૫૧૪	લલેરી	૯૫	લાગ્યા કરીશું	૨૭૩	લૂ	
લગભગથી	૩૦૬	લલો	૭૩	લાચાર	૫૦૨	લૂગડાં	૪૭૯
લગાર	૧૨૫	લલ્યાં છે	૩૨૩	લાડપાલ	૮૭	લૂણ	૪૬૩
લગાર માત્ર	૪૬૪	લલ્યું	૩૫૧	લાડીવાડી	૧૪૮	લૂણ આય છે	૮

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
લૂલો	૬૯	લોકનાલ	૬૫	લોકાપવાદ	૧૨૨	લૂંટાયા જેવો	૨૯૨
લૂણ ખાધું છે	૪૭૪	લોકનો ભેદ	૧૭૧	લોકલોકપ્રકાશક	૪૪૧		
લ		લોકના આવેશે	૨૯૨	લોકલોકવિચાર	૭૧	વ...	
લેખ ૧૩૭, ૨૦૮, ૨૦૯		લોકપદ્ધતિ	૩૯૯	લોકલોકવ્યાપક	૫૨૩	વ	૨૭૦
લેખતાં	૨૦૪	લોકપરિચય	૨૨૬	લોકલોકજ્ઞાયક	૫૨૩	વક્તવ્ય જ્ઞાનને	૨૫૦
લેખવે	૪૦૬	લોકપરિમિત	૩૭૧	લોકલોકજ્ઞાયકપાણું	૫૧૦	વક્તા	૪૫૦
લેખ સમય	૧૪૯	લોકપ્રમાણ -	૩૭૫	લોકાવેશ	૨૮૮	વક્તાપણે	૩૦૫
લેખશો	૧૪૮	અવગણના		લોકાંત	૩૭૫	વક્તૃત્વ	૧૧૭
લેખાય છે	૩૮	લોકપ્રવાહ	૨૦૪, ૨૬૪	લોકોત્તર મિથ્યાત્વ	૨૯૭	વખત	૮, ૨૫૯, ૪૨૯
લેખે	૪૬૬	લોકપ્રસંગ	૨૮૬	લોકોત્તર વાત	૨૨૨	વખત ગાળવો	૧૯૫
લેખું	૧૮૧	લોકપ્રમાણે પ્રત્યેક	૨૪૧	લોકોપકાર	૪૩૭	વખત વિચાર	૨૬૨
લેખું છું	૨૦૯	લોકભય	૨૮૬	લોકોપકાર પ્રવૃત્તિનું	૫૨૨	વખતસર	૧૩૫
લેટિન	૧૧૫	લોકભાવના	૨૩૬	ધોરાણ		વખતે	૭૪, ૧૨૮, ૨૪૪
લેણદાર	૪૪૩	લોકભાષા	૩૨૧	લોગનિસ્સો	૨૫૧	વખતોવખત	૨૧૬
લેપાઈશ નહીં	૧૭	લોકમર્યાદા	૩૩૨	લોગસ્સ	૩૨	વગડામાં પોક -	૪૮૧
લેમેલ	૨૭	લોકમાન્ય	૩૫૫	લોગસ્સનો -	૮૫	મૂકવી	
લેવા ખાતર	૮૧	લોકમાર્ગનો -	૨૭૫	કાયોત્સર્ગ		વચન ગુણપ્રતિશયતા	૫૧૨
લેશ માત્ર	૨૮, ૩૦૦	પ્રતિકાર		લોપ	૨૦૯, ૩૪૧	વચન	૧૪૩
લેશ ભાગ	૧૦૭	લોકમાત્ર	૨૪૦	લોપાઈ જાય નહીં	૪૭૨	વચનથી અગોચર	૩૭૫
લેશ્યા	૩૭૮, ૪૯૭	લોકલજ્ઞ	૯૯	લોપવામાં	૪૧૭	વચનથી વ્યંજિત	૫૩૧
લો		લોકલજ્ઞની ઉપેક્ષા	૨૦૨	લોપવા રૂપ	૩૪૦	વચન નયન યમ	૨૧૫
લોક	૧૫૬, ૩૩૨	લોકલાજ	૩૮૬, ૪૬૫	લોભ સમારી	૮૭	વચનનું સ્થાદ્-	૫૧૨
લોક આખાની	૨૮૬	લોકવાર્ગન -	૫૨૧	લોમવિલોમ સ્વરૂપ	૮૪	વાદપણું	
લોક જેવા લોક	૪૯૬	સ્થૂળત્વહેતુ		લોલુપતા	૯૮	વચનને સંકોચનાર	૨૩૯
લોક પ્રત્યે -	૫૩૨	લોકવિરુદ્ધ	૪૨૫	લોહ	૨૭૦	વચનયોગનું	૩૧૫
નિષ્કારણ અનુગ્રહ		લોકસહવાસ	૨૩૬	લોહકાર	૬૧	પ્રકાશવું	
લોકઅપેક્ષા	૩૫૮	લોકસ્થિતિ	૨૩૩	લોહચુંબકનો ગુણ	૧૨૮	વચનમાર્ગ	૨૨૦
લોકકથન	૨૬૦	લોકસ્થિતિ -	૨૩૩	લોહાણા	૩૪૦	વચનસંમિતિ	૨૩૯
લોકકથા	૩૧૦	આશ્ચર્યકારક છે		લોહીથી કરીને	૯૫	વચનસંક્ષેપ	૫૧૨
લોતાળ	૮૮	લોકસ્થિતિ -	૫૨૧	લી		વચનાતિશય	૩૯૮
લોચ	૪૮૦	મર્યાદા હેતુ		લોકિક અભિનિવેશ	૩૨૨	વચનાતિશયતા	૩૪૨
લોચનદાયક	૧૧૯	લોકસંજ્ઞા	૧૬૩, ૪૩૦	લોકિક ભાવ	૨૮૬	વચનામૃત	૩૬, ૧૪૨
લોટતાં	૨૬	લોકસંસ્થાન	૫૨૧	લોકિક સંગ્રામ	૪૬	વચનામૃતસિંધુ	૧૦૮
લોકત્યાગ	૧૬૩	લોકસંસ્થાનાદિ-	૩૩૮	લં		વચનાવલી	૧૯૦
લોકદર્શનનો સુગમ	૫૨૫	ભાવ		લાંચ	૧૩૭	વચલાં	૩૯૭
માર્ગ		લોહહિતાર્થે	૩૯૨	લાંબે	૪૮૭	વટતુ હે	૨૫૨
લોકદાબ	૨૭૬	લોકાગ્રે	૧૬૩	લુંકાગચ્છ	૪૮૯	વટેમાર્ગુ	૨૦, ૪૫૧,
લોકદૃષ્ટિ	૧૩૨	લોકાનુગ્રહ	૪૩૬, ૫૨૭	લોકાશા	૪૬૭		૪૭૦

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
વડવા	૩૬૦	વનક્ષેત્ર ઉત્તરસંડા	૪૦૦	વર્તે છે	૪૮૦	વસ્તુગતે	૧૨૩
વડના ટેટા	૩૩૪	વનિતા	૫	વર્ત્યે છેતે	૫૨૦	વસ્તુત્વ	૫૨૫
વડનાં બીજ	૨૬૨	વનોપકંઠે	૪૪૨	વર્ત્યા કરે છે	૨૭૭	વસ્તુતા	૩૨૦, ૫૨૩
વડનું વૃક્ષ	૪૮૩	વનોપવન	૪૮, ૯૯	વર્ત્યા વિના	૨૦૪	વસ્તુ ત્રીન પાઈ	૫૧૪
વડાનો	૮૧	વમન	૬૩	વર્ધમાન	૨૦૮, ૩૦૭, ૩૫૦, ૪૮૪	વસ્તુત:	૪૪૩
વડી	૩૫	વમળ	૧૭૭	વર્ધમાન કરવા	૧૮૮	વસ્તુધર્મ	૨૨૬
વડીલપાણાથી	૩૮૭	વમાવી દેવું	૪૫૩	વર્ધમાન થાય છે	૨૮૫	વસ્તુવધર્મે	૨૨૮
વઢવાણ ક્રમ્પ ૧૪૫, ૪૨૯		વમાવી દેવા સુધી	૩૩૧	વર્ધમાનપાણને અર્થે	૪૦૨	વસ્તુને	૨૨૩
વઢવાણ સ્ટેશને	૨૯૯	વમે તો	૩૮૦	વર્ધમાન પરિણામી	૨૮૩	વસ્તુને ... યુક્ત	૨૩૯
વજન વધારવું	૪૨૦	વમે નહીં	૩૫૩	વર્ધમાન સ્વામી	૨૭૪	વસ્તુભાવ	૫૧૦
વજન ઘટે	૪૨૦	વચ	૪૩	વર્ધમાને	૩૧	વસ્તુવિચાર	૨૧૧
વજ્રગ્નિ	૨૬	વચમાં	૧૧૮	વર્ધકલ્પ	૧૫૨	વસ્તુજ્ઞાન	૨૨૨
વજ્રમય	૨૬	વર ૨૦૧, ૨૪૮, ૪૩૩		વર્ષ છ માસ	૫૧૯	વસ્તી	૨૨૬
વજ્રસ્વામી	૬૪	વરાણ્યું	૩૩	વર્ષાદાન	૪૭૨	વસ્ત્ર	૯૫, ૩૦૭
વજ્જદિ	૪૦૬	વર્ગણા	૪૬૩	વર્ષાધોગ	૪૦૮	વસ્ત્રને ધૂણી	૬૧
વાણ ૪, ૧૪૭, ૩૫૭		વર્જવું	૫૫	વલખાં મારે	૪૩૫	વસ્ત્રમૂર્ચ્છાદિ	૩૯૦
વાણખપની	૧૧૯	વજીને	૪૫૫, ૪૬૦	વલાણ	૨૨૨, ૨૯૧	વહન	૪૮
વાણદામ	૭૩	વાર્ણ	૪૩, ૩૩૧	વલણ	૬૦	વહન કરતાં જતાં	૨૪૬
વાણસી જવાનો	૫૩	વર્તીશુંક	૪૮૩	વલ્લભ	૫૪	વહ સત્ય	૨૧૬
વાણારસીદાસ	૪૧૧	વર્તન	૪૮૯	વલ્લભ સુખ	૨૨૪	વહાલપ	૧૯૨, ૨૩૦
વાણિકે	૩૫	વર્તનતાનો	૭૭	વલ્લભાચાર્ય	૪૩૮	વહાલા	૨૪૧
વણિગં	૪૦૧	વર્તના	૧૩૮	વલ્લિકાઓ	૪૨	વહાલું	૧૯૨, ૩૩૯
વદ ૦)) ૧૩૫, ૧૮૬		વર્તમાન	૩૩૩, ૩૪૯, ૪૧૪	વલોવી	૪૫૯	વહીવટ	૨૧૧
વદનકમલે	૪૪૪	વર્તમાનકાળે આત્મ	૫૨૧	વવાણિયાવાસી	૩૫	વહેંચણ	૪૧૬
વદતોવ્યાઘાત	૩૪૧	સાધન ભૂમિકા		વશીકરણ	૮૧	વહેરાય છે	૪૭૯
વદનારો	૩૪૭	વર્તમાન ચોવીસી	૩૧	વશીભૂત કરવા	૫૩૨	વહેળા	૪૬૦
વદી	૧૦૦	વર્તમાન જૈન સમૂહ	૩૩૦	વશવર્તીપાણે	૧૭૭	વહોરે છે	૪૪૩
વદે	૫, ૧૬૮	વર્તમાન પત્ર	૪૦૭	વસંત	૨૦	વહોરો	૪૮૦
વધ	૫૯	વર્તમાનમાં.. છે	૫૨૨	વસંતા હતા	૩૦૧	વહોરાના નાડાની-	૪૮૦
વધબંધન	૭૫	વર્તમાન સુધી	૨૫૭	વસમું ૧૭૩, ૨૭૪, ૫૦૩		માફક	
વધાવાઈ રહ્યો છે	૫૨	વર્તમાન સૈકામાં	૧૨૫	વસવું	૧૭	વળગણા	૯૯
વન	૪૫૮	વર્તમાને	૩૨૭	વસિષ્ઠજી	૨૪૧, ૪૬૮	વળગાડનાર	૩૪૭
વનની મારી કોયલ	૨૩૫	વર્તમાનો	૨૭૭	વસિષ્ઠ ભગવાન	૧૬૧	વળ મૂકી	૨૮૯
વનમાળીદાસે	૪૦૨	વર્તવામાં	૨૫૦	વસે છે	૨૫૪	વળગાડી મૂક્યા	૬૩
વનવાસ	૧૯૭	વર્તાવ્યા વિના	૨૩૦	વસો	૩૯૯, ૪૯૮	વળગી રહે છે	૩૧૭
વનવાસ લિયો	૨૧૫	વર્તાયા કરે છે	૩૦૬	વસ્તુ	૧૭૨, ૪૯૨	વળગે	૩૨
વનવાસી શાસ્ત્ર	૪૧૧	વર્તે	૫૩૩	વસ્તુ અંભગ	૨૧૨	વળગે છે	૭૫
વનસ્પતિકાપ	૩૭૦					વળતીએ	૧૨૭

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
વળતાં	૨૯૯	વ્યવહાર પ્રતિબંધ	૪૦૧	વ્યાખ્યાની છે	૧૧૩	વાટ	૧૦૪
વળદાર પાઘડી	૧૨૦	વ્યવહાર પ્રતિબંધ	૪૧૦	વ્યાઘાત	૨૮૭,૩૧૭,	વાટે	૪૮,૨૨૭,૫૧૩
વળાંક	૫૦૮	વ્યવહારમાં બેઠા-	૧૮૦		૪૯૨	વાટેથી	૧૬
વળો	૫૧૫	છતાં		વ્યાઘાત રૂપ	૨૯૩	વાટે ન કરી શકાય	૧૮૯
વ્યક્ત	૩૮૦,૪૮૭,	વ્યવહારરચના...	૫૨૨	વ્યાઘ	૨૦	વાડ	૯૯
	૪૯૨	...થાય છે		વ્યાજ	૧૬	વાડા	૪૮૦
વ્યગ્ર	૭૨	વ્યવહાર રાશિ	૪૩૪	વ્યાધિ	૪	વાડા બંધાવે છે	૪૮૧
વ્યગ્રતા	૨૭૬,૨૯૩,	વ્યવહાર વિસ્તારનું	૫૨૧	વ્યાપક	૧૬,૧૩૦,૩૧૭	વાડીલાલ	૪૦૭
	૫૩૩	પર્યવસાન		વ્યાપકપાણા માટે	૧૭૭	વાણી	૮૨,૫૧૭
વ્યંતર	૬૫	વ્યવહાર -	૫૨૮	વ્યાપકપાણું (જીવન)	૫૦૯	વાણિયા જેવા -	૪૯૬
વ્યતિક્રમી ગઈ	૫	વિનિવૃત્ત કર		વ્યાપાર સ્વરૂપે	૫૧૯	હિસાબી	
વ્યતિરેક પ્રધાનતા	૧૫૫	વ્યવહાર-વ્યવહાર	૨૬૬	વ્યાપ્ત	૧૯,૭૫,૨૨૧	વાણીધર્મ	૨૫૭
વ્યતિરિક્ત	૧૯૫,૨૨૦	સ્વરૂપ		વ્યાપ્તું છે	૪૬૯	વાણીનો પ્રવેશ નથી	૨૦૬
	૩૭૭,૫૨૪	વ્યવહાર શુદ્ધિ	૧૩૬,	વ્યામોહ	૨૮૮	વાતપૂર્તિ	૧૧૭
વ્યતિરિક્તપાણું	૩૦૫		૧૫૫	વ્યામોહસંયુક્ત	૧૨૨	વાત સંજીવન કરી	૧૦૭
વ્યતીત	૨૫,૨૩૪,	વ્યવહાર સંયમ	૩૨૪	વ્યાયામ	૧૨૦	વાદ	૧૫૨,૨૨૦
	૩૦૨	વ્યવહાર સત્ય	૪૫૦	વ્યાવહારિક -	૨૦૫	વાદયશ	૧૧૯
વ્યતીત કર્યો	૨૦૮	વ્યવહાર સમ્યક્ત્વ	૪૭૦	નિમિત્ત		વાદી	૯૫
વ્યતીત થયે	૨૮૨	વ્યવહારસેં	૫૧૫	વ્યાવૃત્ત	૩૯૭,૫૦૯	વાદીઓ	૧૨૧
વ્યતીત મલ	૧૨૫	વ્યવહાર હેતુ	૫૨૧	વ્યાસ	૩૮	વાનર	૪૪
વ્યય	૧૨૯,૨૫૨	વ્યવહાર હેતુ -	૨૫૩	વ્યાસ ભગવાન	૧૬૮	વાનપ્રસ્થાશ્રમ	૧૫૫
વ્યંજનપચયિ	૪૯૫	વ્યવહાર		વ્યાહતિ	૩૧૭	વામ	૨૫૦
વ્યપદેશ	૩૭૫	વ્યાવહારિક જીવો	૪૨૭	વા		વામદેવ	૩૩૪
વ્યર્થ	૨૮	વ્યવસાય	૨૩૪,૨૭૬	વા	૩૭	વામનેત્ર	૧૨૯
વ્યભિચાર	૬	વ્યવસાયી	૨૮૧	વાક્ય	૩૭૩	વાયુ	૪૫૦
વ્યવચ્છેદ	૧૦૫,૨૪૫,	વ્યવસ્થિત કારણ	૧૨૧	વાક્યાંતર	૪૧૮	વારાંગના	૪૯
	૩૪૩	વ્યસન	૯,૪૨૦	વાક્યસંયમ	૫૨૩	વારંવાર	૨૧૪,૩૫૫
વ્યવચ્છેદ જ્ઞાન	૨૬૨	વ્યે	૨૬૭	વાચાએ	૧૬૭	વારુ	૧૬૭,૫૧૧
વ્યવહાર	૧૨૦,૨૧૧.	વ્યવસ્થા	૩૦૨	વાચના	૧૯૩,૪૫૩	વાર્તા	૧૮૩,૨૦૫
	૨૬૬,૩૨૪,૪૭૯	વ્યવસ્થિત મન	૨૧૦	વાચા સહિત	૨૫૬	વાર્તાનો	૧૮૦
વ્યવહાર ક્રમ	૧૫૬	વ્યુત્પત્તિ	૮૪	વાચકને	૪૧૮	વાલ્મીકિ	૩૮
વ્યવહાર દૃષ્ટિ	૫૨૮	વ્યકતાવ્યકતપાણે	૪૧૨	વાચા વગરનું	૧૭૩	વાલ્યા રહેતા હતા	૫૨૪
વ્યવહાર નય	૧૫૮	વ્યાકુળ	૧૦૪	વાચક મંત્ર	૩૭૨	વાશે	૪૫૦
વ્યવહારની ઝાળ..	૩૦૯	વ્યાકુળતા	૨૧૧	વાચાજ્ઞાન	૩૫૨	વસ	૧૦૮,૩૨૪,૩૨૯,
... પરજળી		વ્યાખ્યા	૧૫૭,૨૫૭,	વાચાજ્ઞાની	૩૪૧		૩૫૦
વ્યવહાર પરમાર્થ	૨૬૬		૩૦૮,૩૩૮,૪૯૧	વાજલી	૧૬૭	વાસ કર્યો નહીં	૧૦૫
સ્વરૂપ		વ્યાખ્યાન	૪૬,૮૩,	વાજલી રીતે	૪૮૯	વાસના	૧૪૨,૧૮૬,
વ્યવહાર પ્રકરણ	૫૨૦		૧૫૮,૨૪૩,૩૬૯	વાજિંત્ર	૪૮		૩૦૦

शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.
वासनाना -	२०१	विकथादिभाव	२८५	विचार	२८३, ३२२	विभोगी	४५३
उपशमार्थे		विकलत्रय	२६	विचार आरे	१०१	विटंभन दशा	१६३
वासितबोध	४३७	विकल्प १३, १२४, १७७		विचार अंकुर	३२४	विटंभना	२८, १८५,
वासी	५८	१८८, २३८, २८८,		विचारगत	३२०		२०३
वासुदेव	४१८	३४६, ३६०, ३८६		विचारनी उत्पत्ति	२७४	विशुसी जय	१८
वासुदेवे	४४२	विकल्पना	१५२	थवा पछी		वित्त	३८
वास्तव	३१८	विकल्पी	१६१	विचारनी निर्मणता	३०१	वित्ती	४०१
वास्तव्य	१७२	विकराण	२८	विचारनी परिपाटी	३६८	वितिगिच्छा	१४, १५३
वास्तव्यपाणे	२६४	विकराण आत्मा	५१३	विचारदशा	२७२, २८३	विदग्ध मुष्मंडन	६७
वास्तव्य मार्ग	२३४	विकराण कर्म	५१३	विचारपध्दति	५२०	विदित	१२७, १३४,
वास्तव ज्ञानवाननी	३०८	विकराण काण	५१३	विचारपूर्वक	४८५		३८५
वास्तविक	८	विकण	४, ५२०	विचार बण	३००, ४०२	विदित करी	२७३
वास्तविक लय	२३६	विकणता	३०६	विचारभावे	४६३	विदित करेवा	४४८
वास्तविक माहात्म्य	३५३	विकार	१५, १७४, २८४	'विचारभाणा'	२७७	विदितमां	१३५
वास्तविक मार्ग	२०४		३१८, ३८३	विचारमार्ग	२२१, ३१५	विदिशा	३७७
वास्तविक सुष्म	१८२	विकार स्वज्ञे	५१८	विचारयोग	३२७	विदुर	८
वास्ते	७०, ४८१	विकासवानो	२४८	विचार बेवानुं	३०८	विदेही	१८८
वाणवा	४३७	विकृत	११५	विचार वडीअे करी	४८६	विदेही दशा	१८, १५१
वाणंता	२५८	विकृतभाव	४१६	विचारवान	३३३,	विद्यमान	१०६, १८०
वाणा	३२	विकारो	३०		४७०, ४७१		३२७, ३६८, ३८४
वाणु	७८	विकलेन्द्रिय	४८७	विचारसंकणना	१०८	विद्यमानपाशा -	२५८
वांङ	३१२	विक्रमे	१७१	'विचारसागर'	२३४,	विना	
वांङीयूको	४७८	विभूतो	२०		४७१	विद्यमानपाशानी	२८२
वांयना	२७४	विभंड	६०	'विचारसागर'ना-	२४४	अवश्य	
वांछा	२६५	विगत	१३२	तरंगो		विद्यमानपाशाने-	२८५
वांछना	२१	विगति	८६	विचारश्रेणी	३२०	वीधे	
वांछो	१५७	विगय पदार्थो	४८१	विचारी पण -	१८३	विद्यमानपाशुं	१२५
वांछु छुं	४५	विघटती	२३०	मुकवा न्येपुं		विद्यारण्य स्वामी	४४८
वांसानो	८०	विघनेवा	१०७	विचारोनी शुक्षा	१०६	विद्याविवास	१८
वि		विचय	१०२	विचित्र	१६०, १७८,	विद्यासंपत्तिमां	८
वि.	४०३	विचर्या	३१४		२६८	विद्याशाणी	१२०
वि.आ. शय्येदना	३२१३	विचरवुं	२७६	विचित्रता	५४, १०२	विद्युत	४१
विओगा	५०८	विचरशुं	३५६	विचित्तज्ञाणप्प-	४०३	विधवा	११८
विकट	५८, ३८८	विचक्षण	६८, १८८,	सिद्धीए		विधि	५०५, ५१०
विकटता	२२७		२८४	विच्छेद	३६८, ५०६	विधिनिषेध	४१७
विकटवास	१८१	विचक्षणता	८, २६८	विच्छेद रक्षित	१५५	विध्न	१०८
विकट वाटेथी	१८७	विचक्षणपाशुं	३५५	विच्छेदता	३२८	विध्नभूत	१८०
विकथा	८४	विचक्षण पुरुषो	८०	विज्जाणमगं	५३४	विध्वंस	३१८

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
વિધ્નહરણ	૩	વિભાવનું ઉપાદાન પરપ		વિરમી	૪૯૬	વિલાપ	૧૫
વિધ્નહેતુ	૩૨૯	કારણ		વિરમવું	૫૨૪	વિલાયત	૨૬૯
વિનય	૬૪, ૮૦	વિભાવ પરિણામ ૨૬૬,		વિરલા	૮	વિલાયતાદિ	૪૩૪
વિનયતા	૧૩૪	૪૫૭		વિરલા જીવો	૩૦૭	વિલાસ	૩૬૩
વિનયભક્તિ	૪૪૬	વિભાવ પર્યાય ૨૭૨		વિરલા યોગી	૧૬૯	વિલેપન	૪૪
વિનયભાવભૂષિત	૧૦૫	વિભાવપણું ૩૧૧		વિરલા પુરુષ	૩૮૭	વિલોકીએ	૩૫૬
વિનયપત્ર	૧૪૬	વિભાવી આત્મા ૪૮૩		વિ. રવજીભાઈ	૧૪૪	વિવર્તપણે	૫૨૫
વિનયોપાસના	૧૪૨	વિભાવિક ૧૪૭		વિરસપણું	૨૮૫	વિવર્તરૂપ	૩૩૮
વિનયાન્વિત	૨૫૦	વિભાવિક ભાવ ૨૪૩		વિરહ	૩૦૭	વિવહરે	૫૦૩
વિનંતિ	૩૫	વિભૂતિ ૪૬૬		વિરહકાળ પ્રત્યક્ષ છે	૨૦૬	વિપક્ષ ભાવના	૪૫૦
વિના દિવાનાપણે	૧૪૮	વિભૂતિ રૂપે ૧૯૭		વિરહગ્રંથ	૧૧૯	વિવક્ષા	૩૭૩
વિના વિવાદે	૪૦	વિભૂષણ ૯૯, ૨૨૪		વિરાગ	૮	વિવાદ ૧૩૨, ૨૯૦, ૩૦૮	
વિનાશી	૧૪૯	વિભૂષા ૧૫૪		વિરાગી	૫૧	વિવાદકો	૪૧૪
વિનાશિક	૨૨	વિભૂષિત ૬૨		વિરાજમાન ૩૬૭, ૫૧૧		વિવાહ	૨૯૪
વિનોદ	૭૯	વિભોગી ૪૫૩		વિરાજિત ૩૭		વિવેક ૭૯, ૯૦, ૯૩,	
વિપરિણામ	૨૬૬	વિભ્રમ ૩૭, ૧૭૫, ૩૫૪		વિરાધક ૪૮૨		૧૭૨, ૨૯૫, ૩૬૭, ૪૭૭	
વિપરીત	૪૨૧	વિમળ ૩૧, ૮૦		વિરાધક વૃત્તિના	૫૨૮	વિવેકથી	૭
વિપરીત કાળમાં	૨૬૫	વિમળ આચાર ૯૩		ધાણી		વિવેકશ્લેષણ	૧૨૯
એકાકી હોવાથી ઉદાસ		વિમોક્ષમમ્ગો ૫૦૩		વિરાધના ૧૨૯, ૩૧૫		વિવેકવિકળતા	૩૯૮
વિપરીત ગતિ	૨૯	વિમાસણ ૨૫૯		વિરાધાયાં ૪૩૮		વિવેકશીલ	૮૮
વિવજ્જિણ	૩૬૬	વિમાસવું ૨૭૬		વિરાધ્યાં ૩૬૪		વિવેકજ્ઞાન	૩૦૨
વિપર્યય ૩૦૨, ૩૦૯		વિમુક્ત ૬૨, ૩૫૯		વિરેચન ૪૯૪		વિવેકીઓ	૧૬૧
વિપર્યય ઉદય ૨૯૬		વિમુખતા ૪૩૭		વિરાધીએ નહીં ૨૪૯		વિવેકીજ્ઞાન	૧૫૧
વિપર્યય પરિણામ ૨૨૭		વિમુખપણું ૧૬૦		વિરોધી સાધન ૩૦૩		વિવેચક ૧૭૨	
વિપર્યય બુધ્ધિ ૨૬૫		વિમુખદશા ૫૦૧		વિ. રાયચંદના - ૧૩૭		વિવેચન ૪૦, ૬૭	
વિપર્યાસ ભાવ ૨૭૮		વિમુખભાવ ૩૧૩		પ્રણામ		વિવેચી છે ૩૦૮	
વિપર્યાસ મટી ૨૭૮		વિમુખ મુખે ૨૫૦		વિરામ ૨૨૪, ૨૩૯,		વિસર્જન ૧૨, ૨૩૪	
વિપરિયાસુવેદ ૨૭૦		વિમૂઢ માર્ગ ૩૭૭		૨૭૭		વિસર્જન કરવા- ૨૮૦,	
વિપળ ૫		વિયોગ ૫૧, ૯૮		વિરામ પામતા ૪૦૩		યોગ્ય ૩૮૭	
વિપાક ૫૫, ૩૪૯, ૩૮૧		વિયોગે ૨૫૩		વિરામે ૧૧૩		વિસર્જન કરશો ૨૯૭	
વિભંગ ૨૧૨, ૩૬૦,		વિરક્ત ૧૬, ૮૦, ૨૧૯		વિધર્મ ૫૦૧		વિસર્જન થઈ ગયા ૩૬૬	
૩૭૫		વિરક્તપણું ૨૬૦		વિલખો ૧૨		વિસર્જન થયો ૨૪૪	
વિભાગપદે ૩૪૧		વિરક્ત પરિણામ ૩૫૨		વિલંબ ૮		વિસર્જનવત્ ૩૩૩	
વિભાગાર્થ ૩૨૧		વિરતિ ૪૦, ૧૨૪,		વિલય ૨૬૧, ૨૮૩, ૪૩૨		વિસાત ૪૭૫	
વિભાવ ૨૫૩, ૩૫૧,		૩૧૧, ૩૬૦		વિલયપ્રાપ્ત ૨૩૮		વિસામા ૫૯	
૩૪૭, ૩૬૦,		વિરતિરૂપ ૩૯૭		વિલયમાન ૧૯		વિસાર્યા ૨૫૨	
૪૨૮, ૪૯૨		વિરત્યાદિ - ૨૭૮		વિલક્ષણ ૩૯૮		વિસારી ૩૬૮	
વિભાવદશા ૪૧૭		ગુણસ્થાનકે		વિલક્ષણ કારણે ૨૬૫		વિસંવાદ ૩૬૬	

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
વિસંવાદ ફેલાવવો	૨૦૭	વિશેષ ચાહના	૩૧૪	વિષમપાણુ	૧૫	વીતરાગ દર્શન	૪૫૧,
વિચ્છેદન પરિણામ	૨૬૭,	વિશેષ ગુણ	૧૭૬	વિષમભાવ	૨૮૦		૫૨૦
	૨૭૭	વિશેષતા	૧૪૭	વિષમભાવ -	૨૮૦	વીતરાગ દર્શન -	૫૨૧
વિચ્છેદન પરિણામી	૫૨૩	વિશેષતા દાખવી	૨૬૨	રહિતપાણું		વ્યાખ્યાનો અનુક્રમ	
વિસ્મરણ	૬	વિશેષતાર્થ	૩૨૨	વિષમ ભાવના	૩૫૫	વીતરાગ દેવ	૧૯
વિસ્મરણ કરી	૧૪૯	વિશેષ નિકટ	૩૧૬	વિષય	૨૩૫	વીતરાગ પદ	૩૫૦
વિસ્મરણ કર્યા -	૧૯૮	વિશેષપાણું	૩૮૫	વિષયકાંક્ષા	૩૦૭	વીતરાગ વાણી	૩૬
રહેવું		વિશેષ પ્રધાન	૨૪૨	વિષયનિદાન	૮૨	વીતરાગ વૃત્તિનો	૪૦૫
વિસ્મરણ કરવા -	૩૮૭	વિશેષ ફેર	૨૯૭	વિષય પરિષદ	૫૧૮	વીતરાગ સન્માર્ગ	૩૭૨
યોગ્ય		વિશેષ ભાગે	૧૪૨	વિષય મૂર્ચ્છા	૩૦૭	વીતરાગ શ્રુતૃતૃકૃ, ૪૦૨	
વિસ્મરણ યોગ્ય	૩૧૯	વિશેષ મોળો પડશે	૩૦૬	વિષયાર્થપાણાથી	૫૨૨	વીતલીભ	૩૫૭
વિસ્મરણપણે	૨૮૧	વિશેષ વિચાર	૩૦૪	વિષયાદિકની-	૧૯૦	વીત્યે	૨૦૧
વિસ્મૃત	૨૧૪	વિશેષ વ્યક્તિત્વ	૩૧૫	પ્રિયતા		વીર	૧૫
વિસ્મૃત કરો	૫	વિશેષ વિષે -	૫૩૨	વિષયવિવશ	૪૫૧	વીરચંદ ગાંધી	૪૩૪
વિસ્મૃતિ	૮૦	ન્યૂનાધિકપાણું		વિષાદ	૩૫૪	'વીર જગતગુરુ-	૩૨૩
વિસ્મૃતિ કરવી	૨૨૧	વિશેષ સમ્યક્	૨૭૭	વિષેરસ	૨૫૦	ગાયો'	
વિસ્મૃતિને અવકાશ	૧૫૯	વિશેષે કરી	૧૯૪	વિષ્ટા	૨૦, ૪૪૩	વીરની ભગવતીનું	૧૬૦
વિસ્મયકારક	૪૩	વિશોધ	૮૭	વિષ્ણુ	૭૨, ૨૯૧, ૩૪૭	વીરને	૩૨૭
વિસ્મયતા	૧૨૪	વિશોધવા યોગ્ય	૧૦૮	વિહીન	૫	વીરમગામ	૨૯૯
વિસ્મિત	૮૦	વિશોધી વિશોધીને	૬૫	વિહાર	૭, ૩૫૮	વીરત્વ	૪૨૮
વિસ્તીર્ણપાણું	૩૭૬	વિશ્વ	૩૯૬	વિક્ષેપ	૨૫૯, ૨૬૬, ૨૯૩	વીરા	૪૪૭
વિસ્તાર	૩૪૯, ૫૧૯	વિશ્વતત્ત્વાનાં	૪૦૦		૩૯૫, ૪૬૨, ૫૨૬	વીરા ... ઊતરો	૪૪૧
વિશાળ બુદ્ધિ	૧૩૦	વિશ્વને પ્રકાશક-	૩૯૬	વિક્ષેપભાવ	૨૯૮	વીર્ય	૩૫૮
વિશિષ્ટ	૫૦૬	આત્મા		વિક્ષેપરહિત	૨૪૨	વીર્યગતિ	૩૦૭
વિશિષ્ટાદૈત	૧૭૫	વિશ્વવંદન	૨	વિજ્ઞાન	૩૬૦, ૩૭૫	વીર્યરતના ગુણ	૩૪૭
વિશુદ્ધભાવ	૮૬	વિશ્વોદ્ધારણ	૨	વિજ્ઞાપન	૧૮૧, ૧૮૨	વીર્યને વિષે	૫૧૯
વિશુદ્ધ સ્થાનક	૩૮૨	વિશ્રાંતિ	૫૧૧	વિજ્ઞાપના	૧૧૪, ૩૮૬	વીર્ય પ્રવૃત્તિ	૪૨૧
વિશુદ્ધાત્મા	૧૦૯	વિશ્રામ	૨૦, ૭૫, ૧૦૭	વિજ્ઞાનવાદી -	૩૩૮	વીર્યશક્તિ	૩૮૦
વિશેષ	૬૮, ૩૩૯	વિષ આધારી	૨૭૧	દર્શન		વીર્યારાધ ૩૧૭, ૪૧૬	
વિશેષ અંતરાય	૩૯૭	વિષમ ૬૦, ૧૭૫, ૨૨૬,		વિજ્ઞાનવેતા	૮૪	વીર્યધ્યન ટમું	૪૪૮
વિશેષ અવસ્થા	૨૮૫	૨૬૧, ૪૯૯, ૫૦૭		વિજ્ઞાની	૨, ૪૦	વીશ દોહા -	૩૬૦
વિશેષ અનાગત	૧૭૭	વિષમકાળ	૩૨૮	વી		(દીનતાના)	
કાળમાં		વિષમાત્મા	૧૬૫	વીખરાઈ જશે	૨૦	વીસરવા	૨૦૮
વિશેષ અસમાધાન	૨૯૬	વિષમતા ૧૬૧, ૧૭૫,		વીખરાવાપણું	૩૧૯	વીસર્યા	૧૮૨
વિશેષ ચલાયમાન	૩૨૩	૨૯૨, ૩૪૮, ૪૩૨		વીતરાગ અભિપ્રાય	૫૨૦	વીસરવું	૨૬૧
		વિષમ દુઃખ	૧૧૦	વિચાર		વીસરી જવું	૧૩
		વિષમ દશા	૨૯૨	વીતક ચારિત્ર	૪૫	વીહી	૭૭
		વિષમ દૃષ્ટિએ	૨૦૬	વીતરાગ દશા	૩૮૭	વીચી જઈ	૧૪૦

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
વીછી	૨૬, ૩૭૮	વેઠ	૨૯	વે'મ	૧૨	વેશ્યદશા રૂપ	૨૪૩
વીટાઈ	૪૪૧	વેઠીએ છીએ	૨૯૬	વેરે	૮૬	વેશ્ય વિષે	૫૧૮
વીધવો	૪૫૮	વેઠીને	૨૪૫	વેલી	૪૪૧	વેષગુવ	૧૫૨, ૪૬૫
વીધીને	૩૫	વેઠ	૧૦	વેશવાળ	૧૧૭	વેષગુવનો બોધ	૯૫
વૂ		વેતર્યું	૧૧૫	વેશ્યા	૬, ૪૪૦	વેષગુવ સંપ્રદાય	૨૮૯
વૂઠયો રે	૩૧૧	વેદ	૧૨૩	વેશવ્યવહારાદિ	૩૨૫	વો	
વૃ		વેદક	૨૬૩	વેશ્યાશાળા	૪૬૫	વો	૨૧૩
વૃધ્ધ	૧૨૨	વેદકભાવ	૩૭૫	વેષ	૩૩૯	વોશિરામિ	૪૬૬
વૃધ્ધતાને પામેલો	૪૨	વેદક સ્વભાવવાળો	૪૧૫	વેષધારીઓ	૪૧૮	વોસરાવવાનો	૪૬૬
વૃધ્ધ પુરુષે	૫૧૧	વેદક સમ્યક્ત્વ	૩૩૬, ૪૭૬, ૪૯૪	વેષધારીપાણું	૨૮૯	વ્ર	
વૃધ્ધ મર્યાદા	૧૭૮	વેદથી રહિત	૪૮૨	વેળા	૪૪	વ્રત	૩૫૫
વૃધ્ધિ	૯૯, ૧૬૩	વેદન કર્યું છે	૨૩૭	વેળુનો કવળ	૫૯	વ્રતતપધર	૪૧૩
વૃધ્ધિ પામ્યો	૪૪૪	વેદના	૩૦૫	વેંત	૨૮	વ્રતાદિ	૨૧૩
વૃધ્ધિમાન	૧૦૬, ૩૬૫, ૪૩૦	વેદનાની મૂર્તિ	૪૧૯	વૈ		વં	
વૃત્ત	૧	વેદના પ્રશ્નો	૪૬૧	વૈક્રિય	૪૭	વંકજહાય પછિમા	૯૩
વૃત્તિ	૧૮, ૧૬૫, ૧૭૭, ૨૦૮, ૩૩૪, ૩૩૯, ૪૩૮	વેદનીય કર્મ	૧૩	વૈક્રિય કરેલા	૫૯	વંચક	૫૦૮
વૃત્તિનો પ્રવાહ	૪૧૩	વેદનો અભાવ	૪૯૫	વૈક્રિયિક રિધ્ધિ	૨૪	વંચના	૪૩૫
વૃત્તિનો લય	૧૯૫	વેદ પરિભાષા	૩૬૮	વૈક્રિય શરીર	૨૮૨	વંચનાબુધ્ધિએ	૨૮૮
વૃત્તિકોભ	૪૫૮	વેદવામાં આવે	૨૦૬	વૈકુંઠ	૪૪૦	વંચવા બરોબર	૨૭૩
વૃત્તિજ્ઞાન	૨૩૪	વેદવું	૨૫૬	વૈકુંઠ ધામ	૪૬૭	વંદના	૩૫, ૪૬૫
વૃત્તિભાવ	૧૪૬	વેદવેદાંત	૧૩૦	વૈજનાથજી	૩૩૫	વંદામિ યાવત્ -	૧૦૩
વૃત્તાંત	૩૩	વેદવો	૫૧૯	વૈતરણી	૪૫	વંદામિ પાદે પ્રભુ -	૧૨૯
વૃથા	૩૭, ૨૬૮, ૨૯૨, ૩૬૩, ૫૧૫	વેદવ્યાસજી	૨૯૦	વૈતાલીય અધ્યયન	૧૯૩	વર્ધમાન	
વૃથા જેવો	૩૯૦	વેદાંત ૨૦૯, ૨૯૯, ૪૯૫		વૈદિક	૬૧	વન્દે	૪૦૦
વૃષ	૪૧૩	વેદાંત પ્રશ્નો	૧૯૭	વૈદ્ય	૩૪૮, ૪૫૧	વંદિઅ	૫૩૦
વૃષાદિત્યકી	૨૫૦	વેદાર્થ	૩૩૭	વૈધવ્ય	૯૬	વંદો	૪૧૩
વૃક્ષભૂત જ્ઞાન	૪૬૯	વેદાંતનો બોધ	૯૫	વૈમાનિક દેવ	૩૫૭	વંધ્યા	૪૩
વૃક્ષસમ	૧૦૫	વેદાંત દર્શન	૩૩૭	વૈયાવચ્ચ	૬૪, ૩૪૩	વંધ્યાપુત્રવત્	૧૫૭
વૃંદ	૪૨	વેદાંતવાળા	૪૭૭	વૈયાવચ્ચાદિ	૩૮૧	વંધ્યાપુત્રવત્ વિશ્વ	૧૫૭
વૃંદશતસૈ	૩૪	વેદાંત શાસ્ત્ર	૨૩૪	વૈરાગ્ય	૩૩૫	વંધ્યતરુ	૩૨૩
વૃંદાવન	૩૨૮, ૪૬૬	વેદાય	૧૭૭	વૈરાગ્યચિત્ત	૨૯૨	વંશ	૩૧
વે		વેદીને	૩૬૧	વૈરાગ્ય પ્રકરણ	૨૩૧	શ...	
વેગળા	૪૬૨	વેદે	૩૬	વૈરાગ્યબળ	૪૦૨	શક્તિપાણે	૨૭૨
વેગળો	૪૭૫	વેદોક્ત માર્ગ	૩૩૪	વૈરાગ્ય વિશેષ	૩૨૯	શક્તિરૂપે	૪૯૫
વેગે	૪૫૭	વેદોદય	૧૮૧, ૫૦૯	વૈરાગ્યશતક	૩૯૯	શક્તિપંથીનો બોધ	૯૫
		વેદ્યા વિના	૩૮૮, ૪૫૦	વૈશેષિક દર્શન	૩૩૭	શકેન્દ્ર	૪૬
		વેદ્યું	૨૬૮	વૈશેષિકનો બોધ	૯૫		
				વૈશ્ય	૭૮		

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
શતક	૧	શસ્ત્રપરિજ્ઞા	૩૮૨	શાહી	૪૩૬	શીઘ્ર	૧૮
શતધની	૪૬	શસ્ત્રપરિજ્ઞા અધ્યયન	૫૦૭	શ્યામતા	૧૩૦	શીતલ	૨૧
શબ	૪૫૧	શસ્ત્રસંબંધવંધ્યં	૪૪૪	શિ		શીતળ	૨૫૮, ૩૯૧
શબ્દ નિર્વિકલ્પ કર	૫૨૮	શન્નુવટ	૪૯	શિકારી	૨૬	શીતગુણ	૪૮૯
શબ્દ ભેદ	૨૦૩	શા		શિખરબંધ	૪૬	શીતલીભૂત	૧૪૬
શબ્દની માંય	૩૪૪	શા	૫	શિથિલ	૨૭૨	શીલ	૬૭
શબ્દનો મોહ	૪૬૯	શાખા	૬૦, ૪૯૩	શિથિલ કર્મ	૨૭૨	શીલાંગાર્યા	૨૫૯
શબ્દદૃષ્ટિ	૫૨૮	શાતા પૂછનાર	૨૦૭	શિથિલબંધ	૧૨૪	શુ	
શબ્દાતીત	૫૨૭	શાતાવેદનીય	૭૫	શિથિલતા	૧૭૭, ૩૦૪, ૩૬૦	શુકદેવજી	૧૯૦
શબ્દાદિક વિષય	૪૩૨	શાતાશીલિયું	૪૭૪	શિથિલપાણાના	૪૫૭	શુક્લ	૧૦૧
શબ્દાદિક વિષયો	૨૩૨	શાર્દૂલવિક્રીડિત	૧	શિથિલગ્રન્થ	૧૯	શુક્લ પ્રેમ	૧૨૮
શબ્દાંતર	૩૨૯, ૪૧૮	શાપ	૨૪૮, ૪૮૯	શિયાળાની	૨૯	શુક્લ હૃદય	૩૨૦
શબ્દે	૨૦૦	શારીરિક ઉપદ્રવ -	૪૦૪	શિયાળાની	૨૯	શુક્લ એકાંત	૧૨૧
શમ	૪૦, ૧૦૪, ૧૬૫, ૨૮૩, ૪૭૩, ૪૭૭	વિશેષ		શિર ઓઢી લઈએ -	૫૦૧	શુક્લધ્યાન	૫૧, ૪૦૭
શમમ્	૪૧૧, ૪૧૨	શાલ્મલિવૃક્ષ	૪૫, ૫૦૦	છીએ		શુક્લભાવ	૧૧૩
શમાર્થે	૧૫૮	શાસન તત્ત્વપરાયાણ	૬૨	શિર જતાં પાણ	૧૧૬	શુક્લલેશી	૪૯૭
શમાવો	૧૬૮	શાસનદેવી	૫૧, ૩૬૪	શિર વહેતો હોય	૪૪૩	શુક	૧૧૩
શમાવવું	૨૦૪	શાશ્વત	૭૪, ૩૨૧, ૩૬૭, ૩૭૫	શિરછત્ર	૭૦, ૩૫૨	શુદ્ધ	૭૦, ૩૫૧, ૫૨૭
શમાવવો	૨૩૩	શાશ્વતમાર્ગનેષ્ટિક	૩૧૩	શિર	૩૧	શુદ્ધ આત્મજ્ઞાનદાતા	૯૫
શમાવ્યો છે	૩૮૭	શાશ્વતરૂપે	૧૯૯	શિરસાવંધ	૩૩૦	નિશ્ચયનય	
શયન	૮૫	શાશ્વત વસ્તુલક્ષણ	૫૨૧	શિરોભાગ	૧૪૮	શુદ્ધ ગુર્જરભાષા	૪૧૪
શયન કરવું	૪૫	શાશ્વત વિશ્વ	૫૧૮	શિરોમણિ	૨૪૩	શુદ્ધ આત્મજ્ઞાનની -	૯૬
શય્યા	૨૧	શાશ્વત સુખે	૬૮	શિવ, મુંબઈ	૪૨૯, ૪૪૫	કોટિઓ	
શરાણ	૩૦૯	શાસ્તાપુરૂષ	૪૩૫	શિશુ	૪	શુદ્ધ ચરણ	૩૫૪
શરાણત્વાદિપાણું	૩૨૯	શાસ્ત્ર વિચક્ષણ	૧૩૪	શિશુવય	૧૬૧	શુદ્ધ ચિત્	૨૫૯
શરાણાપન્ન	૧૯૯	શાસ્ત્રશૈલી	૧૪૪	શિષ્ય	૨૭૨	શુદ્ધ ચૈતન્ય -	૩૬૩
શરાણાગત	૧૭૮	શાસ્ત્રપઠન	૬૪	શિષ્ય સમુદાય	૪૩૯	ધાતુપાણે	
શરદકાળ	૨૦	શાસ્ત્રપ્રમાણ	૪૨૯	શિક્ષણપદ્ધતિ	૬૭	શુદ્ધ ચૈતન્યદૃષ્ટિ -	૪૧૧
શરમા	૫	શાસ્ત્રવેત્તા	૩૨૭, ૪૫૮	શિક્ષા	૯, ૧૮૭	પ્રત્યેનું વલણ	
શરીર	૪૧૯	શાસ્ત્રસંચય	૭૧	શિક્ષાબોધ	૨૬૪	શુદ્ધ ચિતિસ્વરૂપ	૩૯૬
શરીરને વિષે -	૫૧૭	શાસ્ત્રાધ્યયન	૧૮	'શિક્ષાપત્ર'	૨૬૯	શુદ્ધ ભાવ	૨૧૪
આત્મભાવના		શાસ્ત્રાધાર	૮૫	શિક્ષાની સાપેક્ષ -	૧૩૨	શુદ્ધ નય	૩૬૧, ૪૮૬
શરીરસંઘચાણ	૨૭૫	શાસ્ત્રાધ્યાય	૩૮૨	સ્ફુરણાર્થી		શુદ્ધનયાભાસમત	૪૮૬
શલ્ય	૧૯, ૪૭, ૪૭૮	શાસ્ત્રાવધાન	૯૭	શિક્ષાવિષયરૂપ મણિકા	૬૬	શુદ્ધ વૃત્તિ	૧૪૮
શર્વરી	૫	શાસ્ત્રીય	૮૭	શિક્ષાપ્રત	૮૪	શુદ્ધ સહજ -	૩૮૫
શશી	૫	શાસ્ત્રીય અભિનિવેશ	૩૨૨	શિ		આત્મસ્વરૂપ	
શસ્ત્ર	૨૩	શાસ્ત્રોકત	૧૩૩	શી	૧૩૮, ૧૭૬	શુદ્ધતા	૨૨૮
						શુદ્ધાત્મપદ ભાવના	૫૨૦

शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.
शुद्धात्म स्थिति	४१०	शूणी झीटीने	८१	शुंगारयुक्त धर्म	४३८	श्रमण	२५८
शुद्धाद्वैत	१७५	शूणीअे यडाववो	८१	शं		श्रमण भगवान	५०४
शुद्धिपाशुं	३२०	शे		शं.	५२२	श्रमण भगवान	३८८
शुभ देह	८८	शेकाई	८८	शंकर	४, ३८	श्री महावीर	
शुभ योग	३६२	शेतरंज	११४	शंकराई	८८	श्रद्धापाणे	२७२
शुभवान	३	शेवडी	६०	शंकराचार्यज्ज	३४	श्रमणोपासक	१०५
शुभवृत्ति मणिलावर	२४६	शे		शंका	१४, १५३, १७७,	श्रद्धाशील	२३५
शुभवृत्ति संपन्न	२४६	शेवी	१२३, १३८	शंका	४६८	श्रद्धाज्ञान वहां...	३२३
शुभाकांक्षा	१४८	शेवेशी अवस्था	१४१,	शंभ	३७८	गायो रे	
शुभाशुभ कर्म	६८		३९६	शंभवां	१०१	श्रद्धाग्राह्य प्रमाण	२८०
शुभेच्छाधी मांडीने	३८७	शेवेशीकराण	३८७, ४८४	शंभुक	३७०	श्रवाण	२०८, २४१
शुभेच्छा भूमिका	३२२	शो		शांतता	३५	श्रवाणदोर	४३८
शुभेच्छा प्राप्त -	२७४	शो	३३, २३५, २५८,	शांतपाशुं	२८४	श्रवाणपुं	२३६
श्री लल्लुज्जमुनि			४३०	शांतिप्रकाश	१६६	श्रवाणादि विवेचन	५२०
शुभेच्छावान ज्जव	३२२	शो जनम	२८१	शांत आत्मानी	४०१	श्रा	
शुभेच्छासंपन्न	२४३,	शोक	२३२	शांतरस	३६	श्रा०	३८८
	२४६	शोकरहित	१३४	शांतसुधारस	४४५	श्रावक	७८, ३८०,
शुभेच्छासंपन्न-	३८०	शोकार्त	४४	'शांतसुधारस'	२२६		४८०, ५०५
पुरुषो		शोकवान	२८३	शांति	८, २६८, ४२८	श्रावक आश्रयी	५०४
शुभोपमा योग्य	२२२,	शोकाब्धि	३८	शांतिनाथ भगवान	३५,	श्राविकाओ	३८०
	२३३	शोय	२३		६८	श्राधोत्पत्ति	१५६
शुद्ध अध्यात्मी	२५३	शोयनीय	२०४	शांति:	४२४, ४३३	श्रावको	२५८
शुद्धक्रियाप्रधान-	२५२	शोयपुं	२५४	शांति: शांति: शांति:	४२०	श्री	
पागामां		शोध	२७३	शांत था, शांत था	५३३	श्री	३५१
शुद्धता	३६२	शोत्तनिक	५४	श		श्री प	२३३
शुद्धज्ञानी	३२६	शोत्तयमान	३५५	श्यास	७५	श्री...	२४५
शु		शोषावाना	४६०	श्यान	६०	श्री... ना	२३५, २८२
शून्य	१६२, ३७५	शोषुं	७४	श्लेष्म	५३	श्री ॐ	४०३
शून्यता	२२२, ४५२	शो		श्लोक	३४, ३६५	श्री अथण	३२८, ३५३
शून्यवत्	२०७	शोय	८	श्लोकपुर	४४६	श्री अजितनाथज्ज-	४३७
शून्यवाद	५०७	शोयक्रियायुक्त	७	श्लेत	१८, ३८६, ३८८	स्तवन	
शून्यवादी दर्शन	३३८	शोयाशोय	८३	श्लेतता	८८	श्री अनंतनाथ -	४६६
शून्यवृद्धता	१४४	शौर्य	३८३	श्लेतांबर	२४८	स्वामी स्तवन	
शून्याभास रूप	१४०	शु		श्लेतांबर आचार्यो	३६६	श्री अनुपयंदभाई	३३३
शूर	२२, ४५२	शुंगार	३०, ११६,	श्लेतांबर नैनदर्शन	३३८	श्री कुंवरज्जभाई	३८०
शूरा	१२७		३५७, ४८३	श्लेतांबरपाण्णेथी	३८०	श्री कृष्ण	१३८
शूरातन	४५५	शुंगारी धर्म	११८	श्र		श्री गोकुण्यरित्र	१४५
शूरातन अंग	३२५	शुंगारतिलक	३३	श्रम	३०२	श्री गुरुना अनुग्रहथी	५२८

शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.
श्री गौतम	१२३	श्री वीर स्वामी	२३७	श्रीमुभवाणी	६८	श्रीती	४८
श्री गुरुवे	४००, ४५२	श्री वैष्णवाथल	३४१	श्री मुनि	३११, ३३०	श्रेयिक सुभ	१०३
श्री ज्वेरचंद्र तथा	४१२	श्री शाणिलद्र	२६७	शु - श्रे - श्री		ष...	
स्तनचंद्र		श्री शांतिनाथल	४४०	श्रेय ज्ञेय	२४६	षट्दर्शन	१८५, ४६८
श्री ढाणोंग सूत्रमां	२७८	श्री सल्लसमाधि	२२३	श्रेयल्लूत	३०४	षट्दर्शन अवलोकनपर०	
श्री दुंगर	३५३	श्री सल्लत्मस्वर्प	३५२	श्रेयस्कर	३१, ८०, १८०,	षट्दर्शनसमुच्चय	२८८,
श्री देवकराणल	२७४,	श्री सल्लुत	४४२		४०८, ४५३		३२०
	३५२	श्री सल्लनंदना -	३३१	श्रेष्ठ	३२, ७५	षट्द्रव्य	४८६
श्री देवकीर्णल	३८८	वचनामृत		श्रेण्णिमे	८२	षट्पद	३४५, ४८६
श्री धनालद्र	२६८	श्री सद्गुरु	३५२	श्रेण्णिमे यढवा	१०५	षट्पदनामकथन	३४५
श्री देवचंद्रस्वामी	३६२	यराणार्पाणमस्तु		श्रेण्णिक	२१७, २२७, ३४२	षट्सलोन्न	४८
श्री धुडीलार्थ	३८७	श्री सत्पुरुषोने-	३०१	श्रेण्णिक राण	४५०	षट्संपत्ति	४७३
श्री नमिनाथल -	४३८	नमस्कार		श्रेण्णिबंध	८६	षट्स्थानक	३४५
स्तवन		श्री सिद्धसेन -	२१८	श्रेणी	१८२	षष्ठयित्र	५४
श्री नवलचंद्र	३०८	दिवाकर		श्रेणीमे श्रेणीमे	१६८	षोडश कषाय	६३
श्री नवलचंद्र	३८८	श्री सुंदरदासल्लना	३२५	श्रेणीने	१३८		
श्री नागल्लस्वामी	२२१	ग्रंथो		श्रेणीमां	१३६	श...	
श्री नंदीसूत्रे	२१७	श्री सुभाण्यलार्थ	२४६	श्रेय	२४४	सल्लपयोग -	५१२
श्री पद्मप्रलु	४४१	श्री सुमतिनाथ	२२६	श्रेयिक सुभ	१०३	यथासूत्रप्रवृत्ति	
श्री पद्मप्रलुं स्तवन	४४१	श्री सूर्यपूर	३२२	श्रेष्ठ धर्म	१२७	सल्लपयोगपणो	५२२
श्री पर्युषण -	४२६	श्री सूर्यपूरे स्थित	२७३	श्रुत (ज्ञान)	१०३	सल्लपयोगी	१२८
आराधना		श्री सोलाण	५२८	श्रुतअनुभव	५१७	सल्लल्लासयित्त	४१६
श्री प्रल्लादल	३१८	श्री स्तंलतीर्थ	३१४	श्रुत अज्ञान	४८६	सकपट	३६३
श्री बोधपुरुष	२३६	श्री स्तंलतीर्थ क्षेत्र	२८७	श्रुत करवा	३७	सकम्मणा	२७०
श्री ल्माणल्लस्वामी	३८५	(भंलात)		श्रुतकेवणज्ञान	३८३	सकर्म	२८२, ५३१
श्री मनसुभ	३८२	श्री स्वर्पचना -	२३६	श्रुतकेवणी	५०५	सकल गृहवास	२८८
श्री मढावीर	३८८	यथायोग्य		श्रुततत्वोपदेष्टा-	३६४	सकण	४, ३८८
श्री मल्लिवनाथल -	४३८	श्री लरि	१७४	मढात्मा		सकण लयरल्लित	७२
स्तवन		श्रीकृषण	१८८	श्रुत यथा	४१८	सकण मार्ग	३५१
श्री यशोविण्यल	३८२	श्रीकृण	१८५	श्रुतधर्मे	२४१	सकण... निःकामी	३८८
श्री राजचंद्रदेव	३८८	श्रीमत्	२५०, ३८८	श्रुतसमुद्र प्रवेशमार्ग	५३३	सकाम	४६८
श्री राम	१६१, २३१	श्रीमद् भागवत	१८१,	श्रुतसागर	३६७	सकाम निर्णरा	६५,
श्री रामदास स्वामी	३४०		२६६	श्रुतस्कंध	४०, ३०६		४३५, ४८३
श्री लखेरालार्थ	३१४	श्रीमंत	१०८	श्रुतज्ञान	३१४, ४८५	सकामपाणुं	२४५
श्री वर्धमानने विषे	२२४	श्रीमंतता	४३०	श्रुतज्ञानना लेद	१०१	सकामवृत्ति	२८८
श्री वल्लल्लार्थ	३३१	श्रीमान	४८, ४२०	श्रुतज्ञानावरणीय	२७८	सकारण	१३६, १७२,
श्री वासुपूण्य -	२२८,	श्रीमान कुंढकुंढार्थ	४८५	श्रुति	१०३, २८८, ४७२		३२०, ४३८
स्तवन	३६२	श्रीमान पुरुषोत्तम	१७४	श्रीता	४१८, ४३८		

शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.
सक्रिय	३१८, ३४८	सद्दाने विषे	२३५	सत्यपरायाग	१५८	सत्ने अतावनार-	१८३
सक्रिय श्चव	४८८	सद्दावाणाओ	३०४	सत्यशील	८१	सत्	
सक्कारेमि	१०२	सउक	३४	सत्य संतोष	८८	सत्नो मार्ग	१८०
सम्पत	४५४	सउतुं नधी	४५१	सत्यात्मबोध	३५०	सत् मूर्ति	१८६
सम्पेद	२४०	सउपुं	३१८	सत्यार्थ धर्मनि	२४	सत् शीलवान	१०
सम्पेदपाणे	३५५	सत्ताणं	५३४	सत्यासत्य	१३८, २८६,	सत् सुभ	१८०
सगडी	४६२	सत्कथा	१८८		३४४	सत्स्वइपदर्थिता	१५३
सगपाग	८६	सत्कवि	१२१	सत्याणु	३२	सर्वं अदिन्नादाणं-	२७५
सगर यक्वर्तनी कथा	४८४	सत्कार	३६०	सत्युग	१८५	पच्चक्खवामि	
सधन	४२	सत्त्व	१, १७६, ३१०,	सत्योग	१४६	सर्वं परिगहं-	२७५
सधणा	४८५		३२१	सत्यं परं धीमहि	२२२	पच्चक्खवामि	
सधणांनो	८	सत्त्वगुणी	२७	सत्वर	४२	सर्वं पाणाइवार्यं-	२७५
सयरायर	३	सत्त्व षर्ष	२७७	सव्वसो	४४८	पच्चक्खवामि	
सयवातो नधी	४८१	सत्ता	१८७, २०२,	सत्समागम	१७७, ३८४	सर्वं मुसावार्यं-	२७५
सयवाय क्री अपाय	२८८		४६०, ४६८, ४८०	सत्साक्षी	१८३	पच्चक्खवामि	
सयवावो	१७२	सत्तागत	३३६, ५०४	सत्स्वइप	१८५, १८२	सर्वं मेहूणं-	२७५
सयवाव्यो	२७६	सत्तापाणे	२८०, ४५७	सत्शास्त्र	१८८	पच्चक्खवामि	
सच्चं	५३३	सत्ताप्राप्त	५१६	सत्स्वइपपूर्वक	२३५	सदा	३३८
सच्चित	१४१, ३३२	सत्तामां	१३८	नमस्कार		सदायरगु	४३४
सच्चिदानंद	८, ४७५	सत्ताइपे	४८१	सत्ज्ञान	२४१	सदायार	६, ३८८
सच्चिदानंद सिद्धि	५११	सत्तावडे	३४५	सत्संगना क्रमीज्ज	२६१	सदाय	३३०
सयेत	१३८, ३३६	सत्तासमुद्भूत	५०७	सत्संग	२८३	सदासर्वदा	३८६
सयेतपाणुं	२६८	सत्पेद	१३८, १४६	सत्संग योग्य	२८२	सदीव	१२५, १५७
सयोडी	१८५	सत्पात्रे	७१	सत्संगना -	२८८	सद्दुत्तर	१७२
सयोडो	२५३, ४६६	सत्पुण्य	१०३	जेगनो वाल		सद्दुधम इप	४११
सञ्जाल	४३५	सत्पुरुष	१२८, २०८	सत्संगनेष्ठिक	३१४	सद्दुपदेशात्मक	२०२
सज्जनसंगतिरेका	१६४	सत्पुरुषो	६	सत्संगना अयोगे	३१८	सद्दुपदेश	४३५
सज्जनैः सह	३४	सत्पुरुषके	२१३	सत्श्रुत	३८४	सद्दुपाय	२८२, ३६७
सञ्ज यर्ष	५०, ४४२	सत्पुरुषरहित	२४५	सत्सुभ	८७	सद्दुश	१४४
सञ्जनता	१८, ३३	सत्पुरुषार्थता	४१२	सत्	१८०, २४१, ३४८	सद्दुशता	२७
सञ्जउ ष्याप	५०६	सत्पुरुषोनां यरित्र	११०	सत्-चित्-आनंद	१८४	सद्दहणं	३६६
सञ्जतीयपाणुं	२८६	रहस्य		स्वइप		सदेव	४४५
सञ्जवन	४५८	सत्क्षण	७८	सत् चिदानंद स्वइप	८४	सदैव	१५६
सञ्जवन मूर्ति	१८०	सत्य	४४८	सत् निश्वासु	१८२	सदोषमां	३६३
सञ्जवन शरीर -	२६१	सत्य करवाने अर्थे	२५६	सत् देव	४७१	सदोषी	११६
अञ्जवनपाणे		सत्य गुण	८३	सत् देव निर्ग्रथ	७०	सद् अनुष्ठान	४६५
सञ्जे	४०	सत्यत्व	४२	सत् धर्म	४७१	सद् असद्	२६८
सटीक	२७७	सत्यधर्मनो उध्धार	५१८	सत्ना यरगुमां	२२१	सद्गुरवे	३७२

शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.
सद्गुरु	४७१, ४८३	सन्मानवाची	४४०	समकृती	४७४	समयमात्रना -	२५४
सद्गुरुचरणाय नमः	३२६	सन्मुष	२११	समकृती नाम धरावी	४१७	अनवकाशे	
सद्दृष्टिवान	३८४	सन्मुष दशा	५०१	समकृतिनां भूण	४७८	समयमात्र पाण	२३३
सद्बुद्धि	३८४	सन्मुष मुष्णे	२५०	समगुणी पुरुषो	१८०	समयसार	२२५, २३८, ४०२, ४२०, ४८६
सद्बोधना -	२७४	सन्निपात (ऋतुने)	४३५	समयित	२७४	समयसार नाटक	२२८
वर्धमान परिणाम		सपडाई जय	४५४	समज	५१३	समय क्षेत्र प्रमाण	१२६
सद्भाव	८५, १५४, ३७६, ३७७, ४८६	सपरमार्थ	३२२	समजवा साधु	४८४	समयं गोयम मा पमाए	८०
सद्भावनी प्रतीति	५३१	सपर्यवस्थित	१२६	समज्या हेर	२६८, ४२०	समयात्मक	५१२
सद्भावे	१०६	सप्रमाण	६२, ८६, १७३, २७२, २८७	समजवा	३४५	समयानुसार	१३
सद्भूतवचन	४५८	सप्रयोजन सिवाय	२६८	समजवा-शमावानुं	३२१	समर समर	५१४
सद्भूतार्थप्रकाश	४८५	सप्त	२६	समजवो सद्गुणाय	३४५	समरी	७३
सद्बिचार पूर्वक	४८७	सप्तम	५३०	समज्यु	३४	समर्थ	२४, १६७, २४२
सद्बुद्धि	८, १८४	सप्तदशभेदे	६१	समज्ये	४८५	समर्थता	५३, १८६
सद्ब्रत	१८८	सप्तदशविधि	११२	समण	५३१	समर्थपाणुं	३१०
सद्ब्रनार	१०३	सप्तभंगी नय	१०७	समता	१८५, २५६	समर्थ विद्वान	१०१
सद्ब्रेतु	३८८	सप्त मखालय	६२	समता धटे छे	२५८	समर्थो	१३२
सद्ब्रतन	४०८	सप्त व्यसनलकृत	६५	समतुल्य	४०	समर्थद्वि	७१
सद्ब्राना	२८३	सप्तशती	११६	समतुल्यपाणुं	३२६	समवतरे	१७६
सद्ब्रियार	२३३	सप्त सिध्यांत	१३०	समदर्शिता	३४२, ३५७	समवर्तित्व	३७५
सद्ब्रियारे	३३३	सफलं	४४८		३८८	समवाय	
सद्ब्रियारवान	२७८	सङ्गलन्य	५	समदशा	३८५	समवयी पुरुषो	१८०
सद्ब्रषता	३६३	सङ्गता	३४८	समदेशमां	४३२	समवसरण	३४४
सद्ब्रनपाणुं	३८२	सङ्गतानो मार्ग	३५५	समदृष्टि	१४	समवस्थान	३०६
सद्ब्राय	३४८	सङ्गपाणुं	२७६	समन्वितपाणुं	४२५	समवस्थाने	२३६
सद्ब्रर्म	११	सज	२१३	समभावा	६७	समवस्थित परिणाम	५०२
सद्ब्रर्म प्रत्येनी-	५२८	सज अंग लजि	३८३	समभावी	७३, २०१	समवृत्ति	१५८, १६१, ३८८
परमलकृत		सज ये	२१५	समभिड्ड -	५२८		
सद्ब्रर्मनाव	७०	सज लोक	५१५	स्थितिकर		समवाय कारण	१८८
सद्ब्रर्मनो	२०८	सजसे	२१२, ४६७	समभिड्ड दृष्टि	५२८	समवायांग	३६५
सनातकुमार	५२	सजण	३४, २०३, ४२५	समं	५०८	समवाय संबंध	३६८
सनातन	२४७, ५२७			समंत	३४५	समविषमयोगे	२८६
सनातन धर्म	२४१, ४२८	सजण पाप	१८	समय	२५, ७०, १५८, ३२६, ३७३	समश्रेणि	४८८
सनातन धर्मरूप	१२३	सलासदो	५२	समयकाण	३८०	समश्रेणी	१५७
सनातन स्फुरित	४१५	सल्यतापूर्वक	४३८	समयकुशलता	१५८	समसत्तावान -	२८०
सनिक्षेप	१०२, १०७	सम	१६, १२५	समयचरणसेवा	३५८, ४२५	स्वडूषे	
सन्माग्नि विषे	२०८	समकित -	४१७			समस्त	१६, २०२, ४३२
सन्मान	३, ५११	अध्यात्मनी शैली				समस्त विश्व	३१८

शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.
समस्थित भाव	२३३	समावेश करवी	२४६	सम्यक् निश्चित	४०२	सरन्धेवुं	२६०
समस्थितिभे	३८१	समावेश पामे छे	४३७	सम्यक् नेत्र	१२३	सरभरा	४७५
समस्वर्ष श्री...	२४०	समाव्यो	१६८	सम्यक्त्वनो रोध	२८४	सरस्वती	४८८
यथायोग्य		समास	४८२	सम्यक्त्व भोडिनी	१३५	सरस्वती साध्य -	११५
समस्वभावी	७७,	समाहित	३७८	सम्यक्दर्शन	२४, ३०२,	करवा	
	११०, २८४	समिति	५०४		४८३, ५३०	सरण	५००
समस्या	११४	समिति-गुमि	४२८	सम्यक्दर्शन स्वर्ष ५१८		सरणता	१००, १३०
समक्ष	२७	समीचीन	१५५	सम्यक् दशा	१६५	सरणपागुं	३४४
समक्षताथी	२७७	समीप	६६	सम्यक् दृष्टि	१३६	सराग संयम	४६८
समंत	३४५	समीपे	१७३	सम्यक्दृष्टिदेवी वशी	५११	सरागी	८६, ३६३
समंतलद्राचार्य	५०२	समीप ङ छे	२०४	सम्यक् परिणति	२४०	सरिता	५
समांश	४३२	समीपनो वधत	१२५	सम्यक् परिणामी	३५२	सर्प	२१, २६२
समागम	१५, १२८,	समीपमुक्तिगामी	२७२	सम्यक् प्रकारे	११६,		२८१, ४८८
	१८८, २५३	समीपवर्ती	२७३		१८५, २७०	सर्पक्युक्वत्	५२
समागमी भाग	१२८	समीपवासी	३३५	सम्यक् प्रवृत्ति	४११	सर्पदश	५०६
समात्मप्रदेश -	२४०	समुं	१७३	सम्यक्त्व भोडनीय	४७०	सर्व	२१२
स्थितिभे		समुच्ययवययर्था	१५१	सम्यक् श्रुतधर्म	४७	सर्व अवस्था	३४६
समाधान	१७८, २४०	समुच्यय वाक्य	३२०	सम्यक्ज्ञान	२४, ७६,	सर्व आचरणरूपे	५३०
समाधानविशेष	४०२	समुत्पन्न	४०७		२२२, ४८२	सर्व उत्कृष्ट	३८०
समाधान समुच्ययार्थ	३२७	समुत्थित	१७६	सम्यक्ज्ञाननां -	२०८	सर्व उत्कृष्ट -	३८०
समाधि	१४०, २४०,	समुद्घात	१६६	बीजनी		भूमिकां	
	३००, ४०७	समुदाय	७, ४८, १६२,	सम्यक्ज्ञानी	३०५	सर्वगुणांश	१५३
समाधिपूर्वक	४०७		३१६	सम्मत	१८२, ३८८	सर्वगुणसंपन्न	१७८
समाधि प्रत्ययी	२६४	समुद्र	२२, ११२, ४६०	सम्माणेमि	१०२	सर्व चारित्र	५३२
समाधिमार्ग	२३७, ५२८	समुवगदो	४०६	सम्मतं	३६६	सर्वत्र	२३, २४, १८२,
समाधियुक्त	१७२	समूणगी	१५४, २५३	सम्भति	११८, १२४,		४६६
समाधिविराधना	३१४	समूणगो	३४७		१८८	सर्वथा	१८४, २०६,
समाधिशीत	१५८	समेत	१३८, १८०, २५७	'सम्भति'	२१७		२७३, ३०१, ३७१
समाधिस्थ था	१७	समै	२२८	'सम्भतितर्क'...ग्रंथ	११२	'सर्वथा'	२४८, ३५६
समान उदासीनता	२५३	समंतलद्रसूरि	४४६	सम्यग्दृष्टि	३२, १८३	सर्वदर्शनअविरोध	५२६
समाप	१५२	सम्यक्	२२७, ५१०	सम्यग्दृष्टिपागुं	३८३	सर्व दर्शनवाणो	१४१
समाप्तता	१६५	सम्यक् अंकांत	३३४	सम्यग्विरति	३८७	सर्व दर्शनावरण	३७२
समाप्तम्	३७८	सम्यक् क्रियावाह	५३०	सम्यग्ज्ञान	१४, ४८६,	सर्व दर्शने	६८
समाप्ति अवसर	४२८	सम्यक्चरणरूप	३६४		५३१	सर्वदर्शी	५१, ७२,
समाया	४१४	सम्यक्चारित्र	२४, ५३१	सयोगरूप प्रारब्ध	३६१		३७४, ४८७
समायुं	१६६	सम्यक्त्व-संयम	२४	सयोगी गुणो	१११	सर्वदूषणरहित	७२
समारंभ	१४२	सम्यक्त्व	१८, ४६२, ४७०	सयोगी लवस्थ-	३३१	सर्वदश	१५१
समावी	१३८		४७१, ४७६, ४८८	केवणज्ञान		सर्वदोत्तम	५३

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
સર્વધર્મસ્વાધીનતા	૫૩૨	સર્વજ્ઞતાના -	૧૦૮	સવા ટાંકભાર	૮૦	સહજસ્વરૂપ	૨૪૬
સર્વનયાત્મક	૪૧૭	ગુપ્તભેદથી		સવા પૈસાભાર	૮૦	સહજસ્વરૂપભૂત	૩૧૨
સર્વપરદ્રવ્ય	૫૨૬	સર્વજ્ઞદર્શનરૂપ -	૧૦૮	સવિગત	૨૭૮	સહજઅવસ્થાન	૨૭૨
સર્વપક્ષી	૧૨૦	કલ્પવૃક્ષ		સવિધિ	૬૭	સહજ અશાતાએ	૩૪૧
સર્વ પ્રકારના આહાર	૭૧	સર્વજ્ઞદૃષ્ટિથી	૫૧૯	સવિનય	૪૨૫	સહજ ઉપયોગ -	૫૨૩
સર્વ પ્રકારના ક્રમભોગ	૧૮૮	સર્વજ્ઞપદ	૫૨૬	સવૈયા	૮૭,૨૮૪	તે જ્ઞાન છે	
સર્વ પ્રકારના -	૨૭૫	સર્વજ્ઞપદ.. છે	૫૩૦	સવૈયો	૩૦૮	સહજ ઉપયોગની	૫૨૩
રાત્રિભોજન		સર્વજ્ઞમીમાંસા	૫૨૦	સવ્વ	૪૦૦,૫૩૪	અનુપ્રેક્ષાથી	
સર્વ પ્રકારની -	૨૭૪	સર્વજ્ઞાદિ ગુણ	૩૪૮	સવ્વજીવાણાં	૩૬૨	સહજ ઐશ્વર્ય છતાં	૨૮૨
અવસ્થા		સર્વ જ્ઞાનાવરાણ	૩૭૨	સવ્વ દુઃખાણમંત	૪૫૨	સહજ કપટ	૩૪૭
સર્વપ્રકાશતા	૫૨૪	સર્વ જ્ઞાની	૧૪૧	કરંતિ		સહજ દ્રવ્ય	૩૦૫
સર્વ પ્રદેશે	૧૬૬,૧૮૨	સર્વજ્ઞોપદિષ્ટ	૩૭૨	સવ્વ -	૫૩૪	સહજ પ્રકૃતિ	૧૭,૪૧૮
સર્વપ્રદેશ સંપૂર્ણ	૫૩૨	સર્વાંગ	૨૫૦,૩૪૮	દુક્ષ્વપહીણમર્ગ		સહજ મોક્ષ	૨૮૪
ગુણાત્મકતતા		સર્વાંગદશા	૨૮૪	સવ્વ ધમ્મા	૪૦	સહજ સમાધિ	૪૭૬
સર્વભાવ	૩૫૬	સર્વાંગયોગ્ય	૨૮૭	સવ્વદુક્ષ્વપહીણે	૫૩૨	સહજ સમાધિમાંય	૩૫૧
સર્વભૂતને વિષે	૧૭૮	સર્વાંગ સંયમપરં, ૫૩૨		સવ્વે	૫૦૩	સહજ સ્વભાવરૂપ	૩૧૧
સર્વમાન્ય ધર્મ	૬૮	સર્વાત્મભૂત	૬૨	સસ્તાઈ	૮૦	સહજ સ્વરૂપ -	૫૨૭
સર્વ મોહ	૩૭૨	સર્વાત્મ સ્વરૂપને	૨૦૪	સસ્પૃહ	૨૦૦	આત્મા ન	
સર્વ લોકલોકભાસક	૫૧૭	સર્વાત્મા	૨૧૮	સસ્તી	૪૫૧	સહજ સ્વરૂપે	૩૧૨
સર્વવ્યાપક	૨૦૦,૪૭૫	સર્વાર્થસિદ્ધ	૧૭૦,૫૦૩	સહ	૩૫૭	સહજકાર	૨૬૦
સર્વવ્યાપક ચેતન	૧૫૧	સર્વાર્થસિદ્ધ -	૧૭૦	સહચારી	૨૭૮	સહજત્મભાવનાએ	૩૧૬
સર્વવ્યાપક મોક્ષ	૮૬	મહાવિમાન		સહચારીઓ	૧૫૮	યથા	
સર્વ વિભાગે	૨૭૨	સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાને	૬૪	સહચારીપણે	૫૨૬	સહજત્મસ્વરૂપી	૧૭૬
સર્વવિરતિ	૩૩૮,૩૯૭	સર્વાર્થ	૪૦	સહચારીપણું	૨૪૮,	સહજનંદ સ્થિતિ	૨૬૫
સર્વવિરતિ સાધુ	૨૭૫	સર્વાધાર	૨૧૮		૩૧૫, ૩૫૨	સહજનંદ -	૨૪૫
સર્વ વીર્યાદિ અંતરાય	૩૦૨	સર્વાર્પણપણે	૩૧૨	સહજ	૧૩૨,૨૦૨,	સ્વામીના વખતે	
સર્વ શંકા	૪૮૪	સર્વાભાસ	૩૪૮		૪૧૩,૪૮૩,૫૧૦	સહજનંદજી -	૪૩૭
સર્વ શુચિ	૨૧૦	સર્વેશ્વરા	૩	સહજગુણે	૪૩૪	સંપ્રદાય	
સર્વસ્વ	૧૬૩,૨૮૨	સર્વોત્કૃષ્ટ	૨૮,૫૨૭	સહજથી	૧૬	સહજનંદી	૮૪,૨૨૪
સર્વસત્તાત્મક જ્ઞાન	૧૭૮	સર્વોત્તમ પ્રજ્ઞા	૧૮૭	સહજદશા	૨૨૭	સહજોગી	૧૨૮
સર્વ સાવધ આરંભ	૪૧૩	સર્વોત્તમ (ભાગ્ય)	૧૩૬	સહજભાવ	૩૮૮	સહરાનું રાણ	૪૩૦
સર્વસંગ	૧૮૮,૨૮૬,	સર્વોપરી	૧૮૨	સહજમાત્રમાં	૨૭૨	સહવાસ	૩૪,૩૨૮
	૫૧૯	સલિલ	૫	સહજમાં	૧૦૫,૨૨૪	સહસ્ર	૪૮
સર્વસંગપરિત્યાગ	૭૭,	સલૂણા સંત	૦૮	સહજ સહજ	૧૦૭,	સહસ્રગમે	૪૮,૨૮૯
	૨૩૦,૩૨૨,૪૧૨	સલ્લકત્તણ	૫૩૪		૨૮૭,૫૧૩	સહસ્રદળ ક્રમળ	૧૮૧
સર્વસંગપરિત્યાગી	૧૫૨	સવળા	૧૧	સહજસમાધિ -	૨૮૮	સહાયતા	૪૮૩
સર્વ સંબંધ	૩૫૬	સવળીએ આવ્યો	૮૮	પરિણામ		સહાવો	૩૬૨
સર્વજ્ઞ	૪૦,૭૨	સવળીએ આવી	૪૮૭	સહજસાજ	૧૦૭	સહિયારી	૫૧

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
સહી	૨૪૦	સાતમા ઠાણાંગ -	૫૦૧	સાનુકૂળ	૩૯૯	સાચાણ	૨૯૮
સહેજફેર	૩૦૯	સૂત્રની શાખ		સાન્નિધ્ય	૩૩૮	સાચલા	૩૮૨
સહેજ માત્ર	૪૦૮	સાતમા ગુણસ્થાનક	૪૮૪	સાન્નિપાતિક	૨૭૫	સાયંકાલે	૧૨૩
સહેજે	૨૨૪, ૨૯૨	સાત વ્યસન	૪૫૨	સાનંદાશ્ચર્ય	૩૯૬	સાયંકાળ	૮, ૫૨૦
સહ્યા	૫૧૮	સાત્વિકતા	૧૪૫	સાપેક્ષ	૧૩૪, ૧૫૦, ૪૪૦, ૫૦૪	સાયંકાળે	૧૧૯, ૪૨૬
સળિયાની આડ	૪૮૯	સાત્વિક મહાવીર્ય	૧૭૦	સાપેક્ષત્વ	૫૦૪	સાર્થક	૫૨, ૧૮૭
સળંગ સૂત્ર	૨૭૦	સાત્વિક આડ	૫૦૫	સાપેક્ષપાણે	૩૯૮	સારપરિણતિ	૨૯૮
સા		સાતું નથી	૨૨૧	સાફલ્ય	૧૪૬	સારભૂત	૪૮૭
સાકાર	૨૫૭, ૪૫૨	સાતે ભંગના -	૩૭૬	સામગ્રી	૩૪૪	સારભૂત પ્રયોજન	૩૮૮
સાકાર ઉપદેશ	૫૦૩	ઉપયોગપણાથી		સામટા	૪૬૮	સારવર્ણિત	૧૫૫
સાકાર ભગવાન	૩૬૧	સાથ યોગે	૪૧૧	સામટોગોટો	૪૬૯	સારવાર	૪૩૦
સાકાર મોક્ષ	૯૬	સાદિ	૩૬૧	સામટો ફેર	૩૧૮	સાર્વત્રિક	૪૨૭
સાકાર રૂપે	૨૦૯	સાદિ અનંત	૩૫૮, ૩૬૩, ૩૭૬	સામ-દામ-દંડ-ભેદ	૨૪	સારા ઠેકાણાની	૯૭
સાકારોપયોગરૂપ	૩૭૧	સાદિ અંત	૧૧૯	સામનામા	૬૦	સારાસાર તોલ	૪૪૫
સાખી	૨૩૮, ૩૦૯, ૩૨૩	સાદિ સાંત	૩૭૬, ૪૮૫	સામંત	૨૪	સારાસારે	૩૨
સાગર	૪૮૦	સાદૃશ્યપાણે	૩૨૬	સામર્થ્ય	૩૪૮, ૩૯૯, ૪૬૩	સારુ	૪૬૧
સાગર રૂપ	૧૨૭	સાધન	૪૫૨	સામા	૩૩	સાવ	૨૮૧
સાગરોપમ	૬૪	સાધનભૂત	૧૬૪	સામા જીવને	૨૮૧	સાવચેતી	૧૨૭, ૨૬૭
સાચ	૪૮૧	સાધારણ	૨૨૬	સામા થઈ	૪૫૧	સાવધ	૬૧, ૩૮૧
સાચા	૫૧૩	સાધારણ -	૨૬	સામાને	૧૮૯, ૨૦૮	સાવધ ઉપકરણ -	૬૨
સાચા ચરિત્ર	૩૮૭	વનસ્પતિકાય		સામાન્ય	૮૭, ૯૪, ૩૩૯, ૪૧૯	નિવૃત્તિ	
સાચા પુરુષ	૪૭૯	સાધારણ શ્રેણિમાં	૧૫૪	સામાન્ય આત્મ-	૩૨૬	સાવધાન	૪૪
સાચા જ્ઞાન	૩૮૭	સાધારણ જ્ઞાન	૨૨૦	ચારિત્ર		સાવધાન થવાય	૫૧૯
સારું	૧૨૯	સાધી શકે છે	૧૬૩	સામાન્યપાણે	૩૧૩	સાવધાનપણું	૨૬૦
સાઠ ઘડી	૪૬૯	સાધુ	૪૮૧, ૫૦૭	સામાન્ય -	૫૧૦	સાવધાનપાણે	૧૭૧
સાઠ ઘડીના -	૮૫	સાધુના ૨૦ ગુણ	૮૩	વિશેષાત્મકતા		સાસ્વાદન ગુણ	૧૧૧
અહોરાત્ર		સાધુ પુરુષ	૩૨૯	સામાયિક	૭૧, ૪૬૫, ૫૦૧	સાસ્વાદન સમક્રિત	૪૫૯
સાઠ પળ	૩૨૦	સાધુ શું	૪૦૫	સામાયિક પ્રત	૪૨૪	સાસ્વાદન - ૩૩૬, ૪૭૬	
સાડા ત્રણ હાથ	૬	સાધ્ય	૨૨૪	સામાયિક કાળ	૮૫	સમ્યક્ત્વ	
સાણુંદ	૨૦૭, ૪૧૫	સાધ્ય ઉપયોગમાં	૭૦	સામાયિકી કાળ	૮૫	સાહવાની	૪૬
૭-૧૨-૫૪	૫૨૭	સાધ્ય કરવા	૧૮૮	સામાયિકી કાળ	૮૫	સાહિત્ય	૩૮
૭ અપ્રમત્ત પ્રયત્ન	૫૧૧	સાધ્ય કરવો	૪૦૮	સામાયિકી કાળ	૮૫	સાહિત્યો	૧૩૨
સાત તત્ત્વ	૪૮૬	સાધ્ય થઈ	૮૧	સામાયિકી કાળ	૮૫	સાહુદેહસ્સધારણા	૪૦૦
સાત ધાતુ	૪૬૪	સાધ્ય થાય	૨૯૮	સામાયિકી કાળ	૮૫	સાહુ	૪૦૪
સાત નય	૪૭૭	સાધ્ય સાધનો	૬૬	સામાયિકી કાળ	૮૫	સાહુણ	૪૪૦
સાત નરક	૬૫	સાન	૩, ૩૯૧	સામાયિકી કાળ	૮૫	સાહુણ	૪૪૦
સાત પ્રકૃતિ	૧૩૫	સાન્નિપાતિક ભાવ	૩૯૩	સામાયિકી કાળ	૮૫	સાહુણ	૪૪૦
સાત ભરતારવાળી	૩૧૨			સામાયિકી કાળ	૮૫	સાહુણી	૧૧

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
સાક્ષાત્કાર	૧૯૦, ૧૯૫,૨૮૧	સિરિ વદ્ધમાળ-	૫૩૦	સિદ્ધિભોગ	૨૪૫	સુખભોગ	૩૪૯
સાક્ષાત્	૨૧૨	જિણચંદ		સિદ્ધિમંગ	૫૩૪	સુખલાલ	૪૦૨
સાક્ષાત્ આવરાણ	૨૮૦	સિરિવીરજિણ વંદિઅ	૫૩૦	સિદ્ધિયોગ	૩૧૦	સુખવૃત્તિ	૨૯૫
સાક્ષાત્ દર્શન	૨૦૮	સિદ્ધ ૧૪,૧૯૪,૨૦૭,		સિદ્ધિયોગાદિ	૧૯૬	સુખશીલિયાં	૯૬
સાક્ષાત્ નિશ્ચય	૨૨૩	૨૮૨,૪૭૪,૫૧૧		સિદ્ધિલબ્ધિ	૩૧૦	સુખસમાધાન	૩૮૪
સાક્ષી ૨૩,૨૪૭,૩૮૧,		સિદ્ધ અવગાહના	૪૪૧	સિદ્ધે	૫૩૧	સુખસાળ	૩૪૪
૪૪૭,૪૯૧,૫૧૮		સિદ્ધ ઊર્ધ્વગમન-	૫૨૧	સિદ્ધેભ્ય:	૩૬૭	સુખશય્યા	૪૨૭
સાક્ષી (જ્ઞાનરૂપી)	૪૫૭	નહીં ?		સિંચતાં	૪૪	સુખાડંબર	૪૨
સાક્ષીકર્તા	૫૧૮	સિદ્ધતા	૩૭	સિંધાલૂણ	૧૪૧	સુખે	૨૫૮
સાક્ષી પૂરે છે	૪૬૨	સિદ્ધના ૮ ગુણ	૮૩	સિંહ	૪૯૮	સુગમ	૧૩૦,૧૯૪
સાક્ષીભાવ	૩૧૨,૩૫૭	સિદ્ધની અવસ્થામાં	૪૪૧	સિંહાસન	૫૦	સુગમ ઉપાય	૧૯૮
સાક્ષીરૂપે	૨૪૭	યતો ધન		સી		સુગમપાણે	૩૮૬
સાક્ષીવત્	૨૯૨	સિદ્ધની સ્તુતિ	૨૮૦	સીઝયા છે... સીઝશે	૩૪૨	સુગમ ભાષામાં	૪૦૮
સાક્ષાત્ બંધ	૫૨૫	સિદ્ધપ્રાભુત	૩૬૨	સીઠ સૌ	૩૮૬	સુગમ્ય	૩૯૯
સાક્ષાત્ ભ્રાંતિરૂપ	૩૦૬	સિદ્ધશિલા	૬૬	સીમા	૩૦૬,૫૩૧	સુગંધી	૯
સાંકડા સમયમાં	૫૦૧	સિદ્ધસદ્ગુણ	૭૦	સીસું રેહું હોય -	૪૪૭	સુગંધી લેપન	૯૯
સાંકડીમાં	૧૧	સિદ્ધ સમ	૩૫૧	એવી રીતે		સુગુરુગમકી	૨૧૬
સાંકડો માર્ગ ૩૭૯,૫૦૧		સિદ્ધસહાવો	૩૬૨	સીસ-શિશ	૧૨૫	સુગોચર	૧૩૦,૩૨૧
સાંકળાં	૧૯૭	સિદ્ધતલર્ક	૩૬૨	સીચાણારૂપે	૬૧	સુઘડ	૪૩૩
સાંખ્યદર્શન	૩૩૭	સિદ્ધાર્થ	૮૦	સીદરી	૭૬	સુજસુ	૩૮૬
સાંખ્યનો બોધ	૯૫	સિદ્ધાર્થનો પુત્ર	૨૨૩	સીદરીવત્	૩૫૮	સુજગ્ય	૩૫૧
સાંખ્યાદિ	૩૦૮	સિદ્ધાર્થ રાજા	૯૧	સીધવું	૭૧	સુજાણ	૩૪૯,૩૫૧
સાંગોપાંગ	૨૭૩,૩૯૪	સિદ્ધાર્થ રાજાનો પુત્ર	૪૦	સુ		સુઠામો રે	૨૨૪
સાંપ્રદાયિક સ્વરૂપ	૫૨૪	સિદ્ધાલય	૩૫૮	સુઉર	૨૧૬	સુણ્યું	૧૬૬
સાંભર્યા કરે	૪૭૦	સિદ્ધાંત	૬૮,૩૦૫, ૩૬૩,૪૮૮	સુકુમાર	૪૩, ૭૫	સુતાર	૨૧૬
સાંભરતો નથી	૧૬૨	સિદ્ધાંતપદ	૨૪૨	સુકુમારિકા	૪૯	સુદર્શન શેઠ	૨૬૯
સાંસ્કારિક	૧૫૮	સિદ્ધાંતભાગ	૧૮૦	સુકૃત	૧૧૫	સુદેવભક્તિ	૩૧
સાંપરાયિક	૫૨૬	સિદ્ધાંતમૂળ ધર્મ	૫૩૦	સુકૃત કરતૂતિ	૨૫૨	સુદૃઢપણે	૩૭૩,૪૧૦
સિ		સિદ્ધાંતસિંધુ	૩૧૩	સુખખાણ	૪૩૧	સુદૃઢ સ્વભાવ	૨૦૬
સિન્નંતિ	૪૫૨	સિદ્ધાંતજ્ઞાન	૨૧૨	સુખડ	૪૫૮	સુકૃષ્ટિતરંગિણી	૪૨૬
સિજ્ઞાંતિ	૫૩૪	સિદ્ધાંતજ્ઞાન	૨૧૨	સુખદા	૨, ૩૩	સુધર્મ	૩૪૫
સિત્તેર કોટકોટિ-	૪૪૭	સિદ્ધાંતોને વિષે	૨૪૮	સુખદાઈ	૪૩૧	સુધર્મસભા	૫૨
સાગરોપમ		સિદ્ધાંતિક શાસ્ત્ર	૧૪૪	સુખદાની	૨	સુધર્મસ્વામી	૧૮૫
સિત્તેર કોડકોડી-	૨૮૧	સિદ્ધાંતે	૩૩૯	સુખધામ	૩૫૧,૪૩૨	સુધા	૨૧૬,૩૪૮
સાગરોપમ		સિદ્ધાંતો	૪૬૧	સુખના સિંધુ...-	૨૧૧	સુધાઝરાણ	૩
સિરમોર	૪૧૩	સિદ્ધિ	૭૪,૧૪૧	છો પરમાનંદજી		સુધાની ધારા -	૧૮૯
		સિદ્ધિઓ	૧૬૫	સુખપ્રદ	૩૦	પછીનાં કેટલાંક દર્શન	
				સુખભાસ	૨૫૬	સુધાને વિષે	૨૨૩

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
સુધાનો સાગર	૧૨	સુલભબોધિપાણી	૧૩૧	સૂચવન	૧૦૪, ૧૪૨	સૃષ્ટિમંડળ	૧૦૦
સુધામય	૪૩૩	સુલભબોધિપાણું	૧૯૦,	સૂચવ્યું	૩૧	સૃષ્ટિસૌંદર્ય	૧૧૭
સુધારસ	૧૫૫, ૨૬૬,		૨૯૮	સૂચવ્યો	૩૯૭	સો	
	૩૦૬	સુલભપાણે	૩૦૩	સૂઝતું નથી	૧૮૬	સેકન્ડ કલાસ	૪૮૦
સુધ્યાંએ	૪૯૫	સુલભાણી	૯૭	સૂઝતો નથી	૧૬૮	સેજ	૩૮૩
સુનિયમિત	૪૨૬	સુવાર્ણ ૪૭, ૧૯૭, ૪૬૨		સૂઝે	૩૨, ૨૩૧, ૩૦૪	સેર	૩૨
સુનિશ્ચિત	૪૧૫	સુવાર્ણનામ	૪૪૩	સૂઝે	૩૮૩	સેરવી	૫૦
સુનીતિ	૨૯૧	સુવાર્ણવૃષ્ટિ ઈત્યાદિ	૨૪૮	સૂત્ર	૧૮૧, ૪૩૯, ૪૮૮	સેવક	૧૨૦
સુપચ્ચખાણ	૪૫૮	સુપન	૩૮૩	સૂત્ર અજ્ઞાન	૪૮૨	સેવજે	૬
સુપ્રતિષ્ઠક	૧૦૨	સુવાય	૯	સૂત્રકૃતાંગ	૪૦, ૩૬૫	સેવન	૧૫૯, ૪૦૫
સુપ્રતીતપાણે	૪૧૩	સુવિચારણા	૩૪૫	સૂત્રકૃતાંગ સૂત્ર	૨૩૭	સેવના	૨૫૮, ૩૭૯
સુપ્રતીતિ	૪૮૨	સુવિહિત પુરુષો	૩૬૭	સૂત્રપાઠ	૮૪	સેવનીય	૨૪૪
સુબોધ	૩૬	સુશર્ણ	૪૨	સૂત્રાદિ	૪૩૪	સેવ્યની	૧૧૮
સુભટ	૪૭	સુશીલ	૪૫, ૪૨૬	સૂચગડાંગ સૂત્ર	૪૫૫	સેવ્યભક્તિ	૨૧૦
સુભાગ્ય	૩૪૩	સુશીલ મુમુક્ષુ	૪૧૯	સૂચગડાંગનું રત્નું	૨૧૦	સેવ્યા આવીએ છીએ	૨૪૬
સુભાવ	૨૨૫, ૩૮૪	સુષુમ	૪૦૯	અધ્યયન		સેવા	૨૧૫
સુભાષિત	૮૨	સુષુમારપુરનગર	૧૭૧	સૂચા ઘોંચવાથી	૭૫	સેવા-અસેવા	૨૭૭
સુભૂમ	૭૮	સુષુમણા	૧૨૫	સૂરજવડીએ	૩૧૬	સેસા	૫૦૩
સુમતિ	૧૨	સુસાધુ	૧૮	સૂર્ય	૭૨	સેજભેજ	૫૦૯
સુમધુર	૪૪૧	સુસિદ્ધ	૩૭૨	સૂર્યપુર	૨૮૭	સેકડાથી	૨૪૫
સુમનઃકામના	૩૨	સુસંત	૪૩૩	સૂક્ષ્મ	૮૦, ૪૦૬	સો	
સુમનોવૃત્તિ	૩૩	સુસ્થિત	૪૧૦	સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિય જીવ	૨૮૨	સેન	૩૮૩
સુમાર્ગ	૧૭૨, ૧૬૮	સુસ્પષ્ટ ધ્વનિ	૪૪૧	સૂક્ષ્મતત્ત્વપ્રતીતિ	૪૨૮	સો	
સુમંત્ર	૭૩	સુહ જોગં	૧૫૮	સૂક્ષ્મનિગોદ	૪૩૪	સો	૨૦૬, ૨૧૨,
સુયોજક કૃત્ય	૮	સુહિન્	૪૩	સૂક્ષ્મબુદ્ધિએ	૩૦		૨૨૫, ૪૬૭
સુરત	૧૮૭	સુહાય	૧૧૩, ૩૪૫	સૂક્ષ્મબોધ	૧૫૬	સો	૩૬૧, ૫૦૮
સુરતરુ	૮૨	સુહાય છે	૫	સૂક્ષ્મમાં સૂક્ષ્મ	૩૪૭	સોઈને	૧૧
સુરતી	૨૨૯	સુહાયો રે	૨૨૪	સૂક્ષ્મ વિચાર	૯૪	સો ઈંદ્રોએ વંદનિક	૩૭૨
સુરતિ ઈત્યાદિક -	૧૮૪	સુજ ૪૪, ૧૯૦, ૪૦૮		સૂક્ષ્મ સંગરૂપ	૩૩૧	સો ટચના સોના-	૪૯૫
હસ્થાં છે		સુજવર્ગ	૬૭	સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણ	૧૧૧	તુલ્ય	
સુરભિ	૩૯૮	સુજાત્રી	૧૨૭	સૂક્ષ્મસંપરાય ચારિત્ર	૩૩૦	સોડ તાણી	૧૪૦
સુરૂપપાણું	૩૫૪	સુંદરદાસ	૨૬૦	સુ		સો તો	૫૧૩
સુરૂપસંપન્ન	૪૪૨	સુંદરદાસજીનો ગ્રંથ	૩૨૨	સૃષ્ટિ	૨૯૧	સો ધમ્મો.. વિરજો	૫૨૬
સુરૂપા	૬૪	સુંદરવિલાસ	૪૫૧	સૃષ્ટિકર્તા	૩૩૮	સોનેરી	૬
સુરસ	૫	સુ		સૃષ્ટિના... અજવાણું	૮૧	સોપાધિક	૫૧૬
સુલભ ૩૭, ૧૩૩, ૧૬૫,		સૂએ	૩૩૦	સૃષ્ટિનાથ	૩	સોપારી	૨૬૩
૧૭૭, ૨૫૬, ૩૦૩, ૩૯૦		સૂચક	૪૪૧	સૃષ્ટિના નિર્માણ-	૩૮	સોબત	૧૪
સુલભબોધિ	૧૯૩	સૂચના	૨૯૭	સમયથી		સોમ	૧૧૩

शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.
सोमल	१२२	संकल्पविकल्प	४७	संजमामोत्ति	५३४	संपादन करवुं	१४४
सोमा	५२	संकल्पुं ह्येय	२३०	संजमेणं	५३४	संपूर्ण आत्म-	३०८
सोमा अंशथी	३०५	संकमागु	३८२, ४८८, ४८४	संनववनादि कषायउ२५		स्वइप	
सोय	३४८, ३५१, ४६४	संकेत	२०	संछवनी	२२३	संपूर्ण -	४३६
सोपक्रम आयुष्य	४८५	संकोच न राभवो	३५८	संज्ञेगी	४३४	निरावरणज्ञान	
सोल	४०३	संकोच पामती	२६८	संजोगो	५०८	संपूर्ण प्रतीतिनुं-	३०८
सो शागे अक मत	१०६	संकोच विकास	३६७	संत	१६२, ५१५	स्थान	
सोखली	२५८	संकोचवी	३१२	संतकी कृपा	२१३	संपूर्ण ज्ञानस्वभाव	३०८
सोखं	५१७, ५२४	संकोचातुं रडेवुं	२३२	संतननी	४१४	दर्शन	
सोण अक्षर	३७१	संकोचायेवां	२८४	संतति	२५८	संपेदे छे	१७५
सोण पंथ्यां ब्यासी	३०	संभ्यायुं नर्दी	५३	संतनी	२१७	संप्रदाय	५१०
ने बे छूटना		संभ्याणो	७८	संतपाशुं	५१५	संप्रदायनी रीते	५२४
सोण भावनाओ	१८४	संभ्या	३७७	संतसाण	५१	संप्रदायपूर्वक	१२४
सोण रोग	४६१	संभ्याविशेष	३६८	संताप	२६, २३६, २८५	संप्राप्त	२७४
सौ		संभ्यात	२२६, ३०१	संतापइप	२०८	संबंध	५११
सौ कार्य	३१८	संभ्यातगुणवृद्धि	४८२	संतुष्ट	४६४	संबंध आवरण	२८०
सौत्रांतिक दर्शन	३३८	संभ्यातगुणखानि	४८२	संतोष	२४१, २८३	संबंधी संबंधनो	३३३
सौभ्य	५४	संग	१८५, २२८, ४५८	संतोषआर्या -	४१२	संबुज्झहा	२७०
सौभाग्यभूर्ति	१६८	संग अने -	५३२	आदिअे		संबुज्झहा जन्तवो	२७०
सौभ्यता	४३	स्नेहपाशनुं त्रौडुं		संतोषप्रद	१६८	संभोधीने	२८१
सौराष्ट्र	३५५	संगत	१३७, ४३१, ४३८	संटेड	११५, ५१३	संभव	२८४
सं		संगति	१७२, १८६	संटेडनी निवृत्तिनो	१७७	संभवन्न स्तवन	४०६
सं. १८५१	५२०	संगम देवता	४५८	छेतु		संभव थाय छे के	२३५
संकट	४	संगनिवृत्तिइप काणप१८		संटेडनुं ठेकाशुं	३८१	संभवपाणे	२३६
संकटइप कडाणार्थ	२००	संगइप	२७३	संटेडपात्र	२४४	संभवइप	२८०
संकडाई रडेवुं	४७८	संगीओ	१५८	संधान	३३२	संभवित	२०८, २८२
संकलना	४२७	संग्रह	१००	संधान करवानो	५१८	संभव्युं छतुं	३३८
संकलनापूर्वक	३६७	संग्रह विशुध्य कर	५२८	संधीभूत	२४२	संभारणे	१८५
संकलना	३८०, ५३२	संग्रहस्थान	१८७, ५१०	संधिभेद	३११	संभारवा	४६२
संकवेश	१३४	संग्राम	२२, ४८३	संध्याकाणनी लाबी	१८	संभारवुं	८८, ४१०
संकवेश अग्निइपे	४१५	संघपाण	५८	संध्याकाणे	८५	संभारी ञ	६
संकवेश परिणाम	२८४	संघयाणदि	३३०	संध्यावश्यक	८४	संभार्यो ये नर्दी	८७
सकलंक	४१५	संघाड	२०६, २७६, ४६५	संन्यस्ताश्रम	२४२	संभारो	१४०
संकल्प	१३, २४१, ३६०	संघात	४७, ३७७	संन्यासाश्रम	१५४	संभाले	३८४
संकल्प....-	५१७	संघात	४७, ३७७	संन्यासी	४५१	संभावना	२४७, ३२५
परिणाममां		संघय	२२	संप	४	संभाव्य	२०३
संकल्पना	४६१	संघरे छे	३४७	संपदा	१८	संभाव्य कारण	२३२
संकल्पधारी	२४६	संनम	२१५	संपादन	११८, ४३०	संभाव्यमान	४०४

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
સંભાળીને ચાલે છે	૨૮૮	સંશયે	૪૭૧	સંહાર	૧૯૩	સ્થળે સ્થળે	૯૦
સંમત	૧૩૯	સંશોધક	૧૩૯	સંક્ષિપ્ત	૩૫૬	સ્થળો	૩૬૬
સંમૂર્ણન	૪૯૭	સંશોધન	૧૨૪, ૧૩૮, ૧૬૩	સંક્ષિપ્તપાણાને	૨૦૨	સ્થંભો	૧૬૦
સંયત	૪૧૧, ૪૯૬	સંશોધવા	૧૪૫	સંક્ષેપ કરતા બર્થ	૨૭૪	સ્થાન	૨૫
સંયતિ	૪૩	સંસર્ગ	૨૪૬, ૩૭૯	સંક્ષેપ કરી	૨૨૧	સ્થાનક	૩૬૮, ૩૯૦
સંયતિ ધર્મ	૧૪૧, ૩૯૭	સંસર્ગરહિત	૫૩૧	સંક્ષેપપાણું	૪૭૮	સ્થાનક સંપ્રદાય	૪૪૦
સંયમ	૪૦૭	સંસર્ગરિધ્ધિ	૧૦૪	સંક્ષેપમાં	૧૩૪, ૩૯૯	સ્થાનકે	૪૪૭
સંયમ ઠાણ	૩૨૩	સંસારરાગભૂમિકા	૪૫૨	સંક્ષેપાય છે	૩૧૩	સ્થાનાંગ	૩૬૫
સંયમ થકી	૨૧૭	સંસારચક્રવાલ	૩૭૮	સંક્ષેપાર્થ	૧૫૯	સ્થાપન	૨૭૨
સંયમન	૨૬૮	સંસારતંત્ર	૮૪	સંક્ષેપીએ છીએ	૪૧૫	સ્થાપના	૫૨૫
સંયમ પરિણામ	૨૯૫	સંસારપરિણામી	૩૦૭	સંક્ષેપે નહિ	૪૭૧	સ્થાપિતો -	૧૭૬
સંયમ સુખ	૩૧૦	સંસારપરિક્ષીણ	૨૯૯	સંજ્ઞા	૨૬૧, ૨૬૬, ૩૬૦, ૪૯૨	બ્રહ્મવાદો હિ	
સંયમ હેતુ	૩૫૬	સંસારપ્રત્યયી	૨૪૨	સંજ્ઞાવાચકપાણે	૩૩૧	સ્થાયી	૨૬૧
સંયમિત દેહ	૫૧૩	સંસારમળ	૬	સંજ્ઞી	૩૯૭	સ્થાવર	૨૪, ૩૬૯
સંયતાસંયત	૪૯૬	સંસારરથ	૩૭૭	સંજ્ઞીપંચેન્દ્રિય	૪૯૭	સ્થિત	૪૯૪
સંયોગભાવી	૨૮૬	સંસારરૂપ	૨૪૩	સ્કંધ	૩૧૯, ૩૭૭	સ્થિતપ્રજ્ઞદશા	૨૯૩
સંયોગ સંબંધે	૩૪૬	સંસારરોગ	૨૭૭	સ્કંધદેશ	૩૭૭	સ્થિતિ	૧૫૫
સંયોગિક	૨૫૭	સંસારવન	૭૫	સ્કંધપ્રદેશ	૩૭૭	સ્થિતિએ	૨૮૦
સંયોગી ભાવમાં	૫૧૭	સંસારવિષવૃક્ષસ્ય	૩૪	સ્ખલિત	૧૭૮, ૩૭૯	સ્થિતિદશા	૩૮૫
સંયોગે	૨૭૧	સંસારસમાગમે	૫	સ્તબ્ધ	૧૨૨	સ્થિતિ પતિત થઈ	૯૮
સંયુક્ત	૨૬	સંસારસિવાય બીજે	૩૨૯	સ્તવના	૩૬૨	સ્થિતિબંધ	૨૫
સંરક્ષણ	૪૦૮	સંસારસ્વરૂપ	૭૧	સ્તવનામાં	૨૭૨	સ્થિતિમાન	૨૭૮
સંલગ્ન થવાની	૬૪	સંસારહેતુ	૨૫૩	સ્તવનાએ છીએ	૧૯૬	સ્થિતિ વીતી ગઈ-	૨૧૮
સંલ્પીનતા	૬૪, ૪૭૪	સંસારહેતુક	૪૪૮	સ્તવીને	૪૫	છે તે	
સંલેખના	૫૦૪	સંસારાભિરૂચિ	૩૨૯	સ્તવે	૪૩૭	સ્થિતિસ્થાપક	૮૬
સંલેખનાદિક	૩૩૩	સંસારાર્થ	૨૫૪	સ્તંભતીર્થ	૨૪૩, ૪૦૩	સ્થિતિસ્થાપક દશા	૧૫૮
સંવત ૧૯૪૩	૬૭	સંસારી	૧૪૭	સ્તંભરૂપ	૪૬૧	સ્થિરજ્ઞાનમાં -	૫૧૭
સંવત્સર	૮૫, ૩૭૪	સંસારી કર્તવ્ય	૯૩	સ્તંભિત	૯૯, ૧૬૦	આત્મભાવના	
સંવત્સરે	૮૫	સંસારી શૃંગાર	૨૭	સ્તુતિ	૩૫	સ્થિરા દૃષ્ટિ	૪૯૯
સંવર	૪૧, ૪૬૨	સંસારમિ	૩૯	સ્તુતિપાત્ર	૩૪, ૩૯	સ્થૂલ ભેદો	૪૬૨
સંવાદ	૩૪૫	સંસ્કાર	૪૮૨	સ્તુત્ય	૧૫૦	સ્થૂળ	૩૨૧, ૪૫૦
સંવૃત્ત	૨૩૯	સંસ્કારિત ખેદ	૨૬૮	સ્તુત્ય	૧૫૦	સ્થૂળ દેહ	૩૪૬, ૩૮૬
સંવેગ	૧૬૫, ૪૭૩	સંસ્કૃત	૧૧૫, ૪૧૦	સ્તુતિપાત્ર	૩૪, ૩૯	સ્થૂળદૃષ્ટિવાન	૪૧૯
સંવેદન કરવું	૨૪૦	સંસ્કારિક	૩૩૩	સ્તુત્ય	૧૫૦	સ્થૂળપાણે	૨૩૯
સંવ્યવહારિક	૪૯૭	સંસ્થાન	૩૬૯, ૩૭૫	સ્તુત્ય	૧૫૦	સ્થૂળ બુધ્ધિ	૯૩
સંશય	૧૬, ૩૫૪, ૫૦૯	સંસ્થાનવિચય-	૧૨૪	સ્તુત્ય	૧૫૦	સ્નાનમંજન	૫૨, ૧૧૬
સંશયબીજ	૮૭	ધ્યાન		સ્તુત્ય	૧૫૦	સ્નિગ્ધ ગુણ	૪૦૨
સંશયાત્મક	૩૧, ૨૪૮			સ્થલચર	૪૯૭	સ્પર્શપાણાનો	૪૯૪
				સ્થવિર	૩૯૭		
				સ્થવિર કલ્પ	૫૦૫		

शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.	शब्द	कोश पृ.
स्पर्शता	३५८	स्यात् अस्ति	३७३	स्वद्रव्य	१६, २१८, २६६	स्वमन	४३६
स्पर्शना	३४४	स्यात् अस्ति -	३७३	स्वधर्म	३३१, ३८८	स्वमनना पथयि	४३६
स्पर्शनो मोक्ष	४६८	अवकृतव्य		स्वधर्मने विषे	३११	स्वमान्यता	३२१
स्पर्शमान	५१७	स्यात् अस्तिनास्ति	३७३	स्वधर्मसंयथ	२१५	स्वमूर्तिरूप	२२१
स्पष्ट धर्म आपवो	१८४	स्यात् अस्तिनास्ति	३७३	स्वधर्मी	१२१	स्वयमेव	४८३
स्पष्ट प्रीति	२६१	अवकृतव्य		स्वधाम	४१, ४७६	स्वयं	४३८
स्पष्टार्थ	४४७	स्यात् नास्ति	३७३	स्वधामगत	२०१	स्वयंन्यथोति	३५१
स्पष्टास्पष्ट	३१५	स्यात् नास्ति -	३७३	स्वपाशाने काराणे	२४८	स्वयंबुध्य	११७
स्पष्टार्थ	४१०	अवकृतव्य		स्वपाशानो	५२२	स्वयंबुद्धसिद्ध	४८६
स्पष्टार्थे	३१४	स्यात् मुद्रा	५१३	स्वपाशे	२६५	स्वयंबोध	३४२
स्पष्टीकाराण	३२५	स्यात्पद	१३६	स्वपाशुं	२२८	स्वयंभू	३
स्पृष्टा	१४७, १८६	स्याद्वाट	१५७, १८४	स्वपर्यथ परिशामी	५१२	स्वयंभूरमाण	५८
स्फटिक ज्योति	५०४	स्याद्वाट तत्त्वावबोध	६७	स्वपरप्रकाशक	२७१	स्वयंभूरमाण समुद्र	३३१
स्फटिक रत्न	३०५	स्याद्वाट दर्शन-	१४०	स्वपरिश्रित	३८१	स्वर्गलोक	२४
स्फुट	२५७	स्वरूप		स्वपक्ष	३८५	स्वर	५०
स्फुराणा	३८, १५५, ३४८	स्याद्वाटनी -	२१३	स्वप्न	८६	स्वराज्य पदवी	१६
स्फुर्ति	३०४	योपडी		स्वप्नदशा	३१५	स्वरूप	२२३
स्फुरित	२३७	स्वअे करी प्रकाशित	२४८	स्वप्न पाण -	४०२	स्वरूपांतर	३०३
स्फुरितपाशुं पामे	२६८	स्वउपयोग	४५३	ईश्वरता नथी		स्वरूपस्थितनलकित	२१०
स्मर	६	स्वकपोलरयना	३६८	स्वप्राप्तिलान	२४३	स्वरूपनिर्ज्ञासु -	३६१
स्मरो	१३५	स्वकालप्राप्त निर्णय	३७२	स्वप्नांश	६८	पुरुषो	
स्मराणभोग	२६१	स्वगतमतांतर -	५२१	स्वप्नुं	२०१	स्वरूपनिर्ज्ञाण	३३६
स्मराण धाय छे	२१४	निवृत्तप्रयत्न		स्वबोध	२१५	स्वरूपनेष्टिक	४१२
स्मराणभूत	११५	स्वगुण	२६८	स्वभाव	१४७, ४१३,	स्वरूपप्रतीति	४०८
स्मराण योग्य	२४६	स्वयारित्र	३७८		४३२	स्वरूपबोध	५३२
स्मराण रवेवा	२०२	स्वच्छुपुट	५३३	स्वभावजगृत दशा	३८२	स्वरूपब्रंशवृत्ति	४२५
स्मराण संप्राप्त	४१५	स्वच्छुंटे	१६२, १८८,	स्वभावदशा	४१७	स्वरूपलक्षित	४२०
स्मराणार्थे	४०४	२१०, २५०, ३४३		स्वभावपरिश्रुतिअे	२७१	स्वरूपलीला	१७४
स्मराणीय मूर्ति	२२२	स्वच्छुंटेवर्तना	१३१	स्वभावपरिश्राम	४५७	स्वरूपावलोकनदृष्टि	४०४
स्मराणे नथी	२११	स्वच्छुंटे	३०६	स्वभावपरिश्रामी	३१८,	स्वरूपविल्लांति	४१३
स्मशान	८६, १२०, ३५७	स्वजतीय कर्म	३८१		३३६	स्वरूपसत्ता	२२७
स्मशान-	१३२, ४६४	स्वतत्त्वभूत	४८८	स्वभावसन्मुष्णता	३११	स्वरूपसमवस्थित	३६१
वेराज्य		स्वतप आत्मा	१६	स्वभावसिध्य	३५४	स्वरूपसुष्णमां	५११
स्मृति	१२७, १८४,	स्वतंत्र	२२१	स्वभावस्थिति	४७६	स्वरूपस्थ यथायोग्य	२३३
	२२३, २४१, २८७, ३०५	स्वतः	३१, २२७	स्वभावे	२१२, २७१, ३०२	स्वरूपस्थितिनुं काराण	२०८
स्मृतिमान	५४	स्वतःवेग	३७	स्वभाषा	६७	स्वरूपस्मराण	३८४
स्मृति राषणे	२८३	स्वत्वभूत धर्म	५३०	स्वभुवनमां	५१०	स्वरूपज्ञाननी	२८०
स्यात् अवकृतव्य	३७३	स्वदशा	३१८	स्वमतिकल्पना	२५२	स्वरोदय ज्ञान	१२४

શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.	શબ્દ	કોશ પૃ.
સ્વલ્પતા	૬૬	સ્વામી વર્ધમાન-	૪૧૫	હરાણી	૨૧	હવેલી	૨૦
સ્વવશ	૩૩૬	જન્મતિથિ		હરતુ હૈ	૨૫૧	હવો	૧૦૫, ૨૬૪
સ્વવિચાર	૧૭૭	સ્વાયુ-સ્થિતિ	૫૨૬	હરવા	૧	હસતાં રમતાં	૧૮૦
સ્વવિચાર ભુવન	૫૧૨	સ્વાર્થ ગબડાવ્યો	૩૧	હરાઈ	૮૮	હસત હૈ	૫૧૪
સ્વવીર્ય કરી	૪૫૨	સ્વાર્પણ	૪૩૭	હરાયો	૬૮	હસ્તકમળ	૬૮
સ્વશરીરાવગાહવર્તી	૩૩૮	સ્વાસ	૩૮૮	હરિ	૧૭૮, ૧૮૦, ૨૦૭, ૪૬૭, ૪૭૮	હસ્તગત	૧૬૩
સ્વસદ્ભાવ	૮૬	સ્વાસ્થા	૨૮૬	હરિઈચ્છાએ	૧૮૧	હસ્તગત થયો	૧૩૬
સ્વસમય	૨૧૮, ૩૭૨	સ્વાસ્થ્ય	૨૬૦	હરિઈચ્છાથી જીવવું	૨૦૮	હસ્તદોષ	૩૬
સ્વસંવેદ્યરૂપ -	૨૬૮	સ્વેચ્છાએ	૪૪૮	હરિગીત	૧૦	હસ્તામલકવત્	૧૦૩, ૫૩૩
અનુભવ		સ્વેચ્છાચાર	૪૨૫	હરિજન	૧૮૮, ૨૧૮	હસ્તિઓ	૪૮
સ્વસ્તિ શ્રી સાયલા	૨૪૪	સ્વેચ્છાચારીપણું	૩૬૨	હરિનામ	૨૧૮	હશે	૧૩૫
ગ્રામ		સ્વેદ	૩૦૦	હરિનું સ્વરૂપ	૨૦૮	હહરસી	૩૮૬
સ્વસ્થાનકે	૧૬, ૪૫	સ્વેદજ	૪૮૭	હરિને પ્રતાપે	૨૦૮	હળવે હળવે	૧૦૪, ૨૮૭
સ્વસ્થાસ્વસ્થ	૪૨૦			હરિની પ્રગટ પ્રાપ્તિ	૨૦૮	હળુકર્મી	૮૮
સ્વસ્થિતિ...વિચારપર	૨૨	ઠ...		હરિપદ	૨૨૦	ઠા	
સ્વસ્વરૂપ	૫૨૪	હજારોગમે	૨૮૮	હરિ ભગવાન	૧૮૮	હાટ	૨૦
સ્વસ્વરૂપભેદ	૭૧	હજૂરમાં	૪૬૮	હરિભદ્રાચાર્ય	૧૪૩	હાડ	૫૧
સ્વસ્વરૂપાવસાન-	૫૨૪	હડસેલીએ	૫૧૮	હરિરસ	૨૧૮	હાડકાંનો માળો	૭૪
નિજજ્ઞાનમય કેવળ જ્ઞાન		હડસેલો મૂકવો	૪૬૨	હરિરૂપ	૧૭૬	હાડ ગરીબ	૧૫૧
સ્વાચરણ	૩૮, ૫૨૪	હઠ	૩૮૨	હરિસ્વરૂપ	૨૧૮	હાડમાંસ	૫૧૧
સ્વાત્મસ્થ	૨૫૪	હઠજોગપ્રયોગ	૨૧૫	હરે	૨	હાડોહાડ	૩૦
સ્વાત્મવીર્ય	૪૨૬	હઠવાદી	૩૬૮	હરેક પ્રકારે	૪૫૭	હાથી	૪૮૮
સ્વાત્મા	૩૦૮	હઠાવે છે	૩૮૩	હરૈ	૫૦૩	હાનિ	૧૧૨, ૧૩૪, ૩૧૧, ૩૬૦
સ્વાદબુધ્ધિ	૪૭૦	હેઠો	૩૩	હરેક	૩૮	હાનિકર્તા	૪૨૮
સ્વાધીન યુખ	૨૪	હણવાં	૧૪૧	હર્ષ	૩૩	હાનિવૃધ્ધિ	૧૪, ૨૪૭, ૩૧૦
સ્વાધીનતા	૮૮	હણાઈશ	૪૭	હર્ષાચમાન	૩૬૮	હાય !	૨૮
સ્વાધીનપણું	૩૩૦	હણાવવાં	૧૪૧	હર્ષિત	૧૨૭	હાયવોચના ભયવાળો	૧૭૧
સ્વાધીનરૂપ	૧૧૮	હતપુણ્ય લોકોએ	૫૧૮	હલકા	૧૫૦	હારવાનો	૩૮૫
સ્વાધ્યાય	૩૮૨	હતભાગ્યકાળ	૧૫૬	હલકો વિચાર	૨૧૧	હારિણી	૧૧૩
સ્વાનુભવગોચર પ્રદ	૩૨૧	હતી ન હતી થઈ જાય	૭૬	હલાવે છે	૪૭૮	હાર્ટિક	૧૨૫
સ્વાભાવિક	૨૪	હથેળી	૮૬	હવા	૨૬૭, ૩૨૩	હાલ	૨૦૧, ૨૪૪
સ્વભાવિક અભવ્યત્વ	૫૨૧	હદ !	૩૩	હવાં	૨૬૮	હાલમાં	૧૮૮
સ્વાભાવિક ભાવ	૨૩૧	હદ	૩૧૬	હવાઈ વિચારો	૧૨૮	હાવભાવ	૧૧૬
સ્વામી	૨૨૭	હદ પરદેશી પંખી	૨૨૦	હવી	૨૬૮	હાંસીપાત્ર	૪૪૩
સ્વામી -	૪૦૨ નાહીરે		હવે	૪૦૪	હાસ્ય	૨૩૨
કાર્તિક્યાનુપેક્ષા		હરકંત	૨૭૩, ૪૦૬				
સ્વામીપણાનું	૨૦	હરકોઈ પ્રકારે	૩૦				
સ્વામીપણું	૨૮૩	હરાણ	૨૭				

શબ્દ	કોશ પૃ.
હિ	
હિત	૩૬
હિતકારિણી	૧૧૩
હિતચિંતવના	૧૫૦
હિતબુદ્ધિ	૨૬૯
હિતબુદ્ધિ થઈ	૨૮૭
હિતસ્ત્રી	૨૦૯
હિતાર્થી પ્રશ્નો	૪૨૮
હિતૈષી	૭૮
હિમ	૨૧
હિમસ્પર્શ	૨૭૧
હિરદે	૧૨૬
હિલોળો	૪૧
હિસાબ	૧૩૭, ૨૧૩
હિંદપ્રસિદ્ધ	૧૧૪
હિંદી ભાષા	૪૦૫
હી	
હીન	૨૮૩, ૩૫૧
હીન ઉપયોગ	૩૨૦
હીનતા	૭૬, ૩૫૪
હીનસત્વ	૩૦૧
હીનાદિક અવસ્થા	૫૨૪
હીનપુણી	૩૬૪
હીયમાન	૪૯૪
હીરા	૪૬૦
હીરાકંઠી	૪૮૧
હીરામણિ	૪૫૯
હીલે નહીં	૬૧
હુ	
હુકમ	૧૨૩
હુતો	૩૮૪
હુજ્જ	૩૯
હુન્નરો	૪૯૬
હું છું	૩૬
હુંડ-ધીટ	૨૭૭
હુંડાવસર્પિણી કાળ	૨૫૬
હુંડાવસર્પિણી	૩૯૪
નામનો આશ્ચર્યભાવ	

શબ્દ	કોશ પૃ.
હ	
હૃદય	૧૮૦, ૧૮૨
હૃદયગત	૭૮, ૧૯૮, ૨૬૭
હૃદયચિતાર	૩૨૮
હૃદયદેશ	૧૯૯
હૃદય દર્શન	૨૪૨
હૃદયપટ	૮૦, ૯૯
હૃદય ભક્તિ - આવું છે	૧૮૬
હૃદયાવેશ કર	૫૩૩
હૃદે	૪૧૦
હે	
હે કામ !	૫૨૯
હેત	૨૬૬
હેતે	૧૨
હેતુ	૩૬, ૨૩૩, ૪૮૫
હેતુઅવ્યક્તવ્ય	૫૨૨
હેતુધારી	૨૭૬
હેતુભૂત	૧૯૩, ૫૨૯
હેતુસામગ્રી	૩૯૧
હેતુસહિત	૪૮૫
હે નાથ	૧૯૭
હે પરમકૃપાળુદેવ	૨૫૦
હે ભગવન્	૪૪
હેમંત	૨૦
હેમચંદ્રાચાર્ય	૪૯૯
હે માન !	૫૨૯
હે મોહ !	૫૨૯
હે મોહદયા !	૫૨૯
હે યોગ,	૫૨૨
હેરાન	૪૫૧
હેરે રે	૨૨૩
હેરો	૪૬૭
હે કૃપાળુ	૩૨૭
હે વચનવર્ગણા !	૫૨૯
હે સંગઉદય !	૫૨૯
હે શિથિલતા !	૫૨૯
હે	
હે ઈચ્છા દુઃખમૂલ	૫૧૪

શબ્દ	કોશ પૃ.
હો	
હોઈ	૩૬૬, ૫૦૮
હોત	૫૧૩
હોમહવનાદિ	૪૬૨
હોવાપાણું	૧૭૨, ૩૬૭, ૪૭૧
શ...	
શાગ લોભથી પડી	૪૬૨
શાગભંગુર	૧૯
શાળમપિ	૧૬૪
શાણિક	૩૪૭
શાણિકવાદી	૪૯૫
શાપક શ્રેણિ	૧૮૧, ૩૫૭
શાપાણાસાર	૪૪૨
શામ થાઓ	૧૩૯
શામા	૧૭, ૮૬
શામાપના	૭૧, ૯૪
શામાપનાદિ	૪૧૨
શામાપત્ર	૪૨૫
શામાવું	૧૧૮
શામાવું છું	૪૫, ૨૪૭
શાય	૩૨, ૭૩, ૧૩૬
શાયપાણાને	૨૪૧
શાયભાવ	૪૯૦
શાયરોગ	૪૪૪
શાયંતર	૨૭૮
શાયોપશમ	૨૩, ૧૩૫
શાયોપશમ ભાવ	૩૭૬, ૩૯૩
શાયોપશમ સમ્યક્ત્વ	૩૩૬, ૪૭૬
શાયોપશમ સમકિત	૩૮૧
શાયોપશમી જ્ઞાન	૫૨૦
શાયોપશમ ૩૦૯, ૩૨૮, ૪૬૦, ૪૬૨, ૪૭૪	
શાત્રિય શિરોમણિ	૪૭
શાત્રિયભાવે	૪૫૧

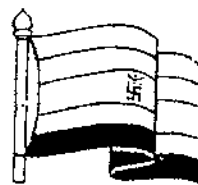
શબ્દ	કોશ પૃ.
શાત્રિયપુત્ર	૧૦૮
શાયક ભાવ	૨૨૩
શાયિક ભાવ	૧૮૪, ૩૭૬, ૩૯૩, ૪૧૬
શાયિક સમ્યક્ત્વ	૩૩૬, ૪૭૬
શાયિક સમકિત	૨૪૩, ૩૮૧
શાયોપશમિક	૪૧૮
અસંખ્ય	
શાંત	૭૧
શાંણ ૨૭૧, ૩૬૧, ૪૦૩	
શાંણપાણા યોગ્ય	૨૪૫
શાંણ મોહણુણ-	૧૧૧
સ્થાનક	૩૬૦
શાંણમોહપર્યંત	૩૯૪
શાંરભોજન	૬૫
શાંરનીરની પેઠે	૨૮૫
શાંરનીરવત્	૪૪૩
શાંરસમુદ્ર	૨૬૫
શુધા	૨૩
શુધાતુર ૭૧, ૩૭૮, ૩૯૪	
શ્લેમ ૧૨, ૧૫૭, ૩૩૬	
શ્લેમક	૮૭
શ્લેમકુશલ	૧૨૮
શ્લેત્ર	૩૦૪, ૫૧૨
શ્લેત્ર જાળવવા	૨૫૫
શ્લેત્રયોગ	૫૨૯
શ્લેત્રસમાસ	૪૮૫
શ્લેત્ર સ્પર્શના	૩૧૪
શ્લેત્રાકાર વૃત્તિ	૪૫૪
શ્લેત્રે	૪૨૦
શ્લોભ	૨૪૭, ૩૦૭, ૩૭૮, ૪૩૨
શ્લોભકારી	૫૦૫
શ્લોકકર્મ	૧૨૦
શ્લોરસમય	૧૨૦

शब्द	कोश पृ.
ज्ञा...	
ज्ञात	४८, १४३, ४१०
ज्ञातपुत्र	६६
ज्ञातपुत्र भगवन	३६८
ज्ञाता	६७, २६६, ४१४
ज्ञाताद्रष्टा	३७८
ज्ञाताधर्मकथा सूत्र	३६५
ज्ञातार	४००
ज्ञानि	३६, ४१८
ज्ञात्यादि भेद	३४०
ज्ञान	८२, ३२२, ४०४, ४६३, ४७४, ४८८, ५०७
ज्ञानकथा	१८२, ४२५
ज्ञानक्रिया	४२५
ज्ञानगोचर	३३२
ज्ञानगंगाजलमे	४६६
ज्ञानयक्षु	४८५
ज्ञानयेतना	५०४
ज्ञानतारतम्यता	५२३
ज्ञानदशा	२५४, २८८
ज्ञानदशाधी निलाणवुं	१३
ज्ञानदग्ध	४६७
ज्ञानदर्शनयोगपरायाण	३८
ज्ञानना परोक्ष-	१८८
अपरोक्ष विषे	
ज्ञाननेत्र	२१
ज्ञानप्रज्ञा	४१७
ज्ञानप्रमाण ध्यान	५२३
ज्ञानप्रसंग	२३५
ज्ञानमार्गनी श्रेणी	१८१
ज्ञानयोग	२८०
ज्ञानवर्धक सभा	११६

शब्द	कोश पृ.
ज्ञानवार्ता	२३४, २५८, २८५
ज्ञानविचार	१४२
ज्ञानव्यतिरिक्त	५२४
ज्ञानस्वभाव	५२२
ज्ञानस्वइपता	२८८
ज्ञानाचारवंत	३८२
ज्ञानापक्षाभ	४७५
ज्ञानावतार	१८०
ज्ञानावराणीय कर्म	११०, ३१७, ३२१, ३८०
ज्ञानाक्षेपकवंत	२४१
ज्ञानांजन शलाक्या	४००
ज्ञानांजनशलाक्या	४५८
ज्ञानी (आनि)	१७३, २१६
ज्ञानी शुं	४१५
ज्ञानीका देश	२७३
ज्ञानीद्रष्ट	१३६
ज्ञानीद्रष्टानुसार	१४४
ज्ञानी दृश्य	१४०
ज्ञानीनी ईच्छा	१८०
ज्ञानीनी रीत	२८८
ज्ञानीनुं ज्ञान	३६१
ज्ञानीपुष्पनां यराण	३०३
ज्ञानीपुष्पनो आश्रय	३०३
ज्ञाने स्फुरित	२४८
ज्ञानेश्वरी	४४४
ज्ञानोपयोग	३२०, ३७५
ज्ञायक आत्मा	४१८
ज्ञायक सत्ता	४४१, ५३२
ज्ञायकता	२५६
ज्ञेय	४१३
ज्ञेयपाणे	३१७

शब्द	कोश पृ.
संज्ञा, संख्या वगैरे	
० -	८
-(०)	८
६-१-८-१८४२	११४
ॐ ७८, १७४, ३८१, ३८३, ३८४, ३८८, ४०१, ४०३, ४०४, ४०५, ४०८, ४१०, ४१३	
०००	१४६
: -	१४८
भारा ०	१४८
आ....	१६०
तेनी.... ना	१७१
अभेद---	१७५
....	१८१
आ-ने	१८२
वद ०))	१८६
XXX राज	२०१
ॐ सत्	२१२
-	२२३
.... ने	२३१
श्री ना	२३५
....तेना	२४३
(....)	२४४
-	२४५
श्री	२४५
- प्रणाम	२६४
००००	२६५

शब्द	कोश पृ.
- ना	२८४
.... ना	२८६
.... आत्मस्वइय	२८७
श्री	२८२
..... ना	२८३
४-५-६-७-८-	५११
८-१०-१२	
अंकवाणा मनुष्यो	
'४' थी	५११
'५' ना अंकवाणी	५११
'६' सर्व प्रकारे	५११
'७' अप्रमत्त -	५११
प्रयत्नी	
'८-८-१०'	५११
'११' अंकवाणा	५१२
'१३-१४'	५१२
'१३'	५१२
....	५१३
२-२-३- भा	५१६
१८५१	
७-१२-५४	५२७
३१-११-२२	५२७

શુદ્ધિવૃદ્ધિ પાન

વચનામૃત	વચનામૃત		
પૃ. ૧૬૨	પત્રાંક ૨૨	કોને ?	તા. ૨૮-૧૦-૧૮૮૬ થી ૨૫-૧૧-૧૮૮૬ દરમ્યાન
૩૫૮૦ A			
કોશ પૃ. ૧૨૫		પરનિંદા મુખથી નવિ કરે, નિજનિંદા સુણી સમતા ધરે; કરે સહુ વિક્રથા પરિહાર, રોકે કર્મ આગમન દ્વાર.	
			શ્રી ચિદાનંદજી મહારાજ રચિત 'સ્વરોદય જ્ઞાન', કડી ૮૪ (ચોપાઈ)
૩૫૮૨ A		મેરા મેરા મત કરે, તેરા નહિ હે કોય;	
કોશ પૃ. ૧૨૬		ચિદાનંદ પરિવારકા, મેલા હે દિન દોય.	
			શ્રી ચિદાનંદજી મુનિ કૃત 'સ્વરોદય જ્ઞાન' કડી ૩૮૧
પૃ. ૧૯૫	પત્રાંક ૭૭	કોને ?	તા. ૪-૧૧-૧૮૮૮ થી ૨૪-૧૦-૧૮૮૯ દરમ્યાન
૪૧૫૩ A			
કોશ પૃ. ૧૪૭		" સુખકી સહેલી હે, અકેલી ઉદાસીનતા "	
			પં. બનારસીદાસજી રચિત નાટક સમયસાર, સાધ્ય-સાધક દ્વાર ૧૧ માં "સાતાકી સહેલી" છે. સાતા = સુખ. સુખનો સંયોગ મેળવવા માટે ઉદાસીનતા જ સખી સમાન છે એટલે કે માત્ર સમભાવ જ સુખદાયક છે.
પૃ ૨૧૧	પત્રાંક ૧૦૭	કોને ?	તા. ૭-૩-૧૮૯૦
૪૪૧૪ A		લોકપુરૂષ	પુરુષ રૂપે (આકારે) રહેલો લોક; આત્મા રૂપી લોક
કોશ પૃ. ૧૫૬			
પૃ. ૨૨૮	પત્રાંક ૧૪૧	શ્રી સૌભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૦-૧૦-૧૮૯૦
૪૭૨૮ A		ઇચ્છાદ્વેષવિહીનેન	સર્વત્ર સમચેતસા ।
કોશ પૃ. ૧૬૮		ભગવદ્ભક્તિયુક્તેન	પ્રાપ્તા ભાગવતી ગતિ: ॥
			શ્રીમદ્ ભાગવત સ્કંધ ૩, અધ્યાય ૨૪, શ્લોક ૪૭ વ્યાસજી કહે છે કે, ઈચ્છા અને દ્વેષ વિના સર્વ ઠેકાણે સમદૃષ્ટિથી જ્ઞાનારા, ભગવાનની ભક્તિથી યુક્ત થઈને ભાગવતી ગતિ-નિર્વાણને પામ્યા.
પૃ. ૨૫૭	પત્રાંક ૧૮૭	શ્રી સૌભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૧૦-૧-૧૮૯૧
૫૨૧૩ A		ભોજ ભગત	ઈ. સ. ૧૭૮૫-૧૮૫૦, સૌરાષ્ટ્રમાં જેતપુર (કાઠી)ના દેવકીગાલોળ ગામના ભોજલરામ નામના સાવલિયા અટકના લેઉઆ કણબી કવિ ભક્તિ સાથે નિર્ગુણ ઉપાસનાનો બોધ કરતી જ્ઞાનમાર્ગી કવિતાના કર્તા. ચેલૈયા આખ્યાન, ભક્તિમાળ, બ્રહ્મબોધ, બાવનાક્ષરી જેવી દીર્ઘરચના ઉપરાંત આરતી, ધોળ, ભજન, ચાબખા વગેરે ૧૭૫ પદના રચયિતા, આજીવન બ્રહ્મચારી, વીરપુરના જલારામ બાપાના ગુરુ.
કોશ પૃ. ૧૮૬			
૫૨૧૪ A	નિરાંત કોળી		૧૮મીસદીના ઉત્તરાર્ધમાં (અવસાન ઈ.સ. ૧૮૫૨) થઈ ગયેલા જ્ઞાનમાર્ગી સંતકવિ, 'યોગસાંખ્યદર્શન' અને 'અવતારખંડન' ના કર્તા. ધોળ, કાઠી, જૂલાણા છંદમાં ૨૦૦ થી વધુ પદના રચયિતા.
કોશપૃ. ૧૮૬			
પૃ. ૨૬૩	પત્રાંક ૨૦૧	શ્રી સૌભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૬-૨-૧૮૯૧
૫૩૪૫ A		"કોઈ માધવ લ્યો, હાંરે કોઈ માધવ લ્યો"	

વચનામૃત	વચનામૃત		
કોશ પૂ. ૧૯૧		શ્રીમદ્ ભાગવતમાં કથા છે; મીરાંબાઈ રચિત પદ છે - હાં રે કોઈ માધવ લ્યો, માધવ લ્યો, વેચંતી વ્રજનારી રે. માધવને મટુકીમાં ઘાલી ગોપી લટકે લટકે ચાલી રે. હાં રે ગોપી ઘેલું શું બોલતી જાય, મટુકીમાં ન સમાય રે. નવ માનો તો જુઓ ઉતારી, માંહી જુવે તો કુંજબિહારી રે.	
પૂ. ૨૭૪	પત્રાંક ૨૧૯	શ્રી સોભાગ્યભાઈ લલ્લુભાઈને	તા. ૨૬-૩-૧૮૯૧
પપ૯૫ A	એક દેખિયે જાનિયે, રમી રહિયે ઈક ઠોર;		
કોશ પૂ. ૧૯૯	સમલ વિમલ ન વિચારિયે, યહૈ સિધ્ધિ નહિ ઓર.		
		આત્માને એક રૂપ શ્રદ્ધવો, જાણવો તથા એકમાં જ વિશ્રામ લેવો. મળસહિત કે મળરહિત - નિર્મળનો વિકલ્પ ન કરવો, એમાં જ સિધ્ધિ છે, બીજે નહીં.	
પૂ. ૪૫૯	પત્રાંક ૫૮૫	શ્રી સોભાગ્યભાઈ તથા ડુંગશીભાઈને	તા. ૧૯-૪-૧૮૯૫
૮૬૦૮ A	સુધારસ		
કોશ પૂ. ૩૦૬		દેહમાં અમુક પ્રક્રિયા થતાં તાળવામાંથી ઝરતો રસ જેનાથી ત્યારે અત્યંત એકાગ્રતા-સ્થિરતા થાય છે. સુધારસના જાણકાર અને આત્મઅનુભવી સદ્ગુરુના આશ્રયે શિષ્યને સુધારસ ઝરે તો આત્મજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ.	
પૂ. ૬૩૫	પત્રાંક ૮૭૬	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	
૧૧૩૮૧ A	મનોહર સ્વામી		
કોશ પૂ ૪૦૮		ઈ. સ. ૧૭૮૮-૧૮૪૫, જ્ઞાનમાર્ગી કવિ, સંન્યાસ પછીનું નામ સચ્ચિદાનંદ ૨૨૫ જેટલાં ગુજરાતી-હિન્દી પદોના કર્તા. મૂર્તિપૂજા, કર્મકાંડ વગેરે દ્વારા થતી લૌકિક ભક્તિ પર ચાબખા લગાવતી જ્ઞાનવૈરાગ્યની કવિતા આપનાર	
પૂ. ૬૪૪	પત્રાંક ૯૧૨	મુનિશ્રી લલ્લુજીને	તા. ૧૫-૪-૧૯૦૦
૧૧૫૨૨ A	ધન્ય તે મુનિવરા રે, જે ચાલે સમભાવે.		
કોશ પૂ. ૪૧૫	જ્ઞાનવંત જ્ઞાનીશું મળતાં, તન મન વચને સાચા, દ્રવ્યભાવ સુધા જે ભાખે, સાચી જિનની વાચા રે. ધન્ય તે મુનિવરા.....		
		ઉપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી રચિત ૩૫૦ ગાથાનું સીમંધર જિનસ્તવન, ઢાળ ૧૫, ગાથા ૩. તે મુનિવરો ધન્ય છે, તે મુનિ શ્રેષ્ઠ છે કે જે સમભાવે વર્તે છે, ચાલે છે. જ્ઞાની જે મન-વચન-કાયાથી સાચા છે તે દ્રવ્યથી અને ભાવથી જે કંઈ કહે છે તે અમૃત છે, જિનની સાચી વાણી છે તે મુનિવરો ધન્ય છે.	
અમદાવાદ	મૂળે આશાવલ અને કાણવતી નગરી. ઈ.સ. ૧૪૧૧ માં અહમદશાહે વસાવેલું શહેર, ગુજરાતનું મુખ્ય નગર. સાબરમતી નદીને કાંઠે. વિખ્યાત હઠીસીંગનાં દહેરાં ઉપરાંત ૨૫૦ જેટલાં જિન મંદિરો. કૃપાળુદેવે 'મોક્ષમાળા' છપાવી. વિ.સં. ૧૮૪૪-૪૫-૫૫-૫૬-૫૭ માં પરમકૃપાળુદેવ પધારેલા તેથી પવિત્ર ભૂમિ, પૂ. જૂઠાભાઈ, ઊગરીબહેન, કુંવરજીભાઈ, જેસંગભાઈ શેઠ જેવા પુનિત આત્માઓનું નિવાસસ્થાન.		

- આગ્રા** દિલ્હી ૨૦૪ કિ.મી., યમુનાને કઠિ આવેલું શહેર. તાજમહાલથી વિશ્વવિખ્યાત શહેરમાં ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનાં ભવ્ય મંદિર ઉપરાંત ૮-૧૦ જિન મંદિરો. અકબર બાદશાહે 'અમારિ પડલ' વગડાવી એનો તામ્રપત્રનો લેખ શ્રી હીરવિજયસૂરિજીને આ શહેરમાં અર્પણ કરેલો.
- ઋજુવાલિકા** બિહારમાં ગીરડીથી મધુવન (સમ્મેતશિખર તળેટી) જતાં ૧૨ કિ.મી. ના અંતરે બરાકર (ઋજુવાલ) નદીના કિનારે આવેલું સ્થળ. શ્રી મહાવીર સ્વામીને વૈશાખ શુદ્ધ ૧૦ એ જુલક ગામે, ઋજુવાલિકા નદીના તટે, શ્યામક ખેડૂતનાં ખેતરે, શાલ વૃક્ષ નીચે કેવળજ્ઞાનની પ્રાપ્તિથી પવિત્રતમ ભૂમિ.
- કચ્છ** ગુજરાત રાજ્યમાં સૌરાષ્ટ્રની ઉત્તરે કચ્છના અખાત ઉપરનો દ્વીપકલ્પ. ભદ્રેશ્વર તીર્થ ઉપરાંત નાની-મોટી પંચતીર્થો. પાકિસ્તાનથી ઘણું નજીક. શ્રી વવાણિયા તીર્થથી ૫૦ કિ.મી. જતાં કચ્છ શરૂ. ભુજથી ૮ કિ.મી. દૂર કુકમા ગામે શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્ર આશ્રમ, જિનમંદિર.
- કાશી** ઉત્તર પ્રદેશમાં ગંગા નદીના કાંઠા પરની અતિ પ્રાચીન કાળથી પ્રખ્યાત નગરી. વારાણા અને અસિ નદીના સંગમ પર આવેલું બનારસ-વારાણસી. યાત્રાનું સુપ્રસિધ્ધ ધામ અને વિદ્યાનું વિશ્વવિખ્યાત સ્થળ. ૭ મા અને ૨૩ મા તીર્થંકરની જન્મભૂમિ. દિલ્હીથી ૭૬૫ કિ.મી.
- કુંડરિકાણી** કુંડરિક અને કુંડરિક બે ભાઈઓ - રાજાઓનું નગર
- પૂના** મહારાષ્ટ્રનું મોટું નગર, મુંબઈથી ૨૦૦ કિ.મી., ભાંડારકર રીસર્ચ સંસ્થા છે.
- મુંબઈ** મહામ્બાદેવી । મહારાષ્ટ્રની રાજધાની, મોહમયી નગરી
- રાજકોટ** સૌરાષ્ટ્રનું પાટનનગર, શ્રી વવાણિયા તીર્થથી ૧૦૦ કિ.મી. જીવનના છેલ્લા ૪૫ દિવસ કૃપાળુદેવની સ્થિરતાથી પરમ પુનિત ભૂમિ અને નિર્વાણસ્થળી. ગાંધીજીનું બાળપણ અને શાળા આ શહેરમાં. રાજ્ય સંધિનો નેસ હતો જ્યાં ઈ.સ. ૧૨૫૯ ના દુષ્કાળ વખતે જગદુ શાહે લોકોને અનાજ આપવાનો ભંડાર રાખેલો જ્યાં ઠાકોર વિભાજીએ ઈ.સ. ૧૬૨૬ માં રાજકોટ વસાવ્યું.
- રાધનપુર** ઉત્તર ગુજરાતમાં પાટણથી નજીક, કચ્છનાં નાનાં રાણથી નજીકનું ગામ
- વડોદરા** વટપદ્ર । ગુજરાતમાં સુરત-અમદાવાદ પછી મોટું શહેર, વિદ્યાની નગરી. અમદાવાદ ૧૧૦ કિ.મી., મુંબઈ ૪૨૦ કિ.મી., દર્ભાવતી (ડભોઈ) તીર્થ ૩૨ કિ.મી. અને પાવાગઢ તીર્થ ૫૦ કિ.મી.
- વિદેહ** મગધના ઈશાન ખૂણે આવેલો દેશ. પહેલાં નેપાળનો ભાગ, તિરહુત જિલ્લાનો ઉત્તર ભાગ તથા ચંપારણનો ઉત્તર પશ્ચિમ ભાગ પણ તેમાં ગણાતો. મહાવીર સ્વામીના સમયે વજ્રજીઓનો દેશ.
- આવસ્તી** અયોધ્યાની ઉત્તરે કોસલ દેશની રાજધાની, શરાવતી-ધર્મપુરી-સાહત માહત - કુશાલનગરી - ચંદ્રિકાપુરી નામે ઓળખાતી છેક ઋષભ પ્રભુના સમયની પ્રાચીન નગરી, ૩ જા સંભવનાથ તીર્થંકરનાં ૪-૪ કલ્યાણકથી પવિત્ર ભૂમિ, કેશી સ્વામી અને ગૌતમ સ્વામીના પ્રથમ મેળાપની ભૂમિ, જમાલિજીની દીક્ષાભૂમિ. અયોધ્યાથી ૧૨૦ અને લખનૌથી ૨૦૦ કિ.મી.
- સુગ્રીવનગર** મૃગાપુત્રના પિતા બલભદ્ર રાજાનું નગર
- પૂજાભાઈ સોમેશ્વર ભટ્ટ** ગુજરાતમાં ખેડાના વિદ્વાન વકીલ, વેદાંતજ્ઞ, 'પંચદશી'ના લેખક
- વિહ્વટોશિયા** ઈંગ્લન્ડનાં એ નામનાં મહારાણી

જય શ્રી સદ્ગુરુવંદન

શુધ્ધિપાન

કોશ પૃ.	શબ્દ નંબર	અશુધ્ધ કે અપૂર્ણ	શુધ્ધ કે પૂર્ણ
૪૬	૧૪૯૧	શતઘ્ની	શતઘ્ની
૪૯	૧૬૦૦	ષટ્સભોજન	ષટ્સભોજન
૬૧	૧૮૭૯	સાતદશભેદે	સપ્તદશ ભેદે
૬૧	૧૮૯૦	જહાસુહં	જહાસુખં
૯૪	૨૭૮૨	તેજસ્વીનાવધિતમસ્તુ ।	તેજસ્વિનાવધીતમસ્તુ ।
૧૨૫	૩૫૭૨	તામે	તામેં
૧૩૫	૩૮૨૮	લિ:	લિ.
૧૬૮	૪૭૪૯	પ્રારબ્ધથી	પ્રારબ્ધથી જીવતા
૧૯૪	૫૪૨૭	નિર્+અઙ્ગન્ ।	નિર્+અઙ્ગ્ ।
૧૯૬	૫૪૯૭	પુરુષપુરાણે	પુરાણપુરુષે
૧૯૬	૫૪૮૦	ઝાંઝવાના પાણી	ઝાંઝવાનાં પાણી
૨૦૬	૫૭૫૫	અર્થ બાકી રહી ગયેલો તે	સૌને તે મોક્ષ દઈ દીધો, મુક્તભાવ - આત્મભાવનું ભાન કરાવ્યું, અનન્ય શરાણનો આશ્રય આપ્યો.
૨૨૩	૬૨૬૭	યથાર્થ બોધસ્વરૂપના	યથાર્થ બોધસ્વરૂપના યથાર્થ
૨૪૫	૬૮૪૨	ક્ષીણપાણા યોગ્ય	ક્ષીણપાણાને યોગ્ય
૨૬૯	૭૫૫૭	નિરીચ્છા	નિરીચ્છા
૨૭૯	૭૮૫૩	ક્ષારવાળા, અળખામણા	ક્ષારવાળા; અળખામણા
૪૭૩		અપ્પાણું વોસિરામિ	નં. ૧૨૯૫૩ A અપ્પાણું વોસિરામિ
૪૯૧	૧૩૪૩૩	અપવાદ છૂટ	અપવાદ, છૂટ રાખવા
૫૩૪	૧૪૬૭૦	સિધ્ધ થાય છે	સિધ્ધ થાય છે, આત્મપ્રદેશ થકી કર્માશિ પુદ્ગલો ઘટાડે છે.
૫૩૪	૧૪૬૭૧	બુધ્ધ થાય છે	બુધ્ધ થાય છે, વસ્તુસ્વરૂપનું તે સમયે જ્ઞાન થાય છે.
૫૩૪	૧૪૬૭૨	મુક્ત થાય છે	કર્મપુદ્ગલો આત્મપ્રદેશોથી છૂટી જાય છે
૫૩૪	૧૪૬૭૩	પરિનિર્વાણને પ્રાપ્ત થાય છે	ઠરેલપાણાને પામે છે, નિબ્ધસ્વરૂપ આલંબી સમાધિસ્થ થાય છે.

૪૫ જિનેન્દ્ર

: સુકૃતના સાથી, સત્સ્રુતપ્રેમી અને અર્થસૌજન્યશીલ આત્માઓની નામાવાલિ :

ક્ર. સ્કમ	શુભ નામ	મુકામ	ક્ર. સ્કમ	શુભ નામ	મુકામ
૨,૭૧,૩૭૧	કાન્તાબહેન ડીકભાઈ પટેલ પરિવાર	અમેરિકા	૨૫,૦૦૦	મહેન્દ્રભાઈ માવજીભાઈ શાહ	કુકમા-કચ્છ
૧,૫૭,૧૭૭	કાન્તાબહેન ડીકભાઈ માધવભાઈ	અમેરિકા	૧૧,૦૦૦	પ્રેમજીભાઈ મોણશીભાઈ શાહ	કુકમા-કચ્છ
૨૨,૭૫૦	અનીતાબહેન ભરતભાઈ ડીકભાઈ	અમેરિકા	૧૧,૦૦૦	પ્રફુલ્લાબહેન હર્ષદભાઈ મેકોની	કુકમા-કચ્છ
૨૨,૭૫૦	મિલનબહેન જ્યેશભાઈ ભટ્ટ	અમેરિકા	૧૧,૦૦૦	નેહાબેન હાર્દિકભાઈ મહેન્દ્રભાઈ છેડા	કુકમા
૨૨,૭૫૦	તેજલબહેન મનીષભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૧૧,૦૦૦	લખમશીભાઈ આસારીયા શાહ	કુકમા-કચ્છ
૨૨,૭૫૦	શિવાની, માયા, આર્ચા કરીરમા, સનાયા "		૧૧,૦૦૦	જેઠાભાઈ નેણશીભાઈ વીરા	કુકમા-કચ્છ
૨૩,૧૮૮	ગુલાબબહેન છોટુભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૫,૦૦૦	ઝવેરબહેન રામજીભાઈ ગડા	જબલપુર
૨,૫૫,૦૦૦	શાન્તાબહેન ભિક્ષુભાઈ ભક્ત પરિવાર "		૫,૦૦૦	ઝવેરબહેન આણંદજીભાઈ છેડા	કુકમા-કચ્છ
૧,૧૫,૮૪૬	સ્વ. શાન્તાબહેન અને ભિક્ષુભાઈ	અમેરિકા	૫,૦૦૦	ચંદનબહેન નરેન્દ્રભાઈ ગાલા	કુકમા-કચ્છ
૧,૧૫,૮૪૬	સુનીલાબહેન બળદેવભાઈ ભક્ત	અમેરિકા	૫,૦૦૦	નલિનભાઈ આણંદજીભાઈ છેડા	કુકમા-કચ્છ
	ઋષભ બળદેવભાઈ ભક્ત	અમેરિકા	૫,૦૦૦	ભોજરાજભાઈ ખીવશીભાઈ શાહ	કુકમા-કચ્છ
૨૩,૨૦૬	બિપીનભાઈ અને શીલાબહેન ભક્ત	અમેરિકા	૫,૦૦૦	ગોપાલજીભાઈ દેવરાજભાઈ છેડા	કુકમા-કચ્છ
૨,૫૩,૦૦૦	સ્વ. જીવીમા ગોપાળજીભાઈ પટેલ	આસ્તા	૫,૦૦૦	દયાબહેન લાલજીભાઈ ગોસર	કુકમા-કચ્છ
૧,૦૦,૦૦૦	શારદાબહેન અને બાલુભાઈ ગોપાળજી	અમેરિકા	૫,૦૦૦	કરમશીભાઈ વરજંગભાઈ મોતા	કુકમા-કચ્છ
૫૧,૦૦૦	પ્રીતિબહેન મયૂરભાઈ બાલુભાઈ	અમેરિકા	૫,૦૦૦	વીણાબહેન કલ્યાણજીભાઈ છેડા	કુકમા-કચ્છ
	નીતિનભાઈ બાલુભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૫,૦૦૦	ચંચળબહેન લખમશીભાઈ દેઢિયા	કુકમા-કચ્છ
૫૧,૦૦૦	અલકાબહેન રાકેશભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૫,૦૦૦	સાકરબહેન અને રતનબહેન	કુકમા-કચ્છ
	પાર્વતીબહેન નગીનભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૫,૦૦૦	વાસંતીબહેન વિનોદભાઈ સાવલા	કુકમા-કચ્છ
૫૧,૦૦૦	જ્યેશભાઈ રાણછોડભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૫,૦૦૦	ડૉ. લક્ષ્મીચંદભાઈ હરશીભાઈ ગડા	કુકમા-કચ્છ
૨,૪૪,૦૦૦	ડૉ. અનુપમા રમેશભાઈ દેસાઈ	અમેરિકા	૫,૦૦૦	સાકરબહેન હરશીભાઈ દેઢિયા	કુકમા-કચ્છ
૧,૫૨,૬૦૦	રમેશભાઈ અને ડૉ. અનુપમાબહેન	અમેરિકા	૫,૦૦૦	રતનબહેન રામજીભાઈ શાહ	કુકમા-કચ્છ
૪૪,૭૦૧	ડૉ. સોનાલી રમેશભાઈ દેસાઈ	અમેરિકા	૫,૦૦૦	એક મુમુક્ષુ બહેન	કુકમા-કચ્છ
૫,૨૭૨	નિશીતા રમેશભાઈ દેસાઈ	અમેરિકા	૫,૦૦૦	સાકરબહેન એલ. શાહ	કુકમા-કચ્છ
૧,૦૦૦	સોનાલી-નિશીતા આર. દેસાઈ	અમેરિકા	૫,૦૦૦	રસિકભાઈ વસનજી શાહ	કુકમા-કચ્છ
૫,૦૦૦	પ્રભાવતીબહેન ચીમનલાલ શાહ	અમેરિકા	૨,૫૦૦	વિમળાબહેન વસનજીભાઈ ગોગરી	કુકમા-કચ્છ
૨૧,૭૩૫	ડૉ. કિરીટભાઈ - શોભાબહેન શાહ	અમેરિકા	૨,૫૦૦	અનિલભાઈ પાનાચંદભાઈ શાહ	કુકમા-કચ્છ
૮,૮૪૦	જ્યોતિબહેન ચીમનલાલ શાહ	અમેરિકા	૨,૫૦૦	લક્ષ્મીબહેન હંસરાજભાઈ ખેતશી	કુકમા-કચ્છ
૪,૪૬૪	સુહાસબહેન ધરિનભાઈ ગાંધી	અમેરિકા	૧,૧૦૦	હર્ષદભાઈ હરીશભાઈ લાલન	કુકમા-કચ્છ
૨,૩૧,૬૦૦	સુરેશભાઈ નારણદાસ પટેલ	અમેરિકા	૧,૦૦૦	કુ. મૈત્રી રાજેશભાઈ વીરા	કુકમા-કચ્છ
	લતાબહેન સુરેશભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૧,૦૦૦	વિસનજી પોપટલાલ શેઠીયા	કુકમા-કચ્છ
૨,૧૪,૧૦૦	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર સાધના કેન્દ્ર	કુકમા-કચ્છ	૧,૦૦૦	પીયૂષભાઈ મણિલાલ રામજી ગાલા	કુકમા-કચ્છ
૨૫,૦૦૦	વિજયભાઈ પોપટલાલ શાહ	કુકમા-કચ્છ	૧,૦૦૦	ભારતીબહેન હરખચંદ દેઢિયા	કુકમા-કચ્છ

ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ	ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ
૧,૦૦૦	રતનબહેન ગાંગજીભાઈ મોતા	કુકમા-કચ્છ	૨,૨૩૯	ઉષાબહેન હસુભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૧,૦૦૦	અરવિંદભાઈ કાનજીભાઈ શાહ	કુકમા-કચ્છ	૯૨૨	રતનબહેન ભક્ત	અમેરિકા
૧,૦૦૦	અમિતભાઈ રમેશભાઈ ગાલા	કુકમા-કચ્છ	૮૦૦	પ્રવીણભાઈ તુરખીયા	અમેરિકા
૧,૦૦૦	મણિબહેન વસનજીભાઈ નાગડા	કુકમા-કચ્છ	૧,૮૪,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર આશ્રમો, મંદિરો,	ઈન્ડિયા
૧,૦૦૦	દિલીપભાઈ ચુનીલાલ કુંવરજી દેઢિયા	કુકમા		મંડળો, સંસ્થાઓ, કેન્દ્રો	ભારત
૧,૦૦૦	શીતલ પુશાલચંદ પાસડ	કુકમા-કચ્છ	૨૬,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર જ્ઞાનમંદિર ટ્રસ્ટ	રાજકોટ
૫૦૦	ખીમજીભાઈ કોરશીભાઈ દેઢિયા	કુકમા-કચ્છ		હસ્તે જગદીશભાઈ ભીમાણી	
૨,૦૭,૭૭૭	સ્મિતાબહેન ભક્ત પરિવાર	અમેરિકા	૨૫,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર જ્ઞાનમંદિર	ઘાટકોપર
૧,૩૪,૭૧૪	સ્મિતાબહેન ભક્ત	અમેરિકા		હસ્તે ભોગીભાઈ મહેતા	
૧૩,૮૯૬	વિશાલકુમાર આર. ભગત	અમેરિકા	૨૫,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર આધ્યા. સાધના કેન્દ્ર ધરમપુર	
૪,૬૩૨	વિલીના આર. ભગત	અમેરિકા		હસ્તે મહેશભાઈ જી. ખોખાણી	
૬,૯૯૪	ઈન્દુબહેન નાથુભાઈ ભક્ત	અમેરિકા	૧૧,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર જ્ઞાનમંદિર	પાલડી
૨,૩૬૨	લક્ષ્મીબહેન લલ્લુભાઈ ભક્ત	અમેરિકા		હસ્તે મનુભાઈ માણેકલાલ શાહ	અમદાવાદ
૪,૬૭૪	દર્શિતાબહેન રશ્મિકાંતભાઈ ભક્ત	અમેરિકા	૧૧,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર આધ્યા. સાધના કેન્દ્ર સાયલા	
૪૦,૦૮૨	સ્વ. વિશાલકુમાર આર. ભગત	અમેરિકા		હસ્તે વિક્રમભાઈ શાહ	
	હસ્તે સ્મિતાબહેન ભક્ત		૧૧,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર આધ્યા. સાધના કેન્દ્ર કોબા	
૧,૯૧,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર મુમુક્ષુ મંડળ	સાન્ ફ્રાન્સિસ્કો		હસ્તે જયંતિભાઈ શાહ	
૨૨,૭૮૪	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર મુમુક્ષુજનો	અમેરિકા	૯,૩૦૦	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર ભક્તામર મંડળ	ઘાટકોપર
૫૫,૦૫૫	મંજુબહેન અને રમણભાઈ ભુલાભાઈ	અમેરિકા		હસ્તે હીરાભાઈ શાહ	મુંબઈ
	પટેલ પરિવાર	આસ્તા	૭,૧૦૧	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર મુમુક્ષુમંડળ	મલાડ
૨૨,૦૦૦	હસુભાઈ અને હર્ષાબહેન શાહ	અમેરિકા		હસ્તે અરવિંદભાઈ રાવલ	મુંબઈ
૨૨,૦૦૦	રમેશભાઈ ધનાભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૭,૦૦૨	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર સ્વાધ્યાયમંડળ	ચેન્નઈ
૧૧,૧૧૧	પ્રભાબહેન અને અરવિંદભાઈ પટેલ	અમેરિકા		હસ્તે નવનીતભાઈ શાહ	
૮,૮૨૪	વનિતાબહેન બાબુભાઈ પટેલ	અમેરિકા	(૧,૦૦૧)	વસંતબહેન પ્રાણલાલ શાહ	ચેન્નઈ
૬,૬૨૯	શિલ્પાબહેન અને રાજેશભાઈ શાહ	અમેરિકા	(૧,૦૦૧)	નવનીતભાઈ પ્રાણલાલ શાહ	ચેન્નઈ
૫,૫૫૫	તેજલબહેન અને સંજયભાઈ પટેલ	અમેરિકા	(૧,૦૦૦)	કિરાણભાઈ જગજીવનદાસ તુરખીયા	ચેન્નઈ
૪,૪૩૪	જેલીબહેન મગનભાઈ પટેલ	અમેરિકા	(૧,૦૦૦)	બકુલભાઈ પ્રતાપભાઈ પારેખ	ચેન્નઈ
૪,૪૩૪	સવિતાબહેન બાલુભાઈ પટેલ	અમેરિકા	(૧,૦૦૦)	કમલેશભાઈ મનસુખલાલ ગોસલીયા	ચેન્નઈ
૪,૪૩૪	તારાબહેન બાબુભાઈ પટેલ	અમેરિકા	(૧,૦૦૦)	મીનાક્ષીબહેન રમેશભાઈ સુતરીયા	ચેન્નઈ
૪,૪૩૪	મનુબહેન ધીરજભાઈ ભક્ત	અમેરિકા	(૧,૦૦૦)	જશવંતીબહેન ભોગીલાલ સંઘવી	ચેન્નઈ
૪,૩૯૦	પુષ્પાબહેન ભુલાભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૫,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર સત્સંગ મંડળ	મોરબી
૪,૩૯૦	તારાબહેન ભુલાભાઈ બિખાભાઈ પટેલ	અમેરિકા		હસ્તે જયંતિભાઈ પી. શાહ	
૪,૩૯૦	ભીખાભાઈ ગોકુળભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૫,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર જ્ઞાનમંદિર	ચવતમાલ
૨,૨૩૯	ગોકુળભાઈ કાળાભાઈ પટેલ	અમેરિકા		હસ્તે પ્રેમરાજજી ઘીસાલાલજી પોકરાણા	

ક્ર. રકમ	શુભ નામ	મુકામ	ક્ર. રકમ	શુભ નામ	મુકામ
૫,૦૦૦	શ્રી સુબોધક પુસ્તકશાળા હસ્તે નવીનભાઈ બી. શાહ	ખંભાત	૧,૦૦૧	શ્રીમદ્ રાજ્ય-સહજનંદ-ધન-સત્સંગમંડળબોરડી હસ્તે અજીતભાઈ જે. કાંકરીયા	દહાણુ
૫,૦૦૦	શ્રી રાજપ્રભાવક સંઘ, ચેમ્બુર હસ્તે અરવિંદભાઈ અને મેનાબહેન	મુંબઈ	૧,૦૦૧	શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્ર મુમુક્ષુઓ હસ્તે રસીલાબહેન કોઠારી	મુંબઈ
૫,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્ર સત્સંગ મંડળ હસ્તે મહેન્દ્રભાઈ દોશી	પાર્લા મુંબઈ	૧,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્ર આત્મસિદ્ધિ આશ્રમ નીમચ હસ્તે ડૉ. સ્મૃતિરેખાબહેન જારોલી M.P.	
૫,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્ર જૈન ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ દિલ્હી હસ્તે શમ્મીબહેન રાજકુમાર જૈન	દિલ્હી	૧,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્ર મુમુક્ષુ મંડળ હસ્તે મનુભાઈ ડી. પટેલ	કાવિઠા
૪,૩૦૦	શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્ર જ્ઞાનઆશ્રમ હસ્તે મનોરમાબહેન એચ. અજમેરા	કોલકતા	૧,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્ર મંદિર મુમુક્ષુઓ ચોપાટી	મુંબઈ
૨,૭૦૦	શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્ર તત્ત્વોપાસક સભા (૫૦૦) રસિકલાલ મણિલાલ શાહ (૫૦૦) હીરાબહેન મણિલાલ શાહ (૫૦૦) મહેન્દ્રભાઈ ઉત્તમચંદભાઈ શાહ (૫૦૦) વિજયાબહેન ઉત્તમચંદભાઈ શાહ (૫૦૦) બાબુલાલ જાદવજી દોશી (૨૦૦) કોકિલાબહેન વિનુભાઈ પારેખ	ભાવનગર ભાવનગર ભાવનગર ભાવનગર ભાવનગર ભાવનગર	૧,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્ર મંદિર, ચોપાટી	મુંબઈ
૨,૫૦૦	શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્ર મુમુક્ષુમંડળ હસ્તે ચંપાલાલજી મહેતા	કોઈમ્બતુર	૬૫૩	શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્ર મુમુક્ષુ મંડળ (૨૫૧) કાન્તિભાઈ હરિભાઈ પટેલ પરિવાર (૨૫૧) મનુભાઈ છોટાલાલ પટેલ (૨૫૧) પ્રવીણભાઈ ગોરધનભાઈ પટેલ (૨૦૦) રાવજીભાઈ સોમાભાઈ પટેલ	સામલોદ- ભરૂચ ભરૂચ ભરૂચ ભરૂચ
૨,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્ર મુમુક્ષુજનો હસ્તે વસંતભાઈ દેસાઈ	મુંબઈ	૫૦૦	શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્ર મહિલા મુમુક્ષુમંડળ હસ્તે અંબાલાલભાઈ પટેલ	દંતાલી
૧,૯૧૦	શ્રીમદ્ રાજ્યંદ્ર મુમુક્ષુમંડળ (૨૨૫) ભાઈલાલભાઈ વસંતભાઈ પટેલ (૨૧૧) પ્રભુદાસભાઈ એસ પટેલ (૨૧૦) બેચરભાઈ પી. પટેલ (૨૧૦) નરસીભાઈ કુલાભાઈ પટેલ (૨૦૧) સવિતાબહેન લક્ષ્મીદાસભાઈ પટેલ (૨૦૧) મોતીભાઈ બકોરભાઈ પટેલ (૨૦૦) શંકરભાઈ ચુનીભાઈ પટેલ (૧૦૧) અનસૂયાબહેન રાવજીભાઈ પટેલ (૧૦૧) દક્ષાબહેન હર્ષદભાઈ પટેલ (૧૦૦) પરસનબહેન છીતુભાઈ પટેલ (૧૦૦) સવિતાબહેન ગોરધનભાઈ પટેલ (૫૦) રેવાબહેન જ્યંતીભાઈ પટેલ	કારેલા-ભરૂચ " કારેલા-ભરૂચ કારેલા-ભરૂચ કારેલા-ભરૂચ " કારેલા-ભરૂચ કારેલા-ભરૂચ " કારેલા-ભરૂચ કારેલા-ભરૂચ " કારેલા-ભરૂચ	૧૦૧	વર્ધમાન ભારતી ઈન્ટરનેશનલ ફાઉન્ડે. બેંગલોર હસ્તે પ્રતાપભાઈ અને સુમિત્રાબહેન ટોળિયા હસુભાઈ અને ભાનુબહેન પરિવાર હસુભાઈ, ભાનુબહેન અને જમનાબહેન સાવિત્રીબહેન પ્રવીણભાઈ ભક્ત નિર્મળાબહેન જીતેન્દ્રભાઈ ભક્ત ભવરભાઈ હીરજીભાઈ પુરોહિત ગીતાબહેન ભવરભાઈ પુરોહિત સુભદ્રાબહેન અને જગદીશભાઈ ભક્ત-પટેલ પરિવાર જગદીશભાઈ અને સુભદ્રાબહેન પટેલ ડૉ. જેતન જગદીશભાઈ પટેલ ડૉ. ટીના જગદીશભાઈ પટેલ લક્ષ્મીબહેન સીતારામભાઈ ભક્ત સદ્ગુણાબહેન ભક્ત રેવાબહેન નટુભાઈ ભક્ત યશવંતભાઈ એન. શાહ પરિવાર	અમેરિકા " અમેરિકા અમેરિકા કેનેડા કેનેડા અમેરિકા અમેરિકા અમેરિકા અમેરિકા અમેરિકા અમેરિકા આસુંદર અમેરિકા

ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ	ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ
૧,૨૨,૮૧૦	શકુંતલાબહેન અને યશવંતભાઈ શાહ	અમેરિકા	૧,૦૦૧	રૂપાબહેન રમેશભાઈ શેઠ	કેનેડા
૧૧,૬૪૦	નીરવકુમાર યશવંતભાઈ શાહ	અમેરિકા	૧,૦૦૧	ચંદનબહેન પ્રવીણભાઈ પટેલ	કેનેડા
૧૧,૬૪૦	સેજલબહેન રાજનભાઈ શાહ	અમેરિકા	૧,૦૦૧	હંસાબહેન છોટાવાલ પટેલ	કેનેડા
૧,૩૩,૦૦૦	સ્વ. અંબુભાઈ પરબુભાઈ પટેલ હસ્તે ગંગાબહેન અંબુભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૧,૦૦૧	જયશુભાબહેન શશિકાંતભાઈ મહેતા	કેનેડા
૧,૨૮,૧૦૦	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર મુમુક્ષુ મંડળ	કેનેડા	૧,૦૦૧	કિશોરીબહેન અશ્વિનભાઈ વોરા	કેનેડા
૧૮,૦૦૦	ગુણવંતભાઈ એચ. પટેલ	કેનેડા	૧,૨૫,૦૦૦	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર નોલેજ ફાઉન્ડેશન હસ્તે સીતુભાઈ (મનહરભાઈ) વલ્લભભાઈ પટેલ	આસ્તા- બારડોલી- અમેરિકા
૧૫,૦૦૫	સુરેન્દ્રભાઈ કંચનલાલ પરીખ પરિવાર	કેનેડા	૧,૧૮,૫૦૦	મંજરિકાબહેન રમાણભાઈ પટેલ અને રમાણભાઈ જે. પટેલ પરિવાર	અમેરિકા
(૧૦,૦૦૧)	સુરેન્દ્રભાઈ અને વીણાબહેન પરીખ	કેનેડા	૨૩,૪૧૭	મંજરિકાબહેન રમાણભાઈ પટેલ	અમેરિકા
(૧,૦૦૧)	સુવિનભાઈ અને સીમાબહેન પરીખ	કેનેડા	૪,૫૮૩	હેમલકુમાર રમાણભાઈ પટેલ	અમેરિકા
(૧,૫૦૧)	સેવા અને સોહમ્ પરીખ	કેનેડા	૪,૫૮૩	એન્જલા રમાણભાઈ પટેલ	અમેરિકા
(૧,૦૦૧)	સેજલબહેન રવિભાઈ શાહ	કેનેડા	૪,૫૮૩	અજીતકુમાર પઢિયાર	અમેરિકા
(૧,૫૦૧)	જય, તરુણ અને અંજલિ શાહ	કેનેડા	૧,૧૩૮	નિશા રમાણભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૧૧,૦૦૧	ઈન્દુભાઈ અને ઊર્મિલાબહેન પટેલ	કેનેડા	૧,૧૩૮	મણિબહેન જે. પટેલ	અમેરિકા
૧૧,૦૦૧	રસિકભાઈ અને ઉષાબહેન પટેલ	કેનેડા	૨૨,૧૮૪	રૂપલબહેન અલ્પેશભાઈ સી. પટેલ	અમેરિકા
૧૦,૦૦૧	કુંતલબહેન મેહુલભાઈ પટેલ	કેનેડા	૧૧,૦૪૪	પલ્લવીબહેન મનીષભાઈ જે. પટેલ	અમેરિકા
૫,૦૨૫	રમાણભાઈ ઈશ્વરભાઈ પટેલ	કેનેડા	૮,૮૮૪	મંજુલાબહેન જયંતીભાઈ જે. પટેલ	અમેરિકા
૫,૦૦૧	ભારતીબહેન મહેન્દ્રભાઈ કારીયા	કેનેડા	૮,૮૮૪	કુસુમબહેન ઈશ્વરભાઈ જે. પટેલ	અમેરિકા
૫,૦૦૧	ઈન્દુબહેન એચ. અજમેરા	કેનેડા	૪,૫૮૩	નલિનીબહેન જે. પટેલ	અમેરિકા
૫,૦૦૧	રમીલાબહેન તલકચંદભાઈ દોશી	કેનેડા	૪,૫૮૩	અશોકભાઈ એ. પટેલ	અમેરિકા
૪,૦૧૧	સ્મિતાબહેન મિલનભાઈ શાહ	કેનેડા	૪,૫૮૩	સૌમિકભાઈ સી. પટેલ	અમેરિકા
૪,૦૦૧	શીલાબહેન પટેલ અને Jim Paradee	કેનેડા	૪,૪૬૪	અમિતાબહેન જયેશભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૩,૦૦૧	મંજુબહેન પ્રવીણભાઈ છેડા	કેનેડા	૩,૭૩૪	એક મુમુક્ષુ	અમેરિકા
૨,૫૦૧	જયાબહેન શશિકાંતભાઈ શાહ	કેનેડા	૨,૩૧૮	આશિષભાઈ જી. પટેલ	અમેરિકા
૨,૫૦૧	નલિનીબહેન પ્રદીપભાઈ શાહ	કેનેડા	૨,૩૧૮	કૈલાસબહેન ભરતભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૨,૦૦૧	અનિલભાઈ વોરા	કેનેડા	૨,૨૫૪	કુમુદબહેન બાલમુકુન્દભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૨,૦૦૧	પ્રફુલ્લાબહેન મહેતા	કેનેડા	૧,૧૪,૦૦૦	શ્રી સહજ પથ ફાઉન્ડેશન ઓફ શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર, લૉસ એન્જલસ	અમેરિકા
૨,૦૦૧	પ્રફુલ્લાબહેન જયવંતલાલ શાહ	કેનેડા	૧,૧૦,૦૦૦	કાન્તાબહેન ઇગ્નનભાઈ ભુલાભાઈ પટેલ પરિવાર	અમેરિકા
૨,૦૦૧	વર્ષાબહેન Asser	કેનેડા	૧,૦૩,૩૩૩	નટુભાઈ રાવજીભાઈ પટેલ પરિવાર	અમેરિકા
૧,૦૦૧	જયશ્રીબહેન ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ	કેનેડા	૨૨,૧૪૪	કાન્તાબહેન અને નટુભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૧,૦૦૧	જ્યોત્સ્નાબહેન રોહિતભાઈ શેઠ	કેનેડા			
૧,૦૦૧	નીલાબહેન મહેન્દ્રભાઈ મહેતા	કેનેડા			
૧,૦૦૧	પન્નાબહેન હસમુખભાઈ બાટવીયા	કેનેડા			

ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ	ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ
૪૪,૨૪૪	ડૉ. જનકી નટુભાઈ પટેલ	અમેરિકા		સુશીલાબહેન રામદાસભાઈ ભક્ત	અમેરિકા
૧૩,૩૦૪	આનંદી નટુભાઈ પટેલ	અમેરિકા		સુમિત્રાબહેન તરુણભાઈ આર. ભક્ત	”
૨,૨૫૪	હરીશ નટુભાઈ પટેલ	અમેરિકા		ઋષભકુમાર, કુ. પ્રિયા તરુણભાઈ ભક્ત	”
૪,૪૬૪	મણિબા રાવજીભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૪૬,૩૭૫	સવિતાબહેન રમાણભાઈ દાસ	અમેરિકા
૬,૬૭૪	ડાહ્યાભાઈ રામદાસભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૪૬,૩૫૦	શાન્તાબહેન લલ્લુભાઈ ભક્ત	અમેરિકા
૪,૪૬૪	મંજુલાબહેન કનુભાઈ પટેલ	અમેરિકા		લલ્લુભાઈ નરસિંહભાઈ ભક્ત	અમેરિકા
૪,૪૬૪	મીનાબહેન ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ	અમેરિકા		પ્રદીપભાઈ લલ્લુભાઈ ભક્ત	અમેરિકા
૧,૧૦૫	નયનાબહેન વિજયભાઈ પટેલ	અમેરિકા		દીપકભાઈ લલ્લુભાઈ ભક્ત	અમેરિકા
૧,૦૦,૧૦૧	શ્રી સુધાબહેન નિરંજનભાઈ શેઠ	રાજકોટ	૪૬,૩૨૦	જશુબહેન મહેન્દ્રભાઈ ભક્ત	અમેરિકા
	શ્રી નિરંજનભાઈ ભૂપતભાઈ શેઠ	રાજકોટ	૪૬,૩૨૦	મીનાક્ષીબહેન દિનુભાઈ ભક્ત	અમેરિકા
૧,૦૦,૦૫૧	ઠાકોરભાઈ માધવભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૪૪,૪૪૪	ધનજીભાઈ પરશોત્તમભાઈ પટેલ	અમેરિકા
	શાન્તાબહેન ઠાકોરભાઈ પટેલ	બારડોલી		મંજુબહેન ધનજીભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૯૬,૭૦૦	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર મુમુક્ષુ મંડળ, ટેક્સાસ	અમેરિકા	૩૫,૦૦૦	કમલેશભાઈ ભુલાભાઈ પટેલ	અમેરિકા
	હસ્તે સ્મિતાબહેન ભક્ત	અમેરિકા		પ્રજ્ઞાબહેન કમલેશભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૯૨,૭૦૦	મનુબહેન અને કિશોરભાઈ પટેલ	અમેરિકા		સંકેતકુમાર કમલેશભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૭૦,૦૦૦	સ્વ. કનુભાઈ નગીનદાસ શાહ	અમેરિકા		રૂખીબહેન ભુલાભાઈ પટેલ	ટીંબા
૨૫,૦૮૮	કેલાસબહેન કનુભાઈ શાહ	અમેરિકા	૩૧,૦૦૦	લીનાબહેન રમણિકલાલ મહેતા	મુંબઈ
૨૨,૨૮૦	હિતેશભાઈ અને રૂપલબહેન શાહ	અમેરિકા	૨૫,૦૦૦	જ્યોત્સ્નાબહેન ગુલાબભાઈ મહેતા	મુંબઈ
	આતિશકુમાર હિતેશભાઈ શાહ	અમેરિકા		ડૉ. ગુલાબભાઈ ભીમજીભાઈ મહેતા	મુંબઈ
૨૨,૨૧૩	ડૉ. કલ્પેશભાઈ - ડૉ. અમીબહેન શાહ ”		૨૫,૦૦૦	ડૉ. હર્ષદભાઈ સૌભાગ્યચંદ દોશી	અમેરિકા
	આત્મનું અને અરીના કલ્પેશભાઈ શાહ			પ્રકુલાબહેન હર્ષદભાઈ દોશી	અમેરિકા
૫૫,૫૫૫	મંજુબહેન કાન્તિભાઈ ભક્ત પરિવાર ”		૨૫,૦૦૦	સ્વ. શાંતિભાઈ મોતીભાઈ મહેતા	મુંબઈ
૪૬,૩૭૫	કાન્તિભાઈ અને મંજુબહેન ભક્ત	અમેરિકા		સ્વ. મોતીબહેન શાંતિભાઈ મહેતા	મુંબઈ
૪,૪૬૪	વિભૂતિબહેન અતીતભાઈ કે. ભક્ત	અમેરિકા		હસ્તે સુનિલભાઈ અને સ્મિતાબહેન મહેતા	
૪,૪૬૪	મીનેશભાઈ કાન્તિભાઈ ભક્ત	અમેરિકા	૨૫,૦૦૦	ચંદ્રિકાબહેન રમણિકલાલ મહેતા પરિવારજાજી	
૫૨,૫૦૩	ડૉ. બિપીનભાઈ અને ભારતીબહેન ભાયાણી ”		૨૫,૦૦૦	રસિકભાઈ ન્યાલચંદ દોશી ચેરિ. ટ્રસ્ટ	મુંબઈ
૫૧,૦૦૦	સ્વ. વનેચંદભાઈ જેઠાલાલ શાહ	ચોટીલા	૨૫,૦૦૦	જયાબહેન ભગવાનભાઈ કપૂરચંદ	મુંબઈ
	હસ્તે અશોકભાઈ વનેચંદભાઈ શાહઅમદાવાદ			મોદી ચેરિ. ટ્રસ્ટ હસ્તે જ્યોતિભાઈ,	
૫૧,૦૦૦	દેવી (દક્ષા) બહેન ઠાકોરભાઈ પટેલ	અમેરિકા		દિનેશભાઈ અને શિરીષભાઈ મોદી	
	દીપકભાઈ - સાધનાબહેન અને		૨૪,૦૦૦	રશ્મિનભાઈ અને વનિતાબહેન પટેલ	અમેરિકા
	સંજયભાઈ - સાલુબહેન પટેલ		૧૧,૧૭૫	વનિતાબહેન રશ્મિનભાઈ રમાણભાઈ	અમેરિકા
૫૧,૦૦૦	જમનાબહેન બિખાભાઈ પટેલ	અમેરિકા		કુ. પરીતા રશ્મિનભાઈ પટેલ	અમેરિકા
	હસ્તે હસુભાઈ અને ગીતાબહેન પટેલ		૧,૦૦૦	મધુબહેન રમાણભાઈ પટેલ	દંતાલી
૪૬,૫૦૦	સ્વ. રામદાસભાઈ મોરારભાઈ ભક્ત	અમેરિકા	૧૧,૧૭૫	વિમળાબહેન જ્યંતીલાલ પટેલ	ઓસ્ટ્રેલિયા

ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ	ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ
૨૩,૫૦૦	સવિતાબહેન અને મગનભાઈ ભક્ત	અમેરિકા		હસ્તે સુરેશભાઈ, દિલીપભાઈ અને	અમેરિકા
૨૩,૨૨૫	ગીતાબહેન અને રાણજીતભાઈ પટેલ	અમેરિકા		ડૉ. મોહિતભાઈ કે. શેઠ	
૨૨,૨૨૨	વીણાબહેન અને જીતેન્દ્રભાઈ શાહ	અમેરિકા	૧૧,૧૦૦	દક્ષાબહેન મુકેશભાઈ જી. પટેલ	અમેરિકા
૨૨,૫૦૦	નરેશભાઈ અને પ્રજ્ઞાબહેન ભક્ત	અમેરિકા	૧૧,૦૭૧	ગુલાબબહેન કરસનભાઈ ભક્ત	અમેરિકા
૨૨,૨૨૨	ખુશાલભાઈ ડી. પટેલ	અમેરિકા	૧૧,૦૧૨	ભાઈલાલભાઈ એમ. મણિયાર પરિવાર	લીંબડી
	નિરુબહેન ખુશાલભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૨,૫૦૧	રંજનબહેન ભાઈલાલભાઈ મણિયાર	અગાસ
૨૧,૦૦૦	કુસુમબહેન ભૂપતભાઈ શેઠ	રાજકોટ	૨,૫૦૧	ભાઈલાલભાઈ એમ. મણિયાર	આશ્રમ
	ભૂપતભાઈ કિરચંદ જીવાણ શેઠ		૧,૦૦૧	શૈલેષભાઈ ભાઈલાલભાઈ મણિયાર	મુંબઈ
૨૧,૦૦૦	બકુલભાઈ સી. મહેતા	મસ્કત-ઓમાન	૧,૦૦૧	જાનકીબહેન શૈલેષભાઈ મણિયાર	મુંબઈ
૨૧,૦૦૦	પ્રવીણચંદ્ર પ્રાણલાલ મહેતા	મુંબઈ	૨૫૧	એધલકુમાર શૈલેષભાઈ મણિયાર	મુંબઈ
૨૧,૦૦૦	મંછાબહેન રતિલાલ લાલચંદ મહેતા	મુંબઈ	૫૦૧	ઈશિતાબહેન આદિત્યભાઈ શ્રોફ	કોલકતા
	ચેરિ. ટ્રસ્ટ હસ્તે ભોગીભાઈ તથા ભાઈઓ		૧,૦૦૧	હર્ષદભાઈ ભાઈલાલભાઈ મણિયાર	મુંબઈ
૧૫,૫૫૫	વસંતભાઈ પ્રેમજીભાઈ શાહ	અગાસ-	૧,૦૦૧	પ્રીતિબહેન હર્ષદભાઈ મણિયાર	મુંબઈ
	સ્મિતાબહેન વસંતભાઈ શાહ	આશ્રમ	૨૫૧	પ્રીતેશકુમાર હર્ષદભાઈ મણિયાર	મુંબઈ
૧૫,૫૫૫	જ્યાબહેન વસનજીભાઈ માડુ	મુંબઈ	૨૫૧	કાજલકુમારી હર્ષદભાઈ મણિયાર	મુંબઈ
૧૫,૦૦૧	સરલાબહેન અને દિવ્યકાંતભાઈ શેઠ	અમેરિકા	૫૦૧	અલકાબહેન મણિયાર	મુંબઈ
૧૫,૦૦૧	ભરતભાઈ મનુભાઈ મોદી	મુંબઈ	૨૫૧	તિરનાકુમારી શાહ	મુંબઈ
	કુસુમબહેન મનુભાઈ મોદી	મુંબઈ	૧૧,૦૧૧	લક્ષ્મીબહેન ધીરજલાલ ભક્ત	ચાસવડ-
	નેન્સીબહેન ભરતભાઈ મોદી	મુંબઈ		પ્રભાવતીબહેન નટવરલાલ ધી. ભક્ત	ભરૂચ
	કુ.શિવાંગી, માનવ, ભરતભાઈ મોદી	મુંબઈ	૧૧,૦૦૧	રમેશભાઈ અને મનુબહેન ભક્ત	વાવ-બારડોલી
૧૪,૪૪૪	સુરેશભાઈ અને ચંદ્રિકાબહેન પટેલ	અમેરિકા	૧૧,૦૦૦	અરવિંદભાઈ મણિયાર રીસર્ચ સેન્ટર	રાજકોટ
૧૩,૫૨૫	પ્રવીણભાઈ સી. પટેલ પરિવાર	અમેરિકા		હસ્તે હંસિકાબેન મણિયાર પરિવાર	
૧૧,૦૮૪	મંજુબહેન અને પ્રવીણભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૧૧,૦૦૦	એક મુમુક્ષુભાઈ	અમદાવાદ
૨,૪૩૧	ચિત્તલબહેન જતીનભાઈ પી. પટેલ	અમેરિકા	૧૦,૧૦૦	ભૂપતભાઈ મહેતા	રાજકોટ
૧૩,૦૦૦	શેઠ ચેરિટી ટ્રસ્ટ	મુંબઈ	૧૦,૦૧૧	જ્યંતીભાઈ પ્રેમચંદભાઈ શાહ પરિવાર	મોરબી
૧૦,૦૦૦	આસિતાબહેન કાન્તિલાલ શેઠ	મુંબઈ	૨,૫૧૧	જ્યંતીભાઈ અને સમતાબહેન શાહ	મોરબી
૧,૦૦૦	સ્મિતાબહેન બી. શાહ	મુંબઈ	૨,૫૦૦	સુરેશભાઈ-રીનાબહેન-અવની-હીરલ-પાયલ	
૧,૦૦૦	સોનલબહેન શેઠ	મુંબઈ	૨,૫૦૦	અશોકભાઈ-રક્ષાબહેન-પ્રણવ-પ્રેરક શાહ	
૧,૦૦૦	રૂપલબહેન શેઠ	મુંબઈ	૨,૫૦૦	રાજેશભાઈ-નીપાબહેન અનેરી-અમોલી શાહ	
૧૧,૬૨૬	ગુલાબબહેન અને મહેન્દ્રભાઈ ભક્ત	અમેરિકા	૧૦,૦૦૧	સ્વ. મહેન્દ્રભાઈ કાંતિલાલ શાહ	જેરાવરનગર
૧૧,૬૦૦	છોટુભાઈ દયારામભાઈ ભક્ત	અમેરિકા		હસ્તે વસંતબહેન દિલસુખભાઈ શાહ	સાયલા
	સુમિત્રાબહેન છોટુભાઈ ભક્ત	અમેરિકા	૧૦,૦૦૧	ઠાકોરભાઈ ઝવેરભાઈ પટેલ	આસ્તા-
૧૧,૧૧૧	શાંતિભાઈ વાલજીભાઈ દેસાઈ	રાજકોટ		વાલીબહેન ઠાકોરભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૧૧,૧૧૧	સ્વ. માતુશ્રી પ્રભાવતીબહેન કે. શેઠ	અમેરિકા	૧૦,૦૦૦	ધીરુભાઈ એમ. ઝવેરી	મુંબઈ

ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ	ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ
૧૦,૦૦૦	મનમોહનભાઈ વાસુદેવભાઈ વનમાળી	મુંબઈ	૫,૦૦૨	જગદીશભાઈ ભીમાણી પરિવાર	રાજકોટ
૧૦,૦૦૦	સુભાષભાઈ ધનરાજજી મુથા	નાગપુર	૨,૫૦૧	લલિતાબહેન જીવણલાલ ભીમાણી ચૈરિ. ટ્રસ્ટ	
૧૦,૦૦૦	સુધાબહેન અને પ્રફુલ્લભાઈ લાખાણી	કોબા	૨,૫૦૧	સ્વ. દીપકભાઈ જીવણલાલ ભીમાણીમુંબઈ	
૯,૩૧૦	નારણભાઈ એમ. દેસાઈ	અમેરિકા	૫,૦૦૧	અનિલભાઈ હરિલાલભાઈ દોશી	મુંબઈ
૯,૩૧૦	ગિરીશભાઈ અને પ્રવીણાબહેન શાહ	”	૫,૦૦૧	જગદીશભાઈ ન્યાલચંદભાઈ વોરા	મુંબઈ
૯,૩૧૦	સવિતાબહેન બી. ભક્ત	અમેરિકા	૫,૦૦૧	અનીતાબહેન અનંતભાઈ ભક્ત	તરસાડી
૯,૧૫૦	સવિતાબહેન ઠાકોરભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૫,૦૦૧	રુક્મિણીબહેન સુજનમલજી કોઠારી	ચેન્નઈ
	જોષિતભાઈ ઠાકોરભાઈ પટેલ	અમેરિકા		નવીનભાઈ નાહર	ચેન્નઈ
૯,૦૦૦	એક મુમુક્ષુ બહેન	રાજકોટ	૫,૦૦૧	રજનીભાઈ સી. શાહ	દુબઈ
૮,૦૦૦	સવિતાબહેન સૂર્યકાંતભાઈ ભક્ત	અમેરિકા	૫,૦૦૧	મંજુલાબહેન ઈન્દુભાઈ ભક્ત	અમેરિકા
૭,૫૦૧	શાન્તાબહેન હિંમતલાલ શાહ	મુંબઈ	૫,૦૦૧	હરિશ્ચંદ્રભાઈ અને વર્ષાબહેન પટેલ	અગાસ
૬,૯૦૦	દમયંતીબહેન-દિનુભાઈ એન. ભક્ત	અમેરિકા		જ્યકૃષ્ણરાજભાઈ હરિશ્ચંદ્રભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૬,૬૭૪	ડાહીબા બી. પટેલ	અમેરિકા	૫,૦૦૧	મંજુબહેન નરોત્તમભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૬,૬૬૬	અરવિંદભાઈ અને ધર્મિષ્ઠાબહેન પટેલ	”		નરોત્તમભાઈ છીતા (સીતારામ)ભાઈ પટેલ	
૬,૫૦૦	પ્રફુલ્લભાઈ રાવજીભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૫,૦૦૧	રામજીભાઈ મૂળજીભાઈ પટેલ	બાંધણી
૬,૫૦૦	રજનીભાઈ અને વર્ષાબહેન મોદી	અમેરિકા		ધર્મેશભાઈ રામજીભાઈ પટેલ	બાંધણી
૫,૫૫૫	સ્વ. મનસુખલાલ યુનીલાલ મહેતા	મોરબી	૫,૦૦૦	વૈરિન્દ્રભાઈ પ્રાણલાલભાઈ શાહ	અમદાવાદ
૧,૧૧૧	કાન્તાબહેન મનસુખલાલ મહેતા	મોરબી		મીનાબહેન વૈરિન્દ્રભાઈ શાહ	અમદાવાદ
૧,૧૧૧	સ્વ. વસંતબહેન કિશોરભાઈ મહેતા	મોરબી	૫,૦૦૦	કીર્તિદાબહેન જ્યપ્રકાશભાઈ શેઠ	રાજકોટ
	હસ્તે કિશોરભાઈ એમ. મહેતા	મોરબી		જ્યપ્રકાશભાઈ ભૂપતભાઈ શેઠ	રાજકોટ
૧,૧૧૧	લીનાબહેન અને મનોજભાઈ મહેતા	રાજકોટ	૫,૦૦૦	સ્વ. મણિલાલભાઈ અંબાલાલ પટેલ	અગાસ
૧,૧૧૧	પ્રભુતાબહેન અને રોમેશભાઈ મહેતા	મોરબી		હસ્તે સવિતાબહેન મણિભાઈ પટેલ	આશ્રમ
૧,૧૧૧	સુનિલ-દક્ષા-કિષ્ના, બિત્રી, સંજય;	મોરબી	૫,૦૦૦	મહેન્દ્રભાઈ અને વીણાબેન અંધાર	કોબા
	રાજ-મીના; જ્ય મહેતા	મોરબી	૫,૦૦૦	દલીચંદભાઈ બી. દામાણી	મુંબઈ
	અંજલિ-તોષા-કૌશલ મહેતા	રાજકોટ	૫,૦૦૦	રમણિકભાઈ ભાઈલાલ શાહ	નવી મુંબઈ
૫,૧૧૧	સ્વ. મણિબહેન શનાભાઈ માસ્તર	અગાસ-	૫,૦૦૦	મનહરલાલ કે. દોશી સેવા ટ્રસ્ટ	અમદાવાદ
	હસ્તે બ્ર. કમળાબહેન શનાભાઈ પટેલ	આશ્રમ	૫,૦૦૦	તરુણભાઈ હરશીભાઈ મોતા	મુંબઈ
૫,૧૦૦	બાબુલાલજી અને કાન્તિલાલજી જૈનહોસ્પેટ		૫,૦૦૦	દિલીપભાઈ એ. કોઠારી	રાજકોટ
૫,૦૦૮	પારેખ ભગિની ત્રિપુટી	રાજકોટ	૫,૦૦૦	દીપકભાઈ પી. દડીયા	વડોદરા
૨,૦૦૧	શ્રી વીરરાજ વિદ્યા ચૈરિટેબલ ટ્રસ્ટ	રાજકોટ	૫,૦૦૦	સરલાબહેન દિનેશભાઈ મહેતા	અલ-એન
	સ્વ. મુક્તાબહેન કિશનલાલ પારેખ	રાજકોટ		વિજયભાઈ દિનેશભાઈ મહેતા	UAE
૧,૦૦૫	કુ. ઉષાબહેન કિશનલાલ પારેખ	રાજકોટ	૫,૦૦૦	જમનાદાસભાઈ હેમચંદ હેમાણી	કોલકતા
૧,૦૦૧	કુ. નયનાબહેન કિશનલાલ પારેખ	રાજકોટ		ચૈરિ. ટ્રસ્ટ હસ્તે ડોલરભાઈ હેમાણી	
૧,૦૦૧	કુ. બિંદુ(રિણુકા)બહેન કિશનલાલ પારેખ	”	૫,૦૦૦	દિલીપભાઈ વી. શાહ	મુંબઈ

ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ	ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ
૫,૦૦૦	સ્વ. માતૃશ્રી લક્ષ્મીબહેન વવાણિયા-મુંબઈ	વવાણિયા-મુંબઈ		માલતીબહેન નલિનભાઈ સંઘવી	UAE
	હસ્તે મધુબહેન વિજયભાઈ છેડા અમેરિકા		૫,૦૦૦	સ્વ. તારાબહેન ચીમનલાલ ટી. મહેતામોરબી	
૫,૦૦૦	મણિકાંતભાઈ સરૈયા ટ્રસ્ટ અમદાવાદ	અમદાવાદ		હસ્તે માલતીબહેન એન. સંઘવી શારજહ	
	હસ્તે નલિનભાઈ એસ. મહેતા અમદાવાદ		૪,૬૮૦	ગિરીશભાઈ-લીલાબહેન મુલતાણી અમેરિકા	
૫,૦૦૦	જયંતભાઈ અને ઈન્દિરાબહેન શાહ મુંબઈ	મુંબઈ	૪,૬૭૮	હસુબહેન ભક્ત	અમેરિકા
	ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ હસ્તે જયંતભાઈ શાહ કોબા		૪,૬૭૮	લક્ષ્મીબહેન મોતીભાઈ ભક્ત	અમેરિકા
૫,૦૦૦	યશુમતીબહેન અને મગનભાઈ પટેલ નવસારી	નવસારી	૪,૬૭૮	ભાવનાબહેન રાજુભાઈ ભક્ત	અમેરિકા
૫,૦૦૦	માવજીભાઈ ચનાભાઈ છેડા સોલાપુર	સોલાપુર	૪,૬૦૦	નયનાબહેન સુભાષભાઈ શાહ	અમેરિકા
	પ્રવીણભાઈ માવજીભાઈ છેડા સોલાપુર	સોલાપુર	૪,૫૮૩	રમેશભાઈ જે. ઝવેરી	અમેરિકા
૫,૦૦૦	સૂરજબહેન વોરા ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ મુંબઈ	મુંબઈ	૪,૫૭૫	તારાબહેન અંબુભાઈ પટેલ	અમેરિકા
	હસ્તે આરતીબહેન મધુભાઈ વોરા મુંબઈ			નરેશભાઈ, નીલેશભાઈ અંબુભાઈ પટેલ "	
૫,૦૦૦	ત્રિલોકભાઈ રતિલાલ શાહ અમદાવાદ	અમદાવાદ	૪,૫૬૩	મંજુબહેન ડી. ભક્ત	અમેરિકા
૫,૦૦૦	પુશાલચંદ હીરાણી ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ મુંબઈ	મુંબઈ	૪,૫૫૦	જેલીબહેન મૂળજીભાઈ પટેલ	અમેરિકા
	હસ્તે હંસાબહેન હીરાણી મુંબઈ		૪,૪૬૪	શાન્તાબહેન હસમુખભાઈ ભક્ત	અમેરિકા
૫,૦૦૦	મુક્તાબહેન મનસુખલાલ કોઠારી મુંબઈ	મુંબઈ	૪,૪૬૪	નયનાબહેન રમાણભાઈ ઝેડ. પટેલ	અમેરિકા
૫,૦૦૦	જગૃતિબહેન મીતેશભાઈ શાહ મુંબઈ	મુંબઈ	૪,૩૨૬	રસિકભાઈ રાવજીભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૫,૦૦૦	જયાબહેન શશિકાંતભાઈ ધ્રુવ મુંબઈ	મુંબઈ	૪,૨૪૨	ચંદ્રકાંતભાઈ પ્રાણલાલભાઈ શાહ	મોરબી
૫,૦૦૦	ડૉ. દીપકભાઈ - ડૉ. અલકાબહેન મુંબઈ	મુંબઈ	૨,૬૦૦	સ્વ. કમળાબહેન પ્રાણલાલ શાહ	મોરબી
	તુરખીયા પરિવાર મુંબઈ		૧,૧૧૧	ચંદ્રકાંતભાઈ અને જ્યોતિબહેન શાહ	મોરબી
૫,૦૦૦	એક મુમુક્ષુ બહેન મુંબઈ	મુંબઈ	૫૩૧	ચિંતન અને દર્શન ચંદ્રકાંતભાઈ શાહ	મોરબી
૫,૦૦૦	રસિકભાઈ લક્ષ્મીચંદભાઈ શાહ ચેન્નઈ	ચેન્નઈ	૪,૦૦૦	પ્રકાશભાઈ એ. કોઠારી	રાજકોટ
	કુસુમબહેન રસિકલાલ શાહ ચેન્નઈ		૪,૦૦૦	સ્વ. ઓટરમલજી કર્નૂરચંદજી સાટીયાલુબલી	
૫,૦૦૦	હેમલતાબહેન નેમચંદભાઈ છેડા અમેરિકા	અમેરિકા	૧,૦૦૦	ઈન્દ્રકુમાર ઓટરમલજી સાટીયા	બેંગલોર
૫,૦૦૦	સુશીલાબહેન વેલજીભાઈ શાહ મોમ્બાસા	મોમ્બાસા	૧,૦૦૦	વિમલકુમાર ઓટરમલજી સાટીયા	બેંગલોર
૫,૦૦૦	સુશીલાબહેન અને નટુભાઈ જે. શાહ મુંબઈ	મુંબઈ	૧,૦૦૦	રમેશકુમાર ઓટરમલજી સાટીયા	દુબલી
૫,૦૦૦	કેતનભાઈ શેઠ મુંબઈ	મુંબઈ	૧,૦૦૦	ઉત્તમકુમાર ઓટરમલજી સાટીયા	દુબલી
૫,૦૦૦	મનોજભાઈ શેઠ મુંબઈ	મુંબઈ	૩,૩૦૦	શ્રેણિકકુમાર નિરંજનભાઈ શેઠ	રાજકોટ
૫,૦૦૦	ચીમનભાઈ ગોરધનભાઈ દેસાઈ અગાસ	અગાસ		પાયલબહેન શ્રેણિકભાઈ શેઠ	રાજકોટ
૫,૦૦૦	પુષ્પાબહેન જયંતીભાઈ શાહ લંડન-કોબા	લંડન-કોબા	૩,૦૦૦	મણિભાઈ કીલાભાઈ ટ્રસ્ટ	મુંબઈ
૫,૦૦૦	ભાનુભાઈ અને કુંજલતાબહેન મહેતા મુંબઈ	મુંબઈ		મહેન્દ્રભાઈ-જીતેન્દ્રભાઈ-રમેશભાઈ મણિલાલ	
૫,૦૦૦	રાજુભાઈ અને પ્રીતિબહેન શાહ આણંદ	આણંદ		સુરેશભાઈ-ઈન્દ્રવદનભાઈ વાડીલાલ	
૫,૦૦૦	છબીલભાઈ મોહનલાલ સંઘવી મોરબી	મોરબી		ત્રિભોવનભાઈ-કિશોરભાઈ માણેકલાલ	
	શારદાબહેન છબીલભાઈ સંઘવી મોરબી	મોરબી	૨,૫૧૧	વિનુભાઈ ગોરધનભાઈ પટેલ	ભાદરાણ
૫,૦૦૦	નલિનભાઈ છબીલભાઈ સંઘવી શારજહ	શારજહ	૨,૫૧૧	વસંતભાઈ નટવરલાલ શાહ	બોરસદ

ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ	ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ
૨,૫૦૧	કીર્તિભાઈ અભયંદભાઈ દોશી	મુંબઈ	૧,૦૦૨	વિમલભાઈ અને શિલ્પાબહેન શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૧	સ્વ. દર્શનાબહેન ભૂપેન્દ્રભાઈ ગાંધી	મુંબઈ	૨,૩૨૩	મીતુલભાઈ-ડૉ. ચિરાગીબહેન શાહ	અમેરિકા
	હસ્તે ભૂપેન્દ્રભાઈ ગાંધી	મુંબઈ	૧,૦૦૨	સોનલબહેન નીલેશભાઈ શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૧	કરમચંદ આણંદજી વિક્રમશી	હુબલી	૨,૩૨૩	ચેતનાબહેન રજનીભાઈ શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૧	એક મુમુક્ષુ બહેન	અમદાવાદ	૧,૦૦૨	રૂપલબહેન હર્ષિકેશભાઈ શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૧	જ્વતીનભાઈ અને હર્ષાબહેન શાહ	અમેરિકા	૧,૦૦૨	મેઘનાબહેન તેજસભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૨,૫૦૧	વિક્રમભાઈ અને હીનાબહેન ભક્ત	સુરત	૧,૦૦૨	અલ્પેશભાઈ રજનીભાઈ શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૦	રતિભાઈ વાલજીભાઈ દેસાઈ	રાજકોટ	૧,૦૦૨	પૂજાબહેન પ્રમેશભાઈ આર. શાહ	અમેરિકા
	મુક્તાબહેન રતિભાઈ દેસાઈ	રાજકોટ	૨,૩૨૩	ઉન્મેષભાઈ અને દર્શનાબહેન શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૦	વિનોદભાઈ ડી. મહેતા	અમદાવાદ	૨,૩૨૩	મિલિન્દભાઈ અને પ્રીતિબહેન શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૦	રમણિકભાઈ વી. શાહ	અમદાવાદ	૨,૩૨૩	વિદ્યાબહેન રમણલાલ શાહ	અમેરિકા
	હસ્તે વિજયભાઈ આર. શાહ	અમદાવાદ	૨,૩૨૩	જેગેન્દ્રભાઈ અને નીતાબહેન શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૦	હસમુખભાઈ અને ચંદનબહેન દેસાઈવડોદરા		૨,૩૨૩	ભૂપેન્દ્રભાઈ અને શીલાબહેન શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૦	જેલીબહેન ટેરીભાઈ ગુમ્બટો	પેરિસ	૨,૩૨૩	વિપુલભાઈ અને સ્મિતાબહેન શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૦	એક મુમુક્ષુ બહેન	મુંબઈ	૨,૩૨૩	મીનાક્ષીબહેન આર. શાહ	અમેરિકા
	હસ્તે કિશોરભાઈ આર. મહેતા	મુંબઈ	૨,૩૨૩	કંચનબહેન નવીનચંદ્ર શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૦	સ્વ. કાન્તિલાલ પ્રેમચંદભાઈ શાહ	મોરબી	૨,૩૨૩	દર્શનાબહેન નવીનચંદ્ર શાહ	અમેરિકા
	સ્વ. ભાનુબહેન કાન્તિલાલ શાહ	મોરબી		તેજસકુમાર શાહ	અમેરિકા
	હસ્તે અરવિંદભાઈ, હસમુખભાઈ, દિલીપભાઈ		૨,૩૨૩	હરિનભાઈ અને લીનાબહેન શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૦	રમેશચંદ્ર પોપટલાલ ગાંધી	અમદાવાદ	૨,૩૨૩	શૈલેષભાઈ અને સ્મિતાબહેન શાહ	સિંગાપોર
૨,૫૦૦	શારદાબહેન ધીરજલાલ શાહ	અમેરિકા	૨,૩૨૩	મધુબહેન નટવરલાલ શાહ	અમેરિકા
	મહેશભાઈ અને પલ્લવીબહેન શાહ	અમેરિકા	૧,૦૦૨	અલ્પેશભાઈ અને તેજલબહેન શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૦	ભરતભાઈ અને રશ્મિબહેન શાહ	દેવલાલી	૧,૦૦૨	સીતાબહેન ઈન્દ્રવનભાઈ શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૦	સુરેશભાઈ સી. શાહ	બેંગલોર	૧,૦૦૨	રેનિશભાઈ અને મનીષાબહેન શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૦	અનસૂયાબહેન એચ. અજમેરા	કોલકતા	૧,૦૦૨	ડેનિસભાઈ અને ચેતાબહેન શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૦	ઊર્મિલાબહેન દીપકભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૧,૦૦૨	શ્રેયસકુમાર જિતેન્દ્રભાઈ શાહ	અમેરિકા
૨,૫૦૦	રંજનબહેન દિલીપભાઈ પટેલ	અમેરિકા	૧,૦૦૨	કેતલબહેન નીલેશભાઈ શાહ	અમેરિકા
૨,૩૫૧	દક્ષાબહેન મહેન્દ્રભાઈ શાહ	અમેરિકા	૧,૦૦૨	દિનેશભાઈ અને ઊર્મિલાબહેન શાહ	અમેરિકા
૨,૩૨૩	કૈલાસબહેન અરવિંદભાઈ શાહ	અમેરિકા	૧,૦૦૨	જ્યેશભાઈ અને જ્યોતિબહેન ઝવેરી	અમેરિકા
૨,૩૨૩	પરેશભાઈ અને બીનાબહેન શાહ	અમેરિકા	૨,૩૧૯	નલિનીબહેન જી. માધવ	અમેરિકા
૧,૦૦૨	શૈલેન્દ્રભાઈ અને ચેતનાબહેન શાહ	અમેરિકા	૨,૩૧૯	અર્જુનભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૧,૦૦૨	વરિન્દ્રભાઈ અને પ્રજ્ઞાબહેન શાહ	અમેરિકા	૨,૨૫૪	જિગીષાબહેન ગુરુભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૨,૩૨૩	રમીલાબહેન નરેન્દ્રભાઈ શાહ	અમેરિકા	૨,૨૫૪	પરેશભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૨,૩૨૩	રાજુભાઈ અને નિકીતાબહેન શાહ	અમેરિકા	૨,૨૨૨	સ્વ. લક્ષ્મીબહેન માવજીભાઈ ગાલા હેદ્રાબાદ	

ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ	ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ
	હસ્તે માવજીભાઈ, જીતેન્દ્રભાઈ, હૈદ્રાબાદ		૧,૭૫૦	અરવિંદભાઈ અને રમાબહેન રાવલ	મુંબઈ
	રૂપાબહેન, હીરલ, શેફાલી ગાલા			રીટાબહેન અને લીનેશભાઈ એ. રાવલ	મુંબઈ
૨,૧૫૧	દિનેશભાઈ બી. શાહ	અમરાવતી		ઝીલ લીનેશભાઈ રાવલ	મુંબઈ
૨,૧૧૧	પ્રો. જિનદાસજી ગાંધી-વસુમતીબહેન મોરબી		૧,૫૦૧	મહેન્દ્રભાઈ સોમચંદભાઈ શાહ	અમદાવાદ
૨,૧૦૦	પિસ્તાદેવી પારસમલજી મુથા	પિપાડ સીટી	૧,૫૦૦	અરુણભાઈ મનુભાઈ શ્રોફ	અમદાવાદ
૨,૧૦૦	વસંતાબહેન જયંતીભાઈ શાહ	સુરત		રાજેશ્વરીબહેન મનુભાઈ શ્રોફ	અમદાવાદ
૨,૦૦૨	નગર ચશ્માધર	અમદાવાદ	૧,૫૦૦	ઉષાબહેન ચંદ્રકિશોરભાઈ પારેખ	મોરબી
	હસ્તે રમેશભાઈ પટેલ	અમદાવાદ	૧,૫૦૦	જયશ્રીબહેન ડૉ. રજનીભાઈ શેઠ	અમેરિકા
૨,૦૦૧	વિરેન્દ્રભાઈ સૌભાગ્યચંદભાઈ દોશી રાજકોટ		૧,૫૦૦	સ્વ. ચંદનબહેન પ્રાણલાલ જી. પારેખ	રાજકોટ
	મીનાબહેન વિરેન્દ્રભાઈ દોશી	રાજકોટ		હસ્તે અશોકભાઈ-વિજયભાઈ પી. પારેખ	
૨,૦૦૦	માયાબહેન જી. ઝવેરી	ભરૂચ	૧,૧૩૮	શારદાબહેન રાણા	અમેરિકા
૨,૦૦૦	ગુલાબચંદ પૂનમચંદ શાહ ચૈરિ. ટ્રસ્ટ દારેસલામ		૧,૧૧૧	ભાવનાબહેન જયશુભભાઈ બાટવીયા	જુનાગઢ
	હસ્તે જ્યાબહેન ગુલાબચંદ શાહ ટાન્ઝાનિયા		૧,૧૧૧	સ્વ. ભોગીલાલ પ્રેમચંદભાઈ શાહ	મોરબી
૨,૦૦૦	એક મુમુક્ષુભાઈ	અમદાવાદ		હસ્તે કિશોરભાઈ ભોગીલાલ શાહ	મોરબી
૨,૦૦૦	હીરાબહેન રસિકભાઈ બાવીસી	અમદાવાદ	૧,૧૧૧	સ્વ. ઈન્દિરાબહેન કનુભાઈ ભક્ત	નનસાડ
	હસ્તે મુકેશભાઈ રસિકભાઈ બાવીસી "			હસ્તે કનુભાઈ કે. ભક્ત	નનસાડ
૨,૦૦૦	જયવંતીબહેન મનુભાઈ પારેખ	મોરબી	૧,૧૧૧	વલ્લભભાઈ કે. પટેલ	અમદાવાદ
૨,૦૦૦	પ્રજ્ઞાબહેન દેવેનભાઈ મહેતા	મુંબઈ	૧,૧૦૫	ઈલાબહેન મહેશભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૨,૦૦૦	મુમુક્ષુજનો હસ્તે વસંતભાઈ દેસાઈ	મુંબઈ	૧,૧૦૫	કોકિલાબહેન રમેશભાઈ પટેલ	અમેરિકા
૨,૦૦૦	કાન્તાબહેન શાન્તિલાલ શાહ	લંડન	૧,૧૦૫	ઈલાબહેન દેસાઈ	અમેરિકા
૨,૦૦૦	એક મુમુક્ષુ બહેન	અમેરિકા	૧,૧૦૦	દિનકરભાઈ પ્રાણલાલભાઈ શાહ	મોરબી
૨,૦૦૦	વિનોદભાઈ મેઘજીભાઈ શાહ	કરમસદ		ગીતાબહેન દિનકરભાઈ શાહ	મોરબી
	ચંપાબહેન વિનોદભાઈ શાહ	કરમસદ	૧,૧૦૦	કોકિલાબહેન રમણિકલાલ શાહ	મુંબઈ
૨,૦૦૦	દીપકભાઈ હિંમતલાલ શાહ	કરમસદ	૧,૧૦૦	મધુબહેન કિરીટભાઈ પારેખ	મોરબી
	શીલાબહેન દીપકભાઈ શાહ	કરમસદ	૧,૧૦૦	કંચનલાલ નાગરદાસ શાહ	રતલામ
૨,૦૦૦	હેમેન્દ્રભાઈ બી. શાહ	અમદાવાદ	૧,૧૦૦	કનકરાય કાન્તિલાલ શેઠ	રાજકોટ
૧,૮૮૫	કમલેશભાઈ અને અરુણાબહેન પારેખ	અમેરિકા	૧,૧૦૦	ગજરાબહેન હીરાલાલ શેઠ	સુરેન્દ્રનગર
૧,૮૬૮	અમિતાબહેન અને શેલેષભાઈ દેસાઈ	અમેરિકા	૧,૧૦૦	ગુલાબબહેન હિંમતલાલ શાહ	સુરેન્દ્રનગર
૧,૮૬૮	ચંપકભાઈ અને સરોજબહેન માઈ	અમેરિકા	૧,૧૦૦	કાન્તાબહેન કાન્તિલાલ શાહ	સુરેન્દ્રનગર
૧,૮૦૩	પ્રો. હસમુખભાઈ ભોગીલાલ સંઘવી મોરબી		૧,૧૦૦	નટવરલાલ એન. દડીયા	મુંબઈ
૧,૦૦૧	હસમુખભાઈ અને કુસુમબહેન સંઘવી મોરબી		૧,૧૦૦	વસંતલાલ એમ. દોશી	મુંબઈ
૫૦૧	રાજુલબહેન ડૉ. કેતનભાઈ મહેતા	જામનગર	૧,૧૦૦	સ્વ. કનુભાઈ રામભાઈ દલવાડી	બાંધણી
૩૦૧	કુ. પૂર્વી હસમુખભાઈ સંઘવી	મોરબી	૧,૧૦૦	અરવિંદભાઈ રામભાઈ દલવાડી	બાંધણી
	કુ. પૂર્ણા હસમુખભાઈ સંઘવી	મોરબી	૧,૦૦૨	સ્વ. શોભાબહેન તુષારભાઈ શાહ	મુંબઈ

ક્ર. સ્કમ	શુભ નામ	મુકામ	ક્ર. સ્કમ	શુભ નામ	મુકામ
	હસ્તે તુષારભાઈ શાહ	મુંબઈ	૧,૦૦૦	હર્ષદભાઈ અને સરોજબહેન દોશી	મુંબઈ
૧,૦૦૧	જયપ્રકાશભાઈ એમ. કામદાર	મુંબઈ	૧,૦૦૦	શાન્તાબહેન ઠાકોરભાઈ પટેલ	બારડોલી
૧,૦૦૧	મુકુંદભાઈ એચ. મહેતા	મુંબઈ	૧,૦૦૦	ભાવનાબહેન ડી. મહેતા	મુંબઈ
૧,૦૦૧	પ્રકાશભાઈ અને પ્રફુલ્લાબહેન મોદી કેનેડા		૧,૦૦૦	પ્રજ્ઞાબહેન રસિકભાઈ કામાણી	મુંબઈ
૧,૦૦૧	પ્રો. હંસાબહેન ભોગીભાઈ પટેલ વિદ્યાનગર		૧,૦૦૦	દિનકરભાઈ શાન્તિભાઈ શાહ	મુંબઈ
	પ્રો. ભોગીભાઈ શિવાભાઈ પટેલ વિદ્યાનગર		૧,૦૦૦	રાધાબહેન શિવજીભાઈ કતીરા	કોઈમ્બતુર
૧,૦૦૧	ડૉ. ગિરીશભાઈ પરમાર	ગાંધીનગર	૧,૦૦૦	ડૉ. જ્યોત્સ્નાબહેન આર. મણિયાર કરમસદ	
૧,૦૦૧	ડૉ. હેમંતભાઈ-જ્યોત્સ્નાબહેન ડગલી લીંબડી		૧,૦૦૦	દમયંતીબહેન શાંતિભાઈ ગાથાણી	મુંબઈ
૧,૦૦૧	ચંદ્રકાંતભાઈ જટાશંકરભાઈ ખોખાણી મોરબી		૧,૦૦૦	મણિલાલ મૂળચંદભાઈ શાહ	મુંબઈ
	ડૉ. મીતિશભાઈ ચંદ્રકાંતભાઈ ખોખાણી જૂનાગઢ		૧,૦૦૦	ધનસુખલાલ અમૃતલાલ પારેખ	મુંબઈ
૧,૦૦૧	ડૉ. સૂર્યપ્રકાશભાઈ-સુલેખાબહેન ચૌધરી મોરબી		૧,૦૦૦	છબીલદાસ રતિલાલ પતીરા	યવતમલ
૧,૦૦૧	જયેન્દ્રભાઈ બી. દોશી	મોરબી	૧,૦૦૦	કેશવલાલ જગુભાઈ પટેલ	કોળીભરથાણા
૧,૦૦૧	ગીતાબહેન ભરતભાઈ કાપડીયા	રાજકોટ	૧,૦૦૦	દિનેશભાઈ પ્રજ્ઞલાલ મહેતા	મુંબઈ
૧,૦૦૧	અજીતભાઈ અને સુધાબહેન દોશી	મુંબઈ	૧,૦૦૦	પ્રો. ચન્દ્રકાબહેન વી. પાંચાલી	બોટાદ
૧,૦૦૧	મુમુક્ષુજનો હસ્તે રસીલાબહેન કોઠારી "		૧,૦૦૦	પ્રવીણભાઈ સી. ધામી	મુંબઈ
૧,૦૦૧	તરુણાબહેન ભરતભાઈ શાહ અમદાવાદ		૧,૦૦૦	વસંતબહેન પ્રજ્ઞલાલ ઘેવરીયા	મુંબઈ
	ચેરિ. ટ્રસ્ટ હસ્તે ભરતભાઈ ચીમનલાલ શાહ		૧,૦૦૦	મહતલાલ વી. શાહ	અમદાવાદ
૧,૦૦૧	રમણિકભાઈ શાન્તિલાલ ઘેલાણી	મુંબઈ	૧,૦૦૦	વસંતભાઈ કાન્તિલાલ ખંધાર	અમદાવાદ
	અનીષકુમાર રમણિકભાઈ ઘેલાણી	મુંબઈ	૧,૦૦૦	અરવિંદભાઈ અને અંજુબહેન કોઠારી	મુંબઈ
૧,૦૦૧	આશાબહેન પ્રશાંતજી નાહર	ચેન્નઈ	૧,૦૦૦	વીણાબહેન નલિનકાન્તભાઈ પારેખ	મુંબઈ
૧,૦૦૧	ચંચળબહેન હરગોવિંદભાઈ પટેલ ભરૂચ		૧,૦૦૦	રિથકરણજી બોધરા	કોલકતા
૧,૦૦૧	ઈન્દિરાબહેન છોટાલાલ ભીમાણી રાજકોટ		૧,૦૦૦	હેમંતભાઈ અને બકુલાબહેન બદાણી	મુંબઈ
	ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટ		૧,૦૦૦	જ્યોત્સ્નાબહેન અને ભૂપતભાઈ શાહ દેવલાલી	
૧,૦૦૧	સવિતાબહેન બી. પટેલ	અમેરિકા	૧,૦૦૦	શાંતિભાઈ મૂળચંદભાઈ ડગલી	અમદાવાદ
૧,૦૦૧	પ્રિયંવદા ભૂપતલાલ દોશી ચેરિ.	રાજકોટ	૧,૦૦૦	ચંદ્રકાંતભાઈ કરસનજી બેનાણી	રાજકોટ
	ટ્રસ્ટ હસ્તે હરીશભાઈ દોશી	રાજકોટ		હસ્તે નીતિનભાઈ ચંદ્રકાંતભાઈ	રાજકોટ
૧,૦૦૧	કમલનયનભાઈ પી. વૈષ્ણવ	મુંબઈ	૧,૦૦૦	ધરમદાસ મૂલચંદ ધુલિયા	રાજકોટ
૧,૦૦૧	દીપકભાઈ ધીરજલાલ ભીમાણી	મુંબઈ		હસ્તે વિપીનભાઈ ધુલિયા	રાજકોટ
૧,૦૦૧	શાન્તિભાઈ રામજીભાઈ શાહ	મુંબઈ	૧,૦૦૦	મનુભાઈ માણેકલાલ શાહ	અમદાવાદ
૧,૦૦૧	સ્વ. ખીમજીભાઈ દેદિયા	મુંબઈ	૧,૦૦૦	અનોપચંદભાઈ ભગવાનજી વોરા	મુંબઈ
	હસ્તે કેસરબહેન ખીમજીભાઈ દેદિયા	મુંબઈ		દલીચંદભાઈ ભગવાનજી વોરા	મુંબઈ
૧,૦૦૦	ઝવેરબહેન ટોકરશીભાઈ શાહ અગાસઆશ્રમ		૧,૦૦૦	ડૉ. નિર્મળાબહેન નરેન્દ્રભાઈ ઝવેરી	મુંબઈ
૧,૦૦૦	સ્વ. ટોકરશીભાઈ કાનજીભાઈ શાહ મુંબઈ		૧,૦૦૦	ચેતનાબહેન હેમંતભાઈ દેસાઈ	મુંબઈ
	હસ્તે ચંદ્રકાંતભાઈ અને સુરેશભાઈ શાહ "		૧,૦૦૦	પ્રીતિબહેન સિધ્ધાર્થભાઈ શાહ	મુંબઈ

ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ	ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ
૧,૦૦૦	પ્રેરણાબહેન નિમેષભાઈ મોદી	મુંબઈ	૫૦૧	પ્રકાશભાઈ શાહ પરિવાર	મુંબઈ
૧,૦૦૦	મીનાબહેન ભાસ્કરભાઈ શાહ	રાજકોટ	૫૦૧	જયંતભાઈ કે. શાહ, ઈન્દિરાબહેન શાહ	મુંબઈ
૧,૦૦૦	દીનાબહેન હિતેશભાઈ કામદાર	ગોંડલ	૫૦૧	શાન્તાબહેન પરભુભાઈ ભક્ત	નનસાડ
૧,૦૦૦	માણેકમલજી લોઢા	ગુવાહાટી -આસામ	૫૦૧	જીવરાજભાઈ ધરોડીયા	મોરબી
૧,૦૦૦	સરોજબહેન ચંદુલાલ પારેખ	રાજકોટ	૫૦૧	જયંતીભાઈ એન. પટેલ	મોરબી
૧,૦૦૦	પ્રતાપભાઈ જી. મહેતા	પૂના	૫૦૧	પ્રવીણભાઈ ચુનીભાઈ પટેલ	ભાદરાજ
૧,૦૦૦	અશોકભાઈ પ્રાણલાલ શાહ	મુંબઈ	૫૦૧	શૈલેષભાઈ બાવીસી	મુંબઈ
૧,૦૦૦	કાન્તાબહેન પ્રેમચંદભાઈ શાહ	અમદાવાદ	૫૦૧	ભરતભાઈ સરવૈયા	મુંબઈ
	હસ્તે ભારતીબહેન પી. શાહ	અમદાવાદ	૫૦૧	દીપકભાઈ શાંતિભાઈ શાહ	અમદાવાદ
૧,૦૦૦	ડૉ. અરુણભાઈ એસ. દક્ષતરી	મુંબઈ	૫૦૧	અમીષભાઈ અમૃતલાલ શેઠ	સુરેન્દ્રનગર
૧,૦૦૦	રમણિકભાઈ બી. મહેતા	મુંબઈ	૫૦૧	એક ડૉક્ટર મુમુક્ષુ	મોસ્કો-રશિયા
૧,૦૦૦	સ્વ. રતનબહેન દુગડ	ચેન્નઈ	૫૦૧	રતિલાલ વનેચંદ દેસાઈ	મોરબી
	હસ્તે પ્રકાશભાઈ દુગડ	ચેન્નઈ	૫૦૧	હરેશભાઈ ફૂલચંદ શાહ	અમરોલી-સુરત
૧,૦૦૦	હીરાબહેન ભિખાભાઈ દોશી	મુંબઈ	૫૦૧	શ્વેતાબહેન મનીષભાઈ શાહ	સુરત
૧,૦૦૦	પ્રફુલ્લાબહેન મોમાયા	મુંબઈ	૫૦૧	નિરૂબહેન વિનુભાઈ ભક્ત	વાવ-બારડોલી
૧,૦૦૦	વિમળાબહેન ગોરધનભાઈ પટેલ	સુણાવ	૫૦૧	ગંગાબહેન મકનભાઈ ભક્ત	ધામણ
૧,૦૦૦	હસમુખભાઈ ખોડીદાસ ઘેલાણી	મુંબઈ	૫૦૧	અનસૂયાબહેન બટુકભાઈ પારેખ	રાજકોટ
૧,૦૦૦	કુમુદબહેન ઈશ્વરભાઈ પારેખ	મુંબઈ	૫૦૧	પ્રફુલ્લાભાઈ ડાહ્યાભાઈ પટેલ	બાંધણી
	ચૈરિટીઝ હસ્તે નીતિનભાઈ પારેખ	મુંબઈ	૫૦૧	રંજનબહેન જિતેન્દ્રભાઈ સંઘવી	મુંબઈ
૧,૦૦૦	મનીષભાઈ ગડા	મુંબઈ	૫૦૧	મણિભાઈ રણછોડભાઈ પટેલ	કાવિઠા
૧,૦૦૦	નરેન્દ્રભાઈ નવલચંદભાઈ મોદી	ચેન્નઈ	૫૦૧	સ્વ. હિમાંશુ ચંદ્રકાંતભાઈ લાખાણી	મુંબઈ
૧,૦૦૦	ડૉ. રેખાબહેન જગદીશભાઈ ઉદાણીરાજકોટ			હસ્તે પ્રફુલ્લાબહેન ચંદ્રકાંતભાઈ લાખાણી	
૧,૦૦૦	ડૉ. હસમુખભાઈ આર. શાહ	મુંબઈ	૫૦૧	હરીશભાઈ પીતાંબરભાઈ શેઠ	મોરબી
૧,૦૦૦	લીનાબહેન ગોવિંદભાઈ લાલાણી	અમેરિકા	૫૦૧	જિતેનભાઈ રતિલાલ મહેતા	મુંબઈ
૯૯૯	Bouaneane Noviamgham	અમેરિકા	૫૦૧	ચંચળબહેન શાહ	અગાસઆશ્રમ
૭૦૦	બ્ર. મનુબહેન મયાશંકરભાઈ દોશી	અગાસ	૫૦૧	બાઈયાંબહેન ભાણજીભાઈ ગાલા	''
૬૧૧	પ્રવીણભાઈ બી. મોદી	મુંબઈ	૫૦૧	જ્ઞાનદીપ નીલેશભાઈ ડગલી	વડોદરા
૫૫૧	વિનોદભાઈ સી. દલાલ	અમદાવાદ		હસ્તે દેવિકાબહેન નીલેશભાઈ ડગલી	વડોદરા
૫૫૧	ભૂપેન્દ્રભાઈ અને નીલમબહેન શેઠ	જામનગર	૫૦૧	સ્વ. કાન્તિલાલ સોમચંદભાઈ શાહ	અમદાવાદ
૫૨૧	સરોશભાઈ અને ચંદ્રિકાબહેન વાડીયા	મોરબી		હસ્તે મુકેશભાઈ કાન્તિલાલ શાહ	અમદાવાદ
	અમરકુમાર અને દીપ્તિબહેન વાડીયા	મોરબી	૫૦૧	શકુંતલાબહેન શશિકાંતભાઈ પટેલ	સિહોલ
૫૦૫	જયશ્રીબહેન નરેન્દ્રભાઈ શાહ	ચેન્નઈ	૫૦૧	રસિકભાઈ ડી. મહેતા	મુંબઈ
	હસ્તે બીજલ, ધર્મેશ, મીનલ શાહ	ચેન્નઈ	૫૦૧	દિનેશભાઈ જવંતલાલ મહેતા	મોરબી
૫૦૧	ઈશ્વરભાઈ અને ભારતીબહેન ભક્ત	અમેરિકા	૫૦૧	મહેન્દ્રભાઈ એન. શાહ	રાજકોટ

ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ	ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ
૫૦૧	કોકિલાબહેન દિનેશભાઈ જસાણી	રાજકોટ	૫૦૦	કુંવરજીભાઈ મૂળજીભાઈ માડ	રાજકોટ
૫૦૧	હંસાબહેન દિનુભાઈ દેસાઈ	આણંદ	૫૦૦	વસંતભાઈ રતિભાઈ દેસાઈ	વવાણિયા
૫૦૧	ઈન્દિરાબહેન છોટાલાલ ગાંધી	નવસારી	૫૦૦	યશવંતભાઈ જગદીશભાઈ પટેલ	સુરત
૫૦૧	નીલાબહેન બટુકભાઈ દેસાઈ	નવસારી	૫૦૦	પદમશી હરપાળ ધરમશી	મુંબઈ
૫૦૧	કલ્યાણીબહેન રાજેન્દ્રભાઈ મોદી	મુંબઈ	૫૦૦	શંકરભાઈ સીતારામભાઈ પટેલ	સુરત
૫૦૧	ડૉ. નૌતમભાઈ યુ. સંઘવી	મોરબી	૫૦૦	રતનબહેન રાણછોડભાઈ પટેલ	ધામણ
૫૦૧	જીતેન્દ્રભાઈ મનુભાઈ શાહ	અમદાવાદ	૫૦૦	શાન્તાબહેન ભિખુભાઈ પટેલ	ધામણ
૫૦૧	કુ. ભૂમિ કેવલભાઈ પાડલીયા	મોરબી	૫૦૦	સ્વ. મેઘજીભાઈ ગોવિંદજી શાહ	અગાસ-
	હસ્તે હીરાલાલભાઈ પાડલીયા	મોરબી		હસ્તે પુરબાઈ મેઘજીભાઈ શાહ	આશ્રમ
૫૦૧	કુ. શ્રુતિ હરિરતિભાઈ શાહ	મોરબી	૫૦૦	દિલીપભાઈ મોહનલાલ મહેતા	મુંબઈ
૫૦૧	ડૉ. જૈન	જર્મની	૫૦૦	જયેન્દ્રભાઈ મણિલાલ સુયાર	ઈડર
૫૦૧	સ્વ. વિદ્યાબહેન હરખચંદ મહેતા	મોરબી	૫૦૦	ડૉ. પ્રવીણભાઈ સી. શાહ	સુરેન્દ્રનગર
	સ્વ. ઈન્દુભાઈ હરખચંદ મહેતા	મોરબી		ડૉ. શકુંતલાબહેન પી. શાહ	સુરેન્દ્રનગર
૫૦૧	એક જૂના યુગુલુ	ઈન્દોર	૫૦૦	વીરેન્દ્રભાઈ શાહ	વડોદરા
૫૦૦	ડાહ્યાભાઈ એન. શાહ	મુંબઈ	૫૦૦	Dr. Takao Hayashi	ક્યોટો-જાપાન
૫૦૦	બાબુભાઈ હેમચંદભાઈ પરીખ	મુંબઈ	૫૦૦	દમયંતીબહેન અતુલભાઈ માલી	અગાસઆશ્રમ
૫૦૦	જયસુખભાઈ બી. મહેતા	મુંબઈ	૫૦૦	ફૂલચંદભાઈ માવજીભાઈ ગાંધી	મોરબી
	વસંતબહેન જયસુખભાઈ મહેતા	રાજકોટ	૫૦૦	પ્રદીપભાઈ ફૂલચંદભાઈ ગાંધી	મોરબી
૫૦૦	હસમુખભાઈ એમ. શાહ	મુંબઈ	૫૦૦	અનીતાબહેન સુધીરભાઈ સંઘવી	મોરબી
૫૦૦	ભરતભાઈ હરખચંદ સંઘવી	મુંબઈ	૫૦૦	જયેન્દ્રબાળાબહેન સુરેશભાઈ સંઘવીરાજકોટ	
૫૦૦	સ્વ. ઈશ્વરભાઈ વાડીલાલ શાહ	બોરસદ	૫૦૦	દિલીપકુમાર ચીમનલાલ મહેતા	મોરબી
	હસ્તે વિજયભાઈ ઈશ્વરભાઈ શાહ	બોરસદ	૫૦૦	બિપીનભાઈ એચ. મહેતા	મોરબી
૫૦૦	ડૉ. કિશોરભાઈ જે. દોશી	મુંબઈ	૫૦૦	રમેશભાઈ ડી. મહેતા	મોરબી
૫૦૦	અશ્વિનભાઈ શાહ	અમદાવાદ	૫૦૦	મહેશભાઈ જટુભાઈ શેઠ	મોરબી
૫૦૦	જિતેન્દ્રભાઈ સી. શાહ	અમદાવાદ	૫૦૦	કિરણભાઈ રમેશભાઈ પારેખ	મોરબી
૫૦૦	ડૉ. રમાબહેન પી. દેસાઈ	અમરેલી	૫૦૦	તરુણભાઈ જે. મહેતા	રાજકોટ
૫૦૦	ડૉ. લક્ષ્મીચંદજી જૈન	છોટી કસરાવદ MP	૫૦૦	હર્ષાબહેન ધનસુખભાઈ મોદી	રાજકોટ
૫૦૦	પ્રો. રમાણભાઈ કે. સોલંકી	પૂના	૫૦૦	ડૉ. નરેન્દ્રભાઈ કે. મહેતા	મોરબી
૫૦૦	લીલાધરભાઈ શેઠ	મુંબઈ	૫૦૦	બિંદુબહેન આર. શાહ	અમદાવાદ
૫૦૦	જ્યોતિબહેન કિરીટભાઈ ગાંધી	મુંબઈ	૫૦૦	ચીનુભાઈ મહંતલાલ ભાવસાર	વલસાડ
૫૦૦	એમ. એમ. ગાલા હસ્તે ભરતભાઈ	મુંબઈ	૫૦૦	નિરૂબહેન શાહ	અમદાવાદ
૫૦૦	શાંતિભાઈ વેલજીભાઈ ગાલા	મુંબઈ	૫૦૦	અશોકભાઈ લાલભાઈ શાહ	અમદાવાદ
૫૦૦	પરમાનંદભાઈ એમ. તલાટી	અમદાવાદ	૫૦૦	રજનીકાંત રસિકલાલ ટ્રસ્ટ ફંડ	અમદાવાદ
૫૦૦	કુસુમબહેન ગાલા	મુંબઈ	૫૦૦	હરેશભાઈ બળવંતરાય મહેતા	રાજકોટ

ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ	ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ
૫૦૦	સ્વ. કેતનભાઈ સંઘવી હ. આશાબહેનમુંબઈ		૨૫૧	લક્ષ્મીબહેન લલિતભાઈ મૈશરી	મુંબઈ
૫૦૦	દેવાંગીબહેન ચુભાષભાઈ શાહ અમદાવાદ		૨૫૧	રંજનબહેન સુમનભાઈ મોદી	વડોદરા
૫૦૦	સ્વ. શારદાબહેન શાંતિભાઈ વોરા મુંબઈ		૨૫૧	સ્વ. દમયંતીબહેન ચુનીલાલ શાહ મોરબી	
	હસ્તે શાંતિભાઈ વોરા મુંબઈ			હસ્તે ચંદ્રકળાબહેન ચુનીલાલ શાહ મોરબી	
૫૦૦	ઉપેન્દ્રભાઈ ધીરજલાલ શાહ અમદાવાદ		૨૫૧	ડૉ. જ્યોતિબહેન નીતિનભાઈ મહેતા મોરબી	
૫૦૦	સ્નેહલતાબહેન કેશવલાલ શેઠ અમદાવાદ		૨૫૧	દિનેશભાઈ મગનલાલ ખોખાણી મોરબી	
૫૦૦	સ્વ. ડૉ. વાડીલાલ એ. કોઠારી મુંબઈ		૨૫૧	સ્વ. અનોપચંદ ઈશ્વરલાલ ઘડિયાળી મોરબી	
	હસ્તે ડૉ. રેખાબહેન જી. ઉદાણી રાજકોટ			હસ્તે બળવંતલાલ મોરબી	
૫૦૦	સ્વ. મનોરમાબહેન વી. કોઠારી મુંબઈ		૨૫૧	કુ. પ્રીતિ નવીનચંદ્ર દોશી મોરબી	
	હસ્તે ડૉ. રેખાબહેન જી. ઉદાણી રાજકોટ.			તેજસકુમાર નવીનચંદ્ર દોશી મોરબી	
૫૦૦	એક મુમુક્ષુ બહેન મલાવી-આફ્રિકા		૨૫૧	ભરતભાઈ અને અરુણાબહેન મહેતા મુંબઈ	
૫૦૦	એક મુમુક્ષુ બહેન હોંગકોંગ		૨૫૧	હરીશભાઈ કે. ચૌધરી અંબુજનનગર-જુનાગઢ	
૫૦૦	એક મુમુક્ષુ ભાઈ નાયરોબી-કેન્યા		૨૫૧	વીલમબહેન પ્રતાપભાઈ વોરા વવાણિયા	
૩૫૧	સ્વ. ચંદુલાલ ત્રિભોવનદાસ ઘડિયાળીમોરબી		૨૫૦	એક મુમુક્ષુ સંદેસર	
	હસ્તે પ્રદીપભાઈ અને રમેશભાઈ મોરબી		૨૫૦	સુમિત્રાબહેન ખોખાણી મુંબઈ	
૩૦૧	દિનેશચંદ્ર ચુનીલાલ મહેતા મોરબી		૨૫૦	મહેન્દ્રભાઈ અને વિમળાબહેન શાહ મુંબઈ	
	હસ્તે જ્યશ્રીબહેન મોરબી		૨૫૦	વી. એમ. કોટક ભાવનગર	
૩૦૧	મહેન્દ્રભાઈ વસંતભાઈ પટેલ રહાડ-		૨૫૦	ગોવિંદજી જીવરાજભાઈ લોડાયા મુંબઈ	
૩૦૧	ગિરીશભાઈ વસંતભાઈ પટેલ ભરૂચ		૨૫૦	એક મુમુક્ષુ સડોદરા	
૩૦૦	રાજેન્દ્રભાઈ પ્રજલાલ દોશી મોરબી		૨૫૦	મીનાબહેન ધીરજલાલ શાહ મોરબી	
૩૦૦	શંકરભાઈ કાળુભાઈ પટેલ સુરત		૨૫૦	વિમળાબહેન દલીચંદભાઈ મહેતા અગાસ	
૩૦૦	ભાવનાબહેન રણજીતભાઈ બેન્કર થાનગઢ		૨૫૦	ભૂપેન્દ્રભાઈ બી. શાહ અમદાવાદ	
૨૫૫	બાલુભાઈ પુરુષોત્તમભાઈ પટેલ સુણાવ		૨૫૦	સતીષભાઈ કે. શાહ રાજકોટ	
૨૫૧	બળવંતભાઈ કે. શેઠ મુંબઈ		૨૫૦	સુશીલાબહેન પ્રવીણભાઈ ઠીસાણી મુંબઈ	
૨૫૧	અર્ચનાબહેન એસ. મહેતા મુંબઈ		૨૦૧	સંપતભાઈ જી. શાહ મુંબઈ	
૨૫૧	પ્રો. રમેશભાઈ મગનલાલ શાહ રાજપારડી		૨૦૧	બ્ર. કલ્પનાબહેન જૈન જ્યપુર	
૨૫૧	મનુભાઈ એમ. કોઠારી અમદાવાદ		૨૦૧	વસંતલાલ દુર્લભજી શાહ મોરબી	
૨૫૧	પ્રવીણભાઈ બાવીસી મુંબઈ		૨૦૧	સરલાબહેન ભાયાણી મુંબઈ	
૨૫૧	રશ્મિભાઈ એસ. રૂપારેલ વેરાવળ		૨૦૧	ગુલાબબહેન ડાહ્યાભાઈ ભક્ત (કલ્પકુવા)નેત્રંગ	
૨૫૧	પ્રો. રૂપસિંહજી સોલંકી લીંબડી		૨૦૧	કંચનબહેન ભિખુભાઈ પટેલ નવસારી	
૨૫૧	જ્યોતિબહેન કનુભાઈ કોઠારી રાજકોટ		૨૦૧	રાષ્ટ્રીય શાળા મોરબી	
૨૫૧	મધુબહેન જિતેન્દ્રભાઈ પારેખ રાજકોટ		૨૦૧	રમણિકભાઈ શામજીભાઈ મહેતા મોરબી	
૨૫૧	જ્યકુમાર જ્યેશભાઈ ભક્ત ધામાણ		૨૦૧	દિનેશભાઈ માલાણી કોલકતા	
૨૫૧	મધુકાંતભાઈ એમ. દવે નવાઅંજર		૨૦૦	પ્યારેલાલજી નાનાલાલજી પુનમિયા સુરત	

ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ	ક્ર. સ્ક્રમ	શુભ નામ	મુકામ
૨૦૦	એક મુમુક્ષુ	નરોડા	૧૦૧	વિધીનભાઈ દામોદરભાઈ લાખાણી	રાજકોટ
૧૫૨	કલ્પેશભાઈ જીવરાજની	વ્યારા	૧૦૧	રમેશભાઈ લક્ષ્મીચંદભાઈ મહેતા	રાજકોટ
૧૫૧	સ્વ. ડૉ. જગમોહનભાઈ કાપડીયા	ભરૂચ	૧૦૧	સોભાગભાઈ જી. બ્રહ્મભટ્ટ	અમદાવાદ
	હસ્તે ડૉ. મયૂરભાઈ જી. કાપડીયા	નર્મદાનગર	૧૦૧	પંકજભાઈ રસિકભાઈ સંઘવી	રાજકોટ
૧૫૧	સ્વ. વનેચંદ હેમચંદ દોશી પરિવાર	મોરબી	૧૦૧	સાધનાબહેન સુમનભાઈ બોઘાણી	રાજકોટ
૧૫૧	હંસાબહેન સી. મહેતા	મુંબઈ	૧૦૧	કિશોરભાઈ ગોરધનદાસ દવે	ગાંધીનગર
૧૫૧	પુરુષોત્તમભાઈ નારાયણભાઈ પટેલ	સુણાવ	૧૦૦	પ્રકાશભાઈ ડી. શાહ	અમદાવાદ
૧૫૧	ડાહ્યાભાઈ રાઘવજીભાઈ પટેલ	મોરબી	૧૦૦	નલિનીબહેન છબીલદાસ દેસાઈ	રાજકોટ
૧૫૧	વસંતભાઈ બી. મહેતા	અમદાવાદ	૧૦૦	ગજેન્દ્રભાઈ એચ. મહેતા	મોરબી
૧૫૧	રેખાબહેન છબીલદાસ શાહ	રાજકોટ	૧૦૦	નલિનભાઈ મોહનલાલ શેઠ	રાજકોટ
૧૫૦	મગનભાઈ નરોત્તમભાઈ પટેલ	કાવિઠા	૧૦૦	સતીષભાઈ એચ. ભીમાણી	રાજકોટ
૧૫૦	ઈન્દુભાઈ એમ. શેઠ	મોરબી	૧૦૦	ગૌતમભાઈ શાન્તિલાલ શાહ	રાજકોટ
૧૫૦	ભારતીબહેન પી. દોશી	રાજકોટ	૧૦૦	ભોગીલાલ વિઠ્ઠલદાસ બુટાલા	મોડાસા
૧૫૦	મહેન્દ્રભાઈ બી. ઝાટકીયા	મોરબી	૯૯	મંજુ, શાંતિ, જશી, રેવા, ટીની,	અગાસ-
૧૧૧	મહેન્દ્રભાઈ સોમાભાઈ પટેલ	સુણાવ		ટપુ, સુમન, તારા અને કમળાબહેન	આશ્રમ
૧૦૧	સ્વામી રામતીર્થ	સુરેન્દ્રનગર	૫૧	સ્વામી અમૃતકૈવલ્ય	સુરેન્દ્રનગર
૧૦૧	મુકેશભાઈ એમ. શાહ	અમદાવાદ	૫૧	સુધાબહેન એમ. ખોખાણી	મોરબી
૧૦૧	મહેન્દ્રભાઈ પી. શેઠ	દિલ્હી	૫૧	જ્યોતિબહેન આર. શાહ	મુંબઈ
૧૦૧	હસમુખરાય કાન્તિલાલ વાંકાનેરવાળા	મોરબી	૫૧	શરદાબહેન એમ. દોશી	મોરબી
૧૦૧	જયશ્રીબહેન રમેશભાઈ દોશી	ધોરાજી	૫૧	હીરાલાલ અમરચંદ મહેતા	મોરબી
૧૦૧	બરિનભાઈ ચીમનલાલ કોઠારી	ઉપલેટા	૫૧	કુ. રાધા ઉકાભાઈ મીર	રાજકોટ
૧૦૧	કમળાબહેન ઠાકોર	અગાસ આશ્રમ	૫૦	ભૂપેન્દ્રભાઈ કાંતિલાલ રાઠોડ	નવસારી
૧૦૧	રામભાઈ લક્ષ્મીદાસભાઈ પટેલ	સુણાવ	૩૧	ડોલરભાઈ મહેતા	જામનગર
૧૦૧	વર્ષાબહેન કિરીટભાઈ મહેતા	રાજકોટ	૧૧	સ્વ. લાભાનંદજી જૈન	અગાસ આશ્રમ
૧૦૧	ભારતીબહેન વિધીનભાઈ લાખાણી	રાજકોટ	૧૧	પારસભાઈ એસ. ગાંધી	રાજકોટ

જય પ્રભુ

આજ

સુધી આપે

દાખવેલી ધીરજ

બદલ વાકઈ અભિનંદન.

અપેક્ષા કરતાં કોશ થોડો મોડો

પ્રકાશિત થયો તે માટે ક્ષમાપ્રાર્થના.

અંતે આપ સહુ ઉદારમના આત્મીયજનો

પ્રત્યે મન-વચન-કાયા અને આત્માર્થી આત્માર્થે

આભારની અભિવ્યક્તિ. આપણે પરમકૃપાળુદેવને શરણે

અને આશ્રયે આત્મસાર્થક કરી લઈએ એ જ દિલી શુભેચ્છા.

સુધા...

अनुक्रमणी

क्रम	विषय	पान	पृष्ठांक
१	शीर्षक पान	२	
२	प्रस्तावना	३	
३	बे औष	२	
४	प्रकाशकनुं निवेदन	१	
५	चित्रपटख ८, खोड ४	१२	
६	क्रमांक १ - १५		१ - ३६
७	क्रमांक १६ भावनाबोध		३७-६६
८	क्रमांक १७ मोक्षमार्ग		६६-११३
९	पत्रांक १८		११४-११६
१०	पत्रांक १९ मछानीति		११६-१२१
११	पत्रांक २० - पत्रांक १००		१२१-१५५
१२	पत्रांक १०१ - पत्रांक २००		१५५-१८१
१३	पत्रांक २०१ - पत्रांक ३००		१८१-२२२
१४	पत्रांक ३०१ - पत्रांक ४००		२२२-२४६
१५	पत्रांक ४०१ - पत्रांक ५००		२४६-२७५
१६	पत्रांक ५०१ - पत्रांक ६००		२७५-३१०
१७	पत्रांक ६०१ - पत्रांक ७००		३१०-३३२
१८	पत्रांक ७०१ - पत्रांक ८००		३३२-३६०

क्रम	विषय	पृष्ठांश
१९	पत्रांक ८०१ - पत्रांक ८००	४८०-४९३
२०	पत्रांक ८०१ - पत्रांक ८५५	४९३-४३३
२१	क्रमांक ८५६ उपदेशनीति	४३३-४५३
२२	क्रमांक ८५७ उपदेशश्रवण	४५३-४८२
२३	क्रमांक ८५८ व्याख्यानसार १	४८२-४९३
२४	क्रमांक ८५८ व्याख्यानसार २	४९४-५०६
२५	क्रमांक ८६० छायानीति १	५०६-५२६
२६	छायानीति २	५२६-५३०
२७	छायानीति ३	५३०-५३५
२८	परिशिष्ट १ अवतरणसूचि	५३६-५४५
२९	परिशिष्ट २ ग्रंथसूचि	५४६-५४७
३०	परिशिष्ट ३ स्थलसूचि	५४८
३१	परिशिष्ट ४ विशयनामसूचि	५४८-५५१
३२	वार्षिक वर्णिकरण 'अ' वी 'अः'	५५२-५६६
३३	वार्षिक वर्णिकरण 'इ' वी 'इः'	५६६-६३६
३४	शुद्धिवृत्ति पान	६४०-६४३
३५	दाता-दात्री नामावलि	६४४-६५८
३६	अनुक्रमणी	६५८-६६०

“अमे बीज श्री राम अथवा श्री महावीर न छीजे” (पत्रांक ६८०)

२० + ६६० = कुल ६८०

વળી તેમનાં બાનો વારસો છે જેમને હાલ ૮૧ વર્ષ ઉપરનું ઉપરાંત ઘણું મુખપાઠ છે, રોજ કલાકો સુધી સ્થિરતાપૂર્વક પલાંઠી વાળીને સામાયિક દરમ્યાન ૩ પાઠ આત્મસિદ્ધિ, માળા અનેકવાર કરે છે.

સ્થાનકવાસી જેન હોવા છતાં બચપાણથી જ જિનપ્રતિમાજીની પૂર્ણ પ્રતીતિથી રોજ દહેરાસરે દર્શનનો નિયમ. કંદમૂળનો ત્યાગ, રાત્રિભોજન ત્યાગ, ઘણી લીલોતરીનો ત્યાગ, તિથિપાલન તો હોય જ. શ્રી સદ્દેવગુરુ પસાયે વરસીતપનાં પાણ આરાધિકા. માસક્ષમાણ કરનારાં બાને ત્યારે ૫ મો વરસીતપ, અઠ્ઠમનો.

૧૫મે વર્ષે ગૌવધ પ્રતિબંધ આંદોલનની અને ચૂંટણીની જંગી જાહેર સભામાં ૧૦,૦૦૦ની માનવમેદનીને કરેલાં સંબોધનની પૂર હોનારત (૧૯૭૯) પહેલાંના મોરબીવાસી પર અમીટ છાપ. કાશી ભાગેલા શાસ્ત્રીજી સાથે સંસ્કૃતમાં વાત કરી શકતાં એટલો સંસ્કૃત ભાષા પ્રત્યે પ્રેમ અને પ્રભુત્વ. રોટરી ક્લબ વગેરેમાં ઈંગ્લિશમાં પાણ Speech આપતાં. વક્તૃત્વ-નિબંધ સ્પર્ધા, રાસ-ગરબા-નાટક-શાસ્ત્રીય નૃત્ય-સંગીત વગેરે ઈતર પ્રવૃત્તિમાં એટલાં જ અગ્રેસર. શક્ય તેટલું ભાણવું અને બધામાં પારંગત થવાની નેમ છતાં 'દીક્ષા તો જ કલ્યાણ'ની રઠ તો છેક ૭ વર્ષની વયથી. પૂ. મોટાંબાના હાર્ટએટેકથી ક્ષણવારમાં થયેલા દેહત્યાગનાં સાક્ષી, ૧૧ વર્ષની કુમળી ઉંમર અને એ દરમ્યાન આચાર્યા બા.બ્ર.પૂ. વિદ્યાબહેન મહેતા સાથે શાળામાંથી ભક્તિસંગીત અને સમૂહનૃત્ય માટે શ્રી વવાણિયા તીર્થનાં પ્રથમ દર્શને મનોમંથનનાં મંડાણ.

ઈ.સ. ૧૯૬૭માં કૃપાળુદેવની જન્મશતાબ્દી ઉત્સવમાં એ તીર્થમાં થયેલું ભાવસભર શરણાર્થવાદન, અખંડ ભક્તિજગરાણ આજેય તેમને હલાવી નાખે છે. દીક્ષા માટે બા સિવાય સહુની અસંમતિ એટલે તેમનાં ગુરુણીપદે કોઈ નહીં. મોરબી-રાજકોટ Up-down કરીને M.A. (Entire Economics) થયાં, Law નું ૧ વર્ષ કર્યું. આ અરસા દરમ્યાન પૂ. કાનજી સ્વામી, સંતબાલજી, આચાર્ય તુલસી, રજનીશજી, જીવદયાપ્રેમી પૂ. જ્ઞેઠમલજી મહારાજ વગેરેને મોરબીના આંગણે સાંભળવાનો, સવાલ-જવાબ કરવાનો, સ્વાગત અને આભારનો અવસર પણ તેમને પ્રતીતિ ન આવી, ન થઈ.

નામે નિરંજન, અવટકે-શાખે શેઠ, વિચારે પૂરું સામ્ય ધરાવતા સુશીલ સંસ્કારી જીવનસાથી સાથે USA માં કેલિફોર્નિયામાં લોસ એન્જલસ-LA ની ધરતીનો પોકાર. ત્યાં પણ શિક્ષણ-સંસ્કાર-અધ્યાત્મની પ્રવૃત્તિ ચાલુ. અઠાઈ અને સોળભથ્થું (૧૭ ઉપવાસ) નિમિત્તથી જૈન સેન્ટરનો આરંભ. સમાહમાં ઘરે પણ ૨ વાર વાંચન-ભક્તિ. પ.પૂ.બા.બ્ર. ડૉ. શ્રી શાન્તિભાઈ પટેલનો ૧૯૮૨ માં અપૂર્વ સત્સંગ, આગ્રહ છૂટ્યા અને આત્મા-ધર્મનું ખરું ભાન થયું. “હે જીવ ! આ ક્લેશરૂપ સંસાર થકી વિરામ પામ” ની ચેતવણીની ચોટ વાગી. અગાસ આશ્રમ, જીવનકળા કે વચનામૃતથી તદ્દન અજાણ છતાં બન્ને ‘બાંધ ગઠરિયાં’ ને ૧૯૮૩ માં ગ્રીન કાર્ડને તિલાંજલિ, આવ્યાં ભારત અને રહી જાણ્યું શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર આશ્રમ, અગાસમાં જે પહેલાં કદી જોયો નહોતો ! સંઘની સાક્ષીએ કૃપાળુદેવ સમક્ષ પ.પૂ. શાન્તિભાઈની પ્રત્યક્ષ આજીવન બ્રહ્મચર્ય વ્રતની દીક્ષા. બિંદગીનાં સૌથી વધુ વર્ષ-૧૪ વર્ષ અને ૬ માસ અગાસ આશ્રમમાં સાધના-આરાધના કરતાં એકધારાં રહ્યાં અને લાભ્યાં. પુત્ર શ્રેણિક ૧ થી ૧૨ ધોરણ ભારતીય વિદ્યાભવન-વડોદરામાં ભણ્યા, વિદ્યાનગરમાં M.B.A. થયા.

જવલ્લે જ જેવા મળતો શિક્ષણ-સંસ્કાર-યુવાવયનો ત્યાગ - શ્રી અને સરસ્વતીનો સુમેળ ધરાવતાં, સદા યે પોતાનાં ચારેય માતાપિતાનો, ગુરુજનોનો આદર કરતાં, કૃપાળુદેવ-પ્રભુશ્રીજી-બ્રહ્મચારીજીની તારકત્રિપુટીથી ભરપેટ સંતોષ અને ભરપૂર આનંદવંતાં, પરમ પ્રેમ વહાવતાં, અગાસ તીર્થભૂમિ અને મુમુક્ષુ મહાનુભાવો પરત્વે કૃતજ્ઞતા વેદતાં એકાંતપ્રિય, અસંગ, સક્ષણ ગૃહિણી, વાત્સલ્યવંત નિરભિમાની નમ્રતમ પાત્ર તે શ્રી સુધાબહેનને નિઃસ્પૃહભાવે આ શબ્દરત્નકોશ આપવા બદલ અભિનંદન-વંદન કરીએ તેટલાં ઓછાં !

॥ સહજાત્મસ્વરૂપ પરમ ગુરુ ॥

ગુરુપૂર્ણિમા

તા. ૩૦-૭-૨૦૦૭